DE BENEFICIIS AMPLISSIMVS ET DOCTISSIMVS TRACTATVS.

IN QVO DECLARATIONES CARDD. S. CONGR. Concil. Trid. & Decisiones Rotæ, tàm M. S. quàm impressæ ad singulas materias secundum hodiernam praxim accommodatæ reperiuntur.

Tomus Secundus.

AVCTORE NICOLAO GARCIA HISPANO,
I. V. Professore, & Ecclesiæ Abulensis Canonico.

Cum Licentia Superiorum, & Priuilegijs.

VENETIIS, MDCXIX.

Apud Franciscum Pratum.

SEPTIMA PARS QVIBVS DEBEANT BENEFICIA CONFERRI,

Seu de qualitatibus requisitis ad Beneficia.

CAP. I.

De Clericatu & Ordine.

SVMMARIA.

INter qualitates, quas habere debent ij, quibus beneficia conferuntur, prima, & præcipua est clericatus, nu. 1.

Per primam tonsuram clericalis ordo confertur, secundum Canonistas contra Theologos, licet non sit sacramentum, à nu. 2. de quo & quot sunt ordines remissiue, n. 5.

Quicquid sit de hoc, an prima tonsura sit ordo, certum videtur, quod verbum ordo generaliter prolatum comprehendit etiā primam tonsuram, secundum communem vsum canonum numero 6. & sic decreta Concilij, sess. 7. cap. 7. quoad principalem dispositionem, & sessio. 23. cap. 8. à versic. vnusquisq; autem de reform. comprehendunt etiam primam tonsuram, num. 7. & 8.

Si non sunt clerici saltem prima tonsuræ, sed laici, incapaces sūt beneficiorum, num. 9. adeo vt non sufficiat destinatio concurrente etiam habitu clericali, num. 10. neque etiam reputatio, qua quis existimetur clericus, si reuera non erat talis, nu. 11. quamuis clerico putatiuo, dacuius clericatu non constat, nisi per communem reputationem, potest dari pensio & beneficium, pro quo obtinendo sufficit communis reputatio, numero 12.

Quod legitur de B. Nicolao, B. Seuero, & B. Ambrosio, sunt diuina miracula. non trahendam consequentiam, vel fuit cum illis dispensatum, nu. 13. & 14.

Hodie ex cōstitutione Sixti V. de habitu & tonsura requiritur, quod tempore collationis beneficiorum sint actu clerici in habitu clericali, & tonsura incedentes, alias collatio est nulla, nu. 15. Et decretum irritans, quod in fine habetur, refertur ad omnia præcedentia, num. 16. & cum sit in iure positum, ligabit etiam ipsum Papam, nisi ex certa scientia contra fecerit, num. 17.

Clerici etiam prima tonsuræ habentes beneficium, etiam simplex, aut etiam ius in illo, vel ad illud, seu pensiones percipientes, debent tonsuram & habitum clericalem, vestes scilicet talares, iugiter deferre, aliàs ipso facto sunt priuati omnibus beneficijs, &c. ex d. constitutione, nu. 18.

Ista constitutio in his partibus cœpit ligare post lapsum octo mēsium à die publicationis Romæ factæ, & ex tunc ad huiusmodi priuationem incurrendam non requiritur lapsus alicuius certi temporis, sed eo ipso, quod in publico quis non gestat habitum clericalem suprad. ctum, idest tonsuram, & vestes talares, incurrit huiusmodi priuationem, nu. 19. & 20.

Quamuis vestes talares in rigore dicantur, quæ hominem vsquè ad pedes tegunt, tamen ex epicheia & æquitate tales iudicabuntur, quæ iuxta consuetudinem clericis sunt decentes, quamuis non sint nimis longæ, num. 21. & 22. nec est necessarium portare duas vestes longas, sed vna sufficit, num. 23.

Forsan non est vsu recepta d. constitutio, saltem quoad hoc, vt non deferentes prædictum habitum clericalem, maxime tonsuram, sint ipso facto priuati beneficijs, & quod collatio illis facta sit nulla, num. 24.

Cum laicus, qui non habet primam tonsuram, sit incapax beneficiorum, non potest ad beneficium præsentari, alias præsentatio erit nulla, nu. 25. quod limitat Flam. Paris. ex Rota non procedere, quoties fuit præsentatus proxime clericandus, &c. num. 26. quæ tamen limitatio videtur esse contra doctrinam Lambert. & aliorum docentium non sufficere præsentatum post præsentationem in continenti clericari, &c. num. 27.

Ista limitatio procederet, quando proxime clericandus, expresse, vel tacite præsentaretur in tempus, quo esset clericus, & sic in tempus habile, num. 28. & tacite diceretur præsentari in d. tempus, quando patronus eum præsentaret, non absolute, sed dicendo præsento talem proxime clericandum, vel præsento talem, & peto eum ordinari, &c. numero 29. & ita est accipienda declaratio S. Congregationis adducta, numero 30.

In casu quo absolute præsentaretur nondum habens primam tōsuram, præsentatio esset nulla, & facta de indigno, & incapace, quantumuis de proximo clericaretur, & ita procedit doctrina Lambert. & aliorum, nu. 31.

Rota quam Flam. citat, non loquitur in istis terminis, sed in longe diuerso casu, nempe de præsentatione facta per literas seu instrumentum de eo, qui tempore factæ scripturæ & nominationis, non erat clericus, quæ valet, si tempore factæ præsentationis coram Ordinario iam erat clericus, quia tunc vere fit præsentatio, cum nominatio, seu scriptura præsentatur Ordinario, num. 32. & 33. & si ex nominatione nullum ius acquiritur ante actualem præsentationem, num. 34. & nu. seq. adducuntur resolutiones Rotæ ad prædicta.

Impugnatur resolutio Rotæ quatenus ait, quod prouisus ante clericatum de canonicatu, immissus tamen in possessionem post clericatum dicendo, quod contulerunt ac sibi prouiderunt, non censeatur de nouo prouisus, num. 38.

Quamuis tempore præsentationis omnino clericatus requiratur, non tamen requiritur, quod tunc præsentatus incedat in habitu clericali, ex constitutione Sixti V. quæ solum id requirit tempore collationis, quamuis ex ea teneatur statim d. habitum assumere, nu. 39.

Sunt aliqua beneficia sacerdotalia, quæ requirunt de iure, consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione, quod ea obtinentes in presbyteros ordinentur, alia diaconalia, & alia subdiaconalia similiter, nu. 40. & tunc dicitur annexus ordo aptitudine, & attento tempore prosecutionis, num. 41.

¶ Iuxta hoc in Episcopatu Abulen. est quædam constitutio synodalis antiqua relata, nu. 42. Quod dictum est de Archipresbytero, vt debeat in presbyterum ordinari, non videtur hodie procedere in Archipresbyteris ruralibus, supposito quod sunt beneficia simplicia, nec personalem residentiam requirunt, & sic in his videtur cessare iam d. constitut. synodalis Abulen. num. 43.

An de ordine annexo beneficio, seu Præbendæ ex consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione sit necessario facienda mētio ab impetrante, esto sit in ætate ad talem ordinem requi-

sita à nu.44. resoluitur negatiue cum communi contra alios, & adducitur decisio Rotæ, cuius ratio est, nam de qualitatibus non consideratis, & expressis à iure, seu stilo, non est facienda mentio, nu.48. & qualitates exprimendas qui ponunt, nu.49. Improbatur, quod ait Flam. Paris. & Zecchus in resignatione Archidiaconatus, qui habet vocem capitulo, faciendam esse mentionem de hoc, nu.50. & 51. respondetur cuidam decis. Paleotti.

Hodie in supplicationibus de Canonicatibus ac portionibus Ecclesiarum cathedralium Dataria vult exprimi ordinem sacrum annexum. Et si in supplicatione ponitur clausula, etiã si sacerdotalis, quæ antea solebat concedi, cassatur: vnde cum iam ista qualitas sit à stilo considerata, videtur in istis gratijs necessario facienda mẽtio de ordine sacro annexo, nisi esset subdiaconatus, quem ad minus debent habere annexum de iure Concilij, &c. num.52. & 53. sed nihilominus existimat author, id non esse necessarium, à nu.54.

Clausula etiamsi sacerdotalis, cassatur, quando narratur diaconatus, vel subdiaconatus, quo casu gratia est surreptitia, si Præbenda habet annexum superiorem ordinem si impetrans illo caret, alias secus, numero 55. & 56. Alia sunt beneficia, quæ non nisi actu presbyteris, vel alium ordinem habentibus prouideri possunt ex fundatione, consuetudine, statuto, vel priuilegio, num.57. vt quando institutio, vel statutum dicit, quod beneficium nõ conferatur, nisi presbytero, vel quod conferatur presbytero. Et Capellaniæ, in quarum fundatione dicitur, quod præsentetur sacerdos, vel quod præsentetur Capellanus, seu clericus qui missã celebret, vel alia verba respicientia tempus, seu actum præsentationis, & tũc præsentatus tempore præsentationis debet esse sacerdos actu, &c. num.58.

Idem est, quando fundator, vel statutum diceret, quod prouisus de Capellania sit Capellanus, vel sacerdos, aut quod sit sacerdos, vel Capellanus, nu.59. & 60.

Improbatur Ferretus dicens per verba fundationis, quod eligatur, seu præsentetur sacerdos, nõ requiri sacerdotium actu tempore electionis, seu præsentationis, sed solum aptitudine, nisi quãdo ordo sacerdotij fuit annexus per verba negatiua, seu annullatiua & prohibitiua, num.61. improbantur etiam Zerola, Flamm. Paris. & Zecchus idem fere dicentes, num.62. Improbatur etiam Marcus Anton. Gennen. dicens, quod quando debet eligi sacerdos, debet esse actu, quando onus impositum est à laicis, secus si ab Ecclesiastico, vel per statutum Ecclesiæ, & Gonçal. & alij, nu.63. ¶ Prædicta doctrina est communis & approbata per Rotam num.64. & alias deuolui prouisionem ad superiorem, num.65. & 66. Ponitur decis. Rot. & allegantur aliæ decisiones. Impugnantur sententiæ d. authorum, num.67.

Allegata per Flamin. Parisium, & capit. ei cui. de Præben. in 6. loquuntur de beneficio sacerdotium requirente, non tamen actu & decis. 1. de Præben. in nouis fundatur in derogatione per clausulas generales, num.68. Non placet quædam decisio Rotæ, beneficium non esse sacerdotale, ex obseruantia interpretatiue subsecuta, licet bulla Papæ loquatur de presbyteris, &c. nam ista re vera non est obseruantia interpretatiua, sed contra d. bullam nu.69. & 70.

Non placet etiam decisio, quod stante fundatione Capellaniæ, quod eligatur vnus presbyter, qui pro ipsius anima missam celebret, & quod patroni possunt eligere vnum presbyterum, siue Capellanum, &c. non sit sacerdotalis, quia testator alternatiue locutus est de presbytero, seu Capellano, &c. sed dictio, siue, stat expositiue, nu.71. & 72.

Si in fundatione capellaniæ caueatur, quod præsentetur sacerdos proximior de parentela, si nõ inueniatur alias clericus, si tẽpore præsentationis fuerit aliquis sacerdos, ille debet præsentari, licet sit remotior & erit præferendus, etiam si postea ante institutionem alter proximior esset sacerdos, nu.73. & 74. vbi ponitur Rotæ decisio.

SVMMARIA. §. 1.

AN Capellania sit sacerdotalis ex eo solum quod habeat onus celebrandi annexum nu.75. & num.76 ponitur prima sententia esse sacerdotalem actu, etiamsi fundator dicat, quod præsentetur Capellanus, qui per se, vel per alium debeat celebrare secundum Barb. & alios, nu.77.

Ponitur secunda sententia esse sacerdotalem, non tamen actu, sed aptitudine num.78. quam tenuit Rota in decis. adductis nu.79. & 80. & in resolutione adducta nu.81.

Tertia sententia, quod prima procedat in fundatione laici. Secũda in fundatione personæ Ecclesiasticæ, nu.82. sed quantum ad hoc non videtur esse differentia inter fundationem personæ Ecclesiasticæ & laici num.83. & seq.

Quarta sententia vera, & tenenda, Capellaniam, non esse sacerdotalem, nec actu, nec aptitudine ex eo quod in fundatione dicatur Capellanum debere celebrare, sed posse prouideri simplici clerico.14. annorum, n.85. quia nisi expresse caueatur, quod per se ipsum hoc agat, potest per alium celebrare, nec requiritur personalis residentia, ex quo sumus in beneficio simplici, in quo ex generali consuetudine non requiritur residentia à num.86. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, & resolutio Rotæ.

Verbum intersit, vel assistat, tantum importat, quantum verbum resideat, secus de verbo cantet, vel seruiat, vel sacris operetur, nisi aliunde colligatur, nu.89.

Appellatione clerici venit simplex clericus primæ tonsuræ, etiã in Capellanys in quibus clerici generaliter vocantur, nu.90.

Hanc quartam sententiam videtur tenere Zerola relatus num.91. & Gennen. relatus nu.92. & in terminis, est approbata per S. Congregationem in declarationibus positis, num.93. & attenta declaratione Pistorien. Rota mutauit sententiã amplectendo hanc, vt in decisio. posita, num.94. & in resolutionibus adductis, num.95. & 96. & fuit alias tentum, quod quando testator mandat præsentari presbytum, seu rectorem causa celebrandi Missas, beneficium non dicitur sacerdotale, quæ tamen resolutio difficultatem patitur ex supradictis, num.97.

Vbi in fundatione caueretur, quod per se ipsum deberet celebrare, seu quod deberet personaliter deseruire, aut quod resideat, tunc procederet secunda sententia, num.98. & num.99. Ponitur declaratio S. Congregationis, & ita procederet resolutio Rotæ in causa Lucana supra relata: & ita etiam videtur accipienda decis. Abulen. Capellaniæ de Cebreros, &c. num.100. & seq. vbi ponitur decisio.

An vbi Capellania est sacerdotalis actu, vel habitu ex fundatione, possit Episcopus cum consensu patroni hæredis, seu successoris fundatoris saltem pro vna vice dispensare, vt prouideatur non habenti d. qualitatem, num.102. & quæritur de patrono hærede, seu successore, nam de patrono fundatore clarum videtur posse tollere & alterare conditiones, seu qualitates cum consensu Episcopi saltem ex iusta causa, quando essent vtiles Ecclesiæ, num.103. & seq.

In d. difficultate prima sententia est affirmatiua, nu.105. quam aliqui intelligunt subsistente aliquali causa, & omnibus patronis volentibus, &c. nu.106.

Secunda sententia est negatiua, num.107. pro qua facit doctrina Gambar. relata, nu.108. & doctrina quam tradit Valdes relata nu.109. de qua nu. seq.

Hæc secunda sententia de plano procedit stante Concilio Tridentin. sessio.25. capit.5. num.111. & ita Sanct. Congregatio censuit in declarationibus adductis n.112. & tenuit Rota in decisione adducta, nu.113. & in alia adducta, nu.114. & nu.115. ponitur decretum Concilij prouincialis Mediolanen.5.

An per clausulas generales derogatorias in literis Apostolicis positas, non obstantibus statutis, &c. censeatur derogatum fundationi, & ordinationi sacerdotiũ actu requirenti à num.116. resoluitur per d. clausulas censeri derogata, seu dilata statuta Ecclesiarum, etiam confirmata sacerdotium actu requirentia. Ita quod possit quis huiusmodi beneficium consequi,

consequi, licet non sit sacerdos, dummodo sit ætatis legitimæ ad sacerdotium, non tamen censeri derogatum fundationi & ordinationi testatoris, nec fundationi etiam clerici contra aliquos.

Id habet speciale fundatio laici, vt non censeatur ei derogatũ, etiam si in clausulis derogatorÿs dicatur, etiam non obstantibus fundationibus, &c. quæ de fundationibus clericorum intelligenda sunt, &c. nu.112.

In literis Apostolicis de beneficÿs vacantibus, non solet poni derogatio statutorum Ecclesiæ, nisi in beneficÿs & Præbendis Ecclesiarum Cathedralium, seu Collegiatarum, vnde in alÿs beneficÿs non vitiabitur doctrina supradicta, nu.123.

Esto Ordinarius nullo modo possit alterare conditiones, vel qualitates possibiles annexas beneficio ex fundatione, an possit eas mutare, quando reditus ipsius beneficÿ essent impotentes, seu insufficientes ad illas, & reducere Missas, &c. num. 124. Resoluitur secundum Doctores, Episcopum id posse facere cum consensu patroni, aut etiam eo inuito, si vocatus noluit consentire. num.125.

Si aliqua Capellania esset fundata cum obligatione residentiæ personalis, cuius fructus essent adeo diminuti, vt non essent sufficientes tali oneri, posset Ordinarius tollere eam obligationem, ita quod per substitutum posset illi deseruiri, &c. num.126.

Obÿcitur Conc. Trid. sess.25. de refor. c.4. ex quo videtur Episcopum id non posse facere nisi in Synodo diœcesana, nu.127.

Sententia Nauarri, quod illud decretum est ius nouum, quoad Abbates & Generales ordinum, sed non quoad Episcopos qui possunt hoc facere, etiam sine Synodo iure antiquo, quod non videtur per hoc sublatum, cum fuisset additum ad augendum. num.128.

Sententia Enriquez. P. Ledesmæ, & Emman. Rodriguez, quod illud decretum procedit in commutatione, seu reductione anniuersariorum, seu Missarum dotatarum, in qua eget Episcopus Synodi consilio, non vero in reductione Missarum beneficÿ, & Capellaniæ collatiuæ, n.129. ait tamen Emmanuel Rodriguez cum Nauarro, posse Episcopum absque Synodo anniuersaria commutare, etiam hodie, nu.130.

Primum dictum authoris, quod Concilium ibi non loquitur de Missis impositis beneficio, seu Capellaniæ, & sic tanquam casus omissus relinquatur dispositioni iuris communis, sed de Missis & anniuersarÿs relictis in aliqua Ecclesia, nu.131. vbi ponuntur declarationes S. Congreg. & nu. seqq. referuntur aliæ declarationes.

Secundum dictum, quod in reductione dictarum Missarum, & anniuersariorum, de quibus Concilium loquitur, seruanda videtur forma Concilÿ, ita quod Episcopus non possit eam facere sine Synodo, esto ante Concilium posset, nu.135. vnde stãte Concilio non videtur valere constitutio Synodalis Salamantina relata, nu.136.

In aliquibus Episcopatibus non est vsu receptum d. decretum Concilÿ, & vbi non est receptum, procedet opinio Nauarri & Emman. Rodrig. num.136. probabile enim videtur, quod stilus saltem decennalis valeat contra legem, etiam Canonicam ab initio non receptam, sicut stilus iudicis præscriptus spatio 40. annorum, valet contra ius ab initio receptum, numero 137.

Quomodo probetur clericatus, qui cum sit qualitas extrinseca, non præsumitur, num.138. resoluitur probari non solum literis testimonialibus Episcopi, seu tit. ordinum, sed etiam testibus, num.139. etiam de publica voce & fama, nam sufficit probatio de communi reputatione & fama, & per argumenta & indicia, seu coniecturas, & per semiplenas & leues probationes probatur, num. 140. & ita seruat Rota in possessorio & petitorio, nu.142. contra Rebuffum & alios relatos, num.143. & seq.

Limitatur dicta doctrina, vt non procedat in nostra obiectiua, nu.144. aut vbi præsumptio est contra aliquem, puta, quia est illegitimus, qui debet probare suum clericatum per literat: nec sufficit communis reputatio & fama, num.145. nisi probetur dispensatio, quæ non probatur per narratiuam literarum Ordinarÿ, num.146. & seq. constando enim de dispẽsatione clericatus illegitimi probatur per communem reputationem, sicut clericatus legitimi, num.148. & num. sequ. adducitur resolutio Rotæ, & ita poterit procedere quædam decisio Rotæ relata, num.150. licet contrarium dicatur alia decis. relata, num.151.

Concurrentibus aliquibus coniecturis cum fama probatur clericatus illegitimi, num.152. & in iudicio possessorio restitutionis sufficeret illegitimo probare clericatum per reputationem, & actor illegitimus non tenetur dare literas sui clericatus ex Rota, nu.153.

Probatur etiam clericatus vnico teste, n.154. etiam in iudicio, quando lis esset super beneficio, nu.155. contra Rebuffum & alios relatos, nu156.

Solo sigillo Episcopi recognitio probatur clericatus etiam collatus non subdito, nu.157.

An probetur clericatus per literas, seu ostensionem superiorum ordinum, puta sacerdotÿ, seu diaconatus, &c. num.158. Et non probari tenent Rebuffus & alÿ, quia per saltum posset, esse promotus, quo casu non valet prouisio ei facta de beneficio, num.159. nam per saltum promotus est irregularis, nu. 160. quamuis aliqui dicant eum suspensum, nu.161. non tamen est irregularis respectu ordinum inferiorum, quos legitime susceperat, nam ab vsu illorum non est suspensus, nu. 162. Vnde valeret prouisio ei facta de beneficio non requirẽte alium ordinem, &c. nu.163.

Contrarium tenetur in d. difficultate, nempe quod ad probationem clericatus, & minorum ordinum satis sit probare & ostendere maiores, num.164. & adducuntur ad id resolutiones Rotæ, a nu. 165. & procedit etiam in clericatu illegitimi, num.169. & respondetur Bartolo in contrarium allegato, num.170.

Licentia proprÿ Episcopi probatur sola assertione ordinantis, numero 171.

1 INter qualitates, quas habere debent ij, quibus
beneficia conferuntur, prima, & præcipua est clericatus & ordo: oportet enim eos esse clericos saltẽ
2 primæ tonsuræ, per † quam clericalis ordo confertur, cap. cum contingat de ætate & qualitate, vbi id notant Doctores, & est communis sententia Canonistarum, vt per Feli. in c. sicut el. 3. de simonia nu.2. Mandos. reg.24. q.1. nu.2. Couar. in cap. quia nos, de testamen. nu.4. Greg. Lop. in prooem. tit.6. p.1. Hieronymũ Gabrielẽ cons.181. lib.2. Calda Pereirã in lege si curatorem habens, cap. de in integrum restit. verb. læsis, n.104. Mendez de Castro in lege cũ oportet. C. de bonis quæ liberis, nu.166. Rota, decis.731. n.5. & 6. p.1. diuers. & idem tenet Guido Papa, decis.
3 449. nu.1. vbi † additio recte ait id esse verũ, loquendo de ordine, non vt sacramentum, sed vt largo modo pro deputatione ad diuinũ officium seu cultum.
4 Quamuis † Theologi contrarium teneant, nempe primam tonsuram non esse ordinem, sed dispositio-
5 nem, & præparationẽ ad ordines, de † quo & quot sint ordines, an nouem, vt volunt Canonistæ, an septem tantum, vt volunt Theologi, agunt Albertus Tror. de vero & perfecto clerico, lib.1. cap.2. Lãber. de iure patronatus, 1. p.2. lib. q.7. art.2. Mandos. sup. nu.2. & 5. Couarr. lib.11. variarum c.10. n.10. Nauar. in Manu. c.22. nu.18. Velazq. de Auendanno in l.29. Taur. glos. 3. num.9. & 10. Girõda de Gabellis. 7. p. in principio. Zauallos. q.524. Soto in 4. distinct. 24. q.1. art.3. & q.2. art.1. Valentia 4. to. disputat.9. quæst.1. pun.2. Ange. Syluester, Rosella, Tabiena, Armilla, & alÿ summistæ, verb. ordo, Catechismus ad parochos de sacramento ordinis, versicul. docen-

dum igitur erit, Barth. Ledes. in summario de sacramentis de sacramēto ordinis, difficultate. 5. Cosmas Philiarcus de officio sacerdotis 2. p. lib. 1. c. 13. candelabrum aureum, tit. de sacramento ordinis, nu. 6. 10. & 11. Ludo. Lop. instruct. consc. 2. to. p. 1. c. 11. Enriq. in sum. lib. 10. c. 2. & 9. §. 4. F. Emman. Rodr. in sum. 2. to. c. 13. P. Ledes. in sua summa. 1. p. tit. de sacramēto ordinis. c. 1. & Vega in espejo de Curas. c. 14. a nu. 4. Nunno. 3. p. in addit. q. 37. & 40. art. 2. D. Sahag. de sacram. ord. a n. 7. Carrillo in Itinerario ordinand. sect. 3. c. 7. à nu. 17. D. Card. Tuschus conf. 189. lit. O.

6 Et quidquid † sit de hoc, an prima tonsura sit ordo, an non, illud certum videtur, quod verbum, ordo, generaliter prolatum, comprehendit etiam primam tonsuram, secundum communem vsum Canonum, argumento d. cap. cum contingat, & secundū communem vsum loquendi, vt recte docet Nauarr. conf. 11. de tempor. ordinatio. n. 1. & 3. Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 13. nu. 9. & cap. 56. nu. 5.

7 Vnde decretu Concil. sess. 7. de refor. cap. 10. quoad principalē dispositione comprehendit primā tōsuram, vt dictū est sup. 5. par. cap. 7. nu. 95. & decretū est, cap. 18. sess. 23. de reform. vers. c. vnusquisq; autē, & sequenti, comprehendit non solum minores ord. contra Zerolam in praxi Episco. 1. p. verbo dimissoriæ. § 2. & Toletan. sup. relatum. 1. part. c. 5. nu. 142. vt sacra Congregatio Concilij censuit super illo, ca. ibi: A proprio Episc. ordinetur, de omnib. ordinib. tam in sacris, quā in minorib. intelligitur, & sic etiā ordinati in minorib. comprehenduntur in pęna sus-
8 pensionis: Sed † etiam primam tonsuram, cū de ordinatione, & ordinibus generaliter, & absolute loquatur, & dictum est supra d. 1. p. cap. 5. nu. 142.

9 Alias † vt ad nostrum propositum redeamus, si nō sunt clerici saltem primæ tonsuræ, sed laici, incapaces sunt beneficiorum, cap. ex literis, de transactionibus, cap. 2. de instit. vbi Abbas, & alij, & dictum est
10 1. p. c. 2. nu. 28 vbi plures citaui, adeo † quidē, vt non sufficiat destinatio concurrente etiam habitu clericali. Abbas ibi, Felin. in cap. cum adeo de rescrip. ex nu. 2. Staphil. de literis gratiæ nona forma expectatiuarum, nu. 24. Selua de benef. 3. p. q. 6. Couarr. 3. p. c. 1. nu. 1. Lamb. 1. p. 2. lib. 7. artic. 29. ad fin. Gomezius de gratijs expectatiuis, nu. 89. Duarenus de beneficijs lib. 4. c. 6. P. Pechius in regula beneficium in 6. num. 29. ad fin. Mandol. de signatura gratię titul. de prouisio. vers. amplia, etiamsi is cui, in vltima editione, Zauallos dicens receptissimam, q. 523. & Zecchus de benef. & pēsio. cap. 3. vers. inhabilis, & Tho. Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 42. num. 14. Villar del patronado de Calatayud. 4. p. in prin. nu. 11. Açor institut. Moralium. 2. p. lib. 6. cap. 2. q. 5. & Perez de Lara de anniuer. & capell. lib. 2. c. 5. a nu. 2.

Neque etiam sufficit reputatio, qua quis existime
11 tur † clericus, si reuera non erat talis, Rota decisio. 139. lib. 3. p. 3. diuersorum, Flam. Paris. de resign. beneficior. lib. 4. quæst. 2. conf. 19. & Zecchus, & Villar
12 ibi, quamuis clerico † putatiuo, de cuius clericatu non constat nisi per communem reputationem, potest dari pensio, & beneficium, & pro obtinendo beneficio sufficit communis reputatio, licet vere clericum esse non appareat, Rot. ibi iusta d. infra a num. 140. & ita procedet decis. Rotæ. 13. de probat. alias 312. in antiquis, quam sequitur Pontanus de spolio. lib 2. nu. 179. alia est falsa, Gonçal. post hæc visus ad reg. de mensibus, glos. 2. à num. 64.

13 Neque obstat, quod legitur de B. Nicolao, qui ex laico electus est in Episcopum, & de B. Seuero, qui ex lanificio assumptus est in Archiepiscopum, & de B. Ambrosio qui nondum baptizatus in Archiepiscopum est electus, vt in ca. statuimus §. è contra. 61.
14 distin. quia † omissa responsione Gratiani ibi, §. sed sciendum, & aliorum, quod ob excellentem virtutem, eximiamq; & egregiam sanctitatem laicus eligi possit, quod sequitur Ioan. Quintinus in repet. ca. de multa de Præben. nu. 67. dicens, quod si cui laico nō deest competens sacerdotio virtus, & perfectio, huic facta collatio beneficij valebit. Respondetur, quod illa sunt miracula diuina, non trahenda in consequentiam, vel fuit cum illis dispensatum. Ita Archidiaconus in d. cap. statuimus, §. his omnibus, Felin. in d. cap. cum adeo, sub nu. 5. Selua, d. q. 6. ad finē. Corras. d. cap. 1. nu. 4. Pechi. supra nu. 27. & Maiolus de irregularitate, lib. 15. cap. 31. nu. 4. Hojeda de incompatib. benef. cap. 24. nu. 4.

15 Et hodie ex † const. 38. Sixti. V. de habitu & tonsura per clericos, seu milites beneficia, vel pensiones obtinentes deferen. &c. quam ponit, & explicat Viualdus in fine Candelabri aurei, & videndus Zecch. de casibus reseruatis, casu. 4. requiritur quod tempore collationis beneficiorum sint actu clerici in habitu clericali, & tonsura incedentes, alias collatio est nulla, vt in vers. in futurum, vbi sic dicitur: In futurum autem non nisi actu clericis in habitu clericali & tōsura, & militibus infra dicēdis in militari incedēntibus, suæ militiæ propriæ, aut alia quæcūq; Ecclesiastica, etiā simplicia beneficia, respectiue cōferātur, aut cōmēdētur, aut pēsiones, fructus ve, aut bona Ecclesiastica reseruētur. Et in fine habetur decretū irritās, quicquid secus a quoquā quauis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

16 Quod † refertur ad omnia præcedentia, ex cap. inquisitioni de appellationib. & decisio. Rotę in causa Toletana professionis infra adducta 7. dub. 21. num. 330. & dictum est alias 5. p. cap. 4. num. 173.

17 Et cum † sit in iure positum, ligabit etiam ipsum Papam, vt supra dictum est 5. p. c. 1. nu. 28. nisi Papa ex certa scientia contra fecerit, & c. ad l. quidam consulebant. ff. de re iudicata, cum alijs.

18 Et clerici † etiam clericali tantum tonsura insigniti habentes iam beneficium etiam simplex, aut etiam ius in illo, vel ad illud, seu pēsiones percipientes, debent tonsuram, & habitum clericalem, vestes scilicet talares iugiter deferre, alias ipso facto sunt priuati omnibus beneficijs, necnon pensionibus, omnique iure sibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, & beneficia sic per huiusmodi priuationem vacantia dispositioni Sedi Apostolicæ reseruantur,
19 ex dicta constitutione. Quæ in † his partibus cœpit ligare post lapsum octo mensium à die publicationis Romæ 18. Ianua. 1589. & factæ, & ex tunc ad huiusmodi priuationem incurrendam non requiritur lapsus alicuius certi temporis, sed incurrit eam eo ipso, quod in publico quis non gestat habitum clericalem supradictum, id est tonsuram, & vestes tala-
20 res. Ita enim † videtur intelligenda dicta constitutio, vt colligitur ex illa dictione, supradictum, quæ refert præcedentia cum suis qualitatibus, Rota decisio. 194. nu. 7. p. 2. diuersorum, & ex sequenti constitutione eiusdē Sixti. Et quia habitus clericalis in tōsura & vestibus copulatiue consistit, Bald. in l. si qua per calumniam. c. de Episcopis & cleric. sub nu. 1. & Pacianus de probat. lib. 2. cap. 34. num. 25. cum alijs.

21 Quamuis autem † vestes talares in rigore dicantur, quæ hominem vsque ad pedes tegunt, Hispanè, Hasta los pies, Calepinus verbo talares, seu Hasta los touillos, o cerca, dicit P. Ledesma in summa 2. p. tractat. 7. c. 2. circa decimam quartam conclusionē circa finem,

22 ca finẽ.pag.384. Tamẽ ex † epichcia & æquitate talares vestes iudicabuntur, quæ iuxta consuetudinẽ clericis sunt decentes. Adde Thom.Sanchez de matrimon.lib.7.disp.46. nu.6. quamuis non sint nimis longæ,neq; ad pedes descendant, vt ferriolum longum cum galero,modo non adsit lactucula, Hispa-
23 nè Lechuguilla. Pet. Ledesma,ibi. Etiam† sine tunicella,seu veste longa interiori,Hispanè Sotana,neq; enim est necessarium portare duas vestes longas,sed vna sufficiet: & ita dicta cõstitutio videtur recepta, & interpretata,& docet Viualdus in d. explicatione sub nono notab. Et vide dicta supra 1.p.c.5. a nu.11.
24 Et forsan † non est vsu recepta dicta constitutio saltem quoad hoc,vt non deferentes prædictum habitum clericalem,maxime tonsuram,sint ipso facto priuati beneficijs,& quòd collatio illis facta sit irrita & nulla.
25 Cum ergo † laicus, qui non habet primam tonsuram,sit in capax beneficiorum, non potest ad beneficium præsentari,alias præsentatio erit nulla, Millis in repertorio,verbo beneficium si impetrat, Rebuffus in concordatis tit.de forma mãdati verb. pro expressis,versic.quæro, quæ sint,Lambert. d.quæst. 7.art.2.ad finem,& art.7.& 29.ad finem,Hoieda de incompatibilitate benefic.1.p.cap.fin.nu.72.Ioann. Guttierrez consil.2.nu.21. Parladorus differẽ.120. nu.18.Card.Thuscus conclu. 56. litera B. num.4. &
26 Flam.Pari.d.lib.4.q.2.nu.5.† qui nu.6.ait,quod Rota in vna Imolen.iuris patronatus 19.Nouẽb.1584. coram D. Orano limitauit hanc conclusionem non procedere,quoties fuit præsentatus proxime clericãdus:nam hoc casu pręsentatus non est penitus indignus,cum ante institutionem sit tonsuratus.Quæ †
27 tamen limitatio videtur esse contra doctrinam Lãbert. Hojedæ, & Ioannis Guttierrez supra qui docent non sufficere præsentatum post præsentationẽ in continẽti clericari,sed omnino clericatum requiri tempore præsentationis:& contra doctrinã Duaren.supra,ac Roffiniaci de benef.c.1.num.39.& 40. qui docent si quis post obtentum beneficium clericus effectus fuerit, irritam nihilominus esse beneficij collationem,nec illud posse retinere.
28 Vnde ista † limitatio procederet,quãdo proxime clericãdus expresse,vel tacite præsentaretur in tempus,quo esset clericus, & sic in tempus habile: quo casu præsentato facto clerico intra tempus datum ad præsentandum,præsentatio valeret ex tunc ad l. in tempus.ff.de hæredib.instituendis,& Lamber.2. par.2.lib.q.3.artic.9.
29 Et tacite † diceretur præsentari in dictum tempus,quando patronus eum pręsentaret non absolute sed dicendo,præsento talem de proximo clericandum,vel dicendo præsento talem,& peto eum ordinari prima tonsura,&c. tunc enim videtur eum prę-
30 sentare, vt cum sit clericus instituatur. Et ita † erit accipienda declaratio Sanctę Congregationis Concilij super cap.10.sess.7.de reformat.quæ sic ait: Vi-
☞ carius capituli sede vacante infra annũ potest concedere dimissorias ad primam tonsuram ei, qui est præsentatus à patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum,vt illud obtinere valeat.
31 In casu † vero, quo absolute præsentaretur nondum habens primam tonsuram,credo præsentationem esse nullam,& factam de indigno,& incapaci, quantumuis de proximo clericaretur: & ita procedit doctrina Lamber.Hojedæ,& Ioann.Guttierrez supra. Clericatio enim subsequẽs etiam de proximo non potest retrotrahi ad tempus præsentationis, in quo requiritur capacitas,& habilitas præsentati,cũ ex præsentatione ius ei queratur ad beneficium,&c. & faciunt dicta infra cap.4.ad finem.
32 Rota autem† in dict. Imolen.iuris patronatus 19. Nouemb.1584. coram Domino Orano,quam Flaminius citat,non loquitur in istis terminis,sed in lõge diuerso casu, nempe de præsentatione facta per literas,seu instrumentum de eo, qui tempore factæ scripturæ,& nominationis non erat clericus, quæ †
33 valet si tempore factæ præsentationis coram Ordinario iam erat clericus, quia tunc vere fit præsentatio cum nominatio,seu scriptura pręsentationis pręsentatur Ordinario, Francus in cap.1.§.verum. nu. 1.de iure patronatus in 6. Rochus verbo honorificum,nu.27.& 73. Lamber. 1.p.2.lib.quæst.4.art. 16. & 2.p.2.lib.quæst.4.art.1.2.& 3.Rota decis.3.de iure patronatus in nouis alias 211. Achilles 325. seu 12.de iure patronatus,vbi habetur, quod præsentatio intelligitur tantũ quando fit superiori,alioquin
34 dicitur magis nominatio:& † sic licet patronus pręsentandum nominet,& tradat nominato instrumẽtum præsentationis:tamen antequã sit præsentatus superiori,non habet ius in re,nec ad rem, nec vllum ius acquirit ex nominatione ante actualem præsentationem, Sarmien. in regula de non tollendo iure quæsito.q.1.Creic.decis.6.nu.9.& 10. de iure patro. & fuit resolutum coram domino Penna in quadam Calagurritana de anno 1588.
35 Et id,nẽpe† quod valeat pręsentatio de eo,qui tẽpore ipsius præsentationis factæ coram Ordinario est clericus, licet tempore factæ nominationis seu scripturæ præsentationis nõ esset clericus,ex dictis, est quod fuit resolutum in d. Imolen.iuris patronatus,vt fuit dictum in vna Burg. Abbatiæ de Sobar-
☞ co 19.Dec.1588.& 10.Mar.& 89.coram D.Penna, vbi idem fuit resolutum,& etiam dictum, quod idẽ fuit resolutum in vna Maceratẽ. Capellaniæ coram D.Ioan.Aldobran.15.Maij 1564.
36 Et prædicta † confirmantur ex decisio. Rotæ in Vercel.Canon.23.Ian.1598.corã D.meo Cordu. in
☞ qua fuit dictũ: Resignationem fuisse nullã,ex quo resignans tempore suæ prouisionis erat laicus,ac inde nullũ ius habebat,quod potuisset resignare, ca.2.de instit.c.ex literis de transact.Capra reg.97.nu.39.cũ alijs. Fuerat enim illi facta collatio.22.Mart.1594 & tõsuram accepit 1. Aprilis subsequẽtis: qui actus non est reiterabilis,vt possit præsumi antea idẽ clericatum recepisse,vt fuit dictum in Barchinonen.pẽsionis de anno 1548.coram Peregrino, & in Elnen. beneficij 5.Octo.1594.Coram Pamphilio. Nec obstabat simile, quod non sit necessarium,quod tẽpore,quo quis nominatur à patrono,sit clericus: nam hoc procedit ex eo,quod per illã nominationẽ, quã patronus potest reuocare,nullũ ius quæritur nominato;secus vero in hoc casu, in quo de tẽpore prouisionis ius quæritur prouiso, & sic requiritur clericatus,vt fuit dictũ in d.Burg. Abbatię de Sobarco.19. Decẽ.1588.& 10.Mart.1589.Nec superueniens suffragatur,quia nõ retrotrahitur. Pereg.dec.50.lib.1.
37 Et hoc † idem fuit postea confirmatum coram eodem D. Corduba.4. Maij 1598. Et quod electio Capituli ad Canonicatum habet vim collationis, cum nulla indigeat confirmatione, ac ideo erat necessarius clericatus de tempore electionis, cum electo ius quæratur in beneficio;nec obstare actum gestum 2. Apr. quãdo fuit immissus in possessione post clericatum,in quo dicitur,quod contulerunt,ac sibi prouiderunt,quia cũ tunc nõ fuerit seruatus modus solitus votãdi per vota secreta, apparet Capitulum

noluisse nouum electionem facere: sed illa verba fuerunt posita ad maiorem, & abundantiorem cautelam. Hæc ibi.

38 Quæ tamen † decisio, quoad istud vltimum non videtur vera & solida: nam bene verum est, quod illa verba fuerunt posita ad maiorem cautelam sed ea cautela non videtur esse ad alium effectum, nisi ad prouidendum de nouo, si forte prouisio non valuit, supposito quod modus solitus votandi secreto non
39 est de essentia, nec pro forma requiritur: sed † quamuis tempore præsentationis omnino clericatus requiratur, non tamen requiritur, quod tunc præsentatus incedat in habitu clericali, ex d. constitutione 30. Sixti V. quæ solum id requirit tempore collationis, quamuis ex ea teneatur statim dictum habitum assumere, & deferre: ex quo habet ius ad beneficium.

40 His præmissis, notandum † est cum Doctoribus in c. ei cui de Præben. in 6. & ibi Prob. ad Monachũ a nu. 1. Paris. cons. 50. a nu. 14 p. 4. & Petro Gregorio de benef. c. 36. & alijs, esse aliqua beneficia Sacerdotalia, quæ requirunt de iure, quod ea obtinentes in presbyteros ordinentur, vt Parochialis, Abbatia, Decanatus, Præpositura, & Archipresbyteratus, c. 1. de ætate & qualitate, cap. cum in cunctis, §. inferiora de elect. vbi Decius num. 6. Rebuffus in praxi tit. requisita ad collationem bonam. num. 31. & de Archipresbyteratu, Lamber. 1. par. 2. lib. quæst. 7. artic. 29. nu. 4. Curtius in institut. maioribus lib. 2. tit. 11. de Archipresbytero, & alia, quæ idem requirunt, ex consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione, vt in d. cap. ei cui, vbi notatur Hoieda d. cap. fin. nu. 20. Alia diaconalia, quæ de iure requirunt, quod ea obtinentes in diaconos ordinentur, vt Archidiaconatus d. §. inferiora, & d. cap. 1. seu alia ex consuetudine, &c. Alia subdiaconalia similiter, &c. Et † tunc
41 dicitur annexus ordo, aptitudine, & attento tempore prosecutionis. Bonifacius in Clement. 2. §. illi vero, nu. 17. de ætate & qualitate.

42 Et iuxta hoc in hoc Episcopatu Abulen. est quædam cõstitutio synodalis synodi antiquæ quam D. Didacus de Alaba Episcopus Abulen. imprimi fecit anno 1557. 2. tit. ca. 4. in qua statuitur, quod omnes Abbates benedicti, Decani, Archipresbyteri, Vicarij perpetui, & Clerici curati intra annum ordinẽtur in Presbyteros, & Archidiaconi in Diaconos, modo & forma statutis in sanctis iuribus, alioquin dicto termino elapso si non receperint dictos ordines annexos, de iure, suis dignitatibus, & beneficijs, & curatis, & Archipresbyteratibus, & Vicarijs, ipso facto sint eis priuati &c.

43 Id tamen † quod diximus de Archipresbytero, vt debeat in presbyterum ordinari, non videtur hodie procedere in Archipresbyteris ruralibus, supposito quod sunt beneficia simplicia, nec personalem residentiam requirunt, vt dictum est supra 5. par. cap. 3. a nu. 95. vbi adduxi declarationes Sacræ congregationis super hoc, & sic in his videtur cessare iam dicta constitutio synodalis antiqua Abulen. maxime cum se referat ad iuris dispositionem: conducit dec. Farin. 112. circa Abbatiam.

44 Sed est † difficultas, an de ordine annexo beneficio, seu præbendæ ex consuetudine, statuto, priuilegio, vel fundatione sit necessario facienda mentio ab impetrante, quod sit in ætate ad talem ordinem requisita.

45 In qua † difficultate breuiter respondetur negatiue ex d. cap. ei cui, glossa in Clemen. 1. verbo vel alteri de Præbendis, & cum Calder. tenet Abbas in c. ad aures num. 4. de rescript. & ibi Decius num. 25. & 26. & Felin. num. 3. (qui licet in cap. in nostra eodem tit. cons. 31. videatur dicere contrarium, tamen remittit se ad dicta per eum in d. cap. ad aures) Milis in repertorio verbo gratiam beneficij impetrãs, Hieronym. Paulus in pract. Lancell. in notabilibus super vacantibus non reseruatis in principio, Selua 3. p. quæst. 11. num. 42. Rebuffus in repetitione cap. nulla 2. de concess. Præbendæ 2. & de qualitate exprimenda, qui iuxta ibi dicta debet intelligi in concordatis in forma mandati, vers. 24. Coras. 4. p. cap. 4. num. 56. & Ioan. Nicol. Gimõteus in Enchiridio beneficiorum titul. 4. cap. 5. num. 23. Açor. 2. par. lib. 6. cap. 33. quæst. 2.

46 Quamuis † contra teneat Rota decis. 41. de rescr. in antiquis, & Ripa in d. cap. ad aures, nu. 22. qui ait, impetrantem teneri facere mentionẽ de ordine annexo beneficio, quod impetratur, vt si est sacerdotale, vel diaconale, quamuis non teneatur exprimere, quod patiatur defectum ordinum, quos requirit beneficium: & dict. cap. ei cui procedere in impetratione beneficij in genere.

47 Sed nostra sententia † est communis, quam videtur tenere Rota in vna Abulen. Canonicatus 16. Iunij 1589. coram D. Gipsio, vt in sequenti decisione
☞ Domini resoluerunt, Petrum non esse restituendũ, quoniam sponte Canonicatum, & Prębendã, de quibus agitur, renuntiauit, & sic a possessione facto proprio cecidit, ad cap. accepta, de restitut. spoliat. Rota decis. 4. de renuntiatione in nouis, Cassad. 4. num. 3. & 5. de restitut. spoliator. Alexander consil. 92. nu. 5. lib. 1. de communi. Socinus in l. rem quam nobis num. 8. de acquiren. possess. Nec dicatur, hoc locum sibi non vendicare, quando resignatio est nulla, Verallus decis. 172. nu. 7. p. 3. quoniam nullitates, quæ pro Petro afferuntur, non placuerunt Dominis: nã per testes quorum copia datur, constat de sufficienti publicatione; & licet ita explicite non affirment literas Apostolicas, quibus fuit facta publicatio, fuisse authenticas, nihilominus sat est, quod dicti testes super 7. dicãt Bullas prędictas fuisse originales. Nec ad rem pertinet, quod testibus non credatur, etiam si dicant instrumentũ publicũ, nisi doceatur de missione instrumenti. Decius consil. 82. nu. 2. Ripa in l. 1. nu. 81. & 84. si certum petatur, quoniam hic non agitur de probando instrumẽto publico, vel eius tenore, sed solum de actu simplicis publicationis: quo fit, vt depositio testiũ suffragetur per supra allegata, quibus nõ refragatur decis. in causa Calagurritana prioratus, quia ibi per testes non probabatur publicatio, vt in casu proposito, sed Notarius tantũ asseruit se publicasse resignationis supplicationẽ per relationẽ ad librum registri, ad quẽ se retulit: & sic quodammodo clare constabat, scripturas authenticas tunc non fuisse publicatas, & populo ostensas. Non obstat quod obijcitur, mandatũ de prouidendo, & non prouisionẽ publicatã extitisse, quoniam si hoc esset verũ, non propterea vitiaretur; sed quia dicta publicatio possessiõem canonicatus subsequitur, datur intelligi, non mandatum de prouidendo, sed ipsam prouisionẽ publicatam fuisse. Tollitur postremo surreptio allegata, quod non fuerit expressum Canonicatũ esse sacerdotalẽ, quia in supplicatione fuit petitũ de Canonicatu prouideri, etiam si sacerdotalis esset, ex quo dignoscitur Papã potuisse cogitare, & satis percipere esse sacerdotalẽ: quocirca cessat surreptio. Crauetta cõs. 79. n. 8. Verallus dec. 49. in fin. p. 1. & in simili de pensione concessa laico fuit resolutum coram me in vna Cathanien. pensionis

4. Maij.

4. Maij 1583. præsertim quia Didacus erat in tali
ætate constitutus, vt infra tempus a iure statutum
posset ad sacerdotium promoueri: quod sufficit, iux-
ta dispositionem Concil. Trid. ses. 24. c. 12. Non pla-
cuit tamen Dominis fundamentum desumptum ex
possessione pacifica triennali, quoniam licet ex ea
præsumendum sit publicationem rite factam, vt in
decisionibus, quarum copia datur; attamen prædi-
ctæ decisiones non procedunt, quando agitur de spo
lio, vt fuit resolutum in illis terminis in vna Bergo-
men. Parochialis 28. Feb. 1586. coram bo. memoriæ
Reuerendiss. Lauretano. Cætera bene tolluntur per
informantes, tam in facto, quam in iure pro Didaco
& responsiones placuerunt Dominis.
48 Et † ratio nostræ sententiæ est, nam de qualitati-
bus non consideratis, & expressis a iure, seu stilo, nõ
est facienda mentio, Felin. in cap. super literis, nu. 2.
& in cap. in nostra cor. 20. de rescrip. Coras. 4. p. c. 5.
nu. 38. Caputaquen. decis. 224. p. 3. & Flamin. Paris.
de resignatione beneficiorum, lib. 10. p. 2. nu. 17. de
quo Menochius de arbitrar. lib. 2. casu 201. à nu. 25.
49 Et † qualitates exprimendas ponunt Felin. in dict.
cap. in nostra, Ripa in d. cap. ad aures. Selua. d. quæst.
11. & 12. Rebuf. in d. repetitione. c. nulla post tertiũ
notabile, & in d. forma mandati verb. pro expressis,
Coral. d. cap. 4. nu. 56. & 57. Menoch. & Flamin. Pa-
ris. supra.
50 Vnde non † videtur verum quod Flam. ibi ait, nu.
106. & Zecchus d. cap. 3. vers. inhabilis, in resignatio
ne Archidiaconatus, quia habet vocem in capitulo,
faciendam esse mentionem de hoc: nam licet de iure
non habeat vocem in Capitulo, tamen ista qualitas
non est a iure, nec stilo considerata, nec iure, aut sti-
lo cauetur, vt de ea sit necessario facienda mentio,
quinimmo de stilo non fit mentio de hac qualitate
in portionibus Hispaniæ, quæ fere oẽs sunt de Capi
tulo, aut habent vocem in Capitulo, ex consuetudi-
ne immemoriali, vel alias; nec in dignitatibus, quæ
idem habent in aliquibus Ecclesijs.
51 Nec obstat † decisio Paleotti in Carthaginen. Ar-
chidiaconatus de anno 1556. quæ est 3. pars diuers.
li. 3. deci. 354. 355. 357. & 360. quia vt apparet ex ista
vlt. dec. ideo in illo casu erat facienda mentio de hac
qualitate, quia resignatarius erat minor, & non in
ætate legitima, vt posset dare vocẽ in capitulo, quia
Papa non voluisset priuare Ecclesiam, cum inde di-
catur damnum pati, Glossa in Clement. 2. de ætate
52 & qualitate. Hodie † tamen in supplicationibus de
Canonicatibus, ac portionibus Ecclesiarum Cathe-
dralium, Dataria vult exprimi ordinem sacrum an-
nexum, & si in supplicatione ponitur clausula, etiã
si sacerdotalis, quæ antea solebat concedi, vt in d. de
cis. Abulen. cassatur: vnde cum iam ista qualitas sit à
stilo considerata, videtur in istis gratijs necessario
facienda mentio de ordine sacro annexo Canonica-
tui, vel portioni, alias gratia erit surreptitia, & nulla
si prouisus non sit illum ordinem consecutus, etiam
si sit in ætate legitima, saltem vbi habent annexum
53 ordinem presbyteratus, vel diaconatus. Nam † si
esset annexus ordo Subdiaconatus, non videtur gra
tia vitiari, etiam si de eo non esset facta mentio, cum
Papa possit intelligere Canonicatum, vel portio-
nem, ad minus habere talem ordinem annexum, iux
ta Concilium Trid. session. 24. de reform. cap. 12. ver
sic. nominibus vero: & non oportet exprimere quali
tates, quæ insunt beneficio de iure communi, sed il-
las tantum, quæ insunt de facto de ratione consue-
tudinis, vel alio modo, Fel. in d. c. in nostra, consil. 4.
Selua. 3. p. q. 126. qualitate, nu. 12.

54 Nihilominus † tamen existimo, quod si in sup-
plicatione non sit expressus ordo sacer annexus Ca-
nonicatui, vel portioni, & si sit presbyteratus, vel
diaconatus, gratia non sit surreptitia, quia ex eo q
Dataria soleat petere, quod in supplicatione expri-
matur ordo, non sequitur esse stilum, quod debeat
exprimi, etsi non petatur, maxime quia aliquando
signãtur supplicationes, etsi non sit expressus ordo,
quia forte impetrans ignorat ordinem annexũ, nec
in resignationibus & coadiutorijs solet fieri, aut pe-
ti ista expressio ordinis.
55 Et illa clausula, etiam si † sacerdotali, cassatur, quã-
do narratur Diaconatus, vel Subdiaconatus: quo ca
su non stante d. clausula, gratia est surreptitia, & nul
la, si forte Præbenda habet annexum superiorẽ ordi
nem expresse, maxime si impetrans illo caret. Alias,
56 † si impetrans illum haberet, gratia videtur posse su-
stineri, etsi narrauerit inferiorem ordinem, quoniã
non videtur surreptio considerabilis, quia Papa ead.
facilitate gratiam concessisset expresso ordine supe-
riori, cum impetrans illum haberet.
57 Alia † sunt beneficia, quæ non nisi actu presbyte-
ris, vel alium ordinem habentibus conferri, seu ad
ea præsentari possunt ex fundatione, consuetudine,
statuto, vel priuilegio, Pet. de Baysio in directorio
electionum, c. 9. 2. p. nu. 3. Pet. Greg. d. c. 36. cum alijs
58 supra citatis. vt † quando institutio, vel statutum di-
cit, quod tale beneficium non cõferatur nisi presby-
tero, vel quod conferatur presbytero, tunc tempore
collationis debet esse presbyter actu. Et Capella-
niæ, in quarum fundatione dr, quod præsentetur sa-
cerdos, vel quod præsentetur Capellanus, seu cleri-
cus, qui Missam celebrat, Hispane, Clerigo de Mis-
sa, vel alia verba respicientia tempus, seu actum præ
sentationis, quo casu præsentatus tempore ipsius
præsentationis, debet esse sacerdos actu, quia quali-
tas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus il-
lius, l. in delictis, §. 1. ff. de noxalibus, ita Abb. in d. c.
cum in cunctis, §. inferiora, nu. 10. de electione, & in
Clem. vt ij qui, nu. 7. de ætate & qualitate, & ibi glo.
§. illi vero, verb. annexi, & Bonifacius, nu. 16. Decius
in d. §. inferiora, nu. 22. & cons. 129. nu. 5. Paris. d. cõs.
5. 4. p. à nu. 13. Ripa in l. ex facto, nu. 31. ff. de vulgari
Rebuffus in praxi tit. requisita ad collationem Bo-
nanin. 35. & in repet. c. extirpandæ, §. qui vero 2. no-
tabili de Præben. Rochus sic intelligendus, verb. ho-
norificum. nu. 21. Lamber. 1. p. 2. lib. q. 7. art. 29. Fer-
retus cons. 211. nu. 8. & 9. Pet. Greg. d. c. 36. & Spino
de testam. gl. 4. nu. 67.
59 Et idẽ † dicit Zerola in praxi Episcopali. 1. p. verb.
beneficium, §. 7. 5. concl. 8. conclusionis principalis.
quãdo fundator, vel statutũ diceret, quod prouisus
de Capellania sit Capellanus, vel sacerdos, qđ requi-
ratur tunc quod sit actu sacerdos, & dictio vel esset
declaratiua: & ita fuisse sententiatum, & quod tunc
Capellania sit sacerdotalis, non tamen actu, sed apti
tudine, tenet Perez de lara, lib. 2. c. 5. à nu. 11.
60 Et similiter † Zecchus de republica Ecclesiast. c.
de beneficiarijs, nu. 4. notabili vlt. vers. quo vero ad
ordinẽ, inquit, quod si testator leget, aut statutũ, vel
consuetudo habeat, quod prouisus de Capellania sit
sacerdos, vel capellanus, oportet vt sit actu sacerdos
non autem clericus tantũ, &c. & nouissime D. Card.
Tuschus, concl. 57. lit. B.
61 Et ita tenendum † est, quamuis d. Ferrettus cons.
305. dicat per verba testamenti, & fundationis, quot
eligatur seu præsentetur sacerdos, non requiri sa-
cerdotium actu tempore electionis, seu præsenta-
tionis, sed solum aptitudine, nisi quando ordo sacer-
dotij,

dotij fuit annexus per verba negatiua, seu annullati
ua, & prohibitiua, verbi gratia, dicendo, quod non
conferatur nisi presbytero, vel quod non possit pręￚ
sentari nisi sacerdos, &c. quod etiam dicit Zauallos
infra relatus, nu. 78.
62 Et † quamuis Zerola supra verbo ius patronat. §.
8. 15. dubio, dicat, quod fundata Ecclesia hac condi-
tione, vt ad illam præsententur, & instituantur tot
presbyteri, qui quotidie debeãt celebrare Missã, &c.
præcisè loquendo, potuerut institui in istis benefi-
cijs actu sacerdotium requirentibus, etiam non sa-
cerdotes, modo infra annũ ad sacerdotium promo-
ueantur. Et Flam. Paris. lib. 4. de resignatione, q. 9. à
num. 34. quod in casibus, in quibus requiritur ætas
vigintiquinque annorum, & sacerdotiũ possit resi-
gnari, aut prouideri beneficiũ existenti in dicta æ-
tate, licet non sit sacerdos, quod etiam tenet Zec-
chus de beneficijs & pensionibus, cap. 3. vers. requiri
tur etiam, & c. 5. nu. 3. vers. septimo requiritur, & in
constitutione, aut priuilegio; c. 12. num. 21. vers. quo
vero ad ætatem.
63 Et † quamuis Marchus Antonius Genuen. in pra-
xi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, c. 24. nu. 11.
dicat, quod quando debet eligi sacerdos, debet esse
actu sacerdos, & non sufficit quod intra annum pos-
sit promoueri, idq; quando tantum onus impositũ
est a laicis, ne retrahantur ab ædificatione, secus si ab
Ecclesiastico, vel per statutum Ecclesiæ. Lamber. 1.
p. 2. lib. ar. 27. quæst. 7. & quod cap. ei cui de Præben
dis in 6. procedit, quando non à laicis est impositũ
onus, &c. quem in effectu sequitur Azor. 2. p. lib 6 c.
24. quæst. 4. & quamuis nouissime Gonçalez glos. 5.
à nu. 104. doceat, quod si fundator facit Capellaniã
sacerdotalem, vel dicat, quod sacerdotes præsenten-
tur, & non alij, adhuc sufficiat esse in ea ætate, vt sal
tem intra annum ad presbiteratus ordinem pro-
moueri valeant, nisi expresserit, quod Capellanus
præsentandus sit actualiter sacerdos, &c quem se-
quitur Prosper de Augustino in appen. ad summam
Bullarij Quarantæ, 2. parte verb. seruitium Capel-
laniæ, pagina. 608. & idem tenet Perez de Lara d.
capit. 5. à numero 16. qui ait, quod si fundator re-
quirit presbyteratũ per verba affirmatiua, seu mix-
ta, incipiendo affirmatiuis, sufficit præsentare ido-
neum ad presbyteratum: si vero vtatur, seu incipiat
verbis negatiuis, seu alias verba sunt clara, debet præ
64 sentari actu sacerdos. Sed † prædicta doctrina à qua
non est recedendum, est communis, & approbata
per Rotam in vna Romana Capellaniæ 19. Martij
1586. infra adducta, num. 79. & in Valentina iuris
patronatus, 20. Martij 1585. infra adducta, nu. 193.
65 † vbi etiam fuit resolutum, alias deuolui prouisionẽ
ad superiorem, ad Rochum, verbo honorificum,
num. 16. in fine, & Lamber. d. art. 27. in fine, & d. in-
fra 10. p. cap. 3. ad prin. Et in causa Foroliuien. Ca-
pellaniæ 10. Maij, 1580. coram Domino Seraphi-
66 Seraphino vt in sequenti decisione. Fuit † dubitatum
67 an Capellania, de qua agitur, sit sacerdotalis, ita vt
Capellanus debeat esse actu sacerdos, & habitu, & d.
Iulius possit de hoc opponere contra dictum Octa-
uianum. Et quantum ad primam partem Domini
censuerunt, Capellaniam esse sacerdotalem, cum in
instrumento dotationis dicatur, quod debeat præ-
sentari vnus sacerdos bonæ conditionis & famæ
presbiter secularis. Ex quibus verbis geminatis ap-
paret hanc Capellaniam requirere sacerdotium tem
pore præsentationis, cap. nemo deinceps, & ibi, Ge-
min. & glossa de electio. in 6. Barbacia cons. 38. nu.
8. lib. 2. Decius cons. 129. num. 5. Rochus de iure pa-
tro. verbo honorificum, num. 27. Lamber. lib. 2. par.
1. quæst. 7. artic. 27. & fuit pluries resolutum, & cum
iuris dispositione concurrit obseruantia, cum sem-
per fuerint præsentanti sacerdotes, vno excepto.
Non obstat, quod Molina non potuerit in dotatio-
ne reseruare sibi ius patronatus, quia quamuis ipsa
dotauerit in executionem dispositionis suorum ma
iorum, nihilominus potuit sibi reseruare ius patro-
natus, quia testator iubendo, quod Capella construa
tur & dotetur, si hæres hoc faciat, poterit reseruare
ius patronatus, quia repræsentat personam defun-
cti, Lamber. lib. 1. pat. 1. quæst. 2. artic. 12. num. 6. fa-
cit decisio Rotæ, 5. de iure patronatus in antiquis.
Nec obstat, quod non appareat de consensu Episco
pi de tempore dotationis, quia ex diuturnitate tem-
poris & obseruantia, præsumitur consensus Episco
pi, per ea quæ deducit idem Barbacia dict. cons. 33.
in principio, lib. 2. Nec obstat vltimus status, ex quo
constat prouisum per Abbatem fuisse simplicem cle
ricum, quia potest patronus de consensu Ordinarij
pro vna vice præsentare ad beneficium eum qui nõ
habeat omnes qualitates in fundatione appositas,
vt per Felin. in cap. cum accessissent, num. 19. versic.
2. restringitur de constitutionibus, Beroius. consil.
5. num. 38. lib. 1. Præterea, non obstat etiam quod
demus illam præsentationem fuisse nullam, cum
non constituat statum aliquem legitime præscriptũ
quare sequitur requiri vt præsentetur is, qui sit actu,
& habitu sacerdos, Quantum ad secundam partem,
an de hoc defectu possit Iulius opponere, fuit resolu
tum posse, quia cum sit reus & possessor, potest vin-
cere ob non ius aduersarij. Nec obstat, quod in pro-
uisione Apostolica per clausulas generales censeatur
derogatum huic qualitati, quia dictæ clausulæ non
operantur derogationem qualitatum in fundatione
expressarum, nisi de his fiat expressa mentio in im-
petratione. Felin. in cap. nonnulli in principio de re
scriptis, numer. 23. & idem tractatu quando literæ
Apostolicæ, in septima ampliatione. nõ obstant de
cisiones Sanct. Congregationis Concilij allegatæ in
pluribus causis, & in specie in causa Romana Capel-
laniæ coram D. Pamphilio, quia procedunt iuxta
terminos allegationis Lapi. 35. nempe quando sim-
pliciter fundans vult, quod præsentatus celebret di
uina in altari constructo, quia potest per alium cele-
brare, non autem quando expresse in fundatione ca
uetur, vt præsentetur sacerdos, & ita perpetuo fuit
in Rota obseruatum.

Et in causa Lucana Capellaniæ, 4. Decem. 1595.
coram D. Gipsio, de qua infra, nu. 81. fuit idem ten-
tum, & in alijs pluribus causis.
67 Et sententiæ † authorum de quibus supra, nu. 61.
62. & 63. conuincuntur clare, nam qui non est actu,
sed aptitudine sacerdos, non est, nec dicitur ve-
re, nec absolute, & simpliciter sacerdos, vt patet,
& sic in eo non verificantur verba requirentia sa-
cerdotium.
68 Et allegata † per Flamin. d. quæst. 9. num. 36. &
dictum cap. ei cui, loquuntur de beneficio sacerdo-
tium requirente, non tamen actu, de quo supra, nu.
40. & decisio. 1. de Præbendis in nouis, quam allegat
nu. 37. fundatur in derogatione per clausulas gene-
rales, vt infra, nu. 119.
69 Vnde non † placet decisio Rotæ in causa Pampi-
lonen. beneficij 11. Februarij, 1591. coram D. Man-
tica, in qua Domini censuerunt beneficium non esse
sacerdotale ex obseruãtia interpretatiua subsecuta;
licet Bulla Pauli III. loquatur de presbyteris, &
presbyteri proprie dicantur, qui habent ordinem
facer-

ſacerdotij; tamen quod hoc nomẽ poteſt etiam cle-
ricis conuenire, vt colligitur ex cap. veſtra, iuncto
principio cum fine de cohabitatione clericorum,
70 &c. Nam iſta † re vera non eſt obſeruantia interpre-
tatiua, ſed contra d. Bullam, & ſic non valeret, niſi
eſſet legitime præſcripta, vt in d. Foroliuien. ſupra
adducta: nec dict. cap. veſtra. probat, quod nomen
presbyteri conueniat clericis ſimplicibus, & repu-
gnat etiam communis vſus loquendi, &c. quam-
uis iſtam deciſio. referat, & ſequatur Gonçalez ſu-
pra, num. 85.
71 Nec † etiam mihi placet deciſio in cauſa Lucana
Capellaniæ 17. Decembris 1593. coram Domino
Gipſio, in qua fuit reſolutum ſtante fundatione Ca-
pellaniç, quod eligatur vnus presbyter honeſtus, &
idoneus, qui pro ipſius anima miſſam celebret
ceſſante iuſto impedimento, & quod eius filij, &
deſcendentes ſint patroni, & vti tales poſſint eli-
gere vnum presbyterum, ſiue Capellanum, &c. præ-
ſentat onem & prouiſionem Apoſtolicam ſubſecu-
tam, non eſſe inualidam, non obſtante defectu ordi-
nis & ætatis ad ſacerdotiũ prçſentati, qui infra annũ
non poterat ad ſacerdotium promoueri, non maior
14. annis. licet minor 25. non eſt incapax beneficij,
nec debet per ſe ipſum deſeruire, Lapus allegatione,
35. & 116. maxime, quia teſtator alternatiue locu-
tus eſt de presbytero, ſeu Capellano, & fuit allegata
declaratio S. Congregationis in cauſa Piſtorien. &
maxime ſtante obſeruantia iuxta hoc, cum vltimi
præſentati non eſſent ſacerdotes, & ad iudicandam
qualitatẽ beneficij, vltim⁹ ſtatus inſpicitur Dec. cõſ.
126. & de præſẽti ſtatu præſumitur in prçteritũ, ma-
xime vbi adeſt probabilis cauſa ita præſumendi, Al-
ciatus de præſumptionibus reg. 2. præſumpt. 26. &c.
72 Hæc † inquam deciſio mihi non placet, nam in illis
verbis, quod poſſent eligere vnum presbyterum, ſi-
ue Capellanum, dictio, ſiue, ſtat expoſitiue & decla-
ratiue, vt per Zerolam & Zecchum ſup. relatos, nu.
59. & 60. quod in caſu iſtius deciſionis clarius appa-
ret, ex quo in fundatione prius fuerat dictum, quod
eligatur vnus presbyter honeſtus & idoneus, &c. Et
vna pars ſcripturæ declarat aliam, l. qui filiabus, ff.
de legatis. 1. Nec ſuffragatur d. obſeruantia & ſta-
tus vltimus, niſi eſſet legitime præſcriptus, vt in d.
Foroliuien.
73 Vnde etiamſi † in fundatione Capellaniæ caue-
tur, quod præſentetur ſacerdos proximior de paren
tela, ſi inueniatur alias clericus, ſi tempore præſenta
tionis fuerit aliquis ſacerdos, ille debet præſentari,
licet ſit remotior, & erit præferendus, etiamſi po-
ſtea ante inſtitutionem alter proximior eſſet ſacer-
dos. nam debet attendi tempus præſentationis, Pe-
rez de Lara lib. 2. cap. 9. num. 59. vt ex ſuperioribus
apparet, & ex deciſ. Rotæ in cauſa Tarraconen. be-
neficij. 9 Decembris 1580. coram Domino Sera-
74 phino, quæ ſic ait. Fuit † reſolutum ambas deſcen-
dentias eſſe bene probatas: Nam quantum ad de-
ſcendentiam Iacobi nulla prorſus adeſt dubitatio,
quantum ad deſcendẽtiam Gabrielis, ea quoque eſt
bene probata, nam quod controuertitur, an pri-
mus Berengarius ſit filius Bernardi ſecundi, facile
tollitur: primo enim adeſt teſtamentum Bernar-
di, qui inter cæteros inſtituit Berengarium in filiũ
ſuum, & licet ſit vnicum inſtrumentum, tamen coa
diuuatur, quia Berengarius Ortomeda, & ipſe fecit
teſtamentum, & inſtituit Berengarium filium ſuũ:
& ita habemus duo, quæ faciunt mentionem de Be-
rengario: & licet in ſecundo non dicatur Berenga-
rius filius Bernardi, tamen cum dicatur Berenga-
rius Ortomeda, & ſic concurrant duæ demonſtra-
tiones, ſatis dicitur probata identitas: & idem eſt
de ſequentibus gradibus. Hoc ſuppoſito ſubintrat
alia difficultas, quis nam eorum ſit præferendus, &
licet Iacobus prætendat ſe eſſe præferendum, cum
deſcendat per lineam maſculinam, Gabriel vero per
fœmineam, tamen hoc fundamentum non placuit,
ex dictis per Caſtrenſem, leg. 1. num. 4. C. de condi-
tionibus inſertis, & ex notatis per Doctores, in cap.
nouit, de iudicijs: quia quãdo nõ eſt habenda ratio
conſeruationis agnationis, ſemper comprehenditur
maſculus ex fœmina, Socinus, l. Gallus, §. nunc de le-
gen. 8. de liberis & poſth. & alij ibi, tunc enim habet
locum textus. l. 1. C. de condi. inſertis, & l. Lucius
de hæredibus inſtituendis, & hoc per ſubſequentẽ
obſeruantiam declaratum fuit, ex quo fuerunt po-
ſtea præſentati, & inſtituti deſcendentes ex fœmi-
na, Aymon. conſ. 118. num. 2. Præterea cum in fun-
datione mandetur, vt præferatur & inſtituatur preſ
byter, ſi inueniri poterit ſin minus clericus, & Ga-
briel eſſet presbyter tempore præſentationis, Iaco-
bus vero clericus tantum, ceſſat difficultas, quia at-
tenditur tempus præſentationis & inſtitutionis, c.
ſi ex eo tempore de reſcript. in 6. Sarnen. de non tol
lendo, quæſt. 1. nu. 10. & ita fuit alias tentum in vna
Parmen. iuris patronatus, coram R. D. Blanchetto
de anno 1573. Quæ de mala fama obijciuntur
tolluntur ex teſtibus pro eo examinatis, concurren-
te etiam præſumptione, quæ ex inſtitutione per Or
dinarium de eo facta oritur: cætera ex deductis tol-
luntur.

§. I.

De aliquibus difficultatibus & dubijs.

75 SED eſt difficultas, † an Capellania ſit ſacerdotalis
ex eo ſolo, quod habeat onus celebrandi anne-
xum, vt quia fundator diſpoſuit, quod Capellanus
celebret, ſeu debeat celebrare tot Miſſas, vt eſt or-
dinarium.
76 In qua † difficultate eſt prima ſententia eſſe ſacer-
dotalem actu, ita vt nõ poſſit prouideri, nec ad eam
præſentari niſi actu ſacerdos, nam eo ipſo, quod fun-
dator vult, quod Capellanus debeat Miſſas celebrare
videtur voluiſſe præſentandum eſſe ſacerdotem, vt
illas poſſit celebrare. Ita Barbatia conſ. 33. ſcripſit
Pſalmiſta lib. 2. quem ſequuntur Lamber. d. quæſt. 7.
artic. 27. Didacus Perez in l. 1. tit. 6. lib. 1. ordinamẽ
ti, gloſſa. 2. ad finem, verſic. notabile etiam eſt du-
bium, Ioan. Guttier. conſ. 1. num. 11. & conſ. 2. num.
15. Quintanaduennas, lib. 4. Eccleſiaſt. num. 67. &
Emmanuel. Rodrig. quæſt. regularium, 2. to. q. 122.
artic. 2. ad finem, & videtur tenere Beroius conſil. 5.
77 nu. 14. vol. 1. Et † procedit etiãſi fundator dicat qđ
præſentetur Capellanus, qui per ſe, vel per alium
debeat celebrare, ſecundum Barbatiam ſupra, & Lã
78 ber. d. q. 7. ar. 28. & Io. Guttierrez ſupra. ¶ Secũda † ſẽ
tentia eſt, Capellaniam, per onus celebrandi iniun-
ctum, eſſe ſacerdotalem, non tamen actu & contem-
poraneè, ſed ſolum aptitudine, & ideo non oporte-
re, quod præſentãdus ſit actu ſacerdos, ſed ſufficere,
quod ſit in ætate legitima ad ſacerdotium, licet non
habeat niſi primam tonſuram, iuxta dicenda infra,
cap. 3. Ita cum Ferretto d. conſ. 305. tenet D. Spino
d. gloſſa. 4. nu. 68. & hoc idem videtur velle Abbas in
cap. dilecto, num. 3. de Præbendis, quem pro prima
ſententia citat Io. Guttier. ſupra, dum ait, quod poſ-
ſunt dici ſacerdotales illæ Præbendæ, quæ habent

onus

onus celebrandi annexum: facit cap. ei cui de Præb. lib. 6. & Clatius in d. Clem. vt ij qui, nu. 7. sequitur Zauallos, quæst. 693. ex n. 6. etiam si fundator dicat, quod præsentetur presbyter, nisi aliter expresse esset dispositum à testatore, dicendo, quod præsentetur sacerdos qui celebret missas, & non alius, etiamsi sit in minoribus, & ætatis legitimæ. Sequitur etiã Parlad. differ. 120. à nu. 14.

79 Et hanc † secundam sententiam tenuit Rota in d. Rom. Capellaniæ. 19. Martij & 14. Nouembr. 1586. coram Illustrissimo Pamphilio, vt in decisionibus sequentibus.

14. Martij 1586.

☞ Domini concorditer resoluerunt in Capellania sanctorum Laurentij & Antonij, de qua agitur, non requiri, quod præsentatus sit actu sacerdos, dummodo sit talis, quod infra annum possit promoueri: licet enim quando annexus ordo requiritur in ipso actu præsentationis, vt si dicatur, quod præsentetur sacerdos, vel Capellanus qui missam celebret, vel alia verba de necessitate respicientia ipsum tempus præsentationis, requiratur, quod de eo tempore sit actu sacerdos, quia qualitas iuncta verbo intelligitur secundum tempus illius. Abbas in cap. cum in cunctis. §. inferiora. sub num. 10. & Decius, nu. 12. de electione, Vital. in Clem. 2. §. in illa, num. 16. post Imolam, vol. 1. de ætate & qualitate, Paris. consil. 50. num. 12. cum seq. lib. 4. Nihilominus, quando verba fundationis non respiciunt actum præsentationis, sed potius illius prosecutionem, tunc sufficit, quod præsentatus sit sacerdos habitu licet non actu, Abbas d. §. inferiora, nu. 10. & ibi Dec. 22. Imol. & Vital. vbi supra. Et alias fuit per Dominos resolutum die 20. Nouembris 1573. coram bonæ memoriæ Cotta in causa Romana Capellaniæ de Capisucchis: & facit, quia regulare est in beneficijs sacerdotalibus sufficere solam habilitatem ad sacerdotium, cap. 2. cum ibi notatis de institutio. lib. 6. c. si pro clericis, vbi Francus, Gemin. & alij de Præbendis eodem lib. Innocẽtius in d. cap. cum in cunctis. §. inferiora, & ibi Abb. & Decius, Rom. cons. 325. num. 1. Decius cons. 122. sub nu. 2. Rolan. cons. 47. num. 59. lib. 1. vnde cum in præsenti casu inspectis verbis fundationis Capellaniæ, non sit habitus respectus ad ipsum tempus præsentationis, sed potius ad tempus post institutionem cum dicatur pro sustentatione vnius clerici, qui eidẽ Capellaniæ in diuinis deseruiat. Et inferius, quod beneficium pro tempore obtinẽs certas Missas qualibet hebdomada celebrare debeat, &c. Quæ omnia respiciunt prosecutionem ipsius præsentationis, & tempus post institutionem, concludendum est sufficere, q̃d præsentatus sit sacerdos habitu, licet nõ actu, vt in d. Romana Capellaniæ dictum fuit. Non obstant in contrarium allegata, quia loquuntur quando verba fundationis respiciunt ipsam præsentationem, & ita loquitur Barbacia cons. 33. 2. dub. num. 8. lib. 2. vbi testator dixerat, quod Capellania conferretur presbytero, & ita debet intelligi Lambet. qui Barbaciam sequitur, de iure patron. part. 1. libro 2. quæst. 17. ar. 25. & sequenti, & Rochus verb. honorificum, quæst. 41. sub num. 21. qui exemplificat quando dictum fuit, quod præsentetur sacerdos, vel Capellanus qui Missas celebret, & Decius cons. 129. sub num. 5. vbi in fundatione cauebatur, quod præsentaretur presbyter, & in istis terminis procedit decisio facta coram R. P. D. Blanchetto in causa Parmen. iuris patronatus, sub die 8. Iunij de anno 1573. & alia facta coram R. P. D. Orano in causa Firmana iuris patronatus, die 26. Nouembris 1582. & ita Domini vnanimiter resoluerunt.

80 In eadem † coram eod. 14. Nouemb. 1586.

☞ Fuit resolutum non constare de sufficienti ætate Domini Pauli, ita quod potuerit præsentari ad Capellaniam, de qua agitur licet enim Domini admittant, ex testibus probari clericum de tempore præsentationis attigisse 24. annum per quatuor menses; dixerunt tamen hanc ætatem non sufficere, quia cũ illa Capellania, vt fuit resolutum, habeat annexum ordinem sacerdotalem, saltem aptitudine, seu habitu, debet præsentatus tempore præsentationis esse in ea ætate, quam annexus ordo requirit, & sic attigisse 25. annum, iuxta Clem. vltimam de ætate & qualitate. Ita notat gl. in c. ei cui, in verbo, ætate de Præbendis in 6. quam omnes sequuntur, Ioan. Andre. num. 1. qui licet dicat hanc opinionem non modicum rigoris habere in eo, qui est ita proximus ætati ligitimæ, quod ante aduentum priorum temporum ordinandus inchoasset 25. annum adeo quod ob defectum ætatis non impediretur, quominus in illis proximis tẽporibus posset fieri sacerdos, subdit tamen nimis præsumptuosum esse hoc assertiue dicere, & conditoris esse & non glossatoris huic æquitati prouidere. Idem notat Butr. ibi num. 12. Franc. num. 13. Gemin. nu. 10. & alia glos. in cap. sieo tempore, & ibi Franc. nu. 10. de rescript. in 6. Abbas in c. cum in cunctis. §. inferiora. num. 10. vbi quod annus non datur ad complendam ætatem, sed vt is, qui tẽpore præsentationis est legitimæ ætatis, quanto citius, statutis tamen temporibus se promoueri faciat, & ibi Decius glos. quarto nota, num. 11. de electione, Roma. cons. 35. nu. 1. Rochus de iure patronatus, verbo honorificum, numero. 23. Lamber. lib. 2. p. 1. quæst. 7. ar. 29. sub num. 4. late Roland. consil. 47. sub nu. 59. lib. 1. qui alios allegat, & ita Domini concluserunt.

81 Eandem sententiam † videtur tenuisse Rot. in d. Lucana Capellaniæ 4. Decemb. 1595. coram. D. Gipsio. in qua fuit dictum: Quod quando verba respiciunt actũ præsentationis, scilicet præsentetur presbyter, tunc præsentandus debet esse actu sacerdos: si vero verba presbyterum significantia prosecutionem præsentationis respiciunt, vt scilicet præsentetur qui celebrare teneatur, tunc satis est, quod sit habitu presbyter, quamuis non sit actu, &c.

82 Tertia sententia † est, quod prima sententia procedit in fundatione laici, secunda vero in fundatione personæ Ecclesiasticæ, ita Ioa. Guttier. d. cons. 1. nu. 18. in additione vltimæ editionis, ex Lamber. d. quæst. 7. ar. 29. nu. 3. Ferret. d. cons. 305. cuius opinionem ita saluat & intelligit, sequitur Açor. 2. p. lib. 6. cap. 24. quæst. 3. & 4.

83 Sed re vera † quantum ad hoc non videtur esse differentia inter fundationem personæ Ecclesiasticæ, & laici: nam si in fundatione laici illa verba important, quod sit sacerdotalis actu, idem etiam importabunt in fundatione personæ Ecclesiasticæ, & e contra, si in fundatione personæ Ecclesiasticę nõ impotant, quod sit sacerdotalis actu, sed aptitudine, idem erit in fundatione laici: nam hic attendenda sũt ver
84 ba fundationis & eorum vis. Nec † Lamb. d. ar. 29. n. 3. facit istam differentiã, sed solũ facit differentiam, quantum ad derogationem fundationis per clausulas generales gratiæ, non obstantibus iuxta Collectorẽ, decis. 1. de Præbendis in nouis, de quo infra à n. 116.

85 Quarta sententia † vera & tenenda est, Capellaniam non esse sacerdotalem, nec actu, nec aptitudine ex eo, quod in fundatione dicatur Capellanum debere celebrare Missas, seu diuina officia, sed

poste

posse prouideri simplici clerico 14. annorum.

86 Et ratio † est, quia nisi expresse caueatur, quod per se ipsum hoc agat, satis censetur prouisum voluntati fundatoris, si per alium celebrari faciat: nec requiritur personalis residētia, ex quo sumus in beneficio simplici, in quo ex generali cōsuetudine non requiritur residentia, vt supra dictum est 3.p.cap.2. à num. 3. Lapus allegatione 36. seu 35. num.2. & 4. & allegatione 116. & 117. num.2. vbi Mandos. Felin. in cap. cum omnes de constit. sub num. 32. & ibi Dec. 2. lectura, num.55. Millis in repertorio verb. beneficiū simplex. Ferrettus cons.112. Hoieda de incompatibilitate beneficiorum. 2. par.1. nu.2. Zerol. in praxi Epis. verb. beneficium. §.7.1.2. & 3. concl.8. conclus. principali, Zecch. de republ. Eccles. d. cap. de beneficiatis, num.4. versic. ad dignoscendum vero, Emmanuel Sa ex congregatione Concilij verb. beneficium, num.28. & verb. residentia, num.10. Açor. 2. par. lib.3. cap.8. quæst.5. ad finem, dicens nunc consuetudine receptum esse, vt Capellani simplex tantū beneficium habentes liberi sint ab obligatione residendi: hoc tamen locum habere in his Capellanijs, quibus nullum præceptum residendi est impositum ex peculiari ipsarum institutione, vel priuilegio, vel statuto; vel consuetudine speciali, &c. Azeued. cōs. 20. à num.4. qui in fine ponit declarationem Parm. adductam, num. sequen. Gratian. decis.155. & nouissime Perez de Lara de anniu. & Capel. li.2. c.7. nu.7. & c.8. nu.42.

87 Et sic † censuit S. Congregatio Concilij in vna ☞ Parmen. his verbis. Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur quod rectores celebrēt; ☞ nam istis oneribus missarum recte per substitutum satisfit. Alia. Habens capellaniam non tenetur promoueri ad sacerdotium, nisi in fundatione cautum sit, vt Capellanus per se ipsum Missas celebret: sed debet curare, vt per alium Missæ in illa celebrentur. Neq; erit satisfactum oneri, si Missæ in alia Ecclesia celebratæ erunt: nec personalem residentiam requirit, nisi aliter in fundatione cautum esset. Et in vna ☞ Aquilana ait: Capellani, qui in eorum Capellanijs residentiam requirentibus personalem inseruiunt per substitutus, non sunt cogendi ad personaliter residendum, antequam inspiciantur verba fundationū dictarum Capellaniarum.

88 Et fuit † resolutum per Rotam in vna Brixien. ☞ Capellaniæ 2. Martij 1598. coram D. Lita, Quod capellania non requirit personalem residentiam, nisi fundator iusserit, quod Capellanus per se ipsum inseruire teneatur. Lap. alleg.36. quia ex generali consuetudine beneficia simplicia personalem residentiam non requirunt: & licet id non procedat, vbi liquido constat de particulari consuetudine in contrarium, ad Baldum consil.170. libro 2. cum alijs, tamen ad eam probandam non sufficit probare, prædecessores resedisse, & per seipsos inseruisse, cum simus in materia facultatiua: sed quod id fecerint coacte, & non voluntarie. Quod satis difficile erit, iuxta notata in cap. cum Ecclesia Sutrina, de causa posses. &c.

89 Vnde aparet † falsum esse, quod ait Nauar. consil. 6. nu.3. de clericis non resid. quod verbum, intersit, cantet, vel seruiat in fundatione Capellaniæ positum, tantum importat, quantum verbum, resideat: quod intelligitur de residentia personali: nam licet verum sit de verb. intersit, vel assistat, non tamen de verb. cantet, vel seruiat, nisi aliunde id colligatur, vt apparet ex declarationibus adductis, num.87. & 93.

& alijs allegatis. Vnde etiam non videtur verum; quod dicit Açor 1. part. lib.10. cap.24. quæst.7. ad fi. & cum eo Perez de Lara lib.2. cap.8. num.43. quod si fundator Capellaniæ dixerit, volo quod presbyter ad hanc Capellaniam electus sacris operetur quotidie, tunc persona sacerdotis censetur electa, ita vt per se ipsum debeat celebrare, quia verba diriguntur ad personam. Quod est contra dictas declarationes, & alia allegata quæ loquuntur etiam vbi verba dirigūtur ad personam. Placet tamen quod dicit idem Perez de Lara d. lib.2. cap.7. num.6. quod Capellaniæ habent residentiam personalem, quando vltra missarum celebrationem habent onus adiuuandi Curatū in cantando, & alijs similibus: & vbi imponitur interessentia, seu assistentia, & residentia chori, censetur iniunctum seruitium personale, nō solum chori sed etiam Missarum.

90 Addo, quod † appellatione clerici venit simplex clericus primæ tosuræ, cap.1. 21. dist. Gloss. & DD. in cap. 2. de Præb. l.1. in fine, & ibi Greg. tit.6. par.1. Abb. in rubr. de vita & honestate clericorum, Aufrerius in repetitione Clem. 1. de officio ord. in princ. num.1. Rebuf. de congrua, num.19. Lamber. dicta quæst.7. art.2. Caldas Pereira in d. l. si curatorem habens, verb. læsis, nu.104. Mendez de Castro in l. cum oportet, C. de bonis quæ liberis, num.166. & Zaualos. quæst.524. ad finem, dicens notabile, & ad causas Capellaniarum, in quibus clerici generaliter vocantur: quod est intelligendum de clericis primæ tonsuræ, & Carillo in itinerario ord. sect.7. n.2.

91 Et hanc quartam † sententiam videtur tenere Zerola d. §.7.4. & 5. concl.8. conc. princip. vbi ait, in Capellania requirente Missarum celebrationem simpliciter posse beneficiari clericum, qui non sit actu sacerdos, cum possit per alterum deseruire. Et Mar. Anton. Gen. d. cap.24. num.11. dicens notandum, quod si testator mādauit quod eligatur Capellanus sacerdos, tunc sacerdos eligi debet, & secus si dixerit, quod Capellanus celebret, nam tunc potest huic oneri Missarum satisfieri per substitutum, cum non sit electa industria personæ, & qui per alium facit per se ipsum facere videtur, Lap. d. alleg.116. & 117. & quod ita censuit S. Gongreg. ac proinde potest conferri non sacerdoti: & quod ita debeat intelligi Lamb. d. art.27. Tenet etiam hanc quartam sententiam Grati. d. decis.155.

93 Et hæc quarta † sententia in terminis est approbata per S. Congr. Conc. vt apparet ex declarationibus ☞ sequent. super cap.5. sess.25. de refor. Prima, Potest conferri simplici clerico Capella habens onus celebrandi Missas, nisi in fundatione cautum, sit, vt per se ipsum celebret. Secunda, Stante fundatione Capellæ cathd. Pistor. sub his verbis testatoris, quod capellanus debeat celebrare diuina officia, die, noctuq; sicut cæteri Capellani faciunt, Dubitatur, vtrum Capellanus iste debeat esse presbyter, Congreg. Conc. censuit, ex istis verbis positis in fundatione huius Capellæ, non censeri necessario quod Capellanus debeat esse presbyter. Quæ declaratio habetur etiā in declaratione Abulen. infra adducta, nu.99.

94 Qua † declaratione Pistor. attenta; Rota in dicta Rom. Capel. 2. Ianuarij 1589. coram D. Pamphilio mutauit sententiam, & recessit à resolutis, amplectē do hanc sententiam, vt apparet ex ipsa decisione, ☞ quæ sic se habet: Domini attenta resolutione Illustrissimorum Dominorum, S. Conc. interpretum in causa Pistor. quod præsentandus non debeat esse presbyter, ex eo quod in fundatione dicatur Capellanū debere celebrare diuina officia, quia iuxta allegat.

Lapi.

Lapi. 36. nisi expresse caueatur, quod per se ipsum hoc agat, satis censetur prouisum voluntati testatoris, si per alium diuina celebrari faciat: ad regul. qui per alium, &c. & tradit Cardinal. in cap. de multa in fin. vers. quanto, &c. de Præben. recesserunt à resolutis in hac causa, & dixerunt Capellaniam non esse sacerdotalem, quia ex verbis fundationis non astringitur Capellanus ad deseruiẽdũ Capellæ in diuinis, & Missá celebrare per se ipsũ: & cũ simus in beneficio simplici, in quo ex quadã generali toti⁹ orbis cõsuetudine non requiritur resid. vt post Card. tradit Imo. in c. fi. n. 9. de cler. non resid. sufficit quod deseruiatur per substitutũ, ad not. in c. super eo de Præb. in 6. Lap. alleg. 36. sub num. 4. & alleg. 117. sub num. 2. Card. d. cap. de multa in fin. Dec. cap. cum omnes 2. lect. de constit. cum alijs allegatis. Non obstat, quod in hoc casu verba fundationis videantur directe in personam ipsius Capellani, cum dicant, quod beneficium pro tempore obtinens certas missas in qualibet hebdomada, in eadem Capella celebrare deberet, quia illa non respiciunt actum ipsum celebrationis Missarum ab ipsomet Capellano: sed potius sunt posita ad denotandum obligationem, & onus, quod ipsa testatrix Capellæ imponebat: & sufficit quod onus non sit ita impositum Capellano quod per alium explere non possit, quia alias cum à iure personalis residentia non requiratur, poterit per alium inseruire, ex præallegatis: vltra quod in casu resolutionis Cong. verb. erant directa ad Capellanũ, prout etiã in casu allegationis Lapi, vbi testator mandauit dimidiam suorum bonorum presbytero eligendo dari pro celebrandis Missis. Quod dicitur in casu decis. Pistor. non fuisse factam mentionem celebrationis Missarum, sed tantum diuinorum, tollitur per rationem deseruire per alium, quæ militat vtroque casu: & eo magis venerũt Domini in hanc sententiam, quia concurrit mens fundatricis, quę colligitur ex præsentatione ab ipsamet facta de Hieronymo de Longonibus, qui huic Cappellæ deseruiuit per substitutum. Paris. consil. 56. nu. 19. li. 4. & postea fuit fere semper possessa a simplicibus clericis, qui Missas per alios fecerunt celebrari, l. si de intentione. ff. de legib. Aym. consi. 101. cũ similib.

95 Eandem† sententiam tenuit Rota in d. Forol. su-
pra adducta, num. 66. & in d. Lucana Capellanię 17.
Decem. 1593. supra relata, num. 71. & in vna Cæ-
saraugust. beneficij 4. Maij 1594. coram D. Manti-
96 ca, 4. in qua fuit† resolutum, quod in Capellania ad
☞ quam testator, seu fundator vocat consanguineos, &
in pari gradu vult præferri magis idoneum scientia doctrina, & moribus, præferendus est ex duobus præsentatis in pari gradu is, cui Ordinarius fecit institutionem, qui præsumitur magis idoneus iuxta dispositionem testatoris: nam in his multum præsumitur pro Ordinario, Conc. Triden. sess. 24. cap. 18. vers. peracto. Et fuit resolutum in pluribus causis, & accedebat, quod ille præsentatus fuit ab omnibus patronis, alter vero a duobus iuratis tantum, qui cum sint nominati nomine collectiuo, habent tantum vnam vocem, Felin. in cap. pastoralis de rescrip. nu. 9. Ias. in l. iuris gentium. §. fin. ff. de pactis. num. 13. Abb. cons. 57. 1. part. & Dec. cons. 122. Selua de benef. 2. p. quæst. 17. nu. 5. Roch. verb. ipse velis, quæst. 3. Lamber. 2. p. 1. lib. quæst. 1. artic. 28. Prob. ad Monach. in rubr. de iure patr. in 6. à num. 15. Crescen. decis. 3. & 4. de iure patronat. & Rota decis. 408. 1. part. diuersor. Accedebat etiam, quod ille erat consanguineus per lineam masculinam, alter vero per fœmininam: vnde cæteris paribus est præferendus, Nec obstare, quod alter esset actu sacerdos, & sic præsumatur magis idoneus. Lamber. 1. part. 2. libro quæst. 7. artic. 27. 28. & 29. quia hoc cessat stante iudicio Ordinarij, iuxta dicta. Nec etiam obstare Capellanum debere esse sacerdotem, cum deberet celebrare, quia cum non requiratur sacerdotium in actu pręsentationis, non est sacerdotale beneficium, vt fuit resolutum in dicta Romana Capellaniæ coram Dom. Pamphilio, & pluribus alijs causis, &c.

Et dictam quartam sententiam tenet post hæc Gonçalez ad regul. de mensibus glos. 5. ex nu. 72. dicens, ita etiam nouissime resolutum in Tirasonen. Capellæ 9. Iunij 1603. coram D. Sacrato. vbi etiam fuit adducta alia ratio, quod prædicta verba, Qui celebret tot Missas, non respiciunt factum ipsum celebrationis ab ipsomet Capellano, nec obligationem sacerdotij, potius sunt posita ad denotandum obligationem, & onus, quod ipse fundator Capellaniæ ponebat: & sufficit quod onus expresse non sit ita impositum Capellano, quod per alium explere non possit: & ideo cum Capellania sit beneficium simplex, in quo ex generali totius orbis consuetudine non requiritur residentia, resultat sufficere quod seruiat, & Missas dicat per substitutum, &c. Et num. 44. ait, quod ista opinio est sine difficultate amplectenda, cum tam S. Concil. Trident. Congreg. quam Rota multoties illam canonizauerit. Tenet etiam dictam quartam sententiam. Prosp. de Aug. in appẽd. ad summam Bullarij 2. part. verb. seruitium Capellaniæ pagi. 607. citans Gonçalez supra, & adducens declarationem Parmen. supra positam, num. 87. & Pistorien. positam, num. 93. Et nouissime eandem quartam sententiam tenet Perez de Lara lib. 2. cap. 5. num. 8.

97 Et† quod quando testator mandauit præsentari presbyterum, seu rectorẽ causa celebrandi Missas, beneficium non dicitur sacerdotale, fuit tẽtum in vna Firmana altaris 5. Decẽ. 1594. infra relata 10. p. c. 2. nu. 37. Quæ tamen resolutio difficultatem patitur ex supra dictis, nu. 72.

98 Vbi vero† in fundatione caueretur, quod per se ipsum deberet celebrare, seu quod deberet personaliter deseruire, aut quod resideat: quod verbum secundum vulgarem modum intelligendi intelligitur de residentia personali, Nauarr. d. consil. 6. num. 2. de cleric. non residen. de quo supra, num. 89. tunc procederet secunda sententia, ex Rebuff. in dict. repet. cap. extirpandæ. §. qui vero 2. notab. & alijs supra citatis, & Gonçalez supra à nu. 100.

99 Et† ita censuit S. Congregatio Concilij anno
1604. ad instantiam agentis Episcopi Abul. vt in se-
☞ quenti declaratione, quam vidi authenticam ad 2. 3.
Stante decreto S. Concilij Trident. cap. 5. sess. 25. infrascriptæ dubitationes oriuntur, quæ ad instantiam agentis Reuerendissimi Episcopi Abulens. per S. Congregationem Illustrissimorum Cardinalium Concilij Tridentini petuntur declarari, stante fundatione Capellæ in Ecclesia cathedrali, sub his verbis testatoris, quod Capellanus debeat celebrare diuina officia, die, noctuque: dubitatur, vtrum Capellanus iste debeat esse presbyter. Secundo, si ex fundatione cautum sit, vt Capellanus per se ipsum celebret Missas Capellaniæ, an possit ista Capella conferri simplici clerico. Tertio, an Capellania, cui est annexum onus duarum Missarum in hebdomada per proprium rectorem celebrandarum, dicatur sacerdotalis, & non possit conferri clerico 14. annorum. Quarto, an d consensu patronorum possit dispensari cum minori 25. annorum ad Capellam simplicem

plicem obtinendam, ad quam ex fundatione est præsentandus sacerdos. Ad primum Congregatio Concilij respondit ex his verbis non inferri, vt Capellanus debeat esse presbyter. Ad secundum & tertium, posse quidem conferri simplici clerico, in ea tamen ætate constituto, vt intra annum ad sacerdotium promoueri queat, nisi alias essent verba in fundatione posita, quæ requirerent obtinentem tempore collationis esse actu presbyterum. Ad quartum; hanc dispensandi facultatem Episcopis post Concilium non competere. P. Æmil. Card. S. Marcelli.

100 Et ita procederet † dict. resolutio in causa Lucana Capellaniæ, 4. Decembris 1595. supra relata, num. 81. Et ita etiam videtur accipienda decisio in causa Abulen. Capellaniæ de Crebreros 12 Nouembris. 1599. coram D. Seraphino, in qua aliqui ex Dominis existimabant ius patronatus esse sacerdotale, & ideo debuisse præsentari sacerdotem, vel saltem constitutum in ea ætate, vt posset fieri sacerdos, vt in se-
101 quenti decisione, Fuit † resolutum, Francisco non posse adiudicari Capellaniã, de qua agitur: nã præsentatio de eo facta nullius est momẽti, cũ emanarit a fratre Didaco de Valdes, quem etsi admittamus à Magdalena descendere: tamen cum esset professus in monasterio S. Dominici in Indijs ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum, totum ius præsentandi translatum fuerat in monasterium, & eius superiorem, authentic. ingressuri, C. de sacros. Eccl. cum ad monasterium de statu regul. Lamber. de iur. patr. part. 1. lib. 2. art. 11. quæst. 2. num. 12. Nec iuuari potest licentia Prouincialis, ex pluribus. Primo, quia eius iurisdictio non poterat excedere fines Regni Castellæ, in Hispanijs, super quib. habebat iurisdictionẽ, non autem super monasterijs Indiarum, cap. 2. §. fin. de constit. in 6. Secundo, quia Generalis ordinis aditus pro obtinenda licẽtia illam noluit concedere, ideo inferior contra eius voluntatem non potuit eam concedere, cap. vt nostrũ. cap. vt debitus de appel. Gambar. de authoritat. legati lib. 6. num. 708. & Neuiz. consil. 116. num. 11. Tertio, quia cum Didacus vsus est dicta facultate, iam expirauerat officium eius, qui licentiam dederat, cap. præsenti de officio leg. in 6. & in hoc fuerũt concordes omnes Domini. Ex alio quoque cap. aliqui ex Dominis existimabant hanc præsentationem inualidam: nam ex verbis fundationis videtur hoc ius patronatus esse sacerdotale, ac ideo fuisse necessarium præsentare Capellanum, vel sacerdotem; vel saltem constitutum in ætate tali, vt posset fieri sacerdos. Glo. in cap. ei cui verb. ætate de Præben. in 6. & ibi Ioann. Andr. Butr. num. 12. Franc. num. 13. Gemi. num. 10. & alij allegati in causa Romana Capellaniæ. 14. Nouembris. 1586. coram R. P. D. meo Pamphilio. Quantum ad præsentationem nihil fuit resolutum, sed restricta fuit difficultas cæteris reiectis, an præsentatio Generalis fuerit in tempore, quod ex eo pendet, an hoc ius patronatus, quando est penes monasterium, sit iudicandum ad hunc effectum Ecclesiasticum, vel laicale. Sed certe visa fundationis istius Capellanię, ex eius verbis potius apparet esse sacerdotalem actu.

102 Modo † succedit secunda difficultas, an vbi Capellania est sacerdotalis actu, vel habitu ex fundatione possit Episcopus, cum consensu patroni, hæredis, seu successoris fundatoris, saltem pro vna vice dispẽsare, vt prouideatur non habenti dictam qualitatem requisitam.

103 Et † loquimur de patrono, hærede, seu successore fundatoris: nam de patrono fundatore clarum videtur posse tollere, & alterare conditiones, seu qualitates tempore fundationis appositas, etiam ex post facto cum consensu Episc. vt volunt DD. in cap. cum accessissent de consil. vbi Felin. num. 19. & Dec. 51. Roch. d. verb. pro eo, quod quæst. 14. num. 30. Lamber. d. quæst. 7. art. 23. Prob. ad Monach. in cap. ei cui de Præben. in 6. num. 23. Azeu. in l. 5. tit. 6. lib. 1. Rec. num. 2. & Ioan. Gut. d. cons. 1. nu. 28. saltem
104 † ex iuxta causa, quando conditiones, vel qualitates essent vtiles Ecclesiæ, Roch. & Azeuedo ibi, & Ioa. Gut. nu. 23. ibi.

105 In † qua difficultate prima sententia est, posse Episcopum cum consensu patroni successoris fundatoris pro vna, vel altera vice alterare qualitate, seu conditiones in fundatione requisitas, & dispensare contra ordinationem fundatoris, & sic beneficium, seu Capellania prouideri non habenti qualitatem requisitam in fundatione. Imola, & Abbas, num. 4. & 5. in d. cap. cum accessissent, & ibi, Corse. in additione ad Abbatem, verbo vnire sine consensu patroni, & in singul. verb. patronus, Felin. ibi, num. 19. Prob. in d. cap. ei cui, num. 22. 23. & 24. Rebuff. in praxi. 3. p. signatuæ, verbo, necnon iuris patronatus, nu. 46. in concordantijs in forma mandati, verbo, pro expressis, versi. 24. Ber. cons. 5. vol. 15. Ferrettus consil. 133. num. 7. & cons. 211. nn. 10. Bursattus cons. 185. nu. 18. libr. 2. Iacobus Benius de priuil. iuris consultorum. priuil. 32. num. 8. Nauar. consil. 6. de clericis non resid. num. 4. & de oratione, cap. 3. nu. 73. Zerola dict. verbo, beneficium. §. 7. 3. concl. 3. conclusionis princip. & verb. ius patronatus, §. 8. 15. dub. Genuen. d. cap. 24. num. 7. & 8. Zecchus de Repub. Eccles. d. cap. de beneficiatis, nu. 4. vers. quo vero ad ordinem, Emman. Sa verbo beneficium, num. 37. & videtur tenere Pet. de Baisio in directorio electionum, cap. 9. 2. p. nũ. 4. & 5. & fauet Socin. de oblatio. libel. 19. nu. 3. & 4. 2. concl. & est decis. Cresc. 7. de iure. patr. nu. 2. vbi dicitur, quod id procedere poterat, quando soli voluntati fundatoris præiudicabatur, vt puta, quòd deberet esse talis ætatis, conditonis, &c. secus vbi fieret præiudicium certæ personæ, quę debebat præsentari, &c. Eandẽ sententiã tenuit Rota in d. Foroliuien. Capellaniæ, adducta supra, num. 66. & ait communem, & in practica obseruari, Lam-
106 ber. d. quæst. 7. art. 30. Quam † tamen ipse intelligit subsistẽte aliqua causa, (vt etiam Ferrettus, Nauar. Genuen. & Salicet. etiam sine causa id velit Bero. supra) ex Corsetto in d. cap. cum accessissent in lectura, & omnibus patronis volentibus: & nisi fundator non solum disposuerit beneficium esse sacerdotale, ordinando præsentari sacerdotem, sed etiam vltra processerit, prohibendo, ne alius, quam sacerdos præsentetur, quia dixerit, nolle præsentari, nisi sacerdotem, vel volo omnino sacerdotem præsentari, &c. Et tradit etiam idem Lamber. d. 1. par. 2. lib. quæst. 10. art. 6. & 7. num. 4. & sequitur Zecchus de benefic. & pensionibus, ca. 12. nu. 21. versic. quo vero ad ætatem. Et post hæc Perez de Lara lib. 2. cap. 5. à nu. 28. & Prosper. de Augustino in appendice ad summam Bullarij. 2. p. verbo seruitium Capellaniæ, pag. 608. dicit secundum Doctores, posse Episcopũ ex causa pro vna vice dispensare: sed an huic potestati sit derogatum per Concilium Tridntinum, ses. 25. cap. 5. de reform. esse consulendam sãctam Congregationem.

107 Secunda † sententia est opposita, nempe non posse Episcopum cũ consensu d. patroni dispensare etiã pro vna vice contra ordinationem fundatoris, ex Clem. quia contingit, de relig. domib. ibi: Cum tamen

men

men ea, quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium, salua quidem Sedis Apostolicæ authoritate conuerti. Ita tenet latè probans Roch. d. verb. pro eo, quod, q. 15. num. 32. & sequ. Aym. Crauc. cons. 63. num. 5. & Io. Gut. d. cons. 1. nu. 19. qui, nu. 23. & 24. ait: quod etsi dispensare posset, tamen non procederet, vbi præiudicaretur iuri alicui tertio quæsito per oppositionē ad Capellaniam, &c. Et hanc sententiam ait veriorem de iure Decius in d. c. cū accessissent, nu. 54. quia tex. in d. Clem. quia contingit, generaliter loquitur, & non probatur iure, quod in vno casu authoritate Episcopi possint relaxari disposita per fundatorem. Et sequitur, dicēs veram opinionem Azeuedo sup. qui ait, hac de causa vidisse iam per Cancellariā Pincianā in gradu de fuerça iussum annullari similem prouisionem, de patroni consensu factam cōtra fundatoris qualitates, &c. quamuis cons. 16. nu. 35. contradicat. Et videtur tenere Nauarr. cons. 5. de Præb. nu. 2. & Azor 2. p. lib. 6. c. 24. q. 1.

8 Et† facit pro hac sententia doctrina Gambari, de offi. legati. lib. 9. à nu. 222. vsque ad fi. vbi tradit Legatum, & Episcopum posse mutare voluntatem piā defunctorum, quando non potest impleri, vt per testatorem dispositum est, ne Legatum maneat caducum, ad l. Legatum, vbi Bart. ff. de vsufruct. legato, c. nos quidem, & ibi Abb. & in cap. tua nobis delectam. Alex. cons. 73. vol. 3. De quo etiam Genuen. d. cap. 24. à nu. 2. Tamen quando legatum potest impleri, existimat nullam potestatem super his concessam Episcopo, seu Legato, cum nihil magis homini debeatur, quam quod vltima eius elogia obseruentur, l. 1. C. de sacros. Eccles. cap. vltima voluntas, 13. quæst. 2. &c.

109 Facit † etiam doctrina, quā tradit Valdes in tract. de eleemosyna, 3. p. 12. à folio 85. cum Rocho, supr. & verbo, construxit, q. 4. Felin. in c. Ecclesia S. Mariæ de const. tit. 56. Berta. de Episc. 4. p. 4. lib. q. 31. & Mar. Soc. in tract. de obl. lib. 19. qui affert limitationes, & l. 6. tit. 4. lib. 4. fori juzgo, quod relictum ad certum opus pium, nō potest in aliud etiam melius commutari, nisi authoritate Papæ, d. Clem. quia contingit, quæ cum indistinctè loquatur debet intelligi, vt nec

110 in toto, nec in parte fieri possit commutatio. Qui † tamen malè limitat d. Clem. vt procedat in voluntate testatoris iam executa, secus in non executa, quā (ait) posse Episcopum alterare, citans Imolam in l. 3. col. ff. de cōditio. & institut. & Fel. in c. super his. 2. col. de accus. & Pala. Rub. in repet. Rub. de dona, inter virum. col. 109. §. 47. nu. 10. cōtra quos, & Hippol. singu. 194. Rotam dec. 1122. lib. 3. p. diuersor. & Sarm. lib. 1. select. c. 8. num. 24. vers. ex his intelliges, Azeue. d. cons. 16. nu. 36. tenet Couar. in cap. tua, de testamē. num. 7. Pinel. in Rub. C. de rescin. vend. 1. p. cap. 2. num. 19. & nouissime Perez de Lara lib. 1. cap. 14. nu. 20. qui tamen, à num. 29 & 35. male ait cum Guillel. Bened. in c. Rainutius, ver. reliquit, à nu. 17. Episcopum non solum ex causa necessaria, sed etiam vtili, posse facere alterationem, & commutationem relicti Pij, quod planè est contra dictam Clem. quia contingit.

111 Et hæc † secunda sententia de plano procedit, stante sacro Concil. Trid. d. sess. 25. c. 5. de refor. vt per Marc. Ant. Gen. d. c. 24 nu. 10. qui ait notandum, qđ hodie post Conc. Trid. d. c. 5. non potest Episcopus tollere qualitates appositas in fundatione beneficiorum, nec etiam à consensu patroni, vt censuit S. Congregatio, & colligitur ex d. cap. 5. contra notata per Ant. Abb. Imol. & Feli. latissimè in d. c. cum accessissent, dum dicunt, posse pro vna vice Episcopū cōferre Capellaniam sacerdotalem non sacerdoti de cōsensu hæredis, &c.

112 Et re vera ita S. Congregatio † censuit, vt constat ex declaratione Abul. ad 4. sup. adducta, num. 99. & ex declarationibus sequentibus super d. c. 5. Concilij ibi: ets non derogetur, nec de consensu patronorum sed per hoc censetur sublatam esse facultatem huius modi, de qua per DD. in c. cum acces. de const. & ibi Abb. nu. 5. Secunda, nec de consensu patronorū potest dispensare cum minore 25. annis ad capellā simplicem obtinendam, ad quam ex fundatione est præsentandus sacerdos. Quod si in fundatione cautum esset, vt Capellanus per se ipsum deseruiat, & secus fiat ad denunciationem hęredum, Episcopus de alio prouideat: at si hæredes non denunciant, respondit Congregatio, spectare ad officium Episcopi prouidere nec isto modo Capellanū posse percipere fructus, si nō per seipsū deseruierit. Tertia, Mediol. Taur. Episcopus non potest, etiam accedente consensu patronorū derogare qualitatib. in fundatione beneficij appositis: quia huiusmodi facultas sublata est per hoc decretū. Quarta Cremon. Licet de iure communi, vt volunt DD. in c. cum accessiss. de constit. posset Episcopus de consēsu patronorū conferre beneficiū illi, qui non habet ætatem in fundatione requisitam, tamen hodie per hoc decretum prohibitum est.

113 Et ita etiam † tenuit Rota, ex d. decreto Concilij in causa Valentina iuris patr. 20. Martij, 1589. corā D. Orano, vt in decis. seq. In creatione beneficij fundator ordinauerat, quod occurrēte illius vacatione præsentaretur presbyter Missam cantans, facta per Vicarium Metropolitanum, sub die 22. Nou. 1585. ad præsentationē patronorum institutione ad fauorem d. Bertrā. in sacro presbyteratus ordine nequaquā constituti, d. Michael Dalmau apud Sedē, tanquam deuolutū illud sub datis 13. Aug. 1586. impetrauit, liteq; coram me desuper introducta, dubitari obtinuit, an gratia sua esset iustificata? Dñi affirmatiuè resoluerūt: nā quod attinet ad caput deuolutionis, clarum est, ex quo Vicarius Metropolitani contra formā electionis beneficij nulliter ad institutionem deuenit, quod dispositio illius fuit ad Metropolitanum deuoluta, ca. 2. de concess. Præb. Abb. in c. cum nostris, nu. 2. & Imol. in c. fi. de benef. de Præb. qui cū intra tempus debitum notitiam huiusmodi defectus habens, collationem intra sex mēses facere neglexerit, dedit locum impetrationi apud Sedem. Rom. cons. 361. nu. 6. Quod autem nulla fuerit institutio Ordinarij, non potest tergiuersari: nam cū fundator beneficij voluerit præsentari presbyterum, qui Missā cantaret, per ista verba visus est respexisse actum præsentationis. Itaq. necessum fuit, præsentatum actu fuisse tunc presbyterū: quia qualitas adiūcta verbo intelligitur secundū tempus illius, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxal. Abb. in c. cū in cunctis, §. inferiore, nu. 2. & ibi Decius, nu. 12. de electio. Vnde cessante in D. Bertrando, tempore præsentationis, ista qualitate, præsentatio fuit inualida, & in consequentiam institutio. Barba. cons. 33. nu. 8. lib. 2. Sequitur Lamb. de iure patr. lib. 2. p. 1. q. 2. ar. 29. cū seq. Roc. de Cur. in ver. honorificum, n. 21. Rebuf. in sua praxi, tit. de requisitis ad collationē, n. 35. Quod verò scientiam huiusmodi vacationis, propter nullitatē præsentationis, & inde secutæ institutionis d. Metropolitanus habuerit, sine qua alias tēpus conferendi illi non currebat, iuxta notata per Innoc. in d. c. 2. de concess. Præb. c. quia diuersitatē, c. licet, de suppleda negl. Prælat. manifestè patet ex dispensatione, quam

quam super defectu Ordinarius per suum Vicarium
ante factam institutionem D. Bertrando concessit:
quæ quidem dispensatio, cũ repugnet decreto Cõc.
Trid.c.5. ses.25.nullius fuit momenti,gl.e.cum dile
cti,verbo ætate, de elect. Dec.in c.at si clerici,§.fi.nu.
65.de iudicijs,cum alijs hic per informantes allega-
tis. Neq; præmissis obstat resolutio facta corã R.P.
D. meo Pamphilio in vna Roma. Capellaniæ: quia
illa procedit in casu diuerso,quãdo scilicet verba fũ
dationis non respiciunt actum præsentationis, sed
potius illius prosecutionẽ, vt si fundator dixerit, ꝙ
præsentetur,qui intersit diuinis,vel tot Missas cele-
bret: nam eo casu sufficit,ꝙ præsentatus sit sacerdos
habitu,licet nõ actu, Abb.in d.c.cũ in cunctis,§.infe-
riora. Paris.cons.50.nu.12.& seq.li.4.cum similibus
Circa alias qualitates in impetratione expressas,ces-
sauit omnis difficultas:nã vt bene in facto deducitur
gratia in omnib.est verificata:& quoad valorẽ bene
ficij obtenti, cũ sufficiat talis qualis probatio,testes
deponentes de auditu visi fuerũt Dñis sufficientes.
114 Et † idem videtur antea tenuisse Rota in vna To
letana Capellaniæ,14.Feb.1583.corã D.Robusterio
☞ quæ sic ait:fuit resolutũ,quod sententia de partibus
est confirmanda, cũ sit iusta:nam ex fundatione ap-
paret,quod cõsanguineus,qui est præsentandus,sal-
tem debet esse in ætate legitima presbyteratus, & sic
habilis habitu ad suscipiendos infra annum sacros
ordines presbyteratus, vt clare colligitur ex funda-
tione,& bene deducunt informantes. Vnde cũ Ro-
dericus sit consanguineus & presbyter, Petrus vero
nõ sit in ætate legitima, vt possit suscipere presbyte
ratũ infra annũ, præferendus est Rodericus, & ha-
bendus, ac si ipse, & non Petrus haberet qualitates
requisitas,vt per allegatos Cassad.& Sarn.reg.de nõ
tollẽdo,n.11. in terminis nostris. Non obstãt testes,
quod intẽtio fundatoris erat,vt Petrus haberet hãc
Capellaniam: quia intelliguntur, quando haberet
qualitates requisitas,cũ peruenisset ad ætatẽ requisi
tam, vt concordetur fundatio cum ista voluntate,
ne inducatur correctio Non obstat, quod dicitur de
dispensatione Ordinarij:quia posset forsan intrare,
vbi Ordinarius posset dispẽsare, quod nõ intrat hic.
115 Vnde†in Concilio Prouinciali Mediol.5. p.3.tit.
quæ ad beneficij collationem attinent,sic statuitur:
☞ Si Capellania etiam simplex,aliud vè beneficiũ,etiã
iuris patr. ex præscripto erectionis, fundationis vè,
aut alterius constitutionis certũ ordinẽ,aut alias cõ
ditiones requiret in eo,de quo vel collationis,vel in-
stitutionis,vel alio nomine prouidẽdum est illud be
neficiũ,ne Episcopus deinceps,ẽt patronorũ cõsẽsu
permittat,cõcedat vt quisquã sine Sedis Apostolicæ
dispensatione illud beneficiũ assequatur,qui vere eo
ordine nõ sit initiatus:quãuis ætate congrua sit ꝓ il-
lo ordine suscipiẽdo. Neq;qui alijs conditionib.præ
ditus nõ sit,& quas illa,vel erectio,vel fundatio,vel
constitutio requirit. Quod decretũ plane sumptum
est ex d.decreto Conc. & declarationib.S.Congreg.
116 Tertia† difficultas est, an per clausulas generales
derogatorias,in literis Apostolicis positas, non ob-
stantibus statutis, &c. censeatur derogatum funda-
tioni,& ordinationi sacerdotium actu requirenti.in
117 †qua dicendum est, per dictas clausulas censeri de-
rogata,seu dilata statuta Ecclesiarum etiam confir-
mata,sacerdotium actu requirentia:ita quod per ea
possit quis huiusmoi beneficium consequi,licet non
sit sacerdos.dummodo sit ætatis lgitimæ ad sacerdo
tium, Rota decis.41.de conces. Præb.in antiquis,&
1.de Præben. alias 3.in nouis, Abb.in c.cum in cun-
ctis,§.inferiora,nu.11.de elect.Francus in c.si pro cle
ricis,& c.ei cui,nu.5.de Præb.in 6.Felin.in c.nõnul-
li, nu.23.& 24.de præscr.& in tractatu,quando lite-
ræ Apostolicæ,ampliatione 7. nu.7.Staphil.de lite-
ris gratiæ,tit.de vi & effectu clausularum,§.de clau-
sulis non obstantiarum. Lamb.d.q.7.art.29.nu.3.Ca
putaq.dec.127.nu.2.p.1.& 257.lib.1.& in manuscr.
118 Azor.2.p.lib.6.c.8.q.15. Non†tamen per eas cense-
tur derogatum fundationi testatoris, sacerdotium
actu requirenti, Rota,Abb.Francus,Fel.Staphil. &
Lamb.& Azor ibi,& Rota in d. Forolivien.Capella
niæ sup. adducta,nu.66.Quidquid dicat Gonçal.gl.
5.nu.106.
119 Quod † Collector.d.deci.1.intelligit in fundatio-
ne laici, secus, in clerici, cui Papa vult, & potest le-
uius præiudicare. Et sequũtur Abb.Francus Staph.
120 & Lamb. & Azor ibi. At†Fel.sup.idem etiam ait in
fundatione clerici,vt per dictas clausulas non censea
tur illi derogatum,nec modis,conditionibus,& or-
dinationibus per clericum in fundatione appositis,
121 cum Ancharano cons.16.Quod†mihi magis placet;
nam fundatio etiam clerici est multum fauorabilis,
nec ei debet censeri derogatum nisi de ea fiat expres
sa mentio, maxime, quia fundatio, seu ordinatio in
fundatione posita, non solet dici statutum, & sic in
derogatione statutorum non venit. Et facit,quod su
122 pra dictum est 4. p. cap.3. à num.73. Id†autem habet
speciale fundatio laici,cum non censeatur ei deroga
tum, etiam si in clausulis derogatorijs dicatur etiã,
Non obstantib.fundationib.&c.Quæ verba de fun-
dationibus clericorum intelligenda erunt, & nõ lai
corũ: nam ad derogationem fundationis laici opor-
tet, quod expresse & in indiuiduo fiat derogatio, &
nõ per clausulas generales,& prægnantes,Caputaq.
decis.122. p.1.
123 Aduertendum†vero est,quod in literis Apostoli-
cis, & gratijs de beneficijs vacantibus non solet po-
ni derogatio statutorum Ecclesiæ,nisi in beneficijs,
& præbendis Ecclesiarum Cathedralium, seu colle-
giatarum,in quibus additur,ac dictæ Ecclesiæ,& c.
statutis,& consuetudinibus. Vnde in alijs beneficijs
in quibus non ponitur derogatio statutorum, non
intrabit doctrina, de qua supra, nu.118.
124 Sed†est alia quarta difficultas. Esto Ordinari⁹ nul
lo modo possit alterare conditiones, vel qualitates
possibiles annexas beneficio ex fundatione, an pos-
sit eas mutare, quando redditus ipsius beneficij es-
sent impotentes,seu insufficientes ad illa,v.g.benefi-
cium est oneratum certo numero missarum, postea
reperitur, quod fructus non sunt sufficientes, vel ꝙ
sũt diminuti,an possit illas missas moderari,& redu
cere ad minorem numerum, iuxta quantitatem re-
125 dituum benefiicij? In†qua difficultate DD. docent,
Episcopum id posse facere cum consensu patroni,
aut etiam eo inuito, si vocatus nolit consentire, ad
d. c.nos quidem,& ibi DD. de testam.& d.l.legatũ.
ff.de vsufruct. lega. ita Fel.in d.c.cum access.de con-
stit.n.19. vbi dicit,quod cessantibus redditibus,ces-
sare debet ordinatio testatoris, & Roch.d. verb.pro
eo quod de diœcesani consensu,q.15.& Lamb.lib.3.
q.6.ar.7.Perez de Lara.lib.1.c.15.à nu.6.& Azor 2.
p. lib.6.c.24.q.6.
126. Vnde † videtur, quod si aliqua Capellania esset
fundata cũ obligatione residentiæ personalis, cuius
fructus essent adeò diminuti, vt non essent sufficien-
tes, & proportionabiles tali oneri, posset Ordina-
rius tollere obligationem residentiæ: ita quod per
substitutum posset illi deseruiri, maximè, si non re-
periretur, qui eam vellet cum eo onere residentiæ
personalis, ibi melius videretur tollere residentiam

personalem, quam reducere Missas in casu, quo vnũ
aut alterum esset faciendum.
127 Sed † obstat Conc. Trid sess. 25. de reform. c. 4. 3. Ex
quo videtur, Episcopum id non posse facere, nisi in
synodo diœcesana.
128 Ad † hoc Nauar. in manu. c. 25. nu. 138. ait, quod il
lud decretum videtur ius nouum quoad Abbates,
& Generales ordinum, sed nõ quoad Episcopos, qui
argum. c. cum accessissent, & c. ex parte, de constitu-
tio. & eis adnotatorum, possunt hoc facere, etiã sine
synodo iure antiquo, quod non videtur per hoc su-
b atum, cum fuisset additum ad augẽdum, arg. c. fin.
de verbo. sign. Hęc. Nauar.
129 Henriquez † vero in Summa. lib. 9. c. 22. §. 6. ait, d.
decretum procedere in commutatione, seu redu-
ctione anniuersariorum, seu Missarum dotatarum:
in qua eget Episcopus synodi consilio, iuxta Conc.
ibi: Sed vt onera dicendi Missas in beneficio, & Ca-
pellania collatiua temperet Episcopus, non egere
synodi congregatæ consensu, vt tenent recentiores.
Consulit & sequitur P. Ledesma in summa de sacra-
mento Euch. cap. 18. circa 16. concl. ad fi. & Emma.
Rodr. quæstionum regul. 1. tomo, quæst. 43. art. 13.
130 Qui † tamen cum Nauar. supra ait, posse Episcopũ
absque synodo anniuersaria commutare iure com-
muni, quod non videtur sublatum per Concilium,
vt dictum est.
131 In hoc † dico primo, verum esse, quod Concilium
ibi non loquitur de Missis impositis beneficio, seu
Capellaniæ in fundatione, seu alias (& sic tanquam
casus omissus relinquitur dispositioni iuris commu-
nis, l. commodissime, ff. de lib. & posth.) sed de missis
& anniuersarijs relictis in aliqua Ecclesia, vulgo, do
tationes, vt patet ex verbis ipsius Concilij, & cẽsuit
S. Congreg. vt in sequentib. declarationibus super d.
decreto. Prima, hoc decretum locum non habet in
obligationibus Missarum, quæ impositæ sunt Ca-
pellis erectis in titulum, siue ex prima dispositione
testatoris, siue alia quaecunque. Secunda, ex hoc de-
creto non competit Episcopo facultas diminuendi
onus à testatore impositum hæredib. pro certis Mis-
sis, & anniuersarijs celebrandis, eleemosynisq; ero-
gandis pauperibus, propter causas, de quibus hic, ne
que in onerib. similiter impositis beneficiatis in fun-
datione beneficiorum, si fructus beneficiorũ nõ suf-
ficiant dictis onerib. supportandis. Tertia, neq; habe
re locum censuit Congreg. hoc decretũ in reducen-
dis eleemosynis, & quatenus facienda esset reductio
ab habente potestatẽ potius eleemosynas reduci de-
bere, quam Missas, vel anniuersaria, quando à te-
statore fuissent relicta, & missæ, & anniuersaria, &
eleemosynæ. Quarta, caput hoc intelligendum est
de Missis tantum, non de alijs suffragijs, nec de mis-
sis impositis in fundatione, sed de relictis à testatori-
bus habet locum etiam in reductione officiorũ pro
defunctis. Quinta, Archiepiscopo Neapolitano Cõ-
greg. Conc. censuit decretũ Conc. sess. 25. c. 4. in sacro
rum etiam anniuersariorũ reductione locum habe-
132 re. Et † refert Emm. Rod. sup. dicens congregationẽ
respondisse, hanc taxationem esse intelligendam de
missis tantum, & non de alijs suffragijs, nec de mis-
sis in fundatione positis, sed pro alia causa à testato-
ribus relictis. Qui etiam ait, esse aduertẽdum, quod
huiusmodi facultas Episcopis, Abbatibus, ac Gene-
ralib. concessa intelligitur tantũ de onere Missarum
ante Conc. Trid. imposito, sicut ita fuisse responsum
ab Illustrissimis Cardinalib. S. Congregationis, an-
no Domini 1573. testatur Parasellus in tract. priui-
legiorum, fol. 232 (quod mihi non videtur certum,
nec conforme Concilio, & forte fuit sibi priuatim
responsum) Et refert Ledesma supra, & tradit Mar.
133 Ant. Gen. c. 24 nu. 9. Vbi † dicit, quod circa illum tex
tum Conc. S. Congreg. declarauit, quod sufficit, si in
momento fiat commemoratio pro defunctis, pro
quibus erant dicendæ Missæ reductæ. Item, quod lo
quitur de missis relictis à fidelibus, & procedit etiã
in reductione officiorum defunctorum, non tamen
in alijs suffragijs, nec in missis impositis in fundatio
ne beneficij.
134 Dico † secundo, quod in reductione dictarum mis
sarum, & anniuersariorum, de quibus Conc. loqui-
tur, seruanda videtur forma Concilij, ita, quod Epi-
scopus non possit eam facere: synodo: nam esto ante
Concil. id posset tamen cum Concilium ibi præscri
bat istam formam, non est ab ea recedendum. Quid-
135 quid dicant Nauar. & Emm. Rodrig. supra. † Vnde
stãte Concilio, non videtur valere constitutio syno
dalis Salamantina, quam refert Henriq. sup. qua fa-
cultas hæc anniuersaria commutandi committitur
Episcopo cum consilio Capituli, ca. quod super his,
de maiorit. & obed. Nec synodus diœcesana, cuius
consilium, & industriam in hac re requirit Conciliũ
potest id alijs cõmittere, maxime generaliter, & in
136 communi. Verum † est tamen, quod in aliquibus.
Episcopatibus. vt in hoc Abulens. non est vsu rece-
ptum, d. decretum Concilij; semper enim fiunt sine
synodo reductiones, non solum missarum Capella-
niarum, sed etiam anniuersariorum, & dotationum
Ecclesiarũ: & sic vbi non est receptũ d. decretũ, pro-
cedet opin. Naua. & Emm. Rod. sup. iuxta adducta
137 inf. 1. p. c. 5. n. 150. Probabile † enim videtur quod stilus
saltem decennalis valeat contra legẽ etiam Canoni-
cam ab initio non receptam, sicut stilus iudicis præ-
scriptus spatio 40. annorum valet contra ius, ab ini-
tio receptum, Rochus in Rubrica de consue. nu. 27.
138 Pro † complemento huius capitis restat videre,
quomodo probetur clericatus, qui cum sit qualitas
extrinseca, non præsumitur, Innocen. in c. super his,
de accus. Felin. nu. 2. & alij in c. fin. de præsum. & Co
139 ras. 3. p. c. 1. nu. 4. Et † dicendum est probari, non so-
lum literis testimonialibus Episcopi, seu titulo or-
dinum, l. si qua. C. de Episc. & cler. sed etiam testib.
c. 1. & 2. de cleric. Pereg. Coras. ibi, & Prob. ad Mo-
nach. in c. 1. de tempo. ord. in 6. nu. 12. Farin. in praxi
crim. 1. p. q. 8. nu. 40 & 41. post Guido. Papam, decis.
140 474. Etiam † de publica voce, & fama: Nam ad pro-
bandum clericatum sufficit probatio de communi
reputatione & fama, Rota decis. 4. & 14. de probatio
in antiq. Sarnen. in reg. de annal. q. 58. Pontanus de
spolio lib. 2. nu. 179. Caputaq. decis. 277. nu. 8. part. 1.
Mohed. decis. 21. nu. 3. de renun. c his sane, dec. 26. in
manuscrip. Rota decis. 1163. nu. 5. lib. 3. p. 3. diuer. &
decis. 139. eod. lib. de qua supra, nu. 12. & in Hispalẽ.
& Corduben. beneficiorum, 2. & 16. Iunij, 1597. co-
ram D. Gipsio sup. relata, c. praced. c. 4. nu. 19. & in
alijs plurib. causis. Et facit decis. Ægidij 113. & 114.
quam secuta est Rota in vna Legionen. Præstimo-
niorum, 27. Nouemb. 1592. coram D. Pamphilio su
pra adducta. d. c. 4. ad fin. & alibi sæpe, & probatur
per argumẽta, & indicia, seu coniecturas, Boer. deci.
171. nu. 25. Ant. Gabr. concl. 1. de testib. nu. 69. Mas-
car. de prob. concl. 305. nu. 5. & Panan. eod. tract. li.
2. c. 34. nu. 70. Et per semiplenas, vel leues probatio-
141 nes probatur, Mand. reg. 18. q. 11. n. 10. Et † ita seruat
Rota in possessorio & petitorio. vt per Guid. Bo. de
cis. 132. seu 133. in manuscript. Rota dec. 8. de causa
pos. in antiquis, Fla. Paris. de resig. benef. li. 4. q. 2. nu.
142 70. Quidquid † velit Rebuffus in praxi, tit. de forma
litere-

literarũ tonſuræ.nu.26.& Maſcar.de probat.concl.
304. nu.18.& 19.& Farin.d.q.8.nu.44.& obſeruan-
tia Rotæ per eum adducta procedit in clericatu ille-
143 gitimi, vt patet ex allegatis per eum. Et † quamuis
idem Rebuſ.de nominatio.q.22.nu.13. Aym.de an-
tiq.3.p.ſect.vidimus in genere,nu.33.& conſ.134.n.
40. Boer. deciſ.171. nu.13.& Menoch.de præſump.
76.nu.23.Farin.d.nu.44.& Perez de Lara lib.2.cap.
5. nu.6.poſt Bal.in c.dudum.1.de elect.dicant, quaſi
poſſeſſionem clericatus non prodeſſe in agente, vt
ſibi adiudicetur beneficium, & longam quaſi poſſeſ
ſionem,ac bonam famam clerici requirat. Pacia.ſup.
à num.46.

144 Limitatur†tamen prædicta doctrina, vt non pro-
cedat in materia obiectus, Rota deciſ.2.de probatio.
145 in antiq.& Guido Bo.vbi ſup. Aut†vbi præſumptio
eſt contra aliquem, puta,quia eſt illegitimus,qui de
bet probare ſuum clericatum per literas, Guido Bo.
ibi. Et facit d. deciſio Caputaquen.227.nu.10. Tunc
enim ſufficit communis reputatio. Sarnen.ſup.Put.
deciſ.359.nu.1.lib.1.Rota deciſ.26.lib.2.p.3.diuerſ.
Mandoſ.de ſignatura gratiæ,tit.de prouiſ.verſ.cleri
catus, vbi ait,quòd clericatus illegitimi,ex Rotæ ob
ſeruantia non probatur per communem famam, &
reputationẽ,per conſ.Cornei 91.lib.1.Pontan.ſupra
146 Maſcar.concl.305.n.13.Niſi probetur†diſpenſatio,
Rotæ deciſ.129. lib. 3. p.3. diuerſ. Papaz.in additio.
ad Rotam,deciſ.2.de filijs presbyterorum,in nouis,
147 nu.13. Pontanus.ſup. Quæ†non probatur per nar ra
tiuam literarum Ordinarij, Vetrallus deciſ.128.lib.
2. in manuſcrip.

148 Vnde† videtur,quòd conſtando de diſpenſatione
clericatus illegitimi, probatur per communem re-
putationem,ſicut clericatus legitimi:nam eadem vi
detur ratio in illo data diſpenſatione,& habilitatio-
ne,ac in legitimo. Pro quo facit deciſio in cauſa Cala
gurritana de Zalduende. 9. Dec.1588. corã D.Sera-
149 phino. Vbi † fuit reſolutum, iniuſtas eſſe ſententias
☞ prohibentes concurſum filij naturalis diſpenſati cũ
alijs legitimis ad beneficium, & eum admittentes in
defectum filiorum patrimonialium ex legitimo ma
trimonio natorum tantum propter defectum nata-
lium, quia diſpenſatio eum fecerat habilem, Specu.
de diſpen.§. poſtremo, poſt princip. Nec inter iſtos
fieri debet differentia, Bald.in l.liberos,C.de collat.
Bero.conſ.5. nu.25. lib.1.Nec concurſus impediri.
Lamber. lib.2. 3.p.q.5.art.15.

150 Et†ita conſtando de diſpenſatione ad clericatum
poterit procedere, ꝙ ait deci. Rotæ in cauſa Burgẽ.
pẽſionis.19. Feb.1596. corã D.Blanch.ſup.relata,1.
p.cap.5.num.117. Nempe, In illegitimo clericatum
probari ex communi reputatione fuiſſe reſolutum
coram Oradino in Taruiſina penſionis,12. Decem-
bris 1571.

151 Quamuis†dec.780.lib.3.p.3.diuerſ.dicatur quòd
illegitimus debet probare, ſecũ diſpẽſatum fuiſſe,&
vlterius clericatũ per literas, nõ per reputationem.
152 Præterea,†concurrẽtib.aliquib.coniecturis,cũ fama
ꝓbatur clericatus illegitimi, Rota d.dec.26.li.2.p.3.
153 diuer. Papaz.d.n.13.Maſcar.d.concl.305.n.12. Et†
☞ in vna Barchinon. Præpoſituræ, de anno 1550. vo-
luerunt Dñi quod in iudicio poſſeſſorio reſtitutio-
nis ſufficeret illegitimo probare clericatũ per repu-
tationem,& quòd actor illegitimus non tenetur da-
re literas ſui clericatus, vt per Guido Bo.vbi ſupra,
154 Probatur†etiam clericatu vnico teſte, Bal.& Feli.in
c.licet vniuerſis,de teſtib.ad fi. Iaſ.in repe.l.admonẽ
di,ff.de iure iur.n.198.Boer.d.deci.171. Pet.Gerar.
ſing.49. Rebuſ. de nominatio.q.22.nu.14.Coraſ.d.
c.7.nu.5.Mandoſ.reg.18.q.11.nu.10.Mohe.d.deciſ.
21.de renun. nu.3.& Guido Bo. d.dec.132. Et red-
dũt rationẽ, quia iſte actus de ſe,& ſui natura nemi-
ni principaliter præiudicat. Et, vt ait Fla. Pari.d.lib.
4.q.2.nu.69.inſpicitur initiũ,& tẽpus ordinis colla-
ti,non beneficiũ,aut penſio,de quo poſtea litigatur.

155 Vnde†iſta probatio ſufficeret etiam in iudicio,quã-
do lis eſſet ſuper beneficio. Sicut etiam ſufficit pro-
batio per cõmunem reputationem,quę etiã eſt ſemi
156 plena, vt dictũ eſt. Quamuis†contrariũ in hoc teneat
Rebuſ.in praxi d. tit.de forma literarũ tonſuræ,nu.
24. & de nominatio, q.14.num.54.alis 32.& & Ma-
ſcar. concl.303.à nu.4. Ant.Gab.concl.1.de teſtib.n.
70. Pacia.d.lib.2.c.34.nu.64. Quibus conſonat Cou.
pract.c.33. n.3.quẽ ſequitur Iacob.de Graf.in deciſ.
aureis caſuũ conſcien. lib.4.c.18.nu.155.& Farin.d.
8. n.43.& in tract.de teſtib.q.63.n.27.& ſeq.quos vi-
157 de,& Menoc.de præſum.li.6.præſu.66. Et†ſolo ſigil
lo Epiſcopi recognito probatur clericatus etiã col-
latus nõ ſubdito. Mohed.d.dec.21.de renun.quãuis
158 cõtra Maſcar. concl.305. n.2. Sed†eſt difficultas, an
probetur clericatus per literas, ſeu oſtenſionẽ ſupe-
riorũ ordinum, puta,ſacerdotij,ſeu diaconatus,&c.
159 Et†non probari,nec ſatis eſſe oſtendere literas ſacer
dotij, tenent Rebuſ.d.tit.de forma literarum tõſu-
ræ, nu.28. Coraſ. d.c.1.nu.5.Aym.conſ.134.nu.45.
Ferrettus conſ.354. nu.8. Maſcar.concl.304.a num.
13.& concl.1145.a nu.6.& Menoch.d.lib.6.pręſũp.
76.nu.3. Pacian. ſup.nu.42.poſt Gemin.conſ.91. &
allegant Bart.in l.illud. ff. de acquir.hæred. & red-
dunt rationem, quia per ſaltum poſſet eſſe promo-
tus, quo caſu nõ valet prouiſio ei facta de beneficio.
Præpoſ.in c.ſolicitudo, 52. diſt.& Coraſ.d.c.1.ad fi.
160 Nam† per ſaltum promotus eſt irregularis, capit.1.
vbi Doctores de clerico per ſaltum promoto. Conc.
Trid.ſeſ.23.de reform.c.14.in fine, Spec.tit.de diſpẽ
ſatione,§. iuxta, ſub nu.13. Villad.de irregularitate,
c.8. de clerico per ſaltum promoto, Bernar. Diaz,&
Salzedo in praxi, c. 24. Nauar.c.27.nu.242.& Fer-
rettus d.conſ.354.nu.8. Mayolus de irregul. lib.4.c.
12. Vgol.eod.tract.c.38.§.1.nu.1. Zerola in praxi E-
piſcopali, 2.p. verbo irregularitas,§.3. Lud. Lop.in-
ſtructor. conſcientiæ, 2.to.2.p.c.29. Pet. Led.in ſum.
de ſacram. ordinis,c.60.8.concluſ.2. difficultate, Ve
ga in Eſpejo de Curas, c.12. num.224.& ſic intraret
doctrina, de qua infra, c.11.n.2.quod collatio irregu
161 lari facta eſt nulla. Quãuis† Toletus in Sũma lib.1.c.
71.& Suarez 5.to.de cenſuris, diſput.31.ſect.1.à nu.
44.& Auila de cenſururis, 7. p. diſp.9.dub.2.cũ alijs
doceant, iſtam non eſſe irregularitatem, ſed ſuſpen-
ſionem, ſed & Nauar.c.25.nu.71.& conſ.1.de ſacra-
mentis non iteran. nu. 11.& Sayrus de cenſuris lib.
4.c.14.nu.26.qui tamen lib.7.c.10.nu.39.eum dicit,
irregularem, ſeu ſuſpenſum. Quod tamen ad propo
ſitum parum refert:nam etiam collatio ſuſpenſo fa-
cta, eſt nulla, vt infra dicetur c.14.

162 Non tamen†eſt irregularis per ſaltum promotus
reſpectu ordinum inferiorum, quos legitime ſuſce-
perat:nam ab vſu eorum non eſt ſuſpenſus, vt appa-
ret ex d.c.1. & d.c.ſollicitudo, 52. diſtinctione, & te-
net Henriq.in Sũma lib.14.c.6.n.3.& ſentit Sylue-
ſter. ver.irregularitas,§.11.& Abb.d.c.1.vltimo no-
tabili, dicens quod ordinatus præpoſtere non poteſt
ſine diſpenſatione adminiſtrare in ordine ſic ſuſce-
pto: & nouiſſime docet Suarez d. diſp.31.ſect.1.nu.
48.& Auilla vbi ſup.

163 Vnde quod† dictum eſt, non valere prouiſionem
beneficij ei factam non procedet in prouiſione be-
neficij, quod non requirit alium ordinem præter il-

dos inferiores, quos legitime susceperat, vt alias in simili docet Suar. sup. disp. 40. sect. 3. num. 38. dicens, quando irregularitas non est totalis, sed respectu alicuius actus, aut temporis, tunc non reddere clericum incapacem cuiuscunq; beneficij, sed tantum illius, qui habet annexā obligationem tali irregularitati repugnantē: quia cum hæc prohibitio nascatur ex prohibitione circa exercitium ordinis, nō potest, amplius extendi, quam illa ex qua nascitur: & id procedere non solum in irregularitate sine peccato contracta, vt ait Nau. d. cap. 27. nu. 252. sed etiam in alia: nam ratio facta generaliter probat, si culpa non obstante talis irregularitas non impedit omnem actum ordinis, sed aliquem, vt in casu c. 2. de clerico non ordinato ministrante.

164 Contrarium† tamen in proposita difficultate, nempe quod ad probationem clericatus, & minorum ordinum, satis sit probare, & ostendere maiores, tenet Didac. Per. in l. 1. tit. 8. lib. 5. ord. & Salz. in prax. Bern. Diaz c. 24. lit. A. qui ait non dubitare hanc opinionem esse communiter receptam, Put. decis. 144.

165 lib. 2. nu. 5. Vbi† fuit resolutum in vna Conchen. Paroch. quod clericatus sufficiēter probaretur per ostensionem quatuor minorum, in quib. Episcopus promouens narrabat eum per prius ad clericalem tonsuram promotum, quia probatis maioribus probantur minores, ex Bald. in l. si solemnibus. C. de fide instru. num. 1. Maxime vbi illa narratiua fit a persona fide digna. Innoc. in cap. 1. circa fin. de Cler. Pereg.

166 & c. Et† in vna Leodien. Canonicatus 7. Decembr. 1587. coram D. Pamphilio fuit dictum, non posse dubitari de clericatu stante susceptione maiorū ordinum, ad not. per Fel. in c. super his. de accus. Put. d. decis. 144. & fuisse dictum in causa Meten. Canoni

167 cat. 25. Iunij 1584. coram D. Vicecomite, &c. Et† in Bonon. Canonicatus de anno 1591. coram D. Pamphilio, de qua infra i. t. c. p. 1. nu. 70. fuit resolutū, clericatum probari ex literis ostiariatus, quia cum nō præsumatur ordinatus per saltum, ideo, &c. præsertim cum agatur de clericatu incidēter, & per literas ordinantis dicentis se ordinasse de licentia Ordinarij sufficienter dici constare de tali licentia, præsertim cū sint ordines celebrati in Ecclesia cathedrali publice, vt fuit consideratum coram D. Seraphino in causa Neapol. Canonicatus, & dec. 87. Cæsaris de

168 Graffis, &c. Et† idem fuit resolutum coram eod. D. Pamphilio in vna Burgen. beneficij de Portugalete 13. Nouemb. 1595. nempe ex literis subdiaconatus probari clericatum, cum regulariter non præsumatur quis per saltum promotus. Put. d. dec. 149. in fin. lib. 2. quod sine difficultate procedit, quando Ordinarius est discretus, & prudens, taliter, quod nisi sibi de præcedentibus ordinibus constitisset verisimiliter, sequentes nō contulisset, vt fuit resolutum in d. Bonon. Canon. 24. Maij 1599. corā D. Pamphilio, & habilitatē ad Beneficiū simplex cōstare: quia idoneus censendus est, qui alias ad sacrū subdiaconatum fuit approbatus, c. accepimus de ætate & qualitate, vt in causa Calag. portionis de Amarita 27. Ian. 1576. coram Lauretano Caputaq. 367. p. 2.

169 Et procedit etiā† in clericatu illegitimi, vt in vna Asloricen. Parochialis S. Brixiani, quę habetur dec. 124. lib. 2. p. 3. diuers. vbi fuit resolutū. Quod clericatus illegitimi probatur per literas diaconatus. vbi enim dicitur per literas Decani, debet dicere per literas diaconatus, Etiamsi non fuerit promotus a proprio Episcopo, sed per alium dicentem habere facultatē a proprio Episcopo, sequuntur Pap. supra. nu. 14. & Mascard. d. concl. 305. nu. 3.

170 Bartolus† autem in d. l. illud solum dicit, quod si probo, quod aliquis sit ordinatus sacerdos, nō sequitur de necessitate, quod alij ordines præcesserint; nō tamen negat, quod ita sit præsumendum.

171 Et licentia† proprij Episcopi probatur sola assertione ordinantis, Oldra. cons. 215. nu. 9. Fel. in c. Alberic. sub n. 4. de testib. Put. dec. 359. li. 1. & 407. li. 2. Mohed. d. dec. 21. nu. 3. de renuntiat. Rota in d. Bonon. Canonic. Fla. Paris. qui alias decisiones refert supra, a nu. 66. & 10. Guttier. can. q. lib. 2. c. 17. nu. 30.

CAP. II.

De Legitimitate.

SVMMARIA.

Oportet etiam promouendos ad beneficia legitimos esse, & ex legitimo matrimonio: nam illegitimi inhabiles sunt ad Ecclesiastica, beneficia, cum nec ad ordines, nec ad clericatum admittantur. nu. 1.

Verba Concilij Tridentini de ordinandorum natalibus & genere mixta, ut antiquum intelligenda sunt, & per ea Concilium voluit excludere illegitimos, filios, aut nepotes hæreticorum, & seruos, ac neophytos. n. 2. Nam Concilium ibi non intendit corrigere aut alterare iura antiqua circa qualitates promouendorum. nu. 3. & n. 4. adducitur declaratio S. Congreg.

De illegitimorum inhabilitate ad ordines & benefic. a, seu irregularitate, qui sunt videndi. nu. 5.

An expositi, quorum parentes ignorantur, sint pro legitimis, an pro illegitimis habendi. nu. 6. & nu. 7. ponitur prima sententia habendos esse pro legitimis, & posse absque dispensatione promoueri: & nu. 8. secunda sententia contraria, cuius ratio ponitur. nu. 9. Et magis placet. nu. 10. & ea admissa, non poterit Episcopus cum eis dispensare. Posset prima sententia post factum admitti propter authoritatem eam tenentium. num. 11.

Alia ratio pro secunda sententia adducitur, quod in dubijs tutior pars est eligenda. nu. 12. Quæ regula vera est, intelligitur; & procedit generaliter quoad hoc, vt in dubio debeat quis a faciendo abstinere, non tamē vt debeat spoliari re possessa, vel facere votum positiuū, de cuius obligatione non constat. nu. 13. Nam tunc vitiat alia regula, quod in dubio, & pari causa, melior est conditio possidentis, quæ procedit nō solum in materia iustitia, sed etiam aliarum virtutum. nu. 14.

Pro ista distinctione facit axioma, quod turpius eijcitur, & c. num. 15.

Vnde in dubio voti & præcepti distinguendum est inter negatiuum de non faciendo, quod est seruandum, & affirmatiuū de faciendo, quod non obligat, & nu. 16. Et inde etiam procedit distinctio c. inquisitioni, vers. verum, de sententia excommun. *de qua late agunt relati. nu. 17.*

Ideo in dubio non solum homicidij, sed etiam alterius cuiuscunq; facti, ob quod incurritur irregularitas, censeri debet quis irregularis ad effectū abstinendi, & cessandi ab officio irregularib. prohibito, etiam in foro exteriori, post factam diligentiā, vt in c. ad audientiam, & c. significasti de homicidio, *quæ nouum ius non inducunt: non vero vt debeat spoliari beneficio, & c. d. nu. 18.*

Et idem videtur in dubio iuris, vbi quis dubitat, an suo delicto sit imposita pœna irregularitatis, antequam fiat diligentia, & examen in iure & etiam post, dum ma et dubius: quamuis vbi dubium esset apud omnes, an in aliquo casu sit iure imposita irregularitas, tunc non esset quis censendus irregularis, nu. 21. & 22.

In hac materia dubij reprobantur quædam dicta Rebelli, Tho. Sanchez, & Suarez. nu. 23. & 24. & Salas, nu. 25.

Licet prædicta ita sint, non tamen videntur applicanda in proposito de filijs expositis, in quo si dubium esset æquale aut fere, ob fa-

ob fauorem prolis melior, & benignior pars esset sumẽda: & ideo censentur Christiani antiqui, & ex puro sanguine, &c. nu.26. De quadam bulla Grego. XIV. circa hoc allegata per Enriq.nu.27.

Prædicta doctrina de inhabilitate illegitimorum fallit primo, vbi per sequens matrimoniũ fuerint legitimati: nam filij illegitimi naturales efficiuntur quoad omnia, præter Cardinalatum, vere legitimi per subsequens matrimonium, nu.28. etiã sine instrumentis dotalib. de iure canonico.nu.29.

Quod intelligitur per matrimonium, etiam putatiuum bona fide, saltem vnius coniugum contractum, cõtra Sarmiẽ.n.30.

Secundo intelligitur, modo matrimonium nõ sit clãdestinũ, vel interdictum: nam tunc non legitimãtur per ipsum, n.31. Per quod tamen legitimantur, si est validum, nu.32.

Filij spurij putatiui naturales non legitimantur per sequens matrimonium, etiam verum, contra alios, nu.33. cuius ratio ponitur, nu.34.

Quod tempus, conceptionis, an natiuitatis sit considerandũ, vt filij iudicentur naturales, vel spurij, aut etiam legitimi. Et prima opinio est, considerandum esse tempus vtilius proli, n. 35. secunda est, inspiciendum esse tempus conceptionis, n.36. Et prima approbata est per legẽ Tauri, n.37. Sed magis placet secunda, quãuis prima sit approbata.d.l. Tauri. quæ procedet quoad effectus iuris ciuilis, nõ tamen quoad hoc, vt tẽpus natiuitatis sufficiat, vt alias sint legitimi, aut sicut naturales legitimẽtur per subsequens matrimonium, &c. Et si dicta lex contrarium vellet in proposito, ex defectu potestatis inutilis esset. nu.38.

An filij habiti ex incestu, quorũ parentes postea contraxerunt matrimonium, ex dispensatione Papæ, cũ Ecclesia prolẽ susceptã, si qua est, & suscipiendã exinde legitimã decernendo, efficiantur legitimi per subsequens matrimoniũ quoad oĩa, etiã ad successiones, fideicõmissa. & maioratus: an vero legitimatio ista cẽsenda sit, sicut si esset facta à sũmo Pontifice separatim absq; matrimonio: ita vt solũ prosit ad spiritualia, & Ecclesiastica, n.39. vbi ponit sententiã Couarruuię, & aliorũ, censendã esse eo iure, quo censeretur, si esset facta separatim, &c. Sed contrariũ tenetur, n.40. vbi ponitur decison. Rotæ.

Legitimatio facta dispensando in radice matrimonij est ex matrimonio, & valet ad omnia, nu.41. & quando fit dispensatio in radice matrimonij.nu.42.

An legitimati per subsequens matrimonium admittantur ad fideicõmissa, seu primogenia, ad quæ vocantur ex legitimo matrimonio nati, seu legitimi & ex legitimo matrimonio nati, remissiuè, & resoluitur affirmatiuè, nu.43.

De filijs natis in figura matrimonij ex matrimonio putatiuo, an & quando sint legitimi, remissiue.nu.44.

Secundo fallit prædicta doctrina, vbi illegitimi fuerunt per Papã legitimati, nam tunc habebuntur vt legitimi ad ordines, & beneficia, nu.45. de quo qui sunt videndi, nu.46.

Tertio fallit, vbi cum illegitimis fuerit dispensatum per habentem potestatem. nu.47.

Episcopus dispensare potest cum illegitimis ex quocũq; etiã dãnato coitu ad minores ordines, & beneficiũ sine curatum, cũ sunt honestæ vitæ, & virtute præditi: nam in dicta dispẽsatione facienda per Epis. requiritur causa, &c. nu.48. & seq. Nec potest cum eis dispensare super pluralitate beneficiorũ simplicium, vt plura possint retinere, nu.50.

Ad maiores ordines, & beneficia curata nequit Epis. dispẽsare, sed requiritur dispensatio Papæ, nu.51. quantumuis magna subsistente causa, vtilitatis seu necessitatis Ecclesiæ. nu.52.

Ad dignitates etiam, vel personatus etiam sine cura, solus Papa potest cum illegitimis dispensare, cum communi contra Gambarum, à nu.53.

An Episcopus possit cum illegitimis dispensare in canonicatu Ecclesię Cathedralis, nu.57. & nu.58. ponitur sententia affirmatiua communiter recepta, quæ fundatur, nu.59. Contraria tamen sententia ponitur, nu.60. & eius fundamenta cum 3. seqq. vbi eis respondetur.nu.65. ponitur sententia Maioli, ad Canonicatũ in Cathedrali Episc. olim potuisse dispensare iuxta primã sententiã, et hodie, quia omnes Canonicatus cathedraliũ annexũ habens ordinẽ sacrũ, dispensare non posse. Pro qua est doctrina glossæ quod Episc. non potest dispẽsare in beneficio simplici requirente sacrũ ordinẽ, etiãsi non requirat eum actu, sed post.nu.66. & seqq.. Quæ sententia Maioli videtur tenenda, ita tamen quòd cũ illegitimo ad sacros ordines dispẽsato possit Epis. etiam hodie ad Canonicatum dispensare.n.68. & idem in portionib. Eccl. Cathedralis, secus tamen in Canonicatu collegiatæ, & in dimidijs portionibus.nu.69.

Circa dispensationem illegitimorum quæ sint videnda. nu.70.

Hodie per Papam dispensatur cum illegitimis ad obtinenda quæcumq; beneficia, præter dignitates, ac Canonicatus in cathedralibus, ac principalem in collegiata, dummodo plura non sint, &c. de qua clausula remissiuè. nu.71.

An in impetratione sit facienda mentio de dispensatione nu.72. vbi resoluitur, quod nõ, quãdo est executio dispẽsationis iã factæ. secus in secunda dispensatione, seu vbi additur dispensatio dispensationi.nu.73. vbi ponitur decisio Rotæ.

Stante in supplicatione clausula, & quod oratoris dispẽsationes habeantur pro expressis, valeret impetratio, etiamsi adderetur dispensatio dispensationi, nu.74.

Quæ clausula tempore Sixti V. non dabatur quoad dispensationem super defectu natalium, sed per reuisores in supplicatione addebatur, non tamen super defectu natalium, nu.75.

Tempore etiam Sixti V. erat stilus non conferre beneficia illegitimis, etiamsi alias fuissent dispensati: & sic ratione istius stili tunc videbitur necessarium exprimere dispensationẽ super defectu natalium in impetratione, etiam quod esset executio dispensationis. nu.76. vt in decisione Rotæ posita.nu.77.

Hodie non viget dictus stilus, & ideo standum erit in hoc supra dictæ resolutioni.nu.78. De quo an in secunda dispensatione, seu gratia sit facienda mentio de alia priori, &c. remissiuè, num.79.

1 OPortet †etiã, promouendos ad beneficia legiti-
mos esse, & ex legitimo matrimono: nã spurij,
& alij illegitimi, inhabiles sunt ad Ecclesiastica be-
neficia, cũ nec ad ordines, nec ad clericatũ admittan
tur, c.innot. de elect. & c.fi. de filijs presb. c.1. eod. ti.
in 6. cũ alijs. Facit etiã Conc. Trid. ses.22. de refor. c.
20. ibi: Natalib. & sel.23. de refor. c.5. ibi, De ipsorũ
ordinandorũ natalib. & c.7. ibi, Ordinãdorũ genus.
2 Quę †verba iuxta ius antiquũ intelligẽda sũt, & per
ea Conciliũ voluit excludere illegitimos, qui nõ ex
legitimo nati sũt matrimonio, vt in c.1. ses.7. & c.1.
ses.24. de refor. de quib. hic agitur: & filios, aut nepo
tes hæreticorũ, iuxta c.2. §. hęretici. & c. statutũ.2. de
heret. in 6. & seruos, vt in tit. de seruis nõ ord. ac neo
phytos iuxta, c.1. & 2.48. dist. & c. constit.17.q.4. Nã
3 †illa decreta Conc. nõ intẽdũt corrigere aut alterare
iura antiqua circa qualitates promouendorũ, vt ap
paret in d.c.2. ibi: Ac alijs, quæ à sacris canon. requi-
rũtur, & in d.c.7. ibi: Antiquorũ canonũ vestigijs in
hærendo: Salze. in pract. crim. Bern. Diaz. c.22. nu.
24. D. Sahagun in c. eã te de rescrip. nu.23. Enriq. in
sum. li.10. c.17. §.2. in gl. lit. G. Auila de cẽs.7. p. disp.
4. dub.4.3. concl. Emm. Rod. in sum. 1. tom. c.159. n.
4 2. & q. regul. 1. tom. q.24. art.7.4. Et ita alias †S. Con-
greg. Cõcil. censuit, Quod per illa verba ordinando
rum genus, non excluditur filius neophyti.
5 Et de illegitimorum† inhabilitate ad ordines, &
beneficia, seu irregularitate, & eius materia, videndi
sunt vltra ordinarios in tit. de filijs presbiterorum,
præsertim in 6. Host. i sum. eod. tit. Alber. Troctius
de vero & perfecto clerico lib.2. c.1. & 2. Lãb. de iur.
patron. 1. p. 2. lib. q.7. art.11. Rebuff. in praxi tit. de
dispensatione super defectu natalium. Coras. de be-
nef. 3. p. c.2. Rosiniacus de benef. c.13. Duar. lib.4.

c.5.Pet.Greg.eod.tract.c.5.Villad.de irregul.ca.10.
vers.dixi vlterius quod illegitimus,& latissime Ma-
tolus eod. tract.li.1.a c.4.ad 10.Mand.de sign.grat.
tit.de dispensatione super defectu nataliū.Ber.Diaz
in pract.crim.c.14.& ibi late Salz,Palc. de nothis, &
spurijs,precipue.c.57.Menoc,de arbit.li.2.casu 201,
à n. 35. Fla.Par.de resig.benef.lib.4.q.4.a n.8.Vgoli.
de irreg.c.44.l.12.tit.6.p.1,& ibi Greg.Lop.Nauar.
in Manuali.c.27.n.201.& in cōsilijs tit.de filijs pres
byterorū, Angel. Syuest.Rosel.Armil.& alij Sum-
mistæ verb. illegitimus,Candelabrū aureū tit.de ir-
reg. a nu.107.ad 127.& in appendice c.2.de illegiti-
mis,Lud.Lop.instruct.consc.2.tom.2.p.c.23.Emm.
Rodr.in sum.1.tom,c.16.& q.reg.1,to.q.13.Petr.de
Led.in sum.de matr.c.34.Tolet.in sum.lib.1.c.58.in
editione Romana, Sayrus de censuris lib. 6.c.10.&
Suar.5.tom.disput.50.& Auila de censur.7.p.disp.3.
dub.6.& seq.

6 Et an expositi, quorū† parentes ignorantur, sint
pro legitimis,an pro illegitimis habendi,& absq; dis
pensatione possint promoueri,grauis difficultas est.

7 In qua prima† sententia est,habendos esse pro legi
timis, & posse absq; dispensatione promoueri: nam
multi etiam legitimi exponuntur: & sic cum veritas
non possit constare,sit interpretatio in meliorē par-
tem ,& in fauorem pro is videtur declinandum, ad
d.c. ex tenore. qui filij sint legitimi,ibi: In fauorem
prolis potius declinamus. Quā sententiā tenēt Anā.
in c.1.nu.11.de infant.expos.Fel.in c.cum deputati.
nu.1. de iudic.Bermon.de public.concubinar.verb.
qui etiam filios, nu.cc. Palcottus dicēs receptum d.
tract. cap.63. Menoch.casu.396. Emman. Rodrig.
d. quæst.13.art.1.& quæst.14.art.3.& D.Ioan.Vela.
de pœn. delict. ca.9.Salas 1.2.tract.8.disp.vnica.sect.
24.nu.246.

8 Secūda sententia† est contraria,quam tenent Co-
uar. in Clem. si furiosus.in pr.1.p.nu.9.Maiol.sup.c.
11.Salze.d.c.14.litera C.vers.sed huic loco,Vgol.d.
c.44 §.7.nu.1.Candelabrū aureū supra de irreg.à nu.
120.Enriq.in summa,lib.11.c.20.§.1.& lib.14.ca.8.
§.10.Lud.Lop.d.c.23.Emm.Rod.c.161.nu.1.Gabr.
Vazq.t.2.disp.66.num.48.Tolet.d.c.5.Sayr.d.c.10.
nu.39. Auila sup.dub.9.Rebellus de obl.iust.2.p.lib.
1.q 2.nu.15.& eam videtur tenere Castillo.lib.2.quo
tidianarum controuersiarum, c.19.nu.51.cum Hō-
dedeo cons.47.lib.2. nu.23.

9 Et ratio est, cum hic coiecturis† sit agēdum,quod
non solēt filij legitimi exponi, sed potius qui nascū-
tur ex furtiuis & fornicarijs cōgressibus : & verosi-
milius est eos extra matrimonium nasci,qui sic a ge-
nitorib. contemnuntur,& ait Vgol.se vidisse re ipsa
per multos annos, quib.animarum curam gessit,so-
lū ex fornicatione,& illegitima copula natos expo-
ni:& quamuis Doctores citati exempla nonnulla af
ferant, plura afferri posse contraria.

10 Et hæc sententia magis† placet,nā re vera ita est,
vt experientia docet, quòd quamuis aliqui legitimi
exponātur tñ hi sunt paucissimi : & fere omnes qui
exponuntur,sunt illegitimi,& ex centū qui exponū
tur certū est plusquam 90. esse illegitimos,& ita ex-
positi cōmuniter reputantur, & dicuntur ex copula
illicita, & ab eo, quod fere semper fit,videtur inter-
pretatio sumēda magis, quā ab eo,q aliquādo,sed ra
ro fit,quāuis id sit melius , & benignius. Et admissa
hac sententia,non poterit Episcopus cū eis dispensa
re ad sacros ordines & curata , c.1.de fil.præsb.in 6.
contra Couar. Enriq.Lop.& Auilam.

11 Posset tamen prima sententia† post factum admit
ti propter authoritatē.DD. eam tenentium, secun-
dum Cou. Salz.Vgol.Enriq. Lud.Lop.Emm.Rod.
d.nu.1. Auil. vbi sup. & vtrumq; dicit probabilē P.
Ledes.d. c.34.8.diffi.& Suar.d.disp.50.sect.4.Aliam
12 †rationē pro secunda sententia adducit Gab.Vazq.
supra, quod in dubijs tutior pars est eligēda,c.illud,
de clerico excommunicato ministrante,vt in dubio
homicidij censeri debet quis irregularis,c.ad audiē-
tiam,& c.significast.2.de homicid.Eandem rationē
adducit Toletus supra dicens,quod in dubijs debe-
mus potius reputare eos irregulares. Est autem ma-
xime dubium,immo & probabile,ex illegitimo na-
tos esse cōcubitu, hi enim frequētius exponūtur.Eā
etiam adducit Rebell.sup. dicens,quod quando pa-
rentes omnino latēt:dubium est facti vt minimum
ęquale:ergo vt in casu homicidij dubij debet se quis
quam pro irregulari gerere .

13 Et quidem vera est illa† regula,quod in dubijs tu
tior pars est eligenda , quæ intelligitur, & procedit
generaliter quoad hoc , vt non possit quis facere, id
de quo est dubiū an sit prohibitū , sed debeat ab illo
abstinere:non tamen procedit quoad hoc,vt in du-
bio debeat quis spoliari,seu priuari re possessa,vel fa
cere actum positiuum,de cuius obligatione non cō
14 stat.Nam† tunc intrat alia reg.quod in dubio,& pa-
ri causa,melior est cōditio possidentis,reg.in pari.li.
6. quæ procedit non solū in materia iustitiæ,vt aiūt
Gab. Vazq. sup.disp.65.nu.13.& 14.& Açor instit.
mora 1.p.li.2.c.19.q.10.& M.Fr.Ant.Perez nūc Ge
neralis Ordinis S.Bened. Hisp.certamine 10. schol.
nu.131.& seq.sed etiā aliarū virtutū,vt rectius aiunt
Tho.Sanc.de matr.lib.2.disp.41.q.3.& Suar.5.tom.
disp.40.sect.5.nu.15.& sect.6 & de relig.2.to.tra.15.
lib.2.c.33.& tra.6.li.4.c.5.& seq.qui tamen nō per-
15 ceperunt vim primæ regulæ. Pro† qua distinctione
facit illud axioma , de quo in c.quemadmodum de
iur.iuran.quod turpius ejicitur.

16 Vnde in dubio† voti,distinguendum est inter vo-
tum negatiuum de non faciendo , quod est seruan-
dum,& affirmatiuum de faciendo , quod non obli-
gat,& similiter in dubio præcepti inter præceptum
negatiuum,& affirmatiuum.

17 Vnde etiā procedit† distinctio c.inquisitioni,vers.
verum de sent.excomm.de qua late agunt Nauar.in
c.si quis autem de pœn.dist.7.a nu.9.Couar.in 4.2.p.
c.7.§.2.n.7.Corduba lib.3.quæst.q.5.& 8.Bart.Med.
1.2.q.19.ar.6.P.Led.de matr.q.45.ar.1.Gab.Vazq.
d.disp.66. ex nu.6.Açor d.lib.2.c.18.& Tho.Sanch.
sup. & Doct.per eum relati,& Salas sup.sect.20.21.
& 22.& Suar.d.c.5.nu.17.Lorc.sup.

18 Et ideo in dubio† nō solū homicidij,sed etiā alte-
rius cuiuscunq; facti,ob quod incurritur irregulari-
tas,censeri debet quis irregularis ad effectū abstinē-
di,& cessādi ab officio,& opere irregularib.prohibi
to,etiā in foro exteriori,ppter periculū errādi con-
tra salutē aię, & etiā post factā diligētiā,qdquid tūc
dicāt Enriq. l.14.c.3.§.4. & c.14.§.3.& c.15.§.5. &
Auil.de censur.7.p.disp.2.dub.5.vt in p.c.ad audiē-
tiā,& c.significasti.2.de homic.quę nouū ius non in
ducunt, Gab.Vazq.d.disp.65.nu.9.quidquid velint
Th.Sanc.sup.& Suar.d.sect.6.& d.c.33.n.2.& d.c.5.
n.16.sed ex d.1.reg.generali obligationē præexistē-
tē declarant,& de iure respondent,non vero quoad
hoc, vt debeat spoliari,seu priuari beneficio,& alias
pœnas,quæ in dubio non debent imponi,l.absentē,
ff.de pœnis,& reg.cū sunt partiū iura obscura in 6.
quamuis si non abstineat ab his , à quibus vere irre-
gulares abstinere tenentur,pro eo vero & certo de-
licto, in non abstinendo commisso punietur condi-
gne,& competenter in foro exteriori.

Et

19 Et id plene† est, quod vult & docet Abb.ind.cap.
ad audientiã, num.3.& in d.c.significasti, nu.4. quem
sequũtur Anan.& Fel. nu.1.in d.c.ad audientiã, Ma
rian.Soc.ibidẽ.nu.46. Rosel.verb.dub.Ang.ver.du-
biũ.nu.1.& 2.Selu.eodẽ verb.q.4. Armilla, verb.du-
bitatio, num.3. Sayrus de censuris li.6.c.2.nu.16.&
clarius in claui Regia li.1.c.13.nu.23.& 24.Tolet.d.
20 lib.1.c.57. circa fi.cõmunis, quã† non videntur recte
intellexisse, Nau.in d.c.siquis autẽ, a n.35.& in man.
c.27.n.193.& cons.6.& 46.alias 11.& 12.de homic.
n.2.& Cou.in Clẽ.si furiosus 1.p.initio, n.3.imponẽ
tes ei, & Abb.sup.ꝙ dicant neminẽ in dubio censen-
dũ irregularẽ in foro exteriori: cũ quib. nẽpe Nau.
& Coua.alij trãseũt. Plac.de dilect.c.12.n.11 Maiol.
de irregul.lib.1.c.2.reg.7.& lib.5.c.51.nu.10. Vgoli.
eod. tra.c.4. §.1.nu.4. Cosm. Philiar.de off.sacer.1.p.
li.4.c.6. Candelabrũ aureũ de irreg.nu.20. Zecch.de
casib.reseruatis, casu.1.de irregu.in pr.nu.31.vers.5.
Bannes de iust.& iur.q.64.ar.8.& Lu.Lop.2 to.2.p.
c.22. Emm.Rod.in sum.1. to.c.156.n.3. Valet.4.to.
disp.7. q.19. pun.2. Veg.in espejo de curas, c.12.nu.
218. Auil.sup.Ant.Per.d.nu.132. Rebel.d.2.p.li.1.q.
2.n.13. Salas d.tra.8.disp.vn.sect.19.n.171.& Moli.
de iust.tra.3.disp.67.nu.3.qui tenet prædictã nrã re-
solutionẽ, & iuxta eã explicat, & intelligit Nau.vbi
sup.qui secũ pugnare videbatur, iuxta quã etiã sunt
intelligẽdi Couar. & reliqui Doctores modo citati.
21 Et idem videtur in dubio iuris, vbi† quis dubitet,
an suo delicto, seu facto sit imposita pœna irregula-
ritatis, antequã fiat diligentia & examen in iure, inte
rim enim debet abstinere, tãquã irregularis, & etiã
post factũ examen & diligentiã, dũ manet dubius,
Ant. Per.sup.n.135. quãuis vbi dubiũ esset apud oẽs
an in aliquo casu sit iure imosita irregularitas, seu in
in casu dubio apud Doctor.an sit de illis, in quib.ir-
regularitas incurratur, tunc nõ esset quis censendus
irregularis, ex quo nõ est in iure expressũ, vt in c. is
qui de sent.excom.in 6. Innoc.in d.c.ad audientiã in
fi. Nau. in d.c.si quis.autẽ.nu.39.& seq.& alij, & ita
recte explicat Gab. Vazq. d.disp.65.nu.11.& 12. &
facit dec.Rot.in causa Vrgell.Canonicatus 3.Mart.
1595. corã Illust.Blanch. sup.adduct.2.p.c.5.nu.12.
22 ad fi. Et† ita erit accipiendũ, quod docet Couar.sup.
quẽ sequntur Plaça, Vgol. Bann.Ludou.Lop. Val.
& Sayr.sup.Tolet.d.c.57.nu.4. Açor.d.lib.2.c.19.q.
11. Suar.d.sect.5.ex nu.13. Auil.sup.Rebel.d.nu.13.
& Salas sup.sect.17. nu.153.& sect.18.& 19.nu.176.
ꝙ in dubio iuris, au sit in aliqua specie inducta irre-
gularitas, nõ est quis censendus irregularis. ¶ Opor-
23 tet autẽ† hic animaduertere contra Rebell.d.1.p.li.
2. q. 14. à nu.8.& 2.p.li.1.q.2.a n.10.nihil referre in
hac materia dubij, ꝙ dubiũ sit æquale.vel nõ: nã stã
te vero dubio, licet pro vna parte sit maior verisimi
litudo, seu probabilitas, nõ tenetur dubitãs ad id, ad
ꝙ alias in dubio æquali non teneretur, nec deobliga
tur ab eo, ad ꝙ alias in dubio æquali teneretur Gab.
Vazq. disp.66.c.7.nu.42.quidquid velit Rebell.ibi:
nec ẽt tenetur ad diuidendũ, quidquid dicat cũ alijs
Tho.Sanch.d.disp.41.n.16.& 34.cõtra quos rectius
tenẽt Mol. de iust.tr.2.disp.103. Vazq.sup.nu.36.&
37. Salas.sect.23.n.231.& sect.25.n.25. Non.n.est.cõ
siderabilis ille excessus, nec facit imparẽ causã, si ni-
hilominus res nõ extrahitur à dubio, sed adhuc re ve
ra manet dubia, facit reg.iur.in 6.cũ sunt paria iura
obscura reo (qualis est possessor) fauẽdũ est potius,
quã actori; nã etiã si sit maior probabilitas pro vna
parte, adhuc res manet obscura, vt supponitur, & ita
colligitur ex d.c.inquisitioni, de sẽt.excom.& est de
mẽte cõmuni Dd. qui cõmuniter dicũt, ꝙ in dubio
melior est cõditio possidentis, & nõ ꝙ in æquali du
bio, quidquid velit Rebel.sup. Vnde et nõ placet, ꝙ
24 † docet Suar.4. to.de pœn.disp.22.sect.9.nu.6.& d.
tr.6. de relig. lib.4.c.5.nu.5. quod quãdo habet quis
iudiciũ probabile vtriusq; partis, ꝙ dubiũ positiuũ
vocat, põst tuta consciẽtia sequi quã partẽ maluerit
quia homo in reb. practicis potest sequi opinionem
probabilẽ, non obstante cõtraria probabili, vel etiã
probabiliori, &c. Quæ doctrina nõ est vera; nam li-
cet opinionẽ probabilẽ ex parte iuris possit quis se-
qui relicta cõtraria probabili, aut etiã probabiliori,
vt dicitur inf.11.p.c.5.a n.361. tñ quando ex parte fa
cti sunt vtrinq; rationes, seu coniecturæ probabiles,
necessario resultat dubiũ de tali facto, & debet ho-
mo se gerere, tanquã in re dubia quãtũuis, habeat ꝓ
vtraq; parte iudiciũ probabile, vt satis colligitur ex
d.c.inquisit.nã vt dicit Sot.in 4.dist.27.q.1.ar.3.ver.
tũc ergo, & cũ eo Th.Sanc.d.disp.41.nu.3.in ꝓposi
to potius perpendenda est causa dubij, vel assensus
quã assensus ipse, & ad iudicandũ nõ tã attendendũ
est, an adsit dubiũ, vel opinio, q̃ ad casum, vnde ori-
tur, &c. & ita sẽtiũt cõmuniter DD. quidquid Sua.
dicat: & Sylu.verb.cõfessio, 2.q.2.quẽ allegat Suar.
25 d. n.6. loquitur in habente † opinionẽ, & assensum
vnius partis tantũ, licet cũ formidine. Deniq; opor-
tet animaduertere d.reg. in dubio melior est condi-
tio possidẽtis, & alterã, in dubijs tutior pars est eligẽ
da, non pẽdere ex eo, ꝙ sit vel non sit magna in com
moditas, molestia, aut difficultas, seu periculum cõ-
tra Salas, d.tr.8. disp.vn.à sect.17.ad 25. qui tandem
omnia ad id reducit, & in summa tenet, ꝙ in mate-
ria iustitię generatim, & maxime verũ sit meliorem
esse in dubio conditionẽ possidẽtis: ita vt qui legiti-
me possidet rẽ aliquã externã, vel ius ad illã, non te-
neatur in dubio re illa, vel iure se spoliare, & alteri
tradere, &c. in alijs vero materijs verũ sit aliqualiter
& per quãdã accõmodationẽ, & cũ quadã exceptio
ne, ita scilicet, vt is qui alioqui erat liber, seu posside-
bat libertatẽ ad aliquid agẽdũ, vel omittendũ, nõ te
neatur illud facere, vel omittere, si molestũ, vel one-
rosũ est, nisi cõstet cadere sub ꝓmissione, voto, iura-
mento, vel p̃cepto, secus si facile, & cõmode id fieri
põt, nã sine causa & necessitate, nemo se exponere de
bet periculo violandi legẽ, promissionem, vel præce
ptũ, & in dubio regulariter, & per se loquendo, tu-
tior pars necessario est amplectenda, secus tñ per ac-
cidẽs ad vitãdũ aliꝗ magnũ incõmodũ. Itaq; in quo
cunq; dubio, siue iuris, siue facti, p̃cepti, ꝓmissionis,
voti, iuramẽti, vel alterius rei, quando facile, & sine
magno incommodo fieri potest, tutior pars sequen-
da est, nisi forte ius ipsũ aliud cõcedat, vt videtur cõ
cedere in dubio iuris de irregularitate, in c. is qui de
sent.excom.in 6. Quãdo vero id non potest fieri, nisi
cũ magna difficultate, & incõmoditate, id nõ est fa-
ciendũ de p̃cepto, sed de cõsilio, nisi aliud iura ipsa
exprimãt, vt exprimere vidẽtur in irregularitate ho
micidij, quoad cessationẽ a diuino ministerio, &c. vt
etiã ait sect.6.n.70. Ita Salas, cuius doctrina nõ placet
& cõuincitur ex dictis: nec est simile ꝙ tradit Tho.
Sanc.li.2.de matr.disp.36.n.8. loquitur.n.de opinio
ne ex parte iuris aliqualẽ habẽte probabilitatẽ, &c.
26 Sed licet p̃dicta ita sint non† tñ videntur applicãda
in proposito de filijs expositis, in quo si dubiũ esset
ęquale, aut fere, ob fauorẽ ꝓlis melior, & benignior
pars esset sumẽda, iuxta.d.c.ex tenore, & ideo expo-
siti censentur Christiani antiqui, & ex puro sangui-
ne, & possũt obtinere Prębẽdas in Ecclesijs, seu Col
legijs, in quib. est statutũ, ꝙ nõ admittãtur, nisi Chri
stiani ãtiqui, & ex puro sãguine, vt cõmuniter tene-

tur. Enriq. d.li.11.c.20.§.2.in gl.lit.K, Auila d.disp.
3.dub.9. Salas d.n.26.quod non esset verum, si ratio
prædicta hic valeret. Verũ est, quod contrariũ in eo
nouissime tenet Perez de Lara de anniuers.& capel.
27 li.2.c.4. a n.37. Aduertendũ † tamen est, quod Enriq.
li. 14.8 §.10.gl.lit.K, L.ait, quod Greg. XIIII. anno
1591. data bulla in gratiam confraternitatis pro ex-
positis decernit, vt habeantur pro legitimis, & puri
sanguinis ad omnes Præbendas. Sed de hac Bul-
la ego non habeo notitiam, forte est Bulla particu-
laris in gratiã & fauorem expositorum alicuius cõ-
fraternitatis particularis, vt sonãt verba Enriq. Præ
18 dicta doctrina de inhabilitate † illegitimorũ fallit,
primo, vbi per sequẽs matrimonium fuerint legiti-
mati; nã filij illegitimi naturales efficiũtur, quoad
oia (præter Cardinalatũ ex constit, Sixti V.) vere le-
gitimi per subsequẽs matrimonium, c.tanta, qui filij
sint legitimi, & ibi gl. Abb.nu.4.& 7 & alij, c.innot,
de elect.l.1.tit.13.p.4. vbi Greg. Lop. Villadiego de ir
regularitate, c.16. vers. itẽ aduertẽdũ, quod per sub-
sequẽs matrim. Ant.Gab.de legit.con.1.Couar.in 4.
2.p.c.8.§.2. Duen.reg.350. Cucch.in instit.maior.li.
5. tit.11.n.129.140.& seq. Card. Mant.de comect.li.
11.tit.12. Matienço & Azeu.in l.10.tit.8.li.5.recop.
Io.Grac.de nobil.gl.21. Pereg.de fideic.ar.24.ea nu.
1.& Zauall.q.2.nu.60.& q.606.a n.1. Morquecho de
bonor.diuis.li.4.c.6.a nu.17. Vgol.de irreg.c.44.§.3.
Enriq. in sum.lib.11.c.20.§.1.& 2. Sayr.d.l.6.c.10.a
n.13. & Suarez.sup.sect.1.n.2.& sect.5.nu.1.& 11. et
29 † sine instrumentis dotalibus detur.can.ea d.c.tanta,
DD. citati, & Ant. Thesau.decis. Pedemont.83.
30 Et intellige per matrimonium, † etiam putatiuũ
bona fide, saltem vnius coniugum contractum d.c.
tanta. iũcto c.ea tenore.eodem tit. Ant.de Butr.in
d.c.tanta, & in c.quod nobis.eodem, Cassad.dec.vni.
desponsal. Ant.Gab.c.1.conc.1,nu.4.& 6. Duennas
d. reg.350.ampliat.9. Molin.de Hispan.primogen.
lib.3. c.1.nu.11. Matienço d.l.10.gl.1.nu.3. Menoch.
de præsumpt. lib.4. præsumpt. 81. num.3. & sentit
Suarez d. sect.1.nu.11.contra Sarmiento, lib.1.sele-
ctarum c.6. quem sequitur P. Molin.de iustit.tract.2.
disp.172.
31 Secundo intellige, † modo mattimonium non sit
clandestinum, vel interdictum, nam tunc non legi-
timantur per ipsum, si est inualidum, c fi.§.1.de clan
33 dest. desponsatione. Zauall.q.697. Per † quod tamen
legitimantur, si est validum, vt contra alios recte do-
cet Manti. d.tit.12.nu.13.& Thomas Sanch.de ma-
trim. lib.3.disput.44.
33 Filij tamen spurij † putatiui naturales non legi-
timantur per sequens matrimonium, etiam verum,
vt contra glos.2.in d.cap.tanta. Cassador. supra, &
plures relatos per Anton.Gabriel.sup.conc.2.& per
Couar.d.§.2.num.17.& per Cucchum illis libentius
accedentem sup.num.139.tenet Ioan.Andr.Ant. &
Abb.num.8.in d.cap.tanta, Couar.supra num.17.&
& 18. Roder.Suar.in l.1.tit.6.lib.3.fori versic.ad præ
dicta, vbi Valdes in additio.alios citat, Duennas su
pra limitatio. 3. Sarmiento d. c.6. & Moli.d.nu.11.
Spino de testamentis glos.15. num.119. Velazq.de
Auend. in l.11. Taur. glos.1. ex nu.3.& Ceruantes
ibi ex num.156. Peregri.d.art.24.num.52.& 73. Syl-
uest. Aldobran.in §. fin.de nuptijs.num.21. Fachin.
controuers.lib.3.c.55. Lud. Lopez.instruct.conscien
tiæ, 2. tom.cap.57. P. Molina d.disput.172. Suarez
d.sectione 1.nu 5.7.& 11.& videtur tenere Ant.Ga-
bri. d. conc.2. quia alios referunt pro hac sententia.
34 Et ratio est, quia danti † operam rei illicitæ impu
tatur, quicquid inde euenit, etiam præter eius cogi-
tatum & intentionem, cap. continebatur, ca.tua de
homicid. saltem vbi non agitur de imputatione cul-
pæ. seu malitiæ, & eius pœna, vt hic: & quia illi re ve
ra non sunt naturales, & solum de iure legitimantur
per subsequens matrimonium filij naturales.
35 Sed est difficultas, quod tempus, † conceptionis,
an natiuitatis sit considerandum, vt filij iudicentur
naturales, vel spurij, aut etiam legitimi. In qua pri-
ma opinio est, considerandũ esse tempus conceptio-
nis, vel natiuitatis, quod vtilius fuerit proli, argumẽ
to textus in §. sufficit institutis de ingenuis, & in l.
nuper, C.de naturalib.liberis, & in authen.quib.mo
dis natural. efficiant.sui, §.tribus, seu, §.si quis igitur.
prope finem, qui idem dicit, quod d.lex nuper. Ita
tenent Hostien, Io. And. Card. Ant. Anchar. & Col-
lectarius in d.cap.tanta, Enriq.in d.c.ea tenore, Sali-
cet.in d.l.nuper. Ant.Gabr.d.conc.2.nu.10.& conc,
4.n.11. Greg. Lop.in l.2.tit.15.p.2.verb.si no el hijo,
vers.sed pone, & in l.1.tit.13.par.4.verb.se casa, Co-
uarr.dicens communem opinionem d.§.2.n.2. Duẽ-
nas sup.ampliatione 19. Rojas de successionib.ab in
testato, c.10.à nu.38, & Cuelues sup.n.130. Aluarado
de coniecturata mente defuncti, lib.2.c.3.nu.66. Spi
no d.gl.15.nu.118. Vgoli.d.§.3. Fachinettus, d.lib.3.
controuersiarum, c.50. Lud. Lop.sup. Enriq.d.c.20,
nu.3. Molin. sup. d.disput.172. dicens communiorẽ
sententiam, P. Ledes.in sum. de matri.c.34.3.diffi.1,
conc.& Sayr. d.cap.10.n.29. Thom.Sanch.de matr.
lib.8. disp.7.num.19. Morq. d.lib.4.cap.6.num.18,
& 21.
36 Secunda opinio † est, inspiciendum esse in propo
sito tempus conceptionis, cum hic agatur de quali-
tate, & macula, quæ ex vitio, & crimine in coitu, &
conceptione commisso contrahitur, & probatur ex
l. Paulus, 11. ff.de statu homin. vt eam expendit Sar-
miento infra. Ita tenuerunt Cinus & Paulus, in l.cũ
ea libera, C. de suis & legitim.hæredib. Bald.& Al-
beri.in d.l. Paulus, Salicetus in l etsi contra, C.de nu
ptijs, & in l.filium, C.de suis, & legit. hæredib. Ant.
de Rosell.in tract.de legitimatione, col.8.& 9. Maio
lus de irregularitate, lib.1.c.4.nu.14. optime Sarmiẽ
to d. lib.1. selectarum.c.5. a nu.10. cuius rationib. ait
Couar.sup.in vltimis editionibus; sed dubium esse an
sua opinio vera sit, atq; ideo *Lectorẽ* admouere, vt &
in iudicando & consulendo, caute & cũ iudicio quę-
stionem istam diffinire velit. Et hãc videtur tenere
Bart. in d. l. Paul. vbi opponit de d.l.nuper, & soluit
quod ibi ille coitus concubinarius erat licitus de iu-
re ciuili: in casu vero d.l.Paulus, coitus erat omnino
illicitus de iure ciuili, &c. Sequuntur Bald.& Ange.
& Peregr.d.ar.24.nu.50. qui eandem opinionem vi-
dentur tenere, quam etiam ait probabiliorem Suar.
d. sect.1. nu.3.
38 Prima tamen opinio approbata † est per dict.l.11.
Taur. quæ est 9.nt.8.lib.5.recop. vt recte aiunt Ro-
jas supra, nu.40.& Velazq.ibi glos.1.nu.5. Enriq. &
P. Molin.sup.& Io.Garc. de nobilitate, gl.20.n.29.
dicens in Hispania eam sententiam veram esse, aut
saltem recipiendam ex authoritate.d.l.11.de iure ta
men communi fortissimum textum esse d.l.Paulus,
si eapendas, vt expendit Domin.Fran.Sarmiento,
vbi supra.
38 Mihi vero magis † placet secũda sententia; quam-
uis prima sit approbata d. l.11. Tauri, quæ procedet
quoad effectus iuris ciuilis, non tamen quoad hoc
vt tempus natiuitatis sufficiat, vt alias sint legitimi,
aut sicut naturales legitimentur per subsequens ma
trimonium, si attento tempore conceptionis erant
incestuosi, aut adulterini, &c. ex ratione adducta. Et

sid, lea

si d. lex Tauri contrarium vellet proposito, ex defectu potestatis inutilis esset, cap. venerabilem. de electio. cap. 2. de iudic. cum alijs Doct. in cap. Ecclesf. S. Mariæ de const. & in simil. Couarr. in cap. quamuis pactum, 1. p. §. 3. nu. 7.

39 Secunda difficultas est, an filij † habiti ex incestu, quorum parentes postea contraxerunt matrimonium ex dispensatione Papæ, cum clausula dispensationibus cum copula apponi solita, prolem susceptam, si qua est, & suscipiendam exinde legitimam decernendo, efficiantur legitimi per subsequens matrimonium, & ex eo vere legitimi censeatur, quoad omnia etiam ad successiones, fideicommissa, & maioratus, sicut naturales: an vero legitimatio ista censenda sit, sicut si esset facta a summo Pontifice separatim, absque matrimonio, ita vt solum prosit ad spiritualia, & Ecclesiastica, tanquam facta per rescriptum Papæ. Quæ difficultas grauis est, & quæ potest in praxi frequenter occurrere, & nunc versatur circa aliquos maioratus Hispaniæ, in qua Cou. in 4. 2. p. capit. 8. §. 8. num. 13. tenet legitimationem istam censendam esse eo iure, quo censeretur si esset facta a summo Pontifice separatim absque matrimonio, cum ratione matrimonij facta non fuerit, sequuntur Molina de Hispanorum primog. lib. 3. c. 2. num. 11. Humada ad Greg. Lopez in l. 2. tit. 15. p. 2. gloss. 10. nu. 7. Peregrin. de fideicom. art. 24. à nu. 76. præsertim num. 80. Ludo. Lop. instruct. consc. 2. to. cap. vlt. 3. conc. & Tho. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 6. nu. 25. & disput. 7. nu. 14.

40 Contrarium tamen † nempe, quod efficiantur legitimi per subsequens matrimonium, & ex eo vere legitimi censeantur ad omnia, etiam ad successiones, fideicommissa, & maioratus, sicut naturales, verius videtur; nam ista legitimatio non fit per Papam absque matrimonio, sed ratione matrimonij, & respectu illius, dependenterque ab illo extendendo & ampliando dispositionem, & fauorem d. cap. tanta, vt intret etiam in isto casu: quod patet; nam si huiusmodi dispensati postea non contraherent matrimonium inter se, proles suscepta non maneret legitima vllo modo, nec posset legitimari virtute illius dispensationis, vt recte tradit Tho. Sanchez d. lib. 8. disputat. 6. num. 26. & disput. 7. nu. 15. quidquid alias sit in terminis decis. Rot. 207. p. 1. diuersorum, quam sequuntur Gonçal. in reg. mensium, glo. 5. §. 9. nu. 57. & Prosper. de Augustino ad summam Bullarij Quarantæ in appen. p. 2. verb. matrimoniales dispensationes ad fin. pag. 585. Et ita in proposita difficultate videtur tenere Abbas in d. cap. tanta nu. 14. ibi: Nisi aliud dicatur in dispensatione, Guill. Benedict. in cap. Raynutius, verb. & vxorem el. 1. à nu. 202. ibi: Aut celebrando, & Enriquez in sum. lib. 7. cap. 13. §. 5. in fin. & nouissimè post hæc hanc sententiam amplexa est Rota in causa Pampilonen. illegitimitatis R. P. D. Iusto eiusdem Rotæ Auditore proponente 5. Decembr. 1608. vt in decisionibus sequentibus Romæ impressis, & etiam Matriti ad causam maioratus Hispalen. Martini Ceron pendentem in Consilio Regio, in quibus decisionibus inter alia adducitur prædicta ratio à me adducta, quæ meo iudicio est ratio fundamentalis, & principalis huius sententiæ. Pro illegitimitate Martini Iunioris plura deducebantur per informantes. Primò, quod Martinus natus est ex coitu incestuoso, cum parentes essent tertio consanguinitatis gradu coniuncti, cap. non debet, de cons. & affin. Vnde nō fuit effectus legitimus per subsequens matrimonium, Abb. in cap. tanta, num. 14. qui fil. sint legitim. Et in his terminis Rota coram fœl. rec. Clem. VIII. tunc Auditore in causa Siracusana legitimitatis, 19. Oct. 1573. Nec sufficit dispensatio, quia non potest operari hunc effectum, cum non sit radice matrimonij, quia tempore cōceptionis Martini copula non fuit affectu maritali, Anch. consil. 409. sub n. 4. versic. sed est discutiendum, Abb. in cap. per venerabilem, nu. 21. qui fil. sint legit. Put. decis. 483. quæ incipit, Matthæus Gabella lib. 2.

Ad hæc responsum fuit, quod legitimitas probatur ex subsequenti matrimonio celebrato iuncta dispensatione Papæ.

Non obstat oppositio, quod Martini, & Vrsulæ copula non fuerit affectu maritali, & sic dispensatio non tangit radicem matrimonij; Nam tollitur primo, quia affectio maritalis adfuisse ab initio præsumitur; nam qui hodie nuptias contraxit, ex qua antea liberos susceperat, regulariter præsumitur eundem ab initio animum habuisse matrimonij contrahendi, Cache. in dec. Pedemont. 154. num. 4. contra quam præsumptionem nihil est probatum in casu nostro, & est negatiua probanda ad hæredibus aduersarijs, vt in decis. R. P. D. mei Cauallerij in hac causa facta.

Nec facit, quod tunc præsumitur consensus & affectus maritalis, quando de facto, & nulliter contractum est matrimonium, & subsequuta copula, in quibus terminis procedit Rota in d. decis. Siracusana, & ponit exemplum Ioann. Andr. in dict. cap. per venerabilem, num. 30. vers. si vero proles. Nam Doct. dicunt, quod legitimatio non fit in radice matrimonij, nisi in prole genita ex coitu matrimoniali, saltem ex affectu, vel consensu. Ita dicit Anchara. allegatus d. cons. 409. sub num. 4. post Ioan. Andr. in d. cap. per venerabilem, num. 30. & ibi Abb. sub nu. 22. repetit eadem verba, saltem consensu, & affectione, sine quibus non est matrimonium de facto, & nō potest suppleri consensus: & ita sunt intelligēdi alij Doctores. Vnde cum satis sit coitum fuisse ex affectu, vel consensu maritali, in hoc præsumitur adfuisse & ad fuit, licet non sint publice celebrati actus matrimoniales, de qua publicitate non loquuntur Doctores.

Neque ista negatiua probatur ex narratiua dispēsationis, vbi habetur, quod Martinus & Vrsula sciētes se tertio consanguinitatis gradu esse coniunctos, non se cognouisse, vt crimine admisso facilior esset dispensatio, sed sola vesana libidine victi, ergo non secreto affectu maritali. Nam vis huius narratiuæ est, reddere Papam faciliorem ad concedendam dispensationem, quæ fuisset difficilior, si ea intentione, vt facilius dispensationem impetrarent, se cognouissent: sed est præter omnem intētionem, velle excludere consensum, & affectum maritalem in copula, de quo nullum verbum, & qui esset poterat coniunctus cum illa vesana, & incestuosa libidine, ante obtentam dispensationem.

Secundo non obstat oppositio, quia dispensatio prolis per subsequens matrimonium sine solemnitatibus iuris ciuilis est indulgentia iuris Canonici, in d. cap. tanta, Couarr. in 4. decret. 2. p. cap. 8. §. 2. num. 18. vbi subdit, Papam reuocare posse, si iusta ratione placeret: sicut igitur Papa constitutione vniuersali decreuit prolem susceptam legitimam esse per subsequens matrimonium, non intelligendo de suscepta ex coitu incestuoso, ita nihil prohibet quominus ex iusta causa possit etiam prolem ex isto coitu susceptam legitimam decernere & ius canonicum extendere, & maiorem vim tribuere matrimonio,

quam

quam habeat de iure. Et Papa hoc pacto imprimit qualitatem effectui producto ante esse matrimonij, vt dicit Ant. de Butr. d. cap. tanta in princip. quod a iure non erat indultum: & hoc patet, siquidem Martinus & Vrsula exposuerunt Papę coitum incestuosum, prolem ex eo susceptam, & alia, quibus non obstantibus Papa concessit mandatum de dispensando, cum decreto legitimationis prolis susceptæ, & suscipiendæ, quod sufficit, Maresch. in c. 1. num. 126. de constitut. in 6. & operatur vbique effectum suum contra sententiam, Præpos. in d. capit. tanta, colum. 68. in fin. & secudum communem, & veriorem opinionem, de qua per Illustriss. D. Cardinalem Manticam de coniect. lib. 11. tit. 12. num. 14. post Couarru. in d. cap. 8. §. 2. nu. 8. vbi in specie in contrarium allegat, & reprobat Præposit. & Ang. & eosdem reprobat Gabr. cons. 21. num. 14. lib. 1. qui multos adducit, alias nimium esset restricta facultas dispensandi secuta copula, & prole suscepta, non celebrato palā matrimonio de facto, quæ tamen vt plurimum est necessaria ad euitanda scandala, quorum timor remaneret in prole non legitimata. Vnde falsum est dicere, quod deficiat potestas, vel intentio Papæ in his dispensationibus, quoad legitimationem prolis præterquàm quoad spiritualia, vt dicunt modern. Corduben. de matrimon. lib. 8. disputation. 7. num. 14. Nam quoad potestatem in his, quæ a iure humano, & positiuo prohibentur, qualis est casus propositus, absque alicuius dubitatione Romani Pontifices amplissimam habent potestatem, ca. proposuit, §. licet autem, de concess. Præben. Ferdinand. de Loaez, in tract. de matrim. Regis Angliæ, dubitat. 2. in respons. ad primum partis negatiuæ fundamentum, num. 1. vers. in his enim, & in respons. ad 6. argumēt. post Abb. in cap. per venerabilem, num. 22. vers. aut non tenuit impediente lege Canonica, qui fil. sint legitim. & ibi omnes. Quibus accedit, quod nullus alius præter Papam potest se ingerere de matrimonio & consecutiuis, vt dicunt Doct. allegati per Gabriel. d. consil. 21. num. 14. & addit neminem de hoc dubitare, quinimmo vt dicit idem Loaez vbi supra dub. 10. nu. 26. dispensatio ad accessoria, & consecutiua trahitur, vt voluit gloss. notab. quam ibi Doct. communiter sequuntur in capit. quia in tantum. de Præbend. Anton. de Butr. Abbat. & Doct. in cap. cū in cunctis de elect. Socin. consil. 136. incipit: Quæstio principalis, lib. 2. Et de intentione dubitari non potest, vbi sunt verba clara, l. ille aut ille, ff. de l. 3. Intentio enim principalis est dispensare super matrimonio, non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & consecutiue prolem susceptā & suscipiendam legitimam decernere, vt legitur in literis, siue mandato de dispensando, quia abstulit impedimentum canonicum, respiciendo principiū, quando adfuisse præsumitur affectus maritalis, etsi illicitus tunc, vt dictum est supra.

Secundo loco opponebatur contra mandatum illius, qui matrimonium celebrauerat cum Vrsula, tāquam procurator Martini, quia nullibi reperitur, & non præsumitur ex allegatis, sed fuit responsum sufficere probationem mandati ex testibus, l. in exercendis litibus, C. de fid. instrumen. cap. 1. de procur. Boer. decis. 281. in princip. vbi plures allegat. Et de mandato deponit frater Thomas, vt in summario nu. 4. & dicit illud vidisse, & legisse, & idem tertius testis in summario num. 6. qui concordat cum fratre Thoma, quibus adminiculatur testes ibidem deponentes de auditu, & multum facit, quia pro heredibus Mariæ dicitur, dum impugnant mandatum, quod continebat conditionem de eo non vtendo, nisi de tempore, quo Vrsula viuere non posset; nec ostenditur, quod in alio casu sit vsus procurator, & satis est, quod Vrsula tūc erat in graui periculo mortis constituta.

Tertio dicebatur, matrimonium non fuisse contractum coram parocho, iuxta formam Concil. Tridentini sessio. 24. cap. 1. de reformat. matrim. Sed placuit responsio, satis fuisse satisfactum Concilio per assistentiam sacerdotis, de licentia illust. D. Cardin. Zapatæ, tunc Episcop. Pampil. & ita decreuit S. Cōgregatio Concilij.

Licentia vero probatur ex depositione ipsiusmet D. Cardinalis, qui licet non recordetur de explicita licentia ad hoc data fratri Thomæ: tamen deponit de licentia petita ad illos coniungendum in matrimonio, non præcedentibus monitionibus propter periculum quod erat in mora, & quod ei responderat, quod dabat licentiam, & dedisset cuicumq; presbytero, vt coram ipso celebraretur dictum matrimonium, & quod frater Thomas intelligere potuit quod illam dabat, qui est vir doctus, & bene intelligens, & idem frater Thomas testatur se habuisse.

Quarto oppugnabatur matrimonium, vt inde excluderetur legitimitas, quia constabat, quod die 26. mensis Iulij, anni 1599. hora 8. de mane fuerat concessa dispensatio in ciuitate Pampilonen. vt in summario hæredum, nu. 6. & eadem die fuit data licentia contrahendi, & matrimonium contractum post duas horas in circa, cum tamen locus contradicti matrimonij in oppido sancti Sebastiani distet à ciuitate Pampilonen. per 40. milliaria, & sic erat inuerisimilis notitia dispensationis. Cui obiectioni responsum fuit, quod de matrimonio contracto post dispēsationem constabat: probatum tamen non fuit, de iure necessariam esse notitiam, saltem verisimilem, quinimmo contrarium videtur probari posse exēplis, nam eligentes qui erant excommunicati, si eligunt post absolutionem, quam ignorabāt, valet electio, Archid. in cap. quanto in fin. & ibi Gemin. 2. q. 4. & Rota tenuit coram Illustriss. D. Cardinali Seraphino in causa Calciaten. Canonicat. 6. Mart. 1589. Idem dicitur ante notitiam prodesse restitutionem Principis, parique modo libertatem concessam, l. eius qui in prouincia. §. fin. ff. si cert. peta. Bartol. in l. fin. nu. 5. C. de sentent. pass. & collatio beneficij facta a Collatore vacationem ignorante valet, Rot. decis. 36. de Præben. in antiq. Ioan. Monach. in cap. si tibi absenti. nu. 5. 6. & ibi Prob. num. 5. 6. & 7. Gemina. num. 9. de Præbend. in 6. Ita in hoc casu valet matrimonium, etiam si coniuges nondum sciuerint sententiam executoris, quia habebant intentionem contrahendi, quatenus esset consequuta gratia dispensationis, vt per Monach. supra allegatum in simili.

Non obstat executorem nulliter procedere ante præsentationem literarum suæ facultatis, Cassador. super reg. decis. 33. num. 3. & de restitut. spol. decis. 8. num. 10. quoniam ibi executor debet esse certus pro exercenda iurisdictione inter partes, cuius qualitates scire debet ex rescripto; in casu nostro in hac dispensatione gratia dependet a facto executoris, qui vigore mandati de dispensando concessit licentiam de contrahendo dicto matrimonio, post cuius concessionem, statim facta fuerunt personæ coniugum materia legitima ad contrahendum.

Reliquæ obiectiones surreptionis, & non verificationis mandati de dispensando, fuerunt visæ minus releuantes, & bene euacuatæ in dicta decisione

Domini

Domini mei Cauallerij, & in responsionibus datis pro Martino Iuniore.

Vnde fuit resolutum per Dominos sententiam Rotalem esse confirmandam.

R.P.D.Iusto Pamp.illegitimitatis, Mercurij 10. Iunij 1609. Iterum proposui hanc causam super prima parte decisionis iam factæ,& Domini diligentissimè visis omnibus, & discussis, remanserunt in decisis, tam ex doctrina Ioan. Andr.in cap.per venerabilem, num.30.qui fil.sint leg. cum turba sequaciũ; quam ex priori sententia Hostiens. ibidem & aliorum, de quibus infra. Non enim negari potest decretum legitimitatis, de quo tractatur esse occasione matrimonij, & in eius initio, & radice. Tum quia in querela Vrsulæ de Sarastumæ, contra Martinum de Vrnieta exponitur ipsum Martinum Vrsulam defloratse sub promissione (quia erant in gradu prohibito) impetrandi dispensationem a Sede Apostolica, & cum ea matrimonium contrahendi. Quapropter petebatur Martinum condemnari, vt formaliter adimpleret promissionem, & contraheret cum ipsa, vel competenter dotaret, vt condemnatus extitit, & in literis ad supplicationem partium expeditis, siue mandato de dispensando expositum est, & petita ab vtroque parente legitimatio prolis susceptæ, & suscipiendæ. Et sic adest promissio, vsque à principio postmodum exequutioni demandata. Tũ etiam, quia sufficeret affectio, vel consensus in matrimonium illicitus ex præmissis, videlicet ex petita dispensatione post copulam, & prolem, & ex subsequuto matrimonio, quæ sunt tantæ vis, & virtutis, vt dicendum sit, non adfuisse impedimentum à principio, & tunc vere contractum fuisse matrimonium, Alcia. consil.52.sub num.6.versi. & loquitur præfatus, lib.9.per text.expressum in l.cum quis, §. cum enim.C.de natur.lib.Osasc.decisio. Pedemont. 154.num.4.& fin. Riminald. Iun.consil.matrim.37. num.10.Surd.late consil.213.num.17. & seq. lib.2. & consequenter non potest considerari aliquod impedimentum interuenisse, vti dicitur in dispositione, c.tanta, qui fil.sint legitim.in quo filij incestuosi non dispensantur per subsequens matrimonium ex dispensatione Ecclesiæ, sunt tamen attendenda verba dispensationum, quæ impetrantur secundum Ioan. Andr.ibi num.5. versic. credo verba dispensationum esse attendenda, Abb.nu.14.ibi: Nisi aliud in dispensatione dicatur, Pręp.num.11. vers.sed putat. Ioan.Andr.Cardin.in fi. num.9. sed dispensatio potest esse talis, quod sic, Alexand.de Neu. num.33. Bal.in cap.1.§.naturales, num.12.in fin.vers. vltimo scias, si de feud.fuer.controuers. Marsil.sing.121.nu.1.Alexan.consil.70. nu.2.lib.6. Ita inferendo ad casum nostrum, si fuisset obtenta dispensatio absq; explicito decreto legitimationis prolis susceptæ, vtiq; proles non fuisset legitimata, & ita loquuntur omnes Doctor.in l. Paulus, ff.de stat.hom. Sed cum adsit decretum, non potest dubitari, quia attendenda sunt verba dispensationum ex præmissis, quæ tollũt omne dubium illegitimitatis, quoniam & ista dicitur legitimatio per subsequẽs matrimonium, vigore dispensationis, quę facit sic legitimatum omnino capacem, Cephal.consil.307.nu.53.

Et in hoc differt ille casus ab eo, quando narratur sequutam esse copulam in figura consensus matrimonij, cum defectu matrimonij in essentia propter impedimentum, quia tunc satis est facere mentionem prolis absq; aliquo decreto super legitimitate, & Papa dispensando censetur prolem ex illo matrimonio susceptam legitimare ab initio, & non nuper, quia approbat matrimonium, & eius effectũ, ac si ab initio contractum fuisset, nullo existente canonico impedimento, & disponit in radice matrimonij, Ant.de Rosi.in tract.de legitim.lib.2.in princip num.19. Couarru.de sponsal.2.p.cap.8.num.13. vbi Doctor.allegat.in cap.per venerabilem, qui fil. sint legitim. Quinimmo in casu nostro, non est legitimatio, sed decretum legitimitatis, quia Papa tollendo impedimentum Iuris Canonici disponit super radice matrimonij, tãquam a principio, & proles reintegratur ad idem principiũ, ac si non adfuisset canonicum impedimentum, ex præmissis, & ex Gozad.consil.6.numero.63.& dispensatio in radice matrimonij est ad differentiam simplicis legitimationis, quando legitimatio impetratur circa solam illegitimitatem seorsum, & separatim a matrimonio, vt colligitur ex Nauarr.consil.3.nu.12.de sponsal.& in nostris terminis, immo in fortioribus quoad hoc decretum in dispensatione Papæ, materiam, & verba declarat Cephal. dict. consil.307. num.49. cum pluribus sequent. lib.3. asserens quod illa verba, prolem susceptam, & suscipiendam exinde legitimam decernendo, minus sunt necessaria in filijs susceptis in figũra matrimonij; magis autem necessaria in non susceptis in figura matrimonij. Et alia dicit, ex quibus patet quantum sit malè fundatus intellectus modern. Cordub. in tractat. de matrimon. lib.8.disputat.7. num.16.& 23. & prius nu. 14. credens verba illa, prolem susceptam, improprie esse intelligenda, & eneruare conatur eius vim, non solida ratione, quia videlicet, sunt clusulæ de stylo apponi solitæ. Quod est falsum in facto, & in iure. In facto enim notum est peritis, quod ista non sumuntur ex clausulis supplicationis, sed ex corpore petitionis ad supplicationem partium. In iure, quia clausulæ, quę sunt solitæ apponi de stylo, sunt attendendæ, ex Anton.Gabr.lib.6.tit.de consu.conclu.4.& de claus.cõclus.7. Et ista fraus, & fallacia contra literas Apostolicas etiam in his, quæ consistunt in clausulis, & decretis, est omnino reijcienda.

Non obstat distinctio Ioan. Andr.in d.cap.per venerabilem, nu.30, cum omnibus, qui eum sequũtur excepto Ant.de Butr.ibidem, nu.11. Mill.in repert. in verbo, dispensatio. num.23. versic.dispensatio Papæ, & quibusdam alijs, scilicet, quia loquantur in matrimonio de facto contracto. Nam in casu nostro adest promissio explicita ducendi ab initio copulæ, & verba Ioann.Andr.sunt ista: Dic opinionem gl. veram in prole genita ex coitu non matrimoniali, saltem ex affectu, vel consensu. Vnde includit etiam casum, in quo fuerit affectio maritalis, sine promissione, excludendo omnino prolem susceptam ex coitu non matrimoniali vt ibi per Abb.sub.num.22 & transeunt omnes sequaces cum opinione Io. Andr. inter quos, licet aliqui moderni loquantur multum strictè, cum exemplo matrimonij de facto cõtracti, nihilominus nullus hucusque visus fuit, qui audeat reprobare Ioan. Andr. & alios, in illis verbis, saltem ex affectu, vel consensu.

Nec ratio stringit, cum dicitur, quod in matrimonio de facto, non est supplendus consensus, supplendus tamen esset in matrimonio contrahendo, quia vera est propositio, sed consequẽtia nõ procedit, vbi saltẽ nõ cõstet de coitu oĩno fornicario, absque aliqua affectione, vel consensu in matrimonium, quod probatur, quia in dict.cap. tanta, Papa non supplet consensum, quando est suscepta proles, nec vllus dixit ibi præcedere debere matrimonium de facto, vel concubitum in figura matrimonij, sed text. & Dd. indistin-

indistincte loquuntur, & tenent prolem esse legitimam, ex Canonica dispensatione, etiam in terris Imperij, vt late per Gabr. post allegat. cons. 21. lib. 1.

Quinimmo sicut Papa ampliare posset dispositionem d. cap. tanta, vt coniuncti in tertio consanguinitatis gradu possint ad inuicem matrimonialiter copulari, eo modo, vt procederet dispositio eiusdem, cap. tanta, etiam in quocumque loco sibi non temporaliter subiecto, quia hodie non est diminuta potestas, sed est integra, vt tunc erat, idem dicendum est posse facere de gratia speciali, quia facilius est limitare legem in vno, vel pluribus casibus, quam in totum abrogare, Felin. in cap. quæ in Ecclesiarum, num. 19. de constitut. nec reperitur ratio, cur id facere possit Papa, edendo constitutionem, qua potest vbiq; hęreditatē deferre, & auferre, cap. quod nobis, cap. ex tenore, qui fil. sint legitim. Et constat ex notat. a Bartol. in l. 1. in fin. C. de sacros. Eccles. Alexan. in l. captatorias, ff. de testament. milit. Gabr. d. consil. 21. num. 19. non autem possit idem facere rescripto, vel gratia dispensationis, quæ procedit à canone animato, & quādo legitimationis causa, & radix est matrimonium, Papa decernendo quem legitimum in ipsa dispensatione, disponit super his, quæ spectant ad suam potestatem exclusiuè quoad omnes alios, vt in prima decisione declaratum fuit.

Præmissa vero videntur clare explicari, ex tex. in cap. quia circa, de consan. & affin. vbi probatur causas concedendi dispensationes matrimoniales, duas esse præcipuas, scilicet, prolem susceptam, & euitationem scandali, & ibi text. loquitur in matrimonio de facto contracto, quia tunc ille casus, & ante Concilium Tridentinum facilius dispēsabatur cum his, qui iam contraxerant aliquo modo, & consummauerant matrimonium, & ideo facilè casus contingebant, & in illis loquebantur Doctor. quam eueniat post Concil. ex sess. 24. cap. 5. de reform. matr. & exponit Nauarr. in manual. conf. cap. 22. num. 68. & tamen ibi Abb. nu. 2. & Alexand. de Neuo etiam, nu. 2. dicunt procedere in matrimonio contracto, & in contrahendo, quod est fauore filiorum, cum ipsis nō legitimatis semper remaneret causa scandali, & Castrens. consil. 467. num. 7. in princip. lib. 2. dicit, quod si filij non essent nati in figura matrimonij, tunc si matrimonium adhuc subesse potest, quia viuūt ambo, & matrimonium contrahere volunt, tunc Papa dispensando super matrimonio, potest filios legitimare, quod in nostra dispensatione non est vi meri rescripti, quia Papa non legitimat prolem, sed cum matrimonio ritè contracto mandat decerni legitimam, & sic expresse vi matrimonij. Et non procedit dictum Baldi, consil. 129. num. 3. lib. 3. & Couar. super 4. decret. 2. p. cap. 8. §. 8. num. 13. nam decernēdo prolem legitimā, decernit retro, & non ex nunc, quia per dispensationem, & matrimoniū subsequutum, tollitur impedimentum a principio, quando cum copula interuenit contractus, consensus, vel affectio in matrimonium. Quam diuersitatem verborum considerat Anchar. consil. 409. nu. 4. quia si Papa procedit per remotionem obstaculi à iure Canonico interpositi, nemini facit iniuriam.

Non obstant decisiones Rotæ, quæ in contrariū allegantur, pro quarum intellectu dicebant Domini esse aduertendum, quod vna specialis dispensatio aliam non declarat, sed attendenda sunt verba dispensationum singulariter ex doctrina Ioan. And. & aliorum supra allegatorum. Vnde decis. Put. 483. lib 2. Than. decis. 71. Chisanen. decis. 83. & in causa Siracusana coram Clemente VIII. tunc Rotæ Auditore allegata in prima decisione, loquuntur, quando vnus ex coniugibus, qui contraxerant de facto obierat, antequam dispensatio fuisset sortita effectū, & in eo casu deciditur, quod ibi in prole suscepta in figura matrimonij, etiam de per se absque nouo matrimonio, potest habere locum legitimatio prolis, tanquam æque principaliter concessa, vt supradictū est, quod in matrimonio de facto sufficit narrata proles, vt intelligatur legitima post dispensationem effectum sortitam, de quo non quæritur in præsenti casu. In alijs vero decisionibus Leodien. Canonicatus primo coram R. P. D. meo Ludouisio 23. Februarij 1601. & postmodum coram Illustriss. D. Cardinale Pamphilio, tunc Rotæ Auditore 19. Aprilis 1602. fuerat Papæ expositum, quod erat contractū matrimonium de facto, & suscepta proles. Vnde Papa post dispensationem legitimat prolem exinde susceptam, vt colligitur ex decisionibus, & supplicatione dispensationis tunc data, & cum ibi non fuerit probatum matrimonium, & prolem exinde susceptam, idcirco concluditur prolem non fuisse legitimam, quia fuit concessa sub illa forma, & idcirco ibi dicitur explicite, quod dispensatio cōprehendebat solum prolem susceptam in figura matrimonij, vt ibi narrabatur, & nemo dicit legitimationem Papæ esse extendendam ad alium casum, sed cuiuslibet dispensationis verba esse attendenda. In nostra autem narratur copula, & proles suscepta, nec tempore copulæ excluditur matrimonium, vel affectio maritalis, & Papa dispensat, & decernit absque aliqua limitatione, quo decreto dicitur etiam, vti non solum in claris, sed etiam in dubijs cap. quod nobis, & c. ex tenore, qui fil. sint legitim. vt bene declarat Anton. de Butr. in d. cap. per venerabilem, num. 10. circa fi. ver sic. videamus ergo, dicendo, quod data certitudine defectus, consensus, non est in radice matrimonij, licet Papa possit fingere consensum stante dubio c. is qui, de spons. & dictum est supra in princip. decis. ex text. in l. cum quis, §. cum enim, C. de natur. lib. & Alexand. Rimin. Surd. & decis. Pedemontan. cum allegatis. In casu vero nostro nulla est certitudo defectus consensus, sed sumus in claris, & posset etiam procedere in casu dubio. Vnde tutum est decretum legitimitatis prolis susceptæ.

Nec facit dicere copulā fuisse libidinis causa, quia ad hunc effectum satis est non constare, quod non fuerit ex causa matrimonij, libido enim est causa impellens, & non impedit affectionem, & consensum in matrimonium, cap. tua nos, vbi Abba. num. 4. de sponsalib. quæ procedunt, vt dictum est petita, & obtenta dispēsatione, & sequuto matrimonio, quia dispensatio est vis matrimonij, alias non præsumeretur animus, & affectio maritalis, quod euenit, vt plurimum in fornicarijs; Si enim præsupponeretur concubitus omnino fornicarius, ex hoc capite, tanquam super radice matrimonij, Papa non decerneret prolem susceptam legitimam, sed si placeret, legitimaret.

Procedunt autem omnia prædicta sic, quia in manibus Papæ est radix & fundamentum, a quo surgit hæc legitimitatis, & illegitimitatis differentia. Quapropter Papa potest vbilibet, ex quo habet etiā purum laicum ad matrimonium subiectum, cap. 1. & c. causam, qui fil. sint legit. c. tuam, de ord. cog.

Verum aliqui ex Dominis occasione præsentis disputationis, quæ ex præmissis est sufficienter determinata, cum informantes vlterius progrederentur, tenuerunt quod Papa principaliter, vel in cōsequentiam potest legitimare in toto mundo, respo-

ctu spi-

ctu spiritualium & temporalium. Nam affirmatiuã opinionem sequuti sunt, Ioann. Antiquus, gloss. in d.cap.per venerabilem, in 3. compilatione, in verbo potestatem, asserendo, quod eo ipso, quo quis est legitimatus in spiritualibus, intelligitur legitimatus in temporalibus, & ibidem Præposit. num. 77. recẽset eundem Ioann. inter Doct. tenentes affirmatiuã sentẽtiam, quam sequitur Gaufredus de Trano (qui fuit Auditor Rotæ) in summa, titul. qui fil. sint legitim. vbi concludit, quod is, quem Papa legitimat, intelligitur legitimatus ad temporalia in consequẽtiam quandam per text. in d. cap. per venerabilem, vbi Præpos. num. 77. Hostien. vero ibidem indistincte tenet, Papam posse legitimare in temporalibus, & in summa eod. titul. §. qualiter, & a quo, num. 11. versic. salua reuerentia aliorum, vbi dicit esse text. in dict. cap. per venerabilem, & alias rationes adducit, Ioan. Andr. in antiquissima lectura manuscripta affirmat opinionem Hostien. posse habere locum, quãdo pater in vita sua petiuisset legitimationem, sicut petiuit Rex Franciæ in d. cap. per venerabilem, dum autem in lectura impressa num. 29. allegat Gaufred. est mendosa, quia Gaufred. loqitur vt supra. Hanc eandem opinionem affirmatiuam tenuit Ioa. Cald. & Gasp. eius filius, qui dicit, quod est etiam opinio Naso. vt refert. Anton. de But. in d. cap. per venerabilem, num. 10. col. 3. versic. Ioan. Cald. & filius eius, & opinionem Hostiens. approbauit Rota decisio. 200. alias prima, in nou. qui fil. sint leg. a qua dicti Domini censuerunt non esse recedendum. Quamuis contrariam opinionem tenuerit Ber. de Botono Parm. Glossator decretalium Gregorij XI. in d. capit. per venerabilem, in glossa. 2. super verb. habet potestatem, non ex ratione, quia Papa non possit, sed quia non debet interturbare alienam iurisdictionem, iuxta terminos, cap. nouit. de iud. Et negatiuam tenere videtur, ibidem Innocen. num. 1. super verb. euaderet, vbi loquitur in Episcopo, licet num. 3. vers. alij tamen dicunt, videatur tenere, quod per quandam consequentiam intelligatur dispensatum in hereditate, Martil. Laudens. in tract. de legitim. num. 34. tenet cum gloss. & Guido Pap. singul. 331. incipit, legitimatus a Papa, Angel. de Clauasio in summa, in verbo, legitimatio, §. 1. incipit, vtrum Papa, Couarruuia. super 4. decretal. par. 2. cap. 8. §. 8. num. 14. & num. 18. vbi generaliter inquit, nullum Principem posse natalibus restituere, vel legitimum efficere sibi non subditum, quoad bona intra alterius imperij, aut Regni limites existentia. Sed num. 16. concl. 5. affirmat, quod Papa ex causa potest legitimum efficere eum, qui Principi seculari subiectus sit, etiam quoad bona, & munera temporalia, quem refert & sequitur Ludou. Molin. Societatis Iesuitarum, tom. 1. de iustit. & iur. disput. 173. & alter Ludou. Molin. de Hispan. primog. lib. 3. cap. 2. num. 11. negatiuam profitetur cum Guillelm. Benedict. & Couarru. sed num. 12. sequitur distinctionem Ioann. Andr. & modern. Cordub. alias allegatus lib. 8. disput. 7. in princ. efficacioribus verbis vtens dixit, quod hæc est verissima & receptissima sententia, & quod ita communiter tenetur, quia sicut Princeps secularis nequit legitimare quoad Ecclesiastica, eo quia caret iurisdictione Ecclesiastica, cuius id est, si nec Põtifex extra ea loca potest quoad temporalia. Quæ verba antiquorum scriptorum modestiam non imitantur, & fallitur, cum ista nõ sit vera, nec communis opinio, sed tantummodo illorum qui negant temporalem Papæ iurisdictionem, & ipsemet inferius num. 3. & 4. defendit opinionem Ioan. Andr. & dicit esse frequentissimam & veriorem sententiam, allegando infinitos authores. Et ad tria aduertebant isti Domini in proposito. Primum, quod tempore Glossatorum, & antiquorum Doctorum nondum emanauerant decretales Bonifacij VIII. & Ioan. XXII. super vtroque gladio. Ideo non ipsi, sed quidam moderniores audaciter loquuti sunt scientes definitionem Ecclesiæ, secundum quod Ioann. Andr. & alij, qui sequuntur eius opinionem allegari non possunt pro prædicta parte negatiua, quia non loquuntur in simplici legitimatione seorsum a dispensatione matrimoniali, sed in dispensatione secundario ad dispẽsationem matrimonialem, ponendo casum, in quo constituunt opinionem Hostiens. esse sine difficultate, & sic pro secunda præmissa opinione admodũ pauci simpliciter loquuntur. Tertiò, quod sumus in dispensatione cum decreto legitimitatis impetrato ab ipsomet patre, quo casu dixit Ioann. Andr. procedere opinionem Hostiens. & est communis opinio Doctor. per text. in d. cap. ver venerabilem, quia pater bene potest prorogare iurisdictionem, Dec. cõs. 55. num. 7. cum alijs allegatis per Decian. consil. 5. num. 188. lib. 3. Et sic in vtroque capite sumus extra difficultatem, quod tenet, & valet vbique hæc dispensatio cum pronuntiatione, vel decreto legitimitatis, & ita decisum.

41 At quando Papa legitimat, prolem † susceptam ex matrimonio irrito, ob impedimentum Iuris Canonici, legitimando, seu ratificando ipsum matrimonium, seu disponendo, aut dispensando in radice matrimonij, receptissima sententia est talem dispẽsationem esse ex matrimonio, & valere ad omnia etiam temporalia, ac fideicommissa, & maioratus, argumen. Clement. vnicæ, de immunitate Ecclesiarũ, ibi: Et quicquid ex eis, &c. & ibi gloss. verb. pro infectis, & Doct. Et hanc sententiam tenent Io. And. num. 30. Cardin. num. 9. Abb. 22. Anchar. 21. Alexã. de Neuo. 18. in cap. per venerabilem qui filij sint legitim. & Præpositus ibi §. quod autem, num. 74. Ancharan. etiam in cap. vnic. num. 3. de sponsal. in 6. & in d. Clemen. vnic. in fin. & consil. 409. Felin. in cap. quæ in Ecclesiarum de constit. num. 21. 2. ampliat. Guillel. Benedict. in d. ea. Raynutius, verbo, & vxorem el. 1. a num. 202. Celsus, cons. 31. à num. 7. M. A. Eugenius consil. 53. a num. 52. Anton. Gabr. conclu. 3. de legitimat. num. 1. & 2. Couarr. in 4. 2. par. cap. 8. §. 8. num. 13. Rojas de succes. cap. 23. num. 113. Molina de primog. lib. 3. cap. 2. nu. 12. Humada ad Gregor. in l. 2. tit. 15. p. 2. glos. 10. num. 8. Nauar. consil. 2. qui filij sint legit. Peregrin. de fideicomm. artic. 23. num. 7. & art. 24. à num. 77. Enriq. in sum. lib. 12. ca. 20. §. 2. Ludo. Lopez instru. cons. 2. tom. cap. vltim. conclu. 3. Puteus decis. 483. lib. 2. Rota decisio. 207. num. 1. p. 1. diuersorum, & alij plures, quos refert & sequitur Thom. Sanchez d. lib. 8. disputat. 7. num. 4. dicens his diebus in Prætorio Granat. sententia partem hanc diffinitam esse, licet cõtrarium teneat Anton. de Butrio in d. cap. per venerabilem numer. 10. Millis, verb. dispensatio, num. 23. Ceruantes in l. 12. Tauri a num. 102. & Molina de iustit. 3. tom. disput. 624. nu. 3. Peregrinus sibi contrarius, consil. 1. & vlt. Gali. vol. 3.

42 Et tunc censetur † dispensatio in radice matrimonij, & legitimatio prolis, quoad omnia, quando Papa dispensaret in matrimonio de facto contracto, vel ex tunc, seu ab initio, Thom. Sanch. d. disputa. 7. nu. 4. & 22. seu quando approbat seu ratum habet, aut legitimat matrimonium, etiam simpliciter, & non facta mentione prolis, quia id sonat illud ratum habere, &

bere,& legitimare,ac si ab initio esset legitime con-
tractum,nisi aliud exprimat,& legitimatio prolis fit
in consequentiã legitimati matrimonij, vt videtur
tenere Peregrinus d. nu.77. & 78. quamuis mentio-
nem prolis Papæ fieri tunc requirant Couarruu. &
Ludouic. Lop.sup. & Rota in 2.decis.Pampilonen.
sup.posita, num.40. & nec id sufficere dicat Thom.
Sanch.nu.8. nisi expresse quoque dicat Pontifex se
prolem legitimare,vel addat,vt ex tunc,&c. Est etiã
dispensatio in radice matrimonij,quando dispensat
Papa,quod in matrimonio contracto remanere,seu
perseuerare valeant, quia licentia perseuerandi su-
per contracto contractum implicite confirmat,ideò
retro respicit, & in consequentiam prolem natam
legitimat, vt tenent Ant. de Rosellis de legitimat.
lib.2. num.19. Celsus d. cons.31.num.6. & 7. quem
maxime commendat Molina d.num.12.dicens me-
lius quam alium hanc materiam declarare & resol-
uere. Boerius decis.264.num.26. Peregrin. d.art.24.
num.79. & Rota dict.decisio.207. quam sequuntur
Gonçalez & Prosper. de Augustino relati num.40.
maxime, quando vltra illam dispensationem prolẽ
legitimat,vt solet,Molina d.nu.12.quamuis contra
rium teneant Couarr. Enriq. Ludo.Lop. sup.& Th.
Sanch.num.25.
43 Sed an legitimati per † subsequens matrimonium
admittantur ad fideicommissa, seu primogenia, ad
quæ vocantur ex legitimo matrimonio nati, seu le-
gitimi, & de legitimo matrimonio nati, vide Rui-
num cons.92.lib.3. Gregor. Lopez in l.2.tit.15.p.2.
verb. sino el hijo,vers.quid autem de legitimato, &
in l.1.tit.13.p.4.verbo,se casa,Couarr.in 4.2. p. cap.
8.§.2.num.30. Emman. Suarez in thesauro recepta-
rum sententiarũ,verb.legitimatus, Crassum de suc-
cessio.§.fideicommissum,quæst.38.num.5.& 7. Mo
lin.de Hispan.primog.lib.3.capit.1.num.10.Mieres
de mioratib.2.part.quæst.1.num.1.Manticam de cõ
iecturis lib.11.titul.12. Sforciam Oddum de com-
pendio.par.6.artic.vlt.versic.legitimari, Ioan.Garc.
de nobilit.gloss.21.nu.21.& 62. Ant. Thesaurum de
cis.196.Menoch. de præsumpt. lib.4. præsumpt.81.
Peregrinum de fideicomm.artic.24. à nu.14. Surd.
decis.319.Fachineũ lib.7. controuers. cap.51.Za-
uallos quæst.20.nu.63.Molin.de iust.tract.2.disput.
172.& Pet.Ledes. in summa de matrim. capit.34.1.
difficultate.1.conclusionis. Et mihi placet sententia
affirmatiua,quæ est in Hispania recepta, nam & le-
gitimati per subsequens matrimonium dicuntur,
& censentur communiter ex legitimo matrimonio
nati,nec illa verb.ponuntur ad eos excludendos, sed
alias legitimatos,Crassus & alij sup. & hanc dicunt
communem plures relati, & alij quos refert, & se-
quitur Bursat.consil.18.& magis communem Mor
quecho, li.4.cap.6.n.19.latissime Lance.Gallia.cõs.
122.Menoch.consil.227.volu.3. & alij complures.
44 Et de filijs natis in figura † matrimonij ex matri-
monio putatiuo,an & quãdo sint legitimi,vide tex-
tum,& ibi Doct.in cap.ex tenore,& in capit.2. & in
cap.perlatum,& in cap.peruenit, qui filij sint ligiti-
mi,l.2.tit.15.par.4.& ibi Gregor.Lop.Ant.Gabrie-
lem de legitimatione, conclus.4. Paleottum de no-
this & spurijs,cap.9.Couarr.in 4.2. par. capit.8.§.1.
Rojas de successionibus ab intestato,cap.2.à num.
11.& cap.30.à nu.38. Maiolum de irregular.lib.1.c.
5.Tellum Fernandez in l.6.Tauri,num.7.8. & 9. &
ibi Velazq. gloss.1.Molin.in d.lib.3. cap.1. Nauar-
rum cons.3.qui filij sint legitimi, Peregrinum d.ar-
tic.24.à nu.65.Ioan. Gutierr. practicarum lib.3. q.
74.Vgolinum de irregularitate, cap.44.§.1. num.6.
decis.Auinionen.70.Ludo. Lop.2.tom.2.p. cap.57.
Pet.Ledesmam d.cap.34.2. & 10.diffic. primæ con-
clusionis,Suarez d.sectio.1.à nu.6.& Sayrum, d.lib.
6.capit.10. à num.31.& nouissime Castillo,contro-
uers.2.to.cap.11.
45 Secundo † fallit prædicta doctrina, vbi illegitimi
fuerunt per Papam legitimari, nam tunc habebun-
tur vt legitimi ad ordines, & beneficia, Coras.d.3.
par.cap.2.nu.1.l.4.tit.15.p.4.& ibi Grego.Auil.7. p.
46 disp.3. dub.6.4. not. De † quo vide Doct.in capit.1.
§.1.de filijs presbyterorum in 6.& in cap.per vene-
rabilem.qui filij sint legitimi,Rotam decis.vnic.eo
dem tit.in nouis, Tiraquel.in l.si vnquam,verbo su-
sceperit liberos à nu.64.seu 52.Couarr.in 4.2.cap.8.
§.8.9.& 10. Rojas de successio, ab intestato cap.23.
Tellum & alios in l.12.Tauri, Matienço & Azeue-
do in l.10.tit.8.lib.5.recopil. Molinam d.lib.3. cap.
3.Ioann. Garciam de nobilitate glos.21.Nauar.cõ-
sil.1.& 2.qui filijs sint legitimi,Peregrin.de fideicõ.
art.23.Vgoli.supra §.4.Gammam decis.211.& 279.
& ibi Flores in additione,qui plures refert, Achillẽ
& Cæsarem de Grassis in suis decis. tit. qui filij sint
legitimi,P. Molin.de iustit.tom.1.tract.2. disp.173.
& seq. & 3.to.disput.624. Suarez supra sect.5.à nu.7.
& Sayrum d.lib.6.cap.11.à nu.5.
47 Tertio fallit, vbi cum † illegitimis fuerit dispen-
satum per habentem ad id potestatem d.cap.1. de fi-
lijs presbyterorum in 6.cum alijs. Et quidem † Epis
48 copus dispensare potest cum illegitimis,ex quocum
que etiam damnato coitu ad minores ordines,& be
neficium sine cura tantum d.cap.1. de filijs presby-
terorum in 6.& ibi gloss.& Doctores, Vgoli,d.cap.
§.2.num.3.Suarez supra sectione 5.à num.2. Sayrus
49 d.cap.11.num.8. Cum † sunt honestæ vitæ,& virtu-
te præditi, Lambert.de iure patron.1.p.2.lib.q.7.ar
tic.11.nu.12. Nã in ista dispensatione facienda per
Episcopum,cum sit inferior Papa,requiritur causa,
& quod eorum suffragantibus meritis fiat, Emman.
Rodrig.q.reg.1.to.q.13.art.14.& 15.
50 Nec potest † cum eis dispensari super pluralitate
beneficiorũ simplicium, vt plura possint retinere,
ex d.cap.1.quod loquitur in singulari, & sic cum si-
mus in materia prohibitiua, nõ extẽditur ad plura,
cap.gaudemus de diuortijs.ita Domin.nu.8.& Frã-
cus num.4.in cap.final.de filijs presbyter. in 6. Syl-
uester verbo.beneficium 3.num.17. Armilla eodem
verbo,num.32. Valentia 4.tom. disput.7. quæst.19.
pun.3.de 2.specie irregularitatis, Toletus d.lib.1.c.
52.ad finem,Zerola in praxi 1.part.verbo,ordo, cir-
ca finem. Emmanu. Sà,verbo, beneficium,num.19.
Açor 2.p.lib.6.ca.3.q.12.id tenens etiã,quando vnũ
non sufficit ad sustentationem,& Auila de censuris,
7.p.disput.3.dub.6.2.conclu. Quamuis contrarium
videantur sentire glos.2.in d.cap.fin.& Selua de be-
nefic.3.p.q.12.nu.19.& cum eis Menoch.de arbitra
rijs,lib.2. casu 201. num.156. vt infra 8.p.cap.3.nu.
4.& 5.
51 Ad † maiores tamen ordines,& beneficia curata,
nequit Episcopus dispensare,sed requiritur dispen-
satio Papæ,d.c.1.vers.ad ordin.& ibi glos.Vgol.d.§.
2.& Rota in Abulen.infra adducta nu.77.
52 Quantumuis, † magna subsistente causa vtilita-
tis,seu necessitatis Ecclesiæ Domin.num.5.& Fran
cus nu.2.ibi:quamuis tunc contrarium teneant Ar-
chidiaconus ibi. & Gambarus de officio legati lib.
7.rubric.1.quæst.18.à num.187.& Paleottus de no-
this & spurijs,cap.57. nu.6.& facit quod dicetur in-
fra 11.p.cap.5.à nu.337.
53 Similiter etiam ad dignitates, † vel personatus,
etiam

etiam sine cura, solus Papa potest cum illegitimis
dispensare, glos. in d. cap. 1. verbo, beneficium, quam
sequuntur ibi Archidiaconus, Anchar. Domin. nu.
8. Francus num. 6. & alij, Albertus Trotius de vero
& perfecto clerico, lib. 2. cap. 2. num. 1. Mandos. de si-
gnatura gratiæ, tit. de dispensatione super defectu
natalium, versic. ad dignitates, Rosiniacus de bene-
ficijs cap. 13. nu. 28. P. Gregor. eodem tract. cap. 35.
num. 7. Maiolus de irregul. lib. 1. cap. 8. num. 10. Ro-
sella verbo, illegitimus, nu. 11. Syluester d. verbo be
neficium 3. num. 12. Armilla eodem num. 25. Pater
Molina d. disput. 173. P. Ledesma d. cap. 34. de matri
monio, Valentia & Toletus supra, Suarez d. sectio. 5.
num. 6. Sayrus dict. capit. 11. numer. 8. & 10. Enriq.
libro 14. capit. 8. §. 10. Lessius de iustit. & iur. libro
2. capit. 34. numero 86. Açor d. capit. 3. quæstion. 3.
Auil d. dub. 6. conclus. & Doct. communiter, vt per
54 Syluestrum & Armillan supra: † quamuis Gamba-
rus supra quæst. 12. a nu. 172. in contrarium inclinet
ex eo, quia textus in d. capit. 2. generaliter concedit
hanc dispensationem in beneficijs nō curatis, & hęc
potestas est fauorabilis.
55 Sed nihilominus † tenenda est communis senten-
tia. Primo, nam textus in d. cap. 1. videtur solum in-
telligendus in beneficijs simplicibus, non autem in
personatu, vel dignitate quæ solent curatis æquipa-
56 rari, vt in c. dudu 2. de elect. Secundo † & præcipue
ex textu in cap. fi. de filijs presbyter. in decretal. vbi
habetur quod illegitimus absque dispensatione Pa-
pæ ad dignitatem, vel personatum, vel beneficium
curatum, promoueri non potest, iuxta quod videtur
intelligendus textus in d. cap. 1. præsertim ex illa re-
strictiua, dummodo sic tale, &c. ad l. præcipimus, C.
de appellat. & c. cum expediat de elect. in 6.
57 Difficultas † est, an Episcopus possit cum illegi-
timis dispensare in Canonicatu Ecclesiæ Cathedra-
58 lis, in qua glos. in d. c. 1. verb. beneficium, cū † Archi-
diacono ibidem tenet posse, sequuntur ibi Lapus,
Anchar. Domin. n. 7. & Francus nu. 6. Calder. cons.
1. de filijs presbyt. Oldrad. cons. 215. nu. 6. Ias. consil.
104. 1. vol. Selua de beneficijs, 3. par. quæst. 61. Villa-
diego de irregularitate cap. 16. versic. circa irregula-
ritatem vero, quæ contrahitur ex defectu natalium,
Gigas de pensi. quęst. 17. num. 3. Rosinia. supra a nu.
53. P. Gregor. d. cap. 35. num. 7. Nauarr. cons. 4. de fi-
lijs presbyter. nu. 4. dicens communiter receptam.
Tabiena, verbo, beneficium, 2. num. 14. & 15. Sylue-
ster num. 11. & Armilla 25. vbi supra, & dicit com-
muniorem, & veriorem Gambarus supra quæst. 8. a
num. 161. & ait receptam Suarez d. sectione 5. num.
6. & sequitur Açor d. cap. 3. quæst. 11. & in legato li.
5. cap. 30. quæst. 4.
59 Quæ sententia fundatur ex † eo præcipuè, nam
textus in d. c. 1. permittit dispensationem Episcopis
in beneficijs sine cura, & Canonicatus Ecclesiæ Ca-
thedralis est beneficium sine cura, etiam si ei esset
annexa Ecclesia parochialis accessorie, vt notatur in
6. & præterea huiusmodi dispensandi potestas, cu-
ius effectus in alium deriuatur, est fauorabilis, vt di-
ctum est supra 1. p. cap. vlt. num. 73.
60 Contrarium tamen † tenet Ioan. Monachus in d.
cap. 1. num. 7. & idem videtur tenere Rota decis. 2.
de filijs presbyter. in nouis, aliàs 136. & decisio. 3. de
officio Ordinarij in antiquis, alias 408. Bellame. de-
cis. 362. Felin. in cap. postulasti sub num. 4. de rescri-
ptis, Cosmas in pragmatic. sanct. tit. de collatione, §.
item censuit, verbo, Cathedralibus, sequitur Rebuf.
in praxi tit. de dispesatione super defectu natalium,
nu. 10. & seq. & Vgol. d. §. 2. nu. 3.
61 Et hoc † propter præeminentiam, & maioritatē
Canonicorum Ecclesiæ Cathedralis, super alios cle-
ricos, & quia cura solet accedere Præbendæ Eccle-
siæ Cathedralis per annexionem, non autem è con-
uerso, cap. extirpandæ, §. qui vero de Præbend. & sic
videtur dignior Canonicatus quam cura. Sed ista ra
tio tollitur ex c. cum in illis, in princ. de Præbē. in 6.
62 Rebuffus † supra adducit pro hac sententia textū
in d. cap. 1. ibi: Dummodo sit tale, super quo per ip-
sum Episcopum valeat dispensari: ergo Episcopus,
nec in omnibus quidem simplicibus valet dispensa-
re, videlicet, in canonicatibus. Sed † ista verba nihil
63 faciunt pro ista sententia, quia ponuntur ad exclu-
denda beneficia paterna principaliter, vt ait glos. ibi
verbo, tale.
64 Et † secundum Francum supra nu. 6. nō videtur,
quod Rota supra teneat præcise & resolute opinio-
nem Io. Monachi, quantum ad hoc, quod Episco-
pus non possit expresse dispensare cum illegitimo in
Canonicatu Ecclesiæ Cathedralis, sed quod dispen-
satio facta ab Episcopo iuxta formam d. c. 1. non ex-
tenditur ad Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis, vt
etiam ait Domin. cum Io. Andr. & Nauarr. supra ex
dictis supra d. 1. p. cap. vlt. a nu. 58,
65 Maiolus † supra d. c. 8. nu. 11. docet ad canonica-
tum in Cathedrali Episcopum olim potuisse illegi-
timum dispensare iuxta primam sententiam; at ho-
die quia omnes Canonicatus Cathedralium anne-
xum habent ordinem sacrum, saltem subdiacona-
tus iuxta decretum Concilij, sess. 24. de reform. cap.
12. consequens esse, quod Episcopus ad Canonicatū
in Cathedrali dispensare non possit, cum ad sacrum
ordinem habilitare non possit, sequitur Zerola in
praxi, 1. par. verbo, Canonici, §. 3. & Sayrus d. capit.
11. num. 13. Enriq. lib. 14. cap. 8. §. 10. ad fin. Lessius
d. lib. 2. cap. 34. num. 86. Auila d. 7. p. disput. 3. dub. 6.
3. not.
66 Pro qua † sententia est doctriua glos. 3. d. verbo,
tale, quæ ait, quod Episcopus non potest dispensare
in beneficio simplici requirente sacrum ordinem,
sic etiam intelligēs d. verba: Dummodo sit tale, &c.
Quam sequuntur Doct. ibi & Gambarus, nu. 177.
Rossini. nu. 29. supra. & Zecchus, de republica Eccl.
cap. 24. de Canonicis, nu. 3. vers. 2. & Satyrus d. cap.
11. num. 11. Et procedit, etiamsi non requirat sacrū
ordinem actu tempore collationis, sed post, vt cum
Imola & Domin. tenet Francus ibi num. 8. & sentit
Zerola supra ex eo quod qui promouetur ad benefi-
cium, debet esse habilis tempore promotionis, saltē
habito respectu ad ea, quæ sibi incumbunt ratione
beneficij, vt in cap. dudum 1. de electione, & ca. pro
clericis. de Præbendis in 6. quamuis in hoc contra te
neant Lapus & Aancha. in d. cap. 1. & cum eis Açor
d. lib. 6. cap. 3. quæst. 15.
67 Et huic sententiæ † Maioli videtur fauere Sua-
rez d. sect. 5. nu. 6. ait enim primam sententiam intel
ligendam esse, dummodo aliud non obstet ratione
specialis institutionis, vel obligationis, alicuius Præ
bendæ, seu Canonicatus.
68 Hæc sententia Maioli mihi † videtur tenenda: ita
tamen quod cum illegitimo, etiam ad sacros ordi-
nes dispensato per Papam, vel alium ad id facultatē
habentem, qui ex eo non censetur dispensatus ad
beneficia, vt supra dictum est 1. p. capit. vlt. nu. 71. &
seq. possit Episcopus, etiam hodie dispensare ad Ca-
nonicatum Ecclesiæ Cathedralis, iuxta primam sen
tentiam, quæ re vera est communis, & meliore niti-
tur ratione, nam cum ea dispensatione sit habilis iā
ad sacrum ordinem, quem Prębenda requirit, cessat
ratio

ratio de qua supra, & ita tenet Lessius supra.

69 Vnde cum hodie, etiam † portiones Ecclesiæ Cathedralis annexum habeant ordinem sacrum, iuxta decretum Conc. dict. cap. 12. sess. 24. idem dicendum erit in eis proposito, ad canonicatum vero Ecclesiæ Collegiatæ, & dimidiam portionem Cathedralis, rectè poterit Episcopus cum illegitimo dispensare, Gonçalez glos. 5. nu. 98. & seq. cum non habeant annexum ordinem sacrum, vt dicitur infra ca. 4. num. 38. & ita etiam tenet Henriq. d. §. 10. gl. lit. X. & Auila d. 3. not. in fin.

70 Et circa dispensationem † illegitimorum, videnda sunt quæ tradit Feli. in d. c. postulasti, a num. 2. & in cap. 2. num. 6. de rescript. Rebuffus & Mandos. d. tit. de dispensatione super defectu natalium, Villadiego vbi proxime, & Menoch. d. casu 201. à nu. 34. & dicta supra 1. part. cap. 5. ex num. 145. & cap. 6. ex num. 58.

71 Et aduerte, hodie † per Papam dispensari cum illegitimis ad obtinenda quæcumque beneficia, præter dignitates, ac Canonicatus in Cathedralibus, ac principalem in Collegiata: dummodo plura non sint, &c. de qua clausula, dummodo plura non sint, vide dicta infra 11. p. c. 5. a nu. 333.

72 Et an in impetratione sit † facienda mentio de dispensatione, dic, quod non, quando est executio dispensationis iam factæ, secus in secunda dispensatione, seu vbi additur dispensatio dispensationis, cap. 2. & ibi Doct. de filijs presbyt. in 6. Rota decis. 3. eodē tit. in antiq. Puteus decis. 101. lib. 1. & 246. num. 2. & 4. Gigas de pensio. quæst. 20. Rebuff. in praxi tit. de dispensatio. a num. 24. & d. tit. de dispensatio. super defectu natalium num. 63. Rosin. sup. cap. 13. a num. 65. Mandos. de signatura, tit. de dispensatio. ad finē, Nauar. consil. 6. de rescript. Rota decis. 214. num. 4.

73 part. 1. diuersorum. Et fuit † resolutum in causa Burgen. Abbatiæ de Foncea, 1. Iunij 1584. coram D. Blanchetto, & 24. & 27. Ianuarij 1586. coram D. ☞ Cantucio, vt in decis. sequent. Proposui loco causæ 34. Ianuarij 1586. memorialia in causa Burgen. Abbatiæ, in quibus pro parte Didaci quatuor deducebantur. Primò, quod Gregorius tenebatur verificare qualitatem beneficiorū per eum obtentorum, videlicet, illa esse sine cura, & personalem residentiā non requirere. Secundo, quod in suis literis prouisionis Abbatiæ non fecit mentionem suæ illegitimitatis, & licet esset dispēsatus, tamen debebat facere mentionem dispensationis, cap. 2. & ibi Francus de filijs presbyter. lib. 6. num. 5. Rota decisio. 3. eodem tit. in antiquis, Puteus decis. 101. incipien. fuit dubitatum in vna Oueten. lib. 1. Tertio, quod non probauit Didacum habuisse notitiam decreti appositi in noua prouisione ad eius instātiam impetrata, nec ex scientia procuratoris infertur ad scientiam principalis, Crescen. decis. 193. Sarnen. in reg. de annali. in fin. Afflict. dec. 129. nu. 10. Quartò, quod tempus sex mensium præfixum in decreto ad dimittendum Canonicatum non incipiebat currere a die supplicationis dictæ nouæ prouisionis, & sic a die 1. Iulij 1582. sed a die, quo supplicatio missa fuit ad registrum, & sic à die 2. Octobris eiusdem anni. His tamen non obstantibus, Domini 24. & 27. Ianuarij contradixerunt. Non obstat primum, quia gratiam Gregorij fuisse iustificatam resolutum fuit 9. Decemb. anni præteriti, nam testes, tam in curia, quam in partibus vigore remissoriæ examinati, bene probant beneficia per Gregor. obtenta, personalem residentiam non requirere, ex testibus examinatis in partibus, in ciuitate Palentina, probant 2. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. super 10. de examinatis in ciuitate Hispalen. 2. & 13. super 9. Non obstat secundum, quia in gratia Gregorij non erat necessaria mentio suæ dispensationis, vt in hac causa resolutum fuit primo. Iunij 1584. coram R. P. D. Blanchetto, per decisionem 3. de filijs presbyter. in antiquis. Nec obstāt allegata in contrarium, quia Ioan. Andr. in d. cap. 2. num. 1. quem sequuntur ibi Gemin. col. 2. circa finem, vers. sed quid si dispensatum est, Francus sub nu. 5. Anch. in 3. notabili, Rota d. decisio. 3. Puteus 101. lib. 1. distinguit, quod aut impetratio continet dispensationem, quæ additur primæ dispensationi, & tunc non valet impetratio, non facta ratione primæ dispensationis, & ita procedit textus in d. cap. 2. aut impetratio non continet dispensationem addentem priori dispensationi, sed est executio dispensationis iam factæ, & tunc non est opus de ea mentionem facere: sed impetratio Gregorij de hac Abbatia est executio suæ gratiæ dispensationis, quia cum fuerit dispensatus ad quæcumque, quodcumque & qualiacumque beneficia, sub hac dispensatione satis includitur Abbatia, de qua agitur, & ideo in eius impetratione, nō erat necessaria mentio dispensationis, quia ad obtinendum beneficium inclusum sub prima dispensatione non expedit iterum de ea mentionem facere, vt inquit Ancha. d. cap. 2. in 3. notabili, versic. ex quo collige. Non obstat tertiū, quia Didacus dedit mādatum ad consentiendum pensioni, & alia fecit, de quibus hic per informantes pro parte Gregorij. Nō obstat quartum, quia terminus sex mensium ad dimittēdum Canonicatum incipit currere a die datę supplicationis, cùm in ea expresse dicatur cū decreto, quod ipse infra sex menses à data præsertim computandos Canonicatum, & Prębēdam Ecclesiæ Salamantinæ dimittere omnino teneatur.

74 Stante vero in supplicatione † clausula: Et quod oratoris dispensationes habeantur pro expressis, valeret impetratio, etiamsi adderetur dispensatio dispensationi, id enim importat d. clausula.

75 Quæ † tamen tempore Sixti Quinti non dabatur quoad dispensationem super defectu natalium, sed per reuisores in ipsa supplicatione addebatur, non tamen super defectu natalium.

76 Et † insuper tempore dicti Sixti erat stylus, non conferre beneficia illegitimis, etiamsi alias fuissent dispensari, & sic ratione istius styli tunc videbatur necessarium exprimere dispensationem super defectu natalium, in impetratione etiam, quia esset executio dispensationis.

77 Vt fuit resolutum in vna Abulen. parochialis D. Thomæ, 1. Februarij 1593. coram Illustris. Mantica, vt in decisione sequenti: Cum hęc causa ageretur ☞ per audientiam contradictarum, dubitaui, an resignatio parochialis facta à Gundisaluo del Varco, ad fauorem Marci Lopez, sit nulla in casu de quo agitur: & die 29. mēsis præteriti dubium proposui, nec potui capere resolutionem, quia Domini qui viderant, inter se dissentiebant. Rursus d. die 1. Februarij proposito dubio quinque ex sex Dominis, qui viderant, vno dissentiente, in eandem sententiam conuenerunt, vt resignatio propter vitium surreptionis sit nulla, nam Marcus Lopez in supplicatione non expressit se esse filiū sacerdotis, quod si expressisset, aut gratiam nō obtinuisset, aut sane difficilius, Quo casu gratia ipsa intelligitur surreptitia, cap. 2. de filiis presbyterorum, vbi Doct. cap. postulasti de rescrip. & cap. super literis, & ibi Doctores omnes, & maxime Abbas numero 7. in fine, eodem tit. idemque Abbas in cap. ad aures nu. 4. & in cap. in nostra num. 9.

numero 9. cum sequent. eodem titul. & Felin. ibidē numero 10. cum multis sequen. & in dict. cap. postulasti, numero 13. & numero 17. cum sequent. Non obstat, quod ipse Marcus a Nuntio Hispaniarum, ad obtinenda quæcumque beneficia sit dispensatus, & consequenter non fuerit necesse aliam illegitimitatis, seu dispensationis facere mentionem, Rota decisio. 3. de filijs presbyter. in antiquis, quia primo fuit responsum de facultatibus Nuntij non constare, & ad curata, nec Legatum cum illegitimo posse dispensare, nisi hoc ei specialiter à Papa concessum fuerit, glossa, in capit. verbo, sede Apostolica, & ibi Dd. de filijs presbyter. libro 6. Paril. consil. 136. numero 26. lib. 4. Rebuff. practic. benef. de dispensatione super defectu natalium, numero 45. Secundo, etiamsi de speciali potestate ipsius Nuntij constaret, fuit responsum communem stilum Cancellariæ, seu signaturæ tempore felicis recordat. Sixti Quinti fuisse & esse notorium, videlicet, noluisse cum spurijs conferre beneficia, etiamsi ad obtinenda quæcumque beneficia fuissent dispensati, & quoties in supplicationibus exprimebatur, quod dispensationes oratoris haberentur pro expressis, eum fuisse solitum addere hæc verba, Præterquam ex defectu natalium, qui quidem stilus dum non est incognitus, & testium depositionibus comprobatur. Quare cum de huiusmodi defectu natalium nulla mentio facta fuerit, gratia redditur surreptitia, nā cum quæritur, si esset expressum, id quod fuit tacitum, an Papa esset gratiam concessurus, vel difficilius concessurus, inspicitur communis stilus Cancellariæ, seu signaturæ, alias hoc nunquam posset intelligi, vt ex mente Lapi explicat Socinus Senior, consil. 164. nu. 5. libro 2. Felinus in capit. super literis, numero 18. & in capit. in nostra, numero 51. de præscriptio. Ioannes de Selua, de benefic. parte tertia quæstione 72. numero 51. Cassadorus, decisione duodecimo, numero 14. de Præbendis, Puteus decisione 187. numero octauo libro 1. Quod multo etiam magis in casu proposito, Domini dicebant esse recipiendum, ac esse indubitatum, quia quod defectus natalium non fuerit expressus, non processit ex probabili ignorantia, vel simplicitate, sed ex calliditate. Nam cum idem Marcus intellexisset Papam eius supplicationem, propter defectum natalium in ea expressum, reiecisse, postea dedit operam, vt iste natalium defectus in alia supplicatione supprimeretur, vt ex deductis apparet, & ideo liquido constat de vitio surreptionis, & Papam, si natalium defectus fuisset expressus, huiusmodi resignationem, quam semel reiecit, nullo modo ad fauorem ipsius Marci fuisse concessurum, atque ita conclusum fuit, resignationem nullius esse momenti.

78 Hodie † tamen non viget dictus stilus, & ideò standum erit in hoc de expressione dispensationis supradictæ resolutioni, de qua nu. 72.

79 De quo an in secunda † dispensatione, seu gratia, sit facienda mentio de alia priori, &c. vide vltra Doctor. in dict. capitul. secundo de filijs presbyter. in sexta & in capit. penultim. de præscript. Thomas Sanchez de matrimon. libro 8. disputatio. 22. & Domin. Cardinal. Tuschum. litera D, conclusio. 460. & litera, G. conclusio. 56. & litera, S. conclusio. 729. & 732.

C A P. I I I.

De filijs Presbyterorum.

S V M M A R I A.

De filijs presbyterorum, qui à beneficijs paternis, Ecclesiæque paternæ specialiter repelluntur, num. 1. de quibus cum agitur, an possint succedere in beneficio patris, seu obtinere beneficia in Ecclesia paterna, cætera habilia supponuntur, & sic illos esse alias habiles, seu dispensatos ad obtinenda beneficia, num. 2.

Sunt distinguenda tria tempora, primum est decretalium, de quo filij presbyterorum, etiam legitimi, non poterant immediate succedere in beneficio patris, nisi ex dispensatione Papæ, mediate vero poterant succedere, num. 3. quod procedit non solum in filijs presbyterorum, sed etiam eorum, qui in minoribus sunt constituti, num. 4.

Etiam cum legitimo non posset Episcopus, nec etiam Legatus dispensare in beneficio paterno immediate, contra Gambarum, numero 5.

Illegitimus etiam, maxime spurius, in Ecclesia patris viuentis, non poterat etiam ex dispensatione Episcopi habere Canonicatum, seu aliud beneficium, secus in legitimo, num. 6. quamuis in hoc aliter loquantur Abb. & alij, num. 7. & quod dicunt Felin. Decius, & Selua, cum Calderino, accipiendum est de legitimo, num. 8.

Secundum tempus est constitutionis Clementis Septimi, quod de cætero filij presbyterorum, ex fornicatione nati, nullo tēpore quoquomodo obtinere possint beneficia, quæ eorum parētes in titulum, vel commendam, aut administrationem, seu vt alijs perpetuo vnita, aliquando obtinuerunt, & sic nec immediate, nec mediate, &c. num. 9.

Hanc constitutionem limitant Rota. Primo, non procedere in beneficijs, quæ patres dimiserūt ante illam constitutionem. Secundo, quando beneficium erat portio tempore quo pater illud obtinebat, & postea fuit factus Canonicatus & sic erat aliud beneficium, num. 10. Sed prima limitatio non placet, numero 11.

Dicta constitutio habet locum in clerico non presbytero, & in filio nato ante clericatum, ex Rota num. 21.

Tertium, & nouissimum tempus est Concilij Tridentini sess. 25. de reformatio. cap. 15. relati num. 13. quod in multis differt à iure communi, vt in declaratione S. Congregationis, posita num. 14.

Sicut dicta constitutio Clementis, ita etiam istud decretum habet locum in filijs naturalibus, procreatis ante clericatum, num. 15.

Istud decretum facit inhabilem filium clerici ad obtinendum beneficium in Ecclesia paterna, & sic collatio ei facta non valet, num. 16.

An per istud decretum Concilij & dictam constitutionem Clementis Septimi, aliquid innouetur quoad filios presbyterorum, qui sunt nati ex legitimo matrimonio, à num. 17. & 2. seqq. resoluitur nihil innouari, nec comprehendere nepotes illegitimos presbyterorum, ex filio legitimo, respectu beneficij aui, num. 20.

An dicta constitutio Clementis, & decretum Concilij, & dispositio iuris communis, comprehendant nepotes legitimos presbyterorum ex filio illegitimo, respectu beneficij aui, à numero 21. resoluitur negatiue cum Rota, & S. Congregatione, contra Rebuf. & alios, nu. 22. & seq.

Nepos tamen legitimus, ex filio, seu filia illegitimis, non potest, viuente auo, obtinere pensionem super beneficio, quod auus possidet, vt auitæ incontinentiæ memoria arceatur, secundū S. Congreg. cuius declaratio ponitur, nu. 24.

Etiam in nepote illegitimo ex filio illegitimo, idem videbatur, nempe non comprehendi in dictis dispositionibus, quia in materia odiosa, & pœnali appellatione filiorum non veniunt ne-

potes, &c. num. 25. & facit quod licet filius clerici non possit patri succedere, nec ab eo quicquam capere, nec à consanguineis ex parte patris, ex lege Regia, nepos tamen etiam nõ legitimus potest succedere, & capere ex testamento aui clerici, numer. 26. & ita tandem censuit Congregatio, numero 27.

An pater prohibeatur succedere in beneficio filij, à num. 28. resoluitur non prohiberi, cum communi contra Hostie. & alios, num. 29.

An pater post Concilium possit obtinere beneficiũ in Ecclesia, in qua eius filius illegitimus est beneficiatus de præsenti, nu. 30. resoluitur non posse, num. 31.

An pater habens pensionem cum facultate transferendi possit illam transferre in filium, à num. 32. resoluitur negatiue, contra Gigantem: & si pensio esset constituta super beneficio, quod pater nunquam obtinuit, tam ex constitutione Clementis, quam ex decreto Concilij, nu. 33. & nu. 5. seq.

Non prohibetur à Concilio filius illegitimus obtinere pensiones super beneficijs Ecclesiæ paternæ. nu. 39.

An decretum Concilij haberet locum in illegitimis, habentibus beneficia in Ecclesia, in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui tamen tempore Concilij iam erat mortuus, vel resignauerat, ita vt non posset ea retinere, a nu. 40. resoluitur negatiue, contra Nauar. & adducuntur declarationes S. Congreg. quæ ita censuit. nu. 41. & 3. seq.

Similiter dictum decretum non habet locum in habentibus pensionem ante Concilium, super beneficio à patre obtento, num. 45. & sequent. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, nec dictum decretum, quo ad pensiones, videtur habere locum in pensione post Concilium imposita super beneficio, quod nec erat, nec fuit patris, licet postea ad eum peruenit, num. 47.

Prædicta resolutio procedit in eo, cui ante Concilium fuit collatum beneficium in Ecclesia, in qua pater, etiam si possessionem eius obtinuisset post Concilium, dummodo per eum non steterit, quominus antea illam obtineret, num. 48. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Secundo procedit, etiam si ante Concilium habuisset solum titulum, reseruatis alteri fructibus, titulo, & denominatione, & post Concilium cessasset huiusmodi reseruatio, nu. 49. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Tertio procedit in habente regressum reseruatum ante Conciliũ, qui cum habeat causam de præterito, non subijcitur dispositioni Concilij, quamuis post illud sortiatur effectum, nu. 50. & seq. vbi ponitur decisio Rotæ. num. 51.

An in prædicto casu, is qui ante Concilium obtinuit beneficium in Ecclesia in qua pater eius olim fuit beneficiatus, possit post Concilium ad aliud beneficium ascendere, seu transire post optionem, vel alias, à numero 52. resoluitur negatiue, & adducuntur declarationes Sanctæ Congregationis, num. 53.

An dicto decreto comprehendatur filius eius, qui habuit titulum, & prouisionem beneficij, non possessionem, à num. 54. resoluitur negatiue, & adducuntur declarat. S. Congreg. nu. 55. & seq.

Sufficit quod habuerit possessionem, nec requiritur quod pater ministrauerit in Ecclesia, seu beneficio, num. 57.

An filius clerici possit obtinere beneficium olim à patre aliquãdiu possessum sine legitimo titulo, & minus pacificè. à num. 58. resoluitur non posse, nec etiam posse obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater aliud possederit, licet sine canonico titulo, nu. 59 & seq.

An filij illegitimi possint obtinere beneficia vnita Ecclesijs, quas obtinuerunt, seu obtinent eorum patres, seu Ecclesias filiales, & ab illis dependentes, numero 61. super quo ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis, num. 62. quæ planè procedunt quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia distincta à matricibus, tunc enim rectè potest filius illegitimus habere filialem, licet pater habuerit, seu habeat matricem, vel è contra, nisi habens vnam, habeat ministrare in alia num. 63. Quoad beneficia vero vnita faciunt difficultatem dictæ declarationes, vt in num. 64. quæ difficultas resoluitur num. 65.

An filius illegitimus possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat, num 66. vbi resoluitur negatiue, & ponitur declaratio S. Congregationis, quod procedit, etiam si nunquam actu sedisset in tali sede, nu. 67.

An filius illegitimus possit canere tanquam musicus simplex, seu alias ministrare in Ecclesia, in qua pater habuit, vel habet beneficium, num. 68. vbi resoluitur non posse, & ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis, vnde non potest obtinere beneficium, ratione cuius habet aliquod ministerium, seu seruitium facere in Ecclesia, in qua pater fuit beneficiatus, &c. num. 69. nisi posset seruire per substitutum, num. 70.

Filius illegitimus non prohibetur in Ecclesia paterna ministrare, quando ministraret, & celebraret ibi ex deuotione, & voluntariè, non ex officio, vel salario, num. 71.

E conuerso filius illegitimus non prohibetur ministrare, & habere beneficium in Ecclesia, in qua pater ministrauit, & inseruiuit, etiam tanquam Capellanus, non tamen habuit titulum beneficij, seu tanquam Vicarius temporalis, nu. 72. vbi ponitur declaratio Sanctæ Congregationis.

Nec prohibentur pater, & filius celebrare Missam in eadem Ecclesia, cum non habens beneficium, num. 73. vbi ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis.

Similiter non prohibentur filij illegitimi clericorum cum suis patribus habitare, num. 74.

An vbi pater, & filius tempore Concilij obtinebant beneficia in eadem Ecclesia, filius præcisè teneretur beneficium resignare, aut permutare infra tres menses, nec sufficeret patrẽ infra illud tempus suum beneficium dimittere, num. 75. vbi resoluitur, filium præcisè teneri sine alia monitione, sub pœna priuationis ipso iure, & ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis. Pius tamen Quartus extendit dictum terminũ ad sex menses. num. 76.

Adeo verum est, quod filius teneretur resignare, vt procederet, etiam si non posset permutare, nisi ex gratia cum aliquo dispensaretur, vt in declaratione Sanctæ Congregationis, posita num. 77.

Procedit etiam licet super beneficio filij, aliquis haberet regressum, quo casu oblata illi resignatione, cum honesta pensione, & non acceptata, poterat cum ea alteri resignare, suspenso interim regressu, vt in declarationibus S. Congregationis positis, num. 78.

Quod si vnum tantum esset beneficium, in persona tamen patris, & filij cum alternatiua residentia, num. 79. vbi ponitur declaratio, & decretum Sanctæ Congregationis circa hoc, quod pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet reseruata sibi pensione, & idem est quando pater esse coadiutor filij, num. 80.

An habens ante Concilium coadiutoriam, cum futura successione in Ecclesia paterna, posset succedente vacatione post Concilium succedere in tali beneficio, vigore coadiutoriæ, nu. 81. resoluitur non posse, & num. 82. ponitur declaratio Sanctæ Congregationis, num. 83. decisio Rotæ, & idem esset in accessu, num. 84.

Sed contra obijcitur quædam declaratio Sanctæ Congregationis, num. 85. cui satisfit ex alia declaratione, posita, nu. 86.

An facta resignatione alicuius beneficij in fauorem filij clerici, reseruata tamen pensione resignanti super beneficio patris, de consensu eius intret d. decretum Concilij vers. ad hæc, num. 87. vbi resoluitur intrare, & ponitur declaratio S. Congregationis.

An regula de triennali iuuet contra d. decretum Concilij, num. 88. vbi resoluitur negatiue cum Sancta Congregatione, & Rota num. 89.

Succedit

1 SVccedit nunc de filijs presbyterorum † tractatio, qui à beneficijs paternis, Ecclesiæ que paternæ specialiter repelluntur.

2 Et in primis aduertendũ † est, quod cum agitur de filijs clericorum, an possint succedere in beneficio patris, seu obtinere beneficia in Ecclesia paterna, cætera habilia supponuntur, & sic illos esse alias habiles, seu dispensatos ad obtinenda beneficia: vt rectè aduertit Mandos. de signatura gratiæ, titul. de dispensatio. ad beneficia in Ecclesia, in qua pater, versic. verum neque.

3 Et † pro huius materiæ explicatione opportet distinguere tria tempora. Primum tempus est decretalium, de quo filij presbyterorum, etiam legitimi non poterant immediate succedere in beneficio patris, nisi ex dispensatione Papæ, mediate vero poterant succedere, vt in cap. ad extirpandas, & cap. dilectus, & cap. ex transmissa, de filijs presbyter. cum alijs, vbi Doctor. Decius in cap. inter cæteras, de præscripto, num. 6. & 7. Nauarrus in cap. si quando, eodem tit. in auctuario, num. 3. & 4. Quintanaduẽnas, Ecclesiasticon lib. 2. à num. 92.

4 Quod procedit non † solum in filijs presbyterorum, sed etiam eorum, qui in minoribus sunt constituti, Maiolus de irregularitate lib. 1. cap. 6. nu. 6. Ad quod optime facit constitutio Clementis Septimi, de qua infra, ibi. Sane postquam felicis recordationis Alexander Papa Tertius prædecessor noster, filios præsertim Sacerdotũ in Ecclesia paterna succedere prohibuerat. Pondero illa verba: Præsertim Sacerdotum, quæ implicant, idem in alijs ad dicta infra cap. seq. nu. 8. & 11. cap. 5. nu. 91.

5 Et quod etiam † cum legitimo non posset Episcopus, nec etiam Legatus dispensare in beneficio paterno, immediate est glos. in cap. 1. ver. tale, in pri. de filijs presbyt. in 6. quam post Ioan. Andr. Specu. Monachum, & Dominic. sequuntur Franchus, ibi num. 7. Rebuf. in praxi, titul. de dispensat. super defectu natalium, num. 32. & Mandos. d. tit. de dispensat. ad beneficia in Ecclesia, in qua pater, quamuis contra teneat post alios Gambarus, de offic. lega. lib. 7. rubr. 1. quæst. 34. à num. 306.

6 Illegitimus etiam † maximè spurius, in Ecclesia patris viuentis, non poterat etiam ex dispensatione Episcopi habere Canonicatum, seu aliud beneficiũ, cap. cum decorem, cap. ad abolendam, de filijs presbyter. secus in legitimo, cap. ad hæc, eodem titul. ita glos. 3. in d. cap. ad abolendam, ad finem, & glos. in cap. Apostolica. 8. quæst. 1. Rebuff. supra, à nu. 33. ad 39. Bern. Diaz. in praxi crimin. cap. 48. n. 4. & ibi Salzedo litera B. Syluester in summa, verb. beneficiũ, 3. num. 17. Armilla eodem verbo, num. 33. Emmanu. Rodrig. in summa. 1. tom. cap. 29. nu. 4. & Vega 1. p. sum. cap. 39. cas. 18. versic. 4.

7 Quamuis in hoc † aliter loquantur Abbas in d. c. ad abolendam, & Nauarrus dict. num. 4. Mandos. supra, versic. rursus limitanda, Hojeda de incompatibilitate benef. 1. part. cap. vltim. num. 7. Quintanaduennas d. lib. 2. num. 94. & Sayrus de censuris, lib. 2. cap. 10. num. 45.

8 Vnde † quod dicunt, Felin. in cap. in nostra, de rescript. cor. 3. Decius d. num. 9. & Selua de benef. 3. p. quæst. 12. num. 11. 5. qualitate, cum Calder. cons. 1. de filijs presbyt. accipiendum est de legitimo.

9 Secundum tempus † est constitutionis Clementis Septimi, de anno 1530. quæ in Bullario est 36. in ordine suarum Constitutionum, cuius tenorem ponit Nauar. in d. cap. si quando, excep. 21. in princi. & Gigas de pensio. quæst. 86. in qua statuitur, quæ de cætero filij presbyterorũ, ex fornicatione nati, nullo vnquam tẽpore quoquomodo obtinere possint beneficia, quæ eorum patres in titulum, vel commendam, aut administrationem, seu vt alijs perpetuo vnita aliquando obtinuerunt, & sic nec immediate, nec mediate, &c.

10 Quam † tamen constitutionem limitauit Rota in vna Calciaten. coram D. Fabio. de anno 1549. dupliciter, primo non procedere in beneficijs, quæ patres dimiserunt ante illam constitutionem propter verbum: De cætero, & quia natura legis respicit futura, per quæ declararunt Domini illa verba: Quæ aliquando obtinuerunt. Secundò, quando beneficiũ erat portio tempore quo pater illud obtinebat, & postea fuit factum Canonicatus, & sic erat aliud beneficium, vt per Achillem deci. 47. seu 1. de filijs presbyter. & per Mandos. supra versic. rursus sciendum est, qui in ista causa ita consuluit, vt in consil. 52. & Hojedam nu. 8. vbi supra & primam limitationem ponit etiam Puteus decis. 225. lib. 3. quam male intellexit Gonçalez ad reg. mens. secunda glos. 5. num. 33. vbi refert etiam secundam limitationem.

11 Sed prima † limitatio mihi non placet, & conuincitur ex traditis per Nauarrum d. sect. 21.

12 Et dictam † constitutionem habere locum in clerico non presbytero, per illa verba: Et præsertim Sacerdotum, & illa alia quæ presbyteri & clerici, & religiosi eorum patres, &c. habere etiam locum in filio nato ante clericatum, & quia rationes militant, de quibus per Turrecremata, in cap. Apostolica. 8. quest. 1. fuit resolutum per Rotam in vna Ariminẽ. S. Pauli 27. Apr. 1561. vt in decisionibus Oradini.

13 Tertium, & nouissimum † tempus est S. Concilij Triden. sess. 25. de reformat. cap. 15. in quo decernitur, quod vt paternæ incontinentiæ memoria locis Deo sacratis longissime arceatur, non liceat filijs clericorum qui nõ ex legitimo nati sunt matrimonio in Ecclesijs, vbi eorũ patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumq; etiam dissimile beneficium obtinere, neq; in dictis Ecclesijs quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere: quod si in præsenti, scilicet tempore publicationis Concilij, pater & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam intra trium mensium spatium, alias ipso iure eo priuatus existat, & super his, quæcunque dispensatio surreptitia censeatur, &c.

14 Vnde † istud decretum in multis differt à iure cõmuni, vt in sequenti declaratione S. Congregatio. super eo fuit quæsitum, in quo differat hoc decretũ à iure communi? responsum est, quod in quinque. Primo, quod non solum ratione successionis, prout de iure communi, sed etiam ob incontinentiæ paternæ memoriam inualuit hæc prohibitio. Secũdò, quod talis memoria longissime arceatur, non solum immediate, prout de iure communi, sed etiam mediatè, contra Abb. capit. dilectus, notat. 2. eod. titul. Tertiò, quod non solum prohibetur successio in eodem beneficio, sed in alio quocumque, etiam in dissimili, dummodo sint in eadem Ecclesiã, contra ius commune, de quo per Abb. in c. ad abolendam, post prin. Quarto, nedũ prohibetur filius obtinere beneficiũ in Ecclesia, in qua pater obtinet, sed ministrare contra ius cõmune, quo tantũ patri ministrare prohibetur. Abb. in cap. cum decorem eodem. Quinto, quod nec pensiones super fructibus beneficiorũ, quę

parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filij.

15 Et † sicut d. constitutio Clementis, ita etiam istud decretum habet locum in filijs naturalibus procreatis ante clericatum, vt patet ex illis verbis: Qui non ex legitimo nati sunt matrimonio: & S. Congregatio censuit his verbis: Hoc decretum habet locum in filijs naturalibus, procreatis tempore quo parentes eorum nondum erant effecti clerici.

16 Et istud † decretum facit inhabilem filium clerici ad obtinendum beneficium in Ecclesia, in qua pater beneficium habuit, & sic collatio ei facta non valet. Nauar. conf. 1. de constitu. q. 18. Salzed. sup. in lit.

17 A. in nouissima editione. Sed † circa istud decretum Concilij, & dictam constitutionē Clemē. VII. dubitatur. Primò, an per ea aliquid innouetur quoad filios presbyterorum, qui sunt nati ex legitimo matr.

18 Et dicendum † est, nihil innouari, quia solum loquuntur de filijs ex fornicatione natis, & non ex legitimo matrimonio, vt patet ex dict. constitutione Clementis, ibi: Ex fornicatione, & alijs verbis eiusdem constitutionis, & in dicto Concilio, ibi: Qui nō ex legitimo nati sunt matrimonio, & ita quoad legitimos remanet ius antiquum incorrectum, l. præcipimus. C. de appellat. & ita docet Nauar. in d. actuario nu. 3. Salz. sup. Emman. Rodr. in sum. t. to. c. 29. nu. 4. & Vega 1. p. c. 36. casu 18. vers. lo quarto.

19 Et † ita etiam debet intelligi d. decretum Concilij, in vers. quod si in præsenti, dum loquitur de patre & filio obtinentibus simul beneficia in eadem Ecclesia, debet enim intelligi retentis terminis, de quibus in principio, scilicet, quando filius non est natus ex legitimo matrimonio.

20 Vnde † etiam d. constitutio Clementis, & decretum Concilij, non comprehendunt nepotes illegitimos presbyterorum ex filio legitimo, respectu beneficij aui.

21 Secundo † dubitatur, an d. constitutio Clementis & decretum Concilij, & dispositio iuris communis comprehendant nepotes legitimos presbyterorum ex filio illegitimo, respectu beneficij aui. Et resondetur negatiue, vt consuluit Nauar. conf. 9. de filijs presbyter. præcipue num. 9. & tenent Spin. de testam. glos. 3. à num. 23. & Sayr. d. lib. 6. cap. 10. nu. 46. Açor 1. p. lib. 6. cap. 4. quæst. 17.

22 Et † censuit Rota 12. Februarij 1574. coram D. Rubeis, quæ decisio habetur apud Nauar. post d. cōsil. 9. & ita etiam declarauit alias S. Congregatio Cō

23 cilij. Quidquid † contra teneant Rebuf. sup. nu. 27. & de pacificis possessoribus, nu. 276. & 277. alias 225. & Rojas de succes. ab intestato, c. 20. à nu. 112. Mier. de maiorat. 2. p. q. 2. nu. 25. & Salze. sup. lit. A. & quāuis Sylue. cum Ostien. verb. beneficium, q. 6. & Lessius de iust. & iu. lib. 2. ca. 34. nu. 91. dicant nepotem non posse obtinere beneficium aui patre mortuo, &c.

24 Tenet tamen S. Congregatio † nepotem legitimū ex filio, seu filia illegitimis non posse viuente auo, obtinere pensionem super beneficio, quod auus possidet, vt auitæ incontinentiæ memoria arceatur, vt in sequenti declaratione. Stante declaratione, quod

☞ Concilium non comprehendat nepotem legitimū ex filio, seu filia illegitimis, respectu beneficij, quod auus obtinuit an procedat etiam viuente ipso auo, adeo, vt nepos ex filia illegitima, siue illa viuat, siue non, possit obtinere pensionem super beneficio parochiali, quod auus possidet, Cōgregatio censuit negatiue, vt arceatur memoria auitæ incontinentiæ, licetomnes Illustrissimi dixerint contrariam optionem esse de iure veriorem ex sententia Rotæ.

25 Quinimmo etiam in nepote † illegitimo, ex filio illegitimo, idem videtur de iure dicendum, nempe non comprehendi in dictis dispositionibus, quia in materia odiosa & pœnali appellatione filiorum nō veniunt nepotes, Bart. in l. liberorū, nu. 6. ff. de verb. signif. communiter receptus, vt per Couar. lib. 2. variar. c. 8. nu. 2. Ant. Gabr. de verb. signif. conc. 1. à nu. 54. & plures relatos à Surdo de alimen. titul. 9. q. 36. Gratia. reg. 205. Pet. de Lar. de anmu. lib. 1. c. 6. nu. 5.

Neque est tanta ratio in nepote, ac in filio, & ita tenet glo. in d. c. Apostolica, & Gambar. d. lib. 7. rub. 1. q. 37. ex nu. 311. & cum magis communi Naua. d. cons. 9. à nu. 1. vbi indistinctè loquitur, & plures tenentes refert Quintanaduennas sup. nu. 95. & Spin. Emman. Rodrig. 1. tom. cap. 29. num. 4. & Vega 1. p. cap. 36. casu 18. & Açor sup.

26 Pro quo facit in simili, quod licet filius † clerici non possit patri succedere, nec ab eo quidquam capere, immo nec a consanguineis ex parte patris, ex l. Regia 22. tit. 3. lib. 1. ordinam. hodie lex 6. tit. 8. lib. 5. recop. tamen nepos etiam non legitimus potest succedere & capere, ex testamento aui clerici, l. fin. C. de natura lib. liberis, Roder. Suar. in l. 9. tit. 11. lib. 1. fori, nu. 4. & in l. 1. tit. 6. li. 3. fori, & hæc de aliorū, Ant. Gom. in l. 9. Tauri, nu. 17. Didac. Per. in d. l. 22. Duē. reg. 366. limit. 2. Paleottus de nothis & spurijs, c. 53. Cou. in 4. 2. p. c. 8. §. 5. n. 11. Rojas de succes. c. 20. Iul. Clarus §. testamentum, q. 32. Pinel. in l. 3. C. de bonis maternis, à nu. 2. Parlad. rerum quotidianarum li. 1. c. 16. P. Molin. de iustit. to. 1. tract. 2. disp. 167. 9. conc. & alij quos refert Valdes ad Roder. Suar. d. nu. 4.

27 Sed contrarium † in proposito ex Concilio censuit S. Congregatio, vt in d. declaratione sequenti.

☞ S. Congregatio cēsuit procedere, non solum in filio respectu patris, sed in nepote respectu aui, propter verbum longissimè, quod excludit omnem personā mediatā, postea tamen intellexi, quod 1. Mar. 1589. Congregatio Concilij censuit, decretum c. 15. sess. 25. minime prohibere, vt nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod auus habuit, obtinere non possit, cui declarationi standum est.

28 Tertio dubitatur, † an è conuerso pater prohibeatur succedere in beneficio filij. Et dicendum est, patrem non prohiberi succedere, etiam immediate in beneficio filij, siue sic legitimus, siue illegitimus, quoniam tit. de filijs presbyterorum, & d. const. Clementis, & decretum Concilij, tātum loquuntur de filijs: & sumus in pœnalibus & exorbitantibus, quæ non sunt amplianda, reg. in pœnis, reg. quę à iure, li. 6. cum alijs. Nec est eadem ratio in patre, ac in filio, nonenim ita videtur dari successio in beneficijs per hoc quod pater succedat in beneficio filij, ac per hoc quod filius succedat in beneficio patris, nec memoria paternæ incontinentiæ ita viget per successionem patris in beneficio filij, ac è conuerso: filius enim repræsentat incontinentiam paternam, vt dicitur in prima declaratione adducta infra dubio 11. numero 75. & vt dicitur in declaratione quarta ibi adducta, per personam filij magis repræsentatur incontinentia paterna, quam per personam patris. Ita tenent glossa in d. cap. Apostolica 8. q. 1. & post antiquos Ioan. Andr. Card. Butrius in ca. quoniam de filijs presbyt. Anchar. & Abbas, nu. 7. in ca. ex transmissa, eodem titulo. Rebuffus dicto titulo de dispensatione super defectu natalium, nu. 29. Bernar. Diaz, Quintanaduennas num. 95. Emman. Rodrig. Vega & Sayrus numero 44. & 45. Lessius & Açor quæst. 18. vbi supra. Quam opinionem contra Hostiens. ait communem & tenendam Gigas de pensio- quæstio

29 quæst.86.num.10. Quamuis † in puncto iuris inquit forte sustineri posse opinionem Hostien.& Mando. vbi sup. ad fin. quorum tamen rationibus pro opinione Hostien.ex supra dictis satis fit.

30 Sed hic sese offert difficultas, esto † pater possit succedere in beneficio filij, & obtinere beneficium in Ecclesia, in qua filius olim fuit beneficiatus, an post Concilium possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius illegitimus est beneficiatus
31 de præsenti. Et † videtur dicendum non posset ex d. decreto, versic. quod si in præsenti, nam cum Concilinm ibi præcipiat filium resignare beneficium, vbi tempore Concilij pater & filius reperiebantur obtinere beneficia in eadem Ecclesia, satis vult ne vnquam pater & filius habeant simul beneficia in eadem Ecclesia, & in casu proposito filius nõ est cogendus resignare suum beneficium prius habitum, cum nulla culpa ei adscribi possit, & agat de retinẽdo beneficio quæsito, & sic de damno vitando, sed potius pater, qui de nouo intrat in Ecclesiam, in qua filius babet beneficium, & sic agit de acquirendo beneficio, & de lucro captando, impediendus est ab acquisitione illius, & facit regula cap. quemadmodum de iureiuran.

32 Quarto dubitatur, an † pater habens pensionem cum facultate transferendi, posfit illam transferre
33 in filium. Et † dicendum videtur cum Gigã. d. quęstio.86. à nu.1. per dictam constitutionem Clementis id non tolli, ex eo quod pensio non est beneficiũ, vt late dictum est 1.p.cap.5.ad princip. nec in ea militat eadem ratio prohibitionis, & alijs quæ deducit Gigas ibi, sequitur Fla. Paris. de resignat. benef. lib.6.q.4.ex nu.18.& post hæc Gonçalez ad reg. mẽsium, gloss.5.§.5.à num.22.

34 Et idem eadem ratione † videtur dicendum de dict. decreto Concilij, nisi illa pensio esset constituta super beneficio, quod pater habuit: tunc enim non posset illam transferre in filium ex dict. decreto, ex quo filius illegitimus prohibetur habere pensiones super fructibus beneficij, quod pater obtiner, vel alias obtinuit, Flam. Paris. sup. nu.22.& 23. & Gonçalez nu.23. sequitur Açor 2.p.lib.8.ca.8. quæst.7. qui tamen adducit in contrarium constitutionem Pij Quinti, incipientem: Quæ ordini Ecclesiastico in bullario fol.1159. quæ non facit ad propositum, loquitur enim tãtum de successione bonorum, quã-
35 uis † filius legitimus non prohibeatur habere pensionem super beneficio paterno, vt mihi relatum est S. Congregationem declarasse.

36 Sed etsi pensio † huiusmodi esset constituta super beneficio, quod pater nunquam obtinuit, adhuc non videtur tuta, nec vera d. sententia Gigantis, nec in terminis d. Constitutionis Clementis, nec in terminis Concilij, ex quo d. pensio succedit loco beneficij ad tradita d.cap.5.1.par. præsertim 6. illatione, & ex verbis d. constitutionis Clementis ibi: Et alia quæcunque beneficia, sub quibus videtur cõprehendi pensio Ecclesiastica ex doctrina Felini & Caccialupi, de qua d.cap.5.num.93. vbi vide. Ex quibus verbis contra Gigan. in proposito tenet Mand.
37 de signatura, tit. de translat. pensio. ad fin. in nouis, † Quamuis d. constitutio Clementis non obstaret, ne pater in aliquem resignare posset beneficium reseruata pensione super illius fructibus, in fauorem filij, vt tradit Gigas in additione d. quæst.86.& cõs.113. alias responso 4. de pensio.& sequitur Mandos. vbi proxime vers. Quæro. & Flam. Paris. d. lib.6. q.2. ex nu.110. dicens hodie secus in filijs illegitimis, ex dicto decreto Concilij.

38 Et facit etiam † contra supradictam sententiam Gigantis dictum decretum Concilij, ex quo enim probibet filium habere pẽsionem in beneficio, quod pater obtinet, vel alias obtinuit, vt paternæ incontinentiæ memoria longissime arceatur, à fortiori non videtur posse habere pensionem, quam pater habuit, & in eum transtulit.

39 Certum autem est, † quidquid ex illis verbis Cõcilij, quodcumque etiam dissimile beneficium, velit Quintanaduennas, lib.2. num.86. non probiberi a Concilio, aliàs filium illegitimum obtinere pensiones super beneficijs Ecclesiæ paternæ, nam Concilium condistinguens expresse pensiones à beneficio solum probibet obtinere eas super beneficio paterno.

40 Quinto dubitatur, an dictum decretum Concilij haberet locum in illegitimis habentibus beneficia in Ecclesia, in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui tamen tempore Concilij iam erat mortuus,
41 vel resignauerat, ita vt non posset ea retinere. † In qua difficultate Nauar. in d. cap. si quando in actuario. num. 11. & 12. tenet de rigore iuris esse verius, quod illi non possent ea retinere, ex rationibus per eum adductis ibi. nu. 12.

42 Nihilominus tamen † contrarium est dicendum, nam d. decretum Concilij nõ respicit præterita sed futura, l. leges.7. Cod. de legib. cap.2. & fin. de constitutio. vbi Doct. & patet ex vers. quod si in præsenti, vbi Concilium solum cogit filium resignare, quando tempore Concilij patet & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinebant: ergo, si tunc pater iam erat mortuus, vel resignauerat, filius recte poterat beneficium retinere.

43 Et ita censuit S. Congregatio † vt in sequentibus
☞ declarationibus: Prima, filij Presbyteri decreto hoc Concilij Tridentini non probibentur retinere beneficium legitime obtentum in eadem Ecclesia, in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui ante publicationem eiusdem Concilij e vita migrauit. Secunda, patre ante Concilium mortuo, non tenetur eius filius illegitimus, qui in eadem Ecclesia aliud beneficium obtinet, illud resignare, quia boc decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes. Tertia, ca. hoc, cuius vigore filij illegitimi arcẽtur a beneficijs, quæ in Ecclesia sunt, in qua fuit beneficiatus eorum pater, locum non babet nisi in filijs, qui mortuo patre beneficia in eadem Ecclesia impetrare volunt, & illis, qui vna cum patre in præsenti reperiuntur obtinere in eadem Ecclesia. Quarta, Episcopo Illerdẽ. Concilium Tridẽ. in decreto de filijs presbyterorũ, qui non possunt habere beneficiũ in Ecclesia, in qua habuit eorum pater ad præsens mortuus, non ligat eos, qui obtinuerunt ante publicationem Concilij Triden. beneficium in Ecclesia, in qua habuerat, vel tunc temporis habebat eorum pater.

44 Sunt etiam aliæ declarationes, † quas omitto, & ita tenent Salzedo supra litera A. Emman. Rodrig. & Vega vbi supra adducentes d. primam declarationem.

45 Et similiter dict. decretum † non habet locum in habentibus pensionem ante Concilium super beneficio à patre obtento, Spino dict. glos. 3. nu. 22. qui dicit, ita ex Congregatione Cardinalium fuisse resolutum.

46 Et respondit S. Congregatio † Archiepiscopo Cęsaraugustano his verbis: Decretum 15. sessione 25.
☞ non obstat quin filius Presbyteri, in cuius fauorem fuit imposita pensio ante Concilium Trident. super parochialem, quam tunc temporis pater eius resi-

gnauit, possit prædictã pensionem exigere. Et Nuntio Apostolico apud Venetos sic respõd. c. 15. sess. 25. Quo prohibetur filium illegitimũ posse habere pensionem super beneficio alias a patre obtento, nõ habet locũ in eis, qui pensionem huiusmodi ante confirmationẽ ipsius Concilij legitime impetrarunt.

47 Nec dictum decretum † quoad pensiones videtur habere locum in pensione post Concilium imposita in fauorem illegitimi super beneficio, quod nec erat nec fuit patris, licet postea perueniat ad patrem post constitutam pensionem nam de ista pensione non loquitur d. decretũ, nec prohibetur filius eã retinere.

48 Et prædicta resolutio † procedit in eo, cui ante Concilium fuit collatum beneficium in Ecclesia, in qua pater, etiamsi possessionẽ eius obtinuisset post Concilium, dummodo per eum non steterit quo minus antea illam obtineret, vt alias censuit S. Congregatio in vna Burgen. his verbis: Cui ante Concilium collatum fuerat beneficium in Ecclesia, in qua pater eius ministrauerat, hoc decretum non obest, licet possessionem d. beneficij non obtinuerit, nisi post Concilium, dummodo per eum non steterit, quo minus prius possessionem illius adipisceretur.

49 Secundo procedit, etiamsi ante † Concilium habuisset solum titulum, reseruatis alteri fructibus, titulo, & denominatione, & post Concilium cessasset huiusmodi reseruatio, vt in sequenti declaratione S. Congregationis. Dicitur etiam obtinere resignatarius, cum reseruatione tituli & denominationis, nec non fructuum pro resignante, perinde ac si non resignasset, vnde resignatarius censetur priuatus titulo, si post publicationem Concilij, intra tempus hic præscriptum non resignauit, si tamen eius pater viueret beneficiatus in eadem Ecclesia, vere enim beneficiatus est, licet reseruatis fructibus, vt supra; secus vero, si eius pater in eadem Ecclesia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilij fuisset mortuus, tunc enim veniente morte resignantis illud beneficium plene possidere potest, fructusq; inde percipere pleno iure, & tuta conscientia, tanquã antè Concilium acquisitum.

50 Tertio, † procedit in habente regressum reseruatum ante Concilium, qui cũ habeat causam de præterito, non subijcitur dispositioni Concilij, quamuis post illud sortiatur effectum, vt in terminis fuit resolutum in vna Compostellana Canonicatus 25. Iulij 1574. coram D. Rube. & alias in vna Virdunen. Canonicatus de anno 1589. coram D. Pamphilio, & in alijs causis.

51 Et decisio Compostellana † sic se habet. Difficultas proposita fuit distincta in duas partes. Prima fuit an gratia Petri Garsiæ esset regressus, vel tantũ simplex accessus. Secunda vero, an subiaceret dispositioni Conc. Trid. sess. 25. ca. 15. vt incontinentiæ paternæ: quoad primum fuit conclusum gratiam Petri Garsiæ, si ipse intendit niti, & vti priori titulo, prout potest, & illum verificare possit, esse vere & proprie regressum, non autem accessum, nam cum ipse haberet bonũ ius in Canonicatu, quod postea cessit ad fauorem Io. Garsię, & ex causa illius cessionis fuerit sibi reseruatus regressus, ingressus, & accessus, huiusmodi gratia, habens causam de præterito, dicitur proprie & vere regressus Oldr. cõs. 275. sub n. 3. vers. ad istud, & sub nu. 7. vers. ad hoc respondetur, vbi dicit, quod regressus non est acquisitio noui tituli, sed antiqui continuatio, quod etiam sentit Cassa. decis. 4. sub num. 2. de priuileg. dum dicit, Quod regressus habet causam, & pendet a iure de præterito, in quo fundatur, & Achilles decis. 3. de regressu dicit, quod est reliquia iuris cessi, Puteus decis. 3. eodem tit. Fabius decis. 5. accessus autem totaliter pendet a futuro euentu, nec aliquod ius de præterito habet, vt declarat Cassadorus decis. vnica nu. 1. & 9. de pactis, & post eum Fabius decisio. 33. & Rebuf. in praxi, part. 3. tit. de regressu. Non obstat, quod in literis expeditis super huiusmodi gratia Petri dicatur tantum accessus & ingressus, & non dicatur regressus, quia in hoc est attendenda substantia rei, non autem verba, vt per Fabium d. decisio. 33. ex regula de qua per Bart. in l. cotem. §. qui maximas de publicanis, & in l. si vno locati, prout etiam in istis standum est supplicationi, tanquam matrici & originali, & non literis, Baldus & alij per Paris. cons. 51. num. 17. volu. 4. Minus etiam obstat, quod Petrus super suo iure cesso non expediuerat literas, ob quam rationẽ Cancellaria non dat regressum, sed tantum accessum, cũ propterea iudicet ius non esse plene radicatũ in prouiso ante expeditionem literarum, quia immo plene acquiritur ius in beneficialibus per solam supplicationem, absque literarum expeditione, quæ tantum requiritur ad effectum probationis, non substantiæ ipsius gratiæ, Archidiacon. in procemio 6. verb. sacrosanctæ, colum. penult. Ioan. Andr. ibidem num. 5. cum sequen. Cassador. decis. 4. num. 2. de causa possessionis, & decis. 8. num. 3. de restitut. spoliatorum, Sarnen. reg. de non iudicando, iuxta formam supplicationis, quæst. 1. vers. tamen considerãdum, & ideo beneficium vacat per mortem illius, qui habebat tãtum supplicationem, & literas non expediuerat, & Rota decis. vltim. num. 2. de rescript. in antiquis cũ alijs per Sarnen. proxime citatum, sicut etiam per prouisionem factam cum sola supplicatione expirat reseruatio, secũdum veriorem & æquiorem; de qua testatur Simoneta de reseruat. quæst. 55. & ibi respõdet ad illam rationem, quod Cancellaria potest restringere & limitare gratiam, quia vt ipse dicit, hoc non tollit perfectionem gratiæ, nã Camera, per quã etiam possunt literæ expediri, non solum omnia cõtenta in supplicatione, sed etiam vltra supplicationem multa sæpe concedit. Neq; etiam obstat, quod Petrus nunquam fuerit adeptus possessionem Canonicatus, vigore sui primi iuris, ob quam etiam rationem Cancellaria tenet, quod cedenti tale ius non possit dari regressus, Quia respondetur, quod possessio non est aliquo modo de substantia ipsius gratiæ, ita quod sine ea prouisus dicitur habere bonum ius, & titulum Canonicum, Rota in antiquis de Præbendis decis. 24. Gemini. cap. licet Ecclesiarum in fi. de Præbendis in 6. Franchus in præsenti, §. fine in fine eodem tit. & lib. Simoneta, dict. tractat. de reseruat. q. 55. Non obstat, quod Cancellaria sit organum Papæ, quia hoc intelligitur circa ea, quæ concernũt expeditionem literarum, non autem quoad ea, quæ concernunt substantiam gratiæ, nã hæc sunt de his, quæ concernunt plenitudinẽ potestatis, quam tamẽ non habet Cancellaria, vt per Aegidium decis. 46. in fine. Felin. in rubrica de rescrip. nu. 9. & in cap. super literis sub num. 12. versic. amplia. 3. eodem titu. Rebuff. in praxi 2. part. signaturæ, num. 19. Præterea, Cancellaria est organum Papæ in faciendo, & sic in addendo, & augendo gratiam cum clausulis & alijs, quæ de stylo solent concedi, sed non in faciendo, vel minuendo, & detrahendo ea quæ in supplicatione conceduntur, & quæ Cancellaria non expedit, vt quotidie videmus, & testatur glossator Hispanus in regula Cancel. 66. & Simoneta, d. tracta. de reseruatio. quæst. 55. Quo vero ad secundam difficultatem,

cultatem, an esset locus dispositioni Concilij, fuit dictum, quod illius resolutio resultabat a resolutione præcedenti: nam cum gratia Petri esset regressus, & haberet ius de præterito, iuxta tradita per Cassadorum d. decisio. vnica de pactis, & decis. 4. sub nu. 2. de priuileg. sola enim executio, quę post legem no uam effectuatur, non est in consideratione, quando ius est de præterito, l. iubemus, & ibi Iason sub nu. 8. C. de testamen. Angel. in authen. vt cum de appellatione in princ. vers. aduerte pro declaratione, Abb. Feli n. & post omnes Decius in cap. fin. nu. 18. de constitutio. & quando futura habent connexitatem, & dependentiam a præterito, non comprehenduntur sub lege noua, Abb. in cap. Pastoralis, §. verum nu. 2. versic. & ex hoc infertur, de appellatio. Felin. dict. cap. fin. vltima fallentia sub num. 2. versic. secunda declaratio, de constitutio. Cassad. decis. 3. sub num. 25. de Præbendis Io. Paulus decis. 63.

52 Sed † subdubitatur, an in prædicto casu is, qui ante Concilium obtinuit beneficium in Ecclesia, in qua pater eius olim fuit beneficiatus, possit post Cōcilium ad aliud beneficium ascendere, seu transire per optionem vel alias, & dicendum est non posse, quia tunc agit de acquirendo beneficio de nouo, & sic subdiacet d. decreto Concilij.

53 Et † ita censuit S. Congregatio, vt in sequentibus ☞ declarationibus. Habens Canonicatum in Ecclesia, in qua pater eius similiter Canonicatū obtinuit, non potest in eadem Ecclesia de Canonicatu ad dignitatem ascendere. Secunda, filius illegitimus presbyteri, dimidius beneficiatus in vna Ecclesia, in qua pater eius olim beneficium habuit, non potest ascendere ad integram portionem. Tertia, illegitimus beneficiatus in Ecclesia, in qua pater similis, vel dissimilis beneficij, mortuo patre ante Concilij publicationem, non potest ex vigore cuiuscumq; eius dispensationis ante Concilij publicationem obtentæ, obtinere aliud beneficiū dimisso eo, quod obtinebat in eadē Ecclesia, i qua pater repertus beneficiatus, nec optare ex vi statuti illius Ecclesiæ aliud beneficiū, quod sibi cōpeteret, vel vti antiquiori, vel ex aliqua causa: acquiritur enim de nouo; & dispensationibus per Concilium sublatis remanet indispensatus.

54 Sexto dubitatur, an in dicto † decreto comprehendatur filius eius, qui habuit titulum, & prouisionem beneficij, non tamē possessionem, & videbatur comprehendi, nam per solam prouisionem, seu collationem acceptatam, quis recte dicitur habere beneficium, cum habeat ius in re, capit. si tibi absenti. de Præbend. in 6.

55 Nihilominus tamen contrarium † est dicendum, nam in proposito, iuxta subiectam materiam, non dicitur pater habuisse beneficium, nisi saltem per se, vel procuratorem obtinuerit possessionem, per quā causatur vitium in persona filij, & inducitur successio, aut paternæ incontinentiæ memoria.

56 Et ita censuit † S. Congregatio, vt in sequentibus ☞ declarationibus. Prima, Episcopo Miranden. Congregatio Concilij censuit Canonicum illegitimum, cuius Pater possessionē alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet in d. Ecclesia nō ministrauerit, nec iussus fuerit; nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehēsum esse decreto Concilij, sess. 25. cap. 15. illum vero, cuius pater sola Romani Pontificis signatura sibi obtinuit, conferri Canonicatum eiusdem Ecclesiæ, sed neque literas Apostolicas expediuit, neq; vnquam habuit possessionem, non comprehendi. Secunda, nec etiā filius eius, qui tantum per procuratorem cepit possessionem, potest habere beneficium in eadem Ecclesia: secus si illius patet nunquam per se, aut per procuratorē possessionē beneficij obtinuisset, aut super eo literas Apostolicas non expediuisset, si eius collatio ad Sedem Apostolicam spectabat. Tertia, non dicitur habuisse ad hoc, vt comprehendatur sub hoc cap. ille, qui fuit prouisus, & literis non expeditis, & possessione non habita cessit alteri.

57 Sufficit autē, quod habuerit † possessionē, nec requiritur quod Pater ministrauerit in Ecclesia, seu beneficio, quia Concilium id non requirit, & patet ex dicta prima declaratione, licet contra teneant Emman. Rodr. & Vega supra, cum Salcedo d. lit. A.

58 Septimo dubitatur, an filius † clerici possit obtinere beneficium, olim à patre aliquamdiu possessum sine legitimo titulo, & minus pacifice. Et dicendū est, nō posse, nā per possessionē, siue bonā, siue malā, satis dicit illud habuisse, & militat ratio prohibitiōis.

59 Et ita † censuit S. Congregatio, his verbis: Filius ☞ Presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus, absque legitimo titulo, & minus pacifice aliquamdiu possedit, dic 4. Se-
60 ptem. 1586. Vnde † etiam non poterit quis obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater aliud possederit, licet sine canonico titulo.

61 Octauo dubitatur, an filij illegitimi † possint obtinere beneficia vnita Ecclesijs, quas obtinuerunt, seu obtinent eorum patres, seu Ecclesias filiales, & ab illis dependentes, in quas Congregatio censuit, vt in sequentibus declarationibus. Prima. An illegiti-
62 mus, † cuius pater fuit Rector Ecclesiæ matricis, ☞ possit Ecclesiam filialem obtinere depēdentem, seu alias illi vnitam, in qua eadem matrix habet etiam quædam iura Parochialia, saluo hoc decreto Congregatio censuit posse, modò vnio facta sit accessoriè, & per viam subiectionis Ecclesiæ matrici, & pater in ea non ministrauerit: vnitam verò æque principaliter, ita vt intitulatus in vna, censeatur in vtraque intitulatus, aut si in vtraque pater ministrauit, non posse. Secunda, fuit dubitatum, an filij illegitimi possent obtinere beneficia vnita Ecclesijs, quas obtinuerunt, vel obtinent patres eorum, & fuit resolutum, quod si beneficia sunt vnita æque principaliter, tunc illegitimi obtinere non possunt, si vero nō sint vnita æque principaliter, sed accessoriè, tūc possunt; si tamen obtinentes Ecclesias vnitas non tenētur ministrare in principali. Tertia, fuit pariter dubitatum, an illegitimi obtinere possint Ecclesias filiales, quando eorum patres obtinerent matrices, & fuit dictum posse, quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice, 1588.

63 Quæ declarationes planè † procedunt quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia de per se, & distincta a matricibus, vt in terminis cap. ad audientiam 1. de Eccles. ædificandis, seu alias quando vna Ecclesia est alteri in aliquo subiecta, seu ab illa dependet, tanquam membrum, vtraq; tamen est beneficium de per se, & separatim, tunc enim cum sint beneficia distincta, & in diuersis Ecclesijs, rectè potest filius illegitimus habere filialē, licet pater habuerit, seu habeat matricem, vel è contra, nisi habens vnā, habeat ministrare in alia.

64 Quoad † beneficia vero vnita faciunt difficultatem dictæ declarationes, nam si sunt vnita accessoriè, iam nō sunt beneficia, sed veluti prædium principalis, nec datur vacatio eorum, vt dicitur infra vltima parte, cap. 2. à num. 12. Et sic non potest dici, quod illa possint per filium, vel alium obtineri: si vero sunt vnita æque principaliter, cum vnus sit

amborum Rector, non cadit dubitatio, an pater possit obtinere vnum, & filius aliud eodem, vel diuerso tempore.

65 Dicendum est, quod cum vnio † facta est accessoriè, & pater habuit, seu habet Ecclesiam, seu beneficium principale, filius potest obtinere vnitam, tanquam Vicarius perpetuus, vt in terminis cap. extirpādæ, § qui vero, de Præbendis, seu tanquam Vicarius temporalis, vel in eadem obtinere aliud beneficiū, quia non dicitur pater in illa intitulatus, vt alias dicitur infra 11. par. cap. 5. num. 193. Quamuis beneficium, quod pater obtinuit, vt alteri vnitum, etiam accessoriè, & perpetuo non possit per filium obtineri vnione dissoluta, ex d. constitutione, Clem. VII. ibi: Seu vt alijs perpetuo vnita. Quando vero beneficia sunt vnita æque principaliter, non potest filius aliquod eorum obtinere, etiam tanquam Vicarius temporalis, seu vnione dissoluta, nec aliud in eadem Ecclesia, ex quo in vtraque est intitulatus pater, iuxta dicta infra vltima p. c. 2. nu. 37. & idem erit, quando est vnio ad vitam, iuxta dicta ibid. num. 38. & ita sunt accipiendæ dictæ declarationes.

66 Nono dubitatur, an filius † illegitimus possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat, & dicendum est, non posse ex dict. decreto Concilij, & eius ratione, & censuit S. Congregatio his verbis: Item fuit quæsitum, an filius illegitimus per Concilium hoc c. excludatur, ne possit obtinere beneficiū in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat? Cōgregatio respondit † excludi: quod puto procedere, etiam si nūquam actu sedisset in tali sede.

67

68 Decimo dubitatur, an filius illegitimus † possit canere, tanquam musicus simplex, seu alias ministrare in Ecclesia, in qua pater habuit, vel habet beneficium, & dicendum est non posse ex d. decreto Concilij, ibi: Nec in dictis Ecclesijs quoquo modo ministrare. Nauarrus consil. 1. de constitutio. quæst. 17. & censuit Sacra Congregatio, vt in sequentibus declarationibus. Prima, dubitatum est, an filius illegitimus laicus, qui in Ecclesia, in qua pater, nec beneficium habet, nec pensionem, sed vt cantor musicæ rantum in ea Ecclesia cantat, prohibeatur per istum text. Congregatio censuit affirmatiue, quia Concilium dicit, nec in dictis Ecclesijs quo quomodo ministrare, eadem enim est ratio, siue ministret in officio, siue in beneficio. Secunda, non solum filius non potest retinere beneficium in Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere in eadem Ecclesia, tanquā musicus simplex. Tertia, an hoc decretū impediat, etiam quin pater, & filius possint insimul processionaliter incedere, vnus tanquam beneficiarius, alter tanquam Capellanus diuersarum Ecclesiarum: Cōgregatio censuit minime impedire, verum si processionaliter accederent ad Ecclesiam in qua pater obtinet beneficium, filius non poterit aliquo modo ministrare.

69 Vnde filius illegitimus † non potest obtinere beneficium, ratione cuius habet aliquod ministerium, seu seruitium facere in Ecclesia, in qua pater fuit beneficiatus. Quamuis re vera tale beneficium non sit illius Ecclesiæ, seu in illa Ecclesia, in qua pater fuit beneficiatus. Rot. decis. 6. de concess. Præbend. in nouis decis. 8. a num. 2. de Præben. in antiquis, quam refert & sequitur Gonçalez glos. 10. a num. 16. ita censuit S. Congregatio in vna Leodien. his verbis: In ciuitate Leodien. sunt plures Collegiatæ Ecclesiæ, quarum Decani, & Canonici vigore statuti accedunt ad certas processiones, in certis diebus Festis anni ad Cathedralem, & inibi canunt vnum versiculum, aut collectam, hoc stante fuit plunes dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum vnius illarum Collegiatarum cum prædicta præstare teneatur in Cathedrali, in qua pater eius Canonicus fuit, Congregatio rer censuit filium prædictum illegitimum incapacem esse talis Decanatus, quia quoquomodo inseruire dictæ Cathedrali videtur: & quia Sanctissimus mandauit iterū partes audire, tamen Congregatio stetit in decisis 31. Augusti, & 3. Septemb. 1587.

70 Intelligenda autem videtur † prædicta doctrina, vt filius illegitimus non possit in Ecclesia paterna quoquomodo ministrare, quando id faceret inseruiendo, seu ministrando Ecclesiæ, seu quando ministraret ex officio, vel salario, licet non fieret beneficium, secus vero quando ministraret, & celebraret ibi, ex deuotione, & voluntariè: hoc enim non videtur prohibitum, vt praxis ostendit, quamuis contradicat Nauarr. d. q. 17. & Salzed. sup. d. lit. A. in nouissima editione, quorum opinionem sibi videri rigorosam, & consuetudinem esse in contrarium, ait Emman. Rodrig. in sup. 1. to. cap. 247. nu. 1.

71 Rursus illa † declaratio Leodien. videtur intelligenda quando beneficium, ratione cuius acceditur in certis diebus ad Cathedralem, seu aliam Ecclesiam, requirit seruitium, & residentiam personalem, alias enim si posset seruiri per substitutum, rectè posset filius illegitimus illud obtinere, licet eius pater esset beneficiatus in Ecclesia Cathedrali, seu alia Ecclesia, ad quam acceditur, quia tunc posset, & deberet accedere, & ministrare ibi per substitutum.

72 E conuerso vero filius † illegitimus non prohibetur ministrare, & habere beneficium in Ecclesia, in qua pater ministrauit, & inseruiuit, etiam tanquam Capellanus, nō tamen habuit titulum beneficij, seu tanquam Vicarius temporalis, cap. constitutus, & ibi glos. de filijs presbyt. quia respectu Patris Concilium requirit beneficium, & ita censuit S. Congregatio, his verbis: Filius clerici, ex hoc decreto non prohibetur, quominus tanquam Capellanus amouibilis deseruire possit, atque obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amouibili inseruierit in eadem Ecclesia.

73 Nec † prohibentur pater, & filius celebrare Missam in eadem Ecclesia, cum non habeant beneficiū, vt in sequentibus declarationibus S. Congregationis. Prima. Concil. Triden. non prohibet, quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea, sed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus. Secunda, ad Episcopum N. scribatur, vt desinat molestiam exhibere illegitimo presbytero celebrandi Missam, ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua pater celebrat ob deuotionem, cum neuter habeat beneficium, & hic casus non sit prohibitus à Concilio.

74 Et † similiter non prohibentur filij illegitimi clericorum, cum suis patribus habitare, vt alias respōdit S. Congreg. Epis. Calaritano, his verbis: Filij illegitimi clericorum non prohibentur à Concilio Tridentino cum patribus habitare, nec de iure est talis prohibitio, quamuis aliqui Episcopi, seu Ordinarij id prohibeant sine causa.

75 Vndecimo † dubitatur, an vbi pater, & filius tempore

pore Concilij obtinebant beneficia in eadem Ecclesia, filius præcisè teneretur beneficium resignare, aut permutare extra Ecclesiam infra tres menses, nec sufficeret partem infra illud tempus suum beneficium dimittere, & dicendum est filium præcisè teneri sine alia monitione, sub pœna priuationis ipso iure, vt constat ex dicto decreto Concilij, vers. quod si in præsenti, & ex sequentibus declarationibus S.
☞ Congregationis. Prima, Visen. filius omnino cogendus est resignare beneficiū, quod obtinet in illa Ecclesia, in qua pater obtinuit, quia filius sēper repræsentat incontinentiam paternam, hoc tamen moderatum quandoque fuit de consensu Ordinariorum, si pater resignasset sua sponte suum beneficium. Secunda Compostellan. filij intra trium mensium spatium resignare debent sua beneficia: quod adeò verum est, vt si post dictos tres menses resignauerint, nihil eis prodest hoc decretum. Tertia potius filius quam pater, cogendus est resignare, hinc dubitatur, deberetne moneri prius, & nisi monitus fuisset, haberet locum hæc priuatio, si intra tres menses filius non resignasset? Congregatio censuit, quod nisi infra hoc trium mensium spatium, & sine alia monitione resignet filius, ipso iure vacare censeatur, quia lex posuit tempus, infra quod liberum erat filio resignare. Quarta, Item in casu, quo pater & filius erāt in eadem Ecclesia beneficiati, cēsuit cogendum omnino filium ad resignandum suum beneficium, & de Ecclesia paterna exeundum, quamuis pater ipse paratus esset suum resignare: tum quia Concilium præcisè disponit de filio, tum quia per personam filij magis repræsentatur incontinentia paterna, quā per præsentiam patris: fuit tamen quandoque adhibitum temperamentum, vt concederetur filio facultas transeundi ad aliam Ecclesiam, quæ iuxta cōsuetudinem Hispaniarum diceretur soror, in qua quis residens, haberetur pro residente in altera Ecclesia, & perinde fructus, & distributiones perciperet, ac si in illa staret, cum decreto, quod filius amplius reuerti non posset ad Ecclesiam paternam, etiam mortuo patre, & concurrentibus supplicationibus Episcopi, & Capituli, necnon iusta causa. Ad idem etiā est declaratio infra adducta n. 82. ad 2.

76 Pius tamen IIII. per suam † Bullam extendit dictum terminum ad ses menses, vt in sequenti declaratione S. Congregationis Conc. Pius IIII.
☞ per Bullam suam assignauit terminum sex mensiū omnibus filijs Presbiterorū, vt resignarēt beneficia.

Et adeo verum est, quod filius teneretur resigna-
77 re, † procederet etiamsi non posset permutare, nisi ex gratia cum aliquo dispensaretur, vt alias fuit dispensatum cum quodam illegitimo Calagurritano, de quo in sequenti declaratione: Illegitimo haben-
☞ ti, beneficium patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua pater habet, sed non seruit, iam diu iacens in lecto paralyticus, concessum est, vt retineat, quia non potest permutare.

78 Procedit † etiam, licet super beneficio filij aliquis haberet regressum, quo casu oblata illi resignatione, cum honesta pensione & nō acceptata, poterat cum ea alteri resignare, suspenso interim regressu, vt in se-
☞ quentibus declarationibus. Prima, Cum N. portionem habente in Ecclesia, in qua pater viuit, cum regressu eius qui resignauerat, permissum est vt resignet, reseruata sibi pensione, modo beneficium maneat liberum ei, qui regressum habet. Secunda, cogatur filius suum beneficium resignare, etiam si fuerit locus regressui, & quod regressum habens nollet consentire, oblata prius resignatione cum honesta pensione, & non acceptata admittitur resignatio, & regressus suspenditur vsque ad cessum, vel decessum resignatarij. Tertia Burgen. Filius illegitimus, qui vigore huius decreti resignare tenebatur, non fuit excusatus à resignatione, etiam si super eo alter haberet regressum. Quarta Corduben. Filius illegitimus, cum haberet portionem sibi datam in titulum & ille qui resignauit ei, reseruauit sibi pensionem, & regressum, & pro expeditione resignationis, & liberatione pensionis, dictus filius consumpserat totum patrimonium, in ea vero Ecclesia, pater eius habebat aliam portionem, vnde filius nec retinere poterat obstante Concilio, nec resignare repugnante alio decreto Cōcilij, quod non haberent vnde viuerent, nec minus suspendi regressus: ideo in in hac perplexitate adhibitum fuit moderamen, ꝙ filius resignaret portionem suam, habenti regressum, & reseruata sibi congrua pensione, vel portione fructuum, quod si habens regressum recusasset acceptare resignationem, tunc facta prius ei oblatione, & eo recusante, posset alteri resignare, reseruata sibi pensione, ac suspenso interim regressu, ita vt locum habere non possit, nisi per cessum, vel decessum ipsius.

79 Sed quid si vnum † tantum esset beneficium, in persona tamen patris, & filij, cum alternatiua residentia, S. Cōgregatio Episcopo Ciuitaten. sic respondit ibi: In eadem Ecclesia beneficia obtinere, idem esset
☞ si vnum tantum, sed esset in persona patris, & filij, cum alternatiua residentia, quo casu fuit decretum, quod pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet, reseruata sibi pensione, & perpetuo abstineret a seruitio.

80 Et idem est quando pater esset † coadiutor filij, vt in declaratione sequenti: Pater, qui est coadiutor filij, in Canonicatu cedere tenetur omne ius filio, posset tamen sibi aliquid reseruare fructuum, aut pensionem.

81 Duodecimo dubitatur, an habens † ante Concilium coadiutoriam cum futura successione in Ecclesia paterna, posset succedente vacatione post Cōcilium, succedere in tali beneficio vigore dictæ coadiutoriæ, & dicendū est non posse, ex Nauar. in c. si quando, de rescrip. exceptio. 21. vbi plura fundamēta adducit ad propositum, & in actuario ex nu. 5.

82 Et † censuit S. Congregatio in vna Calagurritana Canonicatuum, vt in declaratione sequenti; Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini Iustinus Sanctoro, filius naturalis Ioannis Sanctoro, Canonici, & presbyteri Calagurritani, fuit datus coadiutor Francisco Ximenez, Canonico eiusdem Ecclesiæ, cum futura successione in Canonicatu & Præbenda, quod ipse Franciscus possidebat, cum primū illos per cessum, vel decessum, aut aliam quamuis dimissionem vacare contigisset die 11. Decem. 1561. de consensu dicti Francisci, & accepit possessionē dictorum Canonicatus & Præbendæ, adhuc Francisco viuēte, & post obitū eius patris, de ann. 1563. de Frācisco in reali possessione manēte ad effectū tantū Bullatum, non secus, & sine præiudicio iuris, tituli, & possessionis, quæ dictus Franciscus, eius vita durante habebat ad dictos Canonicatum, & Præbendam, & Franciscus obijt in possessione sui Canonicatus die 12. Iunij 1565. & Iustinus fuit admissus ad possessionem & residentiam, vti titularis, & Canonicus, die 13. eiusdem mensis.

Dubitatur, an Iustinus post Concilij publicationem potuerit succedere in dicto Canonicatu, Didacus Ximenez, filius similiter naturalis Francisci Xi-

menez

menez, Canonici, & presbyteri eiusdem Ecclesiæ fuit datus coadiutor perpetuus, quoad vixerit cum futura successione Ioan. Sanctoro, Canonico eiusdē Ecclesiæ, in regimine,& administratione Canonicatus,& Præbendæ,quos ipse Ioannes possidebat,cum primū illos per cessum,vel decessū,aut dimissionē dicti Ioan.vacare contigisset 11.die Decē. 1561.deinde accepit possessionem dictorū Canonicatus, & Præbendæ die 17. Iulij 1563. post obitum Ioan.taliter quod ab eo tēpore citra, vsq; ad ann.1565. videlicet 12.Iun. pater & filius habebant singulos Canonicatus,& Præbēdas in ead. Ecclesia.Dubitatur,an Didacus Ximenez suo Canonicatu priuatus fuerit ipso iure,ob nō dimissionē, intra tres menses,vel an stāte successione Iustini in titulo post Conc.Trid.dicatur coadiutoriæ huiusmodi reciprocæ & in fraudē Cōc. factæ,sint nullæ? Ad primū,Cong.Conc.censuit,minime succedere potuisse. Ad secundū,vtiq;ob nō dimissionē intra tres menses post Concilij publicationē, filium ipso iure Canonicatu priuatum fuisse. Ad tertium,decretum Concilij c.15.sess.25.de refor.disponere tantum circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium a parentibus in fauorem filiorum faciendas.Hiero. Card. Mattheius.

83 Ex qua declaratione† idem fuit resolutum per Rotam in ead.causa Calagurritana Canonicatuū 1.Iul. 1594. corā Illustr.Pamphilio,vt in decil.seq.Fuit resolutum intrare vacationē in casu,de quo agitur,ad fauorē Andreæ, dummodo producat iura per ipsū allegata,quia stante quod Ioan.Sanctorus,& Franciscus Ximenez fuerint Canonici in Ecclesia Calagurritana,& in dictis Canonicatib. vigore coadiutoriarū Iustinus filius Io. Sanctori successerit Francisco, & Didacus, filius Frācisci,successerit Io.subintrāt resolutiones per Illustr.Dnōs S.Concil. interpretes factæ, quod Iustinus post publicationē, de ann.1565. quo obijt Franciscus, non potuerit ei succedere in Canonicatu, existente in ead. Ecclesia, in qua Ioan. eius pater alium obtinuerat,& quod Didacus,qui tēpore publicationis Concilij possidebat Canonicatū,habitum per obitū Io.de ann.1563.in ead.Ecclesia,in qua Franciscus eius pater tunc temporis habebat alium Canonicatū, eo fuerit ipso iure priuatus, ob illius non dimissionem intra tres menses post Cōcilij publicationē, iuxta decretū sess.25.c.15.a cuius dispositione non videntur posse excusari ex præsumpta dispensatione, orta ex diuturnitate tēporis quo possederūt, quia vt in his terminis resolutū cad. S.Congregatio, illa non suffragatur contra decreta Conc. Trid.præsertim cum isti nitantur hoc solo titulo coadiutoriæ, absque eo quod habuerint alium, vt in iudicio criminali fatetur ille Iustinus.

84 Et idem esset† in accessu,vt in decisio.Compostel. sup.adducta dub.5. nu.5.

85 Sed contra videbatur† posse succedere,& acquirere,vigore coadiutoriæ, beneficium,licet cum obligatione illud resignandi infra sex menses,vt alias respondit S. Cong. Episcopo Vicen.his verbis: Decanus Ecclesiæ Vicen.habebat etiam Canonicatum in eadem Ecclesia,in qua fecit sibi coadiutorē,cum futura successione filium suum naturalem, & pariter sibi eundem fecit coadiutorem in Ecclesia Parochia li eiusdem diœcesis, quam idem Decanus obtinebat decretum fuit,quod pater de præsēti resignaret filio in totum dictam Parochialē, & post mortem patris haberet filius spatium sex mensium ad resignandū Canonicatū, quē sibi virtute dictæ coadiutoriæ, tum plene acquisiuisset, dum tamen eo viuente, & mortuo patre,abstineret ab ingressu Ecclesiæ in qua dictus Canonicatus existit. Idem placuit decernere in alijs casibus similibus,in quib. filij illegitimi clericorum reperiuntur dati coadiutores, cum futura successione in Ecclesia, in qua pater, vt scilicet, cum nunc plene non obtineant beneficia, sed tantū officio coadiutoriæ fungantur,habeant spatiū sex mensium post mortem eorum, quibus dati sunt coadiutores ad resignandum beneficiū, quod per eorū mortem plene acquisierunt, dum tamen omni tempore abstineant ab ingressu ipsius.

86 Sed huic† declarationi satisfit ex alia declaratione eiusdem S.Cōgregationis,quæ sic ait: Aliquando Cōgregatio Concilij,in casu quo filius datus fuerat ante Concilium coadiutor patri cum futura successione, censuerat post mortem patris dandum esse terminum filio sex mensium, ad dimittendum, etiam quod Episcopus & Capitulum pro filio supplicarēt sed postea 12.Maij 1568.eadem Congregatio cēsuit non concedendum, vt filius possit retinere Canonicatum, quia agitur de succedendo de nouo, & sic de acquirendo beneficium,in quo pater,contra expressum decretum Concilij hic. Vnde apparet illud fuisse ex speciali gratia, & concessione.

87 Decimotertio † dubitatur, an facta resignatione alicuius beneficij in fauorem filij clerici, reseruata pensione resignanti super beneficio patris,de cōsensu eius, intret dictum decretum Concilij, versic.ad hæc? & dicendum est intrare,vt censuit S. Congreg. his verbis: Antonius Correa legitimus obtinens Canonicatum Ecclesiæ Algarabien.illud resignauit in fauorem Nicolai Caslada, reseruata pensione super Parochiali, quam Mattheus pater Nicolai obtinebat, de consensu patris, quæsitum est, an huic pensioni obsistet decretum Concilij? Congregatio censuit casum propositum comprehendi decreto Concilij,sess.25.cap.15.in fin.& patrem in fraudem consensisse pensioni.

88 Decimoquarto † dubitatur,an regula de triēnali iuuet contra dictum decretum Concilij, & respondetur negatiue,vt cēsuit S.Congreg.Conc in declaratione infra adducta.11.p.c.5.ad fi.nu.379.& in causa Calagurritana Canonicatuum,de qua supra num. 82.& seq.his verb: Illustriss.& Reuer. Domini, supplicatur, eidem dari resolutionem super dubio seq. Dubitatur,an ij, qui ante,& à tempore publicationis Conc.Trid.possident beneficia contra dispositionem c.15.sess.25.de refor.ex præsumpta dispensatione resultante ex regula de triennali, & possessione huiusmodi diuturna, se tueri valeant? Congregatio Concilij censuit, filio illegitimo, qui ante Conciliū habebat beneficium in Ecclesia in qua pater simile vel dissimile beneficium obtinebat, & ex decreto Concilij, cap 15. sess.25. de reform.tenebatur intra tres menses illud dimittere. non suffragari regulam de triennali.

85 Et idem† Rota resoluit in ead.causa,vt in d.decis. Calagurritana supra adducta, nu. 82.

C A P. IV.

De ætate beneficiandorum.

S V M M A R I A.

Ultra clericatum, legitimitatemque requiritur etiam ad beneficia legitima ætas nu.1. de qua qui sint videndi, nu.2. & quia multa sunt annotata per Concilium, examinanda est ætas in quolibet beneficio hodie requisita, num. 3. & seqq.

Ad beneficia simplicia, licet de iure antiquo tantum requiratur ætas septē annorū, & sic quod quis sit maior septennio, nu.5.

nu. 5. ex quo septennij potest conferri prima tonsura, nu. 6. & idem in minoribus Ordinibus, nu. 7. tamen hodie nullus ante decimum quartum annum beneficium potest obtinere ex decreto Conc. Trid. nu. 8. quod procedit secundum S. Congregationem, nisi in fundatione aliter statuatur, quia non est ei derogatum, num. 9. & 10. vbi refertur quaedam Rotae resolutio.

Sufficit attigisse decimum quartum annum aetatis, licet non sit expletus, nu. 11. & seq. & nu. 13. affertur alia declaratio S. Congregationis, super d. decreto, & de aetate ad pensiones remissiue, nu. 14.

Licet olim esset controuersia circa aetatem requisitam ad Canonicatum, praecipue Ecclesiae Cathedralis, qui de iure communi non habet annexum ordinem sacrum, sed tantum primā tonsuram, an sufficeret aetas septem annorum, sicut ad alia beneficia, simplicia, vt tenent multi, an vero requiratur aetas 14. annorum, vt alij tenent, tamen hodie cessat ista controuersia & regula Cancell. 18. de aetate, ex decreto Concilij, vbi statuitur, quod nemo ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiatur, nisi qui ordine sacro requisito sit initiatus aut in aetae, vt infra annum initiari valeat, & quod in omnibus Ecclesiis Cathedralibus omnes Canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem presbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus, &c. a numero 15. & nu. 5. & seq.

Cum hodie ex eodem Cōcilio ad Subdiaconatum requiratur 22. annus, ad Diaconatum 23. & ad presbyteratum 25 incepti, ad Canonicatum, aut portionem Ecclesiae Cathedralis Subdiaconalem, requiritur aetas 21. annorū. & ad Diaconalem aetas 22. annorum, & ad presbyteralē. 24. annorū completorum, ita quod attigerit annum sequentem à nu. 21. vbi adducuntur aliquae declarationes sanctae Congregationis. nu. 22. & nu. 5. & seqq.

In Ecclesiis autem vbi nec ante Concilium, nec post facta fuit designatio & annexio sacrorum ordinum, & sic nullus sacer Ordo Canonicatui annexus est, qui Canonicatum, vel portionem consequi velit, debet esse subdiaconus, vel saltem in aetate requisita ad subdiaconatum, nempe, quod attingat 22. aetatis annum, cum ad minus debeat habere annexum ordinem subdiaconatus, à numero 28. vbi adducuntur declarationes S. Congregationis sic accipiendae. numero 29. & seqq.

In Canonico Poenitentiario requiritur vltra gradum Doctoratus, vel licentiae in Theologia, vel iure Canonico, quod sit 40. annorum, seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, nu. 32. & secundum S. Congregationem defectus illius aetatis non obstat, vbi alius aptior pro loci qualitate non reperitur, nu. 33. sufficietque quod non reperiatur in ciuitate, aut etiam in dioecesi persona apta cum dictis qualitatibus, nec est quaerenda extra dioecesim, nisi Episcopus velit eum eligere extra dioecesim, numer. 34. & debent esse dicti 40. anni completi, num. 35.

Circa aetatem promouendorum ad Canonicatus Ecclesiae collegiatae nihil innouat, seu disponit Concilium, nu. 36. & seq. vbi ponuntur declarationes Sanctae Congregationis. nu. 38.

Ad Canonicatus Ecclesiae collegiatae, etiam insignis, requiretur & sufficiet prima tonsura, & quod quis attingat 14. aetatis annum, sicut ad alia beneficia: interim tamen non habebit vocem in Capitulo, num. 39 & idem est in dimidijs portionibus Ecclesiae Cathedralis nu. 40.

Ad Parochiales Ecclesias, seu curata beneficia, & dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promouendus debet attigisse vigesimum quintum aetatis annum, alias prouisio est nulla, num. 41. hinc in Abbate ea aetas requiritur, nu. 42. & quando dicatur animarum cura subesse: remissiue. num. 43.

Quilibet poterit obtinere beneficia curata, & qualibet alia sacerdotalia aptitudine, etiamsi tantum habeat primam tonsuram, dummodo sit in dicta aetate. Nec requiritur, quod sit in quatuor minoribus constitutus, nu. 44. & seq. vbi adducuntur declarationes S. Congregationis. numero. 46. & sequent.

In alijs beneficijs habentibus ordinem sacrum annexum, licet non actu, requiritur aetas requisita ad ordinem annexum, nu. 49. & alias prouisio est nulla, etiam ex causa permutationis facta, nu. 50. Quod non solum procedit in beneficijs habentibus annexum ordinem presbyteratus, sed etiam diaconatū vel subdiaconatum; contra Ioannem Andream, & alios, à nu. 51. Et in his aetas ordinum requiritur tēpore datae impetrationis, nisi sit ad vacatura in genere, tunc sufficit tempore vacationis, nu. 52. & seq.

Ad dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, licet de iure antiquo requiratur eadem aetas, quae in curatis, in quibus tamen Episcopus poterat dispensare cum maioribus viginti annis, tamen hodie ex Cōcilio requiritur, quod sint vigintiduobus annis non minores, quod non poterit Episcopus dispensare, à nu. 54. & seq.

Istud decretum Concilij comprehendit dignitates, & personatus etiam in Ecclesijs collegiatis, vt censuit S. Congregatio: quamuis in contrarium sit alia declaratio eiusdem S. Congr. Et improbatur Emmanuel Rodriguez à nu. 58. cum num. 6. seqq. Ad dignitatem tamen principalem in collegiata regulariter requiritur aetas viginti quinque annorum, cum habeat curam animarum, nu. 65.

An satis sit attingere vigesimum secundum annum, vt quis possit ad dictas dignitates, vel personatus asciri, an vero sit necessarium habere viginti duos annos completos, à nu. 66. Resoluitur necessarium esse habere viginti duos completos, 67. & seqq. Et ponuntur declarationes S. Congregationis, num. 70.

Debent esse completi quadraginta anni, qui requiruntur in eligenda in Abbatissam, nec contra potest Episcopus, aut Nuntius dispensare, nu. 71.

Hoc de aetate 22. annorum requisita ad dignitates, & personatus non curatos, intelligitur, nisi alias habeant annexū ordinem presbyteratus, tunc enim requiritur aetas 25. annorum ad sacerdotium requisita. nu. 72. Vnde ad Decanatum, Praeposituram, & Archipresbyteratum, etiam si eis animarum cura nulla subsit, ea aetas requiritur etiam hodie, nu. 73. Et in Abbate. num. 74. Improbatur Mandosius, dicens, quod stante constitutione, quod Abbas constitutus esse debeat in aetate annorum triginta, sufficiat annum trigesimum attigisse nu. 75.

Ad Episcopatum promouendus debet esse maior 30. annis, ita quod 30. annū iam exegerit, & in sacro ordine saltem ante sex menses cōstitutus, nu. 76. & nu. 77. ponitur constitutio Greg. XIV. de forma faciendi processus, et inquisitiones super promouendis ad Ecclesias Cathedrales.

Eadem aetas, quae in Episcopo, requiritur in Cardinalibus, nu. 78. Hodie tamen Diaconus Cardinalis esse potest, qui in 22. aetatis anno fuerit constitutus ex constitutione Sixti V. nu. 79.

De aetate Abbatissae, seu Priorissae remissiue nu. 80. & de aetate requisita ad beneficia regularia, etiam remissiue nu. 81.

Prouisio facta non habenti aetatem in beneficio requisitam est nulla. nu. 82. Etiam in conscientia. nu. 83. Et etiamsi ad aetatem requisitam desit quantumuis paruum & modicum tempus, vt vnus dies, vel hora, quidquid alias circa aetatem ordinum male teneant aliqui, nu. 84.

Id procedit etiam in praesentatione, & in oppositione, nam etiam tempore oppositionis, & petitionis requiritur habilitas, & qualitas requisita, nu. 85. & 86.

Improbantur Emman. Rodrig. & Vega, dicentes, quod laicus potest se opponere ad beneficium presbyterale in Ecclesia vbi est statutum, quod obtinēs beneficium intra annum fiat presbyter, dummodo attigerit 25. annum, quod non dicit Nauarr. per eos allegatus, nu. 87. Et quod ibi subdunt, quod quando Patronus praesentat absentem, sufficit, quod tempore, quo accedit Nuncius cum schedula, habeat aetatem requisitam, accipiendum est iuxta alias dicta. c. 1. nu. 88.

Aetas

Aetas, à natiuitate connumeranda est, non à die conceptionis. num. 89.

Eadem ætas, & habilitas, quæ requiritur & sufficit ad titulum beneficij, requiritur & sufficit ad coadiutoriam à Papa concessam. num. 90.

1 VLtra † clericatum, legitimitatemque, requiri-
2 tur etiam ad beneficia legitima ætas, de † qua in
singulis beneficijs requisita præsertim iure antiquo
ante Concilium Tridentinum, vide tex. in c. cum in
cũctis, in prin. & in §. inferiora, de elect. & in c. super
inordinata, de Præb. & ibi Abbat. & Dd. & tex. in c.
1. de ætate & qual. lib. 6. & in clem. generalem, eod.
& in clem. nec in agro, §. cæterum, de statu regul. &
ibi Dd. & gl. & Franc. nu. 4. in c. si eo tempore, de re-
scrip. lib. 6. Alber. Trot. de vero & perfecto cler. lib.
2. c. 18. & 19. Bertachin. de Episcopo, 1. p. 2. lib. q. 30.
Selua de benef. 3. p. q. 52. qualitate, à nu. 13. ad 30. Re
buf. de pacificis possessorib. à nu. 208. ad 220. alias à
nu. 174. ad 184. & in praxi tit. de dispẽsatione ratio-
ne ætatis, Coras. de beneficio, 3. p. c. 3. Ioan. Nicol.
Gimon. in Enchirid. beneficiorum, tit. 1. c. 7. Rosi-
niacum de beneficijs, c. 2. Duaren. lib. 4. c. 9. Pet. Gre
gor. eodem tract. c. 37. à nu. 5. Guil. Bened. in repet. c.
Rainutius, de testam. versic. adiectæ impuberi, à nu.
58. Felin. in c. cum vigesimum, de offi. deleg. à nu. 8.
Mandos. de minori ætate, c. 4. & 5. & particulariter
de ætate ad Canonicatus requisita, regul. 18. Cancel-
lariæ, q. 1. & 2. Hojedam de incompatibilitate bene-
ficiorum, c. 24. à num. 9. Maiolum de irregul. lib. 1. c.
30. à nu. 11. Quintanad. Ecclesiasticon, lib. 1. cap. 60.
nu. 11. Syluest. verb. beneficium, 3. q. 1. Armil. eodẽ
verbo à nu. 79. Enriquez in summa lib. 10. de sacra-
mento Ordinis, c. 19. Lælium Zecchum de benef. &
pensio. c. 3. & Azor inst. moral. 2. p. lib. 6. cap. 5. Les-
sium de iust. & iur. lib. 2. c. 34. dub. 20.
3 Sed quia circa hoc † multa sunt etiam innouata
per Concil. Trid. quæ à Dd. non traduntur, operæ
pretium erit breuiter examinare ætatem in quolibet
beneficio hodie requisitam.
4 In quo dico primo circa beneficia † simplicia,
quod licet de iure antiquo ad ea tantum requiratur
ætas 7. annorũ, & sic, quod quis sit maior septennio,
gl. in d. c. si eo tempore. verb. ætatem, & ibi Franchus
nu. 1. & alij, Albertus Trotius d. cap. 18. nu. 3. & 40.
Dec. in l. 2. §. item impuberes, num. 7. ff. de regul. iur.
Rosiniacus, c. 2. nu. 23. & 24. Mandos. de ætate mi-
nori, cap. 3. nu. 21. & c. 4. nu. 13. & 15. Hojed. d. c. 4.
nu. 23. Fusc. de visitat. lib. 2. c. 7. nu. 7. & alij. Saltem,
5 quando † non sonant in nomen rectoriæ, nec consilij
maturitatem requirunt, Abbas post alios in d. cap.
super inordinata, nu. 4. Selua sup. n. 27. Guil. Bened.
nu. 60. Rebus. de pacificis, nu. 209. alias 175. Libert.
de iure patron. 1. p. 2. lib. q. 7. art. 26. Coras. d. c. 3. nu.
2. Greg. Lopez in l. 3. tit. 16. p. 1. gl. 2. Syluest. & Ar-
milla sup. & Henriq. statim citandus, & Azor. d. c. 5.
6 q. 7. 8. & 9. Ex † quo septenni potest conferri prima
tonsura, c. nullus, & ibi gl. verbo infanti, & Doct. de
temporib. ordination. in 6. Alber. Trotius sup. c. 17.
nu. 1. Rebus. in praxi, tit. requisita ad collationem
bonam, nu. 36. vbi ait, in tonsura requiri septem an-
nos completos, Coras. d. c. 3. nu. 3. Mand. d. c. 4. n. 12.
Salzedo in pract. crimina. canonica, c. 26. additione
2. Ioan. Guttierr. canonicarum quæst. lib. 1. c. 26. n.
2. Vgoli. de irregularitate, c. 45. n. 1. Enriq. d. lib. 10.
c. 19. §. 1. Toletus in summa lib. 1. c. 55. Sairus de cen-
7 suris, lib. 6. ca. 12. nu. 2. & 10. Et † idem in minoribus
ordinibus aiunt Ioan. Guttier. supra cum glos. fin.
in Clem. fin. de ætate & qualitate, & Soto in 4. dist.
25. q. 1. art. 2. & Vgoli. sup. nu. 2. dicens, quoad ordi-
nes minores suscipiendos ætatem idoneã esse eam,
quæ sequitur post infantiam, & Suarez 5. tom. disp.
31. sectione 1. nu. 22. Azor d. q. 8. & 9. Tamen † hodie
8 nullus prima tonsura initiatus, aut etiam in minori
bus ordinibus constitutus ante 14. annum benefi-
cium potest obtinere ex decreto sancti Concilij Tri
dentini, sess. 23. de reform. c. 6. contra quod non pos-
se Episcopum dispensare recte inquit. Azor vbi sup.
q. 9. vers. si quæras: quod sacra † Cõgregatio eiusdem
9 Concilij censuit procedere, nisi in fundatione aliter
dicatur, quia non est ei derogatũ, refert & tenet Em
man. Sa. verbo beneficiũ, n. 30. & post hęc Gonçalez
10 ad reg. mensium, gloss. 5. nu. 91. Vnde † in vna Gerun
den. beneficij 12. Iun. 1579. coram Illustr s. Lancel-
lotto, in qua fundator mandauit præsentari eos, qui
sunt de suo genere, & præsẽtari presbyterũ, si adsit,
quo non existente, eũ, qui intra annũ possit promo-
ueri, & si nec talis adsit, voluit præsentari clericum,
& cum occurrente vacatione fuisset præsentatus
simplex clericus de suo genere, qui negabat alios a-
desse, reseruarunt Domini de Rota, an ex quo non
probabatur, quod præsentatus esset constitutus in
quartodecimo anno, prout Concilium requirit, sed
tantũ esset constitutus in duodecimo anno, ei obsta
ret dictum Conciliũ. In qua difficultate ait decisio:
Illustrissimi Cardinales Congregationis sancti Con
cilij Tridentini censuerunt, non obstare, die 2. Iulij
1579. vt habetur decis. 482. ad fi. 1. par. diuersorum.
Sed certè dicta declaratio S. Congregationis nõ vi-
detur conuenire casui istius decisionis vbi non dici-
tur in fundatione, quod posset prouideri minori
quatuordecim annorum.
11 Censuit etiam † sancta Congregatio, hoc. Capitu
lum non prohibere quin ille, qui iam quartum deci-
mũ annũ suæ ætatis attigit, licet nondũ expleuerit,
possit beneficiũ simplex obtinere, Enriquez sup. §.
2. & Zauallos q. 523. nu. 4. & 593. nu. 18. Gonçalez
sup. num. 90. & 95. Lessius num. 109. & Azor. q. 7. &
9. sup.
12 Pro qua distinctione facit † gloss. verbo in 18. in d.
clem. Generalem, de ætate & qualitate, quam ibi se-
quuntur Dd. Et quod Ioan. Guttierr. d. cap. 26. à n.
8. tradit quamuis quartũdecimum annum comple-
tũ ad beneficiũ simplex, ex d. cap. 6. Concilij requi-
rant Mando. de ætate minori, cap. 4. n. 15. & ca. 5. n.
55. & Tuschus concl. 338. lit. E. tomo 3. n. 10. & 13.
13 Habetur etiam † alia declaratio super d. c. 6. quæ
facit ad propositum, & sic ait: Prouisus in 13. anno æ
tatis de Canonicatu in Ecclesia collegiata, vbi vi-
gore statuti Ecclesiæ prouisi ante realẽ possessionẽ,
& fructuum perceptionem tenentur expectare per
bienniũ, obstat hoc decretum. Ita censuit Congre-
gatio 14. Aug. 1586.
14 Et videnda sunt † dicta supra 1. p. c. 5. ex num. 127.
vbi de ætate ad pensionem.
15 Dico secundo, quod † licet olim esset controuer-
sia circa ætatem de iure requisitam ad Canonicatũ,
præcipue Ecclesiæ Cathedralis, qui de iure commu
ni non habet annexum ordinem sacrum, sed tantũ
primã tonsurã. Abbas in cap. 2. de institutio. vltimo
notabili, per textum ibi, & in Clem. vt ij, qui de æta
te, & qualitate, nu. 4. & 5. & ibi Bonif. n. 11. & 20. Bo
eri. deci. 171. in princ. & Mando. consil. 2. num. 1. an
sufficeret ætas septem annorum, sicut ad alia bene-
16 ficia simplicia, vt † videtur probare tex. in cap. ex eo,
de election. in 6. vbi id tenet glossa, verb. in tua, & in
d. c. si eo tempore, verb. ætatem, & in c. statutũ, verb.
Canonici, de rescript. lib. 6. sequuntur Franchus cũ
communi

communi Doct. ibi in d.c. ex eo, num.2. & in d.ca. si
eo tempore, num. 10. Felin. in cap. ex insinuatione,
de simonia, num.2. dicens communiorem & proba-
biliorem Decius in d.§. item impuberes, nu.6. & ibi
Cagnolus, nu. 10. dicens communem Albertus To-
tius d.cap.18. nu.4. Mandosius d.reg.18. quæst.1. &
de ætate minori. d.cap.4. num 14. Hojeda sup. num.
12. Flamin. Paris. de resignatione beneficiorum, lib.
4. quæst.9. nu.7. & Nauarrus de operatione miscel.
97. num.1. qui ex glossa in d.reg.18. ait, portiones, &
Præbendas, quæ non essent canonicales, posse con-
ferri maiori septem annorum, non obstante illa re-
gula, quod mortuo Papa, quia per obitum eius ces-
sant regulæ Cancellariæ, per proœmium earum pos-
set Ordinarius conferre Canonicatus maioribus se-
17 ptem annorum. An † vero requiratur ætas quatuor-
decim annorum, vt cum Hostiense ibi tenet Abbas
in d. cap. super inordinata, num.4. & Archidiacon.
in d.cap. si eo tempore, & in d. cap. ex eo Felin. in d.
cap. cum vigesimum, num.9. Guil. Bened. d.nu.60.
Coras. d.cap.3. num.2. additio Decij in d.§. item im-
puberes, verb. pupillus, Syluest. d.quæst.1. Armilla,
18 num.81. & Selua sup. nu.26. Qui † ait, dictam regul.
Cancel.18. ita concordare opiniones, quod clericus
non potest esse Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, nisi
habeat quartum decimum annum completum: in
Ecclesijs vero collegiatis inferiorib. minor quatuor
decim annis, dum tamen habeat decem annos, po-
19 test esse Canonicus. Quæ † regula habeat locum in
Ordinario. Puteus decis. 329. lib.1. Tamen hodie,
vt aduertunt Mandosius d.cap.4. num.14. & Hoje-
20 da supra num.15. Azor quæst.5. Cessat dicta † con-
trouersia, & dicta regula Cancellariæ (quæ iam non
extat) ex decreto sancti Concilij Tridentini sess.24.
de reformatione, cap. 12. vbi statuitur, quod nemo
deinceps ad dignitatem, Canonicatum, aut por-
tionem recipiatur, nisi qui eo ordine sacro, aut sit
initiatus, quem illa dignitas, Præbenda, aut portio
requirit, aut in tali ætate, vt infra tẽpus à iure, & a di-
cta Sinodo statutum, scilicet, infra annum vt in ca.
4. sessione 22. de reformatione initiari valeat: Et
quod in omnibus Ecclesijs Cathedralibus omnes
Canonicatus, ac portiones habeãt annexum ordinẽ
presbyterij, diaconatus, vel subdiaconatus ab Epis-
copo cum consilio Capituli designandum, ac distri-
buendum, prout viderit expedire.
21 Vnde cum hodie † ex eodem Concilio sessione 23.
de reformatione, capit. 12. ad subdiaconatum requi
ratur vigesimus secundus annus, ad diaconatum vi-
gesimus tertius & ad presbyteratũ vigesimus quin-
tus incepti, vt sancta Congregatio super illo declara
uit, & tradit Nauarrus in Manuali cap.25. nu.116.
Ioannes Guttierrez d.cap.26. a num.8. & Enriquez
supra §.2. Qui voluerit obtinere Canonicatum, aut
portionem Ecclesiæ Cathedralis, si non est initiatus
illo ordine sacro, quem Canonicatus, aut portio
habet annexũ, debet esse in ætate ad talẽ ordinẽ re-
22 quisita. Et † sic si habet annexum ordinem subdiaco
natus, debet habere ætatem 21. annorum, seu quod
idem est, esse maior 21. annis, ita quod attigeret vige
simum secundum, & si haber annexum ordinem dia
conatus, debet habere ætatem viginti duorum an-
norum, seu esse maior viginti duobus annis, ita quod
intrauerit in vigesimum tertium. Et si habet anne-
xum presbyteratum, debet habere ætatem 24. anno-
rum, seu esse maior 24. annis, ita quod attigerit vi-
gesimum quintum. Hojeda supra d. cap.24. nu.16.
Maiolus d. cap.30. num.12. Flamin. Paris. d. quæst.
9. num.11. Zerola in praxi Episcopali, p.1. verb. Ca-
nonica, §. 2. & 9. Enriquez d.§.2. & Zecchus de Re
publica Ecclesiastica, cap. de beneficiatis, num.3. sub
vers. Quarto licet d. cap.3. de benefic. & pensio. vers.
23 Pari ratione, ad finem, videatur variare. Sic † enim
sunt accipienda illa verba Concilij d. cap.12. Aut in
tali ætate, vt infra tempus a iure, & ab hac sancta Sy
nodo statutum initiari valeat, id est, aut in ætate legi
tima ad talem ordinem, vt infra annum initiari va-
leat, ad textum in cap.2. de institutio. libro 6. ibi: Et
infra tempus a iure statutum ad ordines, quos ipsius
Ecclesiæ cura requirit, valeat promoueri: iuncto ca.
licet. canon, de electione. lib.6. & cap. cum in cunctis,
§. inferiora, eodem tit. & Francho in d.cap.2. num.
1. & ad Rebuff. d. titul. requisita ad collationem
bonam, nu.33. Armillam supra num.83. & ita vidẽ
tur interpretari Flamin. Paris. d. num. 11. & 18. &
Zerola supra.
24 Pro qua interpretatione † facit tex. in cap. ei, cui,
de Præbendis in 6. & decisio Rotæ in causa Roma-
na Capellaniæ, 14. Nouembris 1586. supra adducta
cap. 1. num. 80. & decretum eiusdem Concilij sess.
22. de reform. cap.4. vers. Nec alijs in posterum fiat
prouisio, nisi ijs, qui iã ætatẽ, & cæteras habilitates
integre habere dignoscãtur, aliter irrita sit prouisio.
25 Qui versiculus † vt S. Congregatio censuit, decla-
ratur per d. cap. 12. sessio. 24. videlicet, vt non requi-
ratur ordo actu, vt videbatur status in d. vers. sed æ-
tas legitimi ad ordinẽ, vt per Bonifacium in Clem.
1. nu.54. & 55. de ætate, & qualitate, & in terminis
Nauar. cons.8. nu.2. de Præb.
26 Facit etiam quædam † declaratio S. Congrega-
tionis super d.c.12. quæ sic ait: Prouisus de Canoni
☞ catu habente annexum ordinem sacrum, qui est cõ-
pletæ ætatis, vt possit intra annum ordinem requisi
tum suscipere, non habet vocem in Capitulo iuxta
hoc decretum, & Clemen. vt ij, qui de ætate & qua-
litate, sed non perdit partem aliquam distributionũ,
quæ dantur his, qui ceteris horis intersunt pro pri-
mo anno, infra quem ad ordines potest se facere pro
moueri, elapso vero anno, si non fuerit ad ordinem
sacrum annexum promotus subtrahitur illi dimi-
dia pars distributionum, nec habet vocem in Capi-
tulo, licet alias sit in sacris, ex quo non habet ordi-
nem requisitum, iuxta dispositionem d. Clemen.
iuncta glossa verbi ex tunc. Pondero verba illa Com
pletæ ætatis.
Est etiam alia declaratio super d. cap. quæ sic ait:
Vacante Præbenda presbyterali, poterit Episcopus
illam conferre illi, qui diaconalem, seu subdiacona-
lem habet, & has vni, qui ætatem habet pro his ob-
tinendis. Facit etiam, quod infra dicitur d.4.
27 Et ita tenẽdum est, quamuis † Lessius d. lib.2. cap.
34. num. 110. dicat eum, qui accepit beneficium, quod
requirit subdiaconatũ, vt sunt omnes Canonicatus
Ecclesiæ Cathedralis, debere inchoasse annum 21.
& si diaconatum, annum 22. si sacerdotium, annum
24. vt intra annum, seu in principio anni sequentis
possit eo ordine initiari, alioquin irritam esse colla-
tionem, vt colligitur, inquit, sess.22. cap.4. & sess.25.
cap.12. sic interpretando illa decreta. Quod etiã vide
tur tenere Azor d. lib.6. c.5. q.5. vers. verum, ibi: Aut
certe ea ætas.
28 In Ecclesia autem, vbi nec † ante Concilium, nec
post facta fuit designatio, distributio, & annexio sa-
crorum ordinum, & sic nullus ordo sacer Canoni-
catui assignatus est, qui Canonicatum, vel portionẽ
consequi velit, debebit esse subdiaconus, vel saltem
in ætate requisita ad subdiaconatum, nempe, quod
attingat vigesimum secundum suæ ætatis annum,
cum

cum ad minus habeat annexum ordinem subdiaconatus, ex dicto decreto Concilij, quod vt inquit Lessius d. cap. 34. nu. 106. sua authoritate annectit omnibus ordinem sacrum in genere: etsi velit ab Episcopo cum consilio Capituli designari in particulari
29 quis, cui connecti debeat. Ita† Hojeda supra d. num. 16. Maiolus d. c. 30. nu. 1 1. & 12. & Azor. d. q. 5. vers. verum, dicens, saltem tunc, Canonicum debere esse in ætate, vt subdiaconus fieri queat, quia omnes Canonicatus Ecclesiæ Cathedralis habent annexum ordinem sacrum sacerdotij, diaconatus, vel subdiaconatus, ex Concilio, d. c. 12.

Et in vna Algarbien. Congregatio censuit, quod etiam in Ecclesia, vbi non fuit facta distributio sacrorum ordinum, requiritur, quod prouisus de Canonicatu ad minus attingat 22. annum, & collationem factam habenti viginti tantum, non valuisse.

30 Et ita† est accipienda alia declaratio sanctæ Congregationis, quæ habetur super dictum caput 12. & sic ait: Si neque ante, nec post Concil. Tridentinum nullus ordo, siue diaconalis, siue presbyteralis Canonicatui annexus fuit, & Parochialis Ecclesia legitime & perpetuo esset Canonicatui vnita tanquam principali accessorium, attendenda est natura Canonicatus, non autem parochialis: & ita sufficit, vt is, cui collatio facta est, sit in ea ætate viginti duorum annorum, quæ in Canonicatus collatione requiritur debet enim intelligi de ætate viginti duorum anno-
31 rum inceptorum, non completorum. Et† sic etiam potest accipi alia declaratio super d. c. 12. quę ait: Ætas viginti duorum annorum sufficit ad acquirendũ Canonicatum, cui vnita est Parochialis.

32 In Canonico† vero Pœnitentiario requiritur vltra gradum Doctoratus, vel licentiæ in Theologia vel iure Canonico, quod sit quadraginta annorum, seu alias, quia aptior pro loci qualitate non reperiatur ex decreto S. Concilij, sess. 24. de reformatione, cap. 8. Hojeda sup. num. 18. Ioann. Guttierrez d. ca.
33 26. num. 40. Et† sancta Congregatio Concilij declarauit, defectum ætatis quadraginta annorum nõ obstare, vbi alias aptior pro loci qualitate non repe-
34 ritur. Existimoque† sufficere, quod non reperiatur in ciuitate, aut etiam diœcesi persona apta cum dictis qualitatibus, nec esse quærendam extra diœcesim, argum. cap. nullus, 61. dictinct. & cap. sacrorum, 63. distin. P. Nauarr. de restitut. lib. 2. cap. 2. num. 197. vt alius, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, possit eligi in Pœnitentiarium: si tamen in diœcesi non reperitur talis persona apta, & Episcopus velit eum eligere extra diœcesim, non poterit eligere, nisi habentem dictas qualitates, si talis ibi reperiri potest commode.

35 Et debent† esse dicti quadraginta anni completi, ex quo dicitur in plurali, quadraginta annorum, ex glos. in d. Clem. generalem, verbo, in 18. Abbate, Felin. Corneo, & Ioanne Guttierrez, & alijs infra citandis d. 5. quamuis Azor d. cap. 5. quæst. 6. in fine, dicat requiri annum quadragesimum inchoatum.

36 Circa† ætatem vero promouendorum ad Canonicatus Ecclesiæ collegiatæ nihil innouat, seu disponit in particulari Concilium, vt patet ex dicto decreto, Mandos. consl. 20. Emman. Rodrig. quæst. re-
37 gul. tom. 1. quæst. 11. art. 2. Et† sancta Congregat. declarauit sequentibus declarationibus super d. cap. 12. Prima. Ætas 22. annorum non requiritur in Canonicatibus collegiatarum Ecclesiarum magis nũc, quam ante Concilium. Secunda Concilium nihil innouat super ætate promouendorum ad canonicatus collegiatarum Ecclesiarum. Tertia. In hoc cap. etiam quoad ætatem illius, qui prouidendus est, Canonicatus collegiatarum non comprehenduntur. Quarta. Nullo Concilij decreto statutum est, quæ in ætas requiratur, qui Canonicatus in Ecclesijs collegiatis consequi volunt, sed id relictum est intra illos terminos, qui ante idem Concil. Trid. præscripti sunt. Quinta. Sanctiss. Dom. noster Greg. XIII. decreuit, nihil disposuisse Conci. qua ætate debeant esse ij, qui Canonicatus acquirere volunt in collegia-
38 tis Ecclesijs, sicque reliquisse hoc in illis terminis qui ante Concil. constituti sunt. Et† versiculum, in omnibus vero Ecclesijs, censuit sancta Congregatio habere locum solum in Cathedralibus, & non extẽdi ad Canonicos in collegiatis, nec etiam habere locũ in dignitatibus, & dimidijs portionibus. Et quod licet portiones habere debeant annexum ordinem sacrum, dimidiæ tamen portiones huic ordini non sunt subiectæ, & sic ad dimidias portiones non requiritur ætas requisita ad ordinem sacrum, tradit Gonçal. sup. à nu. 92.

39 Vnde ad Canonicatus† Ecclesiæ collegiatæ etiã insignis requiretur, & sufficiet prima tonsura, & quod quis attingat 14. ætatis annum, sicut ad alia beneficia, ex dict. cap. 6. Mandos. d. consl. 20. Zerola d. verb. Canonica, §. 9. Enriq. d. cap. 19. §. 2. & Zecchus de Repub. Ecclesiast. cap. 24. de Canonic. nu. 3. vers. 2. num. 6. vers. 5. Azor d. cap. 5. quæst. 6. Interim tamen non habebit vocem in Capitulo vt in d. c. 4. ses.
40 22. de refor. Et† idem est in dimidijs portionib. Ecclesiæ Cathedralis, & vtrunque tradit nouissime Gõçalez vbi proxime.

41 Dico tertio, quod ad Parochiales Ecclesias† seu curata beneficia, & dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promouendus, debet attigisse vigesimum quintum suæ ætatis annum, alias prouisio est nulla, cap. cum in cunctis, §. inferiora, de electión. cap. licet canon. eodem titul. in 6. Concilium Tridentinum d. cap. 12. sessione. 24. Coras. d. cap. 3. num. 3. Hojeda supra num. 19. Nauarrus cap. 25. num. 116. & consl. 4. de ætate & qualitate, Flamin. Paris. lib. 4. de resignatione, cap. 9. num. 16. & cap. 11. nu. 14. Lessius d. c. 34. nu. 107. & 108. Azor in d. c. 5. q. 2. 4. & 9. & alij.

42 Hinc in Abbate† ea ætas 25. annorum requiritur, Coras. ibi nu. 7. & Hojeda post alios, num. 11. Quintanaduennas d. lib. 1. cap. 6. num. 11. & Enriq. sup. §. 3. Lessius d. num. 107. Azor d. q. 2. & dicit communem Selua d. q. 5. nu. 63. casu, quamuis ipse dubitet dicens, quod videtur in eo requiri eandem ætatem, quæ in Episcopo, & in Abbatissa, nẽpe, triginta annorum. Cui argumẽto de Abbatissa, satisfacit Guil. Bened. sup. nu. 59.

43 Et quando dicatur, animarum† cura subesse, vide textum in cap. dudum, 2. de elect. & ibi Doct. & in Extrauagan. execrabilis, de Præbend. versic. quantum, & ibi glossam, Nauarrus. d. consl. 4. & consl. 15. de Præben. num. 2. & dicta supra 1. part. c. vltimo, a nu. 4.

44 Et quilibet poterit† obtinere beneficia curata, & qualibet alia sacerdotalia aptitudine, etiamsi tantum habeat primam tonsuram, dummodo sit in dicta ætate, Rebuff. in praxi, d. tit. requisita ad collationem bonam, num. 33. & 34. & de congrua, num. 19. & in repetitione cap. ex tirpandæ, §. qui vero, de Præben. 2. notab. Flamin. Paris. d. lib. 4. quæst. 9. a nu. 34. Quintanaduennas lib. 4. Ecclesiasticon, nu. 66.
45 & Enriquez. in sum. lib. 13. cap. 57. §. 4. Et† sic non requiritur, quod sit in quatuor minoribus constitutus, vt male ait Lamber. 1. part. 2. lib. quæst. 7. artic. 29. nu.

50. num.4.& art.30.num.25.allegans Franchum in
d.cap.2. de institut.lib.6.qui, nu.11.notat,presenta-
tum ad Ecclesiam Parochialem dici idoneum, licet
non sit in sacris, debere tamen ad minus esse in mi-
noribus, vt in cap.2.eodem tit.in decretal.&c.
46 Sed certe Frãchus ibi † per minores intelligit etiã
primam tonsuram, & per illa verba solum vult ex-
cludere laicum, vt patet ex text. quem allegat in d.
ca.2. vbi probatur,quod laici non possunt obtinere
beneficia, & ita etiam intelligitur Azor.d.lib.6.c.5.
q.9.& c.8.q.13.
47 Et sic est accipienda † declaratio S. Congregatio-
☞ nis Concilij,quæ sic ait. Licet ex decretis huius Cõ-
cilij post minores ordines expectandus esset annus
antequam quis ad sacros ordines promoueatur, vt
cap.11. sess.23. potest tamen quis Parochialem ac-
quirere, etiam si non habeat aliquem ordinem sa-
crum, & infra annum promoueri ad sacerdotium
48 debet. Et † alia, quæ sic ait: An obtinentem benefi-
cium curatum opporteat esse diaconum, vel saltem
subdiaconum, cum intra annum debeat promoue-
ri ad sacerdotium, Congregatio censuit non opor-
tere. Azor d.quæst.9. ad finem,post Nauarrum d.c.
25. num.116.
49 Dico quarto, quod † in alijs beneficijs habenti-
bus ordinem sacrum annexum, licet non actu, ex
fundatione, consuetudine, statuto,vel priuilegio,
requiritur ætas ad ordinem requisita annexum,cap.
ei,cui,de Præben.in 6. glossa.in d.cap.si eo tempore
verbo ætatem, & ibi Franch.num.10.de præscript.
in 6. & glossa verbo prouideri, in cap. cum in illis,
de Præben. eod. lib. Rota decis.1. num.3. de Præ-
bendis in nouis. & Rebuff.d.nu.33.&d.2. notab. &
50 Hojeda num.20. vbi sup. Et alias † prouisio est nulla,
etiam ex causa permutationis facta, Puteus decisio.
331. & 338. lib.1. Mohed.decis.7.de concess.Præbẽ.
Tanis decis.58.& 59.& Fla.Paris.d.lib.4.q.9.nu.34.
& 42. Pro quo videnda sunt dicta supra cap.1.& de-
cis.Rotæ ibi adductæ.
51 Quod non † solum procedit in beneficijs habenti-
bus annexum ordinem presbyteratus, sed etiam in
habentibus annexum diaconatum, vel subdiacona-
tum, vt pariter requiratur ætas ad talem ordinem
requisita: quia eadem est ratio, etsi textus in dicto
cap. ei, cui, expressit de sacerdotali, id non est gra-
tia taxationis, sed gratia exempli. Et ita post Ar-
chidiaconum Calder. Ioann. de Lignano, Imolam
& Dominicum tenet Franchus in d. cap. ei, cui, nu.
14. & ibi Probus ad Monachum, num.1. & Lam-
bert.1. part.2. lib. quæst.7.artic.27.num.8.qui alios
citat, & dicit, omnes Doct.in d. cap. ei, cui, hoc te-
nere, & Petrus Gregorius de beneficijs, cap.37.nu.
52 2. qui ait, quod † in his ætas ordinum requiritur
tempore datæ impetrationis, nisi sit ad vacatura,
intellige in genere,tunc sufficit,tempore vacationis
beneficij, vt in dicto cap. ej, cui, & ibi Domin.quẽ
sequitur Felinus in c. eam te. nu. 18. de rescript. &
ibi Ripa, nu.25.
53 Quamuis Ioann. † Andreas in dict. cap.ei,cui,di-
cat, id solum procedre in beneficijs habentibus an-
nexum ordinem presbiteratus, sic limitando dicto
cap. ei, cui, alia vero posse conferri non habenti æ-
tatem in ordine requisitam, quem sequitur Ro-
man.cons.325.nu.1.& Decius in d.c.cum in cunctis,
§.inferiora,nu.21.
54 Dico quinto, quod ad dignitates † vel persona-
tus,quibus animarum cura nulla subest,licet de iure
antiquo requiratur eadem ætas, quæ in curatis, &
sic, quod promouendus attigisset vigesimum quin-
tum ætatis annum, vt in d.§. inferiora,vbi Abb.nu.
3. & Decius, nu.11. Franc. in d.c.si eo tempore,nu.
10. & in cap.1.de ætate,& qualit.in 6.sub nu.3.vers.
in eadem glos. Selua sup.nu.17.& 24. Albertus Tro-
tius d. lib.2. cap.18. Nauar.in manuali cap.25.num.
116.& Maiolus d.cap.30.nu.11. & 13.cum alijs: in
quibus tamen Episcopus poterat dispensare cum
maioribus viginti annis,vt in cap.1.de ætate & qua
55 litate, lib.6. Tamen † hodie in sancto Concilio Tri-
dentino, d. cap.12. statuitur in hunc modum: Ad
cęteras autem dignitates, vel personatus,quibus ani
marum cura nulla subest, clerici alioquin idonei, &
56 22. annis non minores asciscantur. Vnde † in his dis-
cordat à iure communi Concilium, Flamin.Paris.
57 d. lib.4. quæst.11.num.14. Contra † quod non pote-
rit Episcopus dispensare, cum ei dispensatio non
permittatur sicut antea, Rebuff. supra num.41.&
Nauarr.d. cap.25. num.116. & à 35. Lessius d. cap.
34.num.108. Azor. d.c.5.q.9. Facit quod ait Mand.
de signatura,titul.de dispẽsatione super defectu æta-
tis, in princip.
58 Quod decretum videtur † comprehendere digni-
tates & personatus, etiam in Ecclesijs collegiatis:
nam Concilium in hac parte generaliter & absolu-
te de dignitatibus & personatibus loquitur,secus ac
circa Canonicatus. Et patet ex principio eiusdem Ca
pituli, ibi: Cum dignitates in Ecclesijs præsertim
Cathedralibus: nam dictio, præsertim, quæ est im-
plicatiua, implicat idem in collegiatis, & includit
illas ex citatis infra 11. p. c.5.nu.91. Et faciunt illa
verba, Ad dignitates quascunque,& ibi: Ad cæteras
autem dignitates, quæ sunt vniuersalia.
50 Et ita censuit † Congregatio, vt in declaratione
☞ sequenti super dictum c.12.ibi: Asciscantur; hoc de-
creto,dignitates etiam in Ecclesijs collegiatis com-
prehenduntur.
60 Sed in contrarium † est alia declaratio sanctæ
Congregationis quæ sic ait: tum Concilij Tridenti-
ni sess.24. c.12. vers.nemo igitur deinceps ad digni-
tates. non habet locum in collegiatis Ecclesiijs. Et
refert Zerola in praxi Episcopali,1.p.verb.beneficia
§.1.vers.ad dignitates.
Sed & Emman. Rodrig. quæst. Regul.1.to.q.11.
61 art.2.ait, se † scire secundum quandam Cardinalium
declarationem, fuisse quendam ætatis solum decem
& sex annorum admissum ad quandam dignitatem
in Ecclesia collegiata in diœcesi Burgen. Declaraue
runt enim, inquit, Illustrissimi Cardinales, quod
Concilium Tridentinum requirens vigesimum se-
cundum ætatis annum ad huiusmodi admissionem
loquitur de dignitatibus & Canonicatibus Ecclesia
rum Cathedralium, non autem collegiatarum, vt
patet ex litera eiusdem Concilij, & probat Quintil.
Mandos. cons.20. quod etiam tradit idem Emman.
Rodrig.in additionib.ad Bullam compositionis, n.
4.vbi ait,virtute huius declarationis, D.Christopho
rum Velam Archiepiscopum Burgen.contulisse di
gnitatem Scholastriæ collegiatæ Ecclesiæ de Agui-
lar de Campo,cuidam scholari,qui non habebat ma
iorem ætatem 17. annorum; & cum litigaretur su-
per hoc,fuisse iudicatum,collationem esse canonicã
& iuridicam.
62 Nihilominus standum est † primæ declarationi,
quæ ait illo decreto dignitates etiam in Ecclesis col-
legiatis comprehendi, quam existimo veriorem, &
63 Concilio conformem ex dictis. Et † id quod dicit
Emman. Rodriguez. de declaratione S.Congrega-
tionis esset de Canonicatibus Ecclesiæ collegiatę,&
non de dignitate; & Mandos. quem allegat d.cons.
20.so-

20. solum loquitur de Canonicatibus Ecclesiæ col-
64 legiatæ, & non de dignitatibus. Et † si Concilium ibi non loqueretur de dignitatibus Ecclesiæ collegiatæ, relinquendæ essent dispositioni iuris communis, ad l. commodissime, ff. de liber. & posthum. & sic dicendum esset requiri in eis, etiam si non essent curatæ, ætatem non 14. sed 25. annorum, quæ de iure communi, in quibuscunque dignitatibus Ecclesiasticis, seu personatibus requiritur, vt in d. cap. cum in cunctis, §. inferiora, de electione, & in d. cap. 1. de ætate & qualitate. in 6. & DD. supra citati, num. 54. Et sic requireretur hodie maior ætas in dignitatibus, seu personatibus non curatis Ecclesiæ collegiatæ, quam in huiusmodi dignitatibus, seu personatibus Ecclesiæ Cathedralis, quod esset absurdum.

65 Ad dignitatem † tamen principalem in collegiata regulariter requiretur ætas 25. annorum incepto rum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, & de Abbate diximus supra, nu. 42.

66 Sed circa hoc quintum dictum † est dubium, an satis sit attingere vigesimum secundum annum, vt quis possit ad dictas dignitates, vel personatus asciscі, an vero si necessarium habere viginti duos annos completos.

67 In quo dubio dicendum est † necessarium esse habere viginti duos annos completos, vt pro constanti tenet Mandos. d. tract. de ætate minorum, cap. 5. num. 10. & hoc de momento ad momentum. Et vi-
68 detur † certum ex l. 3. §. minorem, ff. de minoribus & ex traditis per glossa in d. Clement. generalem, de ætate & qualitate verbo in 18. Abbatem in d. cap. cum in cunctis, num. 6. Felin. in cap. cum vigesimũ. num. 1. de offic. delegati, Corneum, cons. 213. num. 7. volum. 1. Syluestrum Aldobran. in §. pupilli, institut. 7. quibus modis tutela finit. num. 14. Ioann. Guttier. d. cap. 26. num. 10. Rotam decis. 26. de rescript. in nouis. Bellam. decis. 726. Tabien. in summa, verbo, ætas, num. 2. Armillam eodem verbo. num. 3. Vegam in summ. 1. p. cap. 96. casu vnico, & Molinam de iustitia, 2. tomo, disput. 573. circa princip. & nouissime ita tenet Lessius d. cap. 34. num. 108. dicens illam formulam, vt non sit minor 22. annis insinuare annos 22. debere esse completos, qui enim nondum compleuit, est etiam minor ætate Quam-
69 uis † contrarium teneant Zerola d. verbo beneficia, §. 1. vers. ad dignitates, qui ait, sufficere illos inchoasse, citans Nauarum, cap. 25. num. 116. (qui id non dicit) Enriq. lib. 14. cap. 8. §. 10. in fin. in glossa, 10. & Emmanuel Sa verbo, beneficium, num. 31. dicens, quod ad dignitates & personatus sine cura requiritur 22. anni incepti, ex Triden. & Azor. d. capit. 5.
70 quæst. 3. Et † ita declarauit sancta Congregatio Cõcilij, vt apparet ex declarationibus sequentibus. Pri ☞ ma in Concilio, Tridentin. sess. 24. cap. 12. §. ad cæteras, ibi: Ad ceteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, clerici alioquin idonei, & 22. annis non minores adsciscantur, dubitatur, an complesse vigesimum secundum sit necessarium, vel tantum attigisse sufficiat? Congregatio Concilij censuit, requiri ætatem viginti duorum annorum completam. A. Cardinalis Carrafa. Secunda Episcopo Abulen. Illustris & Reuerendissime Domine, vt frater dubitationem amplitudinis tuæ nomine propositæ super ætate, quæ per Concilium Tridẽtinum cap. 12. §. ad cæteras autem dignitates, &c. sess. 24. de refor. requiritur in ijs, qui dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, obtinere volunt. Congregatio Illustrissimorum Patrũ eiusdem Concilij interpretum ita respondendum duxit, nempe, decretum illud esse intelligendum de anno vigesimo secundo completo, quod reliquũ est Deum amplitudini tuæ propitium in omnibus precamur. Romæ die 24. Septem. 1593. Amplitudinis tuæ Illustris, & Reuerendissimi vti frater studiosissimus Hieronymus Card. Mathæus. Quam declarationem & epistolam directam Episcopo Abulen. ego habeo in forma authentica.

71 Vnde infertur ad decretum † eiusdem Concilij sessione. 25. de regul. cap. 7. ibi: Non minor annis 40. quod debent esse completi illi 40. anni qui requiruntur in eligenda in Abbatissam, seu Priorissam. Nec contra illud decretum potest Episcopus, aut Nuncius dispensare, cum inferior non possit in lege superioris, maxime Concilij, dispensare, vt est notum, licet in Compendio Mendicantium fratris Hieronymi à Sorbo, verbo Abbatissa, in Margine, dicatur, quod per Concilium Tridentinum ordinatur, vt non eligatur, nisi quadragesimum annum attigerit.

72 Et hoc de ætate 22. annorum † requisita ad dignitates, & personatus nõ curatos, intelligitur, nisi alias habeant annexum ordinẽ presbyteratus, tunc enim requireretur in eis ætas 25. annorum ad sacerdotiũ requisita, iuxta vers. neminem etiam deinceps, & dicta sup. dub. 2. & 4.

73 Vnde ad Decanatum, † Præpositurã, & Archipresbyteratum, etiam si eis animarum cura nulla subsit, requiretur etiam hodie vt promouẽdus attingat vigesimum quintum ætatis annum, ex quo de iure annexum habent sacrum presbyteratus ordinem, vt etiam Abbatia, c. 1. de ætate & qualitate, & dictũ est sup. c. 1. nu. 40.

74 Ex quo etiam in Abbate † eadem ætas requiritur. Maiolus d. cap. 30. nu. 30. & Mandos. consil. 1. num.
75 1. Qui † tamen male ait, quod stante constitutione, quod constitutus debeat esse in ætate annorum triginta, sufficiat annum trigesimum attigisse; quod conuincitur ex dictis supra nu. 67. & sequen. & ibi allegatis.

76 Dico sexto, quod † ad Episcopatum promouendus debet esse maior triginta annis: ita quod trigesimum annum iam exegerit, & in sacro ordine saltẽ ante sex menses constitutus, vt in d. cap. cum in cunctis, de electione, Concilium Tridentinum sess. 7. c. 1. & sess. 12. c. 2. & sess. 24. c. 1. de reform. & constitutio Gregorij XIIII. de forma faciendi processus, & inquisitionis ex præscripto Concilij Tridentini super promouendis ad Ecclesias Cathedrales. Cuius te
77 norem † non abs re erit hic ponere, quia communiter non habetur.

GREGORIVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

☞ ONus Apostolicæ seruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina pronexit, assidue admonet, in eam potissimum curam nobis esse pastorali solicitudine incumbendum, vt quæ à sacris, œcumenicisq; Cõcilijs pro communi totius Christiani populi salute pie prudenterque statuta sunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur: ea præsertim, quæ ad bonos, idoneosque Pastores Cathedralibus, ac superioribus Ecclesijs gubernandis præficiendos pertinent. Nam si in quibusuis Ecclesiæ gradi-

bus,& ministris curandum est tales eligi,qui religione,& sanctitate fideles ædificent,multo certe magis elaborandum est, ne in eius electione erretur,qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquam seruo fideli & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem,& mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet: cum certũ sit gregis salutem magnopere pendere ex boni pastoris præstanti vita, & doctrina. Sane venerabiles Patres, qui ex toto terrarum orbe ad sacrum generale Tridentinum Concilium à summis Pontificibus prædecessoribus nostris euocati magna frequentia conuenerũt cum in alijs rebus multis preæclarum studium ad corrigendos deprauatos mores,& collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tũ in eo potissimum insigni zelo, magnaq; cum laude laborarunt,vt rationẽ inuenirent, qua viri doctrina pietate, prudentiaq; excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus diu,multumque versati, Ecclesijs Catheralibus præficerẽtur. Nos igitur,qui cum in minoribus constituti Cremon. Ecclesiam regeremus, in eodem Cõcilio cum sanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus,& Concilio absoluto ad Ecclesiã nostram reuersi magno semper desiderio flagrauimus, vt tã salubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur,atq;vt id fieret pro virili parte curauimus. Multo nuncmagis, cum disponẽte Domino omniũ Ecclesiarum cura & solicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, vt Pastores ij præficiantur Ecclesijs, qui opus suum & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc saluberrimo, & pernecessario negotio,quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis videtur esse præcipuum, vt instructio, examen,& inquisitio de fide,vita,moribus,doctrina & prudentia promouendorum tam accurate,fideliter,ac serio instituatur,vt omnis fallaciæ fuco semoto,certo cõfidere valeamus,tales à nobis Christi gregi pascendo esse præpositos,quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro ijsdem ouibus redimendis propriæ vitæ,ac sanguini non pepercit. Et quidẽ in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum statuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscriberetur quibusque locis & prouincijs, propria examinis, seu inquisitionis,aut instructionis faciendæ forma Romani Pontificis arbitrio approbãda,quę magis eisdem locis vtilis,atq;opportuna esse videretur. Verum neque; id hactenus nisi a paucissimis factum est, neq; spes est,nisi longissimo temporis spatio,vt ab omnibus fiat,atque interim dum certa examinis,siue inquisitionis ratio a prouincialibus Concilij expectatur, perit vber ille fructus,qui ex tã vtilibus Concilij generalis decretis sperari posse videbatur. Et experientia ipsa docuit per tot annos a publicatione Concilij prædicti elapsos,quid in vnaquaque prouincia opus sit,quid ve possit fieri. Habita igitur cum venerabilib. fratrib. nostris S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione,ac de eorum vnanimi consilio,& assensu, præsenti nostra perpetuo valitura constitutione decernimus,vt cum extra Romanam Curiam examen, instructio, siue inquisitio facienda erit,nemo omnino cuiuscũque, status,gradus,cõditionis ve fuerit,inquisitionẽ prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrũ hoc negotium ijs, qui a prædicto Tridentino Concilio designantur, Apostolicæ videlicet sedis Legatis,seu Nuncijs prouinciarum, aut eius, de quo inquisitio sit, Ordinario,eoque deficiente, Ordinarijs viciniotibus relinquatur,nisi iustis de causis nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoq;committendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis prædictorum consanguinitate,aut affinitate vsq; ad tertium gradum inclusiue promouendum contingeret, vt omnis suspicio carnalis affectus à tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum,qui proxime sequitur, hoc est, si Legatus excludendus erit,ad Nunciũ,si Nuncius, ad Ordinarium,si Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia vero hæc functio spectet vel ad eos Cardinales qui à nobis,vel pro tempore existente Romano Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam protectores,in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt: si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit,quod si de Episcopo, vel Metropolitano extra Romanam Curiam degẽte ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui,& iusta causa transferendo agetur,hoc munus,deficientibus Legato,vel Nũcio Apostolico eius prouinciæ,aut Regni, vbi Ecclesia ipsa à quà transfertur, sita erit,ad Metropolitanũ si Episcopus:ad suffraganeum vero antiquiorem residentem, si Metropolitanus,tranferendus erit,pertinere declaramus. Deinde,quia sacrum Tridentinũ Conciliũ,non sine magna ratione eminentes personas,& quæ negotij magnitudinem probe intelligerent,ad hoc officium nominauit. Declaramus,& statuimus, tam Legatos, siue Nuncios,quam Ordinarios, vel alios ab hac sancta Sede forte delegandos, non per Auditores, aut Vicarios,aliosve ministros, sed per se ipsos inquirendi munus exercere debere, quãuis ab huiusmodi personis, alijsque viris peritis adiuuari possint. Et si Prælatus inquirens per se non posset ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquem, vt legitimos natales,vel ætatem, aut aliquid huiusmodi, licebit ei articulum illum alteri personę in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare,non autem vniuersam inquisitionem. Quòd si forte contingat, aliquem supradictorum legitime impediri,vt per se hoc munus præstare non possit,ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati,vt supra dictum est,de ijs,qui ob consanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. adhæc,vt mens eiusdem sacri Concilij recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur,& tale sit examẽ, quale requiritur in negotio tanti ponderis. Declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli afferantur, ac testes producantur, sed oportere, vt Prælatus,qui minus inquirendi suscepit,articulos conscribat,atq; ipse ex officio suo illos testes vocet, atq; examinet,quos de rebus inquirendis syncerũ, ac fidele testimoniũ daturos esse existimet. Verũ,vt inquisitio prædicta facilius,ac plenius perfici,atq;expediri queat, vtile erit si Prælatus,qui inquisitionem facturus est,vel a promouendo, vel alio aliquo cõfici curet schedulam,in qua sint ordine descripta nomẽ promouendi,cognomẽ, patria, parẽtes,ætas,ordo,gradus,professio,functio, si quã is forte exercuit, loca, in quib. aut Theologiæ,vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, deniq; amici,ac familiares, qui tam ipsũ,quã parẽtes eius intime norint. Quod si promouendus documẽtũ aliquod exhibere volue

rit, vnde ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri Ordines, functio, officia, muneraque, aut aliquid eiusmodi cõprobetur, admittendum, ac processui inserendũ erit, modo documentũ publicũ, seu authenticũ fuerit. Illud quoque prohibendũ censuimus, ac expresse prohibemus, ne ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine, ad regendam Ecclesiam quilibet homines admittãtur, sed viri tantum graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac, vt supra diximus, sincerũ, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi Prælatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsum, ac singillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eosdem etiam serio, & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud Omnipotentẽ Deum eorum omnium, quorum, vel cõmittendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebũtur si vel falsa narrando, vel reticendo vera, in causa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiusmodi Ecclesijs præficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac potissimum quã sint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrũ ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad eius fieri poterit omnia & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur, per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Sinodorum decretis, alijsq; Canonicis sanctionib. continentur, probe cognitæ esse debeant ijs, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt, natũ esse ex legitimo matrimonio, atq; ex parentib. Catholicis, annum trigesimum iam expleuisse, sacris ordinib. saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academię testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneos esse declaretur, ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum: item fidei puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, ĩtegra fama, doctrina deniq; præditum esse. Tamen, quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpe contingit, vt nonnulli scientia vacui, de solo Doctoris titulo, aut priuilegijs glorientur; volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licẽtiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam a publicis Academijs testimonium habuerunt, quod idonei essent ad alios docẽdos, nisi forte aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorũ functione notoria esset. Ita vero inquisitio facienda erit, vt quib. in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operã dederit, cognoscatur. Et quoniã in quibusdam prouincijs nulla sunt Studia generalia, neq; vllæ publicæ Scholæ, neq; vsus habet, vt qui studijs operã nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus, in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & S. Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populũ Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati, valeant satisfacere. Testes præterea deponant, se de scientia promouendorũ certos redditos esse, ex eo quod prædictos promouendos specimen suę doctrinæ publice vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autẽ ad regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Tridentinũ Conciliũ statuit, vt regulares a suis superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant, Declaramus nomine superiorum eos dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri aut Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, siue Definitores, aut Visitatores Capitulum generale repræsentantes, siue alij, quocunque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij generales, vel in Romana Curia Procuratores Ordinum, aut Congrationũ generales in hac parte succedant. Et nihilominus præter superiorum testimonium, qui fidem faciẽt eiusmodi regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari, quæ de ijs diximus, qui publicum suæ doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet serio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi, eos progressus in studijs fecerint, qui in futuro antistite requiruntur. Post inquisitionem vero de fide, vita morib. doctrina & prudentia promouendi, necnon informationem de statu Ecclesiæ, alijsque necessarijs rebus; quæ pariter coram superius expressis Prælatis, iuxta eiusdem Cõcilij decreta fieri debet, professio Fidei Catholicæ à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit: nisi forte qui professionẽ emissurus est, a Prelato inquirente longe distet: tũc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit: quod idem intelligatur de informatione de statu Ecclesiæ accipienda, si quando contingeret, vt in alia prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alia promouendus. Recipiet autem Prælatus prouisionem promouẽdi, præsente notario publico, ac testib. atq; eã à se admissam, ac receptã propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoq; qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco, vbi proprium nomen profitẽtis exprimi solet, nomẽ suum manu propria adscribet. Deniq; his peractis notarius publico instrumento fidem faciet de professione prædicta, adhibitis testib. vt præfertur. Vbi vero totum examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit quam primum clausa, & obsignata, in forma authentica transmittenda erit. In qua re obseruari volumus, vt professio Fidei ijsdẽ omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur, quam felicis recordationis Pius Papa IV. prędecessor noster statuit obseruandã, & vt Prælatus qui instructionem, examẽ, & inquisitionẽ fecit, vel per literas separatas, simul tamẽ cũ processu mittẽdas, vel per subscriptionẽ dicti processus, significet, quãta fides testib. examinatis, eorũq; dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit: simul etiã quid de promouendo ipse sentiat. Processus autẽ sic formati, & ad Curiã trãsmissi, a Cardinale, cui proponẽdi munus incumbit, & a trib. Priorib. Ordinũ Cardinalib. vt moris est, iuxta formam Cõcilij, prędicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendũ, si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Conciliũ Lateran. nouissime celebratum omnes Cardinales, siue maiorẽ partem Collegij adeat antequam Ecclesiã proponat, vt quæ à te

ferente

ferente collega sint audituri, oculata fide quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porro omnia, quæ de promouẽdis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atq; in eorũ promotione seruãda esse declaramus & decernimus, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint ad dignitates Abbatiales, seu Prioratus, seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias Regularũ cuiusuis Ordinis aut etiã secularũ præfecturas, de quib. cõsistorialiter prouideri cõtigerit, atque eos præsertim, quib. præter curã, & regimẽ monachorũ, aut Canonicorũ, clericorũq; regularũ, vel secularium, annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel tẽporalis, excepta tamẽ ætate, circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cũ generalia Concilia nõ statuant, vt personæ promouendę ad regulares dignitates Doctoratus, siue licentiæ gradũ suscipere, vel publicũ testimoniũ ab academia aliqua habere teneãtur, & tamen æquũ sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendũ sustinere valeãt. Declaramus, & statuimus, vt Prælati qui inquirẽdi munus susceperint, studiose, ac diligẽter inquirãt super doctrina eiusmodi personarũ, iuxta modũ & formã superius præscriptã, vt nos, & pro tẽpore futuri Rom. Põtifices, habita de illis vera informatione per processũ, qui ab inquirẽte trãsmittetur certo statuere, ac iudicare possimus, an persona promouẽda vere sit talis, qualẽ dignitas illa, ad quã prouehenda est, exigit, & requirit. Hortamur vero in visceribus Dñi nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac S. Sede nominãdi, præsentãdi, vel etiã eligendi futuros Episc. vel Abbates ius habẽt, vt serio apud se cogitent, quãti momẽti sit hoc negotiũ, ex quo salus animarum, tranquillitas Reipub. incolumitas religionis, propagatio fidei, aliaq; permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad mentem reuocent qđ S. Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quã si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eosq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidẽ precibus, vel humano affectu, aut ambientiũ cupiditatib. sed eorum exigentib. meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero, præsentandis, vel eligẽdis ad regulares dignitates præter ea, quæ superius obseruanda declarauimus, illud quoque paternis his nostris hortationib. & monitionib. adijciendum cẽsuimus, vt nominationis, præsentationis, vel electionis ius habentes eos deligere studeant, atq; omnino conentur, qui non modo eundem ordinem sint ante professi; sed in eod. etiã satis diu laudabiliter versati. Neq; enim decet vt Magistri aliorum esse incipiãt, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui prius non didicerint superiorib. obedire. Eos deniq; qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operã suam in hac re præstabunt serio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tãti momẽti versentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicæ 1591. Idibus Maij, Põtificatus nostri anno 1. A. Card. Montaltus summator. M. Vestrius Barbianus. A. de Alexijs.

78 Et eadem ætas, quæ † in Episcopo, requiritur in Cardinalibus, ex d. c. 1. sess. 24. vers. ea vero omnia iũcto. d. c. 1. sess. 7. & d. c. 2. sess. 22. Maiolus, nu. 13. & Ho
79 jeda 27. vbi sup. Hodie † tamen diaconus Cardinalis esse potest, qui in vigesimo secundo suæ ætatis anno fuerit institutus, ex constitutione Sixti V. de Cardinalium numero, ordine, ętate, tempore, qualitate, & officio, & aduertit Cardinalis Paleottus de sacri Cõsistorij consultatione 4. p. q. 1.
80 De ætate † Abbatissæ, seu Priorissæ videndum est dictum decretum S. Concilij sess. 25. de reg. c. 7. & de
81 † ætate requisita ad beneficia regularia, vide textum in d. clem. ne in agro. §. cæterũ de statu regularium, & sup. in initio citatos, ac Albertũ Trotiũ, d. lib. 2. c. 19. & Coras. 3. p. c. 3. nu. 8. nã circa eam nihil inuenio innouatum per d. S. Concilium Tridentinum. Vide tamen circa intellectum d. §. cæterum, Nauarrum de regularib. commentario. 3. nu. 43.
82 Tandem † aduertendum est, quod prouisio facta non habẽti ætatem in beneficio requisitam, est nulla, vt per Fla. Paris. de resignatione beneficiorum, li. 4. q. 9. ex nu. 20. Emman Rod. in summ. 1. tom. c. 30. nu. 1. Vegam in summa 1. p. c. 36. casu 5. & 21. Azor.
83 d. c. 5. q. 12. Etiam † in cõscientia P. Ledes. in summa 2. p. tract. 7. ca. 2. 7. conc. 17. difficult. pag. 361. Quidquid velit Io. Quintin. in repetit. c. de multa. de Preben. nu. 66. & seq.
84 Quod procedit etiam si ad ætatem † requisitam desit, quantumuis paruum & modicum tempus, vt vnus dies, vel hora, nam in his, quæ à iure sunt determinata & limitata, non licet arbitrari. Facit, quod tradit Thomas Sanchez de matrim. lib. 1. disput. 16. nu. 4. Quidquid alias circa ætatem ordinum male teneant P. Ledes. 1. p. summæ de sacramento Ordinis, c. 7. concl. 1. 1. difficult. & Vega in lib. Espejo de Curas, c. 14. nu. 42.
85 Secundo procedit † etiã in præsentatiõne, Nauar.
86 cons. 2. nu. 1. de ætate, & qualitate. Et † in oppositione: nam etiam tempore oppositionis, & petitionis requiritur habilitas, & qualitas requisita. Io. Guttier. cons. 44. n. 7. & Zauallos q. 693. ex nu. 7. Perez de Lara de anniuersa. & capella. lib. 2. c. 9. nu. 55. & 58.
87 Vnde videtur † falsum, quod ait Emman. Rodrig. d. c. 30. n. 1. vers. Lo tercero, & cum eo Vega. d. c. 36. casu 16. quod laicus potest se opponere ad beneficiũ presbyterale in Ecclesia, vbi est statutum, quod obtinens beneficium intra annum fiat presbyter, dũmodo attigerit 25. annum. Nec id dicit Nauarr. quem
88 ipsi allegant in manuali, c. 25. nu. 116. nam † non loquitur de laico, sed de clerico saltem primæ tonsurę intelliguntur. Et quod ibi subdunt Emman. Rod. & Vega, quod quando patronus præsentat absentem ad certum beneficium, sufficit, quod tẽpore, quo accedit nuntius cum schedula, habeat ætatem requisitam, vt sentit, inquiunt, Nauatrus, accipiendum est, iuxta supradicta c. 1. a nu. 32.
89 Ætas à natiuitate † connumeranda est, non à die conceptionis, vt contra glossam regulæ Cãcellariæ, 17. recte tradunt Couarru. in 4. 2. p. c. 8. §. 2. nu. 3. & Molina sup. d. disp. 573.
90 Eademque ætas, & † habilitas, quæ requiritur & sufficit ad titulum beneficij, requiritur & sufficit ad coadiutoriam a Papa concessam, Caputaq. decis. 127. p. 1. & post hæc Gonçalez gl. 5. §. 9. nu. 6. & 90.

C A P. V.

De Coniugatis.

S V M M A R I A.

Coniugati, qui ordinari prohibentur, sunt incapaces beneficiorum, nu. 1. Adeo, vt etiam beneficia ante matrimonium obtenta amittant, num. 2. Et procedit etiam in administratione Ecclesiastica, nu. 3.

Nec ex dispensatione Episcopi possunt habere beneficium etiam simplex num. 4. Et concordia Capræ bene improbatur per Hoiedam.

Episcopus enim non dispensat contra ius, nisi in casibus à iure expressis. nu. 5.

An, & quando clerici coniugati gaudeant priuilegio fori remissiue. num. 5.

1 SIne vxore† præterea is esse debet, cui de beneficio
prouidetur. Coniugati enim qui ordinari prohibentur, sunt incapaces beneficiorum c. 2. c. diuersis fallacijs, & c. cum decorem, de clericis cõiugatis, & facit tex. in c. vnico, vers. in cæteris autem eod. tit. in 6. de quo bene Lamb. de iure patr. 1. p. 2. lib. q. 7. art. 3. Capra reg. 97 à nu. 23. & Hojeda de incompatibil. benefic. 1. p. c. vlt. nu. 76. & 77. & Fla. Parif. de resign. benefic. lib. 4. q. 2. à nu. 27. & 99. & Tho. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 42. nu. 14. Gonçal. ad regulam mensium 9. l. 2. nu. 68. Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 34.
2 dub. 21. Adeo, vt† etiam beneficia ante matrimoniũ
3 obtenta amittant, vt dicetur infra 1. p. c. 8. Et† procedit etiam in administratione Ecclesiastica, nempe, quæ personæ Ecclesiasticæ assignatur, cuius etiam sunt incapaces, licet non sit beneficium, Cæsar de Grassis decis. 114. & 91.

4 Nec ex dispensatione† Episcopi possunt habere beneficium etiam simplex, vt contra antiquos tenet bene probans Abbas nu. 7. in c. Ioannes, de clericis coniugatis. Selua de benefic. 1. p. q. 7. num. 18. Lamb. supra num. 8. Probus ad Monachum in c. nullus, de temporib. ordinationum, in 6. num. 14. & 15. & cum Hostien. Cardin. & Abbate, in d. cap. Ioannes. Rosiniacus de benefic. cap. 3. à nu. 3. Hojeda, n. 77. & Fla. Parif. sup. num. 29. & Henriq. in summa lib. 13. c. 14. §. 1. in textu, & gloss. lit. K. & post hęc Gonçalez sup. nu. 69. Et hanc dicit magis communem opinionem
5 modernorum, Capra supra numer. 43. Cuius† concordiam ibi nu. 48. & 49. bene improbat Hojeda ibi; Episcopus enim non dispensat contra ius, nisi in casibus à iure expressis, vt alias dicetur infra, 1. part. cap. 5. num. 344. & in proposito Thom. Sanchez supra num. 18.

6 Et an & quando clerici coniugati† gaudeant priuilegio fori, vide textum in d. c. vnico, & ibi Dominicum Franchum, & alios, & S. Concilium Tridentinum sess. 23. de reform. cap. 6. vers. in clericis vero coniugatis, & l. 1. tit. 4 lib. 1. recopil. & ibi Azeuedũ, Couarruuiam practicarum cap. 31. à num. 6. & cap. 32. & Io. Guttierrez de iuramen. confirmato. 1. p. c. 17. à num. 11. & Thomam Sanchez, qui late d. lib. 7. disputat. 46.

C A P. V I.

De Bigamis.

S V M M A R I A.

Beneficiandus non debet esse bigamus, nu. 1. Nam bigami incapaces sunt beneficiorum, cum ad ordines promoueri nequeant, num. 2.

Episcopus non potest dispensare cum bigamis, non solum ad sacros ordines, sed nec ad minores, aut primam tonsuram, aut beneficium etiam simplex, à nu. 3. & ponitur declaratio S. Congregationis. nu. 4. & 5.

Episcopus ordinans bigamum etiam in minoribus ordinibus, seu prima tonsura, grauiter peccat, nempe mortaliter, & etiam conferendo ei beneficium, nec valet collatio, nu. 6. & secundũ Nau. videtur suspensus ipso iure à collatione ordinis, quem contulit bigamo, & etiam à missando per vnum annum, nu. 7. Sed contrarium refertur tenere S. Congregationem: & de pœna suspensionis à collatione ordinis nullus est canon. Et pœna suspensionis à missando non videtur lata ipso iure, sed ferenda per sententiam, à nu. 8. & 2. seqq.

Quãuis ex noua constitutione Sixti V. contra clericos male promotos, suspensus esset à collatione ordinum, & executione Põtificalium, & c. illa est iam redacta ad terminos iuris communis, & Concilij Trid. nu. 11.

Dictum Toleti, quod S. Congregatio Concilij ex sententia Sixti V. Episcopum cum vero bigamo, qui duas successiue duxerat dispensantem ad primam tonsuram & beneficium simplex iudicauit ipso iure suspensum ab ordinum collatione, procedit iuxta d. constitutionem Sixti V. nu. 12.

Improbatur sententia multorum dicentiũ, Episcopum posse dispensare cum bigamo in minoribus, saltem vbi maxima causa esset dispensandi, aut quoad vsum susceptorum. numero. 13. & 14.

Bigamia est triplex, vera, interpretatiua, & similitudinaria, & quæ sit illa. nu. 15.

Contrahitur bigamia interpretatiuà, quando quis vxorem adulteram cognouit, etiam ignoranter, vt est communis, nu. 16. Quamuis contra eam male teneant aliqui: quia ista bigamia non est voluntaria, quod parum refert, cum ista irregularitas præcipue sit inducta ob defectum Sacramenti. Et diuersa est ratio in irregularitate, ex occisione hominis iusta, à nu. 17. & seq. Reliqua de bigamia irregularitate, per quos sunt videnda, num. 19.

1 NOn sat est beneficiandum sine† vxore tũc esse, sed vlterius opus est, quod non sit bigamus: nã
2 †bigami incapaces sunt beneficiorum, cum ad ordines promoueri nequeant, c. 1. & 2. 33 distin. c. 1. 2. & 3. de bigamis, & omni priuilegio clericali nudati sint, meriq; laici existimẽtur, c. vnico de bigamis in 6. Facit etiam S. Conciliũ Tridentinum, ses. 23. de refor. c. 17. ad fi. ibi: Dummodo non sint bigami, Lãb. de iure patronatus 1. p. 2. lib. quæst. 7. artic. 13. Coras. de benef. 3. p. cap. 4. num. 2. & Sayrus de censuris, libro 6. cap. 5. nu. 9. Auila eod. tract. de censeuris, 7. p. disp. 8. dub. 1.

3 Nec Episcopus† potest dispensare cum bigamis, non solum ad sacros ordines, c. 2. de bigamis, vbi gl.
4 & Abbas, Coras. ibi. sed † nec ad minores, aut primam tonsuram, aut beneficium etiã simplex, vt apparet ex d. c. vni. & d. decreto Concil. Et† censuit S.
5 Cõgreg. eiusd. Concilij his verbis: Episcopus authoritate sua ordinaria cum sibi subdito vero bigamo, qui alias cum duabus virginibus successiue legitimũ matrimonium contraxit, & consummauit, & modo defunctæ sunt, dispensare non potest, vt primã tonsuram, & simplicia beneficia a se, vel ab alijs accipiat. Ita censuit Congregatio die 30. Ian. 1589. Et Sixtus V. approbauit.

6 Vnde Episcopus † ordinans bigamum etiam minoribus ordinibus, seu prima tonsura, grauiter peccat nempe mortaliter, & etiam conferendo ei beneficium, nec valet collatio, Nauarrus cons. 3. & 4. de bi
7 gamis, qui† etiam ait, Episcopum ordinantem videri suspensum ipso iure à collatione ordinis, quem

con-

contulit bigamo per eundem annexum, ex cap. eos,
& c. fi. de temporib. ordinationum, lib. 6. & c. nullus
pœnitentem. 55. distinct. per quod inquit, potest di-
ci etiã suspensus ipso iure vno anno à missando. Ad-
8 ditio† tamen super d. conf. 3. ait referri Congregatio
nem censuisse, Episcopum non potuisse dictas colla-
tiones facere, sed quod non incurrat ob hoc ipso iu-
9 re in aliquam certam pœnam. Et † quidem de dicta
pœna suspensionis à collatione ordinis, quem contu
lit bigamo, nullus est canon. Nam dictum c. eos, &
d. cap. fin. non loquuntur de ordinatione bigami, &
pœnæ non sunt extendendæ ad alium casum, re-
10 gul ordin. libro sexto, cum alijs. Nec † dicto capit.
nullum pœnitentem. ponit talem pœnam suspen-
sionis à missando, potest intelligi, quod non sit lata
ipso iure, sed ferenda per sententiam, vt colligitur
ex illis verbis, Ab ea die, qua ei potuerit hoc appro-
bari, quæ videntur denotare eam pœnam esse impo
11 nendam, cum delictum in iudicio probabitur. Et†
quamuis ex noua constitutione Sixti Quinti, con-
tra clericos male promotos à collatione ordinum,
& executione Pontificalium, eo ipso suspensus, &
ab ingressu Ecclesię interdictus existeret, illa est iam
redacta ad terminos iuris communis, & Cõcilij Tri
dentini, vt dictum est supra secũda par. cap. vltimo.
num. 70.
12 Et quod† dicit Toletus in sum. li. 1. ca. 68. 4. concl.
quod d. S. Congregatio Concil. ex sententia Sixti V.
Episcopum cum vero bigamo, qui duas successiuè
duxerat dispensantem ad primam tonsuram & be-
ficium simplex, quod etiam eidem dispensato contu
lerat, iudicauit ipso iure suspensum ab ordinum col-
latione, dispensatum autem ab exercitio suspensũ,
& beneficij nullam fuisse collationem, nec fructus
suos fecisse, procedit iuxta dictam constitutionem
Sixti Quinti.
13 Vnde etiam †conuincitur sententia diui Thomæ,
in 4. distin. 27. quæst. 3. articul. 3. & aliorum ibi, &
Turrecrematæ in cap. lector. 34. distinctione, artic.
2. per textum ibi, Gomezij de Breu. nu. 20. & 21. ad-
ditio. Rotæ decis. 1. de bigamis in nouis, Couarru-
uias in Clemen. si furiosus. p. 1. §. 2. num. 4. Nauarri
in manua. ca. 27. num. 197. Hojedæ de incompatibi
litate beneficiorum 1. part. cap. 23. num. 167. Salze-
di in praxi crimin. Bernard. Diaz. cap. 16. litera C.
Vgolini de irregular. cap. 56. §. 7. num. 2. Zerolæ in
praxi Episcopali, 1. part. verb. irregularitas. §. 17. &
2. part. verb. bigami. §. 2. 3. & 4. Syluestri in summa,
verbo bigamus, quæst. 7. num. 7. Soti in. 4. distinct.
27. quæst. 3. artic. 3. P. Ledesmæ de matrimonio, q.
66. artic. 5. Enriquez in summa, lib. 12. cap. 6. §. 11.
& lib. 14. cap. 20. §. 2. Candelabri Aurei, de irregula-
ritate, prima specie, num. 34. Emmanuel Rodrig.
in summa, tomo 1. cap. 157. num. 6. & quæst. regula-
rium, tomo 1. quæstio. 24. artic. 2. Vegæ in summa,
1. part. cap. 38. casu 1. & in Espejo de Curas, cap. 12.
num. 321. & cap. 14. num. 38. & Sayri de censuris,
lib. 6. cap. 6. num. 11. qui dicunt, Episcopum posse dis
pensare cum bigamo in minoribus, saltem vbi ma-
xima causa esset dispensandi, ait quoad vsum susce-
ptorum. Quam sententiam propter tantorum viro
rorum authoritatem dicit probabilem esse, & in pra
xi seruari posse, vbi fuerit vsu recepta, Suarez infra
citandus, num. 5. & vti probabiliorem sequitur Th.
Sanch. d. lib. 7. disput. 6. num. 11. tenens, posse dispen
sare quoad ordines minores, etiam suscipiendos,
idem tenet Auila. d. disp. 7. dub. 4. & Açor instit. mo-
ral. 2. p. lib. 5. cap. 20. q. 2. lib. 6. c. 4. q. 8. & 11. qui ait,
posse Episcopum dispensare cum bigamo, vt acci-
piat Ordines minores, & beneficia simplicia: subdit
tamen d. dict. quæst. 11. in fin. neutrum esse vsu rece-
ptum.
14 Sed mihi non probatur† ista sententia, præsertim
stante Concilio vbi supra, ex quo, & ex d. ca. vnico,
contra quæ non potest Episcopus, tanquam inferior
dispensare, clare colligitur absolute Episcopum non
posse dispensare in bigamia vera, vel interpretatiua
etiam quoad minores, aut vsum susceptorum, & te-
nent. Domin. num. 5. Franchus, num. 4. & alij in di-
cto cap. vnico. Albertus Trotius, de vero & perfecto
clerico, lib. 2. cap. 11. num. 6. Villadiego de irregula-
ritate, c. 6. circa. fi. vers. circa bigamum. Lamb. 1. p. 2.
lib. q. 7. art. 13. nu. 4. Greg. Lop. in l. 5. tit. 5. p. 1. verb.
dos mugeres, in fin. Maiolus de irregular. lib. 1. cap.
33. num. 14. recte Ludo. Lopez. instruct. conscien-
tiæ, 2. tomo 2. part. cap. 22. Tolet. d. cap. 68. & Suar.
5. tomo de censuris, disputat. 49. sect. 6. num. 4. & 5.
Zauall. q. 559.
15 Est autem bigamia triplex, †vera, interpretatiua,
& similitudinaria, iuxta gl. receptam in c. 2. de biga-
mis, quam sequuntur ibi Doct. Vera est, quæ con-
trahitur ex duobus matrimonijs validis, & consum
matis. Interpretatiua est, quæ contrahitur ex cõsum
mato contracto cum vna sola, ab alio corrupta, aut
cum virgine, post adulterium ab ea commissum co-
gnita, aut ex duobus matrimonijs consummatis, in-
ualidis, aut vno valido & altero inualido. Similitu-
dinaria est, quæ contrahitur ex matrimonio cõtra-
cto, & cõsummato, etiam cum virgine per astrictos
ordine sacro, aut voto solemni. ca. quotquot. 27. q. 1.
& cap. fin. de bigamis, vt latius deducitur per infra
citandos.
16 Contrahiturq; bigamia† interpretatiua, quando
quis vxorem adulteram cognouit etiam ignoranter,
cap. si cuius, cap. si laici. 34. distinct. quia hic non agi-
tur de irregularitate ob culpam, seu delictum, indu-
cta, sed ob defectum Sacramenti, ca. acutius 26. dist.
cap. nuper, cap. debitum, & cap. fin. de bigamis, & ita
tenet communis sententia, quam sequuntur Alber-
tus Trotius, d. lib. 2. cap. 11. num. 2. Villadiego de ir-
regul. c. 13. vers. dixi etiam quod bigamus, addit. Ca-
pellæ Tolos. decis. 235. Nauarr. in manua. c. 16. num.
27. & c. 27. num. 195. Couar. d. §. 2. nu. 3. Maiolus d.
c. 33. nu. 6. Salzed. d. c. 16. litera F. Ioan. Guttierrez.
canonic. quæst. lib. 1. cap. 25. num. 15. & 16. Vgol. d. c.
56. §. 2. nu. 7. Candelabrum Aureum supra num. 5.
Lud. Lopez 2. tomo, 2. p. c. 22. Vega 1. p. summ. cap.
38. cas. 2. & in espejo de Curas, c. 12. nu. 299. & cap.
14. num. 37. Carbo. de legibus, lib. 8. disput. 13. cap. vl
timo. Tolet. lib. 1. c. 66. & Suar. d. disput. 49. sect. 3. n.
15. Soto & alij statim citandi, & Tho. Sanch. d. lib. 7.
disput. 84. num. 15. & Zumel. 1. 2. q. 76. art. 4. dispu-
tat. 3. & 4.
17 Quamuis† contra hanc communem, & receptam
sententiam male teneant Coras. d. cap. 4. num. 4. &
P. Ledesma. q. 66. art. 3. ad finem, & in summa de ma
trimo. cap. 32. 6. concl. ad fi. vbi docet, quod qui ex
ignorantia inuincibili duxit viduam, aut ab alio
corruptam, vel accessit ad propriam vxorem post
eiusdem adulterium, non inducit in bigamiæ irre-
gularitatem, quia ista bigamia non est vllo modo
voluntaria.
18 Quod † parum refert, cum ista irregularitas præ-
cipue sit inducta ob defectum Sacramenti, vt di-
ctum est, & diuersa est ratio in irregularitate ex oc-
cisione hominis iusta, nam ista est inducta ob defe-
ctum perfectæ lenitatis in ipso occisore, & ideo de-
bet esse voluntaria, &c. Et quod dicit Cucchus. in in

1 SCientia deinde, ſeu literatura † in beneficiando exigitur. c. cum in cunctis. de electione. ca. graue nimis. de Præb. Clem. 1. de ætate & qualit. & Concil. Trid. ſeſ. 24. de refor. c. 18. quia circa ſpiritualium adminiſtrationem eſt potiſſimum neceſſaria; c. niſi cũ
2 pridem. §. pro defectu. de renunt. Et † illiterati ab ordinib. etiam repelluntur, c. præcipimus. 4. diſt. c. illiteratos. 36. diſtin. c. pœnitentes 55. diſtin. & c. ſi. de tẽporib. ordinat. in 6.

3 De qua ſcientia ſeu literatura ad beneficia, † & ordines requiſita, videnda ſunt Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 4. 11. 13. & 14. Concilium Prouinciale Mediolan. quartum, ſub Cardinali Carolo Borromeo. Imola. Card. & Boniſac. in d. Clem. 1. Albertus Trotius de vero & perfecto clerico. lib. 2. c. 33. cum ſeqq. Selua 3. p. de beneſ. q. 5. ex num. 1. Rebuffus in praxi tit. requiſita ad collationem bonam, à num. 42. & de pacificis poſſeſſoribus. nu. 261. alias 213. Lamber. de iure patr. 1. p. 2. lib. q. 9. art. 24. Cora. de beneſ. 3. p. c. 5. Ioan. Nicol. Gimonteus tit. 11. c. 7. à nu. 10. Duar. lib. 4. c. 2. P. Gregor. c. 37. à nu. 3. Quintanaduennas lib. 1. Eccleſiaſt. con. cap. 65. à nu. 12. vſque ad finem capitis. Bernard. Diaz. in pract. crimina, ca. 21. & ibi Salzed. Nauarr. in c. ſi quando. de reſcrip. except. 12. cum ſeq. vſq; ad 18. & in manua. c. 27. nu. 205. Hojeda late de incompat. beneſ. 1. p. c. fin. à num. 28. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu. 425. Villadiego de irregul. cap. 15. Maiol. lib. 1. cap. 32. Vgoli. eod. tract. cap. 3. §. 2. Flamin. Pariſ. de reſignat. beneficiorum. lib. 4. quæſt. 4. a num. 2. & lib. 5. quæſt. 3. a num. 67. Zerola in praxi Epiſcopali. 1. p. verb. ordo. Sylueſt. in ſum. verb. clericus. 2. §. 1. Soto in 4. diſtin. 25. quæſt. 1. art. 4. Enriquez in ſumma. lib. 10. cap. 16. §. 2. Emman. Rod. 1. to. ſummæ, c. 162. & 1. tom. quæſt. reg. q. 24. art. 7. Candelabrum aureum 2. p. tit. de ſuſpenſione, à num. 85. Lud. Lop. inſtruct. conſcientiæ. 2. tom. 2. p. c. 24. P. Ledeſma in ſumma de Sacramento ordinis. cap. 7. & Sayrus de cenſuris, lib. 6. c. 13. à nu. 4. & Gonç. ad reg. menſium, gl. 4. à nu. 60. Leſſius de iuſt. & iur. lib. 2. c. 34. dub. 24. & Açor. inſtitut. moraliũ. 2. p. lib. 6. cap. 6.

4 Et notandum eſt, primo, † quod licet ad primam tonſura ſolum requiratur, quod quis ſciat legere, & ſcribere, Concilium Trid. d. ſeſſ. 23. c. 4. tamen ad beneficium, etiam ſimplex, maior ſufficientia requiritur, nempe quod ſciant legere, cõſtruere, & cantare, gloſſ. in Clemen. 1. de conceſſ. Præbend. verb reputamus. quam ibi ſequuntur Imola, Card. & Abbas, nu. 1. Franchus. in cap. ſi pauper. de Præb. in 6. ſub nu. 2. Gom. de expect. nu. 79. Sindon. de offic. Eccleſiaſt. 6. p. c. 16. Enriq. lib. 9. c. 31. ſub §. 8. Nauarrus de oratione, miſcella 43. nu. 3. & in d. ca. ſi quando except. 13. num. 13.

5 Vbi † tamen videtur velle ſufficere, quod ſciat legere, & conſtruere, quod videtur verum, & praxi receptum, non enim ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit d. gl. & Doct. de cantu procedet in beneficio ſeruitorio Hojeda ſupra nu. 38.

6 Modo † requirat ſeruitium perſonale, & non poſſit per ſubſtitutum deſeruiri; quamuis nec in bis, vt in dignitatibus, Canonicatibus, portionibus, & curatis ſoleat multum curari de cantu, nec in eo fieri examen, quia vſu, & exercitio addiſci ſolet, quod ſufficit ad exercendum officium, facit Domin. in d. c. ſi pauper, & quod tradit Gom. ſup.

7 Nec † requiritur, quod illud exactè ſciat, Creſcen. deciſ. 12. de conceſſione Præbendæ, Rota in vna Calagurritana portionis de Amarita 27. Ian. 1576. corã D. Cantuccio, quæ eſt ſecunda pars diuerſ. deciſ. 16. nu. 5. vbi dicitur, quod parum ſciens, etiam ſine ſpe plus proficiendi, dicitur habilis ad beneficia non requirentia ſcientiam, vel magnam curã, vt per Imolam, nu. 7. & Boniſacium 49. in d. Clem. 1. de ætat. & qualitate, & ſic quod parum conſtruens eſt habilis ad beneficium ſimplex, &c.

8 Et † accedit, quod docet Hojeda ſup. nu. 39. nẽpè quod ad beneficiũ ſimplex, quod ſeruitium aliquod non requirit nec ordinem aliquem habet annexum, ſufficit prima tonſura, & ſufficientia quę ad eã requiratur, nempe quod ſciat fidei rudimenta, ac legere, & ſcribere, & quod aliquãtulum linguam Latinam intelligat, vt poſſit eſſe aptus ad officium recitandũ.

9 Quod † etiam docet Flam. Pariſ. d. lib. 4. q. vlt. num. 30. dicens, quod obtinentes ſimplicia beneficia, ſufficit vt ſciant, & poſſint recitare horas Canonicas, ad quas tenentur: & poſt hæc Gonçal. d. gl. 4. nu. 73. ait, quod ſufficit vt ſciant, & poſſint recitare horas Canonicas, ad quas tenentur, nec non conſtruere, & intelligere, & Açor. d. c. 6. q. 2. & 3. quod ſcire debẽt Latine legere, & intelligere, vt preces horarias recitare poſſint.

10 Et ordinatus ordine † ſacro cenſetur idoneus ad beneficium ſimplex. Rota d. deciſ. 16. p. 2. diuerſ. nu. 1. & in Burgen. beneficij de anno 1595. ſup. relata, c. 1. nu. 168. & in Abulen. beneficij. 26. Iunij 1596. ſupra adducta, 6. p. c. 24. dub. nu. 47. Pacia. de probat. lib. 2. c. 34. nu. 125. & poſt hæc Gonçal. d. gl. 4. nu. 84. qui alios citat.

11 In beneficijs autẽ, † quę aliquem ordinem habent annexum, ea ſcientia requiritur, quæ neceſſaria eſt in ordine annexo. Hojeda d. nu. 38. & Açor. d. q. 2. & faciunt declarationes S. Congregationis, ſup. adductę, d. 6. p. c. 2. nu. 244.

12 Difficultas eſt, an collatio † beneficij facta imperi
13 to, ſeu illiterato, ſit nulla ipſo iure. Et † eſſe nullã tenet Innoc. & Abb. in c. cum noſtris, de conceſ. Præb. Fel. in c. per tuas, de ſimonia, Rebuſ. de pacific⁹. poſ. à nu. 261. alias 213. Prob. ad Mona. in c. nullus, de tẽporib. ordina. in 6. à nu. 25. Coraſ. d. c. 5. n. 3. Bernar. Diaz. d. ca. 21. nu. 6. & ibi Salzedo, dicens communẽ litera H. Hoieda ſupra nu. 29. Flam. Pariſ. d. q. 4. nu. 3. Quintanad. d. lib. 1. cap. 6. nu. 12. & lib. 4. nu. 130. Vgol. d. c. 3. §. 3. n. 1. & 2. Emm. Rod. ĩ ſum. 1. to. c. 29. nu. 3. & Vega. 1. p. c. 36. caſu 17. & Leſſius d. lib. 2. ca. 34. nu. 129. & Açor. d. lib. 6. cap. 6. q. 3 4. & 5. & c. 26. quæſt. 11.

14 Sed id non debet † intelligi de his, qui non habent ſcientiam competentem, aptam, condignam, & idoneam beneficio, quæ requiritur, vt licite, recte, & ſine peccato conferatur beneficium, iuxta dicta, & citatos, quamuis etiam in his id velle videantur Rebuff. Bernar. Salzed. Hoieda, Flam. Emman. Rodri.
15 & Vega ibi. ſed † de penitus illiteratis, & imperitis, ita quod neſciant legere, licet enim defectus ſcientię competentis reddat collationem iniuſtam, non tamen nullam, ſi non reddit prorſus illiteratum: facit cap. fin. de ætate & qualitate, & Conc. Trid. ſeſ. 7. de reform. cap. 3. ibi: Irritetur, ita Nauar. de oratione miſcella. 40. numero. 8. & idem dixerat miſcella. 33. numer. 7. vbi ait Alexand. III. in d. cap. cum in cunctis, etiam requirere tantam literarum ſcientiã ad omnia beneficia, quanta eſt ad illa bene gerenda neceſſaria, ad hoc, vt illorum collatio ſit bene facta, licet non quoad hoc, vt ſit valida, & in d. c. ſi quando, except. 13. nu. 8. ait, collationem beneficiorum, factam eis, qui nil penitus Latine callent, modo ſciant legere, eſſe validam, ſaltem de conſuetudine, & praxi antiqua, & noua.

16 Licet † videatur sibi contradicere in excep.16. ad primum, ex nu.1. sed vt patet, nu.11. loquitur ibi de
17 omnino illiteratis. Et hoc † videtur tenere Franc. in d.c.si. de temporib.ordin. in 6.nu.2. qui ait, quod collatio beneficij facta penitus illiterato non tenet.

18 Pro qua sententia facit, nam etiam in † promouendis requiritur grauitas morum in d.c.cum in cũctis: & tamen collatio facta criminoso, si crimen non inducit irregularitatem, valet, vt dicetur c.seq. à num. 47. & ita tenendum est omissa distin. Vgolin. d.§.3. nu.2. & 3.

19 Nec obstat, quod illiteratus, † seu imperitus sit irregularis, d.c. illiteratos. 36. distin. Nauar. c.27. num. 205. Vgol. d.c.3. & Suar. 5. tom. disp. 51. sect. 1. a nu. 8. Auila de censur. 7. p. disp. 4. dub. 1. Gonç d.gl.4. nu. 41. atq; adeo collatio illi facta sit nulla, iuxta tradita inf. c.11. quia quicquid illi dicãt, hanc non existimo esse proprie, & stricte irregularitatem, maxime si nõ sit penitus, & omnino illiteratus, sicut etiã defectus morum non est irregularitas. Et ita tenet Enriq. lib. 10. c.16. §.2. & in gl. ibi litera Q. & lib. 14. c.8. §.11. gl. litera B.

20 Et post hæc † vidi Hier. Gonç. d.gl.4. vbi à nu.47. docet, quod collatio beneficij, facta illiterato, est ipso iure nulla. Quod tamen, nu.48. declarat, primò, vt solum procedat in eo, qui nunquam literas didicit, ita vt prorsus illas ignoret; quia ille dicitur prorsus illiteratus, qui non habet aliqua principia, in quo nobiscum conuenit. Secundo declarat nu.49. cum Salzedo vbi sup. quod licet collatio facta prorsus illiterato, sit à principio nulla, si tamẽ postea addiscat literas, & is qui contulit non pœniteat, pristina collatio tacita quadam collatione superueniente reuiuiscit, quod tamen mihi non placet ex dictis alias, infra de excommunicato, c.13. huius partis, num.88. tunc etiam, quia ex non pœnitentia, seu ex taciturnitatẽ sola nõ potest induci collatio. Selu. de bene. 3. p. q.10. 3. casu, nu.15. Sylu. ver. beneficium 3. q.19. cũ alijs. Tertio declarat, nu.50. cum Rota, decis.13. nu.5. de probat. in antiquis. Staphileo 9. forma expectatiuarũ, nu.23. & Rota dec.16. nu.4. 2. p. diuers. quod procedat in beneficijs curatis, seu Canonicatibus vbi requiritur industria & consilium: secus autem in beneficio simplici, quod etiam mihi non placet, nã etiam ad beneficium simplex, videtur inhabilis omnino illiteratus, iuxta supradicta.

21 Beneficiatus autem, qui † non habet scientiam cõpetentem beneficio, quamuis collatio valuerit, tenetur addiscere, quam primũ commode possit, & alias tenetur illud dimittere. Nauar. in d.c. si quando, exc. 18. nu.4. & 8. cons.8. nu.4. de Preb. Quintanad. d.c. 6. nu.18. & Açor. 1. p. lib.10. c.13. q.18.

22 Et † etiam fructus restituere, tanquam indignus, Arag. 2.2. q.62. ar.2. vers. tertio etiam est certum.

23 Quod † tamen de restitutione fructuum non videtur verum, nam ratione tituli eos facit suos, ad tradita sup. 3. p. c.1. illat.1. à nu.7.

24 Et collatores † conferentes beneficia habentibus defectum scientiæ competentis, seu alias indignis; non solum peccant mortaliter, sicut etiam indignus acceptans beneficium peccat. Lamb. 1. p. 2. lib. q.10. art.2. nu.10. & Cosmas Philiarch. de offic. Sacerdo.
25 2. p. lib.4. c.22. vers. ratione beneficiorum. Sed † etiã tenentur Ecclesiæ de damno & interesse. Ancha. in d.Clem. de ætat. & qualit. vltim. notab. Fel. in d.c. si quando, de rescrip. nu.7. & ibi Nauar. excep.16. nu. 3. & de reditib. Eccles. q.2. monito.23. Palac. Rub. in repet. c. per vestras, notab.3 §.26. nu.11. Couar. in regul. peccatum. 2. p. §.7. nu.2. Io. Guttier. canonic. q. li. 2. c.11. nu.44. Soto de iust. & iure, lib.4. q.6. art.3. ad 6.1. conc. Mercado in sum. lib.6. c.17. vers. pero si eligieron, Cosmas Philiarc. d.2. p. lib.6. c.23.1. & 3. d. P. Nauarra, de restit. lib.2. cap.2. nu.172. 173. & 189. Arag. sup. Salon. 2.2. q.63. art.2. Valentia. 3. to. disp. 5. q.7. pun.2. 6. q. Emm. Rod. in sum. 1. to. c.29. nu.2. & c.108. nu.3. Vega, 1. p. c.36. casu 3. & 8. & 2. p. c.17. cas.1. in prin. & P. Ledesm. in sum. x. par. tracta. 7. cap. 1. circa 15. conc. & Rebell. 1. p. lib.3. quæst.4. nu.14. Lessius d. lib.2. c.34. nu.74. Açor d. lib.6. 2. p. c.15. q. 15. & post hæc Gonçalez. d.gl.4. à nu.51. & tracta. 8.
26 c.4.1. conc.2. difficult. Et † tenentur Ecclesiæ restituere fructus, & redditus, quos iste indignus quotannis percipit ex beneficio indigne, Mercado sup. quẽ sequitur Io. Guttier. vbi supra, & idem dicunt P. Na-
27 uarra, Aragon, Valentia, & Emman. sup. Non † est indistincte verum, quod ipse Nauarra ibi ait d. num. 189. & sequitur Ioan. Guttier. num.45. & Emmanuel Rodrig. vbi supra, & quæst. regular. 2. tom. quæst.52. art.5. Vega d.c.17. casu 1. in prin. & Iacob. Sbrosius, de Vicario Episcopi, lib.2. q.100. nu.2. quod collatio facta indigno est nulla in vtroque foro, & contra est quod ait Lessius d.c.34. nu.57. quod etsi omnis conditio, quæ reddit hominem indignum beneficio, sufficiat ad irritandum collationem, vel electionem indigni, non tamen omnis reddit ipso facto collationem irritam, de quo supra à num.14. & cap. sequen. à num.38.

28 Et cum collatio † non sit nulla, & ipse indignus non teneatur fructus restituere, sed illos faciat suos ratione tituli, vt dictum est, videtur etiam conferentem non teneri illos restituere, sed solum ad damna
29 inde sequuta. Et † istorum sententia procedere posset, quando collatio esset nulla, & quando non esset titulus beneficij, sed merum salarium, vt in Cathe-
30 dris, & alijs officijs: † in quibus etiam ipse indignus teneretur restituere fructus, seu redditus, siue emolumenta officij, cum non habeat alium titulum ratione cuius illos percipiat, nisi ipsum officium, ad quod vt supponitur, est idignus, & insufficiens: & sic illud non adimplet, vt debet, &c & ita procedet, quod ait Rebellus supra, quod Ecclesiæ, siue reipublicæ restituendum est principaliter ab ipso ministro indigno, & in defectum eius à collatoribus stipendium, quod ipse recepit dempta ea parte, quam arbitratu prudentis meretur.

31 Secundo notandũ est, quod licet † de iure cõmuni antiquo in nullo beneficio requiratur aliquis gradus Doctoratus, vel licentiæ, nec etiam Baccalaureatus, tamen hodie, ex sacro Concil. Trid. in aliquib. requiritur gradus Doctoratus, vel licentiæ.

32 In primis † ad episcopatum assumendus debet esse Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in Theologia vel iure Canonico, aut publicũ alicuius Academiæ testimonium habere, quo idoneus ad alios docendos ostendatur, & si regularis fuerit, à superiorib. suę Religionis, similem fidẽ habeat, vt in S. Conc. Trid. ses.22. de refor. c.2. quod etiam habetur, ac declaratur ex constit. Greg. XIIII. de forma faciendi processus super promouendis ad Ecclesias Cathedrales quam supra posui, c.4. nu.77. & in Conc. Prouinciali Compostellano, actio.2. decreto.2.

33 Circa † quod decretum Concil. Trid. cum quæreretur, an principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria iurisdictio, cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus competit, necessario conferri debeat Licentiato, vel Doctori, vt principalis dignitas in Cathedrali, Congregatio. 12. Decembris, 1589. censuit negatiuè, quia hoc nullibi cauetur

necur esse necessarium, & Concil. quando loquitur de dignitatibus, cap. 12. sess. 24. hortatur, vt conferantur Doctoribus, non præcipit.

34 Secundo Scholastria † (de qua dignitate, origine, & officio, vide Duarenu de beneficijs, li. 10. c. 15. P. Greg. li. 5. Syntag. c. 19. Sandou. de officio Canon. 5. partic. c. 3. & l. 7. tit. 6. p. 1.) conferẽda est Doctori, vel Magistro, aut Licentiato in Theologia, aut in iure Canonico, & alias prouisio est nulla, ex decreto S. Conc. Trid. sess. 23. de refor. c. 18. vers. de cætero, vbi sic ait: De cętero vero officia, vel dignitates illæ, quę Scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licẽtiatis in sacra Pagina, aut in iure Canonico, & alijs personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, cõferãtur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida, nõ obstantibus quibusuis priuilegijs, cõsuetudinibus, etiã immemorabilibus.

35 Circa † quod sacra Congregatio declarauit, conferendam esse Scholastriam Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut iure Canonico in qualibet Vniuersitate approbatã, nec obstare quod non esset, ex illis quæ essent in illa regione, in qua esset Scholastria, vt habetur in declarationibus ad dictum capitulum 18.

36 Tertio Archidiaconi, † qui oculi dicuntur Episcopi, cap. ad hæc, de officio Archidiaconi, debent esse in omnibus Ecclesijs, vbi fieri poterit, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico, ex decreto Concilij Triden. sess. 24. de reform. cap. 12. versic. Archidiaconi etiam.

37 Circa quod † decretum Nauarrus in manua. cap. 25. num. 135. notat, non sufficere, quoad hoc Doctoratum, vel Licentiam Iuris Ciuilis, medicinæ, vel artium; quod Curia seruat, & patet ex dicto decreto,

38 ibi: In Theologia, & in iure Canonico. Et † quod per Archidiaconum intelligitur solum is, de quo loquitur titulus de officio Archidiaconi, qualem in Hispania neminem ait scire; quia prædicta rubrica solum videtur loqui de illo, qui est caput Capituli, & primus post Pontificem, & tales Hispania in secularibus Ecclesijs vocat Decanos, & in regularibus Priores, & Gallia, vt plurimum Præpositos: & huc alludere c. quãtum, de verb. signif. Quæ sententia Nauarri probatur ex eo, quia alias Archidiaconus non dicitur oculus Episcopi.

39 Et † Hojeda supra, nu. 40. ait d. decretũ Concilij, moribus, & stilo Curiæ Romanæ interpretatũ esse, vt intelligatur de Archidiaconis principalibus illius Ecclesiæ Cathedralis, non autem de alijs Archidiaconis ciuitatum, seu oppidorum Ecclesiæ Cathedralis, qui vocem, & sedem habent in Cathedrali.

40 Et † cessat difficultas ex sequentibus declarationibus S. Congr. super d. c. 12. quæ approbauit d. sententiã Nauar. quam etiam tenet Zecchius, de repub. Eccles. c. 24. de Canonic. n. 3. vers. 2. dicens Archidiaconos debere esse Doctores, vt S. Congr. respondit, scilicet si habent iurisdictionem cõtentiosam, & tũc debere esse promotos in publico Gymnasio, alias gradus eis non suffragari, ex Bulla 63. Pij V.

41 Prima declaratio Episcop. Legionen. Congregatio censuit decretum Concil. sess. 24. ca. 12. vers. Archidiaconi, intelligi de illis Archidiaconis, qui ea munera exercent, quæ de iure communi Archidiaconi debent exercere, alias enim Archidiaconus nõ est ille Episcopi oculus, de quo Conc. statuit 19. Decẽb. 1570. Secunda. Episc. Abulẽ. Congreg. censuit, eos Archidiaconos, qui verè carent cura animarum, & omni prorsus iurisdictione, & qui præter primũ locum in choro, & stallum in Capitulo, sunt sicut cæteri Canonici, & portionarij, non comprehendi decreto Concil. sess. 24. c. 12. versic. Archidiaconi. Tertia, Archidiaconi, qui non habent curam animarũ & iurisdictionem, non comprehenduntur hoc decreto, vt sint Doctores, vel Licentiati. Refert Anast. Germonius, de indultis Cardin. §. quibusuis, nu. 4. Flam. Paris. lib. 4. de resignat. quæst. 1. num. 9. Quarta, hoc etiam debet intelligi de illis Archidiaconis, qui re vera Archidiaconatus officium exercent; secus si nomine tantum essent Archidiaconi.

42 At † tamen Menoch. d. cas. 425. nu. 42. quod si ipsa ius dicendi potestas, & iurisdictio, quæ Archidiacono à iure data est post Episcopum in Clericos suę Ecclesiæ, esset in Archipresb. ex Ecclesiæ consuetudine, illum Doctorẽ esse debere ex mente d. constit. Conciliaris crederet, quare in Ecclesia Patauina, cuius Archipresbyter eo fungitur munere, quo in cæteris Archidiaconi, dicerem, inquit, non nisi Doctorem esse ad eam dignitatem promouendum.

43 Circa Decanatum vero † sic respondit S. Congreg. Archiepiscopo Hispalen. Nullo Concil. Trid. decreto statutum est, vt qui Decanatum consequi velit, is necessario sit Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico.

44 Hortatur etiam † S. Concil. d. c. 12. versic. hortatur, vt in Prouincijs, vbi id cõmodè fieri potest, dignitates oẽs, & saltẽ dimidia pars Canonicatuũ, in Cathedralibus Ecclesijs, & Collegiatis insignibus, conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico.

45 Super quo † S. Congreg. declarauit, & censuit, sic. Concilium hic hortatur, nõ autem præcipit, vt vbi id commode fieri potest, dignitates in Cathedralibus Ecclesijs, & Collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, vel etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. Secunda, Synodo Prouinciali non licet imponere onus dignitatibus, quod quis nisi graduatus non possit eas obtinere sine sedis Apostolicæ authoritate. Tertia, quod dignitates, & Canonicatus in Cathedrali dentur tãtum graduatis, non est inducendum ex necessitate, nec per Concilium Prouinciale id statui potest.

46 Vnde apparet † decret. 29. Concil. Prouincialis Tolet. act. 2. & decr. 33. Conc. Prouincialis Compostel. act. 3. vbi cauetur, quod dignitates, & dimidia pars Canonicatuum, sint graduatorum in S. Pagina, vel iure Canonico, & tantum Doctoribus aut Magistris, vel Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico necessario conferantur, vt latius habetur in dictis decretis, non habere vim, aut robur, nec id in dictis Concilijs statuti potuisse.

47 Nec obstabit † confirmatio concordiæ initæ inter Metropolitanum, & Episcopos, ac Capitula dictæ Prouinciæ Compostell. facta à Pio V. ann. 1569. quæ habetur impressa Salmanticæ, anno 1595. post d. Concil. secundæ vice impressum de ordine D. Ioã. de S. Clemẽte, Archiepiscopi Compostellani, in qua in vltimo cap. sic habetur. Item 33. cap. eiusdẽ actionis, vbi cauetur, quod dignitates, & dimidia pars Canonicorum sit graduatorum in S. Pagina, vel iure Canonico, iuxta decretum ipsius Concilij Trident. cum declaretur; intellige citra præiudicium optionum, & optandi consuetudinis præscriptæ, vel à Sede Apostolica confirmatæ, quod declarationi & voluntati Sanctiss. D. N. relinquatur. Et postea ait Pius V. in d. confirmatione concordiam, & declarationes prædictas, & omnia, & singula in eis contenta quæcumque authoritate Apostolica prædicta per præsentes cõfirmamus, declarantes diffinitionem optionis no-

nis nobis remissam, tunc dictæ optioni locum esse, debere, eo modo & tempore, quo illi ante huiusmodi Concilium locus erat, & non alias, quia respondetur, quod in dicta confirmatione non confirmatur d.decretum 33. sed declaratur, quod intelligatur citra præiudicium optionis, declarando ei locum esse debere eo modo, & forma, quo illi ante huiusmodi Concilium locus erat, & non alias.

48 Nec dicta decreta † Concilij Toletani, & Compostellani videtur vsu recepta: nam semper dignitates & Canonicatus prouidētur indistinctè, etiam non graduatis in hac prouincia Compostellana & etiam in Toletana.

49 Quarto Canonicus † Pœnitentiarius Ecclesiæ Cathedralis debet esse Magister, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure canonico, seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur ex decreto sacri Concilij Tridentini, sess. 24. de reforma. cap. 8. vt dictum est supra, cap. 4. nu. 32. vbi dicta vide.

50 Sed dubitatur, † an ad beneficia, seu dignitates requirentia gradum, sufficiat eum habere etiam sine scientia competente, ita vt nihilominus valeat adeptio, & impetratio talis beneficij, seu dignitatis. Resp. affirmatiuè, quia iste re vera est graduatus, licet indigne, & sic gaudet priuilegijs graduatorum, vt contra Barbatiam tenent Areti. in cap. clerici, de iud. & ibi Felin. n. 2. & 3. & in rub. de maiori. & obe. nu. 4. Ripa in l. Centurio. ff. de vulg. nu. 17. Boeri. de authorit. magni consilij, num. 94. & Mand. reg. 16. Cancel. quæst. 13. nu. 4. contra glossatorem, ibi, & in proposito Azor. 2. par. lib. 6. cap. 6. quæst. 1.

51 Sed † an sufficiat gradus contra Academiæ statuta, vel consuetudines receptus, vt quia quis falso probauit cursus necessarios, vel descriptionem in matricula, aut non fuit seruata forma præscripta in examine, seu alias, Açor. ibi ait sufficere, & valere in eo adeptionem Episcopatus, si promotio ad gradum Doctoris, vel Licētiati non fuit ipso iure irrita, quãuis iudicis sententia rescindi potuerit, quod si ipso iure irrita est (vt mihi videtur esse, quando promotus non habet requisita ad gradum, seu non seruatur forma) adeptio quoq; Episcopatus, seu aliorum beneficiorum illum gradum requirentium inanis est & irrita. Et idem erit quando ad gradum promotio esset nulla ob non factam professionem fidei, iuxta constitutionem Pij IV. 112. de qua sup. 3. par. c. 3. nu. 3. Et probatur, quia iura requirentia gradũ debent intelligi de gradu valido, l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. cum alijs, vt alias dictum est, 5. p. c. 4. nu. 228. Et paria sunt non habere gradum, vel illũ habere nullum, & inualidum, vt ibi. quamuis in beneficijs non requirētibus gradum, si impetrans narrat se graduatum, sufficiat verificare gradum de facto, vt supra dixi 6. part. cap. 2. num. 205.

C A P. VIII.

De moribus & vita.

S V M M A R I A.

Vitæ quoq; ac morum honestas in promouendo ad beneficium necessaria est. nu. 1. & oportet promouendum cuius opinio in nullo vacillare debet, nulla nota, vel infamia respersum esse, nam notatis, & infamibus portæ dignitatum patere non debent, nu. 2. Accipitur dignitas in proposito pro quolibet beneficio, nu. 3. & semper infamia impedit habere beneficium. nu. 4. & omnis infamis tam de iure, quam de facto repellitur à promotione, nu. 5.

Ideo accusatus, seu denuntiatus de aliquo crimine, interim pendente accusatione, seu denuntiatione promoueri non debet, numero 6. quod procedit, quando persona est infamata apud bonos & graues homines, alias accusatio non impedit promotionem. num. 7.

De hac materia qui sunt videndi, num. 8. Reg. infamibus, procedit tam in infamia facti, quam iuris, num. 9. Dicitur infamia iuris illa, quæ irrogatur per sententiam, vel ipso facto in casibus, in quibus iure cauetur tantum, nu. 10. Et regulariter infames secundum leges sunt infames secundum canones. numero 11. Infamia facti est, cum quis est notatus de aliquo crimine apud bonos & graues, seu cum opinio alicuius grauata est apud bonos & graues super aliquo crimine. numero 12. seu cum quis propter aliquod delictum graue apud bonos & graues viros male audit, num. 13. & non est aliud quam vitæ sordes, & vilitas diuulgata, & sic non potest esse occulta. num. 14.

Quando dicatur esse infamiam, seu aliquem esse infamatum de aliquo peccato, remissiue, num. 15. & ista infamia quomodo probetur, etiam remissiue, num. 16.

Infamia iuris de iure bene potest esse occulta, & incurritur, quãuis delictum ex quo illa oritur, seu propter quod ipso facto irrogatur, sit occultum. nu. 17. Sed contrarium tenent Alphõsus de Castro, Couarru. & Enriq. num. 18.

Sed verior est in rigore prima sententia, quamuis de æquitate canonica possit secunda procedere, aut saltem, quod non habeatur in consideratione talis infamia ex delicto occulto proueniens. num. 19.

Quamuis in vsurarijs, qui notantur infamia, sit controuersia, an id solum procedat in vsurarijs publicis, an etiam in occultis, & Couarru. cum Salyceto ait, vsurarium publicum etiã ante sententiam notatum esse infamia facti & iuris, ac vsurarium occultum, nec iuris infamia affici, Paulus tamen de Castro tenet, etiam occultum affici infamia iuris. Pro quo facit lex Regia Partita, & recopilationis nu. 20. & 4. sequen. Nec pro prima sententia vrget lex, improbum fœnus, dum exercentes infamia afficit: quia inde non infertur debere esse publicum, sed ad summum requiri vsuras, quæ potest esse occultus à num. 25. & 2. seqq.

Quidquid esset in ista controuersia, certum videtur, vsurarios etiamsi non sint publici, aut manifesti, non debere ad ordines promoueri, nec eligi, aut promoueri ad dignitates Ecclesiasticas, & officia, repelluntur etiam à beneficio obtinendo, nec possunt eligi, aut præsentari ad beneficium. à nu. 28. & 3. sequentib.

De pœnis vsurariorum, & qui dicantur manifesti, remissiue, numero 32.

Infamia non solum impedit præfici, sed etiam remoueri facit à dignitatibus habitis. num. 33. Ipso iure, num. 34. & Sed id procedit solum in infamia iuris, nam infamia facti licet repellat quem à dignitatibus habendis, non tamen à dignitatibus quæsitis, nisi dicatur in sententia. num. 35. Et licet infamis infamia facti sit inhabilis ad obtinenda beneficia, obtentis tamen non priuatur. num. 36.

Secundo id procedit in dignitatibus & honoribus citra titulos beneficiales, secus vero in beneficialibus, quia non est text. hoc dicens, vnde hæc pœna specialis priuationis ipso iure imponi non debet, esto infamis infamia iuris regulariter veniat priuandus. num. 37.

An collatio beneficij facta infami, seu criminoso sit nulla ipso iure. num. 38. 39. cum 3. sequent. Ponitur sententia tenentiũ, esse nullam, quæ fundatur, à num. 43. cum 3. sequent. Contraria sententia ponitur num. 47. quæ fundatur à num. 48. & 2. sequent. eo præcipue, quod non est textus, qui conuincat nullitatem talis prouisionis: nam esto crimen inducat priuationem beneficij, siue per sententiam siue ipso iure, & ob id ad alia nõ debeat admitti, tamẽ non ideo prouisio est nulla, nam in priuatione ipso iure non veniunt beneficia postea acquisita. Et hæc sententia tenetur omissa distinctione Nauarri & Couarru. quæ iure non probatur, num. 51. & seqq.

& pro-

& procedit etiam in collatione facta à Papa, etiam ad instantiam partis. à num.53. & 3. sequent. Et etiam in prouisione facta virtute literarum ad vacatura, numero 57. & 58. & numer.59. respondetur fundamentis contaria sententia. num.60. & sequen.

Regula l.non dubium, C.de legib. *non procedit, quando lex eadem est prohibens, & puniens. num.62.*

Non est omnino vera doctrina Abbatis, quod collatio facta non idoneo scientia, moribus, & atate, seu facta indignis ex quatuor defectibus, qui continentur in c. cum in cunctis de electione, *est nulla ipso iure. num.63.*

Infamis, maxime infamia facti non est proprie simpliciter & absolute irregularis, sed large, secundum quid. nu.64. Et in materia irregularitatis pro regula habendum est impedimentum illud, quod absque dispensatione tollitur, & potest cessare facto, non esse proprie irregularitatem, num.65.

Infamis non est irregularis vere, etiam si infamia procedat ex delicto notorio depositione digno, nu.66.

Improbatur doctrina glossa magna in cap. nisi cum pridem, de renuntiatione, quod omne peccatum, quod ipso iure irrogat infamiam, impedit executionem ordinis, etiam post peractā pænitentiam, num.67.

Nullum crimen occultum quantumlibet graue & enorme inducit irregularitatem, nisi illud, de quo iure specialiter statuitur. num.68.

Si vsurarij pæniteant, & restituant vsuras, amittunt infamiā, de aquitate canonica. num.69.

1 VLtra clericatum † legitimitatem, ætatem, & scientiam, vitæ quoque, ac morum honestas promouendo ad beneficium, necessaria est, capit. cum in cunctis, de electione, capit. graue nimis, de Præbendis, clemen.1. de ætate & qualitate, & Concilium Tridentinum sess.24. cap.18. de reform. quāuis de hoc, proh dolor, parum curetur, & quando fit informatio, est propter formam. Cum tamen huius conditionis potissima ratio habenda sit, Lessius de iust. & iu. lib.2. cap.34. dub.23.

2 Vnde oportet † promouendum, cuius opinio in nullo vacillare debet, cap. laici. 33. distin. nulla nota, vel infamia respersum esse, cap. fin. de furtis, Abbas in cap. super eo, de electione, Coras. de benef. 3. p.c.6. nu.8. nam notatis & infamibus portæ dignitatum patere non debent, l. vnica, C. de infamib. lib.10. & l.2. C. de dignitatib. lib.12. ca. inter dilectos, de exces. prælatorum, & reg. infamibus, lib.6. Molina de Hispan. primog. lib.1. cap.13. à num.7.

3 Et accipitur † dignitas in proposito pro quolibet beneficio, vt per Abbatem, & Dd. in cap. querelā, de iure iuran. eundem Abbatem in d. cap. super eo, de elect. nu.2. & 5. Lambert. de iure patron. 1. p. 2. lib. q. 9. art. 16. nu.3. & Couar. lib.3. variarum, cap.3. nu.3.

4 Et semper † infamia impedit habere beneficium, Duarenus de benef. lib.4. cap.1. & P. Greg. c.37. n.9.

5 Et omnis † infamis tam de iure, quam de facto repellitur à promotione. Candelab. aur. in append. tractat. seu cap.10. num.3.

6 Et ideo accusatus, † seu denuntiatus de aliquo crimine interim pendente accusatione, seu denuntiatione promoueri non debet, l. reus, ff. de munerib. l. rerum criminis, C. de procurato. l. vnica, C. de reis postulatis, lib.10. cap.3. 18. distin. cap. fin. de testib. ca. omnipotens de accusationib. & ibi Dd. Abb. Ana. Felin. & alij, Roma. singul.438. Selua de benefic. 3. p.q.5. nu.31. Coras. d. cap.6. nu.9. & 10. Duare. d. ca. 1. P. de Baisio in directorio electionum, cap.23. 2. p. Nauar. cons.6. & 7. de accusatio. Zerola in praxi Episcopali 2. p. verb. concursus. §.1. & verb. ordo. §.1.

7 Quod tamen † procedit, quando persona est infamata apud bonos, & graues homines, alias accusatio non impedit promotionem, vt docent Abbas, Felinus, Romanus, Selua, Baisius, Nauarrus, & Zerola ibi cum Hostiense, & Ioanne Andrea in cap. meminimus, de accusat. communiter receptus, & Emmā.
8 Rodriguez in sum. 1. to. c.105. nu.2. Et † de hac materia videndi sunt Dynus in d. reg. infamibus, & additiones ibi, & Franchus, & alij ibidem, Specul. tit. de dispensatione, §. iuxta, & §. qualiter. Alber. Trotius de vero & perfecto clerico, lib.2. cap.29. Roch. de iure patronat. verb. honorificum, q.4. nu.16. vers. quis autem dicatur indignus, Lambertus d. arti.16. & per totam illam nouam quæstionem, Selua supra Corasius d. cap.6. à num.9. Petrus de Baysio d.2. p.c. 16. & 23. Maiolus de irregularitate lib.3. cap.1. Hojeda de incompatibilitate beneficiorum, 2. p. cap.24. Vgolinus de irregularitate, cap.60. Nauar. in man. capit.27. num.204. Angelus, Syluester, Armilla, & alij summistæ, verbo, infamia, Enriquez in summa lib.14. cap.1. Valentia 4. tomo, disputat.7. quæst.19. puncto 3.2. specie irregularitatis. Ludouicus Lopez in instructorio conscientiæ, 2. tomo, 2. par. capit.23. Candelabrum aureum latè in appendice d. tractat. seu cap.10. per totū, Emmanuel Rodriguez in summa, 1. to. cap.158. & num.13. & quæst. regularium. 1. tom. quæst.24. art.6. Toletus in summa lib.1. c.62. Sairus de censuris, lib.7. cap.11. & seq. Suarez 1. to. disputat.48. & Açor institutio. moral. 2. parte, lib.6. cap.7. Auila de censuris, 7. part. disputat.4. dubio 5.
9 † & d. regul. infamib. procedit tam in infamia facti, quam iuris, vt ibi docent gl. Dynus, Franchus, & alij, Lambert. d. artic.16. num.3. & alij citati. Di-
10 citurque † infamia iuris illa, quæ irrogatur per sententiam, vel ipso facto in casibus, in quibus iure cauetur dumtaxat, cap.2. §. porro. & ibi glos.3. quæst. 7. l.1. cum seq. ff. de his, qui notan. infam. l.1.3.4. & 5. tit.6. par.7. Vgol. d. cap.60. Tole. d. cap.64. Sayr. d.
11 lib.7. cap.11. à nu.3. Et regulariter † infames secundum leges, sunt infames secundum canones, c. omnes vero, 7. quæst.1. ita Felin. in cap. testimonium, de testib. nu.15. Lamber. d. art.16. nu.2. additio capellæ Tolosanæ decis.174. nu.4. & 5. Maiol. sup. nu.3. Armil. supra, & Suarez d. disput.48. sect.1. Auila d. dub. 5.1. conclus. Açor. d. cap.7. quæst.3.

12 Infamia facti est, cum quis † est notatus de aliquo crimine apud bonos, & graues, seu cum opinio alicuius grauata est apud bonos & graues super aliquo crimine, seu peccato, Dynus supra, nu.2. Felin. in d. cap. testimonium num.14. Vgolinus d. cap.60. num. 4. Syluester num.2. Enriq. 3. & Candelabrum 4. vbi
13 sup. seu † vt dicit Tolet. sup. cū quis propter aliquod delictum graue apud graues & bonos viros male au-
14 dit, eiusq; mala opinio cōcepta est, † & non est aliud quam vitæ sordes, & vilitas diuulgata, & sic non potest esse occulta, Felin. d. nu.15. & Auila d. dub.5.

15 Quando vero † dicatur adesse infamiam, seu aliquem esse infamatum de aliquo peccato, vide Nauarrum in repetit. cap. inter verba, 11. quæst.3. conclus.6. cor.48. in fine, & Suar. sup. num.19. 20. & 21.

16 Et ista † infamia quomodo probetur, vide Mascar. de probationib. conclus.896.

17 At infamia † iuris de iure bene potest esse occulta, secundum Felin. d. num.15. cum Baldo ibi, & incurritur, quamuis delictum ex quo illa oritur, seu propter quod ipso facto irrogatur, sit occultū. Paul. de Castro in l. improbum fœnus, C. ex quib. causis infamia irroget. num.1. & Sua. sup. num.13.

18 Contrarium † tamen tenet Alphonsus a Castro de potestate legis pœnalis, cap. vltimo, Couar. lib.3.

variar.

tariar.c.3.nu.2. & Enriq. d. nu.3. qui ad infamiam
etiam iuris requirunt, quod adsit fama publica &
quod delictũ sit publicũ, alias, si sit occultum, non
afficere infamia iuris, donec delictum sit detectũ per
sententiam, vel alias publicum, sequitur Auila sup.
19 Sed verior † est in rigore prima sententia, quam-
uis de æquitate canonica possit procedere secunda
sententia, aut saltem, quod non habeatur in consi-
deratione talis infamia ex delicto occulto proue-
niens, ex cap. ex tenore, & cap. fin. de tempor. ordin.
& quæ infra dicemus.
20 Et † quamuis in vsurarijs, qui notantur, & affi-
ciuntur infamia, d.l. improbam fœnus, c.2.§. porro.
3.q.7. Lăb.d.1.p.2.lib.q.9.art.21.nu.6. Matthesil. sin
gul.197. Coras.d.cap.6.nu.24. P. de Baisio 2. par.ca.
33. Bernar. Diaz in practica crimin.c.88.nu.1. Espi-
no. de testam. in glossa rubricæ.13.p.num.22. sit con
trouersia, an id solũ procedat in vsurarijs publicis,
21 an etiam in occultis, † & Couar.d.lib.3.cap.3.nu.2.
cum Salic. in d.l. improbrum fœnus ait, vsurarium
publicum, etiam ante sententiam, notatum esse,
& affectum infamia facti & iuris, ac vsurariũ occul-
tum, nec iuris infamia affici, donec eius crimen de-
tectum fuerit per sententiam, & ad hoc suffragari
textum in d.l. improbum fœnus, dum exercẽtes im-
probum fœnus infamia afficit, quasi exercitium eius
criminis requirat, quod publicè pareat, & facit di-
ctum cap. inter dilectos de excess. Prælatorum, sequi
tur Peguera in decisionib. criminalib. cap.31.num.
3. & videtur sequi Salzedo ad Bernar. Diaz d. ca.88.
litera A. & Coras.d.nu.24. in vsurarijs manifestis lo-
quitur, & citat c. quamquam, de vsuris in 6.
22 Paulus † tamẽ de Castro in d.l. improbum fenus,
nu.1. tenet etiam, vsurarium occultum affici & no-
tari infamia iuris, & idem videtur velle Baldus ibi
nu.2. & sequitur Gregor. Lopez in l.4. tit.6. partita
7. verb. vsurarios.
23 Et † facit secundum eum illa lex, quæ ait, vsura-
rios esse infames ipso facto. Et cum non distinguat,
an sint manifesti, vel occulti, de omnibus videtur
intelligenda.
24 Facit † etiam lex 5.tit.6.lib.8. recopilatio. vbi ab-
solute dicitur, quod vsurarius maneat inhabilis, &
infamis perpetuò, vbi Azeuedo. Et hanc etiam sen-
tentiam videtur tenere Molina de iustitia, 2.to. tra-
ctat.2. disputat.334.
25 Nec pro prima † sententia vrget d.lex. improbũ
fœnus, dum exercentes improbum fœnus infamia
afficit, quia non inde infertur, debere esse publicum,
sed ad summum requiri vsum, ad tradita in simili de
constitutione Pij Quinti contra exercentes crimen
sodomiæ, per Nauarrum in manuali, cap.27.n.249.
quem sequuntur relati infra 11. par. capit. vlt. dubio
7. Qui tamen vsus potest esse occultus, & non pu-
26 blicus, & † ita videntur posse ex æquitate accipi di-
ctæ leges Regiæ, vt procedant in exercentibus vsu-
ras, quod attinet ad infamiam, licet dicta lex recopi
lationis non videatur pati hanc interpretationem,
iuxta eius verba, & tenorem.
27 Nec pro † prima sententia quidquam facit di-
ctum capit. quamquam, quia non agit de infamia.
28 Et quidquid † dictum esset in ista controuersia,
certum videtur, vsurarios etiam si non sint publici,
aut manifesti, non debere ad ordines promoueri,
iuxta supra dicta in principio, c. maritum, 33. distin.
cap. seditionarios, 46. dist. & cap. de Petro, 49. distin.
29 Salzedo d.c.88. litera A. Nec † eligi aut promoueri
ad dignitates Ecclesiasticas, & officia, Peguera d.ca.
30 31.nu.2. Licet loquatur in publicis † vsurarijs, repel
luntur enim a beneficio obtinendo, glos. in cap. præ-
terea, de vsur. Couar. in d.cap.3.nu.3. Nec † vsurarij
31 possunt intelligi, aut præsentari ad Ecclesiasticum
beneficiũ, vt tradit Salçedo vbi proxime, cum Ber-
tachino de Episcopo, 1.p.2.lib.q.33. & Lăber.d.art.
21. dicente, clericum vsurarium præsentari non pos
se, & si præsentetur, & de hoc crimine opponatur, &
probetur, a præsentatione repellẽdum: nam ad hũc
effectum dicetur vsurarius omnis ille, contra quem
huiusmodi crimen erit probatum, etiamsi non sit
manifestus.
32 Et † de pœnis vsurariorum, & qui dicantur ma-
nifesti, vide Couar. d.cap.30. Iulium Clarum, lib.5.
§. vsura, Bernard. Diaz, & Salzedo d.cap.88. Didacũ
Perez. tit.2.lib.8. Ordinamenti. Pegueram d.cap.31.
cum seqq. Azeuedo in l.4. & 5.tit.6.lib.8. recopilat.
Ioannes Guttierrez Canonicarum quæstionum, li.
2.cap.18. & 19. Don Iuan Vela de pœnis delictorũ,
capit. vltimo, & Molinam d. disputat. 334. *Zauallos
quæstio.11. & 537.*
33 Rursus, infamia † non solum impedit præfici, sed
etiam remoueri facit à dignitatibus habitis, l. infa-
mia, C. de decurio. lib.10. & l. iudices C. de dignitati-
bus, lib.12. Glossa, Dynus, Franc. & alij in d. reg. in-
34 famibus, † ipso iure, ex d.l. infamia, ibi. adimit, quod
verbum est præsentis temporis, & l.2.§. miles, ff. de
his, qui notantur infamia, Roman. singulari 74. fuit
à me quæsitum, Abbas in cap. querelam, num.3. de
iure iuran. Additio Dyni in d. reg. infamibus, verb.
infamia, Ripa in cap.2. de rescript. nu.18. Couarru.
Practicarum cap.19. num.5. conclus.5. & *Syluester*
d. verb. infamia. num.15.
35 Sed id procedit † primo, solum in infamia iuris,
nam infamia facti licet repellat quem à dignitatibus
habendis, non tamen repellit a dignitatibus quæsi-
tis, nisi dicatur in sententia, vt post alios, quos re-
fert, tradit additio Dyni, d. verb. infamia, ver. aduer
te tamen. Paris. consil.88. num.5. part.4. Enriquez
d.lib.4.cap.5. num.3. & in glos. litera O. P. Auila d.
dub.5. vers.2. sequitur.
36 Et licet infamis † infamia facti sit inhabilis ad ob
tinenda beneficia Ecclesiastica, obtentis tamen
non priuatur, secundum Couarru. lib.2. variarum,
cap.8. num.4. Paris. supra num.6. Abbas, & alij in c.
at si clerici, de iudi. Duaren. lib.18. cap.*6.§.6.*
37 Secundo id procedit † in dignitatibus, & honori-
bus citra titulos beneficiales, secus vero in benefi-
cialibus, quia non est textus hoc dicens. *Vnde* hæc
pœna specialis priuationis ipso iure imponi non de-
bet, ex quo iure Canonico non cauetur expresse ad
glossam in capit. finali de iure patronatus, commu-
niter approbatam, vt infra 11. parte, cap. vltim. nu.
2. (Esto infamis infamia iuris regulariter veniat pri
uandus) Ita Abbas in d.cap. querelam, num.3. sequi-
tur Felinus ibi num.2. & 3. & in capit.2. de rescript.
sub num.3. & Duaren. supra, Syluester num.15. &
Armilla num.4. d. verb. infamia: quamuis Ripa in
d.cap.2. nu.18. & 19. sit dubius, & est decisio. Rotæ
apud Farinacium, 134. num.2.
38 Sed est grauis † difficultas, an collatio beneficij fa-
cta infami, seu criminoso, sit nulla ipso iure.
39 Et esse † nullam collationem factam infami te-
net Abbas in d.cap. quærelam, num.3. & in d. cap. su
per eo, de elect. nu.5. vbi ait, quod collatio facta no-
toriè infami infamia etiam facti, non tenet, & in d.
cap. inter dilectos, de excessib. prælat. num.6. vbi ait,
quod collatio facta clerico aleatori est nulla, si de
hoc constabat, tanquã facta vili & indigno: & si non
constabat, quia erat occultus, debet irritari.

Sequi-

40 Sequitur † Rota in vna Pampilonensi parochialis, coram sanctissimo Clemẽ. VIII. 21. Maij. 1574. quæ habetur t.p. diuers. decis. 426. nu. 2. vbi dicitur, quod clericus aleator indignus est, cui beneficium conferri debeat, & si est publicus, est ipso iure nulla collatio, si occultus, irritanda non est ratione consuetudinis excusandus, ex d. cap. inter dilectos, & refert Flamin. Paris. de resig. benefi. lib. 4. quæst. 3. ad fin.

41 Eãdem sententiam † tenent Selua 3. p. q. 2. & q. 5. nu. 31. Lamb. d. q. 9. art. 16. nu. 3. & 10. nu. 5. & 15. nu. 6. Caputaq. decis. 219. nu. 4. p. 3. Flami. Paris. d. q. 3. à num. 2. Syluest. d. ver. infamia, nu. 15. & Armilla nu. 4. & in fine & Zecchus de benef. & pensi. cap. 3. vers. Secundo, si collatio, & Auila d. disputatio. 4. dub. 7. qui ait, collationem beneficij factã infami infamia facti, vel iuris, esse nullam, & Suarez de relig. 2. tom. tractat. 5. lib. 3. cap. vlt. num. 4. 5. & 17.

42 Et † videtur tenere Paris. d. consil. 88. num. 5. & 6. Coras. d. cap. 6. num. 11. ibi: Obtinendorum beneficiorum incapaces, & Couar. d. cap. 8. num. 4. quatenus ait, infamem infamia facti esse inhabilem ad obtinenda beneficia Ecclesiastica, & Rota apud Achillem, decis. 201. seu 1. de iure patron. vbi dicitur, periurum ob non seruatam fidem esse infamem, & ideo inhabilem ad beneficia.

43 Quæ † sententia fundatur primo ex dicta reg. infamibus 2. ex d. cap. cum in cunctis, de electione, dũ ait, quod beneficia non sunt conferenda, nisi ei, qui scientia, & moribus commendabilis existat, qualis non est infamis, &c.

44 Tertio facit, quod infamis † tam facti, quàm iuris infamia, est irregularis. Speculator de dispensatione, §. iuxta, nu. 18. Villadiego de irregul. c. 11. nu. 31. & ibi Didaeus Perez in additione, Nauar. c. 27. nu. 204. Vgolin. dicens communem d. c. 60. §. 5. nu. 1. Valentia sup. Ludou. Lop. d. cap. 23. Emman. Rodrig. d. cap. 158. nu. 13. & d. q. 24. art. 6. Toletus d. cap. 62. Hier. Llamas in sua methodo. cap. 12. §. 10. Sairus d. cap. 11. à nu. 1. præsertim nu. 6. & 11. & cap. 12. seqq. nu. 11. & Suarez sup. & disputa. 48. sect. 2. Auila sup. d. dub. 5. & 7. Et infamiam iuris facere irregularem, aiunt Alber. Trotius d. cap. 29. nu. 4. & Enriq. d. lib. 14. cap. 5. §. 3. Ergo collatio infami facta est nulla ex doctrina infra tradita cap. 11.

45 Et † facit doctrina glossæ magnæ in cap. nisi cum pridem, de renun. quæ ait, quod omne peccatum, quod ipso iure irrogat infamiam, impedit executionem ordinis, etiam post peractam poenitentiã, quia licet culpa per poenitentiam tollatur, infamia tamẽ non aboletur. cap. Euphemium, §. hinc colligitur, 2. qu. 3. Quam glossam ait communiter approbatam Lamber. d. quæst. 9. art. 18. num. 5.

46. Et accedit † doctrina Baldi in l. improbum foenus, n. 2. C. ex quib. causis infamia irrogetur qui ait, quod in magno periculo sunt vsurarij maxime manifesti, qui sunt infames infamia iuris, ex illa lege: quia etiam post poenitentiam peractam, & restitutionem vsurarum, remanent infames, cum infamia iam sit inflicta & sic sunt inhabiles ad testimonia, & dignitates. Sequitur Bernar. Diaz. d. cap. 88. nu. 1. & Greg. Lopez in l. 4. tit. 6. p. 7. verb. vsurarios.

47 Contrariam † tamen sententiam, nempe, quod collatio, electio, seu prouisio facta infami, vel criminoso, crimine non inducente irregularitatem, seu inhabilitatem ad beneficia, non sit nulla ipso iure, sed valida, tenẽt Calder. cons. 20. de Preben. & 4. de accusatio. Compostel. in c. capitulum, de rescript. & in c. considerauimus, de elect. Card. in d. c. querelam, de iure iuran. & sequitur Felin. ibi nu. 4. & in ca. de rescrip. nu. 4. (vbi retractat dicta in capit. fin. de præsump. 3 concl.) & in c. postulasti. eod. tit. de rescrip. sub nu. 1. vers. declarat etiam, & in ca. dilectæ, de excep. nu. 5. & in d. cap. Omnipotens, nu. 3. & 4. & in c. inquisitionis. nu. 8. de accusationib. & in ca. insinuatũ, de simonia, ad principiũ, Staph. de literis gratiæ, nona forma expectata. nu. 21. Gomezius de gratijs expectat. nu 87. Rota deci. 32. de rescrip. in nouis, & Bellam. decis. 697. seu 698. nu. 5. Roch. d. verb. honorificum, q. 4. nu. 16. vers. quis autẽ dicatur indignus, Nauarrus in manuali, cap. 27. nu. 249. versic. 6. quod alias num. 251. & in Extrauaganti de datis & promissis, nu. 48. & consil. 1. de constitut. num. 51. & cõsil. 48. nu. 1. de regular. & cons. 7. num. 4. & 9. nu. 3. de consanguinitat. & affinitat. & cons. 10. nu. 3. de simonia, & cons. 3. num. 8. de raptorib. Ludouic. Lopez in instruct. conscień. 1. tomo, cap. 243. versic. verũ, & videtur tenere Emman. Rodrig. in summa, 1. to. cap. 182. num. 3. & nouissime tenet Lessius d. lib. 2. c. 34. num. 126.

48 Pro qua † sententia, quæ est æquior & benignior, præsertim iuxta mores huius temporis, bene facit textus in d. cap. inter dilectos, de excessib. Prælat. Fa
49 cit etiam † quod non est textus, qui conuincat nullitatem dict. prouisionis, vt ex sequẽtibus apparebit, nam esto crimen, in quo quis est constitutus, inducat priuationem beneficij, siue per sententiam, siue etiam ipso iure, & ob id ad alia non debeat admitti, seu promoueri, vt etiam illis priuetur. Abbas in d. c. super eo, de electio. num. 3. Lambert. d. t. par. 2. lib. q. 9. art. 16. num. 3. & 19. num. 2. & 21. nu. 4. & 22. nu. 2. tamen non inde infertur esse inhabilem ad obtinendum, ita vt prouisio sit nulla.

50 Nam † in priuatione ipso iure non veniunt beneficia postea acquisita, ad tradita per Tellum Fernandez in l. 4. Tauri, num. 48. & 63. Mieres de maioratibus. 1. parte quæst. 1. num. 105. Salzedo ad Bernard. Diaz, in practic. crimin. cap. 86. addit. 1. vers. ñ quia dicta. Mantiẽço in l. 3. tit. 4. li. 5. Recopil. glos. 7. nu. 9. Velazq. de Auendanno in d. leg. 4. Tauri, glos. 7. n. 4. & 17. & Azeued. in l. 1. tit. 21. lib. 8. Recopilat. nu. 34. & in l. 3. tit. 10. lib. 4. à nu. 141. Quemadam, quęst. 10. Simancha. de Catho. instit. tit. 9. nu. 61. Io. Guttierrez pract. lib. 2. quęst. 39. à nu. 6 & Farinac. in praxi crimin. 1. par. quæst. 25. à nu. 138 Zauallos quæst. 320. & alios, & nouissimè Paz in l. 40. Stili, à nu. 19. Facit lex si mandauero, §. his cuius. ff. mãdati, & est glos. in Clem. 2. de poenis verb. obtentis, quam ibi sequuntur Cardinalis, Imola, Abbas, & Bonifacius, num. 5. Couarr. d. lib. 2. variar. cap. 8. nu. 4. & Hojeda de incompatib. benef. cap. 23. nu. 101.

51 Vnde hæc † sententia videtur tenenda omissa distinctione Nauarri, de oratione Miscellan. 34. & in cap. si quando, de rescript. except. 17. nu. 9. quam sequitur Açor. d. lib. 6. 2. p. cap. 7. quæst. 11. quã iure nõ probatur, & distin. Couar. in cap. quamuis pactum: 1. p. §. 7. num. 3. quam sequitur Ioan. Guttierr. Canonic. quæst. lib. 2. cap. 5. à num. 97. quę etiam iure non probatur, de quo etiam Salzedo ad Bernar. Diaz in pract. cap. 70. litera D. & cap. 92. addit. vltim. & Humada ad Gregor. Lop. in l. 57. tit. 5. part. 1. glos. 3.

52 Et pro hac sententia † conducit regula, quam ponit Lambert. d. quæst. 9. artic. 23. num. 2. quam sequitur Hojeda, d. cap. 24. num. 82. nempe quod collatio beneficij facta criminoso, tũc demum est ipso iure nulla, cum hoc a iure sit expressum, quamuis fallatur Lambert. ibi, & vbi supra, quatenus existimat collationem factam periuro, & infami, de iure esse ipso iure nullam.

Quæ

53 Quæ sententia † procedit, etiam in collatione facta a Papa, non facta mentione de crimine, vt tenet Felinus supra in d.cap. postulasti. Rota, Bellam. & Nauarr. supra.

54 Quamuis Lancellottus † de attentatis, 2.p.cap.5. num.27.28.& 29. ex Calder.d.consil.20. dicat impetrationem beneficij Ecclesiastici factam per inquisitum, & de aliquo crimine diffamatum, non facta mentione inquisitionis, non valere, nec illius vigore subsequutam prouisionem; & inquisitum, & diffamatum, beneficium impetrare non posse.

55 Et quamuis † Caputaquen. decis.7. & 135. parte 1. id intelligat, quando Papa facit collationem motu proprio, secus si ad instantiam partis.

56 At ratio, qua fundatur Felin. & sequaces, militat etiã in collatione facta à Papa, ad instantiam partis.

57 Nec placet † mihi limitatio Felini in d.cap.2. nu. 5.& in d.ca. inquisitionis, nu.8. qui ex Calder. supra limitat, nisi prouisio criminoso, vel infami, fiat virtute literarum ad beneficia, intellige vacatura, quia propter maximam earum odiositatem, est nulla ipso iure impetratio, & prouisio, & sequuntur Staph. dicta nona forma expectat. nu.21. Gomezius d. nu. 87. Rebuffus de pacificis possessio. n.268. alias 222. Couarru.d.nu.3. Lancell. d.cap.5. à nu.27. Salzedo, d.cap.92. ad fin. & Ioan. Guttiert. supra, nu.10. & sequitur etiam decisio Putei.508.& 514. lib.2. quando criminosus erat inquisitus, & erat graue crimen, nisi mãdatum de prouidendo esset motu proprio, sed hæc limitatio iure non probatur, & ideo non videtur mihi tenenda.

58 Vnde quod tradit † Menochius de arbitrar. casu 201. num.33. & seq. crimen, quod reddit indignum beneficio, narrandum esse, si vero indignum non reddit, narrandum non esse. Felin. d.cap. postulasti, versic. declara etiam, Selua.3.par. quæst.11. nu.152. seu 48.& alij, intelligẽdum est de crimine, quod reddit indignum, id est, inhabilem, iuxta citatos.

59 Ad primum † fundamentum contrariæ sententiæ ex dicta regula, infamibus, respondetur cum Felin. in d.cap.2.& in d. cap. querelam, quod possunt, & debent excludi, sed non probat, quod sint ipso iure incapaces.

60 Nec obstat † dict. decisio Rotæ in causa Pampilonen. quia in fine decisionis dicitur, quod quamuis illa, de quibus ibi, fortasse priuationem ipso iure nõ inducant, cum tamen ibi non agatur de eo priuando, sed de instituendo præsentato, videtur Dominis alius quærendus, &c.

61 Ad secundum, † ex d.cap. cũ in cunctis, respondetur, quod ibi nõ probatur electionem, aut collationem de criminoso factam non valere, sed eligentes, & conferentes ipso iure priuari pro illa vice potestate eligendi, & conferendi, vt in §.fin. quod intelligitur cassata illa electione, vel collatione de criminoso facta, quamuis istam solutionem impugnet Nauarrus d.except.17.num.1.

62 Et sic non obstat † regula legis non dubium. C.de legib. quia non procedit quando eadem lex est prohibens, & puniens. Feli.d.c.2.nu.4. de qua limitatione late Feli. post Abbatẽ in c.2. de testib. num.1. vbi plures pro ea refert Bart. in d.l.non dubium, nu.12. & in l. Prætor. ff. de noui operis nuntiat. & ibi addit.

63 Vnde † non est omnino vera doctrina Abbatis in d.cap. cum in cunctis. §.fin. nu.6. quod collatio facta non idoneo, scientia, moribus, & ætate, est ipso iure nulla, & potestas prouidendi, illa vice deuoluitur ad alium, &c. & in d.cap. graue nimis, de Præb. nu.11. quod collatio facta indignis, ex quatuor defectibus, qui continentur in d.cap. cum in cunctis, non habet vires ipso facto.

64 Ad tertium de irregularitate † respondetur, infamem, maxime infamia facti, nõ esse propriè, simpliciter, & absolute, strictéque irregularem, nec id est expressum in iure, & ideo non est dicendum, cap. is qui, de sentent. excommunicat. in 6. sed large, & secundum quid, quatenus prohibetur promoueri stãte infamia, cap. omnes vero, cap. illi qui, ca. infames, 6.quæst.1. cap. qui in aliquo.51. distinct. d.cap. fin. de furtis, & d.reg. infamibus, & d.cap. omnipotens, vt videtur innuere Candelabrum Aureum supra, nam ista prohibitio, & impedimentum cessat, cessante,
65 seu sublata infamia. Et † in materia irregularitatis pro regula habendum est impedimentũ illud, quod absque dispensatione tollitur, & potest cessare facto, non esse proprie irregularitatem, vt defectus ætatis, tituli, literaturæ, morum, &c.

66 Et id existimo † verum, etiam si infamia procedat ex delicto notorio, depositione digno, nam adhuc non est irregularis vere, vt dicemus infra 11. p. cap.3. à num.113.

67 Nec obstat doctrina † glossæ in d.cap. nisi cum pridem, quia contrarium verius est, vt patet ex cap. de his.2.50. distin. & cap. ex tenore, & cap. fin. de temporib. ordin. & facit textus in cap. quoniam multi.14. quæst.4.& cap. præterea. de vsuris, iuncta lege improbum fœnus, cap. ex quib. causis infamia irrogetur, glos. in cap. illi qui.6. quæst.& glos. penult. in ca. presbyter.15. quæst.5. qui etiam textus facit ad hoc, glos. etiam in cap. fin.25. distin. & ibi *Archidiacon.* Lambert. d.quæst.9. art.18. num.6.& 7.

68 Et facit doctrina † Nauarri, dict.cap.27. nu.248. quem sequuntur Cosmas Philiar.1.par. lib.4. cap.15. Enriq. lib.13. cap.36.& lib.14. cap.5.§.1.& 2. Ludouic. Lopez d.2. tom.2. par. cap.23. Valentia 4. to. disput.7. quæst, 19. punct.3. de quinta specie irregu. Toletus lib.1. cap.74. nu.3.& Vgolin. de irregularitate, cap.43.§.2. nu.3. Auila de censuris.7.p. disputatio.4. dub.7.& Sayr. lib.7. ca.12. nu.14. Quod nullum crimen occultum quantumlibet graue. & enorme, inducit irregularitatem, nisi illud, de quo à iure specialiter statuitur, vt homicidium.

69 Nec obstat doctrina Baldi in d.l. improbum fœnus, quia cõtrarium tenet idem *Baldus* in l. Cassius. ff. de Senator. ad fin. vbi docet, quod si vsurarij pœniteant, & restituant vsuras, amittunt infamiam de æquitate canonica, sequuntur Matthesil. singu.197. Felin. in cap.1. nu.19. in fine, de probatio. Salzedo d. cap.88. litera B.& Don Iuan Vela, de pœnis delictorum, cap. vlt. vers. puniendus igitur erit.

C A P. IX.

De Naturalitate.

S V M M A R I A.

IN regnis vbi est tale priuilegium, seu consuetudo, requiritur in eo, cui de beneficio prouidetur, quod sit oriundus, seu naturalis regni, vbi est beneficium, num.1. Externus enim beneficium ibi obtinere nequit sine Regis permissu, & literis naturalitatis, vt in Gallia, & regnis Castellæ, nu.2.& 3.

Vbi non est tale priuilegium, seu consuetudo, potest conferri beneficium clerico alias idoneo, vndecunque sit, num.4. Sed qui ex loco, seu diœcesi est beneficij debet, si est idoneus, alijs extraneis præferri, n.5. Sicut etiam alteri præferendus est, qui est ex gremio Ecclesiæ, nu.6. Sed id intelligitur de honestate tantum, nu.7. Nisi sinius inter duos præsentatos, aut alias haben-

habentes ius ad beneficium: tunc enim cæteris paribus præferendus esset de iure naturalis, & qui est de gremio Ecclesiæ extraneo, num.8. Et ita consuetudo interpretata est, aut recepta, num.10.

In concursu ad parochiales præferendi sunt clerici ciuitatis ipsius exteris alijs, dummodo in maxima scientia non præcellant extranei, &c. num.9.

De qualitatibus considerandis in præsentatis, & in æquali gradu consanguinitatis, seu alias in paritate vocum debeãt alijs præferri, & in concurrentibus in oppositione, qui sunt videndi, nu.11. vbi ponitur decisio Rotæ.

Concurrentibus ad beneficium, vno habente aliud, & alio non habente, non habens præferendus est habenti, ex Rota num. 12. Et nu.13. ponitur eius decisio, & alias amplius fuit resolutum, quod non habens beneficium præferendus est habenti in concursu, quamuis habens sit magis sufficiens, & statutũ dicat, dandum esse magis sufficienti & habiliori. nu.14. Sed ista decisio loquitur in beneficio simplici, & non in parochialibus, in quibus aliud dicendum est. nu.15.

Si forensis, seu alienigena impetrat beneficium, non facta mentione de loco suæ originis, seu de sua diœcesi, gratia est subreptitia. num.16.

Examinatur decisio Rotæ 76. de rescript. alias 628. in antiq. quæ ait, quod si aliquis est oriundus de aliqua diœcesi, & habet domicilium, vel beneficium in alia, si impetrat beneficium, dicendo se clericum diœcesis beneficij, & non originis, talis gratia valet, nec est subreptitia, quæ decisio videtur dubia, præcipue, cum dicens se clericum diœcesis, beneficij, seu domicilij, impetrat ibi beneficium eiusdem diœcesis, nu.17. & 18. Nihilominus videtur vera, nam vt quis vere dicatur esse diœcesis alicuius, satis est ibi habere vel originem, vel domicilium, vel beneficium, num.19. Et prædicta doctrina procedit quando forensis impetrans simpliciter impetraret. num.20.

Quando impetrans se dicit clericum Abulen. significatur origo, quoniam verbum debet naturaliter intelligi, & non accidentaliter, nu.21. sicut quando dicitur talis de Perusio, intelligitur naturaliter, nu.22. & ita cum in supplicatione quis se dicit clericum Abulen. in literis solet dici oriundus, nu.23. & similiter quando in supplicatione dicitur, N. clericus Abulen diœcesis, intelligitur secundum stilum ex diœcesi Abulen. oriundus, & ita dicitur in literis: & ita iam de stilo non videtur procedere d. decisio Rotæ 76. nu.24.

Verbum, oriundus, vt apparet ex stilo, accipitur pro orto, nu. 25. quamuis alias oriundus quis dicatur ab origine, seu natiuitate propria, vel paterna, nu.26.

Appellatione Abulen. venit ciuitas & diœcesis: & verbum clericus Abulen. est aptum capere vtrumq. nu.27. & etiã appellatione diœcesis in proposito venit ciuitas, nu.28.

Qui narrat se clericum Abulen. seu oriundum Abulen. debet id verificare, maxime, quando ibi impetrat beneficium. nu.29. Ad cuius verificationem non sufficit habere ibi beneficium, vel domicilium, etiamsi habuerit domicilium per decem annos, & vltra, num.30. Et quamuis is posset dici naturalis ciuiliter, & improprie, ortus tamen, seu oriundus nullo modo dici potest, nu.31. Et quando quis diceret, se naturalem Abulen. seu diœcesis Abulen. intelligendum erat de naturalitate ratione natiuitatis, seu originis, nu.32.

In dispensationibus matrimonialibus, in quibus impetrantes narrant esse ortos ex tali loco, non sufficit verificare habitasse ibi, & habuisse domicilium vltra decem annos, numero 33. Nec refert, si dicatur, quod si Papa sciuisset: nihilominus concessisset, quia casus omissus non habetur pro expresso, & concessio facta in vno casu, non porrigitur ad alium, num.34.

1 PRæterea in regnis † vbi est tale priuilegium, seu
consuetudo requiritur in eo, cui de beneficio
prouidetur, quod sit oriundus, seu naturalis illius
2 regni, vbi est beneficium: † exterus enim beneficiũ
ibi obtinere nequit sine Regio permissu, & literis na
turalitatis, vt in Gallia, Cosmas in prooem. pragma-
ticæ sanct. §. nam Ecclesiarum, verbo, exterorum, ad
finẽ, Selua de benef. 3. p. q. 26. Coras. 3. p. cap. 5. nu. 12.
Rebuf. de pacificis posses. nu. 265. alias 217. & in pra
xi tit. de rescript. mixtis. num. 7. Guilermus Benedi-
ctus in repetit. cap. Rainutius, verb. & vxorẽ nomi-
ne, el 5. à nu. 482. Carolus de Grassal. lib. 2. Regaliũ
3 Franciæ, iure 8. Et † idem habetur in his Castellæ
Regnis, vt in l. 18. cum seqq. tit. 3. lib. 1. ordinamen.
vbi Didacus Perez hodie l. 14. cum seqq. tit. 3. lib. 1.
recopil. vbi Azeuedo, Couarru. pract. capit. 35. nu. 5.
Hojeda de incompatibilit. beneficiorum, ca. 24. nu.
115. & 116. Flam. Paris. de resignatione benefic. lib.
4. q. 7. Doctor Sahagun in cap. eam te, de rescriptis, à
nu. 24. De quo late Salzedo in practica, Berna. Diaz
cap. 54. & in Lusitaniæ regno vt per Cabedum de pa
tronatib. Regiæ Coronæ, cap. 29.
4 Vbi † tamen nõ est tale priuilegium, seu consue-
tudo, potest cõferri beneficium clerico alias idoneo
vndecunque sit, cap. ad decorem, de institutio. & ibi
glossa, verb. vndecunque, ibi: Locus non obstat, &
Abbas nu. 4. Selua d. q. 26. Coras. d. capit. 5. num. 9. &
Lambertus de iure patronatus, 1. par. 2. lib. quæst. 7.
art. 24. Sahagun supra num. 27. quidquid dicat Ca-
bedo sup. num. 3. Vnde in causa Vallisoletana præ-
eminentiarum, 24. Nouemb. 1603. coram Illustris-
simo Pamphilio fuit dictum, quod de iure quilibet
potest eligi, & institui, dummodo sit idoneus, d. cap.
ad decorem, & propterea statuta excludẽtia a bene-
ficijs certum genus personarum dicuntur cõtra ius,
Butrius in cap. cum dilectus; de consuet. a nu. 38. in
2. lect. & sæpissime fuit in Rota resolutum.
5 Sed † qui est ex loco, seu diœcesi beneficij, debet,
si est idoneus, alijs extraneis præferri, l. in Ecclesijs,
C. de Episc. & cler. Cosmas in d. prooem. verb. exte-
rorum, Rochus de iure patron. verb. honorificũ, nu.
47. & 48. Rebuf. de nominat. quæst. 9. nu. 57. alias 48.
Coral. d. c. 5. nu. 9. Mandos. reg. 16. q. 41. & 43. & cõs.
27. à nu. 18. & cons. 55. à nu. 1. Gregor. Lopez in l. 1.
tit. 15. verb. præsentare, & l. 13. verb. de aquel. par. 1.
Duennas reg. 202. Hojeda de incompatibil. cap. 23.
nu. 85. Azeue. in l. 14. nu. 10. tit. 13. lib. 1. recopil. Spi-
no de testam. glos. 3. a nu. 32. & nu. 72. Surdus de ali-
men. tit. 1. q. 93. à nu. 9. Ioan. Guttier. qui alios refert
consil. 2. nu. 23. & 24. & Zauallos in suis communi-
bus contra communes, q. 693. Villar del patronado
de Calatayud. 3. p. in prin. a nu. 7. & 8. p. costumbre
6 4. vbi qui dicantur filij parochianorũ. Sicut † etiam
alteri præferendus est, qui ex gremio Ecclesiæ, cap.
nullus, & cap. obitum, 61. distin. cap. metropolitano
63. distin. & cap. ne pro defectu, de elect. Cucchus in
institu. maior. lib. 4. tit. 1. n. 127. Rota decis. 413. nu.
1. p. 1. diuers. Soto de iust. & iur. lib. 3. q. 6. art. 2. ad 4.
Petrus Nauarra de restitutione. lib. 2. c. 2. nu. 196.
7 Sed id intelligo de † honestate, quia valde hone-
stum est, & fructuosum. vt quisque in patria sua bene-
ficietur, vt sic vnus non occupet beneficia, vel stipen
dia alterius, nec detur materia de pauperandi bene-
ficia, & quia facilius inducuntur ad residentiã indi-
genæ dulcedine patriæ allecti, quam extranei, & ita
clare sentit Abbas in d. cap. ad decorem, nu. 4. gloss.
in cap. cum inter. 3. de elect. verbo, aliam, & ibi Dd.
communiter, & Abbas num. 9. dicentes, eam appro
bare consuetudinem, & glos. fin. in d. cap. ne pro de-
fectu, & ibi Ioannes Andreas, & Compostellanus,
& Abb. nu. 7. glo. Bartholomæi Brixien. in ca. in no-
mine. 23. dist. verb. gremio, in fine, & in d. c. nullus,

Felinus

Felin.in cap.sicut tuis,de simonia,col.2.vers.in glo.
1.vbi ait,prædicta limitatio, si loquamur de rigore
iuris, quia tunc valeret collatio etiam facta forensi,
cap.ad decorem,& ibi per Doct. Cosmas sup.qui ait,
quod quamuis indigenæ exteris deberent præferri,
valeret collatio ordinaria facta cuicunque idoneo,
vt in d.cap.ad decorem,&c. & Selua d.q.26.vbi etiã
nu.2.ait,quod quamuis indigenæ extraneis deberẽt
præferri, valeret collatio ordinaria facta cuicunque
idoneo,& postea nu.4.ait, quod si extraneus eligatur,aut
beneficium sibi conferatur, valebit,& tenebit
electio,aut collatio per textum in d.cap.ad decorem,&
ibi Dd.Sarnen.de gratijs expectan.nu.91. &
in reg.de idiomate,quæst.1. Franciscus Marcus decis.1368.&
seq. par.1. Nauarrus cons.6.de elect. nu.
1.& Zerola in praxi Episcop.1.p.verb.beneficia,§.8.
vbi ait, quod beneficia debent conferri magis incolis,quam
exteris,& Dd. Sahagun sup.nu.30.qui ait,
alienum clericum naturali præferri, fas non esse: si
tamen præferatur,collationem iure valere. Et probatur
ex d.cap.cum inter,& cap.cum nobis, & cap.
8 in causis,de elect. Nisi † simus inter duos præsentatos,aut
alias habentes ius ad beneficium,tunc enim
cæteris paribus,præferendus esset de iure naturalis,
& qui est de gremio Ecclesiæ, extraneo, vt per Zauallos
supra post Deciũ,consil.542.nu.13.Est enim
qualitas de iure considerabilis, ex iuribus supra citatis,&
ita procedere quod tradit Lamber.3.p.2.lib.
quæst.5.artic.4.& 5.Mandos. Guttierrez, Rota, &
alij supra. Et ita post hæc docet Perez de Lara, alios
allegans de anniuer.& capel.lib.2.cap.3.nu.19.

19 Vnde Fuscus † de visitatione, lib.2.cap.5. nu.14.
ait,in concursu ad parochialem præferẽdos esse clericos
ciuitatis ipsius exteris alijs, dummodo in maxima
scientia non præcellant extranei ipsis ciuitatẽsibus,
quod etiam ait Zecchus de Republica Ecclesiastic.cap.28.de
parocho,num.7.dicens,in paritate
eum præponendũ,qui sit incola loci,& P. Ledesma
in sum.2.pat.tract.7.cap.1.conclus.7.16.difficultate
ait, cæteris paribus pertinen.ad dignitatem debere
præferri naturalem Episcopatus,& alias non carere
10 graui scrupulo. Et † ita consuetudo interpretata est,
aut recepit illa iura.

11 Et de qualitatibus † considerãdis in præsentatis,
vt in æquali gradu consanguinitatis,seu alias in paritate
vocum, debeant alijs præferri, & in concurrentibus
in oppositione, vide Rochum d. verb. honorificum,quæst.15.17.18.&
19.& Lambert.d.3.p.
2.lib.q.5.per totam,& Zecchum d.nu.7.Ioan. Guttier.cons.1.&
2.Zauallos d.q.693.ex nu.28.& q.265.
Perez de Lara d.lib.2.cap.2.a nu.27.& cap.3.per totum,&
cap.4.num.1.Cæsarem de Graffis decis.169.
ex nu.9. & decisionem Rotę in causa Salmãtina Ca-
☞ pellaniæ del voto,3.Iunij 1585.quæ conducit ad dicta,&
ait sic: Domini fuerunt pro informante, nisi
aliud deducatur, quod nẽpe Capellania, de qua agitur,sit
adiudicanda Frãcisco: nam rationes pro eius
parte deductæ placuerunt Dominis. Et primo,quia
qualitas originis considerata in Francisco, facit,vt
præferri debeat extraneo, ad Abbatem in c.ad decorẽ,in
fin.de institut. Rochum de iure patron.verb.
honorific.q.18.Lamb.eod.tract.lib.2.p.3.q.5. art.5.
Secundo,idem suadet qualitas nobilitatis iuncta cũ
paupertate, Hostien.in c.tuã,& ibi Butr. de ætat.&
qualit. Roch.in d.verb.honorific.q.15.Lamb.d.5.q.
art.3.in princip.Quibus accedit,quod Franciscus est
actu sacerdos,alter non: vnde cum Capellania onus
celebrãdi missam annexum habeat, proculdubio in
specto illo tempore, magis idoneus & dignior qui
præferatur,erit idẽ Franciscus,per caput primũ, &
ibi Abbatem de maior.& obed.& ita resolutũ fuisse
dicitur alias coram R.P.D. Cãtuccio,de anno 1575.
& facit Barbacia consil.33.nu.8.& seq.col.2.Lamb.
eod.tract.lib.2.p.1.q.7.art.27.& seq. Fortissimum
etiã illud visum est argumentũ,quod Francisco erat
acquisitum ius ad rem,cum fuerit præsentatus à patrono,&
præsentario ab eo acceptata,ac etiam facta
Ordinario,quibus concurrentibus,absq; dubio Rota
sentit acquisitum esse ius ad rem, vt bene tradit
post alios,quos allegat Sarnẽ. ad regulã de iure quęsito,q.1.vers.1.non
habere locũ,& dicit idẽ D.meus
Cãtuccius in vna sua Calagurritana portionis de Amarita,sub
die 27.Iunij 1575.Sed Andreas aduersarius
nullũ ius habet,quia præsentatus à patrono,antequam
acquireret possessionem iuris patronatus,
& sic nulliter,quia ius præsentandi non potest exerceri,nisi
post adeptã possessionem,cum sit de fructibus
beneficij, vt fuit dictum per Rotam decis.7. de
iure patron.in nouis,& Feli.in c.cum olim, sub nu.
2.de maioritate,& obed.& Ripa responso 31. num.
1.lib.1. vltra quod in prouisione Andreæ non fuerunt
præmissa edicta, & sic non fuit seruata forma
tradita in cap.fi.de elect.in 6.& ideo est nulla,& nullum
ius tribuit, & idem dicitur, & alias in hac eadẽ
causa dictum fuit,vnde concluditur, sententiam de
partibus approbandam,in quantum dicit, collationem
per Episcopum Andreæ factam esse nullã, sed
inquantum illam de nouo illi faciendam esse dicit
Domini reuocandam,& Capellaniam ipsi Frãcisco
adiudicandam esse censuerunt.

12 Et alias in causa † Legionen. Capellanię de Mansilla,10.Octobris,1578.coram
D. Blancherto, & in
Calagurritana beneficij 20. Februarij 1587. coram
D.Seraphino,& in Burgen. Beneficij de Portugalote,27.Nouembr.1595.coram
D.Pamphilio fuit resolutum,quod
concurrentibus ad beneficium, vno
habente aliud,& alio non habente,non habens pręferendus
est habenti.

13 Et illa decisio Calagurritana sic se habet: Fuit resolutum
beneficiũ de quo agitur, esse adiudicãdum
Petro Grau.ex ea potissimũ ratione, quia cũ ipse vsque
de anno 1559. probauerit suas habilitates corã
beneficiatis loci de Ansejo, & ab eis fuerit admissus
tanquã filius naturalis loci, & cãtauerit epistolã, &
immissus fuerit in possessionem talis admissionis,neque
hactenus fuerit prouisus de aliquo beneficio,vtique
in hoc concursu præferendus est Petro Merino
aduersario,qui licet habeat qualitates requisitas,
& prius fuerit admissus ad decantandã epistolã, tamen
obtinet beneficiũ seruitoriũ,ex quo percipit cõgruã
sustentationẽ,vt per testes probatur. Regula
enĩ in hac materia est,quod nõ habens beneficiũ pręferendus
est ei,qui habet,per c.is,cui, de præbẽ.in 6.
Rota dec.26.n.2.eod.tit.in nouis,Hostien.in c.tuã,
& ibi Butrius de ætat.& qualit. Roch. de iure patronat.verb.honorificum,quæst.15.Lamber.lib.2.p.3.
quæst.5.art.13.in princip. Accedit,quod post Concilium
Tridentinum non fuerunt admissi in huiusmodi
Ecclesia ad plura beneficia, nisi illi, quia obtinuerunt
dispensationem,vt probatur per testes: vnde
fit, vt is habeatur pro magis idoneo,qui dispensatione
non eget, Decius consil.542.nu.14. cum alijs.
Præterea,vbi requiritur seruitium personale, si habilior
iudicatur ille,qui vnicum tantum habet beneficium,
quam is,qui plura obtinet,vt fuit resolutum
in vna Calagurritana de Illarduina coram Robustorio,
Rebuffus in concordatis,tit.de electione in glo.
idoneorum,prope fine, sed & ex alio videtur Merinus
se

nus se indignum reddidisset, nempe, ob pactum ini-
tum cũ beneficiatis, de releuãdo eos indẽnes ab om-
ni damno,& interesse ob receptionem de eo faciẽdã
quod est omnino reprobatum à iure, & simonia, cũ
vt fuit resolutum coram D. Robust.in vna Astoricẽ
de Villarin, & coram D. Vicecomite, in vna Sala-
mantina portionis. Lambertus.p.1.lib.2.q.9.art.11.
Non obstat, quod per testes Merini probetur consue
tudo admittendi etiam eos, qui sunt beneficiati in
alia Ecclesia, quia dato, quod hoc fieri possit, tamen
in concursu præferendus est ille, qui caret beneficio,
cũ singulis personis cõferenda sint singula beneficia,
maxime post S. Concilium Tridentinum. Non ob-
stat, quod Merinus fuerit primo prouisus a benefi-
ciatis, quia cum fuerit iste actus attentatus contra
prohibitionẽ Episcopi, de eo nulla est habenda ratio
Vltimo nõ obstat noua prouisio, quę allegatur, cum
neq; sit producta, nec sint literæ expeditę,& ideo nõ
possumus super ea aliquod fundamentũ facere, ma-
xime, stante noua regula sanctiss. Dñi nostri de non
iudicando, iuxta formam supplicationis. Reliqua be
ne in memorialibus euacuantur,& ita conclusum.
14 Et in causa† Calagurrita. beneficij, 19. Ian.1596.
coram D. Penna amplius fuit resolutum, quod non
habens beneficium præferendus est habẽti in con-
cursu, quamuis habens sit magis sufficiens,& statutũ
dicat, dandum esse magis sufficienti & habiliori.
15 Aduerte tamen, quod ista† decisio loquitur in be-
neficio simplici, & non in Parochialibus, in quibus
aliud dicendum est.
16 Cum ergo † in beneficijs indigenæ, seu naturales
alijs præferri debeant, saltem de honestate, hone-
stumq; sit, ac rationi, & iuri conforme, quemque in
patria sua beneficiari, inde est, quod si forensis, vel
alienigena impetrat beneficium, non facta mentio-
ne de loco suæ originis, seu de sua diœcesi, gratia est
surreptitia: quia in dubio Papa intendit cuique pro-
uidere in patria sua: ideo taciturnitas nationis red-
didit gratiam surreptitiam. Si enim expressisset, Pa-
pa sibi non dedisset gratiam in partibus alienis, vel
non ita de facili, c.bonæ.2.de postulat. Prælator. cir
ca finem, ibi: Nec vellemus ei præficere alienum.
Ita gl.in c.si proponente, de rescriptis, quam sequun
tur Abb. ibi, Corsettus in singulari, verb. surreptio,
Fel.in c.sicut tuis.de simonia, col.2. qui dicit, dictam
glossam singularem, Cosmas sup. Selua de beneficijs
3.p.q.26.nu.2. Corasius 3.p.c.5.nu.11. Sarnensis.d.q.
1.de idiomate, Espino d.gl.3.de testament.num.34.
Cabedo d.c.29.nu.4. Sahagun in d.c. eam te, nu.26.
dicens communem, & alij relati per Rebuffum de
nominatio. q.9. nu.57. alias 48. licet contra eam te-
neat ibi Butrius.
Vnde decis. Rotæ 76.de rescriptis, alias 628.in an
17 tiquis, quam † sequitur Rebus.in repetit.cap.nulla,
2.de conces. Præbendæ.3. qualitate, quæ ait, quod si
aliquis est oriundus de aliqua diœcesi, & habet do-
micilium, vel beneficium in alia diœcesi, si impetrat
beneficium dicendo, se clericum diœcesis beneficij
& non originis, talis gratia valet, nec est surreptitia,
ad notatata per Doct. in c.statutum, §. eum vero, de
rescript. lib.6.& c. cum nullus de temporib. ordina.
18 eod.lib.& d.c.ad decorem, de institutio. Hæc† inquã
decisio videtur dubia, præcipue, cum dicens se cleri-
cum diœcesis beneficij, seu domicilij, impetrat ibi
beneficium eiusdem diœcesis, ex traditis per Com-
postella. & Felin.nu.8. in cap.significante, de rescri-
ptis, & Rebuff. in praxi in forma signaturæ, verb.
Magalonen. Quod si studens Bononiæ impetrat be-
neficium in diœcesi Bononiensi, dicens se schola-
rem Bononiensem, cum non sit inde oriundus, non
valet rescriptum, quia magis congruit negotio de
quo agitur, scilicet, de isto beneficiãdo, quod verbũ
Bononien. determinet locum originis, potius quam
studij: quamuis secus esset, vbi ille impetraret extra
diœcesim Bononiensem. Ex quo tunc cessaret illa ra
tio, vt per Felinum ibi, & extra materiam impetra-
tionis beneficij, vt per Rebus. supra, & de priuilegijs
scholarium, priuilegio 92.
19 Nihilominus tamen† dicendum videtur, illam de
cisionem esse veram: nam vt quis vere dicatur esse
diœcesis Abulensis, sat est ibi habere vel originem,
vel domicilium, vel beneficium, d.c.cum nullus, &
quæ notant Dd.in d.§. cum vero, & Mandosius reg.
16.q.42.nu.8.
20 Nec obstat dicta† doctrina glossæ, & Abbatis in d.
c.si proponẽte, quia procedit, quando forensis impe
trans non faceret mentionem suæ originis, nec diœ-
cesis, sed simpliciter impetraret; nam in dubio Papa
intendit prouidere vnicuique in patria sua. At cum
impetrans diceret, se esse clericum talis diœcesis, nõ
videtur gratia surreptitia, etiam si ibi impetret, cum
Papa possit intelligere, esse illius dięcesis, vel ratione
originis, vel domicilij, vel beneficij, iuxta sup. dicta.
21 Quando autem impetrãs† dicit, se clericum Abu-
lensem, verbi gratia, prout solet dici in supplicatio-
nibus, significatur origo, quoniã verbum debet na-
turaliter intelligi, & non accidentaliter, gloss. in l.
sed & reprobari, §. amplius, ff. de accusatio. tutorũ,
verb. Comancus, quæ explicat, id est, de Comanca,
Baldus in d.c. significante, sub num.1.& ibi Felin.d.
nu.8. Rebuff. supra d. verb. Magalonen.& in l.2.ff.
22 de verbor. significat. Sicut † quando dicitur talis de
Perusio, intelligitur naturaliter secundum eos. Illi
enim proprie dicuntur de aliquo loco, qui ratione
originis sunt de illo, Bald.in l.1.§.quod autem, ff.de
tutorib.datis ab his, & Gregorius Lopez in l.32.tit.
23 2.p.3.verb.natural.in fine. Et† ita cum in supplica-
tione quis se dicit clericum Abulensem, in literis so-
24 let dici, oriundus, vt quotidie videmus. Et† similiter
quando in supplicatione dicitur, N. clericus Abulẽ
sis diœcesis, intelligitur secundum stylum, ex dięcesi
Abulensi oriundus, & ita dicitur in literis, & ita iam
de stilo non videtur procedere dicta decisio Rotæ.
76. de rescrip.
25 Quod verbum, oriundus, vt† apparet ex stilo, ac-
cipitur pro orto, iuxta l. assumptio, iuncta glossa, ibi
verbo, oriundus, ff. ad municip. & quæ tradit Man-
26 do.d.regula 16, q.40.nu.3. Quamuis† alias oriundus
quis dicatur aborigene, seu natiuitate propria, vel
paterna, Ias. in l. huiusmodi, §. legatum, nu.18.ff.de
leg.1. Mandosius d. q. 40. Ioseph. Gonçalez, Flores
variar. quæst.c.36. ex nu.3. cum alijs, Et apppellatio-
27 ne† Abulensis venit ciuitas, & diœcesis. Et verbum,
clericus Abulensis, est aptum capere vtrunque. Fer-
rettus cons.222. nu.5. ex Bartolo in l.2. colum. final.
de verbor. signific.& fuit resolutum in Toletana Pa
rochialis, 10. Maij, 1596. corã D. Arigonio infra ad-
28 ducta 9. p.c.2.nu.341. quam vide. Et† etiam appella-
tione diœcesis in proposito venit ciuitas, iuxta dicta
supra 1.p.c.vlt.a nu.76.
29 Et † qui narrat se clericum Abulen. seu oriũdum
Abulæ, debet id verificare, maxime, quãdo ibi impe
trat beneficium, Flamin. Paris. de resignatione bene-
ficiorum, lib.10. quæst.3. num.28. & fuit resolutum
in vna Gienen. præstimonij, 19. Nouembris, 1593.
30 coram Domino Blanchetto, in qua fuit dictum, de-
bere verificari, per d. Quesadam pro iustificatione
suæ gratiæ, narratiuum literarum, quod erat oriun-

dus ex dicta diœcesi Gienen. Et idem fuit dictum in vna Terdonen. Prioratus, 4. Maij, 1594. coram Domino Penna.

30 Ad cuius † verificationem non sufficit habere ibi beneficium, vel domicilium, vt apparet ex dictis, etiam si habuerit domicilium per decem annos, & vltra, nam adhuc non potest dici ortus, seu oriundus, seu Abulen. proprie; illa enim habitatio solum facit incolam, seu domiciliarium, nõ tamen ortum, seu oriundum, l. 1. cum seqq. C. de municipalib. & origin. & l. 2. C. de incolis, lib. 10. Gregorius Lopez in l. 2. tit. 24. partita 4. verb. Maguer. vers. aduerte tamen, Menoch. de arbit. lib. 2. casu 86.

31 Et † quamuis posset dici naturalis ciuiliter & improprie, ex d. l. 2. partitæ, Burgos de Paz in l. 3. Tauri, 1. parte, nu. 372. Auendanno de exequendis mandatis, li. 1. cap. 3. nu. 5. & Azeuedo in l. 19. tit. 3. lib. 1. recopilationis, num. 1. ortus tamẽ, seu oriundus, nullo modo dici potest, cũ non nisi ab origine talis dica-

32 tur. Et † quãdo quis diceret, se esse naturalẽ Abulæ, seu diœcesis Abulen. intelligendum erat de naturalitate ratione natiuitatis, seu originis, ex Gregorio Lopez in l. 1. tit. 20. partita 2. verb. la primera, nam verba sunt naturaliter & proprie, nõ ciuiliter intelligenda, l. fin. C. de his, qui veniam ætatis, & ibi Baldus, Cardinalis Mãtica de coniecturis, lib. 3. titul. 4. nu. 15. Gallinius de verb. significatio. lib. 2. cap. 21. nu. 8. & lib. 3. c. 19. nu. 2. Salazar de vsu & consuetudine, cap. 1. nu. 57. & 62.

33 Ex † quibus infertur ad dispensationes matrimoniales, in quibus impetrãtes narrant esse ortos ex tali loco, vt nõ sufficiat verificare habitasse ibi, & habuisse domiciliũ etiam vltra decem annos, quamuis contrarium aliquando seruetur in hoc Episcopatu.

34 Nec refert, si dicatur, quod † si Papa sciuisset nihilominus concessisset: quia, vt inquit Baldus in dict. c. significãte casus omissus non habetur pro expresso, & cõcessio facta in vno casu non porrigitur ad aliũ. Decius in cap. super literis, de rescriptis, nu. 18. in fine, quod maxime procedit, quando ambo impetrãtes narrant esse ortos ex vno & eodem loco.

C A P. X.

De beneficijs sæcularibus, sæcularibus; & regularibus, regularibus conferendis.

S V M M A R I A.

Cum beneficia alia sint sæcularia, scilicet, sæcularibus addicta, qualia censenda sunt omnia, nisi contrarium probetur, alia regularia, quæ ex fundatione vel consuetudine, &c. religiosis sunt addicta: & indecorum sit, & rationi non congruat, homines disparis professionis, vel habitus Ecclesijs præficere, &c. sæcularia sæcularibus, regularia, regularibus conferri debent. à num. 1. & seqq.

Beneficia regularia non possunt conferri nouitijs, sed debent dari expresse professis. nu. 4.

Beneficia sæcularia non possunt conferri nouitio, & valebit collatio, seu electio de eo facta. nu. 5. qui consentiendo, & beneficium acceptando, non videtur ipsi religioni renunciare, sicut è conuerso, nu. 6.

Concilio Tridentino prohibetur, beneficia, regularia sæcularibus vniri, nu. 7.

Eodem Concilio decretum est, vt regularia beneficia in titulum regularibus professis prouideri consueta, religiosis tantum illius Ordinis, vel ijs, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non alijs conferantur. nu. 8.

Beneficia Commendatariorum Ordinis Diui Iacobi, & similiũ alijs alterius professionis, nullatenus conferri poterunt, nec etiam Commendatarij ipsi ad beneficia sæcularia admitti poterunt. nu. 9.

Ponitur declaratio S. Congregationis circa dictum decretum Concilij, num. 10. Vbi etiam habetur, quod Abbatia non nisi professis per Ordinarios conferri possunt. Pro quo facere videtur cap. 21. sess. 25. de regularibus, vers. quæ vero in posterum vacabunt, &c. *Quæ verba licet non sint præceptiua, vt ait Rota, sed consultiua, secundum sanctam Congregationem, tamen procedit respectu Papæ, de quo ibi Concilium loquitur. nu. 11. & 2. seqq.*

Reges Hispaniæ, quibus Adrianus Sextus indulsit ius præsentandi Abbates, & alios præfectos, non potuerunt præsentare ante Concilium ad præfecturas regulares personas sæculares, nec regulares alterius Ordinis, & multo minus post Conciliũ poterunt, nu. 14.

Ponitur alia declaratio sanctæ Congregationis circa dictum decretum, nu. 15.

Dicta cõclusio, quod sæcularia beneficia sæcularibus, regularia regularibus cõferenda sunt, limitatur, nisi vrgeat necessitas, quia puta, idonei non reperiantur, nu. 16.

Secundo limitatur, vt non procedat in Ecclesijs parochialibus, seu curatis sæcularibus, ad quas promoueri potest monachus, maxime si est peritus concionator. à num. 17. & 2. seqq. Sed contraria sententia tenetur, scilicet quod monachi sint inhabiles ad beneficia sæcularia, etiam curata, nec Episcopus possit in hoc dispensare, Canonici tamen regulares possunt obtinere curata. à nu. 20. vsque ad nu. 27.

Beneficiorum sæcularium simplicium sunt incapaces religiosi, etiam canonici regulares, nu. 28. & 39. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Ad dignitatem Episcopalem possunt monachi, & regulares de iure eueh, num. 30.

Ponuntur declarationes sanctæ Congregationis, nu. 31. & 32. Ex quibus apparet, Papam nolle, quod regulares etiam canonici admittantur ad parochiales. nu. 33.

Tertio limitatur dicta conclusio, nisi sit mutata qualitas, & status beneficij, ad quod requiritur quadraginta annorũ possessio cum bona fide. scil. quando constat de vera qualitate beneficij, & anteriori statu suam alias attendendus videtur vltimus status, maxime sæcularitatis, nu. 34. & seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ. Nec sufficit quadragenaria, stante priuilegio, vel dispositione Papæ cum decreto irritante, seu prohibitione, sed opus esset immemoriale. nu. 36.

An clausula posita in commenda, attento, quod clericis sæcularibus commendari cõsueuit, verificetur in vno actu. nu. 37. vbi quod non licet, secus, si dixisset, soluta est.

An religiosi sint omnino incapaces beneficiorum sæculariũ, maxime in titulũ, & Corasius, quod præter Ecclesias curatas & Cathedrales aliorum quorumcunque beneficiorum sæcularium, vt temporalium rerum, etiam ex dispensatione Papæ incapaces sunt, num. 39. Certum tamen est, ex dispensatione Papæ esse capaces beneficiorum sæcularium, etiam in titulũ, sicut possunt habere titulum suorum beneficiorum regularium. nu. 39. & 40. Sed inquit Corasius, esse incapaces temporalium etiam ex dispensatione Papæ. nu. 41.

Verum est, religiosos ex dispensatione Papæ esse capaces temporalium rerum, non solum quoad administrationem, & dispensationem, sed etiam quoad dominium, & proprietatem nu. 42. Nam Papa potest ex causa dispensare in voto solẽni religionis. nu. 43. Quamuis contrarium teneant Diuus Thomas, & alij, nu. 44.

Communis sententia Canonistarum, & Theologorum tenenda est, quæ comprobata est facto Pontificum, nu. 45. Et ratio nam sicut in voto simplici & iuramento, quorum obligatio etiam est de iure diuino, Papa potest dispensare, ita in voto solenni, cuius etiam obligatio procedit ex actu humano. num. 46.

Obiectioni,

Obiectioni, quod in voto solemni non possit dispensari ratione traditionis personæ, in qua solemnitas voti consistit, satisfit, quod qua ratione potest Papa dispensando ex causa tollere obligationem voti simplicis & iuramenti, & ius ex promissione Deo quæsitum, eadem potest tollere ius ex traditione Deo quæsitum, & traditionem reuocare. nu.47. & 48. Sicut etiam in matrimonio rato potest dispensare. nu.49.

In voto solemni castitatis, quod fit in susceptione sacrorum ordinum, est etiam traditio personæ, & tamen in eo potest Papa dispensare, nu.50. Nec refert dicere, quod votum, seu debitũ continentiæ non sit essentialiter annexum ordini sacro, sed ex statuto Ecclesiæ, statui vero religionis sit essentiale: nam supposito quod sit, esset indispensabile, sicut votum religionis, si traditio esset ratio indispensabilitatis. nu.51.

Non est verum voti solemnitatem consistere in traditione ita, quod votum solemne sit promissio, & traditio, seu exhibitio personæ per assumptionem status, simplex vero sola promissio: nam etiam in votis simplicibus potest esse traditio, sicut in voto solemni quæ nihil aliud est, quam dedicare, & mancipare se Deo, & eius seruitio, nu.52. Vt patet in eo, qui perpetuo vouet seruare castitatem, & in eo, qui extra religionẽ approbatam voueret perpetuo castitatem, paupertatem, & obedientiam, & in Societate Iesu, nu.53.

Voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesiæ est inuenta, vt per ista verba inquit Bonifacius, & Gregorius XIII. num. 54. Quæ non possunt intelligi vt intelligunt Thomistæ de cæremonia solemnitatis. num.5.

Votum simplex, & solemne non differunt essentialiter & specifice, sed solum accidentaliter, & ex institutione Ecclesiæ, suntque eiusdem speciei ex parte obiecti, vnde sumitur specificatio. nu.56. Quamuis solus Aragon. & alij teneant differre specie. num.57.

Consistit formaliter solemnitas voti non in traditione, quam ipsum votum includit, sed in hoc quod Ecclesiæ authoritate statutum est tale votum esse solemne, scilicet, per quod homo inhabilis est ad matrimonium, seu in hoc quod fiat vt Ecclesia decernit. nu.58.

Cum voti solemnitas sit de iure positiuo, apparet, posse Papam dispensare in voto solemni religionis, sicut in voto simplici. nu.59. Et quod possint dispensare in voto solemni paupertatis, docent relati. nu.60.

Obiectioni Nauarri, quod ad dispẽsandum in voto paupertatis, ita vt fiat verus dominus, nulla iusta causa potest occurrere, Respondetur, quod voto paupertatis non tam repugnat dominium, quam vsus, nu.61. & 62. Sicut etiam voto castitatis solemni non tam repugnat vinculum, & dominium matrimonij, quam vsus. num.63.

Votum solemne paupertatis sola Ecclesiæ cõstitutione facit monachum inhabilem ad dominium, vel retinẽdum, vel acquirendum, nu.64. sicut etiam votum solemne castitatis etiam monachi sola Ecclesiæ constitutione facit inhabilem ad matrimonium, & illud dirimit, nu.65. & quando id introductum sit, nu.66. & 3. seqq. Quamuis contrarium teneant D. Thom. & alij, ratione traditionis, quam includit votum solemne; nu.69. Cui ratione respondetur, à nu.70. & seq. [illegible]

Si votũ solemne religionis faceret inhabilem ad matrimoniũ sua natura, ratione traditionis, etiã votum solẽne ordinis sacri id faceret. nu.72. & etiã vota simplicia Societatis Iesu. nu.73.

Vota Societatis Iesu licet iam dirimant matrimonium ex constitutione Gregor. XIII. adhuc tamen sunt simplicia, quia non sunt perpetua ex parte Societatis, sed donec Prælatis placuerit. num.74. Ex qua etiam ratione non dissoluunt matrimonium præcedens. num.75. [illegible]

Cum votum solemne religionis sola Ecclesiæ constitutione dirimat matrimonium subsequens, consequenter dicendum est à fortiori sola iure Pontificio dissoluere præcedens ratum. num. 76. & 77. quamuis alij aliter [illegible] teneant, quorum sententiæ improbantur, à nu.78. & 4. seqq. [illegible]

Cum votum solemne religionis solo iure Ecclesiastico dissoluat [illegible]

præcedens matrimonium ratum, sequitur posse Papam ex causa dispensare in matrimonio rato, vt tenent communiter Canonistæ, num.83. Quamuis contrarium teneant Theologi communiter. num.84.

Authoritas Matthæi, & Marci: Quod Deus coniunxit homo non separet, intelligitur de matrimonio consummato, nu.85. in quo non potest Papa dispensare. nu.86.

Cum voto paupertatis & castitatis, etiam solemni, non tam repugnet dominium, quam vsus, & sola Ecclesiæ constitutione monachus sit incapax dominij, sicut & ad matrimoniũ inhabilis; recte poterit Papa illum facere habilem, & capacẽ dominij, etiam manentem monachum. num.87. quamuis id non soleat facere, sed concedere ad ministrationem, & dispensationem rerum, qualem habent beneficiati regulares fructuũ suorum beneficiorum, num.88.

Monachus factus Episcopus non habet bonorum, seu fructuum dominium, & proprietatem, sed administrationem & dispensationem. num.89.

Cum Papa dispensat cum monacho, vt matrimonium cõtrahat, illo contracto, consequenter etiam manet relaxatum votum paupertatis & obedientiæ. num.90.

Respondetur cap. cum ad monasterium, de statu monachorũ, in fine, licet iam ibi intelligi voluntariam, & sine causa. nu.91.

Secunda responsio, quod in sensu composito, id est cum monacho manente monacho, non possit Papa dispensare in votis castitatis, & paupertatis, & c. num.92. & 93. quæ defenditur ab impugnatione Ledesmæ. à num.94. & seq.

Improbatur dictum Innocentij, quod abdicatio proprietatis, & custodia castitatis sunt annexa Ordini à iure positiuo. num. 96. & 97.

Professio facta cum conditione, pacto, seu modo de retinendo, seu habendo proprio, non valet. num.98. contra aliquos citatos. num.99. Et respondetur capit. finali: Quod clerici, vel uouentes, num.100.

1 CVm beneficia, vt† supra dictum est, 1. par. c.6. n. 11. alia sint sæcularia, scil. sæcularibus addicta, qualia censenda sunt omnia, nisi contrarium probetur, alia regularia, quæ ex fundatione, seu institutione, vel consuetudine, seu præscriptione religiosis sunt addicta c. cum de beneficio, de Præbendis. in 6. clem. vnica de supplenda negligẽtia Prælatorũ, Cosmas in pragmatica sanctione, tit. de collatio. §. itẽ placuit, verb. regularib. Rebuf. in praxi, tit. regularia beneficia multiplicia, nu.1. & cõcordatis, tit. de collatio. §. volumus, verb. regularia, & in tract. de nominatio. q.15. nu.26. alias 23. Coras. de beneficijs. 1. par. c. 5. nu.6. & Pet. Gregor. cap.10. nu.12. Pet. Pechius in reg. beneficiũ, in 6. nu.6. Hojeda de incõpatibilitate beneficior. in præfatio. nu.6. & Zerola in praxi Epi-
2 scopali, 2. parte verb. beneficiũ, §.12. & 19. Et† cũ indecorũ sit, & rationi non cõgruat, homines disparis professionis, vel habitus Ecclesijs præficere, aut in eadẽ Ecclesia sociari, cap. in 9.16. q.7. & Clem. 1. de
3 electio. sæcularia † beneficia sæcularibus, regularia regularibus conferri debent, dicto cap. cum de beneficio, cũ alijs, vt per citatos, & Cosmam, d. tit. de collatio. §. illi vero, verb. religiosis, Rebuf. in praxi tit. de dispensatio. cũ regul. & in tract. de pacificis possessorib. num.311. alias 259. Coras. etiã 3. par. c.5. nu.13. Mandosium de signatura gratiæ, tit. de prouisio. versic. beneficia regularia, & versic. Prioratus, & versic. monacho, & tit. de dispensatione monachor. pro obtinendis beneficijs, quẽ vide, Couar. in cap.2. de testamentis. nu.2. & 3. Hojedam cap. final. nu.92. Nauarrum consil. 3. de præbẽdis, Flam. Paris. de resignatione, lib.4. q.5. Emman. Rodrig. q. regul. tom.1. q.34. art.3. & post hæc Gonçal. de reg. mensium, glos. 7. nu. 3. & gl. 8. & D. Card. Tuschus, concl. 67. litera B.

4 Nec beneficia regularia poſſunt † conferri noui-
tijs,ſed debent dari expreſſe profeſſis, cap. nullus,de
elect.in 6.Clemen.1.de ſupplenda negligentia Præ-
latorum,& clem.1.§.ſane.2.de ſtatu monachor.Pau
lus,Lapus,Domin.nu.6.verſ.in eadem gloſſ.ibi,nul
lus,& Fráchus, nu.1.circa finem,in capit.beneficiũ,
de reg.in 6. quicquid ſentiat gl.ibi, verbo conferen-
dum. Açor lib.12.cap.3.quæſt.1.

5 Beneficia vero† ſæcularia poſſunt conferri noui-
tio, & valebit collatio , ſeu electio de eo facta , cum
poſſit conſentire, & redire ad ſæculũ,& non ſit vere
Religioſus, quamuis cõtra teneat dicta gloſſa,verb.
conferendum, dicens,quod conſtituto in probatio-
ne,non poterit conferri beneficium,quod per regu-
lares poſſideri non poſſit,&c.quam ſequitur ibi La-
pus, Anchar.& Domin.vbi ſupra.

6 Sed contra† eam tenet Franchus,dicto nu.1.verſ.
in eadem,gloſſ.ibi,poſſideri,dicẽs,ſatis videri,quod
licet id fieri non debeat , vt dicit gloſſ.ſi tamen eidẽ
conferatur,vel ad id eligatur,tenebit electio,vel col
latio,&c.qui tamẽ male ait , quod conſentiendo,&
beneficium acceptando , videtur ipſi Religioni re-
nuntiare ſicut è conuerſo, nam non eſt compatibile
beneficium cum nouitiatu, & probatione,idem te-
net Açor. ſupra.

7 Vnde in S.Cõc.Trid. ſeſſ.24.c.13.& 15.de refor.
prohibetur beneficia regularia ſæcularibus vniri.

8 Hodie in eodem † Concilio,ſeſſ.14.cap.decimo ,
de reform. decretum eſt , vt regularia beneficia in ti-
tulum regularibus profeſſis prouideri conſueta , cũ
per obitu, aut reſignationem , vel alias illa in titulũ
obtinentis vacare contigerit , Religioſis tantum il-
lius ordinis, vel ijs,qui habitũ omnino ſuſcipere,&
profeſſionem emittere teneantur , & non alijs , ne
veſtem lino,lanaque contextam induant,conferan-
tur, tradit poſt hæc Gonçalez,gloſſ.8.à nu.7.

9 Ex quo infert† Hojeda,d.cap.fin.num.105.quod
beneficia Commendatariorum ordinis D. Iacobi ,
Calatrauæ, Alcantaræ, & D.Ioannis , & ſimilium ,
quæ eis, vt Canonicis regularibus , & ſub regula D.
Auguſtini , & Benedicti, degentibus , ſunt concedi
ſolita, alijs alterius profeſſionis nullatenus conferri
poterunt , vt clare videtur probari d.cap.10. neque
etiam Commendatarij ipſi ad beneficia ſæcularia
admitti poterunt,cum ſint religioſi,ac Canonicorũ
regularium regulam teneant, circa quod tamen vi-
de dicta ſupra 1.par.cap.4.nu.18.& 22.

10 Circa quod decretum† Concilij Sanct.Congrega
tio Illuſtriſſimorum Cardinaliũ.12. Decemb.1585.
☞ fecit talem declarationem : Præter Papã Ordinarij
Collatores poſſunt conferre regularia beneficia in ti
tulum regularibus profeſſis prouideri cõſueta , etiã
ſæcularibus , qui illius ordinis habitum omnino ſu-
ſcipere , & profeſſionem emittere teneantur , quia
hoc c.loquitur generaliter , & intelligit de Ordina-
rijs,nam quando vult intelligere de Papa, illum no-
minat,vt cap.21.ſeſſione 25.de reg. & quia loquitur
per dictionem,vel,& ſic videtur hic æquiparare hos
duos caſus: Abbatię vero,& beneficia adminiſtratio-
nem habentia,nonniſi profeſſis , iuxta Canones per
Ordinarios conferri poſſunt. Quam declarationem
adducit Gonçalez,glo.8.nu.78.

11 Et pro vltima†parte huius declarationis videtur
facere d.cap.21.ſeſſione 25.de regul.verſic.Quæ ve-
ro in poſterum vacabunt , nonniſi regularibus ſpe-
12 ctatæ virtutis & ſanctitatis conferantur.Quæ†tamẽ
verba,licet ſecundum Rotam ſint præceptiua , non
conſultiua,iuxta doctrinam Socini Iunioris, conſil.
344.nu.decimo nono, volumine tertio. Sacra vero
Congregatio Concilij cenſuit eſſe conſultiua , cum
deſcendant ab illo verbo,Confidit,poſito in verſicu
lo præcedenti, vt per Flamin.Pariſ.dict.q.5.num.3.

13 Sed iſta† declaratio,quod illa verba ſint conſulti-
ua,procedit reſpectu Papæ,de quo ibi Concilium lo
quitur,& ſi non eſt contraria præcedenti declaratio
ni,quę fundatur in cap.cum ad noſtram,cap.officij,
cap.cum in Magiſtrum,de electíon.cap.1.nullus eo-
dem,in 6.& Clement.1.eodem tit.cap.cum ſingula,
§.prohibemus, de Præbend.in 6.Clement.1.de ſup-
plen.negligentia Prælatorum,& Clemen.1.§.ſane,
2.de ſtatu monachor. Put.deciſio.261.lib.2. & poſt
hæc Gonçal.gloſſ.8.ex d.nu.78.

14 Ex quibus † Nauarrus comment.3.de regul.cap.
nullum,nu.2.& Emman. Rodrig.q.regul.2.tomo,
quæſt. 123.artic.4.dicunt Reges Hiſpaniæ, quibus
Adrianus VI. indulſit ius præſentandi in ſuis Re-
gnis Abbates,& alios Præfectos Eccleſiarum colle-
giatarum,ſęcularium,& regularium, ſaltem Conſi-
ſtorialium , per Breue,cuius copiam inquit Nauar-
rus ſe vidiſſe,non potuiſſe præſentare ante Conciliũ
Tridentin.ad Præfecturas regulares perſonas ſęcula
res,nec regulares alterius ordinis , & multo minus
poſt Cõc.poterũt,licet id nõ videatur recte ſeruari .

15 Declarauit etiam Sancta† Congregatio: In proui
ſionibus beneficiorum , quas Ordinarij inferiores fa
ciunt, non profeſſis , non eſſe apponendum hoc de-
cretum,ex nunc , prout ex tunc , & poſtquã,in ſolis
prouiſionibus Apoſtolicis apponi conſuetũ,ſed pro
uiſiones faciendas eſſe purè, & ſimpliciter ad formã
Cõcilij,d.cap.10.vt qui habitũ omnino ſuſcipere,&
profeſſionẽ emittere teneãtur.Quæ profeſſio emit-
tenda eſt poſt annum integrum probationis,& non
ante , alias eſſet nulla, vt in cap. 15.ſeſſ.25.de regul.
quicquid controuertat Gonçalez ſupra, ex nu.87.

16 Prædicta tamen conſtitutio,quod† ſæcularia be-
neficia ſæcularibus,regularia regularibus, conferen
da ſint , limitatur , niſi vrgeat neceſſitas , quia puta
idonei non reperiantur , cap.inter quatuor, de reli-
gioſis domibus,vbi Abbas , Rebuffus in cõcord.tit.
de collat.§.1. volumus, verb.& conformitatẽ, & in
praxi,tit.de diſpenſatio. cum regular. nu.40. & Co-
raſ.1.part.c.5.nu.7.& 3.part.cap.5.nu.13.pro quo fa
cit regula quod non eſt licitũ 4. de regul. iur. in de-
cretal.& ibi gloſſ.verb.neceſſitas: & poſt hæc tradit
Gonçalez gl.8.nu.43.

17 Secundo† limitatur,vt non procedat in Eccleſijs
parochialibus,ſeu curatis ſæcularibus, ad quas pro-
moueri poteſt Monachus , ſeu Religioſus, maxime
ſi eſt aptus concionator,cap.in parochia.16.q.1. vbi
gloſſ.cap.quod Dei timorem de ſtatu monachor.&
ibi Abbas dicens communem Domin. in dict.c.be-
neficium, de regul.in 6. nu.6. verſic. in eadem gloſ.
ibi,nullus,& Franchus ibidẽ,nu.1.circa finem, Coſ-
mas in pragmatica sãctio.tit.de collatio.§.illi vero ,
verb. Religioſis,Rochus,de iure patronat.verb.ho-
norificũ,nu.13.Selua dicens etiam communem, de
benefic.3.part. quæſt. 70. Coraſ. dict.1. part. cap.5.
num.7.& 3.part.cap.5.num.14.Quintanaduennas ,
lib.1. Eccleſiaſticon , capit.4.num.16.Tuſchus con-
cluſ.67.lit.B. nu.4.Syluester verb.Religio.7.quæſt.
3.& 4. & Emman. Rodrig. dict.1.tomo,quæſt.reg.
quæſt.36.artic.4.& nouiſſime Leonar.Leſſius,de iu
18 ſtitia & iure,lib.2.cap.34.nu.6. Qui †tamen præter
Abbatem Coraſ. Tuſchum , & Sylu. non videntur
requirere , quod ſit aptus concionator, ſed abſolute
tenent, Monachum poſſe de iure promoueri ad Ec-
cleſiam parochialẽ ſæcularem,& eſt glo.in dict.Cle-
ment.1.de ſupplẽd.negligent.prælat. verb.ſæculari-
bus , &

19 bus,& † Lambert. de iure patrona. 1. part.2. lib.q.7.
art.19.ait,expresse monachum posse absque dispen-
satione præfici parochiali,etiam si non sit aptus con
cionator,seu prædicator,dummodo non reperiatur
clericus sæcularis ita bonus, & idoneus, nam tunc
inquit ibi, & in artic.22. sequenti, nu.2. non debere
præfici Religiosum, & est l. 25. tit.7. parte 1. & ibi
Gregor.

20 Sed contrariam † sententiam, scilicet, quod Mona
chi sint inhabiles ad beneficia sæcularia, etiam cu-
rata, tenuit Rota decisio 5. de iure patronat. & 28. de
Præbendis, in nouis, & Bellamera decis.713. & 750.
sequuntur Felin. in cap. in nostra. de rescript. cor.40.
Bertach. in repert. verb. patronus. Rebuffus de pa-
cificis possessoribus, dict. nu.311. alias 259. & in pra-
xi, dict. tit. de dispensatio cum regularibus, nu.513.
& 40. Gomez de gratijs expecta. num. 70. Couarr.
in cap.2. de testam. nu.3. Nauar. cons.10. de regul. vbi
loquitur in clerico Ordinis, seu Militiæ S. Stephani
Florentiæ, sub regula D. Benedicti, & cons.11. de sta
tu monach. nu.6. & Zauallos, q.28. qui tamen con-
fundit beneficia curata cum simplicibus, nec distin-
guit Canonicos regulares.

21 Quæ sententia fundatur, † primò ex Concilio La
teranens. sub Alexandro Tertio, in cap. Monachi, de
statu Monach. vbi id quod antea videbatur permis-
sum, vt in d. cap. in Parochia, 16. q.1. cum multis alijs
capitulis eiusdem causę, & quæstionis, de quibus per
Quintanaduennas, libro 3. Ecclesiastic. nu.49. iam
22 prohibetur. Ex quo † etiam videtur, Episcopum non
posse in hoc dispensare, vt videtur sentire Gome-
zius supra, & Mandos. d. tit. de dispensatione Mona-
chor. in princip. cum non possit contra Canones &
Concilia dispensare, Duennas regul.248. Hojeda c.
11. nu.4. & c.12. nu.13.

23 Quamuis Rota, Bellamera, † & Felin. vbi proxi-
mè, & Caputaquens. decis.85. parte 1. contrarium vi
deantur tenere, & sequitur Staphil. de varijs modis
vocationis, 6. modo. num.5. & Couarr. d. num.3. &
Gonçal. gl.7. nu.52.

24 Secundo videtur † etiam dicta sententia probari
in d. cap. quod Dei timorem: vbi solis Canonicis re-
gularibus permittit Innocētius Tertius obtinere be
25 neficia sæcularia curata. † De quib. non est dubium
ea posse obtinere. Caputaquen. dict. decis.85. Guido
Bonus decis.96. in manuscrip. Mandos. d. tit. de pro-
uisio. versi. regularem. & Nauar. consil.11. & 12. de
statu monach. nisi esset translatus de vno ordine ad
alium, ex Concil. Trident. sess.14. de reform. cap.11.
Nec est necessaria dispensatio Episcopi, Guido Bo-
nus d. decis.96. & fuit resolutum in vna Papien. iuris
patronatus 6. Martij. 1598. corā Domino Seraphi-
no Decano. Quidquid dicat Flam. Paris. dict. lib.4. q.
5. nu.5. & Caputaquens. ibi, quem citat, loquitur res
26 pectu Monachi. † Quod intelligitur, dummodo non
remaneant intra claustra, Fastol. dub.65. Lamber. d.
27 q.7. art.21. Quamuis † Rebuff. supra d. tit. de dispen-
sat. cum regular. num.40. dicat, Canonicum regula-
rem non posse parochialem obtinere regulariter,
sed solum vbi præficiatur causa prædicationis, aut si
fuerit dispensatus, aut in subsidium alijs deficienti-
bus sæcularibus.

28 Beneficiorum † autem sæcularium simplicium
sunt incapaces Religiosi, etiam Canonici regulares,
Abbas, Rochus, Selua, & alij relati supra, Bellamera
decis.172. & Lambert. d. art.19. nu.24. etiam ex Epi-
scopi dispensatione, Corasius d.3. par. cap.5. nu.13.
29 & Nauarr. d. consil.11. Vnde † in dicta Papien. iuris
patronat. 6. Martij 1598. corā D. Decano fuit reso-
lutum, Beneficium sæculare non posse cōferri Ca-
nonico regulari, sine Apostolica dispēsatione, nisi sit
parochialis.

30 Ad dignitatem † tamen Episcopalem possunt Mo
nachi, & regulares de iure euehi, Abbas, Selua, Co-
uarru. & alij supra, & Coras. d.3. parte. cap.5. nu.14.
& l.13. tit.5. par.1. & ibi Gregor. & in d. l.25. tit.7.
quem vide, & Gonçalez. supra nu.48.

31 Circa dicta † aduertendum est, quod inter declara
tiones sanctæ Congregationis Concilij, super dicto
capite decimo, sessione decimaquarta, habetur se-
quēs declaratio. Regulares sunt incapaces beneficij
simplicis, etiam si essent Canonici regulares, non au
tem beneficij curati, iuxta dispositionem cap. quod
Dei timorem, de statu Monachor. licet non hodie,
cum obstet Cōciliū Lateranens. ad concordata. Et
32 inter † declarationes super cap.18. sessione 24. de re-
formatione habentur sequentes declarationes. Pri-
☞ ma quæritur, an Ecclesiæ parochiali, ex necessitate,
nempe ob penuriam Sacerdotū, regularis perpetuo
possit præfici? Respōdit Congregatio permitti pos-
se, ita tamen, vt deducto victu, quod reliquum fuerit
redituum, in vtilitatem Ecclesiæ, & pauperum con-
uertatur, ob id autem necessariam esse hodie dispen
sationē, contra opinionem communē antiquorum
Doctorū, quod ita de stilo obseruari cōsueuit, quod
si magis placeret, Sanctiss. Dom. nostro Sixto, posse
quod petitur ad tēpus cōcedi, quoad scilicet Episco
pus prouideret de clerico sæculari, nihil tamē con-
cedendū, nisi instante Episcopo pro necessitate, vel
vtilitate Ecclesiæ, supradictam priorē sententiā Cō-
gregationis probauit Sanctissimus. Secunda, quidā
clericus Miles sancti Stephani petijt, admitti in con
cursu cuiusdam Ecclesiæ parochialis, Congregatio
parua cēsuit, significandū datario, Conciliū non pro
hibuisse, quin regulares possint habere sæculares pa
rochiales, ius etiam vetus non obstare, videat ipse si
institutū militiæ suę obstet, Sāctissimus noluit, quia
dixit prohibere Conciliū Lateranens. in cōcordatis
cum Leone, Rebuffus in concordatis, & ideo scribē
dū Episcopo, ne regularem admittat ad cōcursum,
quod non debuit istū scilicet admittere. Tertia, San
ctiss. Dominus noster Greg. XIII. noluit licere Ca-
nonicis regularibus Cōgregationis Lateranens. etiā
de licentia sui Generalis, absque permissu Summi
Pontificis assumere curam animarum, etiā ad tēpus,
multoque minus beneficium curatum ad tempus.
Quam adducit Gonçalez gl.7. nu.53.

33 Ex quibus † declarationibus apparet Papam nol-
le, quod regulares etiā Canonici admittantur ad pa-
rochiales, quia id prohibuit Concil. Lateranens. in
concordat. quæ prohibitio videtur esse, tit. de col-
latio. §. volumus. quā Papa extendi vult, etiā ad alias
partes. Et post hæc tradit Gonçalez, ex d. nu.53. di-
cēs, quod ita obseruatur, & praxis semper admittit,
quem sequitur Prosper de August. in appendice ad
sūmā Bullarij, verbo Regularis Canonicus. pa.577.

34 Tertio limitatur dicta constitutio † nisi sit mutata
qualitas, & status beneficij, ad quod requiritur qua
draginta annorum possessio cum bona fide, d. cap. cū
de beneficio. & ibi Doct. scilicet, quando constat de
vera qualitate beneficij, & anteriori statu, nempe
fuisse regulare, vel ècontra: nam si de contraria qua-
litate, & anteriori statu non constaret, attendendus
videtur vltimus status, maximè si est sæcularitatis,
qui est magis iuri conformis. Rota decis.2. de præ-
bend. in nouis. Felinus in d. cap. in nostro, cor.49. nu.
43. Selua 3. par. quæst.11.22. qualitate. num.40. Re-
buffus in concordatis. titul. de collatio. §. volumus.

verb. regularia. Hojeda d.cap.fi. nu.92. & Mascard. conclus. 172. qui tamen latis confuse loquuntur, & P.Gregor. de benefic.cap. 10 nu.12.&Pacian.de probat.lib.2. cap.31.a nu.8. & 12.& post hæc Gonçal.d.gl.7.a nu.8.& 15. & gl.8.a nu.32.

35 Et quod quando constat† de anteriori statu, requiratur possessio quadraginta annorum, ad mutationē illius, fuit resolutum in vna Tridentina Prioratus. 17. Nouembr. 1594. coram D.Orano,& in Salamantina Vicariç.1596.adducta supra.1.par.c.2.nu.94.& in Bracharen. Monasterij. 19. Decem.1597.coram D. Pamphilio, in qua dictum est, Quod vt recedatur ab anteriori statu regularitatis beneficij, necessariū est, quod ostendatur posterior status sæcularitatis, qui sit legitime præscriptus per possessionem quadragenariam, sublatis prouisionibus Apostolicis, & earum temporibus, quæ non mutant statum. Achilles decis. vltima.de iure patro. nisi appareat esse factas animo mutandi statū, &c. Et in Ostunen. Capellaniæ, 19. Ianuar. 1598. coram D. Seraphino.

36 Nec sufficiet quadragenaria † stante priuilegio, vel dispositione Papæ, cum decreto irritan. seu prohibitione Archid. Ioann. Andr. Don. in nu.6. Franc.3.& alij, in dict. capit. cum de beneficio. Crescen. decis.4. de priuileg. num.6. D.Ioseph. Aldred. in allegat. pro regularium exemptione.2.par.cap.3. num.8.& alij citati supra 5. par.c.4.nu.176. sed tunc opus esset in memoriali, vt ibi nu.180.

37 Et an clausula† posita in commēda. Attento quod clericis sæcularibus commendari consueuit, verificetur in vno actu. vide Crescen. dec. 1. de præb. & Mādos.d.tit.de prouisio.vers. preceptoria. vbi quod non, quia verbum consueuit, requirit plures actus, licet si dixisset solita est, vnus tantū actus sufficeret, vt fuit alias dictum in causa Tirasonen. iuris præsentandi 16. Octobr. 1592. coram D. Blanchetto, & in Salamantina parochialis 5. Iulij 1593. coram D. Arigonio. Per. de Lara de anniu. li. 1. c. 12. a. nu.43. Qui alios allegat Roc. in rub. de consuet. a nu. 31.

38 Sed hic est quæstio†, an Religiosi sint omnino incapaces beneficiorum sæcularium, maxime in titulum, in qua Coras. 3.par. c.5.nu.15.ait, quod præter Ecclesias curatas, & Cathedrales, aliorum quorumcunque beneficiorum sæcularium, vt temporalium rerum, etiam ex dispensatione Papæ, c. cum ad Monasterium, in fine. de statu Monachorum. incapaces

39 esse constat. Certum † tamen est, nec id negat Coras. ibi. Monachos & Religiosos, ex dispensatione Papæ esse capaces beneficiorum sæcularium, & illa posse obtinere, etiam in titulum, vt patet ex Mandosio dict. tit. de dispensatione Monachor. pro obtinendis beneficijs, & Nauarro comment. 4. de regular. num.

40 69. Sicut enim † possunt habere titulum suorum beneficiorum regularium, vt Abbatiarum, & aliorū, Rota decis. 772. parte 1. diuersorum: & etiam Episcopatum, ita etiam & aliorum beneficiorum sæcularium Papa dispensante, in iure Canonico disponente, quod sæcularia sæcularibus conferantur. Circa quod vide Nauarrum de redditib. Ecclesiast. q. 1. monit.8. seu 11.nu.4.

41 Inquit autem † Corasius, Monachos, & Religiosos esse incapaces temporalium rerum, etiam ex dispensatione Papæ, ex dict. capitul. cum ad Monasterium, in fine, vbi dicitur: Quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo est annexa regulæ Monachali, vt contra eam nec Summus Pontifex posset licentiam indulgere.

42 Sed verius est † ex dispensatione Papæ esse capaces temporalium rerum, non solum quoad administrationem, & dispensationē, in quo non est difficultas, sed etiam quoad dominium, & proprietatem.

43 Nam Papa † potest ex causa dispensare in voto solemni Religionis. Innocen. in dicto. capit. cum ad Monasterium, & ibi Abbas numer. 21. dicens fere omnes Canonistas sequi, & Felin. qui plures citat, & dicit communem in capit. fi quando. num.15. de rescript. Tiraq. plures citant de pœnis, in præfatione. nu.46. & Menoch. de præsumption. lib.2. præsumpt.10. nu.33. Gregor. Lopez in l.2. tit.7. part.1. gloss.3. vbi Humada, Gratian. reg.320. num.3. Ant. Gom. in l.40. Tauri. nu.66. Ioann. Ramirez de confirmatione Ordinis D. Iacobi, cap.5. nu.25. Couar. in cap.2. de testam. a nu.10. Nauarrus in manuali, c.12. nu.75.& cons.3. nu.6. de his quæ vi. & cons.37.& 38. de voto. D. Didacus de Zunniga, de voto, quæst.6. a nu.104. & ex Theologis, Durandus, Richardus, Paludanus, Maior, & alij, in 4. distinctio.38. Enricus quodlibet.5. quæst.28. D. Ant. in summa 2. par. titul. 11 cap.2.§.9. & 3.par. titul.22.cap.7.12. casu. Angelus in summa, verb. votum.4. quæst.5. Rosel. verb. Papa. nu.4. Caietanus 2. secundæ, quæst.88. art.11. & in opusculis. tom.1. tract.17. Corduba lib.1. quæst.q.24. Mich. de Medina, de sacrorum hominum continentia, libr.5. ex capit.7.& præcipue ex capit. 21. dicens communem Theologorum & Iurisperitorum sententiam, Angles in floribus Theologicarum quæst. materia de voto. art.8.2. difficultate. Candelabrum Aureū de matrimonio, nu 143. Grafflius in decision. aureis casuum conscientiæ, libr.2. cap.31. nu.22.& 23. Enriquez in summa, lib.11. cap.8.§. 11. & lib.12. cap.5.§.3. Valentia 3. to. disputat.6. quæst.6. punct. 7. Mota de confirmat. Ordinis D. Iacobi, lib.2. cap. 1.§.12.a.nu.7.& cap.2.§.7. ex num.7. Azor. institut. moralium, lib.12. cap.7. quæst.1.2.& 3. & Emman. Rodriguez quæst. regul. tomo 3. quæst.1. artic.3. & Thom. Sanchez de matrimonio, lib.8. disput.8. qui plures citat, & nouissime Ribadenera in tract. de ratione instituti Societatis Iesu. cap.15.17.& 18. Gabr. Vazquez 12. tomo 2. disp.165. nu.104. Lessius de Iust. & iur. lib.2. cap.40. dub.14. & Rebell. de obligation. iust.2. part. libr.3. quæst.4. num.8.

44 Quamuis contrarium † teneat seuera D. Tho. d. art. 11. & Syluester verb. votum.4. quæstio.5. Tabiena verb. dispensatio, quæst.7. Armilla eodem verbo, nu.12. Soto de iustitia & iure. lib.7. quæst.4. art. 2. & in 4. distinction. 38. quæst.2. art 2. Ludouicus Lopez instruct. conscien. 2. tomo 2. part. cap.48. P. Ledesm. in summ. 2. part. tract. 10. cap.8. 2. p. & Thomistæ moderni communiter, quam dicit probabiliorem Arāgon, dicto. art.11.& tutiorem, & a Paulo Quarto, vt audit, comprobari Mandos. de signatura gratiæ. tit. de voti commutatione. vers. Papa an possit.

45 Sed communis sentētia † Canonistarum, & Theologorum tenenda est, quæ comprobata est facto aliquorum Summorum Pontificum, qui iuxta eam dispensarunt, vt authores citati referunt, & Cenedo collect. 124 ad decretales, num. 5.

46 Et ratio est, nam sicut † in voto simplici, & iuramento promissorio, quorum obligatio, etiam est de iure diuino, Papa potest dispensare, ita, & in voto solemni, cuius etiam obligatio, quamuis sit de iure diuino, procedit, & pendet ex actu humano.

47 Quod si dicas †, in voto solemni non posse dispensari ratione traditionis personæ, in qua solemnitas voti consistit, vt inquiunt Sotus supra, & quæst.2. articul.5. eiusdem libri 7. Aragon. dict. art.11. & 7. Ludouic. Lopez, & Ledesma supra, & Thomistæ moderni

moderni communiter sic explicantes Diuum Tho-
48 mam, dicto artic. 11. & 7. Replicatur, quod † qua ra-
tione potest Papa dispensando ex causa tollere obli-
gationem voti simplicis, & iuramenti, & ius ex pro-
missione Deo quæsitum, eadem ratione potest tol-
lere ius ex traditione Deo quæsitum, & traditionem
reuocare, sicut & rem, quæ alteri tradita, & requisi-
ta est, potest Princeps ex causa tollere, vt notatur in
cap. quæ in Ecclesiarum. de constitut. vt recte aiunt
Corduba, Michael de Medina, cap. 51. Valentia, &
Emmanuel Rodriguez, & alij, supra, post Duran-
dum, Ricardum, & Paluda. maxime cum illud ius,
& obligatio, ex voto etiam solemni, sit Religionis,
& non iustitiæ, vt infra dicetur num. 70. ac proinde
ex eo non transfertur particulare dominium pro-
prie, sed improprie, & metaphorice. Et confirma-
49 tur, † nam in matrimonio rato, in quo est traditio
ad iustitiam pertinens, & sic fortior, ex quo per eam
transfertur dominium, & potestas corporum, pro-
prie potest Papa dispensare, vt infra etiam dicetur,
num. 83.
50 Rursus in voto † solemni castitatis, quod fit in su-
sceptione sacrorum ordinum, vt in cap. vnico. de vo
to, lib. 6. & Concilium Tridentinum sess. 24. de ma-
trimonio, canone 9. Caietanus dicto tract. 27. Me-
dina dicto lib. 5. a cap. 1. ad sextum. est etiam tradi-
tio personæ ad castitatem perpetuo seruandam, vl-
tra consecrationem, seu deputationem personæ,
quæ fit per ipsam ordinationem ad actus ordinis, &
perpetuum Dei cultum, quicquid dicat Caietanus
dicto tract. 27. & Aragon. d. artic. 11. 3. notabili, &
tamen in eo potest Papa dispensare, vt omnes con-
51 cedunt. Nec refert dicere, † quod votum seu debi-
tum continentiæ non sit essentialiter annexum or-
dini sacro, sed ex statuto Ecclesiæ: status vero reli-
gionis sit essentiale, vt dicit Sanctus Thomas dicto
artic. 11. Soto dicto artic. 2. & Thomistæ, quia id so-
lum arguit ex natura rei secluso statuto Ecclesiæ
posse stare sacrum ordinem, sine voto, & debito con
tinentiæ, supposito tamen, quod votum sit vt Ec-
clesia statuit, esset indispensabile, sicut votum solem
ne Religionis, si traditio esset ratio indispensabili-
tatis, vt recte Medina sup. cap. 8. & Lessius d. dubit.
14. sub num. 111.
52 Præterea non est verum † voti solemnitatem con-
sistere in traditione, ita quod votum solemne sit pro
missio, & traditio, seu exhibitio personæ per assum-
ptionem status, simplex vero sola promissio, & sic
differant, vt matrimonium & sponsalia, vt dicunt
Thomistæ, & Couarr. in 4. 2. par. cap. 7. §. 4. num. 7.
Matien. in rubric. tit. 1. lib. 5. Recop. gloss. 1. nu. 70.
Ioan. Guttier. Canonic. quæst. lib. 1. quæst. 17. nu. 28.
Zunniga d. quæst. 6. a nu. 99. Vega in summa 2. part.
cap. 129. casu 86. & P. Ledesma d. tract. 10. cap. 6. nã
etiam in votis simplicibus potest esse traditio, sicut
in voto solemni, quæ nihil aliud est, quam dedicare,
& mancipare se Deo, & eius seruitio, & obsequio.
Caietanus dicto artic. 7. & Michael de Medina sup.
lib. 4. cõtrouers. 7. cap. 22. 25. 37. & 39. Enriquez lib.
12. cap. 5. §. 4. & 5. Emman. Rodriguez quæst. regul.
to. 1. quæst. 1. art. 4. Mota dicto §. 12. nu. 9. & Azor. d.
lib. 12. cap. 6. quæst. 1. & d. cap. 7. quæst. 1. Les. sup. &
num. 115. & Ribadenera d. c. 15. & 17. Gab. Vazq. d.
53 disput. 165. a num. 71. vt patet in eo, † qui perpetuo
vouet seruare castitatem, & in eo, qui extra Reli-
gionem approbatam voueret perpetuo castitatem,
paupertatem & obediẽtiam, nec refert ad hoc, quod
non sit, qui acceptet ex parte Ecclesiæ: nam ipsemet
Deus acceptat huiusmodi votum, & mancipationẽ,
quamuis per illud, ex quo non fit in Religione ap-
probata, & in manib. Prælati, non cõstituatur in sta-
tu Religionis vere & simpliciter, & in eo qui voue-
ret in manibus Episcopi, esset traditio, & accepta-
tio, tum a Deo, tum a Prælato: & clarius patet in So
cietate Iesu, in qua est vera traditio Religionis per
vota simplicia, vt in constitutione Gregorij XIII.
super instituto Societatis Iesu, de anno 1584. quę est
in lib. literarum Societatis & affertur ab Azor. lib.
13. cap. 7. ad finem. & est confirmata per aliam con-
stitutionem Gregor. XIIII. quæ est in d. lib. in qua
quidem constitutione Gregorius XIII. dicit, emit-
tentes in Societate biennio probationis peracto tria
vota, tametsi simplicia, in statu Religionis vere con
stitui; quippe qui per ea se Societati dedicant, atque
actu tradunt, seque diuino seruitio in ea mancipant.
Emman. Rodrig. d. art. 4. Mota d. cap. 1. §. 12. nu. 1.
cap. 2. §. 19. nu. 16. Valent. 3. to. disp. 10. quæst. 4. pun.
2. & 4. to. disp. 10. quæst. 5. pun. 3. & nouissime Tho.
Sãchez de matrim. lib. 7. disp. 25. & Ribadenera sup.
& Gabr. Vazq. d. disp. 165. a nu. 19. & 74. & 93. Les.
d. nu. 111. & c. 41. nu. 8. Rebellus d. q. 4. nu. 5. & 29.
54 Sed voti solemnitas ex sola cõstitutione Ecclesiæ
est inuẽta, vt per illa verba inquit Bonifacius VIII.
in d. cap. vnico. & Gregorius XIII. in d. constitutio-
ne, docent Franchus, num. 1. & alij, in d. cap. vnico.
Caiet. d. art. 7. Michael de Medina, d. controuersia 7.
cap. 38. Palatios in 4. dist. 38. Emman. Rodrig. d. art.
4. Mota d. §. 12. nu. 1. 5. & 9. & Azor. d. c. 6. q. 1. & 2.
& Tho. Sanchez, & Ribadenera sup. & Gabr. Vazq.
ex nu. 8. & Les. d. nu. 111. Rebellus d. nu. 5.
55 Quæ verba Bonifacij † & Gregor. non possunt
intelligi, vt ea intelligunt Sot. d. art. 5. Victoria in re
lect. de Potest. Papæ, & Concilij. nu. 13. Aragon. d.
art. 7. Couar. d. §. 4. nu. 8. Matienço d. nu. 7. Enriq. d.
c. 5. §. 6. & 7. Vega sup. casu 85. & P. Ledesma d. c. 6. &
Thomistæ communiter de cæremonia solemnitatis
voti, & modo illud emittẽdi & recipiendi. Nã illud
verbum, voti solemnitas, clare significat substãtiam
solemnitatis voti, & id, in quo formaliter consistit
votum esse solemne, & constat ex ipso contextu d.
cap. vnici. & ex dicta constitutione Gregorij, vt per
Thom. Sanchez sup. num. 24. & Gabr. Vazq. nu. 15.
& 16. & Rebellum num. 5.
56 Vnde votum simplex † & solemne non differunt
essentialiter, & specifice, sed solum accidentaliter, &
ex institutione Ecclesiæ, suntque eiusdem speciei ex
parte obiecti, vnde sumitur specificatio, vt recte te-
net Caiet. d. art. 7. Michael de Medina d. cap. 38. Mo
ta d. cap. 1. §. 12. nu. 9. & d. cap. 2. §. 19. num. 17. Azor
d. c. 6. & 7. q. 1. Thom. Sanchez supra nu. 6. & disp.
27. nu. 18. & 27.
57 Quamuis † Sotus d. art. 5. Aragon d. art. 7. & alij
teneant differre specie, & ex natura sua, quia votum
simplex est tantum promissio, solemne vero tradi-
tio, in quo etiam stando adhuc esse eiusdem speciei,
tenet Valentia dicto 3. tomo, disp. 6. quæst. 6. pun. 5.
ad finem. & P. Ledesma de matrimon. quæst. 53. art.
2. ad 4. & in summa 2. par. dicto tract. 10. cap. 6. ma-
xime ad finem dicens, votum solemne non esse tra-
ditionem formaliter, sed promissionem, quæ sequi-
tur ad traditionem.
58 Consistit ergo formaliter † solemnitas voti, non
in traditione, quam ipsum votum includit, sed in
hoc, quod Ecclesiæ authoritate statutum est, tale
votum esse solemne, scilicet per quod homo inha-
bilis est ad matrimonium, vt docet Caietanus dicto
art. 7. & Hieronym. Platus infra referendus, nu. 66.
seu in hoc, quod fiat vt Ecclesia decernit, & sub for-

ma, & conditionibus ab Ecclesia præscriptis subsistali Ecclesiæ statuto, népe in Religione approbata,
& in manibus superioris, vel in susceptione sacri ordinis. Sco, in 4. dist. 38. Michael de Medina d. cap. 38.
& Azor, qui alios citat, dict. c. 6. q. 1. & 2. & Thom.
Sanch. & Ribadenera supra, & Gab. Vazq. nu. 83. &
& 92. & Lessius dict. cap. 40. nu. 111. Seu voti solemnitas consistit in acceptatione irreuocabili, facta, atque constituta ab Ecclesia traditionis, & voti, quo
quis se statui Religionis, vel clericali addicit, ex quo
consequenter inhabilis redditur ab ipsa Ecclesia ad
matrimoniũ. Rebellus d. quæst. 7. n. 4. Et ita re vera
colligitur ex dict. cap. vnico. vbi Franchus. d. nu. 1.
59 Cum ergo † voti solemnitas sit de iure positiuo canonico, clarum apparet, posse Papam dispensare in
voto solemni religionis: sicut in voto simplici. Et in
60 † specie, de qua agimus, quod possit dispẽsare in voto
solemni paupertatis, docet Innocẽtius in d. cap. cũ
ad monasteriũ. & ibi Abbas, Couar. in d. cap. 2. de testamen. Rosella d. nu. 4. Medina d. lib. 5. c. 26. Lessius
d. c. 40. n. 112. & Ribadenera 3. c. 18. Mota d. §. 12. n.
8. & Azor d. c. 7. q. 2. immo & Soto d. art. 2. ad fin. &
lib. 10. q. 5. art. 7. & allij supra citati.
61 Nec obstat, † quod dicit Nauarrus dict. q. 1. de reditib. mon. 9. n. 3. & cõmentario 2. de regularibus. n.
17. quem sequitur Emman. Rodriguez dict. to. 3. q.
regulariũ. q. 29. artic. 6. quod licet ad dispensandum
in voto solẽni castitatis iusta causa possit occurrere,
ad dispensandũ vero in voto paupertatis, ita vt fiat
verus dominus, nulla talis põt occurrere, cũ cuiuis
necessitati, & vtilitati possit prouideri per cõcessionẽ administrationis, manente voto, & sic ex defectu
causæ nõ potest Papa dispẽsare in voto paupertatis.
62 Quia † respondetur, quod voto paupertatis non tam
repugnat dominiũ, quam vsus, vt patet in religiosis
Societatis Iesu, qui ad gradus professorum, & coadiutorium formatorum nõdũ peruenerunt, qui sunt
veri religiosi, & tamẽ bonorũ suorũ ius, & dominiũ
retinent, vt in dicta constitutione Gregorij Decimi
tertij, Henriquez d. cap. 5. §. 5. Emman. Rodriguez.
d. 1. tomo, quæst. 1. artic. 4. & Mota dict. §. 12. nu. 5. &
8. Gab. Vazquez supra, a nu. 50. & 102. Thomas Sanchez n. 24. & Ribadenera d. ca. 18. & Solis de censibus, 2. tomo, lib. 1. cap. 10. n. 22. Lessius d. lib. 2. c. 4. n.
63 22. & 27. & c. 41. nu. 72. Sicut † etiam voto castitatis
solemni non tam repugnat vinculum & dominium
matrimonij, quàm vsus, vt patet in coniugibus post
matrimonium cõsummatũ profitentibus, vt in cap.
cum sis. cap. vxoratus. capit. ex parte. cap. ad Apostolicam. c. constitutus. de conuersione coniugatorum.
Mota dict. §. 12. nu. 6. Azor d. cap. 6. quæst. 3. Ribadenera cap. 15. Lessius dict. lib. 2. cap. 41. nu. 68. & seq.
& 72.
64 Et præterea, votum † solemne paupertatis sola Ecclesiæ constitutione facit monachum inhabilem ad
dominium, vel retinendũ, vel acquirendum, vt recte
tradit Azor d. cap. 6. q. 4. Les. d. c. 4. nu. 22. & d. ca. 41.
num. 71. & Ribadenera d. ca. 18. & Solis sup. & Ga.
65 Vazq. a d. nu. 50. Sicut † etiã votũ solemne castitatis,
etiã monachi sola Ecclesiæ constitutione facit inhabilem ad matrimoniũ, & illud dirimit, d. ca. vnico.
de voto, in 6. & ibi Domin. nu. 10. Franc. n. 1. & alij,
Gloss. Hostien. Præposit. & Abbas nu. 6. dicens, tenere cõmuniter Doctores in ca. rursus, qui clerici, vel
vouẽtes, Scotus, Paluda, & Palatios d. dist. 30. Angelus verb. matrimonij impedimentũ. 5. in princip. dicens, esse communem Canonistarũ & Theologorũ,
Rosella verb. impedimentum. 4. §. 2. dicens, communiter Doctores hoc sequi, Caietanus dict. art. 7. Veracruz. in Speculo coniugiorum, 1. par. 31. late Michael de Medina d. lib. 4. controuersia 7. ex ca. 22. &
præcipue ex c. 31. Angles supra artic. 6. difficultat. 1.
& 2. Bellarmin. disp. tomo 2. libr. vnico. de matrim.
cap. 21. Emman. Rodrig. d. 1. to. quæst. 1. art. 4. & 3.
to. q. 1. art. 2. Mota d. §. 12. & d. §. 19. n. 16. & 17. Azor
d. cap. 6. q. 3. & alij relati per Henriquez d. cap. 5. §. 7.
in gloss. lit. N. & Thomas Sãchez plures referens d.
lib. 7. disp. 25. & 26. & Ribadenera sup. num. 5. & 18.
& Gab. Vazquez a nu. 63. Lessius dict. ca 4. nu. 22. &
d. cap. 41. nu. 68. & Rebellus d. lib. 3. quæst 4. num. 5.
(qui tamen nu. 23. 27. & 29. male ait, per professionẽ
includentẽ tria vota substantialia religionis dirimi
matrimoniũ etiam subsequẽs ex priuilegio diuino,
per votum vero solemne castitatis, vt sic, seu præcise
dirimi iure humano: quæ distinctio est sine fundamento, & contra dictas constitutiones Bonifacij, &
Gregorij, & contra Doctores) & Hieronymus Platus de bono status religiosi, libro secundo, capite vi-
66 gesimoprimo. vbi † ait, vota religiosa eã vim semper
habuisse, vt matrimoniũ illicitũ efficerent, illã autẽ
vim, vt etiam irritũ, ac nullũ efficerent, quæ cõmuniter a Theologis voti solemnitas appellari solet tẽporis progressu, & quasi gradatim introductam. Et
primũ quidem, qui hoc generali decreto constituit,
fuisse Innocentium Secundũ in Concilio Romano,
anno 1139. & habetur in cap. vt lex. 27. quæst. 1. quẽ
sequitur Emman. Rodriguez d. art. 4. & 2. & Mota
67 d. §. 12. nu. 5. Licet † Michael de Medina dict. controuers. 7. c. 40. primum, qui hæc matrimonia rescindit,
fuisse Innocentiũ Primũ, dicat, vt in cap. quæ vero.
27. q. 1. & Bellarm. d. cap. 21. & Vazquez num. 66. &
Lessius d. cap. 41. nu. 68. Alias authoritates antiquiores Conciliorũ, & summorũ Pontificum ad id afferunt, quæ huiusmodi matrimonia dirimi, seu separari iubent, quæ tamen de separatione quoad thorum
in pœnã intelligi possunt, vt per Hieronymũ Platũ,
68 & Emman. Rodrig. ibi. Et ista † separatio haberet locũ, cũ alter coniux scienter cõtraheret matrimoniũ
cum religioso, vel religiosa, vt in ca. hi ergo. 27. q. 1.
alias enim non deberet fieri separatio in præiudicio
innocentis, qui probabiliter ignorans alterum religiosum, cum eo bona fide contraxit, Vazquez sup.
nu. 76. & non facta separatione durante alias matrimonio, religiosus nõ esset, pro tunc in statu religionis vere, quia illi repugnat vsus matrimonij, quãuis
non liceret ei petere, sed solũ reddere debitũ, soluto
autem, seu separato matrimonio, rediret ad statum
religionis, in eoque permanere deberet, sicut antea.
69 Et † ita tenendum est, quãuis contra teneant D. Thomas, S. Bonauentura, Albertus, Durandus, & Ricardus in 4. distinction. 38. & ibi Sotus quæst. 2. artic. 2.
Caietanus sibi contrarius dict. tract. 27. Aragon dict.
art. 7. P. Ledesma de matrimonio, quæst. 53. art. 2. &
dict. tract. 10. cap. 6. Henriq. dict. cap. 5. §. 3. & 7. Valentia dict. puncto 5. & 3. Vega d. 2. parte, cap. 129. casu 85. & 86. & in Espejo de curas, cap. 15. nu. 69. &
Thomistæ cõmuniter, & Matienço supra nu. 70. &
71. Ioan. Guttierrez d. n. 28. & sentire Couarruuias
d. nu. 7. nempe votũ solemne religionis ex sua vi &
natura iure naturali & diuino dirimere matrimonium subsequẽs ratione traditionis, quam includit,
quę facit, inquiunt, hominẽ inhabilem ad se tradendum alteri per matrimoniũ, & sequitur Barbosa in
rubrica. ff. soluto matrimon. 2. part. nu. 98. & seq. idẽ
dicens in voto sacri ordinis.
70 Cui tamen rationi † respondetur cũ Azor supra
d. q. 1. & 3. & Thomas Sanchez dict. disputat. 26. nu.
8. & Ribadenera, d. cap. 15. & Gabr. Vazquez sup.
à nu.

à nu.68. quod id procederet, si vtraque traditio ex iustitia existeret, seu ad iustitiam pertineret; at traditio voti solemnis non pertinet ad iustitiam, sed ad religionem, vt inquit Ledesma d.art.2. ad quartum & sextum. & ideo non repugnat ex se cū traditione ad iustitiam pertinente, qualis est traditio matrimonij, vt patet in coniugibus post matrimonium consummatum ex consensu profitentibus, qui Deo & religioni se tradunt, & mācipant, & nihilominus coniuges manent, quia matrimonium consummatum nō dissoluitur quoad vinculum.

71 Et ratio † videtur esse, nam ex traditione ad religiones, & non ad iustitiā pertinente non transfertur particulare dominium proprie, vt supra dixi. Et accedit, quod statui religionis non repugnat ex se vinculum matrimonij, sed vsus vt dictum est.

72 Et si votum † solemne religionis faceret inhabilē ad matrimoniū sua natura, ratione traditionis, etiā votum solēne ordinis sacri, quod, vt diximus, includit traditionem ad castitatem perpetuo seruādam, sua natura dirimeret matrimonium, quod tamē ne-
73 gant omnes, excepto Barbosa supra. Et † etiam vota simplicia Societatis Iesu, in quibus etiā est traditio, vt dictum est, sua natura dirimerēt matrimonium, quod tamen non dirimebant ante dictam constitutionem Gregorij Decimitertij, quę iam illud irritat & annullat. Gab. Vazquez sup. a nu.74.

74 Vnde videbatur † iam posse dici, illa vota esse solemnia, ex quo dirimunt matrimoniū, nihilominus tamen adhuc dicuntur simplicia, quia non sunt perpetua ex parte Societatis, sed donec Prælatis placuerit, iuxta eius constitutiones, & sic ex ista parte non inhabilitāt perpetuo ad matrimonium quamuis ex parte ipsorum vouētiū sint perpetua, quod satis est, vt sint constitutiua religionis vere & simpliciter, vt in dicta constitutione Gregorij XIII. Emman. Rodriguez d.1. tomo q.1. art.4. & Valentia d. disp.10. q.4. punct.2. & Ribaden. sup.c.15.17. & 19. & Gab. Vazq. sup. a n.84. Lessius d.c.41. n.8. Suarez de relig. 2. tom. tract.6. lib.1. c.19. nu.19. & seq. ad finem.

75 Ex qua etiā ratione, quod † nō sūt perpetua ex parte Societatis huiusmodi vota, non dissoluunt matrimonium præcedens ratum, nec ante, nec post dictā constitutionem, quæ in hoc nihil innouauit, quamuis, vt dixi, sint cōstitutiua religionis, & aliàs religioni competat illud dissoluere, siue de iure diuino, siue de iure Ecclesiastico, vt recte tradit Henriquez d.li. 11.c.8.§.7. licet Ribadenera d.ca.19. dicat, ista vota illud non dissoluere, quia sunt simplicia. & Gabriel Vazquez supra a nu.109. & sentit Lessius dicto cap. quadragesimoprimo, num.69.

76 Cum autem votum † solemne religionis sola Ecclesiæ cōstitutione dirimat matrimoniū subsequēs, consequenter etiam dicēdum est a fortiori solo iure Pontificio dissoluere præcedēs matrimonium ratū, vt tenent Hostiensis, Ioan. And. & Butrius in ca. ex publico. de conuersione coniugatorum. Ancharan. in repetit. cap.1. de constitution. nu.28. Felin. consil. 26. nu.19. Henriq. quodlib.5. quæst.35. Michael de Medina dict. lib.5. ex cap.53. præcipue cap.87. Summa Corona 4. parte de matrimonio, nu.13. & Emmanuel Rodriguez dict. 3. tomo, quæstion. 5. art.4. & Ribadenera dict. cap.19. Lessius dict. cap.41. nu.
77 69. Nam † minus est dirimere matrimonium subsequens, & impedire, ne fiat, quam dissoluere factum, vt recte inquit Ledesma dict. art.2. §. probatione. & turpius eijcitur, quam nō admittitur hospes. c. quēadmodum. de iureiur. Vnde si nec iure naturali, nec diuino dirimit matrimonium subsequens, nec etiā dissoluet præcedens: & è conuerso, si iure naturali, aut diuino dissolueret matrimonium præcedens, quod est plus, eodē iure dirimeret subsequens, quod est minus, vt recte arguit Ledesma ibi.

78 Et ita tenendum est †, quāuis alij velint id competere professioni ex natura rei, iure naturali, & diuino, quia professio est mors spiritualis, seu ciuilis, & matrimonium ratum, cum solo consensu contrahatur, vinculum spirituale. Et quia religio est perfectior status, ad quem ab imperfectiori transire licet, non illata iniuria tertio, vt videntur tenere Bellarminus 1. tomo, lib.2. de monachis. capit.38. Barbosa in dict. rubric. ff. soluto matrim. 2. par. nu. 76. & seq. & alij relati per Thomam Sanchez de matrimonio, lib.2. disput.19. nu.1. Quam sententiā recte conuincit Medina sup. c.81. & 83. & Thomas Sanchez, licet dicat probabilem. ibi nu.3.

79 Et quamuis Couar. † d.§.4. nu.6.7. & 8. & Matiē. dict. nu.70. dicant, id competere voto solemni iure diuino, & ex natura rei, quia in eo fit realis traditio personæ, quæ in matrimonio ante copulam nondū est facta, & sic dissoluitur fortiori actu, ad l. quoties. C. de rei vendicat. Quod etiam tradit Ioannes Gutierrez. dict. nu.28. (qui tamen nu.33. ait, non dissoluere, quod sit fortius vinculū, sed quod sit mors ciuilis) & videatur etiam Valen. 4. tom. disputat.10. q.1. punct.7. & quæstion.5. pun.3.

80 Quæ sentētia † conuincitur, nam in matrimonio rato fit vera traditio personę quoad ius & dominiū, & fortior, quam in voto solemni ex quo pertinent ad iustitiam, & per eā transfertur verum & propriū
81 dominium, vt dictum est. Et † quamuis alij teneant, professionē dissoluere matrimoniū ratū pręcedens in iure diuino positiuo cōcedētes ei istud priuilegiū in fauorem religionis, quam sentētiā tenent Scotus in 4. distinction.31. Cano de locis lib.3. capit.4. Veracruz. 2. par. art.28. Angles de matrimonio, dist.27. art.3. Victo. sup. P. Ledesma de matrimonio, quæst. 61. art.2. (qui tamen in summa d. 2. par. tract.10. cap. 6. vers. lo segundo se prueua, dicit, hanc non esse iuris positiui, sed diuini naturalis) Henriquez d. lib.11. cap.8. §.6. Cucchus in institutionib. maiorib. lib.5. tit.12. nu.277. & alij, quos refert & sequitur, dicens probabiliorem Thomas Sanchez d. nu.3. & nouissime Rebell. d.2. p. lib.3. quæst.4. sect.2. & 3.

82 Quæ sententia † conuincitur, quia ad ius diuinum in hoc casu recurrere est absque solido fundamēto, & necessitate, vt inquit Medina supra, nec eam probat cap. scripsit. 27. quæst.2. cum loquatur de matrimonij consummati separatione, quo ad thorum ex consensu vtriusque coniugis, diuini amoris intuitu, & non de dissolutione matrimonij rati, quoad vinculum, ob ingressum religionis: vt aduertunt Summa Corona supra, & Thomas Sanchez d. lib.2. disput.13. nu.7. Nec loquuntur in hoc consequenter, qui tenent votum solemne religionis sola constitutione Ecclesiæ dirimere matrimonium subsequens, Vt Scotus, Veracruz, & Angles.

83 Et eum votum † solemne religionis solo iure Ecclesiastico dissoluat præcedēs matrimonium ratum, sequitur euidenter, posse Papam ex causa dispensare in matrimonio rato, vt tenet glossa, & Dd. communiter in c. ex publico. de conuers. coniugat. Fel. plures referens, & dicens communem d. cons.26. & in cap. quæ in Ecclesiarum. de constitut. nu.10. & ibi Dec. num.48. & Bero. nu.104. Borgas. de irregular. 6. par. tit. de spons. d. nu.21. Tiraq. de pœn. in præfat. num. 147. & Menoch. de præsumptionib. lib.2. præsumpt. 10. ex nu.37. Zauallos dicens communē quæst.343.

Vascon-

Vasconçellos diuersorum iuris argum. lib.3. cap.5.
Nauarr. in Man. c.22.nu.21. & consil.3. de sponsal.
dicens, ter vel quater ad petitiones suo consilio obla
tas, Paulum Tertium, & Pium Quartū dispensasse,
Barbosa dict.2. part.rubricæ. a nu.102. & ex Theo-
logis Caietanus in opusculis.tomo 1.tract.26.de ma
trimonio.Cathar.libr.6.cōtra Caietan.c.3. Angelus
verb. matrimoniū.impedimē.13. num.3. Syluester
verb.diuortiū.q.4.Rosella verb. Papa.nu.2. Armilla
verb.dispensatio.nu.8.& Medina d.libr.5.cap.88.&
89.Grisaldus verb.matrimonium.num.21. Cosmas
Philiarcus de officio sacerdotis.2. part.2.lib.cap.16.
Candelabrum aureum de matrimonio.nu.33.Sum-
ma Corona d.n.13.Graf.lib.2.c.82.n.10.Henriquez
d.lib.11.c.8.§.11.& lib.12.cap.5.§.3.Emmanuel Ro
driguez dicto tomo 3.q.1. art.5. & nouissime Tho-
mas Sanchez, qui alios plures refert lib.2.q.14.Les-
sius dict.lib.2.cap.40.nu.116.& c.41.nu.69.Azor.2.
p.lib.5.c.2.q.3. Rebell.2. p.li.2.q.15. sect.3. & dicit
probabilē Valentia d.to.3.disp.6.q.6.pun.7.& 4.to.
84 disp.10.q.1.pun.7. Quāuis cōtrariū† teneant Theo-
logi cōmuniter, Sotus de iustitia & iure.li.7.q.2.art.
5. & in 4. distinct.27.q.1. artic.4. P.de Soto lectione
12.de matrimonio.§.post hoc.Veracruz dict.art.28.
Corduba lib.1.quæst.q.25. Bartholom. Ledesma de
sacramēto matrimonij.difficultate 64. Aragon.dict.
art.11.P. Lesdema de matrim.q.67.art.2.Vega in sū
ma 2.par.c.34.casu 132. & in Espejo de Curas c.15.
num.37.Ludouicus Lopez 2.to.2.part.cap.54.quos
sequūtur ex Iurisperitis Corasius in rubrica. ff.solu-
to matrimon.2.lect. num.10.Ioannes Lup.de matri-
monio, 1.par.nu.30. Couarr.d.§.4. nu.14. Cucchus
d.lib.5.ca.12 à nu.271. Matienço d.glos.1. nu.77.&
Ioannes Guttierrez dict.lib.1.Canonic. quæst.c.17.
& alios pro hac sententia refert Thomas Sanchez
sup. num.1.

85 Nec nostræ† sententiæ obest authoritas Matthæi
19. & Marci 10. Quos Deus coniunxit, homo non
separet: nā intelligitur de matrimonio consummato,
per quod coniuges fiunt vna caro, vt apparet ex præ
cedentibus: Et erunt duo in carne vna, itaq; iā non
sunt duo, sed vna caro, quod ergo Deus coniunxit
homo non separet, vt explicant Medina d.c.88. Va-
lentia supra, Thom.Sanchez d.disp.13.nu.7.& d.di-
sput.14.nu.5.ad 3.& alij relati.

86 Vnde in matrimonio† consummato nullo modo
potest Papa dispensare, vt tenent omnes relati, quā-
uis contra teneant Maria.Soc.cons.28.volum.1.quē
sequitur Dec.sup.nu.49. Gratus cons.1.nu.31.volū
2.& Sigismun.Lofredus cons.50.nu.41.quos merito
reprehēdūt Couar.d.§.4.nu.15. Matienço, Guttier.
Barbosa, Medi.c.92.& Veraer.vbi sup.& Th.San.d.
disp.13.nu.11.& alij citati, & Gasp.Rodrig.de red-
ditibus.libro tertio, capite quarto, nu. 70.

87 Cum igitur, vt ad nostrum† propositū redeamus,
voto paupertatis & castitatis etiam solemni, non tā
repugnet dominiū, quā vsus, & sola Ecclesiæ consti-
tutione monachus sit incapax dominij, sicut & ad
matrimonium inhabilis, recte poterit Papa illum
facere habilem, & capacem dominij etiam manentē
monachū, modo quoad vsū religiosā paupertatem
seruet, vt in dicta constitutione Gregorij Decimi-
88 tertij. Quamuis† id non soleat facere, sed concedere
administrationem, & dispensationē rerum, qualem
habent beneficiarij regulares fructuum suorū bene-
ficiorum, Nauarrus d.quæ.1.de redditib.monito 8.
89 seu 10. Et† ideo monachus factus Episcopus non ha-
bet bonorum, seu fructuū dominiū, & proprietatē,
sed administrationē, & dispensationē, D.Thom. 2.
2.quæst.88. art.11.ad 4. & quæst. 185.art.8. Nauar.
dict.quæst.1. monito 9.& 10.seu 11.& 13.Sarmiēto
de redditib.1.par.defensio. monito 11.& 13. Aragō.
dict.art.11.ad 3.Molina de iustitia, tract.2.disp.140,
ad finē. Valentia dict.3. to. disp.10.quæst. 3.puncto
8. P. Ledesma in summa dict.2.part. tractat.10.cap.
8. 2.part.ad 4. Lessius d.libro 2. cap.4.nu.29.& cap.
40.nu.119. & cōmunis contra Sotū lib.7.de iustitia.
quæst.4.art.2.ad finem.& lib.10. quæst.6.art.7.(quē
in hac parte sequitur Medina d. lib.5.cap.26.) vt per
Enriquez lib.12. cap.5. §.5. in textu & glossa, lit. H.
quamuis Ribadenera sup. c.18. ait, quod Papa in ef-
fectu dispēsat cū religioso Episcopo, vt sit dominus,
90 & habeat proprietatē redditūum, & † cōtra Nauar-
rum dict. mon.9. nu.3. & d.commen.2.de regul.nu.
17.existimo, quod cum Papa dispēsat cū monacho,
vt matrimoniū contrahat, illo contracto consequen
ter etiam manet relaxatum votū paupertatis, & obe
dientiæ, ex quo desinit esse iā religiosus, & illa vota
sunt annexa statui religionis, vt ait Emmanuel Ro-
driguez d. to.3. q.29. art.6. Licet Lessius d. c.40.nu.
112.tenet, non cessare tunc votum paupertatis, esse
tamen iustam causam, vt ei laxetur.

91 Non obstat† supradictis textus in d.c.cum ad mo
nasterium.in fine.quia omissa interpretatione Ferdi.
de Mendoça de confirmādo Cōcilio Eliber. lib. 2.
c.3. quod ibi summus Pontifex intelligitur pro Epi
scopo, quam refert Mota dicto lib.2.c.2.§. 7.nu.10.
& impugnat Gabriel Vazquez d.disp.165. nu. 104.
Respondetur primo cum Innocentio ibi num.4. li-
centiam intelligi voluntariam, & sine causa, ex Lau
rentio Valla elegā.lib.4. cap.17. Quæ interpretatio
cōfirmatur ex verbo, indulgere, quod in malā partē
sumi videtur. Medina dict.lib.5.cap.53. Mota d.§.7.
nu.7.quamuis alias verbum, licentia, intelligatur de
licētia iusta, & ratione regulata, vt per Bar.in l.aliud.
ff.de aliment.legatis & in Extrauagan.ad reprimen.
verb. videbitur. Ias.in l.si sic.num.19.ff.de legatis 2.
Menoch.de arbitr.lib.148.nu.45.

92 Secundo iuxta supradicta† respondetur, quod re-
gulæ, id est statui monachali, est annexa abdicatio
proprietatis, id est, votū, quo quis se abdicet ab vsu
bonorum, non quo se abdicet a dominio, sicut & cu
stodia castitatis, id est, votum, quo se abdicet ab vsu
coniugij, non quo se abdicet a vinculo & dominio
coniugij, vt ait Azor dicto cap.6.quæst.3.vers.por-
ro. & contra id non potest Papa dispensare cum mo
nacho manente monacho, cum illa vota simul cum
voto obedientiæ sint de essentia religionis iuxta in-
stitutionem diuinam, vt per D. Thomā 2.2.q.184.
Hieronymum Platū libr.2.de bono status religiosi.
Valen.dict.3.to.disputat.10.quæst.4. puncto 2. Azor
lib.11.cap.23. Lessium d.lib.2.cap.41. à nu.4.& alios
93 supra. Et† ita quod vult ille textus est, quod in sensu
cōposito id est, cum monacho manente monacho,
non possit Papa dispensare in votis castitatis, & pau
pertatis, quia sunt de essentia religionis, non tamen
negat, quin possit cum eo dispensare in sensu diuiso,
id est faciendo de monacho non monachū, & extra-
hendo eum a religione, vt explicant Dd. cōmuniter
supra citati nu.43. & Lessius d.lib.2.cap.4.nu.22. &
capit.41.num.7. Alias etiam explicationes adducit
Michael de Medina dict. lib.5.cap.53. & aliā ponit
Ioan. Ramirez de Cōfirmatione Ordinis D.Iacobi,
c.5.num.11.

94 Quāuis P. Ledesma† supra dict. cap.8.dicat, quod
est res puerorum interpretari illum textum in sensu
composito, vt Caietanus interpretatur: quia in isto
sensu non est dubiū aliquod, nec est differentia inter

votum

votum simplex, & solemne, si quidem est certum, quod Papa non potest dispensare in voto simplici castitatis, loquendo in sensu composito, dum dura-
95 bit tale votum. Sed † certe Ledesma non recte percepit dictam interpretationem: nam hic non accipitur sensus compositus respectu ipsius voti, sed respectu monachatus, seu Religionis.
96 Vnde falsum apparet, † quod ait Innocentius in dict. cap. cum ad monasterium. nu. 1. & Hostien. ibi, quod abdicatio proprietatis, & custodia castitatis sunt annexa ordini à iure positiuo, quia monachus nihil aliud est, quam solitarius, tristis, c. placuit. 16. q. 1. Quidquid ergo vltra additum est, de iure positiuo est, & sic Papam posse dispensare cum monacho, quod habeat proprium, vel coniugem, sequũtur Archidiaconus in c. solet. 32. q. 2. & Rosella d. verb. Papa. num. 4. dicentes, quod monachus habeat proprium non esse contra substantiam monachatus, sed
97 contra constitutionem Ecclesiæ. Quæ † doctrina plane conuincitur ex dictis: nec enim est curandum de etymologia vocabuli, sed de substantia rei, licet quod attinet ad proprium sit vera in sensu explicato sup. nu. 62. & 87. & 92.
98 Et ita professio facta † cum conditione, pacto, seu modo de retinendo, seu habendo proprio, non valet, sed vitiatur ex tali adiectione, vtpote contra substantiam illius, argument. cap. final. de conditionibus apposit. & l. per seruum. §. 1. ff. de vsu & habitation. vbi id tenet glossa. Abbas in dict. cap. final. nu. 7. & in cap. final. qui clerici, vel vouentes. num. 6. Decius in authent. ingressi. Cod. de Sacrosanct. Eccles. nu. 22. Couarruuias in 4. 2. par. cap. 3. §. 1. nu. 18. Salzedo ad Bernardum Diaz regul. 521. Gratianus regul. 320. nu. 2. Menchaca libro 3. de succession. creatio. §. vigesimoprimo, nu. 177. Spino de testament. gloss. 12. nu. 12. Zauallos quæst. 85. qui alios citant, & dicunt communem, & Ludouicus Lopez instructor. conscien. 2. tomo 2. par. cap. 42. circa finem. & Lessius de iustitia & iure. li. 2. cap. 41. nu. 65. & Ioan. Ramirez de confir. ordin. D. Iacobi ca. 11. à nu. 18.
99 Licet † contra teneant gloss. in d. authen. ingressi. & in c. solet. 32. q. 2. quam sequuntur Imola Felin. nu. 75. & Ripa 82. in c. cum M. Ferrar. de constit. & Ias. qui quinque opiniones refert in d. authen. ingressi. nu. 30. Bernar. Diaz d. reg. 521. Gregor. Lopez in
100 [illegible] 7. par. 1. gloss. 2. vbi Humada. Nec † obstat [illegible] capite finali, qui clerici, vel vouentes, quia [illegible] de retentione, seu reseruatione bonorũ ad vsum profitentis in domo propria pro suis necessitatibus tanquam obedientiam, & ex voluntate Prælati, et in dubio videtur iuxta naturam actus, & vt potius valeat, quam pereat, glossa ibi, verb. vt in domo propria. & Abbas nu. 5. & 6. Nauarrus commentario 2. de regularib. super cap. non dicatis. 12. quæst. 1. nu. 44. [illegible] 46. Couarruuias, Salzedo, Gratian. & Ludouicus Lopez, & Ramirez supra, de quo latius [illegible] cap. fin. de condit. apposit. vbi interpretamur l. cũ precario. ff. de precario. & l. vbi ita donatur. ff. de mortis causa donatio. cum aliis.

C A P. X I.

Quod non sit irregularis.

S V M M A R I A.

Cum beneficium detur propter officium, oportet, quod promouendus ad illud nõ sit irregularis, nu. 1. Prouisio que beneficij facta irregulari est nulla, nu. 2. & probatur nu. 3. Quamuis non esse nullam ipso facto, sed valere, donec priuetur, teneant Innocentius, & alij, nu. 4. Et procedit etiam in beneficijs simplicibus, contra Zerolam. nu. 5.

Homicida, qui est irregularis, nec ad ordines promoueri potest, beneficium obtinere nequit, & collatio illi facta est nulla ipso iure, à nu. 6. vbi adducuntur decisiones Rotæ nu. 7. & 2. seqq.

Prædicta doctrina procedit, etiamsi antea quis haberet ius ad rem, ad beneficium, nam huiusmodi ius expirat per irregularitatem sequentem contractam ex homicidio, vel aliàs nu. 10. Quis possit cum homicida dispensare remissiue. nu. 11.

Hodie ex Concilio Episcopi possunt omnino dispensare in irregularitate ex homicidio casuali occulto, nec deducto ad forum contentiosum, vt in c. 6. sess. 24. de refor. nu. 12.

In isto decreto Concilij non cõprehenduntur inferiores habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi episcopalem: nec etiam Prælati regulares, sed tantum Episcopi primatiue quoad omnes alios. nu. 13. Etiamsi inferiores sint nullius diœcesis, à nu. 14. & seqq. Quorum subditi debent pro dispensatione seu absolutione, de qua ibi, recurrere ad Papam. num. 19. & idem est in exemptis, licet non sint nullius diœcesis: nam non sunt subditi Episcopi, nec eis se possunt subijcere, nisi in casibus à iure expressis. nu. 20.

Non excluditur Capitulum sede vacante, nu. 21. quamuis loquendo de absolutione hæresis contrarium teneat P. Ledes. cuius rationibus satisfit. nu. 22.

Episcopi illarum regionum, in quib. Concil. Trid. acceptum adhuc non est, non possunt vti ista facultate concessa in d. decreto, nu. 23.

Cum homicida voluntario etiam occulto, sub quo intelligitur etiam mandans & consulens, nullo modo poterunt Episcopi dispensare, nec etiam ad minores, aut beneficium simplex contra aliquos, num. 24. & 25. Licet ante Concilium possent. nu. 26.

Nec cum homicida casuali non occulto, poterunt hodie Episcopi dispensare etiam ad minores ordines iam susceptos, aut beneficium simplex, ad quod antea poterant. nu. 27. Quamuis contra teneant Nauar. & alij, dicentes, quod quantum ad homicidam casualem nihil innouauit Concilium. num. 28. quorum sententia poterit procedere in mutilatione membri, in qua etiam voluntaria nihil innouauit Concilium, & mutilatio etiam voluntaria, si est occulta, potest Episcopus dispensare ex d. c. 6. num. 29. Appellatione enim homicidij non venit mutilatio, à num. 30. & 32. seqq. Quamuis contrarium sentiant aliqui. num. 33.

Similiter quoad homicidium voluntarium iustum nihil videtur innouasse Concilium, & sic in isto poterit hodie etiam dispensare Episcopus vt antea, nu. 34.

Nuntij Hispaniarum solent habere facultatem dispensandi in homicidio casuali, etiam publico. nu. 35. & similiter Commissarius generalis Cruciatæ, nu. 36. vbi ponitur clausula facultatis, quam explicant relati. num. 37.

An quando in facultate dispensandi super irregularitate excipitur irregularitas contracta ratione homicidij voluntarij sub illa exceptione veniat homicidium voluntarium iustum, & an vigore talis facultatis non possit in eo dispensari. num. 38. Et certum est, Episcopum vigore facultatis Concilij d. c. 6. non posse in homicidio voluntario etiam iusto dispensare: nam in illo non solum datur facultas dispensandi in irregularitate proueniente ex delicto, & sic ex illo decreto non potest dispensare super alia irregularitate occulta proueniente aliunde, quam ex delicto proprio. num. 39.

Quoad facultatem dispensandi in omni irregularitate, excepto homicidio voluntario, certum etiam videtur, non posse vigore illius dispensari in homicidio voluntario iusto, sed comprehendi etiam sub illa exceptione. nu. 40. quamuis multi contrarium teneant, nu. 41. & 42.

Quod dicatur homicidium voluntarium, et quod casuale in proposito,

proposito, remissiue. nu. 43. & ponuntur declarationes S. Congregationis, nu. seq.

Quod dicatur occultum in proposito, & Nauarrus, & alij aiunt, illud esse occultum, quod non est publicū, etiam si ab aliquibus sciatur. nu. 45. Sed quamuis ista sententia probabiliter possit admitti quoad breuia pænitentiaria, tamen in proposito verius est, occultum dici, quod non potest probari. nu 46. & seq. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Improbatur quod ait Candelabrum aureum, & alij, quod si delictum deductum sit ad forum contentiosum, non tamen probatum vnde reus absoluitur, aut in Ecclesijs etiam deprauatis potest Episcopus dispensare, à num. 48. & 2. seq. & illorum sententia admitti potest in secundo casu. d. c. 6. Concilij de absolutione, nu. 51.

Si post dispensationem delicta sunt deducta ad forum contentiosum, dispensatio facta prodest in foro interiori, non in exteriori. nu. 52.

Ponuntur declarationes S. Cōgregationis, super caput 7. sess. 14. de reform. nu. 53.

An impetratio beneficij facta à Papa per irregularium, seu homicidam, valeat propter clausulam in literis Apostolicis appositam, teq; a quibusuis, *&c. quæ sumitur ex clausula supplicationis, & cum absolutione ad effectum præsentium. à nu. 34. & seq. Resoluitur negatiue contra Cordubam, & alios: nam in dicta clausula non venit irregularitas, quæ non est censura, nec absoluitur, sed dispensatur. nu. 56.*

Facultas absoluendi à censuris & pœnis, data per bullas, seu iubilea, non includit irregularitatem, & ita habet stylus curiæ. nu. 57.

Quæ sententia confirmatur ex iubilæis, quæ modo conceduntur. nu. 58. & approbatur in Concilio 3. prouinciali Mediolanen. num. 59. quamuis in irregularitate contracta ratione peccati contrarium teneant aliqui. nu. 60.

1 CVm beneficium detur † propter officium, vt statutum est 1. p. c. 2. oportet etiam, quod promouendus ad illud non sit irregularis, facit cap. 3. & c. diuersis fallacijs, de clericis coniugatis. Collatioque
2 seu † prouisio beneficij facta irregulari, est nulla, Dynus in reg. 1. in 6. nu. 23. Felin. in c. inquisitionis. de accusatio. nu. 7. Nec contrarium repetit. nu. 8. quidquid dicat Suarez infra, Rebuff. de pacificis possess. nu. 280. aliàs 226. Achilles decis. 341. nu. 3. Caputaquen. 236. nu. 4. parte 2. Couarr. in cap. Alma mater. 1. part. §. 7. nu. 1. & in reg. peccatum. 2. p. §. 8. num. 6. Nauar. in man. cap. 27. nu. 249. ver. 6. quod omnis irregularitas. aliàs nu. 251. & consil. 1. nu. 3. de Sacrament. non iteran. & consil. 7. de temporibus ordinationum, & cons. 40. num. 3. & cons. 61. nu. 2. & 6. & cons. 97. nu. 14. & 15. de simonia. & cons. 42. & 44. de homicidio. Hojeda de incompatibilitate beneficiorum. 1. par. cap. 24. à nu. 83. Flamin. Paris. de resignatione benefic. lib. 4. q. 3. à nu. 32. & lib. 5. q. 3. nu. 181. & q. 6. nu. 79. Ioan. Gut. Canonic. q. lib. 1. cap. 5. n. 92. Vgolinus de irregularitate. cap. 65. in princ. & §. 1. Zerola in praxi episcopali, 1. par. verb. beneficia. §. 5. 5. dub. & 2. par. verb. irregularitas. §. 4. & 8. Cosmas Philiarcus de officio sacerdot. 1. p. lib. 4. c. 6. ad finē. Henriq. in sum. lib. 13. cap. 14. §. 1. & c. 56. §. 1. & lib. 14. c. 2. §. 5. in tex. & gl. Emmanuel Rodrig. in sum. 1. to. c. 182. nu. 3. Vega in Espejo de Curas, c. 12. num. 313. & Sairus de censuris, lib. 6. c. 2. nu. 21. Lessius de iust. & iure, lib. 2. c. 54. nu. 120. & Azor instit. mor. 2. p. lib 6 c. 7. q. 2. Auila de cēsu. 7. p. disp. 2. dub. 6. Mol.
3 de iust. tract. 3. disp. 78. nu. 2. Quę † doctrina satis probatur ex c. 2. in fi. de clerico pugnan. in duello. & ex c. 2. de clerico non ordinato ministrante, & ex c. fin. in sua ratione, ibi: Pro eo quod, &c. de cler. excom. minist.

4 Et ita tenendum est, quamuis † contrariam sentētiam, nempe, collationem irregulari factam non esse nullam ipso facto, sed valere, donec priuetur, teneat Innocen. in c. cum nostris. de concess. Præb. num. 1. Anchar. in reg. peccati venia. in 6. 1. opposit. & cum Speculat. Franc. in d. reg. 1. nu. 5. ad fin. & cum Rainerio, Syluest. verb. excommunicatio. 4. num. 4. & Nicol. Plouius de irreg. reg 44. quam censet esse probabilem in rigore iuris Suarez. 5. to. de cens. disp. 40. sect. 2. ex nu. 29. Nostram tamen, quę communis est
5 esse securiorem, & practicè probabiliorem. Et † procedit etiam in beneficijs simplicibus, licet Zerola 1. par. verb. priuatio. §. 2. 2. par. ver. irregularitas. §. 10. ignorāter dicat, quod irregularis, & homicida, si nō est homicida ex industria, non est ipso iure inhabilis ad beneficia simplicia, & quæ ordinem sacrum non requirunt, & Caputaquen. d. decis. 236. quem non intellexit, loquitur enim de irregularitate ex morbo sine culpa contracta, de quo infra cap. seq. nu. 20. Et ipse Zerola d. §. 10. in fine. dicit quod communis est in contrarium, maxime quoad homicidam, secūdum Couarr. d. §. 7. num. 1.

6 Igitur homicida, † qui est irregularis, nec ad ordines promoueri potest, c. fin. de temporib. ordin. cap. de cętero. de homicid. Concil. Trid. sess. 14. de resor. cap. 7. nec in susceptis ministrare, cap. suscepimus. de homicid. & d. c. 2. de cler. pug. in duel. beneficiū obtinere nequit, d. c. 2. in fin. & Concil. Trid. d. c. 7. collanoque illi facta non valet, sed est nulla ipso iure, Fel. in c. 2. de rescrip. nu. 4. & in d. c. inquisitionis. de accu. num. 7. Aufrer. ad Capellam Tolos. decis. 208. nu. 2. Salzedo in pract. crimin. Bernar. Diaz c. 94. lit. A. vers. nota tu tamen. Nauar. in Man. d. c. 27. num. 249. alias 251. Ioan. Gut. plures referens can. quæst. d. lib. 2. c. 5. nu. 92. Zerola in praxi 2. p. verb. homicida. §. 1. Corduba in sum. q. 42. Emman. Rod. 1. to. c. 179. nu. 1. Vega 1. p. summæ, cap. 36. casu 13. & Toletus in Summa lib. 1. cap. 88. vers. 9. secundū editionem Romanam. Molina sup.

7 Et facit † declaratio S. Congregationis Concilij super d. c. 7. supra adducta 1. p. c. 5. nu. 136. Suarez d. 5. to. disp. 44. sect. 4. num. 34. & vide ibi dict. Et facit etiam declarat. 1. infra adducta nu. 53.

8 Et fuit resolutum † in vna Curçolen. Canonicatus 25. Maij 1601. & 22. Martij 1602. coram Domino meo Corduba, vt in decisionib. seqq. 25. Maij, 1601.

☞ Contra sentētiam Ordinarij Faren. & Auditoris Cameræ opponebatur de nullitate, & iniustitia, nullitas respectu Vicarij deducebatur, quia fuit allegatus suspectus, & tamen processit in casu respectu Auditoris Cameræ: quia confirmauit sententiam nullam per illum latam, sed hæc nullitas non placuit Dominis: quia cum de ea non fuerit oppositum coram Auditore Cameræ, non potest post confirmationem amplius opponi. Rota decis. 7. de re iudica. in antiquis. Fel. in c. ea quę. nu. 1. vers. prodest. Auth. eod. tit. Quo vero ad iniustitiam illa pēdebat à iustificatione gratiæ, in qua multa narrabantur, quæ nō apparebāt verificata. Quibus omissis quoad principalem narratiuā, quod scilicet Raphael homicidijs interuenerit, & ideo sua prouisio fuerit nulla, satis visum fuit Dominis iustificatū, ex testibus maxime 5. 6. & 10. deponētib. quod ipse interfuit in occisione Luscorū, & quod vnum ex eis vulnerauerit, inferens autem vulnus ei, qui propemodum erat moriturus, nihilominus fit irregularis. c. significasti. el segundo, de homicidio. Tabiena in summa, verb. irregular. 3. nu. 6. Maiol. de irreg. li. 5. c. 48. §. 4. n. 6. & Vgol. tract. de irreg. c. 18. Fastoli. dub. 34. Quod procedit, etiamsi homi-

homicidium fuerit iustum,& meritorium contra la
trones publicos. Corneus conf.57.nu.10. lib.4. Na-
uar.conf.11.nu.2. & conf.15.nu.1.& 2.de homicid,
p.2.Quinimmo quãuis non appareat,an ex illa per-
cussione,fuerit mortuus,an vero ex percussione alio
rũ sociorũ, nihilominus omnes sunt irregulares, ca-
pite finali.23.quæst.8.dicit communem Couar.Cle
men,si furiosus,p.2.§.2.nu.5.& eadem irregularitas
intraret,etiã si non vulnerasset,sed ex eo solũ, quod
armatus sponte exiuit ad occidendum Luscos cum
alijs militibus,& fuerint occisi,etiamsi ipse nil com
misisset,c.sicut dignũ.§.fi.de homicid,Spec.lib.1.tit,
de dispẽsat.§.4.nu.56. Cãdel.aur.de irregul.nu.173.
Nec obstat,quod illo tempore Raphael erat laicus,
quia nihilominus erat irregularis,& effectus inhabi-
bilis ad beneficia, c.sicut.§.fi.iuncta gl.ver.consiliũ.
de homicid. Card. in Clem.1.eod.tit. Rota diuer.in
manuscrip.dec.188.ex quibus dixerũt Domini, gra
tiam fuisse iustificatã quoad vocationẽ;quia irregu-
laris non potest impetrare beneficiũ,quãuis in impe
trationibus gratiarũ sit solita apponi clausula, & cũ
absolutione ad effectũ præsentiũ duntaxat. De qua
Rebuff. super concord.in forma mandati Apost. in
verbo, harũ serie absoluẽtes. Irregularis tamen non
potest gaudere hac clausula, quia irregularitas non
est cẽsura,c.quærẽti.de verb.sig. Et propterea quan-
do absoluitur a censuris, non censetur dispensatum
cum irregulari. Nau.in man.c.27.nu.254. Vgol. de
censur.c.14.§.1.nu.26.

9 In eadem coram † eod.22.Martij,1602.Satis visa
suit Dominis iustificata gratia Francisci, qui tantũ
informabat quoad vacationẽ in mẽse Maij, de anno
1594.qui sẽper est reseruatus Papæ, siue Ordinarius
gaudeat siue nõ, alternatiua. Dicta enim vacatio per
obitũ Petri de Letis probabatur ex depositione triũ
testiũ,9.11.& 14.iuxta 36. interrogatoriũ, & 1.art.
Idem fuit iudicatum circa narratiuam,quod Franci
scus sit oriũdus ex ciuitate Curçolen. vt probãt plu
res testes, in summario nu.2. Quo vero ad obtenta,
nempe,duo beneficia simplicia, alterum S.Nicolai,
alterum S. Crucis, quorum quodlibet non excede-
bat valorem quinque ducatorum de Camera, etiam
probabatur per testes, de quibus in summario nu.3.
qui etiam deponebant, personalem residentiã non
requiri,quod erat conforme vniuersalis Ecclesiæ cõ
suetudini, Cæsar de Gras.dec.115.nu.3. Et quod Ca-
nonicatus,de quo agebatur,non excedebat valorem
24. etiam asserebant testes eodem summario, nu.4.
quod erat etiam de iure. Rota dec.8.de Præben.in no
uis,& si eod.tit.in antiq. Hojed. 6.& 16. eod tit. Pu-
teus 464.lib.2. De clericatu vero cõstabat ex literis,
Cæc.de Gras.dec.87. De idoneitate autẽ ex fide exa
minatorum:quo vero ad irregularitatẽ incursã, Do
mini steterunt in decisis: sed quia in precibus narra
batur, Raphaelẽ non habuisse dispensationem d.ir-
regularitatis,super qua,& defectu dispẽsationis gra
tia principaliter fundabatur, fuit conclusũ,gratiam
Francisci Ardentini esse iustificatam in omnibus,
præter quã quo ad narratiuã non dispensationis, de
10 qua particulariter videatur. † Et prædicta doctrina
procedit,etiam si antea quis haberet ius ad rẽ ad be-
neficium: nam huiusmodi ius expirat per irregulari
tatem, seu inhabilitatem sequentem contractam ex
homicidio,vel alias Nauar.in c.si quãdo, de rescrip,
excep.10.a nu.10.Salzedo sup.vers.procedit equidẽ.
& Emmanuel Rodriguez sup.d.cap.179.nu.1.
11 Et quis possit † eum homicida dispẽsare, vide Vil-
ladie.de irregularitate cap.16.& vltim.vers.vlterius
quæro. Nauar.c.27.n.239.& seq. Couar.in d.Clemẽ.
si furiosus,2.par.§.3. Maiolum de irregularitat.lib.5.
c.48.nu.3.& §.3.nu.18.& c.51.nu.2.& 3. Vgolinum
eod.trac.c.33. Syluest.verb.homicidium,3. Bart. Me
dinam in summa lib.1.c.11.§.12. Aragon.2.2.p.64.
art.8.ad fi.& ibi Bannes 4.p.dub.2.vsq; ad fi.& ibid,
Salon 4.controuersia. Cosmam Philiarcum de offic,
sacerd.1.p.li.4.c.11.§.fi. Lud. Lopez instruct,conf.1.
tom.cap.143.& 2.to.2.par.c.22.& 30. Cãdelab.aur,
de irregularitate,à nu.312.vsque ad fi. & in appen.c.
1.ã nu.10, Henriq.in summa li.13.c.57.& lib.14.c.9,
§.3.& c.19. Emman, Rodrig.in sum.1.tom.cap.178.
179.& 180.& quæst.regul.1.to.q.24.F.Hier. Llamas
method.1.p.c.12.§.24. Auilam de censuris, 7.p.disp.
6.sect.5.
12 Hodieque vide † Concil. Trid.d.c.7.& sess.24.de
refor.c.6.ex quo hodie possũt Episcopi omnino dis-
pẽsare in irregularitate ex homicidio casuali occul-
to,nec deducto ad forũ contentiosum proueniente,
13 vt in d.c.6.in quo † non comprehenduntur inferio-
res habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi
Episcopalem,nec etiam Prælati regulares, sed tantũ
Episcopi priuatiue quoad omnes alios, vt S.Congre
gatio Concilij his verbis declarauit, & tradit Suar.
4.to.de pœnit.disp.30.sect.2.nu.6.& 7.& d.5.to. de
censu.disp.41.sect.2.nu.7.& 45. sect.1.nu.2.& docet
Ceuedo in collectanea 4.ad 6.nu.5. Toletus d.lib.1.c.
85.nu.7.ad fi. Et loquẽdo de absolutione hæresis, de
qua ibi P. Ledesmas in sum. 2. p.tit.1.c.61.20.concl.
2.diff. Quidquid dicant Henriq.lib.6.§.1. Emman,
Rodr.q.regul. 1.to.q.24.art.13.& 16.& q.61.art.9.
& nouissime Flores q.24.nu.18.& Tho. Sanchez de
matrimon.lib.8.disp.2.nu. 12. Auila d.7.p.disp.10.
14 dub.6. Quod videbatur † intelligendum, nisi illi infe
riores sint nullius diœcesis, nam alias subditi illorũ
non haberent Episcopũ,ad quẽ recurrerent pro hu-
15 iusmodi dispensatione. Sicut † subditi exemptorum
& ipsi Prælati exempti,qui possunt recurrere ad E-
piscopum,in cuius diœcesi sunt, & ipsi se subijcere,
si velint; quoad hunc actum fauorabilem, vt ait Sua
16 rez d.disp.41.sect.2.nu.7.& 12. Et facit,quod † quã-
do locus est nullius diœcesis, nec est in diœcesi, nec
de diœcesi,quando autem est exemptus,licet non sit
de diœcesi,est tamen in diœcesi. Rota decis.207.p.2.
17 diuersor. Sed † verius est, in illo decreto non compre
hendi inferiores habentes iurisdictionem ordina-
riã, & quasi Episcopalem etiam nullius diœcesis,vt
plane vult S. Congregatio,& citati Doctores. Et ea
18 dem ratio † est in eis,nempe, quod cum illa facultas
sit iure speciali,& exorbitanti à iure communi con-
cessa Episcopis,intelligi debet de Episcopis proprie
& vere, & non de alijs,ad reg.que a iure communi,
in 6. Maxime, quia magis cõfidunt iura & Conciliũ
19 de Episcopis,quam de alijs inferioribus. Vnde † illo-
rum subditi debent pro dispensatione seu absolutio
ne,de qua ibi,recurrere ad Papam, ad quem alias so
lum spectabat, vt de excommunicationibus ad finẽ
reuelationis ex sententia eiusdem S. Congregatio-
nis dictum est,sup.5.p.c.8.nu.95.
20 Et idem est † in exemptis, licet non sint nullius
diœcesis,vt tenet P. Ledes.ibi,3. difficul. loquens de
religiosis exemptis, & Marc. Ant. Genuen.in praxi
Archiepisc.curiæ Neapo.c.66.nu.19. nam non sunt
subditi Episcopi, nec ei se possũt subijcere, nisi in ca
sibus a iure expressis,qualis nõ est iste. Vgol.alios ci-
tans de cens. tab.1.c.2.§. 17.nu.5. Solis de cẽsib.2.to.
lib.2.c.3.nu.13.& seq. Quidquid dicat Suar. d.nu.7.
& 12.& Emman. Rod.in sum.1.to.c.130.nu.2.& q.
reg.1.to.q.20.ar.30.ad fi.& Sair.de cens.li.7.c.7.nu.
23. Henriq.in sum.li.5. c.16.§.8.& lib.7.c.25.§.2.&
lib.14.

lib.14.cap.vltimo.§.5.ad finem. Auila de censu.2.p.
disp.1.dub.6.Mol.tract.3.disp.61.nu.4.& 5.& disp.
70.in fin.& alij. Circa quod vide Breue Pij Quinti,
concessũ Superioribus Ordinis Prædicatorũ, quod
ponit Emman.Rodriguez dict.art.9. & in explica-
tione Bullæ ad finem,& consonat censura Magistri
21 S.Palatij,in Emman.Sa.pag 415.n.61.Non tamẽ †
excluditur Cap.sede vacante. Henriquez d.lib.6.c.
16.§.1.& lib.14.cap.20.§.1.Ceuedo supra Emman.
Rodriguez d.quæst.61.art.9.Suar.d.4.tomo,dispu-
tatione 30. section.2.nu.4. Auila dict. disputatione
30.dub.6.& dixi supra 5. par. c.7.num.41. vbi alios
22 citaui.Quamuis † loquendo de dicta absolutione hæ
resis contrarium teneat P.Ledesma supra 5.difficul-
tate. Cuius prima ratio, quod id solum conceditur
Episcopis,& sic non est extendendum ad Capitulũ,
tollitur ex ibi dictis. Et secundæ quoad hæresim,
quod id conceditur Episcopis per seipsos,& Capitu
lum non potest absoluere per se ipsum,respõdetur,
quod cum sede vacante iurisdictio debeat exerceri
per Vicarium Capituli ex eodem Concilio sessione
24.cap.16.de reformatione. ipse Vicarius loci Epi-
scopi deberet ab hæresi absoluere per seipsum,& ad
eum sine commissione speciali transiret talis facul-
tas,iuxta dicta d.cap.7.a nu.28.

Sed Episcopi illarum regionum,in quibus Conci
23 lium † Tridentinum adhuc receptum non est, non
possunt vti ista facultate concessa in hoc decreto c.
6.vt his verbis etiam censuit S. Congregatio Con-
24 cilij,cum † homicida vero voluntario etiã occulto,
(sub quo intellige etiam mandantẽ,& consulentẽ,
Toletus infra versic.6.) nullo modo poterunt Epi-
scopi dispensare, nec etiam ad minores, aut benefi-
cium simplex, vt in d.cap.7.&6.Concilij,& aduer-
tunt Nauar.supra, Ludouicus Lopez, Emmanuel
Rodriguez,& consil.13.nu.3. de homicidio, & alij,
& Ioannes Guttierrez Canonic. quęst.lib.1.cap.13.
nu.19. Graffijs,in decis.aureis casuum consciẽ.lib.1.
cap.13.nu.36. Zerola in praxi 1. parte, verb.priua-
tio.§.2. & optime Vgolinus d.cap.33. de irregulari-
tate.§.2.nu.1.& 2.& cap.62.§.2.num.4. Marcus An
ton. Genuen.cap.66.nu.15. Don Iuan Vela de pœ-
nis delictorum.c.15.pag.79.Flores de Mena q.9.nu.
13.& 14.& Sairus lib.7.cap.7.nu.14.& 19.Auila d.
disp.6.sect.5.dub.3.Tolet.lib.1.c.88.vers.6.& quoad
25 beneficiũ Moli.d.tract.3.disp.77.nu.11. Quidquid †
dicant Bannes sup. & Henriq. d.lib.13.c.57.§.1.&
26 lib.14.c.19.§.1.Zerola,2.p.ver.dispẽsatio.§.3.Licet †
ante Concilium possent cum eo dispensare ad bene-
ficium simplex obtinendum, & etiam iuxta com-
muniorem sententiam ad minores ordines iam su-
sceptos,vt in c.2.de cler.pugnan.in duello, quod de
homicidio voluntario videtur loqui, Doct.ibi, ma-
xime Hostien.Ioan. And. Cardi. & But.& Alex.de
Neuo in addit. ad Abbat.ibi. nu.7. Staphil. de liter.
gratiæ, titulo de varijs modis vacationis.§.quando
quis veniat priuandus beneficio. num.11. Petrus de
Baisio in directorio electionũ,2.par. cap.30.num.6.
Couar.in d.Clemen.si furiosus.2.par.§.3.nu.5.Plaça
de delict.c.11.nu.11. Nauarr. consl.45.nu.1.de ho-
micid.Salzedo in praxi,c.94.lit.B. Ioan.Gutierrez
Genuen.& Don Ioan. Vela supra, Armill. verb.ir-
regularitas.nu 92. Emmanuel Rodrig.d.c.179.nu.
2.& Tolet.d.lib.1.c.88.vers.4.& 5. Auila vbi proxi-
27 me.Molina d.nu.5.& 11. Quinimmo † nec cum ho-
micida casuali non occulto,poterunt hodie Episco-
pi dispensare etiam ad minores ordines iam susce-
ptos, aut beneficium simplex (ad quod antea pote-
rant,etiam si esset publicus, vt in d.cap.2.& cap.cõ-
tinebatur.& cap.ad audientiam. de homicid. Villa-
diego,Couar.dict.num.5. Cosmas Philiar. & Tole-
tus ad fin.vbi supra. & Gras.lib.2.c.62.num.10.) vt
apparet ex d.c.7. Concil.vbi Concilium vult, Ordi-
narios non aliter dispensare in homicidio casuali, nisi
si ex commissione Papæ, & causa cognita,& ita te-
nent Maiolus d.lib.5.cap.48.§.3.num.18.Vgolin.d.
cap.33.§.3.num.3.& 4. & Toletus d. cap.88.ad fin.
Et sentire videtur Doctor Sahagum in cap.at si cle-
rici.§.de adulterijs. à num.100. de iudicijs.& facit
quod in simili dicitur inf.11.p.c.5. num.371.& seq.
28 Quamuis † cõtra teneant Naua.Cosm.Philiar.Graf.
Ludo.Lop.Emmanuel Rod. & alij sup. & Henriq.
d.lib.13.cap.57.§.2.& lib.14.cap.9.§.3.in gloss.lit.C.
& cap.19.§.2. & Sairus sup.num.20. Auila d.sect.5.
dub.2.Molina d.nu.11. dicentes, quod quantum ad
homicidam casualem nihil innouauit Concilium.
29 Quorum sententia † poterit procedere in mutila-
tione membri, in qua, etiamsi sit voluntaria, nihil
innouabit Concilium, & in ea etiam voluntaria, si
est occulta,potest Episcopus dispensare,ex d.cap.6.
quod solum excipit homicidam voluntarium: sub
30 qua † exceptione non intelligitur mutilatio volunta
ria,cum vere non sit homicidium, Emman. Rodri.
d.c.180.nu.1.& d.q.24.art.10.& in additione Bullę
ad §.13.nu 6.Suarez d.5.tom.disp.44.sect.2.nu.4. &
sect.3.seu 4.nu.35.& tenet etiam in proposito, Enri
quez d.cap.57.§.in glossa.lit.H.& d.cap.19.§.in glos
sa.lit.I.Tolet.d.cap.88.vers.6.& cap.89.nu.3.& Ge-
nuen.d.cap.66.nu.9.Auila dict.sect.5. dubio 4. Mo-
lina dict.disputation.79.sub nu.8.
31 Et facit Constitutio † Pauli Tertij, anno 1549.in
fauorem Societatis Iesu, vbi in facultate dispensan-
di in irregularitate cum personis Societatis excipit
homicidium voluntarium,bigamiam, & mutilatio-
nem membrorum, vt in libro litterarũ Apostolica-
32 rum Societatis Iesu,pag.40.Et ita † censuit S. Con-
gregatio Cõcilij super dictum cap.6.his verbis, ibi:
Homicidio voluntario, appellatione homicidij nõ
venit mutilatio membri. Nec obstat glos. in Clem.
de homicid.quia procedit quoad incurrendã irregu
33 laritatem,non quoad dispensationem. Et † referunt
Suarez & Genuen.ibi, quamuis contrarium sentiat
Nauar.d.c.27.nu.194.versic.septimo colligitur. &
Maiolus d.lib.5.cap.50.nu.1.& tenent expresse Lu-
douicus Lopez d.2.tomo,1.parte,cap.22.& Cande-
labrum aureum in appendice, cap.1. nu.11. & aliàs
Henriq.d.cap.9.§.3.in text.& in gloss.litera Z.
34 Similiter etiam quoad homicidium † voluntariũ
iustum nihil videtur innouasse Concilium, & sic in
isto poterit hodie etiam dispensare Episcopus ad be
neficium simplex obtinendum, & minores ordines
iam susceptos, vt antea poterat argument. d.cap.2.
de clericis pugnan. in duello. Ita Emman. Rodri-
guez cap.183 conclus.1.2.& 3. Toletus d.c.88. ver-
sic.3.& Auila d.sect.5. dub.2.ad finem. qui male ait,
quod potest dispensare etiã ad suscipiendos minores
cum Medina d.§.12. quem sequitur Lud. Lop.d.2.
to.2.par.c.30.cum tamen etiã in susceptis non posse
dispẽsare, videatur velle Armil.d.nu.92. & Tol.ibi.
35 Aduertendum est † tamen, quod Nuncij Hispa-
niarum solẽt habere facultatem dispensandi in ho-
micidio casuali, etiam publico: solet enim eis dari
facultas dispensandi super quacunque irregulari-
tate, non tamen occasione homicidij voluntarij,
hæresis, læsæ maiestatis, vel bigamiæ, vel indebitæ
perceptionis fructuum Ecclesiasticorum quomo-
dolibet contracta,vt in facultatibus D. Cæsaris Spe
ciani Nuntij Sixti V.

36 Et similiter † Commissarius generalis Cruciatæ
potest in homicidio casuali etiam publico dispensa-
re,nam inter alia datur ei sequens facultas.
Item similiter conceditur facultas Commissario
dispensandi,& componendi super irregularitate cũ
ijs,qui quibusuis Ecclesiasticis cẽsuris ligati,missas;
& alia diuina officia, non tamen in cõtemptũ clauiũ
celebrauerunt,seu alias illis se immiscuerũt,& super
alia qualibet irregularitate, præterquã ratione ho-
micidij volũtarij,aut simoniæ,aut apostasiæ a Fide;
aut hæresis, vel propter malam ordinũ susceptionẽ
contracta cum retentione beneficiorum, & fructuũ
ex eis perceptorũ,& infamię,ac inhabilitatis exinde
prouenientis, abolitione,& executione ordinũ non
male susceptorũ. Vt in Bulla Latina, & summario
Latino confecto per Pium V.& Gregoriũ XIII.ex-
37 plicant Emman † Rodriguez in explicatione Bullę
Cruciatæ, §.13. & in additione ad eundẽ §. Henriq.
lib.7.c.13.§.5. & Candel.aureum,in append.cap.1.
38 Circa quas facultates † est dubium, an quando in
facultate dispensandi,super irregularitate excipitur
irregularitas contracta ratione homicidij volunta-
rij sub illa exceptione veniat homicidium volunta-
rium iustum, ita vt vigore talis facultatis non possit
in eo dispensari.
39 In quo in primis † certum, Episcopum vigore fa-
cultatis Concilij d. c. 6.non posse in homicidio vo-
luntario etiã iusto dispensare, nam in illo solũ datur
facultas dispensandi irregularitate proueniente ex
delicto, & sic ex illo decreto non potest dispensare
super vlla irregularitate occulta prouenięte aliunde
quam ex delicto proprio,& consequenter,nec super
homicidio iusto,nec super bigamia, nec illegitimi-
tate. Nauarrus in manuali cap.27.nu.194.in fine.&
nu.217.etiam in fine.& consil.39.de homicidio(nec
in hoc tenet contrarium d.cap.27. num.240. Quid-
quid dicat Emmanuel Rodriguez statim citandus)
Salzedo in praxi cap. 14. litera C. Vgolinus d.c.33.
§.1.nu.1.& cap.44.§.2.nu.4.& cap.62.§.2.nu.5.Ze-
rola 1. parte. vers. irregularitas.§.8. Genuen.d. cap.
66.nu.7.Bannes supra dubio 2.Graf.libro 1.cap.13.
nu.37. & 39.Summa Corona 3. parte de irregulari-
tate.nu.22.& 4.parte,cap.6.de Sacrament. Pœnitẽt.
n.26.Vega in summa 1.part. cap.56.casu 6. & cap.
127.casu 27.& 2.parte,c.15.casu 40 & in Espejo de
curas,cap.11.nu.287.& c.12.nu.323. P.Ledesma in
summa de matrimonio, cap.34. post quintam con-
clusionem,& infra Suarez d.5.tomo, disputat.49.se-
ctione 6.nu.9. & disputat.50. sect.5.nu.5. Molina d.
disp.79 nu.8. versic.4.& Emman. Rodrig. in sum-
ma 1.tomo.cap.178.nu.9.& quæst.regul.2.tomo.q.
105.artic.2.quamuis 1.tomo,d.quæst.24.art.8.& 9.
contrarium tenuisset. Et quamuis Auila 7.par.disp.
3.dubio 7.teneat, Episcopum per Concilium d.cap.
6.posse dispensare in illegitimitate ex delicto occul-
to proueniente,at disput.6.sectione 5.dubio 1.docet
per facultatem Concilij ibi non posse Episcopum
dispẽsare in irregularitate ex defectu lenitatis.
40 Sed & quoad facultatem † dispensandi in omni ir-
regularitate, excepto homicidio voluntario, mihi
certum videtur,non posse vigore illius dispensari in
homicidio voluntario iusto,sed comprehendi etiam
sub illa exceptione, nam nomine homicidij in iure
quoad materiam irregularitatis comprehenditur
etiam occisio hominis iusta, vt in tit.de homicidio.
Vgolinus de irregularitate,cap.5.2.§.num.4. & To
letus d.libro 1. cap.79. Et non sumitur ita stricte,
metaphysice & formaliter, vt Caietanus, & sequa-
ces statim citandi,volunt pro occisione hominis in-
iusta tãtũ.Ita tenet Vgol.d.c.13.§.1.nu.1.& 2. Arag.
sup.& Bannes d.dubio 2.(quẽ male pro cõtraria par
te citat Emman. Rodr.d.art.8.& 2.) & Toletus d.li.
41 1.cap.88.versic. 10. Quãuis contrariũ † teneat Caie.
in sum.verb.irregularitas.ad finẽ. Armil.eod.verbo,
nu.13. Nauar. d.c.27.nu. 240. Polanco in directorio
confessarij. titul. de irregul. regul.3. Candel. aur.de
irregul.à nu.327.dicẽs, sic fuisse in facto cõtingenti
resolutũ in sancta Pœnitentiaria Romæ (quod non
credo) Sum.Cor.d.nu 22. Lud. Lop.d.2.to.2.p.c.3?.
Henriq.d.lib.14.c.9.§.3.& c.19.§.4.maxime in glo-
sa lit. K. Emma. Rodrig.in sum.1.to.c.173.n.4.& q.
regul.1.to.q.24.art.8.& 9.Qui tamẽ 2.to.q.105.art.
2.forte variat, Vega in sum.1.p.c.121.casu 8.& cap.
127.casu 27.& in Espejo d.c.12.nu.325.P.Ledes. in
sum.2. p.tract.3.c.13. 51.concl. Zerola sup. & Ant.
Roch. Veron.de visit.verb. homicidio volũtario. &
Compend.Bernard. Hisp.sub verb.homicid.& Aui
42 la d.dub.1. Mol.a nu.8.vers.[illegible] Et sequuntur † Couar.
d.§.3. ad finẽ. Plaça dict.c.13.nu.11. Ioan. Guttier.
Canon.q.lib.2.c.6.nu.170.alia ratione,scilicet,quod
tametsi hoc homicidiũ voluntarium vere sit, tamen
quoad hoc casuale censetur, quippe nullã culpã ha-
beat. Sed hæc ratio non habet in iure fundamẽtum,
& ita eã impugnat Auila d.dub.1.reprehẽdẽs Couar.
43 & Plaçan. † Et quod dicatur homicidiũ voluntariũ,
& quod casuale i proposito, vide Caiet.22.q.64. art.
vlt. Nauar.d.c.27.nu.240. Couar.in d.Clem.si furio-
sus.2.p.initio,& §.1.nu.2. Vgol.d.cap.33.de irregul.
Ant. Roch.de visit.d. verb. homicidio voluntario.
Marc. Ant. Gen.d.c.66.n.7. Lod. Lop.2.to.2.p.c.28.
in principio, & c.30 Emman. Rodrig. in sum.1.to.
c.176.177.& 178. Tolet.d.lib.1.cap.77. & 79.Gabr.
Vazq.1.2. disp.100.nu.39. Suar.d.5.to.disp.44.sect.
1.& disp.45.sect.2.& Veg.in Espejo,cap.12.nu.329.
Auil.de cens.7.p.disp.6.sect.2. dub.1. Mol. tract.3.
44 disp.3.33.& 99.& alios. Et † seq. declarat S. Cõgreg.
Conc.super d.c.7.sess.14.de refor. Mandans homici-
diũ in persona vnius, si cõmittatur in persona alte-
rius,non incurrit irregularit.quæ cõtrahitur ex ho-
micidio voluntario,1587. Secũdo quęrebatur an is,
qui mãdauit aliquẽ baculo vulnerari,eo expresso,ne
occideretur,si mandatarius armis percusserit,& oc-
ciderit, intelligatur incidisse in hoc decr. Concilij,
vt omni ordinatione, ac beneficio & officio absq.spe
dispensationis perpetuo carere debeat. Congreg.ech
fuit negatiue,& hanc opinionem confirmat Nauar.
in man.c.27.nu.240. Cõcil.enim requirit homicidiũ
per industriam, per insidias & ex proposito.
45 Et quod dicatur † occultũ in proposito: Nauar.d.
cap.27.nu.250.alias 255.ait illud esse occultũ, quod
non est publicum, etiamsi ab aliquibus sciatur, se-
quũtur Maiol.d.lib.5.c.51.nu.4. Ant. Roch. de visit.
verb.occultis. Zerola in praxi 2.p. verb.irregul.§. 11.
Gen.d.c.66.nu.2. Cãdel.aur.de irregul.n.315. Zecch.
de casib.reseruatis,casu vlt.nu.1.& casu 1.de irregul.
circa fin. Lud. Lop.2. to.2.p.cap.8. Henriq. d.lib.14.
cap.20.§.4. Vega in sum.1. p.c.49.casu 6. Sorbo in
Cõp. Mẽdic.in resolutionibus materiæ absolutionũ
pag 48. Tole.d.lib.1.c.89.nu.5. & ibi Victorel.in an
notationib. Compẽd. Bernard.ver. absolutio quoad
monachos.sub.§.11. Azor 1.p.lib.8.c.10.q.9.Sanch.
de matrim.lib.2.disp.37.nu.11.& lib.8.disp.34.n.55.
Auila de cens.2.p.c.7.disp.1.dub.11.2.concl. & 7.p.
disp.10.dub.6.& Sua.4.to.disp.30.sect.2.nu.2. & 5.
to.disp.41.sect.2 nu 6. Mol.d.disp.79.nu.8.versic.2.
& videtur Emman. Rod.d.1.to.q.regul.q.24.ar. 11.
46 Sed quamuis ista † sententia probabiliter possit
admitti quoad breuia Pœnitentiariæ in foro con-
scientiæ

& 2.p.cap.8.dicens, contrariam non eſſe tutam,nec
vlla firma ratione ſuffultam,Sum. Cor.4.p.c.6.de ſa
cramen.Pœnit.nu.25.notabili 3.Henriq. in ſum.li.
7.cap.13.§.6.& lib.14.cap.17.§.4.Bernar.in ſum. ca.
35.nu.5.& 100.Pedraça in ſum.lib.2.cap.4. in prin.
Sorbo in compen.Mendican. verb. confeſſiones. ad
finem. pag.156. Compendium Bern. verb. abſolut.
quoad monachos.ſub §.1.lit.D.Llam.1.p.methodi.
cap.12.§.35.Toletus in ſum.lib.1.cap.31.aliàs iuxta
editionem Romanã,cap.89.ad finẽ. Saytus de cen-
ſut.lib.1.c.1.nu.18.& lib.6. c.2. nu.33.& lib.7.c.14.
à nu.1.& conſtanter Emman.Rodr.in ſum.1.to.ca.
164.nu.3.& q.regul.1.tom.quçſt.20.art.17.& q.62.
art.12.& in additio.bullæ ad §.13. nu.4. quamuis in
explicatione ipſius bullæ,§.9.nu.64. contrariam ſen
tẽtiam dixiſſet probabilem , & nouiſſime Suarez d.
5.tom.de cenſuris.diſp.1.ſect.3.nu.5.& 6.& diſputa.
40.ſect.3.nu.3.dicens contrariam ſentẽtiam eſſe fal-
ſam , quamquam nonnulli Theologi illam amplexi
ſint, & multi confeſſarij minus docti eorum autho-
ritate nixi,illa facultate vtantur. Auila 1.p.dub.5.&
7.p.diſp.1.dub.1.in fin.& præſertim diſput.10.dub.
4.& laie Moli.tract.3.diſput.80. Acoſta de Andra-
58 da 48.in Bulla Cruciatæ. Quæ † ſententia mihi eſt
certa,& confirmatur ex iubileis , quæ modo conce-
duntur , in quibus declarat ſummus Pontifex , non
eſſe ſuæ intentionis , quod virtute illorum poſſit in
59 aliqua irregularitate diſpenſari. Et approbatur † in
Concilio 3. prouinciali Mediolanen. tit. de his quæ
ad Sacramentũ Pœnitentiæ pertinent,verſ.ne con-
feſſarij.vbi ſic dicitur: Nec confeſſarij ſacerdotes cũ
60 ſibi facultate,vel ex iubileo , vel ex alijs Apoſtolicis
literis conceſſa pœnitentium confeſſiones audire ,
eoſdemque à peccatis etiam grauioribus, quæ admi
ſerunt , & à pœnis item, ac cenſuris , quibus irretiti
ſunt,abſoluere licet, cum eo qui in irregularitatem
incurrerit,diſpenſent,niſi eius rei facultate illis lite-
ris nominatim expreſſa . Quod Concilium licet nos
non liget , tamen præſtat maximum argumẽtũ pro
iſta ſententia,& pro dicto ſtilo Curiç. De quo etiam
nouiſſime teſtatur Magiſt.S. Pala. in indice librorũ
expurg.in Emman.Sa pag.16. nu.19. ſic corrigens:
Non eſt vllo modo tenenda ſententia quorundã af-
firmantium : quia in contrariũ eſt praxis Romanæ
Curiæ,& omnis Canoniſtarũ doctrina,quæ optima
nititur ratione. Poteſtas enim abſoluendi nõ poteſt
extendi ad irregularitatem , quæ tollitur diſpenſa-
tione,non abſolutione,& ita tenendum eſt , quam-
uis in irregularitate contracta ratione peccati , ſeu
ob delictum contrarium teneant Soto in 4.diſt.22.
q.3.art.1.Cord.lib.5.q.q.43. dub.4. & in ſum. q.28.
& 144.circa fin. Barth. Med.1.2.q.96.art.4. & in ſũ.
lib.1.c.11.§.9.& 12. & lib.2.c.12. Bannes 2.2. q.64.
art.8.4.p.dub.1. & ibi Salon 4. controuerſ. Vega in
ſum.2. p.ca.15.caſu 2.9.& 10.& in Eſpejo de Curas
c.12.n.323.P.Ledeſ.in ſum.1.p.tit.de cenſur. c.1. &
Ioan.Guttier.can.q.lib.1.c.3. & dicit ſatis probabi-
le Aragon.d.art.8. circa finem , dicens etiam noſtrã
ſentẽtiã ſatis probabilẽ,& nouiſſime ſequitur Nun-
no 3.p.in expoſitione Bullæ Cruciatæ,§.vlt.

C A P. XIII.

Quod non ſit Corpore vitiatus.

S V M M A R I A.

Oportet etiam promouendos ad beneficia non eſſe corpore vitiatos,nam & ij ſunt irregulares.nu.1. De qua irregularitate,ſeu inhabilitate, qui ſunt videndi.nu.2.

Non ſolum ad ſacros ordines, & beneficia , quæ ſacrum ordinẽ requirunt,ſed nec ad minores ordines, & primã tonſurã , & conſequẽter nec ad vllũ beneficiũ,promoueri poſſunt,qui corpore inſigniter deformati ſunt,aut ſibi abſciderunt membrũ, aut partem membri. num.3. Nam iſti ſimpliciter & abſolute ſunt irregulares,num.4.

Quod dictum eſt de abſcindente ſibi partem membri , quod ſit irregularis,procedit etiã ſi non ſit notoria eius culpa.num.5. Quamuis contrarium teneant Hoſtien.& alij.num.6.

Non ſunt irregulares,qui non ſua ſponte,ſed caſu,aut in cunabulis aut per vim, aut propter ægritudinem ſecti ſunt. num.7. Niſi id ſua culpa acciderit , quia dabat operam rei illicitæ, nu.8. Sed contrarium tenent alij.num.9.

Iſta ſententia videtur verior,nam licet maneat irregularis, qui aliàs dans operam rei illicitæ,membrum caſu perdidit,tamẽ id procedit:quando dedit operam rei illicitæ, exponendo ſe tali periculo,ſeu ex ſuo genere periculoſæ,& inductiuæ homicidij,vel vti periculoſæ,clerico prohibitæ.nu.10.& 11.& ſic ille adulter non videtur manere irregularis, niſi forte temere acceſſit ad vxorem alterius, & ſine ſufficienti cautela moraliter exponens ſe tali periculo. num.12.

Iſta reſol.eſt vera,etiam iuxta ſententiam Toleti. num.13. & 14. Quæ videtur bona cum additione poſita.nu.15.

Iſtis conſonare videtur dictũ Emman. Rodrig. eſſe irregularem eum , qui cognouit carnaliter mulierem habentem morbum Gallicum,ex cuius contagio amiſit membrum , nu.16. Quæ tamen ſententia videtur nimis dura.nu.17.

Vitium , ſeu defectus corporis abſque culpa proueniens impedimentum præſtans executioni alicuius actus,ſeu officij ordinis licet quoad ordines ſuſcipiendos abſolute irregularitatem inducat,tamen quantum ad ſuſceptos non reddit quem ex toto irregularem,num.18. Et ſic ei, qui ſine ſua culpa incidit in irregularitatẽ,quç naſcitur ex defectu ad vſum vnius ordinis, poteſt dari beneficium non requirens maiorẽ vſum. num.19.

Ita laborans morbo caduco , aut ſiniſtri oculi infirmitate , aut capitis morbo non eſt inhabilis ad obtinenda beneficia ſimplicia,& ægrotus morbo impediente vſum ordinis eſt irregularis ad beneficium curatum de nouo ſuſcipiendum, nu.20.

Clerico incidenti in cæcitatem nõ poteſt cõferri beneficiũ. n.21.

An qui patitur vitium,ſeu defectum corporis celebrationẽ impediens tantum, vel qui caret viſu oculi canonis, vel pollice, &c. poſſit promoueri ad diaconatum , & alios inferiores ordines,à nu.22.cum ſeq. Roſoluitur negatiue,& num.30. ponitur deciſio Rotæ.

Doctrinæ Nauarri de eo,qui vinum poteſt bibere, quin euomat, Reſpondetur à nu.24.num.33.

1 Similiter etiam eadem ratione oportet † promo-
uendos ad beneficia non eſſe corpore vitiatos,nã
& ij ſunt irregulars. De † qua irregularitate, ſeu in-
2 habilitate ex vitio , ſeu defectu corporali vltra titu-
lum de corpore vitiatis, & de clerico ægrotante , &
in decreto 55.diſt.& ibi Ordinarios,vidẽdi ſunt Ho-
ſtien.in ſum.tit.de corpore vitiatis. Albert. Trotius
de vero & perfecto clerico.lib.2.c.16. Villad.de irre-
gul.c.11.de corpore vitiat. Borgaſ.eod.tr.& tit.Ma-
iol.li.1.c.14.cũ ſeq. vſq, ad 26.& lib.2.c.16.& 18.cũ
ſeq. Bertach.de Epiſc.2.lib.q.24.& 1.p.eiuſdẽ 56.&
57.diſt.& 3.lib.vlt. p.7.q. P.à Baiſio. in direct. elect.
2.p.c.18.& 19. Coraſ.de benefic.3.p.c.6. Duar.lib.4.
c.3.& 4. Couar.in Clem.ſi furioſus 1.p.initio.ex nu.
5. Plaça de delict.c.24.& 25. Rebuf.in praxi,tit.de di
ſpenſatione cum corpore vitiatis. Mand.de ſignatu-
ra gratiæ.eod.tit. Menocb.de arbit.lib.2.caſ. 226.&
in addit.Salzed.in pract.Bernardi Diaz,c.17. Quin-
tanad. Eccleſiaſt.lib.1.c.6.à n.3. Vgoli.de irregul.ex
c.46.ad 55. D.Ant.in ſum.3.p.tit.29.c.5. Sot.de iuſt.
& iur.lib.5.q.2.art.1.& in 4.diſt.25.q.1.art.3. Arag.

2.2.q.65 art.1.& ibid.Salon 4.controu. Valen. 4.to.
disp.7.q.19.pun.3.de secunda specie irregular. Suar.
5.to.dispur.51.Felic.de censur. tit. de irregular.c.6.
Sayrus eod.tract.lib.7.c.7.8.& 9.Angel.Syluest. Ro
sel.Tab.& Armil.verb.corpore vitiatus. Nau.in ma
nual.c.27.ex nu.198.& n.249.vers Sexto,quod, seu
nu.251.Bern.in sum.cap.35 ex nu.12.Zecchus de ca
sibus reseruatis,& censuris,casu 1. de irregul. nu.36.
Candelab.aur.de irregu.ex nu.129. Iacob. de Graff.
in decisio.aureis casuum conscientiæ.lib.4. ca.27.ex
nu.39.Sum.Cor.3.p.c.de irregul.num.4. Henriq.in
sum.lib.14.c.8.Lud.Lop.instruct.conscien.2.to.2.p.
cap.23. Emma.Rodr.in sum.1.to.c.158.& q.regu.1.
to.q.24.art.3. Llamas 1.p.methodi.c.12.a §.4.& To
let.in summ.lib.1.cap.63. Auila de censur.7.p. disp.
3.D.Cartillo in itinerario ordinandor.sect.2.cap.3.
Molina de iustit.tract.3.disput.70.

3 Et resolutiue dicendū† est primo, quod non solū
ad sacros ordines,& beneficia,quæ sacrum ordinem
requirunt,vt inquit Cora.d.c.6.n.5.sed nec ad mino
res ordines,& primā tonsurā,& consequēter nec ad
vllū beneficiū promoueri possunt, qui corpore insi-
gniter deformati sunt, ita vt sine notabili hortore,
aut scandalo,ministri Ecclesiastici esse non possunt,
aut sibi sua spōte ferrū iniecerunt,abscindendo mē-
4 brū,aut partē mēbri.nā † isti simpliciter & absolute
sunt irregulares,c.1.c.pœnitēt.c.si quis.1.c.hi,qui.c.
q partē.c.lator.cū alijs.55.dist.c.1.cū seq. de corpo-
re vitiatis,& Dd.citati,& Lāb.de iure patr.1. p.2.li.
q.7.art.12.nu.1.absolute dicit, corpore vitiatos nō
posse promoueri ad ordines,vt in tit.de corpore vi-
tiatis,per totū,& sic nec posse habere beneficia,& n.
4.concludit corpore vitiatum non valētem promo-
ueri ad ordines,non posse præsentari. Açor.inst.mo-
5 ral.2.p.li.6.c.4.q.13. Et† id,quod dictū est de abscin-
dente sibi partē mēbri,quod sit irregularis,procedit
etiāsi nō sit notoria eius culpa gl.i c.fi. de corpore vi
tiatis. Villad.sup.& recte Tolet.d.c.93.vlt.reg. Mol.
sup.n.16.& seqq.& disp.67.nu.8. & videntur tenere
Sum.Cor.sup.Suarez sect.2.nu.6.& 8.& Sayrus d.c.
7.n.12.nā tex.in d.c.qui partē.& in d.c.1.de corpore
vitiatis.non fundantur in notorietate culpę & deli-
cti,sed in excessu & sæuitia, quā in se exercuit. Quā-
6 uis† in hoc contrariū, nēpe requiri notoriā culpam,
quando totum membrum non est abscissum,teneāt
Hostien.Card.Butr.& Abbas in d.cap.fi.Syluest.q.4.
Couar.Plaça d.c.24.n.13.Nau.d.n.198. Vgol.c.51.
nu.7.& 52.nu.5.Graff.nu.41.Henriq. d.c.8.§.4.& c.
10.eiusd.li.§.4.Lud.Lop.Auila dub.1. & alij sup. &
Valen. qui etiam id dicit in abscindente sibi mem-
brum non impediens vsum ordinum,sed sine funda
7 mento. Non † tamen sunt irregulares, qui non sua
sponte,sed casu,aut in cunabulis,aut per vim,seu in
sidias hominū, aut propter ægritudinem secti sunt,
cap.ex parte.1.& 2.& cap.fin. de corpore vitiatis. c.
qui partem.cap.eunuchus.cap.si quis a medicis.cap.
si quis pro ægritudine.& cap.præcepta.§.1.55.dist.
8 & docent authores citati, † nisi id sua culpa accide-
rit, quia dabat operam rei illicitæ,argum.cap. con-
tinebatur.& cap. dilectus. & cap. ex literis.2. de ho-
micid, vt in adultero, cui à marito mulieris, cū qua
fuit deprehensus,vel à iudice in pœnam sunt abscis-
sa virilia,quem esse irregularem tenet Hostien.supr.
& communis,quam refert & sequitur Nauarr.dict.
num.198. Villadiego,Couar.Plaça,Salzedo,Vgoli.
cap.51.nu.3.Syluester,Armilla,Candelabrū, Graff.
Ludo.Lopez.Emmanuel Rodrig.Suar.sect.2.num.
8.Sayrus d.cap.7.nu.12.13.Auila & alij supra Mol.
d.disputat.70.num.18.

9 Contrarium vero† tenet Henriquez d.cap.8.§.4.
& capit.3.§.4.& capit.10.§.4.dicens recentiores te-
nere contra Nauarrum, contra quem etiam tenuit
P.Gabr.Vasquez in materia de irregularitate.

10 Quæ sententia videtur verior,nam licet† maneat
irregularis, qui alias dans operam rei illicitæ mem-
brum casu perdidit, vt tenent dicti authores, argu-
ment. dictorum iurium. ex quibus dans operam rei
illicitæ, ex qua mors alicuius secuta est etiam præ-
ter eius intentionem, est irregularis, vt ibi tenent
Doctores communiter, Syluester, Homicidium 2.
11 §.2. Tamen † id intelligitur, quando dedit operam
rei illicitæ, exponendo se tali periculo, seu ex suo
genere periculosæ, & inductiuæ homicidij, vel vti
periculosæ clerico prohibitæ, vt per Ancharanum
in cap.fin.de homicidia,in 6.Socin. in cap.ad audi-
tiam. de homicid.Couarruu.sup.2.par.§.4.num.10.
Sotum d.lib.5.quæst.1.artic.9.Castrum de lege pœ-
nali.lib.2.cap.14.Cordub.quæst.lib.2.quæst.26.Me
dina 1.2.quæst.73.artic.8.Valentia 3.tom.disputat.
6.quæst.3.puncto 3.& 4.to.disputat.7. quęst.19.pū.
3.de quinta specie irregularitatis. Gabriel. Vasquez
1.2.disputat.124.num.4.& 5. D. Ioan. Vela de pœ-
nas delictorum.cap.15.pagin.80.Vgoli.sup.cap.18.
§.1.& 2.Zerolam in praxi Episcop.1.part. vers. irre-
gularitate.§.7.Suar.disputat.45.sect.6.Saytum li.7.
cap.5.a num.12.Vegam 1.par.sum. cap.15. casu 17.
& in Espejo de curas cap.12.a num.239.P.Ledesmā
in sum. 2.2.tractat.8.cap.18.4.difficul.14.conclusio.
& Toletum lib.1.cap.29.versic.2.in impress. Lugdu
nensi.Zumel.1.1.2.quæst.76. art.4. disputat.4. Auilā
7.p.disputat.6.sect.1.dub.1. Moli.de iustit.d.tract.3.
disputatio 71.num.4.disputat.75.num.2.& 3. & la-
te disputat.77.

12 Et sic ille adulter † non videtur manere irregula-
laris, nisi forte temere accessit ad vxorem alterius,
& sine sufficienti cautela moraliter exponens se tali
periculo, vt in simili casu de adultero, ob cuius cau-
sam vxor a marito occiditur, tradit Suarez d. sectio.
6.nu.7. Licet etiam tunc non esse irregularem, ve-
lit Gabriel Vazquez, vt colligitur ex eo, quod tradit
alias dicta 1.2.dispu.100.nu.45. Et facit etiam quod
docet idem Suarez sup.disp.46.sect.1.nu.11. & vide
Auilam d.7.p.disput.5.sect.3.dub.1.in fin.& dub.3.

13 Et ista resolutio† est vera, etiam iuxta sententiam
Toleti d. lib.1.cap.79.se 82. in editionibus nouissi-
mis, vbi docet, dictam doctrinam Ancharani, Soci-
ni, Soti, Couarruuia, & aliorum non esse absolute
probandam, vt pote contra text.canonicos,& com-
munem sententiam, sed distinctione opus esse, aut
enim opus illicitū causa est immediata homicidij,
nempe, per quam occiditur homo, vt quando quis
mittens sagittam aut scindens arborem, aut proij-
ciens lapidem, aut quid simile faciens occidit homi-
nem, aut est causa mediata, nimirum, quando ali-
quid fecit, vnde mors hominis aliunde euenit, vt
qui commisit adulterium, propter quod adultera
occisa est a marito, aut protulit verbū iniuriosum,
propter quod iniuria affectus se occidit, aut induxit
alterum ad rixam, in qua occisus est ab aduersario,
In primo casu ait, quomodocumque sit illicitum &
prohibitū opus, facit hominem irregularem, etiam
præmissa omni diligentia, d.cap.dilectus.& d.capit.
ex literis, à contrario sensu, Hostien, Panor. & Ana-
nia ibi, in secundo casu distinguit aut erat periculo-
sa in se, vel ex circumstantia aliqua, vel consuetudi-
ne, aut non: si erat periculosa inducit irregularitatē,
si non adhibita sit diligentia: si vero non erat pericu
losa, non inducit irregularitatem.

Et ita

14 Et † ita ait de eo, qui commisit adulterium, aut stuprum, propter quod occisa est à marito, vel parentibus fœmina, quod non erit irregularis, nisi quando periculum aliquod imminebat, vt quia erant fœminæ nobiles, vel maritus, aut parentes tales, de quibus præsumi poterat, eos scire posse, & scientes occisuros. Et ait confirmari ex c. fin. de homicid.

15 in 6. Quæ † doctrina videtur bona, & mente iuri conformis. Addendum est tamen, quod vbi opera illicita est, vti periculosa clericis prohibita, tunc si ex ea sequitur mors, erit indistincte irregularis, quantacunque diligentia fit adhibita, vt in casu c. tua nos. de homicid. & recte tradit Couar. & alij supra, licet id limitet Auila d. disput. 6. sect. 1. dub. 3. & contra dicat Lorca in. disp. 33. de peccatis. iuxta quæ videtur accipienda dicta declaratio S. Congregationis adducta cap. præced. nu. 53.

16 Supradictis consonare † videtur, quod ait Emmanuel Rodrig. sup. nu. 7. nempe, esse irregularem eum, qui cognouit carnaliter mulierem habentem morbum Gallicum, ex cuius cōtagio amisit membrum genitale, attento, quod ex hoc id solet succedere, nisi ignoranter eam cognouisset, quam sanam putabat. Quod etiam videtur tenere summa Corona supra, ibi: Aut à medicis propter infirmitatem causatam, non ex illicito actu, aut causa.

17 Quæ tamen sententia † videtur nimis dura, licet enim ista amissio membri processerit ex dicta copula illicita, tamen ea est causa multum remota ipsius amissionis membri, & sic non videtur causare irregularitatem. Couar. d. §. 4. nu. 9. in fin. & Ludou. Lopez sup. capit. 27. nam copula est causa contagij, & morbus contagio receptus causa cancerationis, seu putrefactionis mēbri, canceratio autē, seu putrefactio mēbri est causa amissionis, seu abscissionis illius maxime, cū ipse non peccauerit, nisi contra castitatem, & charitatē, exponēdo se periculo talis morbi.

18 Secundo principaliter † dicendum est, quod vitium, seu defectus corporis absque culpa prouenies, impedimentum præstans executioni alicuius actus, seu officij ordinis propter impotentiam, seu debilitatem, vel insignem deformitatem, licet quoad ordines suscipiendos absolute irregularitatem inducat, tamen quantum ad susceptos non reddit quem ex toto irregularem, sed solum quoad illum actum, seu officium ordinis, ad quem est inhabilis propter dictam impotentiam, vel debilitatem, aut deformitatem insignem: cap. de clerico ægrotan. & ibi Abb. Villadiego, Couar. Salzedo, & Nauar. nu. 200. supr. & cons. 6. nu. 1. de ætate & & qual. Vgol. d. cap. 52. §. 1. nu. 2. & cap. 64. §. 1. Graf. & Summa Corona, Enriq. Lud. Lop. & Emman. Rodrig. sup. & Toletus d. cap. 57. 1. reg. Suar. d. disput. 51. sect. 2. à nu. 9. Sayrus d. cap. 7. nu. 7. Auila sup. disput. 2. dub. 6. & disput. 3. dub. 1. Molina nu. 14. & alij sup.

19 Et sic † vt ait Nauar. d. nu. 249. seu 252. ei, qui sine sua culpa incidit in irregularitatem, quæ nascitur ex defectu ad vsum vnius ordinis, & non alij iam suscepti, potest dari beneficium non requirens maiorem vsum. Et consequenter in casu dict. capit. 2. ei qui duos digitos & dimidium palmæ amisit sine sua culpa, posset conferri beneficium non requirens celebrationem, non autem requirens illam, & sic posse illi conferri beneficium simplex, sequitur Vgolin. c. 65. §. 1. n. 4. Cosm. Philiar. 1. p. lib. 4. c. 6. ad fine. Enriq. li. 13. c. 14. §. 1. in gl. lit. F. & c. 56. §. 1. glo. lit. E. & lib. 14. c. 2. §. 5. gl. lit. B. Tolet. sup. 4. reg. & Sayr. li. 6. c. 2. n. 23. & Less. de iust. & iu. lib. 2. c. 34. n. 121. & Auila d. dub.

20 Et † ita in vna Tullen. Canonicatus, & Præbendæ de anno 1551. fuit per Rotā resolutum, quod laborans morbo caduco non sit inhabilis ad obtinenda beneficia simplicia, quia non est delictū, licet secus in beneficijs requirentibus ordinem, scilicet sacrum, vt per Caputaq. decis. 236. p. 2. Concordat Azor. d. l. 6. 2. p. ca. 4. q. 14. vbi ait, eū, qui postquā legitime primam tonsuram suscepit, sinistri oculi infirmitate, aut capitis morbo ita laborat, vt ad sacros ordines promoueri non possit, posse beneficiū simplex obtinere, dummodo deformitatem non afferat talis morbus, & Suar. d. sect. 2. nu. 18. ait, quod ægrotus morbo impediente vsum ordinis est irregularis ad beneficium curatum de nouo suscipiendum, ad simplex non ita si iam sit clericus, vt inde sustentetur.

21 Verum † clerico incidenti in cœcitatem, non videtur posse conferri beneficium etiam simplex; nam cœcus est incapax, quia preces Canonicas recitare nequit, Lessius d. cap. 34. nu. 130.

22 Sed est difficultas † an qui patitur vitium, seu defectum corporis celebrationem impediens tantum, vt in casu dicti capit. 2. vel qui caret visu oculi canonis absque deformitate tamen, vel pollice, &c. esto ob id impediatur à sacerdotio suscipiendo, iuxta dicta, possit nihilominus promoueri ad diaconatū, & alios inferiores ordines, ad quorū actuū executionē non habet ob id impedimentū aliquod cōsiderabile.

23 Et videtur † posse ad illos promoueri, & consequenter obtinere beneficium non requirens altiorem ordinem, præter illos, nam cum ad executionem actuum illorum ordinum non adsit vllum impedimentum, nec debilitatis, aut deformitatis insignis, vt supponitur, non est, cur ad illos irregularis censendus sit, quod videtur tenere Valentia supra; ait enim defectum alicuius membri, qui efficit irregularem respectu inferioris ordinis, consequenter etiā efficere irregularem respectu superioris, cum non possit superior ordo sine inferiori suscipi, sed non è contrario. Et idem videbatur tenere Sayrus d. cap. 7. num. 8. qui tamen id inuoluit, nec potest satis percipi eius sententia.

24 Et facit quod docet † Nauar. d. c. 27. num. 204. de eo, qui vinum non potest bibere, quin euomat, quod licet sit irregularis ad presbyteratus ordinem, non videtur tamen, cur is non possit promoueri ad ordines minores, sequūtur Felic. Vlen. & Lud. Lop. sup.

25 Et quamuis Nauarr. tantum † exprimat ad ordines minores, tamen eadem ratio videtur in proposito de ordine diaconatus & subdiaconatus, & ita Enriq. d. cap. 8. §. 7. expresse dicit, istum non prohiberi initiari etiam diaconatu, cum Maiolo lib. 2. cap. 25. nu. 2. qui id videtur sentire tantum.

26 Quamuis † Emmanuel Rodrig. sup. cap. 158. nu. 11. & 12. dicat, illum, qui vinum non potest bibere, posse sine dispensatione promoueri ad ordines minores, quia isti non solent recipi tam proxime respectu ordinis sacerdotalis sicut diaconatus, & subdiaconatus, & sic ad illos non posse promoueri sine dispensatione Papæ.

27 Quæ tamen ratio † non videtur concludens, nam bene potest recipi ordo diaconatus, & subdiaconatus sine respectu ordinis sacerdotalis recipiēdi, quia inter eos non est necessaria actualis connexio, vt patet in primitiua Ecclesia, in qua diaconatus & subdiaconatus recipiebantur sine respectu ordinis sacerdotalis ad permanendum & ministrandum in illis, & hodie in Cardinalibus diaconis.

28 Nihilominus tamen † in proposita difficultate cōtrariū sentire videntur Doctores supra citati, & particulariter Suarez d. sect. 2. nu. 11. & 15. & disput. 40.

sect. 3. nu. 25. & expresse tenent Vgolin. d. c. 52. §. 1. n. 4. & d. c. 64. in prin. n. 4. & Tolet. d. c. 57. 1. & 4. regul.

29 Quod videtur † verius ex c. non confidat. 50. distin. vbi absolute prohibet Gelasius Papa, corpore vi-
30 tiatos diuinis applicare ministerijs. Et † ita tenuit Rota in vna Romana pensionis, 3. Iunij 1583. corā Illustr. Cardin. Seraphino, vt in seq. decision. in qua alij plures pro ea citantur. Dubitatum fuit, an D. Pirrus esset inhabilis ad suscipiendum clericatum, propter vitium, seu effossionem oculi. Et quidem Domini, qui ipsum viderunt, iudicabant erutum esse oculum, aut saltem eam partem, quæ pupilla dicitur, per quam transfunditur spiritus visorius, omnino effossam esse, ita vt non posset dici, habere maculam in oculo, vt loquuntur Summistæ, sed potius dicendū sit, carere oculo, cū ea parte, in qua inest videndi facultas, careat: quo supposito fuit itum in eā sententiam, non potuisse sine dispensatione ad clericalem tonsuram promoueri, & adesse authoritates in specie, non solū de presbyteratu, sed etiam de clericatu loquentes, Præpositus in c. fi. 55. dist. vers. oppono quod immo, Gemini. & Turrecrem. ibid. Et licet Bellam. in c. de gradib. 35. q. 8. dicat, quod iura loquentia de hac prohibitione, loquuntur respectu presbyteratus, & sacrorum ordinum, non autem respectu promotionis ad beneficia, tamen prohibitionē hanc generaliter inductam esse negare non possumus, nēpe a Gelasio in c. nō confidat. 50. dist. vbi vetat corpore vitiatos diuinis applicari ministeria, & in confesso est, eum, qui admittitur ad clericalē tonsuram, diuinis applicari ministerijs. Et illum textū generaliter intelligunt Præpositus, Geminianus, & Turrecremata dicētes, ex huiusmodi corporis vitio contrahi irregularitatem: & hinc sequitur impedire non solum maiores ordines, sed etiā minores, & clericatum, Summistæ in verb. irregularitas. Præterea, casus propositus per Bellameram est valde diuersus à nostro, agit enim de eo, qui habebat maculam in oculo, quæ visum impediebat, sed non inducebat magnam deformitatem, nec generabat scandalū in populo: & tamen etiam hoc casu requirit dispensationem Episcopi, Præterea, quamuis Doctores communiter in c. Thomas, de corpore vitiatis, tradāt, quod vt vitium corporis repellat a promotione, requiritur, vt sit tale vitium, quod scandalum generet in solemniter celebrante, vel in actu solemniter celebrandi, vt post Butr. in c. 1. & in d. c. Tho. tradit P. de Baisio in directorio elect. c. 19. 2. p. & B. Ant. in tra. de irregul. c. 5. tamē non videtur tutū in casu proposito dicere, quod vitiū nō sit tale, quod non inducat magnā deformitatē, & non sit aptū generare scandalū, maxime cum Doctores passim hanc distinctionē adhibeant in quibusdam vitijs albuginū; & macularū, non autē effossionis oculi, vel mutilationis mēbri, vt videre est ex his, quæ tradunt præfati Doctores, & Pauinus de visitat. q. 6. 2. p. n. 21. & in hoc casu versatur arbitrium iudicis, non autē in mutilatione, vt colligitur ex traditis per Menoch. qui alios citat de arbitr. casu 226. longe enim differunt huiusmodi vitia à mutilationib. l. & quantum, cum sex, vel septē legib. seqq. de ædil. edict. Hinc inferebatur, necessarium fuisse hoc casu dispensationem Papæ, vt tradunt supradicti Dd. in d. cap. non confidat. & Bellamera in d. cap. de gradib. col. 1. Specul. de dispensat. §. iuxta. nu. 3. & 61. cum simus in mutilatione. Et facit cap. 1. de re iudicata in 6. & ibi Archidiac. Millis in verb. dispensare. Ioan. Andr. in cap. 1. de corpore vitiatis. Et secundum istā distinctionē sunt intelligēdi moderni, qui tradunt in nonnullis vitijs & deformitatibus non requiri Papæ dispensationem, quia procedit in leuibus vitijs, & debilitatibus, non autē in mēbrorū principaliū mutilationibus: vel quando quis dispensatur, vt in iam susceptis ordinibus ministret, quod facilius permittitur, & ita procedit text. in cap. 1. & 2. de corpore vitiatis. & cap. quicunque. 50. distinct. Sed dato etiam, quod in casu isto non requireretur dispensatio Papæ, sed sufficeret dispensatio Ordinarij, vtique clericatus non potest sustineri, quia non reperitur dispensatus cum causæ cognitione, prout requiritur in Episcopo. Speciale enim est in Papa, vt scienter gratiam faciens inhabili, censeatur cum eo dispensare, Speculat. de dispensat. §. qualiter. nu. 2. 3. & 4. Abbas in cap. cum in cunctis. §. inferiora nu. 8. de elect. & ibi Dec. num. 8. Et ita conclusum pro inhabilitate clericatus.

31 Nec obstat dicta † doctrina Nauarri, de eo, qui vinum non potest libere, nam contra eum tenet Toletus d. capit. 57. 1. regul. dicens, non esse probādam eius sententiam, nam longe aliud est cum ordinato, siue cum ante promotionem superuenit defectus, & cum post promotionem: si enim ante promotionē defectus est, ad nullos debet promoueri; quia omnes homines ordinantur ad sacramentū altaris, ad quod ille inhabilis est, iam vero ordinatus toleratur in susceptis, ad quos habilis est, & sine deformitate, aut scandalo potest exercere, vt colligitur ex d. cap. 2. de clerico ægrotante. & ibi Pahormi. & est communis
32 sententia. Ita Toletus. Et † ad id, quod diximus, qd inter sacerdotium, & alios ordines inferiores non sit necessaria actualis connexio, potest dici, requiri nihilominus habilitatem, & capacitatem ad sacerdotium, ad quod reliqui ordinantur.

33 Præterea respondetur, † quod quidquid esset in eo, qui vinum non potest bibere, tamen in corpore vitiatis aliud dicendum esset, ex quo fiant absolute irregulares, vt in d. cap. non confidat.

C A P. XIII.

Quod non sit excommunicatus.

S V M M A R I A

OPortet eum, cui de beneficio prouidetur, non esse aliqua censura ligatum, nu. 1. Quæ secundum Canonistas triplex est, excommunicatio, suspensio, & interdictum. nu. 2.

Inprimis oportet, quod non sit excommunicatus, nam excommunicato beneficia conferri non possunt. nu. 3. Et collatio excommunicato facta de iure est nulla. nu. 4. Etiam si sit facta motu proprio. nu. 5. Et ideo non præstat titulum coloratum, & sic possessio illius non est restituibilis, constando ex actis, quod collatio fuit facta excommunicato. nu. 6. Licet secus ad effectum regulæ de triennali. nu. 7.

Non conualescit collatio per sequentem absolutionem. nu. 8.

Tradita doctrina procedit etiam in collatione facta excommunicato occulte, & ignoranti etiam probabiliter, & inuincibiliter se esse excōmunicatū, nam adhuc collatio est nulla. n. 9.

Secundo procedit etiam in foro conscientiæ, in qua beneficiū excommunicato collatum ab ipso retineri non potest, nu. 10.

Tertio procedit, etiamsi excommunicatio sit iniusta contra Suarez n. 11. & 12. quāuis secus excōmunicatio sit nulla. n. 13.

Quarto procedit etiam in electione, & præsentatione, seu nominatione. num. 14.

Quinto procedit etiam in permutatione beneficiorum facta per excommunicatum, quæ non valet nu. 15. & 16. Sed quamuis non valeat quoad excommunicatum, tenet tamen quoad non excommunicatum compermutantem. numero 17. Et non valet collatio facta excommunicato ex causa permutationis quamuis tempore resignationis, & admissionis non esset excommunicatus. num. 18. E conuerso, si tempore collationis

collationis non erat excommunicatus, valebit collatio, & permutatio, quamuis tempore resignationis, & admissionis Ordinarij esset excommunicatus. num. 19. Quamuis si fieret coram Papa, seu Legato resignatio etiam ex causa permutationis in fauorem excommunicati, sine absolutione ad effectum, quæ dari solet, non valeret admissio in fauorem illius. num. 20.

Cap. 1. de rescriptis in 6. *vbi quod non valet gratia, seu rescriptum impetratum ab excommunicato, non habet locum in gratijs concessis ab Ordinario. num. 21.*

Sexto procedit non solum in quibusuis beneficijs Ecclesiasticis, sed etiam in quacunque dignitate, & officio Ecclesiastico, etiã temporali, habente vsum iurisdictionis, seu ordinis. num. 22. Nam horum est incapax excommunicatus, quia est incapax vsus iurisdictionis, & ordinis, ad quem ordinatur. nu. 23. Et idem est eadem ratione in dignitatibus, seu officijs non Ecclesiasticis habentibus iurisdictionem, nam etiam horum collatio facta excommunicato, seu electio est nulla, contra Suar. num. 24. & 25. Licet secus, vbi obueniunt successione, seu ratione bonorum, vel maioratus. nu. 26.

Septimo procedit etiam in excommunicato minori excõmunicatione, nam collatio, electio, seu præsentatio illi facta. est nulla. nu. 27. Etiamsi electores, vel collatores eum excommunicatum probabiliter ignorarent. nu. 28. Quamuis alij aliter teneant, à num. 29. vbi respondetur cap. fin. de cleric. excom. ibi, scienter, nu. 30. & 3. sequent.

Octauo procedit etiam in pensione, nu. 34.

Limitatur dicta doctrina primo, vt non procedat in beneficijs iã collatis, vel sub sua expectatiua cadentis, acceptatione facta ab excommunicato, quæ valida est, nu. 35. & ratio est, quod acceptatio ius, titulumque non tribuat, sed potius ad factum, quàm ad ius pertineat. nu. 36. Beneficium tamen acceptatũ vigore expectatiuæ non potest ei conferri ante absolutionem, sed collatio suspendetur. nu. 37. Et respondetur difficultati, quam mouet Couarruuias, quod acceptatio beneficij iam collati iuris in re acquisitionem inducere videtur, à num. 38. Et iuxta dicta accipiendus Caietanus. nu. 39. & 3. seq.

Si collatio fiat excommunicato, qui eam acceptauit, ablata excommunicatione, non valebit. nu. 43.

Improbatur quod ait P. Ledesma, & alij, excommunicatum acceptantem collationem beneficij, seu electionem, peccare nihilominus mortaliter, & satisfit eorum rationi. num. 44. & 45. & sequentib.

Quando excommunicatus peccaret acceptando coram alijs, cũ quibus communicare non posset, propter communicationem cum illis solum esset peccatum veniale. nu. 47.

An excommunicatus possit optare, à num. 48. vbi resoluitur, quod poterit optare, quando non mutatur titulus, sed optio fit tantum quoad Præbendam temporalem, etiam si esset notorius excommunicatus, seu denunciatus, & extra Calendarium, & communionem Ecclesiæ, vbi vero mutatur titulus, & debet fieri noua collatio beneficij, poterit optare, id est, declarare suam voluntatem ad optionem, seu illam acceptare, non tamen sibi facere prouideri de beneficio optato, sed tunc differri debet prouisio, donec sit absolutus. num. 49. & 3. sequent.

Vbi optio solum operatur retentionem vnius beneficij, & dimissionem alterius, procul dubio valet optio facta ab excommunicato. num. 53. Et respondetur cap. referente. de Præbendis. num. 54.

Accessus, & coadiutoriæ cum futura successione si sunt in forma commissaria, nihil refert, quod tempore vacationis beneficij impetrans sit excommunicatus, modo tempore collationis sit absolutus, num. 55. Si vero essent in forma gratiosa, ita quod succedente vacatione Papa ex nunc, prout ex tũc conferat, & valet collatio, & prouisio facta per Papam, etiam si tempore vacationis impetrans esset excommunicatus, à num. 56. & sequent. Et conducit decisio Gambari adducta. num. 58.

Secundo limitatur prædicta doctrina, vt non procedat in prouisione facta in fauorem excommunicati à Papa, vel Legato, cum clausula absolutionis à censuris ad effectum gratiæ consequendum in literis Apostolicis apponi solita. num. 59. & 60. vbi referuntur agentes de ista clausula, quæ non prodest insordescentib. nec irregulari. nu. 61.

Cum absolutio illa, quæ datur in literis, sit ad effectum præsentium duntaxat consequendum, excommunicatus, qui impetrauit beneficium in forma commissaria, debet absolui, antequam fiat collatio à cõmissario, alias collatio erit nulla. nu. 62. nam ista absolutio ad effectum, operatur impetrationis validitatem, propter capit. 1. de rescript. in 6. & solum prodest ad effectum, vt literæ sint validæ: & si sint in forma commissaria ad effectum solum, vt valeat mãdatum de prouidendo, si vero in forma gratiosa, vt valeat prouisio. num. 63. Et si illa absolutio prodesset, vt valeret prouisio per Cõmissarium, & executorem facienda, prodesset etiam quoad censuram futuram. num. 64.

Impetrans sic absolutus ab excommunicatione non poterit celebrare, nec diuinis interesse, nec alia facere, cum illa absolutio sit ad effectum præsentium duntaxat consequendum. num. 65. nec faciet fructus suos beneficij sic collati. nu. 66.

Per dictam clausulam, seque à quibusuis, &c. positam in literis Papæ, absoluitur etiam impetrans ab excõmunicationibus, & censuris reseruatis Papæ etiam in Bulla Cœnæ. num. 67. At per dictam clausulam positam in literis Legatorum, solum absoluitur à censuris, à quibus ipse alias poterat absoluere. num. 68. Sed quamuis hoc de iure verum sit, videtur Nuntium Hispaniæ posse per dictam clausulam absoluere ad effectum a quibuscunque censuris etiam Papæ reseruatis, à quibus alias non posset absoluere ex clausula suarum facultatum posita. num. 69. & 70.

An Ordinarij possint vti dicta clausula in suis prouisionibus. nu. 71. vbi resoluitur affirmatiue, quamuis non soleant eam apponere, & per eam tantum possent absoluere ab ijs, a quibus aliàs poterant. Facit, quod iudex potest suspendere interdictum ad aliquem effectum, & etiam cessationem, numero 72.

Tertio limitatur, vt possit quis post absolutionem retinere beneficium tempore excommunicationis collatum, si cum eo fuerit dispensatum. nu. 73. Quæ dispensatio ab Episcopo fieri potest. nu. 74. Et dispensatione facta non requiritur alia collatio. num. 75.

Non poterit Episcopus dispensare vbi beneficium illud conferre non potest. nu. 76. Et ideo vbi collatio, electio, seu præsentatio ad alium spectat, non potest Episcopus dispensare, nisi illo consentiente. nu. 77. Et vbi Papa beneficium prouidit, non potest etiam Episcopus dispensare, quia beneficium manet affectum. nu. 78.

Non potest etiam dispensare Episcopus, qui scienter huic beneficium contulit. num. 79. Sed contrarium tenetur cum Suarez, quia non est priuatus potestate illud iterum conferendi. Nam capit. in cunctis, §. final. de elect. habet locum solũ in defectibus ibi expressis, & non in alio, saltem de se temporali & facile mobili, contra glossam, & alios, à numero 80. & 6. numero sequent. Et facit consilium Nauarri, quod Episcopus authoritate Concilij cap. 6. session. 24. potest dispensare in irregularitate descendente ex delicto occulto, & ipso sciente, & etiam de consensu & mandato eius facto, numero 87.

Non potest etiam Episcopus dispensare, vbi quis scienter intrusus est in beneficio sibi excommunicato collato propter inhabilitatem ex intrusione contractam. num. 88.

Quartò & vltimo limitatur prædicta doctrina, vt non procedat in possessione beneficij capta ab excommunicato, quæ valida est. num. 89.

1 DEnique oportet eum, cui de beneficio prouidetur, non esse aliqua censura ligatum, seu ir-

retitiū, Zecchus de Republica Ecclesiast.c.de beneficiatis.nu.3.vers.6. Lessius de iust.& iur.lib.2.ca.34.
dub.22.& Azor.instit.mor.2.p.lib.6.cap.7.q.2.Quę
2 † secundum canonistas triplex est, scilicet excōmunicatio suspensio,& interdictum tantum,ex c. quærenti.de verb.signif. Lāb.de iure patron.1.p.2.lib.q.
9.art.3.nu.3.Vgolin.de censuris.tab.1.c.26. & Suar.
Theologus doctissimus 5.to.de censuris.disp.1. sect.
3. recte Auila de censuris.1.p. dub.5. Acosta de Andrada ad bullam cruciatæ,quæst.48.

3 Et in primis oportet,†quod non sit excommunicatus, nam excommunicato beneficia conferri non possunt. c.postulastis de Clerico excōmunicato ministrante. Quod † adeo verum est,vt collatio excom
4 municato facta de iure sit nulla, vt in d.c. & ibi Dd.
Selua de benef.3.p.q.4.Caputaq. decis.305.p.2. Flā.
Paris.de resignat.benefic.lib.4.q.3.à nu.44. & lib.5.
q.6.à nu.77. Doct. Frechilla de excom.art.5.2.p. nu.
6.& 10.Cardin. Toletus in sum.lib.1.c.13. in editione Rom.& Sayrus de censur.lib.2.ca.5. nu.1.& alij.
5 Etiāsi facta † sit motu proprio, Rebuff.in concord.
tit.de excommunicatis non vitan. vers. aduertendū
est,Sayrus ibi,nu.6.& Couar.nu.2.& Suarez nu.13.
6 & alij citandi,nu.9. Et† ideo non præstat tit.coloratum,& sic possessio illius, non est restituibilis constā
do ex actis, quod collatio fuit facta excōmunicato,
vt fuit decisum in vna Conchen.Capellanię de ann.
7 1547.vt per Puteum decis.78.lib.3. Existimo† tamē
secus esse dicendum ad effectum reg.de triennali,cū
in ea excipiantur tantum simoniacus, & intrusus in
beneficio reseruato in corpore iuris, quamuis Reb.
de pacificis possessor.nu.253.aliàs 205.& in rep.d.c.
postulastis.in gloss.verb.retinere.nu.69.contrarium
velit,contra quem ex Sarnen.in d.regul.de triennali
quæst.27.& 28.tenet in terminis Nauar.in c. si quādo de rescrip.excep.10.nu.9.

8 Nec conualescit collatio † per sequentem absolutionem, Rebuff. d. vers. aduertendum est.Coras. de
benef.4.p.c.1.nu.13. Sayrus sup.n.7. Vega in espejo
de curas,cap.12.nu.83.& statim citandi.

9 Et prædicta doctrina†procedit etiam in collatione facta excommunicato occulto,& ignoranti, etiā
probabiliter,& inuincibiliter se esse excommunicatum, nam adhuc collatio est nulla gl.2. Panorm.&
communis in cap. penul. de clerico excommunicato. Rebuff.in repet.d.c.postulastis.2.notab. & cons.
53.Cassad.decis.1.de præben. Puteus 67.lib.1. Mandos.de signatura gratiæ,tit.de prouisio. vers.clausula,& cum absolutione.Couar.in ca.alma mater.1.p.
§.7.Nauar.in man.cap.27.n.21.& 271.vers.8. quod
alias nu.273.& in cons.13.nu.4. de clerico excōmunicato.Salzedo in pract.Benar. Diaz ca.33.addit.1.
Cæsar de Grassis decis.191.n.12. Frechilla sup. Vgo.
de Censur.tab.2.cap.13. nu.2. & §.1. Cosm. Philiar.
de officio Sacerd.1.p.lib.3 cap.12. Enriq. in sum.lib.
13.c.3.§.3.& c.13.§.1. Ludo.Lop.instr.conscient.2.
to.2.p.c.17.Emman. Rodr. in sum.1.to. ca.29.nu.5.
Vega 1.p.sum.c.36.casu 15. Tolet.sup.& Sayrus nu.
8.& 9.& Suar.d.5.to.disp.13.sect.1.n.2.25.& 30.Auila de censuris,2.p.c.6.disp.5.dub.1.& Azor.d. c.7.
q.8.qui late hoc explicant.Quamuis Nauar.in c.fratres.de pœnitentia.dist.5.n.46.dicat, quod impetratio beneficij facta per eum,qui se probabiliter ignorabat excōmunicatum tenet ex gl.2.illius cap. Apostolicæ.penul.putata singulari a Feli. in c. sicut tuis.
col.2.de simon.& probata per Card.in cons.40.& dicit probabile Less.sup.nu.117.sed cōmunis est in cōtrariū,quam putat veriorē, Less.ibi, & eā potius tenet d.gl.vt sup.citauimus,vt constat circa medium,
ibi: Nō credo, quod electio de ipso facta teneat, &c.
Et antea solum dicit, quod ignorās se excōmunicatū nō peccat, si literas obtinuerit pro beneficio, vel
alio,negotio, nec qui ipsum eligerēt hoc ignorātes.

10 Secundo, procedit † etiam in foro conscientiæ in
quo beneficium excommunicato collatum ab ipso
retineri non potest d.ca.pustulastis.& ibi Rebuffus.
in d.glos.verb.retinere.nu.62. Vgolin.d.cap.13.§.5.
num.1.& Sayrus nu.21.

11 Tertio, procedit etiamsi excommunicatio sit iniusta, Rebuff.d.2.notab.n.72.3.ampl.Cou.d.§.7.nu.
7.ad fi.Vgol.d.c.13.§.1.nu.1. Enriq.d.li.13.cap.14.
§.1.in gloss.litera A. & cap.15.§.2. & Sayrus nu.10.
Cęsar de Grassis d.decis.191.nu.19.& 20. Quidquid
12 † Suarez d.5.to.disput.4.sect.7.à nu.26.dicat esse validā, donec in iudicio irrita declaretur,& alij Theologi male tenentes excommunicationem iniustam
ex partæ causæ esse nullam.

13 Quamuis secus † si excommunicatio sit nulla, Rebuf.ibi,& nu.24.& 29.& d.tit.de excomm. non vitan.vers.1.fallit.& Couar.ibi,nu.5. Nauar. in c.cum
contingat.de rescrip.rē.6.nu.9.& 11. Cęsar de Grassis d.decis.119.Vgolin.d.§.1.nu.2. Enriq. d.cap.14.
§.1.in tex.& gl.litera A.& d.ca.15.§.2.in gl.1.K.Lu.
Lop.d.c.17.Zecch.d.vers.6.& Sayrus d.nu.10.

14 Quarto procedit† etiam in electione,& præsentatione.seu nominatione, Lamber.de iure patron.1.
p.2.lib.q.9.art.1.Rebuf.d.2. notab.nu.43.& 55. seu
nu.85.& 97.& d.tit. de excommunicatis non vitan.
vers.itē elect.& seq.Cou.nu.1.Flam.Paris.d.lib.4. q.
3.nu.47.& d.lib.5.q.6.nu.80.& 81.Vgolin.d.c.13.§.
2.Frechilla à nu.6.Enriquèz, Ludo.Lop.Tole.Sayrus à nu.16.ad 19.& Suarez nu.10. vbi sup. Lessius
nu.116.& Azor.d.q.8.& Auila sup.

15 Quinto, procedit etiam † in permutatione beneficiorum facta per excommunicatum, quæ non valet,nam permutatione nouum beneficium,nouumque ius acquiritur,cuius est incapax excommunicatus,Cosmas in pragm.sanct.tit.de collatio.§.item in
super.verb.disponere. Rebuff. in d.ca.postulastis.d.
2.notab.nu.73.seu nu.115.& d.tit. de excom.non vitan.versic.nec valet etiam.& vers.8.Couar.sup. n.2.
ver.5.Flam.d.lib.4.q.3.nu.45.Vgol.d.cap.13.§.2. n.
6.Frechilla sup.nu.8.Lud.Lop.d.cap.17.Sayrus nu.
14.& Suarez sup.nu.11.dicens, resignationem beneficij in fauorem excommunicati,siue simplex sit,siue per modum permutationis, inualidam esse, &c.
& Azor.d.q.8.& Auila sup.

16 Et facit † gloss.in clem.1.de pœnis. verb.obtinenda.quam ibi sequuntur Card.§.ipsius,quæst.3.nu.4.
Anchar.nu.10.Bonifacius nu.54.& 108.de qua memini infra 11.par.cap.3.

17 Aduerte tamen, quod quamuis † non valeat permutatio, quoad excommunicatum, tenet tamen
quoad non excommunicatum compermutantem,
Cosmas d.vers.disponere.circa fi.Rebuff.d.vers. nec
valet & Frechilla d.nu.8.

18 Aduerte etiam, quod non valet † collatio facta
excommunicato ex causa permutationis, quamuis
tempore resignationis & admissionis non esset ex-
19 communicatus. E conuerso† si tempore collationis
non erat excommunicatus,valebit collatio, & permutatio,quamuis tempore resignationis, & admissionis Ordinarij esset excommunicatus, nā licet ex
resignatione ex causa permutationis factæ, & admissione illius acquiratur ius compermutanti,vt sibi fiat collatio beneficij,c.1.de rer.permutatio.in 6.
& clemē.1.eod. tamen id ius non impeditur per excommunicationem, cum non proueniat ex disposi-

sitione

sitione beneficij facta circa excommunicatum, sed
ex facto ipsius resignantis, ex illa causa cum admis-
sione Ordinarij, & quasi ex conuentione ipsorum
permutantium, licet cõtrarium videatur velle Sua-
rez d.num.11.

20 Quamuis si fieret † cotam Papa, seu Legato resi-
gnatio, etiam ex causa permutationis in fauorem
excommunicati, sine absolutione ad effectum, quæ
dari solet, non valeret admissio in fauorem illius,
quia non valet gratia, seu rescriptum impetratum
21 ab excommunicato, cap.1.de rescrip.in 6. Quod † nõ
habet locum in gratijs concessis ab Ordinario, Na-
uar.consil.48.de sentent.excom. Enriq.d.lib.13.cap.
13.§.1.in tex.in fin.& glos.1.& litera M.& Suarez d.
5.to.disput.17.sect.1.num.2.

22 Sexto, procedit † non solum in quibusuis benefi-
cijs Ecclesiasticis, quæ conferuntur in titulum, sed
etiam in quacumque dignitate, & officio Ecclesia-
stico, etiam temporali habente vsum iurisdictionis,
seu ordinis, vt est munus Vicarij, Administratoris,
seu Gubernatoris Episcopatus, Legati, Delegati,
23 aut Inquisitoris. Nam † horum omnium, licet non
sint beneficia, est incapax excommunicatus: quia
est incapax vsus iurisdictionis, & ordinis, ad quem
hæc ordinantur, arg.cap.fi.de clerico excommunica
to.& d.cap.postulastis.in sui ratione, Felin.in c.cum
dilectus.nu.2.de accusat. Vgolin.d.c.1.3.§.3.nu.3.&
4. Enriq. d.cap.13.§.1. Sairus sup.num.35.& Suarez
d.disput.13.sect.1 num.6.

24 Et idem est eadem † ratione in dignitatibus, seu
officijs, non Ecclesiasticis habentibus iurisdictio-
nem, nam etiam horum collatio facta excommuni-
cato, seu electio est nulla cap. venerabilem. de elect.
& ibi notat glo.verb.electus.& Dd. Vgolin.d.§.3.&
Enriq. ibi, Toletus, & Sayrus num.36.sup.& Auila
d.cap.6.disput.6.dub.7.ad fin.

25 Licet contra teneat † in his Suarez disp.16.sect.2.
nẽpe non esse irritam, sed irritandam consequenter
ad suam intelligentiã d.c.fi.de qua infra nu.30.

26 Quod tamen † accipiendum est, vbi electione, seu
libera collatione conferũtur huiusmodi dignitates,
seu officia, secus vbi obueniunt successione, seu ratio
ne bonorum, vel maioratus, in quibus excommuni-
catus potest succedere, & solum durante excommu
nicatione suspenditur vsus iurisdictionis, Vgolin.d.
§.3.num.2. Sayrus nu.37.& Suarez ibi, num.6. Facit
quod tradit Molina de Hispanorum primogenijs.
lib.1.cap.13.nu.13.14.&67.& lib.4.cap.11.nu.54.

27 Septimo procedit etiam in † excõmunicato mi-
nori excommunicatione, nam collatio, electio, seu
præsentatio, illi facta est nulla, d.cap.fi.de cler.excõ.
intelligendo verbum, irritanda, idest irrita denuntiã
da iuxta subiectã materiam & rationem, de qua ibi,
ita gl.ibi, verb scienter, Card.& Abb.n.3.& Decius
in c.dilecti.n.5.de excep. Lãb.sup. Rebuf.in d.c.po-
stulastis.d.2.notab.nu.22.& 51.seu 64.& 93.Coras.
d.4.p.cap.3.num.22.Cou.dicens, magis cõmuniter
receptũ, d.c.alma mater 1.p.§.8.n.3. Cucch.in insti.
maiorib.lib.4.tit.1.n.132. Vgol de censur.tab.3.c.6.
§.3.n.2.& Frechilla de excommun.5.art.2.p.nu.12.
& 13.dicens communem, Armilla verb.excommun.
nu.5. Cosmas Philiar.sup.& 1.p.li.3.c.17.& Cande-
labrũ aureũ, dicens communem de excommun.nu.
48. Gonçalez glos.58.nu.25.& Azor.d.lib.6.2.p.ca.
28 7.q.7. Etiamsi † electores vel collatores eum excom-
municatum probabiliter ignorarent, d.gl.verb.sciẽ-
ter.& ibi Card.& Abb. nu.8. P.de Baisio in directo-
rio electionũ.cap.9.1.p.n.3.Cou.Cucch. Vgoli.Fre-
chi.nu.14. Armilla & Candelabrum nu.49. vbi pro-
xime, & est communis secundum Syluest. excom.
29 1.nu.3. Quamuis † ipse excom.4.n.4.& Coras.d.nu.
22.contrariũ teneant ex d.c.fin.ibi, scienter. Cui ta-
men respõdetur, quod ratio illius tex. est generalis,
& ideo comprehendit etiam casum, vbi fuit facta
ignoranter, vt ait Vgolin.ibi.

30 Et ita tenendum est, † quamuis Felin.in ca. dile-
ctæ.de excep.sub nu.4.teneat, quod excommunica-
tio minor non reddit electionem nullam, immo te-
net, sed est irritanda per sententiam, vt in d.ca.fi.ibi,
irritanda, & sequuntur Ricar.in 4.dist.18.art.7.q.4.
& Tolet.infra. Sayr.lib.2.c.22.nu.23.& Suarez d.5.
to.disput.24.sect.2.à nu.13.& Lessius d.lib.2.c.34.n.
116.& Auila infra, & videtur tenere Rebuff. sibi cõ
31 trarius d.n.2.notab.62.seu n.104. Sed † & D.Ant.3.
p.tit.25.c.2.§.1.& Soto in 4.dist.22.q.2.art.3.& To
let.lib.1.c.17.& Auil.d.c.6.disp.12.dub.4.dicunt es-
se irritandam, si scienter fuerit facta, vt esse clarum
in iure, ait Emman. Rodrig.in sum.1.to.c.105.n.1.
allegans c.fi.de electione. voluit allegare d.c.fi.de cle
rico excommunicato. cui responsum est supra.

32 Et quamuis † Ludou. Lop.2.to.2.p.c.17.& 18.te-
neat, quod talis electio est valida, sed tamen venit re
scindenda per sententiam, si facta est de excommuni
cato minori scienti, seu in quo fuit ignorantia cras-
sa, non alias & Emman. Sa. verb. excommunicatio.
nu.33. quod si se ignorabat excommunicatum, non
33 videtur inualida. Et † quicquid inuoluant Did. Pe-
rez ad Villad.de irregularitate.c.2.à n.2. Enriq. lib.
13.c.3.§.3.& in gl.litera V.& X.& c.13.§.1. Emma.
Rodrig.d.1.to.c.29.nu.5.

34 Octauo procedit † etiam in pensione, vt dictum
est sup.1.p.c.5.nu.130.vbi vide.

35 Sed limitatur prædicta doctrina, † primò vt non
procedat in beneficij iam collati, vel sub sua expe-
ctatiua cadentis acceptatione facta ab excommuni-
cato, quæ valida est. Rota decis.5. de concess. Præb.
in nouis, & 8.de sentent.excom.in antiquis.& 4.eo-
dem in antiq. Felin. in c.cum dilectus.de accusat.nu.
1.vers.pro quo vltimo. Staph.de literis gratię. tit.de
vi & effectu clausularum. §.executor. quomodo be-
neficio vacanti prouideri possit. nu.22. Rebuff.d.2.
notab.n.80.seu 124.& d.tit. de excommunicatis nõ
vitandis.vers.3. fallit. Gomez. de expectatiuis.num.
60. Nauar.in d.cap.si quando excep.10.nu.9. Anto.
Gabr.concl.8.de probat.nu.43. Couar.lib.3.variar.
cap.16.nu.4.& in d.cap.alma mater.1.p.§.7.num.4.
Flam.Paris.de resignat. lib.10.q.8.nu.39. Vgolin.d.
tab.2.cap.13.§.1.nu.2.& §.2.nu.7. Frechilla d.art.5.
2.p.nu.10. Zerola in praxi 1. part. verb. beneficia.§.
5.3.dub. & verb. excommunicatio, causa formalis.
8.dub. Enriq. d.cap.13.§.3. Ludou. Lop.d.cap.17. P.
Ledesma in sum.tit.de excom.cap.6.penult. dubio,
seu difficul. Toletus sup.c.13.& Sayrus n.11.& post
hęc Gonçalez ad reg.mensium.gl.58.n.26.& Azor.
2.par.lib 6.cap.7.q.9.& lib.7.cap.23.quæst.5.

36 Et ratio est, quod acceptatio ius, † titulumque nõ
tribuat, sed potius ad factum, quam ad ius pertineat
&c. Licet contrarium videatur velle Nauarr.cons.
53.nu.3.4.& 5.de sent.excomm.

37 Beneficium tamen † acceptatum vigore expecta-
tiuæ non potest ei conferri ante absolutionem, sed
collatio suspendetur, donec fuerit absolutus, Na-
uarr. Couarr. Flam.nu.40. Ludo. Lopez ibi, & Say-
rus d.nu.11.& Suarez nu.18. Auila d.cap.6.dispu.5.
dub.6.alias collatio esset nulla, iuxta dicta, Crescen.
decis.14.de probat.ad fin.

38 Nec obstat difficultas, † quam contra mouet Co
uarru.ibi, nempe quod acceptatio beneficij iam col

lati, iuris in re acquisitionem inducere videtur, nã
licet ex collatione ius in beneficio detur, id tamen
non acquiritur donec acceptatio fiat, cap. si tibi ab-
39 senti. de Præben. in 6. Ex† quo Suarez vbi sup. num.
15. cõtra communem ait acceptationem factam ab
excommunicato esse inefficacem quoad effectum
acquirendi beneficium, & plus iuris, quam antea ha
bebat, donec absoluatur, non tribuere, quod etiam
tenet Auil. d. 6 dub. & Lessius d. lib. 2. cap. 34. n. 118.
licet fateatur contrarium esse probabile, & videtur
tenere Zerola d. 3. dub. Immo† videtur amplius te-
40 nere, quod valeat non solum acceptatio, sed etiam
collatio facta excommunicato, sed quod non acqui-
41 rat ius, donec absoluatur. Quia† respondetur, quod
licet ante acceptationem non acquiratur ius in be-
neficio collato, tamẽ acceptatio ipsa non tribuit ius
in ipso beneficio, sed collatio præcedens, & accepta-
tio tantum declarat consensum illius, cui beneficiũ
est collatum, & habet se tanquam conditio, sine qua
42 non. Nec† refert, quod tempore acceptationis ac-
quisitio iuris spiritualis fiat, nam ius solum prohi-
bet fieri collationem excommunicato. Vnde è con-
uerso si collatio fiat excommunicato, qui eam acce-
ptauit, ablata excommunicatione non valebit, vt re
ctè tradit Enriq. d. lib. 13. cap. 57. §. 3. & Lessius dict.
cap. 34. nu. 119. quicquid velit Nauar. d. consil. 53.
de sentent. excom. nu. 3. & 4. & idem Enriquez d. li.
13. cap. 13. §. 3. glos. h. in fin.
44 Et iuxta dicta est accipiendus† Caietanus in sum.
verb. excommunicatio. circa fin. §. excommunicato
plura sunt illicita, &c.
45 Att tamen† Pet. Ledesma sup. & alij excommu-
nicatum acceptantem collationem beneficij, seu ele
ctionem, peccare nihilominus mortaliter, quia of-
fert se tanquam minister ad exercendum ministe-
rium Ecclesiasticum, quod non potest sine peccato,
& est indignus.
46 Sed hoc non videtur† verum, & contrarium te-
net Enriq. d. cap. 13. §. 3. dicens, non videri peccare
excommunicatum, qui sic acceptat, nisi habet ani-
mum exercendi officium absq; absolutione excom-
municationis, sequitur Sayrus d. nu. 11. ad fin. & A-
uila sup. & idem tenet Suarez sup. num. 22. & 23. di-
cens, non esse considerandum statum, in quo acce-
ptat, sed pro quo acceptat, est enim illa indignitas;
& inhabilitas tẽporanea, & facile mutabilis, & colla
tio fuit legitima. Ex quo satisfit rationi contrariæ.
47 Et quando excommunicatus† peccaret acceptã-
do coram alijs, cum quibus communicari non pos-
set, propter communicationem cum illis, solum es-
set peccatum veniale, iuxta tradita per Caie. sup. Sõ
tum in 4. dist. 22. q. 1. art. 4. Nauar. cap. 27. nu. 28. Co
uar. d. c. alma mater. 1. p. §. 3. Bar. Medi. in sum. lib. 1.
cap. 11 §. 5. Angles de exco. art. 3. 7. & 8. dithc. Colm.
Philiar. 1. p. lib. 3. c. 15. Candelab. aur. de excom. nu.
90. Zecchum de casib. reseruatis casu 1. de excõ. vers.
an. participans cum excommunicato peccet morta-
liter. Enriq. d. lib. 13. c. 8. Ludo. Lop. d. c. 18. Valen. 4.
to. disp. 7. q. 17. pun. 2. Veg. in espejo de curas. ca. 12.
nu. 92. Tolet. lib. 1. cap. 11. & 17. Sayrum lib. 2. c. 11. a
nu. 20. Suarez disp. 15. sect. 2. Auil. d. c. 6. disp. 8. dub.
3. Zauallos dicentem communẽ, quæst. 505. & alios
communiter contra Vgolin. tab. 2. cap. 23. §. vlt.
48 Vnde infertur† ad illam quæstionem, an excom-
municatus possit optare, in qua dicendum est, quod
poterit optare, quando non mutatur titulus, sed o-
ptio fit tantum quoad Præbendam temporalem, &
solam temporalitatem, Rota dec. 5. de concess. Præ-
ben. in fin. alias 195. in nouis, & 8, de sent. excõ. alias
126. in antiq. Domin. in c. fi. in fi. & Franch. nu. 6. de
consu. in 6. Rebuf. in d. cap. postulastis. 2. notab. nu.
87. Gomez. de expectatiuis. nu. 60. Gigas de pensi. q.
63. nu. 15. An. Gab. d. conc. 8. de pro nu. 43. Castado.
decis. 17. nu. 5. de Præb. Frech. d. art. 5. 2. p. nu. 10. &
Tole. d. c. 13. & Gõç. gl. 34. n. 65. Auil. d. dec. 5. dub. 6.
49 Quod procedit etiam† si Canonicus optans aliã
Præbendam esset notorius excommunicatus, seu
denuntiatus, & extra calendarium, & communio-
nem Ecclesiæ. Hispane, puesto en discuento, quic-
quid dicat Frechilla ibi, cum Doctore Michaele Co
sta in lectura cap. referente. de Præben. quod is opta
re non poterit aliam Præbendam, nec valebit optio
ab eo facta, quia notorius excommunicatus non po-
titur fructib. cap. pastoralis. §. verum. de appellat. &
per consequens, nec optione, siquidẽ est fructus Ca-
nonicatus, sicut electio, & c. Guil. Bened. q. de came-
50 rariatu Lugd. Eccl. nu. 11. & 12. Cui† rationi res-
pondeo; quod optio non est proprie inter fructus
beneficij, quib. priuatur excommunicatus; & si ele-
ctio facta ab excommunicato non valet, nõ est, quia
sit fructus, sed quia excommunicatus specialiter pro
hibetur eligere & cõferre, & si illa ratio valeret, idẽ
concluderet in excommunicato occulto, qui etiam
priuatur fructibus, vt in d. §. verum.
51 Vbi vero mutatur titulus† & debet fieri noua
collatio beneficij; vt quando portionarius optat Ca
nonicatum, & Canonicus dignitatem, & dimidius
portionarius integram portionem, vel obtinens vnã
dignitatem, aliam dignitatem, &c. tunc excommu-
nicatus poterit optare, idest declarare suam volunta
tem ad optionem; seu illam accepture, argum. l. ex
fact. §. si quis rogatus. 2. ff. ad Treb. Rota d. decis. 5. in
fin. Frechil. ibi, Sayrus lib. 2. cap. 6. nu. 13. & Suar.
d. sect. 1. nu. 19. Auil. sup. non tamen sibi facere pro-
uideri de beneficio optato, sed tunc differri debet
prouisio, donec sit absolutus, Frechilla, & Auila ibi.
52 Et ita procedet† sentẽtia Card. in d. c. postulastis. Al-
ciati in c. 1. de iudicijs. n. 10. Æneæ de Falcon. de re-
seru. 4. q. 5. effectu. nu. 3. & add. vlt. in fi. d. decis. 5. Re-
buf. d. tit. de excom. nõ vitan. vers. idem in alia, & ver
sic. 11. Cou. d. §. 7. n 4. Vgoli. d. c. 13. § 2. n. 7. Lu. Lop.
d. c. 17. & Suar. d. n. 19. tenentium excommunicatũ
non posse optare, & Hier. Gonçal. d. gl. 34. nu. 72.
53 Vbi vero optio† solum operatur retentionem
vnius beneficij, & dimissionem alterius vt in termi-
nis c. 1. referente de Præben. tunc proculdubio valet
optio facta ab excommunicato, quia tunc nullum
beneficium acquirit, sed potius dimittit, Vgolinus.
Frechilla, & Suar. ibi, quidquid dicat d. add. vltima.
cum Pet. de Perusio in d. c. referente.
54 Nec obstat tex. ille† vbi excommunicatus ante
optionem fuit absolutus, quia illud factum fuit, nõ
quia esset necessaria absolutio ad valorem optionis,
de qua ibi, sed quia erat excommunicatus propter
eandem causam, quæ pendebat coram Papa, iuxta
c. prudentiam. §. 6. de offic deleg. & c. venerabilib. de
sent. excõ. in 6. ita Frech. sup. cũ D. Costa in d. lect.
55 Vnde infertur† ad accessus, & coadiutorias cum
futura successione, quod si sunt in forma commissa-
ria, ita quod in euentum vacationis beneficij com-
mittatur collatio Ordinario, prout committi solet,
quando expediuntur in forma dignum, nihil refert,
quod tempore vacationis beneficij impetrans sit
excommunicatus, modo tempore collationis sit
56 absolutus. Si† vero essent in forma gratiosa, ita
quod succedente vacatione beneficij Papa ex nunc,
prout ex tunc, & è contra illud conferret, tunc si tẽ-
pore vacationis impetrans esset excommunicatus,
est dif-

est difficultas. quia videtur facta collatio in tempus
inhabile,& paria sunt aliquid fieri tempore inhabili
vel conferri in tempus inhabile,ad l.in tempus.ff.de
hæred.instituen.l.quid sponsæ.c.de donat.ante nup.
57 Nihilominus † dicendum est valere collationem,
& prouisionem factam per Papam, &c. non obstāte
d. excommunicat. ex d.clausula ex tūc prout ex tūc,
& è contra, quæ facit, quod succedente vacatione
collatio videatur facta tempore datæ, Cassad. decis.
3.de Præben.nu.15.Ioan.Paul.decis.71.& Mandos.
58 cons.10.nu.6. Et † conducit ad prædicta decis. Gām-
bari 44.quod habens regressum per cessum, vel decess
sum, licet sit excommunicatus tempore mortis re-
ctoris, est locus regressui,quia excommunicatus ab-
solutus recuperat omnia iura pristina,ca. Maximū.
1.quæst.7. Felin. in cap. cum inter. de excep. Item,
quia excommunicatus potest ea quæ sunt executio-
nis gratiæ præcedentis, quia non requiritur nouus
titulus,nec noua prouisio,sed satis est,ipsum intrare
possessionem bneficij sic vacantis, quæ possessio est
actus naturalis, excommunicatus autem indubiè
potest ea,quæ sunt facti,vbi non requiritur actus,vel
exercitium iuris,vt acceptare,secundum ea,quæ tra
di Bisign. decis.4. de sententia excomm. Rota in an-
tiquis 720. & in nouis 195. & 307. ita conclusit Ro-
ta 21. Ianuarij 1525.
59 Secundo limitatur,† vt non procedat in prouisio
ne facta in fauorem excommunicati a Papa, vel Le-
gato, cum clausula absolutionis à censuris ad effe-
ctum gratiæ dumtaxat consequendum in literis A-
postolicis apponi solita per illa verba, teque a qui-
busuis, &c. Quæ nascitur ex ventre supplicationis
in 2. p. in princ. ibi: Et cum absolutione a censuris
60 ad effectum,&c. De qua clausula † Felin.in cap. Apo
stolicæ.in princ.de excep.& Stapb.de literis gratiæ.
tit.de vi & effectu clausularum.§.1.à n.7. Boerius de
cis. 290. Rebuff. in praxi in forma & declaratione
nouæ prouisionis.verb. teque absoluentes. & in con
cord.in forma mandati Apostolici. verb. quauis oc-
casione.& seqq.& in d.cap.postulastis. 2. notab. à nu.
67. Gigas de pension.quæst.14.in fin. Mandos.de si-
gnatura.d. tit. de prouisio.vers.clusula.& cum abso-
lutione. & tit. de absolutione ab excom.& bene Na-
uar.in cap.ita quorundam.de Iudeis.notab.11.à nu.
14. & in Man.cap. 27. num.23.& num.271.vers.8.
quod alias 273. Flam. Paris.de resignatione.lib.4.q.
3. nu.53.& 62. & lib.8.quæst.7.a nu.110.Vgolin.de
censur. tab.1. cap.4. §.5. num. 17. Ioan. Guttierrez.
can. quæst.lib.2. cap.5. num.54. Cosmas Philiarch.
de offic. Sacerd.1.part.lib.3.cap.26. Enriquez d.lib.
13.cap.13. §.3. Emman. Rodriguez,in summ.1.to.
c.29.nu.5.Vega 1.p.c.36.casu 15.Toletus d.c.13.&
Sayrus d.lib.2.c.5. nu.6.&12.& Auila d.c.6.disp.5.
dub.2. qui istam limitationem tenent.
61 Quæ tamen clausula † non prodest insordescen-
tibus,reg. hanc.cap.65. de insordescentibus. quam
vide, & glossa Soto ibid. Rebuff ibidem regul. vl-
tima Nauar. dicto notab. 11. a num. 15. Enriquez,
d.§.3.& in glos. litera F. & Sayrum,nu.13.& Auil.
ibi,nec irregulari,vt dictum est c.11.præced.a n.54.
62 Aduertendum est † tamen, quod cum absolutio
illa quæ datur in literis,sit ad effectum præsentium
dumtaxat consequendum,excommunicatus,qui im-
petrauit beneficium in forma dignum, seu alias in
forma commissaria debet absolui, ante quam fiat ei
collatio a commissario,alias collatio erit nulla. En-
riquez d. lib.13.c.13.§.3. in fin.& in simili de literis
ad vacatura,quod acceptans non possit habere bene
ficium, sine alia absolutione, nec valeat collatio illi
facta per executorem, seu commissarium, quamuis
mandati impetratio teneat, docet Rebuff. in d.for-
63 ma mandati.verbo absoluentes. Nam † ista absolutio
ad effectum operatur impetrationis validitatem
propter cap. 1. de rescript. in 6. vt per Dd.citatos,
& solum prodest ad effectum, vt literæ sint validæ,
& sic si sunt in forma commissaria ad effectum so-
lum, vt valeat mandatum de prouidendo, siuero in
forma gratiosa, ad effectum, vt valeat prouisio. Et
64 alias si illa absolutio prodesset ad effectum, vt vale-
ret prouisio,& collatio, per commissarium & execu
torem faciendi, prodesset etiam quoad excommuni
cationem, & censuram futuram post ipsas literas
commissarias incursam, in qua ille erat tēpore pro-
uisionis,& collationis factæ per commissariū. Quod
tamen dici non potest nam solum datur a censuris
de præsenti, vt patet ex verbis, Si quibus quomodo-
libet innodatus existis.
65 Vnde etiam impetrans † sic absolutus ab excom-
municatione nō poterit celebrare, nec diuinis inter-
esse, nec alia facere, cum illa absolutio sit ad effe-
ctum præsentium dumtaxat consequendum, Re-
buff. in praxi in d. forma, & declaratione nouæ pro
uisionis, verb. teque absoluentes, a nu. 15. & in dicta
forma, mandati. verb. ad effectum. & Zerola in pra-
xi 2. par. verb. ordo. §. 4. ad fin. Cosmas Philiar. d. t. p.
lib. 3. cap. 26.
66 Nec faciet suos fructus † beneficij sic collati, Re-
buff. ibi, nu. 18. Vgolin. d. tab. 2. c. 12. in princip. sub
nu. 1. vers. 6.
67 Aduertendum est † etiam, quod per d. clausu-
lam, teque a quibusuis, &c. positam in literis Papæ
absoluitur impetrans etiam ab excommunicatio-
nibus, & censuris reseruatis Papæ etiam contentis
in bulla Cœnæ Domini, vt recte aduertit Nauarr. in
d. cap. ita quorundam. notabili 11. num. 21. ex dicta
regula Cancellariæ, d. cap. in sordescentibus. & sequi
tur Auila d. dubio 2. limitans tamen, vt non proce-
dat in excommunicatione incursa propter hæresim
ex Felino supra. & Couarru. in ca. alma mater. 1. p.
68 §. 11. num. 15. At † per dictam clausulam positam in
literis Legatorum solum absoluitur a censuris, a qui
bus ipsi alias poterant absoluere, non autem a cen-
suris Papæ reseruatis, a quibus alias non possunt
absoluere, vt aduertit idem Nauarrus ibi, num. 18.
& Auila, quidquid dicat Rebuff. in d. forma manda-
ti. verb. innodatus existit. vers. & an legatus. cum
Felino in cap. ad eminentiam. de sentent. excom-
municat.
69 Sed quamuis hoc † de iure verum sit, videtur Nū-
cium Hispaniæ ex suis facultatibus posse per dictam
clausulam absoluere ad effectum, a quibuscunque cē
suris etiam Papæ reseruatis, a quibus alias non posset
absoluere, nam in suis facultatibus habetur sequens
clausula: Et vt concessiones gratiæ, & literæ prædi-
ctæ, vigore præsentium concedendæ, sublatis obsta
culis suum sortiantur effectum quæcunque perso-
nas ad effectum dumtaxat omnium, & singulorum
præmissorum consequendum ab omnibus, & qui-
buscūque excomunicationis, suspensionis, & interdi
cti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœ-
nis a iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa
latis, si quibus quomodolibet innodati fuerint, dum
modo in eis per annum non insorduerint, absol-
uendi & absolutos fore censendi, &c. authoritate A-
postolica prædicta, tenore præsentium plenam, & li
beram licentiam, facultatem & authoritatem con-
cedimus & indulgemus. Faciūt † illa verba: Ab om-
nibus, & quibuscunque, quæ important omnimo-
dam

dam generalitatem, & comprehendunt, quæ alias nō venirent, vt per citatos supra 1.part.cap.5.num. 97. Et si non comprehēderent etiam censuras Papæ reseruatas, superflua esset ista clausula, & concessio. Et certe videtur Papa in ista clausula dare facultatem Nuntio apponendi in suis literis clausulam absolutionis ad effectum, quam Papa solet apponere, & absoluendi per eam à censuris, a quibus Papa solet absoluere.

71 Sed est difficultas, an Ordinarij † possint vti dicta clausula in dictis prouisionibus? Et dico, quod quamuis non soleāt eam apponere, nihil tamen obstat, quo minus ea vti possint, licet per eam tantum possent absoluere ab ijs, à quib. alias poterant, Nauarr. dict. notabili 11.num.18.& 22. Cucchus in institut. maiorib. lib.4. tit.1.nu.189. & Vgolin.d.tab.

72 1. cap.4.§.5. num.18. Facit † doctrina Nauarri in manuali. cap.27.num.183. vbi ait, iudicem posse suspēdere interdictum ad aliquem effectum. Couarruu. in d. cap. alma mater, 2. part.§.2. num.4. Vgolinus d.tab.1. cap.9.§.11.num.9. & Suarez d.5.tomo, disputat. 38. sect.3. num.5. qui idem ait in cessatione, disput.39. sectio.4. num.4. Et ita seruat consuetudo Ecclesiæ, quamuis contradicat Cosmas Philiarchus, & Auila 5. par. disputat.6. dub.4.& 6. p.disp. 3.dubio vltimo.

73 Tertio limitatur, vt possit † quis post absolutionem retinere beneficium, quod sibi fuit tempore excommunicationis collatum, si cum eo fuerit dispen

74 satum, vt in d.cap. postulastis, † quæ dispensatio ab Episcopo fieri potest glo.ibi.verb.dispensatum, quā ibi sequuntur Abbas, nu.8.& alij, & Rebuff. ibidem in gloss. num.64. dicens communem Couarr.d.cap. alma mater, 1.p.§.7. Vgolinus d.tabul.2.cap.13.§.1. num.3. Enriquez lib.13. cap.14. §.2. & cap.56.§.1. Ludouic. Lopez d. cap.17. Sayr.d.cap.5.num.21.& Suar. d.disput.13.sect.1.num 34.& disput.6.section. 4.num.8. & 9. & Azor.2.p. lib.6. cap.7.quæst.2. & Auila 2. p. cap.6. disput.5.dub.4.licet contra teneat

75 Cardinalis in d.cap.postulastis. Quo† casu dispensatione facta, non requiritur alia collatio, vt inquit ibi Abbas, Vgolinus, & Suarez d.nu.34. quia hæc dispēsatio est quædam virtualis beneficij collatio, licet Rebuff.ibi, nu.70.& Sayrus nu.23. tutius esse dicāt, vt fiat noua collatio.

76 Non poterit tamen Episcopus † dispensare in sequentibus casibus. Primo, vbi beneficium illud conferre non potest, Rebuff. ibi, num. 68. Nauarrus d.cap. 27. num.271.versic.8. quod, alias, nu.273. Vgol. sup. Enriquez d.§.2. Sayrus, nu.22.vers.2. & Suarez.d.nu.34. & seq. Auila d.dub.4.disput.5. licet contra teneat Abbas ibi, nu.9. quem sequitur Azor. vbi proxime, & in casu particulari Lessius lib.2.cap. 34.num.122.

77 Et ideo vbi collatio, † electio, seu præsentatio, ad alium spectat, non potest Episcopus dispensare, nisi illo consentiente, vt contra Abb. ibi docent Couarruu. Lud. Lopez, Sayrus, num.23. & Suarez num.37. ibi.

78 Et ideo etiam † vbi Papa beneficium prouidet, non potest Episcopus dispensare, quia beneficium manet affectum, Abb. num. 10. & Rebuff. ibi, num. 66. Couarruu. Vgolin. Ludouic. Lopez ibi, Sayrus num.22. & Suarez d.num.34.& dixi supra 5.part.c. 1.num.138.& Simoneta de reseruat. quæst.64.nu.6. & post hæc Gonçalez ast reg.mensium gl.52.nu.22. Auila, num.3.

79 Secundo, non potest † dispensare Episcopus, qui scienter huic beneficium contulit; quia cum peccauerit in cōferendo, non est dignus habere hanc potestatem, &c. Ita Abb.d.cap. postulastis, num.9.& ibi Alex. de Neuo. in addit. Rebuf. sup.n.65.& Syluest. verb. excommun.3. nu. vers.9.& Sayrus sup.nu.22. vers.3. Auila d.dub.4.

80 Sed contra † tenet Suarez supra num.36. dicens, quod nulla est lex, quæ huiusmodi pœnam illi imponat ipso iure incurrendam, neque etiam est ipso iure priuatus potestate iterum conferendi illud beneficium: nam in dicto capit. postulastis, dicitur debere à beneficiorum collatione suspendi, quæ verba non continent pœnam ipso iure latam, vt constat, ergo.

81 Respondetur † tamen, non esse verisimile textum illum concedentem hanc facultatem dispensādi, eam concedere illi, qui scienter beneficium tali

82 contulit, cum potius illum puniri velit. Et quia † contulit indigno, & incapaci, esse pro illa vice ipso iure priuatū potestate conferendi illud beneficiū, ex cap. cum in cunctis, §. fin.& cap.scriptum, vers.si vero de electio. Rebuff. supra num. 147. Vgolin.d.cap. 13.§.5.nu.3.& Sayrus d.cap.5.nu.33. Emma. Rodr. d.c. 105.nu.1.

83 Et facit † doctrina gl.in c.fi.de clerico excom.ver. scienter, in fi. quæ ait priuatos esse iure eligendi pro ea vice, qui excommunicatum minori excommunicatione scienter eligunt, ex dictis iuribus, quam sequūtur Ricar.in 4.dist.18.art.7.q.4.& Armilla verbo electio.nu.25.

84 Contra quam † tamen tenet Abb. ibi in eod. cap. fin. nu.8. dicens, contrarium communiter teneri, ibi, & in d.§. fin. vbi nu.6. cum Ioan. Andr. in regul. odia, docet, quod ille. §. habet locum solum in defectibus ibi expressis: scilicet quando eligitur patiens defectum in natalibus, in ætate, & scientia, & moribus: si autem Canonici eligerent patientem alium defectum, tunc non incurrunt pœnam, de qua ibi, quia iure non cauetur, & quod idem est in collationibus, sequuntur Frechilla d.5. art.2.part. num.15. ad fin. Toletus d.lib.1.cap.48. versic.6. & Suarez disputat.24. sectio.2. nu.22.& Auila d.ca.6.disp.12. dub.4. ad fin.

85 Et hoc mihi videtur † verius, saltem quando ille alius defectus de se est temporalis, & facile mobilis, cum pœnæ non sint extendendæ vltra casus expressos, vt alias dicitur 1.par.cap.vltim.7.dub. nu.206.

86 Et consequenter † tenendum est contra ipsum Abb. in d. cap. postulastis, & citatos, Episcopum, qui sciēter cōtulit beneficium excommunicato, posse cum eo dispensare, ex quo non est priuatus potestate illud iterum conferendi, vt tenet Suarez d.nu.36.

87 Et facit consilium † Nauar. 97. de simonia ad 8. quæst vbi concludit, quod Episcopus authoritate c. 6. Concilij Trid. sessi.24. potest dispensare in irregularitate descendente ex delicto occulto, & ipso sciente facto, immo etiam si de consensu, & mādato eius esset perpetratum, seqūntur Zerola 2.p. verb. Episcopi, Emman. Rodr. in sum.2.to.cap.18.nu.1.& Vega 2.p.cap.101.casu 34.

88 Tertio non potest Episcopus † dispensare, vbi quis scienter intrusus est in beneficio, sibi excommunicato collato, propter inhabilitatem ex intrusione contractam iuxta dicta supra 11. p.c. vlt.dub.8.a n.224. Licet contra videatur tenere Henriq. in sum. libr.7. c.36. §.2. in tex.& gl. litera N.& Auila.d.c.6.disp.5. dub.3.& 4.

89 Quarto & vltimo limitatur † prædicta doctrina, vt non procedat in possessione beneficij capta ab excommunicato, quæ valida, est, non obstante excōmunicatio-

monicatione: nam non est ius eam anullans, &c. Et illa est quid facti potius quam iuris, Selua de benf. 3. part. quæst. 4. versic. 10. num. 15. decis. Gambari supra relata. nu. 58. 1. p. verb. excommunicatio, causa formalis 8. dubio, Henriquez dicto lib. 13. cap. 13. §. 3. & Sayrus d. lib. 2. cap. 5. nu. 11. & Azor 2. p. lib. 6. cap. 7. quæst. 10.

C A P. XIII.

De fructibus beneficiorum excommunicati.

S V M M A R I A.

Excommunicatus non amittit titulum beneficiorum ante excommunicationem habitorum, etiam insordescens: priuatur tamen ipso iure fructibus ipsorum, eosque non facit suos, nec lucratur, quamdiu est in excommunicatione maiori, etiam occulta, licet id in sententia non exprimatur, num. 90. Quamuis gloss. teneat eis non priuari, nisi in sententia exprimatur, nu. 91. Quod quamuis verum sit in suspenso ab officio, secus tamen de excommunicato, nu. 92.

Excommunicatus priuatur fructibus, etiamsi non maneat in contumacia, seu non dormiat in sententia, nec sit in mora petendæ absolutionis, num. 93. Quamuis contra teneant aliqui, num. 94. Immo, & si iudex iniuste absolutionem differat, non erunt ei fructus reddendi, nec eos lucratur contra Suarez, licet contra iudicem habeat ius ad illos, &c. num. 95. & sequen. Et quamuis Vgolinus dicat, quod fructus habebit, vbi impeditur quo minus absolutionem consequatur, &c. num. 97.

Quamuis deposito, & suspenso à beneficio ob pœnam propter crimen, & non in contumaciam sint alimenta exhibenda ex redditibus sui beneficij, si non habet aliàs vnde viuat, secus tamen in excommunicato, etiamsi egeat, nu. 98. Quamis contrarium teneant Syluest. & alij, nu. 99.

Improbatur, quod ait Henriquez, quod beneficiatus, qui manet contumax in maiori excommunicatione; nō facit fructus suos sed si horas recitauit, & fecit officiū parochi, aut Canonici, retinere potest fructus suo seruitio respondentes. Nā seruitiū illius, qui alias non habet ius ad fructus beneficij quia est illis priuatus, non est sufficiens titulus ad id, quicquid idem dicat, nu. 100. Et similiter in eo, qui non habet legitimum titulum beneficij, seruitium non est sufficiens titulus, vt possit partem fructuū pro seruitio retinere, maximè si erat intrusus mala fide, nu. 101. & seqq. Vbi ponitur decisio Rotæ, solum posset percipere distributiones quotidianas, & alia emolumẽta similia, quæ dantur pro labore, & ministerio personali, incerta tamen, nu. 103.

Quod dicitur de sustentatione excommunicati, solum potest procedere pro tempore, quo excommunicatus non poßet habere absolutionem, & recessit à contumacia, nu. 104. vel quando esset in extrema necessitate, nu. 105.

Excommunicatus amissos fructus recuperare, aut retinere non potest post absolutionem, num. 106. Et improbatur consilium Nauarri dicentis, excommunicatum satis iuste poße retinere fructus alios à distributionibus quotidianis receptos tempore excommunicationis, postquam fuerit absolutus ab ea. Et respondetur eius fundamento, nu. 107. & seq.

Excommunicatus amittit fructus etiam vbi ante excommunicationem, fructus percipiendi ipsius creditori assignati essent contra Vgolinum, cuius rationi respondetur, & cap. peruenit. de fideiuss. *& longe diuersum est in pensione, & subsidio, à num. 109. vsque ad num. 113. ponitur decisio. Rotæ.*

Pensionarius excommunicatus non lucratur redditus pensionis pro tempore excommunicationis, nu. 114.

Cum excommunicatus sit priuatus fructibus beneficij, est etiam priuatus administratione bonorum eius, nu. 115.

Excommunicatus non amittit fructus, quando excommunicatio est nulla, nu. 116. Onus tamen docendi de nullitate incumbit excommunicato, & non Capitulo, quod ei denegauit distributionem, &c. ex Rota, nu. 117.

Non amittit etiam fructus excommunicatus iniuste, nec etiam quotidianas distributiones, nu. 118. Nec placet quod aiunt Vgolinus, & alij, quod quando distributiones alijs acquisitæ seu adiudicatæ sunt, vt quia illis accrescunt, non sunt ab illis petendæ, sed ab eo, qui author fuit, seu causa iniusta excommunicationis, à nu. 119. 120. Quamuis appellatio ab excommunicatione, tanquam iniusta, non suspendat executionem priuationis, nec sit attentata, nu. 121. Distributiones vero, seu fructus remanentes in mensa capitulari, ab ipso Cap. reddendi sunt excommunicato, cum constiterit excōmunicationē fuisse iniustam, aut nullam, &c. nu. 122.

Non placet etiā quod aliqui dicunt, quod excommunicatus iniuste, qui fuisset in mora petendæ absolutionis, seu qui se absoluendum non curaret, fructus eo tempore perceptos non recuperabit, à nu. 123. Quod procedet in distributionibus, & fructibus, qui residendo, & diuinis interessendo lucrifiunt, &c. nu. 124. & seq.

Canonicus seu beneficiatus excommunicatus pro causa suæ Ecclesiæ non amittit fructus maxime stante statuto de hoc, & idem in Canonico Vicario Episcopi, seu Capit. vel a legato Apostolico ratione officij excommunicato, secundum Ioann. Guttierrez de quo tamen valde dubitat author, numero 126. & 127.

Excommunicatus nō amittit fructus, vbi consuetudo est, vt eos non amittat, nu. 128. Quæ videtur esse in Hispania, nu. 129. Et solum in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis, seu quasi, est in vsu non cōputare Canonicos, & beneficiatos excōicatos, &c. nu. 130. Et stante illa consuetudine beneficiatus excommunicatus, non videtur teneri restituere fructus temporis, quo fuit excommunicatus, sed illos lucrari, nec poße illis priuari, &c. nu. 131.

Canonicus etiam excommunicatus, cuius excōmunicatio, seu declaratoria, non fuit intimata punctatoribus, & sic non fuit positus extra calendarium, non videtur teneri restituere fructus, & distributiones illius temporis ex d. consuetudine, quamuis si interfuit diuinis excommunicatus, poterit in pœnam priuari fructibus, & distributionibus tunc lucratis, nu. 132. & 133.

Fructus amissi per excommunicatum ad quem pertineant Doctores communiter dicunt, quod in vtilitatem Ecclesiæ sunt conuertendi, nu. 134. Et sub Ecclesiæ vtilitate comprehenditur subuentio pauperum, licet non sit necessarium, vt aliqua pars fructuum in vsus pauperum expendatur contra Suarez a nu. 135. & 2. seqq.

Distributiones quas excommunicatus amittit, ad eos pertinent, ad quos aliàs pertinere solent, quotiescunque amittuntur à non residente, de quo alias, nu. 138.

Redditus pensionis amissi ob excommunicationem pensionarij remanent ipsi titulari, & ipsi sunt restituendi, nu. 139.

90 HActenus actum est de beneficijs † excommunicato prouisis, & in excommunicatione obtentis, de beneficijs autem ante excommunicationem habitis, dicendū est excōmunicatū non amittere titulū illorum, etiamsi insordescat in excommunicatione per annum, & amplius Abb. in cap. 1. de iudic. à num. 24. & ibi Decius 2. sect. a nu. 83. & Ripa, nu 78. Rom. sing. 303. Ang. in sum. verb. excommunicatio, vlti. num. 17. quorum sententiam, vti veriorē confirmauit Rota in vna Segobien. insordescentiæ, 5. Iunij 1598. coram Domino Seraphino contra Menoch. de arbitr. casu. 416. a num. 52. & Salcedum in praxi cap. 1. 6. num. 13. & 14. vt per Gonçalez ad regul. de mensibus. glos 15. a num. 101. Priua-

rita-

ri tamen ipso iure fructibus ipsorum, eosque non facere suos, nec lucrari, quamdiu est in excommunicatione; scilicet maiori etiam occulta, licet id in sentētia non exprimatur, cap. pastoralis. §. verum. de appellat. vbi Imola, & Abb. Franchus, & Decius, Marian. Socin. Senior in cap. sacris, à nu. 109. de sentent. excommun. Ripa dicens communem in cap. 1. nu. 27. de iudicijs, Borgasius de irregularitat. 6. par. tit. quot sint effectus excommunicationis, Maranta in speculo aduocator. 6. part. tit. de appellatio. nu. 179. Gigas de pensio. quæst. 64. Mandos. de signatura gratiæ, tit. de absolutione ab excommunicatione, in fin. Couarruu. lib. 3. variarum, cap. 13. num. 8. Did. Perez in l. 1. titul. 5. libro 8. ordin. Iulius Clarus lib. 5. quæst. 37. nu. 7. Lancellottus de attentatis, 2. part. cap. 12. limitatione 22. D. Ioan. Ocon Senator Regius in repetit. cap. vnic. de cleric. non residen. in 6. ex num. 72. Flamin. Paris. de de resignatione beneficij, libro 4. quæst. 3. num. 52. & lib. 5. quæst. 6. num. 76. Ioann. Guttierrez canon. quæst. lib. 1. cap. 1. ex num. 90. vsque in fin. Vgolin. de censur. tabula 2. cap. 12. & Emmanuel Rodriguez in sum. 1. tomo, cap. 23. num. 4. Vega 1. part. sum. cap. 36. casu 1. P. Ledesma in sum. 1. part. de excommunicat. cap. 6. Toletus in sum. libro 1. cap. 13. vltimo effectu in nouissimis editionibus. Sayrus de censuris lib. 2. cap. 5. num. 24. & 30. & Suarez 5. tomo disp. 13. sect. 2. & est l. part. 31. tit. 9. partita 1. vbi Gregor. Lopez, & est decis. Putei 280. libro 1. & decis. Thanis 29. in manuscript. & decis. Farin. 121.

91 Quamuis † gloss. in d. §. verum, verb. subtrahuntur. teneat excommunicatum non priuari fructibus nisi in sententia hoc exprimatur, quod etiam tenet Pet. Nauarra de restitutione lib. 2. cap. 2. num. 243. & seq. dicens, quod præcise ratione censuræ non est priuatus redditibus, quicunque beneficiatus excommunicatus, vel suspensus ab officio, siue curatus, siue Canonicus, siue simplex habens beneficium, modo tamen officia exequatur, licet cum peccato, & Auila de censur. 2. part. cap. 6. disputat. 6. dubio 1. dicens, quod excommunicatus si præstat officium, lucratur fructus, nec eos tenetur restituere ante sententiam, & condemnationem iudicis, &c. & ait satis probabile Thom. Sanchez de matrimonio lib. 3. disput. 51. num. 12. & idem tenuit P. Gab. Vasquez dicens, quod in d. §. verum. non dicitur, quod excommunicatus ipso facto sit priuatus fructibus, nec alibi id in iure habetur, sed quod merito auferuntur.

92 Sed quamuis † id verum sit in suspenso ob officio, quia nullibi ipso facto priuatur fructibus, tamē de excommunicato communis sententia bene probatur in d. §. verum, vt recte expendunt Vgolinus d. c. 12. nu. 1. & Suarez d. sect. 2. nu. 4. & 5. post Abb. ibi, nu. 17. & Franchum, nu. 15.

93 Quæ conclusio † ampliatur primo, vt procedat, etiamsi excommunicatus non maneat in contumacia, seu non dormiat in sententia, nec sit in mora petendæ absolutionis, vt tenent relati, maxime Ledesma, Toletus, & Suarez, quia id non fundatur in mora, & duratione contumaciæ, sed est effectus ipsius excommunicationis ob culpam, & contumaciam latæ.

94 Quamuis contra † teneant Syluest. verb. clericus, 4. quæst. 25. & verb. excommunicatio. 2. num. 1. versic. 9. Armilla verb. clericus, num. 28. Henriquez lib. 7. cap. 36. §. 1. & libro 13. cap. 3. §. 3. ad fin. & cap. 13. §. 4. Zecchus de casibus reseruatis, casu 1. de excommunicatione. §. de malis excommunicationis, versic. 7. Vega in sum. d. cap. 36. casu 2. & in Espejo de curas. cap. 12. num. 83. Sayrus dicto cap. 5. num. 29. Ludouic. Lop. 2. tomo 2. part. cap. 18. qui ait, quod excommunicatus, & suspensus in contumaciā per quos non stat quo minus absoluantur, non amittunt fructus.

95 Immo & si iudex † iniuste absolutionem differat, nō erunt ei fructus redendi nec eos lucratur: sufficit enim à principio iuste excommunicatum fuisse, licet Suarez sup. nu. 16. & 20. ad fi. dicat, quod si iudex iniuste absolutionem differat ex eo tempore, quo talis iniusta dilatio incipit, omnes fructus sui beneficij sunt tali excommunicato reddendi, quia iam illud nocumentum non ex eius culpa, sed ex alterius iniuria ortum est.

96 Sed re vera iniusta † iudicis dilatio non tollit effectum excommunicationis iustæ, solum facit, vt contra eum habeat ius, & actionem ad fructus pro illo tempore amissos, & ad resarctionem damni ex eius culpa subsecuti, &c. arg. cap. sacro. vers. cumq; de sentent. excommunicat.

97 Et quamuis † Vgolinus supra num. 4. vers. 3. dicat, quod fructus habebit, etiamsi iure excommunicatus sit, vbi impeditur, quo minus absolutionem consequatur, huic enim subueniendum esse inquiunt Cardin. & Ioan. de Lignano, quos refert Decius in citato, §. verum, nu. 7. alias 18. Certe fallitur Vgolinus, nam illi solum loquuntur de sustentatione, de quo infra.

98 Secundo ampliatur, † vt quamuis deposito, & suspenso a beneficio ob pœnam propter crimen, & nō in contumaciam, sint alimenta exhibenda ex redditibus sui beneficij, si non habet alias, vnde viuat, ne mendicare cogatur, secus tamen in excommunicato etiamsi egeat, cum possit a contumacia resipiscens absolutionem consequi, & sic ab excommunicatione liberari, glossa final. in cap. studeat. 50. distinct. & glossa recepta, in dicto §. verum, verb. subtrahuntur, & ibi Abbas, num 16. Franchus 13. & 14. Deci. cap. 3. & alij, Borgas. Couarruu. Didacus Perez, Iulius Clarus, Ioann. Guttierrez, à numero 96. Vgolinus, numero 1. Emmanuel Rodriguez, num. 5. Vega casu 1. Ledesma, Toletus, Suarez à num. 12. & alij supra & Nauarr. in man. cap. 25. num. 124. Ludouic. Lopez, 1. tomo instruct. cap. 247. & Surdus de alimentis, titul. 1. quæst. 82. & titul. 7. quæst. 36. & Do-
99 ctores communiter. Quamuis † contrarium teneat Syluest. d. verb. clericus. 4. quæst. 25. Sayr. supra num. 82. & Henriquez d. lib. 13. cap. 13. §. 4. dicens, excommunicatum fructus suæ sustentationi necessarios retinere posse, etiam qui fuit in mora, quod nō est ve-
100 rum. Nec illud † quod ait, d. cap. 3. §. 3. ad fin. quod beneficiatus qui manet contumax in maiori excommunicatione, non facit fructus suos, sed si horas recitauit, & fecit officium parochi, aut Canonici, retinere potest fructus suo seruitio respondentes: nam seruitium illius, qui alias non habet ius ad fructus beneficij, quia est illis priuatus, non est sufficiens titulus, vt ratione eius possit partem fructuum recipere, quicquid etiam dicat idem Henriquez dict. libro 13. cap. 32. §. 3. litera X. sed tunc alius sumptibus illorum fructuum beneficio inseruire, & eius munera obire debet, Vgolin. num. 3. & Suarez, numero 24. supra.

101 Et similiter in eo, † qui non habet legitimum titulum beneficij, seruitium non est sufficiens titulus, vt possit partem fructuum pro seruitio retinere, maxime si erat intrusus mala fide, quicquid dicat Nauarr. consil. 2. alias 5. nu. 5. de filijs presbyteror. &

cum eo

cumeo ipse Henriquez d.c.3.§.3. litera C. & ca.14. §.3.ad fin. Emmanuel Rodriguez 1.tomo, cap.29. nu.5.ad fin.& Suarez disp.13.sect.1.num.3.& Auila d.cap.6.disp.6.dub.7.vers.ex dictis in hoc dubio, cũ istud seruitium sit exhibitum gratis, siue titulo beneficij, & ex alia parte non sit conductus ad illud, sed illud fecerit tanquam titularis, & ratione beneficij, quod non est suum.

102 Et ita videtur † tenere Rota in vna Placentina Parochialis de Malpartida 20. Octobris, 1595. coram D. Lita, quæ sic ait: Domini censuerunt posse procedi ad declaratoriam contra Michaelem pro illo residuo ducatorum 400. occasione fructuum perceptorum à die motæ litis citra, nec non & pro expensis, in quibus alias per tres conformes condemnatus fuit, nam stante eius proteruia in soluendo, quod debet, & quod literæ executoriales eidem intimatæ fuerunt, quodque iam diu lapsus est terminus, eidem postmodum ex benignitate Rotæ pro dicta solutione facienda concessus, & nunquam paruit aliaque omnia de iure seruanda ad effectum prædictum seruata fuisse ex actis constet. Nec obstare dixerunt Domini, quod dicti ducati 400. ab Archidiano de Medelin fuerunt detracti ex fructibus contra dictum Michaelem liquidatis pro seruitio, quod præstitit in dicta Ecclesia, quia vltra quod Archidiaconus prædictus vti merus Rotæ executor, non habuerit circa hoc iurisdictionem aliquam, Innoc. in ca. de cætero, nu.1. ibi, mora est, de re iudicata, cum alijs per Specul. de executione sententiæ. §. 2. num. 6. vers. sed vtrum sententia, ista detractio est iniusta, cum iniustus beneficij possessor teneatur restituere à die motæ litis, non tantum omnes fructus, sed etiam distributiones quotidianas perceptas, quę non dantur, nisi interessentibus pro seruitio, vt fuit dictum in causa Sacens. beneficij de Anso. 16. Ianuarij 1577. coram Illustrissimo Lancellotto, quod fortius procedere habet hoc in casu, ex quo D. Michael erat intrusus, authentic. multo magis, C. de sacrosanct. Ecclesijs. Neque etiam obstare dixerunt Domini commissionem admissionis, ad ca. Odoardus, obtentam pro parte Michaelis, per quam mandatur, quod reseruata in fine litis solutione ducatorum 400. & expensarum, procedatur in causa ad vlteriora, quia fuit dictum, quod ex quo dicta commissio continet clausulam constito de paupertate, ei non potest suffragari, nisi prius dicta conditione purificata, & sic probata ipsa paupertate, quam non probari fuit resolutum sub die 26. Mart. 1593.

103 Solum posset is † qui non habet legitimum titulũ, percipere distributiones quotidianas, & alia emolumenta similia, quæ dantur pro labore, & ministerio personali, ex quo sunt merces laboris, incerta tamen, nam distributiones certas, & assignatas perceptas teneretur etiam restituere, iux. d. decisionem Placentinam, & dicta praeced. parte, ca.3.à nu.116. quæ sunt videnda.

104 Illud autem de sustentatione † excommunicati solum potest procedere pro tempore, quo excommunicatus non posset habere absolutionem, & recessit à contumacia, Decius num.18. & Nauarr. supra. idem Nauarr. consil. 37. de sententia excommun. nu. 10. & 11. Ioannes Guttierrez num. 101. Surdus d. tit. quæst. 82. num.10. & d. titul.7. quæst.37. num.7. & titul.8. priuileg. 83. num.16. Emmanuel Rodriguez d. num.5. Vega d. casu 1. & Suarez, num.16. &
105 alij. Vel quando esset † in extrema necessitate, gloss. 6. verb. subtrahuntur, in fin. quam omnes sequuntur teste Decio ibi, nu.19. Abb. dict. num.16. Franchus, num.13. & 14. Ioannes Guttierrez num.102. & 134. Vgolinus supra, num.41. vers.4. Surdus dict. quæst. 82. à num.9. & d. quæst.36. num.6. & 7. & d. priuil. 83. num.14. Emmanuel Rodriguez & Vega, ibi, & Toletus sup.

106 Tertio ampliatur † vt excommunicatus amissos fructus recuperare, aut retinere non possit post absolutionem, vt per allegatos, maxime Abb. num.22. Franchum 21. & Baldum 20. in d.§. verum, & Vgolinum d. nu.1. vers.7. & Toletum supra Sayrum nu. 24. & Suarez, nu.20.

107 Vnde apparet esse falsum † consilium Nau. 54. de senten. excommun. num.2. vbi ait excommunicatum satis iuste posse retinere fructus alios ex distributionibus quotidianis sui beneficij receptos tempore excommunicationis, postquam fuerit absolutus ab ea, arg. torum quæ ipse tradit in cap. non li-
108 ceat Papæ, 12. quæstionem 2. §. 12. Quæ tamen † longe diuersa sunt, nam excommunicatus non priuatur fructibus ratione defectus tituli, sed ratione censuræ, nec absolutio dat nouum titulum, sed solum tollit impedimentum censuræ respectu fructuũ futurorum, non vero respectu fructuum iam amissorum, & si post absolutionem restituendi essent fructus amissi, excommunicati diutius in contumacia permanerent, &c.

109 Quarto ampliatur, vt procedat † etiam vbi ante excommunicationem fructus percipiendi creditori ipsius clerici assignati essent, secundum tradita à Doctor. in c. peruenit. de fideiussor. quicquid dicant Vgolinus supra nu.4. vers.7. & Sayrus nu.25. ad fin. quia illa assignatio intelligitur si illos clericus lucratus fuerit, non alias.

110 Nec obstat ratio † Vgolini, quod alteri per alterũ iniqua conditio fieri non debet, nam cum isti fructus non sint excommunicati, nulla fit iniuria creditori, & si ille incidit, aut perseuerat in excommunicatione in fraudem creditoris, male facit, non tamen propterea illos debet lucrari, & per consequens non potest illos habere creditor cum eos debeat habere ex persona clerici.

111 Nec obstat † tex. in d. cap. peruenit. & quod dicit Abb. in cap. Apostolica, num.7. de except. nam ibi non agitur de suspensione à beneficio absolute lata, sed de suspensione lata post assignationem creditori factam, sine præiudicio ipsius, vt ibi ait Abbas. Et lõ-
112 ge † diuersum est in pensione, & subsidio, de quib. supra 1. p. c.5. à nu.226. nam illa sunt onus ipsorũ fructuum, & sic cum ipsis transeunt ad quemcumq; vadant, vt ibi diximus.

113 Et ita plane † tenuit Rota in vna Mediolanen. fructuum 20. Iunij 1597. coram Domino Pamphilio. in qua fuit resolutum, Dandam esse declaratoriam contra S. stante eius contumacia in non parendo literis executorialibus, DD. in cap.1. vbi Abb. nu.10. Ripa 29. de iud. & nõ obstãte pręiudicio, quod ex ea infertur anterioribus creditorib. in fructibus beneficij eis assignatis, cap. pastoralis. §. verum. de appellatio. Quia non ideo est impediendus, ca. posterior. creditor, quo minus contra personã debitoris, cuius respectu non consideratur prioritas hypothecæ, vtatur hoc remedio in subsidium à iure inuento contra inobedientes, vt à communione fidelium exclusi, & fructibus beneficiorum priuati, & ad omnes actus legitimos inhabiles redditi, tãdem tædio affecti pareant mandatis superiorum, sicut vti potuisset remedio iustæ carcerationis ex qua idem præiudicium anterioribus creditoribus oriretur, iuxta notata in ca. vnico, vbi Probus nu.22. de cleric. non resid. in 6. Felin. in

lib.in

lin. in cap. cum omnes, num. 22. de constitutio. & in cap. Apostolicæ, num. 2. de exceptio. cum alijs per Couarruu. variar. lib. 3. cap. 13. nu. 8. versic. 11. cum seqq. Nec obstat quod S. fuerit admissus ab beneficium, cap. Odoardus, quia illa admissio non afficit C. quem non constat fuisse citatum saltem legitime, & potius contrarium suadetur ex appellatione per ipsum interposita a die habitæ notitiæ, quæ non admittitur, nisi in ignorante, vel in ficto contumace, Rota decis. 1. 16. de dolo, & contumac. in nouis, vltra quod sententia respectu C. esset manifeste iniusta, cum iam resolutum fuerit S. tanquam improbum, & dolosum litigantē dicto beneficio, c. Odoardus, iuuari non posse aduersus C.

114 Quinto ampliatur † in pensionario excommunicato, vt non lucretur redditus pensionis pro tempore excommunicationis, Suarez sup. n. 21. & dictum est 1. p. c. 5. a nu. 131. vbi vide.

115 Sexto ampliatur, † vt cum excommunicatus sit priuatus fructibus beneficij; sit etiam priuatus administratione bonorum eius, Abb. num. 18. Franchus 17. & Decius 22. in dict. §. verum. Nauar. cap. 27. num. 22. versic. 10. dicens, excommunicationem suspendere ab officio, & beneficio Vgolin. dict. cap. 12. §. 1. plures allegans Sayrus supra num. 31. & Suarez, num. 6. facit cap. veritatis, in fin. de dolo, & contumac.

116 Limitatur tamen prædicta conclus. primo, † vt non procedat, quando excommunicatio est nulla, nam quod nullum est, nullum producit effectum, nec dicitur quis excommunicatus, nisi excommunicatio valeat, l. 4. §. condemnatum. ff. de re iudicata, & tenent DD. citati limitatione sequenti, & Rota in vna Salamantina censurarum, 1. Iun. 1594.
117 coram Domino meo Corduba. In qua † tamen 11. Decembris, 1595. coram Domino Seraphino fuit resolutum, Onus docendi de nullitate censurarum incumbere excommunicato, & non Cap. quod ei denegauit distributiones ratione excommunicationis, & censurarum, ad decisionem Veralli, 16. libro 1. &c.

118 Secundo limitatur, vt non † procedat in excommunicato iniuste, gloss. in d. §. verum, verb. subtrahuntur, & ibi Bald. num. 20. Abbas, Franchus, Decius, & alij, Felin. in cap. Apostolicæ. de exceptio. num. 12. Borgasius, Couar. Didacus Perez, Iulius Clarus, Lancellottus, D. Ioann. Ocon supra. Vgolinus d. cap. 12. num. 4. Ioann. Guttierrez a nu. 135. Follerius in pract. criminali can. 3. par. cap. 33. num. 111. Surdus dict. titul. 1. quæst. 82. a num. 14. Henriquez libro 13. cap. 13. §. 4. & cap. 15. §. 2. Emmanuel Rodriguez supra num. 6. Vega d. casu 2. Toletus supra. Sayrus, num. 25. & 27. & Suarez d. sectio. 2. nu. 20. & alij supra relati. Qui dicunt, quod excommunicatus iniuste nō solum fructus, sed etiam quotidianas distributiones, sicut alij legitime impeditu habebit & est decis. Thanis. 26. & fuit resolutum in dicta Salamantina censurarum, 1. Iun. 1594.

119 Aiunt tamen † Vgolinus ibi, Sayrus nu. 27. & Suarez, nu. 23. quod quando distributiones alijs acquisitæ, seu adiudicatæ sunt, vt quia illis accrescunt, non sunt ab illis petendæ, sed ab eo qui author fuit, seu causa iniustæ excommun. arg. d. c. sacro, vers. cunque de sentent. excommunicatio.

120 Quod mihi non placet, † nam excommunicatio iniusta non habet in rei veritate hunc effectum priuationis fructuum, cum res quæ culpa caret, in dānum vocari non debeat, cap. 2. & ibi gloss. 1. de cōstitut. & ideo excommunicatus iniuste nunquam amisit fructus, aut distributiones etiam durante excommun. quicquid dicat idem Suarez num. 20. & consequenter illi reddendæ sunt distributiones ab ijs, quibus adiudicatæ, & etiam traditæ fuerint.

121 Quamuis † verum sit, quod appellatio ab excommunicatione, tanquam iniusta non suspendat executionem priuationis, nec sit attentata, quia excommunicatio trahit secum executionem, vt in d. §. verum, & ibi Imola, Franchus num. 21. & alij, Marāta, Lancellottus, & Ioann. Guttierrez num. 136. supra. & Duennas regul. 42. num. 8. Distributiones
122 † vero, seu fructus remanentes in mensa capitulari, ab ipso Cap. reddenda sunt excommunicato, cum constiterit, aut excōmunicationem fuisse nullam, aut nullam, etiamsi fuit sententiam, alijs diuisi, & distribut. quia ea semper est idem. l. proponebatur. ff. de iudic. Io. Guttier. d. nu. 136. in fi.

123 Sublimitatur † tamen hæc limitatio, vt non procedat in iuste excommunicato, qui fuisset in mora petendæ absolutionis, seu qui se absoluendum non curaret, qui fructus eo tempore perceptos non recuperabit, eo quod sua culpa tunc in excommunicatione jacet, ita Borgasius supra num. 17. quem refert Io. Guttierrez, num. 135. in fin. Vgolin. d. num. 4. & Sayrus d. nu. 25.

124 Sed hæc sublimitatio † mihi non placet, nam si excommunicatio iniusta non habet effectum priuationis fructuum ex se, non habebit eum, etiam si excōmunicatus fuerit in mora petēdæ absolutionis.

125 Procedit tamen † sublimitatio in distributionibus, & fructibus, qui residendo, & diuinis interessendo lucrifiunt, vt tenet Didacus Perez supra, quē refert Ioannes Guttierrez, nu. 137. in fin. idem Emmanuel Rodriguez d. num. 6. & Vega d. casu. 2. nam si per excommunicatum stetisset quin minus absolutus esset, & mora ei posset imputari in petenda absolutione, per eum staret quo minus resideret, & diuinis interesset, cum posset remouere impedimentum, & non remoueret, & per consequens non lucraretur illos fructus, & distributiones, tanquam legitime impeditus, quamuis si haberet dies absentiæ, & recreationis, lucraretur tunc in illis dictos fructus.

126 Tertio limitatur † dicta conclus. vt non procedat in Canonico, seu beneficiato excommunicato pro causa suæ Ecclesiæ maxime stante statuto de hoc, prout adest in hac Ecclesia, & in ciuitate. ita Ioann. Guttierrez sup. nu. 124. qui idem dicit in Canonico, seu alio beneficiato existente in seruitio Episcopi, nempe eius Vicario, & a fortiori Vicario Capituli sede vacante, vel Delegato Apostolico, qui ob eam causam ratione officij sui excōmunicatus. Sed ego
127 † valde dubito de tota hac limitatione, videtur enim esse contra ius Canonicum,

128 Quarto limitatur, † vt non procedat vbi consuetudo est, vt excommunicati fructus non amittant, ita Rebuff. in repetit. d. cap. postulastis. de clerico excommunicato, notab. 2. num. 84. qui consuetudine non obseruari inquit, vt clerici excommunicati beneficiorum fructibus priuentur, nisi quoad distributiones quotidianas & refert, & sequitur Vgolinus dicto cap. 12. ad fin. & eodem relato. Suarez d. sect. 2. ad fin. ait cum hoc ius positiuum sit, non esse dubium, quin potuerit per contrariam consuetudinem derogari, sibi tamen non constare talem consuetudinem vniuersalem esse, vbi tamen de illa constiterit, posse quem cum ea conformari.

129 Et quidem in Hispania † videtur esse huiusmodi consuetudo, & ita obseruari, videmus enim frequēter cle-

ter clericos habentes beneficia excommunicatos, tã
à iure, quam ab homine, & nunquam visum est, nec
auditum, nec intellectum aliquẽ restituere fructus
temporis, quo fuit excommunicatus, nec ab eorum
perceptione, & administratione se abstinere, nec ad
130 id cogi per superiores. Et solum † in Ecclesijs cathe-
dralibus, vel collegiatis, seu quasi est in vsu non cõ-
putare, seu numerare Canonicos, & beneficiatos ex-
cõmunicatos, quoad distributiones, & fructus, quos
habent in mensa, seu massa communi, sed illos pone
re extra calendarium, Hispane en descuento, quãdo
excommunicatio, seu declaratoria est intimata pun-
ctatoribus, Hispane cõtadores, quod etiam videtur
faciendum, quando esset excommunicatus noto-
rius, seu manifestus, maxime si esset notorius cleri-
ci percussor.
131 Vnde stante illa † consuetudine beneficiatus ex-
communicatus non videtur teneri restituere fructus
temporis, quo fuit excommunicatus, sed illos lucra-
ri, nec posse illis priuari, etiam per sentẽtiam, etiam
aliquo petente, cum ius nil aliud statuat, nisi priua-
tionem ipso iure: quæ tamen per dictam consuetudi
nem videtur sublata.
132 Immo & Canonicus seu præbendatus Ecclesiæ
Cathedralis excommunicatus, cuius tamen excom-
municatio, seu declaratoria non fuit intimata pun-
ctatoribus, quia forte erat excommunicatus a iure,
vel alias, & sic non fuit positus extra calendarium,
non videtur teneri restituere fructus, & distributio-
nes illius temporis, ex dicta consuetudine. Quam-
133 uis † si interfuit diuinis excommunicatus, potuerit
in pœnam priuari fructibus, & distributionibus
tunc lucratis.
134 Sed stante, quod † excommunicatus fructus amit-
tat, queritur ad quem illi pertineant? & DD. com-
muniter dicunt, quod in vtilitatem Ecclesiæ sunt
conuertendi, arg. c. penult. in fi. de clericis non resid.
& c. 2. de offic. Ordinarij in 6. ibi: Sed ipsi Ecclesię ce
dere, ita Abb. & Franch. nu. 22. & Decius 21. in d. §.
verum. Fel. in d. c. Apostolicæ, nu. 12. de except. Na-
uar. cons. 37. ad fi. de temporib. ordinat. Vgol. d. ca.
12. nu. 3 Surdus d. tit. 1. q. 82. n. 16. Tolet. sup. & Say-
rus nu. 28. (qui idem dicũt de suspenso cum gl. verb.
sub. ... ius, in c. 2. de vita & honestate clericor.) & Sua
135 rez supra num. 24. Qui tamen † existimat sub Ec-
clesiæ vtilitate comprehendi subuẽtionem pauperũ,
& egenorum, immo existimat necessarium fore, vt
aliqua pars fructuum in huiusmodi vsus expẽdatur
præsertim illa, quam secundum prudentis arbitriũ
deberet beneficiatus ipse, si conuenienter dictis fru-
ctibus vteretur, in huiusmodi elemosynas expende-
re, & hanc distributionem, si res sit publica, & preser
tim si ad forum contentiosum deducta sit ex autho-
ritate superioris, aut iudicis fieri debere: si vero sit
occulta, ab ipsomet excommunicato, eiusque arbi-
trio fieri posse, qui si huiusmodi fructus in pios vsus
expẽdat in sua Ecclesia, suæ obligationi satisfaciet.
136 Hæc Suarez. Cuius doctrina † mihi placet, quatenus
ait sub Ecclesiæ vtilitate comprehendi subuentio-
nem pauperum, quod etiam vidẽtur tenere Nauar.
cap. 25. num. 123. & Lud. Lop. 1. to. instruct. ca. 145.
dum quoad modum restituendi æquiparant perdi-
tum, seu amissum ob excommunicationem, suspen-
sionem, aut aliam quamcunque causam perdito ob
causam non recitandi, quia de similibus idem est
iudicium: at perditum ob causam non recitandi ero
gandum est in vtilitatem, seu fabricas ipsorum bene
ficiorum vel pauperum elemosynas, vt in constitu-
tione Concilij Lateranen. vltimi, & Pij V. 138. sup.
adducta 3. p. cap. 1. nu. 5. & sequitur Aulia 2. p. ca. 6.
disp. 6. dub. 2.
137 Non placet tamen, quod † Suarez ait necessa-
rium fore, vt aliqua pars fructuum in vsus, & elee-
mosynas pauperum expendatur, satis enim est in vti
litatem Ecclesiæ, seu beneficij, aut alium vsum piũ
expẽdi, nõ enim est lex, aut ratio, quę ad aliud cogat.
138 De distributionibus † autem quotidianis, & fru-
ctibus habentibus modum distributionum, dicendũ
est, vt supra 3. part. cap. 2. 24. dubio, ex num. 443.
nam vt ait Suarez sup. num. 22. & 23. distributiones
quas excommunicatus amittit, ad eos pertinere ad
quos alias pertinere solent quotiescunque amit-
tuntur à non residente, & vide dicta. 3. part. cap. 3.
dubio. 13. a nu. 36.
139 Redditus etiam pensionis † amissi ob excommu-
nicationem pensionarij remanent ipsi titulari, &
ipsi sunt restituendi, vt dictum est dict. 1. part. cap.
5. num. 133. cum ab ipso soluantur, & sit onus ei im-
positum, a quo manet liber pro tempore excommu
nicationis, &c.

C A P. XIIII.

Quod non sit suspensus, seu interdictus.

SVMMARIA.

Suspensis ab officio, vel beneficio, nõ possunt beneficia confer ri, sed illorum sunt incapaces prouisioq; eis facta est nulla, n. 1. Quamuis Suarez dicat non esse irritam, sed irritandam, n. 2, & nu. 3. ponitur decisio Rotæ, & nu. 4. allegatur alia, & idem est in interdictis personaliter, nu. 5.

In prouisionibus Apostolicis fit absolutio, non solum ab excõmunicatione, sed etiam à suspensione, & interdicto ad effectum gratiæ consequendum per illam clausulam, teque a quibusuis, &c. nu. 6.

Videbatur collationem beneficij factam clericis concubinarijs, seu fornicarijs notorijs esse nullam, nu. 7. nam ij sunt suspensi ab officio, & eorum officia audire est prohibitum, nu. 8. Ita in minoribus constituti contra aliquos, nu. 9. & 10. & n. 11. & sequen. ponitur declaratio S. Congregationis, atq; adeo si celebrãt, sunt irregulares, nu. 13. & seq. & sunt etiam suspensi à beneficio a nu. 15. & seqq.

Sed contrarium tenent alij, nempe clericos concubinarios notorios non esse suspensos, vera suspensione censura directe inducta in pœnam, sed suspensione ratione cuiusdam honestatis ab ipso canone facta ob decorem potius quam in pœnam directam criminis, vel principaliter à Deo, & à canone per approbationem, & sic celebrantes non effici irregulares, a n. 19. & seqq. Et respõdetur c. præter, & c. si qui sunt 32. distinct. & c. sacerdotes 50. distinct. & c. fi. de choabitat. clericor. a nu. 25. & seqq. *Quod magis obstat est d. declaratio S. Congregationis, nu 31.*

Dato quod ista suspensio esset vera censura de iure, potest dici eam iam non esse in vsu, à nu. 32. & seqq. & ad d. declarationem S. Congregationis dici potest respondere de iure, & non tollere consuetudinem, nu. 35.

Etiam seclusa consuetudine non teneremur hodie vitare clericos concubinarios, seu fornicarios notorios per sentẽtiam, aut confessionem in iudicio factam, aut per operis euidentiam, & notorietatem facti, nisi per iudicem fuissent publicati, & denuntiati, ex extrauagante ad euitan. scandala relata per citatos, nu. 36. Quæ etiam hoc casu procedit, & est seruanda, nu. 37.

Quod procedit etiam in concubinarijs notorijs notorietate facti, nu. 38. Quamuis in hoc contrarium teneant Cosmas, & alij, ex exceptione de notorio excommunicato posita in dict.

extra-

extrauagante iuxta literam Concilij Basilien. num. 39. Quā exceptionem habere etiam locum, & extendi paritate rationis ad suspensos, & interdictos, ita notorios, tenet Cosmas, & alij, nu. 40.

Resp. 1. d. extrauagantem non esse vsu receptam cum dicta exceptione de notorio excommunicato, sed cum sola exceptione de notorio clerici percussore, iuxta literam Cōcil. Constan. nu. 41. & 42.

Resp. 2. quod etiam retenta litera Conc. Basilien. verius est, exceptionem de notorio excommunicato non habere locum in suspensis, & interdictis notorijs. nu. 43. Nec potest dici esse eandem rationem, nu. 44.

Hodie solum tenemur euitare excommunicatū in duobus casibus, scilicet, quando est notorius clerici percussor, aut publice denunciatus specialiter, & expresse, num. 45. Quod non solum procedit in excommunicato generaliter a iure, vel ab homine, sed etiam in excommunicato ab homine specialiter, & nominatim, nam etiam iste non est euitandus, nisi sit publicatus, & denunciatus in Ecclesia, seu loco publico, num. 46. & sequent. vbi recte expenditur, & inducitur dicta extrauagans, quamuis contrarium teneant Felinus, & alij, num. 49. & 50. Et quid seruetur in Episcopatu Abulen. nu. 51.

Contra illam sententiam, quod clerici concubinarij notorij sint suspensi à beneficio, tenent alij, & vsus & consuetudo est in contrarium, nu. 52. Et supposito quod non sint a iure suspensi ab officio suspensione censura, nec etiam à beneficio, nu. 53. & supposito, quod ita essent ab officio suspensi, verius est, non esse à beneficio suspensos, nu. 54. & nu. 55. Resp. d. c. praeced. & n. 56. c. si quis amodo, 81. dist.

Esto vera esset illa sententia, quod suspensi ab officio sunt suspensi à beneficio, tamen supposito, quod clerici concubinarij notorij nō sunt ab officio suspensione, censura, non potest dici, quod sint a beneficio suspensi, n. 57. Sed absolute verius est, suspēsū ab officio, siue a iure, siue ab homine, non esse suspensum à beneficio, quoad ea, quæ competunt non interessentibus diuinis, nisi aliud constet ex mente disponentis, nu. 58. & suspensus ab officio, si intersit diuinis, quāuis peccet, lucratur distributiones, nu. 59.

Cum clerici concubinarij notorij non sint suspensi à beneficio, nec ab officio suspensione censura, saltem ex consuetudine, valebit collatio beneficij eis facta, nu. 60. Quamuis clericis concubinarijs etiam non notorijs non debeant beneficia conferri ex defectum morum, nu. 61. Nec debent præsentari ad beneficia: & si præsentarentur, & opponeretur de concubinatu, seu fornicatione, præsentatio non procederet, nisi essent emendati, num. 62.

De pœnis concubinariorum, & an sint priuandi beneficijs, remissiue, num. 63.

1 SVspensis itidem ab officio, † vel beneficio, non possunt beneficia conferri, sed illorum sunt incapaces, prouisioque eis facta est nulla, cap. cum dilectus, versic. quia nobis, de consuetud. & ibi glos. verbo, cessauimus, cap. per inquisitionem, de electión. & ibi gl. fi. in fine, & Abb. nu. 8. c. cum bonæ, de ætate, & qualitat. & ibi gl. verb. suspensi, & verb. postmodum, & Abbas num. 6. Et facit cap. fin. de clerico excommunicato, gl. etiam in cap. tanta, de excessib. Prælator. verb. irritas, & gl. in cap. cupientes, §. cæterum, de election. in 6. verb. beneficijs, in fine, Abbas etiam in cap. Apostolicæ, de exceptio. num. 8. Bertach. de Episcopo, 2. lib. 1. part. quæst. 5. Lambert. de iure patron. 1. part. 2. libro. quæst. 9. artic. 2. Coras. de benefic. 4. part. cap. 3. nu. 22. Nauarr. in man. cap. 25. num. 133. & cons. 10. de temporibus ordinat. Mayolus de irregularitate, lib. 3. ca. 19. nu. 10. Vgolinus de censuris, tab. 4. de suspensione, cap. 6. §. 7. num. 4. & cap. 8. §. 6. num. 1. Flamin. Paris. de resignatione beneficior. lib. 5. quæst. 6. nu. 84. & Candelabrum aureum de suspensione, num. 139. Lessius de iust. & iure, lib. 2. c. 34. nu. 116. & Azor. instit. mor. 2. p. lib. 6. c. 7. q. 2.

2 Quamuis † Suarez 5. tomo, disput. 26. section. 3. numer. 8. male & perperam dicat, electionem, seu collationem factam suspenso ab officio, non esse ipso iure irritam, sed irritandam, nec suspensum ab officio esse personam inhabilem, sed prohibitam, quod etiam dicit de suspenso à beneficio disput. 27. sect. 1. nu. 26.

3 Et quod suspēso à beneficia † conferri non possūt, & præsentatio, & prouisio ad eius fauorem facta non subsistat, fuit resolutum per Rotam in vna Melitē. Abbatiæ, 24. Ian. 1590. coram D. Gipsio, vt in seq. decisione.

☞ Præsentationem, & prouisionem ad fauorem D. Horatij factas, de Abbatia S. Bartholomæi, non subsistere, Domini resoluerunt, quoniam vt est in confesso apud partes, citra tamen veri præiudicium D. Horatius in 22. suæ ætatis anno tantum constitutus, vel ad sacerdotium se promoueri fecit, & sic tempore inhabili, vt habetur Concilio Trident. cap. 12. sess. 13. propterea tanquam suspensus ab executione ordinis suscepti, non potuit consequi dictam Abbatiam, quæ, vt præsupponitur, ordinem sacerdotij requirit, si quidem suspenso beneficia conferri non possunt, c. fi. de clerico excommunicato, gl. magna circa medium, in cap. tanta, de excessib. Prælator. Specul. de dispensation. §. iuxta, num. 16. declarat Abbas cap. cum bonæ, nu. 6. de ætate, & qualit. Gemin. consil. 91. num. 3. & 133. num. 2. Nec refragatur, quod iure veteri, siue communi inspecto, talis suspensio sit temporalis, & durat solum, donec promotus ad congruā veniat ętatem, c. vel nō, de tēpor. ordina. c. ex ratione, de ætate, & qualitate, notāt DD. per illum tex. in Clem. generalam, eod. tit. B. Anton. tract. de irregularitate, cap. 1. nu. 13. Et quod tempore præsentationis Horatius esset annorum 25. quia fuit per Dominos responsum nos versari in terminis constitutionis Pij Secundi, Cum ex sacrorum, qua promotus ante legitimam ætatem ipso iure suspenditur, & sic perpetuo ad tradita per Tiraq. in l. si vnquam, verb. reuertatur, nu. 144. Stephanus de Gaeta c. ad limina, §. 3. nu. 111. 30. q. 1. l. seruus C. de pœnis, c. si autem, vbi glossa in fine de cohabitatio. clericor. gloss. cap. cupientes, §. cæterum, verb. perpetuo, de elect. in 6. Abb. cap. ex literis, num. 10. de constit. Et quod prædicta constitutio de suspensione perpetua loquatur, animaduertit Rebuff. de male promotis, gloss. 10 nu. 3. Nauarr. consil. 30. in fine, & 33. de tempore. ordin. Et ratione suaderi potest, si quidem constitutio promotis extra tempora, & ante legitimam ætatem eādem pœnam imponit: sed in primo casu suspensio est perpetua, cap. cū quidam, de temp. ord. 9. Fuit insuper dictū, omnē prorsus cessare dubitationē, ex eo quod D. Horatius ordinem diaconatus ante vigesimūtertiū ætatis annū suscepit, contra dispositionē prædicti Concilij: quo circa remāsit ipso iure suspensus, vt sup. dictum est, qua suspensione stante, suscipiendo presbyteratū, sententiam irregularitatis incurrit, cap. 1. de eo, qui ordinem furtiue suscepit, Nauarr. man. cap. 27. numer. 241. & consil. 51. de tempor. ordin. quæ quidē irregularitas ipsum non capacem ad beneficia reddit, Paris. consil. 136. num. 40. libro 4. Nec legitima sua ætas superueniens tollit dictam irregularitatem, iuxta notata in cap. Neophytus, 61. distin. sed necesse est absolutio Pontificis, vt in istis terminis

voluit

voluit Stephanus de Gaeta vbi sup. nu.60. Aliquib.
etiam ex Dominis oon displicebat illud motiuum
desumptum ex cons. Nauarri 4.lib.5.de clerico excõ
municato, nempe quod ordinatus ante legitimã æta
tem, concelebrans cum Episcopo, efficitur irregula-
ris, vt latius ibi per eum.
Quæ de bona fide D.Horatij in medium afferun
tur, obstare non videntur, tum, quia non probãtur,
tum etiam, quia iuris, vel crassa ignorantia non ex-
cusat, cap. Apostolicæ, de clerico excommunic. &
Naua.cons.50. de temporib.ordi.loquitur de perso-
na, quæ circa ætatem potuit, & debuit suis parentib.
credere. Quod constitutio Pij Secundi debet intelli
gi secundum ius commune, non placuit Dominis,
quia addit nouam pœnam, vt bene deducunt infor-
mantes pro illustriss.& Reuerendis. D.Cardinali Co
lumna. Nec dicatur, constitutionem Pij Secundi, cũ
ex sacrorum, non fuisse vsu receptam, quia cum fue-
rit solemniter publicata in quinterno Cancellariæ
registrata, ac in Bullario impressa, præsumitur vsu
recepta, & qui contrarium dicit, tenetur hoc proba-
re Gozad.cons.16.nu.16. Put.decis.281.lib.1. Quid-
quid dixerit Mohedanus dec.6. cuius opinio in Ro-
ta non seruatur, eoq; magis dici debet, esse in viridi
obseruantia, quia Pontifices in eorum regulis illam
seruari mandãt, vt testatur Diaz in pract.crim.c.22.
verb.extra tempora. Ad alia, quę obijciũtur, bene re
spondent informaotes. Quæ decisio fuit confirmata
coram eod.27. Apr.1592. vt in decis. Farin.89.
4 Idem fuit† resolutum in illa Vrgellen. Canonica-
tus 3. Mar.1595.sup.adducta 2.p.c.5.nu.12.
5 Et idem est in interdictis† personaliter, gl.in d.ca.
tanta. Lambert.supr.artic.3. Coras.d.nu.22. Nauar.
d.c.25.nu.133.& Vgol.tab.5.c.13.§.1.nu.2. Lessius,
& Azor. sup.
6 In prouisionibus † vero Apostolicis fit absolutio
non solum ab excommunicatione, sed etiam a suspẽ
sione & interdicto ad effectum gratiæ consequendũ
per illam clausulam, teque à quibusuis, de qua late
cap. præced.
7 Vnde videbatur† collationem beneficij factã cle-
ricis concubinarijs, seu fornicarijs notorijs, esse nul
8 lam: nam † ij sunt suspensi ab officio, & eorum offi-
cia audire est prohibitum, cap.nullus, cap.præter, &
cap.si qui sunt.32.dist.cap.vestra, & cap.fin.de coha-
bitat. cleric.l.43. titul.6. part.1.& ibi Greg. Lopez,
Abb. in d. cap. vestra, Cosmas in pragmatica sanct.
tit.de excommunicatis non vitão.verb.suspensionis
Rebuff. in concord.titul.de publicis concubinarijs,
13.& 9.pœna, Guido Papa decis.558. Villad.de irre-
gular.c.3. nu.15. & ibi Didacus Perez. Lamb.de iu-
re patr.1. p.2.lib.q.9.art.20.Coras.3.par.cap.vltim.
num. 82. Bernard. Diaz in practica crimin. cap.79.
vbi Salzedo, Nauarrus in manuali, cap.25. a nu.77.
& cap.27. num.154. & cons.17. nu.2. de clerico ex-
communicato, Iulius Clarus §.fornicatio, num.4.&
lib.5.quæst.75.nu.3. Maiolus de irregularitate, lib.5.
cap.37. Io.Guttierrez Canonic.q.lib.1.cap.1.nu.44.
Azeuedo in l.1. tit.19.lib.8.recop.à num.61.& 109.
D. Anton.3.par.summæ, tit.27.cap.3. Syluest.verb.
concubinarius, nu.4. Armilla eodem verbo, num.5.
& verb. clericus, nu.13. Candelabrum aureum d.tit.
de suspensione, nu.19.& seqq. Zecchus de casib. reser
uatis, casu 1.de suspensione, num.19.2.casu. Vega in
summa 2.p. cap.108.casu 5.& in Espejo de curas ca.
12.nu.124. Toletus in summa lib.1.cap.47. Auila de
censuris, 3.p.disp.5.dub.2. Azor.d.lib.6.cap.7.q.5.&
Ludouicus Lopez instruct. conscien.2.to.2.p.ca.23.
9 & 31. qui id ait † procedere quoad sacerdotes, diaco-
nos & subdiaconos, nã in clericis minorib. ait, nõ in-
uenire ius, in quo id fundetur, quod etiã placet Em-
manueli Rod.in sum.1. to.c.202.num.3. Vegæ.1.p.
summæ, c. 55.casu.3.ad finem.& 2.p.d.c.108.casu 5.
& Francisco Suarez 5.to.disp.31.sect.4.n.8.& 15. &
dicit valde probabile, P. Ledes.in sum.2.p.tract.27.
c.18. 1.concl.vltimæ difficultatis, & videtur tenere
Auila. d.disput.5.in prin.& Azor.d.q.5.
10 Sed tex.† in d. ca.vestra, & in d.c.fi.generaliter lo-
quitur de clericis, quidquid dicat Suarez ibi, & etiã
de constituto in minorib. expresse loquuntur Bern.
Diaz, Didacus Perez, Nauar. Maiolus, Guttierrez,
D.Ant.Syluest. Armilla, Candelab.aut.nu.20.& To
letus sup. & videtur sequi Auila d.dub.2.
11 Et est declaratio† S.Congreg. Concilij super c.14.
ses.25. de refor. quæ sic ait: Clerici concubinarij no-
torij sunt etiam hodie ipso iure a diuinis suspensi,
prout in veteri iure sunt.
12 Quamuis † Oldradus cons.288.nu.1. id intelligat
quando est monitus, & in crimine perseuerat.
13 Atque adeo † si celebrant, sunt irregulares, c.1.de
re iudicata, & cap.1. vers.fi.de sentent.excommuni-
cat.in 6. vt tenent Abbas, Rebuff. Guid. Pap. Villa-
diego, Didacus Perez, Coras. Gregorius Lopez, Na-
uarr. Maiolus, & Azeuedo. Anton. Syluest. Armil-
la, Candelabrum, num.23. Zecchus, Auila, Azor, &
Ludouicus Lopez supra citati, & Cosmas in dicta
pragmatica, tit.de concubinarijs, §. & nihilominus,
verb. inhabiles, Bermundus de publicis concubina-
rijs, p.270. dicens communem idem Didacus Perez
in l.23. tit.3.lib.1. Ordinamenti, Matienço l.6.tit.8.
lib.5. nouæ recopil.gl.2.num.23. Abulen.in tract.de
clericis concubinarijs, concl.3. Cosmas Philiarchus
de officio sacerd.1. part. lib.4.cap.15. ad fi. Emman.
Rodrig. in summ.1. tom.c.182.nu.2. & Toletus d.
14 cap.47. verb. aduerte quinto. Qui † sequenti versic.
aduerte sexto, ait, esse etiam irregulares propter cri-
men, licet non celebrent, sed sine fundamẽto, prout
etiam Valentia 4.to.disp.7.q.18.puncto 1.circ.fi. qui
etiam concubinarium occultum vult esse suspensũ
ab executione sacri ordinis, & illum exequentem in-
currere irregularitatem.
15 Et dicti clerici† concubinarij, seu fornicarij no-
torij non solum sunt suspensi ab officio, sed etiam à
beneficio, secundum Abbatem, num.8.& Corasium
supra, & Bermun. fol.161. qui dicit communem,
Gregor. Lopez verbo fijo, Bernard. Diaz num.2.&
ibi Salzedo litera B. Azeuedo d.nu.61. Syluest.supr.
num 4. & Toletum d.c.47. vers.aduerte quarto, qui
citat etiam Archidiaconum, & Turrecrematam in
d. cap. præter.
16 Quæ sententia videtur † probari ex d.cap.præter,
ibi: Neq; partem ab Ecclesia suscipiat, & ibi gl.verb.
ab Ecclesia, illa enim verba videntur denotare non
solum imponi suspensionem ab officio, sed etiam à
beneficio in pœnam delicti, Vgoli.tab.4.c.6.§.3. ibi:
Nam in eod.c.præter.
17 Secundo videtur † probari ex cap.si quis amodo,
18 81. dist. Tolet.sup. Tertio probatur, † vt Corasius
ait, ex eo quod suspensus ab officio propter graue
crimen, videtur suspensus à beneficio, Abb. in c. ve-
stra, nu.8. Couarruu.in 4.2.p.c.6.in princ.nu.14. Ar-
milla verb. suspenso, nu.11. Valentia 4. tom.disp.7.
q.18. puncto 1. Zecchus d.casu 1.de suspensione, nu.
14. Lud. Lopez d.2.to.2.p.c.31.& 39. Vega in sum-
ma 2. p. c.108. casu 3.& in Espejo de curas, c.12.nu.
104.& 105.
19 Sed contra † prædicta tenent Couar.in Clemen.si
furiosus, 1.par.§.1.nu.5. Salzedo ad Bernardũ Diaz,

d.c.89. Ioan. Guttierrez d.c.7.nu.85. D. Ioannes Ve-
la de pœnis delictor, c.6. vers. sed eorum sententiā, &
Vgolinus de irregularitate, cap.43.§.3. cum Innocē
tio, Ioanne Andrea, Speculat. Card. Imola, Archidia
cono, & Nauarro in cap. si quando, de rescript. quos
citat ibi Couar. nempe, clericos concubinarios, seu
fornicarios notorios nō esse suspēsos vera suspensio-
ne censura, nec celebrantes effici irregulares, quia id
20 iure non cauetur. Nec obstare † regulam textus in
d.cap.1. quod suspensus celebrans efficitur irregula-
ris, quia respondent, eam procedere in suspensione
ab homine, vel a iure directe inducta propter deli-
ctum in eius pœnam, quæ est vere censura, secus in
ea, quæ ratione cuiusdam honestatis ab ipso canone
fit ob decorem potius, quam in pœnam directam
criminis, & ipsius delinquentis, qualis est ista cleri-
ci concubinarij notorij, quæ non est vera censura.
Ita Couarruuias ibi, quem Salzedo, Ioannes Gut-
tierrez, Dominus Ioannes Vela, & Vgolinus sup. se-
quuntur.
21 Vel potest † responderi cum Innocentio in cap.
fin. de clerico excommunicato, nu.3. quod notorius
fornicator, seu concubinarius non est suspensus prin
cipaliter à canone, sed à Deo, & a Canone per ap-
probationem, quod ex eo apparet, quod quam cito
pœnitet, licite celebrat, dicto capit. si qui sunt, &
dicto capit. fin. de cohabitat. clericor. licet per Ca-
nonem in odium criminis aliquid adiectum sit, quod
euitetur ab alijs, & idem videtur etiam velle Vgoli-
nus supra.
22 Et ita † Lambert. dicta 1. parte, 2. libro, quæst.9.
artic.20. num.21. ait, quod omisso casu sententiæ,
per quam suspendatur concubinarius, non dicitur
23 suspensus suspensione censura, † & nullam esse pro-
priam suspensionem ipso iure latam, dicit proba-
bile Suarez sup. a nu.11. respondens iuribus in con-
trarium.
24 Quamuis Ludouicus † Lopez supra dicat, istam
suspensionem propriam esse, & non solum ratione
honestatis, sed in pœnam, vt insinuare (inquit) vi-
detur d. cap. præter, ibi, Præcipimus, & omnino
contradicimus, vt missas non cantet, &c. per quæ
25 videtur imponi suspensio directe. Sed eis potest †
responderi iuxta dicta, omissa interpretatione Sua-
rez supra numero 12. quod præcipitur, & omnino
contradicitur publico concubinario, vt non cele-
bret ratione honestatis, & ad euitandum scanda-
lum, vel, vt dicit Innocentius, in approbationem
suspensionis, qua suspensus est a Deo propter pec-
26 catum. Et idem † potest responderi ad dictum cap.
si qui sunt, in princip. omissa explicatione Suarez
ibi numero 13. Quod confirmatur, nam etiam de
fornicario occulto videtur accipiendus ille textus
in principio, cum generaliter & indistincte loqua-
tur.
27 Et ad cap. sacerdotes, 50. dist. ibi: Non possunt sa-
cerdotis habere honorem, &c. respondetur, ista ver-
ba non importare pœnam ipso facto incurrendam,
quia intelligi possunt de pœna imponenda per sen-
tentiam, Suarez d. nu.13.
28 Magis † obstant illa verba dicti cap. præter, Neque
partem ab Ecclesia suscipiat, quæ videntur denota-
re, vt dictum est, non solum imponi suspensionem
ab officio, sed etiam à beneficio in pœnam delicti,
sed eis infra satisfiet, nu.15.
29 Magis etiam † videtur obstare textus in d. cap. fin.
de cohabitat. clericorum, ibi, Quia quantum ad
alios suspensus non est, nisi peccatum huiusmodi
sit notorium per sententiam, seu confessionem fa-
ctam in iure, aut per euidentiam rei, quæ tergiuersa-
tione aliqua celari non possit. Apparet ergo, con-
cubinarium notorium suspensum esse non tantum
quoad se, sed etiam quoad alios, & sic suspensione
censura, quæ suspendit quoad alios.
30 Sed potest † responderi, dici suspensum quoad
alios, non quia sit suspensus suspensione censura,
sed quia alij prohibentur ab eo audire diuina. Quod
31 magis † obstat est dicta declaratio S. Congregationis
Concilij, quæ videtur amplecti, & canonizare com-
munem sententiam.
32 Sed dato, quod ista suspensio esset vera † censura
de iure, potest dici eam iam non esse in vsu, vt di-
cunt Sotus in 4. dist. 1. quæst. 5. art. 6. circa secun-
dum argumentum diui Thomæ, & distinct. 13. q.
1. artic. 9. circa finem, B. Medina in summa, lib.1.
capit. 11. §. 8. & cum eo Emmanuel Rodriguez in
summa 2. tomo, capit. 67. numer. 1. Vega 2. parte
Summæ, capit. 108. caso 5. & in Espejo de curas
capit. 12. numer. 124. Henriquez lib.9. capit. 25. §.
13. in glos. lit. S. & lib.13. cap.5. §.3. in fine, & capit.
31. §.3. glos. lit. P. & capit. 36. & Valentia dicto 4.
tomo disput.3. quæst.5. puncto 3. & disput. 6. quæst.
10. puncto 5. qui ait, illam prohibitionem audien-
di diuina à concubinarijs notorijs esse antiquatam,
& eneruatam consuetudine contraria, Nunno 3.
parte, quæst. 64. articul. 6. & nouissime Suarez d.
33 sectio. 4. numer. 10. Qui ait, † id etiam videri aper-
te supponi in Concilio Tridentino sessione 25. cap.
14. de reformatione, vbi varias pœnas imponit cle-
ricis concubinarijs, & nullam mentionem facit de
suspensione ab ordine ipso facto incurrenda, vt
etiam considerauit Henriquez d. capit. 36. dicens,
consuetudinem interpretari, ob notorium concu-
binatum non incurri suspensionis censuram ante
nouam iudicis monitionem. Et Concilium Tri-
dentinum dicto capit.14. & sessione 21. capit. 6. re-
nouans pœnas iuris solum iubere, illum puniri per
iudicem. Et Auila de censuris 2. parte, capit.6. dis-
put.2. dub. 5. & 3. parte, disputat. 5. dub.2. vbi ait,
Canones citatos abrogatos esse per contrariam con
suetudinem, & sic modo clericos concubinarios nō
esse ipso iure suspensos, & probari efficaciter ex
Tridentino dicto capit. 14. vbi loquens de clericis
concubinarijs, ait, quod præmissa monitione sunt
suspendendi. Sed & Vgolinus dicto capit. 32. §. 3.
pro sententia Innocentij, & Couar. adducit dictum
capit. 14. Concilij, dicens, per eum canonem In-
nocentij opinionem verissimam censere, vt scilicet
suspensio illa, suspensio à Deo sit, & non species
censuræ Ecclesiasticæ, quoniam sancta synodus
eodem capit.14. recensens pœnas, quas vult inferri
in clericum concubinarium, suspensionem ab ordi
ne etiam proponit: at si antiquo iure concubina-
rius clericus suspēsus esset, frustra & inutiliter man
daretur ibi, vt ab ordine suspenderetur, ex quo vbi
suspensus est ab omni officio, & ab ordine pro sus-
penso haberetur. Sed istæ considerationes eliдun-
tur ex dicta declaratione Sanctæ Congregationis.
Et præterea respondetur, Concilium ibi non lo-
qui in specie de clericis concubinarijs notorijs,
sed de quibuscunque clericis concubinarijs, pro-
ponendo pœnas illis imponendas pro secunda,
terna & quarta vice, & quod pro prima vice pu-
niantur pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ec-
clesiarum impositis, nec tollit pœnas alias ipso iu-
re impositas. Sed quidquid sit de hoc, dicta sus-
pensio non videtur esse in vsu, vt dicunt prædicti
34 authores. Quamuis † Ludouic. Lopez d. capit. 31.
dicat,

dicat, dubium esse, an in omnibus prouincijs sit in vsu hæc suspensio, vel non, & ideo standum esse vsui prouinciæ.

35 Et ad dictam † declarationem S. Congregationis, quę omnibus supradictis obstare videtur, dici potest, respondere de iure, & non tollere consuetudinem, si qua est.

36 Præterea etiam seclusa † consuetudine, non teneremur hodie vitare clericos concubinarios, seu fornicarios notorios per sententiam, aut confessionem in iudicio factam, aut per operis euidentiam, & notorietatem facti (sicut antea tenebamur, ex iuribus adductis, siue esset vera suspensio censura, siue non) nisi per iudicem fuissent publicati, & denunciati. Et extrauagan. ad euitanda scandala, relatam per Felin. in cap. Rodulphus, de rescriptis, num. 39. Nauarr. in cap. 1. §. laboret, num. 10. de pœnitentia, distin. 6. & in manuali, cap. 27. num. 35. Couar. in cap. alma mater, 1. parte, §. 2. num. 7. Paz in praxi, 1. tomo, 5. tempore, nu. 72. Ioannes Guttierrez canonicar. quæstion. lib. 1. cap. 1. in princip. Vgolin. de cẽsuris, to. 1. cap. 13. §. 7. nu. 1. D. Anton. 3. par. tit. 25. cap. 3. Syluestrum, excõmunio, 5. nu. 7. Sotum in 4. dist. 22. q. 1. art. 4. Aragon 2. 2. q. 10. art. 9. Cosmam Philiar. 1. par. lib. 3. cap. 11. Toletum lib. 1. c. 12. Sairum de censuris lib. 2. cap. 12. nu. 6. Suarez 5. tomo, disp. 9. sect. 2. & alios.

37 Quæ etiam hoc † casu procedit, & est seruanda. Cosmas in pragmatica sanctione, tit. de excommunicatis non vitand. verb. suspensionis, Nauar. d. §. laboret, num. 10. Couar. d. §. 2. nu. 10. Espino. de testamen. gl. 3. nu. 43. Humada ad Gregorium Lopez in l. 43. tit. 6. partita 1. glo. 2. Ioannes Guttierrez d. cap. 1. nu. 45. & lib. 2. cap. 7. nu. 85. Azeuedo in l. 1. tit. 15. lib. 8. recopil. nu. 65. & Cenedo collectanea 19. ad decretum, D. Anton. vbi sup. & 2. par. tit. 9. cap. 10. §. 1. Maior in 4. dist. 9. in fine. Adria. in eodem 4. de Eucharistia, quæst. penult. M. Ledesma 1. p. 4. quæst. 5. art. 6. dub. 9. Angel. verb. missa, Syluester eod. ver. 2. quæst. 3. Gras. lib. 4. cap. 11. nu. 9. Zecchus d. casu 1. de suspensione, nu. 19. 2. casu. Henriq. lib. 13. cap. 5. §. 3. Ludouic. Lopez 2. to. instruct. cons. c. 78. Emman. Rodrig. in summa, 1. tomo, c. 82. sub nu. 6. P. Ledesma 1. par. sum. de Euchar. c. 27. circa fin. Vega in Espejo de curas cap. 12. nu. 124. Sairus d. cap. 12. nu. 20. & Suarez 3. tomo, disp. 18. sect. 1. & disput. 88. sect. vltima, circ. fin. & 5. to. disput. 31. sect. 4. nu. 6. & Nunno sup. & Auila d. dub. 5. Azor d. q. 5. Cabrera 3. par. D. Thomæ q. 64. art. 6. disp. 2. nu. 7. & 8.

38 Quod procedit † non solum in concubinarijs notorijs per sententiam, aut confessionem in iudicio factam, sed etiam in notorijs notorietate facti, ita vt nulla tergiuersatione possit celari.

39 Quamuis in hoc † contrarium teneat Cosmas in pragmatica sup. ex exceptione de notorio excommunicato, posita in d. extrauag. iuxta literam Concilij Basiliensis acceptata in dicta pragmatica sanctione, & renouata in Concilio Lateranens. sub Leone X. sess. 11. & in concordatis inter eum, & Franciscum primum Galliæ Regem, vt per Nauar. d. c. 27. nu. 35. Vgolinum, Philiarcum, & alios supra, quæ ita se habet, Aut si aliquem ita notorie excommunicationis sententiam constiterit incidisse, quod nulla possit tergiuersatione celari, aut aliquo iuris suf-
40 fragio excusari. Quam exceptionem † de notorio excommunicato habere etiam locum, & extendi paritate rationis ad suspensos, & interdictos ita notorios, vt nulla possit tergiuersatione celari, tenet Cosmas sup. d. verb. suspensionis, & verb. excommunicationis, Nauar. in d. §. laboret, à nu. 10. Ioan. Guttierrez d. cap. 1. nu. 43. & 45. & Vgolinus supra, nu. 9. & in proposito, licet confuse Didacus Perez ad Villadiego de irregularitate, c. 3. nu. 15.

41 Sed respondetur † primo, dictam extrauagantem non esse vsu receptam cum dicta exceptione de notorio excommunicato, iuxta literã Concilij Basiliẽ. sed cum sola exceptione de notorio clerici percussore, iuxta literam Concilij Constantiensis, quę sic ait: Saluo, si quem pro sacrilega manuum iniectione in clericum sententiam latam a canone adeo notorie constiterit incurrisse, &c. Ita Nauar. d. c. 7. nu. 35. & cons. 1. de constitutio. q. 24. & post alios Ioan. Guttierrez d. cap. 1. nu. 7. & 14. Zerola in praxi Episcopali, 1. par. verb. excom. causa formalis, 3. dubio, & 2. par. verb. excommunicatio, §. 9. Soto in 4. dist. 22. q. 1. art. 4. Magister Ledesma 2. parte 4. quæst. 25. art. 1. Aragon supra. Angles de excommunicatione, art. 2. 3. difficultate, Cãdelabrum aureum de excommun. ex nu. 70. Gras. lib. 4. c. 11. ex num. 1. ad 5. Valentia 3. to. disput. 1. q. 12. pũcto 2. 4. assertione, & 4. to. disp. 7. q. 17. puncto 2. Henriq. d. lib. 13. cap. 5. §. 3. Ludou. Lopez 2. tomo 2. part. cap. 15. & 16. Vega in sũma 1. parte, c. 85. casu 78. & in Espejo de curas, d. c. 12. nu. 90. P. Ledesma 1. par. summæ de excom. c. 6. 3. conclusione, Toletus d. cap. 12. Sairus d. lib. 2. cap. 12. n. 9. & Suarez 5. tomo dicta disput. 9. sect. 2. nu. 5. Auila de censuris, 2. par. c. 6. disp. 2. dub. 2.

42 Quamuis Vgolinus † supra nu. 7. dicat, hunc vsum non probari. Sed re vera ita videtur, nam omisso, quod in terris hæreticorum fideles communicant absque scrupulo cum hæreticis notorijs excommunicatis, quod propter multitudinẽ illorum & necessitatem communicandi, & negotiandi poterat excusari, vt ait Nauar. d. nu. 35. & d. q. 24. Emmanuel Rodrig. d. 1. tomo, c. 82. nu. 6. & Valentia d. 3. tomo, disput. 1. q. 10. puncto 5. nunquam videmus alios excommunicatos quantumuis notorios ante declarationem & publicationem euitari.

43 Secundo respondeo, quod etiam † retenta litera Cõcilij Basilien. verius est exceptionem de notorio excommunicato non habere locum in suspensis, & interdictis notorijs, nam si dicta constitutio id voluisset, vtique expressisset, & non faceret mentionem solum de excommunicatis, sed etiam de suspensis, & interdictis, vt fecit in versic. per hoc tamẽ, & exceptio firmat regulam in casibus non exceptis, nec a verbis recedendum est sine manifesta ratione, cap. ex literis, 1. de sponsalib. l. non aliter, ff. de legat. 3.

44 Et præterea non potest † dici, esse eandem rationem, nam magis exosi sunt excommunicati, quam suspensi, & interdicti, vt patet, & sic solum excepit notorios excommunicatos tãquam magis odiosos, quia nulla est maior pœna in Ecclesia excommunicatione, cap. corripiantur. 24. q. 3. cap. per venerabilem, qui filij sint legitimi, glos. verb. tantam, in cap. sacro, de sententia excommunic. quam sententiam valde probabilem ait Suarez vbi sup. nu. 14.

45 Vnde hodie solum † tenemur euitare excommunicatos in duobus casibus, scilicet, quando est notorius clerici percussor, aut publice denunciatus
46 specialiter, & expresse. Quod non solum † procedit in excommunicato generaliter à iure, vel ab homine, sed etiam in excommunicato ab homine, specialiter & nominatim: nam etiam iste non est euitandus, nisi sit publicatus, & denunciatus in Ec-
47 clesia, seu loco publico. Quamuis † enim dicta extrauagans solum videatur loqui de excommunicato

generaliter a iure, vel ab homine, tamen cum in illo non contineatur, quod sit a iudice specialiter declaratus, incidisse in talem excommunicationem generalem, sed vlterius requirat publicationem, & denunciationem, manifestum apparet etiam in excõmunicato nominatim requiri denunciationem, ex dict. cap. extrauag. nam idem est esse quem specialiter & nominatim excommunicatum, & esse specialiter & nominatim declaratum, incidisse in aliquã excommunicationem generalem iuris, vel homi-
48 nis. Et hanc † sententiam tenet Cosmas supra verbo generaliter. Nauarr. in d. §. laboret, a num. 22. & d. cap. 27. nu. 35. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 2. num. 7. Paz in praxi, 1. tomo, 5. tempore, num. 76. Espino, de testament, gloss, rub. 11. part, num. 65. Ioannes Guttierrez d. cap. 1. nu. 29. Zerola d. 1. part, verb. excommunic. causa formalis. 3. & 4. dub. & 2. parte, verb. excommunicatio, §. 9. Frechilla de excommunicatione, 2. par. artic. 6. num. 1. & 2. & 3. par. artic. vnic. nu. 7. & Collantes in pragmatica agricolarum, lib. 2. cap. 14. num. 1. Armilla verb. excommunicatio, nu. 6. Caietanus in summa, verb. absolutionis impedimenta, & verb. excommunicatio, ad finem, Palatios in 4. distinct. 18, disputa. 1. B. Medina in summa, lib. 11. ca. 11. §. 6. Catechesis Neapolitana lib. 5. cap. 14. directorium curatorum, ca. 10. §. 3. Polancus in directorio confessarij, pag. 131. Candelabrum aureum de excommunic. num. 75. Graf. d. lib. 4. cap. 11, nu. 1. & 2. Ludouicus Lopez instructo. conscien. 1. tom. cap. 26. 38. & 58 & 2. tom. 2. p. cap. 15. & 16. Henriquez d. lib. 13. cap. 5. §. 1. Emman. Rodrig. d. cap. 82. num. 7. Vega in sum. 1. part. cap. 6. casu 46. & c. 85. casu 78. & in Espejo de curas. cap. 12. nu. 90. P. Ledesma d. cap. 6. de excommunicatione. 3. cõclusione Sayrus d. lib. 2. cap. 12. nu. 16. & Suarez d. 5. to. disput. section. 2. nu. 8. Cabrera, nu. 4. Auila sup. dub. 3. qui dicunt ita communi vsu, & consuetudine, quę est optima legum interpres, receptum esse, non tamen recte expendunt dictam extrauagantem, nec eã inducunt, vt sup.

49 Quamuis † Felin. in d. cap. Rodulphus, nu. 39. versic. primum colligo, contrariam sententiam teneat, ex illo verbo, generaliter, de quo in dict. extrauag. & Adrianus in 4. de Eucharistia, cap. viso, de impedimentis, versic. quantum ad 3. & de confessione, dubio, 9. Ioannes de Medina de confessione, quæstio. 22. P. de Soto de cõfessione, lectione 6. & de excommun. lectione vlt. quam de iure scripto, veriorẽ censuit Vgolin. sup. nu. 8. & videntur tenere Sotus, & Valentia sup. Victoria in sum. de excommun. nu. 339. alias 10. Philiarc. d. c. 11. & 13. Summa corona 3. p. c. 10. de censuris, seu excommun. nu. 87. & alij
50 Theologi, † Et quamuis Toletus d. c. 12. dicat denunciari dici quando declaratur a iudice, cum contraxisse excommunicationem. Quod conuincitur ex illis verbis extrauagantis, Publicata, vel denunciata. Ex quib. apparet, requiri publicam denunciationem ad illum effectum euitandi.

51 In hoc tamen † Episcopatu Abulensi videtur receptum, parochos, quibus intimata est excommunicatio, seu declaratoria contra aliquem, eum euitare in diuinis, etiam ante publicationem, & denũciationem, quam multi parochi non faciunt.

52 Rursus † contra illam sententiam Abbatis, Corasi & aliorum, de qua supra nu. 15. quod clerici concubinarij, seu fornicarij notorij sunt suspensi a beneficio, tenent Hostiensis, & Butrius in cap. sicut, de cohab. cler. & etiam vsus, & consuetudo est in contrarium.

53 Et supposito, quod non † sint à iure suspensi ab officio, suspensione censura, consequenter dicendum videtur, nec etiam à beneficio esse suspensos. Nã dicere, quod in d. c. præter ponitur directe in pęnã delicti suspensio a beneficio, non vero ab officio, non videtur recte dictum, nam eodem modo, & eodem tenore, & sub eadem clausula loquitur de vtroque.

54 Immo etiam supposita † communi sentẽtia, quod sunt ab officio suspensi suspensione censura, verius existimo, non esse a beneficio suspensos, quia non est augenda poena sine necessitate.

55 Nec obstat † textus in d. cap. præter, ibi. Neque partem ab Ecclesia suscipiat, qui fortiter vrget. Nã respondetur, quod illa verba intelliguntur de parte quæ datur interessentibus diuinis officijs, sicut sunt distributiones quotidianæ, & Præbendæ Ecclesiarum habentium collegium, seu conuentum, quæ residendo, & diuinis interessendo solent lucrifieri, cap. olim tibi, de verb. signif. nam cum isti concubinarij non possint diuinis interesse, consequenter non deberent lucrari dictam partem. Et quod ita intelligenda sint illa verba, videtur colligi ex verbis præcedentibus, ibi: Neque in presbyterio ad diuina officia cum his, qui præfatæ constitutioni obedientes fuerint, maneat. Et statim sequitur: Neque partem ab Ecclesia suscipiat, quasi dicat: Et cum nõ possit cum alijs interesse diuinis, partem ab Ecclesia non suscipiat, &c. Et ex seq. verbis in versic. præcipientes.

56 Nec obstat secundum † fundamentum dictæ sententiæ, ex cap. si quis amodo, 81. distinct. nam vltra quod potest eodem modo intelligi, respondetur, quod loquitur ille textus de suspensione, seu priuatione ferenda per sententiam, nec agit de notorio concubinario.

57 Non obstat tertium † fundamentum: nam esto vera esset illa sententia, quod suspensi ab officio sunt suspensi à beneficio, tamen supposito, quod clerici concubinarij notorij non sunt ab officio suspensi vera suspensione censura, non potest dici, quod sit a beneficio suspensi.

58 Item absolute verius † existimo, suspensum ab officio, siue a iure, siue ab homine non esse suspensum a beneficio, quoad ea, quæ competunt non interessentibus diuinis, nisi aliud constet ex mente disponentis, vt docent Bonifacius in Clem. finali de poenis, num. 48. Nauarrus in manual. cap. 27. nu. 160. & consil. 41. num. 2. de homicid. Didacus Perez in l. 1. tit. 1. lib. 5. ordinamenti, versic. in oppositum, & Vgolinus recte probans, tab. 4. de suspensione, cap. 6. §. 3. Perez de Lara de anniuers. & Capel. lib. 21. cap. 8. num. 13. Candelabrum Aureum de suspensione, num. 156 Ludouic. Lopez 1. tomo instructorij, cap. 247. Henriquez in summa lib. 13. cap. 32. § 3. Toletus lib. 1. cap. 43. 5. regula. & cap. 45. sub 4. effectu, Sayrus lib. 4. cap. 5. num. 16. Suarez dicens communem, & veriam sententiam, d. 5. to. disp. 27. sect. 3. & late Thomas Sanchez de matrimonio, lib. 3. disp. 51.
59 qui recticait, † supensum ab officio si interfit diuinis, quamuis peccet, lucrari distributiones, cum Petro de Nauarra de restitutione lib. 2. cap. 2. num. 243. & dixi cap. præcedenti, num. 91. & 92. & Auila 3. part. disput. 2. dubio 1. 6. conclusione, qui ait, posse interesse diuinis, & canere in choro, sicut laicum, vt infra 11. c. vlt. à nu. 50.

60 Cum ergo clerici † concubinarij notorij non sint suspensi a beneficio, nec etiam ab officio suspensione censura, saltem ex consuetudine valebit collatio beneficij eis facta, iuxta tradita. sup. c. 8. à nu. 37.

Quam-

61 Quamuis clericis†concubinarijs etiam non noto
rijs, non debeant beneficia conferri ex defectu mo-
62 rum, vt ibi in princip. Nec etiam †debent huiusmo
di clerici præsentari ad beneficia, & si præsentarē-
tur, & opponeretur de concubinatu, seu fornicatio-
ne, præsentatio non procederet, nisi essent emenda-
ti, vt per Lamber.d.1.p.2.lib.quæst.9.artic.20.num.
21.& 22.
63 Et de pœnis†concubinariorum, & an sint priuan
di beneficijs, vide infra c.1.p.c.vlt.dub.6.

C A P. XV.

De beneficijs certis personis, seu certo generi personarum debitis.

S V M M A R I A.

CVm sint aliqua beneficia quæ ex fundatione, vel alias sūt debita certis personis, seu certo generi personarum, illis, & non alijs sunt conferenda, vnde eorum collatio dicitur necessaria, nu.1. vt cum debent conferri filijs patrimonialibus, vel clericis eiusdem Ecclesiæ, vel cum ad Capellaniam vocātur consanguinei fundatoris, nu.2.

Istam conditionem recte potest fundator apponere, nu.3. & est omnino seruanda in prouisione beneficij, nu.4. & 5. vbi ponitur decisio Rotæ. Et aliter facta præsentatio, seu prouisio de non habente prædictam qualitatem parentelæ, seu consanguinitatis, est inualida, nu.6.

Id accipiendum est contradicente, & opponente se aliquo cōsanguineo, & sibi fieri prouisionem petente, alias enim præsentatio, seu prouisio alteri facta sustineretur nisi aliter dicatur ex defectu potestatis, quia potestas conferendi erat concessa cū limitatione, nu.7. & 8. vbi ponitur decisio Rotæ.

Permutatio etiam de tali beneficio facta cum alio non habente prædictam qualitatem parentelæ, seu consanguinitatis, non valeret, seu potius annullaretur, contradicente, & opponente se aliquo consanguineo, nu.9.

Quod dicitur, valere collationem factam non habenti qualitatē requisitam, si aliquis qualificatus non petit collationem sibi fieri, non est verum in beneficijs, quæ sunt conferenda personis qualificatis non ob respectum & fauorem personarum, sed Ecclesiæ & beneficij, vt graduatis in communi, vel habētibus talem ætatem, seu ordinem, nu.10.

Quamuis sustineatur prouisio facta non habenti qualitatem consanguinitatis, seu aliam similem requisitam ob respectum & fauorem personarum, si aliquis consanguineus, seu qualificatus non petit sibi fieri prouisionem, & prosequitur: tamen si is petit à patrono, quod eum præsentet, & patronus non vult, tenetur illi ad restitutionem damni, seu interesse, quamuis ille non velit litigare, seu prosequi litem, &c. Sicut conferens alteri, quam ciui beneficium patrimoniale, tenetur ad restitutionem, nu.11.

Quando beneficium debet conferri certæ personæ, seu certo generi personarū, intelligitur data habilitate talis personæ, & si illa idonea sit, non alias. Et quælibet dispositio quantumuis generalis, recipit interpretationem de habilitate, nu.12. & sic inhabilis non potest optare, ex Rota nu.13. & nu.14. ponitur alia resolutio Rotæ ad id: sed id de optione intelligendum est quando mutatur titulus beneficij, secus vbi non mutatur, sed optio fit tantum quoad Præbendam temporalem, nu.15.

Quando vocantur consanguinei fundatoris ad beneficium, seu Capellaniam, an satis sit præsentare quemlibet consanguineū, an debeat præsentari proximior. a nu.16. & seqq. resoluitur, quod debet præsentari proximior Et respondetur l. vnum ex familia, §. si de falcidia, *An attendatur proximitas respectu fundatoris, an respectu vltimi Capellani a nu.19. resoluitur respectu fundatoris, nu.20.*

An in æquali gradu sit præferendus consanguineus ex linea masculina, seu ex parte mariti, a num.21. resoluitur, quod non, num.22.

Quomodo sit facienda computatio graduum, an secundum canones, an secundū leges, à nu.23. resoluitur secundum leges, nu.24. & seqq.

Quomodo sit probanda consanguinitas, seu parentela fundatoris in proposito, a nu.28. Resoluitur probari per indicia & coniecturas, seu communem reputationem, & famam: nec requiri probationem per gradus distinctos, nisi agatur de probanda consanguinitate restricta ad certum gradum, seu intra certum gradum, aut detur concursus alterius, & adducuntur resolutiones, & decisio Rotæ, nu.29. & seqq.

Descendentia antiqua probatur per enuntiatiuam plurium instrumentorum diuersorum notariorum, quia æquipollet famæ, quæ sufficit ad probationem huiusmodi descendentiæ, numer.32. & descendentia probatur per fidem libri baptismi, addito aliquo adminiculo, ex Rota, num.33. Non vero sufficit ad probationem descendentiæ etiam antiquæ vna enunciatiua, sed ad minus requiruntur duæ de antiquo emanatæ à diuersis personis non suspectis, num.34. vbi ponitur decisio Rotæ.

Parentela antiqua probatur per testes de auditu: & in antiquis testes de auditu probant plene, nu.35.

An quando vocantur ad Capellaniam consanguinei fundatoris, seu qui sunt de eius parentela, genere, seu familia, censeantur etiam vocati spurij, seu illegitimi, & descendentes ex illis? & videtur, quod non, nam non dicuntur, nec sunt de familia, agnatione, domo, seu casata, num.36. neque etiam de parentela patris, num.37. nec cum illis est cognatio, consanguinitas, aut coniunctio ex parte patris, num.38. & ideo appellatione coniunctorum non veniunt, numero 39. Sed distinguitur, an sint apposita verba iuris, seu ciuiliter significantia, & tunc illi veniant, & comprehendantur, à numer.40. & sequent. Et cum vocatur consanguineus proximior, præferuntur remotiori legitimo, numero 47. & idem in legato pio, numero.48.

Naturales attenta consuetudine, seu lege particulari, quæ gaudent nobilitate parentum, vt in Hispania sunt de familia, domo, seu casata paterna, genere, & agnatione: & sic naturales, & descendentes ex eis veniunt vocatione eorum, qui sunt de familia, domo, &c. nisi subiecta materia aliud importet, vt successio maioratus, seu iurispatronatus, num.49. 50. & 51.

Illegitimi etiam spurij ex parte matris sunt de eius parentela, genere, & cognatione, & sic censētur vocati ad Capellaniam, num.52.

Circa materiam huis cap. remissiue, nu.53.

Refertur quod tradit Gonzalez in prædicta quæstione, & quædam decisio Rotæ, nu.54.

1 DEnique cum sint aliqua beneficia, †quæ ex fun-
datione, institutione, statuto, consuetudine,
vel priuilegio sunt debita certis personis, seu certo
generi personarum, illis, & non alijs sunt conferen
da huiusmodi beneficia, vt notum est, vnde eorum
collatio dicitur necessaria, vt supra dictum est 5.par.
2 cap.7. num.73. Vt cum † verbi gratia beneficia de-
bent conferri filijs patrimonialibus, seu natura-
libus loci, vel Præbendæ alicuius Ecclesiæ, debent
conferri portionarijs, seu clericis eiusdem Ecclesię,
vel cum ad Capellaniam vocantur consanguinei
2 fundatoris. Quam † conditionem recte potest te-
stator seu fundator apponere, ad l. in traditionibus,
ff. de pactis. Felin. in tract. quando literæ Apostoli-
cæ, sub nu.1. vers. corborari potest. Rochus de iure
patron. verb. honorificum, q.18. ad fin. Lamber.3.p.
2.lib.q.5.art.4.nu.8.& 11. Coua. in reg. peccatum, in

6.2.p.§.7.nu.5. Didac.Perez in l.1.tit.6.lib.1.ordin. verti, ex quibus infero, Ioan.Guttierrez cõs.2.nu.3. & Cano.q.lib.2.c.11.nu.37. Hoteda de incompatib. benefic.c.23.nu.132.& c.24.nu. 107.Azeuedo l.14. tit.3.lib.1.nu.13.Cenedo collect.89.ad decretales,& nouissime post hæc Perez de Lara de anniuers. & capel.lib.2.c.2.1.nu.1.& Azor.instit.moralium 2.p.
4 lib.6.c.4.q.25. Et sic huiusmodi † conditio & forma in fundatione apposita est omnino seruanda in prouisione beneficij secundum ipsos. Et fuit resolutum in vna Cæsaraugustana Capellaniæ, 16. Mart.1587, coram illustrissimo Seraphino, vt in decis.seq. Fuit
5 resolutum,† sententias de partibus esse reuocandas, cum adiudicent Capellaniam Bartholomæo contra formam cõtentã in fundatione iurispatronatus, in qua fundator voluit, quod præsentaretur vnus ex cõsanguineis descendentibus ex cognatione sua, cap. decernimus,16.q.6.cap.illud,in fin.& ibi Abbas, & alij de iure patronat.Mohed. dec.268.Put,11.& 12. de iure patron.& cõditiones in fundatione appositę sunt seruandę,Socin.cons.30.nu.4.lib.3.Rochus de iure patr.verb.pro eo,q.12. Lamber.lib.1.1.p.q.9.in fin.nu.109.& lib.2.3.par.q.5.art.5.in fin.Nõ obstat, quod Bernardus obtineret aliud beneficiũ,quia iam fuit resolutum per Illustrissimos Cardinales Cõgregationis Concilij non facere incompatibilitatẽ respectu adeptionis, sed respectu tantum retẽtionis, & ita fuit in alijs causis in Rota receptum, vltra quod hæc incõpatibilitas videtur tolli ex forma fundationum. Non obstat, quod non beneficiatus præferendus sit beneficiato, quia hoc procedit in electione, seu admissione,quæ fit ad beneficia, in quibus nulla adest certa forma & cõditio in fundatione apposita, secus vero in beneficijs iurispatronatus, in quibus forma illa ante omnia est attendenda, alioqui is,qui nõ habet qualitates requisitas in fundatione, & qui non est præsentatus, nec etiam præsentari potuit, præfertur ijs, quos fundatur prius admitti voluit, quod est absurdissimum, quare apparet manifeste, sententias fuisse iniustas, & ideo reuocandas.

6 Et aliter facta † præsentatio, seu prouisio de non habente prædictam qualitatem parentelæ, seu consanguinitatis est inualida, vt cum Cardin.cons. 48. tradit Didacus Perez supra,versic.quod adeo procedit,& cum eo Ioan.Gui.d.cons.2.nu.3. Azeuedo & Cenedo sup. & Aimon cons.63.nu. 5.

7 Quod tamen † procedit,& accipiendum est contradicente,& opponente se aliquo consanguineo,& sibi fieri prouisionem petente, alias enim præsentatio,seu prouisio alteri facta sustineretur, sicut prouisio facta spreto patrono,de quo sup.5.parte,cap.vltimo, num.232. vt in vna Tarraconen. sacristiæ, 19. Martij, 1601. coram D.Iusto, quamuis in specie de qua ibi,aliter dicatur, ex defectu potestatis conferẽdi,quia potestas conferendi erat concessa cum limitatione,vt in quæstio. Probi ad Mona.in c.cum illis, de Præben,in 6. a num.50. & cons. Pauli 365. par.1.
8 Quæ † decisio sic ait: Præsuppositâ concordia inter Archiepiscopum Tarraconen.& Capitulum eiusdẽ Ecclesiæ, & circumscripta quasi possessione Archiepiscopi conferendi sacristiam, de qua agitur, alijs, quam Canonicis, dubitatum fuit, an collatio facta per Archiepiscopum Antonio Teres sit nulla, ex eo quod nõ sit facta Canonico,& Dominis visum fuit, esse nullam. Dicebant enim, ex pręsuppositis inferri, Archiepiscopum habuisse potestatem conferendi à concordia, & vigore illius contulisse sacristiam sine Capitulo, cuius collatio de iure spectat communiter ad vtrumque, vel coniunctum, vel separatum, secundum decisionem Cassadori 22. de Præbend. Achillis 4. eod. tit. & Put. dec.52.etiam eodem tit. Et vlterius,quod huiusmodi potestas secundum cõcordiã est qualificata, vt collatio sit facienda Canonico,quam Archiepiscopus alterare non potest,conferendo non Canonico, & ideo collationem factam Antonio remanere sine fundamento, & non posse subsistere,Federic.cons.69.sub nu.2.versi.item cum in Ecclesia S.Laurentij,Puteus decis.338.lib.1.Thomas de Thanis decis.59.& est glossa communiter recepta in clem.1. in verb.in huiusmodi, de iure patron. Abbas disput.5.incipit, Augerio, sub num.6. versic. Secundo probatur, Felin. in c.ex parte, sub num.1.colum.4.versic. Secundo limita.de constitutio. Henriquez in cap.dilectus, num. 5. de concess. Præb. quæ procedunt etiamsi in concordia partes vlterius non progrediantur ad annullãdum actum, vt per Puteum, & alios allegatos. Et tanto magis, quia circumscripta concordia ex alia parte collatio huiusmodi erat inualida stante alternatiua acceptata ab Archiepiscopo, secundum decisionem factam in hac eadem causa coram me,9. Iunij, anni præteriti. Quibus ita constitutis, his, quæ apponebantur particulariter responsum fuit primo non obstare, quod quando electio,vel collatio est facienda de certo genere personarũ si alteri fiat, qui non sit sub illo genere, valeat collatio, gl.fin.circa med.in c.ne pro defectu, de electione, quam opinionem contra Hostiensem, sequitur ibi Cardinalis, vers. is vero, in 2. oppositione, Anton.nu.23. cum allegatis per informantes pro Antonio, qui deducunt hanc opinionem esse communiter approbatam, siquidem id verum est ea ratione,quia ibi electio spectabat ad Capitulum, quare sicut Capitulũ poterat eligere aliũ, quàm de gremio, & valuisset electio, cap.cum inter Canonicos,cap.cum nobis, & ibi glossa, de electio. non mirum, si tunc potuit valere collatio per collatorem facta, ad quem fuerat deuoluta. Quinimmo eadem conclusio nullo modo procedit quando à collatione appellatur, Ægid.ibi,num.15. Put.dec.100. num.4.lib.3.& in hoc casu non est dubium, tres Canonicos de nullitate collationis dixisse, vti non Canonico factæ vigore concordiæ, & appellasse a censuris, & pœnis fulminatis contra Capitulum pro traditione possessionis, qui tres possunt prosequi litẽ etiam cedentibus alijs, vt fuit resolutum corã Ioanne Cardin. Aldobrandino in vna Calagurritana medietatis fructuum, 14. April.1567.& coram Cardin. Plato in Virdunen.electionis Episcopi, 17. Maij, 1589.& coram me in Siracusana creationis Canonicatus, 16.Febr. proxime præteriti, præterquam, quod præsupposito defectu potestatis conferendi iure primæuo ordinario, sed tantum vigore concordiæ nihil prohibet, quod nõ possit Capitulum quocunque iuris remedio prosequi grauamen sibi illatum,cap.concertationis, vbi Dd.de appellatio.in 6. præsertim stãte protestatione Capituli, quę reseruat ius,Paris.cum allegatis cons.87.nu.12.lib.1. Secundo non obstat,quod quãdo collatio facienda est certo generi personarum, vtputa graduatis nominatis Canonicis,vel alio modo qualificatis,id intelligatur ipsis volentibus, & aliquo qualificato petente sibi fieri collationem, & prosequente, cum Ordinarius collator non teneatur requirere qualificatos, an velint sibi fieri collationem, Rebuff. super concordatis, tit.de collatio. §. si quis vero, verb.ipso iure nullæ,& in §.vlt.verb.prosequentibus, plenius in tract. nominationum,quæst.17. nu.34. & seq. alias secundum paruam impressionem, num.14. cum seqq.vbi

multa

multa opponit in contrarium, sed nu. 37. cum seqq. alias, nu. 14. vers. contrarium tenetur, resoluit pro hac parte, & q. 18. nu. 9. & 10. & loquitur in fortioribus terminis, vbi adest decretum expressum, quod collatio aliter facta sit nulla. Additur simile iurispatronatus, de quo per Rebuff. d. §. fin. nam valet collatio etiam spreto patrono, si infra sex menses patronus non præsentauerit, Felin. quem Abbatem & alios allegat in c. cum ex officio, sub nu. 36. vers. ad idem, & sub nu. 37. vers. nec per hoc recedo, de præscript. vbi dicitur, quod collatio huiusmodi à principio est valida, & quod irritatur patrono præsentante infra sex menses, alias perpetuo remanet valida, in casu autem nostro, nullus Canonicus se opposuit, nec hodie se opponit pro collatione sibi facienda, si quidē respondebatur, ista procedere in conferente proprio iure sibi suffragante, non vigore constitutionis alicuius, vel concordiæ, vt in casu nostro, vbi concordia non limitat ius prius competens Archiepiscopo, sed concedit, vel dimittit potestatem, vt solus conferat, cum limitatione tamen, & qualificatione conferendi Canonicis, quod percutit radicem & fundamē tum potestatis, & hoc videtur considerasse Rebuf. in d. q. 17. nu. 40. vbi dicit, tenere collationem sublato impedimēto quoad ordinarium. Et procedit doctrina glossæ in clem. 1. verb. inhibentes, post medium, de iure patr. vbi Zauarola, nu. 5. Imola. nu. 7. & 8. Vitali. nu. 48. & 50. vbi dicitur, quod cum diœcesanus non recipiat potestatē confirmandi ab illa constitutione, sed constitutio habenti iurisdictionem det certum modum, valet confirmatio facta contra inhibitionem, secus si constitutio tribueret potestatem. Et hæc distinctio placuit Dominis in casu nostro, quæ non tollitur ea consideratione, quod concordia nihil aliud disponat, quam quod est statutum de iure, c. cum singula, §. prohibemus, de Præb. in 6. nam iure cōmuni poterat fieri collatio Canonicis aliūde trāslatis. Domin. in d. §. prohibemus, nu. 1. quod interdicitur in concordia, quæ disponit, quod sacrista conferatur Canonicis post annum probationis in dicta Ecclesia professis. Neque prædicta possunt hodie dici mutata, postquam Ecclesia regularis redacta est ad sæcularitatem, cum ista sint compatibilia. Put. dec. 235. lib. 2. notant Dd. in c. Abbate, de verb. sign. vbi Butrius nu. 22. Abbas, nu. 16. Oldrad. consil. 227. nu. 3. Rebuff. super concord. in tit. de Regia nominatione ad prælaturas facien. §. fi. cū alijs allegatis. Ex quibus cum nullitas collationis videatur resultare ex defectu potestatis collatoris, quam habet à cōcordia, conclusum fuit, vt supra collationem non posse subsistere. Refert & sequitur Gonçalez ad regulam mensium, gl. 56. nu. 88. & seq.

Vnde etiam permutatio de tali beneficio facta cum alio non habente prædictam qualitatem parentelæ, seu consanguinitatis, non valeret, seu potius annullaretur contradicente, & opponente se aliquo consanguineo ante illius effectuationem, & collationem factam, & petente sibi conferri, seu cui primum sciuit permutationem factam. Faciunt quę de permutatione facta sine consensu patroni dicuntur infra 11. part. cap. 3. a num. 19. & de permutatione beneficiorum vnitorum eadem parte, cap. 4. à num. 27.

10 Animaduertendum tamen † est id quod dicitur, quod quando collatio est facienda certo generi personarum, valet collatio facta non habenti qualitatē requisitam, si aliquis qualificatus non petit collationem sibi fieri, non esse verum in beneficijs, quæ sunt conferenda personis qualificatis, non ob respectum, & fauorem personarum, sed Ecclesiæ, & beneficij, vt melius & magis idoneis personis prouideatur, vt graduatis verbi gratia in communi, non talis Vniuersitatis, vel Ecclesiæ, aut habentibus talem ætatē, seu talem ordinem, vt scholastria, & pœnitentiaria, quæ sunt conferendæ Licentiatis, seu Doctoribus, tunc enim non valeret collatio aliter facta, etiamsi nullus qualificatus peteret sibi fieri, quilibetq; etiam non qualificatus posset petere, declarari collationē nullam.

11 Secundo animaduertendum est, † quod quamuis sustineatur prouisio facta non habenti qualitatem consanguinitatis, seu aliam similem requisitam ob respectum, & fauorem personarum, si aliquis consanguineus, seu qualificatus non petit sibi fieri prouisionem, & prosequitur, tamen si consanguineus, vel alius habens ius petit à patrono, quod cum præsentet, & patronus non vult, videtur, quod teneatur illi ad restitutionem damni, seu interesse, ex quo eum prætermittit contra iustitiam, quamuis ille nō velit litigare, seu prosequi litem, quia est inimicus litium, ex Magistro Ledesma 2. parte quarti, quæst. 18. articul. 2. fol. 256. vbi ait, quod conferens alteri, quam ciui beneficium patrimoniale tenetur ad restitutionem ciuibus, seu filijs patrimonialibus talis loci, & vni, si solus esset vnus ciuis, seu filius patrimonialis, quem sequitur Ioann. Guttierrez dict. lib. 2. cap. 11. num. 39. & quæ dicemus cap. seq. dubio 2.

12 Tertio animaduertendum † est, quod quando beneficium debet conferri certæ personæ, seu certo generi personarum, intelligitur data habilitate talis personæ, & si illa idonea sit, non alias, l. vt gradatim, versic. & si l. ff. de muneribus & honor. Et quælibet dispositio quantumuis generalis recipit interpretationem de habilitate, tex. & ibi Bart. in. l. 2. §. prætor. ff. qui satisdare cogant. vbi Iaso, num. 4. & Oroscius, hanc esse communem doctrinam ait Azeuedo in l. 4. titul. 17. lib. 4. recopil. numero. 8. & ita in proposito docet Azor. d. lib. 6. cap. 4. quæst. 25. versi. obijciens.

13 Et sic in vna † Salamantina integræ portionis, 24. Aprilis 1582. coram D. Clemente VIII. fuit per Rotam resolutum inhabilem, vt cœcū, non posse optare aliud beneficiū. Tradunt Granutius ad Simonettam, de reseruatio. q. 45. addit. 1. ad fin. & nouissime

14 Gonçalez gl. 34. nu. 60. & à nu. 72. Et in † vna Pacen. iuris conferendi, 4. Maij, 1601. coram Dom. Penna fuit resolutum, Collationem dimidiæ portionis factam Francisco Mogardo per Capitulum, contradicente Episcopo, futile nullam: licet enim constitutio, & Bulla Innocentij generaliter disponat dimidias portiones, vacantes antiquioribus Capellanis coferendas, intelligendum est de antiquiori habili, & idoneo, nā quælibet dispositio quantumuis generalis, recipit interpretationem de habilitate. Iaso d. l. 2. §. Prætor ait, num. 4. qui satisdare cogant. Surdus consi. 28. a nu. 8. lib. 2. Rebuff. de nominat. q. 21. nu. 2. vers. Tertio fallit, & q. vlt. n. 12. Et sic antiquiori inhabili omisso, collatio fieri debet secundo sequenti habili, quia paria sunt non esse, & inhabilem esse, Gabriel consi. 5. nu. 28. lib. 2. Rebuff. d. q. 21. num. 22. & de inhabilitate Francisci constabat ex dictis testium & medicorum relationibus, asserentium, Franciscū præter ętatem septuaginta annorum multis, & alijs impedimentis fuisse implicatum, cum nec ambulare, nec tine magno auxilio stare, nec legere, nec aliquod officiū exercere posset, nec nisi miraculose sanari posse, &c. Notum est autem, istas inhabilitates

 redde-

reddere inhabilem ad obtinenda beneficia, cap. hinc etenim, 49. distinct. & ad alia optanda, vt fuit decisũ in d. Salamantina integræ portionis, 1582. 24. April. coram sanctissimo, &c.

15 Id autem de optione † intelligendum est quando mutatur titulus beneficij, vt in casu d. Salamãtinæ, in quo dimidius portionarius volebat integrã portionẽ optare, secus vbi nõ mutatur titulus, sed optio sit tantum quoad Præbendam temporalem, iuxta supra dicta c. 13. a nu. 48. & Gonçalez sup.

16 Sed hic sunt aliqua † dubia breuiter examinanda. Primum est, quando vocantur consanguinei fundatoris ad beneficiũ, seu Capellaniam, an satis sit præsentare quemlibet consanguineum fundatoris, licet non sit proximior, an debeat præsentari proximior.

Et videtur, quod si fundator non dicit, quod præsentetur proximior, sed quod præsentetur consanguineus, seu clericus de sua parentela, satis sit consanguineum præsentare, licet non sit proximior ex l. vnum ex familia, §. si de falcidia, ff. de legat. 2.

17 Contrarium tenet † Lambert. 3. part. 2. lib. quæst. 5. artic. 4. num. 12. vbi ait, quod si testator voluerit esse præsentandum aliquem de familia, de illa familia debet esse præsentandus, si autem diceret de progenie, de genere, vel de linea ab eo descendente, sufficiet præsentandum ab eo descendisse, quocunque modo descendat, siue agnitionis, siue cognationis: & si duo reperirentur eiusdem generis, esse instituendum magis propinquum fundatori, vel patrono, quem sequitur Corduba in summa, quæstio. 72. dicens, quod quando certa quantitas testamento relinquitur danda consanguineis pauperibus testatoris, quæ se præsentauerit, seu opposuerint ad talem Præbendam relictam dandam vni soli, propinquior debet præferri minus propinquo etiã pauperiori, quia propinquior censetur magis dilectus a testatore. Idem Ludouic. Lopez, instruct. conscien. 1. tomo, cap. 137. & 2. tomo, 1. part. cap. 107. & Emmanuel Rodriguez in summa, 1. tomo, cap. 197. num. 7. & quæstion. regular. 1. tomo, quæst. 34. art. 3. vbi de Capellanijs, & Azeuedo cõs. 16. in prin. & a num. 12. ad 19. & nouissime sequitur Perez de Lara d. lib. 2. cap. 2. a num. 7. in terminis Capellaniarum, & consonat quod tradit Peralta in dict. §. si de falcidia, nu. 13. quod si testator ad fundum vocauit in genere vnum pauperem consanguineum, & superint duo consanguinei, quorum alter sit pauperior, tamen remotior in gradu, alter vero non ita pauper, tamen testatori propinquior, hic secundus præferendus est. Quæ omnia probantur ex l. peto, §. fratre, & l. cum ita, §. in fideicommisso ff. de leg. 2. & l. fin. C. de verb. sin. & l. 1. C. de secund. nup. in fin. ibi, Gradibus seruatis, & DD. ibi, & Ant. Gom. in l. 40. Tauri, a nu. 40.

18 Nec † obstat d. l. vnũ ex familia, §. si de falcid. quia illud procedit in specie, de qua ibi, quia fuit data electio hæredi, seu commissario, dicendo, quod eligat, quem velit ex familia, seu quod relinquat vni de familia, secus quando testator simpliciter aliquid relinquit familiæ, generi, seu parentelæ, aut consanguineis, quia tunc intelligitur gradatim, seu de proximiori, vt per glossam in d. §. si de falcid. verb. vni, Ant. Gom. num. 41 Peralt. 13. Azeue. 19. vbi sup. Tiraq. de retract. lignag. §. 11. glos. 4. num. 2. & glos. 6. num. 7. Mier. de maiora. 1. p. q. 72. Mant. de coniect. li. 8. tit. 12. n. 15. Cras. de succes. §. fideicõmissum q. 16. qui alios referunt, & Cordub. & Lud. Lop. supra. Zauallos quæst. 265. a nu. 5. Vnde si fundator diceret, quod præsentetur vnus de familia, seu aliquis cõsanguineus, non deberet necessario præsentari proximior, quia electio data videtur, Emman. Rod. d. 1. tom. cap. 106. nu. 8. licet contra videatur tenere Lãb. supra relatus.

19 Secũdum † dubium est, an in Capellanijs, ad quas vocantur consanguinei proximiores, attendatur proximitas respectu fundatoris, an respectu vltimi Capellani, de quo alias late agunt DD. in l. cum ita §. in fideicommisso, vbi Peralta, & Sarmi. ff. de leg. 2. & in l. si cognatis. ff. de reb. dub. & post alios Couar. pract. q. c. 38. Hieron. Gab. cons. 86. 107. & 121. Iulius Clarus §. testamentum, q. 76. Menchaca de succes. creatione, lib. 3. §. 27. Moli. de Hispan. primog. lib. 1. c. 6. a nu. 46. & lib. 3. c. 9. Mieres de maiorat. 2. p. ca. 8. Mantica de coniecturis, libr. 8. tit. 12. Simon de Pret. de interpretatione vltimar. volunt. lib. 3. dub. 3. solutio. 3. Marzarius in epit. de fideicom. 2. p. q. 35. Ant. de Petra de fideicomm. q. 11. Peregrin. eodem tract. art. 20. Ant. Thesaurus, qui plurimos refert decis. Pedemonta 65. & seq. Crassus de success. §. fideicõmissum, q. 18. Angelus Mattheaccius de via & ratione iuris, lib. 2. c. 21. Velazquez in l. 40. Tauri, glos. 20. a nu. 17. Azeuedo cons. 2. a nu. 5. Io. Guttie. pract. li. 3. q. 66. & Zauallos plures referens q. 398. & Rota decis. 72. p. 1. diuers.

20 Et in proposito † resolutiue dicendum est, attendendam esse proximitatem respectu fundatoris, vocatisque simpliciter consanguineis propinquiorib. etiamsi non dicatur, meis, admittendum esse proximiorem fundatoris non vltimi Capellani, etiamsi sit alterius lineæ, vt in terminis tenet Zauallos d. q. 398. & Perez de Lara d. lib. 2. ca. 2. a nu. 7. cum Lamberto d. lib. 2. 3. part. quæst. 5. art. 4. num. 12. & 15. & ita practicatur & consonat communiori sententiæ, DD. in similibus terminis, & vocationibus fideicõmissorum, & substitutionum. Et idem est in dotibus, seu legatis pijs, etiam perpetuis relictis consanguineis, in quibus etiam attenditur proximitas respectu fundatoris, quamuis in maioratibus, & primogenijs attendatur proximitas respectu vltimi possessoris: & ingressa vna linea, non fit regressus ad aliam quoad vsque omnes de illa deficiant, vt per Tiraqu. de iure primogen. q. 40. Couar. Molin. & alios, maxime Hispanos, sup. Vnde prædicta resolutio limitatur à Perez de Lara supra. vt procedat, nisi vocationes ad Capellaniam fuerint ad instar maioratuum. & vocentur per verba de futuro posteri de familia, & nomine fundatoris, ex Lambes. sup. & Cabedo deci. 51. num 4. 2. p. & traditis à Petro Cauallo cons. 60. num 8. & 16. & fauet dicta decisio Rotæ 72. num. 2. 4. casu.

21 Tertium dubium † est, an concurrentibus ad Capellaniam duobus consanguineis eiusdem gradus, vno per lineam masculinam, & altero per lineam fœmininam sit præferendus prouenens ex linea masculina, & breuiter respondetur, quod cum in Capellanijs non agatur de conseruanda agnatione, ista non est causa prælationis, l. maximum vitium, C. de liber. præter. cum alijs, atque ita idem erit in hoc casu, ac vbi concurrerent duo consanguinei eiusdem gradus, ambo per lineam masculinam, aut fœmininam, vt qui sit præsentatus a patrono, seu maiori parte patronorum, præferatur & instituatur, Zauallos quæst. 693. nu. 28. & Perez de Lara d. lib. 2. c. 3. nu. 22. post Corneum cons. 49. nu. 9. vol. 3. si vero nulla facta fuerit præsentatio, aut vnus sit præsentatus ab vna parte patronorum, & alter ab alia æqualiter, tũc præferatur dignior, seu qui maioribus iuuatur meritis, & qualitatibus, dataque paritate,

ritate, erit locus gratificationi, Perez de Lara d.c.2. nu.33.& d.c.3.vbi de causis prælationis,& Zauallos
22 d.q.693.a nu.28.de quo sup.ca.9. a nu.11. Et ita † tenendum est, quamuis Zauallos d. q.265. a num.24. prædictam resolutionem solum admittat, quando testatoris voluntas repugnat diuisioni Capellaniæ, ex eo quod disposuit, quod Capellania perueniat ad vnum consanguineum,& quod nõ diuidatur: alias, inquit, Capellaniam diuidendam esse inter dictos consanguineos eiusdem gradus, etiamsi alter proueniat ex linea masculina, & alter ex linea fœminina, quod est falsissimum & contra mentem fundatoris Capellaniæ,& contra ius prohibens diuisionem beneficiorum in cap. maioribus, capit.dilecto, cap. vacante,& capit.cum causam, de præbend. & ita meritoeum impugnat Perez de Lara d.capit.2.à num. 27. Nec etiam placet quod docet idem Zauallos d. quæst.265.à num.13.dicens, ita fuisse iudicatum in concilio Archiepiscopi Toletani circa quandam Capellaniam oppidi de Val de pennas, quod cũ maritus, & vxor simul in eodem testamento, prout moris est, capellaniam fundarunt de bonis vtriusq; vocando ad eam consanguineos propinquiores, cõcurrentibus ad eam duobus consanguineis, altero ex parte mariti, & altero ex parte vxoris, vtroque in eodem gradu consanguinitatis, præfertur consanguineus mariti, eique debet conferri Capellania ex l.cum pater,§.a te peto marite, penultim.ff.de legat. 2. & Gregorio Lopez in simili casu maioriæ factæ in eodem testamento per maritum,& vxorem, in l. 2.tit.1.part.2.verb.el mas propinquo pariente, col. 3.versic.sed pone retento. Verius enim est, etiam in isto casu procedere dictam resolutionem. Nec ille textus in dict.§.penult.probat sententiam Zauallos, quia ibi constat de ordine, vocauit enim vxor alternatiue mariti propinquos, siue suos: & ex ordine scripturæ præsumitur voluntas, vt per Doct.ibi, maxime Paulum de Castro, Anton.Gomez.1.tom. variar.cap.2.num 4.5.limitatio. versic. Secundo facit, Peregrinum de fideicomm. art.18.num.24. in proposito autem non datur talis ordo. Etsi ille textus intraret in proposito, etiam cõsanguinei mariti minus propinqui viderentur præferendi consanguineis vxoris proximioribus, quod tamen est falsum, & contra ipsum Zauallos ibi. Nec obstat simile de maioratu, de quo Greg. supra, nam in maioratu est diuersa ratio. Supposito enim, quod vnus est maioratus in quo vnus tãtũ debet succedere absq; ministerio,& authoritate alicuius, in pari gradu præfertur consanguineus mariti tanquam dignioris: & sicut ipse vir præfertur, quia caput mulieris, cap. fin. 32.quæst.6. ex quo videtur ordine saltem tacito a iure subintellecto prælatus: at in Capellania secus est, quia est patronus ad præsentandum, cuius erit in paritate gradus præferre,& præsentare quem voluerit,& etiam iudex ad conferendum, qui cessante prę sentatione, seu data etiam paritate in illa debet Capellaniã conferre magis digno, seu qualificato alias. Et idem videtur, quãdo solus maritus, aut sola vxor fundaret Capellaniam, vocando ad eam absolute,& promiscue suos consanguineos, & coniugis absque prælatione, nisi tantum propinquiorum, ex quo illos parificauit: quãdo vero vocaret disiunctiue suos consanguineos, aut coniugis, seu è conuerso, consanguineos coniugis, aut suos, tunc primo nominati præferrentur secundo nominatis, etiam propinquioribus, iuxta ordinem scripturæ, ex d.§. penult. & l.hæredes mei,§. fin.ff.ad Trebell. & Doctor. ibi, & in l.cum quidam, C.de verb.signif.& Castillo, qui plures refert, libro 2. quotid. controuers. capit.26. Nec prædictis obest consilium 2. Ioannis Guttierr. loquitur enim in duabus capellanijs fundatis in vno testamento a marito,& vxore, vna a marito, & alia ab vxore,&c. Aduerte tamen, quod ex consanguineis existentibus in eodem gradu, ille præferri debet & præsentari tanquam magis consanguineus, qui duplici consanguinitatis nexu est coniunctus fundatoribus, etiam vltra filios fratrum, vt per Perez de Lara dict.lib.2.cap.3.a nu.32.cum alijs, quãuis vltra filios fratrum contrarium alias in simili de eleemosyna perpetua videatur tenere Azeuedo cõsil.24.num.55.

23 Quartum † dubium est, quomodo sit facienda computatio graduum in Capellanijs, ad quas vocantur consanguinei proximiores, an secundum canones; an vero secundum leges, multum enim refert in hoc, nam secundum computationem canonum, secundum quam collateralium in linea inæquali quoto gradu remotior distat à communi stipite, toto distant inter se, vel sibi attinent, poterunt aliqui concurrentes esse in eodem gradu cum fundatore, qui sunt in diuerso secundum computationem legum, secundum quam collateralium in linea inæquali, quot sunt personæ, stipite dempto, tot sunt gradus. Verbi gratia, vnus est in secundo cũ quarto gradu consanguinitatis, alter in tertio, cum quarto secundum computationem canonicam facta computatione à remotiori, vt in cap.fin. de consanguin.& affini. vterque est in quarto gradu cõsanguinitatis, at secundum computationem ciuilem, vnus est in sexto alter in septimo gradu, vt patet ex regulis consanguinitatis in eius arboribus positis,& communiter tradunt Dd. agentes de materia ista.

24 In quo † dubio Zauallos quæst.398.& num.9.tenet, computationem faciendam esse secundum ius canonicum, dicens, ita fuisse iudicatum per consilium Archiepiscopi Toletani, in quadam Capellania oppidi de Val de moro, se & alio aduocato Toletano id patrocinantibus, ea ratione, quia in beneficialibus, & Capellanijs collatiuis non datur successio: nec potest dici congrue loquendo, quod illæ deferantur iure hæreditario, vel successionis, c. Apostolica, 8.quæ.1.& in foro Ecclesiastico nõ sunt seruandæ regulæ, & decisiones iuris ciuilis, quando adinuicem sunt contrariæ,& in contractibus, actibusque indifferentibus quælibet computatio in proprio foro seruãda est, vt docet Ioannes Andreas in additio.ad Specul. titul.de successio. ab intestato. §.1.in fine, quem sequitur Couarr.in 4.2.parte, cap. 6. §.6. nu.8. Quod quidem a fortiori in beneficialibus locum obtinet, & sic in foro Ecclesiastico in prouisione rerum spiritualium computatio canonica seruanda est, & non Cæsarea, maxime, cum fundator Capellaniæ est clericus in sacris, vt in illo casu, qui videtur potius secundum iuris Canonici regulas, quam ciuilis disponere, vt in cap.cum esset, vbi Couarru.& Doct.de testam. Ita Zauallos, cuius decisionem optimam dicit Parladorius ad eum remittens, differen.120. nu.11. Et facit quod ait Angel. Matth.de via & ratio.iur.lib.2.cap.nu.14.quod in statutis si subiecta materia fuerit spiritualis, Pontificios, si vero sæcularis, Cæsareos amplectemur gradus.

25 Sed ista sententia † nullo modo mihi placet, certumque existimo seruandam esse computationem legalem, nam quoad successiones, & in earum materia seruanda est in vtroque foro computatio legalis, non canonica, gloss.in §.hactenus. Instit. de gradib.&

dib. & in l. Iurisconsultus, verb. item liberi, vbi Bar. §. fin. ff. eod. Imola in rubr. ff. solut. matrim. nu. 6. Alex. in l. fi. C. vnde legitimi, nu. 7. Bar. conf. 224. lib. 1. Bald. Salic. Alex. Iaf. nu. 2. & alij in l. fi. C. de successorio edicto, Fel. in c. ex literis. nu. 4. de constit. Gozad. conf. 19. Guil. Bened. in c. Rainutius. de testā. verb. & vxorē nomine Adelasiam, nu. 85. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glo. 9. num. 23. Couarr. d. nu. 8. Micres de maioratib. li. 2. q. 7. n. 1. Henriq. in sum. lib. 12. c. 9. §. 2. Lud. Lop. instruct. consc. 2. to. 2. p. c. 49. p. 1137. & Tho. Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 50. n. 8. Et quāuis in beneficijs, & Capellanijs non succedatur iure hæreditario, & successionis meræ, tamen negari nō potest, quin vbi consanguinei vocantur, sit materia successionis, saltem aliquo modo, seu ad instar.

26 Rursus in † quacunque materia, vbi agitur de proximitate, & consideratione propinquioris, procedit sine dubio computatio legalis, etiam in foro Ecclesiastico, & in terris Ecclesiæ, & ideo in materia retractus, etiam in foro Ecclesiastico, & in terris Ecclesię proximitas consideratur secundum computationem legalem, nō canonicam, Cifuentes in l. 73. Tauri ad fi. & Matien. in l. 7. tit. 11. gl. 5. n. 6. lib. 5. Recop. Azeu. in l. 12. d. tit. 11. nu. 6. Et ratio est, nam computatio canonica, quæ est propter matrimonia, quę nō nisi inter duas personas dari possunt, c. ad sedem. 35. q. 5. l. 3. tit. 6. p. 4. Ioan. And. in arbore consanguinitatis, Cucchus in instit. maior. lib. 5. tit. 13. num. 23. Molin. de iust. tract. 2. disp. 161. Couar. & alij sup. nō est inuenta ad cognoscendum proximitatem in concursu, sed gradus ad matrimonia: at computatio legalis, quæ est propter hæreditates & successiones, d. c. ad sedē, d. l. par. & citati, inuēta est ad cognoscendum non solum gradus, sed etiam proximitatem in concursu consanguineorum. Et ita in simili de eleemosyna, & memoria perpetua pro fœminis consanguineis pauperibus, tenet Azeuedo conf. 24. nu. 57. graduum computationem faciendam esse attento iure ciuili, non canonico. Et conducit quoad propositum de Capellanijs quod adducit Perez de Lara d. lib. 2. c. 3. nu. 33. ex Alex. Rauden. conf. 1. nu. 95. & 99. ponente doctrinam Bar. conf. 10. lib. 1. communiter receptā ad hoc, quod si de iure canonico sint duo in æquali gradu, eo in casu, quo ius canonicum est attendendum, & alter sit proximior, inspecto iure ciuilis sit præferendus. Quod ex eo nimirū est, quod diximus, quod proximitas attenditur secundū computationem ciuilem, &c. licet contra teneat Gozad. d. conf. 19. nisi vbi vnus solum debeat admitti, vt in proposito de Capellanijs.

27 Nec obstat ratio † contrariæ sententiæ, cui ex dictis satisfactum manet, nam quicquid sit in alijs, in materia successionis, & proximitatis, proculdubio procedit computatio legalis, etiam in foro Ecclesiastico, & negotijs Ecclesiasticis, seu clericorū, vt satis patet ex dictis. Nec etiam obstat doctrina Angeli Matthęaccij, nam in materia successionis, & proximitatis, potius tenet absolute seruandam esse computationem Cæsaream, ait enim, quod vbi exclusis fœminis vocāt statuta mares agnatos, vsq; ad tertiū gradum de iure canonico, licet quoad exclusionem fœminarum numeremus, & metiamur, secundum ius Pontificiū, tamen quoad successionem hęreditatis dubiam inter ipsos agnatos, proximiorem agnatum præferemus secundum gradum iuris ciuilis, vt minus quam possibile sit, ius commune à statutis lædatur, &c. quod alludit ad d. doctrinam Bart. adductam per Alex. Rauden. & Perez de Lara. Fateorque, quod vbi ad Capellaniam, vel legatum, maxime pium, vocantur absolute consanguinei intra certum gradum, verbi gratia, intra quartum gradum, intelligitur secundum computationem canonicam ex communi sensu, & modo loquendi, qui debet attendi, Mandos. reg. 16. cancell. q. 38. à nu. 6. Couar. lib. 3. var. c. 5. num. 1. Mantica de coniect. lib. 3. tit. 8. Ioan. Gut. can. q. lib. 1. c. 21. à nu. 3. & c. 32. nu. 46. Gōçal. ad reg. mensium, gl. 13. nu. 62. & gl. 35. nu. 10. & in proposito, Bar. cōs. 13. lib. 2. & Felin. in proœmio decretalium, nu. 6. vbi ex nu. 3. plura adducit, ex quo & alijs, Parlad. differ. 109. §. 3. à nu. 15. cōtra Cifuen. Matien. & Azeued. sup. tenet, quod lex Regia Hispaniæ de retractu consanguineorum vsq; ad quartum gradum, intelligitur secundum computationem canonicam, nihilominus tamen in concursu consanguineorum proximitas semper consideranda est iuxta computationem ciuilem, vt dixi.

28 Quintum dubium est, † quomodo sit probanda cōsanguinitas, seu parētela fundatoris in proposito.

Et breuiter dicendum est probari per indicia, & coniecturas, seu communem reputationem & famam, nec requiri probationem per gradus distinctos, nisi agatur de probanda consanguinitate restricta ad certum gradum, aut detur cōcursus alterius, Mascard. de probatio. concl. 409. cum seqq. & Paciā. eod. tract. lib. 2. c. 2. post alios, & Rota in vna Placentina Capellaniæ (ad quam vocabatur presbyter de prosapia & progenie de Platono) coram D. Penna 15. Nou. 1593. in qua fuit resolutum, Quod ad probādum quem esse de genere, progenie, vel prosapia, sufficiunt indicia, & præsumptio, seu communis reputatio glos. in l. 1. verb. quoties. ff. de probatio. & ibi Salic. nu. 2. Aretin. conf. 37. num. 2. vers. venio igitur ad secundum, & quod verbum prosapia nedū descendentes, sed etiam transuersales cōprehendit, l. pronuntiatio. §. communi. ff. de verb. signif. c. progenie. 35. q. 3. Cassad. decis. 1. de iure patronat. Paris. conf. 93. nu. 33. lib. 2. Gabr. 132. n. 58. lib. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 8. num. 2. Bald. conf. 334. lib. 3. Et quemcunque de familia aptum est cōprehendere, Manticam de coniectur. lib. 8. tit. 8. nu. 12. &c.

Et in eadem causa coram eodem D. Penna 10. Ian. 1594. fuit resolutum, Quod cum testator disposuisset, quod presbyter admittendus ad capellaniā esset de prosapia, & progenie illorū de Platono, ideoque perinde esset, ac si dixisset de familia, Franchus in c. si pater, nu. 10. de testam. in 6. ver. 5. quid si fiat, Paris. conf. 51. nu. 11. & 93. nu. 33. lib. 2. vigore dictorum verborum continebatur nedum familia, & progenies effectiua, sed etiam contentiua quales sunt transuersales, Gabr. conf. 132. nu. 58. lib. 1. Mantica de coniectur. lib. 8. tit. 12. nu. 12. & seq. Beroius conf. 6. nu. 10. lib. 2. quibus non refragatur Corneus conf. 317. nu. 3. lib. 3. & Socin. iunior conf. 97. nu. 68. lib. 2. quia loquuntur, quando verbum familia, vel progenies, est restrictum ad certam aliquam personam, ita vt fundatoris tantum descendentes comprehensi viderentur, &c. Rursus, quod quando à lege, statuto, vel homine postulatur probatio consanguinitatis, aut alterius qualitatis intra certos gradus, tunc non sufficit probatio in genere, sed in quacunque materia requiritur probatio specifica per certos gradus, Anchar. conf. 52. n. 7. & 8. Alex. conf. 52. lib. 1. Natta 388. li. 2. Alciat. reg. 1. præsump. 8. nu. 9. Quādo vero non habetur ratio certi gradus, vel descendentiæ, sed sufficit quem esse consanguineum, sine gradus præfinitione, satis est probare esse consanguineum, quamuis nullus gradus distincte probetur, Anchar. d. conf. 52.

d.conſ.52. Alex.82.lib.1. Fulgoſ.184.nu.1. & quod ideo in hoc actu in quo nulla certi gradus probatio requirebatur, teſtes pro Franciſco Platono inducti in genere, ſatis probant per reputationem, & famam, cum eſſe de familia Platonorum, quam probationē ſufficientem cenſuit Rota in materia conſanguinitatis, quæ cum ſit difficilis probationis, ſufficiunt in ea probanda indicia, coniecturæ, & præſumptiones, Alex.conſ.90.num.12.lib.6. Decius 595.num.1. Iaſ. 114.nu.20.lib.1.cum alijs, &c.

29 Et eſt deciſio † eiuſdem Rotæ in vna Burgen. capellaniæ de Poça 13. Mart.1595. coram Illuſtr. Cardin. Blanchetto, quæ ſic ait: Licet in probanda conſanguinitate præſentati cum teſtatore non requiratur probatio per diſtinctionem graduum, iux. cap. licet ex quadam, de teſtib. ſed ſufficiat leuior probatio, ſcil. per indicia, & præſumptiones, gl. in l. 1. verb. quoties. ff. de probat. Aret.conſil.37. & fuit reſolutū coram D. Penna in vna Placentina Capellaniæ 15. Nouemb.1593. & hic ſatis videatur probata conſanguinitas, ex eo quod teſtes deponunt P. Hilariū fuiſſe conſanguineum patronis, qui obtinuerunt hanc Capellaniam, quia ſi non fuiſſent magis propinqui teſtatoris, obtinere non poſſent, & ipſe ſit in poſſeſſione ſepulturæ teſtatoris: tamen cum detur concurſus, & teſtator velit magis propinquum ſui ſtipitis obtinere hanc Capellaniam debet deſcendentia probari per gradus diſtinctos, niſi Petrus ſit in poſſeſſione, tunc enim ſibi ſatis eſt ad obtinendum, quod nō conſtet de iure actoris.

30 Et in vna Valentina † beneficij de Mercato, 6. Mart.1598. coram Illuſtriſſimo Cardin. Pamphilio fuit reſolutum, Sententiam eſſe reuocandam, quia ad beneficium ex fundatione eſt præſentandus clericus de parentela fundatricis, vel eius mariti, & ſic admitti non debuit ex traoeus omiſſo Ioann. qui eſt de parentela mariti, nec referre, quod non probetur deſcendentia per gradus diſtinctos, quia hic agitur de probanda parentela in genere, nō reſtricta ad certum gradum, quo caſu ſufficit generica probatio parentelæ, abſque alia graduum diſtinctione, Rubeus conſil.16.nu.16. & late fuit deductum coram D. Penna in d. Placentina Capellaniæ 15. Nouembr.1593. & 10. Ianuar.1594. præſertim cum agatur de parentela antiquiſſima longe vltra centum annos, in qua ſufficiunt leuiores probationes, etiam per indicia, & coniecturas, Aretin.conſil.37.num.3. Alexā.90. nu. 12. libro 6. plures cumulat Ioannes Cephalus conſil. 177.num.45.lib.1.&c.

31 Et alias in vna † Alexandrina decanatus 17. Mar. 1600. coram D. Lancellotto fuit reſolutum, Quod petens inſtitutionem tanquam præſentatus a proximiori vocato ad ius patronatus debet probare, quod ille ſit proximior, quod facere non poteſt, niſi probata deſcendentia ſigillatim, ac per gradus diſtinctos, iux. cap. licet ex quadam. de teſtib. vbi DD. & fuit reſolutum in vna Suttina beneficij 18. Decem. 1587. coram D. Plato, & alias ſæpe, neq; ſufficit probare eſſe proximum, niſi alius doceat ſe proximiorem, quia id non procedit concurrente præſentatione alterius, qui etiam eſt de familia, Matienço in l. 7. tit.11. lib.5. Recop. gloſ.5. num.4. & debet præterea probari aliquis gradus conſanguinitatis, Matiē. ibi, nu.5. Et qui prætendit maiorem proximitatem, vel ſaltem æqualem cum alio, id probare debet, &c. & iuxta dicta eſt accipiendus Simon de Pretis de interpretatione vltim. volunt. lib.5. interpretatione 2. dub. vlt. à num.222.

32 Deſcendentia tamen † antiqua, vt fuit in vna Mediolanen. iuris patronatus 19. Februat.1589. coram D. Comitulo reſolutum, probatur per enunciatiuā plurium inſtrumentorum diuerſorum notariorum, quia æquipollet famæ, quę ſufficit ad probationem huiuſmodi deſcendētiæ, Puteus deciſ.518. lib.2. Rota in Sutrina beneficij infra adducta, num.34. facit deciſ. Cæſaris de Graſſis 181. num.10. & quod dicitur 5. par. cap. vlt. à nu.87. & infra, vlt. cap.2. à num. 248. & tradit Simon de Pretis ſup. à nu.225.

33 Et alias in † vna Regienſ. prioratus 29. Aprilis 1592. coram Illuſtriſſimo Millino fuit reſolutum, quod deſcendentia probatur per fidem libri baptiſmi addito aliquo adminiculo, vt fuit dictum in vna Aretina Capellaniæ 10. Maij 1591. coram D. Comitulo, &c.

34 Non vero ſufficit † ad probationem deſcendentiæ, etiam antiquæ, vna enuntiatiua, ſed ad minus requiruntur duæ de antiquo emanatæ à diuerſis perſonis non ſuſpectis, vt fuit reſolutum in d. Sutrina beneficij 18. Decembr.1587. coram D. Plato, vt in ſequenti deciſione.

Dixerunt Domini non conſtare, quod illi, qui D. Mutium præſentarunt, deſcendant à Domin. de Vētiochio, & Ioan. de Montanea fundatoribus, quia reſpectu deſcendentiæ a Domin. non probatur, quod Iacobus Iunior deſcēdat à Hier. nec Hieronymus à Iacobo ſeniore, & reſpectu alterius deſcendentiæ à Ioann. de Montanea, non probatur, quod Baptiſta deſcēdat a Franc. & Laurentius a Baptiſta & cū deſcendētia debeat ſigillatim, & per gradus diſtinctos probari, vt dicit tex. in cap. licet ex quadam, ibi, ſingulos gradus de teſtib. vbi Abb. ſub num.12. & alij, Ancbar. conſil.52. num.7. Bald. poſt Innocen. in c. ſeries, ſub num.3. de teſtib. & in l. 1. ſub nu.14. C. de teſtam. Decius conſil.321. ſub nu.4. cum alijs allegatis, cum vtiq; deficiente vno gradu, deſtruatur tota probatio ipſius deſcendentiæ, vt in d. capit. ſeries, tradit Innocen. Cardin. Butrius, Bald. in vltim. notab. & ſub nu.3. & alij. Nec obſtat, quod ſimus in antiquis, quo caſu leuiores probationes admittuntur, & ſufficit fama publica, vel teſtes de auditu, d. cap. licet ex quadam, Aretin. conſil.37. Alexan. conſil.90. lib.6. plures cumulat Cephalus conſil. 137. ſub num. 45. lib.1. Quia quod Iacobus iunior deſcēdat a Hieron. qui & ipſe deſcēdat à Iacobo Seniore, probatur ex vnica tantum enuntiatiua inſtrumēti anni 1514. quæ præter id quod eſt poſita in inſtrumento non antiquo, ad notata per Aym. de antiquitate, in prin. Pute. deciſ.209. lib.2. eſt vnica, quæ etiā in antiquis non ſufficit, Bald. d. cap. ſeries, num.3. ſed ad minus duæ requiruntur emanatæ à diuerſis perſonis, & illis quidem non ſuſpectis, Aretin. in cap. cū cauſam, nu.20. de probatio. Socin. conſil.194. ſub nu.9. lib.2. Aymon. de antiquitate, par.1. §. ampliatur, num.14. cum ſeq. Achilles deciſ.5. de iure patron. Pute. deci. 207. lib.2. & fuit dictum in cauſa Romana Capellaniæ de Capiſucchis, coram bonæ memoriæ D. Cotta de anno 1570. & in alia Vrbeuetana fideicommiſſi de Corbarta, coram Illuſtriſſimo D. Cardin. Lancellotto, die 30. Ianuar.1575. & in pluribus alijs cauſis, & ita etiam tollitur probatio, quod Laurentius ſit filius Baptiſtæ, quod tantum deducitur ex vnica enuntiatiua de anno 1509. quæ & ipſa non eſt de antiquo, & tanquam vnica non ſuffragatur ex prædictis, quod Baptiſta deſcendat a Franciſco, nec etiam bene probatur, quia licet in inſtrumento anni 1466. enuntietur Baptiſta nepos, Franciſ. non tamen dicitur cuius ſit filius, neque quod ſit de Moſcardis, & ſic non concludit, prout nec etiam ſuffragatur alia enun-

enuntiatiua in instrumento, anni 1590. vbi fit mentio de quodam Baptista de Moscardis, ibi tamen nõ dicitur, quod sit nepos, vel aliter descendat a Francisco, ad cap. in præsentia, de probatio. l. non hoc. C. vnde legitimi. cum concordan. neque quicquam faciunt testes, quia loquuntur de simplici auditu, nec habent requisita Dd. in d. cap. licet ex quadam, & nihil dicunt, quoad descendentiam Hieronymi à Iacobo, & Baptistæ à Francisco, & ad destructionem descendentiæ sufficit, quod tollatur vnus gradus, Innoc. d. c. fertet, & alij supra citati.

35 Parentela etiam, seu consanguinitas † antiqua memoriam hominum excedens ad istum effectum, & vbi non agitur ad dirimendum matrimonium, probatur per testes de auditu, etiam sine fama, & adminiculis, & sine requisitis cap. licet ex quadam, de testib. Aretin. consil. 37. Decius 595. Cephalus consil. 137. num. 45. lib. 1. Greg. Lopez in l. 20. titul. 9. part. glos. 1. Simon de Pretis de interpretat. vltimar. voluntat. lib. 5. interpretat. 2. dubitatio. 4. n. 224. Mascar. conclus. 410. à num. 9. Cabedo decis. 73. par. 2. Perez de Lara de annin. & capel. lib. 2. capit. 4. num. 11. & 12. & alij, Quicquid velit Farin. testib. q. 69. cap. 2. & 3. a nu. 103. In antiquis. n. excedentibus memoriam hominum testes de auditu probant plene; l. si arbiter. ff. de probatio. l. 2. §. idem Labeo. ff. de aqua pluuia arcen. vbi Doctor. leg. 29. titul. 16. part. 3. Felin. in cap. veniens, el primero, nu. 16. de testibus, Greg. Lopez glos. 1. Anton. Gabr. dicens communem & magis communem, conclu. 3. de testib. Mieres de maioratib. 4. p. quæst. 20. à num. 56. Ioan. Garçia plures referens de nobilit. gl. 18. §. 1. Perez de Lara d. ca. 4. à nu. 11. & nu. 141. & plures relati per Farin. d. q. 69. cap. 3. à nu. 125. & quamuis d. lex par. 29. requirat etiam famam, & multi Dd. relati per Gabr. sup. nu. 2. & per Hojedam de incompatibilitat. benef. capit. 23. nu. 141. & Farin. sup. nu. 134. Tamen id intelligẽdum videtur in factis, seu rebus, in quibus commode datur fama, quia sunt de re publica, seu patentia, & exposita sensibus, ac iudicio hominum, vt in terminis d. l. pat. de opere, seu fabrica patenti, & visibili. Et ita possunt concordari opiniones contrariæ omissa distinctione de magno, seu graui, & paruo præiudicio, de qua Aymon de antiquit. temporis, 1. part. §. viso de fama, nu. 3. Mascar. conc. 104. & Farin. sup. nu. 135. & seq. nec d. lex 29. p. excludit alia facta antiqua, ibi: Mas en otro pleito, &c. sed non antiqua, quicquid Ioan. Garç. dicat sup. nu. 15.

36 Sextum dubium † est, an quando vocantur ad Capellaniam consanguinei fundatoris, seu qui sunt de eius parentela, genere, seu familia, censeantur etiam vocati spurij, seu illegitimi (supposito quod alias sint habilitati, seu dispensati ad beneficia) & descendentes ex illis. Et videtur quod non, nam spurij, seu illegitimi non dicuntur, nec sunt de familia, agnatione, domo, seu casata, Bar. in l. pronunciatio. §. familiæ, nu. 2. ff. de verb. signific. & ibi Alciat. & alij, idem Bart. in l. tutelas, nu. 4. ff. de cap. dimin. & in l. fin. nu. 1. C. de verb. signific. & ibi Bald. num. 4. idem Bart. de insignijs, & armis. n. 11. Angel. Imola, Alex. & alij in l. ex facto. §. si quis rogatus. 1. ff. ad Trebell. Ias. in d. l. fin. nu. 13. & 14. Felin. in cap. in præsentia. de probatio. nu. 23. Guillel. Benedict. in repet. cap. Raynutius. de testamẽ. verb. Raynutius de Clera a nu. 33. Rochus de iure patron. verb. competens. 2. q. in fin. num. 10. Lamber. 2. p. 1. lib. 2. quæst. art. 27. Tiraquel. plures referens de nobilitate, cap. 15. a nu. 1. & nu. 12. & nu. 24. & de retractu lignag. § 1. gl. 8. nu. 6. Palcot. de nothis & spurijs, cap. 59. & 60. Castillo in l. 74. Tauri, nu. 24. Greg. Lopez in l. 1. tit. 11. part. 7. glos. 4. Anton. Gomez in l. 70. Tauri, nu. 4. Rojas de successio. cap. 20. n. 104. Molina de Hispanorum primog. lib. 1. cap. 4. nu. 46. & seq. Mieres de maioratib. 2. par. quæst. 2. nu. 19. & 23. Matienço in Rubric. tit. 1. nu. 126. & l. 7. tit. 11. glos. 2. nu. 2. lib. 5. Recopil. Mantica de coniectur. lib. 8. tit. 12. a nu. 20. Spino de testamen. glos. 16. a num. 26. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 88. num. 5. & 13. Peregrin. de fideicommis. art. 22. a nu. 82. D. Ioan. Guttierr. pract. q. lib. 2. quæst. 155. nu. 1. & 3. Velazquez in l. 40. Tauri, glos. 11. nu. 44. Ceruantes in l. 10. Tauri, nu. 34. Farina. in praxi crim. 1. p. q. 13. a nu. 53. Mich. Martinez del Villar del patronado de Calatayud, 4. part. §. 3. num. 30. Azeuedo consil. 24. ex num. 14. Tuschus concl. 414. litera S. tom. 2. & alij, quicquid dicant Salyc. nu. 5. & Fulgos. in d. l. fin. C. de verbor. signif. & Paris. consil. 58. nu. 41. 4. parte.

37 Neque etiam sunt † de parentela patris, Butr. in cap. per venerabilem, qui filij sint legitimi, quem refert, & sequitur Alexan. sup. Rochus & Lambertus ibi, qui inde dicunt, quod quando ius patronatus ex fundatione competeret solum illis de parentela, tũc non competeret bastardis, vel illegitime natis. Nec 38 cum † illis est cognatio, consanguinitas, aut coniunctio ex parte patris, l. si spurius. ff. vnde cognati. §. vulgo quæsitos. instit. de success. cognator. Felin. in cap. nonnulli. §. sunt & alij, nu. 56. de rescript. Guillel. Bened. sup. nu. 34. & 36. Tiraq. d. ca. 15. nu. 10. & d. glos. 8. nu. 6. Villalpando in l. 22. tit. 1. par. 7. § 42. a nu. 7. Rojas, & Molina, & Matienço d. nu. 2. & Spino sup. & Ioan. Garçia de nobilitate, gl. 28. nu. 17. & 19. Et ideo appellatione coniunctorum non veniũt, Bald. in l. id quod pauperibus. num. 35. C. de Episc. & cler. & Felin. d. nu. 56.

39 Sed oportet distinguere † in proposito cũ Barth. in d. l. pronunciatio, Ias. d. nu. 13. Feli. d. nu. 123. Molina, Peregrino, Farin. præsertim nu. 73. & alijs sup. an sint apposita verba iuris, seu ciuiliter significantia, an verba naturæ, seu naturaliter significantia.
40 Verba iuris † sunt familia, agnatio, & etiam cognatio, domus, seu casata, genus, prosapia, progenies, stirps, seu stipes, sanguis, consanguitas, & similia, & etiam parentela, licet in hoc contradicant ibi, Bart. & Peregr. nu. 89. & facit, quod cum Simone de Pretis interpretationem dubitat. 1. solut. 11. nu. 59. tradit Perez de Lara de anniuer. & capell. lib. 2. cap. 2. n. 25. Quod hæc vocabula de mi linage, generation, parentela, casa, cepa, gente, progenie, consanguinidad, familia, prosapia, synonyma sunt: vnde videntur omnia esse verba iuris, & tunc spurij, & illegitimi etiam naturales non veniunt, quia de iure nõ dicuntur de familia, domo, seu casata, agnatione, nec etiam cognatione, stitpe, seu stipite, &c. nec etiam de parentela patris, & consequenter, nec descendentes ex eis, etiam legitimi, vt per citatos. Nisi aliud †
41 constet ex communi vsu loquendi, vel ex aliqua coniectura, & mente, seu ratione disponentis, Bart. ibi, & in d. l. fin. vbi Bald. & Ias. Palcottus sup. Ioan. Guttierrez consil. 3. nu. 11. & alij.

42 Quãuis † Azeuedo d. consil. 24. ex n. 23. & 38. dicat cum Benedicto de Barcis in tract. de filijs non legitime natis, in princ. a nu. 11. naturales esse de domo, casata, & agnatione, genere, sanguine, & parentela, etiam de iure ciuili, argum. auth. licet. C. de natural. liber. ex qua naturalis filijs patri morienti ab intestato, sine filius legitimis succedit in duabus vncijs, & sic venire in relicto consanguineis, & de genere, sanguine, & parentela, &c. Quod est contra com

munem,

munem, & Doctores citatos, nec id conuincit dict. auth. licet.

43 Verba naturæ † seu naturaliter significantia sunt coniunctus, consanguineus, cognatus, Hispane pariente, deudo, pater, filius, nepos, parentes, liberi, descendentes, & similia, & idem videtur de verbo Hispano, parentesco, quod idem est ac consanguinitas, quando diceretur, que tenga parentesco, seu vocaretur, el que tiene parentesco, o consanguinidad, (si enim diceretur, de su parentesco, seu vocaretur, el que es de su parentesco, tunc illud videtur accipi pro parentela, licet barbare, & sic esset verbum iuris, sicut etiam consanguinitas, quando diceretur de consanguinitate) & tunc cum apponuntur verba naturæ, spurij, & illegitimi, & consequenter descendentes ex eis veniunt, quia ex eodem sanguine procedunt naturaliter, & vere, maxime in dispositione hominis, in qua verba sunt proprie, & naturaliter intelligenda, nisi aliud appareat, l. non aliter. ff. de legat. 3. l. fi. Cod. de his qui veniam ætatis. l. 5. tit. 33. partita 7 Salaçar de vsu, & consuetudine, cap. 1. a num. 57. & dictum est sup. cap. 9. a num. 32. Nisi simus

44 † in materia iuris, & mere ciuili, vt successionis ab intestato, vt in d. l. si spurius, & d. §. vulgo quæsitos, & accusationis, Villalpando d. num. 7. Aut † nisi su-

45 biecta materia, quæ hic est attendenda, & multum inspicienda, Bart. in d. l. pronunciatio, aliud suadeat, vt materia successionis maioratus, seu iuris patronatus, vt per Molinam supra, nu. 48. & lib. 3. capit. 3. ad fin. Mieres d. quæst. 2. & alios, quicquid velit. Ioann. Guttier. d. cons. 3. a num. 10.

46 Vnde in prædicto † dubio videtur concludendum quod si in fundatione Capellaniæ dicitur, quod præsentetur clericus de familia, domo, seu casata, genere, agnatione, cognatione, sanguine, vel parentela, seu consanguinitate, non comprehenduntur, nec censentur vocari spurij, & illegitimi, seu descendentes ex eis, etiam legitimi, nisi aliud constet ex communi vsu loquendi, aut mente fundatoris, & sic etiã deficientibus legitimis non habebunt ius ad Capellaniam, vt necessario debeant præsentari magis, quam alij extranei, ex quo non habent vocationẽ, cum non veniant sub illis verbis. Bene tamen comprehenderentur si essent legitimati, authoritate, Apostolica, vel Regia, ex traditis per Tiraq. in l. si vnquam, verb. susceperit liberos, a num. 77. seu 63. Couarru. in 4. 2. p. cap. 8. §. 8. nu. 4. & §. 10. nu. 2. Anton. Gom. in l. 9. Tauri, num. 66. & 69. Rojas de success. cap. 23. Molin. de primog. lib. 1. cap. 4. num. 44. & lib. 2. cap. 11. num. 18. Azeue. in l. 6. tit. 8. lib. 5. Recopilat. nu. 4. & DD. in l. 12. Tauri, Medin. de iustit. tract. 2. disput. 173. & 589. nu. 5. Peregri. de fideicõ. art. 23. a num. 26. Zauallos quæst. 2. à nu. 1. l. 4. tit. 15. par. 4. & ibi Gregor. Doct. in cap. per venerabilem, qui filij sint legitimi, & alios citatos sup. ca. 2. num. 46. ex quibus apparet, quod legitimati ex rescripto principis sunt de familia, & agnatione, & c. & cum Capellania sit res spiritualis: & Ecclesiastica, sufficiet etiam legitimatio Papæ. Quamuis ad maioratus, & fideicommissa perpetua non sufficiat simplex legitimatio per rescriptum principis, vt per Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. Velazq. in l. 40. Tauri, glos. 11. a num. 6. Ceruan. in d. l. 12. Tauri, a num. 48. Molin. d. disputat. 173. & sequen. Gama decis. 279. & ibi Flores de Mena in addit. Si vero dicitur, quod præsentetur clericus coniunctus, consanguineus, seu cognatus, Hispane, pariente, ò deudo, ò que tenga parentesco, ò consanguinidad, vel descendens, comprehenduntur etiam spurij, & illegitimi, & descendentes ex eis, vt in terminis tenet Nauarr. cons. 4. de iu. patr. nec refert, quod in casu illius consilij filia clerici erat legitimata per rescriptum principis, quia in

47 eo non fundatur Nauar. Et ita † si in fundatione Capellaniæ dicitur, quod præsentetur consanguineus proximior, spurius, seu illegitimus, vel descendens ex eo, proximior præferretur remotiori, etiam legitimo, & de legitimo descendenti, Nauar. supra, nam cum illegitimus comprehendatur sub vocatione cõsanguinei, & ex alia parte ipse sit proximior, vocatio consanguinei proximioris intrat, & verificatur in eo, quicquid teneat Emman. Rodrig. in summ. 1. to. cap. 106. nu. 8. ad fin. vbi ait, quod si testator mandauerit eligi consanguineum magis propinquum, legitimus remotius debet præferri illegitimo magis propinquo, quod non est verum ex dictis. Nec id quod ibi antea ait, quod habens ius præsentandi aliquem de certa familia, qui non tenetur proximiorẽ eligere, deficientibus legitimis illius familiæ potest eligere vnum de illegitimis idoneum, quia existentibus legitimis ipsi sunt præferendi, licet sint magis remoti, si enim isti illegitimi censerentur de familia, vt ipse supponit, posset ille illegitimum eligere, etiam stantibus legitimis, & Ioan. Guttierr. quem allegat lib. 2. pract. quæst. 67. non 66. num. 3. & 4. loquitur in diuersis terminis, nempe legis 27. Tauri. quicquid dicat Peregrin. sup. num. 89. vbi ait, quod naturales, & bastardi continentur appellatione coniunctorum, & consanguineorum, nam ex eodẽ sanguine procedunt, ac ideo in relicto coniunctis consanguineis, & parentibus, & per huiusmodi nomina naturalitatem significantia includerentur, intelligens tamen in defectum legitimorum, & non tamen spurij, quæ intelligentia non est bona, nec procedit consequenter, si enim naturales, & bastardi, etiam spurij, appellatione coniunctorum, & cõsanguineorum continentur, & sic in relicto coniunctis, & consanguineis includuntur, non est cur defectum legitimorum expectemus, & cur spurij excludantur.

48 Vnde etiam legatum † pium, & dos relicta consanguineis testatoris, potest & debet dari ipsius cõsanguineis illegitimis, seu venientibus per viam bastardiæ, & spurijs, quemadmodum legitimis: quamuis Azeuedo d. consil. 24. num. 37. & 50. confundens nomina iuris, & naturæ dicat spurias nullo modo admittendas esse ad huiusmodi legata pia, & eleemosynas. Et quamuis Corduba d. quæst. 72. ad fin. quem sequitur Ludou. Lopez instructorij conscientiæ, 1. to. cap. 137. & 2. to. cap. 107. solum dicat, quod potest dari nisi aliud dicat testator, venientibus per viam bastardiæ, si ipsæ sunt legitimæ. In quo non bene loquitur, nam non solum potest eis dari, sed debet dari, & etiamsi ipsæ non sint legitimæ iuxta dicta. Quamuis etiam Emman. Rodriguez d. 1. to. cap. 179. nu. 7. ad fin. dicat, quod legitimæ licet sint per viam bastardiæ, sunt præferẽdæ illegitimis, &c. quod solum procedet, quando sunt in eodem gradu, iuxta dicta infra nu. 53. ad fin.

49 Videtur tamen, quod naturales † attenta consuetudine, seu lege particulari, qua gaudent nobilitate parentum, vt in Hispania ex l. 1. tit. 11. p. 7. vbi Gregor. Lopez & Rojas de successio. cap. 15. Io. Garcia de nobilitate, glos. 20. nu. 36. & glos. 21. n. 33. Azeuedo in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. n. 51. & Ceruantes d. l. 10. Tauri, n. 164. Zauallos q. 2. à n. 47. & q. 203. a n. 6. qui alios plures referunt, & Molina de iustitia, 1. to. tract. 2. disput. 165. sint de familia, domo, seu casata, genere, & agnatione, stirpe, sanguine, & parentela patris,

patris, ex quo gaudent eius nobilitate; vt legitimi,
vt per Guid. Papam decis.580. & ibi addit. Tiraq.d.
c.15.de nobilitate,nu.25. Paleotum q.61.nu.8.Vil-
lalpandum sup.nu.3.ad fin. Rojas d.c.15. de succes.
nu.22.& clarius Matienço d.gl.rubr.tit.1.nu.126.&
seq.& d.glo.2.l.7.tit.11.nu.5.Menoch.de presũptio.
88.lib.4.n.14.Ioan.Guttier.lib.2.pract.q.155.n.2.&
lib.3.q.81.nu.7.& Flores de Mena q.16.§.1.a nu.9.
& §.2.à nu.9.Et sic naturales, & descendentes ex eis
veniunt appellatione, & vocatione eorum, qui sunt
de familia,domo, seu casata, genere,agnatione, co-
gnatione,stirpe,sanguine,& parentela, &c.vt tradit
etiam Azeuedo d.cons.24.ex nu.27. & nu.39.dicẽs,
naturales clarissime esse de domo,casata,& agnatio
ne patris,ex naturali,& notoria Hispaniæ consuetu
dine eos admittente ad insignia, nomen, & arma,
honores, & nobilitatem patris, & sic in eleemosy-
na,seu relicto fœminis consanguineis, seu de genere
pauperibus comprehendi naturales, & præferri le-
50 gitimis non existẽtibus in eodem gradu,&c. Quod †
procedit nisi subiecta materia aliud importet,vt suc
cessio maioratus, in quo non succedunt naturales,
seu descendentes ex eis,etiamsi simpliciter vocentur
filij descendentes,aut consanguinei, quia est res ho-
norifica, & ad decus, & splendorem familiæ, quæ
non ita per illegitimos decoratur, & illustratur,nisi
ex serie, seu circumstantijs maioratus, aliud colli-
ligatur, Greg. Lopez in l.2.tit.15.par.2.gl.10.Moli
na d.lib.1.c.4.nu.48.& lib.3.c.3.ad fin.Mieres d.2.p.
q.2.nu.1.Velazquez d.l.40.Tauri,gl.11.nu.43.Alua
rado de coniecturata mente defuncti.lib.2. c.1.§.1.
nu.13.& c.3.nu.56.& 57. & Flores de Mena d.q.16.
§.1.à nu.13.quicquid velit d.Greg.Lopez in l.32.tit.
9.part.6.gl. magna,col.6. & Azeuedo d.cons.24.nu.
35.etiam ex parte matris, Mieres ibi,nu.5.& Velaz
quez nu.45. Aluarado 75. Ioan. Gut.pract.lib.3.q.
52.nu.8. & Flores de Mena d.§.1.nu.33.dicens, hoc
in praxi seruari,& Greg.Lopez l.vlt.tit.13.par.6.gl.
vlt.licet ibi cogitandum relinquat, & contra teneat
d.l.2.gl.15.& Azeuedo l.11.tit.6.lib.5. Recop.num.
51 45. Et idem † est in iure patronatus, quod est etiam
honorificum, maxime in quo succeditur ad instar
maioratus iux.sup.d.5.p.c.9.nu.146.
52 Illegitimi autem,† & spurij ex parte matris,bene
sunt de eius parẽtela,genere,sanguine, & cognatio-
ne, l.hac parte.l.si spurius.l. Modestinus.ff. vnde co-
gnati,& d.§.vulgo quæsitos. de succes.cognat.Spi-
no d.gl.16. nu.31.60. & seqq. Paleottus de nothis &
spurijs, c.41.nu.3. & c.43.nu.2. Peregr.d.art.22.nu.
85.& Azeuedo d. cons.24.nu.37. Id intelligentes dũ
modo non sint ex damnato, & punibili coitu, qui
non succedunt matri,Paleot.ibi,Couat.in 4.2.p.c.8.
§.5.nu.15. Anto. Gom.l.9. Tauri, nu.13.Molina de
iust.2.tract.disp.167. & alij. Et cum illis est coniun-
ctio ex parte matris, Felin.d.c. nonnulli.§. sunt, &
alij de rescript.nu.57. quia semper est certa mater, l.
quia semper.ff.de in ius vocan.l.11.& 12.tit.13.par-
tita 6.& sic censentur vocati ad Capellaniã,dotatio-
nem,seu eleemosynam, ad quam vocantur,qui sunt
de parentela,genere,& cognatione fundatoris, Aze-
uedo ibi dicens,sic fuisse determinatum,& executo-
riatum in cancellaria Pinciana,licet secus sit in maio
ratu, & iure patronatus, vt sup.dict.est.
53 Post hæc scripta vidi † Hieron. Gonçalez ad reg.
de mensibus, qui glo.5.a nu.109.mouet prædictum
dubium, quærit enim quid si fundator vocauit ad
Capellaniam clericum ex sua familia, aut sanguine,
an clericus filius legitimus natus ex patre, aut ma-
tre,auo, vel auia, illegitimis dicatur de familia fun-
datoris, vel sanguine, vt censeatur vocatus ad ta-
lem Cappellaniam, & pluribus hinc inde adductis,
tandem videtur tenere partem affirmatiuam,quam
ait tenuisse Rotam in vna causa Hispalen.illegitimi
tatis 22.Februar. 1574.coram D. Rubeis, & nouis-
sime etiam fuisse decisum in vna causa Tirasonen.
eleemosynariæ 14.Nouembris 1603. coram D. Lan
cellotto,quod illegitimitas patris non obstabat filio
legitimo, vt præsentari non posset ad eleemosyna-
riam iurispatronatus, ad quam testator vocauerat
clericum descendentem à quodam Ioanne, & dictus
clericus erat filius legitimus patris spurij, qui de-
scendebat a dict. Ioanne, quia licet legitimi ex patre
illegitimo sint incapaces eorum, quæ proueniunt
ex persona patris, seu contemplatione illius,tamen
sunt capaces omnium ex persona propria prouenĩẽ-
tium,Bart. consil. 118. lib.1. Paleottus de nothis &
spurijs, cap. 53. Cephalus consil. 103. num.7. cum
seqq. lib. 1. qui late prosequitur, sicut etiam quam-
uis fœminæ sint exclusæ à maioratu, seu fideicom-
misso, admittitur masculus descendens ex fœmina,
vbi non agitur principaliter de conseruanda agna-
tione, sed præcipue fundatur in masculinitate, Ru-
beus consil.22. a nu.10. Molina cum alijs lib.3. cap.
5.nu.48. Mantica de coniecturis, lib.8.tit.18.a num.
53.& lib.5.tit.14.nu.6. & 7. & Rota decis.15.par.2.
diuer. & alij, & conducit, quod ait Anton. Gabr.
conclus.6.de fideicommiss.nu.7.& 8. Et quod respõ
det ista decisio ad fundamenta eorum, qui tenent,
quod filius legitimus natus ex patre spurio,non dica
tur de familia, iuxta consilium Fulgosij 159. nu.1.
cum similibus adductis per Gamam decis.278.quod
procederet, quando testator, seu fundator loquere-
tur per verba ciuilia, veluti,si vocaret Capellaniam
ex sua familia, vel cognatione,ita vt constaret exclũ
sisse nominationem naturalem: secus tamen esset
quando loqueretur per verba naturalia, veluti si vo
caret descendentes,aut consanguineos, iuxta distin-
ctionem Bart. in l.tutelas, nu.4.ff. de capit.diminut.
& in l. pronunciatio. §.familiæ. ff. de verbor. signif.
nam filium non esse legitimum, non est de iure natu
rali, de quo omnes filij legitimi, & spurij sunt ęqua
les,sed est de iure positiuo, vt in auth.quib.modis na
tural.efficiant. legitimi.§.liceat,collat.6.in authent.
quib.mod.natural.efficiant. sui.§.illud tamen,versi.
si quis ergo,collat.7.immo Bar.vbi sup. nõ loquitur
in legitimo proueniente ex patre spurio, sed in ipso
filio spurio,& sic in fortiori casu. Vnde apparet Ro
tam in d.Tirasonen.amplexam esse nostram senten-
tiam, & distinctionem in terminis nostræ quæstio-
nis, & subdit Gonçalez à num.123. quod in summa
attendenda est in hoc mens, & voluntas testatoris,
& communis vsus loquendi, & an materia, de qua
agitur, sit proportionabilis, vt in ea includatur, vel
excludatur talis spurius, aut filius legitimus ex illo
descendẽs veluti testator reliquit legatum, aut per-
petuum anniuersarium pro alẽdis pauperibus scho-
laribus in studio, aut clericis, aut maritandis virgi-
nibus de genere, aut agnatione sua, quo casu mini-
me sunt excludendi, nec spurius, nec multo minus
filius legitimus ex eo, vt late per Tiraq.in præfatio-
ne,tract.de pia causa, col.7. versic.& facit pro 1.par.
Mantica lib.8.tit.5.num.16. cum seqq. Sed cum ista
sint verba ciuilia, id reuera est contra dictã decisio-
nem Tirasonen. & distinctionem à nobis factam, &
sic non placet. Item considerandum erit, ait, quid
fuerit obseruatũ, l.si de interpretatione. ff. de legib.
cap.cum dilectus.de cõsuetudine, & quod fuit dictũ
in d.decision. Tirasonen.nec non an cæteris paribus
con-

concurrat alius de familia, & genere testatoris, qui sit legitimus, ac filius patris legitimi, nam tunc illũ præferendum fore indubitatum erit inquit, quod placet, ita vt in pari gradu legitimus sit præferendus, & præsentandus cum Azeu.d.consil.24.nu.36. Et quod in dubio, quando non bene constat, quod fundator Capellaniæ voluerit excludere, etiam descendentes legitimos ex patribus spurijs, erit ad fauorem illorum interpretandum, tum quia de iure communi sunt habiles, & idonei ad quæcunque beneficia, dignitates, & honores, &c. Tum quia in huiusmodi filijs, & patribus eorum spurijs, bene cadit affectio naturalis, &c.

54 Tandem circa † materiam huius cap. videnda sunt dicta sup.4.par.cap.3.12.modo.

C A P. XVI.

An beneficia sint conferenda digniori, an satis sit digno conferre.

S V M M A R I A.

Dvo sunt dubia. Primum, an eligens dignum ad beneficiũ omisso digniori, peccet mortaliter. Secundum, an teneatur illi ad restitutionem, num.1.

In primo est communis sententia Theologorum promouentem, eligentem, seu præsentantem dignum omisso notabiliter digniori, peccare mortaliter, licet prouisio sit valida, num.2. Et probatur ex iuribus, & autoritatibus adductis, nu.3. & Concil. Triden. adducto num.4. & confirmatur ex electionibus à Deo factis, nu.5. Secundo probatur, quia violatur iustitia distributiua, ex quo beneficia sunt etiam bona communia, & præmia meritorum, & committitur peccatum acceptionis personarum, &c. num.6. Violatur etiam secundum aliquos iustitia commutatiua, &c. num.7.

In beneficijs sine cura, licet præteritis dignioribus contra iustitiam distributiuam delinquatur, non tamen committitur peccatum mortale, &c. secundum Sotum, quem alij sequuntur, nu.8. Sed merito reprehenditur per alios, num.9. & à fortiori sententia Pedratiæ, nu.10.

Contraria sententia, nempe non esse peccatum mortale digniorem dimittere, sed sufficere dignum, & idoneum eligere, seu præsentare, ponitur num.11. quæ fundatur à nu.12. & seq.

Tertia sententia, quod prima vera sit in Episcopatibus, & beneficijs curatis, ex Concilio Triden. Secunda procedat in beneficijs sine cura, nu.16. Quæ placet, & est intelligenda, nisi aliqua lege, vel constitutione particulari, aut iuramẽto aliud cautum sit in beneficijs simplicibus, nu.17. & maxime procedit in patronis, non solum laicis, sed etiam Ecclesiasticis, nu.18. & in patronis laicis videtur sufficere dignum præsentare, etiam ad curata, num.19.

Ad iura, & authoritates adducta pro prima sententia respondetur, num.20.21.22. & ad confirmationem, num.23. & sequent.

Ad secundum respondetur, beneficia non esse bona communia, & præmia meritorum, & sic non violari iustitiam distributiuam, num.24. Nec violari iustitiam commutatiuã, eligendo ministros idoneos prætermissis dignioribus, &c. nu.25.

In secundo dubio, an eligens dignum prætermisso digniori, teneatur illi ad restitutionem, prima sententia est non teneri, num.26. quæ fundatur, à nu.27. & seqq.

Contraria sententia, nempe quod teneatur illi ad restitutionem, ponitur num.30. quæ fundatur à num.31. & seqq. & clarius procedit in beneficijs, quæ per examen & oppositionem conferuntur, & vbi ex lege, vel statuto sunt danda digniori, &c. à nu.37. & eam aliqui admittunt, quando edictum propositum fuerit, quo promittatur beneficij collatio digniori, vel sit oppositio sub huiusmodi pacto, saltem implicito, num.40. & 41.

Primum dictum, quod in beneficijs sine cura, in quibus non est peccatum digniorem dimittere, non est obligatio restituendi ei, num.42.

Secundum dictum, quod in Episcopatibus, & beneficijs curatis, & alijs, quæ ex aliqua lege, vel constitutione dãda sunt dignioribus, & magis idoneis, verior videtur prima sententia, nam cum beneficia sint instituta propter seruitium Ecclesiæ, constitutio illa, quæ est iuris humani, quod dentur dignioribus, & magis idoneis, facta videtur in fauorem Ecclesiæ, vt ipsa habeat meliores ministros, & non in fauorem ipsorum ministrorum, &c. nu.43. & confirmatur exemplo domini, qui suo operi præciperet eligi operarios magis idoneos, &c. nu.44.

Idem dicendum est in cathedris, & alijs officijs publicis, quæ ex lege, seu ordinatione debent dari dignioribus, nu.45.

In Præbendis collegiorum, quæ sunt institutæ, non vt stipendia pro labore, sed vt præmia meritorum, & in sustentationem pauperum dantium operam literis, & sic principaliter propter ipsos eligendos, eligentes dignum omisso digniori contra statuta collegij, non solum peccarent mortaliter contra iustitiam distributiuã, sed etiã tenerentur ad restitutionẽ digniori, nu.46. Et si eligerent indignum non habentem qualitates, & conditiones requisitas, tenerentur etiam collegio restituere, quod cum illo expendit ipsa non restituto, prout tenetur ad hæc tere collegium, nu.47. & 48.

Constitutio, quod dignior eligatur, non est facta fauore eligendorum, etiam minus principaliter, sed fauore solius Ecclesiæ, ex quo beneficia sunt instituta propter seruitium Ecclesiæ in stipendium ministrorum, nu.49. & 50.

Quamuis collatio beneficiorum, quæ dignioribus sunt conferenda, fieri debeat instar distributiuæ iustitiæ, tamen illa non est vere, & proprie distributiua iustitia, etiam minus principaliter, nec eligens dignum omisso digniori peccat peccato acceptionis personarum propriè sumptæ contra iustitiam distributiuam, sed solum peccato iniustitiæ contra commutatiuam iustitiam, & fidelitatem, ex officio debitam Ecclesiæ, nu.51. & 52. Vnde si ex munitione digni in sequerentur Ecclesiæ aliqua damna, vel interesse, teneretur ei ad restitutionem illorum, exemplo œconomi, nu.53. & 54.

Id non solum procedit in beneficijs, quæ sine edicto, & oppositione prouidentur, sed etiam quæ prouidentur per edictum, & oppositionem, nu.55. Nisi forte in edicto promitteretur collatio digniori, nu.56. Quæ tamen non videtur promitti dicendo, quod seruabitur vnicuiq; sua iustitia, num.57. Quamuis oppositores descripti, & concurrentes in tempore præstituto habeant ius ex iustitia commutatiua, vt vni ex illis prouideatur, alias teneretur collator ad restitutionem, nu.58. Et quomodo sit facienda ista restitutio, nu 59. & 60.

Hodie stante constitutione Pij Quinti super collatione parochialium, videtur dignior habere ius de iustitia, vt ad parochialem præligatur, & consequenter Ordinarius eligens minus dignum, tenetur digniori prætermisso ad restitutionem dãni, num.61.

1 Hic duo † sunt dubia, 1. an eligens dignũ ad beneficium omisso digniori peccet mortaliter. 2. an teneatur illi ad restitutionem.

2 In primo † Theologi communiter docent promouentem eligentem, seu præsentãtem dignum omisso notabiliter digniori peccare mortaliter, licet prouisio, electio, vel præsentatio sit valida. Ita D. Tho. 2.2.q.63.art.1.& 2.& quæst.185. art.3.& quodlibeto.4.art.15.& quolib.6.art.9.& quodlib.8.art.6. D. Anton.2.p.tit.1.cap.20.§.1. Adria.in 4.de restitut.q. de collat.beneficior. Caiet.d.q.63.art.2.& q.185.art.3.& in summ.verb.acceptio personarum, Sylu.eod. verbo, & verb.electio, 1.q.16. Soto de iust.& iure, li.

3.quæst.

3.q.6.art.2.& lib.10. q.2. art.3. Mercado in sum. de contractib.lib.6.cap.17. Arag.2.2.q.62.art.2.ad 4.1. conclu.& q.63.art.2.& ibi Salon.3.controuersia, Bãnes dub.3.4.& 5. Cosmas Philiar.de officio Sacerdotis.2.p.lib.4.c.23.valen.3.tom.disp.5 q.7.pun.2.2.q. Emman. Rodr. in sum.1.to.ca.106.& 108. Vega in sum.1.p.c.97.& c.109.casu 1.& 2.p.c.17.casu 1. Tolet.in sum.lib.5.c.4.vers.4.& ca.78. Zecch.de ben.& pensio.c.4.n.8.& 9.& de munere Episcop.c.4. nu.5. Açor.instit.moral.2.p.lib.6.c.15.q.1.8.& 9. & c.21. q.5.& c.26.q.12.& ex canonistis. Abb.nu.7. & Deci. à n.13.in c.constitutis.2.de appellatio. Gom. in c.2. de constitutio.in 6.à nu.22.dicens communem. P.de Baisio in directorio elect.3.p.c.24. Couar.in reg.peccatum 2.p.§.7.n.4.& 5.Nau.in man.c.17.n.73.& de orat.miscell.38.cum seqq. vsq; ad 42.& cons.8.alias 3.nu.1.de simonia Cucchus in institutio. maior.lib. 4.tit.1.nu.123.Dida.Perez.in l.2.tit.6. lib.1.ordin. gl.1. Padilla in l.cum quidam.ff.de leg.2.nu.19.Molin.de Hispanor.primog.lib.2.c.5.a nu.50.& nu.69. Flam.Paris.de resignat.benef.lib.4.q.vlt.n.35.& 36. & 39.& 40.Card. Paleottus de S. Consistorij consultationibus.4.p.q.1.in prin.Zauall.in suis communibus contra communes quest.q.659.nu.1.Mar. Ant. Genuen.in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ.c.65.n.8.& Villar del patronado de Calatayud, 4.p.in princ.à nu.15.vbi docet, quod omnia beneficia debẽt dari dignioribus sub peccato mortali, qui tamen §.3.nu.16.ait secundum Nau.in benefic.simplicib.sufficere eligere dignũ licet nõ eligat digniorem,& idem videtur 8.part.costumbre 7.nu.7. Azeued.consil.9.nu.30.& consil.24.à nu.40. Parlad. differẽ.8.nu.8.& plures relati per Bobadillã in sua Politica lib.1. c.3.n.76.& Hier. Platus de Card. dignitate,& offic.c.31.qui ait,quod eligendus est dignior, non solum ad summum Pontificatum,sed etiam ad quemlibet Episcopatum,& decis. Rotæ in causa Toletana Canonicatus 18.Maij.1584. coram sanctissimo Clemen.VIII.sup.adducta 5.p.cap.4.nu.166.& in causa Vallisoletana præeminentiarum 24.Nouẽ. 1603.coram Illustrissimo Pamphilio.

3 Quæ sententia † probatur 1.ex Leone Papa in c. Metropolitano 63.distin. vbi ait: Metropolitano defuncto cum in loco eius alius fuerit subrogãdus prouinciales Episcopi ad ciuitatem Metropolim conuenire debebunt, vt omnium clericorum, atq; ciuium voluntate discussa ex presbyteris eiusdem Ecclesiæ, vel diaconis optimus ordinetur, & D. Hier. in cap. Moises,& in c.licet 9.8.q.1. & alijs authoritatibus sanctorũ,& ex c.2.de off.custodis,ibi: Vt ad hoc opus tales ordinẽtur,quales sanctiores,& meliores esse viderint,& ex c.vni.vt Eccl.benef.sine diminut.conferãt.vbi sic ait Innoc.III.Debuisti Ecclesiasticũ officiũ,& beneficiũ in persona magis idonea dispẽsare.

4 Et accedit † S.Concil.Triden.sess.24.de reforma. c.1.vbi sic ait: Omnes vero,& singulos, qui ad promotionem præficiendorum,quodcũque ius quacũque ratione à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant,nihil in ijs pro præsenti temporum ratione innouando hortatur, & monet, vt in primis meminerint,nihil se ad Dei gloriã, & populorum salutem vtilius posse facere,quam si bonos pastores,& Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare,nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidẽ precibus,vel humano affectu,aut ambientium suggestionibus,sed eorum exigentibus meritis præfici diligẽter curauerint,&c. Et in cap.18.eiusd.sess.vbi ait ad parochiales ex dignis, & approbatis eligendum esse digniorem,& magis idoneum.

5 Et cõfirmatur † ex electionibus à Deo factis ĩ veteri,& nouo testamẽto, vbi sẽper elegit meliores, &c.

6 Secundo probatur,quia † dimittendo digniorẽ sine causa debita violatur iustitia distributiua,ex quo beneficia sunt,etiã bona communia,& præmia meritorũ, & cõmittitur peccatũ acceptionis personarũ,quod illi contrariatur,& est mortale genere suo,

7 & hæc est ratio cõmunis Theologorũ. Violatur † et secundũ Sotum, Aragon,Salon,& Bannes sup.iustitia commutatiua (quæ in beneficijs distribuẽdis præcipue spectatur,cum primario,& principaliter sint instituta in stipendium laborantium, vt Ecclesia habeat bonos ministros) nam elector, seu prouisor beneficiorum cum non sit dominus, sed dispensator, & administrator institutus in bonum Ecclesiæ, tenetur ex officio,& fidelitate debita Ecclesiæ,atque adeo ex iustitia commutatiua cõsulere vtilitati Ecclesiæ,atque adeo optimum ei ministrum prouidere, quod etiam inquit Rebel.relatus nu.seq.

8 Ait † tamen Soto sup. quod in beneficijs sine cura,licet præteritis dignioribus contra iustitiam distributiuam delinquatur,non tamen subest tantum periculi,atque ob eam rem,aut nunquã,aut perquã raro peccatum illic mortale committitur,dummodo non concedantur indignis, cuius sententiam veram existimat Arag.supra,quia in ordine ad hæc adeo parum requiritur de dignitate personæ, vt omnes qui sunt digni,sint ferè æque digni,nisi in Canonicatibus,& alijs beneficijs,quæ per oppositionem, & concursum prouidentur. In quibus non dubitat esse peccatum mortale,prætermittere notabiliter digniorem,cum grauis ei fiat iniuria in hoc,quod impeditur a consecutione eius, quod secundum statuta Ecclesiæ sibi debetur, & illam etiam sententiam Soti videtur sequi Flam. Paris.supra,nu.46. & accedit,licet non in totum, Rebellus de obligat.iust.1. p.lib.3.q.4.nu.11. & 12. qui tenet, quod peccatum est lethale regulariter digniorem notabiliter,& euidẽter cognitum prætermittere,quoad beneficia curata,non solum quando per oppositionem,aliumve titulum acquisiuit ius commutatiuum, sed etiamsi nullum tale ius habeat,quia collatores non sunt domini,sed dispensatores beneficiorum, & non solum in proprio euentu contra iustitiam distribuunt, sed etiam contra fidelitatẽ Christo,& Ecclesiæ debitam delinquunt in re graui,& notabili, & fructu per digniores præstando Ecclesias defraudãt & quod peccatũ lethale etiam esse videtur eligere minus dignũ ad Cardinalatus,Canonicatus,Decanatus,& alia beneficia simplicia magni momenti, quando notabilis,& euidens est inter promotum & digniorem prætermissum excessus, si vero paruus sit, veniale videtur,vel si beneficiũ simplex nõ tãti momẽti sit, quia violatio iustitiæ distributiuæ per acceptationẽ personarum ex genere suo mortale est,quare nisi ex paruitate materiæ per respectum ad excessum eligendorum,vel beneficiorum excusetur,lethale erit.

9 Sed hanc Soti † sententiam merito reprehendũt Naua.d.miscell.38.& P. Nau. de restitut. lib.2.cap. 2.nu.184.nã si vt ipse dicit, etiam in beneficijs simplicibus peccatum est contra iustitiam distributiuã dimittere digniorem,erit mortale, cum materia sit grauis respectu ipsius dignioris cui fit iniuria. Vnde

10 a fortiori † conuincitur sententia Pedraciæ in sum. 7.præcepto 7.§.36.dicentis, absolute solũ esse peccatum veniale eligere dignum prætermisso digniori, quamuis peccetur contra iustitiam distributiuam,

& citat

& citat Caietan. ientaculo 12. ad 4. qui tamen id non tenet sed quod considerato officio, labore, & onere, non sit mortale, quod etiam dicit verb. beneficiū, &
11 verb. electio. Contrariam † tamen sententiam, nēpè non esse peccatum mortale digniorem dimittere, sed sufficere dignum, & idoneum eligere, seu præsētare, tenet gl. in d.c. licet ergo. 8. q. 1. & in c. monasterium. 16. q. 7. & in c. 2. de officio custodis, & in cap. 3. de iure patro. & in d.c. constitutis. 2. appellatio. ibi Imola, & Francus, num. 4. Rochus de iure patron. verb. honorificum. quæst. 15. ad fin.
12 Quæ sententia † probatur 1. nam D. Paulus 1. ad Thim. 3. & ad Titum 1. ponens cōditiones eligendi in Episcopum non loquitur comparatiue, sed absolute dicit illum debere esse virum probum, Doctorem, &c. vt etiam dicitur in c. cū in cunctis de elect.
13 Secundo probatur, ex † tex. in cap. si in plebibus 63. distinct. & in cap. monasterium, & in ca. cum nobis de electio. & in ca. graue nimis, ibi: Præcipimus, vt prætermissis indignis idoneos assumant, de Præbend. & Concil. Triden. sess. 7. de reform. cap. 3. ibi, Personis dignis, & habilibus.
14 Tertio probatur, quia † eligendo dignum omisso digniori, non fit iniuria Ecclesiæ, ex quo datur ei idoneus minister, nec digniori prætermisso, ex quo beneficia non sunt præmia meritorum, sed stipendia laborantium. Confirmatur, nam si Dominus diceret œconomo, quod conduceret operarios ad opus suum, satis esset si idoneos conduceret, &c.
15 Tertia sententia † est Leonardi Lessij de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. dub. 14. dicentis, ad beneficia habētia curam animarum, vel aliam functionem magni momenti, eligere, postulare, aut præsentare dignū, vel libere conferre omisso digniori, qui in promptu est, esse peccatum mortale, in cęteris vero beneficijs vt in Canonicatibus, Capellis, &c. non videri peccatum mortale semel, vel bis prætermittere digniorē, modo conferantur ei, qui verè dignus sit, quia quod semel, vel iterum dignior prætermittatur in huiusmodi beneficijs, non cēsetur notabile incommodū, aut notabilis iniuria in Ecclesiam, paucorum enim mediocritas aliorum virtute facile compēsatur, nec fit propriè iniuria digniori, &c. videri tamen esse mortiferum, si quis id passim faciat, aut si raro curet vt digniores præferātur, qui enim sæpe hoc faceret, vel non curaret præponere digniores cēseretur grauiter peccare, contra fidelitatem Ecclesiæ debitam, eiusque magnū bonum negligere, &c. & sic semper esse peccatum, saltem veniale digniorem, & aptiorē prætermittere; si autem id sæpe fiat, esse peccatum mortiferum quod si ex sua institutione habeat, vt debeat dari digniori, vel per oppositionem, tunc semper esse peccatum mortale.
16 Quarta sententia est, quod prima † sententia vera sit in Episcopatibus, & beneficijs curatis ex Conc. Triden. vbi sup. decernente ad illa digniores, & magis idoneos eligendos esse. Secunda vero procedat in beneficijs sine cura, nam Concilium de Episcopatibus, & curatis loquitur, & de alijs non dicit, quod dentur dignioribus, antiqua vero iura non ita plana sunt, quæ si essent, vt est dict. cap. 1. vt Ecclesiastica beneficia, vbi sermonem facit Innocen. III. de beneficio non curato, tamen iam oppositum est introductum, & ipse Papa facit, vt abrogata videatur illa constitutio, de iure vero diuino, & naturali seclusa ordinatione Ecclesiæ, beneficia non videntur esse bona communia, & præmia meritorū, nec est præceptum, quod dentur dignioribus, &c. ita P. Nauarr. d. lib. 2. cap. 2. num. 172. & à num. 182. quē sequitur Ioan. Guttierrez canon. quest. lib. 2. cap. 1. num. 12. & 28. dicens, quod si aliud diceremus, omnes fere Prælati essent in statu damnationis prouidētes beneficia simplicia dignis prętermissis dignioribus, quæ acerbissima esset profecto sententia, &c. & Vega d. 2. part. capit. 17. casu 1. qui in fin. ait, quod Episcopi, qui sunt distributores beneficiorum simplicium, non tenentur eligere digniorem, sed sufficit, quod eligant dignum, siue sit pręsens dignior pe tens beneficium, siue non, & ita tenere Bannes dict. quæst. 63. art. 2. dub. 5. pag. 301. (quem tamen male allegat, quia potius tenet contrarium) idem tenet P. Ledes. in sum. 2. p. tract. 7. c. 2. 7. conclu. maxime in princip. & 9. & 15. difficult.
17 Quæ sententia † mihi placet, & est intelligenda, nisi aliqua lege, vel constitutione particulari, aut iuramento, aliud cau tum sit in beneficijs simplicibus.
18 Et maxime † procedit in patronis, non solum laicis, sed etiā Ecclesiasticis, licet in Ecclesiasticis primam sententiam teneat Lamber. de iure patr. 1. p. 2.
19 lib. quæst. 10. art. 3. ad fin. Qoinimmo † in patronis laicis videtur sufficere dignum pręsentare, etiam ad curata, ex d. cap. monasterium, & docet Lamber. ibi, num. 17. & dicunt probabile Bannes dub. 4. conc. 3. Emman. Rodrig. d. cap. 106. sub num. 8. & P. Ledes. d. 9. difficul. nam Concilium Triden. d. cap. 18. postquam dixit in parochialibus iurispatr. Eccles. eligēdū esse digniorē ex approbatis ab examinatoribus in concursu dicit quod si ius patronatus laicorum fuerit, debeat qui a patrono præsentatus erit, examinari, & si idoneus repertus fuerit, admitti, vnde patronum laicum nō arctat ad præsentandum digniorem, quod non videtur aduertisse Ioan. Guttiertez sup. nu. 27. & 28.
20 Nec huic † sententiæ obstant arg. 1. sententiæ. nā ad primum, ad d.c. metropolitano, vltra quod loquitur in Episcopatibus, potest responderi ibi non induci necessitatem, vt optimus eligatur, & ita etiam potest responderi ad caput 2. de offic. custodis.
21 Ad authoritates † Hieron. & aliorum sanctorum potest responderi, quod intelliguntur de honestate, & consilio, &c. & quod non sunt leges, & constitutiones pontificiæ.
22 Ad cap. vnicum, vt Ecclesiastica beneficia, potest etiam responderi, quod † ibi Papa dicit Archiepiscopo Mediolā. quod debuit Ecclesiasticum officium, & beneficium in persona magis idonea dispensare, quia forte prouisus non erat persona satis idonea, & non quia digniori esset necessario conferendum, vt colligitur ex verbis versic. cum enim, Videlicet vt ostenderes quod prædictam Cancellariam personæ idoneæ modo canonico, & tempore competenti donasses.
23 Ad † confirmationem de electionibus à Deo factis respondetur solum conuincere, id melius esse, & de consilio.
24 Ad 2. resp. seclusa † ordinatione Ecclesiæ, seu institutoris, beneficia non esse bona communia & præmia meritorum, vt dictum est, & consequenter
25 non violari iustitiam distributiuam. † Et rursus non violatur iustitia commutatiua eligendo ministros idoneos prætermissis dignioribus nisi Ecclesia expresse præcipiat suis dispensatoribus, quod ei, dent optimos ministros, & magis idoneos, sed satis implent suum officium, & debitam fidelitatem dando ministros idoneos iuxta dicta.
26 In 2. dubio, an eligens † dignum ad beneficium prętermisso digniori, teneatur illi ad restitutionem, prima sententia est non teneri, quam tenent Adria-

H nus in

nus in 4. tract. de restitutione. c. quia iam determina
tum est, Sotus de iust. & iure, lib. 4. q. 6. ar. 3. ad 6. M.
Ledes. 2. p. 4. q. 18. art. 2. Nauarr. in man. cap. 17. n. 72.
& seq. & cons. 8. alias 2. de simonia. nu. 2. Couarru. in
reg. peccatū, 2. p. §. 7. n. 6. Cucchus in institutio. cano.
lib. 4. tit. 1. nu. 123. Didacus Perez in l. 2. tit. 6. lib. 1.
ordin. Padilla in l. cum quidam. ff. de legat. 2. nu. 18.
Molina de Hispanorum primogen. lib. 2. cap. 5. nu.
57. Spino de testament. gloss. 18. nu. 9. & 10. Ioann.
Guttierrez d. lib. 2. cap. 11. a n. 47. Zauallos, d. q. 659.
nu. 12. Mercado lib. 6. cap. 17. fol. 257. alias 208. An-
gles de restitut. q. de clericis restitutioni obnoxijs. 4.
difficult. Pedraça 7. præcepto. §. 36. Cosmas Philiar.
2. p. lib. 4. cap. 23. & lib. 6. c. 23. Summa Corona 2. p.
de restitutione. nu. 10. Vega, 1. p. c. 109. casu 1. & 2. p.
c. 17. casu 1. Valen. 3. to. disp. 5. q. 7. pun. 2. 6. q. Lud.
Carb. de restitutione. q. 30. concl. 4. & Toletus lib. 5.
c. 4. vers. 4. & c. 78. & nouissime Lessius d. lib. 2. c. 34.
dub. 15. & magis placet Azor. d. lib. 6. c. 15. q. 12. & se
quitur Rebellus 1. p. lib. 3. q. 4. & 5.

27 Quæ sententia † probatur primo, quod beneficia
sunt principaliter instituta, propter bonum, & serui
tium Ecclesiæ, & non propter ipsos ministros, & in
premium meritorum, suntque stipēdia ministrorū,
& non bona communia, vnde dicitur, quod benefi-
cium datur propter officiū, cap. fin. de rescript. in 6.

28 Secundo probatur, nam † si paterfamilias diceret
œconomo, quod conduceret ad opus suum opera-
rios idoneos, aut magis idoneos, & ille conduceret
non idoneos, aut minus idoneos, profecto nihil tene
retur restituere idoneis, aut magis idoneis omissis,
vt patet, ergo similiter in proposito.

29 Tertio, quia † dignior haberet ius ad beneficium,
tanquam sibi debitum, sequeretur, quod non solum
Prælatus teneretur illi restituere, sed etiam dignus,
cui fuit collatum, teneretur illi dimittere benefi-
cium consequens autem est falsum & cōtra omnes:
ergo. Probatur sequela, nam si bonum aliquid com-
mune mihi debitum ex iustitia distributiua datur
alteri, tenetur ille illud mihi restituere, vt si certa
quantitas ex institutione distribuenda pauperibus,
seu magis egenis per dispensatorē daretur diuitibus
seu minus egenis tenerentur illi eam restituere pau
peribus, seu magis egenis, quibus danda erat, nec
enim dispensator bonorum communium, potest il-
la conferre, nisi iuxta voluntatatem veri domini, &
facultatem sibi commissam, nec refert quod benefi-
cium detur propter ministeriū Ecclesiæ, & non gra
tis, vt ait Aragon infra, nā si deberetur nihilominus
ex iustitia distributiua digniori, illud ei volenti cum
suo onere esset restituendum, iuxta dicta. Hæc sunt
præcipua arg. huius sententia.

30 Contrarium tamen † sententiam, neque quod eli-
gens dignum, seu digno conferens beneficium præ-
termisso digniori teneatur ad restitutionem ipsi di-
gniori pretermisso, tenent Palud. in 4. dist. 15. q. 2. ar.
2. nu. 12. & ibidem Ricar. Caiet. 2. 2. q. 62. ar. 2. ad 4.
in 3. dub. & in Sū. verb. acceptio personarū. Syluest.
verb. restitutio. 3. q. vlt. vers. 2. B. Medina in sum. lib.
1. cap. 14. §. 32. Lud. Lopez instruct. conscien. 1. to. c.
125. & 127. P. Nau. d. lib. 2. c. 2. à nu. 176. Aragon d.
art. 2. Salon. q. 63. art. 4. controuer. 3. concl. 4. & ibi
Bannes, Emman. Rodrig. 1. to. c. 108. nu. 6. P. Ledes.
2. p. tract. 8. cap. 4. 1. concl. & c. 8. & magis commu-
niter Theologi moderni.

31 Quæ sententia † probatur, nam ille peccat contra
iustitiam distributiuam, est enim acceptor persona-
32 rum, vt omnes dicunt. Et † violatio iustitiæ distri-
butiuæ inducit obligationem restituendi, D. Tho.
receptus, d. q. 62. art. 1. ad 3. & ibi Caiet. & d. ar. 2. seq.
P. Naua. de restitut. lib. 1. à nu. 10. P. Ledesm. d. c. 4.
Molina de iust. tract. 2. disp. 714. quicquid dicat Va-
len. sup. & Rebellus. 1. p. libr. 1. q. 3. nu. 18. & lib. 3. q.
33 3. Nec † valet dicere, vt dicunt authores contrariæ
sententiæ, id procedere, vbi principaliter agitur de
distribuēdis bonis cōmunibus institutis in bonum,
& vtilitatem particularium, & sic quando est mera
iustitia distributiua, seu principaliter intenta: secus
in bonis principaliter institutis in bonum, & vtilita
tem Ecclesiæ, seu Reipublicæ: nam si damus, vt præ
dicti authores dare videntur, quod in collatione be-
neficiorum interueniat etiam iustitia distributiua,
saltem secundario & minus principaliter intenta,
quia beneficia instituta, seu ordinata videntur secun
dario, propter eligendos in præmium meritorum,
profecto violatio illius iustitię distributiuę respectu
dignioris inducet obligationem restituendi, vbicū-
que enim fuerit violatio iustitiæ, & æqualitatis ser-
uandæ, resultat inæqualitas per restitutionem ad
34 æqualitatem reducenda. Et † facit simile, quod viola
tio immunitatis Ecclesiæ extrahēdo ab ea delinquē
tem obligat ad restitutionem, seu satisfactionem nō
solum Ecclesiæ, sed etiam ipsi delinquenti facien-
dam, licet illa immunitas sit principaliter propter
respectum, & reuerentiam Ecclesiæ, & minus princi
paliter propter delinquentes ad ipsam confugiētes.

35 Secundo probatur † hæc sententia, nam si Domi-
nus præciperet dispēsatori, quod tribueret eleemo-
synam pauperibus consanguineis, seu magis egenis,
& daret illam pauperibus non consanguineis, seu
minus egenis, teneretur restituere pauperibus consā
guineis, seu magis egenis, ergo similiter cū Christus
Dominus, seu Ecclesia præcipiat dispensatori bene-
ficiorum, quod conferat illa digniori, si confert mi-
nus digno, tenetur ad restitutionem dignori.

36 Tertio † probatur, ex doctrina D. Thom. d. q. 62.
ar. 2. ad quartū, vbi docet, quod impediens ne detur
beneficium digniori tenetur ei ad restitutionē, nec
meminit vis, aut fraudis: ergo à fortiori tenebitur
conferens digno omisso digniori.

37 Hæc sunt arg. precipua † huius sententiæ ad quæ
reducuntur alia, quæ pro ea fieri solent, & huius sen
tentiæ authores (exceptis Nauarr. sup. nu. 203. &
seq. & Emman. Rodrig. sup. qui eam intelligunt in
beneficijs, quæ per oppositionem, & concursum
conferūtur) in quibus eam, etiam tenet Lessius sup.
38 loquuntur indistincte de quibusuis beneficijs. Quā †
tamen clarius procedere in beneficijs, quæ per exa-
men obtineotur, vbi iubet lex, vel statutum, quod
dentur digniori, aiunt B. Medina sup. & Lud. Lo-
pez d. cap. 127. & Aragon dicit certissimam de ca-
thedris, & beneficijs quæ oppositione obtinentur,
& maxime procedere in his, quæ conferuntur per
oppositionem, & præcedente rigoroso examine, di-
cit Salon sup.

39 Et hanc † sententiam admittit Lud. Carb. sup. 4. &
12. conclusione, quando ex aliqua lege, vel statuto
beneficia danda essent digniori, & Mar. Anton. Ge-
nuen. d. cap. 65. nu. 8. dicens, quod quando ex aliquo
statuto, vel lege beneficium, vel officium debetur
dignori reperto in concursu, Episcopus non solum
peccat, sed tenetur ad restitutionem, si minus digno
conferat.

40 Eam etiam † admittunt Molina, & Ioan. Guttier.
cum eo, num. 55. vbi sup. quando edictum proposi-
tum fuerit, quo promittatur beneficij collatio illi,
quem dignorem esse constiterit, prout in electione
Canonicatuum magistralium, vel doctoralium, vel
etiam

etiam cathedrarum, seu Præbendarum collegij (in-
quiunt) effici solet, in eo namque casu existimant li-
mitandam primam sententiam, & eum qui dignio-
rem neglexerit, ad damni restitutionem eidem tene
ri, hic namque non solum iustitia distributiua sed
etiam commutatiua violatur ob non adimpletam
promissionem, quia ex huiusmodi edicti propositio
ne quidam contractus vltro citroque obligatorius
inter digniorem, & electores resultat, quem ten.n-
tur electores præcise obseruare, prout in simili in sub
hastatione, i qua promittitur quod res dabitur plus
offerenti, tradit Bart. communiter receptus in l. li-
citatio. in prin. nu. 4. ff. de vectigal. & public. & alias
41 tradit Ioann. Guttier. consil. 44. nu. 9. Et † nouissime
id tenet Rebellus d. lib. 3. q. 5. quando fit oppositio
propria, ac formalis, nempe sub pacto explicito, &
in edicto expresso, vt digniori conferatur, vel saltem
implicito, quale esse ait stante, consuetudine, aut le-
ge præcipiente dari digniori.
42 In hoc dubio † dico 1. quod in beneficijs sine cu-
ra, in quibus dubio præced. diximus, non esse pecca-
tum digniorem dimittere, non est obligatio restituẽ
di ei, nam cessante peccato consequenter etiam ces-
sat obligatio restituendi, quæ hic non poterat esse,
nisi ratione iniustæ acceptationis, seu iniuriæ factæ
43 digniori. Dico 2. quod † in Episcopatibus, & benefi-
cijs curatis, & alijs, quæ ex aliqua lege, vel constitu-
tione danda sunt dignioribus, & magis idoneis, ve-
rior mihi videtur prima sententia, nam cum benefi-
cia sint instituta propter seruitium Ecclesiæ, consti-
tutio illa (quã iuris humani esse diximus dubio præ-
cedenti) quod dentur dignioribus, & magis idoneis,
facta videtur in fauorem Ecclesię, vt ipsa habeat me
liores ministros, & nõ in fauorẽ ipsorũ ministrorũ,
qđ ex eo apparet, quod vacantibus duobus Episcopa
tibus vno minus pingui, sed maioris diœcesis, & in-
digentioris doctrina, & altero magis pingui, sed mi-
noris diœcesis, & minus indigentis, minus pinguis
debet conferri digniori.
44 Et confirmatur † exemplo domini, qui suo operi
pręciperet eligi operarios magis idoneos, quod qui-
dem non in fauorem, & gratiam ipsorum operario-
rum, sed in fauorem, & bonum ipsius domini præ-
ceptũ est, & ideo œconomus digniores dimittẽs illis
non faceret iniuriã, sed Dño, vt in 2. arg. d. 1. sentẽt.
45 Et idem dicendum est in cathedris, † & alijs offi-
cijs publicis, quæ ex lege, seu ordinatione debent
46 dari dignioribus. In † Præbẽdis autem collegiorum,
quia sunt institutæ, non vt stipendia pro labore, sed
vt præmia meritorum, & in sustentationem paupe
rum dãtium operam literis, & sic principaliter pro-
pter ipsos eligendos, eligentes dignum omisso di-
gniori contra statuta collegij præcipientia dari di-
gniori, non solũ peccarẽt mortaliter contra iustitiã
distributiuam, sed etiam tenerentur ad restitutionẽ
digniori prætermisso, ita Pet. Ledesma, d. tract. 8. ca.
47 8. 13. concl. Et † si eligerent indignũ, & non habentẽ
qualitates, & conditiones requisitas, tenerentur etiã
collegio restituere, quod cum illo expendit, ipso nõ
48 restituente, prout † tenetur, ac dimittere collegium,
in quo est contra statuta, & voluntatem fundatoris,
Petr. Ledesma ibi, 4. conclusione, & 12.
49 Nec obstat † dicere, quod esto ratione Ecclesiæ
principaliter sit dignior eligendus, tamen non est
negandum, quin etiam fauore eligendorum sit illa
edita cõstitutio, licet minus principaliter, ita vt ces-
sante vtilitate Ecclesię habẽda sit ratio vtilitatis eli-
gendorũ, quia vnde colligitur oppositum, cum hæc
obligatio prima secundã non tollat? vt inquit Nau.
sup. nu. 178. ego. n. dico, vnde colligitur, quod etiam
fauore eligendorũ, licet minus principaliter sit facta
50 illa constitutio? Et † quod potius sit facta fauore so-
lius Ecclesię, colligitur ex eo, quod beneficia sunt in
stituta propter seruitium Ecclesiæ in stipendiũ mi-
nistrorũ, & absq; sufficienti fundamento nõ est ad-
denda illa secundaria, & accidẽtaria obligatio respe-
ctu eligendorũ: & quamuis in illa constitutione ha-
beatur aliquis respectus ad eligendos, vt excitentur,
& inducantur ad studiũ, & virtutem, non tamen ita
vt tribuatur eis aliquod ius de iustitia ad beneficiũ.
51 Vnde dicendum est, quod † quamuis collatio be-
neficiorum, quæ dignioribus sunt conferẽda, instar
fieri debeat distributiuæ iustitiæ, tamen ibi non est
vere, & proprie distributiua iustitia, etiã minus pri-
cipaliter, quicquid dicant authores, tã primæ, quam
secundæ sententiæ, nec eligẽs dignũ omisso dignio-
ri peccat peccato acceptionis personarũ proprie sũ-
52 ptæ contra iustitiã distributiuã. Sed solum † peccato
iniustitiæ contra commutatiuam iustitiam, & fideli
tatẽ ex officio debitã Ecclesiæ, ex qua stante consti-
tutione, seu ordinatione, quod beneficium daretur
digniori, & magis idoneo, debebat ei optimũ mini-
53 strum prouidere, & magis idoneũ. Vnde † si ex omis-
sione dignioris sequerentur Ecclesię aliqua damna,
vel interesse, teneretur ei ad restitutionem illorum,
vt inquiunt Salon, & Bannes ad consummationem
6. vbi sup. & dicit probabile Pet. Ledesma sup. 2. dif-
54 ficultate. Sicut † œconomus, cui Dominus præcipe
ret, quod conduceret operarios meliores, & magis
idoneos, teneretur Domino ad restitutionem dam-
ni, vel interesse ei secuti ex omissone illorum, quic-
quid velit Rebellus sup. quæst. 4. nu. 14.
55 Quod † non solum procedit in beneficijs, quæ
sine edicto, & oppositione prouidentur, vt in Epis-
copatibus, in quib. id facilius procedit, vt per Nau.
sup. nu. 202. & 203. Sed etiã in beneficijs, quæ proui-
dentur per edictum, oppositionem, & concursum,
nam dignior ex oppositoribus non habet ius de iu-
56 stitia, vt sibi prouideatur iuxta dicta. Nisi † forte in
edicto promitteretur collatio, seu electio digniori,
iuxta limitationem, Molin. & Ioan. Guttierrez, de
57 qua sup. nu. 40. Quæ † tamen non videtur promitti
dicendo, quod seruabitur vnicuiq; sua iustitia, nam
verba ista solum importãt, quod seruabitur iustitia,
58 quam habuerit, non amplius. Quamuis † oppósito-
res descripti & concurrentes in tẽpore præstituto,
habeant ius ex iustitia commutatiua, vt vni ex illis
prouideatur, & sic si alij nõ descripto prouideretur,
teneretur collator ad restitutionẽ Nau. d. c. 17. n. 74.
& Philiar. d. li. 6. 2. p. c. 23. ad fi. & Rebel. d. 9. 5. nu. 5.
vers. 4. qui aiũt quod tenetur restituere digniori ex
59 descriptis. Sed † cum ille nõ habeat ius de iustitia, vt
sibi prouideretur & iniuria omnibus oppositoribus
dignis sit facta, potius videbatur omnibus illis resti-
tutio facienda, vt alias ait M. Ledes. sup. quod confe
rens alteri beneficium conferẽdum ciuibus tenetur
ad restitutionem prædictis ciuibus, & vni, si solus es
set vnus ciuis, quem sequitur Io. Guttierr. d. cap. 11.
60 nu. 30. Immo cum † nulli in particulari sit facta iniu
ria, sed omnibus in communi, non video quomodo
commode fieri possit restitutio. Et iux. prædicta di-
61 cendum est de cathedris. Hodie † tamen stante con-
stitutione Pij V. super collatione parochialium, ex
qua digniori reiecto datur appellatio à mala electio
ne, vt infra 9. p. c. 2. à nu. 239. videtur dignior habere
ius de iustitia, vt ad parochialem præeligatur, & cõ-
sequenter Ordinarius eligens minus dignum, te-
neri digniori prætermisso ad restitutionem damni,

OCTAVA PARS DE REQVISITIS PROVISIONIS BENEFICII.

CAP. I.

Quod fiat gratis, liberè, & sine pacto, modo, seu conditione, ac sine diminutione.

SVMMARIA.

Necessarium requisitum est, quod prouisio fiat gratis, id est, non pretio, præmio, seu mercede, numero primo, libereque, & sine pacto, modo, seu conditione, numero secundo. Alioquin contraheretur simonia, qua prouisio beneficij vitiatur, & nulla est ipso iure impediente illius acquisitioné, num. 3. Et etiamsi simonia sit facta ignorante prouiso, contra Felinum, & alios, à num. 4.

Et verbum, penitus, de quo in cap. nobis, de simonia, significat nullitatem ipso iure. num. 5. & sequent.

Quod procedit etiam in eo, qui acquisiuit beneficium per simoniam cum consiliario, seu amico commissam, ipso prouiso, & etiam collatore ignorantibus, nisi factum esset in fraudem prouisi. numero 8. Et etiam si collator alias esset collaturus, si etiam fuit motus consilio, vel intercessione illius. numero 9.

Procedit etiam, quamuis illa simonia fuisset commissa cũ vno ex multis electoribus, præsentatoribus, aut collatoribus, quorum maior pars alias eum elegisset, num. 10. Sed contra videtur decisio Rotæ Farin. 103. vbi, quod præsentatio simoniaca vnius patroni non vitiat præsentationes aliorum. num. 11. Concordia, num. 12.

Procedit etiam, licet ad beneficium per huiusmodi simoniam quæsitum antea ius haberet contra Nauar. nu. 13.

Et tunc non solum vitiatur confirmatio, seu institutio, sed etiam amittitur ius ad rem ex electione, seu præsentatione, num. 14.

Possidens tamen beneficium habitum per simoniam, se ignorante commissam, habet titulum coloratum, & gaudebit beneficio regulæ de triennali. num. 15.

An quod dictum est, prouisionem beneficij simoniace factam esse nullam ipso iure, procedat tantum in simonia reali ab vtraque parte completa per dationem rei spiritualis, & temporalis, an vero procedat etiam in simonia conuentionali, in qua deuentum est ad dationem beneficij tantum? num. 16. Et Nauarri sententia est, nullitatem collationis, seu tituli, & excommunicationem non incurri per simoniam conuentionalem ab vtraque parte non completam, ex Cassadoro decisione. 5. de constitutionibus, *docente.* Extrauagantem, cum detestabile, de simonia, *quatenus inducit pœnam priuationis ipso facto, loqui in simonia reali, non in conuentionali, & ita tenere Rotam numero 17. & 18. Quam sententiam Nauarri sequuntur plures relati, numero 19.*

Contraria sententia tenetur, nempe, prouisionem beneficij per simoniam conuentionalem factam, esse nullam, numero 20. Quæ probatur à numero 21. & sequentib. & eam tenent citati. à num. 28. & sequentib. Et tantum abest, quod contraria sententia sit in Rota recepta, vt potius Rota hanc sequatur, vt apparet ex decisionibus allegatis, à nom. 32. Et ad d. decisionem Cassadori respondetur, quod procedit quoad pœnam priuationis ipso iure respectu beneficiorum obtentorum, de quain dicta extrauagant. cum detestabile, in princip. à num. 36. & seqq. Itaque stilus, & interpretatio Rotæ de qua Cassador. ibi, procedit in diuersis terminis, nempe, in priuatione beneficiorum obtentorum ipso iure noue inducta per dictam extrauagantem, nu. 37.

Pœna depositionis contra simoniacos posita solum habet locum in vera, & pura simonia, nam propter pactiones, & conditiones illicitas, modo non contineant veram, & puram simoniam, dato, quod habeant speciem simoniæ, non est quis deponendus, nec beneficio priuandus, & idem erit in alijs pœnis extrinsecis. num. 38. & seqq.

Improbatur, sententia Rebuffi, dicentis, quod simoniacus non priuatur ipso iure beneficijs ante simoniam adeptis, sed est opus priuatione. num. 41.

Improbatur etiam sententia Suarez dicentis, ex vi illius extrauagantis, non incurri ipso facto censuras, quæ in antiquioribus iuribus erant tantum ferendæ, at depositio non incurritur ipso facto. num. 42.

Esto pœna excommunicationis posita in dicta extrauagan. cũ detestabile, versic. statuentes, *restringatur ad simoniam realem ex illis verbis, qui quomodolibet dando, vel recipiendo, simoniam commiserint, tamen id non potest referri ad versiculum, per electiones, vbi agitur de nullitate prouisionis simoniace factæ, numero 43. & verius est, per illa verba non restringi excommunicationem ibi positam ad simoniam realem completam, etiam ex parte rei temporalis, nam illa referuntur solum ad spirituale, nempe, ordines, vel beneficia: & ita, quod tam dantes ordines, vel beneficia per simoniam, quam illa sic recipientes sint excommunicati, nisi obstaret stilus & intellectus Rotæ contrarius. num. 44.*

Simonia mentalis non inducit nullitatem, nec simoniacus mentalis tenetur ad resignationem, vel restitutionem. nu. 45. licet contra teneant aliqui citati. num. 46.

Non obstat, quod vsurarius mentalis teneatur ad restitutioné, quando mutuatarius coacte dat vltra sortem ratione mutui, secus quando libere, & sponte dat, licet mutuans iniquam habeat intentionem. num. 47. & 48. nam plures assignantur differentiæ rationes inter simoniam, & vsuram, nu. 49. Et verior videtur ratio Caietani, num. 50. est etiam optima ratio, quam adducit Victoria. nu. 51. Quæ confirmatur, quia vsura est contra iustitiam, simonia vero contra religionem. num. 52. Est etiam bona ratio Vgolini quæ in idem recidit, quam etiam tradit Philiar. nu. 53.

Itaque simonia mentalis non inducit nullitatem, nec obligationem restituendi, quia nec ex natura rei, nec ex iure naturali, aut diuino simonia eam inducit, quia nulli fit iniustitia, cum voluntarie hinc inde detur, nec de iure humano ea introducta est in simonia mentali, sed solum in exteriori. numero 54. Et reprobatur sententia Lessij, & Suarez. numero 55.

Non solum prouisio beneficij simoniace facta est nulla, sed etiã simoniaci inhabiles sunt ad illud. nu. 56.

Simoniaci infames sunt infamia iuris, num. 57. non tamen ipso facto, sed cum per sententiam de hoc crimine fuerint damnati, secundum Abbatem, contra aliquos dubitantes à nu. 58. & seqq. Et videtur non sufficere esse sequutam sentẽtiã super

crimine

crimine simoniæ, nisi in ea imponatur pœna d. infamiæ, saltem, si ad alias pœnas est processum. nu. 61.

Ad alia quæcunque beneficia simoniaci redduntur inhabiles. nu. 62. etiam in simonia conuentionali, secundum Rotam. nu. 63. Pro quo facit, quod simoniacus etiam in beneficio est irregularis secundum aliquos, & committentes confidentiã. nu. 64. & 65. Sed id de iure communi difficultatem habet, etiam in simonia reali, præcipue, quia ista inhabilitas non videtur in fine expressa. nu. 66.

Quamuis ob simoniam etiam conuentionalem, seu pactũ simonia cum quis reddat se indignum ad acquirẽdum beneficium. nu. 67. Et contrarium tenent alij. nu. 68. Nec est verum illud de irregularitate. nu. 69.

Nec simoniacus in beneficio est ipso iure suspensus, vt simoniacus in ordine, sed solum excommunicatus. nu. 70. tamen hodie id de inhabilitate ad beneficia, sine difficultate procedit ex constitutione Pij Quinti, etiam in foro conscientiæ contra Nauar. num. 71. & 72. Non tamen ex eo simoniacus potest dici irregularis, sicut nec confidentiarius. nu. 73.

Quis possit dispensare in prædicta inhabilitate, remissiue. nu. 74. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis Concilij.

Adeo gratuita prouisio beneficij esse debet, & sine præmio, & mercede, vt ex collationibus, seu institutionibus, ac possessionibus, seu mandatis possessionum beneficiorum, & capellaniarum non possint exigi sportulæ, nec aliquid pro pastu, non obstante quacunque consuetudine etiam immemoriali. nu. 75. & num. seq. ponuntur declarationes S. Congregationis.

Episcopus, vel Vicarius non potest aliquid recipere pro collationibus beneficiorum, etiam parum, contra Zecchum. num. 78. & seq.

An ex possessione beneficij, seu mandato, & actis illius possint notarij, & alij officiales, quibus alias salarium constitutum est, aliquid accipere pro suo labore, videtur id non tolli dictis declarationibus, quæ non loquuntur de possessione. nu. 80.

Quamuis ex mandatis possessionum beneficiorum, Episcopi seu alij iudices non possint accipere sportulas, alias committant simoniam, non tamen videntur incurrere pœnas impositas contra simoniacos in beneficio, vel ordine. nu. 81.

Qui accepit possessionem simoniacè, quamuis peccauerit, & fuerit nulla, tamen si alias beneficium est suum, & in eo habet legitimum titulum, poterit illam continuare. nu. 82.

A nouiter recepto, seu in admissione ad possessionẽ Canonicatus, seu Præbendæ, aut beneficij, non potest exigi, nec solui aliquod etiam modicum cõuertendum in commodum, & vtilitatem Canonicorum, & beneficiariorum, & personarum Ecclesiæ, sed est simoniacum, non obstante aliquo statuto, vel consuetudine etiam immemoriali, nu. 83. & seq. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Approbãtur per Concilium huiusmodi statuta, vel consuetudo, quando id in vsus pios conuertitur, vt in vsum fabricæ, Ecclesiæ, &c. num. 85. Quamuis de iure communi communis esset opinio valere huiusmodi consuetudinem in vsum pium, quando non præcessit exactio, non tamen statuta imponentia omni recepto, vel recipiendo etiam in vsum pium. nu. 86.

De cætero non poterit fieri statutũ, vt aliquid soluatur in vsũ pium, nisi fuerit per Papam ex certa scientia approbatum, num. 87. & 88. Nec potest post Concilium capi pro rebus pijs, quod consueuit capi pro commodo proprio. nu. 89.

Illud etiam capitur pro commodo proprio, & tendit in vtilitatem Canonicorum, quod soluitur mensæ capitulari, seu conuertitur in reparationem bonorum mensæ capitularis, num. 90. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Consuetudo, & constitutio cuiusdam Ecclesiæ, quæ habet, nouiter receptos soluere certam quantitatem mensæ capitulari, et certam fabricæ, & certum quid Capellanis, & pueris chori, est iniqua, & simoniaca, nec potest tolerari quoad id, quod soluitur mensæ, & etiam Capellanis & pueris, nu. 91. Quãuis alias quod erogatur in sumptus ministrorum Dei, pium reputetur. numero 92. vbiquid in pios vsus conuerti intelligatur.

Aequum videtur, & praxi consentaneum, non esse simoniacos illos, qui coacti dant sportulas pro collationibus, quia non possunt resistere, dummodo voluntariè non dent, nec etiam soluentes Capitulo in admissione ad possessionem, quod solum consuetum est. num. 93. maxime, in foro conscientiæ, modo nõ dent pro pretio, nec pro causa principali & immediata beneficij, seu possessionis. nu. 94. & seq. Et licet prouisio simoniacè facta etiam cum ignorantia & bona fide sit nulla, id procedit, quando beneficium est acquisitum per simoniam directè, secus in proposito, vbi non est simonia directè. num. 97. Et sic nullitas actus est pœna propriè, quæ cessante peccato simoniæ debet cessare. nu. 98.

Similiter etiam dispensationes gratis cõcedi oportet. nu. 99. quod procedit in compositionibus, non vero in iuribus expeditionis bullarum, nu. 100. Quamuis etiam respectu compositionum non seruetur, nu. 101.

Adeo gratis dispensationes concedendæ sunt, quod Ordinarius quibus committũtur dispensationes matrimoniales, & aliæ, non possunt quidquam accipere pro labore & receptione, & examinatione testium, vel alio quouis titulo à nu. 102. & seq. Vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, & decretum, & clausula literarum dispensationum matrimonialiũ. Nec possunt excusari dicendo, quod per d. decretum non prohibentur accipere stipendium, seu mercedem pro labore, sed donatiuũ quia vtrumque clare prohibetur. nu. 108. Nec rursus possunt excusari aliqua consuetudine etiam immemoriali. à nu. 110. 111. 112. & nu. 113. ponitur decretum Concilij Mediolanen. & num. 115. sententia Genuen. pro accessu tamen ad examinandos testes commorantes in alijs locis, absolute posset accipere moderatas expensas, si expediret eũ ire & non cõmittere examen nu. 116. pro transumpto etiã vltra instrumentum dispensationis posset aliquid accipi. nu. 117.

Prouisio beneficij fieri debet non precibus, obsequijs, aliaue humana gratia. nu. 118. alias est simoniaca, secundum glos. & alios num. 119. Sed tenendum est cum Innocentio, & alijs citatis, nu. 120.

Collatio beneficij sine diminutione fieri debet. num. 121.

An Episcopus possit statuere, quod fructus beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabricæ alicuius Ecclesiæ, vel mensæ Episcopali, seu capitulari remissiue. nu. 122.

De materia simoniæ, qui sunt videndi, num. 123.

1 NEcessariũ in primis† requisitum est, quod prouisio fiat gratis, id est non pretio, præmio, seu mercede, cap. ordinationes, 1. q. 1. c. 1. 2. 3. 4. & 5. & c. si quis obiecerit, cap. Saluator, cap. ex multis, & cap. fin. 1. quæst. 3. cap. 1. 2. & 3. 1. quæst. 3. cũ alijs tit. de
2 simonia. libereque† & sine pacto, modo, seu conditione, cap. cũ pridem, c. cum clerici, cap. fin. de pactis, cũ alijs, & cap. quam pio, 1. q. 2. Probus ad Monachum in cap. cum nullus, de temporib. ordin. in 6. n. 20. Rebuffus in praxi, tit. requisita ad collationem, nu. 2. & in concord. tit. de collation. in rubr. vers. ad primũ, Coras. de benefic. 1. par. c. 2. ad finẽ, & 4. parte, c. 1. nu. 2. Ioã. Nicol. Gimon. in Enchirid. benef. tit. 2. c. 3. ex nu. 46. Petrus Pechius in regula, beneficiũ, in 6. n. 27. Nauar. consil. 32. de simonia, Flam. Paris. de resignatione beneficior. lib. 8. q. 8. à num. 28. Vgolin. de simon. tabula 1. de simoniæ genere. c. 8. §. 3. & Zecchus de benefic. & pension. cap. 1. num. 3. Rota in Calagurritana beneficij 1587. supra adducta præcedenti par. cap. 9. num. 14. Et facit quod tradit Mandos. consil. 8.

3 Alioquin contraheretur simonia, † qua prouisio beneficij vitiatur, & nulla est, ipso iure impediente, illius acquisitio, vt in cap. ea, quæ cum alijs, 1. q. 3. & d. ca. cum clerici, ibi, Spolietis, de pactis, extra-

uag. cum detestabile, de simon. in commun. Abbas in d.cap.cum clerici, Coras.3.p.capit.vlt.nu.13.& 4. par.cap.1.num.2.& alij infra citandi.

4 Quod † procedit etiam in prouisione simoniace facta ingnorante prouiso, quę etiã est nulla ipso iure, cap.ex insinuatione, de simonia, & ca.nobis, eodem,
5 ibi: Penitus reprobanda, † nam verbum, penitus, significat nullitatem ipso iure, glos. nm.in l.si qui aduocatorum.C.de postulando, quam sequitur & cõmendat Corsettus in sing. ver.penitus, Felin.in c.Rodulphus, de rescrip.nu.34.& plura de dictione, penitus, & oino Tiraq.in l.si vnquam, verb.reuertatur, à nu.66.& 87.seu 76.& 105. & in terminis d.c. nobis. Fel.in c.insinuatũ, sub principio, versic. & prædicta simonia, Cosmas in pragmatica sanctione, tit.de electio.c.1.§.deinde eligãt, ver.ipso iure, & Boerius decis.117.sub nu.4.& dicetur infra num.23.

6 Et † hanc sententiam tenent Abbas in c. penult. de elect.nu.2.& ibi Barbatia, Anania in d.cap.nobis, de simonia, nu.2.& 3.Cosmas sup. additio. decis. capellæ Tolos.439.n.3.Cassad.decis.3.nu.3.de sequest. posses.& Sarnen.in reg.de triennali, quæst.12.versi. & ista, qui ait, sequutam esse Rotã in vna Mastanẽ. capel.de anno 1536.coram D. Vortio Crescen.dec. 4.de simon. Rota decis.191.nu.5.p.1.diuersorũ, quæ est etiam apud Farin.decis.9. nu.7. & Vega in sum. 2.p.cap.101.casu 33.Lessius de iust.& iure lib.2.cap.
7 35.nu.142.& Suarez de relig.1. tom. tract.3.lib.C. cap.57.nu.35. Quamuis † contrarium teneant Feli. in d.cap.insinuatum, nu.5.Coras.4.p. cap.1. nu.3. & Nauar.in manuali, cap.25. nu.113. & consil.73.nu. 3.& cons.95.& 96.sic intelligendo, & 97. nu.7.de simon.& Vgolinus tabula 4.cap.7. nempe, prouisionem factam per simoniam ignoranti, valere ipso iure, sed cum primum scierit simoniam commissam, teneri beneficium renuntiare, & quidquid inuoluat Couar.in reg.peccatum, 2.par.§.8.nu.8.

8 Quæ sententia † ampliatur, vt procedat etiam in eo, qui acquisiuit beneficium per simoniam cum consiliario, seu amico commissam, ipso prouiso, & etiam collatore ignorantibus, nam is etiam ex dictis tenetur resignare beneficium tanquam nulliter collatum, dum hoc sciretur, nisi factum esset in fraudem ipsius, Summa Corona 3.par.tract. de simonia, sub num.30.quamuis contrarium in hoc teneat Cõradus in responsis casuum conscientiæ, quæst.39.& 45.in additione.

9 Quod procedit, etiam si collator † alias esset collaturus, si etiam motus fuit consilio, vel intercessione illius, glos.& Feli.in d.ca.nobis, in fine, quidquid dicat Abbas ibi, & Nauar.d.c.25.num.113.ex §.vlt. t.quæst.6.qui tamen videtur loqui, quãdo illa simonia nullo modo concurrit ad electionem.

10 Secundò ampliatur, † vt procedat etiam, quamuis illa simonia fuisset commissa cum vno ex multis electoribus, præsentatoribus, aut collatoribus quorum maior pars alias eum elegisset, vt clare probatur in d.cap.nobis, & ibi notat Abbas 1.notabili, & Nauar.d.nu.113. licet quoad forum conscientiæ videatur contradicere.

☞ Ex quo in vna Caurien. Canonicatus, 10. Maij, 1581.corã D.Seraph.fuit resolutũ, Electionẽ esse simoniacã, & ideo reprobandã, etiã, quod simonia cõmissa fuisset cũ vno solo, d.cap.nobis, vbi Abbas, de simonia. Vt in decis.quam ponit Farin.decis.22.

11 Sed contra istam † ampliationem videtur decisio ☞ Rotæ in vna Comens. iurispatronatus, 6. Martij, 1595.coram Illustrissimo Mellino, posita per Farin. decis.103.vbi fuit resolutum, quod præsentatio simoniaca vnius patroni non reddit præsentationes aliorum simoniacas in præiudicium præsentati, qui nullam scientiam habuit simoniæ, sed sunt validæ ad effectum, vt sustineatur præsentatio in fauorem præsentati ignorantis.

12 Pro concordia dicendum est, † quod ea resolutio Rotæ procedit, & est vera in patronis præsentantibus, vt singulis: quilibet enim præsentat de per se, & tot sunt præsentationes, quot patroni. Et sic vna præsentatio vitiosa, seu simoniaca, non influit in alias. Et intrat regula iuris in 6. vtile per inutile non vitiatur: at dicta ampliatio procedit in eligentibus, præsentantibus, aut conferentibus, vt vniuersis, seu iure collegij, vt in d.c.nobis: nam tũc omnium vna est electio, præsentatio, aut collatio, & sic simonia cum vna commissa tangit, & vitiat electionem, præsentationem, aut collationem.

13 Tertiò ampliatur, vt procedat † etiam, licet ad beneficium per huiusmodi simoniam quæsitũ antea ius haberet, quamuis contra teneat Nauar.d.nu. 113.ex c.sicut, 2.de simonia, quod tamen id non probat, nam non fundatur in iure prius habito per electionem, sed in contradictione ipsius electi.

14 Videtur tamen quod tunc † per simoniam istam solum vitiabitur cõfirmatio, seu institutio, manente valida electione, seu præsentatione, in quibus nullum vitium interuenit, ad ca.si confirmationem, de elect.in 6. & dicta infra 9. p.c.4. nu.3.& decisionem in causa Oscen.Canonicatus 1. Februar.1593. supra relatam par.5.cap.4.nu.141.& ita tenet *Lessius sup.* num.138. loquens etiam cum ipse electus, vel præsentatus committit simoniam pro confirmatione, vel institutione obtinenda; & putans sufficere, vt tollatur inhabilitas contracta per actum posteriorem, nec opus esse noua electione, aut præsentatione, & Suarez de religiosis, tract.3.lib.4.cap.58.num. 7.contra Vgolinum tabula 4.cap.6.nu.4. Sed verior est sententia Vgolini, quia per inhabilitatem, quam contrahit cõfirmatus, vel institutus simoniace, etiã eo ignorante ad illud beneficium, vt in d.cap.nobis, de simonia, & cap.penult.de election. amittit ius ad rem, vt supra præcedenti parte, cap.11.nu.10.

15 Possidens † tamen beneficium habitum per simoniam se ignorante commissam, habet titulum coloratum, & gaudebit beneficio regulæ de triennali, Sarnen.sup.& Rebuf.de pacificis posses.n.241. alias 198. Vgolinus d.cap.6.§.4.nu.2. Lessius supra, num. 140.& tenet Rota, vt in decis. Calagurritana confidentiæ, infra adducta 11.p.cap.3.num.169. Et in Ciuitaten.confidentiæ 23.Ianu.1593.coram Illustrissimo Cardin.Mantica.

16 Sed est grauis difficultas, † an id quod dictum est, prouisionem beneficij simoniacè factam esse nullam ipso iure, procedat tantum in simonia reali ab vtraque parte completa per dationem rei spiritualis, & temporalis, ita vt non sufficiat quoad priuationem beneficij ipso iure, & nullitatem tituli, seu prouisionis, beneficium fuisse simoniacè acquisitũ per promissionem, seu conuentionem, si promissio, seu conuentio non fuit executa, an vero procedat etiam in simonia conuentionali, in qua deuentum est ad dationem beneficij tantum, ita vt sit nulla ipso iure collatio, seu prouisio beneficij simoniacè facta, etiamsi promissio temporalis, seu conuentio nõ sit executa.

17 In qua difficultate † Nauar.in repet.cap.fin. de simon.a nu.28.& in cap.si quando, de rescrip. excepc. 4.& in man. latino, cap.23.a num.103. & in varijs consilijs de simonia docet, nullitatem collationis, seu titu-

seu tituli, & excommunicationem non incurri per simoniam conuentionalem, id est, ab vtraq; parte nô executam, & completam, sed collationem, seu prouisionem beneficij per simoniam conuentionalem factam valere, ex Cassadoro decis. 5. de constitut. (quê sequitur Sarnen. de triennali, quaest. 12. in fine, & Zerola in praxi Episcopali, 1. parte, verb. simonia, §. 9.)

18 Qui docet, dictam extrauagantem, cum detestabile, quatenus inducit poenam priuationis ipso facto loqui in simonia reali, non in conuentionali. Et ponderat verba illa versic. statuêtes, Qui quomodolibet dando, vel recipiendo simoniam commiserint, vbi datio, vel receptio requiritur, per quae videtur declarari, quod de pena priuationis, & alijs statueret ipso facto: & ait, quod sicut antiquiores, vt audit, ita & moderni Patres Rotae intelligunt, vnde ita videtur habere stilus Curiae.

19 Et hanc sententiam † Nauarri sequuntur. Couar. in reg. peccatû, 2. par. §. 8. nu. 7. Salzedo in pract. criminBernardi Diaz c. 91. litera D. Ioan. Guttierrez canonic. q. lib. 1. cap. 9. nu. 10. Flam. Paris. de resigna. benef. lib. 7. q. 2. nu. 16. & de confiden. q. 1. nu. 142. & 158. (qui tamen varius est, vt infra apparebit), Vgolinus de simonia conuentionali. cap. 2. Zerola 2. par. verb. simonia. §. 14. Humadaad Greg. in l. 63. tit. 5. par. 1. nu. 4. D. Ioan. Vela de poenis delictor. cap. 32. & Sûma Armil. verb. simonia, nu. 4. Viguerius c. 5. §. 9. Ludouic. Beia in respon. casuum consc. casu 37. Lorençana in compendio casuum, tit. de simonia, c. 9. Cosm. Philiar. de officio sacerdot. 2. p. lib. 6. c. 14. 15. & 16. Sûma Corona 3. p. tract. de simonia, n. 9. & 35. Iacob. Graf. in decis. aur. casuû consc. lib. 2. c. 96. a nu. 20. Candelab. aur. in appendice c. 1. nu. 24. & 29. Lud. Carbo. de rest. q. 60. d. 23. Emman. Rodrig. in sum. 2. to. cap. 55. nu. 3. & cap. 56. nu. 6. Vega in summa, 2. p. c. 101. casu 13. & Ludouic. Lop. dicês aequiorem, & probabilem, instruct. côscien. 1. tomo, c. 305. & 256. & nouissime P. Ledesma in summa 2. par. tract. 12. ad finem & alij. Et post haec videtur tenere Gonçalez ad regul. de mensib. glos. 15. nu. 69. & 70. & Prosper. de Augustino ad summam bullar. verb. simonia, 1. additione sequuntur etiam Lessius lib. 2. c. 35. dubitat. 27. Auila de censu. 3. par. disput. 5. dub. 9. 2. supp. Azor. 2. par. lib. 7. c. 17. 1. q. 9. crimine, & c. 27. q. 10. & Suarez d. lib. 4. c. 56. n. 33. & c. 57. a n. 51.

20 Contraria † tamen sententia vera est & tenenda, nempe, collationem, prouisionem, seu aliam dispositionem beneficij per simoniam conuentionalem factâ esse nullam, etiamsi promissio temporalis, seu conuentio, & pacta non sint executa. Itaque ad effectû nullitatis tituli, seu prouisionis, non est necessarium implementû ex parte promittêtis temporale.

21 Quae sententia † expresse probatur per textum in d. c. ea quae, 1. q. 3. vbi Vrbanus II. in Concil. Placen. sic ait: Ea, quae a sanctis Patribus de simoniacis statuta sunt, nos quoque & iudicio S. Spiritus, & Apostolica authoritate firmamus. Quidquid ergo vel in sacris ordinibus, vel in Ecclesiasticis rebus, vel data, vel promissa pecunia, acquisitum est, nos irritum esse, & nullas vnquam vires habere censemus.

22 Probatur † etiâ ex d. c. cum clerici de pactis, ponderando illud verbum, Spolietis, quod executionê importat, & sic denotat priuationem ipso iure, ex Butrio in cap. fi. de postulaud. Felin. in c. 2. nu. 3. & in cap. Rodulphus, nu. 25. de rescrip. & in d. cap. insinuatum, in princip. de simonia.

23 Probatur † etiâ ex d. c. nobis, de simonia, ibi, Penitus reprobanda. Quae verba denotant nullitatê ipso iure, vt ponderant Felinus in d. c. insinuatû, & Cosmas, & Boerius infra citandi nu. 28. & dictûm est supra nu. 5.

24 Probatur etiâ † ex constitutione Martini Quinti, edita in Concilio Constantiensi, sess. 43. incipien. Multae, & alia extrauag. eiusdê quae incipit, damnabile, quas refert Felin. in c. de simonia c. n. 6. de simonia, & Boer. decis. 117. ad finem, & Supplementum verb. simonia, ad finem, Redoanus de simonia 2. p. c. 10. nu. 33. & Flam. Paris. de resign. lib. 14. q. 2. n. 7. vbi statuitur, collationes, & prouisiones per simoniam factas esse nullas, &c. & in dicta constitutione Concilij Côstantien. habentur eadem ferè verba, quę in dicta extrauag. cum detestabile, Pauli II. ex qua etiâ probatur ista sententia in versic. per electiones vero, cuius verba ad simoniâ realem ex vtraq; parte côpletam absq; manifesta violêtia restringi non possunt.

25 Probatur † etiam clare hodie ex constitutio. 5. Pij Quinti, incipien. Cum primû, versi. & vt simoniacae, vbi sic dicitur: Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisiuerit, illis sit ipso iure priuatus, & in futurû inhabilis ad eas, & quascûque alias obtinendas, qui beneficium, aut officiû Ecclesiasticû simoniacè adeptus fuerit, illis similiter sit ipso iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit, restitutionê teneatur, & perpetuo sit inhabilis ad ea, & quęcûque alia beneficia Ecclesiastica obtinenda.

26 Sufficit ergo ex ista constitutione † & alijs relatis ad effectû priuationis ipso iure beneficij, & nullitatem prouisionis beneficium simoniacè fuisse acquisitum, quod satis verificatur, etiamsi promissio rei temporalis, seu côuentio non sit executa, & completa, vt patet, quia non datur gratis & libere.

27 Et simonia † inducitur & causatur ex sola promissione, Abbas in d. c. nobis, nu. 3. & ibi Felin. num. 2. Lambertus de iure patron. 1. par. 2. lib. q. 9. art. 11. & 2. p. 2. lib. quaest. 9. art. 3. nu. 8. & Flamin. Parif. d. lib. 14. q. 7. a num. 31.

28 Et hanc † sententiam tenent Calderin. & Abbas nu. 2. per textum ibi, in d. cap. cum clerici, de pactis qui docent, quod collatio, & renuntiatio simoniacè facta, & cû pacto non valet, sed est mala a principio; & sequitur Felin. in d. c. insinuatû, de simon. ad princip. & nu. 4. & 5. vbi etiam citat Calder. Antonium, & Imolam in cap. nisi cum pridem, de renunciat. côcludentes, quod collatio facta per simoniam non côferat aliquem titulû, & in cap. in nostra, de rescript. com. 2. Eandem sententiam tenet Anania in d. cap. nobis, nu. 2. & 3. Capella Tolosana decis. 439. & ibi Additio. Cosmas in pragmatica sanctione, tit. de electio. cap. 1. §. deinde eligant, verb. ipso iure, Boerius d. decis. 117. num. 4. Sarnen. d. quaest. 12. Coras. 3. par. cap. vltimo, num. 13. & Clarus 4. parte, cap. 1. nu. 2. Duaren. de beneficijs, lib. 6. cap. 2. & lib. 8. c. 6. & videntur tenere Rochus de iure patronat. verb. & vtile, quaest. 3. & Mandos. de signatura gratiae, tit. de priuation. versic. nullitas prouisionis.

29 Eandem † sententiam tenet Rebuf. in praxi, tit. de simonia, in resignatione, a nu. 7. vsque ad 10. habita iuris noui côsideratione ex dicta extrauag. cum detestabile, & d. constitutione Concilij Côstantien. quamuis de iure Decretorum (inquit nu. 6.) & Decretalû, priuatio esset necessaria ex cap. presbyter. 1. quaest. 1. & cap. 2. de confessis, & d. c. insinuatum, sed non considerauit iura per nos allegata. Ex quibus apparet etiam de iure antiquo, collationê per simoniam factam esse nullam, & iura, quae citat procedût in beneficijs alias obtentis. Et ita ipse Rebuf. videtur tenere in praxi, tit. requisita ad collationê, nu. 2. & tit. de modis amittêdi beneficia, nu. 33. & 37. & in

tract.de pacificis possessor.num.239.alias 198.& cõsil.64.in fine,& 94.& 187.Flamin.Parif.d.lib.14.q.7.nu.35.qui ex dicta constitutione Concilij Constãtien.quod ait,loqui de simonia conuentionali,tenet eandem sententiam eodem lib. 14. quæst.2. nu.9. & de confidentia,quæst.1.num.157.qui tamen parum sibi constat;nam num.seq.158.cum Nauarro supra, inquit, quod per simoniam conuentionalem non annullantur acta, cum quo etiam tenuit num.142. vt dixi supra.

30 Hanc † etiam nostram sententiam tenet ex Theologis Caiet.2.2.q.100.art.6. & clarius opusc.tom.2. tract.9.de simonia,quæst.2.& in summa, verb.simonia, Victoria in relectione de pena simon.nu.2. Soto de iustitia,& iure,li.9.q.8.art.1. Honcala nostræ Ecclesiæ Abul. Canonicus magistralis opusculo 1. tra. de simonia,Barth.Medina in summ. lib.1.cap.14.§.20.& 21, Aragõ 2.2.quæst.32.art.7.& d. quæst.100. art.6.conclus.5.Valentia 3.tomo,2.2.disput.6.q.16. puncto 6.Conradus in responso casuum conscient. q.38.& 45.in additione,& Cardin. Toletus in sum. lib.5.cap.93.qui docent,solum requiri simoniam esse completam, & consummatam ex parte rei spiritualis ad pœnas contra simoniacos latas incurrendas, quia res spiritualis in hoc contractu tenet principalem locum, & est radix totius repugnantiæ ad venditionem, licet dictus Toletus lib.1.cap.48. nu. 17.loquendo de suspensione contra simoniace ordinatos,posita in dicta extrauag.cũ detestabile, dicat, intelligi de simonia reali ex vtraque parte perfecta.

31 Quorum sententiam † ait de iure veriorem, P. Nauarra de restitutione,lib.2.c.2. nu.402.& seq. licet de cõsuetudine veriorẽ dicat sententiã Nauarri, & aliorum,cum eam dicant in praxi obseruari. Et facit,quod dicetur infra 11.p.cap.3.nu.145.

32 Et tantum abest,†quod contraria sententia sit in Rota recepta, vt potius Rota hanc nostram sequatur,vt apparet ex decis.Crescen.5.de simonia vbi in vna Mediolanen.Capellæ fuit resolutum,quod præsentatio facta cum pacto,seu conditione,quod præsentatus aliquid soluat,vel eroget,etiam in fauorem Ecclesiæ, vt simoniaca non valebit,& ex decis. Mohedan.4.& 5 de simon.

33 Sed præcipue id apparet † ex decis. Putei 80.lib. 2.& decis.83.p.3.diuersor.lib.1.& 145.& 150. lib.3. & Achilles 341.seu 2.de simonia.& Crescen.3.de simon.& Caputaq.201.p.1. & 238.part.3.vbi in vna S.Andreæ Canonicatus corã Puteo, de anno 1544. & in vna Tolet.thesaurariæ coram D.Peregrino de anno 1548.post multas informationes,& in vna Regien.Canonicatus coram Crescen.& in vna Cæsaraugustana confidentiæ coram D.Guidobono de anno 1551. fuit resulutum, quod simonia conuentionalis facit inhabilem, nedum ad obtinenda beneficia, super quibus facta fuit conuentio,verum etiam ad alia obtinenda.

34 Et in vna † Gadicen. Cannnicatus 5. Mart.1574. coram sanctissimo D.Clem.VIII.quæ habetur 1.p. diuersorum,decis.405. fuit resolutum simoniam cõuentionalem impedire, ne quæratur ius resignatario, sed remanere penes resignantem. Quod etiam fuit resolutum in Elnen.præceptoriæ, vltimo Ianu. 1582.coram Illustrissimo Lancellotto apud Farin. decis.23. & eandem sententiam videtur tenere Rota in Aquen.Canonicatus,1.Iul.1591.corã D.Ora-
35 nn posita per Farin.decis.83.n.2.& 3.Facit etiã † decis.in causa Pampil.Prioratus de anno 1551.in qua fuit resolutũ, quod prouisio facta cum onere legendi, alias non annexo illi Prioratui,est nulla, vt per Puteum,decis.396.lib.3.& Caputaquen.241.p.3.

36 Et ad dictam † decis.5. Cassadori quam Sarnen. sequitur dicta quæst.12.in fi. ex qua Nauar.& sequaces decepti sunt, respondet Rota in dictis decisionibus,quod procedit quoad pœnam priuationis ipso iure respectu beneficiorum obtentorum, de qua in dicta extrauagan. cum detestabile, in princip. ibi: Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigijs inhærentes, ac etiam omnes & singulas excommunicationis, suspẽsionis, priuationis & interdicti sententias,censuras,& pœnas dudũ a Romanis Pontificib.prædictis,& pro talibus reputatis contra simoniacos quomodolibet latas,&c. quas ipso facto eos incurrere volumus,confirmantes,& in-
37 nouantes,&c. De † qua pœna priuationis ipso facto ibi inflicta loquitur expresse Cassadorus in tota illa decis.vt ex lectura apparet,dicens,quod illa extrauagans, quatenus ibi inducit ipso facto pœnam priuationis, quæ de iure communi generaliter contra simoniacos imponebatur per sententiam,vt in d.cap. 2.de cõfess.& in d.cap.insinuatum,& c.de hoc,cum alijs,de simon.& d.c.presbyt.& cap.erga 1.q.1.& c. ex multis,1.q.3.vbi contra simoniacos ponitur pœ-
38 na depositionis. (Quæ † tamen solum habet locum in vera,& pura simonia, nam propter pactiones, & conditiones illicitas,modo non contineant veram, & puram simoniam,dato,quod habeant speciem simoniæ,vt in transactione, nõ est quis deponendus, nec beneficio priuãdus, vt tenent Innocent. & Abbas,num.3.in c.constitutus, de transactio. per tex. ibi, Paris.dicens communem consil.29. nu.19. lib.4. Iul.Clarus §.simonia.nu.10.& Mandos.tit.de priuatio.vers.aduertendum tamen est,Vgolinus de simo. tabula 1.cap.29.§.2.nu.Farin. cons.75. nu.11 & 14. & idem erit in alijs pœnis extrinsecis, vt excommunicationis:)& intellecta est,& interpretata per Rotam in simonia reali tantum,non in conuentionali, prout etiam intellexit Rota in d.Gadicen.Canonicatus,& in d.Elnen. præceptoriæ, & se præsente in multis causis sæpe decisum fuisse testatur Sarnen. d. q.12.vers.sed quod regula,& sequitur Mandos. sup. versic.impetratio beneficij.

39 Quamuis † Duareno d.lib.8.c.6 videatur generaliter accipienda constitutio, etiam quoad priuationem aliorum beneficiorum legitime acquisitorum, quæ ibi ipso iure imponitur, siue datũ aliquid, siue promissum fuerit,cum hæc paria sint,nec aliter sensisse Paulum II.si quis commode,& absque cauillatione verba constitutionis interpretetur. Et rationes Cassadori,& Gomezij dicit leuissimas,quæ sententia Duareni in puncto iuris recte procedit seclu-
40 so stilo. Vnde stilus, † & interpretatio Rotæ non obest nostræ sententiæ,cum in diuersis terminis procedat illa interpretatio Rotæ,de qua Cassadorus, & Sarnen.nempe, in priuatione beneficiorum obtentorum ipso iure noue inducta per dictam extrauag. nullitas enim prouisionis, per simoniam etiam conuentionalem factæ, antea erat inducta de iure antiquo,vt ex iuribus citatis apparet.

41 Ex † dictis obiter conuincitur sententia Rebuff. d.tit.de simon.in resignat.num.13.& consil.64. vbi ait, quod simoniacus non priuatur ipso iure beneficijs ante simoniam adeptus, sed est opus priuatione. Quæ sententia clare est contra d.extrauag quamuis eam sequantur Nauar.consil.92.de simonia. Vgolitab.4 c.6.§.6.n.3.& Suar.d.lib.4.c.55.nu.8.& c.58.a n.1.ad 6.& Azor.2.p.lib.7.c.17.q.1.9. circa mead fi. & videatur tenere Rota decis.411. lib.3. p.3. diuers. quæ est Paleotti,57.& in decis.Farinen.134.nu.2.

Conuin-

42 Conuincitur etiam † sententia dicti Francisci Suarez d. cap. 55. num. 7. & 8. & de censuris disput. 22. sect. 5. num. 22. vbi affirmandum esse ait, ex vi illius extrauag. non incurri ipso facto censuras, quæ in antiquioribus iuribus erant tantum ferendæ. Quæ sententia, quidquid ipse dicat, est expresse contra illa verba, Quas ipso facto eos incurrere volumus, depositio autem ab ordine non incurritur ipso facto, per dictam extrauag. quæ solum loquitur de excommunicatione, suspensione, priuatione, & interdicto. Et sic cessat obiectio Suarez d. num. 8. nec est necessaria benigna interpretatio, de qua idē Suarez. cap. 56. num. 22.

43 Nec contra nostram † sententiam obstant illa verba. vers. statuentes. ibi, Qui quomodolibet dando, vel recipiendo simoniam commiserint. Quia esto, vt volunt Doct. primæ sententiæ ex illis verbis pœna excommunicationis ibi posita, restringatur ad simoniam realem, nempe, quando aliquid datur, vel recipitur pro ordine, vel beneficio dato, vt explicat Castadorus supra, & dicta decisio Gadicen. quæ ait, quod ea verba in ea parte posita declarant casum, in quo tota illa constitutio loquitur, tamen id non potest referri ad versiculum per electiones, vbi agitur de nullitate prouisionis simoniacè facta, quæ, vt diximus, etiam antea erat inducta in prouisione per simoniam conuentionalem facta, vt apparet ex iuribus citatis, & ita clare sentit Castadorus ibi in fine.

44 Rursus verius existimo † per illa verba, dando, vel recipiendo, non restringi excommunicationem ibi positam ad simoniam realem completam, etiam ex parte rei temporalis, nam illa referuntur solum ad spiritale, nempe, ordines, vel beneficia, de quibus in præcedentibus actum erat. Eorumque planus sensus est vt sequitur, quod qui quomodolibet simoniā commiserint dando, vel recipiendo ordines, vel beneficia per simoniam, sententiam excommunicationis incurrant: ita, quod tam dantes ordines, vel beneficia per simoniam, quam illa sic recipientes, sint excommunicati, vt docent Caietanus, Soto, Medina, Aragon & Nauarra supra. Quod ipsum statutū fuerat in dicta constitutione Concilij Constantiensis ad finem. Et ita esset dicendum, nisi obstaret stilus, & intellectus Rotæ contrarius. Et vide Suarez d. sect. 5. disput. 22. de censur. nu. 22. & de religiosis, tract. 3. lib. 4. cap. 56. num. 23. vbi num. 24. sic intelligit illa verba, dando, vel recipiendo vtique ordines ad beneficia, vel officia, de quibus Pontifex loquutus fuerat.

45 Simonia autem † mentalis non inducit nullitatem, nec simoniacus mentalis tenetur ad resignationem, vel restitutionem, cap. finali, de simonia, vbi DD. & eum communi tradunt Nauarra in commentar. d. cap. fin. & in manuali cap. 23. num. 102. lib. 5. tit. 17. part. 1. & ibi Gregor. Lopez, & Humada ad eum in lib. 63. tit. 5. part. 1. n. 3. Io. Guttierrez, canon. quæstio. lib. 2. cap. 23. a num. 31. Flamin. Paris. de confidentia, quæst. 26. num. 40. late Vgolin. de simonia, tab. 2. de simonia mentali, cap. 2. Diuus Thomas 2. 2. quæst. 100. art. 6. & ibi Caietanus, & in summa verb. simonia, Syluester eodem verbo, §. 20. & Armilla, num. 58. Angles in Floribus Theologic. quæst. de restitutio. quæst. quis a restitutione sit liber. 15. difficultate, Petrus Nauarra de restitutione, lib. 2. cap. 2. a num. 370. Cosmas Philiarchus de offic. sacerdotis, 2. part. lib. 6. cap. 16. Graf. lib. 2. cap. 96. num. 18. Summa Corona. 3. part. tract. de simonia, num. 8. & 35. Lorençana in compendio casuum, titul. de simonia, cap. 114. Emmanuel Rodriguez in summa, 2. tomo, cap. 66. num. 1. Vega in summa, 2. part. cap. 101. casu 7. 9. 21. & 23. Ludou. Carbo de restitutione, quæst. 60. 22. dicto, & Valentia 3. tomo, disputat. 6. quæst. 16. puncto 6. Gaspar Rodrig. de annuis redditib. lib. 1. quæst. 3. nu. 25. & seq. Toletus in summa. lib. 5. cap. 93. Rebel. de obligat. iust. 2. part. lib. 18. quæst. 21. num. 2. Rota decis. Farin. 63. num. 5.

46 Licet contra teneant † Maior in 4. dist. 15. quæst. 1. art. 7. Enriq. quodlib. 6. quæst. 26. Adrianus quodlib. 9. Soto de iustitia & iure, lib. 9. quæst. 8. art. 1. ad 6. Ioann. Medina cap. de rebus per vsuram acquisitus, quæst. 4. de vsura restituenda in 2. argum. versic. tam ad rationes, Bartholom. Medina in summa libro 1. cap. 14. §. 20. & 21. Aragon 2. 2. d. quæst. 100. art. 6. Salon eadem 2. 2. quæst. 78. art. 3. controuer. 10. & nouissime R. Ledesma 2. part. summæ tract. 12. conclus. 43. 1. & 4. difficultate, male interpretantes dictum cap. finale.

47 Nec obstat, quod vsurarius † mentalis teneatur ad
48 restitutionem, cap. consuluit, de vsuris, † quod intelligitur, quando mutuatarius coacte dat vltra sortem ratione mutui, secus, quando libere, & sponte, & gratiose dat, licet mutuans iniquam habeat intentionem, & prauum animum, nempe accipiendi ratione, & vi mutui, vt contra Innocent. Abbatem, Ananiam, & DD. in d. cap. consuluit, Palatium lib. 4. de contractibus, ca. 9. part. 333. & 346. Summam Coronam 2. p. cap. 7. de vsura, num. 14. & alios docent cum alijs Couarr. in reg. peccatum, 2. part. initio, à num. 4. Caualinus de vsuris, num. 7. & 8. Syluester in summa, verb. vsura 6. quæst. 3. Armilla eodem verbo, num. 35. Caietanus opusculo 2. tomo, tract. 8. de vsura. quæst. 3. & in summa, verb. vsura mentalis, Solis de censib. lib. 1. cap. 5. num. 13. Rodrig. de annuis redditib. d. quæst. 3. num. 23. Soto de iustitia & iure, lib. 6. quæst. 1. art. 4. P. Nauarra de restitutione, lib. 3. ca. 2. a num. 172. Aragon 2. 2. quæst. 78. art. 1. & Bannes ibi, art. 3. & ibidem Salon 10. controuersia, Ludou. Lopez instruct. conscien. 1. to. cap. 205. & Ludouic. Carbo de restitutio. quæst. 57. 11. conclus. & alij.

49 Nam omissa noua † differentiæ ratione Ioannis Guttierrez supra, nu. 46. & seq. quæ est merè verbalis, & non attingit naturam & substantiam rei, plures assignantur differentię rationes inter simoniam, & vsuram, vt per Flam. Paris. & Vgol. Rodrig num. 26. & alios supra, inter quas Flaminius probat rationem diuersitatis assignatam a Nauarro d. c. 23. num. 102. vers. tum quia etiam.

50 Sed mihi verior † videtur ratio Caietani supra d. art. 6. quam ibi adducit Decius, & sequuntur Lorençana, Emmanuel Rodriguez, Vega d. casu 7. & Valētia sup. allegatus, nempe, quod id, quod datur vsurario, nō datur sponte, sed inuoluntarie: quod autē datur simoniaco, datur voluntarie per viam contractus voluntarij, emptionis, & venditionis, seu commutationis, &c.

51 Est etiam optima ratio, † quam adducit Victoria in relectione de pœnis simon. nu. 4. quod in vsura afficitur iniuria ille, a quo ea exigitur, & ideo illi restituenda est, sed in simonia non fit iniuria illi, qui libēter dedit pecuniam, sed iniuria facta est rebus sacris, & spiritualibus, & ideo nulla restitutio est illi faciē-
52 da de iure diuino, † quam rationē cōfirmo, quia vsura est contra iustitiam, simonia vero contra religionem, P. Nauar. d. lib. 2. c. 2. nu. 386. & Valentia sup.

53 Est etiam † bona ratio Vgolin. sup. num. 6. quæ in idem recidit, nempe, quod recipiens vltra sortem ex mutuo

ex mutuo, quod gratis fieri debet, facit contra naturam contractus, & iustitiam commutatiuam, ideo restituere tenetur, simoniacus vero mentalis non tenetur restituere, quia id, quod datur, contra iustitiam commutatiuam non est; seruatur enim natura cõtractus emptionis, & venditionis respectu habito ad ipsos contrahentes, ex quo alter rem tradit, alter pretium, esto super materia inhabili contractus fiat. Quam etiam rationem tradit Philiarch. supra, dicens, vsuram esse contra iustitiam commutatiuã, nam vel venditur id, quod non est, vel idem bis venditur, & propterea semper obligat ad restitutionem. Per simoniam autem non fit contra iustitiam commutatiuam, quia hinc inde datur, & accipitur, & fit commutatio, & quædam emptio, & venditio, licet iniqua, & sacrilega, & propterea ex natura rei simonia non obligat ad restitutionem nisi quatenus in pœnam præcipitur.

54 Itaque simonia † mentalis non inducit nullitatem, nec obligationem restituendi, quia nec ex natura rei, nec ex iure naturali, aut diuino, simonia eam inducit, quia nulli fit iniustitia, cum voluntarie, hinc inde detur, nec de iure humano ea introducta est in simonia mentali, vt patet ex d. cap. final. sed solum in simonia exteriori, vt rectè. Syluester d. §. 20. & P. Nauar. d. lib. 1. cap. 2. nu. 378. 382. & 383. etiam Caiet. supra.

55 Nec placet † sententia Lessij lib. 2. cap. 35. dubitatione, 28. & Suar. de relig. tracta. 3. lib. 4. ca. 4. & 59. præsertim, à nu. 43. Quod quamuis ratio & malitia simoniæ formaliter opponatur religioni, nihilominus habere potest frequenter malitiã iniustitiæ adiũctam ex parte vendentis, nempe, cum ratione solius spiritualitatis rei aliquod temporale pretium accipitur, quia ratione solius spiritualitatis, non est pretio æstimabilis, & vẽdibilis, & quod sic quando simonia includit iniustitiam, etiamsi mentalis sit, obligat ad restitutionem pretij de lege naturali, seu ex natura rei, & d. c. fi. de simonia explicat procedere in simonia commissa in ingressu religionis, in qua data fuit responsio, quæ non habet necessario iniustitiam annexam. Retineri enim post pecunia pro alimentis religiosi, quæ sunt pretio æstimabilia, & quod idem erit in simonia mentali simili, scilicet, non excludente iniustitiam. Verius enim est, simoniam non includere iniustitiam, seclusa obligatione officij: nam vt supra dictum est, quod datur in simonia, datur volũtarie per viam contractus voluntarij, nec fit iniuria danti pretium, sed ipsis rebus sacris, & spiritualibus, quæ ratione religionis, & non iustitiæ debent dari gratis, & non sunt pretio æstimabiles.

56 Non solum autem prouisio † beneficij simoniace facta per simoniam realem, aut conuentionalem,
est nulla sed etiam simoniaci inhabiles sunt ad illud
beneficium obtinendum, vt patet ex cap. nobis, de
simon. & cap. penult. de elect. vbi DD. Vgol. tab 4.
cap. 6. §. 6. num. 2. Lessius lib. 2. cap. 35. num. 139. &
57 Suarez d. lib. 4. cap. 58. nu. 9. & alij. Ac etiam † simoniaci sunt infames, cap. fin. 1. quæst. 3. glos. in cap. 1.
de testi. in 6. verb. mediatores, 2. infamia iuris, cap.
sane, 15. quæst. 3. Coras. de benef. 3. p. cap. fin. nu. 20.
cum Abb. in cap. ex diligenti. vbi glo. de simon. num.
58 6. qui † tamen putat, quod simoniaci non incurrunt
hanc infamiam iuris ipso facto, sed cum per sententiam de hoc crimine fuerint damnati (licet antea possint incurrere infamiam facti) vt videntur sonare dicta iura, cum loquantur de futuro, & constitutio odiosa debet in dubio intelligi, vt sit ferendæ sententiæ potius, quam latæ glos. in reg. in pœnis, in 6. & quia hoc est regulare in criminibus publicis, vt quis efficiatur infamis, sequuta sententia, l. 1. ff. de his qui not. Hæc Abb. & inclinat additio, ibi, verb. per sententiam.

59 Licet † de hoc videatur dubitare Anania ibi, num. 10. & 11. ex d. cap. sane, quod est originaliter, in l. si quemquam, §. sane, C. de Episcop. & cler. ibi, Sed & perpetuæ etiam infamiæ damnari decernimus (quæ tamen verba potius faciunt pro Abbate.) Et quia crimen simoniæ æquiparatur heresi, cap. quoties, de simon. in qua ipso facto incurritur infamia, authen. Gazaros, C. de hæreticis, ibi, Perpetua damnamus infamia.

60 Et † licet etiam dubitet Fel. in d. c. ex diligenti, n. 2. quod immo ista infamia incurratur ipso iure, quia istud crimen exceptuatum, sicut hæresis, & læsæ Maiestatis. d. c. sanè, in quibus statim incurritur infamia, secundum gl. in d. l. 1. Sed hoc non vrget, cum in pœnis non debeat fieri extensio, vt dicetur infra t. 1. p. c. vlt. dub. 7. nu. 206.

61 Vnde mihi placet † sententia Abbatis, quam sequuntur Armilla, verbo, simonia, num. 55. Vgolin. tab. 1. cap. 18. §. 2. num. 8. & Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 56. num. 21. Quinimmo videtur non sufficere esse sequutam sententiam super crimine simoniæ, nisi in ea imponatur pœna dictæ infamiæ saltem, si ad alias pœnas est processum, iuxta dicta infra t. 1. p. cap. 3. num. 106. Ex dictis verbis d. cap sanè, & d. capit. fi. 1. quæst. 3. ibi. Nota infamiæ percellantur, quæ videntur requirere condemnationem super infamia.

62 Et etiam ad alia † quæcunque beneficia simoniaci redduntur inhabiles, vt docet Rebuff. consil. 59. & Coras. d. cap. vltim. 3. part. num. 22. allegans dictum cap. cum clerici, de pactis, qui tamen textus id non probat, & quod simoniacus non possit eligi, tradit Petrus de Baisio in directorio electionum, ca. 28. 2. part. Et in simoniaco reali, quod sit inhabilis ad beneficia, docet Lancellottus de attentatis, 3. part. cap. 24. quæst. 27. num. 3. cum Paris. consil. 29. num. 26. lib. 4. & allegat cap. consuluit, de simon. voluit allegare cap. consulere, qui textus id etiam non probat.

63 Sed id etiam in † simonia conuentionali tenuit Rota in causa S. Andreæ Canonicatus coram D. Puteo, de anno 1544. vt per Puteum decis. 80. lib. 2. & Rotam decis. 83. part. 3. lib. 1. diuersorum, & in Toletana Thesaurariæ post multas informationes coram D. Peregrino, de anno 1548. vt per Rotam dec. 145. & 150. d. p. 3. lib. 3. diuersorum, & Achill. decis. 341. seu 2. de simonia, & in causa Regien. Canonicatus coram Crescen. vt per eum decis. 3. de simonia, & in causa Cæseraugustana confidentiæ coram D. Guidobono, de anno 1551. vt per Caputaq. decis. 201. p. 1. & 238. p. 3. ex traditis per Io. Andream, Butr. Anchar. & alios in cap. pen. de election. Abbat. Felin. & alios in cap. de simoniaco, de simonia, & millis in reper. verb. simoniacus, in beneficio. & sequitur Flam. Paris. de confidentia, quæst. 1. nu. 147. & 158. & post hæc Gonçalez, d. glo. 15. nu. 70. & Rota apud Farin. decis. 34. nu. 3.

64 Pro quo facit, quod simoniacus † etiam in beneficio est irregularis, vt cum Lambert. de iure patronat. 1. part. 2. lib. quæst. 9. art. 10. num. 4. dicit Achilles d. decis. 341. num. 4. Maiol. de irregul. lib. 5. c. 45. num. 1. Didac. Perez ad Villadiego de irregularitate additione vlt. vers. simoniacus est irregularis, & Flam. Paris. de confidentia, q. 61. dicens communiorem sententiam.

Ex quo

65 Ex quo† etiam dicit, committentes confidentiam esse irregulares, vt videtur firmare Maiolus sup. nu. 5. Et mouetur etiã ex constitutione Pij V. de confid. quatenus eos priuat obtentis, & reddit inhabiles ad futura, quod est præcipuus effectus irregularitatis, & sequitur Prosper. de Augustino ad summam bullarij, verb. simonia, ad finem.

66 Sed id de iure † cõmuni difficultatem maximam habet, etiam in simonia reali, ex adductis in dictis Rotæ decisionib. & præcipue, quia ista inhabilitas non videtur in iure expressa.

67 Quamuis† ob simoniam etiam conuentionalem, seu pactum simoniacum quis reddat se indignum ad acquirendũ beneficium, vt in Calagurritana beneficij, 20. Febr. 1587. sup. adducta 7. p. c. 9. nu. 14.

68 Vnde contrarium † etiam in simonia reali tenet Nauarr. cons. 10. & 91. & 97. nu. 8. de simonia. Et videtur etiam tenere Boer. decis. 117. & stando in iure communi sequitur Suar. lib. 4. cap. 58. a num. 9. & cap. 61. num. 11.

69 Nec obstat † illud de irregularitate, nam contrarium recte tenet Nauarr. d. consil. 91. & 97. nu. 8. & 11. quia non inuenitur in iure expressa, idem Vgoli. tab. 4. cap. 6. §. 5. nu. 2. & Suarez d. lib. 4. cap. 56. num. 20. quod etiam in simoniaco in ordine videtur dicendum, quidquid teneat Nauarrus d. cons. 97. nu. 10. quem sequitur Vgolin. d. tabula 4. c. 4. §. 2. contra quos tenent Lessius lib. 2. c. 35. num. 136. ad fi. & Suarez d. num. 20. Nec Lambert. supra id dicit, sed solum dicit, simoniam esse maius delictum quam homicidium.

70 Nec † simoniacus in beneficio est ipso iure suspẽsus, vt simoniacus in ordine, sed solum excommunicatus excommunicatione Papæ reseruata, vt in d. extra. cum de testib. de sim. vers. statuentes, Nauarr. d. c. 23. nu. 11. vers. ad 15. Cosmas Philiar. 2. p. lib. 6. c. 15. Valentia 3. to. disput. 6. q. 16. pun. 6. Vgol. d. §. 5. num. 5. Suarez d. cap. 56. num. 19. Nec contradicit Lambert. ibi.

71 Tamen hodie† id de inhabilitate ad beneficia sine difficultate procedit ex constitutione 5. Pij V. relata supra num. 25. & à Nauarr. consi. 92. de simon. vbi expresse ponitur ista inhabilitas ad beneficia obtinẽda ipso facto contra eum, qui dignitatem, seu beneficium, aut officium Ecclesiasticũ simoniace adeptus fuerit. Tradit Vgoli. d. tab. 4. c. 6. §. 6. nu. 2. ex qua tamen constitutione requiritur, quod simonia sit executa, saltem quoad spirituale.

72 Quamuis † Nauar. d. con. 92. dicat, eam constitutionem ita videri intelligendam, vt non censeatur habere locum in foro conscientiæ ante sententiam, quem sequitur Emman. Sa, verb. simonia, nu. 9. quod non habet fundamentum. Et conuincitur clare ex verbis ipsius constitutionis, vt per Vgolin. vbi proxime, & Suarez supra d. cap. 58. nu. 10. & 11. qui tamen ibi, & d. c. 61. nu. 11. cum Nauar. ait, dictã pœnam non esse vsu receptam, & ideo posse in praxi ser-
73 uari opinionem Nauar. Non† tamen ex eo simoniacus potest dici irregularis, sicut nec confidentiarius, quamuis ex d. constitutione de confiden. sit ipso iure priuatus obtentis, & inhabilis ad obtinenda. Et quis possit dispensare in prædicta inhabilitate simoniaci; vide Vgolin. d. c. 6. §. 7. & Suarez d. lib. 4. cap. 61. nu. 10. & 11.

74 Et conducunt ad† ista sequentes declarationes S. Congregationis Concilij super ca. 6. ses. 24. de refor. Prima. Episcopus etsi a simonia occulta dispensare potest, non tamen simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinẽda, quæ per simoniam occultam obtinuit. Secunda, an Episcopus in vim huius decreti, vel Capituli poterit absoluere sacerdotẽ suum subditum in simonia occulta, & rehabilitare ad ordines, & beneficia, tã obtẽta, quam obtinenda Congr. censuit, potuisse absoluere, & ad ordines rehabilitare, & ad beneficia, nõ tamen rehabilitare ad beneficia, quibus propter simoniam priuatus fuisset, nec ad obtinenda. Quas adducit, licet truncatas, & sequitur Suarez. d. c. 61. nu. 11. & cum eis concordat Lessius lib. 2. cap. 35. num. 140.

75 Et adeo † gratuita prouisio beneficij esse debet, & sine præmio & mercede, vt ex collationibus, seu institutionib. ac possessionibus (quæ sunt etiam quid spirituale, seu spirituali annexum, vt dictum est sup. 1. p. c. 2. n. 53. & 54.) seu mãdatis possessionũ beneficiorum, & Capellaniarum non possunt exigi sportulę, vulgo, derechos: nec aliquid pro pastu, non obstante quacunq; consuetudine etiam immemoriali, cap. ß. 1. q. 3. c. cum satis, c. cum in Ecclesiæ. c. 1. iacobus, de simon. vbi Dd. Cosmas in pragmat. sanction. tit. de annatis, in princip. præcipue, verbo, consuetudinis, Rebuf. in praxi, tit. quot modis beneficia acquirantur, n. 13. (quamuis dicat, decreto Senatus Paris. permissum esse collatoribus aureum accipere pro collationibus beneficiorum. Naua. cons. 1. & 2. cum alijs de simon. Fus. de visit. lib. 1. c. 32. nu. 8. Sbrocius de Vicario Epis. lib. 2. q. 103. nu. 1. & Zerola in praxi Epis. 2. p. verb. bullæ, §. 3. & 5. Prosper. de August. ad sum. bul. d. verb. simonia addit. 2. Sur. de relig. tract.
76 3. lib. 4. c. 47. a n. 5. & c. 48. Et† ita cautum est in Concil. Prouinciali Compostel. act. 3. decre. 28. & est declaratum per Sanctissimum, & S. Congregationem Concilij, vt patet ex declarationib. seq. Prima, Episcopo Melphi. Sanctiss. Dom. noster etiam ex sentẽtia S. Congreg. censuit, declarauit, & sanxit collatorib. beneficiorum, quacunq; dignitate præfulgeant, nihil pro collatione, seu quauis alia dispositione beneficiorum, quouis quæsito colore, directe, vel indirecte, etiam sub nomine annatæ, aut cuiusuis alterius portionis fructuum etiam a sponte dantib. vel offerentib. accipere, aut exigere posse, eorundem quoq; collatorũ notarios, & alios quosuis officiales, quib. tamẽ certum salarium aliunde constitutum est, eadẽ omnino obseruare debere, illis vero, quibus salarium pro officio suo exercendo nullum constitutum est, licere in qualibet huiusmodi beneficiorum collatione, seu alia dispositione pro suo labore aliquam mercedem accipere, quæ tamen scriptura, sigillo & cæteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & inde collatores ipsi nullum emolumentum percipere possint, alioquin tã dantes, quã accipientes pœnis contra simoniacos editis sacris canonib. teneri, ipsosq; ipso facto incurrisse censeri, notarios autem seu officiales alios à suis officijs suspensos esse. Secunda. Sanctiss. Dominus noster Gregorius XIII. declarauit, decretum c. 1. ses. 21. de refor. vẽdicare etiam sibi locum in collatione beneficiorum, præsertim curatorũ, nec pro sigillo aliquid accipere posse, nõ obstante quacunq; immemoriali cõsuetudine. Tertia. Rauena. Ordinarius in collatione beneficiorũ pro sigillo nihil potest accipere etiamsi ab immemoriali fuerit obseruatũ, vt certum quid recipiat. Cum quib. declaration. bene consonat Conc. Prouinc. Mediolan. 4. p. 2. tit. de beneficiorũ collatione, ac prouisione, vers. vt auaritiæ.

77 Est etiam alia† declaratio Gerũden. præcipue ad primum, & secundum, quam totam hic ponere placuit, quia est optima, & alias allegata per nos. Gerũden. libellus Illustris. & Reuerendis. Domini Canonici, & Capitulum Ecclesiæ Gerunden. animaduertentes,

tentes, quod Reuerend. D. Iacob. Cassad. modernus Episcopus Gerun. quotidie contra stylum antiquũ dictæ Ecclesiæ multa indebitè extorquet, & multa grauamina infert, & quod non curat se ab illis abstinere, sed de die in diẽ in illis continuando causã querelandi, & murmurandi alijs præbet cum maximo damno, & scãdalo populorum, ideo, vt ex dicta eorũ Ecclesia extorsiones, & grauamina huiusmodi de medio tollantur, & ne abusus huiusmodi in prauam consuetudinem transeat, alijque successores in dicto Episcopatu malum exemplum huiusmodi imitari possint, deliberarunt, nonnulla capitula extorsionũ, & grauaminum huiusmodi vestris Illustrissimis & Reuerend. Dd. deferre, ad hoc, vt ex sola benignitate in his, in quibus eis videbitur, prouidere dignentur.

In primus Reuerendissimus Dom. Episcopus à prouisis de beneficijs a Sede Apostolica in forma dignum extorquet pro collatione in vim mandati Apostolici facienda Iulios duos pro quolibet scuto valoris dicti beneficij. Secũdò itẽ, pro collationibus beneficiorum, quas ipso iure ordinario facit, extorquet pro qualibet prouisione aliquando scuta sex, & aliquando septẽ. Et hoc idẽ vult extorquere à prouisis ab inferioribus, ad quos collatio spectat. Si verò collationes fiant ab Abbatibus, vel alijs inferioribus à sua iurisdictione exẽptis, ipse dominus Episcopus vult, quòd collationes ab ipso, vel eius Vicario approbentur, ac ratæ, & gratæ sint, & tantundem persoluant, alioquin non vult, quod possint gaudere dictis beneficijs. Tertiò, item pro literis dimissorijs, seu testimonialibus, aut commendatitijs, Dom. Episcopus exigit vndecim grossos, & vnum numum cõtra formam Concilij Tridentini, cap. 1. sess. 21. de reformatione. Quarto, item facit soluere clericos volentes se ordinare ad aliquẽ ordinem sacrũ pro literis publicatorijs duos grossos, & quatuor denarios, & id repetit in quolibet ordine suscipiẽdo. Quinto item, pro licentijs exercendi curam animarum, & confessiones audiendi siue coadiutorijs, exiguntur tredeci grossi pro quolibet, quæ quolibet anno, sine alio examine renouari debent, & iterũ persolui contra formã cap. 15. sess. 23. vbi expresse cauetur, quod gratis concedantur. Sexto item, pro dispensationibus matrimonialibus, quæ in vim literarum Apostolicarum conceduntur, exigit vnum marcum argenti, quod est valoris trium ducatorum, & vltra, contra formam ipsarum literarum Apostolicarum, in quibus sua Sãctitas mãdat, quod nihil percipiant à sponte offerentibus. Septimo item, pro examine in concursu fiendo pro obtinendo parochiales quocũque mense vacantes, facit solui ab examinatis & approbatis, cuilibet examinatori Iulios quatuor, contra formam cap. 18. sess. 24. Octauo item, quia de consuetudine dictæ Ecclesiæ, Episcopi in eorũ ingressu solent exigere a personis Ecclesiasticis quoddam donatiuum, dictus modernus Episcopus ampliando hanc consuetudinem, vult exigere, & exigit etiam dictum donatiuum ab illis, qui postea beneficia obtinuerunt & successiuis temporibus obtinent, nec permittit ipsos capere possessionem beneficiorum, nec bullas nec literas prouisionis expedire vult, nisi prius soluant dictũ donatiuum. Nono item infligit quotidie poenas, & censuras Ecclesiasticas in causis ciuilibus, & parui momenti, etiam pro debito duorum Iuliorum, non aliter seruata forma Concilij, cap. 3. sess. 25. sed contra illius formam, quo fit, vt cẽsure huiusmodi paruipendantur. Decimò itẽ cõfert ordines generales, vt plurimum in quadam capella sui palatij; & si quando illos in cathedrali confert, id in capella remota, & obscura, nulla præcedente intimatione nec vocatis aliquibus Canonicis facit contra formam cap. 18. in op. Ordines, sess. 23. de reformatione. Hæc & multa alia dictus Dom. Episcopus extorquet, & in multis alijs grauat subditos, ideo supplicatur humiliter vestris Illustrissimis, & Reuerẽdissimis Dd. vt pro solita benignitate dignẽtur consulere benignitati subditorum, ac simul cupiditati dicti Pręlati. Responsio. Reuerendissime Domine vti frater, Canonici, & Capitulum istius Ecclesiæ, libellum, qui erit cum his literis, sacræ Congregationi Cardinalium Concilij Tridentini interpretum obtulerũt, in eo, quid de amplitudine tua conquerantur, ipsa perspiciet, simulque videbit, quid ad vnumquodque ipsius libelli caput S. Cõgregatiò responderit. Nempe, ad primum, & secundum pro collatione, aut institutione Ecclesiarũ, & præsertim curatarum Cancellarium posse in singulis accipere mercedem suo labori conuenientem, quod tamen scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis, vnum aureum non excedat: & dummodo ipsi Cãcellario salarium nullum pro suo officio exercendo cõstitutũ sit, & ex pecunia, quam accipiet nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores vllo modo directe, vel indirecte percipiant. Ad tertium, nihil exigendũ pro dimissorijs commendatitijs, aut testimonialibus literis, iuxta caput sess. 21. Concilij eiusdem. Ad quartum, de literis publicatorijs id prohiberi eodem cap. 1. sess. 21. versic. nec alia quaecunque de causa. Ad quintum gratis oportere concedi huiusmodi licẽtias, iuxta cap. 15. sess. 23. Ad Sextũ, pro dispẽsationibus matrimonialibus nõ licere Episcopo, vel eius Vicario quidquã accipere, nec ratione taxæ etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicuius alterius rei, quapropter decretũ illud, quod solet poni in literis dispensationũ matrimonialium, vt nihil muneris, aut præmij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendũ est, vt neque Ordinarius ipse, nec Vicarius eius quidquam pro mercede laboris, quẽ ea in re susciperent, capere possent, notarios vero pro examine testium quartam aurei, seu ducati partem licitè accipere posse. Ad septimum, non debere examinatores occasione examinis ad parochiales Ecclesias quidquam accipere, alioqnin puniendos arbitrio Ordinarij. Ad octauum, de donatiuo in ingressu respondet, istam consuetudinem esse sublatam per Concilium cap. 14. sess. 24. Ad nonum, non debere censuras infligi, nisi seruata forma cap. 3. sess. 25. Ad decimum, sacrorum ordinum collationes in cathedrali Ecclesia vocatis, præsentibus ad id Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrari debere, iuxta cap. 8. sess. 23. Quæ illi sigillatim præscribere voluimus, vt cum videat ea minime licere, ab illis Amplitudo tua abstineat, quod facere debebit, nec cuiquam relinquere offensionis, aut querelæ locum, interea eam bene in Domino valete, gratiæque suæ donis cumulari optamus. Romæ, die 12. Augusti, 1588. Amplitudinis tuę Reuerendis. vti frater. A. Cardinalis Carrafa.

78 Vnde apparet Episcopum, vel Vicarium nõ pos-
se aliquid recipere pro collationibus beneficiorum
etiam parum, quidquid dicat Zecchus de repub. Ec-
clesiastica, cap. 23. de Vicario Episcopi, versic. 2. sub
79 nu. 4. vers. ideo Episcopus, pag. 246. Et † huc spectãt
dicta parte seq. cap. 2. dub. vltimo, à nu. 368. de merce
de examinum, quæ sunt videnda.

80 Sed † an ex possessione beneficij, seu mandato, & actis illius possint notarij, & alij officiales, quibus alias salarium constitutum est, aliquid accipere pro

suo

ſuo labore, difficultas eſt. Et videtur id non tolli dictis declarationibus, quæ non loquuntur de poſſeſſione, nec eſt in ea tanta ratio ac in collatione, ſeu alia diſpoſitione ipſius beneficij, quod tamen relinquo declarationi S. Congregationis.

81 Et quamuis ex mandatis † poſſeſſionum beneficiorum Epiſcopi ſeu alij iudices non poſſint accipere ſportulas, alias committant ſimoniam, vt dictum eſt non tamen videntur incurrere pęnas impoſitas contra ſimoniacos in beneficio, vel ordine, ad Nauar. in man. c. 23. nu. 111.

82 Et qui accepit † poſſeſſionem ſimoniacè, quamuis peccauerit, & fuerit nulla, c. ea, quæ, 1. quęſt. 3. tamē ſi alias beneficium eſt ſuum, & in eo habet legitimū titulum, poterit illam continuare, Nauar. conſ. 44. nu. 3. de ſimon.

83 Similiter a nouiter recepto, † ſeu in admiſſione ad Poſſeſſionem Canonicatus, ſeu Præbendæ aut beneficij non poteſt exigi, nec ſolui aliquid etiam modicum, conuertendum in commodum & vtilitatē Canonicorum, & beneficiariorum, & perſonarum Eccleſiæ, ſed eſt ſimoniacū non obſtante aliquo ſtatuto, vel conſuetudine etiam immemoriali, d. cap. fin. 1. quæſt. 3. & d. c. Iacobus, vbi Abb. Anania, Felin. & alij, idem Abbas à nu. 25. Felin. num. 20. Dec. à num 110. Ripa a num 175. in cap. cum M. de conſtitutio. Coſm. in pragmat. ſanctione, titul. de annatis, verb. conſuetudinis, Rebuff. in concord. tit. de reſeruatio. §. fin. verſic. 5. Ioann. Guttierr. cano. qq. lib. 1. cap. 29. a num. 26. Azeu. in curia Piſana, lib. 1. cap. vltim. lit. B. & Gregor. Lopez in l. 15. tit. 17. part. 1. in gloſſa. 1. & Humada ad eum, ibi, Dom. Cardin. Tuſchus concluſ. 252. lit. S. a num. 12. Syluest. num. 13. & Armilla num. 24. verb. ſimonia Emmanuel Rodriguez, in ſumma 2. tomo, cap. 58. nu. 12. Vega 2. p. c. 151. caſu 50. Palatius de contractibus lib. 2. cap. 7. & alij relati per Cenedum in collectanea 16. ad decretales, num. 2. Concilij Trident. ſeſſ. 24. cap. 14. de reformat. & conſtitutio Pij V. 106. & nouiſſime tradit Leſſius lib. 2. cap. 35. num. 111. qui ait, videre, tamen paſim non ſeruari, & omnino ignorari, &c.

84 Et eſt declaratio † S. Congregationis in vna Leodien. quæ ſic ait, Canonicis Eccleſiæ S. Foliani Leodien. diœceſis, admodum Reuerendi Domini, nomine Arnoldi Berigelet, veſtræ Eccleſiæ Canonici, expoſitum fuit Congregationi Illuſtriſſimorum Patrum Trident. Concilij interpretum iſthic abuſum vigere, vt noui Canonici 153. florenos vobis ſoluere cogantur, neque fructus vllos ex ſuis Canonicatibus per triennium percipiant, ſed inter vos diuidātur, quod quia contra ipſius Concilij decreta inductum eſt, ideo Cardinales his literis ad vos ſcribi voluerunt, neque prædictam ſummam florenorum, neque fructus Canonicatus ipſius oratoris exigi, & inter vos diuidi potuiſſe, reſragante ipſo Concilio Tridentino, cap. 14. ſeſſione 24. Quinimmo ſi in vſū fabricæ, vel ſacriſtiæ, ſiue in alium vſum pium vltra ſemeſtre tempus ſui Canonicatus fructus reperirentur conceſſi, horum dumtaxat dimidia pars ipſi fabricæ, aut pio loco tribuenda eſſet, altera vero ipſi oratori, iuxta S. memoriæ Pij V. conſtitutionem, Romæ, 8. Octobris, 1592. Veſter in Domino Hier. Card. Mattheius.

Et facit Extrauagans 1. de ſimon. inter cōmunes.

85 Approbat tamen † Concil. ibi huiuſmodi ſtatuta, vel conſuetudinem. quando id in vſus pios conuertitur, vt in vſum fabricæ Eccleſiæ, aut ſacriſtiæ, vel pauperum.

86 Quamuis † de iure communi communis eſſet opinio, valere huiuſmodi conſuetudinem in vſum pium, quando non proceſſit exactio, non tamen ſtatuta imponentia onus recepto, vel recipiendo etiam in vſum piū vt per Abb. Anan. Fel. Sylu. & Armil. vbi ſupra Nauarr. d. cap. 23. num. 101. ſeu 102. verſi. 11. Io. Gutierrez d. cap. 29. num. 26. & 31. Emmanuel Rodriguez, 1. tomo. cap. 33. num. 1. & 2. tom. d. c. 58. nu. 12. & Vegam. cap. 1. part. cap. 36. caſu 19. ad fin. & 2. part. d. cap. 101. caſu 50.

87 At de cætero † non poterit fieri ſtatutum, vt aliquid ſoluatur in vſum pium, vt cenſuit S. Congregatio ſuper d. cap. 14. his verbis: Non poteſt de cætero ex quocunque ſtatuto imponi, vt aliquid ſoluatur in locum pium cedens, veluti pro fabrica, vel ſacriſtia Eccleſiæ, niſi fuerit per Papam ex certa ſciē-
88 tia approbatum; † & confirmatur declaratione Segob. ad 9. ſupra adducta 3. part. cap. 2. num 198. Im-
89 mo † nec poteſt poſt Concilium, capi pro rebus pijs, quod conſueuit, capi pro commodo proprio, Nau. & Ioann. Guttier. num. 28. vbi ſup. & cenſuit S. Cōgregatio, vt in ſeq. declaratione ſuper d. cap. 14. ibi; Nec poteſt Epiſcopus conuertere id, quod datur pro admiſſione in vſum pium, cum huiſmodi admiſſiones cedentes tamen in propria lucra ſint ſublatæ.

90 Et † aduerte, illud etiam capi pro commodo proprio Canonicorum, quod ſoluitur menſæ Capitulari, ſeu conuertitur in reparatione bonorum menſæ Capitularis, ex quo cedit, & redundat in vtilitatem ſingulorum, vt in declarationibus ſeqq. ſuper d. cap. 14. ibi: Item cenſuit Cougregatio conſuetudinem, quæ imponit onus recepto, quod tendat in vtilitatem Canonicorum non valere, ſecus in vtilitem Eccleſiæ, vel augmentum cultus diuini, item quod conuertitur in vtilitatem ſabricæ intelligendum Eccleſiæ. Alia ibi: Vt laudabiles, &c. ſed non cenſentur laudabiles, quæ ſunt pro inſtauratione, vel reparatione bonorum menſæ capitularis, cederent tamen in vtilitatem ſingulorum, ſed ſi extaret talis cōſuetudo, vt fructus puta cuiuslibet præſtimonij dimidij anni poſtquam vacauerit, cederent in vtilitatem menſæ capitularis, talis vtique conſuetudo per hoc decretum non eſt ſublata, eſt enim onus impoſitum beneficio, & non beneficiato, & ita cenſuit Congregatio in vna Palentina conſuetudinem, qua id quod a recepto in Canonicum ſoluebatur, conuerteretur in reparationem, & inſtaurationem molendinorum menſæ capitularis eſſe ab hoc decreto reprobatam: in qua cauſa eſt conſilium Nauar. 84. de ſimonia.

91 Vnde infertur † conſuetudinem, & conſtitutionē cuiuſdam Eccleſiæ, quæ habet nouiter receptos ſoluere certam quantitatem menſæ capitulari, & certā quantitatem fabricæ, ad quod ſe obligant in admiſſione ad poſſeſſionē dando fideiuſſorem, &c. Quod dicitur introitus in menſa, & fabrica, & inſuper certum quid Capellanis, & pueris miniſtris chori eſſe iniquam, & ſimoniacam, nec poſſe tolerari, quo ad id, quod ſoluitur menſæ, & etiam Capellanis, & pueris miniſtris chori, cum id non conuertatur in vſum pium, iuxta d. Concilium, & d. conſtitutionem Pij V. & declarationes adductas.

92 Quamuis alias, † id quod erogatur in ſumptus miniſtrorum Dei pium reputetur, cap. iudices, verſic. hoc ipſum 1. quæſt. 1. & Dei miniſtri inter pauperes computentur l. priuilegia. C. de SS. Eccleſ. At Octauius Frangipanius in directorio Eccleſiaſticæ diſciplinæ, tit. de beneficijs Eccleſiaſt. num. 25. ait quod in pios vſus pro intelligentia d. cap. 14. Concilij conuerti

uerti intelligatur, quod vel in Seminarij subsidium, vel in pauperum eleemosynas, vel in Ecclesiæ fabricam destinatur iuxta dicta, & adducta supra.

93 Æquum tamen † videtur, ac praxi consentaneum, quod ait Rebuf. d. tit. quot modis beneficia acquirátur, nu. 13. Non videri simoniacos illos, qui coacti dant sportulas pro collationibus, &c. quia non possunt resistere, dummodo voluntarie non dent. quod etiam dici potest de soluentibus etiam Capitulo in admissione ad possessionem, quod solui consuetum est, Lessius lib. 2. cap. 35. nu. 59. 62. & 133. dicès, quod est quædam redemptio vexationis, & fauet Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 48. nu. 11.

94 Quod maxime † procedit in foro conscientiæ, modo non dent pro pretio, nec pro causa principali, & immediata beneficij, seu possessionis, ex Naua. d. c. 23. nu. 101. versic. 11. & facit quod tradit D. Tho. 2. 2. q. 100. art. 2. ad quartum, & post eum Suarez 5. tom. de censuris, disput. 31. sect. 4. nu. 23. & quod tradit Petrus Ledesma in sum. 2. p. tract. 12. conclus. 10.

95 Et † facit etiá, quod tradit Sebast. Sapia. in additione vltima, verb. vexatione, ad Abb. in cap. cum pridem de pactis quod non committit simoniam, qui est necessitatus dare pecuniá pro spiritualibus, vt notatur in c. cum in Ecclesię corpore de simonia: vnde quando datur pecunia ob aliquod statutũ, vel constitutionem, non est simonia, vt tradit Abbas in c. sicut pro certo. de simon. sed non video Abbatem
96 ibi hoc dicere. Et alias † esset condemnare plurimos, alias timoratos obtinẽtes, & beneficia, & præbẽdas, maximè in Hispania, in qua est magna barbaries & ignorantia circa hæc, & qui sciunt, nó possunt id tollere, seu excusare.

97 Nec obstat, quod prouisio † simoniace facta, etiam cum ignorantia, & bona fide acquirentis est nulla, vt supradictum est à nu. 4. quia id procedat quando beneficium est acquisitum per simoniam directè, nẽpe interueniente pretio, seu pacto, secus in proposito, vbi, quamuis id sit prohibitum, tanquam simonia, tamen non est simonia directè cum non interueniat pretium, seu pactum, D. Tho. & Suarez ibi, & facit quod ait Abbas post Innocen. in cap. eum M. Ferrariens. nu. 24. de constit. & decis. Accbillis 344.
98 Et † sic nullitas actus est pœna propriè, ad l. Senatus. 52. ff. de contrah. emp. cap. si religiosus. de elect. in 6. & tradita per Baldum in l. non dubium, nu. 5. C. de legib. Abb. in cap. 2. de constitutio. nu. 5. & ibi Deciũ 1. lectura, nu. 14. & 16. & 2. lectura, nu. 30. Menoch. de arbitrarijs lib. 2. casu 276. nu. 18. Lancellot. de attentatis cap. 31. num. 9. & Thomam Sancbez de matrimonio lib. 3. disp. 4. num. 9. & disput. 17. num. 11. quæ cessante peccato simonię debet cessare ad d. c. 2. de constitutio.

99 Similiter etiam † dispensationes gratis concedi oportet, Conciliũ Tridentinum sess. 22. de reform. cap. 5. & sess. 24. de reform. matrim. cap. 5. & sess. 25. de reform. cap. 18. don Ioan Vela de pœnis delictor. cap. 32. vers. ex quibus deducitur, P. Ledesma d. 2. p. tract. 12. conclus. 9. Fusehus de visit. lib. 1. cap. 32. nu. 7. Vgolin. de simon. tab. 1. cap. 52. nu. 4. & 5. Lessius lib. 2. c. 35. dub. 9. Suarez de relig. 1. to. tract. 3. lib. 4. cap. 20. ex nu. 8. & alij.

100 Quod † procedit in compositionibus, non vero in iuribus expeditionis Bullarum, vt S. Congregatio ☞ Concilij censuit, bis verbis: Decretũ Concilij, quod ait dispensationes gratis concedantur, habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ propter bullarum expeditione soluitur ex Congregationis sententia.

101 Quamuis † etiam respectu compositionũ non seruetur, propter necessitates, & onera Papæ & Sedis Apostolicæ, cuius authoritas salua est in dictis Decretis, vt in Decreto vltimo ses. 25. de reform. de quibus compositionibus, & titulis, quibus illæ accipiuntur, Vgolin. Lessius, & Suarez supra.

102 Et adeo † gratis dispensationes cõcedendæ sunt; quod Ordinarij, seu Vicarij. quibus committuntur dispensationes matrimoniales, & aliæ non possunt quicquam accipere pro labore, & receptione, & examinatione testium, vel alio quoquis titulo, vt in sequen. declarationibus S. Congregationis, Gratis adeo dispensationes matrimoniales concedendæ sunt, quod etiam Ordinarij, quibus istę dispensationes cõmittuntur, suum officium gratis præstent, ita vt nec ipse Vicarius aliquid suscipiat pro mercede: notarius verò pro examinãdo testes, & sumendo cæteras informationes quartam partem aurei, seu. ducati accipere possit, pro literis vero absolutionum, & dispẽsationũ in foro conscientiæ tantum nihil à quoquá accipi possit, vt Romę fit, declarauit S. D. noster Gregorius XIII. Alia. Gratis adeo dispensationes matrimoniales sunt, quod ij quibus committuntur, suum officiũ gratis præstare debent examinando testes, & sũendo cęteras informationes, & Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere siue pro laborius in studendo processu, siue pro decreto super dispẽsationibus matrimonialibus habitis a S. Sede Apostolica.

103 Et ita etitm † declaratum fuit a S. Congregatione cõtra Vicarios Archiepiscopi Burgen. vt per D. ☞ Ioan. Vela sup. quæ declaratio Burgen. sic ait: Officiales Ordinariorum, nec ipsi Ordinarij pro dispensationibus matrimonialibus ad eos remissis, nihil possunt accipere, non obstante, qua cunque consuetudine, etiam immemoriali in contrarium.

104 Est etiam † alia Hispalen. quæ sic ait: statutum cõ- ☞ cedens Episcopis, vt certũ quid possint accipere in causis commissarijs, non habet locum in dispẽsationibus matrimonialibus, etiamsi factum sit in Synodo prouinciali, notarius autem quartam partẽ vnius ducati accipere potest.

105 Et ideo in literis † dispensationum matrimonialium ponitur decretum, quod pro illarũ executione nihil muneris, aut præmij, etiam sponte oblati, accipi possit, vt in clausula posita sũp. 6. p. c. 2. nu. 105.

106 Vnde † miror de officialibus, seu Vicarijs aliquorum Episcopatuum huius Regni, & particulariter huius Episcopatus. Abulen. qui contra dictum Decretum pro dispensationibus matrimonialibus, quę in vim literarum Apostolicarum conceduntur certum stipendium, seu sportulas exigunt in magnum periculum animarum.

107 Et † nescio quomodo excusari possint ab excommunicatione contra eos lata in fine ipsarum literarum dispẽsationum, bis verbis: Volumus autẽ quod si spreta monitione nostra, huiusmodi aliquid muneris. aut præmij occasione præmissorum exigere, aut oblatũ recipere temere præsumpseris, excommunicationis latæ sẽtẽtiæ pęna innodatus tãdiu existas donec per satisfactionem condignam a Sede prædi-
108 cta absolutionis beneficium merueris obtinere. Et in literis dispensationum pro pauperibus cum copula, quæ propter infamiá concedi solent, additur. Et nihilominus absolutio, & dispensatio per te faciẽdę prædictę nullius sint roboris, vel momenti quæ clausula annullatiua inducit formam, vt per Dd. in l. 1. de liber. & posthum. & citatos par. seq. cap. 2. n. 230.

109 Nec possunt † excusari dicendo, prout aliqui dicunt, quod per d. decretum non prohibentur accipere

pere

pere ſtipendium, ſeu mercedem pro labore, ſed donatiuum, & quod Hiſpane dicitur, cohecho, quia vtrumque clare prohibetur per d. verba, per verbũ enim muneris prohibentur donatiua, ſeu cohecho, & per verbum præmij prohibetur ſtipendium, ſeu merces pro labore.

110 Nec † rurſus poſſunt excuſari aliqua conſuetudine, etiam immemoriali, vt patet ex d. declaratione Burgen. Tum quia eſt corruptela, & abuſus præſertim ſtante d. decreto Papæ. Tum quia eſt interrupta per d. decretum ad Nauarrum conſ. 1. de ferijs 4. & quæ diximus ſup. 5. p. c. 1. nu. 454.

111 Tum etiam † quia illa non poteſt iuuare contra ſpeciale decretum, & præceptum Papæ, qui omnino vult gratis fieri diſpenſationes, P. Rauenas de cõſuetud. ſect. 4. nu. 18.

112 Et ita † fuit declaratum in illa Gerunden. ſupra adducta num. 77. ad 6. & iuxta id in Concilio prouinciali Mediolanen. 5. par. 3. tit. quæ ad matrimonium pertinent, ſic ſtatuitur, Pro diſpenſationum matrimonialium executione, nihil quicquam prorſus muneris præmijve, etiam ſponte oblati, ac ne pro labore quidem, qui in teſtibus ea cauſa examinandis, alijſve teſtificationibus excipiendis ponitur, Epiſcopus, aut Vicarius eius capiat, notarij vero pro examine teſtium quartam dumtaxat partem aurei ad ſummum capiant licet.

113 Vnde plane † conuincitur contraria ſententia Thom. Sanchez de matrimonio. lib. 8. diſp. 35. à nu. 9. & aliorum.

114 Et in terminis ita † tenent Nauar. conſil. vltim. de reſcrip. & Zerola in praxi Epiſcopali, 2. part. ver. delegatus. §. 2. & verb. diſpenſatio. §. 1. vbi affert declarationes S. Congregationis, & nouiſſimi Mar. Anton. Genuen. in praxi Archiepiſcopali curiæ Neapolitanæ, c. 25. nu. 13.

115 Qui † ait, quod delegatus, cui commiſſa eſt diſpenſatio, nil poteſt percipere pro labore impenſo in capienda informatione, & alijs actis diſpenſationis ex claris verbis breuis ibi, cuiuſcunque muneris, aut præmij, etiam ſponte oblati, neque eſculenta, aut poculenta, Nauarr. conſil. 21. de reſcriptio. neque pro ſtudendo proceſſu, vt declarauit Sacra Congregatio, neque etiam pro acceſſu ad examinandos teſtes commorantes in alijs locis: ſi tamen eſſet pauper, quod crederet, quod ratione intereſſe, quod putaretur in acceſſu pro vecturis equorũ poſſet aliquid accipere, & pariter ſi poſt conceſſam diſpenſationem vellent impetrante haberes trãſumptum diſpenſationis, non videur, cur aliquid à Vicario accipi non poſſit, ſicut pro tranſumpto aliarum ſcripturarum, cum id non concernat diſpenſationẽ notarius vero pro actis cõficiendis, poteſt aliquid accipere, vt declarauit S. Cong. Hæc Genuen.

116 Circa illud autem, † quod ibi ait quod pro acceſſu ad examinandos teſtes commorantes in alijs locis, non poſſet aliquid accipere, niſi eſſet pauper, videtur quod abſolute poſſet recipere moderatas expenſas, ſi expediret, eum extra ſuum domicilium proficiſci ad illos examinandos, (& non committere examen, nec cogere teſtes, vt ad ſe veniant) iuxta declarationem S. Cõgregationis Concilij in vna Caſtri Durantis, quæ ſic ait: Epiſcopus poteſt, ſed non cogitur cõcedere literas dimiſſorias Ordinario inferiori, pro examinadis teſtibus in executione diſpenſationis matrimonialis, poteſt autem cogere teſtes, vt ad ſe veniant, arg. cap. ſtatutum. §. inſuper. de reſcript. in 6.

117 Præterea, † circa illud de tranſumpto videtur, quod ſit intelligendum de tranſumpto vltra inſtrumentum diſpenſationis, pro quo inſtrumento dando cũ literis originalibus, ſeu bulla diſpẽſationis, aut earũ trãſumpto, nihil poteſt delegatus accipere, &c.

118 Præterea prouiſio † beneficio fieri debet non precibus, obſequijs, aliave humana gratia, cap. ordinationes, 1. quæſt. 1. & cap. Moiſes, & quæſt. 1. Coraſ. 4. p. cap. 1. nu. 2. & 3.

119 Vbi docet † collationem precibus ex carnali affectu procedentibus obſequijs, aliaque humana gratia factam ſimoniacam eſſe gloſſa. verb. nullum. in c. tuam. de ætate & qualitate, cui communis ibi concordat teſte Nauarr. ſtatim citando, & gloſ. in dict. cap. ordinationes, verb. vel precibus, Ripa in cap. cum M. Ferrarien. de conſtitut. nu. 30. & ſeq. Rebuſ. in praxi, titul. quibus modis beneficia acquirant. num. 7. & 8. Sarnen. in regul. de trienniali, quæſt. 12. verſic. cum igitur regul. Sylueſt. num. 16. & Armilla num. 11. verb. ſimonia, & vide Flamin. Pariſium de reſignatione benef. lib. 14. quæſt. 7. 5. caſu.

120 Sed in hoc † tenendum eſt cum Innoc. in dict. cap. tuam, quem ibi ſequitur Abb. num. 3. & cum Caiet. 2. 2. quæſt. 100. artic. 5. & in ſum. verb ſimonia, 5. notab. Victoria in relectione de ſimonia, a num. 30. vſque ad 37. Soto de iuſtit. & iure, lib. 9. quæſt. 7. art. 3. ad 3. Nauarr. in man. cap. 23. num. 101. verſic. 10. quod Ludouicus Lopez inſtruct. conſcien. 1. tomo, cap. 304. Emman. Rodriguez in ſumm. 2. tom. cap. 59. a num. 7. Vega 2. part. ſum. cap. 101. caſu 36. & 37. Valentia 3. tom. 2. 2. diſput. 6. quæſt. 16. pun. 3. verſic. 4. ſequitur, & P. Ledeſma in ſumm. 2. p. tract. 12. circa 40. concluſionem, Toleto libro 5. cap. 84. num. 3. Leſſio lib. 2. cap. 35. dub. 20. & Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 37. ad 40.

121 Tandem collatio † beneficij, ſine diminutione fieri debet, c. vnico, vt Eccleſiaſtica beneficia, ſine diminutione conferantur, & ibi Dd. Rebuſ. tit. requiſita ad collationem bonam, num. 6. Coraſ. 1. part. cap. 2. in fin. & 4. p. ca. 1. num. 4. Ioann. Nicol. Gimon. in Enchiridio. beneficiorum, titul. 2. cap. 3. num. 70. Guillel. Bened. in repe. cap. Rainutius, verb. ſi abſq; liberis. 2. de fideicomm. ſubſtitutione, à num. 32. Maſcard. de probatio. concluſ. 313 à num. 5. Flamin. Pariſ. de reſignatione benef. lib. 8. q. 9. nu. 32. & vide d. c. ſeq. a nu. 30.

122 Et an Epiſcopus † poſſit ſtatuere, ſeu ordinare, quod fructus beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabricæ alicuius Eccleſiæ, vel menſæ Epiſcopali, ſeu capitulari, vide d. cap. vnicum, & ibi gloſſam vltimam, & Doct. & alios relatos ſupra 2. part. cap. 1. nu. 93.

123 Et de materia † ſimoniæ latæ viden. ſunt 1. quæſt. 1. & 1. quæſt. 3. & tit. de ſimonia, & ibi DD. Hoſtien. in ſum. Redoanus, & Ioan. Carrafa. in tract. de ſimon. & nouiſſime Bart. Vgolin. eod. tract. & Flamin. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 14. & de confiden. Rebuſ. in praxi tit. de ſimonia, in reſignatione, Iul. Clarus libro 5. §. ſimon. Bernard. Diaz in pract. criminali, cap. 91. & ibi Salzedo, Nauarr. in Manuali cap. 23. ex num. 99. & in rep. cap. ſi. de ſimonia, & in conſilijs titul. de ſimonia. Maſcard. de probatio. concluſ. 1310. cum 2. ſeq. Ioann. Guttierrez canonica. quæſt. lib. 1. cap. 9. & cap. 29. & lib. 2. cap. 23. Meno. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 8. & Domino Ioann. Vela de pœnis delictorum, cap. 32. Tuſchus a concluſ. 249. ad 254. litera S. & ex Theologis D. Thom. 2. 2. quæſt. 100. & ibi Caiet. & opuſc. tom. 2. tracta. 9. de ſimonia, & in ſumm. verb. ſimonia, Victoria in relectione de ſimonia, 1. & 2. Soto de iuſtitia & iure, lib.

re, lib. 9. quæst. 5. cum seqq. P. Nauarra de restitutione libro. 2. cap. 2. a nu. 365. vsque ad fin. Arag. d. quæst. 100. per totam, Valent. 3. tom. 22. disputat. 6. quæst. 16. Rosella Angel. tab. 1. Syluest. Armil. & alij summ. verb. simonia, & Summa Corona, 3. part. tractat. de simonia, Iacob. de Graffijs in decision. aureis casuum conscientiæ, lib. 2. cap. 96. 97. & 98. Candelabrum Aureum in appendice, cap. 1. Ludouicus Lopez instruct. conscientiæ. 1. tomo, cap. 302. Emmanuel Rodriguez in summ. 2. tomo, a cap. 55. vsque ad 66. Vega 2. part. summæ, cap. 101. & Pet. Ledesma in summ. 2. p. tract. 12. Tolet. lib. 5. ex cap. 84. ad 93. Lessius lib. 2. cap. 35. Suarez latissime, 1. to. de relig. tract. 3. lib. 4.

C A P. II.

Quod pure fiat collatio, non conditionaliter, nec alternatiue, nec copulatiue.

S V M M A R I A.

Requiritur, quod pure fiat collatio non conditionaliter, nec alternatiue, n. 1. nam c. 2. de electione in 6. habet locum in collatione seu prouisione, nu. 2.

In præsentatione non procedit ille tex. sed præsentatio, non solum alternatiua, sed etiam conditionalis, incerta dubia, & obscura procedet, dummodo infra tempus datum ad præsentandum purificetur, &c. si venit purificanda per habentem instituere, statim dicitur purificata, &c. nu. 3.

Prædicta doctrina non procedit in conditione, quæ inest de iure putasi vacat beneficium sub qua ab Ordinario, etiam ignorante mortem, seu vacationem collatio fieri potest, num. 4. & etiam electio, num. 5. & 6. Quamuis in electione contrarium teneat gloss. & alij, nu. 7. Quorum opinio procedet in conditionibus de futuro, quamuis tacite insint, n. 8. & in conditione de præterito, aut de præsenti, quæ tamen non inest, quæ vitiabit electionem quamuis non collationem, quæ solum vitiabitur ex conditione suspensiua, nu. 9.

Improbatur sententia Cucchi dicentis, quod illæ conditiones electionem non vitiabunt, videlicet eligo; si iuramentum solitum præstiterit, vel si prius beneficium dimiserit, vel in Ecclesia resederit, modo exprimatur, sicuti insunt aliæ, &c. numero 10.

Approbatur responsum Ripæ electionem factam sub illa conditione, si placuerit summo Pontifici, irritam fieri, quamuis contra eum teneat Cucchus, num. 11.

Non valeret collatio Parochialis, sic facta, confero tibi si infra annum te feceris ad sacerdotium promoueri, valeret tamen si diceretur dummodo infra annum te facias ad sacerdotium promoueri, num. 12. & num. 13. adducitur resolutio Rotæ.

Licet expressio eorum, quæ tacite insunt, non vitiet collationẽ, nec inducat simoniam, & sic in collatione beneficij possunt exprimi onera, seu obligationes illi annexa, n. 14. Et ita pactio facta inter resignantem, & resignatarium, vt ipse resignans possit exigere fructus ante resignationem decursos, & innexatos: nõ est confidentiaria, nec simoniaca, &c. num. 15. Tamen id procedit secundum citatos, vbi exprimuntur eo modo quo insunt, alias secus, num. 16. Sicut etiam quando fit expressio eius, quod non inest, vel oneris non annexi, etiam pij, est simonia, nu. 17.

Illud quod de iure inest, non potest deduci in pactum ad inducendam specialem obligationem, quæ est fortior, & excusandam contradictionem, nec obligatio antidoralis, nu. 18.

Non potest deduci in pactum ad tollendas differentias seu lites illud, in quo versantur opiniones, seu prætensiones partium diuersæ, quamuis verior sit opinio de eo, quod in pactum deducitur, num. 19. Et sic accipiendum est, quod ait Flam. Parisi. &c. nu. 20. & ita posset procedere quædam decisio Rotæ sup. relata, nu. 21.

Tenet collatio Parochialis ab Ordinario facta habẽti aliam sub conditione, si primam resignauerit, seu dimittat secundum Abb. quia ista conditio tacite inerat de iure, nu. 22. & n. 23. ponitur resolutio Rotæ, & secus esset si conditio tacite non inesset, vt quia primum non erat vacaturum ipso iure, n. 24. Quamuis pensio bene posset reseruari per legatum, vel Episcopum sub conditione, vt cum primum habuerit beneficium, censeatur cassa, nu. 25.

Sed non posset quis dare clerico beneficium cum conditione, quod illud ei dimittatur, seu resignet libere, cum dederit ei aliud pinguius, immo esset simonia, nu. 26.

Ista sententia Abbatis est accipienda, quando collatio secundæ Parochialis fit, non cum conditione suspensiua dimittendi primam, sed cum modo, & pacto, quod dimittat, seu resignet primam, nu. 27. & 28.

An Ordinarius possit in collatione alicuius beneficij exigere iuramentum a collatario de non resignando illud cum pensione, nec in fauorem alicuius, sed libere, &c. nu. 29. & Nauar. & alij tenent negatiue, quia beneficia sunt conferenda sine diminutione, & committitur simonia, nam in huiusmodi collatione interuenit cõditio, modus, vel pactum, quod iure nõ inest nu. 30. & 31.

Ista resolutio videtur habere difficultatem, ex eo enim non confertur beneficium cum diminutione, num. 32. & illud de simonia procederet, cum non exigeretur iuramentum ante collationem, sed collati fieret cum conditione, modo, vel pacto, quod præstaret postmodum illud, secus vbi ante collationem exigeretur, numer. 33. & 34. sicut si exigeretur ante collationem iuramentum de residendo, seu de dimittendo primum incompatibile, aut quod non accipit illud cum intentione dimittendi, vel de seruandis statutis, etiam quando non est cõsuetudo illud præstandi, &c. à num. 35.

Distinguitur in prædicto dubio, quod aut collatio fit cum conditione, modo, seu pacto præstandi postea dict. iuramentum, & tunc est simoniaca, & nulla, num. 39. Aut ante collationem exigitur d. iuramentum, & tunc collatio non videtur simoniaca, nec exactio iuramenti illicita, nu. 40. Nisi forte ille à quo exigitur, habeat ius ad beneficium, num. 41. Quod tamen non videtur militare in Parochialibus, quæ prouidentur in concursu, &c. num. 42. nec videtur istud iuramentum inualidum contra Flam. Parisium, nu. 43.

An iuramentum de nõ petendo relaxationem sit validum, &c. remissiue, nu. 44.

An quando Episcopus vult conferre Parochialem alicui opposítori habenti aliam, seu eligere, & nominare eum ad illum, possit ei dicere quod prius resignet Parochialem quam habet, n. 45. Resoluitur, licet non videatur adesse simonia, si libere, & sine vllo pacto, & conditione fiat resignatio, tamen non posse, si is est constitutus in sacris, nec habet aliunde, vnde sustentari possit, & maxime si est ordinatus ad titulum primæ, nu. 46. Si tamen faceret resignationem cum conditione, quod Episcopus ei conferret secundam, esset simonia, nu. 47. & similiter si resignatio fieret saluo iure, &c. nu. 48.

Collatio copulatiue fieri non debet, ne duo in eodem beneficio intitulentur aut beneficij diuisio fiat, nu. 49.

A Papa ex supremu, plenaque, quam habet in beneficijs potestate, collatio fieri potest sub conditione, etiam de futuro, & quæ non insit, alternatiue, copulatiue, & ad tempus, num. 50.

1 Est etiam aliud † requisitum, quod pure fiat collatio, non conditionaliter, nec alternatiue, cap.
2 2. de elect. in 6. Quod † habet locum etiam in collatione, seu prouisione, glo. ibi, verb. incerta, Domin. nu. 9. Franchus 4. & alij ibidem, Lapus allegation. 6. nu. 9. Selua de benef. 3. p. quæst. 20. nu. 3. & 5. Rebuf. in con-

in concordatis in forma mādati,verb.innodatus exi ftit,verf.notandum,& in repet.c.2.de concef.Præb. 3.notab.& Coraf.de benef.4.p.1.n.4.& 5.& Açor in inft.moral.2.p.lib.6.c.26.q.2.3.& 6.

3 In præfentatione† tamen non procedit ille tex.fed præfentatio,non folum alternatiua,fed etiam condi tionalis,incerta,dubia,& obfcura procedet,dummo do infra tempus datum ad præfentandum conditio purificetur,incertitudo,dubietas,& obfcurita certificetur,& fi conditio,vel incertitudo venit purificāda, vel certificanda per habentem inftituere ftatim, dicitur purificata,& certa præfentatio,vt arg.clem. plures.§.fi.de iure patr.cum Dom.in d.c.2.fub nu.4. docet Lamb.de iure patr.2.p.2.lib.q.3.art.5.nu.5.& art.9.contra Rochum.verb.honorificum,q.8.nu.29. (dicens contra Domin.ibi, id procedere etiam in pa trono Ecclefiaftico,dummodo nō præfentet plures, nifi vnum,de quo fup.5.p.c.vlt.circa fi.nu.217.) Rebuf.d.verb.innodatus.ad fin.

4 Sed prædicta† doctrina limitatur, vt nō procedat in conditione,quæ ineft de iure,puta fi vacat beneficium, fub qua ab Ordinario, etiam ignorante mortem,feu vacationem collatio fieri poteft,glof.in d.c. 2.& ibi Domin.num.10. Franchus,4. & alij.Monachus in c.fi tibi abfenti.de Præben.in 6.a nu.5. & ibi Prob.à n.19. Rota dec.36.de Præb.alias 172.in anti quis, Lapus d.allegat.6.nu.2.& ibi Mandof.Felin.in c.cum contingat.de officio deleg.num.17.Ripa lib. 1.refponf.16.Rebuff.d.verb.innodatus,Coraf.1.p.c. 7.nu.7.& 4.p.c.1.nu.5.& c.3.nu.24. Gimon.in Enchir. benef.tit.2. cap.3. num.48.Mohed.decif.30.de Præben.Mandof.reg.30.quæft.1.& Couar.lib.3.variar.c.16.nu.2. Açor.d.quæft.3.Rota in vna Virdunen.Canonicatus,6.Martij.1595.fup.adducta.5.p.c. 3.num.43.

5 Sed & Coraf. d. cap.3.num.24. verius † exiftimat non effe in hoc conftituendam differentiam inter collationem, & electionem, fed ficuti collationem, ita etiam electionem factam fub cōditione, fi vacat, aut fimili, non vitiari, & idem effe in alijs quibufcunque conditionibus, quæ ad præfens, aut præteritum tempus referuntur, vt eligo fi poffum, eligo Titium fi viuit,aut fi legitime natus eft, adiectiones enim iftæ non fufpendunt actum, nec faciunt illum conditionalē.l.3. ff.de lega.1.l.aliquando. ff.de conditio.& demonftratio.

6 Quod etiam† tenet Lamber.2.p.2.lib.q.3.art.9.n. 2. qui ait,quod fi conditio eft,quæ inefit in electione, tenet electio cum d.conditione, & idem Cucchus in inftitutio.maior.lib.4.tit.1.à nu.216.& Emman.Rodrig. reg.q.2.to.q.51.art.3.

7 Quamuis in electione† contrarium teneant gl.in d.c.2. verb.incerta,& Archidia. Domin.num.10.11. Franchus nu.5.& alij ibidē.Decius in reg.actus legi timi.ff.de reg.iuris,nu.14. Rebuf.d.verb.innodatus, verf.intellige,& Couar.d.lib.3.variar.c.16.nu.2. nēpe non valere electionem factam fub conditione, fi vacat, & fimil. & in ea nihil adijci poffe quod fonet in cōditionem, etiam de præfenti,vel de præterito.

8 Quorum† opinionē probat Corafius d.c.3.nu.24. conditionib.de futuro,quamuis tacite infint, veluti eligo Titium,fi maior pars Cap.confentiat,aut fi ele ctus, infra tempus legitimum fe fecerit cōfecrari, & ratio eft,nam tunc iftæ conditiones videntur exprimi fufpenfiue, & faciūt actum conditionalem,& fic non exprimuntur eo modo, quo in funt; non enim infunt fufpenfiue ad l.fi ita relictum.§.illi fi volet. ff. de legatis 1.Monachus in d.c.2.nu.7.

9 Et eorum opinio,etiam† vera eft in conditione de præterito aut de præfenti, quæ tamen non ineft, nā ifta vitiabit electionem, Monachus ibi,nu.5.& 6.cōtra quamuis non collationem, quæ folum vitiabitur ex conditione fufpenfiua, qualis non eft conditio de præfenti, aut de præterito. l.cum ad præfens.ff.fi cer tum petat.& fic debet accipi Corafius d. nu.24.

10 Vnde conuincitur, quod† ait Cucchus vbi fupra, nu.220.quod illæ conditiones electionem non vitiabunt, videlicet eligo fi iuramentum folitum præftiterit, vel fi prius beneficium dimiferit, vel in Ecclefia refederit, modo exprimantur ficuti infunt actui, nam per ifta verba, conditiones iftæ non exprimuntur, ficut infunt, fed fufpenfiue,& tunc exprimerentur ficuti infunt, quando diceretur, modo iuramentum folitum præftet, &c.

11 Apparetque† bene refpondiffe Ripam lib.2.refpō forum, cap.32. electionem factam fub illa conditione, fi placuerit fummo Pontifici, irritam fore, quia licet, inquit, in omni electione intelligatur voluntas fummi Pontificis referuata, conditio tamen ifta ineft refolutiue, & contra eligentium voluntatem, at expreffa eft fufpenfiue,& iuxta eligentium voluntatem, quamuis contra eum teneat Cucchus vbi fupr. nu.221.dicens diftinctionem Ripæ a fe non percipi, vt probari mereatur, quem fequitur Emman.Rodr. d.art.3.ad fi.

12 Vnde idem † erit in collatione, & fic non valeret collatio Parochialis, fic facta, confero tibi, fi infra an num te feceris ad facerdotium promoueri,&c.Nam licet de iure infit, quod promotus ad parochialem teneatur infra annum ad facerdotium promoueri, vt in c. licet canon. de elect.in 6. Tamen id non ineft fufpenfiue, & conditionaliter, vt exprimitur per illā conditionem, valeret tamen fi diceretur, dummodo infra annum te facias ad facerdotium promoueri, feu cum conditione, quod infra annum te facias ad facerdotium promoueri, tunc enim exprimitur eo modo quo ineft.

13 Iuxta† quæ erit accipienda refolutio in caufa Calagurritana beneficij de Nauarrete 30.Ian.1587.coram D.Blanchetto, vbi fuit refolutum, Receptionē, & collationem factam Domino Licentiato Sanctio Gonçalez fuiffe legitimas, clarum eft enim, quod in electione vota conditionalia non admittuntur, c.2. de elect.in 6. Ex quo ius eligendi manfit penes eos, qui purè votarunt, c. cum Vintonien,& ca.dudum de electio. vbi Innocen. & Abbat. Pet de Baifio in directorio electionum,p.1.c.11.quare cum ipfe ha beat quatuor vota pura, & abfque aliqua conditione, in confequentiam eius electio fuftinetur, nec obftare, quod de iure quilibet teneatur refidere in fuo beneficio, quia de iure non ineft, vt collatio fiat fub hac conditione, fed fi non refideat, procedatur cōtra ipfum, vel ad fubtractionem fructuum, vel priuatio nem beneficij, prout lōgitudo abfentiæ fuadet Præterea, & confuetudinem refidendi,& aliam iurandi non probari, cum ex probatione D.Sāctij reddatur debilior probatio Capituli, &c.

14 Et licet verum † fit, & receptum expreffionem eorum, quæ tacite infunt, non vitiare collationem, nec inducere fimoniam,& fic in collatione beneficij poffe exprimi onera, feu obligationes illi annexas, c. fignificafti. de elect. vbi gloff. verb. cōditione, Abb. num.6. & Decius 37. Feli. in cap. ad Audientiam.2. de refcript.à num.8. vbi alias gloffas refert, Bellam. de permutat.beneficior.2.par.q.3.Cofm. in pragma tica fanctione, tit. de collatio.§.fequuntur qualificationes, verb.voluerit,& verb.alio, Selua de benef.2. p.quæft.20. num.2. & 3.Caputaquen.decif.132.p.1.

Nauarr. in man.cap.23.sub.num.100.versic.2.quod
& cons.1. vt Ecclesiastica beneficia, nu.2. & cons.3.
nu.n.4. & cons.37. ad 1. quæst.de simonia,& consil.
18.num.5.de pœnitent.& remissio. Redoa.de simo-
nia,2.p.cap.21.Flam. Paris.de relignat.benef.lib.14.
q.6. nu.1.& q.7.à nu.22.Vgoli.de simon.tab.1.c.11.
& Cosm. Philiar.de offic. Sacerdo is. 2.p.lib.6.c.10.
Açor.2. p. li.7.c.27.quæst.6.& Suarez de relig.tract.
3. lib.4 cap.39.a num.9. & 16. Rota in decis.Farin.
137.num.1.
15 Et ita † pactio facta inter resignantem & resigna-
tarium, vt ipse resignans possit exigere fructus bene
ficij resignati ante resignationem decursos, & inne-
xactos, non est confidentiaria, nec simoniaca, quia
pactio continens id quod ius commune, non est si-
moniaca, nec confidentialis, Flami. Paris.de confid.
q.45.dicens,ita suisse resolutum in Cusentina confi-
dentiæ,4. Februa.1591. coram D.Orano,posita per
Farin.decis.102.nu.12.& idem esse dicit si paciscerē
tur, quod resignās posset exigere fructus, vsq; ad diē
præstiti consensus, iuxta tradita per eum de resign.
benef.lib.1.q.12.de quo supra 2.p.c.1.nu.125. Tamē
16 illud† procedit secundum citatos, vbi exprimuntur
eo modo, quo insunt,alias secus, Achilles decis.343.
seu 4.de simonia, Puteus 234.lib.3.& in vna Hispal.
Caurien. permutationis, 10. Mar.1597.corā D.Gi-
psio fuit dictum, quod quando in beneficia lib.appo
nitur pactum alio modo expressum, quam de iure
17 inest,pactum est simoniacum,&c. Sicut † etiam quan
do fit expressio eius, quod non inest, vel oneris non
annexi,etiam pij,est simonia, Cosma. dict. verb.alio
Put. decis.396. lib.3. & Caputaq.241.p.3.de quo ta-
men vide d. decisionem Farin.137.
18 Vnde infertur illud, quod† de iure inest, non posse
deduci in pactum,ad inducendam specialem obliga
tionem,quæ est fortior,& excusandam contradictio
nem, Feder.de permuta.benef.q.39.Gambarus in c.
vnico de rerum permut.in 6.ad h.nu.150.& seqq.&
vidde Petrum de Perus. eod.tract.de permut.benef.
p. 3. q. vlt.nu.68.& sic etiam non licet antidoralem
obligationem deducere in pactum, quod nouā obli-
gationem, seu robur adijciat, Couar.li.1.varia.c.20.
nu.4. & Suarez.d.lib.4.c.45.a nu.9.
19 Secundo infertur, non posse † deduci in pactum
ad tollendas differentias, seu lites,aut cōtrouersias,
illud, in quo versantur opiniones, seu prætensiones
partium diuersæ, quamuis verior sit opinio de eo,
quod in pactum deducitur, vt si inter resignātes,seu
permutantes fiat pactum, quod fructus debeant lu-
crari à tali tempore, &c. Nam esto insit de iure, id
quod deducitur in pactum secūdum veram opinio-
nem,tamen alio modo exprimitur,quam inest,nem
pe ita vt alter non possit aliud prętendere,seu litem
20 mouere,&c. Et † sic quod ait Flam. Paris.d.q.45.acci
piendum est, quando simpliciter in pactum deduci-
tur,tanquam quod inest de iure,non quando ad tol-
lendas differentias,lites,& controuersias,& omnem
difficultatem, &c.
21 Et ita etiam † posset procedere illa decisio Cala-
gurritana sup.relata,nu.13.iuxta id quod in ea ad fi-
nem dicitur, quod consuetudo residendi non erat
certa,& plana,&c.
22 Tertio ex prædictis † infert Abb.in d.c.significasti
num. 6. cum Collectario ibi tenere collationem pa-
rochialis ab Ordinario factam habenti aliam sub cō
ditione, si primā resignauerit, seu dimittat,quia ista
conditio tacite inerat de iure, ex cap. de multa. de
Præben. sequitur Cosmas d. verb.voluerit, Paulnus
de offic. & potestate Cap.sede vacante, 1.quæst.2.p,
nu.8. Selua sup. Rebuf.in praxi, tit.requisita ad col-
lationem bonam, nu.3. Red.sup.nu.7. Hier.Gabr.
cons.193. lib.1. Mascard. de probatio.conclus.313.
numero 3.
23 Et in vna Taurinen.Commendæ 10.Febr.1595.
☞ Domini dixerunt: Non obstare quod prouisio, de
qua ibi, sit conditionalis,& simoniaca,quia cōditio
de dimittenda priori Commenda, si de nouo proui-
deatur, illi inest de iure ex forma stabilimentorū,&
& ideo non vitiat gratiam d.c.significasti. de electio
ne, Caputaq.243.p.3.&c.
24 Vnde secus † esset si conditio tacite non inesset, vt
quia primum beneficium non esset vacaturum ipso
iure Cosmas, & Selua ibi.
25 Quamuis pensio † bene posset reseruari per Le-
gatum, vel Episcopum sub conditione, vt cum pri-
mum habuerit beneficium, censeatur cassa, hoc est,
constitui posset pensio, donec beneficium habuerit,
quia assignatio huiusmodi pensionis non est condi-
tionalis, sed ad tēpus, Gambarus de offic.legati.lib.
6.ex nu. 175.
26 Sed non posset † quis dare clerico beneficium cum
conditione,quod illud ei dimittat, seu resignet libe-
re,cum dederit ei aliud pinguius beneficium, immo
esset simonia, quia ista conditio tacite non inest, licet
contra teneat Corduba in sum.casu 30. quem sequū
tur Lud. Lopez instruct.conscien.1.to.cap.307.ad f.
Emman. Rodrig.in sum.2.to.c.60.nu.4.& Vega,2.
p.c.101.casu 61.
27 At ista illatio † Abbatis eget explicatione, nam pa-
titur difficultatem ex eo, quod dixi, nu.12.non vale-
lere collationem parochialis factam sub conditione,
si infra annum se fecerit ad sacerdotium promoueri
quia licet id de iure insit, tamen non inest per modū
conditionis suspensiuæ, vt exprimitur per illam con
ditionē, quod etiam militat in proposito, quamuis
enim insit de iure, quod assecutus secundam Paro-
chialem cum effectu teneatur resignare, seu dimitte
re primam, cum vacet ipso iure per assecutionem se-
cundæ, non tamen inest, quod ante collationem,&
assecutionem secundæ, debeat dimittere primam,
& per illam conditionem cum sit de futuro videtur
suspendi collatio in euentum, quo resignet, seu di-
mittat primam.
28 Quare dicendum est dictam † illationem esse ac-
cipiendam, quando dicta collatio secundæ parochia
lis fit non cum conditione suspensiua dimittendi pri
mam, sed cum modo, & pacto, quod dimittat, seu re-
signet primā, & ita bene intelligūt Vgol. d.c.11.nu.
4. Nam dicit, quod habenti beneficium curatum, si
aliud conferatur hac pactione, vt relinquat prius,
hæc pactio licita erit, nec simonia committetur, &
Cosmas Philia.sup.qui ait, quod si Episcopus bene-
ficium conferre debens, quod obligat ad residētiam,
conuenit cum petente illud, quod resideat, vel aliud
beneficium incompatibile, quod habet, resignet, &
eo promittēte ei beneficium confert, nulla est simo-
nia, quia est expressio eorū, quæ tacite insunt, & fa-
cere tenetur.
29 Quarto, ex prædictis † infertur ad decisionē illius
dubij, quod agit Nauar.d.cons.1.vt Ecclesiastica be
neficia, an Ordinarius possit in collatione alicuius be
neficij exigere iuramentum a collatario, de non resi
gnando illud cum pensione, nec in fauorem alicuius
sed libere, &c. prout in Archiepiscopatu Toletano
fieri dicitur in prouisione parochialium.
30 In quo Nauarr. ibi respondet † negatiue, tum
quia beneficia sine diminutione sunt conferenda,
d.c.vnico, vt Ecclesiastica beneficia, & conferens be
nefi-

neficium cum huiuſmodi oneribus videtur confer-
re cum diminutione, tum quia Epiſcopus non po-
teſt facere huiuſmodi pacta cum eo cui collaturus
eſt beneficium, atg. c. quam pio, 1. quæſt. 2. cap. fin.
de pactis. Secundo ait, quod non auderet excuſare
conferentem, nec collatarium à ſimonia, quia nega-
ri non poteſt interuenire in huiuſmodi collatione
conditionem, modum, vel pactum, quod iure non
ineſt actui conferendi, vel recipiendi beneficium. Se
31 quitur † Flamin. Pariſ. de confiden. quæſt. 52. dicens,
quod licet huiuſmodi collatio facta ab Ordinario
recipiendo dictum iuramentum non eſt confiden-
tialis, quia non comprehenditur in cõſtitutionibus
Pij IV. & V. de confiden. huiuſmodi tamen condi-
tio appoſita in collatione per Ordinarium eſt illici-
ta, quia beneficia ſunt conferenda ſine diminutione,
& redolet ſimoniam, nam in huiuſmodi collatione
interuenit conditio, vel modus, qui iure non ineſt.
Sequitur etiam Vgolinus dict. tabula t. de ſimon.
cap. 8. §. 3. nu. 2. ait etiam Flaminius ibi, cum Nauar-
ro huiuſmodi iuramentum non eſſe validum, & poſ
ſe eo non obſtante reſignare, cui voluerit, & cum
penſione, nam iuramentum non debet eſſe impedi-
mentum maioris boni.

32 Sed hæc reſolutio † Nauarri videtur habere dif-
ficultatem, nam quantum ad primum, quod ait illã
exactionem iuramẽti non eſſe licitam, qua beneficia
ſunt conferenda ſine diminutione, ex reg. d. cap. vni-
ci, iſta regula non videtur hic intrare, ex eo enim nõ
confertur beneficium cum diminutione.

33 Quo ad ſecundum † vero, quod ait committi ſimo
niam iſto caſu, quia negari non poteſt interuenire in
huiuſmodi collatione conditionem, modum vel pa-
ctum, quod iure non ineſt, iſtud procederet, cum nõ
exigeretur iuramentum ante collationem, ſed colla
tio fieret cum conditione, modo, vel pacto, quod prę
ſtaret poſtmodum illud iuramentum, vt in princi-
34 pio, & ibi gl. & c. Artaldus. 8. q. 3. At † vbi collator an
te collationem diceret, ego volo tibi conferre hoc
beneficium, ſed pręſta prius iuramentum de non re
ſignando illud cum penſione, &c. non videtur poſſe
dici interuenire in collatione conditionem, mo-
dum, vel pactum, nec ex tali iuramẽto ante collatio
nem præſtito, quia alias collator non vult conferre,
dici poteſt induci ſimoniam, cum illud iuramentũ
non ſit de præſtando, vel faciendo aliquid in vtilita
tem, & commodum ipſius collatoris, vel alterius di
recte, quo caſu eſſet ſimonia, c. talia. 8. q. 3. facit quod
tradit Tho. Sanchez de matrim. lib. 1. diſp. 39. nu. 4.

35 Sicut ſi exigeretur † ante collationem iuramen-
tum de reſidendo, ſeu de dimittendo primum in-
compatibile, vt in caſu Coſmæ Philiarchi, de quo
ſup. num. 28. aut quod non accipit illud beneficium
cum intentione dimittẽdi, vt exigitur Romæ in be-
neficijs reſidentiæ tempore examinis, vel de ſeruan-
uandis ſtatutis, etiam quando non eſt conſuetudo il
lud præſtandi, non diceretur ex hoc committi ſimo
36 niam. Quamuis † Franchus in cap. 1. de iureiur. in 6.
nu. 1. poſt Archidiacon. & Ioann. Andr. ibi dicat an-
te electionem iurare ſeruare ſtatuta, & conſuetudi-
nes Eccleſiæ, eſſe ſimoniacum, niſi tale iuramentum
exigeretur a ſuperiore, vt per gloſſam in dict. princi-
37 pio. Quod † non videtur verum, & d. glo. eſt intelli-
genda de iuramento in vtilitatem eligentium, iuxta
tex. in quo fundatur in dict. c. talia. facit gloſſ. 2. in di
cto principio, & quod tradit Abbas cum Innocent.
38 in c. cum M. de conſtitutio. nu. 25. Et † quod Ordina-
rij poſſunt exigere dictum iuramentum de non re-
ſignãdo beneficium in fauorem, &c. ab ijs qui ad be-
neficium promouentur, tenet Açor. in inſtitutio-
moral lib. 1. par. lib. 11. cap. 5. ad fi. & 2. p. lib. 6. cap. 9.
quæſt. 9.

39 Vnde in prædicto † dubio videtur diſtinguendũ,
quod aut collatio fit cum conditione, modo, ſeu pa-
cto præſtandi poſtea dictum iuramentum, & tunc
eſt ſimoniaca, & nulla ex d. c. quam pio. 1. q. 2. d. cap.
Artaldus. 8. q. 3. c. fi. de pactis, cap. tua nos. de ſimon.
cum alijs, & dictis cap. præcedenti, & facit quod tra
40 dit Nau. conſ. 37. de ſimon. nu. 1. Aut † ante collatio-
nem exigitur dictum iuramentum, vt dixi, & tunc
collatio non videtur ſimoniaca ex dictis, nec exactio
iuramenti illicita, quia iuramentum illud non eſt
41 de re illicita, & contra bonos mores. Niſi † for-
te ille à quo exigitur, habeat ius ad beneficium, vt
quia eſſet ad illud præſentatus, vel haberet literas in
forma dignũ, &c. nam tunc videretur ſibi fieri iniu-
ria exigendo ab eo tale iuramentum, ad quod non
42 tenebatur. Quod † tamen non videtur militare in pa
rochialibus, quæ prouidentur in concurſu, iuxta
formam Concilij, etiamſi ille à quo exigeretur tale
iuramentum, eſſet dignior repertus in concurſu,
quia non videtur habere ius ad parochialem ſimpli
citer, ſed ex ſuppoſitione, quod Ordinarius velit cõ-
ferre, ſeu eligere, vt dictum eſt ſup. 5. parte, cap. 7. à
num. 83.

43 Nec videtur iſtud iuramentum † inualidum, vt
ait Flam. quia vt dixi, non eſt de obiecto illicito, ſed
potius licito, & honeſto, & ob bonum finem, nem-
pe vt Eccleſiæ habeant meliores miniſtros, nec con-
trarium inquit Nauarrus, quia ſolum ait, quod iura
mentum de non petendo relaxationem ab illo iura-
mento non eſt validum, nec eſt ſeruandum, ſaltem
quando occurreret caſus, in quo ſeruatũ eſſet maio-
ri bono impedimentum, & quod ſi vellet renuntia-
re in manibus Papæ cum pẽſione, poteſt in ipſa ſup-
plicatione narrare iuramẽtum, & cauſam aliquam
44 honeſtam, & ſic obtinebit petitum. De † quo an iu-
ramentum de non petendo relaxationem ſit vali-
dũ &c. vide Fel. in cap. cõſtitutus. de reſcript. à nu. 9.
& 13. & 14. Afflict. deciſ. 220. nu. 11. Pariſium conſ.
96. nu. 93. lib. 1. Paz in praxi 2. to. 2. præludio, nu. 38.
& Sotum de iuſtitia & iure, lib. 8. q. 1. art. 9. & deciſ.
Farin. 78. nu. 2. & addit. ibi, & Suarez de relig. tract.
6. lib. 2. c. 11. nu. 6.

45 Quinto ex prædictis † infertur ad aliud dubium,
an quando Epiſcopus vult conferre parochialem
alicui oppoſitori & concurrenti habenti aliam paro
chialem ſeu eligere, & nominare eum ad illam quæ
vacauit in menſe Apoſtolico, ſeu alias eſt reſeruata,
poſſit ei dicere, quod prius reſignet, & dimittat pa-
rochialem, quam habet, ne forte eam reſignet cum
penſione, vel ne vacet ſub reſeruatione?

46 In quo dicendum eſt, licet † non videatur adeſſe
ſimonia, ſi libere, & ſine vllo pacto, & conditione
fiat reſignatio, tamen non poſſe, ſi is eſt conſtitutus
in ſacris, nec habet aliunde, vnde ſuſtentari poſſit,
nam tunc non habet ſecundam parochialem, & ma
xime ſi eſt ordinatus ad titulum primæ, ex decreto
Concilij ſeſſ. 21. de reformatione. c. 2. & conſtitutio.
47 ne 58. Pij V. de qua ſup. 2. p. c. 5. à nu. 198. Si † tamen
faceret reſignationem cum conditione, quod Epi-
ſcopus ei conferret ſecundam, ſeu ad illam nomina-
48 ret, eſſet ſimonia. Et † ſimiliter ſi reſignatio fieret ſal
uo iure, prout in hoc Epiſcopatu aliquando fieri in-
tellexi, id eſt, quod ſi non aſſequeretur ſecundã reuer
teretur ad primã reſignatã, nã reſignatio debet eſſe
libera, & ſine vllo pacto, modo, vel conditione, alias
eſt ſimoniaca, & nulla, vt dicet inf. 11. p. c. 3. à n. 145.

49 Similiter etiam collatio † copulatiue fieri non debet, ne duo in eodem beneficio intitulentur, aut beneficij diuisio fiat contra Concilium Turonen. cap. maioribus. c. vacante, & c. dilecto, de Præben. Felin. in c. 2. de appellatio. sub nu. 5. Selua 3. par. q. 20. n. 5. Lamber. 2. p. lib. q. 3. art. 6. nu. 2. & Coras. 4. p. c. 1. nu. 4. & Açor. d. lib. 6. c. 26. quæst. 6.

50 A Papa tamen ex suprema † plenaque, quam habet in beneficijs potestate. c. 2. de Præb. in 6. & clem. 1. vt lite pendente, collatio fieri potest sub conditione, etiam de futuro, & quæ non insit, alternatiue, copulatiue, & ad tempus, c. pastoralis, 7. q. 1. c. veniens. de filijs presbyterorum, Franch. d. c. 2. de elect. in 6. nu. 4. Felin. vbi proxime, Selua d. q. 20. nu. 2. & 5. Rebuf. in praxi tit. requisita ad collationem bonam. n. 14. Coras. d. c. 1. nu. 5. & Nauar. in c. si quando de rescript. prælud. 2. & Açor. d. c. 26. q. 1. & c. præced. q. 1.

CAP. III.

Quod non sit surreptitia prouisio.

SVMMARIA

Requiritur, quod collatio non sit surreptitia, alias non tenet, nu. 1. nam surreptio vitiat gratiam ipso iure, quamuis rescripta iustitiæ non nisi ope exceptionis, nu. 2.

Id in Papa, & Legato procedit, nõ in Ordinario, in quo nõ datur surreptio sed dicitur prouidere motu proprio, & Ecclesijs nõ personis, sicut Papa, & Legatus, & sic prouisio Ordinarij nõ potest de surreptione impugnari, nu. 3. Quod tamen non procedit quando Episcopus dispensauerit cum illegitimo, vt possit habere beneficiũ, & postmodum tacita prima dispensatione ab eodem impetratur secunda super pluralitate beneficiorũ, quę non valet secundum Seluam, nu. 4. Sed id est quando ex iure speciali, & ex dispensatione fit collatio beneficij. Et supponunt falsũ, quod Episcopus possit dispensare cum illegitimo super pluralitate beneficiorum simplicium, nu. 5.

Id procedit nõ solum in gratia beneficiali, sed etiam in qualibet gratia Ordinarij, quæ non vitiatur surreptione, nu. 6.

Qualibet licentia ab Ordinario per surreptionem, seu deceptionem obtenta, erit valida, quamuis obtinens decipiendo peccet, num. 7.

Ille qui cum re uera haberet sufficiens patrimonium arbitrio prudentum, probauit habere maius ad satisfaciendum Episcopo, qui plus petebat, non potest dici ordinatus sine licentia Episcopi, & propterea suspensionem incurrisse, etiamsi cum eius licentia fuerit ab alio Episcopo ordinatus contra Ledesmam. nu. 8. Et qui ob fictum patrimonium sic ordinatur, nõ incurrit suspensionem latũ contra eos, qui absq; licentia proprij Episcopi ordinantur, nu. 9.

Absolutio excommunicationis ab Ordinario, vel alio inferiore, extorta ex falsa causa ipsius absolutionis, est valida, nu. 10. contra aliquos citatos, nu. 12. quorum sententia solum procedit, in absolutione facta ex falsa causa excommunicationis, quæ non valet. nu. 11. Sicut excommunicatus vnica excommunicatione ob plures causas tacita aliqua, non censetur absolutus, & ligatus pluribus excommunicationibus absolutus ab vna non censetur absolutus ab alijs, nu. 13. Valet tamen quoad excommunicationem expressam absolutio facta etiam ab ignorante alias per surreptionem contra Frechillam. num. 14. At absolutio impetrata per rescriptum à Papa, vel Legato ex falsa causa, etiam ipsius absolutionis, tãquam surreptitia non valet, nu. 15.

Surreptio in vno capite, seu in vna parte non vitiat rescriptum quoad alia capita separata regulariter, nisi surreptio sit dolosa, nam tunc vitiat in totum, quod non procedit vbi capita videntur omnino separata. num. 16. & nu. 17. ponitur decisio Rotæ; tamẽ quando surreptio in vno fuit causa obtinẽdi quoad omnia rescriptum vitiatur in totum. nu. 18.

Licet falsa expressio, quæ monere potuisset Principem ad facilius concedendum regulariter faciat surreptitiã, seu obreptitiam, & vitiat gratiam, tamen non omnia tacita, quorum expressio monere potuisset Principem, etiam ad negandum, vitiant gratiam, sed ea solum, de quibus reperitur expressũ, & quæ ex iuris dispositione exprimi debẽt, vel de quibus in iure est cautum, quod eis expressis gratiam non concessisset, nu. 20. & idem est in his, quæ ex stilo curiæ exprimi debẽt, nu. 21. Quãuis Couarr. & alij contrarium teneant, à nu. 22. Sed prædicta resolutio probatur, nã valet collatio facta criminoso, &c. nu. 25. Item quia alias non esset vlla fere gratia tuta & certa, & esset valde durum, & onus graue, nu. 26.

Contraria sententia posset procedere in rescriptis ad lites ex cap. super literis, quod in eis loquitur, & ponitur ratio differentiæ, nu. 27.

Infertur ratio ad doctrinam Guill. de Cuneo in l. 3. C. de Episcopali audientia, quam plures sequuntur, nempe remissionem secundi homicidij, non facta mentione de remissione alterius, esse surreptitiam, & nullam, num. 28. & ratio ponitur, nu. seq.

An valeat dispensatio matrimonialis super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis non facta mentione de copula inter impetrantes habita, an vero sit surreptitia, & nulla, nu. 30. & nu. 31. ponitur prima sententia dispẽsationem valere, ex prædicta doctrina: secunda sententia talem dispẽsationem esse surreptitiam, & nullam, num. 32. Et ratio est quia incestuosi, etiam cum proprijs consanguineis iure prohibentur matrimonium contrahere iuxta communem Canonistarum contra Theologos, & alios, à nu. 33. Et sic ius tacite exprimi iubet incestum, qui de iure est impedimentum, licet non dirimens & intrat prædicta doctrina, nu. 40. Et etiam de matrimonio de facto contracto debet fieri mentio, quamuis non sit consummatum, nu. 41.

Quod de incestu debeat fieri mentio in dispensatione facit doctrina Couarr. quod in dispensatione super impedimento dirimente est facienda mentio de cognatione spirituali per catechismũ tantum contracta, quæ impedit, & non dirimit matrimonium, nu. 42. Quod intelligitur, quando illud impedimentum dirimens non esset cognatio spiritualis ex eodem baptismo, tunc enim sufficeret exprimere cognationem spiritualem ex baptismo, cum qua confunditur cognatio ex catechismo, nu. 43. Sicut impedimentũ publicæ honestatis ex spõsalibus, aut matrimonio rato, cum affinitate superueniente ex matrimonio consummato confunditur, num. 44. Licet secus quãdo impedimentum publicæ honestatis ex sponsalibus concurreret cum affinitate ex copula illicita, aut affinitas ex copula illicita præcedenti, cum publica honestate ex matrimonio rato subsecuto, &c. nu. 45.

Illa doctrina Couarr. procedit in vtroque foro contra Enriquez nu. 46. Et etiam post Concil. Trid. per quod non est sublatum hoc impedimentum cognationis spiritualis ex catechismo, nu. 47. Licet esse sublatum teneant aliqui, nu. 48.

Contra supradictam sententiam obijcitur, quod consuetudine seruatur ob nullum incestum dispensationẽ peti, nec à Papa, nec ab Episcopo, quæ videtur excusare, etiamsi non cõstet Episcopos scienter dissimulasse, maxime si est immemorialis, à num. 49.

Respondetur verum videri id consuetudine seruari, quod non petatur dispensatio ob incestum, nisi quando petitur dispensatio ad contrahendum cum ipsa cognata, vel affini, cum qua est commissus incestus, nu. 52.

Obijcitur etiam valere dispensationem super vno impedimento non facta mentione de alio, super quo postea de per se poterit obtineri dispensatio sicuti valet impetratio absolutionis ab vna excommunicatione, non facta mentione de alia, &c. nu. 53. Sed respondetur, id non esse verum in dispensationibus, quæ se contingunt, & impedimentum tacitum auget expressum tunc enim necesse est de vtroq; mentionem facere, alias

dispensatio

dispensatio est nullaomnino, ut in exemplis adductis, n.54. Nam vbi plura obstant impedimenta, difficilius conceditur dispensatio, & vbi plura sunt obstacula, est necessaria mentio singulorum, nu.55, Et idem est in impetratione dispensationis vnius irregularitatis non facta mentione de alia. nu. 56. Et quod obycitur solum habet locum in dispensationibus, quæ non se contingunt, nec tacitum auget expressum, &c. à nu.57. nec absolutio ab vna censura contingit aliam nec vna censura auget aliam, nu.60.

Contra responsionem obycitur, quod ex ea sequeretur dispensationem, quã quis impetraret ad contrahendũ cũ consanguinea, vel affini habens votum simplex castitatis, seu sponsalia de futuro cum alio contracta, non factũ de eo mentione, esse surreptitiã, & nullam, &c.n.61. Respondetur diuersam esse rationem in impedimento voti simplicis, aut sponsalium, nu.62.

Remanet recte probata secunda sententia, nempe dispensationẽ super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula, esse surreptitiam & nullam omnino, nu.63. Et idem est in impedimento cognationis spiritualis, & etiam in impedimento publicæ honestatis, nu.64.

Cessat omnis difficultas in hac quæstione, nã ista seruatur de stilo curiæ notissimo, qui facit ius, etiam in partib. nec solũ est pro foro exteriori. nu.65. Et ita declarauit S. Congreg. Concily, vt in declarationib. positis, n.66. & aduertit additio Nauarri relatu, nu.67. & P. Ledesma relatus, nu.68.

Procedit ista secunda sententia, etiamsi copula sit habita post impetratam dispensationem in forma commissaria, antequam Ordinarius dispenset. nam etiam tunc dispensatio est nulla ob non factam mentionem de copula, nu.69. & seqq. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, & Pœnitentiariæ.

Si copula sit habita post dispensationem perfectam, & factam ab Ordinario, vel post dispensationem impetratam in forma gratiosa, non commissaria, dispensatio, & matrimonium secuta sunt valida, num.73. Nec obstat copula superueniens, nam cum impetrantes iam sint dispensati, & habilitati ad matrimonium, non est incestuosu; & esto esset incestus, nõ dirimeret matrimonium, num.74. Et facit quod copula cum affine in 3. vel 4. gradu ex actu fornicario, non est hodie incestuosa, ex quo possunt matrimonium contrahere, num.75. & num. 76. ponitur declaratio S. Congregationis, quæ facit etiam.

Sufficit narrare Papæ in supplicatione dispensationis copulã, nõ dicẽdo, quot vicibus sit habita, licet sæpe habita fuerit, n.77. Sicut si quis leuet seu teneat in baptismo plures filios alicuius vnica tantum est compaternitas, n.78. & si quis ter, vel quater contraxit nuptias, non est necesse id exprimere in dispẽsatione bigamiæ, nu.79. Et in dispensatione irregularitatis cõtractæ, ex eo quod quis excommunicatus celebrauit, nõ videtur necessarium exprimere, quod pluries celebrauit, aut plurib. excommunicationibus ligatus, quia vna tantum videtur irregularitas, licet secus in eo, qui celebrat ligatus diuersis censuris, à nu.80.

Non solum ob celebrationem in excommunicatione, seu alia censura iteratã, vna tãtum incurritur irregularitas, & non plures, sed etiam ob homicidium, rebaptizationẽ, seu aliud delictum iteratum, quamuis secus sit in censuris, quæ multiplicantur, multiplicatis transgressionibus, seu peccatis, etiã eiusdem generis, à nu.84. & ratio differentiæ, nu.87.

Improbatur, quod ait Henriquez, quod si quis cum duabus fororibus eius, cum qua vult contrahere, copulam habuit, non sit necessarium in dispensatione id exprimere, nec in dispensatione patruelium, seu consobrinorum exprimere, quod sunt per viam vtriusque parentis, quod est falsum: nam ibi duplex gradus, nu.88. Vnde etiam in descendentibus ab illis erit duplex gradus exprimendus, num.89. Quamuis vbi duo consobrini ex dispensatione matrimonium contrahunt, in eorum nepotibus non videtur considerandus, nisi secundus gradus, nam alter confunditur, & cessat per matrimonium, & dispensationem auorum, & secus esset, si sine matrimonio, & dispensatione habuissent filios incestuosos, nu.90. & 91.

Si copula sit habita, antequam supplicatio Papæ porrigatur, & in ipsa fiat mẽtio de copula, erit dispensatio valida, licet antequam Ordinarius dispenset, iterum copula habita sit, &c. nu. 92. Sed si impetrantes post factam separationem à Vicario delegato de nouo carnaliter se cognouissent, est opus noua dispensatione, seu perinde valere, &c. nu.93.

Si coniuncti narrent copulam inter eos esse habitam, & copulam ipsam, seu potius notam, & infamiam ex ea ortam tradunt pro causa, vt facilius dispensetur, surreptitia erit, & nulla dispensatio, si eo fine habita fuit copula, & non exprimũt, etiam in foro conscientiæ, contra Henriquez. & ita in literis dispensationum dicitur, quod eam habuerunt fragilitate carnis, & non animo facilius obtinẽdi dispensationem, & ponitur clausula, quod accipiatur ab impetrantibus iuramentum de hoc, à num.94.

Si impetrãtes non traderent pro causa dispensationis copulam expressam, seu notam, & infamiam ex ea ortam, sed aliam causam, non esset surreptitia dispensatio, quamuis non exprimant talem intentionem, & finem, nu.97.

Ad effectum contrahendi impedimentum incestus sufficiet habere copulam penetrando vas, etiam sine seminatione intra ipsum vas, nu.98. Sicut ad rationem adultery, & petendi diuorty, sufficeret similis copula, nu.99. Licet ad contrahendã affinitatem requiratur copula consummata, per quam seminetur intra vas, nu.100. & ad consummationem matrimony, num.101. Quamuis contrarium in proposito teneant aliqui, num.102.

E conuerso ad contrahendum impedimentum incestus non videtur sufficere seminare intra vas, si vir illud non penetrat, & idem ad rationem adultery, & diuorty saltem respectu viri, num.103. Quamuis sufficiat ad contrahendam affinitatem, num. 104. & ad consummationem matrimony, numero. 105.

Si copula sit habita inter coniunctos ignorantes probabiliter, seu bona fide esse coniunctos, non erit opus in dispensatione narrare copulam, quia tunc non contrahitur impedimentum, incestus, nu.106. Quia tunc non est incestus formaliter, nec fuit commissum peccatum incestus, num.107. Et ideo etiam in concessione nõ esset opus, tunc dicere circumstantiam consanguinitatis, num.108. Habens tamen copulam cum coniũctu sciente ignorans pœnam contra incestuosos iure positam, incurrit illam contra Vegam, num.109. Quamuis verum sit, quod quoties narratur copula in dispensatione, etiamsi dicatur ignoranter habita soluitur, maior compositio, sicut quãdo scienter, sicut etiam quando dispensatio petitur ob notam, & infamiam mulieris, etiam non secuta copula, nu.110.

Respondetur cap. si quis cum duabus, & cap. quidam 34. quæst. 2. *vbi ijs, qui commiserunt incestum ignoranter, non permittuntur coniugia absolute, sed post pœnitentiam, à num.111.*

De surreptione rescriptorum iustitia non datur in curia, propter facilem recursum ad signaturam, numer.114. Et idem videtur etiam seruari in rescriptis, & commissionibus emanatis à Nuntio, ad quem recurritur pro reformatione, n.115.

1 NEcessarium † quoque requisitum collationis est, quod non sit surreptitia, alias non tenet, c.
2 cum adeo, de re iudicata, cum alijs. Nam † surreptio vitiat gratiam ipso iure, c. ad aures. c. constitutus, cũ alijs de rescrip. c. si motu proprio. de Præb. in 6. clem. 1. eod. tit. ibi: Gratiam huiusmodi &c. Quamuis rescripta non nisi ope exceptionis, gl. fin. in c. ad audiẽtiam, 2. de rescript. & ibi Abb. num. 14. Felin. 22. & cõmunis, Oldra. cons. 257. a nu. 27. Rebuff. in praxi, tit. de differentijs inter rescripta gratiæ, & iustit. n. 1. Nauar. in c. si quando de rscript, præludio 1. Dida. Perez in l. 1. tit. 12. lib. 3. Ordin. q. 8. & 9. Menoch. de arbitr. lib. 2. casu 201. nu. 2. & 3. & à nu. 16. Farin.

in praxi crimin.1. p.q.6. n.46. Tuſcus concl.722. lit.
S. D. Sahagun in c.cæterum.de reſcrip.nu.6. Açor.in
ſtit.moral.1. p.li.5.c.24.q.4. Tho.Sanch.de matrim.
lib.8. diſp.21.in 3.& alij plures, Caputaq.deciſ.223.
p.3.& ſunt aliæ infinitæ deceſiones Rotæ impreſſæ,
& manuſcriptæ ad hoc.

3 Id tamen in† Papa, & Legato procedit, non in Or
dinario, in quo non datur ſurreptio, ſed dicitur pro-
uidere motu proprio, & Eccleſijs, nō perſonis, ſicut
Papa, & Legatus, & ſic prouiſio Ordinarij nō poteſt
de ſurreptione impugnari, clem.2.de offic.Ordin.&
& ibi Card.ad fi. Abb.in c.cum noſtris.nu.19.de con
ceſſ. Præb. Fel.in d.c.ad aures.nu.15.& in c.in noſtra
cot.29.de reſcri. Selua de beneſ.3.p.q.12.13.qualita
te,nu.19.ſeu 58. Sarnen.in reg.de annali.q.9.ad fi, &
q.10. vel.& quod iſta reg. Gambatus de offic. Legati,
lib.3.nu.29.& 35.& Caputaq.dec.406.p.2. Menoch,
d.caſu 201.a num.155. Nauarr.conſil.24.num.1.de
temporibus, ordin.& conſ.48.num.3.de ſentent.ex-
com. Flam. Pariſ.de reſignat.beneſ.lib.8.q.9.nu.75.
& poſt hæc Gonçalez ad reg.8. de menſib. gl.4.a nu.
173.vbi iſtud dictum commune declarat, & Açor 2.
p.lib.5.capi.28: quæſt.23. & dictum eſt ſup.6.p.cap.
2.a num.219.

4 Quod † tamen limitat Selua ibi non procedere,
quando Epiſcopus diſpenſauerit cum illegitimo, vt
poſſit habere minores ordines, & ſimplex beneficiū,
& poſtmodum tacita prima diſpenſatione ab codē
impetretur ſecunda diſpēſatio ſuper pluralitate be-
neficiorum ſimplicium, non valet hæc ſecunda diſ-
penſatio, gl.verb.ſedem in c.2.& ibi Dd.de filijs prę
byt.in 6.ſequitur Meno.vbi ſup.n.156.dicens, in iu-
re reperiri iſtam qualitatem corā Ordinario expri-
5 mendam. Sed† melius ait Franchus in d.c.2.nu.3.in
fi. quod d.clemen.2.de offic. Ordin.loquitur de iure
communi, hic vero quando ex iure ſpeciali, & ſic
quando ex diſpenſatione fit collatio beneficij, &c.
Sed iſti authores videntur ſupponere Epiſcopū poſ-
ſe diſpenſare cum illigitimo in pluralitate beneficio
rum ſimplicium, cuius tamen contrarium dixi ſup.
7.p.c.2.nu.50.

6 Illudq; procedit† non ſolum in gratia beneficiali,
ſed etiam in qualibet gratia Ordinarij, quæ nō vitia-
tur ſurreptione, vt apparet ex citatis, & Emmanuel
Sa, verb.gratia, nu.22. licet contra teneat Tho.San-
7 chez d.lib.8.diſp.21.nu.4. Vnde† infertur, quod quæ
libet licentia ab Ordinario per ſurreptionem ſeu de-
ceptionem obtenta, erit valida, quamuis obtinens
decipiendo peccet.

8 Infertur etiam cōtra P. Ledeſ.in ſum.de Sacram.
Ordinis c.7. ſub 5.concl.illum qui cum re vera habe
ret ſufficiens patrimonium arbitrio prudētū, proba-
uit habere ius ad ſatisfaciendū Epiſcopo, qui plus pe
tebat, non poſſe dici ordinatū ſine licentia Epiſcopi
& propterea ſuſpenſionē incurriſſe, nā licet fuerit or
dinatus cū falſa informatione maioris patrimonij,
tamen licentia eſt valida ex dictis, etiamſi cum eius
licentia fuerit ab alio Epiſcopo ordinatus.

9 Nam †& qui ob fictum patrimonium ſic ordina-
tur, non incurrit ſuſpenſionem latam cōtra eos, qui
abſque licentia, & reuerendis proprij Epiſcopi ini-
tiantur, Enriq. in ſum. lib.13. c.37.§.2. Auil.de cen-
ſur.3.p.diſp.5.dub.5.verſ.tertiū, & in ſimili Nauar.
d.conſ.24.de temporib.ordin.nu.1.quicquid ſentiat
idem Nau. in man.c.27.nu.158.verſ.3.& contra te-
neat Suarez.5. to. de cenſur.diſp.31.ſect.1.nu.36. &
37.quem ſequitur Proſper de Auguſtino ad ſummā
bullarij Quarantæ in appen.verb.ordo p.559.

10 Infertur † etiā quod abſolutio excōmunicationis
ab Ordinario, vel alio inferiori extorta ex falſa cau-
ſa ipſius abſolutionis, & cū mendacio, vt quia falſo
dixit, ſe ſatisfeciſſe, eſt valida, Rota deciſ.7. ſenten.
excomm.alias 399.in nouis, Frāch.in cap.venerabi-
libus.§.ſane, nu.2.de ſentent.excom.in 6.per tex.ibi,
Caputaq. deciſ.1.p.1. Nauarr.in man.cap.27.nu.38.
Couar.in cap.alma mater 1.p.§.11.num.14. Vgol.de
cenſur. tab.1.c.19.§ 4.nu.3. D. Frechi.de excom.art.
4.2. p.num.6. Lud. Lop.inſtruct.conſc.2.tom.2.p.c.
11 19.& alij. Quamuis† contra teneant ſumma confeſ-
ſorum lib.3. tit.33. q.74. Ang.verb. abſolutio 3.nu.
12. Sylueſt.verb.abſolutio, nu.13.5.q. Arm.eod.ver.
nu.65. Coſm. Philiar.de offic.ſacerd.1.p.lib.3.ca.24.
2.concl. Tolet.in ſum.lib.1.c.14.ſub verſic.11. Auila
de cenſuris 2.p. cap.7.diſputat.2.dub.4. & Zerola in
praxi Epiſcopali.2.p.verb.abſolutio.§.13.in fi.quib.
accedunt Felin.in cap.quod ſuper his, de fide inſtru-
men.num.13. Palud. in 4. diſtin.18. quæſt.5.nu.21.
dicens, quod ſi homo ſuppreſſa veritate, vel expreſſa
falſitate obtinuit abſolutionem, videtur eſſe non ab-
ſolutus, Henriq.lib.13.cap.30.§.3.& 4.& alij. Quo-
12 rum† ſententia ſolum procedet in abſolutione facta
ex falſa cauſa excommunicationis, id eſt, cum excō-
municatus ob aliquam cauſam, ea non expreſſa, ſed
alia obtinet abſolutionem, tunc enim abſolutio nō
valet, ſed manet ex vera cauſa excommunicatus,
quia ab excommunicatione ob eam cauſam lata, &
ſic a vera excommunicatione nullo modo, nec bene
nec male fuit abſolutus, vt in c.ex parte, de offic.ord.
& ibi glo.communiter recepta. Innocen.in princip.
Abb.nu.1.& 3.& alij, Imola in d.c.quod ſupradictus
l.29. tit.9. partita 1. & optime Couarru.d.num.14.
maxime ad fin. quamuis in hoc contra communem
13 male teneat Vgol.d.nu.3. Sicut† etiam excommuni-
catus vnica tantum excommunicatione ob plures
cauſas non cenſeretur ab ea abſolutus ſi in impetra-
tione abſolutionis tacuerit aliquam cauſam, ſaltem
æque principalem, gl. Abb.nu.3.& alij, in d.c.ex par
te, glo.etiam, & Abb.in c.cum pro cauſa de ſentent.
excom. D. Tho.& alij Theologi in 4.diſt.18.q.2.art.
5. Angel.verb.abſolutio.3. num. 10. d.l.29.partitæ
Couar.d.§.11.n.13.1.concl.& nu.14.ad.fi. Lud. Lop.
d.c.19. Henriq.d.c.30.§.2. Frech.ſup.art.4.4. p.nu.2.
dicens communem, & ligatus plurib.excommuni-
cationibus abſolutus ab vna incurſa ob vnā cauſam,
non cenſetur abſolutus ab alijs, ſeu quod in idem re
cidit, ligatus pluribus excommunicationibus obti-
nens abſolutionem expreſſa vna cauſa, ſeu vna excō-
municatione, non habetur pro abſoluto quoad aliā,
vt in d. cap.cum pro cauſa, & cap.officij. de ſenent.
excomm. vbi glo. & Doct.& in d.cap.ex parte, & d.
l.p.29. Anchar.in clem.2.de ſenten.excom. Rom. cō
ſil.326. nu.7. D. Tho.& Ang.ſup. Couar.d.n.13.2.cō
cluſ.& Lud. Lop.d.c.19. Armilla d.verb. abſolutio,
14 n.64. Vgol. d.§.4.nu.4.& Frechi. d.n.2. Qui† tamen
contra iſtos DD.& communem, male ait, quod ab-
ſolutio facta ab ignorante alias excōmunicationes,
per ſurreptionē, etiāſi illa impetretur ab Ordinario,
nihil valet etiā quoad excōmunicationē expreſſam,
ex d.c.cum pro cauſa, quod tamē potius probat con
trariū, & aptius ex d.c.officij, ibi: Abſolutio ſubre-
pta nō prodeſt, ſed iſta verba cū gl.& Dd.ibi, & i d.c.
cū pro cauſa, & in d.c.ex par. & citatis maxime Vgo
lin. d. nu.4. & intelligenda ſunt, quoad effectum, &
admiſſionē communionis, & alias excommunicatio
nes, & ita etiam tenet Naua.conſ.16.de cler.excom.
nu.1.quod abſolutio à cenſura incurſa ob vnam cau
ſam valet, ſed nō extēditur ad incurſas ob alias cau-
ſas, quod etiam tenet alias Nauar.& alij infra relati
nu.53.

nu.53.& procedit etiam in abſolutione impetrata à
Papa, vt in d.c.cum pro cauſa, nam quoad excommu
nicationem expreſſam non eſt ſurreptio ob tacitur-
nitatem aliarum, vt infra nu.60. Male etiam intelli-
git d. iura Frehci.d. art.4.2.p.nu.6.
15 At abſolutio impetrata † per reſcriptum à Papa,
vel *Legato* ex falſa cauſa, etiam ipſius abſolutionis,
tanquam ſurreptitia non valet, ex dictis ſup. num.2.
& 3. & ita etiam poſſet procedere tex.in dict.cap.ex
parte, qui loquitur in Papa, & tex.in d.c.officij, qui
loquitur cum *Legato*, vt patet ex inſcriptione, &
poſſet intelligi de abſolutione ſubrepta ab eo.
16 Sed † an ſurreptio in vno capite, ſeu in vna parte vi-
tiet reſcriptũ, quoad alia capita ſeparata, dicendũ eſt
non vitiare regulariter, vt in ca.ſi eo tempore de re-
ſcrip.in 6.& ibi DD. Domin. Franchus, & alij. Abb.
num.4. & Felin.2.in c.ſedes.de reſcrip.niſi ſurreptio
ſit doloſa, nam tunc vitiat totum, cap.ſedes, cap. ex
tenore, & c.ſuper literis de reſcript. DD.citati, & idẽ
Abb.in d.c.ſuper literis, num.2.& ibi Sahagum, nu.
11.quod intelligit ibidem Deci.nu.7. vt non proce-
dat, vbi capita videntur omnino ſeparata, & ſequi-
tur Tho. Sanch. d.lib.8.diſputat.21. nu.71. ſeqq. Et
17 † eſt deciſ. Rotæ in cauſa Legionen. præſtimoniorũ
26. Mart.1593. coram D. Pamphilio, quæ ſic ait: Re
ſoluerunt Domini gratiam Ambroſ. reſpectu valo-
ris eſſe ſufficienter iuſtificatam, nam quod præſti-
monia de Valle, & de Poçadurama, de quibus agitur
non excedant ſummam 300. ducatorum, bene pro-
batur ex 1. 2. & 3. teſte qui deponunt de publica vo-
ce & fama, quæ ſufficit pro iuſtificatione narratiuæ,
Ægid.675. Mohed. 148. Puteus 29. lib.1. Caputaq.
277.part.1. neque obſtat, quod interrogati quid ſit
fama, non videantur reddere bonam rationem, quia
immo primus teſtis illam bene deſcribit dicendo eſ-
ſe id quod communiter, & ordinarie dicitur, quan-
do de aliqua re tractatur. ad notata per Caſſ. deci.3.
de probatio. & licet poſtea ſubdat famam conſtitui,
ex eo quod ab octo, decem, quindecim, viginti, vel
pluribus auditur, ipſius tamen dictum iuxta tex. in
cap. cum tamen. de teſtib. eſt benigne interpretan-
dum habito reſpectu ad locum, cuius qualitate inſpe
cta talis numerus conſtituat maiorem partem po-
puli, quod ſufficit, ex Bart.in l.de minore, §.pluriũ,
ſub num.13. & ſeq.de teſtib. Et ita etiam coadiuuan
dum eſt dictum alterius teſtis, dicentis, famam eſſe
illud, quod venit ad notitiam maioris partis, noti-
tiam habentis de aliqua re, ſuper qua tractatur: quia
intelligendum eſt de maiori parte illorum, qui ha-
bent notitiam beneficiorum, de quibus agitur, non
autem de eorum valore, ad excluſionem aliorum,
qui nullam habet notitiam prædictorum beneficio-
rum. Vltra quod dictum iſtorum coadiuuatur etiã
ex tertio teſte, qui bene deponit: & licet ſit familia-
ris Ambroſij, tamen vna cum alijs admittitur, ad no
tata per gloſſam, l.3. §.2.verb.numerus, de te teſtib.
cum vulga. Quantum vero ad valorem aliorum pre
ſtimoniorum impetratorum in eadem gratia, place-
bat etiam Dominis, adeſſe ſufficientem probationẽ
ex teſtibus, qui licet deponant de auditu, ſufficiunt
tamen in hoc caſu, vbi non agitur de canonizatione
gratiæ reſpectu iſtorum præſtimoniorum, ad inſtar
verificationis valoris obtentorum, in quibus Rota
contentatur qualiquali probatione, Ægid.674. etiã
minori, quam ſemiplena, vt de vno teſte de fama, cũ
adminiculo, tradit idem Ægidius 683.& in omnem
euentum gratiam ſuſtineri reſpectu aliorum benefi-
ciorum, cum ſurreptio in vna parte reſcripti, quan-
do non eſt doloſa, prout hic non vitiet in parte ſepa-
rata, c.ſi eo tempore, vbi Franc.nu.4.de reſcrip.in 6.
Felin.c.ſedes, nu.1.& ſeq.eodem. Et ceſſare difficul-
tatem, quia impetratio quoad iſta præſtimonia non
habuit effectum, & Ambroſius illis ceſſit, quo fit, vt
nulla eorum iuſtificatio requiratur, ſicut non requi-
ritur de valore etiã narrato beneficiorum, quæ quis
offert ſe dimiſſurum. Rota deciſ.20. de Præbend.in
nouis cum vulg.
18 Tamen quando † ſurreptio in vno fuit cauſ[illegible]
tinendi quoad omnia, reſcriptum vitiatur in totum
DD. ſupra citati, & Rota in cauſa Burgen. decima-
rum de Eſcalante, 30. Ian.1589.& 16. Febr.1590. co
ram D. Bubalo.
19 Rurſus † notandum eſt, quod licet falſa expreſſio,
quæ mouere potuiſſet Principem veriſimiliter ad fa
cilius concedendum, regulariter facit ſurreptitiam,
ſeu obreptitiam, & vitiat gratiam, vt dictum eſt ſup.
6. p. c.2.dub.11.à nu.161.& 197.quia literæ habent
tacitam conditionem, ſi preces veritate nitantur, c.
20 2.de reſcriptis. Tamen † non omnia tacita, quorum
expreſſio mouere potuiſſet Principem etiam ad de-
negandum vitiant gratiam, ſed ea ſolum, de quibus
reperitur expreſſum, & quæ ex iuris diſpoſitione ex-
primi debent, vel de quibus in iure eſt cautum, quod
eis expreſſis, gratiã non conceſſiſſet, Calderinus cõſ.
10.de reſer.& 1.de rerum permut.& 6.de Præbend.
Rota deciſ.32. nu.5.de reſcript. in nouis, Bellamera
deciſ.697.ſeu 698. Felin.in ca.poſtulaſti, de reſcript.
ſub numer.1.verſic.declara etiam, notabiliter Selua
de beneficijs, 3.parte. quæſtio. 11. numero. 48. Pu-
teus deciſio.97. numero.6.libro.2.vbi, quod non di-
citur ſurreptio, niſi in caſibus à iure expreſſis & Ca-
putaquen.deciſ.310.nu.3.p.1. Mohedanus deciſ.7.de
reſcript. alias 335.& 13.de conceſſ. Præbendæ, ad fi-
nem, alias 317. Mandoſ.de ſignatura gratiæ. tit. de
abſolutione ab hæreſi, verſ. diſpenſatum fuerat, vbi
ait, ita reſpondiſſe Rotam in vna *Hiſpalen.* portio-
nis, de anno 1541. Nauarr.in man. cap.22.num.86.
& de datis, & præmiſſis, num.48.& conſ.1.quæſt.19.
de conſtitutio. & conſ. vltimo de cognatione ſpiri-
tuali, & conſ.7. nu.3. & 4.& conſ.8.nu.2.& conſ.9.
nu.3. de conſanguinit. & affinit. & conſ 42.nu.4. de
homicid. & conſ.3. num.7. de raptorib. Maſcard.de
probationibus concluſ.846.num.2. Flamin. Pariſ.de
reſignat.benefic.lib.6.quæſt.2.nu.86. Boſſius in pra-
xi, titul.de remedijs ex ſola clementia Princip.num.
34. Farin. in praxi crimin.1.p.q.6.nu.48.& conſ.93.
nu.6. Henriquez in ſumma lib.12. cap.2.§.6.& cap.
3.§.7. Ludouicus Lopez inſtructorio conſcien.1.to.
cap.296. & 2.tom.2.part.cap.59. & Emmanuel Ro
driguez quæſt.regul.2. tom.quæſt.46. artic.6. & in
idem recidit quod tradit Sarmiento lib.1. Selectarũ,
cap.9. ſolum eſſe narrandum, quod de iure præſtat
impedimentum. Et eſt gloſſa in Clementina. 1. de
Præbend.verb.alteri, quam ſequuntur plures relati
per Menoch. de arbitrar. libro ſecundo caſu 201.
numero 26.
21 Et idem † eſt in his, quæ ex ſtilo Curiæ exprimi de
bent, vt per Menoch.ibi, numero 27. & Maſcard.
ſupra, num.8. Rotam in d. Burgen. decimarum, 16.
Februarij 1590. vbi, quod communis ſtilus aliarum
expeditionem attẽdi debet in materia ſurreptionis,
Felin.in cap.in noſtra, 2.cum de reſcript. Caſſadorus
deciſ.12.num. 14. de Præbend. & in Abulen. paro-
chialis S. Thomæ ſupra adducta præcedenti parte, c.
2.num.77. vbi alij citantur, & in Salamantina dimi
diæ portionis infra adducta 11.p.c.vlt.dub.8.n.242.
22 Quamuis † Couarruuias lib.1. variarum c.20.nu.
5.verſ.verum vt his, contrarium teneat nempe, taci-

turnitatem earum qualitatum, quarum expressio-
nem ius nominatim non exigit, tunc demum ob-
esse Principis concessioni, cum eis sibi significatis
petitum minime concessisset: & dixit Rota in vna
Calagurritana iurisdictionis 8. Apr. 1585. coram D.
23 Rubeis. Sequitur † Menoch. sup. a nu. 27. dicēs, quòd
licet tūc nulla surreptio vere dici possit ex parte im
petrantis, inspecta vero persona concedentis surre-
ptio dici potest, quia si illa cognouisset non conces-
24 sisset. Et † sequitur Iuannes Guttierrez canon. q. lib.
2. cap. 15. num. 51. etiam quando veritas occultata,
si exprimeretur, difficiliorem Principem redderet
ad concedendum, dummodo difficultas ista sit con
formis iuri communi, vel ex causa iusta & debita, &
non ex affectu, vel ex alia causa exorbitāti odiosa, &
minime considerabili, vt nu. 92. ait cum Mandosio
in regula 32. Cancel. quæst. 9. nu. 10. & q. 11. sub nu.
4. & Thomas Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 21. &
Rebell. de obligationib. iustitiæ, 2. par. lib. 3, quæst. 5.
nu. 25. ait, quod si aliquid subiiceretur, quod si expri
meretur, magnopere, & euidenter, difficiliorem red-
deret gratiæ cōcessionem, inualida censeatur gratia,
& iuxta prædictam doctrinam est accipiendū, quod
Rota decis. 21. de præbend. in nouis, nu. 7. ait, quod
non omnia tacita reddunt gratiam surreptitiam, sed
illa solum, quæ vel sunt expressa in iure, vel in non
expressis illa, de quibus est verisimile de iure, & in
iure quod si Papa illa sciuisset, nunquam gratiam cō
cessisset.
25 Sed prædicta † resolutio absolute est verior, quæ
probatur ex eo, nam valet collatio facta criminoso,
nisi sit crimen inducens inhabilitatem ipso iure, vt
dictum est supra, parte præcedenti, cap. 8. Et tamen
si id nosset Papa verisimiliter non concessisset, vt re-
26 cte aduertunt citati. Item † quia si essent exprimen-
da omnia, quæ retraherent, seu retardarent Princi-
pem, etiam si iure, vel stilo non cauetur esse expri-
menda, nec de iure præstarent impedimentum, non
esset vlla fere gratia, & cōcessio tuta, & certa, & esset
valde durum, & onus graue, iuxta quam resolutio-
nem est accipiendum cap. postulasti, de rescript. &
alia iura in hac materia.
27 Et contraria † sententia posset procedere in rescri-
ptis ad lites, ex c. super literis, de rescript. quod in eis
loquitur. Et ratio differentiæ est, nam in rescriptis
gratiosis agitur de vitiatione, & nullitate gratię ipso
iure, & sic præiudicio valde considerabili, in rescri-
ptis vero iustitiæ solum agitur de reformatione, seu
mutatione iudicis, aut modi procedendi ope exce-
ptionis, & sic ad illud sufficit qualibet taciturnitas,
qua cessante, Princeps rationabiliter rescriptum nō
concessisset, aut non in forma speciali vt in dicto c.
super literis.
28 Ex dicta resolutione † infertur ratio ad doctrinā
Guliel. de Cuneo in l. 3. per tes. ibi, C. de Episcopali
audien. quam ibi sequuntur Bal. nu. 4. Paul. 9. & alij
communiter, Felin. supra, & Tiraquell. plures refe-
rens de pœnis temperan. causa 10. num. 4. & Ioann.
Guttierrez qui etiam plures refert d. cap. 15. ex nu.
86. & Bossius sup. nu. 35. & 38. Medices dicens com-
munem, de regul. iuris, reg. 3. nu. 54. Farin. dict. q. 6.
nu. 49. & D. Cardin. Tusch. concl. 730. lit. S. tomo 7.
& alij relati per Ceuedum collectanea 34. ad decre-
tales, nu. 4. nempe, gratiam, seu remissionem secūdi
homicidij, nō facta mētione de remissione anterius
29 antea facta esse surreptitiam, & nullam. Cuius † qui-
dem doctrinæ ratio vera est, nam cum ex d. l. 3. ante
fi. colligatur, crimina non nisi semel esse remitten-
da, tacite significatur, & videtur exprimi in impetra-
tione remissionis secundæ, primam exprimendam
esse, vt recte tradit Nauar. d. nu. 48. & d. q. 19. Thom.
Sanchez sup. nu. 15.
30 Secundo, ex prædicta † resolutione decidenda ve-
nit frequens illa quæstio, an valeat dispensatio ma-
trimonialis super impedimento consanguinitatis,
vel affinitatis, non facta mentione de copula inter
impetrantes habita, an vero sit subreptitia & nulla?
31 In qua quæstione † sunt diuersæ sententiæ. Prima
est, dispensationē valere ex prædicta doctrina, quod
illa sola taciturnitas veri nocet, quod iura iubent
exprimi, & in hac specie non iubent iura exprimi
copulam, & quia de crimine non est facienda men-
tio, iuxta dicta. Ita tenent Nauarr. dicto consil. 1.
quæst. 19. de constitutio. & vltim. de cognation.
spirituali, & dict. consil. 8. & 9. de consanguinitat. &
affinit. Henriquez dict. lib. 12. cap. 2. ex §. 4. & etiam
§. 7. Emman. Rodriguez in summa, 1. tomo, c. 236.
nu. 5. Vega 2. part. summæ, cap. 34. casu 97. & tenue-
rūt Doctor Nauarr. Iunior in lectura de matrimo-
nio, & allij Doctores Salamantini, & nouissime Za-
uallos in suis cōmunibus opinionibus, q. 737. tenet
etiā Salzedo in praxi Bernardi Diaz cap. 126. vers.
vnde merito, vbi damnat consuetudinem in aliqui-
bus tribunalibus receptā, quod in matrimonialibus
dispensationibus, qui contrahere volunt solicite in-
terrogantur, an se carnaliter cognouerint, de quo in
famati minime sunt. Et in vltima editione addit,
quod nec cōtrahentes tenentur iudici commissario
dispensationis interroganti, respondere, cum factū
occultum sit, & cum interrogatio ad substantiam di
spensationis necessaria non est, vt post quendam
Thomam Correctorem S. Pœnitentiariæ, tenet Na
uarr. consil. 2. de sponsal. quod in 2. editione est 10.
de consanguinit. & affinitat. Hæc Salzedo. Et hanc
sententiam dicit probabiliorem, stando in iure com
muni, P. Ledesma de matrimonio, quæst. 56. art. 5. &
in summa de matrimonio, cap. 27. 3. difficultate 1.
conclus. & sequitur in foro conscientiæ Zecchus de
republic. Ecclesiastica, cap. 28. de parocho, pag. 367.
32 Secunda sententia † est, talem dispensationem
esse surreptitiam, & nullam, quam tenet Sarmiento
dict. lib. 1. selectarum, c. 9. nu. 3. & Melchior Gallego
de cognatione spirituali, c. 24. a nu. 1. Ioan. Gutierr.
canon. quęst. lib. 1. c. 15. & Nauarr. in man. Id. cap. 22.
num. 86. in nouissime editione, Zerola in praxi Epi-
scopali 1. par. verb. dispensatio, §. 4. Mar. Anton. Ge-
nuensis in praxi Archiepiscupali Curiæ Neapolita-
næ, cap. 25. num. 4. dicens, non valere dispensationē
nōn facta mentione de incestu contra Nauarrum,
vt refertur censuisse S. Congregationem, & sequun-
tur Emman. Rodriguez sibi contrarius del orden
judicial, cap. 10. nu. 4. ad finem, & Thomas Sanchez
de matrimunio lib. tertio, disputat. 14. nu. 3. & lib. 8.
disput. 25. qui inde dicunt, Salcedum sup. immerito
damnare dictam consuetudinem interrogandi de
copula. Et hanc sententiam in terminis copulæ, &
incestus cum affine sequitur Ludouic. Lopez instru-
ctorio conscientiæ 1. tomo, c. 296. pag. 886. & abso-
lute Rebellus dicto lib. tertio, q. 5. nu. 24. & nouissi-
me Magister sacri Palatij in indice librorū expurgā.
in Emman. Sa. pag. 119. initio, sic corrigens. Item
non valet dispēsatio super cognatione, tacito, quod
se carnaliter cognouerūt. Ita statuit S. Congregatio.
33 Et ratio huius † sententiæ est, quia incestuosi etiā
cum proprijs consanguineis iure prohibētur matri-
monium contrahere, cap. si quis viduam, 32. quæst.
7. cap. qui propinquam, c. de incestis, 35. quæst. 3. c. si
duo, 35. quæst. 6. cap. fi. 35. quæst. 8. & cum alijs quá-
uis † ob

34 uirsob crimen incestus cū propria consanguinea nō
prohiberi quem matrimoniū contrahere, sed solum
ob incestum cū consanguinea vxoris viuæ, vel mortuæ, cap. 1. & 2. & cap. transmissæ, & cap. ex literis, de
eo, qui cognouit consanguineā vxoris suæ, teneant
D. Thomas in 4. distin. 34. quæst. 1. art. fin. & Ricar.
D. Anton. 3. parte, tit. 1. cap. 16. §. 4. Syluester in sum
ma, verb. matrimonio, 7. sub nu. 6. Armilla eodem
verbo, n. 57. Caietanus in summ. verb. matrimoniū,
Veracruz in speculo coniugiorum 1. p. art. 23. & 3.
par. art. 17. ad fin. Couarr. in 4. 2. parte, c. 6. in princ.
nu. 4. Matienço in rubrica, tit. 1. lib. 5. recopil. glos. 1.
1 37. & 1 38. Candelabrum aureum de matrim. num.
94. & Iacob. Gras. in decisionib. aur. casuum conscientiæ, lib. 2. c. 80. nu. 13. Henriquez dict. lib. 12. c.
2. §. 4. Ludou. Lopez instruct. conscien. 1. tomo, d. c.
296. & 2. to. 2. par. c. 46. respondens iuribus allegatis,
& Cardinalis Toletus in summa, lib. 5. cap. 12. & lib.
7. c. 15. & nouissime Zauallos supra nu. 3. Lessius de
iustitia & iure, lib. 4. cap. 3. nu. 82. & sequitur Sarmiē
to lib. 7. select. cap. 10. nu. 4. nisi ea pœna a iudice, vel
cōfessario imponatur sibi cōtrarius loco sup. citato.
35 Et dicit Ricardus, quem alij sequuntur, id fuisse inductum ob iniuriam illatam matrimonio per coitū
cum consanguinea vxoris. Quod etiam tenet Thomas Sanchez lib. 7. disput. 15. num. 16. & dict. disput.
25. dicens, fundamentum prædictæ sententiæ non
esse, quod incestus præbeat impedimentum matrimonio, sed stilum Curiæ.
36 Sed contra † est communis sententia Canonistarum, quæ efficaciter probatur prædictis iuribus, quā
tenet Abb. & Præpositus in d. c. 1. & 2. & l. Par. 13.
tit. 2. p. 4. & ibi Gregor. Lopez ver. con su parienta,
Angel. in summa, verb. matrimonium, §. 3. Menoch.
de arbitrar. centu. 6. addita, casu 502. nu. 98. & 106.
Nauar. in man. c2. 2. nu. 74. & 75. & d. consl. 8. nu. 1.
& cons. 10. de consang. & affin. Et approbat stilus
Curiæ, vt ipse dicit, & sequuntur Soto in 4. dist. 37.
quæst. 1. art. 1. & 2. Castro de potest. legis pœnalis, c.
7. 3. docum. circa finem, & Cord. lib. 1. quæst. q. 12.
Sūma Corona 4. p. de matrim. de impedimento criminis, Emman. Rodrig. in summa, 1. tomo, c. 227.
n. 3. & 236. nu. 8. Vega in summa 2. parte, cap. 5. casu
4. & in Espejo de curas cap. 15. nu. 62 Valen. 4. to. dis
put. 10. q. 5. pun. 4. & Rebel. supra, q. 18. nu. 7. & dicit
probabiliorem P. Ledesma de matrimon. quæstione
58. artic. 4. & in sum. de matrim. c. 22.
37 Solum est differentia † inter hos authores, quod
aliqui dicunt, non solum incestuosum cum consanguinea prohiberi matrimonium contrahere, sed etiā
post contractum non posse debitum exigere, Angelus, & d. l. Part. & ibi Gregor. & Nauar. dict. cons. 10.
nu. 3. & Vega dict. num. 62. & probatur ex dict. cap.
transmissæ, quamuis loquatur in incestu cū consanguinea vxoris mortuæ, Soto vero, Castro, Corduba,
Emm. Rodrig. Vega d. casu 4. & 1. & d. c. 34. cas. 97.
& Ledes. & Rebel. nu. 19. dicūt, quod licet prohibeat
matrimoniū contrahere, non tamen debitū exigere.
38 Nec ratio Ricardi † quidquam valet, cum incestus
cum affine nullo præcedente matrimonium, etiam
impediat, cap. si quis cum duabus, 33. q. 2. cap. si quis
cum matre, 35. q. 3.
39 Vnde etiam † conuincitur quod ait Soto d. art. 1.
& sequitur Candelabrum aureum supra num. 95. &
Vega d. c. 5. casu 2. Incestum cū consanguinea vxoris mortuæ non impedire matrimonium contrahendum, quod est cōtra textum expressum in d. c. transmissæ, Thomas Sanchez d. lib. 7. disp. 15. nu. 12. Rebell. d. q. 18. nu. 10.

40 Cum ergo incestuosus † etiam cum propria consanguinea iure prohibeatur matrimonium contrahere, & omnis incestus sit de iure impedimentum,
impediens, licet non dirimens matrimonium, ius
tacite exprimi iubet, & intiat supradicta resolutio,
41 & doctrina. Et † etiam de matrimonio debet fieri
mentio in impetratione dispensationis, si illud de
facto contraxerunt coniuncti in gradibus prohibitis, quamuis non sit copula consummatum, ex Triden. sess. 24. de reform. matrim. cap. 5. alias etiam dis
pensatio nulla erit. Et tradit Sarmiento d. cap. 9. nu.
3. Ledesm. in sūma dict. c. 272 difficultate 1. conclus.
42 & Thomas Sanchez d. lib. 8. disput. 25. a nu. 21. Et †
pro hac sententia, quod de incestu debeat fieri mentio in dispensatione, facit in simili doctrina Didaci
Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 4. nu. vltim. vbi ex Dominico consil. 33. docet, dispensationem ad matrimonium contrahendum concessam, sublato aliquo impedimento, quod legitime illud matrimonium con
tractum dirimeret, nullam esse, si in eadem dispensatione mentio non fiat de cognatione spirituali,
quæ inter impeditos aderat, per Catechismum tantum contracta, quæ tantum impedit, & non dirimit
matrimonium, cap. 2. de cong. spirituali in 6. Sequitur Ludou. Lop. instructorio conscientię, 2. to. parte
43 2. c. 46. ergo similiter in proposito. Quod † tamen vi
detur intelligendum, quando illud impedimentum
dirimens non esset cognatio spiritualis ex eodem baptismo, tunc enim sufficeret exprimere, cognationē
spiritualem ex baptismo cum qua confunditur co-
44 gnatio ex catechismo. Sicut † impedimentū publicæ
honestatis ex sponsalibus, aut matrimonio rato, cū
affinitate superueniente ex matrimonio consum-
45 mato confunditur. Licet † secus, quando impedimen
tum publicæ honestatis ex sponsalib. concurreret cū
affinitate ex copula illicita, aut affinitas ex copula illicita precedēti cum publica honestate ex matrimonio rato subsequuto. Et sic procedet, quód ait Marcus Anton. Genuen. d. c. 25. nu. 10. quando cōcurrit
impedimētū publicæ honestatis, & affinitatis, debet
vtrunq; exprimi in dispensatione, sicut quādo concurrit impedimētū affinitatis & cōsanguinitatis, &
cessat difficultas, de qua Thom. Sāchez d. lib. 8. disp.
24. a nu. 36. & ita tradit Henriq. lib. 12. c. 10. §. 3. contra Toletum, lib. 7. c. 11.
46 Et illa doctrina † Couarr. procedit in vtroq; foro,
licet Henriq. in summa, li. 11. c. 12. §. dicat id pro exteriori verū esse, & sic limitādū esse Couar. cū Dom.
47 Et procedit † etiam post Concil. Trident. nam hoc
impedimentū cognationis spiritualis ex catechismo
non est sublatū per illud c. 2. sess. 14. de reform. matrim. nec de ista cognatione loquitur, sed solū de cognatione ex Bapt. seu Cōfirmatione, quāuis cēseatur
restrictū, sicut illa. Ita Nauar. in manuali c. 22. nu. 72
Bart. Ledes. in summario de Sacramētis, de matrim.
difficul. 45. Cosmas Philiar. 2. par. lib. 2. c. 4. Cādelabrū aureū de matr. nu. 90. Sūma Corona 4. parte de
matrim. nu. 21. Lud. Lop. supra, Emman. Rodrig. 1.
to. c. 224. sub n. 1. & Valentia supra, & Azeuedo in l.
7. tit. 20. lib. 8. recopil. n. 44. D. Sabagū de Baptis. nu.
48 118. Rebell. 2. par. li. 3. q. 18. n. 21. Licet † esse sublatū
teneant Veracruz 1. par. art. 22. & 55. ad finē, Hēriq.
ibi, Vega in sūma 2. p. c. 33. casu 24. & in Espejo de
curas c. 8. nu. 78. & c. 15. n. 59. Petr. Ledes. de matr. q.
56. ar. 3. & in sūma c. 17. & de baptismo c. 13. cōcl. 5.
dubio 2. Emman. Sa, verb. matr. impedimenta non
dirimentia, nu. 4. Thom. Sanchez lib. 7. disp. 10.
49 Sed † contra istam sententiam videtur obstare,
quód cōsuetudo seruatur ob nullū incestum dispensatione

sationem peti, nec à Papa, nec ab Episcopo, vt cum Paludano in 4. dist. 34. q. 1. n. 14. dicente, quod in criminibus impedientibus matrimonium hodie de cõsuetudine non petitur dispensatio, testatur Corduba d. q. 12. vers. sed vtrum sit, & alij. Quæ † consuetudo
50 videtur excusare, etiãsi non constet, Episcopos, scienter dissimulasse. Angelus supra, licet contra teneant Paludanus ibi, Syluest. & Summa Corona, & Rebel. nu. 9. vbi sup. Maxime, si consuetudo est immemorialis, Caietanus supra, & Lud. Lopez d. c. 46. & Vega d. cap. 5. casu 1. & d. cap. 15. num. 62. & late Thomas Sanchez lib. 7. disput. 17. à nu. 4.

51 Ex † quo aliqui etiam tenent, non esse opus facere mentionem de incestu in dispensatione super cognatione, vel affinitate.

52 Respondetur, verum † videri id consuetudine seruari, quod non petatur dispensatio ob incestum, nisi in nostra specie, quando petitur dispensatio ad contrahendum cum ipsa cognata, vel affini, cum qua est commissus incestus; quia in hoc casu in vsu est, dispensationem, seu absolutionem peti ob incestum, vt testantur Nauar. d. nu. 75. in fine, Graff. supra num. 11. Lodouic. Lopez d. cap. 296. Vega ibi, & Valentia d. quæst. 5. punct. 5. & quotidie videmus in bullis dispensationum.

53 Sed dices cum † Nauarro d. consil. 1. quæst. 19. de constit. & vlt. de cognatione spirituali, & d. cons. 7. 8. 9. & 10. de consanguin. & affin. & 6. de rescipt. Enriquez d. lib. 12. cap. 2. §. 6. & cap. 3. §. 8. Emman. Rodrig. d. cap. 236. num. 5. & Vega d. casu 97. valere dispensationem super vno impedimento, non facta mentione de alio, super quo postea de per se poterit obtineri dispensatio, sicuti valet impetratio absolutionis ab vna excõmunicatione, nõ facta mẽtione de alia. (Quod etiam tenet Marcus Anton. Genuen. d. cap. 25. num. 10. in habente duplex impedimentum affinitatis, & consanguinitatis, vel publicæ honestatis, & affinitatis) Atque adeo valere dispensationẽ super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de impedimento incestus, super quo postea poterit obtineri dispensatio, seu absolutio, & quando non obtineretur, valebit matrimonium, cum solum sit impedimentum impediens.

54 Respondetur † tamen, id non esse verum, in dispensationibus, quæ se contingunt, & impedimentum tacitum auget expressum, super quo dispensatur, tunc enim necesse est de vtroque mentionem facere, alias dispẽsatio est nulla omnino, vt videmus, quando concurrit impedimentum consanguinitatis cum impedimento affinitatis, quidquid dicat Genuen. supra, vel quando est coniunctio ex duplici parte, seu linea, Couar. in 4. 2. par. cap. 6. §. 7. num. 1. Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispensationibus, matrimonialib. circa finem, & eius filius Horatius, Mandos. ad Roman. consil. 194. nu. 1. litera A. Enriquez lib. 12. cap. 10. §. 3. & P. Ledesma de matrimon. q. 56. art. 5. versic. quinto sequitur, & in sum. de matrim. c. 27. 6. conclus. & in exemplo eiusdẽ Couar. vbi sup. de consanguinit. seu affinit. cum impedimẽto, ex Catechismo, & simil. Tunc enim istæ dispensationes se contingunt, & vnum impedimentum auget
55 aliud: nam † vbi plura obstant impedimenta, difficilius conceditur dispensatio, Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 203. nu. 13. & vbi plura sunt obstacula, est necessaria mentio singulorum, Felin. in cap. postulasti, num. 2. de rescript. & in terminis dispensationis matrimonialis, quod si adsunt plura impedimenta, omnia sint exprimenda, alias dispensatio nulla erit, tradit Mandos. senior vbi supra, & Menoch. ibi nu. 11. & Melchior Gallego supra, cap. 23. a nu. 6. & latè Thomas Sanchez lib. 8. disput. 23. & conducit decisio Rotæ 117. lib. 1. & 70. lib. 2. part. 3. diuersorum, quod procedit in proposito, nam impedimentum incestus auget impedimentum consanguinitatis, seu affinitatis.

56 Et idem est eadem † ratione in impetratione dispensationis vnius irregularitatis, non facta mentione de alia, Nauar. consil. 17. de rescript. licet contra teneat consil. 16. de clerico excommunic. nu. 2. & 3.

57 Et illud, quod † dictum est in contrarium solum habet locum in dispensationibus, quæ non se contingunt, nec tacitum auget expressum, vt in terminis dicti consilij Nauarri, 6. de rescriptis, quando sacris initiatus impetrat a Papa dispensationẽ, vt possit vxorem ducere, & deinde nulla de huiusmodi dispensatione, facta mentione impetrauit, vt cognatam ducere possit, tunc enim vtraque dispensatio est valida, vt ibi docet Nauarr. quem sequuntur Emman. Rodrig. d. cap. 236. num. 4. Vega in summa 1. par. cap. 88. casu 3. & Petrus Ledesma d. cap. 27. 3. diffic. 7. conclusio. & Thomas Sanchez lib. 8. disput. 22. nu. 6. Quia dispensationes istæ non se contingũt, sed sunt res separatę. & super rebus differentissimis, nec vna auget aliam.

58 Quamuis è conuerso, † si talis prius impetrasset dispensationem, vt posset cognatam ducere vxorẽ, non facta mentione de impedimento sacri ordinis, esset nulla dispensatio, quia impedimentum sacri ordinis cum faciat illum omnino inhabilẽ ad contrahendum matrimonium, auget impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis.

59 Et † similiter dispensatio concessa irregulari, seu inhabili, vt plura possit habere beneficia, non facta mẽtione de irregularitate, seu inhabilitate, esset nulla, quidquid velit Rebuff. in praxi, titu. de dispensatione ratione ætatis, verb. si tibi alias canonicè conferantur, à num. 4.

60 Nec obstat † simile de excommunicatione, nam absolutio ab vna excõmunicatione, seu alia cẽsura, nec contingit aliam, nec vna censura auget aliam, & sic quoad expressam non est surreptio, vt dictum est sup. num. 14.

61 Sed contra istam † responsionem facit difficultatem, quod ex ea sequeretur, dispensationem, quam quis impetraret ad contrahendum cum consanguinea, vel affini, habens votum simplex castitatis, seu sponsalia de futuro cum alio contracta, non facta mentione de eo, esse surreptitiam, & nullam, & consequenter matrimonium ex ea contractum nullum, quod tamen non videtur dicendum.

62 Respondetur, diuersam esse † rationem in impedimento voti simplicis, aut sponsalium: nam cum ista solum impediant matrimonium propter iniuriam, quæ fieret Deo, vel parti, nec inhabilitent ad contrahendum, non augent impedimentum consanguinitatis, seu affinitatis, nec sunt dispensationes, quæ se contingant, & ideo valet dispensatio, super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de voto, vel sponsalibus, remanentibus illis in suo robore, licet in voto contrarium teneat Thomas Sanchez d. disputa. 23. nu. 4. Quando prius impetratur dispensatio consanguinitatis.

63 Remanet ergo † ex dictis rectè probata, & defensata secunda sententia, nempe, dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, esse surreptitiam & nullam omnino.

Etidem

64 Et † idem est in impedimento cognationis spiritualis, & etiam in impedimento publicæ honestatis, ex d. cap. 2. de eo, qui cognouit consanguineā vxoris suæ, vbi Abbas, & c. duo pueri, de desponsatio. impub. gloss. verb. abusus, in c. lex illa, 36. quæst. 1. Matienço in d. rubrica, tit. 1. lib. 5. recop. glos. 1. nu. 137. Ioan. Guttierrez canonic. quæst. lib. 1. cap. 23. nu. 15: & nouissime Menoch. d. cēturia 6. addita, casu 502. à nu. 1. ad 30. vbi tradit, quod incestus committitur cum consanguineis, affinibus, & cognatis cognatione spirituali, & publica honestate, licet in cognatione spirituali contra teneat Thom. Sanch. lib. 7. disputat. 15. nu. 8. & lib. 8. disput. 25. num. 9. cum Nauarro d. consil. vltim. de cognatione spirituali, & alijs, contra Gallego supra d. cap. 24.

65 Et cessat omnis † difficultas in hac quæstione, primò, nam ita seruatur de stilo Curiæ notissimo, qui habet in dispensationibus super impedimento consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, vel publicæ honestatis faciendam esse mentionē de copula, & soluitur maior compositio. Et stilus Curiæ facit ius, c. quam graui, de crimine falsi, cum ei adnotatis, etiam in partibus, vt dictum est supra 1. parte, cap. 5. num. 87. & 88. quidquid dicat Zauallos supra à nu. 20. Nec iste stilus est solum pro foro exteriori, vt sine fundamento perperam inquit Enriq. supra.

66 Secundo, † quia ita declarauit S. Congregat. Concilij, vt in sequentibus declarationibus super cap. 5. sessione 24. de reformat. matrimonij. Prima, Qui se cognouerunt carnaliter sine tractatu & cogitatione matrimonij, postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, tacentes se carnaliter cognouisse, si obtinent ex aliqua causa iam probata dispensationem, possunt dici obreptitiè ac surreptitiè, & sic nullam obtinuisse dispensationem, ex eo solo, quia non narrauerunt cognitionem carnalem. Secunda, Congregatio Cardinalium Concilij censuit, dispensationē surreptitiam, si inter consanguineos, vel affines, vel spirituali cognatione coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quod tales consanguinei, affines & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo quod dicuntur commisisse incestū, qui impedit incestuosos contrahere matrimoniū, ideo pro validitate dispēsationis super gradu prohibito, necessariam esse de iure expressionem copulę carnalis, prout stilus Curiæ obseruat. Quas declarationes adducit post hæc Rebell. 2. p. ad fin. lib. 4.

67 Et apparet etiam † ex declaratione vltima infra adducta, nu. 70. & aduertit additio Nauarri d. cons. 9. de consanguin. & affin. dicens: Aduertite, quia refertur, Congregationem censuisse, consanguineos, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationē sup. impedimēto cōsanguinitatis, vel affinitatis, esse surreptitios, & matrimonium postea contractum esse nullum. Cui sententiæ videtur etiam ipse D. Nauar. postea adhæsisse in 4. editione sui manualis confess. c. 22. nu. 86. in fin. & ita obseruat praxis.

68 Et ita certam † rem esse, stando determinationi Congregationis Cardinalium, vt standum esse ait, tenet P. Ledes. de matrim. d. q. 56. art. 5. & in summa d. cap. 27. 3. difficul.

69 Proceditque ista secunda † sententia, etiamsi copula sit habita post impetratam dispensationem in formā commissaria, antequam tamen Ordinarius, cui dispensatio commissa est, iuxta decretum Concilij sess. 22. de reform. cap. 5. dispenset, nam etiā tūc dispensatio est nulla ob non factam mentionem de copula. Et ratio est, quia cum antequam Ordinarius dispenset authoritate Apostolica ex commissione sibi facta, nondum sit dispensatio perfecta, & in esse deducta, surreptitia videtur, nō facta in ea mentione de dicta copula, cum incestus sit de iure impedimentum, iuxta dicta, atque adeo necessarium erit obtinere nouam dispensationē, seu perinde valere, iuxta stilum Curiæ (& si copula est secreta, potest expediri gratis in foro conscientiæ per S. Pœnitentiariam) & ita contra Cordubam in summa, quæst. 45. opinione 2. pun. 5. quem sequuntur Ludou. Lopez d. 1. tomo, cap. 296. Emman. Rodrig. 1. tom. d. c. 236. nu. 8. Vega 2. part. d. capit. 30. casu 97. (qui casu seq. versic. empero. & Emmanuel Rodriguez num. præced. vbi variare videntur, loquuntur, quando ante factam dispensationem ab Ordinario contraxerunt de facto, male intelligentes Ioannem Guttierrez infra) & Zerola in praxi Episcopali, 1. par. versi. dispensatio, §. 6. dicens, valere dispensationem, quādo copula fuit habita post datā supplicationis, quod etiam consequenter tenuit Nauarrus consil. 10. & 11. de consanguinit. & affinit. & stando in iure communi P. Ledesma d. art. 5. & d. cap. 28. 4. difficultate 1. conclusionis, rectius tenet Ioan. Guttierrez d. lib. can. quæst. ca. 15. dicens ita declaratum a S. Congratione Concilij.

70 Prout † re vera est, & apparet ex declarationibus sequent. super dictum cap. 5. si post impetratas literas dispensationis ante illarum præsentationem; & decretum Ordinarij se cognouerunt, nullis factis, aut adhibitis solemnitatibus committitur Ordinario, quod si dictæ literæ dispensationis sibi præsentabuntur & causa in eis expressa probabitur legitime corā se, & quod oratores post impetratas se cognouerunt, dispenset cum eis, iniuncta tamen ipsis salutari pęnitentia propter incestum arbitrio suo, quod si tales contraxerunt coram parocho, habita notitia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognouerunt, committitur, vt supra, & additur, & punito parocho, quod non seruata forma Concilij coniunxit oratores in matrimonium, & grauius, si tunc sciuit illos in gradu prohibito se attinere, nec literas dispēsationis vidit. Alia. Qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuntio, quod literæ fuerūt expeditæ contraxerunt, vel se cognouerunt, & ita verum est, fuisse expeditas, & habere datas ante contractum vel commixtionem dandas dispensationes esse, Congregatio Cardinalium censuit, idem visum est, etiam quod literæ essent expeditæ, sed supplicatio signata, datata, & ex toto expedita. Alia. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione, copulam verò superuenientem post dispensationem ab Ordinario factam, non impedire matrimonij validitatem. Quas declarationes adducit etiam post hæc Rebellus dicta 2. p. ad fin. lib. 4.

71 Et aduertit † additio Nauarri d. consil. 10. dicens, aduertendum casum, de quo in præsenti consilio differre ab illis, de quibus in duobus pręcedentibus cōsilijs, sed nihilominus referri S. Congregationem inclinasse, & in hoc casu hos ad sedem Apostolicam pro quibusdam certis literis obtinendis remittēdos a iudicibus, antequam in vim priuatarum literarū dispensent.

72 Et idem declaratum † intellexi à S. Pœnitentiaria, ad instantiam D. Petri Fernādez Terminij Episcopi Abulen. & stando in declaratione S. Congregationis

gationis prout standum esse ait, tenet Petrus Ledesma supra, præsertim d.cap.274. difficultate,1. conclusionis,& nouissime tenet Thom.Sanch.lib.8.disputat.25.num.8.& 11.& fentit Humada ad Gregorium Lopez.in l.2.tit.15.p.2.glos.10.a num.5.& sequitur Prosper de Augustinis in appendice ad summam bullarij Quarantæ 2.p. verb. matrimoniales dispensationes pag.585.dicens,quod praxis Romanæ Curiæ,pariterque S.Concilij Congregatio censuit, quod dispensationes factæ non expressa copula habita inter consanguineos, vel affines, etiam post commissionem Romani Pontificis factam Ordinario de dispensando,ante tamen quod ab ipso dispensetur,surreptitiæ sunt, & nullæ. Et ita plane tenet Rota in causa Cæsaraugustana status coram Bubalo decisio.Farin.35.& 56.n.u.1.

73 Si autem † copula sit habita post dispensationem perfectam, & factam ab Ordinario,vel post dispensationem impetratam in forma gratiosa non commissaria,non dubium est , quin dispensatio super impedimento cognationis , seu affinitatis , & matrimonium sequuta sint valida ,cum dispensatio sit rectè facta , & tenet Corduba supra in fine, & Ioan. Guttierrez & Humada supra,& Rebellus d.l.3.quæst.5. nu.24. versic.dixi ante confirmationem,& facit reg. factum legitimè,de regul.iur.in 6. Et patet ex declaratione vltima supraaddicta n.70.licet in hoc malè teneat contrarium Melchior Gallego supra a n.16.

74 Nec obstat † copula superueniens, nam cum impetrantes iam sint dispensati,& habilitati ad contrahendum matrimonium , non est incestuosa , & consequenter nõ inducit impedimentum incestus, Emmanuel Rodriguez d.cap.236.nu.7.in fin.& Vega d.2.p.cap.24.casu 98.Thom. Sanchez lib.7.disp. 67.num.9.& Rebell.vbi proxime.Et esto esset incestus,nõ dirimeret matrimonium,cum solum sit impedimentum impediens.& in eo posset Ordinarius dispensare,Nauarr.cap.22.nu.75.& 85. Valentia 4. tom.disputat 10.quæst.5.puncto 5.& Thomas Sanchez plures citans d.lib.7.disput.17.nu.15.

75 Et facit quod in simili † de copula cum affine in tertio,vel quarto gradu ex actu fornicario,rectè tradunt Bartholomæus Medina in summa lib.1.c.14. in declaratione sexti præcepti.§.versic.secunda.Ioã. Guttierrez d.lib.1.cap.23.nu.3. Petrus Ledesma de matrimon.quæst.55.artic.3.5.dubio,& in sum.c.15. 3.difficul.6.conclus.& 2.par.tract.27.cap.3. conclusione 5. Emman. Rodriguez 1.to.cap.207.num.2.& Vega 1.p.cap.55.casu 7.notabili 5.& Thom. Sanch. d.disputa 67. num.8.non esse hodie incestuosam,ex quo possunt matrimonium contrahere,quamuis cõtra teneant Candelabrum aureum de matrimon.nu. 209.& Ludouic. Lopez 2.tom.2.partis,cap.50. Azeuedo in l.7.tit.20.lib.8.recopil.a num.34.qui tamen cogitandum relinquit.

76 Et facit † declaratio S.Congr. Concil.quæ sic ait: Sanctiss. D. noster Gregorius ex sententia Congreg. dixit decreto c.4.sess.24.de refor.matrim. sublatum impedimentum quoque superuenientis affinitatis post contractum matrimonium, quia si impedimentum dirimens sublatum est,quod maius est: ergo & istud quod solum impedit, ne is, per quem cõtracta est affinitas,sine peccato possit exigere debitũ, quod minus est. Præterea Concilium sustulit tertium , & quartum gradum,ergo in omnibus.

77 Aduertendum † autem est, sufficere narrare Papæ in supplicatione dispensationis copulam non dicendo,quot vicibus sit habita,licet sæpè habita fuerit, non enim est vis in hoc , quod semel,aut pluries sit habita,quia non est maius,aut plus impedimentũ ex copula pluries habita,quã ex semel habita , & ita practicatur,Thom.Sanch.lib.8.disput.24.nu.7.

78 Pro quo facit,quod si quis † leuet, seu teneat in baptismo plures filios alicuius,vnica tantum est cõpaternitas , vt audiui declarare D. Clementē VIII. dum esset Datarius Sixti V.

79 Et si quis ter,† vel quater contraxit nuptias , non est necessarium id exprimere in dispensatione bigamiæ,Nauarrus consil.2.de bigamis,& Vgol. de irregularitate,cap.56.§.7.nu.3.Thomas Sanch.lib.7.disput.86.nu.24. Enriq. lib.12.cap.6.§.9.Auila de censur.7.par.disput.8.in fine.

80 Et in dispensatione † irregularitatis contractæ , ex eo quod quis excommunicatus celebrauit, non videtur necessarium exprimere , quod pluries celebrauit,aut pluribus excommunicationibus ligatus, quia vna tantum videtur irregularitas, Enriq. libr. 12.c.10.§.3.lib.14.c.7.§.5.Thom.Sanchez lib.8.disput.24.nu.7. Auila dispu.10.dub.8. Et in excommunicato , qui pluries celebrauit in excõmunicatione, tenet Naua.consil.3.de raptorib.nu.6.& Zerola in praxi,2.p.verb.irregularitas,§.12.ad fin.

81 Licet † in eo, qui celebrauit ligatus pluribus excommunicationibus, contra teneat Nauarr.consil. 16.de clerico excommunic. nempe, quod cõtrahat

82 plures irregularitates Quod † verum erit in eo, qui celebrat ligatus diuersis censuris,nempe, excommunicatione,& interdicto,seu suspensione, vt in consil. 15.præced. Auila sup.

83 Et licet † Emman. Rodrig.1.to.cap.267. num.1. & Vega 2.p.c.15.casu 2.in princ.dicant,quod excõmunicatus,seu interdictus ex duabus causis celebrãdo incurrit irregularitatem ex duabus causis in dispensatione exprimendis. Cuius contrarium tenet idem Emmanuel Rodriguez sibi non constans,inferius cap.181.nu.3.vbi ait, quod ligatus pluribus excommunicationibus,celebrando prima vice non incurrit nisi vnam irregularitatem, quia non committit nisi vnum delictum.

84 Et non solum ob † celebrationē in excommunicatione,seu alia censura iteratam, vna tantum incurritur irregularitas,& non plures, sed etiam ob homicidium,rebaptizationem , seu aliud delictum iteratum , ex quo incurritur irregularitas; quia eadē est ratio,licet contra teneat Emman.Rodr.d. cap.181. nu.12.vbi ait,quod irregularis ob homicidium, rebaptizationem, aut celebrationem cum aliqua censura,si iterũ id faciat, incurrit secũdã irregularitatē.

85 Nec enim † multiplicantur irregularitates multiplicatis transgressionibus , seu peccatis eiusdem generis,seu speciei , licet cõtrarium teneant Suarez 5. tomo,disput.42.sectio.1.num.2.vbi de irregularitate ex rebaptizatione,& Molina de iustitia,tractat.3,

86 disput.41.nu.5.& 7. Quamuis † secus sit in censuris, quæ multiplicatur multiplicatis transgressionibus , seu peccatis etiam eiusdem generis, vt per Suarez d. 5.to.disput.5.sect.3.& Vgolinum de censura,tabula 1.cap.16.§.3. Molinam ibi.

87 Et ratio † differentiæ est, quod irregularitas est quædam inhabilitas per modum habitus,& permanentis, & sic non multiplicatur multiplicatis actib. eiusdem rationis, seu generis,censura autem est quędam pœna per modum transeuntis,cum sit de se absolubilis,seu vinculum dissolubile, Vgolin. d. tab.1. cap.12.& 13.& cap.16.§.4. Suarez disput.1.sect.1.

88 Non tamen videtur † verum , quod ait Henriquez d. cap.10.§.3. quod si quis cum duabus sororibus eius,cum qua vult contrahere,copulam habuit, non sit

non fit neceffarium in difpenfatione id exprimere
(quod etiam tenet Emman. Rodriguez d.1. tom.c.
236.nu. 1.in fine & Vega d.2.parte, cap.34.cafu 98.
in fine) nec in difpenfatione patruelium, feu confo-
brinorum fit neceffarium exprimere, quod funt per
viam vtriufque parentis, quod re vera videtur fal-
fum, nam ibi eft duplex gradus, & ita tenent Tho-
89 mas Sanchez lib.8.de difput.24. a nu.4. Vnde † etiã
in defcendentibus ab illis erit etiam duplex gradus
exprimendus in difpenfatione. Quamuis † vbi duo
patrueles,feu confobrini ex difpenfatione matrimo-
nium contrahunt, in eorum nepotibus non videtur
confiderandus,nifi fecundus gradus,nam alter con-
funditur & ceffat per matrimonium, & difpenfatio
90 nem auorum: vnde † fecus effet, fi fine matrimo-
nio & difpenfatione habuiffent filios inceftuofos.
91 Et ex † prædictis infertur, quod fi copula fit ha-
bita, antequam fupplicatio Papæ porrigatur, & in
ipfa fiat mentio de copula, erit difpenfatio valida,li
cet antequam Ordinarius difpenfet, iterum copula
habita fit inter eos,de qua non eft facta mentio,quia
ea non auget,nec facit nouum impedimẽtum, Tho-
mas Sanchez fupra,nu.8.
92 Placet tamen, quod ait † Marcus Anto.Genuen.
d.cap.25.nu.5.nempe,fuiffe etiam refcriptum ab vr
be anno 1601. quod fi impetrantes poft factam fe-
parationem à Vicario delegato de nouo carnaliter
fe cognouiffent, eft opus noua difpenfatione, feu
perinde valere, quando tamen inceftuofi expreffe-
runt inceftum, & non fe feparauerunt,valet difpen-
fatio, vt patet ex verbis difpenfationis, dum præci-
pitur fieri feparationem.
93 Aduertendum eft etiam, † quod fi coniuncti in
gradibus prohibitis narrent, copulam inter eos effe
habitam, & copulam ipfam,feu potius notam,& in
famiam ex ea ortam, tradant pro caufa, vt facilius
cum eis difpenfetur ,furreptitia erit & nulla difpen-
fatio,fi eo fine habita fit copula, & illum non expri
munt,tunc enim non folum videntur tacere verum
fed etiam æquipollenter exprimere falfum, fcilicet,
quod non eo animo deliquerunt, vt eis fieret illa
94 gratia, id enim fubindicant,dando illud pro caufa †
gratiæ, quam petunt, Nauarrus d.cap.22.nu 86.&
in cap.fi quando.de refcript.except.5.nu.5.& Ioan-
nes Guttiertez d.cap.15. num. 20. Ludouic. Popez
inftructorio confcientię 1.tom.c.48.prope finem,&
d.cap.296. & 2.tom. 2.part.cap.43. Toletus in fum-
ma lib.7.cap.18.& Emmanuel Rodriguez quæft.re
gularium 2.tom. quæft.46.art.6. & Rebellus 2.par.
lib.3.q.5.nu.24.
95 Quamuis Enriquez † d.lib.12. cap.3.§.8. dicat, in
foro confcientiæ non effe neceffarium exprimere
96 iftam dolofam intentionem talis finis. Et † ita in lite-
teris difpenfationum quando narratur copula,& pe
titur difpenfatio ob infamiam, &c. dicitur, quod
eam habuerunt fragilitate carnis,& non animo faci
lius obtinendi difpenfationem: & ponitur claufula,
quod accipiatur ab impetrãtibus iuramentũ de hoc.
97 Si tamen † impetrantes non traderent pro caufa
difpenfationis copulam expreffam, feu notam & in-
famiam ex ea ortam, fed aliá caufam,feu caufas tra-
derent, non effet furreptitia difpenfatio, quamuis
non exprimant talem intentionem, & finem, nam
tunc non videntur vllo modo, nec etiam æquipol-
lenter falfum exprimere, cum eam non tradant pro
caufa,fed eam exprimant,ratione impedimenti, at-
que adeo ceffat dicta ratio. Et ita tenendum eft,quid
quid dicat Ludouic. Lopez d. cap. 296. & Thomas
Sanchez lib.8.difput.25. nu.38.

98 Rurfus aduertedum † eft,quod ad hunc effectum
contrahendi impedimentum inceftus fufficiat habe
re copulam penetrando vas, etiam fine feminatione
intra ipfum vas, quia talis vere eft copula inceftuo-
99 fa. Sicut † ad rationem adulterij,& petendi diuortij,
fufficeret fimilis copula Petrus Ledefma de matri-
100 mon.quæft.55.art.3. dubio 2.ad 3. Licet † ad contra
hendam affinitatem requiratur copula confumma-
ta,per quam feminetur intra vas, cap.extraordina-
ria,35.quæft. 3. Nauarrus in manuali cap.22.nu.42.
Soto in 4. diftinct.41. quæft. vnica, art.2. Candela-
brum aureum de matrimon.nu.198. Petrus Ledef-
ma d.art.3.dubio 2.& in fumma de matrimon.cap.
15.5.conclu f. Enriquez lib.12.c. 10.§.1. Ludouicus
Lopez d.cap.50. Emman. Rodriguez 1.tom.c.226.
101 nu.1.& alij, † & ad confummationẽ matrimonij, vt
per Thomam Sanchez de matrimon. lib.2. difput.
102 21.qui plures refert. Et quamuis † cõtrarium in pro-
pofito teneat Candelabrum aureum de matrimon.
nu.69. dicens, quod ad hoc vt impedimentum hoc
inceftus incurratur, oportet vt vir talem confangui
neam cognouerit intra vas, & cum alijs circumftan
tijs requifitis in affinitate. Et nouiffimè Thomas Sã
chez lib.7.difput.15.nu.11.& lib.8.difput 25.nu.10.
103 Et è conuerfo † ad hunc effectum contrahendi im
pedimentum inceftus non videtur fufficere femina-
re intra vas, feu femen intus intrare, fi vir non pene-
trat vas, & intrat clauftra pudoris quia ibi non eft
copula vera & perfecta, & eodem ad rationem adul
terij,& diuortij, faltẽ refpectu viri. Quamuis id fuf-
104 ficiat † ad cõtrahendam affinitatem, ex quo eft com-
mixtio feminis,& fiunt vna caro, vt per citatos, ma-
ximè,Candelabrum aureum,num.198. Petrum Le-
defmam, & Emman. Rodriguez vbi fupra,& Tho-
mam Sanchez lib.7.difput.64.
105 Et eadem † ratione ad confirmationem matrimo-
nij, vt per Thomam Sanchez d.difput.21.nu.2.qui
alios citat.
106 Vltimo aduertendum † eft, quod fi copula fit habi
ta inter cognatos, feu affines ignorantes probabili-
ter, feu bona fide, fe effe cognatos, vel affines, non
erit opus in difpenfatione narrare copulam, quia
tunc non contrahitur impedimẽtum inceftus, cap.
fi quis cum duabus,& cap.fi quis cum matre, & cap.
quidam,34.quæft.2. & d.cap.qui propinquam, & c.
fi quis cum matre,35.quæft.3.& d.cap.ex literis, de
eo,qui cognouit confanguineam vxoris fuę. Et facit
cap.difcretionem ,eodem tit & cap.2.de cognatio-
ne fpirituali,& cap.fi vero,2.de fentent.excõmunic.
Soto in 4.dift.37.quæft. vnica, artic.2. Curduba lib.
1. quæft. 12. Petrus Ledefma de matrimon. quæft.
55.artic.6. 5.difficultate, & in fum.d.cap.15.de ma-
trim.13.cõcluf.1.diffic. Victoria in fum.de matrim.
nu.288.& Candelabrum aureum,nu.97.Graf.d.lib.
2.cap.81.nu.4. Emman. Rodriguez d.1.to.cap.241.
nu.11. & Vega 2.par.cap.5. cafu 1. & 5.Rebellus 2.
par.lib.3.quæft.18.nu.11. & Tho. Sanch.lib.7.difp.
15.nu 9.& lib.8.difp.25.nu.10.vbi id tenet, etiam fi
alter tantum coiens ignorarit (quod tamen non pla-
cet, quia eft impedimentum ex parte fcientis.)
107 Et ratio eft, † quia tunc non eft inceftus formali-
ter, nec fuit commiffum peccatum inceftus, fecun-
dum citatos,& quod tradit D. Thomas 1,2.q.76.ar.
3.& ibi Caietanus,& Molina, Syluefter verb. igno-
rantia, quæft.6. Caftro de lege pœnali, libro 2.cap.
14. Couar.in cap.alma mater, 1.par.§.10.nu.13.15.
& 16. Gabriel Vazquez 1.2.difp.124.nu.3.& 4.Sua-
rez 5.tom. difput.4. fection.8. num.12. & 13. Graf.
lib.4.cap.9.nu.41. Vgolin. de cenfur.tab.1.cap.9.§.8.
à num.7.

à num.7.& Zumel.1.2.quæſt.76.art.3.&art.4.diſpu
tat.3. Auila de cenſur.2.par.cap.5.diſputat.5. dubio
6.Molina de iuſtitia,tract.3.diſpu.23. Lorca 1.2.diſ-
putat.33.de peccatis, memb.1.

108 Et ideo † etiam in confeſſione nõ eſſet opus tũc
dicere circumſtantiam conſanguinitatis, ſeu affini-
tatis, Vega d.caſu 1.& 1.p.cap.55.caſu 7.notab.2.

109 Qui tamen † male ibi,& d.c.5.caſu 1.& 5.ait con-
tra Emman.Rodriguez d.cap.241. nu.11. quod ha-
bens copulam cum ſua affini, ſeu cognata ſcienter,
ignorans tamen inuincibiliter pœnam contra ince-
ſtuoſos iure poſitam, non incurrit illam.

110 Quamuis verum † ſit, quod quoties narratur co-
pula in diſpenſatione, etiam ſi dicatur ignoranter
habita, ſoluitur maior compoſitio, ſicut quando
fuit ſcienter habita, ſicut etiam quando diſpenſatio
petitur ob notam & infamiam mulieris, etiam non
ſequuta copula.

111 Nec obſtat † tex. in d.cap. ſi quis cum duabus, &
in cap.quidem 34.quæſt.2. vbi ijs,qui commiſerunt
inceſtũ ignoranter, non permittuntur coniugia ab-
ſolutè, ſed poſt pœnitentiam etiam ſeptẽ annorum,

112 Quia † vltra quod Concilium Triburienſe,ex quo
ſumpta ſunt,non eſt generale,ſed prouinciale,vt pa
tet in tomis,& ſumma Conciliorum, id videtur in-
telligendum,quando imponebatur huiuſmodi pœ-
nitentia,& prohibitio, iuxta Canones pœnitentia-
les antiquos,qui iam non ſunt in vſu, vt alias in caſu
cap.ſi homo,35.quæſt.3. vnde videtur proceſſiſſe di
ctus ſtilus ſoluendi maiorem compoſitionem in par
tem pœnitentiæ.

113 Inceſtuoſi † vero ſcienter, abſolute, & perpetuo
prohibentur iure contrahere matrimonium, & ſic
non erat canon pœnitentialis.

114 Tandem pro concluſione † huius capituli notan-
dum eſt, quod de ſurreptione reſcriptorum iuſtitiæ
non datur incuria propter facilẽ recurſum ad ſigna-
turam, & ita fuit dictum in cauſa Toletana primi-
tiarum.23.Februarij,1590.coram Domino Comi-
tulo, & ita videmus reformationes commiſſionum
ſemper proponi in ſignatura.

115 Et idem videtur † etiã ſeruari in hoc Regno in re
ſcriptis,& cõmiſſionibus emanatis à Nuntio, nam
ſemper pro reformatione recurritur ad ipſum Nun
tiũ,qui ſolet reformare commiſſionem,quando ali-
quid rationabile,ſeu aliqua iuſta cauſa allegatur.

C A P. IV.

An requiratur, quod collatio fiat publicè, ſeu palam, & non clandeſtinè, & de probatione illius.

S V M M A R I A.

AN neceſſario requiratur collationem palam fieri, & non clandeſtinè, à nu.1.& ſeqq. reſoluitur, quod licet collatio facta clandeſtinè, & ſecretè ſuſpicione non careat, non tamen eſt nulla, ſed valet, nec ideo eſt irritanda, & etiam facta de nocte, licèt ſpeciale ſit in electione, quod facta clandeſtinè, & de nocte non valeat, in ea dumtaxat, in qua ſeruanda eſt forma c. quia propter, de electio. alia enim etiam facta occultè, & clandeſtine valet ſicut collatio.

Quamuis collatio clandeſtina, & ſecreta valeat, requiritur tamen ad eius probationem, vt fides de ea quoquo modo fieri poſſit, per inſtrumenta, vel teſtes, quibus probatur collatio, num.10. Quæ iuxta ſtilum Palatij, & Curiæ Romanæ, non probatur literis Ordinarij, ſeu Legati ſuo ſigillo ſigillatis cõtra impetrantes, ſeu prouiſos Apoſtolicos, & in eorum præiudicium ad euitandas fraudes, &c. etiam ſi eſſent nominati teſtes, ſi ſecretarius non eſſet notarius, vel ſi teſtes non eſſent ſubſcripti, à num.11.& ſeqq.

Circa quod adducuntur variæ reſolutiones, & deciſiones Rotæ, à nu.14.& ſeqq. quarum ſumma ponitur num.27.

Quot teſtes requirantur, vt titulus, ſeu prouiſio Ordinarij cum ſubſcriptione notarij, & teſtibus rectè probet, vti publicum inſtrumentum, de iure communi certam eſt, duos ſufficere in inſtrumentis. nu.28.

Difficultas eſt in Regnis Caſtellæ, an tres requirantur, attento iure regio, cui in eis ſtandum eſt etiam in cauſis Eccleſiaſticis, cum non ſit ius Canonicum cõtrarium, et reſoluitur, duos ſufficere etiam de iure Regio, quamuis tres communiter apponantur contra aliquos, num.29.& ſeqq.

Vbi non agitur de antidatione, ſeu anterioritate prouiſionis, ſtatur literis Ordinarij ſolo ſuo ſigillo roboratis in his, quæ ad eius officium pertinent coram eo, vno & eodem tempore factis, alias ſolam probarent vltimum actum, contra Maſcar. à num.34.& ſeqq.

Sententia Maſcardi procedet quoad ſolemnitates requiſitas ad actum, enuntiatas ſaltem in genere in literis Epiſcopi, num.38. Ex qua ratione præcipuè procedit deciſ. Rotæ penult.11. de iure patro. in nouis, alias 423. quæ ait, præſentationem probari per ſolam narrationem Epiſcopi factam in literis inſtitutionis, quia factum præſumitur ſolemniter actam, niſi contrarium probetur, quam ſequuntur relati, num.39.& intelligitur in Epiſcopo narrante de facto coram eo, non autem in Vicario aſſerente de facto coram Epiſcopo, nempe, de præſentatione facta coram Epiſcopo, ex Rota, num.40. Quæ tamen intelligentia non videtur certa, & difficultatem patitur, ex alias dictis num.41.

Ponuntur aliæ reſolutiones Rotæ circa dicta, vbi an credatur literis Epiſcopi de reſignatione, à num.42. Et placet deciſio Creſcentij, quod literæ Epiſcopi ſolo ſigillo ſigillata ſine tabellione non probent reſignationem, etiamſi eſſet eodem tempore facta, intelligendo contra eum, quem dicit reſignaſſe id negantem, & contradicentem, alias ſecus nu.47.

Vnde dicta deciſio penultim. de iure patronat. in nouis, non procedit contra ipſum patronum negantem ſe præſentaſſe, & reclamantem, ſaltem infra tempus datum ad præſentandam, num.48. Nec etiam procedit vbi agitur de præiudicio alterius, ſeu tertij, num.49. & numer.50. ponitur deciſio 20. Rotæ.

Inſtrumentum præſentationis requirit teſtes, nu.51. vbi ponitur reſolutio Rotæ.

Adducitur doctrina Hier. Gonçalez de probatione collationum Epiſcoporum, & ponitur eius regula, quæ tamen in parte reprobatur. nu.52.& ſeq. Et ſeptem ampliationes illius adducuntur. nu.54. vbi aliquæ earum examinantur.

1 QVæſtio eſt, an neceſſario † requiratur, collatio-
2 nẽ palam fieri, & non clandeſtinè. Et videtur †
requiri, nam electio clandeſtina non valet, cap. quia
propter, §.fin.de elect. & idem in collatione videtur
tenere Archidiac.in c.ſi tibi abſenti, de præben.in 6.
3 Nihilominus † dicendum eſt, quod licet collatio
facta clandeſtinè, & ſecretè ſuſpicione non careat, c.
vnico, §.porro, vt Eccleſiaſt.benefic.ſine diminut.cõ
ferant.& ibi Abbas num.7.& in cap.de clandeſt.de-
ſponſ.nu.2.gl.in c.conſuluit, verb.odit lucem, de of-
fic.deleg.nã actus clandeſtini ſunt ſuſpecti, d.c.cõſu-
luit, & d.glo.& in l.1.C.de interdict. matrim.non ta
4 men eſt nulla, ſed valet, & tenet, nec ideo eſt irritan-
da, vt ex d.cap.vnico colligitur, gloſſ.ibi, verb.occul
ta, & ibidẽ Imola, & Abbas d.nu.7.& 18. & in d.ca.
1.nu.2. Domin.& Franchus nu.1.in d.cap.ſi tibi ab-
ſenti, Selua de benefic.3.p.quæſt.17.nu.4. Lambert.
de iu-

de iure patronatus, 3.p.2.lib.q.11.art.13. Rebuf.in
concor.rubr.de collatio.versic.palam etiam, Coraſ.
de benefic.4.p.cap.1.nu.7.& 8.& cap.3.nu.26. Ioan.
Nicolaus Gimon. in Enchirid. benefic.tit.2. cap 3.
ex num.57. Petrus de Baiſio in directorio electionu,
3.parte,cap 37.num.3.& Maſcard. de probationib.
concluſ.176.num 7.& Azor inſtitut.moral.2.parte,
lib.6.cap.26.quæſt.
5 Et collatio † etiam facta de nocte valet, Felinus
in d.c.conſuluit,num.20. & ibi Decius nu.32. Selua
ſupra,& Gimon.nu.60.Creſcen.deciſ.13.de reſcrip.
6 num.2. Nec † obſtat textus in d.cap. quia propter,§.
fin.nam ſpeciale eſt in electione, quod facta clande-
ſtine non valeat,gloſ.d.verb.occulta, Abbas in d.ca.
1.num.2.Selua,Gimon,nu.58.& Petrus de Bai.ſup.
& Lambert.2.p.2.lib.quæſt.9. art.7. Cucchus in in-
ſtitutio.maior.lib.4.tit.1.nu.238.& ſeq.
7 Nec etiam electio † facta de nocte valet, Felinus,
Selua,& Gimon.num.61.ſup.& Ripa lib.2.reſp.ca.
13.& Cucchus ſup.nu.22.qui ait non decere, vt ele-
ctio noctu fiat, niſi neceſſitas forte aliqua vrgeat,
quo tamen caſu non ſine tribus luminaribus cele-
branda erit, ne clam facta dici poſſit, ſequitur Em-
man.Rodrig.quæſt.regul.2.tom.q.51.art.15.
8 Idque non in † omni electione procedit, ſed in ea
dumtaxat,in qua ſeruanda eſt forma d.ca. quia pro-
pter,alia enim etiam facta occulte,& clandeſtine va
let,ſicut collatio, Abb.in d.cap.vnico,nu.18. & in d.
cap.quia propter,§.fin.Selua ſupra.Coraſius d. cap.
3.nu.27.Gimon.d.nu.61.& P.de Baiſio ſup.nu.3.&
Cucchus nu.246.Nauarr.conſ.8. de elect.num.2.&
9 Emmanuel Rodrig. ſupra,qui duo † vltimi dicunt,
quod etiam electio, quæ fit per ſchedulas ſecretas,
iuxta formam Concilij Triden.ſeſſ.25.de irregular.
cap.6.non poteſt fieri poſt tenebras ſine lumine arti
ficiali,ſeu cādela,quia alias cōmode fieri non poteſt.
10 Sed quamuis † collatio clandeſtina,& ſecreta va-
leat,requiritur tamen ad eius probationem, vt fides
de ea quoquo modo fieri poſſit Abb.in d.cap.1.nu.
2.ſcilicet,per inſtrumenta, vel teſtes,quibus proba-
tur collatio, Rota dec.38.de probationib. alias 780.
in antiquis,Maſcard.concluſ.174.n.1. & concl.313.
nu.21. & concluſ.845.num.8.11. & 12.qui alios re-
fert,& Perez de Lara de anniuerſar.& capell.lib.2.
11 cap.10.nu.84.& 85. Quæ † tamen iuxta ſtilum Pa-
latij, & Curiæ Romanæ non probatur literis Ordi-
narij,ſeu Legati ſuo ſigillo ſigillatis contra impetrā
tes,ſeu prouiſos Apoſtolicos, & in eorum præiudi-
cium ad euitandas fraudes. Rota deciſio.1.& 10. de
probat.alias 22.& 348.in nouis, & deciſ.17. de pro-
bationib.in antiquis, Aegid.deciſ.321.& 326.Creſc.
deciſ.13.nu.1.de probat. Puteus 324.lib.2. & Achil.
171.& 172.7.& 8. de probationib. Mellis in repert.
verb.literis Ordinarij,Selua 3.p.q.23.Rebuf.dicens
communem opinionem in d.rubr. de collat. verſic.
palam etiam, Lamb.2.p.2.lib.quæſt.10.art.7.& 3.p.
quæſt.11.art.3.Coraſ.d.cap.1.nu.9.Mandoſ. conſil.
16.num.17.& conſil.30.num.7. & conſil.50.& Ma-
ſcar.concluſ.991.a nu.13.cum alijs, & ita eſt accipiē
dum quod Azor.ſupra ait vſu Curiæ Romanæ rece
ptū eſſe,ne collatio ſine teſtib.facta ſit rata & firma.
12 Quod in d.deciſ.Achillis 172.ampliatur, † etiam
ſi in literis Ordinarij ſuo ſigillo ſigillatis eſſent no-
minati teſtes, ſi ſecretarius non eſſet notarius, vel ſi
teſtes non eſſent ſubſcripti.
13 Limitatur † tamen ibidem, ſi poſt primas literas
prouiſus reſignaſſet, & de conſenſu reſignationis
conſtaſſet per duos teſtes, quia ob id ceſſabat omnis
timor antidationis.

Eſt etiā deciſio Chiſanē. 81. in manuſcrip. in qua
14 habetur, † quod literis Ordinarij, & etiā Legatorū,
non creditur, niſi habeant teſtes in prçiudicium im-
petrantiū Apoſtolicorū, intelligendo tamen quod
teſtes ſubſcripſerint, vel notarius fuerit rogatus de
ipſorū præſentia,& interuentu non autē,quod Epi-
ſcopus apponat præſentibus talibus, niſi illi poſtmo
dum examinati deponant interfuiſſe, & hoc fallere
in reſignationibus. Itē,ſi adeſſet inſtrumentum poſ-
ſeſſionis, tunc enim per illud iuſtificatur collatio, ſi
tamen poſſeſſio præcedat impetrationē Apoſtolicā.
15 Fuit etiam † reſolutū in vna Auximana caſtri Bal
di corā Roſanen.de anno 1552. quod prouiſio Ordi
narij habentis teſtes,notariū,& ſigillum, præfertur
☞ Apoſtolicæ,& deciſiones Rotæ habent locū,quādo
prouiſio Ordinarij eſt ſine teſtibus,& quod erat etiā
ibi iuſtificata prouiſio Ordinarij per inſtrumentum
poſſeſſionis a tergo confectum per notarium,& co-
ram alijs teſtib.vt per Cottam dec.58. cui conſonat
Mandoſ.reg.8.Cancellariæ,quæſt.8.num.4.
16 Eſt etiā alia † deciſio Thanis 50. in manuſcriptis,
in qua habetur,quod non ſtatur literis Ordinarij ſi-
☞ ne teſtibus in præiudicium Apoſtolici:& limitatur,
niſi prouiſus ab Ordinario ſit in poſſeſſione,quia tūc
tolleretur præſumptio fraudis,per add.ad d.dec.22.
alias 1.de probationib. Quod vltimū in vna Foroli-
uien. Domini intellexerunt,quando prouiſus ab Or
dinario, Nuntio, vel Legato vigore prouiſionis hu-
iuſmodi poſſeſſionē acciperet ante prouiſionē Apo-
ſtolicam,ſecus ſi aliunde poſſeſſione habuiſſet, & ad
excludendū Apoſtolicū, produceret titulū Ordina-
rij,Nuntij,vel Legati,ſine teſtibus, quo caſu Domi
ni voluerunt,quod non ſtaretur ei propter præſum-
ptam fraudem. Hæc in d.deciſ. Thanis.
17 Fuit etiam † reſolutum per Rotam, quod proui-
☞ ſio Ordinarij ſine notario,& teſtibus ſub die 3.Mar
tij,cuius vigore fuit capta poſſeſſio beneficij die ſeq.
probat contra impetrantem Apoſtolicum prouiſū
ſub die 4. Martij,quia apprehenſio poſſeſſionis con-
currens cum prouiſione Apoſtolica opitulatur pro-
uiſioni Ordinarij,cum ſit inſtrumentum publicum,
& facit præſumi pro validitate, & veritate prouiſio
nis antecedentis Ordinarij. Et facit capit.ſi a ſede,de
Præb.in 6. vt per Guidobonum, deciſ.69.in manu-
ſcrip.& per Caputaquen.408.par.2.
18 Et † in vna Virdunen. Canonicatus 6. Mar.1505.
coram D.Pamphilio ſupra adducta in 5.parte, cap.
3.nu.43.fuit reſolutum quod literæ prouiſionis Le-
gati, quæ non ſolum erant ſigillatæ ſuo ſigillo, ſed
etiam ſubſcriptæ a Legato, & ab eius Vicelegato,
qui erat protonotarius Apoſtolicus,& a ſecretario,
qui & ipſe erat notarius Apoſtolicus,probant ante-
rioritatem gratiæ contra prouiſum Apoſtolicum,
quia,vt declarat Achilles d.deciſ.172.d.deciſio.1.&
10. de probationib. in nouis, non procedunt vbi eſt
ſubſcripta a ſecretario Legati,qui ſit notarius publi-
cus,prout in illo caſu,&c.
19 Quod † tamen intelligitur iuxta dictam deciſio-
nem Achillis, quando etiam eſſent nominati teſtes,
qui ſi non eſſent nominati, non probarent literæ
Ordinarij, ſeu Legati,etiam ſubſcriptæ à ſecretario
notario.
20 Quamuis in caſu † dictæ deciſionis Virdunenſ.
recte probarent,etiamſi non eſſent nominati teſtes,
ex quo erant ſubſcriptæ non ſolum a ſecretario, ſed
etiam a Vicelegato, & ſic intrabat alia limitatio di-
ctæ deciſionis Achillis, & Chiſanen. quando teſtes
ſubſcripſerunt, nam illi ad minus deſeruirent de te-
21 ſtibus ſubſcriptis, † quorū ſubſcriptiones parte oppo
nente

nente deberent comprobari,& recognosci in forma saltem per alios testes, qui alias eos viderūt scribere: sicut subscriptio notarij, Rota decis.570. par.1.diuersorum, Gonçalez glos. 64.ou.6. cum alijs.

22 Et iuxta† prædicta in vna Mediolanen.Canonicatus,& Præbendæ 1.Iunij,1592.coram D.Blanchetto fuit resolutum, stante reseruatione facta per Sixtum V.de beneficijs vacantibus,sede per obitū Gregorij XIII.vacante,non obstare prouiso Apostolico prouisionem Archiepiscopi cū data præcedēte reseruationem,quia cū careat subscriptione notarij,& testibus propter timorē antidatę,non suffragatur ex aliegatis, nec obstare instrumentū captæ possessionis, quia tunc possessio suffragatur, quando præcedit reseruationē.Chisanen.Thanis,& Guidobonus sup.& ibi reseruatio præcessit apprehensionem possessionis nec obstare, quod tunc tēporis non adesset prouisus Apostolicus, quia stāte reseruatione poterat dubitari in futurum,& habitura potiora iura,&c.

23 At in Placentina† beneficiorum de anno 1603.supra adducta 6.parte,cap.3.nu.28.fuit resolutum,pro uisionem Ordinarij habentem subscriptionem notarij,testes & sigillum, probare contra prouisum Apostolicum,illam factam ante diem 5.Decēbris, 1600. & sic ante reseruationem Gregorij XIV. &c. iuxta supradictas resolutiones.

24 Prouisio tamen † Ordinarij non habens subscriptionem,notarij, probat cōtra Apostolicum quando nō tractatur de antidatione, sed prouisus ab Ordinario fatetur prouisionem Apostolicam esse anteriorem sed dicit inualidam, ex eo quod cum Papa Ordinario indultum concessisset, sibimet manus ligauerat, tunc enim cum conferre beneficia spectet ad Ordinarium,creditur eius literis cum solo ipsius sigillo,Mill.verb.literis Episcopi. Nauar. cōsil.1.de fide instrumen. Zerola in praxi Episcopali.2.parte, verb.bullæ,§.7.vt habetur in decis.Veralli, 341.lib.1.in manuscript.& quod ita fuit sæpe resolutum.

26 Et in vna† Leodien.Canonicatus 18.Ianua.1557. coram D.Chisanen.fuit resolutum, prouisionē Episcopi conferentis vigore indulti, quæ habet testes, sigillum,& subscriptionem Episcopi,licet non notarij,esse in forma probante, quia cessat præsumptio fraudis,de qua in dec.10.22.& 348.in nouis,ex quo contulit vigore indulti, & est præferenda prouisioni Nuntij vigore suarum facultatum, quocumque tempore conferat Episcopus,quia Nuntius non poterat derogare indulto.

26 Et in causa † Theanen. beneficij S. Eustachij 20. Aprilis,& 20.Maij 1587. coram D.Gipsio fuit resolutum, quod literis prouisionis Episcopi solo suo sigillo roboratis creditur,licet careant testibus.

27 Apparet ergo in summa† ex resolutionibus adductis,quod iuxta stilum Curiæ,seu Rotæ,literæ,& titulus Ordinarij etiam cum sigillo ipsius non probant contra prouisum Apostolicum,quando agitur de anterioritate propter timorem antidatæ, etiamsi sint nominati testes, nisi subscripserint,vel postmodum examinati deponant interfuisse,vel nisi possessio capta vigore illius prouisionis præcedat prouisionem, seu reseruationem Apostolicam,antequam prouisio Ordinarij facta prætendatur , titulus vero, seu prouisio Ordinarij cum subscriptione notarij,& testibus recte probat, vti publicum instrumentum.

28 Sed est† difficultas,quot testes requirātur? Et quidem de iure communi certum est, duos testes sufficere in instrumentis ,& scripturis publicis, authen.de instrumen.cautela,& fide,§.sed etsi instrumenta, & ibi glo.verb.adijciatur, quam sequuntur plures relati per Burgos de Paz in l.3.Tauri,1.par.nu.127.& glos.1.& Do. in cap.1.de fide instrum.communiter recepta teste Couar.practic. cap.20.nu.4.

29 Difficultas est in † his Regnis Castellæ an tres requirātur, attento iure Regio,cui in eis standum est, etiam in causis Ecclesiasticis,cum non sit ius Canonicum contrarium , cap.1.de noui operis nuntia. &

30 tres† requiri,ex l.54.tit.18.partita 3.& l.1.tit.9.lib.2. fori,tenet Couarruuias supra,& Orosc ius in l.si quis ex argentarijs,§.si initium, nu.54.ff.de edendo, Olanus in concordia & differentia iuris communis, & Regij,litera I.nu.29.& 30.

31 Sed verius est , duos † sufficere etiam de iure Regio,tametsi tres communiter apponantur,ex l.111. & 114. d.tit. 18.par.3.& tenet Gregorius Lopez in d.l.54.verb.tres,& in d.l.114.optime Burgos de Paz supra ex nu. 124. ad 133. Doctor Paz in praxi 1.tomo,vltim.annotatione,nu.26.& Ioan. Guttierrez practicarum,lib.1.q.140.& Parladorus lib.2.rerum quotidianarum, cap.20.a nu.16.qui , maxime Burgos de Paz,recte satisfaciunt d.l.54.& d.fori.

32 Et contra Olanum† aduerte, quod d.l.114.ibi,Como de suso mostramos,non refertur ad d.l.54.sed ad d.l.111.proximiorem.

33 Et quamuis† Azeuedo in l.13.tit.25.lib.4.recopilationis,nu. 37. teneat regionis consuetudinem seruandam,non est recedendum a dicta sententia, quia non apparet consuetudo contraria.

34 Apparet etiam† ex adductis,illa procedere vbi agitur de antidatione , seu anterioritate prouisionis , alias enim statur literis Ordinarij solo suo sigillo roboratis in bis, quæ ad eius officium pertinent, cap. post cessionē, de probationib. c.2. de offic.Ordin.in 6.Abbas,Felin.nu.15.Decius, & alij in d.c.post cessioem,Selua 3.par.quæst. 23. Lambert.2.par.2.lib. q.50.art.7.& Mascardus plures referens,conclus.99. alias 998. à nu.1.& conclus. 492. alias 488.nu.1. qui sunt vidēdi circa materiam sigilli de qua etiam Abbas, Felinus, & Decius in cap.2.de fide instrumen. Couarruuias practicarum,cap.22. & Menochius de arbitr.casu 113.Tusc.conclusione 240.litara S.tom. 7.Gonçalez glos.61.& Paz in l.66. styli , à num. 36. Corasi. d.c.14.parte, nu.9. Mandos.consil.16. num. 16.& consil.30.num.7.& consil.50. Nauar.d.consil. 1.de fide instrument. Rota d.decis.1. de probationibus, in nouis , alias 22. & decis.16. cod. in antiquis, alias 379.

35 Vbi habetur , † quod creditur literis Episcopi solo sigillo suo sigillatis sine notario , & testibus super resignatione facta in suis manibus per eum admissa, & collatione subsequuta, & faciunt plenam fidem , dummodo omnia in literis suis contenta , coram eo, & per eum vno & eodem tēpore facta , & completa existant,alias non facerent fidē, nisi de vltimo actu, quia omnia & singula prędicta spectant ad officium suum , & inter subditos suos extra iudicium per eū expediuntur,idem Felinus d.nu.15. & Millis,verb. literis Episcopi,cuius sigillo,Puteus decis.384.lib.1. Caputaquen.87.par.3. & decis. Acchillis 173. seu 9. de probationib. vbi habetur quod literis Ordinarij narrantis partes præsentes,& resignationem coram ipso factam creditur , iuxta dictas decisiones , & decisio Chisanen.81.de qua supra no.14.Cęsar de Graffis decis.132.num.17.& 18.quam vide Flam.Paris.lib. 8.de resignatione benefic.q.11.à num.35.

Quinimmo Mascard.d.conclus. 991.nu.10.cōtra

36 dictam† limitationem Rotæ amplius ait literas Episcopi suo sigillo sigillatas , in pertinentibus ad eius officium , probare omnia in eis narrata , etiam si di-

uerso

uerso tempore gesta sint, & non solum vltimum actum.

37 Sed limitatio Rotæ † verior videtur ex dictis per eundem Mascard.ibi,nu.21. & seq. & Felin.sup.nu.13.versic.item, nota.2.& Flamin,Paris.nu.42.

38 Sententia autem † Mascardi procedet, quoad solemnitates requisitas ad actum enuntiatas,saltem in genere in literis Episcopi,ex Decio in cap.quoniam contra.de probatio.nu.183.& 191.& dictis infra vltima part.cap.2.nu.121.

39 Ex qua ratione† præcipue procedit decisio Rotæ penult.11.de iure patron. in nouis,alias 423.quę ait præsentationem probari per solam narrationem Episcopi factam in literis institutionis, quia factum præsumitur solemniter actum, nisi contrarium probetur cap.in præsentia.de renũtiat.&c.quam sequũtur Felin.in d.cap.post cessionem,d.num.13.versic. quid autem, & in c.sicut.de re iudic.nu.26.Rochus de iure patron.verb.honorificum, quæst.50.nu.83. Lambert.2.p. 2.lib.quæst.10.art.4.nu.7. & art.7.& & 3.p.2.lib.q.11.art.11. Rebuf.in praxi 3.par.signaturę,verb.necnon iurispatronatus,nu.14.& 15.Euerard.in topicis iuris in loco ab extremis,sub nu.3.& Rota in illa Ostunen. Capellaniæ, de qua infra ad finem,num.50.& Menoch.de præsumpt.lib.6.præsumpt.36.num.4.

40 Et ista decisio† intelligitur in Episcopo narrante de facto coram eo, non autem in Vicario asserente de facto coram Episcopo,nempe de præsentatione facta coram Episcopo, vt in vna Vercellen. Capellaniæ de anno 1552. in qua fuit decisum, quod narratiua institutionis facta per Vicariũ Episcopi non probat præsentationem,& dictum extitisse, & præcessisse coram Episcopo, quia sunt solemnitates extrinsecæ,quæ non præsumuntur. l.quæcunque.§. fin.de Publiciana, vt per Caputaq.decis.238.par.2.

41 Quæ tamen decisio, † & intelligentia non videtur certa, & difficultatem patitur,ex dictis d.cap.2. vltimę partis,à nu.121. quę etiam in terminis istius decisionis Caputaquen. videntur procedere, maximè cum idem sit tribunal Episcopi, & eius Vicarij.

42 Et in vna Fauẽtina† prętensę dotis 5.Iunij 1560. coram D. Verallo fuit tenta d.decis.1. de probat. in nouis, & dictum quod Rota non seruat decisionem Guidonis Papę 175. nec dictum Baldi in Rubric.C. de fide instrumen. nu.40. vt per eundem Verallum decis.240.lib.1.in manuscriptis.

43 In vna tamen† Dolen.coram D.Ioan.Maria cum fuisset dubitatum, an literę Episcopi solo sigillo suo sigillatæ sine tabellione, quod conferebat beneficium vacans per resignationem hodie in manibus eius factam, & per eum admissam probarent resignationem, maior pars Dominorum tenuit negatiue,vt sicut talibus literis non creditur in præiudicium impetrantis Apostolici, & sic tertij propter fraudes præsumptas,ita nec in isto casu,propter maiorem fraudis præsumptionem, alias enim esset in facultate Ordinariorum priuare beneficiatos suæ diœcesis asserendo eos in manibus suis resignasse, & ad supradictas decisiones, quæ contrariæ videntur, respondetur,quod intelligi debent sanè, & secundũ rationem ex qua mouetur, scilicet, quia creditur Episcopo,& Ordinario in his,quæ pertinent ad eius officium, vnde id procederet in admissione resignationis,& collatione,non autem in resignatione,quę fit per tertium. Item respondetur, quod illa verba per resignationem hodie in manibus nostris sponte factã possunt verificari per plures horas ante, & ita non concludenter probantur omnia eodem contextu facta esse, vt volunt dictæ decisiones, vt per Crescen. decis. 13. de probatio. alias 157. qui etiam ait ita in alia Burgẽ. coram eo determinatum fuisse & idem videtur tenere Felin.in d.c.post cessionem. nu.17.versic.5.considera.

At in vna Barchinonen. coram Achille de anno
44 1554.dum dubitaretur,† an esset credendum literis
Ordinarij de resignatione facta, non aliter constito de consensu resignantis, Domini fecerunt distinctionem,quod aut Episcopus attestatur resignationem fuisse factam in manibus suis eodem tempore, quo refert,& admisit,& tunc creditur Episcopo attestanti de his, quæ facta sunt coram ipso,& ad eius officium pertinent, iuxta d.decis.1. & fine consuetudine; aut Episcopus attestatur resignationem factam in manibus suis, & non dicit hodie, vel eodem tempore coram eo, & tunc non creditur attestationi ipsius, nisi cum consuetudine probata per decem annos, quia non est contra ius, sed contra stilum Rotæ, & communem opinionem, vt dicit d. decisio.1.aut Episcopus confert beneficium narrando,quod vacat per resignationem, nec dicit coram, quo sit facta,& quando,& tunc non creditur suæ attestationi, quia attestatur de facto, quod potest esse factum coram notario circa præsentiam ipsius, & quia est dictum vnius sine iuramento, quo casu quia consuetudo est contra ius, ad illius probationem,requirerentur 40. anni, & ita fuit declarata d. decisio Crescentij 157. & d.decis.1. de probatio. in nouis,vt per Verallum decis.99. lib.2. in manuscriptis, refert & sequitur Flam.Paris.d.lib.8.quæst.11. a nu.35.licet non ita extense.

45 Et consonat † decisio Rotæ in vna Portugallen. Vicarię,21.Maij 1599.coram D.Penna,quæ sic ait, Dubitaui an erectio Vicariæ facta per Ordinarium Portugallen.anno 1588. esset valida,& Rota, vtraque parte informante inualidam esse censuit,ex hoc potissimum fundamento, in quo omnes Domini consenserunt, quia non constabat, quod hæc parochialis esset vnita monasterio aliũde,quam ex assertione ipsius Episcopi in erectione, & non creditur Ordinario, quoad narratiuam in his,quæ corã eodẽ Ordinario vnico contextu,non sunt facta, Crescen. decis. 157. alias 13. de probatio. & fuit decisum coram Achille in vna Barchinonen. de Monte mellorie,die 12.Octob.1554.

46 Vnde apparet† non esse verum consilium Ferretti 303.vbi ait stãdum esse, & adhibendam esse fidem sigillatis literis Ordinarij collatoris narrantis resignationem factam fuisse in manibus alterius, maximè subscriptis per notarium, & testibus roboratis, ex d.decis. penultim. de iure patron. in nouis, alias 423.de qua sup.nu.39.quę tamen loquitur in diuersis terminis.

47 Mihi vero satis† placet d.decisio Crescentij, dum dicit literas Episcopi solo sigillo sigillatas, sine tabellione non probare resignationem, etiamsi esset, eodem tẽpore facta, intelligendũ scilicet contra eũ, quem dicit resignasse id negantem,& contradicentem ex ratione, de qua in d.decisione, alias vero secus, & sic procedet d.decis. 1.cũ alijs supra adductis.

48 Vnde infertur † dictam decision.penultim.11.de iure patron.in nouis.de qua d.nu.39.non procedere contra ipsum patronum negantẽ se præsentasse, & reclamãtem,saltem infra tempus datum ad presentandum, & ita colligitur ex eadem decisione circa finem,& tenent Euerar.d.loco ab extremis,nu.3.& Menoch.d.lib.6.præsumptione 36.nu.5.

49 Quæ etiam non procedit, vbi agitur † de præiu-

K dicio

dicio alterius, seu tertij, Felin, in d. cap, sicut, de re iudicat. nu. 26. & Rochus d. verb. honorificum, quæst. 50. Rota in causa Ostunen, Capellaniæ 17. Nouemb.
50 1600. coram D. Iusto, in qua † fuit resolutum, Non constare de legitima præsentatione, & sic non obstare clausulam dummodo non sit alteri ius quæsitum, quia præsentatio, ad hoc, vt tribuat ius, fieri debet coram habente instituere, Lamber. de iure patron. 2. par. 2. lib. quæst. 4. ar. 1. qui intelligitur esse Episcopus, & eius Vicarius ex officio Vicariatus in genere, qui habet ex generali mandato institutionem, Lambert. sup. nu. 5. & quod ex rescriptis committentibus causarum decisionem, & in quibus non committatur super præsentatione, intelligatur commissa collatio, & institutio, vel vt possit recipi præsentatio, hoc non reperitur iure cautum, nisi in Auditore Curiæ, clem. Auditos de rescr. Barbacia in c. super eo, n. 38. de offic. delegati, quicquid sit in casu, de quo in d. c. super eo, & per Lambert. 3. par. 2. lib. quæst. 1. art. 9. &c. nec obstare quod assertio Ordinarij satis concludenter probet coram ipso præsentationem esse legitime factam, Rota decis. 22. de probatio. in nouis, & 11. de iure patron. quoniam loquuntur probata vacatione, & institutione, tunc enim de facili præsumitur medium, quod est præsentatio. Ita intelligit Rochus de iure patron. verb. honorificum, sub. nu. 83. Rebuf. in praxi. 3. part signaturæ, verb. necnon iurispatronatus. num. 14. Euerar. loco ab extremis sub. num. 3. versic. hinc etiam; præterea non procedunt d. decisiones, vbi agitur de præiudicio tertij, Rochus supra Felin. cap. sicut. sub. num. 26. versic. tamen illam decisionem. de re iudicata. vbi dicit, quod ita seruant Domini illam decisionem, & ita dixit Rota coram Paleotto in vna Arctina parochialis 7. Februar. 1562. & ita procederet ad euitandam deuolutionem in præiudicium Ordinarij, vel ad probandam validitatem institutionis, Ferrettus consil. 328. nu. 3.

51 Instrumentum tamen † præsentationis requirit testes. Lambert. de iure patron. 2. par. 2. lib. q. 10. artic. 6. & fuit resolutum in vna Mediolanen. iurispatronatus 20. Maij. 1596. coram illustrissimo Cardinali, Blanchetto, in qua fuit resolutum, Scripturam præsentationis non esse in forma probanti, tum ex defectu testiũ, tum etiã quia non fuit expressus locus loci, vtrumque enim concurrere oportet, vt instrumento fides adhibeatur l. instrumenra. l. rationes. C. de probatio. d. cap. contractus de fide instrumẽ. Puteus decis. 386. in fin. lib. 1. Couar. pract. c. 20. nu. 3. & 4. & de præsentatione, quot requirantur testes, tradit Lambert. 2. p. 2. lib. q. 10. art. 6. nu. 2. & 6. cum alijs allegatis: nõ obstat, quod iste actus sit iudicialis, in quo non requiruntur testes, nam non concurrunt ea, quæ requiruntur ad iudicij substantiam, videlicet actor, reus, & persona iudicis, cap. forus de verbor. significat. & totus tit. ff. & C, de iudic. Præterea iste Præpositus nullam habebat penitus iurisdictionem. &c.

52 Post hęc vidi Hieronymum † Gonçalez ad reg. de mensibus, qui. §. 3. proœm. ex nu. 147. agit de probatione collationum Episcoporum, & ponit regulam cum septem ampliationibus & quinque limitationibus, & regula est, quod Episcopi faciant suas collationes per instrumentum celebratum coram notario, & testibus se subscribentibus in eodem instrumento, alias nõ probat in præiudicium prouisi Apostolici, etiamsi sit suo sigillo munitum, ne contingantur fraudes in anticipanda data, vt sæpe accidit, & quod ita de stilo curiæ seruatur, & allegat Rotam, & aliquos supra citatos a me, nu. 11. & alios.

53 Sed in primis † errat Gonçalez in constituenda regula, quatenus in instrumento collationis factæ coram notario requirit subscriptionem testium, quæ solum requiritur, quando non est facta coram notario, sed per literas ipsius Episcopi suo sigillo munitas, vt ex supradictis apparet. nam in instrumento publico non requiritur subscriptio testium, sed satis est, quod eorum nomina inscribantur a notario, vt cum communi tradit Couar. plures citans pract. c. 20. nu. 4. & ita practicatur.

54 Prædictam autẽ † regulam ampliat primo, Gonçalez nu. 150. vt procedat non solum in Episcopis, & alijs collatoribus inferioribus, sed etiam in Cardinalibus Legatis de latere, nam si suæ prouisiones careant prædicta solemnitate, non probant contra prouisos a Papa d. decis. 10. de probat. in nouis. Achill. d. decis. 7. & 8. n. 2. de probat. vt dixi d. nu. 11.

Secundo ampliat num. 151. vt etiam procedat, si ab Episcopo fuerit facta collatio vni, & a Nuntio intra limites suæ facultatis alteri, nam d. prouisio Ordinarij, licet anterior, non probabit sine notario, & testibus contra prouisum a Nuntio, vt per Puteum decis. 324. lib. 2. per me allegatum d. nu. 11. quæ loquitur in prouisione Legati non Nuntij, sed eadem est ratio in vtroque. Tertiũ ampliat nu. 152. quod idem procedat eadem, immo fortiori ratione in assertione facta ab Ordinario de resignatione coram eo facta in præiudiciũ Apostolici prouisi, nam alias esset in facultate Ordinariorum eludere omnes prouisiones per obitum, asserẽdo beneficia fuisse in eorum manib. prius resignata, & allegat decisionem Crescen. 13. de probatio. sed male, nam non dicit id, sed quod supra retuli, nu. 43. Vera tamen videtur ista ampliatio, vbi is quem Ordinarius asserit coram se resignasse, est mortuus, & agitur contra prouisũ Apostolicum per obitum illius, nam militat eadẽ ratio euitandæ fraudis, &c. Quarto ampliat nu. 153. & 154. vt non sufficiat, quod collatio fuerit facta coram secretario Episcopi & testibus, si secretarius non esset notarius, vel si testes non essent subscripti, vt per Achillem d. decis. 8. nu. 2. de probatio. quod est accipiendum, iuxta supradicta. Quintò ampliat num. 155. quod non solum procedat in antidatione, sed etiam in clausula, in qua esset aliqua suspicio, & quæ auferret beneficiũ Apostolico. Achill. d. decis. 7. num. 3. de probat. Sexto ampliat a num. 156. vt neque ipsi Ordinarij collatores sint idonei testes ad probandas collationes per ipsos factas, vt per Rom. singul. 725. Aufrer. de reprobatio. testium nu. 19. & Mascard. de probatio. conclus. 325. cum alijs. Septimò ampliat, num. 160. vt testes adhibendi in collationibus Episcoporũ sint omni exceptione maiores, ideo familiares, & domestici, quibus imperari potest, non probarent, Rebuf. in concord. in Rubric. de collatio. versic. non admittuntur tamen collationes sub versic. palam etiam, Sed id videtur procedere, quando non fierent coram notario, nam si fierent corã notario, probarent, etiãsi testes in instrumẽto descripti essent familiares, & non omni exceptione maiores, propter publici instrumẽti author.

55 Limitat nunc † prædictam regulam, & stilum Curiæ nu. 161. Primo quando constaret de possessione anteriori habita a prouiso ordinario ante datam literarum impetrantis Apostolici, nam tunc fraus excluditur, &c. allegat Mascer. conclus. 99. n. nu. 18. & decisionem Thaqis 50. supra adducta, nu. 16. Guidoboni 69. relatam num. 17. Chisanen. 81. adducta, nu. 14. & decisionem Veralli 146. lib. 1. & 55. lib. 3. in manuscrip. & decisionem Placentinam benefi-

beneficiorũ 2. Maij 1603. coram D. Mellino, de qua sup. nu. 23. Secundo limitat nu. 162. quando post datã literarũ Ordinarij absq; d. solẽnitate ille, cui erat prouisum resignasset, ante datam literarum Papæ, & de consensu resignationis constaret per duos testes, q̃a ob id cessabit oĩs timor antidationis, vt per Achillem d. decis. 172. alias 8. de probat. nu. 3. & dixi num. 13. Tertio limitat num. 163. quando prouisio spectaret ad duos Prælatos, & essent literæ illorum, quia tunc magis creditur illis, quam literis vnius tantum, ac excluditur fraudis suspicio, Pauinus de officio & potestat. Capit. sede vacante 1. p. q. 3. n. 10. ante fi. quẽ sequitur Achil. d. decis. 7. nu. 5. de probatio. & Mascard. d. conclus. 991. num. 19. & idem ait Gonçalez à nu. 164. in literis prouisionis Præbendarum factæ ab Episcopo, & Capitulo Ecclesiæ cathedralis, vel collegiatæ, cum subscriptionibus, & sigillis illorũ, quamuis deficerent notarius & testes, quia non est verisimile, quod tot personæ capitulares acquiescant d. fraudi, glo. verb. collegium in fi. in l. metum 2. §. animaduertẽdũ. ff. quod metus causa. Quarto limitat à nu. 167. quotiescunq; concurreret pro literis Episcopi carẽtibus notario & testibus aliqua præsumptio, seu verisimilitudo, quæ excluderet d. præsumptionem fraudis, & antidationis, nam vna præsumptio potentior, & maior excludit aliam, Puteus d. dec. 7. num. 4. de probat. Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 472. cum alijs, & num. 171. adducit resolutionem Rotæ in Virdunen. Canonicatus 6. Martij. 1595. coram D. Pamphilio sup. relatam n. 18. Quintò limitat, seu declarat, nu. 172. quod collatio facta ab Episcopo, seu Nuntio, legitime probetur, quando adsunt notarius, & testes, ac illorum subscriptiones cum sigillo Episcopi, seu Nuntij, quamuis talis notarius rogatus non fuerit de prouisione, de qua agitur, Rota decis. 163. lib. 2. p. 3. diuersor. Sed ibi nõ dicitur, quod adessent subscriptiones testiũ, sed notarij, licet non attestaretur de præmissis se fuisse rogatum, & tamen fides adhibetur literis prouisionis Nuntij, quæ habebant testes, sigillũ Nuntij, & subscriptionem dicti notarij, quia erat notarius publicus legalis, & fide dignus, & quia erat secretarius Nuntij, solitus recipere consensus præstitos in curia eiusdem Nuntij, & alios actus legales; si enim adessent subscriptiones testium, non esset difficultas, etiamsi omnino defuisset notarius iuxta supradicta.

NONA PARS
DE FORMA IN PROVISIONE SERVANDA.

CAP. I.

De forma in communi, & an ea non seruata, prouisio sit nulla, etiam in foro conscientiæ.

SVMMARIA.

Oportet in prouisione beneficiorum obseruare formam à iure, statuto, consuetudine, vel fundatione præscriptam, alias nulla erit, nam forma non seruata actus corruit, nu. 1. Quod procedit etiam in foro conscientiæ, in quo non poterit acceptari, nec retineri beneficium prouisum, non seruata forma requisita, nu. 2. Contra Flam. Parisium relatum, cuius dicta videntur falsissima, num. 3.

Licet in illa controuersa quæstione, an contractus minus solemnis, seu actus nullus de iure positiuo, sit nullus in foro conscientiæ, an validus, sint variæ Dd. sententiæ, prima, quæ ait esse validum, secunda, quæ ait esse nullum, & tertia media: verissima est secunda sententia, & reliquæ improbabiles, vt bene ostenditur, à num. 4.

Licet olim prima sententia fuerit communis, iam tamen communiter reijcitur, & secunda est magis communiter recepta præsertim per Iuristas, num. 13. Quibus in hoc de intentione legum, etiam pro foro conscientiæ magis deferendum est, quã puris Theologis, &c. num. 14.

Quicquid esset de alijs actibus, seu contractibus minus solemnibus, in proposito tamen de electionibus, seu prouisionibus beneficiorum tenenda est dicta secunda sententia, num. 15.

1 RVrsus opportet † in collatione, & prouisione beneficiorum obseruare formam à iure, statuto, consuetudine, vel fundatione præscriptam, alias nulla erit, Puteus decis. 338. lib. 1. & Than. dec. 99. in manuscrip. nam forma non seruata actus corruit, vt per Felin. in c. cũm dilecta de rescript. Ias. & alios in l. cũ hi. §. si prætor. ff. de transact. late Brun. in trac. de forma, Euerard. in loco à defectu formæ cum alijs.

2 Quod procedit † etiam in foro conscientiæ, in quo non poterit acceptari, nec retineri beneficium prouisum, non seruata forma requisita, Couar. in regul. peccatum, 2. p. §. 3. nu. 9. Molin. de iust. 1. to. tract. 2. disputat. 81. circa fi. versic. ad dictum Innocentij.

3 Quamuis † Flamin. Parisius de confid. q. t. 14. à n. 34. dicat, quod forum conscientiæ ligat, & validat actum, in quo est prætermissa forma tradita, vel non seruata, dummodo dolus non interuenerit, Innoc. in c. quod sicut. de elect. & in c. fin. de clerico excommunic. Abb. in c. 1. de constit. vbi Felin. nu. 39. Decius 1. lectura, nu. 28. seu 70. & 2. lect. nu. 19. seu 32. Ias. in l. si non sortem, in princip. ff. de condict. indebiti. nu. 4. Gigas de pensi. q. 34. nu. 9. quod nota (inquit) pro eo, qui non publicat resignationem iuxta Gregorianã, non emisit professionem fidei, non fuit approbatus ab examinatoribus synodalibus, habuit beneficium per electionem, non seruata forma tradita à iure, vel per præsẽtationem patroni elapso tempore, aut per collationem non habentis facultatem, vel habentis, & non valentis conferre propter excommunicationem, suspensionem, aut aliam causam, nam isti omnes videntur tuti in foro conscientiæ, Abb. in capit. 1. de in integr. restitut. in fin. Anchar. regu. 1. in 6. quæst. 7. Tiraquel. de legib. connub. glos. 2. num. 20. Boer. decis. 1. nu. 15. cũ alijs relatis per Couar. in cap. cum esses nu. 5. de testam. & in d. reg. peccatũ. §. 3. nu. 9. Soto lib. 4. de iustitia & iure, q. 5. art. 3. & plura exẽpla huius notabilis conclusionis affert Niconitius, in cap. quoniam contra. p. t. nu. 682. de probationib.

Hæc Flaminius,quæ mihi videntur falsissima.
4 Nam † licet in illa cōtrouersa quæstione,an con-
tractus minus solemnis, seu actus nullus de iure po-
sitiuo sit nullus in foro conscientiæ, an validus, sint
variæ Dd.sententiæ, vt per relatos a Cenedo colle-
ctanea 67.ad decretales,num,2.
5 Prima quæ ait † esse validum, quam vltra citatos
per Flamin.tenent Butrius,& Abb.in cap.quia ple-
riq; de immun. Eccles.idem Abb.in d.ca. cum esses,
Dom.in c.1.in princip.de sponsal.in 6.nu.3. Bart. in
tract. Minoricarum,lib.1.c.3.1.& 2.distinct. Ias. in l.
post diuisionem.nu.11.& in l.cum quis,nu.9. Coua.
de iuris & facti ignoran.& in l.2.a nu.3.C.de fideicō.
& in l.1.a nu.16.ff.de condict.indebiti,& in l. nemo
potest,1.lect.a nu.75.ff.de legat.1.vbi Ripa à nu.96.
Alciat.de quinq; pedum prescrip.à nu.34.Corn.cōs.
119.& 137.lib.2.Boer.decis.240.sub nu.19. Brun. in
tract.de forma,tit.de potentia & effectu formæ,fol.
57.& 60.Didac.Perez in l.1.tit.2.lib.5. ordin. verb.
Si el testador,Orosc.dicēs communē in l.omnes po-
puli,nu.65.ff.de iust. & iur. Menchaca de successio.
creatione.§.1.nu.24.& §.2.nu.9.& 11. Nau.in com-
mentario de vsuris,nu.88.& D.Ant.3.p.tit.10. cap.
3.§.14.in fi.Sylu.in sum.verb.alienato.§.13.& verb.
hæreditas.3.§.7.verb.legatum.4.§.10.& verb. testa-
mentū 1.§.5. Armil. verb.hæreditas, nu.14. Adrian.
quodlib.6.art.1.lo.Medina. C.de restitu. q.23. ad fi.
Angles in Floribus Theolog.quæst.quæst.de domi-
nio,artic.vlt.& videtur tenere Costa in cap. si pater.
de testa.in 6.verb.in suo testamento,nu.14. & 15. &
Caldas in l.si curatorem habens,verb.læsis,nu.71.&
dicit communem Soto supra,& magis communem
Couar.d.nu.5.& Mantica qui eam sequitur de con-
iect.lib.2.tit.14. vt etiam Grassus de success.§.1. a n.
12.& lib.2.communium,cap.4.
6 Secunda,quæ ait † esse nullum,etiam in foro con
scientiæ,quam tenet Innocen.in d.cāp. quia pleriq;
Fortu.Garcia de vltimo fi.illat.15.Couar. d.ca.eum
esses. a nu.6.& d.§.3.nu.9. Anto. Gom.in l.3.Tauri,
num.123.Padilla in d.l.cum quis. C.de iuris,& facti
ignoran.ex nu.7.Mexia ad legem frumen.conclu.6.
à nu.75.Matienço in l.1.tit.4 lib.5.Recopilat. glos.
10.à num.6.& Azeuedo in l.2.tit.3 num.42. eodem
lib. Palad.differen.12.§.1.a num.2.& 17.Ceruantes
in d.l.3.Tauri, à num.189. Zauallos quæstio.71. &
137.qui alios referunt, & Vltramontani relati per
Iason.in prædictis locis dicentes relicta in minus so-
lemni testamento nō deberi naturaliter,& ex Theo
logis,Mar.Ledes.2.4.q.18.art.1.dub.12. Bart. Med.
1.2.q.90.art.2.post solutionem 4.& in sum.lib.1. ca.
14.§.26.& in lectu.de censib. Nauarr.de restit. lib.3.
cap.2. nu.350. Salon 2.2. q.5. de dom.artic.4.Gabr.
Vazquez 1.2 to.2.disput.163.Lorca ead.1.2.disput.
21.de legib.ad fin.& Mag.Cano.& ait probabiliorē
Aragon 2.2.q.62. de dom. pag.160. & Pater Mich.
Marcos,nec displicet Iulio Claro.§.test.testamentū.
quæst.90. & sequuntur Molina d.disput.81. & Less.
de iust.& iur. lib.2.c.9.dub.3. Licet, quoad vltimas
voluntates sit in particulari sententia, quod non sit
legum intentum eas irritare; sed quod non faciant
fidem in iudicio, & sic,quod solemnitas in testamē-
to non sit de forma substantiali testamenti, sed tan-
tum probatoria,vt contra communem voluit tene-
re Ripa in d.l.nemo potest,a nu.27.& ibi Crotus.
7 Tertia sententia † media,quæ ait eatenus esse nul-
lum,vt bona conscientia possit quis contra eum age
re, & petere declarari nullum, ante sententiam ve-
ro ex æquitate esse validum in conscientia, & ex eo
transferri dominium,licet reuocabile,quam tenent
Soto supr. Victoria,& Fr. Ioann. de la Penna. Beja
in respon.casuum cōscientiæ,casu 53. Philiar.de of-
ficio Sacerdotis 2.p.lib.6.cap.20. & seq. Fr. Ludou.
Lopez.instruct.conscientiæ.1.to.c.164.Bannes 2.2.
præamb.ad q.62.3.disput.Valen.3 to.disput.5. q.6.
pun.5.Fr.Emman.Rudr.in sum.1.to.c.132.n.5.Ve-
ga 2.p.sum.c.114.casu 2.& 3.& Lud. Carb.de restit.
q.45.in 2.& 3. conclus.Bernar.in summ.cap.18. nu.
111.& 112.& nouissime Pet.Ledes.2.par.sum.tract.
8.cap.3.à pagin.494.& alij Theologi & ex Iuristis,
Ias.in d.l.si post diuisionem,num.13.versi. posset in
prædictis,& in d.l.nemo potest.2.lect.à nu.96. eum
Alex.ibi,idem Ias.consil.67. lib.3. Tiraquel. de leg.
connubialibus, glos.2.seu 4.a nu.20. Burgos de Paz
in l.Tauri,a n.1406.& particulariter 1460. & 1482.
& Ioan. Guttier.in d.l.nemo potest,ex num.456.&
can.quæst.lib.2.c.25.nu.10.& 11.& hanc tenet Me-
noch.de præsumpt.lib.1.q.80. licet eum pro secun-
da sententia citet Ioan.Guttierrez d.nu.11.
8 Mihi est † verissima secunda sententia,& reliquæ
improbabiles cum Salon supra,nam omnis lex iusta
non fundata in falsa præsumptione est seruanda in
foro conscientiæ,sed istæ leges sunt iustæ, vt suppo-
nimus,& non fundatæ in falsa præsumptione,ergo
sunt seruandæ in foro conscientiæ. Consequentia
est euidens,& maior certa: minor autem,quod non
sint fundatæ in falsa præsumptione, probatur cla-
re, nam lex irritans testamentum, seu alium actum,
in quo non est seruata forma, & solemnitas requisi-
ta,non fundatur in præsumptione falsitatis,& frau-
dis,hic & nūc,& in quolibet casu, sed in vniuersum
illum irritat ex defectu solemnitatis,& formæ,quā-
tumcunque fraus absit,ad vitandas fraudes, quæ a-
9 lias possent aliquando committi. Quod † etiam pa-
tet, nam quamuis certo constet de veritate, & vo-
luntate testantis,etiam ex confessione partium,non
valet testamentum minus solemne, sed adhuc per
iudicem est irritum declarandum, glossa, & Doct.
communiter in l.2.C.de bonor.possess.secundū tab.
Couar.d.cap.cum esses, num.7. Burgos de Paz plu-
res referens supra nu.1394.& seqq. & nu.1456.Ma-
tien.n.16.18.25.& 34.& alij supra citati,quod secus
esset si fundaretur in præsumptione fraudis iuxta
notata in c.is qui fidem de sponsal. Præterea forum
10 † interius, & exterius non sunt diuersa, absque vlla
exceptione, quoties forum exterius in præsumptio-
ne non fundatur, nam cognita veritate in idem om-
nino vtrumque forum semper consentit, Gabr. Vas
quez 1.2. disput.66. nu.3. & Suarez 5. tom.disp.40,
sect.5.nu.16.& sect.6.num.1.quod forum internum
non discrepat ab externo,nisi vbi ex præsumptione
sola procedit præter rei veritatem secreto cognitā.
11 Quod si dicas † cum tertia sententia, huiusmodi
leges nolle irritare actum in foro conscientiæ ante
sententiam: probatur, id esse gratis dictum, & sine
fundamento, cum lex absolute loquatur,nec ista æ-
quitas est contra ius scriptum attendenda, cum non
sit in iure scripta,cap.fin.de transact. & l.placuit. C.
12 de iudicijs,& ibi Doctores. Et † vt inquit Fortu.su-
pra nu.236. relatus per Burgos de Paz supra num.
1460. Hoc in negotio potius legum authoritati stā-
dum est, quam interpretum assertionibus,eas in in-
teriori foro non ligare explicantibus.
13 Et licet olim † prima sententia fuerit communis
iam tamen communiter reijcitur,& secūda est ma-
gis communiter recepta, præsertim per Iuristas,qui
14 bus † in hoc de intentione legum, etiam pro foro
conscientiæ magis deferendum esse existimo, quie-
quid Soto supra velit, maxime aliquam Theologiæ

peritiam

peritiam habẽtibus, quam puris Theologis, qui suo modo, & ex proprio capite leges interpretari solẽt, eas etiam canonicas potius suo iudicio metientes, & regulantes, quam cum legibus, vt par erat, contra quos Cano de locis, lib. 8. cap. 6. & 7.

15 Præterea quicquid esset † de alijs actibus, seu contractib. minus solemnibus, in proposito tamen de electionibus, seu prouisionibus beneficiorum tenẽda omnino est prædicta secunda sententia, vt per Salon supra versic. excipitur 3. Bannes 4. concl. & Pet. Ledesm. pag. 497. quicquid è contra teneat Parlad. d. differen. 12. §. 2. num. 24.

C A P. II.

De forma seruanda in prouisione parochialium.

S V M M A R I A.

IN prouisione parochialium seruanda est forma præscripta à Concil. Trident. de examine per concursum, nu. 1. Et Pius Quintus in sua constitutione super collatione parochialium statuit omnes prouisiones præter, & contra dictam formam factas, nullas esse, &c. nu. 2. & ponitur dict. constit. nu. 3.

Ista constitutio non habet locum, nisi in his diœcesibus, in quibus, fuit coacta synodus, & in eis iuxta formam Concilij deputati examinatores, ex declaratione Greg. XIII. & S. Congregationis, num. 4.

Circa d. decretum Concilij & constitutionem Pij V. aliqua dubia sunt explicanda. nu. 5.

An, sede Episcopali vacãte, Capitulum, seu eius Vicarius possit facere concursum ad parochiales vacantes, & ad ipsum spectet obire illa munia, quæ Concilium statuit obeunda ab Episcopo, seu eius Vicario, cum parochialis Ecclesiæ vacatio contigerit nu. 6. resoluitur affirmatiue, & ponitur declaratio S. Congregationis Toletana. nu. 7. & 8.

Ista declaratio, licet loquatur de examinibus, & concursu faciendis pro collatione parochialium, sede cathedralis vacante, procedit etiam in examinibus, & concursu faciendis per Episcopum, seu eius Vicarium sede plena. nu. 9.

Ex ista declaratione apparet primo, statim habita notitia vacationis parochialis constituendam esse in ea idoneum Vicariũ per Episcopum, seu Vicarium sede vacante, quod procedit etiam in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum, num. 10. & num. 11. ponitur quædam declaratio S. Congregationis, quæ declaratur. num. 12.

Quorsum tendant illa verba Concilij, si opus fuerit, cum semper videatur esse opus Vicario, nu. 13. vbi respondetur cum declaratione S. Congregationis posita.

Secundo apparet Vicarium esse constituendum, cum congrua fructuum portionis assignatione, num. 14. circa quod ponuntur declarationes S. Congregationis, num. 15.

Vicario parochiali vacante simpliciter dato, nõ omnes fructus; sed congrua portio arbitrio Ordinarij iuste determinanda debetur, nec Episcopus à principio posset omnes assignare, nisi omnes essent necessarij ad congruam portionem, nume 16.

Non tollit declaratio S. Congregationis, quin si pro loco, & tẽpore videatur plus necessarium ad congruam portionem, quam duorum aureorum pro singulis mensibus assignari possit, num. 17.

Tertio apparet, quod Vicarius sic positus parochialis onera sustinebit, donec de Rectore prouideatur, qui etiam debet habere custodiam omnium bonorum parochialis, nu. 18. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Deputatio Vicarij, seu œconomi cum congrua, donec de Rectore prouideatur per eum ad quem spectat, non est de forma concursus, & prouisionis, ita vt alias non valeat quicquid alias vellet Rota, quæ tamen postea hoc admittit, &c. num. 19. & 20.

Quarto apparet parochialem vacantem non posse conferri in Cõmendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit iudicatus, & electus, dum affert bullas Papæ, nec posse interim constitui Vicarium in ea, aut ei quoquo modo præfici, num. 21. & 22. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, quamuis contrarium seruetur. num. 23.

Id videtur iuri conforme ex cap. auaritiæ de election. in 6. quod procedit in quibuslibet beneficijs, num. 24. Ex quo etiam non potest dignior electus ante collationem fructus percipere, etiam vti administrator, etiamsi antea esset constitutus administrator, &c. num. 25. Nec videtur valere consuetudo contraria, nu. 26. Quamuis videatur excusare à pœna priuationis beneficij, seu iuris, de qua ibi, num. 27. Nam consuetudo etiam mala, non tamen euidenter, tribuit iustã causam ignorantiæ, & qui facit quod alij faciunt, excusatur, &c. num. 28. Et qui haberet in eo malam fidem, & conscientiam læsam, non excusaretur a d. pœna priuationis, num. 29.

Dato, quod magis idoneus iudicatus, & electus ad parochialẽ, ex eo quod in ea administrauit vt Vicarius, amitteret ius sibi competens, an gratia, & prouisio de illa à Papa ei facta mentione de dicta intrusione, seu administratione, à num. 30. resoluitur esse inualidam.

Quinto apparet, per edictum publicum vocandos esse, qui voluerint examinari pro obtinenda parochiali vacante, nu. 35. Quod accipiendum est vbi Concilium prouinciale id statuerit, vt Toletanum, & Compostellanum, num. 36. & seqq. Vbi ponitur declaratio S. Congregationis, quamuis aliqui absolute dicant esse necessarium, num. 38.

Edictum apponendum erit ad summum cum termino 20. dierum, cum succedat loco nominationis ab Episcopo faciendæ, ad quam ex Concilio præfixum est tempus decem dierum, nec vltra alios decem prorogari potest, ex constitutione Pij V. nu. 39. & sic erit accipiendum decretum Concilij Compostellani, num. 40.

Terminus edicti curret, ex quo tam in valuis Ecclesiæ Cathedralis, quam Ecclesiæ beneficij præfixum est, iuxta dict. decretum Concilij Compostellani, num. 41. Nec est necessariũ, quod stet affixum per illud tempus, sed est arbitrariũ, quanto tempore debeat manere affixum, num. 42. Et sufficit quod nuntius, vel notarius referat, quod edictum fuit affixum in loco, licet non dicat quanto tempore stetit, num. 43. Debet etiam apponi dies affixionis, & propositi edicti, vt sciatur an intra terminum, vel post sit factum examen, num. 44. & sufficit, quod affigatur, nec est necesse, quod prius legatur, num. 45.

Si edictum cum maiori termino 20. dierum ponatur, an ideo vitietur prouisio parochialis, à nu. 46. resoluitur ex æquitate, & mente Papæ edictum positum cum maiori termino 20. dierum, etiam à principio, non esse nullum in totum, sed quoad excessum, & si qui se opposuerint infr. 20. dies, legitimos esse oppositores, nõ vero qui postea, nisi quando infra 20. dies nullus se opposuit, &c.

Cum quo termino debeat poni edictum, vbi Concilium prouinciale illud requirens non designat, à nu. 50. resoluitur esse arbitrarium, modo non excedat 20. dies. nu. 51.

Sexto apparet examen ad parochiales debere fieri cum examinatoribus saltem tribus, num. 52. circa quod ponitur declaratio S. Congregationis, num. 53.

Septimo apparet, quod si vota examinatorum paria, aut singularia fuerint, accedere potest Episcopus, seu Vicarius, quibus magis videbitur, numero 54. Nam Episcopus tantum, vel Vicarius habet votum decisiuum in hoc casu, ex S. Congregatione, nu. 55. 56. & 57.

Ista accessio Episcopi, seu Vicarij, videtur debere fieri in ipso examine, seu coram ipsis examinatoribus simul congregatis, & non separatim, nu. 58. Quamuis electio ex approbatis facienda ab Episcopo possit ab eo fieri, ex post facto, & separatim, num. 59.

Quod dicitur de votis singularibus, quod Episcopus possit accedere, quibus videbitur, non procedit quando singuli examinatores approbant vnum, quem alij reprobant, num. 60. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Quando dicantur vota singularia, vt Episcopus possit accedere, quibus videbitur, supposito quod examinatores debent esse tres ad minus, nu. 61. Resoluitur, quod cum ex tribus vnus approbat vnum, quem alter reprobat, & alter nec approbat, nec reprobat, num. 62.

Reprobatur, quod ait Ledesma, quod si tres examinatores fuerint diuisi in suis votis, potest Episcopus accedere cui voluerit, & si duo fuerint pro vna parte, & alius pro alia, potest etiam accedere parti cui voluerit, nu. 63.

Octauo apparet debere singulis annis in diœcesana synodo, quã etiam Capitulum, seu Vicarius sede Vacante facere potest, deputari examinatores saltem sex, qui debent proponi ab Episcopo, & à synodo approbari, &c. num. 64. Ex quibus Episcopus, vel Vicarius debeat saltem tres eligere, vt secum examen perficiant, &c. nu. 65.

Si pauciores quam sex examinatores in synodo deputantur, non erit legitima deputatio, & examen, & concursus, cum illis factum erit nullum, nu. 66.

Debent deputari in synodo vera, & formali, quæ est Congregatio legitima, quam facit Episcopus cum clericis sibi subditis, ad tractandũ de his, quæ curæ pastorali incũbunt, &c. n. 67. & non sufficeret congregari clericos ad effectum solum nominandi examinatores, & iudices synodales, &c. num. 68.

Nono apparet, quod si ex sex examinatoribus aliqui intra annũ mortui fuerint, aut alias abfuerint, tota facultas examinandi ad superstites spectabit eo anno durante, etiamsi vnus tãtum superesset, num. 69.

Quid si intra annum omnes mortui sint, vel abfuerint, & videbatur Episcopum eo casu posse per se ipsum examinatores deputare, nam vbi forma præcise seruari non potest, sufficit actũ facere eo modo, quo fieri potest, n. 70. & 71. sed Clem. VIII. fecit decretum super hoc, vt in declaratione S. Congregationis posita, num. 72.

Decimo apparet, examinatores semel deputatos, quorum officiũ non expirat cũ morte Episcopi, durare etiã post annũ, donec alij fuerint electi, dũmodo sex supersint: at si pauciores superessent lapso anno, alios loco mortuorũ esse eligendos in synodo alios qui superessent, pro legitimis non esse habendos, nu. 73. & non solũ alij loco mortuorum sunt tunc eligendi, sed etiã qui supererant, sunt de nouo eligendi, vel relinquendi pro examinatoribus, vel alij loco eorum, &c. num. 74.

Non requiritur pro forma, quod examinatores singulis annis deputentur in synodo, dummodo post annum, saltem sex remaneant contra Rotam, num. 75.

An idem sit in iudicibus synodalibus in terminis Concilij, cap. 10. sess. 25. de reform. an si quatuor saltem non adessent, alij essent legitimi iudices, num. 76. Resoluitur tunc rectè posse à Nuntio, vel Legato causas alios committi, quamuis si committantur iudicibus synodalibus, rectè etiam possit rescriptũ illis præsentari, num. 77.

Episcopus, seu Capitulum sede vacante in locum examinatorum defunctorum, vel absentium alios deputare non potest, nec intra annum, nisi omnes deficiant, nec post annum, etiamsi omnes deficiant, nu. 78. Quamuis in iudicibus synodalibus, detur facultas Ordinario ad substituendum, &c. num. 79. Quæ facultas substituendi videtur intelligenda, quando nõdum aduenit tempus faciendæ synodi, & transibit in Capit. sede vacante, nu. 80. Et ponuntur declarationes S. Congregationis, à num. 81. Quamuis Rota tenuerit deficientibus examinatoribus synodalibus posse Episcopum deputare examinatores absque celebratione synodi, vt in decisionibus positis, à num. 86.

Magis conformis Concilio videtur sententia S. Congregationis, nam lapso anno defectus examinatorum contingit culpa ipsius Episcopi non facientis synodum, & sic non excusat cum ab obseruatione formæ, & cessat ratio Rotæ, num. 92. Quod procedit etiamsi Episcopus de nouo veniat ad Episcopatum, &c. num. 93.

Sententia Rotæ posset procedere in terminis decisionum Literæ. nempe in beneficijs iurispatronatus laicorum, a quibus præsentati, si non sunt examinatores synodales, poterunt examinari coram alijs ab Ordinario deputatis, à num. 94. & ponitur resolutio Rotæ, num. 95.

In literis resignationum parochialium in forma dignũ dicitur, quod examen fiat adhibitis examinatorib. synodalibus, si illic sint, vt esse debent, aliquin ab ipso Ordinario nominandis, num. 96.

Isto casu est difficultas, an si illic sint examinatores, qui habentur pro synodalibus, tamen non sunt legitimi, & coram illis tanquam synodalib. fiat examen in forma dignum, sit validum, a nu. 97. resoluitur negatiue. nu. 98.

Vndecimo apparet examen, & approbationem in concursu requiri semper pro forma ad singulas parochiales, num. 99. & seq. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, & reprobatur quædam sententia Zerolæ, num. 101.

Ista forma omitti non potest, etiamsi Episcopus velit parochiale conferre personæ, quantumcunque, & notoriè doctæ, & idoneæ, num. 102. & etiã Vicario, vel doctori, siue licentiato in Theologia, seu iure canon. &c. ex S. Congregat. nu. 103.

Duodecimo apparet requiri pro forma, quod examinatores remittent, quotquot idonei reperti fuerint, nu. 104.

Debent facere relationem, & approbationem de omnib. non solũ quoad literaturam, sed etiam clericatum, ætatem, legitimitatem, mores, &c. nu. 105. alias videntur peccare mortaliter examinatores. num. 106.

Circa modum dandi vota ponitur quædam declaratio S. Congregationis, num. 107.

Decimotertio apparet, quod ex approbatis per examinatores solus Episcopus, vel Vicarius, & non ipsi examinatores, debet eligere magis idoneum, num. 108.

Ex approbatis Episcopus suo iudicio, & non ex votorum calculo, numero, & collectione potest eligere, & debet eum, qui sibi magis idoneus videatur, nu. 109. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Poterunt examinatores priuatim, præsertim Episcopo petente renunciare, quis sit magis idoneus, & nisi Episcopo id alias constet, poterit, & debebit priuatim se informare de hoc ab ipsis examinatoribus, &c. nu. 110. & sic procedit quædam declaratio S. Congregationis posita, num. 111.

Quamuis aliqui teneant ad examinatores spectare renunciare, quis sit magis idoneus, n. 112. & respondetur consil. F u F., nu. 113. nec contrarium tenet Zecchus relatus, nu. 114.

Decimoquarto apparet S. Congregationem sentire, quod Capitulum sede vacante, etiam stante Concilio, non possit facere collationem parochialium, in quocunque mense vacarent, etiam seclusa reseruatione beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, quæ tempore facta d. declarationis Toletanæ non stabat, &c. nu. 115. ad quod facit alia declaratio adducta, num. 116.

1 VNde in prouisione † parochialium obseruanda est forma præscripta à S. Conc. Triden. sess. 24. de refor. c. 18. vbi S. Syno. statuit, vt occurrente vacatione parochialis Ecclesiæ, etiam generaliter, vel specialiter reseruatæ, seu affectæ, debeat Episcopus statim habita notitia vacationis, si opus fuerit, idoneũ in ea Vicarium, cum cõgrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur, & deinde præuio concursu, & examine coram examinatoribus, saltem tribus iuxta formam eiusdem Concilij in Synodo deputatis, ex approbatis Episcopus eum eligat, quem cęteris magis idoneum iudicauerit, atque illi, & non alteri collatio Ecclesiæ

abeo

ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre, &c. alias prouisiones omnes præter dictam formã factæ sur-
2 reptitiæ censeantur, &c. Et † Pius V. in sua constitutione 32. super collatione parochialiũ Ecclesiarum statuit omnes prouisiones parochialium præter, & contra formam ab eodem Concil. Trident. præsertim in examine per concursum faciendo præscriptã factas, & faciendas nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti esse, nullumque prouisis ius, aut titulum etiam coloratum possidendi præbere, &c. vt in dicta constitutione, quam his ponere placuit.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

3 IN conferendis † beneficijs Ecclesiasticis, & præsertim parochialibus Ecclesijs personis dignis, & habilibus, quæ in loco residere, & per seipsos curam exercere valeant, quantam diligentiã adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateranensi, & Gregorij X. in Lugdunensi generalibus Concilijs, ac Innocentij similiter Tertij, & aliorũ Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorũ editę constitutiones testantur: quod vt diligentius, ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, vt occurrente vacatione parochialis Ecclesiæ, etiã generaliter, vel specialiter, etiã vigore indulti in fauorẽ Sãctę Romanę Ecclesię Cardinalium, aut alias quomodolibet reseruatæ, vel affectæ, debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesię, si opus fuerit, idoneum in ea Vicariũ cũ congrua eius arbitrio fructuũ portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de rectore prouideatur. Et deinde Episcopus, & qui ius patronatus habet ĩtra decẽ dies aut aliud tempus ab Episcopo pręscribendũ aliquos clericos ad regendũ Ecclesiã idoneos examinatoribus, iuxta formã eiusdẽ Synodi deputatis, nominet, & non nisi ab eisdem examinatoribus per concursũ aliorum examinatorũ, etiã tanquã magis idoneo ab Episcopo iudicato, & electo de Ecclesia prouideatur, alias prouisiones, seu institutiones omnes præter formam prædictam factæ, surreptitiæ cẽseantur. Sed quoniã res humanæ sẽper in deterius prolabuntur, nisi sit, qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendum sit, ne propter constitutionũ huiusmodi transgressionem maximi abusus oriantur. Nos ad quorum notitiam non sine graui nostra molestia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis occurrente vacatione parochialium Ecclesiarum eas nullo, aut minus rite seruato examine, pręsertim illo, quod per cõcursũ fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiã examine rite seruato personis minus dignis, carnalitatis, aut alium humanæ passionis affectum, non rationis iudicium sequentes contulisse, & de eis prouidisse, volentes quantũ cũ Deo possumus huiusmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundẽ prędecessorum nostrorum constitutiones prefatas etiã innouando, authoritate Apostolica tenore præsentiũ omnes & singulas collationes, prouisiones, institutiones, & quasuis dispositiones parochialium Ecclesiarum ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusuis alijs collatoribus, tam ordinarijs, quam delegatis, etiam S. R. E. Cardin. ac Sedis Apostolicæ Legatis, vel Nuntijs, præter & contra formam ab eodem Cõcilio Tridentino, præsertim examine per concursum faciendo præscriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris vel momẽti fore, & esse, nullumque prouisis ius, aut titulum etiam coloratum possidendi præbere, & parochiales Ecclesias huiusmodi, vt prius ante collationes huiusmodi vacabant ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostrę, & Sedis Apostolicę, seu eorum, quibus ius conferendi eas præterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiusdem Concilij habere debent, cõpetere, dispositione reseruamus. Insuper ne parochiales Ecclesiæ diu in suspenso maneant, in maximũ animarum periculum quarumcũque parochialium Ecclesiarum, quarum, dum pro tempore vacat, ad Episcopos Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, & quosuis alios ordinarios collatores in mensibus ordinarijs collatoribus, etiam per nostras regulas assignatis prouisio, & collatio spectat, & pertinet, de quibus ijsdem Episcopi, & Ordinarij prædicti intra sex mensium spatium à die vacationis earundem perfecto examine, iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ac illarum etiã quarum collationes nobis, & dictæ Sedi generaliter, vel specialiter, & ex quauis causa reseruatæ, seu affectæ existunt, aut alijs ex indulto Sedis Apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Episcopi, & Archiepiscopi præfati personas per examen, concursu mutuo habito, iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas, & magis idoneas nõ elegerint, aut electas nobis, vel sucessoribus nostris, aut ijs, ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium à die illius vacationis non significauerint, necnon parochialium Ecclesiarum similium, quæ iurispatronatus Ecclesiastici, vel aliorum, seu clericorum, & laicorum simul fuerint, si præsentatus intra tempus eisdem patronis à iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Concilij approbatus petatur institui, institutioque ipsa per duos menses à die pręsentationis dilata fuerit, collationem, prouisionem, institutionẽ, ac omnimodam dispositionem nobis & ipsi Sedi, ac personis indulta huiusmodi conferendi, prouidendi seu instituendi obtinentibus respectiue reseruamus, data tamen in parochialibus iurispatronatus optione ipsis patronis, vt si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos mẽses differentibus, possint pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam, prohibentes etiam eisdem Ordinarijs, ne tempus decem dierum eisdem Ordinarijs, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos corã deputatis examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant, vel pręsumant. Districtius inhibentes, ne quis præter Romanum Pontificem, aut alios indulta huiusmodi obtinentes, vt præfertur, quæcũque sit super hoc authoritate munitus, de huiusmodi beneficijs sic reseruatis (vt pręfertur) disponere, vel circa illam per viam permutationis, vel alias innouare quoquo modo pręsumat. Vt autem non solum dignis sed magis idoneis repertis iuxta eiusdem Concilij decretum parochiales Ecclesiæ conferantur, volumus, & eadem authoritate decernimus, quod si Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis elegerit, possint ij, qui reiecti fuerint, à mala electione huiusmodi ad Metropolitanũ, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorẽ Ordinariũ vti nostrũ, & Sedis huiusmodi delegatũ, aut alias ad ipsam Sedẽ Apostolicã appellare, ac pręelectũ ad nouũ

examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocare, & constito de prioris eligētis irrationabili iudicio, eoque reuocato, parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis authoritate nostra (quatenus collatio ad Episcopū, à quo appellatū fuit, spectaret) conferatur, alias eidē magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quē collatio, prouisio, vel institutio spectabit. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat, aut suspēdat, quominus electio per Ordinariū, primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & prouisus ab eadem Ecclesia, causa appellationis huiusmodi pendente, non amoueatur. Et si quis à sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandū, is tunc ad Sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si secus in præmissis omnibus & singulis actū, aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane. Volumus autē ꝙ præsentiū transūptis manu alicuius notarij publicis subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitatē Ecclesiastica cōstitutę munitis eadē prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostēsæ, quodque literæ ipsæ Cameræ, Cancellariæ Apostolicarum, & Audictiæ causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Campi Floræ dimissis inibi copijs publicatę, & affixæ omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, decreti, reseruationis, prohibitionis, inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorū eius se nouerit incursurū. Datum Romæ apud Sāctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1566. Quintodecimo Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo.

Quam constitutionem Pij V. sanctissimus D. N.
4 Gregorius XIII. audita † relatione Congregationis respondit, non habere locum, nisi in his diœcesibus, in quibus fuit coacta synodus diœcesana, & in eis, iuxta formam cap. decimo octauo, sessio. 24. fuerunt deputati examinatores, & ita Anast. Germ. de indultis Cardinalium. §. quibusuis, nu. 8. ait Cardinalem Carrafam. 9. Mart. 1589. respondisse Episcopo Volaterrano.

5 Circa quod decretum † Concilij, & constitutionem Pij V. oportet aliqua dubia scitu digna, & in praxi occurrentia breuiter explicare.

6 Et in primis † dubitatur, an sede Episcopali vacante Capitulum, seu eius Vicarius possit facere cōcursum ad parochiales vacātes, & ad ipsum spectet obire illa munia, quæ Concilium vbi supra statuit obeunda ab Episcopo, seu eius Vicario, cum parochialis Ecclesiæ vacatio contigerit.

7 In quo probatur † affirmatiue, ex regula tradita supra 5. part. cap. 7. quod Capitulum sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in his, quæ sunt iurisdictionis ordinarię, exceptis casibus in iure expressis, & iurisdictio data à Concilio Episcopis circa concursum parochialium est ordinaria ad tradita per gloss. verb. specialiter. in l. 1. C. ne liceat potentioribus, & Doctores in l. more. ff. de iurisdict. omnium iudicum, & in cap. licet de officio ordin. & Couarr. lib. 3. variar. cap. 20. num. 1. versic. & id deducitur, & ita post hæc resoluit Molina de iustit. tractat. 5. disput. 11. num. 11.

8 Et ita in terminis † censuit S. Congregatio Concilij, per quandam declarationem factam ad instantiam Capituli Toletani, anno 1577. sede Archiepiscopali vacante, quæ sic se habet: Obseruāda in examinibus faciendis pro collatione parochialium sede cathedrali vacante, in primis Capitulum nullam sibi in huce examinibus authoritatem vindicabit, sed constituet officialē, & Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi, prout mandat Concil. Tridentin. sessione 24. cap. 16. Secundo is Vicarius sic constitutus obibit illa omnia munia, quæ Conciliū sessione 24. cap. 18. statuit obeunda ab Episcopo, seu eius Vicario, cum parochialis Ecclesiæ vacatio contigerit. Tertio, & in specie statim habita notitia vacationis Ecclesiæ, & antequam vllum fiat examen, constituet idoneum in ea Vicarium cum congrua fructuum portionis assignatione reseruatis reliquis fructibus ijs; quibus vere debebuntur, hic autem Vicarius sic positus eiusdem parochialis onera sustinebit, donec de Rectore prouideatur. Quarto postea per edictum publicum vocabit eos omnes, qui voluerint examinari pro obtinenda ea parochiali vacante. Quinto, deinde examinabit eos, qui concurrerint, adhibitis etiam alijs examinatoribus, saltem tribus, quorum vota si paria, aut singularia fuerint, accedere possit ipse Vicarius quibus magis ei videbitur. Sexto, curabit idem Vicarius, vt singulis annis in diœcesana synodo probentur examinatores saltem sex, ex quibus tres ipse eliget, eosq; congregabit, qui secum examen perficiant ad singulas vacantes parochiales, & si duo, vel vnus tantum ex dictis examinatoribus, etiam cū Vicario, vel omnes tres, atque etiam sex absque Vicario seipsos congregauerint, ac examen perfecerint, nullū erit. Et si ex dictis sex examinatoribus, aliqui intra annum suæ electionis mortui fuerint, tota facultas examinandi vna cū Vicario ad superstites, etiamsi vnus tantum superesset, spectabit eo anno durante. Septimo, si cōtingat sequentibus annis nullos examinatores eligi in synodo diœcesana, illi sex, qui semel præcedente anno ex decreto Concilij fuerint electi, pro legitimis habeantur, etiā post lapsum suæ electionis, & sic in officio suo perseuerare possint, donec alij seruata forma Concilij fuerint electi, & si ex dictis sex examinatoribus aliqui mortui fuerint, curabit Vicarius, vt lapso anno alij in locū mortuorū sufficiātur, seu eligātur in synodo diœcesana, alioquin qui superfuerint, pro legitimis non habeantur. Octauo, examen, & approbatio pro legitimis non habeatur ad parochiales vacantes, si antea ad alias parochiales, quæ prius vacauerint, fuerit facta, ita vt non sufficiat, quem iudicatum fuisse idoneum præteritis mensibus, aut annis ad aliquas parochiales, sed semper opus sit nouo examine, & noua approbatione ad ipsam parochialem, de cuius collatione singulis vicibus agetur. Nono, examinatores ex pluribus examinatis, non vnū solum, sed plures, quos iudicauerint idoneos, significabunt Vicario, & ex illis pluribus per examinatores iudicatis, non ipsi examinatores, sed solus Vicarius eliget, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, hæc enim facultas nullo modo examinatoribus cōpetit, cū soli Episcopo a Concilio sit attributa, cuius loco erit Vicarius sede vacante. Decimo, ipse etiam Vicarius solus, absque examinatoribus scribet literas ad S. Dominum nostrum, ad quem collatio parochialis spectabit, quibus precipue testabitur vacasse parochialem, propositum fuisse edictum, & ex examinatis fuisse tot idoneos à tribus saltē examinatoribus iudicatos, se vero ex istis idoneis talem cęteris magis idoneum iudicasse, & elegisse. Vndecimo Capitulum, aut Decanus cathedralis Ecclesiæ, nullum

ius sibi

ius sibi vendicet proponendi edictum, aut deputandi, seu eligendi, vel conuocandi coram se examinatores, nec iubendi, aut curandi, vt coram se, aut examinatoribus deputatis ab eo examen fiat, minus eligendi magis idoneum, aut literas testimoniales de eo scribendi, sed hæc omnia, vt supra dictum est, exequetur partim synodus diœcesana, partim Vicarius sede vacante constitutus, quem Capitulum omnino vt supra quoque in principio iniunctum est, constituere debebit, ex d. cap. 19. Duodecimo, multo magis idem Capitulum abstineat a conferendo parochialem vacantem in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit iudicatus, maximeque etiã caueat, ne concedat omnes fructus ipsius Parochialis eidem dicta Commenda durante, quoniam Concilium hæc omnia prohibuit, dum statuit debere Episcopum, statim habita notitia vacationis Parochialis idoneum in ea Vicarium, cum congrua fructuum portione constituere, quod minus, vt supra quoque dictum est, obibit præcisce Vicarius sede vacante deputatus, cauebitque etiam ipse a dicta Commenda, & concessione omnium fructuum, & illud quoque interdictum sciet, ne eum, quem magis idoneum ipse iudicauerit, constituat Vicarium in Parochiali, aut ei quoquo modo præcipiat, donec collatio fiat, sed debebit omnino a principio vacationis, & ante quam vllum examen fiat, constituere in ea alium Vicarium, qui curam animarum interea gerat, donec Parochialis fuerit a sede Apostolica collata magis idoneo.

9 Quæ declaratio † est summe notanda, & licet loquatur de examinib. & concursu faciendis pro collatione Parochialiũ sede cathedrali vacante, procedit etiam in examinibus, & concursu faciendis per Episcopum, seu eius Vicarium sede plena, nam quoad formam examinis & cõcursus, non est aliquid speciale in Capitulo, seu eius Vicario sede vacante.

10 Ex † qua declaratione §. 3. apparet primo, statim habita notitia vacationis parochialis constituẽdum esse in ea idoneum Vicarium per Episcopum, seu Vicarium sede vacante, quod procedit etiam in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum, vt infra dicemus, 3. dub. nu. 127.

11 Circa quod aduertenda † est quædam declaratio
S. Congregationis super d. cap. 18. quæ sic ait: Licet
constituere Vicariũ tempore vacationis ad custodiã
Ecclesiæ vacantis, spectet ad Episcopum, tamen in
casibus repentinis, si Vicaria est ad præsentationem
alicuius Collegij, illum potest cõstituere quam primum,
donec Episcopus certior sit factus, & proui-
12 derit. Non † tamen intelligas, quod Collegium isto
casu possit dare iurisdictionem alias non habenti, &
approbationem ad Sacramentum Pœnitentiæ administrandum,
&c. sed solum potest illum ponere
ad custodiam, &c.

13 Sed statim offert † se difficultas quorsum tendant illa verba Concilij, dict. cap. 18. ibi: Si opus fuerit, nam semper videtur esse opus Vicario, ad quod respondetur cum declaratione S. Congregationis super d. cap. 18. quæ sic ait: Quo pacto succurrendum erit Parochiali curæ, quando onus nemo subire duxerit. Postremo quærendum erit, quorsum huiusmodi verborum, si opus fuerit, tendat intellectus, cum continuo locus, vbi animarum cura imminet, sacerdote, sacrorumque administratione indigeat, donec loco prædefuncti alius instituatur? Congregatio respondit, Ordinarium omni diligentia vti debere, vt aliquem inueniat, qui velit, & possit hoc munus obire, qui si reperiri nequiuerit, saltem illud curare, vt aliqui mercenarij diurni, vel hebdomadarij, aut vicini Parochi curã animarum interea exerceant. Ad secundum, eo nempe, quia in eadem Ecclesia possent adesse alij ministri sacramentorum, qui interea curam quoque illam, quæ ad defunctum spectabat, exercerẽt, vel aliqui vicini Parochi libenter idem præstarent, aut alij similes casus euenirent, quibus appareret, non opus esse constituere alium Vicarium.

14 Secundo † apparet ex d. §. 3. Vicarium esse con-
stituendum cum congrua fructuum portionis assi-
gnatione, vt inquit S. Concilium d. cap. 18. ibi, Cum
cogrua eius arbitrio fructuum portionis assignatio
15 ne, circa quæ † verba alias S. Congregatio sic censuit:
duorum aureorum pro singulis mensibus visa fuit
congrua portio. Secunda. hoc ipsum potest sede vacante
Capitulum; quod si portionis assignatione grauamen intulerit, poterit nouus Episcopus corrigere. Tertia. fructuum portio constituenda parochiarum Ecclesiarum vacantium Vicario curam exercenti, quousque ad nouam institutionem deueniatur, an referri debeat ad solam ipsius sustentationem, aut ad ipsarum vacantium annuum valorem, vel ad ipsius Vicarij qualitatem, & quid ab Ordinario super præmissis erit agendum, & portio hæc vnde sumenda sit, quando constet fructus esse consumptos, aut stantes, ita tenues sint, vt Vicarij sustentationi non sufficiãt. Cogregatio respõdit ad hæc omnia, referendam ad congruam portionem, & stipendium arbitrio Ordinarij, & sumendam ex fructibus percipiendis, nisi aliquæ personæ sint iure obligatæ ad supplendum aliunde.

16 Vnde recte † respondit Nauarr. consil. 5. de officio Ordinarij, quod Vicario Parochiali vacanti simpliciter dato, non omnes fructus, sed congrua portio arbitrio Ordinarij iuste determinanda debetur, nec Episcopus a principio posset omnes eidem assignare, nisi omnes essent necessarij ad congruam portionem.

17 Nec tollit dicta † prima declaratio, quin si pro loco, & tempore videatur plus necessariũ ad congruã portionem, quam duorum aureorum pro singulis mensibus assignari possit, non enim in hoc potest dari certa regula, omni loco & tempore.

18 Tertio apparet † ex d. §. 3. quod Vicarius sic positus Parochialis onera sustinebit, donec de Rectore prouideatur, vt inquit ipsum Concilium, qui etiam debet habere custodiã, & administrationem omniũ bonorum ipsius Parochialis, vt inquit quoque Concilium dict. cap. 18. versic. alioqnin & censuit S. Congregatio, ibi: Idoneum in ea Vicarium, qui Vicarius debet habere custodiam, & administrationem omnium bonorum, vt infra, versic. alioquin Vicarius. etiam Ecclesiæ, cuius institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantib. his quæ traduntur per DD. in cap. cum vos. de offic. Ordin.

19 Aduertendum est † tamen circa prædicta, quod
deputatio Vicarij, seu œconomi cum congrua fru-
ctuum portionis assignatione, donec de rectore pro
uideatur per eum, ad quem spectat, non est de forma
concursus, & prouisionis, ita vt alias non valeat,
quidquid vellet Rota in vna Dertusen. Parochia-
lis de Tibila. 12. Februarij. 1593. coram D. Penna su
20 pra adducta 4. part. cap. 3. ad fi. Quæ † tamen in eadẽ
causa coram D. meo Corduba 24. Nouembr. 1595.
hoc admittit, & respondet ad dictam decisionem D.
Pennæ, vt videre est in decis. D. Cordubæ adducta,
d. cap. 3. ad fin.

Quarto

21 Quarto apparet† ex d.§.3.& 12. Parochialem vacantem, non posse conferri in Commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit iudicatus, & electus, interim quod affert Bullas Papæ, vt dictum est 4.p.c.4.n,15. nec posse interim constitui Vicariũ
22 in ea, aut ei quoquo modo præfici. Quod† etiam fuit declaratum pro parte Episcopi Placentini, Anno 1593. vt in sequenti declaratione, Illustris.& Reueren. Do. vacante parochiali Ecclesia in mense ad Sũmum Pontificem reseruato Episcopus Placent. habito concursu ex dignis digniorem elegit, supplicatur pro parte eiusdem Episcopi sequentia declarari. Primo, si potest in dicta parochiali cõstitui Vicarius, qui vti dignior ad Parochialem nominatus est. Secũdo, si potest magis idoneus in commendam temporalem dictam Parochialem habere. Tertio, si virtute mandati Episcopi, potest antequam sit facta ei à Papa collatio, capere possessionem Parochialis. Quarto, si dignior ante confirmationem potest fructibus Parochialis gaudere sub prætextu Rectoris, cõmendatarij, seu Vicarij. Quinto si facit contra formam Concilij agendo aliquid ex supradictis, tam Episcopus mandans, quam dignior obediens. Sexto, faciendo contra Concilium, an amittat aliquod ius, si forte ei cõpetebat ex nominatione, ex eo quod ante confirmationem se immiscuit in administratione parochialis. Ad primam Cong. Conc. censuit statim habita notitia vacationis parochialis debere Episcopum constituere Vicarium idoneum, & sic non esse expectandum tẽpus, quo dignior ad ipsi Parochiali præficiendum nominatus sit. Ad secundum, minime posse. Ad tertium, pariter non posse. Ad quartum, ante collationem non posse fructus percipere, nisi vti administratorem. Ad quintum, facere contra Concilij decretum. Ad sextũ, prouisum Apostolicũ apprehẽdentem possessionem beneficij literis non expeditis ex Iulij III. constitutione amittere beneficium, siue ius ad illum habendum, ac ad aliud obtinendum de cætero inhabilem effici. Quam declarationem vidi in forma authẽtica manu Illustrissimi Cardin. Matthæij, eiusque sigillo munitam.

23 Quamuis in his † Regnis Castellæ ei particulariter in hoc Episcopatu contrarium seruetur, & male, quod tamen in hoc Episcopatu videtur iam emendatum.

24 Et quod dictum est† videtur conforme, ex c. auaritiæ. de elect. in 6. quod procedit in quibuslibet beneficijs, vt dicitur infra 11.p.c.vlt.dub.vlt.nu.216.

25 Ex quo etiam † textu videtur, non posse digniorẽ electum ante collationem fructus percipere, etiam vti administratorem, etiam si antea esset constitutus administrator, Ioannes And. ibi, & Dominicus, num. 4. & Franchus 1. Quamuis contrarium velle videatur dicta declaratio Placentina ad 4. Cui responderi potest, illud ibi esse obiter dictum, & non principaliter resolutum. Vnde etiam videtur, quod is non poterit esse Vicarius, etiam si antea esset talis constitutus.

26 Non videtur valere † consuetudo contraria, Abbas in cap. trasmissam. nu. 3. de electton. Franchus in d. cap. auaritiæ. nu. 2. Dominicus in cap. eum qui. §. insuper. num. 7. de Præben. in 6. & ibidem Franchus nu. 5. Selua de beneficijs, 2. p. quæst. 15. n. 4. Rochus in c. fi. de consuet. sect. 5. nu. 41. Gigas de intruso, sub nu. 25. 6. Falentia, Rebuff. in praxi super reg. de subrogan. collitigan. gl. 4. nu. 8. & reg. 29. Cancel. versic. 2. etiam. Lamber. de iure patro. 2. p. 2. lib. q. 5. art. 11. num. 7. & 8. Cucchus in institutionib. maiorib. lib. 4. tit. 4. num. 3.

27 Quamuis consuetudo † ista videatur excusare a pœna priuationis beneficij, seu iuris, de qua ibi, Ancharanus cons. 51. cum alijs. vt per Alex. cons. 107. li. 2. seu 8. lib. 6. Rochum in d. c. fin. de consuet. in princip. nu. 35. & sect. 6. nu. 19. Rebuf. vbi sup. Probũ ad Monach. in c. 1. de clericis non resid. in 6. num. 39. & Flam. Paris. de confid. q. 5. nu. 24. Lud. Gom. in c. 1. de constitut. in 7. nu. 131. Farin. iu praxi crim. 3. p. q. 95. & Villar del patronado de Calatayud, 4. parte, §. 3. num. 1.

28 Nam consuetudo etiam mala, †non tamen euidẽter mala tribuit iustam causam ignorantiæ, & qui facit illud, quod alij faciunt, excusatur, & puniri non debet, qui communi iudicio non peccat, vt ibi per eos. Et consuetudo inualida, & irrationabilis nondum reprobata excusat a pœna, Felinus in c. ex tenore. de rescrip. nu. 12. Nauar. cons. 29. de sent. excommunicationis. nu. 9.

29 Vnde qui haberet in†eo malam fidem & consciẽtiam læsam, vt quia sibi constaret, consuetudinem non esse bonam, vel saltem de eo dubitaret, non excusaretur à pœna priuationis, de qua in d. c. auaritia, maxime, in foro conscientiæ, in quo irrationabilis consuetudo non excusat, Lud. Gom. sup.

30 Sed est difficultas, an† dato, quod magis idoneus indicatus, & electus ad parochialem in concursu, ex eo quod in eam administrauit vt Vicarius contra supradicta, amitteret ius sibi competens, ex d. cap. auaritiæ, gratia, & prouisio de illa à Papa ei facta, sit valida, etiam non facta mentione de dicta intrusione, seu administratione.

31 Et videtur inualida† ex doctrna Abbatis in c. qualiter. de elect. num. 8. & Petri Baisij in directorio electionum 2. p. c. 8. & Cucchi libro 4. tit. 1. num. 147. & seq. Et ex hoc cap. fuit Romæ impetrata parochialis oppidi de Ontiueros huius diœcesis Abulensis, quauis non habuit effectum impetratio, sed tandem fuit concordatum inter partes, & concordia confirmata per Papam.

32 Nihilominus † videtur esse valida, nam prædicta non videtur vera intrusio, ex quo non administrat tanquam titularis, & sic non intrant, nec applicantur d. 11. p. cap. vlt. dub. vlt. à nu. 224. Nec potest dici gratia surreptitia, nam non narrat parochialem sibi esse debitam, sed solum exhibet suam approbationẽ, & literas testimoniales Ordinarij, & ex clausulis generalibus fit gratia etiam si alias specialiter, vel generaliter reseruata existat.

33 Nec rursus† hic intrat constitutio 33. Iulij Tertij de qua sup. 4. p. c. 2. à nu. 47. Quia illa loquitur de apprehendente possessionem beneficij virtute supplicationis, literis non expeditis.

34 Sed verus est † huiusmodi possessionem esse inualidam per surreptionem, quia exhibendo, & significando Papæ, electionem de se factam ab Ordinario in concursu, videtur etiã significare habere aliquod ius ad Ecclesiam parochialem.

35 Quinto apparet ex dicta† declaratione Toletana, §. 4. per edictum publicum vocandos esse, qui voluerint examinari pro obtinenda parochiali vacante.

36 Sed hoc† recipiendum est, vbi Concilium prouinciale id statuerit, vt fecit Concilium prouinciale Toletanum, factum anno 1566. act. 2. decret. 24. & Compostellanum factum eodem anno, action. 2. decret. 3. nam Concilium Tridentinum, d. cap. 18. versic. & si Episcopo. id relinquit arbitrio Episcopi, vel synodi prouincialis, & ita docet Nauarrus consilio 4. de Præbend.

37 Respondit † S. Congregatio Concilij Episcopo

Pacien.

37 Pacien. his verbis: Congregatio censuit, faciendum examen per concursum, quoties contigerit vacare parochialem Ecclesiam: nec ideo a decretis Concilij Tridentini recedendum erit, quod rixę, & tumultus oriantur, & alia forsan peiora sequantur: quod vero ad propositionem edicti publici attinet, hoc totum positum esse arbitrio ipsius Episcopi, faciat, necne, nisi prouincialis Synodus aliquid circa hoc præcise statuerit, quod obseruandum erit. Alia. Cōgregatio Concilij censuit, propositionem edictorum publicorum relictam esse arbitrio Episcopi, vel synodi prouincialis.

38 Quamuis† Zerola in praxi Episopali t.p. verb. paroch. §. 2. 2. dub. & Zecchus de repub. Ecclesiast. c. 28. de paroch. sub nu. 6. dicant edictum esse necessarium ex d. Bulla Pij V. & declaratione S. Congregationis dicentibus, collationem parochialis, factā sine examine per concursum esse nullam. Sed falluntur, nā edictum non est præcise necessarium ad concursum, qui sine edicto fieri potest, vt in dicto decreto Concilij.

39 Edictum autem † apponendum erit ad summum cum termino viginti dierum, cum succedat loco nominationis ab Episcopo faciendæ, ad quam ex d. Cōcilio præfixum est tempus decem dierum, nec vltra alios decem dies prorogari potest ex d. constitutione Pij V. vers. prohibemus etiam. quod similiter in edicto dicendum est, vt vltra alios decem dies prorogari nō possit, Zerola d. §. 2. 3. dub. & Zecchus sup. Et †

40 sic erit accipiendum dictum decretum Concilij prouincialis Compostellani, vbi statuitur quòd Episcopi intra quindecim dies a tēpore notitiæ vacationis per publicum & necessarium edictum conuocent omnes quotquot voluerint examinari, quod in valuis Ecclesiæ Cathedralis, & Ecclesiæ beneficij, & vbi alias Episcopo visum fuerit per viginti dies, vt minimum præfigatur sub censuris & pœnis contra eos, qui tale edictum, vel tollere, vel delere ausi fuerint.

41 Qui terminus † edicti currit, ex quo tam in valuis Ecclesiæ Cathedralis, quam Ecclesiæ beneficij præfixum est iuxta dictum decretum Concilij Compostellani, & sic expectandum erit, quod labatur terminus, ex quo vltimo præfixum est.

42 Nec est necessarium, quod edictum, † stet affixum per illorum viginti dierum spatium, sed est arbitrariū quanto tempore debeat manere affixum: Zerola d. §. 2. 1. dubio. Et† sufficit, quod Nuntius, vel Notarius referat, quod edictum fuit affixum in loco, licet non dicat quanto tempore stetit, ad Bart. in extrauag. ad reprimendum, verb. publice. Maran. 6. part. membr. 1. de citation. numer. 96. & ita practicatur. Et illa verba decreti Concilij Compostellani, Per viginti dies, vt minimum præfigatur, designant terminum edicti, non tempus affixionis, quamuis Zecchus dict. num. 6. circa finē dicat, quod edictum debet stare affixum per totum

44 tempus illius. Debet† etiam apponi dies affixionis, & propositi edicti, vt sciatur, an intra terminum, vel post terminum sit factum examen, vt in decisione Toletana Parochialis, 3. Iulij 1595. coram Domino Seraphino infra adducta, dubio 20. & 16. Decembris, 1597. coram Domino Corduba infra adducta, dubio 21.

45 Et quamuis† Zerola d. 1. dub. dicat, quod edictum ipsū prius debet legi publice, & postea affigi, ex Bar. & Maran. sup. tamen id etiam non est necessarium, nec seruatur, sed sufficit, quod affigatur. Et Clem. 1. de iudi. quam allegat Bartolus loquitur in longe diuersis terminis: & accedit quod tradit Vantius de nullitate ex defectu citationis, nu. 135.

46 Sed est difficultas, † si edictum cum maiori termino viginti dierum ponatur, an ideo vitietur, prouisio parochialis? Et videtur, quod non, quia licet faciat Episcopus contra prohibitionem Concilij, & dictæ constitutionis, assignando maiorem terminū, tamen id non videtur pertinere ad formam necessariam prouisionis, sicut nec deputatio Vicarij idonei &c. Sed quod solum erit nullum edictum quoad excessum termini vltra viginti dies, ex dicta cōstitutione Pij V. & consequenter non essent oppositores legitimi, nisi qui se opponerent intra viginti dies, & non post.

47 In contrarium† tamen, nempe, quod vitietur prouisio, & sit nulla, facit, nam edictum positum a principio cum maiori termino viginti dierum, videtur in totum nullum ex dicta cōstitutione Pij V. & eius decreto irritante, nam forma est indiuidua, Decius cons. 532. nu. 5. & in simili de locatione rerum Ecclesiæ vltra triennium, diximus supra 2. p. c. 1. nu. 56. & consequenter prouisio, videtur nulla, tanquam facta sine edicto valido requisito ex Concilio prouin-

48 ciali. Et† tunc non esset edictum nullum in totum, quādo a principio positum esset cum termino competenti, & postea prorogaretur vltra viginti dies, tunc enim sola prorogatio, vtpote de per se, & separatim facta, esset nulla ad regulam, vtile per inutile non vitiatur, lib. 6. Nihilominus† tamen in proposito ex æquitate, & mente Papæ, verius videtur edictum positum etiam a principio cum maiori termino viginti dierum, non esse nullum in totum, sed quoad excessum, & sic qui se opposuerunt infra viginti dies legitimos esse oppsitores, non vero qui post ea se opposuerunt, nisi quando infra viginti dies nullus se opposuit.

50 Rursus est difficultas† per quod tempus, seu cum quo termino debeat poni edictum, vbi Conciliū prouinciale illud requirens, non designat tempus, vt Cōcilium prouinciale Toletanum supra.

Et videbatur ponendum esse saltem cum termino decem dierum, ex dicto decreto Concilij Tridentini, & constitutione Pij V.

51 Nihilominus tamen† dicendum est, tēpus esse arbitrarium arbitrio boni viri, modo non excedat viginti dies, ad l. 1. ff. de iure deliberandi, nam dictū decretum Concilij ad nominationem faciendam, non assignat præcise decem dies, sed eos, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum.

52 Sexto† apparet ex d. declaratione Tolet. §. 5. examen ad parochiales vacantes debere fieri cū examinatorib. saltem tribus, quod patet ex ipso Concilio d. c. 18. ibi: Non paucioribus quam tribus, & notat Petrus Ledes. 2. p. summæ, tract. 7. c. 1 7. conclusione circa 13. difficultatem.

53 Circa quod S. Congregatio Concilij declarauit, † quod non statuit præcise, vt examinatores sint tres sed quod nō possint adesse pauciores tribus, ita quod si tres sint tantum examinatores, vota nō possint esse paria, sed singularia, quando singuli singulus approbant. Declarauit etiam, quod tres examinatores etiam adhiberi debent in Parochialibus modica valoris. Declarauit rursus, quod satisfactum erit huic decreto, si tertius examinator examinauerit, & sit præsens in approbatione, licet votum suum non explicauit.

54 Septimo apparet† ex dicta declaratione Toletana, §. 5. quod si vota examinatorum paria, aut singularia fuerint, accedere potest Episcopus, seu Vicarius,

carius, quibus magis ei videbitur, vt patet ex ipso
Concilio, verſ. tranſacto.
55 Nam † vt cenſuit S. Congregatio, Epiſcopus tan-
tum, vel eius Vicarius habet votum deciſiuum in
56 hoc caſu. Et † ita Flaminius Pariſius de reſignatione
beneficior. lib. 8. q. 9. nu. 105. & 106. ait, per S. Con-
gregationem fuiſſe reſolutum, examen eſſe faciendũ
coram Epiſcopo, vel eius Vicario abſque ipſorum
voto deciſiuo, & tantum eos poſſe accedere, vbi vota
ſunt paria, vel ſingularia, quod etiam ait Zecchus d.
nu. 6. & 7.
57 Accedit etiam † alia declaratio S. Congregationis,
quæ ſic ait: An ſi exiſtentibus quatuor examinatori-
bus ſinguli examinati dimidiam tantum ſuffragio-
rum reportarunt, ex non approbatis Epiſcopus ali-
quem poſſit facere approbatum, Congregatio cen-
ſuit, poſſe.
58 Quæ acceſſio Epiſcopi † ſeu Vicarij videtur debe-
re fieri in ipſo examine, ſeu corã ipſis examinatori-
bus ſimul congregatis, & non ſeparatim; nam ap-
probatio, vel reprobatio eorum, qui examinantur,
nõ poteſt fieri ſeparatim, ſed examinatoribus ſimul
cum Ordinario congregatis, vt in d. verſic. tranſact.
59 & in verſic. ſequenti adueniente. Quamuis † electio
ex approbatis facienda ab Epiſcopo ex verſiculo, pe
racto deinde examine, poſſit ab eo fieri ex poſt facto
& ſeparatim, cum ad ipſum ſolum ſpectet, vt dixi-
mus infra verſic. 13. apparet.
60 Illud autem quod dicitur de votis ſingularibus,
quod Epiſcopus, ſeu Vicarius poſſit accedere, qui-
bus magis videbitur, non procedit, quando ſinguli
examinatores approbant vnum, quem alij repro-
bant, nam tunc reuera non ſunt vota ſingularia, vt
in ſeq. declarat. S. Congregationis. Prima, vtrũ ſtan-
tibus verbis Cõcilij, ibi: Quorum votis, ſi pares, aut
ſingulares fuerint, &c. & ſi ex trib. examinatorib.
quilibet eorum vnum approbauerit, & alij duo ap-
probatum ab altero reprobauerint, accedente Epi-
ſcopo vni, vincat alios duos reprobãtes, ex quo ſunt
numero pares probantes, & reprobantes. Con-
gregatio reſpondit, non vincere, & neminem iſtorũ
videri approbatum. Secunda. Item, an idem dicen-
dum ſit, quando ſunt quinque examinatores, & qui-
libet eorum approbat vnum ex examinatis, & cęteri
quatuor reprobant approbatum ab altero, Epiſco-
po vni illorum accedente, ex quo vota ſunt ſingula-
ria, an iſte, cui accedit Epiſcopus, ſit præferendus, &
ſic vnus ex examinatoribus cum Epiſcopo vincat
alios quatuor reprobantes. Idem reſpondit Congre-
gatio. Tertia. Similiter, ſi vnus tantum compareret
ad ſe examinandum coram tribus examinatoribus,
vno illorum approbante, cæteris reprobantibus, an
illi accedere poſſit Epiſcopus. Reſpondit Congre-
gatio, non poſſe, & examinatum dici reprobatum.
Sed iuxta hoc ſuccedit difficultas, quando dican-
61 tur † vota ſingularia, vt Epiſcopus poſſit accedere,
quibus magis videbitur, ſuppoſito quod examinato
res debent eſſe tres ad minus, vt dictum eſt?
62 Reſpondetur, quod † cum ex tribus examinatori-
bus vnus approbat vnum, quem alter reprobat, &
alter non approbat, nec reprobat, tunc dicentur vo-
ta ſingularia, vt Epiſcopus poſſit accedere quibus
magis videbitur.
63 Vnde videtur † falſum, quod ait Petrus Ledeſma
ſup. quod ſi tres examinatores fuerint diuiſi in ſuis
votis, poteſt Epiſcopus, vel Vicarius accedere cui
voluerit, & ſi duo fuerint pro vna parte, & alius pro
alia, poteſt etiam Epiſcopus, vel Vicarius accedere
parti, cui voluerit, quod eſt omnino falſum, nam ſi
duo ſunt pro vna parte, & vnus pro alia, non ſunt
pares, nec ſingulares, &c.
64 Octauo apparet † ex d. declar. Toletana §. 6. debere
ſingulis annis in diœceſana ſynodo, quam etiam Ca
pitulum, ſeu Vicarius eius ſede vacãte facere poteſt,
deputari, & probari examinatores, ſaltem ſex qui
debẽt proponi, ſeu nominari ab Epiſcopo vel Vica-
rio, & a Synodo approbari, &c.
65 Ex quibus Epiſcopus, vel Vicarius debeat † ſal-
tem tres eligere, vt ſecum examen perficiant ad ſin-
gulas parochiales vacantes, quod eſt ſatis conforme
Concilio dicto cap. 18. verſ. examinatores. & notat
Ledeſma ſupra.
66 Vnde infertur, quod ſi pauciores † quàm ſex, puta
quatuor, vel quinque examinatores in ſynodo depu
tantur, non erit legitima deputatio, & conſequen-
ter examen & concurſus cum illis factum erit nul-
lum tanquam factum contra formam Concilij, vt
tenuit Rota in vna Foro Sempronien. parochialis
15. Ian. 1593. coram Domino Mantica, quam infra
adducam nu. 133.
67 Et aduertendum eſt, debere † deputari in ſynodo
vera, & formali, quæ eſt cõgregatio legitima, quam
facit Epiſcopus cum clericis ſibi ſubditis in ſua diœ
ceſi ad tractandum de his, quæ curæ paſtorali in-
cumbunt, & de expectantibus ad reformationem &
bonum regimen Epiſcopatus, vt per Boteum de Sy
nodo 1. p. nu. 5. & 3. in principio. per totum.
68 Vnde non ſufficeret † congregari clerum ad ef-
fectum ſolum nominandi examinatores & iudices
Synodales, prout audiui factum eſſe in hoc Epiſco-
patu Abulen. in quadam ſede vacante, tunc enim re
uera non deputantur in Synodo, & ſic examen, &
concurſus cum eis factus eſſet nullus.
69 Nono apparet † ex d. §. 6. quod ſi ex ſex examina-
toribus aliqui intra annum mortui fuerint, aut alias
abfuerint, tota facultas examinandi vna cum Epi-
ſcopo, vel Vicario, ad ſuperſtites ſpectabit eo anno
durante, etiamſi vnus tantum ſupereſſet, quod etiã
eſt conforme Concilio. d. verſic. examinatores. nam
Synodus diœceſana non debet niſi ſingulis annis
congregari, vt in cap. 2. ſeſſ. 24. de reformatione.
70 Sed ſtatim offert † ſe difficultas, quid ſi intra an-
num omnes mortui ſint, vel abfuerint? In qua dicẽ-
dum videbatur, Epiſcopum eo caſu poſſe per ſe ip-
ſum examinatores deputare, & nominare abſque ce
lebratione Synodi, quæ, vt dixi, non debet niſi ſin-
71 gulis annis celebrari. Nam † vbi forma præciſe ſerua
ri non poteſt, & impleri, ſufficit actum facere eo mo
do quo fieri poteſt, Aimon conſil. 12. nu. 2. & conſil.
177. nu. 5. cum alijs adductis per Tiraquell. de legi-
bus connubialibus. gloſſa 6. num. 6. 32. & 69. & Fla-
min. Pariſ. de reſignatione beneficiorum. lib. 7. q. 5.
nu. 19. & in deciſione Placentina parochialis coram
D. Lita. 26. Nouemb. 1539. infra adducta ſub nu. 90.
72 Verum cum † anno 1593. apud S. Congregatio-
nem Concil. propoſitum eſſet pro parte Epiſcopi
Ciuitaten. ſequens memoriale. In Epiſcopatu Ciui-
taten. fuerunt deputati examinatores Synodales,
iuxta S. Concilij formam, & intra annum faciendi
aliã ſynodum, omnes mortui ſunt, & ante finẽ anni,
quaſi in medio, parochialis vacauit, ſupplicatur de-
clarari an Epiſcopus ſolus illi prouidere poſſit, præ
cedẽte publico edicto cum examinatoribus nomi-
natis ab eo, qui tamen non ſint pauciores tribus. Sic
reſponſum eſt. Sanctiſſ. Dom. noſter Clem. VIII. de
creuit, hoc in futurum obſeruari, quando omnes
examinatores ſynodales intra annum eorum depu-
tationis mortui fuerint, nẽpe, vt Epiſcopus ex exa-
minatoribus

minatoribus antiquis synodalibus, si fuerint, subroget alios non pauciores num. 6. & si non steterint tot examintores synodales antiqui, qui ad hunc numerum ascendant, tunc Episcopus eligat illos, qui fuerint, ac alios suppleat de nouo, approbatos tamen à Capitulo, vsque ad numeri prædicti complementum: verum si nulli antiqui synodales examinatores superstites fuerint, tunc Episcopus omnes nouos examinatores probitate, ac scientia idoneos, qui à Capitulo probati sint, non pauciores præfato numero substituat, & veniente vacatione cuiuslibet Parochialis Ecclesiæ Episcopus debebit ea præfatis examinatoribus eligere tres, qui cum eo examen iuxta decretum Concilij cap. 18. sessione 24. perficiant, officium autem omnium prædictorum examinatorum synodalium subrogatorum expiret, cum primum aduenerit tempus nouæ synodi iuxta cap. 2. session. 24. celebrãdi. Hieronymus Cardin. Matthæius.

73 Apparet ea dicta declaratione † Toletana, §. 7. examinatores semel deputatos quorum officium nó expirare eum morte Episcopi, alias Sacra Congregatio censuit, & notat Petrus Ledesma supra, pro legitimis esse habendos, & durare etiam post annum suæ electionis, donec alij, seruata forma Concilij fuerint electi, dummodo sex superfint; at si pauciores superessent lapso anno, alios in loco mortuorum esse eligendos in synodo diœcesana, alias, qui superessent, pro legitimis non esse habendos. Quod est conforme Concilio dict. versic. examinatores. quod vult adesse sex saltem examinatores synodales, vt occurrente vacatione Parochialium, tres ex illis eligat Episcopus, vel Vicarius, qui cum eo examen perficiant. Et ita est intelligendum quod

74 dicit Ledesma supra. Et † intellige non solum alios in loco mortuorum esse tunc eligendos, sed etiam de nouo eligendos in synodo illos, qui superessent, vel alios loco eorum, vel saltem illos esse relinquendos pro examinatoribus, sicut antea, vt videntur relinqui, si solum in loco mortuorum alij eliguntur, ita, vt maneat numerus saltem sex examinatorum.

75 Vnde † etiam apparet contra decisionem Rotæ Foro Sempronien. infra adductam, nu. 133. non requiri pro forma, quod examinatores singulis annis deputentur in synodo, dummodo post annum, saltem sex remaneant.

76 Sed hic se offert † dubium, an idem sit in iudicibus synodalibus in terminis, Cap. 10. sess. 25. de reformat. vbi Concilium statuit in singulis Concilijs prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas designari, vt præter Ordinarios, ijs causæ delegandæ committantur, & si aliquem interim ea designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loci cum cõsilio Capituli, aliũ in eius locum vsque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum, ita vt habeat quæque diœcesis quatuor saltem iudices synodales, quibus causæ à quolibet Nuncio, vel Legato, atque etiam à Sede Apostolica committantur, &c. an si tot non adessent, alij essent legitimi iudices synodales?

77 In quo dicendum videtur, tunc rectè posse à Nuncio, vel Legato causas alijs committi, eum non adsit numerus à Concilio requisitus, quamuis si committantur iudicibus synodalibus, rectè etiam possit rescriptum illis præsentari, quia verum est, esse in synodo deputatos, nec est prohibitum, causas illis committi, cum alias habeant etiam qualitates, iuxta c. sta tutum, de rescript. in 6.

78 Ex quibus colligitur, † Episcopum, seu Capitulum sede vacante in locum examinatorum defunctorum, vel absentium alios deputare non posse, nec intra annum, nisi omnes deficiant, vt dictum est, num. 70. & sequen. nec post annum etiamsi omnes deficiant.

79 Quamuis iudicibus † in Synodo prouinciali, vel diœcesana designatis, iuxta dictum cap. 10. session. 25. si aliquem interim ex designatis mori contigerit, datur ibi facultas Ordinario ad substituendum cum consilio Capituli alium in eius locum, vsque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Syno-

80 dum. Quæ † tamen facultas substituendi videtur solum intelligenda, quando nondum aduenit tempus faciendæ Synodi, & transibit in Capitulum sede vacante.

81 Et ita inter alia † respõdit Sacra Congregatio Concilij Episcopo Segobien. 11. Iulij 1590. ad 14. an deficientib. examinatorib. synodalibus, vel ipsis impeditis, Episcopus, vel Capitulum sede vacante alios possit creare, donec synodus habeatur; censuit ita non posse.

82 Et Episcopo Placentino sic † responsum est, Illustriss. & Reuerend. Domini post S. Concilij Tridentini publicationem fuit in Episcopatu Placentino prouinciæ Compostellanæ diœcesana Sinodus cogregata de anno 1566. per Episcopum pro tempore existentem, qui in ea synodales examinatores elegit quorum interuentu & concursu seruato Parochiales pro tempore vacantes, iuxta formam S. Concilij prouisæ fuerunt fere vsq; ad annum 1581. vacãte autem quadam Parochiali eodem anno 1581. post eius vacationem nouus Episcopus accepit possessionem Episcopatus, qui vnum synodalem tantum in diœcesi viuum inuenit, reliquis præmortuis, & alio in remotis agente. Et cum in hac S. Congregatione non semel responsum sit, prouisionem parochialium sine concursu, & synodalibus non valere, maxime, in ea diœcesi, vbi Concilium publicatum, & receptum est, & synodus diœcesana iam congregata, formaq; Concilij in prouisione Parochialium obseruata, si post lapsũ annũ Congregandi synodum non fuerit congregata, nec examinatores synodales electi, & dictus modernus Episcopus hoc considerato synodum congregauit, & cum examinatoribus ibi deputatis prouidit, humiliter supplicatur pro parte Episcopi Placentini sequentia declarari. Primum, an ad prouisionẽ d. Parochialis necesse fuerit, d. Episcopo Synodũ congregare, & examinatores eligere, & cũ illis in concursu parochialẽ prouidere, vt fecit. Secũ dum, an si non fecisset, sed iudices nominasset, vel cũ solo illo viuente concursum, & examen faceret, an prouisio valeret; nam hoc non solet S. Congregatio admittere, nisi quando tempus congregandi synodum nondũ aduenit, vel vbi post S. Concil. nulla fuerat Synodus congregata, quod cessat in casu nostro. Resp. Perillustriss. & Reuerend. Dn. vti fratri Episcopo Placentino, Perillustr. & Reuerend. Dn. vti frater ad duas dubitationes, quæ Amplitudinis tuæ nomine per libellũ his literis adiunctũ proposita fuerunt Cõgregationi Illustr. Cardinaliũ Trid. Concil. interpretũ id responsum datũ fuit, videlicet, ad primam vtiq; necesse fuisse, ad alterã minime quidẽ valuisse. Hæc fuit de vtroq; proposito ipsorũ Cardinalium sententia, qui Amplitudini tuæ omnia prospera & salutaria à Domino precantur, Romæ, die 28. Apr. 1593. Amplitudinis tuę perillustris & Reuerẽdissimæ vti frater, Hieronymus Cardin. Matthæius.

83 Et ita etiam in † vna Toletana sic responsum est, Illustr. & Reuerendiss. Do. supplicatur Illustriss. & Reuerendiss.

uerendiss. DD. vestris ad effectum videndi, si prouisiones factę de parochialib. præuio infrascripto examine & concursu teneant, vel potius sint nullæ, & ad sedem Apostolicam deuolutæ, stantib. trib. examinatoribus, vel plurib. synodalib. in vltima Synodo ob annis 14. vel circiter celebrata deputatis, & stante obseruantia d. Synodi vltimæ in illa diœcesi fuit factum examen, & concursus cuiusdã parochialis ab alijs examinatorib. ab Ordinario vel eius Vicario deputatis, non interueniente in d. examine, ni si vno dictorum examinatorum synodalium in d. Synodo deputatorum. Quæritur, an dictum examẽ & concursus factus fuerit cõtra formam Conc. Triden. ac proinde prouisio d. parochialis taliter ab Ordinario facta fuit nulla, & sedi Apostolicæ reseruata? Congregatio Concilij censuit esse nullam collationem, & ex constitutione S. memoriæ Pij V. sedi Apostolicæ reseruatam esse. Hier. Card. Mattheius.

84 Et in vna † Safenat. sic respõsum est. Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini, ex parte Capituli Safenaten. supplicatur Illustrissimis & Reuerendissimis Domin. vestris sequens dubium declarari, super ca. 18 sess. 24. Concilij Trid. quæritur, an ex sex, vel plu ribus examinatoribus synodalibus in vltima Synodo deputatis, vno, vel duob. tantum stantibus, deficientibus reliquis, concursus facti pro parochialib. prouidendis, illo vno, vel duobus illis non interuenientibus sed alijs examinatoribus ab Ordinario ex tra Synodum deputatis, sint contra formam Concilij Tridentini, & prouisiones dictarum parochialium ab Ordinario taliter factæ sint nullæ, & Sedi Apostolicæ reseruatæ? Congregatio Concilij censuit, huiusmodi prouisiones veluti factas, non seruata forma Concilij, esse nullas, & collationem earum Parochialium esse ex cõstitutione sanctæ memoriæ Pij V. Sedi Apostolicæ reseruatam, 1596. Hieron. Card. Mattheius.

85 Nam in istis † duabus declarationibus Toletan. & Safenaten. non ex eo solum, sic responsum est, quod non interuenerunt examinatores synodales stantes, post annum enim non stantibus saltem sex, illi non erant legitimi, vt supra dictum est, sed ex eo præcipue, quod Ordinarius non potest examinatores deputare absque Synodo.

86 Quamuis Rota in vna Litteren. Archipresbyteratus, 6. Iunij, 1582. coram Domino Blanchetto, & in Placentina Parochialis de Malpartida, 20. Decembris. 1585. coram D. Pamphilio, adducta parte seq. cap. 2. nu. 23. Et in eadem coram D. Lita, 29. Nouembris 1593. Et in vna Pampilonen. de Munnain, 23. Ian. 1591. coram D. Bubalo, & 29. April. eod. anno coram D. Pamphilio tenuerit, deficientibus examinatoribus in Synodo deputatis, posse Episcopũ deputare examinatores absque celebratione synodi vt in decisionib. seqq.

87 Litteren. † Archipresbyteratus 6. Iunij, 1582. coram D. Blanchetto. Dubitaui in causa Litteren. Archipresbyteratus, an Institutio Ferdinandi sit rite & recte facta, & Domini 6. Iunij, 1582. dixerunt, institutioni Ferdinandi obstare nonnulla deducta per Decium, quod fuerit ipse examinatus ab examinatoribus non deputatis in synodo diœcesana, cum synodus non fuerit facta, non vitiat institutionem, vbi enim forma seruari non potest, sufficit actum facere eo modo, quo fieri potest, Aymon consil. 177. num. 5. & cap. 12. num. 2. Et placuit simile deductum ex DD. in l. turpia. §. 1. ff. de lega. 1. quod statutum mandans mulieres debere contrahere cum consensu cõsanguineorum, intelligitur, quatenus adsint in loco contractus. Secundum obiectũ pariter reiecerunt circa citationem personalem Decij, cum ipse comparuerit die 12. Septembris, & asserat ad suã notitiam deuenisse edictum Episcopi, ex quo comparuit, tollitur omnis defectus. Quo vero ad tertium, videlicet, quod examen fuerit factũ extra terminum in edicto præfixum, Domini dixerunt, quod si in beneficijs de iure patronatus, quando plures sunt nominati, non requiritur examen per concursum, defectus iste non obstat, quia per examen & approbationem nullum infertur præiudicium; si autem requiritur, Domini inclinabant pro nullitate: quomodo autem Concilium hoc casu veniat intelligendum, cum Rota non possit illud interpretari sine commisione speciali, consulant Illustriss. D. Cardinalem Carrafam, addiderunt tamen, quod in institutione Ferdinandi veniebat citandus Decius, nisi sibi obstet protestatio, quod nolebat cõparere coram ipso, quod pendet à iustitia causæ recusationis, de qua erit particulariter discutiendũ. Quatenus tamen dicta institutio ex prædictis non subsisteret, Domini censebant, non esse ex hoc extinctum ius ex præsentatione Ferdin. acquisitum, sed locum esse nouo concursui.

Pampilonen. Parochialis de Munnain, 13. Ianu. 1591. coram D. Bubalo.

88 VNa † tantum parte informante proposui dubium in hac causa, an sententia de partibus lata in fauorem D. Andreæ de Luquin, sit confirmanda, vel infirmanda, & Domini dixerunt, sententiam esse confirmandam, quia cum duo concurrant ad huiusmodi parochialem, nempe, Andreas, & Mar. de Torres, & Andreas fuerit repertus idoneus, & approbatus ab examinatorib⁹ deputatis ab Episcopo, & Martinus fuerit declaratus per eosdem examinatores inhabilis, iuste protulit sententiam Ordinarius ad fauorem Andreæ, declarando, illum esse instituẽdum. Quæ sententia est conformis dispositioni S. Concil. Trid. c. 18. sess. 24. Nec refert, quod Martinus fuerit præsentatus à maiori parte patronorum, quoniã hoc casu quando præsentatus à minori parte est habilis, & idoneus, præfertur inhabili, præsentato à maiori parte c. dudum, el primiero, de electio. vbi Abb. vlt. notabili. Rochus de Curte de iure patr. verb. honorificum. q. 16. n 47. Lamb. eo. tr. lib. 2. p. 3. q. 4. art. 5. nu. 2. ea ratione, quia præsentatio facta de inhabili est nulla. Minus obstat, quod examinatores non sint deputati in Synodo diœcesana, prout requirit Concilium Trid. quia non existentib. examinatoribus deputatis in Synodo sufficiunt examinatores deputati per Ordinarium, vt fuit resolutum in pluribus causis à S. Congregatione S. Cõcilij Trid. & Domini hoc firmarunt in causa Litteren. Archipresbyteratus coram R. P. D. Blanchetto, 6. Iunij, 1582. Reseruarunt Domini videndum, an stante appellatione interposita per Martinum à dicta sententia, ipse sit admittendus ad nouum examen.

89 *In eadem † 29. Aprilis, 1591. coram D. Pamphilio.*

DOmini steterunt in resolutis corã bonæ mem. D. Bubalo, nõ obstantib. dipositionib. testiũ de nouo examinatorũ, qui licet dicant in Synodo conuocata de ann. 1587. per quẽdã Petrũ de la Fuẽte prę decessorem moderni Episcopi fuisse nominatos sex exa-

examinatores, subdunt tamen, quod propter contradictiones & appellationes Capituli, & clericorũ Ecclesiæ Pampilonensis, Synodus non fuit cõclusa, nec perfecta, vnde sequitur, quod dicti examinatores nõ censeãtur Synodales, ita quod eorum prætermissio vitiet examen, cum in condendis constitutionib. in Synodo diœcesana necessario requiratur consiliũ Capituli. cap. quanto. & ibi Hostiensis de ijs, quæ fiunt a Prelatis, Archidiacon. & Geminiam. in summa. dist. 18. Abbas in c. cũ consuetudinis. nu. 5. de consuetudin. Decius in c. cum omnes. 2. lect. col. 3. de constitut. cum alijs per Henriq. Botteum, Trid. Synodo, part. 3. num. 137. qui testatur de communi, & tenuit Rota sub die 30. Martij anni præteriti in causa Hispal. Synodi coram bo. mem. D. Bubalo, quod eo magis videtur admittendum in hoc casu, quia vt ijdem testes asserunt, obseruantia non recepit tales examinatores pro Synodalibus, sed tam præfatus quondã Petrus de la Fuente, quam etiam modernus Episcopus semper nominarunt examinatores. leg. illud. vbi Bald. de excusation. tutor. Decius consi. 344. num. 2. Et tales nominati semper fuerũt habiti, & tenti pro valide deputatis, ad l. Barbarius. ff. de Offic. Prætor. quod etiam videtur admisisse ipse Martinus, qui acquieuit huiusmodi deputationi, & passus est se ab illis examinari, absque eo quod nunquã allegauerit, illos non esse synodales, & maxime, quia ex tribus examinatoribus adhibitis in approbatione Andreę duo fuerũt nominati in Synodo, alius nõ bene probatur quod non fuit nominatus: immo primus testis dicit se credere fuisse Synodalem, & non bene probatur, quod de tempore examinis alij essent in rerum natura, vt deducitur per informantes pro Andrea.

90 *Placentina ✠ parochialis de Malpartida 29. Nouem. 1593. coram D. Lita.*

PRæsupposito quod in diœcesi Placentina fuit Synodus celebrata de anno 1566. post S. Concilij Tridẽtini publicationem, in qua fuerunt nominati tredecim examinatores synodales, eo quod de tempore vacationis parochialis de Malpartida, omnes illi obierant præter vnũ, & quod a dicto anno 1566. vsque ad idem tempus anni 1582. nunquam fuerat alia Synodus celebrata, fuit dubitatum, an tunc Episcopus ad effectum prouidendi de parochiali, de qua agitur, & alijs potuisset deputare nouos examinatores absque celebratione Synodi, & conclusum fuit, eũ potuisse. Primũ quia cũ eo tẽpore non adessent examinatores synodales, de quib. loquitur Sacrum Concil. Tri. sess. 24. c. 18. de refor. potuit Episcopus non obseruata forma Concilij prouidere, nam vbi forma a lege inducta nõ potest pręcise impleri, tunc illa remittitur, & actus aliter factus sustinetur, Roman. cons. 431. nu. 5. cum alijs adductis per Aymonem cons. 177. num. 1. & Tiraquell. de legib. connubial. gl. 6. & nu. 6. & 32. & 69. Rolan. cons. 81. nu. 25. & seq. lib. 1. & cons. 43. nu. 36. lib. 2. & cons. 30. nu. 3. lib. 3. & Alciat. in l. 1. nu. 41. de liber. & posth. Concilium enim loquitur cum præsupposito, quod examinatores synodales existant; ergo cessante hoc præsupposito, cessat eius dispositio, vt notatur in l. Emancipa. C. de seru. fug. & ibi Fulg. & Salic. nu. 3. Decius cons. 201. nu. 2. & Rui. cons. 55. in fin. lib. 3. & cons. 83. nu. 5. lib. 5. & Soc. iun. cons. 154. nu. 22. lib. 3. Secundo, quia quando constitutio inducit nouam formam, & illa de facto non potest obseruari, veluti, quia non adsunt personæ, vel qualitates requisitæ sufficit, quod actus fiat eo modo, quo prius fieri poterat. cap. quia propter. & ibi Abbas nu. 12. de elect. Idem Abb. post Ioannem Andream in consil. 25. nu. 12. lib. 2. & in cons. 1. num. 11. de elect. Aymon cons. 12. nu. 2. cum seq. Quare Episcopus, qui cum synodalibus examinatoribus, qui nondum erant deputati, non potuit de parochialibus, vt Cõcilium disponit, prouidere, potuit per seipsum examinatores deputare, sicut ante Concilium hoc ei permissum fuit, vt in c. accepimus. & ibi gloss. verb. examinari. de ætate & qualitate. quod eo facilius Dominis placuit esse recipiendum, quia in casu proposito Episcopus, qui intra tempus constitutionis non prouidit de parochiali, vult se excusare a deuolutione, vt ius habeat conferendi: vnde non potest ad commodum cedere, quod debet in pœnam potius retorqueri. cap. & si necesse. de donation. inter virum. atque ita ex sua negligentia non debet Episcopus commodum reportare, nõ enim negligentibus subuenitur, sed necessitate rerum impeditis. l. non enim negligent. ff. ex quib. cau. maio. nam cum adhuc ipse esset intra annum sibi cõstitutum ad Synodum faciendã, potuit, vel extra Synodum examinatores deputare, vt dictum est, vel saltem si eos non deputauit, potest ei negligentia imputari, quia erat in eius potestate Synodũ intra sex mẽses perficere, & ideo impedimentũ, quod potuit adhibita diligentia remouere, eum non excusat. l. sed si per prætorẽ. §. hæc clausula. sed nõ ad eos. ff. ex quib. caus. maiores. glo. in c. quia diuersitatem. verb. suspensionis. ibi: Et hoc, quod tempus illud nõ currit. de concess. Præbend. Barto. in l. quib. dieb. in princ. & ibid. Soc. n. 3. de cond. & demonst. Ruin. cons. 15. n. 5. li. 4. Et hanc opinionem communẽ dicit Socin. iun. cõs. 76. n. 79. & 80. lib. 2. & ex his ad ea, quæ obijciuntur, colligitur respõsio. Neq; obstat decretũ irritans Concilij, quia fuit a Dominis responsum, illud tanquam accessorium esse intelligendum, secundum ea, quæ sunt disposita. Puteus decis. 309. num. 2. & seq. lib. 1. Cassad. decis. 10. nu. 4. super regulis Cancel. Nec etiam obstat, quod Episcopus nõ potuerit ante celebrationem Synodi prouidere de Ecclesijs parochialib. propter defectum examinatorum synodalium, quia satis est, eum potuisse examinatores deputare. Nec nostrũ dicitur esse impedimentũ, quod ex culpa propria procedit, c. 1. de ætat. & quali. Gem. cons. 42. n. 12. & seq. cõs. 42. nu. 1. vers. & ex prædictis apparet. Neq; ad rẽ pertinet, qđ ad excusandũ Episcopũ etiã deductum est, sex tantum dies fuisse elapsos post semestre præstitutũ Ordinarijs ad cõferendum Ecclesias parochiales ex constitutione fel. record. Pij V. quæ est in ordine 32. Quia Domini dixerunt, tempus constitutionis ad vnguem obseruari oportere. l. scire oportet. §. quando autem est, ibi, non aliter audietur, quã constitutum tempus. ff. de excusat. tut. & notat Feli. in c. cum dilecta. nu. 6. de rescrip. & Curt. Iun. cons. 66. nu. 4. & Rui. in cons. 144. nu. 6. lib. 4.

91 Et idem etiam † tenuit Rota in vna Volater. parochialis, 20. Maij, 1591. coram D. Gipsio. vbi fuit resolutum propter erroneam expressionem factam in edicto; quod parochialis erat reseruata, non esse locum reseruationi, nec constitutioni Pij V. quia talis expressio tanquam non necessaria, non vitiat. l. testiũ. C. de test. Et qui impugnat prouisionẽ Ordinarij; quia non fuit factus concursus corã examinatoribus synodalibus, quemadmodum fieri debere in edicto dicebatur, debere ostendere, cum sit fundamẽtum suæ intentionis, tunc temporis affuisse examinatores deputatos in Synodo, & in locum examinatorum Synodalium defunctorum potuisse Episcopum examinatores deputare, probari; tum ex Epi-

stola

stola Cardinal. Carrafæ, tum ex decisionibus Rota in similibus causis factis, præsertim, in Pampilonen. Parochialis, 28. Aprilis præteriti coram Domino Pamphilio.

92 Sed magis conformis † Concilio videtur sententia S. Congregationis, nam lapso anno, defectus examinatorum contingit culpa ipsius Episcopi non facientis synodum, in qua illi deputentur, vt disponit S. Concilium in d. cap. 2. & in d. cap. 18. verb. examinatores. & sic defectus iste copula sua & negligentia contingens, non excusat eum ab obseruatione formæ, & sic cessat ratio Rotæ, facit regula. l. in iure ciuili. ff. de reg. iuris. & l. iure ciuili. ff. de condition. & demonstrationib. & l. in executione. §. fin. de verbor. obligationib. & quæ dicuntur infra 11. p. cap. 3. nu. 36. & ita tenet Azeuedo cons. 9. à num. 31. vbi loquitur in cap. sede vacan.

93 Quod procedit etiam si Episcopus † de nouo veniat ad Episcopatum, vt in causę dictę causæ Placentinæ, nam si annus celebrandæ Synodi est elapsus, statim sibi currit tempus eam celebrãdi, annus enim faciendi synodi non currit à tempore captæ possessionis Episcopatus, vt videtur in dicta decis. Placentina coram Lita, sed ab vltima Synodo, vt clare patet ex decreto Concilij d. cap. 2. & d. cap. 18. versic. examinatores.

94 Sententia tamen Rotę † posset procedere in terminis dictarũ decisionum Litteren. quam sequitur Flamin. Paris. d. lib. 7. q. 5. nu. 20. & Pampilonen. nempe, in beneficijs iurispatronatus laicorum, à quibus præsentati, si non sunt examinatores synodales, poterũt examinari coram alijs ab Ordinario deputatis, ex d. ratione Rotæ, quod vbi forma à lege inducta præcise seruari & impleri non potest, sufficit actum facere eo modo, quo fieri potest, & culpa, & negligentia Episcopi in non faciendo Synodum, non debet nocere patronis, & Præsentatis ab eis.

95 Pro quo facit † alias resolutio Rotæ in vna Casalen. Parochialis 9. Nouem. 1597. coram D. Seraph.
☞ in qua fuit resolutum, quod licet institutio Parochialis fuit nulla ob non seruatam formam Concilij Tridentini. sess. 24. c. 18. vt in specie censuit Congreatio Concil. tamen præsentatio facta per patronos in tẽpore fuit valida, & per illam quæsitum præsentato ius ad rem considerabile, quod censetur præseruatũ per clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitũ, vt fuit resolutum in causa Astoricen. Archidiaconatus coram Sanctissimo, & ideo potuit Rota instituere illum præsentatum, seruatis seruandis per Clem. auditor, de rescript. nec d. præsentatio annullatur per cõstitutionem Pij V. super collatione parochialium, quia Bulla, quæ venit in executionem Concilij, loquitur retentis ijsdem terminis, & sic in prouisionib. Episcoporũ, & aliorũ inferũ Ordinariorũ & non de patronis præsentantibus; nec debet culpa Episcopi patronis nocere, vt fuit alias resolutũ corã D. Robusterio. Facit c. si confirmationes. vbi Dd. de elect. in 6. Neq; obstare, quod ille se ingesserit in administratione ante validã institutionẽ, & sic inciderit in c. auaritiæ. de elect. in 6. quia cũ esset in possessione vigore institutionis Ordinarij, cessat pœna illius cùm ratione bonæ fidei, tũ etiam, quia in materia pœnali quælibet causa colorata excusat, Decius cons. 452. nu. 12. Aymon 18. nu. 9. & in terminis nostris gl. in c. si. vers. inanes. de elect. in 6.

96 Facit etiam quod in † literis resignationum Parochialium in forma dignum dici solet iuxta Constitutionem Pij V. 162. quod examen fiat adhibitis examinatorib. synodalibus, si illic sint, vt esse debent, alioquin ab ipso Ordinario nominandis.

97 Quo casu est difficultas, † an si illic sint examinatores, qui habentur pro synodalib. tamen nõ sunt legitimi, vt quia sunt deputati in genere, vel non sunt sex, &c. & coram illis tanquam synodalib. fiat examen in forma dignum, sit validũ. Et videtur, quod sic, nam cum Ordinarius tunc posset illos eligere, seu nominare, valebit examẽ factum coram illis, saltem
98 tanqum electi ab Ordinario. Contrarium † tamen verius videtur, nam examen fit cum illis tanquam synodalib. & non tanquam electis ad illud ab Ordinario, & sic intrat reg. c. cũ super de offic. deleg. quod potui, nolui, & quod volui, non potui.

99 Secundo apparet † ex d. declar. Tolet. §. 8. examen, & approbationem in concursu requiri semper pro forma ad singulas parochiales, quod est satis conforme d. decr. Concil. c. 18. & constit. Pij V. vbi adest decretum irritans, quod formam inducit, Bart. & alij in l. non dubium. C. de legib. & infra dub. 15. Facit
100 etiam 1. declarat. Congreg. sup. adducta, nu. 37. & †
☞ alia quæ sic ait: An satis sit, eum, quẽ Episcopus idoneum iudicat, proponere examinandũ absq; alio cõcursu. Resp. Congr. non esse satis, immo ex decr. Cõcil. teneri Episcopum plures nominare examinatorib. & alios etiã ab alijs nominatos admittere sicq; examen per cõcursum omnino facere, prout ex Bulla Pij V. statuitur, exceptis illis casib. in quib. ex præsenti decreto, vers. si tamen. adeo permittitur, posse ommitti examen per concursum, si Episcopus pro sua conscientia cum consilio deputatorũ ita expedire arbitrabitur. Vnde apparet, parochiales vacantes per assecutionẽ aliarũ, & resultantes ex alio cõcursu non posse absq; nouo cõcursu & examine prouideri approbatis in præcedenti cõcursu, quãuis in Archiepiscopatu Toletano secus fiat, vt mihi relatum est.

101 Vnde etiam apparet falsa † sentẽtia Zerolæ in praxi Episcopali, 2. p. verb. parochia. §. 1. dicentis, quod approbatus alias ad parochialem non debet examinari quoad literaturam, si cõcurrat solus, licet secus. si alij concurrant, & circa mores.

102 Vnde etiam ista forma † omitti non potest etiamsi Episcopus velit parochialem conferre personę quãtũcũq; & notorie doctę, idoneę & benemeritę, Fusc. de visitat. lib. 2. c. 5. num. 10. Cenedo in collectan. 15. ad decretum. nu. 5. Flam. Paris. de resignat. lib. 8. q. 9. à nu. 83. & Zecchus d. nu. 6. & dictum est sup. 6. p. ca. 2. à num. 265.

103 Vnde etiam eadem † Congregatio Concilij cẽsuit
☞ quod Episcopus vacante Ecclesia parochiali debet seruare formam examinis per concursum, licet velit, eam Vicario conferre. Et alias, quod Doctor, siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico etiam in publica Vniuersitate graduatus, nõ excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali. Et tradit Fla. Paris. d. lib. 8. q. 9. nu. 8. & 91. & Zecchus supra, Zerola d. 2. p. verb Doctor. §. 1. & Marc. Anton. Genuen. in praxi Arciepiscopali Curiæ Neapolitanæ, cap. 65. num. 1. ad finem. & post hæc Gonçalez gloss. 4. à num. 90. & Prosper de August. in additione ad summam Bullarij Quarantæ verb. parochialium benefitiorum collatio. quæst. 1. & Lessius de iustit. & iure. lib. 2. cap. 34. num. 82.
104 ra. Apparet † ex d. declar. Tolet. §. 9. & Concil. d. 18. versic. peracto. requiri pro forma, quod examinatores renuncient quotquot idonei reperti fuerint, vt habetur etiam in declaratione Abulen. supra adducta 5. p. c. 7. nu. 1. ad 3. in alia Abulen. supra adducta d. 5. p. cap. 8. sub num. 87. ad 7. & in alia Abulen. infra adducenda sub n. 295. ad 4. & in alia declaratione

super

super d.c.18. quæ sic ait: Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renunciare Episcopo, quos idoneos repererint.

105 Et debent facere†relationem, & approbationem de omnib. non solum quoad literaturam, seu scientiam, sed etiam quoad clericatum, seu ordinem, ætatem legitimitatem, mores, &c. vt in d. vers. Peracto deinde examine renuncientur, quotcunq; ab his idonei iudicati fuerint ætate, morib. doctrina, prudētia, & alijs reb. ad vacantem Ecclesiam gubernandā opportunis. & notat P. Ledesma sup. quidquid velit Zerola, qui confuse loquitur, vt solet 1.p. verb. parochia.§.2. dub.10. de quo dictum est sup.6.p.c.2. num. 236. vbi ad hoc adduxi declarationes S.Congreg. & alia quæ sunt videnda.

106 Vnde videntur†peccare mortaliter examinatores facientes relationem, & approbationem solū quoad literaturam, etiamsi Episcopus ita velit, quia nō adimplent, nec faciunt suum officium vt debent.

107 Et circa modum†dandi vota est quædam declaratio S.Cōg.d.c.18. quę sic ait: Licet Concil. nō expresserit, an vota examinatorum palam, aut secrete fieri debeant, magis tamen expedit, vt examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde notario iubeāt, vt in actis suis simpliciter scribat Titiū, approbatū idoneum, Seiū vero reprobatum, vt Romæ fit.

108 Tertiodecimo apparet ex d.§. quod ex approbatis & renūciatis per examinatores solus Episcopus, vel Vicarius, & non ipsi examinatores, debēt eligere magis idoneum, vt in declarat. Abul. supra cit. n.104. & in alia declar. super d.c.18. quæ sic ait: Item censuit Congr. non spectare ad examinatores, sed ad Episcopum eligere ex approbatis magis idoneū. Et in alia Perusi. & Barchin. quæ sic ait: Sciendū, quod aliqui examinatores prętēdebāt, ad eos spectare magis idoneū eligere, & ita de facto plures fuerunt prouisi, quib. ex gratia Sanctissimus mandauit, vt expediret nouas prouisiones. Et in alia Paduana, quæ sic ait. Per hoc decretum nulla vnquā facultas data est examinatorib. in electione magis idonei ad ei beneficiū conferendum, sed ea ad solum Episcopum spectat.

109 Vnde ex approbatis†Episcopus suo iudicio, & nō ex votorum calculo, numero & collectione potest eligere, & debet eum, qui sibi magis idoneus videatur, vt alias censuit S. Congregatio super dictum ca. 10. his verbis: Singuli examinatores possunt & debent dare vota super qualitate cuiuslibet examinati ex forma. vers. transacto. & Episcopus non ex collectione horum votorū debet eligere, sed ex vers. peracto examinatores debēt solum renunciare duos, vel tres, verbi gratia examinatos idoneos, deinde Episcopus absq; votorum calculo, sed suo iudicio eligere debet digniorem. Alia. An si plurib. examinatis aliqui vltra dimidiam vocum fuerint consequuti, & sic approbati, & vnus omnia suffragia prospera reportauit, Episcopus facta per examinatores relatione possit, postposito illo, in quē omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui vltra dimidiam partē vocum habuerint, cum omnes approbati dicantur. Respondit Congregatio posse.

110 Potuerunt tamē†examinatores priuatim, præsertim, Episcopo petēte, renunciare quis sit magis idoneus, & ita cessat difficultas, quæ contra dicta se offerebat quomodo Episcopus intelliget, quem ex approbatis debeat eligere, vti magis idoneum, præsertim, literatura, si examinatores non debent renunciare, quis sit magis idoneus: nam nisi Episcopo id alias cōstet, poterit & debebit priuatim se informare de hoc ab ipsis examinatorib. & alias, si nolit scire quis sit dignior, sed solum, qui sint digni, peccat mortaliter, vt per Medinam, & Fr. Ludouicum Lop. infra citandos. nu.112.

111 Et sic procedit sequens†declar. S. Congr. Approbantib. licet examinatorib. aliquē tanquā magis idoneū in scienna, cuius tamē mores ignorantur, & habentib. alium non tam doctum sed ab eis cognitum & approbatum in morib. hic vltimus est præferendus. Cui consonat alia, quæ sic ait: Pręferēdus est minus doctus modo idoneus, quando eius mores sunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur. Quam adducit Gonçalez gl.4. nu.112.

112 Quamuis†Zerola d.§.2. in principio. & in dubio velit ad examinatores spectare, renunciare, quis sit magis idoneus. Et quamuis Bart. Medina in summ. lib.1. cap.14.§.32. & cum eo F. Ludouic. Lop. instructo. conf.1. tom. cap.127. dicunt, quod examinatores ab Episcopo, vel Vicario, quibus beneficia prouidere incumbat, accersiti tenentur significare, & subscribere, quis sit dignus, & quis dignior, alias peccant mortaliter, & c. & Pet. Nauar. de resti. lib.2. ca.2. nu. 187. inquit, examinatores synodales teneri ex officio & iustitia commutatiua meliorē iudicare, &c. Quā etiam sententiam, quod examinatores ex officio teneātur nominare non solum dignos, sed etiā digniores, alias peccent grauissime, dicit probabiliorem P. Ledesma d. tract.7. c.1.7. concl.13. diffic. nostram dicens probabilem, quæ tamen est certa ex Concilio, & dictis declarationibus.

113 Nec obstat†dicta constitutio Pij V. in qua principaliter fundatur Ledesma dicēs, quod si examinatores iuridice non nominant digniorem, sed solum dignos nunquam poterit esse locus appellationi, de qua ibi, ab electione digni, quā facit Episcopus, omisso digniori, quia nunquam poterit constare, quod Episcopus elegit dignum, omisso digniori. Respondetur enim, quod id non debet constare ex actis primæ instantiæ, nec ex examine facto coram Episcopo, sed ex examine faciendo coram iudice appellationis, & eius examinatorib. vt expresse dicit d. constitutio.

114 Nec contrarium†tenet Zecchus de repub. Eccl. d. c.28. de parocho. nu.7. in princip. qui ait, quod peracto examine renuncietur, qui magis idonei, scientia moribus, & ætate ad Ecclesiam regendam per fabas secretas, albas, nigras, fuerint iudicati, ex quib. Episcopus eliget, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, &c. Nā magis idoneos videtur intelligere, respectu eorum, qui non sunt idonei: quod patet, nam per fabas votatur circa approbationem vel reprobationē vniuscuiusq; examinati per famam albam, approbando, & per nigram rebrobando.

115 Apparet ex d. declaratione † Tolet. §. 10. ibi, Ad quem collatio parochialis spectabit. & §.12. in fin. ibi: Donec parochialis fuerit à Sede Apostolica collata magis idoneo, congregationē sentire, quod Capitulum sede vacante, etiam stante Concilio nō possit facere collationem parochialium in quocunque mense vacarent, etiam seclusa reseruatione beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante, quæ tēpore factæ d. declarationis non stabat. Quamuis ad illa verba, Ad quem collatio parochialis spectabit, posset responderi, quod intelligerentur, id est, si & quatenus ad eum collatio parochialis spectabit, ad l. Stichus, qui meus erit. ff. de legat.1.

116 Ad quod etiam†facit alia declaratio super d. cap. 18. quæ sic ait: Datarius testatur Papā prouidere de beneficijs vacantibus in mensibus non reseruatis, sede Episcopali vacante, licet de his nulla habeatur,

L relatio

relatio reseruationis, vel in corpore iuris, vel in extrauagantib. vel in regulis. Quam declarationẽ videtur allegare Emman. Sa verb. Capitulum, nu. 1. dum ait, quod Capitulum sede vacante non confert beneficia, id enim Papæ est reseruatum secundum declarationem Congregationis Cõcilij, de quo diximus sup. 5. p. c. 7. a nu. 79. vbi vide.

§. I. *De alijs Dubijs.*

SVMMARIA.

An Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursum ad Parochiales, & ex approbatis digniorem eligere. Resoluitur affirmatiue, num. 117. Quod procedit etiam vbi esset locus gratificationi inter plures approbatos, æque idoneos. Nec per Concilium id tollitur, etiamsi Episcopus non sit impeditus. nu. 119. Non tamen poterit Vicarius absq; speciali mandato facere collationem parochialium magis idoneo electo. nu. 120.

An concursus possit fieri ab inferioribus Episcopo, habentibus ius conferendi, a nu. 121. resoluitur negatiue, & adducuntur declarationes S. Congreg. & Decretum Concilij prouincialis Mediolan. 5. & nu. 125. allegantur decisiones Rotæ, per quod tamen non tollitur præuentio inferiori competẽs in collatione, num. 126.

Deputatio etiam Vicarij spectat ad Episcopum, seu Vicarium eius in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum, numero 127. & in locis exemptis Vicarij electio ad eum spectat, ad quem spectat concursus ex Sacra Congregatione, num. 128.

Limitatur prædicta resolutio, nisi inferior Episcopo sit nullius diœcesis, habens proprium & distinctum territorium, & omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, & ius cõgregandi synodum, à nu. 129. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, & decisiones, & resolutio Rotæ id tenentis. Et idem videtur inferiori exempto, licet non sit nullius diœcesis, habente tamen proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem priuatiue, & ius congregandi Synodum, numer. 136. & num. sequent. adducitur declaratio Sacræ Congregationis. Et ita est intelligendum, quod dicit Ledesma relatus. num. 138.

Eo ipso quod quis habet iurisdictionem quasi Episcopalem, videtur habere ius congregandi Synodum, nisi aliud sit in contrarium, num. 139.

Quamuis habeat ius congregandi Synodum, si nondum illam cõgregauit, aut examinatores non deputauit, spectabit concursus ad Episcopum, intra cuius fines seu diœcesim parochialis existit, seu ad viciniorem. nu. 140. Quod tamen videtur cessare semel congregata Synodo, & in ea deputatis examinatoribus, licet illi extincti fuerint, sed tunc fieret deuolutio ad Papam, nu. 141.

Dispensationes subditorum inferiorum, qui sint nullius diœcesis & iurisdictionem quasi Episcopalem habent, illis sunt committendæ, ex S. Congregatione, a nu. 142. prius tamen coram Datario docendum est habere dictas qualitates, vel esse in quasi possessione, vt eis committantur ex eadem S. Congregatione, num. 143. & idem videtur in inferioribus exemptis, habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, & proprium districtum, licet non sint nullius diœcesis, cum sint Ordinarij. à nu. 146. Vnde etiam Vicarijs huiusmodi Prælatorum poterunt committi, sub nu. 147.

An Episcopus qui facit concursum ad parochiales spectantes ad collationem inferiorum, si ex approbatis reperit plures æque idoneos, debeat omnes illos eligere, vt inferior parochialem cõferat cui maluerit, an vero possit Episcopus gratificare, & vnum solum eligere, a n. 148. Resoluitur posse Episcopũ vnũ solum eligere, & respondetur cuidam declarationi S. Congr. quæ videtur contra.

Intra quatuor menses à die vacationis notæ debet Ordinarius facere concursum ad parochiales spectantes ad collationem aliorũ, & illis significare personas electas pro collatione obtinenda, alias omnimoda dispositio illis reseruatur. nu. 152.

An Episcopus possit facere concursum ad parochiales vacãtes in mensibus reseruatis, vel alias reseruatas, seu affectas, non obstãtibus regulis reseruatorijs? resoluitur affirmatiue. n. 153. & nu. seq. ponitur declaratio sacræ Cong. Et ita intelligitur, quod ait Nauarrus, parochiales esse ab omni reseruatione exẽptas, scilicet ad effectum concursus tantum, non collationis, quæ a Papa facienda est. nu. 155.

An in beneficijs vacantibus per resignationem debeat fieri cõcursus, à n. 156. resoluitur, in resignatione simplici debere fieri, secus in resignatione in fauorem, in qua non requiritur examen per concursum, sed solum in forma dignum, & ponuntur declarationes S. Congregationis. Et idem in beneficijs resignatis ex causa permutationis, vt non sit faciendum examen per concursum. nu. 161.

An esto non requiratur examen per concursum in prouisionibus faciendis de beneficijs resignatis ex causa permutationis, requiratur tamen nouum examen ipsorum compermutantium coram examinatoribus synodalibus, a num. 162. Resoluitur, non requiri nouum examen, nisi fiat permutatio cum beneficio simplici, aut nisi esset magna inæqualitas numeri parochianorum, vel permutantes alias non fuissent examinati, ex Sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur, & decretum Concilij prouincialis Mediolanen. 5. Expediret tamen tunc fieri examen ante renunciationem. numero. 166.

In permutationibus tamen quæ fiunt coram Papa, semper committitur Ordinario in forma dignum. nu. 167.

Circa parochiales obtentas ex regressu, ponuntur declarationes sacræ Congregationis. nu. 168.

An in parochialibus litigiosis vacantibus habeat locum concursus, non obstante lite, à num. 169. Resoluitur affirmatiue ex sacra Congregatione, cuius declaratio ponitur. Electo tamen, & iudicato magis idoneo ab Episcopo, non possit fieri interim collatio de parochiali litigiosa ab Episcopo, seu alio inferiori, ad quem alias collatio spectaret. num. 172. Sed vel erit recurrendum ad Papam, vel expectandus finis litis. nu. 173. Et talis electus si petierit, ad defensionem litis admittetur. num. 174.

An in beneficijs, quorum cura per plures administratur, sit faciendus concursus, à nu. 175. Resoluitur, esse faciendum ex Concilio, quamuis alias beneficia ista non dicantur curata, tamen ex authoritate Papæ, & S. Congregationis non esse receptum decretum Concilij de concursu quoad ista beneficia, maxime in Ecclesia, vel collegiata.

Poterit Episcopus Canonicos, seu Capellanos ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, vel alijs examinare, neque eis permittere absq; eius approbatione curam exercere, licet ab immemoriali per eos exerceatur, absq; examine, & approbatione Episcopi ex S. Congregatione cuius declarationes ponuntur, nu. 182. & nu. 183. ponitur alia, quæ declaratur, nu. 184. & alia declaratur, nu. 185.

Quamuis Nauarr. dicat, quod si Canonici, & Capellani eo ipso, quod fiunt Canonici & Capellani, habent annexam facultatem exercendi curam, non potest Episcopus illos examinare, secus, si requiratur deputatio ad curam exercendam, tamen additio ibi ait, quod Congregatio, vt refertur, absolute censuit, Episcopum posse eos examinare. num. 186. & sequent.

Quandiu tamen Episcopus eis non inhibuerit, ne alias curam exerceant, poterunt eam exercere absque examine & approbatione Episcopi, quando non requiritur deputatio; alias secus. nu. 188.

Si cura animarum pertineret ad vnum Canonicum ratione sui Canonicatus, cui est annexa, in prouisione talis Canonicatus

esset

esset faciendus concursus. num. 189. vbi ponitur declaratio sacræ Congregationis.

Si cura animarum toti Capitulo incumbens, transferretur in certam dignitatem, seu Canonicum Ecclesiæ, prout fieri potest per Episcopum de consensu Capituli, ex sacra Congregatione, in prouisione talis dignitatis, seu Canonicatus esset faciendus concursus. nu. 190.

Et videtur faciendus concursus in prouisione beneficij simplicis alicuius Ecclesiæ parochialis habentis de per se administrationem curiæ in aliquo loco dictæ parochialis. nu. 191.

An in prouisione dignitatum habentium vnitam parochialem, faciendus sit concursus. Resoluitur negatiue, cum vnio perpetuo & accessoriè facta est. nu. 192. & declarauit S. Congregatio in declarationibus positis. nu. 193. Sed si essent vnitæ æque principaliter, faciendus esset concursus. nu. 144.

An in dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis collegiatis faciendus sit concursus, resoluitur, quod non. nu. 195. vbi ponitur declaratio S. Congregationis. & num. seq.

An in beneficijs regularibus curatis faciendus sit concursus; resoluitur negatiue. nu. 197. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, & nu. seq. resolutio Rotæ, quod videtur procedere etiamsi sint solita Commendari sæcularibus. nu. 199.

An qui se opponit post terminum edicti, possit & debeat admitti cum descriptis, præsertim, nondum facto examine, videtur resoluendum negatiue, nu. 200. Et idem videtur vbi non apponeretur edictum, sed examinandi nominati essent coram examinatoribus intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum. nu. 201. & seq. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Id videtur limitandum, nisi in edicto diceretur, quod etiam post eius terminum admitteretur, qui vellet examinari, aut si de creto Concilij prouincialis iubentis, apponi edictum, id caueretur, vt in Concilio prouinciali Toletano, nu. 203. & Concilio Compostellano censent aliqui cautum esse. nu. 204. Sed falluntur. nu. 205. vbi illud explicatur.

Nihilominus resoluitur esse admittendum re integra. nu. 206.

An ad concursum possit admitti habens aliud curatum, resoluitur affirmatiue. nu. 207. & seq. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, nec est in potestate Episcopi illum non admittere nec valet constitutio contraria. nu. 209.

An Episcopus possit admittere ad concursum parochialium in suis manibus resignatarum consanguineos, & affines, aut familiares suos, vel resignantium, stante constitutione Pij V. 58. nu. 210. Resoluitur, non posse, vt censuit S. Congregatio. n. 211. Quod non procedit in vacatione per obitum, vel alias, nu. m. 212. & seq. vbi ponitur decisio Rotæ.

An si vnus tantum ad concursum apparuerit, debeat examinari, & ei si reperitur idoneus de parochiali prouideri, nu. 214. Resoluitur, quod sic, & adducuntur declarationes Sacræ Cõgregationis. nu. 215.

Si ex oppositoribus descriptis aliqui non compareant ad examen in die pro examine & concursu deputato, nec se excusent legitime, poterit sine eis examen & concursus fieri. nu. 216. & seq. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Quid faciendum si semel edicto proposito nullus compareat, vel ex oppositoribus nullus repertus sit idoneus, nu. 218. Resoluitur, vt in declarationibus Sacræ Congregationis, positis nu. 219. Circa quod etiam considerandæ sunt aliæ declarationes positæ. nu. 220.

An si facto concursu desistat magis idoneus, ex reliquis oppositoribus sit eligendus magis idoneus, an vero sit faciendus alius concursus de nouo, proposito nouo edicto, num. 221. Resoluitur, quod si ante factam per Ordinarium electionem de magis idoneo, ille desistat, non est faciendus nouus concursus, sed ex reliquis eligendus est magis idoneus intra eundem terminum: si vero facta per Ordinarium electione de magis idoneo reperto, ille desistat, seu cedat, vel decedat, non poterit eligi alius ex oppositorib. eiusdem concursus, sed faciendus erit nouus concursus ad quem Ordinarius habebit nouũ terminum, à die desistentiæ, seu cessionis, vel mortis ei notæ, n. 222. & 223. Id tamen intelligitur quando desistit, cedit, aut decedit ante lapsum quadrimestre, datum ad significandum Papæ, aliàs enim infra quadrimestre, non facta significatione, ad Papam deuoluitur. nu. 224.

An electio minus digni ex approbatis, omisso digniori, prouisio parochialis subsequuta sit nulla ipso iure ex decreto Concilij & constitutione Pij Quinti. An vero sit inualida, à nu. 225.

Et multis hinc inde adductis contra Rotam cuius decisiones ponuntur, resoluitur esse validam, non obstante decreto irritante Concilij, & constitutionis Pij Quinti, quod inducit formam, nam non videtur referendum ad prouisiones factas de minus dignis.

Vnde talis electus & prouisus videtur facere fructus parochialis suos, donec eius prouisio per iudicem appellationis reuocetur, & sic non est condemnandus in fructibus, nisi ad summum à tempore primæ sententiæ reuocatoriæ, & non à die motæ litis, vt dicebat Rota, nec à die intrusionis, vt videbatur, supposito quod prouisio esset nulla propter decretum irritans. nu. 237. & 238.

An & quando detur appellatio à mala prouisione, seu dispositione parochialis, à num. 239. resoluitur, non dari appellationem à relatione examinatorum, nec ab eorum reprobatione, à mala tamen Ordinarij electione, dari appellationem, & adducitur declaratio sacræ Congregationis, & resolutio.

Quod dictum est, non dari appellationem à reprobatione examinatorum, quod etiam de deuolutiua intelligitur, solum procedit in beneficijs curatis. nu. 242. Secus in simplicibus, in quibus licet præsentati à quibusuis Ecclesiasticis personis non debeant instituti, nisi prius fuerint ab Ordinarijs examinati, & idonei reperti, tamen a reprobatione examinatorũ datur appellatio suspensiua, non obstante cap. 9. sess. 25. versic. ad hæc. nu. 243. & seq. Immo etiam in parochialibus iurispatronatus laicorum datur appellatio præsentatis, quando vnus solus est presentatus: nec habet locum concursus à reprobatione examinatorum, sicut habẽt i gratiã in forma dignũ. n. 245.

Licet in parochialibus detur appellatio à mala Ordinarij electione, est solum ad effectum deuolutiuum, nam non impedit, aut suspendit, quo minus executioni demandetur, & prouisus, pendente appellatione à parochiali non est amouendus. nu. 246.

Etiam si contra eum sit lata sententia per iudicem appellationis à qua ipse appellauit: nam ista secunda sententia non est executioni demandanda, pendente appellatione, quæ habet vtrũque effectum, sicut etiam quando conceditur gratia per Papam de parochiali, & adest certus possessor, datur appellatio suspensiua à sententia executoris. nu. 247. vbi quod procedit etiam quando examinatores sunt discordes.

Lata prima sententia contra possessorem apud Curiam, parochialis, sequestrabitur, non obstante constitutione Pij Quinti, quia loquitur in prima sententia Ordinarij. nu. 248.

Tunc datur appellatio à mala Ordinarij electione, quando aliàs seruata est forma Concilij, illa enim non seruata, prouisio est nulla, & parochialis manet Papæ seruata nu. 249.

Circa hoc de appellatione à mala Ordinarij electione, notanda est decisio Rotæ posita. nu. 250. de qua late nu. 251. & seq. Vbi quando sit locus huiusmodi appellationi, & an requiratur dolus Episcopi.

An auditor Rotæ, cui commissa est causa appellationis, possit appellanti obtinenti conferre parochialem reseruatam. numero 253.

An quando electus cedit, vel decedit ante factum examen coram iudice appellationis, expiret ius appellantis. nu. 254.

117 SEcundo principaliter dubitatur, an † Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursum ad parochiales, &

les, & successiue ex approbatis, digniorem eligere.
In quo breuiter respondetur affirmatiue, nam re-
gulariter Vicarius ex generali commissione potest
exercere quæ sunt iurisdictionis, nisi in casibus ex-
ceptis, ad tradita supra 5. par. c. 8. Et hic casus non re
peritur exceptus. Facit etiam dicta declaratio Tole-
tana adducta supra in dubio præcedenti, nu. 8.

118 Quod procedet etiam† vbi esset locus gratificatio
ni inter plures approbatos æque idoneos, ad tradita,
d. cap. 8. nu. 88.

119 Nec obstat† Cõcilium dict. cap. 18. vers. transacto.
ibi: Ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario
generali, vbi videtur velle Concilium, ita demũ Vi-
carium posse facere examen per concursum, si Epi-
scopus sit impeditus; quia respõdetur, per illa verba
non tolli, quin coram Vicario possit fieri examen,
etiam Episcopo non impedito, sed posita esse ad de-
notandum cõuenire, quod ab ipso Episcopo, cessan-
te impedimento, fiat examen, &c. & sic causa admo-
nitionis. Et ita etiam accipiuntur illa verba, vel eo
impedito, &c. in c. 12. vers. prouisi etiam, sess. 24. de
reform. vt dicemus cap. seq.

120 Non tamen poterit† Vicarius absque speciali mã
dato facere collationem ipsarum parochialium ma-
gis idoneo iudicato, & electo, vt dixi d. 5. par. cap. 8.
num. 109.

121 Tertio principaliter† dubitatur, an concursus
possit fieri ab inferioribus Episcopo habentibus ius
confererendi. Et respondetur non posse, quia Con-
cilium d. c. 18. hoc committit solis Episcopis, vel Vi
carijs, & non alijs collatoribus, vt colligitur ex vers.
peracto. ibi: Atque illi, & non alteri collatio Ecclesię
ab eo fiat, ad quem spectabit eam cõferre, & ex dicta
constitutione Pij V. vers. ac illarum etiam. & docet
Anast. Germo. de indultis Cardinalium. in §. quibus
uis. ad fin. Zerola d. 1. par. verb. parochia. §. 2. 4. & eo
dubio, Zecchus d. c. 28. de parocho. nu. 6. Marc. An.
Genuen. d. c. 65. nu. 1. & Flamin. Parisius d. lib. 8. q. 9.
nu. 96. dicẽs, hoc sæpe fuisse in Congregatione Con-
122 cilij resolutũ. Et† vltra declarationes, quas ibi ipse
affert, à nu. 97. apparet ex quadã declaratione data
Episcopo Palẽtino, quæ sic ait: Reuerendissime Do
mine actum fuit in S. Congregatione Cardinalium
Concilij Trident. interpretum de his, quæ in libello
his literis adiuncto continentur, & matura conside-
ratione decretũ est ex Cocilio Tridentino nõ licuis-
se Abbati oppidi Vallisoleti, nec in posterum licere
parochiales sęculares conferre, nisi his, qui ab exami
natoribus in Synodo Palẽtina cõstitutis idonei fue
rint iudicati, & ab Amplitudine sua vti Ordinario,
tanquam magis idonei electi, collationesque ab ipso
Abbate post Conciliũ non seruata hac forma factas
nullas esse, iusque parochiales ipsas cõferendi ex Bul
la S. memoriæ Pij V. ad Sedem Apostolicam deuo-
lutum esse, ideoque Amplitudinem tuã debere pos-
sessione deijcere eos, qui ab Abbate sic immissi fue-
rint, & edictis propositis, examen per concursũ indi
cere, & nomina eorũ, quos examinatores iudicaue-
rint idoneos, quique abs te tanquã magis idonei ele-
cti fuerint, ad Sanctissimum Dominum nostrũ mit
tere, vt parochiales eis conferri possint, quæ omnia,
vt quamprimum efficiantur, Amplitudo sua, quan-
tum in se est, curabit, cui bonam valetudinẽ, & per-
petuum diuinæ gratiæ præsidium opto. Romæ 24.
die Octob. 1573. Amplitudinis tuæ, tanquam frater
Philippus Bo. Compag. Cardi. S. Sixti.

123 Apparet etiam ex† quadam declaratione Sala-
mantina, Veronen. & Rauennaten. quæ sic ait: Com
mendatarius Abbatię exemptę existentis intra fines
alicuius diœcesis, & habens iura quasi Episcopalia,
non potest facere concursum beneficiorum curato-
rum, sed hoc spectat ad Episcopum, in cuius diœcesi
est Abbatia, qui electo magis idoneo mittet eundem
ad Commendatarium pro collatione.

124 Et alias S. Congregatio† declarauit, quod in vaca
tione parochialis Ecclesiæ, cuius collatio etiam ab
immemoriali tempore ad inferiorem, vel Patriar-
cham pertinet, examen, & electio personæ idoneæ,
ac edictorum appositio, & etiã Vicariũ constituere,
& omnia alia facere ad Ordinarium spectat: de quo
etiã sunt plures declarationes, & decretum Concilij
prouincialis Mediolanen. 5. par. 3. tit. quæ ab benefi-
ciorũ collationem attinent, vers. vacãte. quod sic ait:
Vacante Ecclesia parochiali, cuius conferendi ius,
non ad Episcopum diœcesanum, sed ad alium etiã
ab Episcopali iurisdictione exemptũ, & regularem
item spectat, edictum de concursu proponat Episco
pus diœcesanus, & quicunque examen eo nomine
subire volent, ad ipsum cõueniant, qui exploratione
per examinatores Synodales facta, ex probatis di-
gniorem, & magis idoneum delegat, cui vacans illa
Ecclesia ab illo conferatur, cuius ius est, si secus fiat,
collatio rescissa, nullaque sit.

125 Nec per hoc tollitur† præuentio competens infe-
riori in collatione parochialis, ad quam præseruan-
dam S. Congreg. sic faciendum censuit. Si inferior
haberet præuentionem cum Ordinario, debet habi-
ta notitia vacationis parochialis coram notatio de-
clarare se velle d. parochialem conferre, & ideo roga
re Episcopum, vt proponat edicta, & hac ratione
tuebitur ius suæ præuentionis. Tradit Gonçalez ad
reg. mensium. §. 3. procem. nu. 16. & 17.

126 Et illud ipsum† tenuit Rota in vna Foro Sempro
nien. parochialis 15. Ian. & 7. Maij 1593. coram D.
Mantica, vt in decisionibus statim adducendis, nu.
133. & seq. & in vna Taruisina iurisdictionis, de qua
infra, nu. 135.

127 Vnde apparet† etiam deputationem Vicarij spe-
ctare ad Episcopum, seu Vicarium eius in parochia
128 libus spectantibus ad collationem aliorum. Vnde†
etiam Congregatio censuit, In locis exemptis Vi-
carij electionem ad eum spectare, ad quem spectat
concursus.

129 Limitatur tamẽ† prædicta resolutio, nisi inferior
Episcopo sit nullius diœcesis habens proprium, &
distinctum territorium, & omnimodam, & quasi
Episcopalem iurisdictionem, & ius congregandi Sy
nodum, Anast. Germo. supra, & Flam. Paris. d. quęst.
9. nu. 98. dicens ita censuisse S. Congregationem Cõ
130 cilij, & † constat, ex sequenti declaratione super di-
cto cap. 18. ibi: Poterit Ordinarius si pro sua con-
sciẽtia, &c. ex hoc verbo Ordinarius, colligitur hoc
decretum locum habere in inferioribus Prælatis,
vnde inferior Episcopo, qui omnimodam iurisdi-
ctionem habet Episcopalem, nec alicui subditur,
sed est immediate subiectus Sedi Apostolicæ, nul-
lius diœcesis proprium territorium habens, si habet
ius congregandi Synodum, & legitime constat il-
lam congregasse, & elegisse examinatores, poterit
concursum instituere, examinare, & approbare, ac
œconomos, & Vicarios deputare, denique omnia il-
la, quę per hoc decretum permittuntur præstare. Et
131 super cap. 10. sessione 23. de reform. est† alia declara-
tio, quæ sic ait: Abbati habenti iura quasi Episcopa-
lia, licet dare dimissorias subditis, intellige regula-
ribus, vt in d. cap. 10. Concursum facere non licet,
nisi probetur habere ius congregandi Synodum, &
alias legitime congregasse, vt cap. 18. sess. 24. sequitur

Prosper

Prosper de Augustino ad summam Bullarij, verb. parochialium, beneficiorum, collatio, q.2.

132 Et ita etiam ex sententia † S. Congregationis, tenuit Rota in d. Foro Sempronien. vt in decis. sequentibus.

133 *Foro † Sempronien. Parochialis 15. Ianuarij 1593. coram D. Mantica.*

PLacuit Dominis gratiam Baptistæ Fortunæ in omnib. esse iustificatam, &c. Item vacatio ex cõstitutione Pij V. ex eo probatur, quod Abbas, à quo Lucas Ant. fuit prouisus, in districtu Rabignanæ, in quo sita est Ecclesia parochialis, non habet omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, sicuti S. Concil. Trident. disponit, & à S. Congregatione Illustrissimorum, ac Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium sępissime fuit declaratum, & à Rota decisum in Legionen. S. Facundi, & in Marsicana exemptionis, neq; etiam Abb. docet se esse solitum conuocare Synodum, & in ea deputare examinatores, quinimmo Episcopus Foro Semproniẽ. tã quam vicinior, est in quasi possessione conuocãdi ipsam Synodũ, & deputandi examinatores, & a S. Cõgregatione Illustrissimorum ac Reuerendissimorũ Dominorum Cardinalium eiusd. Concilij Trident. interpretum super hoc, die 18. Ianur. 1585. obtinuit mãdatum de manutenẽdo in sua quasi possessione, donec Abbas legitime probauerit ius cogendi Synodum habere, & alias coegisse, & in ea examinatores ad præscriptum Concilij deputasse. Accedit etiã quod, & Abbati eo in loco plena iurisdictio, & facultas deponendi examinatores in Synodo ab eo cõgregata competente, non tamen in collatione huius parochialis forma præscripta à S. Concilio in c. 18. sess. 24. de refor. fuit obseruata, quia anno 1590. quo tempore parochialis vacauit, non fuerunt deputati examinatores, sed anno 1588. & in singulis annis debẽt deputari in Synodo diœcesana, quæ etiam singulis annis celebranda est, vt in d. Concilio c. 20. conuento. d. c. 18. §. examinatores, sess. 24. neq; etiam d. examinatores de anno 1588. deputati, iuxta decretũ Cõcilij præstiterunt iuramentum, & cum sex requirãtur, & non pauciores, vt in d. §. examinatores. quatuor tantum fuerunt deputati, igitur collatio Abbatis non seruata forma Concilij facta nullius est momenti. l. constitutionib. ff. ad municipalem. l. nõ dubium. C. de legib. l. 1. §. si quis ita. de verborum obligationibus, & Doctores ibidem, & in l. 1. de liber. & posthumis.

134 *In eadem † coram eodem 7. Maij.*

PLacuit Dominis, &c. quod vero attinet ad vacationem, ex constitutione Pij V. Domini censuerunt à decisione in hac causa facta die 15. Ian. proxime præteriti nõ esse recedendum, illa etenim verificatur, quia vacãte parochiali Episcopus Foro Sempronien. tanquã vicinior illius loci, in quo sita est, fecit cõcursum, & Abbas Classen. ad quem spectat ius conferendi noluit conferre d. parochialem ei, qui in d. concursu fuerat approbatus, sed ipsemet facto alio concursu contulit eam Lucæ Ant. Archan. tãquam legitime approbato, quæ quidem prouisio non potest sustineri, quia † inferior collator posset facere concursum, iuxta formam S. Concil. Trid. c. 18. sess. 24. tria necessario requiruntur. Primum, quod locus in quo parochialis sita est, nullius sit diœcesis, & immediate subiectus Sedi Apostolicæ. Secũdum, quod collator in ea habeat omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem. Tertium, quod habeat ius cõgregandi Synodum, & sit solitus congregare, sicuti fuit in S. Congregatione d. Concil. Trid. sæpe, & in specie in hac causa resolutum, quæ cũ in casu propo sito non concurrant, prouisio facta ab Abbate Lucę Ant. Archã. præter formã S. Cõcil. Trid. d. c. 18. sess. 24. corruit. l. si plures, in princ. de cõditionib. instit. c. quoniam frequenter. §. porro. cõiuncto §. fin autẽ. & ibi notat Abb. vt lite non contest. Ripa in l. 1. nu. 115. ff. soluto matrim. quod multo magis dicebant Domini esse recipiendum, quia extat vltimus status anni 1581. & 1588. quib. Abb. fecit collationem his, qui facto concursu coram Episcopo Foro Sẽpron. ab eius examinatoribus fuerunt approbati. Præterea S. Congregatio declarauit, Episcopum Foro Sẽpronien. esse manutenendum, in quasi possessione deputandi examinatores, etiam pro collatione parochialis istius loci, donec Abbas legitime docuerit ius sibi competere faciendi cõcursus, quod eum ipse adhuc non docuerit, quia probatio non excludit probationem. Puteus dec. 203. lib. 3. sane Episcopus debet interim manuteneri, c. 1. & 2. vt lite pendente.

135 Et in d. Taruisina † iurisdictionis corã D. Lita 17. Febr. 1595. fuit resolutum, concursum facere ad parochiales spectare ad Episcopum diœcesis, & non ad Abbatem, qui non docet se esse nullius diœcesis, & Synodum legitime congregasse, minus examinatores deputasse, iuxta declarationem S. Congregationis Concilij.

136 Et idem videtur † in inferiore exẽpto, licet non sit nullius diœcesis, habente tamen proprium districtũ, & Episcopalem iurisdictionem priuatiue, & ius congregandi Synodum, nam eadem videtur ratio, & ita videtur tenere Flores q. 24. nu. 21. loquens de Abbate S. Facundi Legionen. diœcesis, quem nu. 25. 29. 32. & 33. ait Synodum facere, & ait Congregationẽ Cardinalium Concilij declarasse d. ca. 18. Concilij, quod loquitur de modo prouidendi Ecclesiæ parochiali vacãti, intelligi etiam debere in d. Abbate Ordinario, & ita in causa inter eũ, & Episcopũ Legionen. à Rota decisum esse, de qua decisione meminit d. 1. decis. Foro Sempronien. & sic quotidie dictum Abbatem conferre beneficia, & ponere edicta, & ad mittere concursum, & nominare examinatores. Et

137 † facit declaratio S. Congregationis in vna Farfen. Legionen. Marsicana, & Cremon. quę sic ait, Cõmendatariũ Abbatiæ habenti iura Episcopalia, potest coram se, vel suo Vicario de curatis vacantib. cõcursum facere, si modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinatores.

138 Et ita est intelligendum, quod dicit Ledesma d. tract. 7. c. 1. 7. concl. circa 23. difficultatẽ, quod Priores ordinum militarium habẽtes iurisdictionẽ quasi Episcopalem, vt Prior Emeritẽ. possunt nominare examinatores Synodales congregando Synodum, intelligendum est enim, si alias habent ius congregã di Synodum, &c.

139 Et aduerte, quod eo † ipso, quod quis habet iurisdictionem quasi Episcopalem, videtur habere ius congregandi Synodũ, cũ sit ius Episcopale, c. conquerẽte. de Offic. Ordinarij nisi aliud sit in contrarium.

140 Quamuis autem habeat ius congregandi Synodum, si nondum illam congregauit, aut examinatores non deputauit, spectabit concursus ad Episcopum, intra cuius fines, seu diœcesim parochialis existit, seu ad viciniorem, vt colligitur ex adductis.

141 Quod † tamen videtur cessare semel congregata Synodo & in ea deputatis examinatoribus, licet il-

li extincti fuerint sed tūc fieret deuolutio ad Papam iuxta dictam constitutionem Pij V.

142 Ex quibus infertur † ad decretum Concilij sessio, 22. de reformat. cap. 5. vbi cauetur, quod dispensationes quacūque authoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinarijs impetrantium, vt si impetrantes sint subditi inferiorum Episcopis, qui sunt nullius diœcesis, & iurisdictionem quasi Episcopalem habent, illis sint committendæ, vt S. Congregatio declarauit anno 1593. in vna prioratus de Vcles ordinis D. Iacobi his verbis: Congregatio Concilii cēsuit dispensationes matrimoniales, & alias quascumque, quæ subditis inferiorū Episcopis a Sede Apostolica conceduntur, si eas extra Romanam Curiā committi contigerit, & illi inferiores nullius diœcesis existant, & iurisdictionem quasi Episcopalem habeant, eisdem inferioribus, non autem viciniori bus Episcopis esse committendas. Hieron. Card. Matthæius.

143 In eadem tamen † postea ead. S. Congregat. dedit sequentem declarationem ad instantiam Cardinalis Toletani. Congr. Concil. censuit prius coram D. Datario esse docēdū Priorē habere qualitates requisitas, vt ipsi dispēsationes matrimoniales committi possint, vel esse i quasi possessione, vt prædictę dispēsationes eidē cōmittantur. Hier. Card. Matthæius,

144 Et in vna † Prioratus de Magacela Congregatio sic ait: Congregatio Concilij alias censuit, si Prioratus vt proponitur, nullius sit diœcesis, & quasi Episcopalem iurisdictionem habet, literas dispensationū matrimonialium, & alias eiusdem generis Priori cōmittendas 5. Maij, 1593.

145 Et alia declaratio † eiusdem Congr. sic ait: Præposito Piscien. cui mandata est iurisdictio, visitatio, correctio, & superioritas, etiam quoad institutionem, præsentationem, & nominationem, prout illam habebat Episcopus Lucanus, sunt committendæ literæ in forma dignū, & dispēsationes matrimoniales.

146 Id tamen non † videtur procedere in inferioribus quātumuis exemptis, & habentibus Episcopalem iurisdictionem, si non sunt nullius diœcesis, nam dispensationes eorum subditis concedendæ, videntur cōmittēdę Episcopis, intra quorum diœcesim sunt, ex istis declarationibus, quæ id velle videntur, & ratio potest esse, quod Curia in rebus ab ea committēdis, non confidit de alijs ab Episcopis, & ita etiam Capitulo sede vacante, seu eius Vicario, non vult cōmittere, vt dictum est supra 6. p. c. 2.

147 Nihilominus verius † videtur idem esse dicendum in inferioribus exemptis habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, proprium districtum, licet non sint nullius diœcesis, cum sint Ordinarij, & sic verificentur in eis verba Concilij, nec dictæ declarationes excludunt casum similem, & habentem eandem rationem, & dicta declaratio adducta, num. 145. non dicit, quod sit nullius diœcesis, & ita Flores dicta quæstio, 24. nu. 22. dicit, dispensationes & commutationes vltimarum voluntatum, ex d. cap. 6. & 5. session. 22. debere committ d. Abbati S. Facundi, cum sit Ordinarius, &c. Vnde etiam Vicarijs huiusmodi Prælatorum habentium iuridictionem quasi Episcopalem poterunt dari dictæ commissiones, Thomas Sanchez de matrimon. libro 8. disputat. 27. num. 34.

148 Sed hic offert † se difficultas, an Episcopus qui facit concursum ad parochiales spectantes ad collationem inferiorū, si ex approbatis reperit plures æque idoneos, debeat omnes illos eligere, vt inferior Parochialem conferat cui maluerit, an vero possit ipse Episcopus gratificare, & vnum solum eligere? Et videtur debere eligere omnes æque idoneos repertos, nam non est maior ratio de vno, quam de altero. Et

149 † ita videtur velle S. Congregatio in quadam declaratione data Episcopo Vicc. quæ sic ait: Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacauerit, ad quam aliquis Abbas habet ius nominandi, quemcunque Abbas nominauerit, eum Ordinarius ad examen admittere debet: si autem Ecclesiæ vacabunt ob mortem Rectorum, in quibus Abbas ius conferendi, earum curationem, qui suscipere volunt, eos Ordinarius probare debet illo examinis genere, quod vocatur per concursum, nec Abbas ob eam causam vllum examinis edictum proponere potest, nec illius officij partem aliquā attingere, sed id pertinet ad Ordinarium, qui debet ipse proponere edicta, & examinatores, ex Concilij præscripto deputatos adhibere, a quibus omnes illiusmodi concursu examinentur, quo examine confecto ex his, quos vitæ integritas, & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, vt ex electis cui maluerit, curam conferat; quam declarationem affert Flamin. Paris. supra, num. 101. sed diminute.

150 Nihilominus tamen † verius videtur posse Episcopum vnum solum eligere, cui inferior collator debeat conferre, etiamsi sint plures æque idonei reperti, nam cum Ordinario detur electio dignioris, videtur etiam ei dari gratificatio in casu quo sint plures æque idonei, & ita videmus seruari in parochialib. Papæ reseruatis, de quibus dicemus dubio seq. & conducunt, quæ tradimus infra dub. 18. a nu. 265. de patrono Ecclesiastico.

151 Nec obstat † dicta declaratio Vicen. in fi. nam procedit vbi Episcopus eligeret plures æque idoneos, tunc enim inferior collator poterit parochialem cōferre, cui maluerit ex illis.

152 Et intra quatuor † mensium spatium à die vacationis, intellige, notæ, iuxta dicta parte sequenti, cap. 2. debet Ordinarius facere concursum ad Parochiales spectantes ad collationem aliorum, & illis significare personas electas pro collatione obtinenda, alias omnimoda dispositio illis reseruatur, ita vt libere eam possint conferre, vt disponit Pius Quintus in d. constitutione, vers. ac illarum.

153 Quarto principaliter † dubitatur, an Episcopus possit facere concursum ad parochiales vacantes in mensibus reseruatis, vel alias reseruatas, seu affectas, non obstantibus regulis reseruatorijs? &c. In quo respondetur affirmatiue ex dicto capit. 18. Concilij, ibi: Etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia reseruata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, &c. Et ex dicta constitutione Pij Quinti Zerola dict. verb. parochia. §. 2. dubio. 4. & 10. Zecchus dicto cap. 28. de parocho. num 6. & Marc. Anton. Genuen. d. cap. 65. nu. 1. & post hæc Gonçalez, gl. 6. à num. 111.

154 Et ita censuit S. Congregatio † his verbis, In beneficijs curatis reseruatis Sedi Apostolicæ, & quibusuis alijs, etiam ex antiqua consuetudine Ordinarij, proponant edicta concursus, & a Sede Apostolica prouisio fiat approbato ab examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis, si habeat fidem approbationis suæ ab Ordinario, & de hoc est bulla Pij V. Et ita ait respōdisse S. Congregationem, Anast. Germ. de indultis Cardinalium. §. quibusuis, nu. 17. & Fla. Paris. supra nu. 103. & lib. 10. quæst. 7. nu. 12. & Gonçalez sup. nu. 112.

155 Et ita est intelligendum, † quod ait Nauarrus

in cap. si

in cap. si quando, de rescript. in auctario, nu. 15. omnes Ecclesias parochiales esse ab omni reseruatione exemptas, ex d. cap. 18. intelligendum enim est ad effectum collationis, quæ ab ipso Papa facienda est iusta dictum decretum, ibi, Ab eo ad quem spectabit, & dictam constitutionem Pij V. &c. & dictum est supra 5. parte, cap. 1. a numero 508. & minus bene locutum fuisse Nauarrum ibi, ait Gonçalez vbi proxime.

156 Quinto principaliter † dubitatur, an in beneficijs vacantibus per resignationem debeat fieri concursus. In quo videtur dicendum, quod sic, ex d. cap. 18. ibi, Vel resignationem, etiam in cura. Fuschus de visitatione. lib. 2. cap. 5. num. 3.

157 Sed hoc procedit in resignatione † simplici, secus in resignatione in fauorem, in qua non requiritur examen per concursum, sed solum in forma dignum, nisi Romæ sit examinatus, & approbatus, vt pluries S. Congregatio Concilij respondit Flam. Paris. de resignation. lib. 1. quæst. 7. nu. 8. & late lib. 10. quæst. 7. a nu. 13. vbi ponit declarationes S. Congregationis, Ioan. Guttierr. canon. quæst. lib. 2. c. 11. nu. 11. Zerola d. §. 2. dub. 5. & 6. Zecchus d. nu. 6. Mar. Ant. Genuen. dict. capit. 65. num. 1. & 2. & posthæc Gonçalez sup. à nu. 121. & gloss. 14. num. 14. Prosper de Augustino sup. quæst. 3. & Lessius lib. 2. capitul. 34. num. 84.

158 Et ratio est, nam beneficia † resignata in fauorem non dicuntur vacare ad effectum, vt alteri conferri possint. vt dicetur infra 11. par. cap. 3. nu. 4. & 10. & cap. 4. num. 40.

159 Et confirmat † S. Congregatio, vt in declarationibus sequentibus, Cum Parochialis Ecclesiæ resignatio fit in manibus Sanctissimi, quia tunc non dicitur vacare ante quam alteri acquiratur, nec in ea potest statim deputari Vicarius, non est necessarium examen per cõcursum, & aptiorem esse eligendum per Ordinarium, sed satis est resignatarium ab examinatoribus in Synodo deputatis simul cum Ordinario probari idoneum. Alia. In parochialibus per resignationem in fauorem, quam appellant, concursus fieri non debet, cum proprie non dicantur vacare, prouisiones tamen istarum Ordinarijs committuntur, qui examinatis, prouisis, siue resignatarijs, & idoneis re-

160 pertis, ijs parochiales huiusmodi conferãt. Et † aliàs sic censuit Congregatio. In cessione iurium in fauorem eius, qui prętẽdit habere ius, nec examen, nec expressio beneficiorũ, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit. Et in vna Gienen. in prouisionibus à Sede Apostolica factis non est necessaria, nec de iure fieri debet examinatio: quæ fit per concursum, quia dum ex Papæ commissione, quis examinatus, & approbatus fuerit Romæ, debet haberi tanquam si fuisset examinatus, & approbatus per concursum.

161 Vnde etiam in beneficijs † resignatis ex causa permutationis, non est faciendum examen per concursum, Flam. Paris. lib. 8. q. 9. n. 95. Zecchus dict. nu. 6. Genuen. d. num. 2. Prosper de Augustino q. 3. quicquid dicat Lessius sup. nu. 85. quando fit permutatio cum simplici, vel cum alia parochiali, vbi maior requiritur industria.

162 Sed difficultas est, an esto † non requiratur examen per concursum in prouisionibus faciendis de beneficijs resignatis ex causa permutationis, requiratur tamen nouum examen ipsorum compermutantium coram examinatoribus Synodalibus. In

163 quo † Zecchus dict. nu. 6. ait, Quod si ambo sunt curata, non requiritur nouum examen, at inferius, c. de beneficiatus. circ. fi. ait, quod non est faciendũ examen in beneficiorum permutatione, si ambo sint curata, & paria, secus de simplici ad curatum, vel inæqualis, ex declaratione Congregationis 352. & in tract. de beneficijs. cap. 10. nu. 2. vers. 14. ait, quod debent permutantes examinari circa scientiam, & inquiri de eorũ ordine, moribus, & ætate, & si Ecclesię sint parochiales, ij denuo debent examinari corã Episcopo, vel eius Vicario eo ĩpedito, & tribus examinatoribus in Synodo constitutis, vt mos seruat.

164 Sed † Flam. Paris. lib. 8. quæst. 9. nu. 95. docet ex declaratione S. Congregationis, quod in prouisionibus faciendis de beneficijs, ex causa permutationis, non sit necessarium nouum examen, potestque apponi clausula, vt non obstantiæ beneficiales, &c. Et dummodo permutatio non sit fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore sit magna inæqualitas, ne aliud simile, alias debet fieri examen. Quæ declaratio sic habetur super dict. cap. 18. Sunt

165 etiam † circa hoc aliæ declarationes S. Congregationis. Prima, si permutatio parochialis cum beneficio simplici coram Ordinario iure fieri potest, requiri nouum examen quoad parochialem, sed absque concursu. Secunda, in vacationibus etiam per permutationem nullum prorsus examen requiritur, cum proprie non dicantur vacare. Clemen. 1. de rerum permutatione. sic etiam esset magna inæqualitas numeri parochianorum, & quod alias ibi permutantes non fuerint examinati, iterum examinabuntur ab Ordinarijs, sed absque concursu. Tertia, in permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. Quarta, in permutationibus Ecclesiarum parochialium non requiritur examen, si tamen adsit magna inæqualitas numeri parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse, sed absque concursu, & si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit necessarium examen, sed non per concursum. Quinta, pręsupposito, quod alicubi a tempore cuius initij non est memoria, parochi Ecclesiarum Ecclesias parochiales pro tempore vacantes optare consueuerunt, respondit Congregatio, non esse sublatam per Conciliũ huiusmodi consuetudinem, & in illis parochialibus, quæ optantur, non esse necessarium examen per concursum, vt in decreto de permutationibus, quia omnes sunt examinati per concursum cum vltimis, & qui de nouo admittitur per concursum erit examinandus. Et in Concilio prouinciali Mediolanen. 5. par. 3. titul. quæ ad beneficiorum collationem attinent, sic statuitur: In Ecclesiarum curatarum permutatione coram Ordinario facienda, ne locum habeat, quod primo prouinciali Concilio decretum est de proponendo edicto examinis causa in vacatione Ecclesiarum parochialium si tamen vel parochialium hominum multitudo valde inæqualis est, vel qui permutant, quo tempore parochiales illas Ecclesias adepti sunt, examen pręscriptum non subierunt, fiat tunc de illis experimentũ examinis, sed absque concursu, idem examen sine concursu adhibeatur de eo, qui beneficium simplex commutat cum alio, quod curam animarum habeat, si quando eiusmodi permutatio, coram Ordinario fieri iure potest.

166 Expediret tamen, quando † aliqui vellent facere huiusmodi permutationes, in quibus requiritur examẽ ad curatum, quod ante renunciationẽ fieret examen ad illud, vt fieri recte potest, ne forte postea inueniatur non idoneus, &c.

167 In permutationibus tamen, † quæ fiunt coram
Papa, semper cōmittitur Ordinario in forma dignū,
nisi mittatur approbatio Ordinarij cum examinato
rib. Synodalib. ad parochiales, quæ permutātur, aut
ad parochiales in cōmuni, aut nisi permutantes sint
Romæ examinati, &c.

168 Et circa parochiales † obtētas ex regressu Congre-
gatio sic censuit, Qui parochialem obtinuit post Cō
cilium, ex regressu vero ante Conciliū acquisito, nō
est examinādus. Alia. In parochialibus, quas quis ac-
quirit per regressum, non est necessarium examen,
quod intelligendum si eam possederit, secus si eam
nunquam possederit.

169 Sexto principaliter † dubitaretur, an in parochia-
lib. litigiosis vacantib. habeat locum concursus non
obstante lite. In quo videbatur dicendū, quod non,
ex c. 1. & 2. vt lite pendente. in 6. & clem. 1. eod. tit. &
tenet Gonçalez d. gl. 6. à nu. 142.

170 Nihilominus tamen † contrarium censuit S. Con-
gregatio, Iun. 23. 1594. his verbis: Congregatio Cō-
cilij censuit decretum Concilij Trident. c. 18. ses. 24.
de refor. vbi de cōcursu faciendo super parochialib.
agitur, habere locū etiam quod parochiales litigio-
sæ sint, quando in illis S. Pontifex noluerit collitigā
tem subrogare, verum ius demortui in alium trans-
ferre, nisi constet Sanctitatem suam voluisse d. decre
to Cōcilij derogare. Hieron. Card. Matthæius. Quæ
171 † declaratio potest fundari d. ca. 18. ibi, Non obstan-
tibus huic decreto, &c. Pondero illa verba, Et alijs
impedimentis quibuscunque.

172 Existimo tamen, quod electo, † & iudicato magis
idoneo in concursu ab Episcopo ad parochialem li-
tigiosam non posset fieri interim collatio de ea ab
Episcopo, seu alio inferiori, ad quem alias collatio
illius spectaret, ex d. c. 1. & 2. & Clement. 1. vt lite pē-
173 dente. Sed † vel erit recurrendum ad Papam, vel ex-
pectandus finis litis, iuxta dicta supra 5. p. cap. 1. à nu.
133. nam licet intra quatuor menses non recurratur
ad Papam, nec fiat illi significatio, sed expectetur
finis litis, vt ab Ordinario tunc fiat collatio, non in-
trabit deuolutio, seu reseruatio ex d. constitutione
Pij V. ex quo parochialis non erat Papæ reseruata
propter litem, quę non inducit reseruationem, vt di
174 ctum est sup. d. c. 1. Et talis † electus si petierit, erit ad
defensionem litis in statu, in quo est admittēdus pro
suo interesse, iuxta d. cap. 2. versic. sane. & ibi glossa
& Doctores.

175 Septimo principaliter † dubitatur, an in beneficijs
quorum cura per plures administratur, & exer-
cetur sit faciendus concursus, ex d. ca. 18. In quo re-
spondendum videtur quod quamuis alias beneficia
ista non dicantur curata, ex consil. Oldradi 67. quod
sequuntur Felin. in cap. in nostra. de rescript. Corolla
rio 10. & Staphil. de literis gratiæ. titul. de qualitate
& statu beneficij. §. circa secundum. de qualitate be-
neficiorum, quæ sunt curata. nu. 11. Prob. ad Mona.
in c. super eo. de Pręben. in 6. nu. 20. Rebuf. in praxi,
tit. de non promotis. à nu. 63. Sarnen. in reg. de idio-
mate. quæst. 11. Hojeda de incom. benef. c. 13. nu. 7.
Quintanaduen. Ecclesiasticon, lib. 4. nu. 69. & Rota
decis. 52. nu. 17. par. 2. diuersorum. & Gonçalez gl.
176 6. a num42. Tamen † ad affectum concursus censen-
tur curata ex decreto Concilij d. cap. 18. ibi: Etiam si
cura Ecclesiæ, vel Episcopo incumbere dicatur, &
per vnum, vel plures administretur, etiam in Eccle-
sijs patrimonialibus, seu receptiuis, in quib. consue-
uit Episcopus vni, vel plurib. curam animarum da-
re, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mā-
dat, &c. Quæ verba sunt expressa, & ita in termi-
nis Rota in vna Gerunden. Sacristię, 26. Maij, 1567.
coram D. Cotta, quæ habetur par. 1. diuersorum de-
cis. 48. in qua obtinentes tale beneficium exercebāt
curam alterius hebdomadis, & Gonçal. sup. nu. 114.
177 & Prosper de Augustino sup. d. quæst. 3. Et † alias
per S. Congregationem, Collatio mansionariarum
curatarum facta sine examine concursus nulla est iu
dicata, etiam quod consuetudo esset, quod confer-
rentur simpliciter. Vt in declarationib. super d. cap.
178 18. In † quibus tamen statim dicitur, sciendum ta-
men est, quod postea fuit a Sāctissimo D. nostro deci
sum in huiusmodi mansionarijs concursum non es-
179 se necessarium. Et † Flam. Paris. d. lib. 8. quęst. 9. num.
93. ait, dictum decretum non procedere in cura ani-
marum, quæ in Ecclesia collegiata exercetur per Ca
nonicos, vel hebdomadarios, aut alios clericos, nam
que in vacatione cuiuslibet Canonicatus hebdoma-
dariæ, aut clericatus non requiritur concursus, &
quod ita censuit S. Congregatio Concilj in vna Nea
politana hebdomadariæ S. Ioannis Maioris 15. Ca-
lendas Augusti 1569. per dictum consilium Oldra-
di 67. &c. Quamuis in puncto iuris contrarium di-
180 cat alias defendisse ex plurib. Et † est alia declaratio
super d. cap. 18. ibi: Vni vel pluribus, &c. quæ sic ait,
Sed nō intelligitur de Canonicis Cathedralis & Col
legiatæ Ecclesiæ, quib. cura animarū incūbit, & per
quos ipsa cura animarū exercetur. Tradit etiā Marc.
Anton. Genuen. d. cap. 65. nu. 2. & post hæc Gonça-
lez sup. num. 158.

181 Vnde d. decretum † Concilij de concursu faciēdo,
non videtur receptum, seu intellectum, ex authorita
te Papæ, & S. Cōgregationis Concilij quoad benefi-
cia, quorum cura per plures administratur, maxime
in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata. Et est alia de-
claratio sup. d. c. 18. quę ait: Quod Sāctissimus statuit
in dignitatib. & mansionarijs seu hebdomadarijs ha
bentib. curā animarum in Ecclesijs cathedralib. vel
collegiatis, non esse necessarium examē per concur-
sū, quia Concilium non fecit expressam mentionem
dignitatum, & ex c. statutū, de elect. in 6. In mansio-
narijs autem & hebdomadarijs, ex cons. Oldi. 67. &
Anchar. 59. quamuis Concilium videatur ea tollere,
in parochialib. autem, quæ non sunt in cathedralib.
nec collegiatis, in quib. adsunt tres, vel quatuor exer
centes curam animarum alternis vicibus, nihil deci-
sum, licet Congregatio senserit absq; dubio facien-
dum examen per concursum, iuxta dictam decisio-
nem Rotæ Gerunden. Sacristiæ.

182 Poterit tamen Episcopus Canonicos, seu Capella
nos ad exercēdam curam animarum deputatos a Ca
pitulo, vel alijs ad id authoritatem habentibus exa-
minare, neque eis permittere absq; eius approbatio
ne curam exercere, licet ab immemoriali tempore
per eos exerceatur cura absque examine, & appro-
batione Episcopi, vt censuit Sacra Congregatio
Concilij in declarationibus sequentibus; Licet Epi-
scopis, Capellanos, seu adiutores ad exercendum cu
ram animarum deputatos à Capitulo, siue à quocū-
que ad id authoritatem habente examinare, nec per-
mittere illis absque eius approbatione curam exer-
cere, nec Sacramenta administrare. Secunda etiam
in Ecclesijs Cathedralibus vel Collegiatis, in quibus
exercetur cura animarum per Capellanos amouibi-
les ad nutū Capitulorum, aut per ipsosmet Canoni-
cos absque examine ab immemoriali tempore hoc
non obstante, omnes tenentur subijcere se examini
Episcoporum. Tertia, an iurisdictione, & quasi pos
sessione immemoriali tempore præscripta a Capitu
lo exercendi curā in ciuitate, & deputandi ad id Ca-
pellanos

pellanos adiutores, ad nutum amouibiles possint se
tueri post Concilium, quod non liceat Episcopo eos
examinare, & approbare, Congregatio censuit Or-
dinario licere.
183 Pro † quo etiam facit declaratio S. Congregatio-
nis in vna Calagurritana, his verbis: Congregatio
Concilij censuit ad beneficia in Ecclesijs patrimo-
nialibus, siue receptiuis numeratis, & non numera-
tis, neminem admittendum esse, nisi præuio exami-
ne, & approbatione Episcopi, & cum illis, quibus in
prædictis Ecclesijs per Episcopum cura animarum
demandata est, seruandum esse decretum Concil. ses-
184 sione 24. cap. 18. Quæ † in 2. part. intelligenda vide-
tur de examine & approbatione ad exercendam cu-
ram, non tamen per concursum, aut cum examina-
toribus Synodalibus, vel de illis beneficijs, quibus in
perpetuum cura animarum demandata est, vt per
vnum solum administretur.
185 Et sic etiam potest † intelligi declaratio. 3. sup. ad-
ducta. 3. par. cap. 2. sub num. 167. ibi: Eodemque iure
examinandi, &c. iuxta aliam declarationem infra
adductam, num. 303.
186 Quamuis Nauarr. cons. 8. de priuilegijs. num. 9. te
nuerit, quod † si Canonici & Capellani eo ipso quod
fiunt Canonici, & Capellani à Capitulo, vel alio, ha-
bent annexam facultatem exercēdi curam, non po-
test Episcopus illos examinare, si vero requiritur alia
deputatio ad curam exercendam, poterit Episcopus
eos examinare, & prohibere, ne antea exerceant illā.
187 Sed † additio ibi ait, quod Congregatio, vt refertur,
absolute censuit Episcopum posse examinare dictos
Capellanos, Canonicos, & dignitates volentes curā
exercere, & eisdem inhibere, ne curam exerceant. vel
sacramenta ministrent, absque sua probatione.
188 Quando tandem Episcopus † eis non inhibuerit,
ne alias curam exerceant, poterunt eam exercere abs
que examine, & approbatione Episcopi, quando nō
requiritur deputatio, aliàs secus ex Concilio, cap. 15.
sess. 23. de reformat.
189 Sed si cura † animarum pertineret ad vnum Cano
nicum ratione sui Canonicatus, cui est annexa, tunc
in prouisione talis Canonicatus esset faciendus con-
cursus, ex d. cap. 18. vt censuit S. Congregatio in vna
Segobien. his verbis: Quando cura animarum perti-
net ad Canonicum, & præsentationem Capituli,
ad quod collatio huiusmodi Canonicatus spectat,
Episcopus debet ponere examen concursus, & si hoc
examen ab alio fieret, collatio esset nulla.
190 Vnde si cura animarum † toti Capitulo incum-
bens transfertur in certam dignitatem, seu Cano-
nicum Ecclesiæ, prout fieri posse per Episcopum de
consensu Capituli censuit Congregatio, his verbis:
An possit Episcopus curā animarum toti Capitulo
cathedralis Ecclesiæ incumbentē transferre per viā
vnionis perpetuæ in certam personam, seu dignitatē
eiusdem Ecclesiæ, Congregatio respōdit posse de cō-
sensu Capituli in prouisione talis dignitatis, seu Ca-
nonicatus esset faciendus concursus, &c.
191 Et etiam videtur † faciendus concursus in proui-
uisione beneficij simplicis, alicuius Ecclesię parochia
lis habentis de per se administrationem, & exercitiū
curæ, in aliquo loco dictæ parochialis.
192 Octauo principaliter † dubitatur, an in prouisio-
ne dignitatum habentium vnitam parochialem, fa-
ciendus sit concursus. In quo respondetur negatiue,
cum vnio perpetuo & accessorie facta est, ex dictis in
193 fra vltima par. cap. 2. a num. 12. Et † ita declarauit S.
Congregatio, his verbis: Examen concursus non est
necessarium in dignitate, quæ parochialē perpetuo,
& accessorie vnitam habet. Refert Anastasius Ger-
mon. de indultis Cardin. §. quibusuis. num. 7. & 8. &
Episcopo Conchensi, & Nuntio Hispaniæ, sic res-
pondit 22. Iunij 1575. S. D. noster, ex sententia Con
gregationis Concilij declarauit examen, quod ex de
creto Concilij, sessio. 24. capit. 18. faciendum est per
concursum in collatione parochialium, non debere
fieri in prouisione dignitatis Abbatiæ, tametsi vni-
ta sit ei parochialis Ecclesia, dūmodo hæc vnio au-
thoritate Sedis Apostolicæ, ac perpetuo, & accesso-
rie facta sit, & tradit Gonçalez gl. 5. §. 7. nu. 13. & gl.
6. nu. 162. Prosper de Augustino supra quæst. 3. Les-
sius d. cap. 34. num. 82.
194 Vnde colligitur, quod † si parochialis esset vnita
dignitati, æque principaliter faciendus esset concur
sus ratione parochialis, ex dictis d. cap. 2. à nu. 37.
195 Sed an in † dignitatibus habentibus curam ani-
marum in Ecclesijs collegiatis faciendus sit concur
sus, dicendum est, quod non ex c. statutum. de ele-
ctio. in 6. & declarauit S. Congregatio his verbis. Cō
gregatio censuit in dignitatibus habentibus curam
animarum in Ecclesijs collegiatis, non esse necessa-
rium examen per cōcursum, quale requiritur in pa-
196 rochialibus Ecclesijs, per hoc cap. 18. Et † Zecchus
dict. cap. 28. de parocho, num. 6. ait, quod si Ecclesia
sit collegiata, Papa eam conferet sine concursu, ex
declaratione S. Congregationis, & vide declaratio-
nem sup. adductam num. 181.
197 Nono principaliter dubitatur, an † in beneficijs
regularibus curatis, faciendus sit concursus. In quo
respondetur negatiue, nam de his non loquitur Cō
cilium d. capit. 18. & ita censuit S. Congregatio, his
verbis: Hoc decretum de cōcursu non habet locum
in beneficijs regularibus, quæ regularibus conferri
censueuerūt, & approbatur, & cōfirmatur per Bre-
ue Sixti Quinti positum per Emmanuelem Rodri-
guez in collect. priuileg. reg. bulla. 22. Sixti Quinti
pagin. 1173. & post hæc tenet Gonçalez adducens
prædictam declarationem, gloss. 6. num. 162. Rota
in vna Ferrarien. parochialis, 8. Nouembris, 1596.
198 coram Domino Corduba, in qua † fuit resolutum,
Dandum esse mandatum de manutenendo Abbati
Sancti Georgij, in quasi possessione conferendi cle
ricis secularibus, aut regularibus, quia apparet de
pluribus deputationibus secularium, & etiā de plu-
ribus deputationibus regularium: tum etiam, quia
per sententiam Cardinal. Iordan. Latamano, 1537.
constabat de facultate Abbatis deputandi in dicta
Ecclesia monachos, siue clericos seculares, & per v-
sum facultatis status non mutatur, nec inducitur
necessitas, ita faciendi in futurum. Ripa in cap. cum
Ecclesia. de causis possessionis, num. 43. Decius con-
sil. 8. num. 4. & collationes Papales non mutant sta-
tum, nec possessionem inferioris collatoris, Achilles
decis. 13. de iure patronatus. Rota diuersorum deci-
sio. 545. p. 1. Ægid. decis. 107. & etiam dandam esse
manutentionem Michaeli Angelo prouiso ab Ab-
bate, de cuius possessione constat ex præcepto, sibi fa
cto ad instantiam Horatij per iudicem suarum lite
tarum de dimitiendo possessionem liberam, & sic
præsupponit, & fatetur illum possessorem, Rota de-
cisione 62. & decisione 681. & 802. par. 1. diuersorū.
nec impedire decretum Concilij sess. 24. cap. 18. dis-
ponens, quod beneficia curata secularia non confe-
rantur sine examine per concursum, quia non habet
locum in beneficijs regularibus, quæ regularibus
cōferri consueuerūt, licet secus dicendū sit, si secula-
rib. cōferātur, ac ideo nō impedit manutētionē inte
rim, dū cōstat beneficiū, de quo agitur esse reg. &c.

Quod

199 Quod videtur † procedere, etiamsi sint solita cōmendari secularibus, vt in sequenti declaratione S. ☞ Congregationis, die 26. Iulij 1590. Congregatio censuit in Prioratibus regularibus habentibus curā animarum solitis commendari secularibus, non requiri concursum.

200 Decimo principaliter † dubitatur, an qui se opponit post terminum edicti petens admitti ad examen, & concursum præsertim nondum factum, possit, & debeat admitti cum descriptis. In quo breuiter videtur respondendum negatiue, quia fieret iniuria descriptis, qui ex edicti oppositione cum certo termino ius habent, ne alij admittantur, ad tradita per Molinam de Hispanorum primogen. lib. 2. cap. 5. num. 57. Nauarr. in manu. cap. 17. num. 74. & Ioannes Guttierrez consil. 44. numero 9. & eanon. quæstionum, lib. 2. cap. 11. num. 55. & lib. 3. practica, quæst. 42. à num. 45.

201 Et idem videtur † dicendum, vbi non apponeretur edictum, sed examinandi nominati essent coram examinatoribus intra decem dies, aut aliud tēpus ab Episcopo præscribendum, iuxta formam Concilij, nam transacto dict. tempore, ij etiam ex eodem Concilio videntur habere ius, ne alij admittantur.

202 Et † ita censuit S. Congregatio super d. capit. 18, ☞ his verbis: Alius non descriptus petens admitti ad examen iam peractum, sed beneficij nondum facta collatione, non est audiendus, nec si non est factum examen, sed terminus tantum lapsus, non est admittendus cum descriptis. Vnde consuetudo contraria videtur esse contra ius & rationem.

203 Hoc tamen † videtur limitandum, nisi in ipso edicto diceretur, quod etiam post eius terminū admitteretur, qui vellet examinari, tunc enim cessat prædicta ratio, aut si decreto Concilij prouincialis iubētis apponi edictum id caueretur, tunc enim perinde est, ac si edictum cum illa conditione poneretur, vt in dicto Concilio prouinciali Toletano cauetur, act. 2. decreto 24. vbi dicitur, quod qui post diem edicto præfinitum, ante renunciationem ab examinatoribus Episcopo faciendam venerint, æquo cum alijs iure examinari possint, vt & examinatores, & Episcopi, vel eorum Vicarij generales, seruata Synodi Tridentinæ forma eorum rationem habeant, & parochialium regimini salubrius consulatur.

204 Et dicto Concilio prouinciali Compostellano cēsent aliqui cautum esse, vt qui post terminum edicti, antequam examen sit absolutum comparuerint, admittantur, vt in actione 2. decreto 3.

205 Sed falluntur, nam ibi solum † dicitur, quod tēpore edicti, si qui ab Episcopo nominati fuerint, & antequam examen eorum qui prius comparuerint, sit absolutum, venerint ad subeundum examen, admittantur, vnde Concilium ibi non dicit absolute, quod qui post terminum edicti se opposuerint, seu comparuerint, admittantur, sed quod nominati ab Episcopo in termino edicti, si venerint antequam examen oppositorum sit absolutum, admittantur; amplexum est enim dictum Concilium prouinciale, & modum edicti, & modum nominationis faciendæ ab Episcopo, de qua Tridentinum d. c. 18.

206 Nihilominus † tamen tenendum est absolute opponentem se post terminum edicti re integra, id est, ante peractum examen, posse, & debere admitti, vt ☞ verius, seu postea censuit S. Congregatio in sequenti declaratione, manu Illustrissimi Cardinalis Matthæij; subscripta, eiusque sigillo munita, An occurrente vacatione beneficij in concursu prouidendi, ad quod intra terminum in edicto præfixū, plures sint oppositi, si dicto termino elapso alter superueniat, re integra debeat admitti. Congregatio Concilij censuit re integra esse vtique admittendum. Hieronymus Cardinalis Matthæius. Quæ declaratio fuit adducta in vna Calagurritana dimidij beneficij, seu portionis, 22. April. 1602. coram Domino Ortembergo, & iuxta eam fuit per Rotam resolu☞tum. Nempe quod prouisor potuit admittere ad cōcursum venientem elapso termino ab eo præfixo, licet contradicat aduersarius, qui comparuit in termino, propter authoritatem Congregationis Concilij, quæ in simili casu respondit, si termino elapso alter superueniat cum re integra esse admittēdum. Idque æquitas & fauor Ecclesiæ suadere videtur; cuius interest plures oppositores concurrere, & hāc opinionem Domini, tanquam receptiorem, & de iure veriorem laudarunt. argum. l. etsi post tres. ff. si quis cautionibus. cap. consuluit. & ibi glos. verb. gratiam. & Felin. num. 4. de offic. de legat. l. 1. C. quo modo & quando iudex. l. si cum dies. §. si quis ex arbitratoribus. ff. de arbitris. nec enim in electionibus, & prouisionibus, sicut in iudicijs circumducetur edictum. cap. Ecclesia. 2. & ibi glo. 1. & 2. de electio. Innoc. in d. cap. consuluit. nu. 3. Hostien. 5. Butrius 27. & fuit decisum in vna Firmana parochialis 6. Mar. 1592. coram Illustrissimo Pamphilio, in qua non solum agebatur de potestate verum etiam de necessitate admissionis. Non obstat consil. Oldradi 3. quia ibi agitur de accusatione, & oppositione criminum, & obiectuum, quæ statum hominis respiciunt, ideoque lapsus temporis a iudice præfixi omnibus viam claudit, vt amplius audiri non debeant. Aliud est, si quis ius suum, vel sibi debitū prosequatur, aliud etiam respectu superioris, vt ad deliberationem & expeditionem per proposita extra tēpus viam aperiat. Oldra. ibi, nu. 6. & 12. &c. Et fuit etiā dictum in vna Valen. beneficij de Ocinente 27. Iunij 1607. coram D. Penna, & ita tenet Gonçalez gl. 9. §. 1. à nu. 115. vbi refert d. declarationem S. Congregationis, & decisionem Calagurritanā, & in annotationibus sub nu. 183. ait, quod, si is non admitteretur, posset a tali denegatione appellare. Et ex dictis tollitur ratio contraria de iure oppositorum, nā cum principaliter agatur de re & vtilitate Ecclesiæ, ea attendenda est, & terminus non præfigitur, vt postea alij nequeant admitti, sed vt sciatur non esse amplius expectandum, &c.

207 Vndecimo principaliter † dubitatur, an ad concursum possit admitti habens aliud beneficium curatum? in quo respondetur affirmatiue, ex traditis per Roch. de iure patron. verb. honorificum, nu. 18. Lambert. 1. part. 2. lib. quæst. 7. artic. 5. Hieronym. Gabriel. consil. 193. num. 7. lib. 1. & dictis infra 11. part. cap. 5. num. 297.

208 Et ita censuit † S. Congregatio his verbis: Episco☞pus potest occurrente vacatione beneficij curati vocare, & admittere ad concursum habentem aliud beneficium curatum, sed non potest sine concursu, licet obtinuerit ille beneficium, quod possidet per cōcursum, & postquam vacauerit adepta pacifica possessione alterius beneficij curati, poterit Episcopus ponere edicta per concursum.

209 Vnde cum habens † beneficium curatum, non habeat de iure vllum impedimentum, quo minus possit admitti ad concursum alterius, non erit in potestate Episcopi, illam nō admittere, nec videtur valere constitutio Synodi diœcesanæ, vel prouincialis, qua statuatur, ne habens beneficium curatum ad mittatur

mittatur ad concursum alterius intra certum tem-
pus, v.g. intra tres vel quatuor annos.
210 Duodecimo principaliter † dubitatur, an Episco
pus possit admittere ad concursum parochialium in
suis manibus resignatarum consanguineos, vel affi-
nem, aut familiares suos, vel resignantium stante
constitutione Pij V. 58. de qua infra 11. part. capit.
3. a numero 267.
211 In quo respondetur † stante dicta constitutione
non posse, & ita S. Congregatio Concilij censuit, his
verbis: Episcopus non potest admittere in parochia
libus in suis manibus resignatis consanguineos, vel
familiares, tam suos, quam resignantium, ex Bulla
Pij Quinti anno eius 3. Kalendis April. ita S. Domi
nus noster Gregorius XIII. ex sententia Congrega-
tionis declarauit, & ideo admouendum Episcopũ,
ne huiusmodi consanguineos vel familiares admit-
tat ad concursum.
212 Quod tamen † non procedit in vacatione per obi
tum, vel alias, vt fuit resolutum in vna Ciuitatis Ca
stelli parochialis 16. Iunij 1589. coram D. Orano,
& in vna Fanen. parochialis 28. Iunij 1596. coram
Domino Corduba, vt in seq. decisione.
213 Contra † electionẽ factam per Reuerendis. Episco
pũ Fanen. de persona, Petri Pauli Elisei, qui per tres
ex quatuor examinatoribus Synodalibus, qui inter-
fuerunt examini, fuit iudicatus magis idoneus ad pa
rochialẽ, de qua agitur, causa coram me pendente
multa opponebantur per Asca. Faureliũ appellantẽ
à dicta electione. Primo, quod examinatores non iu-
rauerant, iuxta formã Concilij, sed hęc obiectio Do
minis non placuit, cũ constet de iuramento ex atte-
statione notarij, & per literas testimoniales ipsorũ
examinatorũ, qui dicunt ante examen se præstitisse
illud in manibus notarij. Minus placuit secũdũ ob-
iectum, quod fuerit approbatus familiaris Reueren
dissimi Episcopi, quia licet in vacatione per resigna
tionẽ posset hoc procedere, nõ tamen habet locum
in vacatione per obitum, quo casu familiaris Episco
pi admittitur ad cõcursum, & ita fuit intellecta quę
dam resolutio Congregationis Concilij, quæ indi-
stincte loquitur, ne familiares Episcopi admittãtur
ad cõcursum, illam enim in quadam causa Ciuitatis
Castelli parochialis 16. Iunij 1589. corã R. P. D. Ora
no Dñi intellexerunt in vacatione per resignatio-
nem non per obitum, ex mente bonæ memor. Card.
Carraffæ, qui de hac re alloquutus est Pontificem il
lius tẽporis. Tertiũ aliud, quod Ascan. esset doctor,
ac magis qualificatus, & non habens beneficiũ, Do-
mini reiecerunt, quia concurrũt etiam plures quali-
tates in Eliseo, quæ sufficiũt ad effectũ, vt iudicium
Episcopi nõ possit dici irrationabile, vt Bulla requi
rit ad hoc, vt sit locus apellationi, & sæpius Rota re
soluit. Quartum oppositum de indulto conferendi
beneficia originarijs fuit etiam reiectũ quia vsu non
fuerit receptum, & adsunt plures prouisiones factæ
clericis extraneis. Fuit etiam oppositum, quod in di
cto concursu interuenerunt examinatores, qui non
sunt Synodales, quo casu electio & collatio sunt nul
læ, vt ex resolutione Cõgreg. Concilij fuit decisum
in causa Tole. parochialis corã Illustrissimo Arrigo
nio, sed quantũ ad personã Michaelis de Petra acu-
ta Lectoris Ordinis Minorũ, Domini censuerunt, il
lũ fuisse Synodalem, quia constabat extitisse Lecto-
rem, quo tempore fuit nominatus in Synodo, & de
tempore prouisionis parochialis, de qua agitur. Dif
ficultas versabatur respectu alterius Fratr. Ioan. de
Firmo Ordinis Prædicatorũ, quem constabat non
fuisse lectorẽ, & ideo nec potuisse interuenire, nec
obstabat, quod eius loco soleat mitti prædicator, vt
in fide data, nam esto quod esset prædicator, nõ po-
terat interuenire obstante decisione Congregatio-
nis, quæ impedit, ne ista facultas transeat ad subroga
tũ, vt fuit resolutũ in dicta Tolet. parochiali: quare
ad tollendam dictam difficultatẽ placuit Dominis,
quod de nouo fieret examen in concursu, non obstã
te alio facto in Curia, cui Eliseus non interfuit præ-
tendens fieri non potuisse, & ita Sixtus Quintus fa-
cta ei relatione per Cõgregationem decreuit, & die
15. Iun. 1589. S. Congregatio declarauit.
214 Tertiodecimo principaliter † dubitatur, an si vn9
tantũ ad concursũ apparuerit, debeat examinari, &
ei si reperitur idoneus, de parochiali prouideri? In
quo respõdetur quod sic, Prosper de Augustino ad
summã bullarij, verb. parochiarũ beneficiorũ colla-
215 tio, q. 5. Vt † S. Cong. Concil. censuit, his verbis: Con-
gregatio censuit, si vnus tantũ ad concursum cõpa-
ruerit intra terminum, posse solũ examinari, & ap-
probari. Secunda, super illis verbis: Ex his q; Episco
pus eum eligat, &c. non ideo prohibetur quin si v-
nus tantum comparuerit in concursu, isq; repertus
fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. Tertia,
itẽ, an vno cõparente possit prorogari terminus, &
proponi aliud edictum, Congregatio censuit edictũ
aliud, non esse proponendum, sed illum qui compa-
ruerit, examini subijciendum, & si idoneus repertus
fuerit, eidem beneficium esse conferendũ, nisi si qui
descripti sunt, excusẽt se legitimo impedimẽto deti
neri, quo minus valeant ad concursũ accedere, tunc
enim poterit Eps legitime terminum prorogare.
216 Ex qua vltima † declaratione apparet, quod si ex
oppositoribus descriptis aliqui non compareant ad
examen in die pro examine, & concursu deputato,
nec se excusent, legitime poterit sine eis examen, &
217 concursus fieri. Vt † etiam alias censuit S. Congre-
gatio, his verbis; Episcopus vacante parochiali pro
posuit edicta ex hoc capit. & infra sex dies quatuor
comparuerunt, qui adscripti fuerunt, iuxta formã
Concilij, sed in die pro concursu, & examine depu-
tato ex ipsis quatuor duo tantum comparuerunt,
qui examini se subijcerent, idoneique reperti sunt,
dubitatum fuit, an examen prædictum subsistat, ex
quo duo alij adscripti non fuerunt examinati, cum
Concilium præcipiat, quod omnes adscripti exami
nentur? Congregatio censuit subsistere, quia verba
Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examẽ,
alias in potestate vnius esset nolle venire, impedire-
que, ne vlterius procederetur.
218 Quattodecimo principaliter † dubitatur, quid fa
ciendũ si semel edicto proposito nullus compareat,
vel ex oppositoribus nullus repertus sit idoneus. Re
spondetur † S. Congregationem sic censuisse super
219 d. c. 18. Item, si Episcopus semel edictum proposuit
per cõcursum, & ex multis examinatis nullus reper-
tus sit idoneus, licet Conciliũ non videatur necessa-
rio requirere edictum, per concursum, fuit tamen tu
tius iudicatum aliud edictum proponi, vt supra, &
si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui præuio
examine sine concursu beneficium conferetur. Et
Episcopo Vicen. sic responsum est, Perillustri &
Reuerendissimo Domino vti fratri Domino Epis-
copo Vicen. Reuerendissime Domine vti frater va-
cãte aliqua parochiali Ecclesia, si intra terminũ edi-
cti vnus solũ cõparuerit, & nolit se examini subijce-
re, nec parochialem curet obtinere, censuerunt Illu-
strissimi Patres, qui Tridentini Concilij decretis in
terpretandis sanctissimi Domini nostri authoritate
præfecti sunt, ab Amplitudine tua assignandum esse
aliud

aliud edictum, rursusque vocandos oppositores, ita
igitur obseruabit Amplitudo tua, cui optimam vale
tudinem, & cęlestis gratiæ dona à Domino exopta-
mus. Romę 4. Martij 1592. Amplitudinis tuæ Illu-
striss. & Reuerendiss. vti frater Hieronymus Cardi-
nalis Matthæius, & ita tradit Prosper de Augustino
dicta quæstione 5.

220 Circa quod † etiam considerandæ sunt sequentes
declarationes S. Congregationis super d. c. 18. Pri-
ma, Episcopo Vercellen. S. Dominus noster Grego-
rius XIII. audita relatione Congregationis censuit,
vt in collatione parochialium, quæ sunt tenues, qua
rum fructus 24. ducatos auri de Camera non exce-
dunt, si proposito primo edicto examinis per concur
sum nemo comparuerit, fiat secundum edictum exa
minis, sed sine concursu, si Episcopus Vercellen. pro
sua conscientia cum deputatorum consilio, ita expe
dire arbitrabitur, seruatis tamen temporibus præ-
scriptis à Pio V. in sua bulla super collatione paro-
chialium. Secunda, beneficia curata, cuius redditus
adeo exigui sunt, vt ea, aut nullus idoneus requirat,
vel comparent in concursu presbyteri ita rudes, vt
neque vulgarem linguam calleant, an melius sit non
idoneis conferre, vel ea diu vacare permitti, Sanctis
simus Dominus noster, ex sententia Congregatio-
nis dixit esse conferenda illis, quos inter omnes ma-
ioris literaturæ esse cognouerit Episcopus, eosdem-
que amplius erudiri curabit, vbi vero ob Dominos
temporales, vel aliam iustam causam concursus non
esset liber, & fructus parochialis essent pingues, dixit
ponendos Vicarios, donec conferri potuerint ma-
gis idoneis seruata forma Concilij. Tertia, nullius
diœcesis, quod si nullus sit idoneus, Sanctissimus
mandauit parochialem conferri vni ex comparenti-
bus minus insufficienti, quem postea instrui curare
debeat Episcopus, vt idoneus euadat.

221 Quintodecimo dubitatur, an si facto † concursu
desistat magis idoneus ex reliquis oppositoribus sit
eligendus magis idoneus, an vero sit faciendus alius
concursus de nouo, proposito nouo edicto, &c.

222 In quo distinguendum † existimo, quod si ante fa-
ctam per Ordinarium electionem, seu nominatio-
nem de magis idoneo ille desistat, non est faciendus
nouus concursus, sed ex reliquis oppositoribus eli-
gendus est magis idoneus intra eundem terminum.
Si enim nondum sequuta est electio, seu nominatio
magis idonei reperti ex approbatis, non dicitur fini-
223 tus primus concursus. Si † vero facta per Ordinariũ
electione, seu nominatione de magis idoneo reper-
to, ille desistat, seu cedat, vel decedat, non poterit eli
gi alius ex oppositoribus eiusdem concursus, qui per
electionem semel factam finitus est, & consequenter
faciẽdus erit nouus cõcursus posito nouo edicto, &c.
Ad quem secundum cõcursum Ordinarius habebit
nouum terminum, qui incipiet currere à die desisten
tiæ seu cessionis, vel mortis ei notæ ad cap. si electio.
de election. in 6. & tradita infra par. seq. cap. 2. à nu.
15. vbi de termino ad prouidendum parochialibus
agitur, Nauarrus consilio 11. nu. 3. de rescriptis. &
Zerola in praxi Episcopali. 2. p. verb. cõcursus. §. 25.

224 Id tamen intelligendum † est, quando ille electus
desistit, cedit, aut decedit, ante lapsum quadrimestre
datum per constitutionem Pij Quinti ad significan
dum Papæ, alias enim infra quadrimestre non facta
significatione, omnimoda dispositio ad Papam libe
re deuoluitur, iuxta dictam constitutionem, etiamsi
Episcopus dedisset literas electo ad significandum
Papæ quicquid dicant Nauarrus, & Zerola ibi.

225 Sextodecimo, Principaliter † dubitatur, an electio
minus digni ex approbatis omisso digniori, & proui
sio parochialis subsequuta sit nulla ipso iure ex di-
cto decreto Concilij, cap. 18. & dicta constitutione
226 Pij V. an vero sit valida? Et videbatur † esse valida,
ex traditis per D. Thom. 2. 2. quæst. 63. art. 2. ad ter-
tium, Imolam, Abbatem, Franeburnj, Decium &
alios in cap. de constitutis, 2. de appellation. Couar.
in reg. peccatum. 2. parte. §. 7. nu. 3. Molinam de His-
panor. primogenijs, lib. 2. cap. 5. à nu. 47. Ioan. Gut-
tierrez canonicar. quæst. lib. 2. cap. 11. à nu. 15. Petr.
Ledesma in summa 2. par. tractat. 7. cap. 1. concl. 6. &
alios relatos sup. 7. par. cap. 16.

227 Ex quibus in causa † Toletana Canonicatus S.
Scripturæ inter D. Gabrielem de Cardenas, & Do-
ctorem Barrio, qui in concursu habuerunt paria
vota, & possessio fuit data D. Gabrieli, tanquam ma
gis nobili, cum pro parte Doctoris Barrio prætten-
deretur prouisionem factam D. Gabrieli fuisse nul-
lam, quia ipse erat magis idoneus, iuxta decretum
Concilij prouincialis Toletani, actione 2. decreto
28. vbi statuitur, quod ista Pręebenda prouideatur in
concursu magis idoneo, aliter facta prouisio sit ir-
rita, & inanis, Rota corã Sanctissimo 22. Iunij 1583.
resoluit constare Doctorem Barrio esse magis ido-
neum ex probationibus, postea tamen in alia positio
ne coram eodem 18. Maij 1584. resoluit, quod di-
ctum decretum Concilij Toletani erat contra ius,
quatenus annullabat prouisionẽ factam, digno omis
so, digniori, & quod sic indigebat confirmatione A-
postolica, vt in decisionibus supra adductis 5. p. cap.
4. num. 166. Et fuit dictum in causa Calagurritana
reductionis Motus proprij 29. Martij, 1591. coram
Domino Seraphino, & refert post hęc Gonçalez gl.
4. à num. 126. dicens, quod fuit etiam confirmatum
in vna Vallisoletana præeminentiarum, 24. No-
uemb. 1603. coram D. Pamphilio. Et sic Dominus
Gabriel remansit cum Canonicatu.

228 Et in terminis tenet † Couarruuias supra, in no-
uiorib. editionib. dicens, quod Tridentina Synodus
sessio. 24. cap. 1. & cap. 18. digniorem esse eligendum
asseuerat, vt à peccato elector immunis sit, nec tamẽ
statuit electionem digni omisso digniori rescinden-
dam fore, & videtur tenere Zecchus de Republic.
Ecclesiastica d. cap. 18. de parocho, num. 7. qui ait,
quod si Episcopus digniori omisso minus dignum
eligat, tanquam personarum acceptator mortaliter
peccat, &c. Et Petrus Ledesma supra.

229 Nihilominus † tamen in proposito dicendum vi-
debatur electionem, & prouisionem digni, omisso
digniori esse nullam, vti forma Concilij non serua-
ta, volentis eligendum esse magis idoneum, &c. Et
prouisiones præter supra dictam formam factas sur
reptitias censeri, quod clarius patet ex dicta constitu
tione Pij V. vbi prouisiones, & quasuis dispositiones
parochialium, præter, & contra formam a dicto Cõ
cilio præscriptam factas, nullas, irritas, ac nullius ro
boris, vel momenti fore, & esse decernitur, & decla-
ratur: & in fine adest etiã decretum irritans, si secus
in pręmissis omnibus, & singulis actum, aut attẽta-
230 tum fuerit. Et † clausula annullatiua, seu decreti irri
tantis inducit formam, Ias. in l. omnium, nu. 8. C. de
testamen. Felin. in cap. cum accessissent, num. 8. de
constitu. Staphileus de literis gratiæ in præfatione,
nu. 15. Anton. Gabr. de clausul. conclus. 3. num. 70.
Matienço in. l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopil. glos. 4. num. 19.
Ioan. Garcia de nobilitate, glo. 18. num. 9. & Fla-
min. Paris. de resignatione lib. 5. q. vltim. num. 226.
Mand. reg. 27. Cancell. quæst. 24. num. 15. Auend.
resp. 14. nu. 1. & 2. Ioan. Guttierrez pract. lib. 3. q. 15.
à num.

à num.4. & declaratio S. Congregationis Concilij supra adducta 2.part.cap.5. num.193. & dictum est
231 sup.4.part. cap.2. num.42. Et ita † in proposito tenet Spino. de testamen.glos.4. nu.86. & tenuit Rota in vna Dertusen. parochialis de Villafranca 18. Decemb.1581.& 4.& 10.Maij 1582.coram D. Gipsio, vt in decisionibus sequentibus.

232 *Dertusen.parochialis* ✠ *de Villafranca*, 18. *Decembr.* 1581.

☞ DIe 18.Decē.1581.fuit resolutū constare, D.Capellottum fuisse ab examinatoribus Metropolitanis iudicatum magis idoneum D.Gaudioso,hocque sibi sufficere ad obtinendam parochialē, de qua agitur,moti fuerunt Domini,quia ex huiusmodi relatione dignoscitur esse locum dispositioni Concilij Tridenr.sess.24. cap.18. & constitutionis, felicis recordationis Pij V. quibus cauetur licere electū ad nouum examen prouocare, & qui magis idoneus repertus,fuerit reuocata prima electione, parochialē obtinere debeat,quod in proposita facti specie haud difficulter procedit,cum D. Capellottus,etiam ab examinatoribus Episcopi Dertus.fuerit ætate,idoneitate, prudentia vna cum alijs habilis iudicatus, de bonis eiusdem moribus non videtur hæsitandū, tum quia contra ipsum nihil obijcitur, aut probatur,ex iurisq; præsumptione idoneus censetur,ad c. dudum,de præsumptionib. decis.2.de testam.in nouis, tum de illis in testimonialibus literis, & licentia prædicandi,audiendique confessiones à Vicario generali eiusdem Episcopi Dertusen. obtenta sufficienter constat,talia enim,nisi doctrina,vita,& moribus approbatis non conceduntur, d. Concilium, sess.5. cap. 2.§. caueant. Accedunt etiam testes vltimo loco examinati qui simul cum alijs præmissis bene probant intentionem Domini Capellotti. Non placuit Dominis,quod Episcopus possit eum eligere, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, quasi hoc eiusdem iudicio, & arbitrio relinquatur, quia dicebant intelligendum esse illud Episcopo cōmissum,tanquam bono viro, vt indicat verbum. Iudicauerit, Abbas cap.cum autem, nu.6.de iure patronat.in cap. 2. de corpore vitiatis.l. fideicommissa.§. quanquam. de legat.3. tenebatur igitur Episcopus iustum,& rationabile iudicium proferre,§. omnes, in authentic.de iudicib.gloss. in cap.1. de constitut. & sic D.Gaudiosum, eius Secretarium, non magis idoneum cæteris iudicare,& eo magis redditur suspectum eius iudicium, qui noluit relationes ab examinatoribus, iuxta solitum fieri de magis idoneo, sed solum sibi referri iussit, an illi,qui concurrebāt, essent idonei, quod fecisse præsumendum est, vt facilius relinqueretur locus gratificationi,idcirco nulla censeri debet d.electio. Facit, quod in simili dicitur de creatione officialis, quæ nisi fuerit facta secūdum antiquam consuetudinem non valet.l. actuarios. C.de numerat.& actua.lib.12. vbi Barto. nota- Corsettus singular 56. incip. consuetud. Præterea dicebatur, quod si Episcopus posset pro eius voluntate hoc pacto eligere, sequeretur, quod facillime Bulla redderetur elusoria, & nunquam esset locus prouocationi. Insuper visum etiam fuit non obstare,quod ex quinque examinatoribus Metropolitanis duo non erant Synodales, quia cum tres ex dispositione Concilij sufficerent, alij qui ad maiorem cautelam fuerunt adhibiti, non possunt vitiare. l. testamentum. C.de testam. Modernus in l. quæ dubitationis. ff.de regulis iuris. sed potius tenuit ad illius augmentum, nec Conciliū vbi supra hoc prohibet, nec vtitur aliqua taxatiua, propterea licuit Metropolitano vltra Synodales duos alios examinatores eligere, & ita conclusum fuit non obstantibus alijs ex aduerso adductis.

233 *In eadem coram* ✠ *eodem* 4. *&* 10. *Maij* 1582.

☞ REtentis alijs decisionibus in hac causa factis dubitaui,an & in quibus fructibus Gaudiosus veniret condemnandus, & dubio bis proposito Domini pro maiore parte firmarunt ipsum teneri ad illorum fructuum restitutionem,quos ex decimis & primittijs Rectori eius Ecclesiæ debitis a die motæ litis ipse percepit,in hanc enim iuerunt sententiam, eo potissimum fundamento,quia hęc electio forma Concilij non seruata, vti surreptitia, nulla, & irrita nullum ius,aut iustum possidendi titulum ipsi Gaudioso præbere potuit, vt clare demonstrant Concilium Tridentinum sessione 24. ca.18. & constitutio Pij V. super collatione parochialium, quapropter fructus absque dubio restituendi sunt, quod etiam sibi locum vendicasset, vbi Episcopus tantum sine ordine processisset. Afflictus decisio.218.nu.5. Quāobrem cessare dicebatur obiectū,quod licuerit Gaudioso,dictos fructus veluti bona fide, ac iusto titulo perceptos in proprios vsus conuertere, ad l.qui authore.ff.de regulis iuris.l.bonæ fidei,de acquiren. rerum domin. Dd.in cap.grauis.de restitutio spoliatorum.cum alijs adductis per informantes, cum enim in hoc pacto dictæ electioni, ac prouisioni resistat, visum fuit, non esse hæsitandum Gaudiosum prædictam restitutionem minime euitare posse, idē voluit Abbas in cap. dilecto.de Præbend. num.12. per doctrinam Bartoli in l.sed etsi.§.scire.de petitio.hæreditat.quam vti pulchram sequitur Felinus in cap. de 4.num.31.versic.3.restrictio de pręscriptionibus. Nec placuit Dominis ex eo Concilij formam satis posse dici iure seruatam, quod in proposita facti specie huiusmodi electio Episcopi iudicio relinquatur quia vt alias resolutum fuit,Concilium de iusto, & irrationabili iudicio loquitur, & ita intelligi debet vt aperte summus Pontifex in dicta constitutione demonstrat,nam is profecto nō seruat legem, quinimmo in illam committit, qui legis verba amplexus contra legis nititur voluntatem.l. non dubiū. C.de legibus. cap.certum.de regulis iuris.in 6. facit illud vulgare sensum magis quam verba spectari.l. 3.§.conditio.de adimen.legat.l.3.Cod.de liberis pręteritis. Non obstat,quod appellatione pendēte prouisus ab eadē Ecclesia moueri non possit,quasi quod interim fructus suos facere valeat;quia responderūt Domini,hoc sibi non suffragari,cum eius electio,vt dixi,contra formam a iure præscriptam inducta fuerit,& eo magis cum sententia Episcopi,siue iudiciū, ex eisdē reuocetur, quo vi fit a die motæ litis in mala fide præsumpta constitutus censeatur,& ideo fructus huiusmodi lucrari non debet. Rota decisio.4. de restitut.spoliatorum in nouis. & ita etiam dicere nos cogit ratio, vt fraudibus & malitijs, quantum fieri potest, occurratur, alioquin minus idonei ab Ordinarijs sic electi,& in possessionem immissi, vt diuturnius prædictos fructus cōsequi possent, lites immortales proculdubio reddere conarentur. Faciunt notata in Clementina vnica, de sequestration. possessio.& fructuum. & posthæc ita tenet Gonçalez glos.

lez glossa 4.a num.136.& Azeuedo consil.9. à num.
27.& Rebellus 1.p.lib.3.quæst.4. num.15. & quæst.
5.num.5.versic.5.

234 Sed quod attinet † ad fructus, quamuis in ista vl-
tima decis. dicatur teneri ad fructuum restitutionē
à die motæ litis videtur teneri, etiam à die intrusio-
nis, supposito quod prouisio sit nulla propter d. de-
cretum irritans ex dictis sup.5.p.cap.5.a nu.24.

235 Sed adhuc † verior videtur prima sententia, quod
d.electio minus digni, & prouisio subsecuta sit vali-
da, neque obstat dictum decretum irritans Conci-
lij, & Constitutionis Pij V. nam non videtur referē-
dus ad prouisiones factas de minus dignis, sed ad fa-
ctas, non seruata alias forma ibi præscripta, nam si
referendum esset ad prouisiones, & institutiones fa-
ctas de electis minus dignis, sequeretur prouisiones
factas à collatoribus inferioribus electis ab Episco-
pis, & institutiones factas de præsentatis per patro-
nos Ecclesiasticos esse nullas, si forte non sunt electi
magis idonei: cum tamen tales collatores, & insti-
tuentes, ad quos electio non spectat, nullam habeāt
236 culpam. Præterea † in dicta constitutione Pij Quin
ti. versic. vt autem. specialiter prouidetur de reme-
dio appellationis, quando Episcopus minus habilē
elegerit, vt eius iudicium irrationabile reuocetur,
& interim electio & prouisio habeant effectum, vn-
de videtur illa esse valida, donec reuocetur per iudi-
cem appellationis.

237 Et secundum † contrariam sententiam nulla fere
electio & prouisio esset certa, & secura, & daretur
locus mille serupulis. Et si talis electio & prouisio
esset nulla, vti forma non seruata, etiam reiecto non
appellante, posset, ac deberet retractari, & nulla de-
clarari. Quod tamen videtur contra dictam consti-
tutionem Pij Quinti, quæ solum dignioribus reie-
ctis concedit tunc ius appellandi.

Et hæc sententia videtur magis conformis vsui,
& communi sensui.

238 Vnde talis electus † & prouisus videtur facere fru
ctus parochialis suos, donec eius electio & prouisio
per iudicem appellationis reuocetur & rescindatur,
& consequenter non esse condemnandum in fructi-
bus, nisi ad summum à tempore primæ sententiæ
reuocatoriæ, vsque ad illud enim tempus iuste pos-
sidet, & cum iusto, ac legitimo titulo, faciunt tradi-
ta per Felin. in d.cap.4.num.33.

239 Septimodecimo principaliter † dubitatur, an &
quando detur appellatio a mala prouisione, seu dis-
positione parochialis, in quo dicendum est, non da-
ri appellationem a relatione examinatorū, nec per
eam impediri, aut suspēdi, quo minus executionem
habeat, vt in d.capit.18.versic.nec prædictorum exa
minatorum, & sic a reprobatione examinatorum,
non dari appellationem, a mala tamen Ordinarij
electione dari appellationem, ex constitutione Pij
Quinti versic.vt autem non solum, vt in d.decisio-
ne Dertusen. supra adducta dubio præcedenti. Et
240 ita † censuit S.Congregatio Concilij his verbis: Ex
☞ Bulla Pij V. quæ incipit, In conferendis Congrega-
tio respondit, non dari appellationem à reprobatio-
ne examinatorum, sed dumtaxat a mala Ordinarij
electione. Flamin. Paris. ita accipiendus dict. lib.8.
quæst.9.num.104. Zecchus d.capit.28. de parocho,
num.6.& 7. Marcus Anton. Genuensis d.capit.65.
num.5.& sic est intelligendus Zerola dicta 1.par.ver
bo, parochia, §.2. dub.9. circa quod vide dicta supra
6.par.cap.2.à num.76.

241 Et in vna Lucana plebis, seu † parochialis, 8. Iun.
1571.coram D.Lancellotto, seu Binarino, fuit reso-
lutum, relationem examinatorum non posse suspen
di per appellationē, quo minus ex ea fiat institutio,
ex Concil. Trid. supra, licet secus, si agatur de institu
tione facienda vigore iuris patronatus, & non rela-
tionis, vt in decisione adducta cap.4.seq.nu.18.

241 Id autem quod dictum † est, non dari appellatio-
nem a reprobatione examinatorum, quod etiam de
deuolutiua intelligitur, vt ex adductis apparet, so-
lum procedit in beneficijs curatis, in quibus loqui-
243 tur d.capit.18. Secus in † beneficijs simplicibus, in
quibus licet præsentati, seu electi, vel nominati a
quibusuis Ecclesiasticis personis non debeant insti-
tui, nisi prius fuerint ab Ordinarijs examinati, &
idonei reperti, & nullus appellationis remedio se
tueri possit, quo minus examen subire teneatur, vt
244 in capit.13.sessio.7. Tamen † a relatione & reproba-
tione examinatorum datur appellatio suspensiua,
non obstante capit.9.sessione 25. de reformat. versi.
ad hæc, quod quatenus refert se ad alia statuta, rela-
tio quoad beneficia patronata curata debet fieri, ad
d.capit.18. Quo vero ad beneficia patronata simpli-
cia ad d. capit.13. vt fuit resolutum in causa Cala-
gurritana portionis de Amarita, de anno 1575. co-
ram D.Cantutio, vt in decisione 6.& 10.part.2. di-
uersorum, & tradit Gonçalez gloss.9. in annotatio-
245 nib. a num.184.& num.209. Quinimmo † etiam in
parochialibus iuris patronatus laicorum puto dari
appellationem præsentatis, quando vnus solus est
præsentatus, nec habet locum concursus a reproba-
tione examinatorum, ex quo ex præsentatione ha-
bent ius ad parochialem, sicut de habente gratiam
ad parochialem in forma dignum, dixi supra, 6. par.
cap.2.num.76.

246 Sed aduertendum est, quod licet † in parochiali-
bus detur appellatio a mala Ordinarij electione, est
tamen solum ad effectum deuolutiuum; nam ea in-
terposita interim non impedit, aut suspendit quo
minus executioni demandetur, & prouisus penden-
te appellatione a parochiali non est amouendus, vt
in dict.constitutione Pij Quinti, versic.hæc tamen,
Zerola, Zecchus, & Genuen. vbi proxime, & dictum
247 est dubio præcedenti, a num.36. Quod † procedit,
etiamsi contra eum sit lata sententia per iudicem ap
pellationis, a qua ipse appellauit: nam ista secunda
sententia non est executioni demandanda, penden-
te appellatione, quæ habet vtrumque effectum de-
uolutiuum, & suspensiuum, vt per Ioan. Guttierrez
d.lib.2.canonicar.quæst.cap.11.num.25. & practic.
quæst.lib.1.quęst.146.& Gonçalez post hæc visum,
glos.6.a num.163. qui plura affert. Sicut etiam quā-
do conceditur gratia per Papam de parochiali, &
adest certus possessor, datur appellatio suspensiua a
sententia executoris, nec tunc procedit dicta con-
stitutio Pij Quinti vt fuit resolutum in vna Agri-
gentina beneficij 1. Nouembris, 1601. supra addu-
cta 6.parr. capit.2. num.130. & vide aliam quæstio-
nem per Gonçalez d.glos.6.ex num.222. vbi multa
vtilia tradit.

Et procedit etiam, quod dictum est, dictam ap-
pellationem non suspendere, etiam quando exami-
natores sunt discordes, quamuis tunc contrarium
teneat Gonçalez glos.9.in annotationibus, numero
209.vbi cum dixisset, quod collationes, & posses-
sionum traditiones Ecclesiarum parochialium per
nullam appellationem suspenduntur, vt in Conci-
lio d. capit.18. & in dicta constitutione Pij Quinti
subdit, id non procedere ex sententia Sacræ Con-
gregationis, quando examinatores sunt discordes,
vt per Flamin. Paris. de resignat.beneficior.libro 8.
quæst.9.

quæst.9.num.104. Sed Flamin. ibi solum ait, quod in vna Vicentina fuit resolutum in Congregatione Concilij, pridie Kalend. Septembris, 1570. quod datur appellatio a mala electione, quam facit Episcopus, quoties examinatores sunt discordes: quod quidem est intelligendum de appellatione deuolutiua tantum, sicut etiamsi examinatores fuissent concordes, vt patet ex dicta constitutione Pij, versic. hæc tamen, quæ generaliter & indistincte loquitur. Et supposito, quod tam electus, quam appellãs sint de approbatis ab examinatoribus, iuxta formam Concilij, nil refert, quod illi fuerint concordes, aut discordes, a quorum approbatione, seu reprobatione, siue in concordia, siue in discordia facta non appellatur, sed ab electione Episcopi, in qua nõ attenditur, an examinatores fuerint concordes, seu discordes in approbatione, sed quis ex approbatis sibi magis idoneus videatur.

248 Nihilominus vero † lata prima sententia contra possessorem apud Curiam parochialis sequestrabitur, iuxta Clementinam vnicam, de sequestratione possessionum, & fructuum, & ita in d. Dertusen. parochialis 18. Martij, 1582. coram D. Gipsio fuit resolutum, parochialem sequestrandã esse in illo casu, non obstante dicta constitutione Pij V. quæ prohibet, pendente appellatione prouisum amoueri, quia loquitur in prima sententia Ordinarij.

249 Rursus † aduertendum est, tunc dari appellationem à mala Ordinarij electione, quando alias seruata est forma Concilij, illa enim non seruata, electio, & prouisio est nulla & parochialis manet Papæ dispositioni reseruata, iuxta d. constitutionem Pij V.

250 Et circa hoc † notanda est decis. Rotæ in causa Rauennaten. parochialis, 2. Decembr. 1592. coram Illustrissimo Arigonio, quæ sic se habet: In concursu ad parochialem ab examinatoribus, Zauara, & Morigius fuerunt æquè idonei reperti, & approbati, & quia Reuerendissimus Archiepiscopus horum vnum eligere debebat, & elegit Morigium, Zauara dixit, in huiusmodi electione fuisse grauatum, cum ipse esset Sacerdos, Doctor, & pauper, & sine beneficio, & consequenter præferendus erat Morigio. Hac controuersia coram me per appellationem pendente, illã in Rota proposui, & per Dominos fuit responsum, non constare de grauamine. Et quamuis qualitates Doctoratus, Sacerdotij, & aliæ supra dictæ sint consideratione dignæ, Abbas in capit. 1. de maioritat. & obedient. Decius consil. 502. nu. 12. & 13. nihilominus ipsæ solæ non faciunt aliquem digniorem pro obtinenda & gubernanda parochiali Ecclesia, cum vltra doctrinam, in qua ambo fuerunt approbati æquè idonei, erant quoque considerandi mores, prudentia, & alia opportuna ad gubernandam Ecclesiam, vt apparet in Concilio Tridentino. sess. 24. cap. 18. & in capit. cum in cunctis, in princip. de electio. & plures tradit Lambert. de iure patronat. 2. lib. 1. part. 10. quæst. & præsertim versic. 30. requiritur, &c. Immo neque etiam aliquã do ille, qui est Doctor, & sanctior, est iudicandus dignior, sed is, qui iuxta munus & rem, cui præficiendus est, aptior eius ministerio apparet. Et fieri potest, quod Doctor, & pauper non sit ita aptus, vt nõ Doctor & nõ pauper, & merito non Doctor & non pauper iudicandus sit dignior, vt post alios annotauit Cou. reg. peccatũ, p. 2. §. 7. n. 4. vers. dignior vero, & etiã ita fuit dictũ in causa Beneuentana parochialis, 13. Iunij 1590. coram Reuerendissimo P. D. Orano. Vnde cum Archiepiscopus vnum ex æque idoneis ab examinatoribus approbatis elegerit, dicendum est, maiores qualitates agnouisse concurrere in Morigio circa mores, prudentiam, & alia, quæ sunt necessaria pro gubernanda parochiali, quã in Zauara, cum pro iudicio Episcopi sit præsumendũ, cap. in præsentia, de renuntiat. & idẽ colligitur ex constit. fel. recor. Pij Papæ V. cum permittat tantũ appellationem, quando appellans docet de dolo & irrationabili iudicio Episcopi, vt apparet in illius narratiua, ibi, Carnalitatis, aut alium humanæ passionis affectum, non rationis iudicium sequentes, &c. Et in dispositione, ibi, & constito, &c. quod non docetur in casu de quo agitur, præter illas solas qualitates, quando in illo possunt concurrere maiores qualitates circa mores, & alia, quæ reddunt illũ habiliorem ad gubernandam parochialem, de quibus omnibus cum Morigius esset ciuis, & Canonicus eiusdem ciuitatis, & semper ibidem permansisset, Archiepiscopus habuit plenam notitiam, Caputaq. decis. 406. 2. par. Et licet Zauara esset eiusdem diœcesis, & in diuersis locis, Archiepiscopus non poterat ita de facili habere notitiã de eius moribus, vita, & alijs qualitatibus, sicut de Morigio, & Ordinarius debet præferre illum, de quo est melius informatus, vt post alios tradit Lamber. d. tra. de iure patron. 24. art. 7. quæst. principali, p. 1. 2. li. Neque decisiones in causa Ciuitatis Castelli parochialis, & in causa Aretina Capellaniæ dant contrariũ. Nã in illa Ciuitatis Castelli docebatur de grauamine, ostendendo irrationabile & dolosum iudiciũ Ordinarij, per multa, quæ adducebantur, & præsertim, cũ electus esset eius familiaris, & forensis, non electus esset eiusdẽ diœcesis, & repertus magis idoneus ab examinatoribus, & sic non fuit sola qualitas Doctoratus. Idẽ erat in causa Aretina, in qua non solũ concurrebat huiusmodi qualitas Doctoratus, sed etiã concurrebant alia in præsẽtato, propter quæ veniebat præferẽdus, & præcipuè, quia erat vnus de compatronis. Præterea fuit dictũ, & dũmodo absit dolus, & irrationabile iudiciũ Ordinarij; multas esse qualitates, propter quas aliquẽ reputandũ esse magis dignũ, & esse tales, quas si Ordinarius nõ attendit, eligendo alterum, dummodo sit idoneus, & dignus, malefaciet, non tamen annullabit electionẽ, Decius in cons. 129. colum. 1. & ita post Hostiens. Ioan. Andream, Anto. de Butrio, Cardin. & alios declarat. & de magis communi attestatur Couar. in d. cap. peccatum, 2. parte, §. 7. sub num. 4. versic. qui tamen in eo sensu accipiendus est, & in versic. igitur iura humana, quia alias esset locus mille litibus, & nulla electio fieri posset, quæ litibus & controuersijs non vexaretur, in magnam damnum Ecclesiarum, & idem refert Molina in tract. de Hispanorum primogenijs, cap. 5. nu. 47.

Sexta Iun. 1594. corã eod. D. D. steterũt in hac decisione, & dixerũt: Ex eo quod quis sit Doctor diœcesanus. & maior ætate, non censetur magis idoneus, vt sit præferendus in parochiali prouiso Ordinario.

251 Concordat etiam † decisio Fanen. parochialis supra adducta dubio 12. num. 213.

Et post hæc scripta vidi Hieronymum Gonçalez qui gloss. 4. à num. 114. refert dictam decisionem Rauennatẽ. 2. dec. 1592. & in ea contenta, & allegat aliam concordantem in alia nullius concursus, 4. Decembris, 1600. coram D. Ludouisio. Et addit, quod non solum interest habere notitiam pristinã de vita & moribus, & alijs qualitatibus, sed etiã de scientia & literatura, quia potest quis in vno examine apparere magis doctus ex fortuna puncti assignati, vel quæstionis propositæ, cum re vera sit minus, & è conuerso, vt per Tiraquel. de pœnis temperan.

causa

causa 51. num. 159. Et quod ideo appellantes ab iniusta electione, vel iudicio Episcopi, non facile possunt docere de grauamine, & iam factam electionem euertere, ex quo Concilium Tridentinum multum defert iudicio Ordinarij, ex varijs animi sui motibus pensatis, & consideratis omnibus supradictis se informare potuit, & a num. 141. refert decisionem Dertusen. supra adductam num. 232. & idem fuisse nouissime resolutum in vna Tuder. parochialis, 18. Aprilis, 1603. pro maiori parte Dominorum coram ☞ D. Sacrato. vbi fuit decisum electionẽ factam ab Ordinario Tuder. ad fauorem cuiusdam sui familiaris esse irrationabilem, & reuocandam, & parochialem adiudicandam cuidam Doctori Scobar appellanti, vti magis idoneo, ac plures & maiores qualitates habenti, quas memorat ibi decisio, & respondet ad dictam decisionem Rauennaten. & reliquas superius citatas, dicens, quod quamuis relinquatur iudicio Episcopi, an quis sit magis idoneus, hoc procedit dumtaxat, quatenus Episcopus recte iudicauerit, secus quando constat de iniqua, & irrationabili electione. Vnde Gonçalez ait, quod quamuis semel Rota dixerit, quod ad hoc vt appellans à mala electione Episcopi, iuxta formam constitutionis Pij Quinti possit in secunda instantia prouocare ad nouum examen, debeat prius docere de fumo lęsionis, & grauaminis, alias audiri non debet, tamen nouissime S. Congregatio Concilij Tridentini in vna causa Pistorien. cõtrarium sensit, quia aliter, esset ligare manus appellanti, vt non posset docere de grauamine, præsertim, cum sæpè, & vt plurimũ acta examinis primę instantiæ tali modo componantur, & fabricentur, vt ex illo de læsione apparere minime valeat, necnõ esset frustratoriam fere reddere dictam constitutionem Pij Quinti, ac illius literam, & mentem violare, quæ ideo disponit, vt in secunda instantia possit appellans ad nouum examen prouocare, vt ex illo liqueat de irrationabili, vel rationabili iudicio Ordinarij, & in summa ait ad iudicandũ, an sit magis idoneus electus, vel non, multum valere iudicis superioris arbitrium, pensatis & consideratis omnibus, Menochius de arbitr. casu 67. nu. 3. & casu 69. nu. 4. cum alijs. Et tandem nu. 146. ait, vnum certum esse, quod quidquid sit in foro exteriori, in interiori saltẽ Episcopus minus bene eligens exactam rationẽ Deo reddet, apud quem nulla excusatio valebit, cum arcanorum cognitor & iudex sit. cap. erubescant, in fine. 32. distin. cap. nouit, vbi Nauar. notabili 1. de iudi. Hæc Gonçalez.

Circa quæ animaduerto 1. quod certum videtur,
252 quod ad hoc † vt appellans a mala electione Episcopi possit in secũda instãtia ad nouum examen prouocare, non debeat prius docere de fumo grauaminis, id enim non dicit constitutio Pij V. maximè, cum appellatio interim nõ impediat, aut suspendat, quo minus electio Ordinarij effectum habeat, vt in dicta constitutione dicitur. Secundo, quod ad hoc vt dicta constitutio Pij Quinti locum habeat, non est opus, quod appellans doceat de dolo & irrationabili iudicio Episcopi ex proposito, sed satis est, quod per examen factum coram iudice appellationis, & eius examinatoribus constet de mala electione, & irrationabili iudicio Episcopi re ipsa; appellatio enim inuenta est ad corrigendum grauamen, non solum ex dolo, & animo illatum, sed etiam re ipsa, Bart. in l. 1. in princip. num. 5. de appella. Abbas in cap. suggestum, num. 3. & ibi Franch. 2. notab. eodem tit. cum alijs, & examinatores secundæ instantiæ, attento examine literaturæ ab eis facto, & visis informationibus super moribus & vita, prudentia & alijs qualitatibus appellantis, & appellati, solum debent renuntiare, & declarare, quis eorum sit magis idoneus. non autem an Episcopus dolose versatus fuerit, quod ad eos non attinet. Et magis idoneo ab examinatoribus iudicato, debet ipse iudex appellationis parochialẽ adiudicare, reuocata prius Episcopi electione vt in dicta constitutione. Quamuis enim examinatores concursus primæ instantię non debeant renuntiare, quis sit magis idoneus, sed ex approbatis ab eis Episcopus eligere debeat quem cæteris magis idoneum iudicauerit, vt in Concilio d. cap. 18. sess. 24. & dictum est supra a num. 108. tamen examinatores secundæ instantiæ renuntiare debent, quis ex duobus sit magis idoneus, ad hoc enim fit nouum examen coram eis, ex dicta constitutione Pij Quinti. Cum autẽ ipsorum vota essent paria, seu singularia, quia duo verbi gratia renuntiant magis idoneum appellantem, & alij duo renuntiant magis, aut æque idoneum appellatum, aut quia vnus ex tribus approbat tanquam magis idoneum appellantem, & appellatum, tanquã magis, aut æque idoneum, & alius nec approbat vnum, nec alterũ tanquam magis idoneũ, nec tanquam æque idoneos. Vt enim appellans vincat, debet declarari magis idoneus, tunc iudex appellationis accedere posset, quibus magis videbitur arbitrio boni viri, vt alias dicitur in examinatoribus primæ instantiæ d. cap. 18. vers. transacto, & dictum est supra à nu. 54. & tũc solum habebit locum, quod ait Gonçalez nu. 145. quod ad iudicãdum, an sit magis idoneus electus, vel non, multum valet iudicis superioris arbitrium. Nec obstant illa verba narratiua d. constit. Carnalitatis, aut alium humanæ passionis affectum, non rationis iudicium sequentes, &c. quæ ponderat dicta decisio Rauennaten. quia illa denotant causam impulsiuam constitutionis, & non restringunt dispositionem, l. 1. §. sexum, ff de postulando, cum alijs. Tertio animaduerto, quod illæ qualitates, de quibus in decisione Rauennaten. quod reiectus sit Doctor, sacerdos, diœcesanus, pauper, & maior ætate, non sic electus, non sufficiunt, quamuis de eis constet in processu primę instantię, & essent alias æquè idonei reperti per examinatores, vt absq; alio examine sit ei adiudicanda parochialis per iudicem appellationis, quia Episcopus ad quem spectat eligere magis idoneum, potuit ex alijs iudicare alterum magis idoneum, & sic procedet decisio Rauennaten. & concordantes. Quartò & vltimo animaduerto, quod quamuis à relatione examinatorum primæ instantiæ non detur appellatio etiam deuolutiua, vt in d. cap. 18. Concilij, versic. nec prædictorũ examinatorum, & supra dictũ est a nu. 239. sed solũ à mala electione Ordinarij: tamen à relatione examinatorum secundæ instantiæ in effectu datur appellatio etiam suspensiua, ex quo potest appellari à sententia per iudicem appellationis lata, quæ fundatur in relatione examinatorum, iuxta dictam constitutionem Pij V. & supradicta.

253 Et circa supradicta, † & dictam causam Tuder. parochialis addit Gonçalez glos. 31. a nu. 51. quod Auditor Rotæ, cui commissa est causa appellationis à mala electione Ordinarij, non potest appellanti in causa obtinenti conferre parochialem vacantem in mense Apostolico, seu alias reseruatam, vigore Clementinæ, Auditor, de rescriptis, nisi ad hoc habeat specialem Papæ commissionem, & ita nuper respondisse in d. causa Tuder. parochialis, nam cum vacaret illa parochialis in mense reseruato, affixis edictis se opposuerunt A. & B. & præuio concursu Ordina-

rius

rius elegit A.qui obtinuit collationem Apostolicã, iuxta formam Concil.d.cap.18.B.autem appellauit a mala electione Ordinarij,& commissa causa i Rota obtinuit declarari, constare de irrationabili electione A.& illam reuocari debere cum omnibus inde secutis. Et dubitabatur,an D.Sacratus Rotæ Auditor, & causæ iudex posset conferre d. B. eandem parochialem vigore d.Clement. 3. dixit quod non, quia regula ligat omnes non solum Rotæ Auditores,sed etiam Cardinales Legatos de latere, vt dixit glos.24.num.29.39.& 44.Item,quia Rotæ Auditor in casu dictæ Clementinæ succedit in locum Ordinarij,Cæsar de Gras.decis.14.de præben. num.9. & ideo sicut Ordinarius solummodo eligere poterat in hoc casu, sic & D. Rotæ Auditor. Item quia resultaret aliter præiudicium tertij,hoc est, officialiũ Cancellariæ, & quando resultat præiudicium tertij, Auditor delegatus conferre non potest,ca. super eo,de offic.deleg.late Selua de benef.2.p.q.13. & ita inquit fuit seruatũ,quia d. B.obtinuit de ordine Rotæ prouisionem Apostolicã de d.parochiali,& de d. Clemen. Auditor,vide dicta supra 5.p.c.8.à nu.110.

254 Sed offert se † dubium,an quando electus, seu prouisus, à cuius electione per reiectum fuit appellatũ, cedit, vel decedit,seu obtinet aliã parochialem, seu beneficium incompatibile, antequam coram iudice appellationis sit factum examen literaturæ, expiret ius appellantis,an vero possit illud prosequi? Et ratio dubitandi est, quod tunc non potest electus ad examen coram ipso appellationis iudice,& eius examinatoribus prouocari, vt ait dicta constitutio Pij Quinti, etiam si adhuc viuat, ex quo iam ius suum expirauit. Nihilominus tamen dicendum videtur, non expirare ius appellantis, sed posse illud prosequi. Licet enim electus non possit ad examen vocari,potest alias probari maior, vel minor idoneitas, & literatura per examinatores concursus, vel alios testes habentes notitiam literarũ,& scientiæ vtriusque. Vbi enim forma præcise seruari,& impleri non potest, sufficit actum facere eo modo quo fieri potest, Aymon consil.177. cum alijs, vt in decisione Litteren. Archipresbyteratus supra adducta,nu. 87. & Placentina parochialis adducta num.90. Faciunt decisiones Barchinon. parochialis relatæ 2. p. ca. 1.num.144.& 145.& si dictus electus viuit,& percepit aliquos fructus, saltem post motã litem, quos appellanti in causa obtinenti debet restituere,secundum Rotam, vt in decis.supra adducta, nu.233. posset ratione illorum, nisi illis cederet, ad examen prouocari,stando in illa sententia Rotæ, cõtra quã tamen ego teneo, supra num.238.

§. 2.

De alijs Dubijs.

SVMMARIA.

AN in parochialibus iurispatronatus requiratur examen per concursum, resoluitur primò in parochialibus iurispatronatus laicorum non requiri examen per concursum, sed solum præsentatum examinandum esse ab Ordinario cum tribus saltem examinatoribus synodalibus.& illi idoneo reperto institutionem faciendam, num.255. vbi ponuntur declarationes S.Congregationis.

Id limitatur quando fuerint plures præsentati à patronis laicis, nam tunc inter ipsos requiritur examen per concursum, num. 256. vbi ponitur declaratio S.Congregationis. Quod intelligitur, quando singuli præsentati habent æqualem vocem, nã si aliquis haberet plures voces, is solum esset examinandus, num.257.

In proposito nil videtur referre, quod iuspatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, aut ex priuilegio, seu consuetudine, num.258.

Lite pendente super iurepatronatus, seu præsentandi, manutenendus est Episcopus in possessione conferendi parochiales, seu faciendi concursum, num.259. vbi ponitur resolutio Rotæ,sicut manutenendus est Episcopus in iurisdictione,in tota sua diœcesi contra inferiores prætendentes immemorialem, donec de ea constet ex iuris communis assistentia,non aliter, probata quasi possessione Episcopi num.260.

In parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici requiritur examen per concursum, ita vt si institutio ad Episcopum pertineat, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, vt ab eo instituatur, cum vero institutio ab alio erit facienda, Episcopus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat, num.261. circa quod ponuntur declarationes S.Congregationis,nu.262.& 263,

Debent examinatores approbare quotquot idonei reperti fuerint, vt ex eis patronus eligat, num.274. vbi ponitur declaratio S.Congregationis.

An si reperiantur duo æque idonei,patronus Ecclesiasticus possit gratificare, & præsentare Episcopo quem maluerit, an vero debeat ambos præsentare, vt Episcopus instituat vnũ ex eis,quem voluerit. à nu.265. Resoluitur,patronum posse gratificare,& ponitur declaratio sacræ Congreg.

An si patronus digniorem non elegerit, Episcopus eum instituere teneatur, à nu.268. Resoluitur teneri, nisi alius ex approbatis in termino edicti pro institutione appositi, seu saltem ante institutionem se opposuerit.

Quod dictum est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici,procedit, nisi aliud in institutione, & fundatione cautum sit,quæ erit seruanda, num.270.& seq.& nisi institutio facienda sit à S. Pontifice, vt quia vacauerint in mensibus Apostolicis,vel alias sint reseruata, nam tunc Ordinarius nulla habita ratione patronorum, debet facere concursum, & magis idoneum eligere,ac instituendum remittere & significare S.Pontifici,num.272.& seq.vbi ponuntur declarationes S. Congreg.

Quid in parochialibus iurispatronatus mixti, an ad istum effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum,an potius laicale, à num.276. Resoluitur, censendum esse Ecclesiasticum, ex sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur num.278.

Quod dictum est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, idem dicendum videtur de parochialibus, in quibus persona Ecclesiastica habet ius nominandi Rectorem, nam idem in effectu est, num.281.& declaratur quædam declaratio Sanctæ Congregationis. num.282.

Supposito quod iuspatronatus mixtum ad effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, an parochiales talis iurispatronatus cadant sub reseruationibus, ita vt si vacauerint in mensibus reseruatis, Ordinarius,nulla habita ratione patronorum debeat facere concursum, & eligere magis idoneum, nu.283. Resoluitur, non cadere, sed ad istum effectum censendum esse laicale. num.284.

An in Vicarijs perpetuis parochialium vnitarum debeat fieri concursus, sicut in parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, à num.285. Resoluitur, non debere fieri concursum, sed ad nominationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ parochialis est vnita, deputandos Vicarios cum examine, & approbatione Ordinarij, etiam sine examinatoribus synodalibus,nec valere decretum Concilij Toletani contrarium, nec suffragari possessionem contrariam etiam in iudicio possessorio,& adducuntur declarationes S. Congregationis, & alia.

Id non procedit in beneficijs curatis, quæ dicuntur Vicariæ, non tamen sunt Vicariæ parochialium vnitarum, sed de per se, nã in his debebit fieri concursus, num. 298. & nu. seq. ponuntur resolutiones Rotæ. Et idem est in Vicarijs erectis in Ecclesijs vnitis, abdicando & separando curã ab ipsis Ecclesijs, & transferendo eam in Vicarias; huiusmodi enim Vicariæ sunt vere beneficia curata de per se. nu. 301. & 302. & nu. seq. adducitur declaratio S. Congregationis.

An quod dictum est de Vicarijs perpetuis parochialium vnitarum procedat etiam quando Vicaria vacat in mensibus reseruatis, à nu. 304. adductis varijs decisionibus Rotæ, resoluitur, Vicarias perpetuas erectas ante Concilium comprehendi sub reseruationibus, & tunc earum prouisionem ad Papam spectare absque præuio concursu: in Vicarijs vero perpetuis ex decreto Concilij erectis vacãtibus in mensibus Apostolicis posse fieri nominationem, & deputationem, non obstante reseruatione, & ita tamen, quod Vicarij teneantur expedire nouam prouisionem, nec alias ad possessionem admitti possunt, ex constitutione Pij V. 46. quæ solum loquitur de Vicarijs Ecclesiarum vnitarum, quæ ante Concilium non habebant Vicarios perpetuos, sed amouibiles, sicut Concilium, nec habent locum in Ecclesijs, in quibus ante Concilium Vicariæ perpetuæ iam erectæ erant ex S. Congregatione, contra Rotam.

Alia beneficia, quæ dicuntur Vicariæ, quę tamen sunt beneficia de per se, & Vicariæ erectæ in Ecclesijs vnitis, abdicando ab illis curam, & transferendo in Vicarias, comprehenduntur certè sub reseruationibus, num. 319.

De Vicarijs parochialium vnitarũ, qui sunt videndi nu. 320.

An examen, & concursus factum cum tribus examinatoribus synodalibus, adhibito etiam alio, vel alijs non synodalibus vitietur, à nu. 321. Resoluitur vitiari ex S. Congregatione, & cum ea Rota, licet alias tenuisset contra.

An examen factum ante lapsum termini edicti subsistat, à num. 326. Resoluitur negatiue, etiam nullo postmodum comparente, nam non seruatur forma Concilij, quæ est præcisa, & non ad effectum, vt apparet ex decreto irritãti, vt alias fuit resolutum per Rotam in decisione posita, num. 329. & in proposita in decisione posita num. 331. licet antea secus tenuisset in decisione posita num. 327. ex quadam doctrina Lambertini, cui respondetur num. 332.

An examinatores in Synodo deputandi sint in particulari, & nominatim, an vero possint deputari in genere, à num. 333. Resoluitur, non posse in genere deputari, ita vt successores, seu subrogati in officio, seu Præbenda comprehendantur, sed solum comprehendi tunc stantes, ex S. Congregatione, cuius declaratio ponitur num. 339. & Rota in decisionibus positis à nu. 341. & obseruantiam & consuetudinem contrariam non videri rationi multum conformem, nec præscriptam, nec posse introduci propter decretum irritans, nec releuare quod dicatur Concilium quoad id non esse à principio receptum, à num. 345.

Cum deputatio examinatorum in genere, verbi gratia, lectorũ, &c. non comprehendat successores, seu subrogatos, sed solum tunc stantes, videtur illos etiam dimisso officio manere examinatores. num. 348.

Iudices Synodales similiter debent deputari, & designari nominatim, & in particulari, & non possunt designari in genere. nu. 349. & seq. & num. 351. ponitur quædam declaratio S. Congregationis.

Decretum Concilij de committendis causis iudicibus Synodalibus, solum videtur esse in vsu respectu Nuntij, seu Legati, nõ vero Papæ. num. 352. Circa quod decretum notanda sunt declarationes posita num. 352.

An requiratur pro forma, quod examinatores iurent se, quacũque humana affectione postposita fideliter munus executuros, alioquin examen, & concursus coram eis facta nulla sint nu. 354. Resoluitur affirmatiue, nu. 355.

Quando & quomodo præstandum sit hoc iuramentum, resolutur expedire, vt publice in Synodo quo primũ tempore delecti sunt, illud præstent, quamuis hoc non videatur necessarium, num. 356. & seq. vbi ponitur formula iuramenti. Et præstandum est tactis Euangelijs, & alias non seruaretur forma Concilij, num. 358. Nec opus est illud præstare in quolibet examine, sed satis est iuramentum generale semel præstitum, num. 359.

An vbi concursus, & examen non fuit factum legitime, iuxta formam Concilij, gratia, & prouisio Apostolica facta in fauorem illius, qui præsentauit approbationem, & literas Ordinarij, quibus testatur, concursum factum legitime, & ex approbatis illum elegisse, iuxta formam Concilij, sit valida, & bona, an vero surreptitia & nulla, num. 360. Et videtur dicendum, non esse surreptitiam, sed validam, quia prouisus non narrat concursum legitime factum, sed solum præsentat literas Ordinarij id testantis, quibus Papa dans fidem id ait sibi innotuisse, & sic non eget iustificatione, à num. 361. Sed contrarium videtur verius, quia fundatur falsa causa, & ex verbis Concilij, à num. 365.

An examinatoribus, qui ex decreto Concilij nihil prorsus occasione examinis, nec ante, nec post, possunt accipere, quacũque etiam immemoriali consuetudine non obstante, & c. possit stipendium pro suo labore dari, præsertim ex fructibus beneficij, à nu. 368. Resoluitur negatiue ex S. Congregatione, & alijs, licet contrarium sit statutum in Concilio Compostellano, & Toletano, & ita practicetur.

Multo minus possunt Episcopi, seu eorum Vicarij assistentes examinibus cum examinatoribus, aliquid accipere, seu sportulas ex huiusmodi examinibus, quia cum non possint id accipere ex prouisionibus beneficiorum, ita nec ex examinibus, num. 380.

Item, quia accipere sportulas iudices Ecclesiasticos, est contra ius canonicum, num. 381. Et quando detur valere consuetudinem in contrarium, vt tenet Speculator, & alij relati, nu. 382. In quo tamen non valeat talis consuetudo, tenent Abbas, & alij dicentens communem, num. 383. tamen in proposito non est consuetudo præscripta, num. 384. & quod tẽpus requiratur ad eam, à numer. 385. Sed stando in primo fundamento, nulla cõsuetudo etiam immemoriali excusaret. num. 389.

Dicto decreto Concilij videtur plane prohiberi examinatoribus quidquid datur occasione examinis, siue ante, siue post, etiã gratiose, & liberaliter, & ad captandam beneuolentiam, & etiam si sit modicum, id enim recte potest prohiberi tãquam simoniacum, num. 390.

Ponuntur quæ de examine per concursum habeantur in Concilio Prouinciali Bononien. Primo, à S. Congregatione approbato, num. 391.

255. DEcimo octauo principaliter † dubitatur, an in parochialibus iurispatronatus requiratur examen per concursum.

In quo dico primo, in parochialibus iurispatronatus laicorum nõ requiri examen per concursum, sed solũ præsentatũ examinandũ esse ab Ordinario cum tribus saltẽ examinatoribus Synodalibus, & illi idoneo reperto institutionẽ faciendam, ex d. c. 18. Concil. vers. quod si ius patronatus laicorũ, & ita sæpe S. Congreg. Concilij respondit, vt in sequentibus declarationibus super d. cap. 18. Congregatio iam dudum censuit hoc cap. non requirere examen per concursum ad parochiã, quæ sit iurispatronatus laicorum valid.; ideo admittẽdũ ad eã illum, qui intra tempus, quod à iure patronis laicis præfixũ fuit Episcopo, præsentatus, & à deputatis examinatus, & idoneus repertus fuit. Alia. Examen per concursũ fieri nõ debet in vacatione parochialiũ, quæ sunt iurispatronatus laicorũ, sed sufficit, quod deputatus à patronis examinetur ab examinatorib. i diœcesana

Synodo

Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, prout statuit hic Conciliũ Trid. non possunt tamen patroni, quacũq; cõsuetudine cõtraria non obstante, ad nutũ amouere semel institutos, & Rectorem deputatũ & tradit Flam. Paris. lib. 8. q. 9. nu. 111. Zerola d. ver. Parochia, §. 2. 7. dub. Zecchus d. cap. 28. de parocho, nu. 6. & Genuen. d. c. 65. nu. 2. & post hæc Gonçal. d. glos. 6. nu. 134. Lessius lib. 2. cap. 34. nu. 58. & 81.

256 Hoc tamen primum † dictum limitatur, quando fuerint plures pręsentati a patronis laicis, nã tũc inter ipsos præsentatos requiritur examen per concursum, vt S. Congr. censuit his verbis: Veniente vacatione parochialium de iure patronatus laicorum, quando plures sunt pręsentati requiritur examẽ per cõcursũ inter ipsos pręsentatos tantũ, ex his, qui facto examine idonei ab examinatoribus renuntiati fuerint Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atq; illũ, & non alterum instituat, iuxta hoc decretum. de quo fuit dubitatum in decis. Litteren. Archiepresbyteratus coram D. Blãchetto, 6. Iunij, 1582. adducta sup. nu. 87. & dictum, quod consuleretur Illust. Card. Carrafa pręfectus, S. Congregationis Cõcilij, quę tenuit vt supra. & fuit tentum in Rota 30. Iunij, 1587. coram eodẽ D. Blãchetto, vt per Flam. Paris. lib. 7. q. 5. nu. 21. & nouissime tradit Gonçalez d. glos. 6. nu. 138. vbi adducit d. declarationem Congreg.

257 Quod tamen † intelligo, quando singuli præsentati à patronis laicis habent ęqualem vocem, nam si aliquis haberet plures voces, is solum esset examinãdus, vt diximus, & idoneus repertus instituendus, ex cap. de iure patronatus, & ibi glos. Coua. reg. Peccatum, 2. p. §. 7. nu. 4. Lamber. 1. par. 2. lib. q. 10. artic. 3. nu. 17. & 3. p. 2. lib. q. 4. art. 1. Ioan. Guttierrez d. li. 2. q. 11. nu. 20. & Vega in sum. 1. p. c. 36. casu 34.

258 Et in proposito † nil videtur referre, quod ius patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, aut ex priuilegio, seu consuetudine, supposito quod non sit de reuocatis.

259 Aduertendum est † autẽ, quod lite pendẽte super iure patronatus, seu præsentandi, manutenendus est Episcopus in possessione cõferendi parochiales, seu faciendi concursum, vt in vna Portugall. iuris præsentandi 3. Nou. 1599. coram D. Cord. vbi fuit resolutũ, Reuer. Episcopo Portugallen. concedendum esse mandatũ de manutenendo in possessione conferendi parochiales, de quibus agitur in mẽsibus ordinarijs, & in Apostolicis faciẽdi cõcursũ, & approbãdi, pendente lite super iure præsentãdi, quia istę Ecclesię existunt intra suã diœcesim, quod sufficit non docto de alterius possessione, vt manutenendus propter iuris assistentiã, Caputaq. deci. 306. p. 1. & 201. p. 2. & fuit resolutũ in causa Vlisbonen. iuris conferẽdi, 27. Nouẽ. 1596. coram D. Lita, & alibi sæpe.

260 Sicut manutenendus † est Episcopus in iurisdictione in tota sua diœcesi contra inferiores prætendentes immemorialem, donec de ea constet ex iuris communis assistentia, non aliter probata quasi possessione Episcopi, vt censuit S. Congregatio Concilij, & Rota in causa Veronen. iurisdictionis 28. Martij, 1596. coram D. Pamphilio, vt sup. 3. p. c. 2. n. 194. & seq. & in causa Valen. iurisd. 9. Apr. 1590. coram D. Bubalo, & in causa Burgen. iurisdict. 20. Iunij, 1594. coram D. Seraphino, &c.

Dico secundo, in parochialibus iurispatronatus

261 Ecclesiastici requiri † examen per concursum ex d. c. 18. vers. porro Episcopus, & qui ius patronatus, & vers. si vero iurispatronatus Ecclesiastici, ita vt si institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur vt ab eo instituatur, cum vero institutio ab alio quã Episcopo erit facienda, tunc Episcopus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat, vt in d. vers. si vero, & seqq. Concil. prouinc. Mediol. 5. p. 3. tit. quæ ad beneficiorum collationem attinent, vers. eadem ratio.

262 Quod confirmatur † ex declarationib. sequent. S. Congr. super d. cap. 18. Prima. Cum nominatus a patrono Ecclesiæ potest Episcopus etiam clericos ad concursum admittere. Secunda. Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiastico patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus. Tertio. Si institutio illarũ parochialiũ de iure patronatus Ecclesiastici ad inferiores pertinet: licet exemptos, & Abbates, nihilominus Episcopus Ordinarius debet edicta cõcursus proponere, & inferior instituet magis idoneũ approbatũ ab Episcopo, quod si secus actum fuerit, collatio est nulla.

Est etiam Breue Sixti V. positum per Emmanuel. Rodrig. in collectione priuilegiorũ regulariũ, Bulla 22. Sixti V. pag. 1173. vbi sic dicitur: Insuper etiã volumus, & iuxta eiusdẽ Concilij dispositionem, & mentem statuimus, & mandamus, quod in parochialium Ecclesiarum, & beneficiorum, curam animarũ habentiũ, quæ de eiusdem Ordinis, & Congregationis iure patronatus Ecclesiastico extiterunt, & secularibus clericis conferri consueuerunt, earum vacatione quandocumque occurrente, quamuis per dictos Episcopos ad concursum & examen admitti possint alij, vltra eos, qui per eiusdem Congregationis Abbates, & alios superiores patronos erunt nominati, nequeant tamẽ per eosdem Episcopos, si ad eos institutio, & non ad aliũ pertineat, institui, & ordinari, nisi illi tantũ, qui inter approbatos, & ab examinatoribus idoneos repertos, ab eiusdem Ordinis, & Cõgregationis Pręlatis, patronis digniores & magis idonei iudicati, & pro institutione recipienda eisdem Episcopis præsentati fuerint: quod si institutio non ab ipsis Episcopis, sed ab alijs fuerit facienda, tunc quidẽ ipsi Episcopi ex dignis digniorem eligere debeãt, sed nõ ante ab eo, ad quem spectat, institui possint, quã ab eisdẽ patronis ei fuerint præsentati.

263 Vnde, † cum inter alia dubia, quæ petierunt Serenissimus Rex Portugalliæ tanquã administrator perpetuus militiarum Iesu Christi, Sancti Iacobi, & Auis, in suo Regno cõsistentium, & Ordinarij eiusdem Regni, à Congregatione Concil. Trident. decidi & determinari, proponeretur sequens dubium:

Quinta dubitatio est ex cap. 18. sess. 24. vbi agitur de modo prouidendi, seu disponendi de parochialibus Ecclesijs iurispatronatus Ecclesiastici, quemadmodum Sereniss. Rex prætendit, ex his, quæ fuerunt dicta in informatione, non debere obseruari in Ecclesijs pertinentibus ad illius præsentationem ratione magistratuũ militiarũ Ordinarijs contrarium asserentibus. Cõgregatio censuit, immo debere obseruari & in illis. nam illud iuspatronatus est Ecclesiasticum, vt diximus sup. 5. p. cap. 1. num. 515.

264 Et debent examinatores † approbare quotquot idonei reperti fuerint, vt ex eis patronus eligat, vt in seq. declar. S. Cõgreg. super d. c. 18. Atrebatẽ. per hæc verba: Inter approbatos fuit resolutũ, examinatores plures approbare debere, vt patronus Ecclesiasticus vnũ eligere possit, Episcopo præsentandũ pro institutione, & repugnat hoc decretũ examinatoribus, qui vnũ tantũ probant, vt electio patrono tollatur.

265 Sed est difficultas, an si † reperiantur duo æquè

idonei, patronus Ecclesiasticus possit gratificare, &
præsentare Episcopo, quem maluerit, an vero debeat ambos præsentare, vt Episcopus instituat vnũ
ex eis, quem voluerit, & sic gratificatio ad eum spe-
266 ctat. In † qua breuiter resp. patronum Ecclesiasticum posse gratificare & præsentare vnum ex illis,
quem maluerit, nam cum ad eum spectet præsentatio, & electio dignioris, ad eum etiam videtur spectare gratificatio, vbi sunt plures æquè idonei, vt in
simili dixi supra dub. 3. nu. 150. Et ita tenet Nauarr.
cons. 5. de iure patro. Zerola 2. p. ver. iuspatronatus,
§. 10. Genuẽ. d. c. 65. nu. 5. Azor. 2. p. lib. 6. c. 22. q. 15.
267 Et † censuit S. Cong. super d. c. 18. versic. si vero, ibi:
Is quem patronus digniorẽ inter approbatos ab examinatoribus iudicabit, &c. Et ad eundem Patronũ
Ecclesiasticũ spectabit, quando duo æquè idonei ab
examinatoribus fuerint iudicati, quia electio dignioris spectat ad patronum, institutio ad Episcopum,
quando ad Episcopum pertinet.
268 Est etiam difficultas, an † si patronus digniorem
non elegerit, Episcopus eum instituere teneatur? Et
videtur quod non ex 2. declara. sup. adducta nu. 262.
269 Nihilominus † tamen probabilius videtur, quod cũ
ad instituentem non spectet electio, debet instituere
præsentatum à patrono, nisi alius ex approbatis in
termino edicti pro institutione oppositi, seu saltem
ante institutionem se opponat, dicens, non esse præsentatũ magis idoneum, sed sibi vti magis idoneo,
esse parochialem conferendam, tunc enim constando id ita esse ex relatione examinatorum, facta, vel
facienda, vel alias videbatur parochialis oppositori
conferenda arg. d. const. Pij V. vers. vt autem, & id
270 forte intendit d. 2. declaratio. Hoc † tamen secundũ
dictum procedit, nisi aliud in institutione, & fundatione cautum sit, quæ erit seruanda, non obstante
hoc decreto, vt S. Congreg. censuit super d. vers. si vero, his verbis: Non habet locum hoc decretum contra institutionem, & fundationem, sed seruanda est
lex in ipsa institutione posita, sed tantum præsentatus est examinandus, & approbandus ab Ordinario
citra concursum, si repugnaret institutioni, siue fundationi, tradit Mar. A. Genuẽ. d. c. 65. n. 3. & Zecch.
271 de benef. & pensi. cap. 12. nu. 52. Et † alias, quod hoc
decretum non procedit, vbi in fundatione fuit data
diuersa forma, quæ est obseruanda, fuit dictũ in vna
Vlisbonen. Prioratus 4. Iunij, 1601. coram D. Sera-
272 phino sup. adducta 4. part. cap. 3. num. 74. Secundo †
procedit, nisi institutio ad parochiales iurispatronatus Ecclesiastici facienda sit a summo Pontifice, vt
quia vacauerint in mensibus Apostolicis, vel alias
sint reseruatæ, nam tunc Ordinarius nulla habita ratione patronorum debet facere concursum, & magis idoneum eligere, ac instituendum remittere, &
significare summo Pontifici, vt S. Congreg. censuit,
273 vt † in declarationibus seq. Prima, si institutio ad
parochiales Ecclesias, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sint, facienda erit a summo Pontifice, quia fortassis in mensibus reseruatis vacauerit, ius eligendi
digniorẽ ad solũ Episcopum pertinet, qui transmittere debet attestationem examinis facti, & concursus, quot in eo approbati, & quem ex approbatis vti
digniorem, cui Sanctitas gratiam faciat, nominarit,
ita Congreg. censuit, & Sãctissimus voluit, quia Episcopus melius cognoscit personas. Secunda. Barchinon. Electio dignioris ad Episcopum spectat, licet
institutio à Papa facienda sit. Tertia, si beneficium
curatũ iurispatronatus Ecclesiastici in mensibus Sedi Apostolicæ reseruatis vacauerit, Episcopus ipse ordinarius, nulla habita ratione patronorũ, debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere cum fide Ordinarij à Sum. Pontifice
instituendũ, sicut fit in alijs curatis, quæ non sunt
274 de iure patronatus. Et † Archiepiscopo Bracaren.
sic responsum est. Congr. censuit, si institutio ad parochiales Ecclesias, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sint, facienda est a Sum. Pontifice, ius eligendi digniorem inter approbatos ab examinatoribus ad solum Episcopum, nõ ipsum patronum pertinere. Et
275 † cum pro parte Ordinis S. Bened. Congr. Hisp. propositum esset sequẽs memoriale. Illus. Domini, quia
Abbates Cong. S. Bened. Hispan. in omnibus, & per
omnia decretis S. Concil. obedire desiderãt, & intellectum, & interpretationem eorum, quæ obscura &
ambigua videntur, ab hac S. Congreg. petere tenentur, ideo humiliter supplicant Illustrissimis, & Reuerendis. DD. vestris dignentur decidere, & explicare, an idem S. Concil. sess. 24. c. 18. de refor. §. cum vero, institutio ab alio, quam ab Episcopo erit facienda; sub illa generalitate, & dictione, ab alio, comprehendat etiam Sum. Pontificem, an vero solos alios
collatores, inferiores? & quod decisum & decretum
fuerit ipsis oratoribus tradi, vt sciant quid obseruare teneantur. Sic responsum est. Congreg. Concilij
censuit, verba illa, ab alio, intelligenda esse de inferiori collatore. Consonat Concil. Mediolan. supra.
276 Sed hic se offert † pręcipua difficultas, quid in parochialibus iurispatronatus mixti clericorum, & laicorum, an ad istum effectũ concursus censendum sit
277 Ecclesiasticum, an potius laicale. Et † dicendum videbatur, censendũ esse laicale, ad tradita per Feli. in
tract. quando literæ Apostolicæ, ampl. 6. & limit. 3.
Roch. de iure patr. verb. ius, nu. 15. Lãbert. 3. p. 2. lib.
q. 6. art. 9. Cou. pract. c. 36. nu. 5. versic. 3. opportune,
& alios per nos citatos sup. 5. p. c. 1. nu. 558.
278 Nihilominus tamen in proposito † contrarium,
nempe censendum esse Ecclesiasticum, censuit S. Cõgreg. vt apparet ex declarationib. seq. super d. vers. si
vero. Prima. Idem in collatione, & institutione iurispatronatus mixti, scilicet, partim laici, partim Ecclesiastici. Secunda, si iuspatronatus mixtum sit, laicale, scilicet, & Ecclesiasticum, quoad examen per
concursum, Ecclesiasticum censendum est. Tertia.
In collatione Ecclesiæ parochialis, quæ sit iurispatronatus, partim Ecclesiæ, partim laici, seruanda
forma est examinis per concursum hic posita, quam
Concil. præstituit in conferenda parochiali, quæ iurispatronatus sit mere Ecclesiastici. Idem dicendum
est, quando patronatus pro duabus partibus pertinet ad laicos, pro vna tantum ad Ecclesiasticum.
279 Cuius ratio † esse potest fauore Ecclesiarum, vt
illis melius prouideatur. Et quod qualitas clericalis
attenditur, cum Ecclesiæ, vel personæ Ecclesiasticę
prodest, Felin. in tractat. quando literæ Apostolicæ,
concl. 6. Rochus, Lamb. 1. p. lib. 1. q. 1. art. 6. & alij.
280 Et hæc † omnia in hoc dubio dicta habentur in
Concilio prouinciali Bononien. de quo infra in fin.
281 Et quod dictum † est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, idem dicendum videtur de parochialibus, in quibus persona Ecclesiastica habet ius
nominandi Rectorẽ, nam idem in effectu est habere
ius præsentandi, & habere ius nominandi Rectorẽ.
282 Et ita † declaratio Vicen. supra adducta 3. dubio,
num. 149. quæ ait, quod vacante parochiali, ad quã
Abbas habet ius nominandi, quemcumque Abbas
nominauerit, eum Ordinarius ad examen admittere debet, intelligitur de examine concursus, sicut
patronus potest ad concursum aliquos nominare,
vt in d. c. 18. vers. porro Episcopus, & facto cõcursu,

quem

quem digniorem ex approbatis iudicabit, Episcopo nominabit.

283 Sed supposito, quod † ius patronatus mixtum ad effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, succedit alia difficultas, an parochiales iurispatronatus mixti cadant sub reseruationibus; ita vt si vacauerint in mensibus reseruatis, Ordinarius, nulla habita ratione patronorum, debeat facere concursum, & eligere magis idoneum, à Summo Pontifice instituendum, vt in parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici dictum est.

284 In qua difficultate † dico, quod quamuis ad effectum concursus istud iuspatronatus censeatur Ecclesiasticum propter fauorem Ecclesiarum, vt melius prouideantur, vt dixi, tamen ad effectum reseruationis ipsarum parochialium censendum est laicale, ex traditis d.c.1.5.p.à n.558. ne laicus ex societate clerici nimiũ præiudicium patiatur, quãuis d.Cõcilium Mediolanen. sup. contrariũ videatur sentire.

285 19. Principaliter † dubitatur, an in Vicarijs perpetuis parochialium vnitarum debeat fieri concursus, sicut in parochialibus saltem iurispatronatus Eccle-

286 siastici. In † quo videbatur dicendum, quod sic, arg. Clem. vnicæ, de offic. vicar. nam Vicariæ perpetuæ sunt beneficia, Rota decis.2.n.t. de excess. Prælat. in nouis, Rebuf. in praxi, tit. de Vicarijs perpetuis, & i tract. de nominatio. q.9. nu.8. alias 7. Gimon. in Enchirid. beneficiorũ, tit.3.c.1.nu.37. Gambarus de officio legati, lib.5. Rubrica 1.nu.100. & lib.6.nu.11. Mãdos. regul. 34. q.17. & Hojeda de incompatibilitate beneficiorum, cap.15.nu.11. Ioannes Quintinus in repetit. cap. de multa, de Præbend. nu.27. Lessius lib. 2.cap.34.nu.3. & Azor 2.par.lib.3.cap.6.q.5.& 6.& lib.5.cap.28.q.6.& cap.29.q.19. non simplicia, sed curata, cap. final. de offic. Vicar. gloss. fin. in dict. Clementina, & ibi Bonifacius nu. 43. Rebuf. in praxi, titul. de dispensatione ratione ætatis, verb. vel earum per petuæ Vicariæ, Nauarr. cõsil.11. de statu monachor. nu.3. & post hæc late Gonçalez glossa 5.§.3. à nu.19. Et disposita in beneficijs habent locum in Vicarijs perpetuis, Hojeda d. tractatu 2.par.c.10.nu.10.& in eis habent locum iura statuentia de Ecclesijs parochialibus, vt ex d. Clemen. vnica, dicit Nauarr. d.n.3. & quæ dicuntur in beneficio curato, habent locum etiam in Vicaria perpetua, & Rebuf. d. quæst.9.nu.8. Gonçalez supra nu.21.

287 Et ita in d. Cõcilio † prouinciali Toletano de anno 1565. actione 2. decreto 24. in fine, statuitur, quod in parochialibus Ecclesijs quibuscunque, quæ dignitatibus, præbendis, capitulis, monasterijs, collegijs, aliisve locis pijs vnitæ sunt, quocunque modo, vicarij perpetui seruata forma, quæ in eligendis, atque instituendis presbyteris parochialibus à Tridentina Synodo, & illo decreto præscripta extat, deputentur, ita tamen, vt is, ad quem parochialis Ecclesia iure vnionis pertinet, quem digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicauerit, præsentare Ordinario teneatur, vt ab eo perpetuus eiusdem Ec-

288 clesiæ Vicarius instituatur. Et † ita etiam vidi seruari in hoc Episcopatu Abulen. in Vicaria de Cebreros, & de Niarra, & del Herradon.

289 Nihilominus † tamen dicendũ est, in huiusmodi Vicarijs non debere fieri concursum, sed solum ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ parochialis est vnita, & annexa, deputandos, & instituendos esse, c. extirpandæ, §. qui vero, ex c. de monachis, de Præbend. cap. vnico. de Capell. monachor. in 6. & Clemẽt.1. de iurepatronat. Abbas in repetit. d.§. qui vero, nu.9. Petrus de Perus. de vnionib. c.11.q.6. Ripa lib.2. resp. 18.n.4. Nauarr. d. cõsil.11. de statu monach. nu.3. & 7. Ioan. Guttier. cons.44. Rota in vna Tirasonen. iuris præsentandi, 18. Iunij 1584. vt in decis. 798. nu.5. parte 1. diuersorum in impressis, & alias coram D. Bubalo, 27. Maij, 1588. vt in decisione seq.

290 *Tirasonen. iuris* ✠ *præsentandi, 27. Maij, 1588.*

☞ Domini concorditer tenuerunt ius præsentandi cõpetens Capitulo Tirasonen. ad Vicarias, de quibus agitur, nõ esse sublatum per Concilũ Tridẽtinum, sess.25.c.9. Neque per erectionẽ Ecclesiæ B. Mariæ de Borgia in collegiatã; nam quod attinet ad dispositionẽ Concilij, dum abrogat patronatus, seu ius præsentandi, aliter quã ex fundatione & dotatione, hoc non procedit in casu, de quo agitur, quia Capitulũ Tirasonen. non habet hoc ius præsentãdi ex priuilegio, sed ex dispositione iuris cõmunis. Cum enim Capitulum, & Canonici sint Rectores, vt plu- ries fuit resolutũ, ad ipsos ex dispositione iuris communis pertinet ius præsentandi Vicarios, qui exerceant curã animarũ, & vt sustineãt vices suas, & deseruiant in locũ suum, & ius instituendi spectat ad Episcopũ, cap. de monachis, de Prebendis, cap.1. vbi glossa, verb. præsentantur, & ibi Doctores de Capellis monachorum, in 6.

291 Et confirmat † constitutio Pij V. 46. super declaratione portionum assignandarum Vicarijs perpetuis parochialium vnitarũ, quæ incipit, Ad exequendum, versic. volumus, vbi Papa sic ait: Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetuo non ad liberam Ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorũ Ecclesiis vnitis ponentur cum ipsorum Ordinariorum seu eorum Vicariorum præuio examine, approbatione depu-

292 tentur, & ita solet dici in ipsis literis vnionum. Et † Concilium Tridentinum d. c.18. & constitutio Pij Quinti super collatione parochialium, loquuntur de parochialibus ipsis, nõ vero de Vicarijs ipsarum parochialiũ vnitarum, in quibus Vicarios nominari, per eos, in quorum Ecclesijs vnitis ponuntur, iuri & rationi cõsonum est, cum suarum parochialiũ vnitarũ Vicarij sint, & vices suas sustineant. Nec d. constitutio 46. Pij Quinti est in hoc correctoria, seu limitatoria Concilij, quidquid dicat Gonçalez d. glossa 5.§.3.nu.53.& gl.6.nu.161.

293 Vnde in huiusmodi † Vicarijs non solum non requiritur concursus, sed nec examen nominati cum examinatoribus synodalibus, sed sufficiet examen, & approbatio Ordinarij, iuxta dictam constitutionem 46. Pij V. decretum Concil. c.13. sess.7. de refor.

294 Et ita † censuit S. Congregatio, vt in sequentibus ☞ declarationibus super c.7. sess.7. de refor. Prima Congregatio cẽsuit, nominationem Vicariorum ad bene ficiatos pertinere, hoc est, ad eos, ad quos beneficia spectant. Sic etiam Pius V. dicta Bulla addens: Ordinarij, vel eius Vicarij, præuio examine approbationẽ necessariam esse. Secunda. Et dicta Bulla Pij V, Kalendas Nouembr. anno secundo, nominatio Vicariorum perpetuorũ spectat ad Ecclesias, seu loca, qui bus dictæ parochiales sunt vnitæ. Et ad dictã nominationem poterit Episcopus præfigere terminũ decem dierũ. Tertia. Nominationem Vicarij perpetui Sanctissimus Dominus noster Gregorius Decimus tertius audita relatione congregationis respondit, spectare non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium, in quo erigitur Vicaria.

295 Et fuit† responsum Episcopo Abul. de ann. 1593.
vt in declar. seq. Ad primũ. Illustrissimi, & Reueren
dissimi Domini pro parte Reuerendissimi Episcopi
Abul. supplicatur declarari sequentia, circa quæ du-
bitari cõtingit. Primum dubiũ, an in assignanda por
tione Vicarijs attendenda sit dispositio S. Conc. sess.
7. de reforma. c. 7. an vero Bulla Pij V. & an illa sit
reualidata, & nominatio Vicarij spectet ad eũ, cuius
dignitati, vel beneficio parochialis est vnita, vt in d.
Bulla. Secundũ an parochi possint abesse duos men
ses absq; Ordinarij licentia ex causa, quæ sibi videa-
tur iusta, vt tradit Nau. in man. c. 25. nu. 121. vers. &
quãuis. Tertiũ dub. an matrimoniũ contractũ corã
parocho, qui non sit sacerdos, valeat. Quartũ, an exa
minatores peracto examine ad parochiales, quos iu-
dicauerint idoneos, ita debeant renuntiare, vt expli-
cent, quis inter illos sit magis idoneus, absque eo ta-
men, quod ipsi eligant vt sic Episcopus melius intel
ligat, quẽ ex illis debeat eligere vt digniorem, quod
menti Conc. cõsonũ videtur. Perill. & R. D. vti frat.
D. Episc. Abul. & Perillust. & R. D. vti frat. quatuor
dubitationibus, quæ Amplitudinis tuæ nomine per
libellum his literis adiunctum propositæ fuerunt Il-
lustrissimis Cardinalibus, qui Trident. Concil. decre
tis interpretandis præsunt, ita sigillatim responsũ
fuit, nẽpe ad primã de assignãda portione Vicarijs,
vtiq; seruandã esse S. mem. Pij V. constitutionem, &
nominationẽ Vicariorũ secularium ad tẽpus in bene-
ficijs curatis vnitis, spectare ad Amplitudinẽ tuam;
perpetuorũ vero in vim eiusdem constitutionis spe-
ctare ad nominationẽ illorum, in quorum Ecclesijs
vnitis ponentur, ipsi tamen præuio examine, & ap-
probatione, erunt ab Amplitudine tua deputandi.

Ad secundum de licentia parochorum, censuit
Congregatio, eos minime abesse posse absque Am-
plitudinis tuæ licentia.

Ad tertium respondit, matrimonium contractũ
coram parocho non sacerdote vtique valere.

Ad quartum, examinatores debere renunciare
quotquot idonei reperti fuerint, non autem quis eo-
rum dignior sit, Amplitudinem vero tuam debere
eligere digniorem, de quibus singulis cũ teneat Con
greg. sententiam, eam sedulo obseruandam curabit,
& bene valebit in Domino, qui illi gratiæ suæ mu-
nera abunde largiatur. Romæ die 14. Decem. 1593.
Amplitudinis tuæ Perillust. & Reuerend. vti frater
studiosissimus Hieron. Cardin. Matthæius.

Et prædicta resolutio, & declar. S. Congr. appro-
bantur, & confirmantur per Breue Sixti V. positũ
per Emman. Rodrig. in collectione priuilegiorum
regularium, Bulla 22. Sixti V. pag. 1173.

296 Vndẽ dictum † decretum Concilij Toletani vi-
detur contra ius, & egere confirmatione Papæ, &
alias non valere.

297 Nec videtur † suffragari possessio cõtraria, etiam
in iudicio possessorio, & manutentionis, quia ius
commune illis assistit, quorum Ecclesiæ, seu benefi-
cio parochiales vnitæ sunt, qui de iure fundatã ha-
bent intentionẽ in libera nominatione Vicarij per-
petui, & Ordinarij resistit quoad concursum, præ-
sertim, stantibus dicta constitutione 46. Pij Quinti,
& dictis declarationib. S. Congregationis, ex cap. ad
decimas, de restitut. spoliator. & cap. cum personæ,
de priuileg. in 6. & Rota in vna Conchen. exercitij
notariatus, 14. Martij, 1594. coram D. Blanchetto,
& in causa Veronen. iurisdictionis, 28. Mart. 1596.
coram D. Pamphilio, & in alijs causis supra relatis
num. 260. & declarationibus S. Congregationis su-
pra adductis 3. par. cap. 2. nu. 194. & maxime, stante
decreto irritan. & clausula sublata dictæ constitu-
tionis ad Crescen. decis. 4. de priuileg. ad fin. & quod
dixi supra, p. 5. cap. 5. nu. 102.

298 Hoc tamen † non procedit in beneficijs curatis,
quæ dicuntur Vicariæ, non tamen sunt Vicariæ pa-
rochialium alicui beneficio, vel loco vnitarum, sed
de per se, nam in his debebit fieri concursus sicut in
alijs parochialibus, ex dicto decreto Concilij. Et de
his Vicarijs loquitur Rota in decisione Pampilonẽ.
decimarum, 14. Ianuarij, 1591. coram D. Bubalo, in
299 qua fuit resolutum, Vicarios † perpetuos habere fun
datam intentionem super decimis, quando non ad-
sunt alij Rectores, Rota decis. 5. de officio Vicarij,
in antiq. Rebuf. de congrua, nu. 110. licet alias non
habeant, glos. in c. G. perpetuus, de fide instrumento
rum, Cardin. in Clemen. 1. de decimis, q. 10. & vacã-
te Ecclesia parochiali, vel tantum stante Vicario tẽ-
porali debuisse deputari legitimum defensorem, vel
causam agendam cum Episcopo super decimis, ad
notata per Doctores, post glossam, verb. defensore,
in cap. 1. de reb. Eccl. in 6.

300 Et in vna † Cæsaraugustana fructuum, 10. No-
uembris, 1595. coram Domino Iusto fuit dictum,
quod cum non ostenduntur isti duo titul.. Recto-
ris, & Vicarij separati, sed videmus ipsum Vicariũ
sine Rectore, Vicarius reputatur verus Rector, &
talis dici potest, Bonifacius in Clement. Dudum, §.
cæterum, nu. 4. de sepultur.

301 Et idem † est in Vicarijs erectis in Ecclesijs vnitis
alicui beneficio, vel loco abdicando, & separando
curam animarum ab ipsis Ecclesijs, & transferendo
eam in Vicarios, vt in Vicaria per Gregorium De-
cimũ tertiũ, de anno 1583. erecta in Ecclesia loci de
la Ventosa, Abulensis diœcesis vnita per eũ monaste-
rio Beatæ Mariæ de la Mejorada ordinis Diui Hie
302 ronymi. Huiusmodi † etiam Vicariæ appellantur,
& sunt vere beneficia curata de per se, & sic in eis de
bet fieri concursus, sicut in alijs beneficijs curatis.

303 Ad quod est † declaratio S. Congregationis super
dicto capit. 18. quæ sic ait: Præsupposito, quod Ec-
clesia parochialis, quæ propriũ Rectorem habebat,
nec vlli pro loco erat vnita, authoritate Apostolica
post Concilium redacta fuerit in simplex, & sine cu-
ra beneficium, erecta ibidem Vicaria perpetua, &
Capellania etiam perpetua, cum onere coadiutoriæ
in cura animarum ipsi Vicario perpetuo, dotata ab
ipso Rectore, & stante constitutione Pij V. de Vica
rijs perpetuis, an præsẽtatio Vicarij perpetui & Ca
pellani pro tempore spectet ad prædictum Rectorẽ,
vel horum prouisio pertineat ad Episcopum, in cu-
ius diœcesi est Ecclesia. Respondit Congregatio, in
Vicario seruandũ esse hoc decretum, vt Vicaria de-
tur per concursum, & Capellanum sufficere, vt ap-
probatus ab episcopo, ab ipso detur, iuxta cap. 6. ses.
21. & sic vtrunq; beneficium spectare ad Episcopũ.

304 Sed offert se † difficultas, an id quod diximus de
Vicarijs perpetuis parochialium vnitarum, proce-
dat etiam, quando Vicaria vacat in mensibus reser-
uatis? In † qua dicendum videbatur, non procedere;
305 sed tunc prouisionem Vicariæ ad Papam spectare
absq; præuio concursu, ex regula reseruatoria men-
sium, quæ capit etiam beneficia iurispatronatus Ec-
clesiastici, vt supra dictum est 5. p. cap. 1. à num. 505.
Atq; adeo etiam Vicarias istas, in quibus habent ius
præsentandi, seu nominandi, illi, quorum Ecclesiæ,
vel beneficio parochiales sunt vnitæ.

306 Et hoc † videtur tenuisse Rota in vna Tirasonen.
iuris præsentãdi, & inualiditatis præsentationis 19.
Ianuarij. 1583. corã D. Robust. in qua agebatur de
simili

simili Vicaria, quæ decisio sic se habet.

☞ Fuit resolutum, quod præsentatio Capituli Ecclesiæ Tirasonen. fuit nulla, quia beneficium vacauit in mense reseruato, & regula reseruatoria octo mensium capit etiam ista beneficia, etiam quod sint debita certo generi personarum, vt Papa, & nō alius conferat illa dictis personis, vt per Puteum decis. 6. de mense, & latius decis. 164. lib. 2. refert Anto. August. in eadem reg. de mense, num. 5. prout Papa prouidit in casu isto personæ habenti qualitates Bullæ Alexandrinæ, qualitas enim ista, quod conferantur istis personis, non contradicit reseruationi, sed tuetur ius illarum partium, vt illis dicantur debita ista beneficia. Sarnen. de iure quæsito, quæst. 1. & ideo ista causa debet astringere reseruationes, iuxta limites illius, quia limitata causa, limitatū producit effectum, & sic quoad ipsas personas tantum comprehensas in dicta Bulla, vt Papa solus possit illis prouidere, & non alius. Nec mouebant Dominos clausulæ, non obstantibus reseruationibus, quia recipiunt interpretationem à principali dispositione 5. ad effectum prouidēdi illis personis, & sic, vt illa beneficia non conferantur alijs, non autem vt Papa non possit illis quouis modo prouidere, præueniendo, aut reseruando, præsertim, cum Papa non dicat etiam per Nos. Nec placebat decisio ex aduerso adducta, quia est defectuosa, & acephala.

Considerabant etiam Domini, quod clausulæ illæ executiuæ de reseruationibus, sunt intelligendæ, & referendæ respectiue singulæ singulis, vt sint conferenda per Ordinarios istis personis, vbi nō adsunt reseruationes, & per Papam, vbi sunt reseruationes, quia quælibet dispositio recipit passiuam interpretationem à iure communi. Et istæ clausulæ regularum reuocatoriarum istarum facultatum conferendi reseruata, sunt prægnantes, & appositæ in legibus vniuersalibus, quæ capiunt omnia.

Nec facit Concilium Tridentinum, quia agimus de præsentatione patroni, & institutione Ordinarij, quæ nullæ sunt, cum sint clericorum, & comprehensæ sub reseruatione. Et non est necesse disputare de prouisione Papæ, & de illius validitate, quia sufficit, vt obtineat per non ius actoris, vltra quod Conciliū in casu isto non intrat, vt per informantes, sed hoc est ex abundanti.

307 Et idem † tenuit Rota in dicta Tirasonen. iuris præsentandi 18. Iunij, 1584. quæ habetur dicta 1. p. diuersorum decis. 798. nu. 4. ad 5.

308 Postea tamen in alia Tirasonen. Vicariæ † coram Domino Litta 13. Octobris, & 4. Decembris, 1595. Rota tenuit etiam, in mensibus Apostolicis posse nominare, seu præsentare ad Vicarias eos, quorum Ecclesijs parochiales sunt vnitæ ex dict. constit. 46. Pij V. quam ait procedere etiam in mensibus reseruatis, ex eo præcipue, quod in versi. & quoniam iniquum esset, statuitur, quod Ecclesiæ, monasteria, & loca pia, in quorum parochialibus Ecclesijs vnitis continget, Vicarias perpetuas erigi pro quantitatibus fructuum ipsis Vicarijs perpetuis assignatorū, ad solutionem quinquenniorum vlterius non teneantur, ita tamen, quod Vicarij perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur expedire nouam prouisionem suæ deputationis, & soluere annatam pro portione fructuum sibi assignata, &c. quod procedit in reseruatis, nā expeditio nouæ prouisionis, & solutio annatæ non solet fieri, nisi quando beneficium est reseruatum, vel alias eius prouisio spectat ad Papam, vt latius habetur in dictis decisionibus, quarum tenor talis est.

309 *Tirasonen. Vicariæ † S. Michaelis 13. Octobris 1595.*

☞ Tenuerūt Dñi, præsentationem factā à Capitulo Tirasonē. ad Vicariam S. Michaelis esse validā in casu, & ad effectum, de quo agitur, vt scilicet, noua prouisio concessa Michaeli sustineatur. Motiuum, quia certum ius præsentandi ad istam Vicariā spectare ad Capitulum Tirasonen. illudque nō fuisse sublatum per Concilium Tridentinum, vt alias decisum fuit coram bon. memoriæ Bubalo, cuius decisionis copia exhibita fuit per informantes pro ipso Capitulo; tum, quia constitutio Pij V. in ordine 46. tribuit facultatē nominandi Vicarios perpetuos Rectoribus Ecclesiarum vnitatum. Vnde cum apud Capitulum Tirasonen. ius Rectoriæ, seu parochiæ etiam respectu huius Ecclesiæ S. Michaelis resideat, ad tex. in cap. extirpandæ, §. qui vero parochialem habet Ecclesiam, vbi scribentes hoc passim notant de Præben. & dignitatib. Sequitur propterea, præsentationem ipsam de persona Michaelis factā, & in concursu per Ordinarium approbatam validam cēseri debere ad effectum, de quo agitur. Nec obstare dixerunt Domini, quod Vicaria ista vacarit in mēse reseruato, quod regula reseruatoria etiā capiat beneficia iurispatronatus Ecclesiastici, ad notata per Fel. in tract. quando literæ Apostolicæ in 3. limitat. etiam si sint debita certo generi personarum, Puteus decis. 2. super regu. de mense, & alias fuit resolutū in simili Vicaria coram Reuerendissimo Oriolen. cuius decisionis copia data fuit, tum, quia Papa satis ipsam præsentationem approbasse videtur, dum facta expressione per supplicantem, quod Vicaria vacauit in mēse reseruato, & quod Michael fuit ad eā præsentatus, & ab Ordinario in concursu approbatus, eidem cōcessit ipsam nouam prouisionē, ad textum in cap. ex ore, de his, quæ fiunt à Prælatis. Tum etiam, quia supradicta constitutio Pij Quinti habet locum etiam quando Vicariæ vacant in mense reseruato, seu cadunt sub alia reseruatione. Quod patet ex eo, quia alias fuisset non solum superflua, ex cap. de monachis, de Præbendis, cum notatis in cap. 1. de capell. monachor. in 6. sed etiam esset valde exorbitans, grauando prouisos ab Ordinarijs in eorum mē sibus, ad accipiendum nouam prouisionē, expediendum literas, & soluēdū annatā, quod non solet fieri, nisi quando beneficiū est reseruatū, vel alias eius collatio spectat ad sedem Apostolicā, quo casu ne Cancellaria defraudet suis regalibus, opus est noua prouisione, quæ reualidet præsentationem alias defectiuam. Puteus decis. 2. de Præbend. & soluenda est annata, quæ non soluitur, nisi de reseruatis, & spectantibus ad collationem sedis Apostolicæ, vt notoriū est. Et quod dicta constitutio procedat in reseruatis, indicat ratio posita in §. & quoniam iniquum esset, dum pro rata assignata Vicarijs adimitur Rectoribus onus soluendi quinquennia, & transfertur in Vicarios perpetuos, grauando ad solutionē annatæ expeditionē nouæ prouisionis: at si solutio quinquennij prius fiebat à Rectoribus pro beneficijs reseruatis: ergo pariter Vicarij tenētur i reseruatis ad expeditionē nouæ puisionis, & solutionē annatæ, cū regulariter trāslatio fiat cū suo onere, ad textū in l. Caio, & ibi glos. & Dd. ff. de alimēt. & cibar. legat.

Nec obstare dixerunt Domini, quod de hac Vicaria non soluatur annata: & cōstitutio videtur loqui de illis, quæ soluunt annatam, ex portione sua, quia fuit dictum, constitutionem esse generalem, & ita,

comprehendere etiam casum vbi Vicaria non soluat annatam, cum talis solutio dependet ab expressione valoris, an excedat viginti quatuor, maxime cum in hoc nulla possit constitui ratio differentiæ, ex quo vbi sumus in reseruatis, semper facienda est expeditio in Curia, & sic siue sit soluendi de dicto beneficio annata, siue non. Vnde sequitur, quod illa qualitas solutionis annatæ, de qua in d. constitutione fit mētio, non habet restringere generalem dispositionem, ipsius cōstitutionis, sed potius intelligi debet in casu, quando esset soluenda, vt sic censeatur data lex generalis, quæ capiat vtrumque casum ad notata per Bartol. in l. quæsitum. §. si quis fundum, nu. 1. & seq. de fundo instructo, & instrument. leg. ad illud, quod cōstitutio loquatur de Vicarijs illarum parochialium, quæ ante Concilium non habebant Vicarios perpetuos, sed amouibiles, & quod ideo non procedit in ista Vicaria perpetua erecta ante Cōcilium, fuit respōsum, quod licet in proœmio loquatur de Vicarijs qui ante Concilium erant mouibiles, tamen in dispositiua loquitur, tam de Vicarijs perpetuis, quam tēporarijs, & ratio ipsa est etiam generalis, & conuenit, tam perpetuis Vicarijs ab initio constitutis, quā amouibilibus, & post Concilium perpetuis effectis, vt ex lectura ipsius cōstitutionis videre est. Quo fit, vt cum in omnem casum rationi legis magis sit concedendum, quam cortici verborum, l. scire oportet. §. aliud. ff. de excusationibus tutorum, l. nominis. §. verborum ex lege. ff. de verborum significat. cap. propterea, & cap. intelligentia. eodem titulo, Cassad. decis. 16. nu. 5. super regulis, nec incongruum sit, vt cōstitutio vna restringatur vel amplietur ad limites rationis, l. cum pater. §. dulcissimis ff. de legatis 2. cum alijs, per Cassado. vbi supra, nu. 6. ideo. &c. Ad illud autē, quod in prouisione Michaelis dicitur ius præsentādi spectare ad Tirason, cessantib. reseruationib. Apostolicis fuit responsum, quod vltra quod illa est clausula ordinaria, quæ non alterat, debet intelligi de iure præsentādi plene, ita vt præsentatus nō egeat noua prouisione Apostolica. Et dū dicebatur, quod constitutio illa est reuocata per superuenientiam regularum, fuit dictum contrarium verius esse, stāte, quod procedit per viā legis, vt per Sarnē. in proœm, q. 5. in fin. Vltimo ad decisionem in simili Vicaria, alias factam corā Reuerendissimo Oriolen. fuit responsum, quod tunc non fuit deducta ista cōstitutio Pij V. sed tantum quædam Bulla Alexandri mandans prouideri filijs patrimonialibus, cui respondetur ex regula reseruatoria, quę capit etiam beneficia debita filijs patrimonialibus, vt dicitur in d. decisio, vltra quod in illo casu Vicarius institutus ab Episcopo non obtinuerat nouam prouisionē, neque hic in Curia expediuerat literas, iuxta dispositionem d. cōstitutionis, prout in casu, de quo agitur obseruatum fuit. Refert Gonçalez gl. 5. §. 3. a nu. 59.

310 *In ✠ eadem 4. Decemb. 1595.*

☞ Placuit Dominis decisio ī hac causa facta sub die 13. Octobris proxime præteriti, & propterea ab ea recedendum non esse dixerunt, & ad illud, quod constitutio Pij V. fuit reuocata per regulam reseruatoriam octo mensium, fuit responsum, quod sicut regulæ reseruatoriæ, non tollunt facultatem concessā disponendi de reseruatis, Gem. consi. 3. Simonet. de reseruatio. q. 47. ita reg. de qua agitur non tollit ius nominandi rectores ad Vicarias, quod Capitulo Tirasonen. competit, etiam in reseruatis vigore dictæ constitutionis, & ad illud, quod reg. vlterius procedat tollendo indulta, & priuilegia disponendi de beneficijs reseruatis fuit dictum, quod non per hoc tollit facultatem concessam per viam legis, quæ est speciali nota digna, vt censeatur sublata, Cressen. decis. 194. alias 11. de priuileg. & 223. alias 16. eodem tit. Et ad illud quod credatur Papæ attenstati beneficium esse reseruatum, fuit dictum non negari reseruationem, sed ea non obstante, Capitulum potuisse præsentare, & hoc vigore, d. constitutionis, & ad illud quod Papa in prouisione facta Michaeli declarat, quod nemo disponere possit, non obstante si Episcopo, vel Capitulo, aliquod ius præsentādi spectat, cessantibus reseruationibus Apostolicis, fuit dictū, ex tali declaratione potius cēseri præseruatum, quā sublatum ius præsentandi, seu nominandi Rectorē ad dictam Vicariā, quod Capitulo Tirason. competit vigore d. constitutionis Pij V. stante quod Papa videtur eo præsupposito loqui, quod huiusmodi facultas Capitulo non competat in reseruatis, cuius tamen contrarium verius esse dignoscitur, ex lectura d. cōstitutionis, ad tex. in l. mācipia. C. de seruis fugiti. cum vulgaribus, & illud quod Vicaria non est beneficium per se, sed vnitum cum portione, & quod principalis denominatio fit à portione, & ideo non est locus d. constitutioni, quæ de Vicarijs loquitur, fuit responsum, alias fuisse resolutum extare Vicariam hanc, & alias duas S. Mariæ, & S. Bartholomæi in ciuitate Borgiæ, & ius præsentandi ad eas spectare ad Capitulum Tirasonen. in tantū vt præsentati ad eas, simul cū eis portiones eis respectiue annexas consequi debent, & cum circa hoc adsit res iudicata, frustra nunc prætenditur sub falso prætextu d. principalis denominationis, non intrare constitutionē Pij V. de Vicarijs generaliter, & indistinctè loquentē. Et ad illud quod prouisio Michaelis fit simplex prouisio, vti de reseruato facta, & nō noua prouisio, fuit dictum huiusmodi prouisionem Michaeli suffragari, maxime cum ipse non sit causa, & agatur de beneficio, cuius prouisio propter reseruationem spectet ad Papam; sed per hoc non sequi, quod præsentatio, seu nominatio de eo facta à Capitulo Tirasonen. sit inualida, stante, quod constitutio Pij V. de qua supra d. Capitulo huiusmodi facultatem, tribuit etiā in reseruatis, vt latius in alia decisione explicatum fuit, nec fuit in potestate Michaelis facto suo præiudicare d. Capitulo, sicut nec mediate illa assertione, quod scilicet ius præsentandi personam idoneam ad dictam Vicariam spectet ad Capitulum Tirasonen. cessātibus reseruationibus, & affectionibus Apostolicis, maxime cum huiusmodi verba non excludit, quin etiam d. Capitulo competere possit eadem facultas nominandi, etiam in reseruatis, prout vere ea dem competere dignoscitur, ex lectura d. constitutionis, ideo, &c.

311 Mihi in hac re † primo dicendum videtur, d. constitutionem 46. Pij V. sicut & Concilium Tridentinum sess. 7. de reform. cap. 7. loqui de Vicarijs illarū parochialium vnitarum, quæ ante Concilium non habebant Vicarios perpetuos, sed amouibiles, nec habere locum in Ecclesijs, in quibus ante Conciliū. Tridentinum Vicariæ perpetuæ, iam erectæ erant, quamuis contrarium teneat Rota in d. Tirasonen. Vicariæ, & cum ea Gonçalez d. gl. 5. §. 3. nu. 75. vt S.

☞ Congregatio cēsuit, his verbis: In Ecclesijs, in quibus ante Concilium Tridentinum Vicariæ perpetuæ iam erectæ erant, nec decretum Concilij, nec cōstitutio Pij V. de Vicarijs perpetuis habet locum.

312 Illud † tamen, quod dicitur in d. constitutione, vers. volumus, de deputatione Vicariorū ad nominationem

nationem illorum, in quorum Ecclesijs vnitis ponentur, habebit etiam locum in Vicarijs perpetuis erectis ante Concilium ex quo est iuri antiquo conforme, vt in d.cap. extirpandæ. §. qui vero, ex d.c. de monachis, & d.cap. vnico, & d.clem. 1. citatis supra num. 289.

313 Secundo videtur † dicendum Vicarias perpetuas erectas ante Concilium Tridentinum, ex quo sunt vere beneficia, vt dictum est, num. 286. comprehendi sub reseruationibus beneficiorũ, vt in dictis decisionibus Tirasonen. iuris præsentandi, & apparet ex Bulla prouisionis d. Vicariæ Tirasonen. de qua fit mentio in dictis decisionibus Tirasonen. Vicariç, in qua declaratur dictam Vicariam esse reseruatam, & neminem de ea disponere potuisse, &c. Quod etiam vidi in alia Bulla Vicariæ del Herradon huius dioe-
314 cesis Abulen. de ann. 1551. Quamuis † in Hispania id non seruetur, sicut nec in beneficijs iuris patronatus Ecclesiastici, vidiximus supra 5. par. c. 1. nu. 516. & ibi dicta possunt hic accommodari.

315 Vnde prouisio † huiusmodi Vicariarum vacantium in mensibus reseruatis, seu sub alijs reseruationibus spectabit ad Papam, absque præuio concursu iuxta dicta.

316 Tertio † dicendum, videtur in Vicarijs perpetuis erectis, ex d. decreto Concilij, c. 7. de quibus loquitur d. constitutio Pij V. vt dictum est vacantibus in mensibus Apostolicis, seu alias reseruatis, posse fieri prçsentationem, seu nominationem, & deputationem, non obstante reseruatione, ita tamen quod Vicarij deputati teneantur expedire nouam prouisionem, nec alias ad possessionem admitti possint, ex d. constitutione Pij V. quatenus statuit, quod Vicarij perpetui pro tempore deputandi teneantur expedire nouam prouisionem, & soluere annatam pro portione fructuum sibi assignata pro qua debet fieri detractio in solutione quinquennij, ex dicta constitu-
317 tione, &c. Quod intelligendum videtur de Vicarijs vacantibus in mense Apostolico, seu alias reseruatis vt tenuit Rota in dicta Tirasonen. Vicariæ, ex rationibus de quibus ibi.

318 Et sic vult illa † constitutio, non obstare reseruationes, si enim obstarent, & vti reseruatæ a Papa essent prouidendæ, non opus esset statuere, quod expediretur noua prouisio, & solueretur annata, ne Cancellaria defraudaretur, cum in prouisione a Papa facienda de illis, quando vacarent in mẽsibus reseruatis, seu sub alijs reseruationibus, essent literæ expediendæ, & soluẽda esset annata, & sic Cancellaria non defraudaretur. Et ita post hæc tenet Gonçalez sup. ex d. nu. 59. qui tamen nu. 63. male ait, quod d. constitutio Pij V. grauat Vicarios ad obtinẽdam nouam prouisionem, etiam in mensibus ordinarijs.

319 Certum † vero est alia beneficia, quæ dicuntur Vicariæ, quæ tamen sunt beneficia de per se, & non Vicariç parochialium vnitarum, & Vicarias erectas in Ecclesijs vnitis abdicando ab illis curam, & transferendo eam in Vicarias, comprehendi sub reseruationibus ad dicta supra à nu. 298.

320 Et de huiusmodi † Vicarijs perpetuis parochialiũ vnitarum videndi sunt Dd. maxime Abbas in d. §. qui vero, & in d. capit. de Monachis, & Dd. in capit. super eo. de Præbend. in 6. & in dicto capit. vnico. de capell. monachor. eodem libro, & in d. clem. 1. de offic. Vicarij, & de iure patronatus, Rebuf. in praxi tit. de Vicarijs perpetuis, & in repetit. 1. d. §. qui vero & in tract. de congrua portione. Hojeda de incompatibilitate beneficiorum, cap. 15. Ioan. Guttier. cõs. 8. & Flores de Mena quæst. 10. Açor 2. par. lib. 3. cap. 6. & lib. 6. capit. 29. & vide decisionem Rotæ in causa Salamantina Vicariæ de anno 1596. adductam 1. parte, capit. 2. num. 94. vbi de Vicarijs amouibilibus, & infra 11. par. cap. 2.

321 Vigesimo principaliter † dubitatur, an examen, & concursus factus cum tribus examinatoribus Synodalibus adhibito etiam alio, vel alijs non Synodalibus vitietur.

322 In quo Rota † in causa Dertusen. parochialis de Villafranca, 18. Decemb. 1581. supra adducta dub. 16. nu. 232. tenuit non vitiari ex regula leg. testamentum. C. de testam. quod superabundãs & maior cau-
323 tela non nocet, & † facit, quod tenet Rota in causa Legionẽ. Cappellaniæ, 6. Iunij, & 5. Decemb. 1575. coram D. Cæsare de Grassis, quod præsentatio non dicitur nulla, si Rector, qui ex forma erectionis, & fundationis adhibere debebat in electione vnum parochianum, adhibuit duos, ad cap. cum Ecclesia Sutrina. de causa possession. & quia non solent, quç abũdant vitiare, nec in hoc casu esse violatam formam, sicut non esset violata, si in testamento adhiberentur nouem testes, vt per Cæsarem de Grassis decis. 169. nu. 4. 5. & 6. & decis. 170. nu. 8. & 9.

324 Nihilominus tamen † contrarium censuit S. Congregatio Concilij in vna Toletana infra adducenda dubio 22. num. 339. ad tertium, & cum ea Rota in Toletana parochialis de Alcaudete, vt in decisioni-
325 bus adducendis d. dubio a nu. 341. Nam † cum Concilium velit examen, & concursum fieri coram examinatoribus Synodalibus, saltem tribus faciendo examen cum quinque, verbi gratia, examinatoribus quorum duo non sint Synodales, non seruatur forma Concilij, quod vult omnes examinatores esse Synodales, & sic illi duo non possunt dici adhibiti ad maiorem cautelam, & abundantiam, vt in exemplo de testamento, & in casu d. decisionis Legionen. & cessat ratio d. decisionis Dertusen. facit quod formç nihil addi, vel detrahi potest, Felin. in cap. cum dilecta. de rescrip. nu. 6. vers. amplia. 1. & Mando. reg. 27. Cancell. q. 24. nu. 16. & 18. cum alijs.

326 21. Principaliter † dubitatur, an examen factum ante lapsum termini edicti subsistat. In quo Rota in vna Carthag. parochialis de Iorquera, 9. Decemb. 1588. coram D. Orano resoluit examen, & prouisionem factam ante lapsum termini in edicto expressi, nullo postmodum comparente sustineri, ex Lambertino de iure patronatus 2. p. 2. lib. q. 6. art. 25. qui ait quod institutio, seu confirmatio facta ante lapsum termini appositi in edicto, licet sit nulla, ex ca. fin. de elect. in 6. nemine tamen comparente validatur, prout ex nunc, ad instar collationis factæ per Ordinarium spreto patrono, quç patrono non comparente infra tempus datum ad præsentandũ tenet.

327 Quæ decisio † Carthaginen. sic se habet: Ioan. del Cerro sub prætextu inter alia, quod Ordinarius in collatione parochialis Ecclesiç loci de Iorquera, iuxta decretum S. Concilij Trident. & constitutionem Pij Papæ V. super modo & forma prouidẽdi de parochialibus Ecclesijs editam præmissis edictis concursum facere neglexisset, obtinuerat a felic. record. Papa Gregor. XIII. de illa sibi prouideri. Pro cuius adiudicatione facta instantia dedi dubium an narratiua suæ gratiæ sit iustificata, ita quod intret. Domini vnanimiter pro negatiua concurrunt, nam quamuis testes pro illius iustificatione adducti deponant se non vidisse proposita edicta, & quod vidissent si fuissent valuis Ecclesiç affixa, tamen ex quo testes plures numero de contrario attestãtur, magis placuere affirmãtes vidisse edicta, quã negãtes, iuxta

gl. l. diem

gl.l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbit. & cap.1. gloss. fin. de præscript. in 6. Felin. in cap. in nostra. num.4. de testibus cum similibus. Hoc autem tanto magis, quia quando actus qui affirmantur, vel negantur, habent tractum temporis, vt in hoc casu, tūc præferuntur affirmantes negantibus, in tantum quod negantes suspiciones falsi non euitant, vt per Aretin. in cap. in nostra. num:17. de testibus. Nec refert, quod testes pro affirmatiua deponentes sunt Episcopi familiares, præterquam enim, quod omnes non sunt tales, nullam propterea exceptionem patiuntur, cum interesse Petri hic tractetur non autem Episcopi, & eorum dicta coadiuuantur partim assertione Episcopi, qui in collatione parochialis dicit præmisisse edicta, Rota decis. 11. de iure patronat. in nouis, Caputaquen. 238. part.2. partim ex verisimilitudine, cum in confesso sit apud partes. oppositores concursus faciendi gratia comparuisse. Non obstat, quod prætenditur Episcopum, quo facilius suo familiari de parochiali prouideret, noluisse ad concursū admittere oppositores, sub prætextu autem dismembrationis de illius fructibus faciendæ fraudulenter eos auertisse, quia Domini responderunt non constare præstitum fuisse oppositoribus aliquod impedimentum, quo ex facto poterant corā notario, & examinatoribus, iuxta tenorem edictorū comparere, & de impedimentis, si quæ occurrissent, protestari: fraudulenta vero auersio Episc. a concursu remouetur. Ex quo satis notum est, non modo ipsam Regiam Maiestatem pro impetranda à Papa dismembratione in vsum Seminarij interpellasse, sed etiam hanc animi sui voluntatem Capitulo cōmunicasse, vt bene hic deducit in facto scribens minus releuat, quod non probetur præcise dies affixionis edictorum, ex quo etiam infertur, certam notitiam haberi non posse, collationem ab Ordinario factam fuisse transacto tempore in edictis expresso, quia huius defectus probatio incumbit parti alleganti formam traditam, ex Concilio & Constitutione Pij V. non fuisse seruatam, & nihilominus quando collatio doceretur facta ante temporis lapsum in edictis expressi nullo postmodum comparente, collatio sustinetur, Lambertinus de iure patronatus, in terminis, 2. part.2. lib. quæst.6. artic. 25. & ex his fuit conclusum, narratiuam Ioannis nō fuisse iustificatam.

328 Nihilominus † tamen contrarium verius est in
prædicto dubio, nam tunc re vera non seruatur forma Concilij d. cap. 18. versic. transactio. & sic examen & prouisio sunt nulla ex decreto irritanti, de
quo ibi in fine. & in dicta constitutione Pij V. Ex †
329 quo apparet, formam istam esse præcisam, & non ad
effectum, vt alias fuit resolutum in vna Toletana
professionis, 27. Februarij, 1595. coram D. Pam-
330 philio, quam † hic ponere placuit, quia est etiā alias
☞ per nos allegata, Domini steterunt in resolutis 13.
huius, quod professio Ioānis fuerit nulla, ex quo iuxta formam constitution. felic. recor. Sixti V. non fuit approbata in Capitulo generali, vel prouinciali, sed tantum per diffinitores Ordinis discalciatorū, quos non cōstat habuisse facultatem admittendi aliquos ad Religionem contra formam prædictæ constitutionis, quæ vult admissiones & approbationes fieri debere in Capitulo generali, vel prouinciali, præuia plena, & indubitata fide super parentibus, patria, vita, & moribus ipsius admittendi. Nec contrariū dicit secunda constitutio eiusdem Sixti, quod quatenus in §. neque vero. vult in receptione religiosorū sufficere numerum vocalium, & suffragiorum, qui legitimus à iure, vel per Ordinis statuta fuerit præfinitus, quia loquitur respectu receptionis faciendæ in Capitulo generali, vel prouinciali, quod non vult ideo minus habere facultatem recipiendi religiosos, licet aliquis vocalis desit, vel a diffinitorum consensu discrepet, dummodo adsit sufficiens vocalium, & suffragiorum numerus a iure, & per statuta Ordinis requisitus. Nec obstat fides secretarij, in qua dicitur, inquisitionem, & admissionem Ioannis fuisse approbatam in Capitulo generali, quia ipsemet secretarius postea se correxit, declarando approbationem fuisse factam antequam Capitulum celebraretur eo medio tempore, quo Gremiales simul se congregabant, quod manifeste constat, ex eo, quod approbatio & admissio Ioannis, quæ fuit sub die 24. Maij, præcedit fere per mensem ipsum Capitulum generale, quod postea sub die 22. Iunij sequētis fuit inchoatum. Et tanto magis, quod ex attestationib. datis constat non fuisse adhibitam in hac admissione illam diligentem inquisitionem super parentib. patria, vita, & morib. admittēdi, quā constitutio requirit, cum illa fuerit fundata super erronea attestatione testium deponentium, Ioannem fuisse filium Laurentij Oliueri, cum tamen vere esset filius Ioannis Ruiz de Ribera, quo fit, vt, licet alias potuisset hæc inquisitio fieri extraiudicialiter, iuxta consilium Abbatis 41. tamen cum fuerit adhibita scriptura, ex qua constat de mala informatione, cessat omnis præsumptio alterius bonæ informationis aliunde habitæ, ad consil. Castrens. 81. num.3. lib.2. Felin. in cap. sicut. colum. 15. vers.7. & vltim. de re iud. Cassad. decis. 12. num.6. super reg. Paris. cons. 15. nu. 21. lib.4. Dec. cons. 13. num.2. Neque obstat, quod ideo non reddatur nulla professio, cum constitutio, saltē respectu huius inquisitionis faciendæ non procedat vlterius annullando, quia cum statuat non aliter ad Religionem aliquos esse admittendos, nisi prius facta diligenti inquisitione de qualitatibus profitentis, dicitur inducere formam, ita vt ea non seruata actus sit nullus, ad notata in l. non dubium. C. de legib. cum alijs per Brunum de forma, in tit. quan. aliquid censeatur datum pro forma, colum.5. in 2. conclus. præsertim stante decreto irritanti, quod in fine positum refertur ad totam dispositionem. l. talis scriptura. §. fin. ff. de legat.1. Rebuff. in titul. de firma & irreuocabili concordator. stabilitat. ver. vlt. notand. est, & cessat difficultas ex 2. cōstitut. ipsiusmet Sixti, quæ in §. quod autem, expresse annullat professiones factas, non seruata forma in prima constitutione præscripta. Neq; obstat, quod ista forma sit ad effectum vt non admittantur inhabiles, & ideo satis esse, quod hodie constet Ioannem habere qualitates requisitas ad suscipiēdum habitum, iuxta formam præfatæ constit. quia hoc non procedit quandō adest decretū irritās, vel cōstitutio vlterius procedit annullando professionē aliter factā, vt in hoc casu ad tradita præscribentes in l.1. vbi Ias. num. 11. ff. de lib. & posth. Alexan. in l. fin. n.3. C. de procuratoribus. Paris. cons. 19. num. 187. lib.2. Syluester Aldobrand. cons. 92. num. 27. cum alijs allegatis. Alia in contrarium deducta bene soluuntur per informantes, conducit etiam decisio Pedemon. Cachera. 165. à nu.7. & Paz in l. 200. stili, à nu. 61.

331 Et in proposito † ita tenuit Rota in dicta Toleta-
na parochialis de Alcaudete coram D. Seraphino 3.
Iulij 1595. vt in decis. seq. Fuit de ordine sanctissimi
☞ Domini nostri dubitatum in Rota præsupposito
concursu, & collatione per serenissimum Cardinalē ab Austria de parochiali, de qua agitur, Michaeli

de Ayala

de Ayala de mense Aprilis 1595. an ei concedenda sit prouisio simplex, vel saltem noua prouisio, & difficultatem faciebat prouisio facta à Papa de mense Febru. Hieronymo de Leiua, tanquam de vacante per obitum cuiusdam Christophori de Bustamante, vsque de anno 1593. cum clausula, seu alio quouis modo, & ex alterius cuiuscunq; persona, quare in concursu prouisorum orta est dubitatio super validitate concursus, & collationis factæ Michaeli, & causa per me vtraque parte informante proposita, pro parte Hieronymi duo opponebantur contra huiusmodi concursum, & prouisionem Michaelis, & primo fuit oppositum de reseruatione ex secunda regula reseruatoria, in qua reseruantur beneficia vacantia sede Episcopali vacante, vsque ad promotionem successoris, & adeptam possessionem. Verum hæc oppositio non placuit, quia cum Cardinales non ligentur dispositione extrauagantis iniunctæ, vt fuit alias in Rota resolutum coram Illustrissimo Lancellotto, & possint etiam ante adeptã possessionem conferre, vt post Belenci. de charitatiuo subsidio, quæst. 66. qui dicit, ita fuisse resolutum in Rota, tradit Sarnen. in Procemio regularum quæst. 4. num. 9. vtique non applicatur regula, maxime cum requirat vacationem, quæ hic non datur propter gratiam coadiutoriæ cum futura successione, & cum clausula, ex nunc, prout ex tunc, neque facit, quod dicitur, quod quando in regulis Papa voluit excipere Cardinales, hoc expressit, etiam habetur in vltima regula, de eden lo, a qua excluduntur Cardinales, quia hoc est intelligendum de his regulis, quæ possunt applicari Cardinalibus, non autem in illis, quarum rationes non applicantur, vt est illa, in qua neque ratione expeditionis literarum, neque ratione fructuum debitorum Cameræ, qui ad prouisos spectant statim post præconizationem in Consistorio, maxime in Regnis Hispaniæ, potest verificari ratio finalis regulæ. Et hoc quidem sensit Rota, nuper in causa Toletana Canonicatus a me proposita. Secunda oppositio facta fuit contra huiusmodi concursum præsentatum in Dataria Sanctissimi Domini nostri, & Domini censuerunt ex pluribus concursum hunc esse defectiuum, nec in eo seruatam formam Concilij Trident. Primo, quia nõ fuit apposita dies propositi edicti, adeo vt sciri non possit, an intra terminum, vel post terminũ fuerit Michael examinatus, quod tamen videtur necessarium ad examinis, validitatem, cum terminus ille, qui præfigitur, iuxta dispositionem Concilij Trident. sess. 24 cap. 18. fit ad conuocandũ eos, qui concurrere voluerint, & eo transacto, non prius debeant examinari: cũ quo concordat Concilium prouinciale Toletanũ, & ista non est forma ad effectum, sed præcisa, vt fuit dictum coram Reuer. Pa. D. Gipsio in vna Volaterrana parochiali, 20. Maij 1591. & ratio potest esse, ne, per præuentionẽ vnius, alij supplantentur. Secundo, quia ex testib. apparet fuisse examinatum, & approbatum Michaelem intra tempus pendentis termini, qui licet sint examinati ad perpetuam rei memoriam: tamen reddunt negotium suspectum, ex quo in concursu non fuit apposita dies edicti, prout ex stilo solet in alijs, qui præsentantur apponi, & quorum nonnulli fuerunt Dominis meis ostensi. Tertio, quia cum adessent plures examinandi, vnicus Michael fuit examinatus, & statim approbatus reliquis non espectatis, eiq; facta collatio, quæ etiam ex eo redditur suspecta, quia erat familiaris Archiepiscopi, neque fuit expectatum tempus, intra quod potuissent alij concurrentes se se examini subijcere. Et quamuis per vnum ex Reuerendis Dominis meis fuit allegata decisio facta coram Reuerendo Patre Domino Orano in vna Carthaginen. parochialis, 9. Decembris, 1588. in qua dictum fuerat, quod examen poterat fieri pendente termino, & quod parti impugnanti concursum incumbebat onus probandi adfuisse alios, qui concurrere volebant, & non fuerant admissi: tamen hoc casu non fuit habita ratio huius decisionis, quia hic constabat de existentia aliorum concurrentium, quod non apparebat in illa Carthaginen. & ideo conclusum, nihil esse concedendum Michaeli, nec concursum eidem suffragari.

332 Et doctrina Lambert. d. art. 25. mihi non videtur vera, ex d. cap. fi. de elect. in 6. nec facit simille de collatione facta spreto patrono, vt apparet ex d. sup. 5. p. cap. fi. a nu. 241.

333 Vigesimosecundo principaliter, an examinatores in Synodo deputandi sint in particulati, & nominatim N.N.N. an vero possint deputari in genere, verbi gratia, prior, seu lectores talis monasterij, Canonicus Doctoralis, Magistralis, Canonicus lecturæ, & Pænitentiarius, ita vt comprehendantur etiã successores.

334 In quo dubio † dicendum videbatur posse ita deputari in genere, nam cum obtinentes talia officia, & Præbendas, soleant esse personæ doctæ, & qualificatæ, videntur rectæ posse Synodo satisfacere, & ab ea probari, & ita factũ est in aliquib. Episcopatib. Hispaniæ, & particulariter in hoc Episcopatu Abulen. cum quibus non solum qui tunc erant, sed etiã successoribus fiunt examina ad parochiales vacantes, & ita tenet P. Ledesma in summ. 2. part. tractat. 7. cap. 17. conclus. circa tertiam difficultatem. dicens, ita tenere communiter homines doctos Hispaniæ, & ita habere vsum communem Ecclesiarũ Hispaniæ, quod ordinarie facta est nominatio ita:

335 Nihilominus tamen † tenendum est, non posse examinatores in genere deputari, ita vt successores seu subrogati comprehendantur, sed solum comprehendi tunc stantes, quod videtur esse de mente Concilij, nam cum velit examinatores in Synodo diœcesana ab Ordinario proponi, qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. videtur velle eos in particulati, & nominatim deputari, successores enim cũ sint incerti & incogniti, non possunt rectè probari.

336 Nec † obstat, quod obtinentes prædicta officia, & Præbendas soleant esse personæ doctæ, & qualificatæ nã licet ita soleat esse, potest tamen id in aliquibus deficere, & quamuis sint docti, possunt esse malæ, seu nimis amp æ conscientiæ, & malæ vitæ, & morum, & contra. Et demum satisfactio & approbatio debet esse de personis in particulati, non in communi, & in genere.

337 Et ita in Concilio † prouinciali Mediolanen. 5. p. 3. tit. quæ ad Synodum attinent, dicitur, quod in Synodo ab Episcopo proponantur examinatores nominatim, & de his probandis suffragia rectè ferantur. Et in Archiepiscopali Bonon. Card. Paleotti, seu de Bonon. Ecclesiæ administratione, part. 4. de Synodo diœcesan. num. 28. pagin. 208. ponitur forma deputandi examinatores in Synodo hoc modo, quod lecto decret. Conc. Trid. de eligendis examinatoribus tunc subiungũt, Nos igitur Gab. &c. hoc decretum exequi cupientes proponimus vobis, RR. N.N.N.N. qui nominatim (inquit) promulgantur, placent ne vobis? Secretarius autem accipit vota à Synodo, & dicit, Si quis est, cui non placeant, assurgat, & ad Illustrissi. Archiepiscopum accedat. Et †

338 Pro-

Prosper de Augustino in appen. ad summam Bullar. p.2. verb. Synodus diœcesana. pag. 596. ait, quod pro examinatorib. probandis suffragia ferantur, & electi nominatim promulgentur, & quod de hoc S. Congregatio Concilij Patriarchæ Venetiarum sic rescripsit: Illustris & Reuerendissime Dn. vti frat. consultat. Amplitudinis tuæ super examinatoribus in Synodo approbandis, sic respondit Congr. S. Trident. Concilij interpres, nempe examinatores, qui ab Amplitudine tua propositi fuerint, à Synodo, tã per vota secreta, quã aperta posse probari; itaq; Amplitudo tua eum modum in probatione seruari faciat, quem magis expedire iudicauerit, quod reliquũ est Deum illi quã beneficentissimum precamur, Romę die 11. Iul. 1592. Amplitudinis tuæ Illustr. & Reuerend. vti frat. Hieronymus Cardianlis Matthęius. Quæ declaratio est impressa in Synodo Veneta celebrata in mense Sep. 1592. pag. 46.

339 Et in terminis † ita censuit S. Congregatio Concilij in vna Toletana de anno 1594. his verbis: Exponitur in diœcesi Toletana ab annis quatuordecim citra nullam fuisse celebratam Synodum diœcesanã, in vltima vero, quæ fuit celebrata de anno 1580. fuisse deputatos certos examinatores Synodales, ex quibus aliqui diuersis occupationib. detinentur, alij vero promoti, & aliqui mortui sunt, vltra præfatos fuerunt deputati in genere Auditores consilij ipsius Archiepiscopi absq; certa expressione personarum, quæritur nunc, an ista deputatio Auditorum sic generice facta valeat, vel nõ? & dato quod valeat an comprehendantur deputati examinatores Synodales, illi tãtũ Auditores, qui tempore Synodi erãt, an vero cæteri, qui fuerunt in locum illorum subrogati? & præsupposito, quod comprehendat etiã Auditores subrogatos, an concursus factus cum tribus ex istis auditoribus, vna cum alijs nominans ab Archiepiscopo Toletano, absq; eo quod a Synodo approbati sint, valeat. Et omni prædicta quærũtur ad effectum vidẽdi si collationes factæ de parochialib. præuijs talib. concursib. teneant, vel potius ad Sedẽ Apostolicam sint deuolutæ. Ad primũ Congregatio Concilij censuit valere, si tamẽ in Synodo ab Archiepiscopo auditores propositi fuerint, & ab ea probati. Ad secundum minime comprehendi subrogatos. Ad tertium nõ valere, & ideo collationes factas inualidas esse, easq; ad Sedem Apostolicã esse deuolutas. Hier. Card. Mattheius.

340 Et idem tenuit † Rota in d. Toletana parochialis de Alacaudete, 10. Maij 1596. coram D. Arigonio, & 16. Decem. eodem anno coram D. Corduba, & 2. Maij 1597. coram D. Lita, vt in decisionib. seqq.

341 *Toletana parochalis* ✠ *de Alcaudete* 10. *Maij* 1596.

CVm Hieronymus de Leyua prouisus fuisset de parochiali Ecclesia de Alcaudete, in cuius prouisione, quæ erat facta ad sui supplicationem, multa fuerunt narrata, & controuerteretur super illorum iustificatione, propterea dubitaui, an dicta gratia esset iustificata, qua dubitatione proposita, fuit resolutum omnia esse iustificata, nam vacationem huius parochialis per obitum Petri Zarate de mense Decembris 6. de anno 1564. fuit dictum probari per plures testes deponẽtes de publica voce & fama primus super quinto, secundus, tertius, & quintus super primo, quæ probatio sufficit ad hunc effectum, Bar. in l.2. §. si dubitetur. ff. quemad. testam. aperiant. Tanis in deci. 75. serenissimum Cardinalem ab Austria tunc temporis non adeptum fuisse possessionem Archiepiscopi, probari per fere omnes testes super 2. art. & licet deponant de publica voce, & fama, tamẽ vt narratiua dicatur iustificata, non requiritur plena, sed sufficit etiam semiplena probatio, ad tradita per Ægidium in dec. 116. cir. fi. qualitates Hieronymi, nempe doctoratum, & presbyteratum, & esse oriundum ex diœcesi Corduben. per tres testes similiter deponentes de publica voce & fama. Bald. in l. prouidẽdum. C. de postulan. Alexan. in add. ad Bart. in l. de minori. §. plurium, col. fi. in verb. vana vox. ff. de quæstionib. Caputaq. decis. 277. p. 1. immo respectu presbyteratus existant duo testes, qui dicunt, vidisse illum celebrare Missam. Valorẽ annuum istius parochialis non excedentẽ ducatos 2660. per testes sup. 5. art. deponẽtes de publica voce & fama. Ægy. in decis. 675. Put. dec. 29. incip. in vna Colon. lib. 1. & perficiunt tempus obtentæ gratiæ. Cassad. in decis. 19. in fin. sup. reg. Non obstat, Hieronymum non esse oriundum, de Ciuitate Corduben. prout continetur in literis expeditis, sed esse ex diœcesi, quia in supplicatione dicitur tantum presbyter Corduben. quæ supplicatio debet attendi, tanquam prima matrix, Bart. in l. Sempronius. ff. de legat. 2. & in l. si librarius. nu. 9. ff. de reg. iur. Alex. & Ias. in l. si quis ex argentarijs. §. prætor. ff. de eden. & expeditores non possunt præiudicare partib. in expeditione literarũ. Caputaq. in dec. 217. lib. 1. circa aliam difficultatem, quod dispositio huius parochialis spectaret Sedi Apostolicæ, iuxta constitutionem felic. record. Pij Papæ V. prout ipse Hieron. narrauit, Dñi dixerũt hoc quoq; esse verificatũ, quia eũ ex examinatorib. Synodalib. adhuc viuerẽt, & extarẽt tres, & iuxta formã Cõcilij Trid. ses. 24. c. 18. ad minus debeãt interuenire tres, & tamẽ in examine Michaelis non interfuit, nisi vnus, merito ob non seruatam formam fuisse factum locum reseruationi, de qua in d. constitutione, & nihil referre, quod notarius in instrumento cõcursus afferat oẽs illos examinatores, qui interuenerũt, esse Synodales, quia in hoc non est stãdum notario, cũ ei non credatur, nisi de his, de quib. fuit rogatus. §. non autẽ. in auth. de tabellio. Innoc. in c. 1. sub nu. 5. de fi. inst. vltra quod contrariũ apparet de ipsamet deputatione facta in vltima Synodo, in qua sunt descripti oẽs examinatores, quorum vnum tantum cõstat interuenisse. Non obstat, quod in Synodo fuerunt etiã deputati examinatores consiliarij Archiepiscopi, & quod in hoc examine interuenerint tres Consiliarij, quia non erant ex illis, qui tunc fuerant deputati, sed alij, qui successerant in officio, quos successores & subrogatos, deputatio minime cõprehendebat, prout fuit resolutũ in Congr. Concilij in alia Toletana, & quatenus etiam illos comprehendisset, fuit dictum; ex quo interuenerunt alij, qui non fuerant approbati in Synodo ideo concursum, & examen ex hoc quoq; capite fuisse nullum, & inualidũ, & collationem deuolutã fuisse ad Sedem Apostolicã, vt in ead. decis. Toletana. Nec supradictis obstat decisio facta in causa Placentina parochialis de Malpartida, in qua fuit dictum Episcopum posse deputate alios examinatores, quia loquitur in casu, quando nõ extaret amplius examinatores Synodales, qđ nõ erat in casu, de quo agitur, cum tunc temporis tres alij extarent. Et eo magis quamplures ex Dominis veniebãt in hanc sententiã, quia cũ infra terminũ edicti plures alij se opposuerint, & se describi fecerint, vt apparet quoq; ex instrumento ipsiusmet cõcursus, ideo examinato Michaele, concursus non debe-

debebat statim eadem die, qua fuit inceptus, claudi, prout fuit clausus, sed erat expectandum per aliquot dies videndi gratia, si alij oppositores volebãt se examini subijcete; nã si à die finiti termini, de quo ĩ edicto vsq; ad diẽ, in quo fuit cęptus, & apertus concursus, et examinatus Michael, fuerat elapsũ tẽpus vni⁹ mensis, infra q̃ tẽpus illi alij oppositores habebãt iustam causam, de non comparendo ad primo subijciẽdum examini, tanto magis erat expectandum post examen Michaelis, vt alij quoque possent venire ad se examinandum, & præsertim, ita erat faciendum, quia prout deponunt testes, quando existant plures oppositores, examen durat per plures dies, & nõ omnes simul examinantur, primus & secundus testes repetiti, iuxta 29. interrogatorium.

342 *In eadem ✠ 16. Decemb. 1597. coram D. Corduba.*

☞ DOmini steterunt in decisis non fuisse seruatam formam Concilij in concursu, de quo agebatur quia non solum in eo non interuenerunt tres examinatores Synodales, prout requirebatur, quinimmo fuerũt adhibiti alij nõ Synodales, quod illud annullat, prout declararũt Illustr. Card. Conc. Trid. interpretes, ex actis enim per Dom. Michaelẽ præsẽtatis cõstat, ex sedecim examinatorib. deputatis in Synodo, de anno 1580. solum interuenisse D. Ant. de Couar. scholasticum, ex quo Hieron. habet intentionẽ suá fundatã, eo ipso quod ostẽdit in eo cõcursu interuenisse examinatores nõ Synodales, Alex. cõs. 55. n. 12. lib. 5. Dec. cons. 483. n. 5. Syluest. Aldob. cons. 113. n. 26. nec tenetur probare, id quod est de intentione & replicatione Michaelis dãtis de aliorũ examinatorũ defectu, vel impedimẽto, iuxta cõsilium Oldradi 229. n. 3. Curt. Sen. cons. 72. n. 1. Ruin. cons. 120. n. 5. li. 4. quod maxime procedere dixerũt Dñi, quia erãt tres examinatores, qui posset interuenire, cũ de mẽse Apr. 1595. quo fuit cõcursus factus, residerẽt in Ciuitate Toletana R. P. Ribadenera, & R. P. Mariana & Licẽtiatus Briuiesca, & Mureijon examinatores deputati in vltima Synodo, vt deponũt testes in sũmario. n. 3. qui nõ se restringũt ad publicã vocẽ & famã, sed exponunt de publica reputatione, & tertius de visu. Sed quãuis ex aduerso prætẽdatur Briuiescã desuisse, esse examinatorẽ Synodalẽ eo ipso, q̃ fuit prouisus de Canonicatu, hoc tamẽ nõ probatur, & sũt satis adinuicẽ cõpatibilia esse quẽ Canonicũ, & examinatorẽ, neq; etiã apparebat de vlla incõpatibilitate circa officiũ examinatoris, & inquisitoris, ad quod D. Antonius Mureijon fuerat asũptus. Verũ q̃dquid in his sit, difficultatẽ cessare dixerũt Dñi respectu Patrũ Marianæ, & Ribadeneræ, quos nõ solũ non apparet renuntiasse, quinimmo primus & secundus testis Michaelis deponũt contrariũ, & quod sępius interuenerũt in multis concursib. & respectu Pris Marianæ cõcludũt, de d. mẽse Apr. 1595. fuisse præsẽtẽ Toleti, ex quib. satis probata videbatur ista reseruatio. Neq; obstabãt testes in cõtrariũ adducti, qui vltra quod sunt nulliter examinati, non probãt sufficienter. ad elidendam contrariam probationem Hieronymi, quo casu non sufficit ordinaria, sed requiritur plena, & concludens probatio. Nec Dominis placuit, quod eodem die, quo fuit inceptum examẽ, fuerit clausus cõcursus, examinatus, & approbatus Michael, & facta illi collatio, non vocatis, nec expectatis reliquis oppositorib. qui intra tẽpus edicti fecerunt oppositionẽ, ac debebant saltem vocari, cũ concursus fuisset dilatus per mensẽ, postquã erat transactũ tẽpus edicti, prout iura postulãt, & fert cõsuetudo, maxime obseruãtia illius dięcesis vocãdi oppositores, vt deponũt testes in sũmario, n. 2. d notata per Abb. in c. quã graui de crimine falsi. n. 2. Fel. in c. 2. n. 16. de rescrip. Menoc. de præsump. lib. 5. pręsump. 20. n. 21. Aym. cons. 28. nu. 2. Quę nimis festinatio nõ arguit eam fidem bonam, quæ in similib. actionib. desideratur, pro quo fundamento nõ parũ facit, quod prima scriptura data cõcursus erat absq; die affixionis edictorũ, vt non posset cognosci, an cõcursus fuisset factus intra tempus legitimũ, necne, & postea sequuta decisione coram R. P. D. meo Decano fuit data alia noua cũ assertione notarij, quod tẽpus edictorũ durabat vsq; ad diem 8. Martij, sine eo tamen, quod notarius dicat quo die fuerunt affixa edicta, quod ad eius solius officium spectabat, & de quo fidem facere tenebatur. Cum vero scriptura cõcursus fuerit data parti, & super ea disputatũ, notarius nihil potuit addere, & si addat, ei non creditur, nisi probato corã iudice errore, Caputaq. decis. 247. p. 2. Decius in l. si librarius. nu. 7. vers. secus si fuit data copia parti. de reg. iur. & multo magis cõsiderato quod est ius in tempore, quo casu minime statur notario circa tempus omissum. Dec. vbi supra, n. 6. ver. in quo est aduertendũ. Alex. cons. 180. nu. 3. li. 6. Capuaq. decis. 35. lib. 1. in manuscrip. quoniam an cœperint, vel nõ cęperint currere edicta, non est factũ, sed ius, cum multa possent euenire, quę etiam stante affixione edictorum illorum cursum incipere, aut inceptum currere impedire possent.

343 *In ✠ eadem 2. Maij 1597. coram D. Lita.*

☞ DOmini tenuerunt remissoriã Michaeli esse denegãdã moti rationib. infrascriptis. Primo quia ex decisionib. huc vsq; factis satis superq; constat de iustitia sententiarum contra eum latarum quo fit, vt petitio huius remissorię, quæ ex sui facie studiose concepta videtur ad euitandas dictas decisiones, nõ caret maxima suspicione calumniæ, propter quam indistincte denegari solet. Roma. cons. 273. in fi. quẽ sequitur Felin. in c. de cætero. nu. 12. de re iudicat. cõtra Millis in suo repertorio. in verb. remissio. versic. 4. Idem tenent Angelus, Paulus, Alexander, & alij omnes in l. de die. §. tutor. ff. quis satisdare cogatur. Caputaq. decis. 63. lib. 3. Scuerolus de remissionib. c. 6. & fuit tentum in illa Toletana puritatis sanguinis, 6. Nouemb. 1595. coram R. P. D. Millino, calumniosa enim arbitrari potest ex varijs circunstantijs ad decisionem Cassador. 3. de dilatio. & fuit dictum in d. Toletana, vnde cum hoc in casu nõ vna, sed plures cõcurrãt, grauitas scilicet causæ, additio illa temporis in instrumẽto cõcursus per cõpulsum producto, quæ non adorat instrumẽto eiusdẽ cõcursus extraiudicialiter per prius in manibus. R. P. D. Decani, in prima positione huius causę pro parte Michaelis dato, q̃d Michael ipse est familiaris Archiepiscopi potnes in illis partib. contẽptor mandatorũ Rotæ, vt latius infra dicetur, & adeo officialib. illis de partib. gratus, vt plurib. descriptis cõcursu faciendo meruerit, spreta omni iuris dispositione, solus examinari, & eodẽ tẽpore alijs oppositorib. non espectatis, sed statim clauso concursu, approbare, quod vt iã resolutũ fuit, fieri non potuit, stante maxime dispositione Concilij Trident. ses. 24. c. 18. ideo, &c. Secundo quia circa illos examinatores, qui interuenerũt, non deputatos in Synodo, & propter quorum interuentum nullus fuit concursus ipse, iuxta resolutionem Illustrissimorũ interpretum S. Cõgregationis

Concilij,

Concilij, quam Rota secuta est, non datur fumus, quod fuerint deputati per Archiepiscopum, & Capitulum loco Synodalium absentiũ prout prætenditur ex parte Michaelis, nam licet testes deponant de deputatione nonnullorum, & aliques nominent nõ tamen omnes nominant, qui interfuerunt concursui, & sufficit pro victoria Hier. vnũ interfuisse, qui non fuerit deputatus, & sine fumo clarum est in beneficialib. nõ dari remissoriam. Thom. de Thanis decisione 6. Illustrissim. Paleottus decis. 93. Rota diuersorum 183. par. 1. Vltra quod de tali deputatione Archiepiscopi, & approbatione Capituli constare deberet per scripturam, & de more Romanæ Curiæ non datur remissoria pro his, quorum probatio habetur vel potest faciliter fieri per scripturas. Ægid. decis. 9. nu. 1. Felin. in c. 1. parum ante finem. de appellation. Rota decis. 46. de testib. in antiquis. Millis in suo Repertorio, in verb. remissio. versic. 6. qui allegat Romanum idem tenentẽ consil. 248. Tertio, quia stãte relaxatione sequestri per Rotam, iuxta clement. vnicam. de sequestrat. possess. & fructuum, & illius intimatione Michaeli personaliter facta, ipsemet auxilio prouisionis Regiç obtinuit illius reuocationem, & quod peius est, facto proprio, hoc est, vlteriori perceptione fructuum, in hoc Rotæ decreta inexcusabiliter contemnendo, illã violauit; quo fit, vt eo ipso videatur incidisse in pœnas d. clem. hoc est amissionis iuris, quod alias ei competeret, & excõmunicationis: quo fit, vt tanquam excommunicatus, etiam vigore Bullæ Cœnæ Domini, non sit in hac sua prætensione audiendus. Ad textum in c. fin. de exceptionib. in 6. ita glossa antepenult. in d. clem. vnica. vbi Anchar. num. 8. Imol. num. 7. & Vital. ibid. in §. si quis autem. num. 1. & 4. de sequestrat. possess. & fructuum.

344 Idem fuit† in proposito resolutum in vna Faven. parochialis, 28. Iunij 1596. coram D. Corduba supra adducta, dub. 12. nu. 213.

345 Et obseruantia, † & consuetudo contraria, si quæ esset, non videtur rationi multum conformis ex dictis, vltra quod non potest esse præscripta, cum tamen si contra ius stante declaratione S. Cõgregationis, nec videtur posse introduci, propter decretũ irritans d. cõstitutionis Pij V. iuxta dub. 5. p. c. 4. n. 175.

346 Et si prætenderetur † Cõcilium, quoad in id aliqua parte, seu prouincia non esse à principio receptum, non videretur releuare, esto ita esset maxime quoad concursus in parochialibus reseruatis, seu affectis, nam cum Concilium det facultatem Ordinarijs alias non habentibus, faciendi in eis concursum, & eligendi magis idoneum, cui collatio fiat, cũ isto modo & forma debent eam acceptare cum sua qualitate, ad l. 4. & 5. ff. de legatis 2. & alias diximus su-
347 pra 5. par. cap. 4. nu. 178. Et supposito, quod† in concursu faciendo in parochialibus reseruatis ea forma sit omnino seruanda, erit etiam seruanda in cõcursu faciendo in non reseruatis, non obstante prætensa non receptione; nam non debent diuerso iure censeri huiusmodi concursus.

348 Et stante, quod deputatio† examinatorum in genere, verbi gratia, lectorum, seu auditorum, &c. nõ comprehendit successores, seu subrogatos, se solum tunc stantes, vt dictum est, videtur etiam consequenter dicendum illos tunc stantes tempore deputationis, etiã dimisso officio lectoris, seu auditoris, sub cuius nomine fuerũt deputati, manere examinatores.

349 Vnde infertur † ad decretum Concilij Trident. sess. 25. de refor. c. 10. vbi statuitur in singulis Concilijs prouincialibus, aut diœcesanis, aliquot personas, quæ qualitates habeant iuxta c. statutũ. de rescript. in 6. & alioquin ad id aptas designari, quibus præter Ordinarios causæ delegandæ a Sede Apostolica, & Legatis, ac Nuntijs committantur, &c. qui dicuntur iudices Synodales, vt similiter debeant deputari, & designari nominatim, & in particulari, vt in dict. Archiepiscopali Bononien. supra numero 29. pagina 208. vbi ponitur forma eos deputandi, & non possint designari in genere, verbi gratia, Canonicus doctoralis, obtinentes dignitates, &c. ita vt successores comprehendantur, vel ad eos transeat deputatio, sed solum comprehendantur, tunc stantes, & facit idem decretum, versic. & si aliquem interim. quamuis hoc male seruetur in hoc Episcopatu
350 Abulen. & credo etiam in alijs. Et† ita in terminis tenuit D. Michael à Costa in lectura. cap. quoniam Abbas. de officio delegati. anno 1580. vbi docuit, ex Concilio supra corrigi, vt plurimum decisionem illius textus; nam si habens dignitatem deputetur à Synodo etiam expresso solo nomine dignitatis, post illius mortem non succedit in iurisdictione, nec in deputatione successor in eadem dignitate, sed debet succedere is, qui ab Episcopo cum consilio Capituli fuerit nominatus, vsque ad futuram Synodum, vt aperte declarat Concilium in dict. versic. & si aliquẽ, qua ratione si post mortem obtinentis dignitatem, qui fuerat deputatus a Synodo, rescriptum directũ iudicibus Synodalibus, & eorum cuilibet præsentetur coram successore in eadem dignitate, processus nihil valet ex defectu iurisdictionis, & ita, inquit, in practica fuit declaratum, & obtentum in Regia Cãcellaria Pinciana, in quadam causa Salamantina.

351 Et† facit declaratio S. Congregationis super dict. cap. 10. quæ sic ait: An is, qui tempore commissionis reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices Synodales, si eam resignauerit, possit de eadem causa cognoscere, vel potius is, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter? Congregatio censuit die 21. Maij 1587. etiamsi eam resignasset, de eadem causa resignantem cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem, non autem resignatarium. Et refert Flamin. Parisius de resignatione beneficior. lib. 1. quæst. 11. nu. 14. & Zauallos q. 666. & consonat Conciliũ prouinciale Bononien. tit. de iudicib. delegandis. versic. at si is. positum in d. Archiepiscopali Bononien. par. 4.

352 Circa quod decretum † de committendis causis iudicibus Synodalibus, aduerto illud solum videri esse in vsu respectu Nuntij, seu Legati, non vero Papæ, qui Canonicis, & alijs personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, etiam non deputatis in Synodo, solet causas committere, & executionem literarum Apostolicarum faciẽdo eos executores mixtos, & etiam Auditores Rotæ, & Auditor Cameræ faciunt eos iudices remissoriarum, & compulsorialium, & liquidationum, &c. quod ex eo prouenisse existimo, quod Episcopi huiusmodi nominationes, & designationes iudicum factas ad Summum Pontificem transmittere non curant, vt præcipit Concilium, dict. cap. 10. Sed & Nuntij Hispaniæ aliquando causas committunt personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, etiam non deputatis in Synodo, maxime in curia Regia, vbi ipsi Nũtij resident, vbi etiam solent causas committere iudicibus Synodalibus aliarum diœcesum in dicta curia residentibus. Quod non videtur conforme Concilio, sed potius contra illud, quod vult, vt quæque diœcesis habeat suos iudices deputatos, saltẽ quatuor, vt in vnaquaque diœcesi causæ committantur iudicibus illius diœcesis,

diœcesis, non alterius. Facit simile de confessario ap
probato in vna diœcesi, qui non censetur approba-
tus in alia nec potest ibi eligi in confessarium, vt cen
fuit S. Congregatio Concilij, vt dictum est 5. p. cap.
8. num. 132.
353 Et circa dictum † decretum notandæ sunt sequen
tes declarationes. Prima, ibi: Ad id aptos designare
quorum nominationem ad Episcopum quidē prin-
cipaliter, non tamen priuatiue, quoad alios spectare
Congregatio respondit: quia & cæteri, qui in Syno-
do interesse debent alios quoque nominare possunt,
vt in dicto Cōcilio prouinciali Bononien. supra ver
sic. horum vero. Secunda, ibi: Aliquem ex designatis
mori contigerit, habet etiam locum in diuturna ab-
sentia, quę ęquiparatur morti. Tertia ibi: Substituat
Ordinarius loci cum cōsilio Capituli. Congregatio,
26. Ianuarij 1588. censuit consilium requiri pro for
ma. Felin. in c. ex parte. de const. quod consilium Or
dinarius non poterit prætermittere, sed non tenetur
illud sequi. Consonat cum his declarationibus dict.
Concil. Bononien. vers. quod si ex designatis.
354 23. Principaliter dubitatur, an requiratur pro
forma, quod examinatores iurent se quacunque hu
mana affectione postposita fideliter munus executu
ros, vt dicitur in d. decreto Concilij. c. 18. vers. iurēt-
que. & alioquin examen, & concursus, coram eis fa-
ctas nulla sint.
355 In quo respondetur † affirmatiue, vt apparet ex d.
decreto, maxime stante decreto irritante prouisio-
nes aliter factas, de quo in fine d. decreti. & in consti-
tutione Pij V. & tenuit Rota in illa Foro Sempro-
nien. supra adducta dub. 3. nu. 133.
356 Sed hic † se offert difficultas, quando, vbi, & quo-
modo præstandum sit hoc iuramentum; & dico bre
uiter expedire, vt publice in Synodo, quo primum
tempore delecti sunt, hoc iuramentū præstent (quā-
uis hoc nō existimem necessarium) vt dicitur in Cō-
cilio prouinciali Mediolanen. 5. par. 3. titul. de exa-
minandi ratione. ibi: Iurisiurādi, quo publice in Sy-
nodo, quo primum tēpore delecti sunt, sese obstrin-
357 xerint, memores, &c. Et † in d. Archiepiscopali Bo-
nonien d. par. 4. de Synodo diœcesana. nu. 28. vbi po
nitur forma huius iuramenti, sic dicitur: Tūc illi qui
denunciati sunt examinatores, & præsentes adsunt
singuli vocati a magistro cæremoniarum, & dedu-
cti, in manibus Illust. Archiepiscopi iuramentum
præstent in hūc modum: Ego N. deputatus in præ-
senti Synodo examinator eorum, qui eligentur ad
parochiales Ecclesias, iuro me fideliter hoc exami-
nandi munere perfuncturum, reiecto omni humano
respectu, ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei
Euangelia.
358 Ex qua formula, † & ex d. decreto Concilij d. c. 18.
ibi: Ad sancta Dei Euangelia. apparet huiusmodi iu
ramentum præstandum esse tactis Euangelijs, & fa-
ciunt, quæ de professione fidei dixi supra 3. par. cap.
3. dub. 20. a num. 69. & alias non seruaretur forma
359 Concilij. Apparet † etiam non esse opus istud iura-
mentum præstare in quolibet examine, & concur-
su, sed satis esse iuramentū generale, semel præstitū
de fideliter exercendo munere examinatoris, &c.
360 24. Principaliter dubitatur, an vbi concursus, &
examen non fuit factum legitime, iuxta formam
Concilij, vel quia examinatores non erant legitimi
Synodales, vel quia interuenit aliquis non Synoda-
lis, vel quia non approbarunt, & fecerunt relatio-
nem, quoad omnes qualitates necessarias, vel quia
non fecerant iuramentum à Concilio requisitum,
vel alias, gratia & prouisio Apostolica facta in fauo
rem illius, qui præsentauit approbationem, & lite
ras Ordinarij, quibus testatur concursum factum le
gitime, & ex approbatis se illum tanquā magis ido-
neum elegisse, iuxta formam Concilij, sit valida, &
bona, an vero surreptitia & nulla.
361 In quo videtur dicendum, non esse surreptitiam,
sed validam, præsertim stantibus clausulis generali-
bus. Etiam si specialiter, vel alias generaliter reserua
ta existat, quia ipse prouisus, non narrat concursum
legitime factum, sed solum pręsentat literas testimo
niales Ordinarij, id testantis, quibus Papa dans fi-
dem, sic ait: Nos tibi, quia dilectis filijs examinatori
bus in Synodo diœcesana, iuxta formā Concilij Tri
dentini deputatis, seruata forma Concilij huiusmo-
di in concursu aliorum examinatus, & idoneus re-
pertus, & testimonio Ordinarij de vita, & moribus
prædictis, ac idoneitate commendaris. Vnde ista nō
est narratiua partis, sed ipsius Papæ, & si non eget
362 iustificatione. Nam † licet narratiua Papæ de facto
alieno, in qua fundatur gratia, nō probet, nec faciat
fidem, nisi scribat motu proprio, Nauar. dicens com
munem in c. si quando. de rescr. exception. 8. num. 5.
Ant. Gab. de probat. concl. 2. Rota decision. 154. nu.
4. par. 2. diuersorum. Mascard. conclusion. 622. nu. 3.
& 1233. à nu. 52. Farinac. de testib. quæst. 63. à nu. 98.
& 157. Tuschus conclusio. 62. litera P. tom. 6. tamen
narratiua ista non est de facto alieno omnino, sed de
facto proprio, nempe illud sibi innotuisse testimo-
nio Ordinarij, & sic intrat clement. 1. de probatio-
nib. & facit decisio Bonon. Canonicatus de anno
1591. de qua supra 6. par. c. 2. nu. 18.
363 Et † creditur principi asserenti fuisse informatum
de aliqua. Socin. cōsil. 87. nu. 18. volumine 3. Alexād.
consil. 15. nu. 3. volumin. 5. Grammaticus decision.
104. nu. 228. l. 32. titul. 16. partita 3. & ibi Gregorius
Lopez gloss. penultim. Mascard. dict. cōclusion. 622.
nu. 7. & conclusione 1233. num. 68. Farinacius supra
num. 110.
364 Et facit etiam † resolutio in causa Parmen. iuris pa
tronatus 9. Maij 1594. coram Domino Corduba,
in qua fuit tentum, Papæ assertionem dicentis sibi
innotuisse aliquam Ecclesiam esse de iure patrona-
tus alicuius, & sic illud præseruantis probare, ex d.
clementina 1. Crescen. decision. 2. de renunciatione.
Achilles 10. de probationibus. Gabriel. dicta conclu
sione 2. maxime si motu proprio, & ex certa sciētia,
quia tunc etiam de facto alieno facit fidem. Gabriel
supra nu. 53. & cum non constet, an sit ex fundatio-
ne, & dotatione, vel non, credendum esse, esse ex fun
datione, quia Papa tale esse declarauit, cum præser-
uari voluerit non ignarus dispositionis Concilij, ses
sione 25. de reformatione, cap. 9. &c.
365 Sed in contrarium facit primo, † quod licet stan-
dum sit dictæ assertioni, & narratiuæ Papæ, nempe
sibi innotuisse dictam approbationem testimonio
Ordinarij, & sic ille prouisus non teneatur amplius,
iustificare dictam suam approbationem, iuxta dicta
& decisionem 171. nu. 3. & 6. par. 1. diuersorum, vbi
quod super narrata consuetudine Papa fundat intē-
tionem suam, tunc statur eius narratiuæ, donec con
trarium probetur, tamen constando de contrario,
nempe dictam approbationem non fuisse factam le-
gitime, & iuxta formam Concilij, prout Episcopus
perperam testabatur, d. gratia, & prouisio non vide-
tur subsistere, ex quo fundatur falsa causa de appro-
batione legitima, & falso testimonio, ad d. sup. 1. p. c.
5. a nu. 502. de expressione falsa in gratia motu pro-
prio, & dictam decisionem 171. nu. 6.
366 Secundo faciunt † verba Concilij dict. cap. 18. ad
finem, ibi:

fint,ibi : Aliàs prouifiones omnes, feu inftitutiones
præter fupradictam formã factæ furreptitiæ effe cen
feantur,&c. Quæ verba etiam prouifiones Papæ cõ
367 prehendunt, Rota decifione 48.nu.3.par.1. Vnde †
hęc pars videtur verior, & ideo oporteret in fuppli-
catione apponere claufulam, Etiamfi forma Conci-
lij non fit recte obferuata,&c.

368 25. Principaliter dubitatur, † an examinatorib.
qui ex dicto decreto Concilij cap.18.verf.caueant.ni
hil prorfus occafione huius examinis, nec ante, nec
poft poffunt accipere,(quacunque etiam immemo-
riali confuetudine non obftnte, vt cenfuit S. Con-
gregatio.)alioquin fimoniæ vitium,tam ipfi, quàm
alij dantes incurrunt,à qua abfolui nequeunt,nifi di
miffis beneficijs,quæ quomodocunque,etiam antea
obtinebant,& ad alia in pofterum inhabiles reddun
tur, quod etiam habetur in dicto Concilio prouin-
ciali Mediolanen.5.par.3.titul.de examinandi ratio
ne. verfic.examinis caufa.poffit nihilominus aliquod
ftipendium,feu merces pro fuo labore duci, præfer-
tim ex fructibus beneficij.

369 In quo videbatur † dicendum poffe, cum dignus
fit mercenarius mercede fua, cap.cũ fecundũ Apo-
ftolum. de Præbẽd. nec videntur poffe cogi hoc mu
370 nus fubire,fine ftipendio,ac præmio. Et † ita vti lici-
tum, & Concilio Tridentino non contrarium fta-
tuitur in Concilio proninciali Cõpoftellano, actio-
ne 2.decret.3.vbi fic dicitur: Quibus (fcilicet exami-
natoribus) munus fuum ex eiufdẽ Cõcilij fententia
fideliter exequentibus æquam laboris mercedẽ Præ
lati fuæ rectę confcientiæ arbitrio iubeant perfolui,
quæ omnia expenfis beneficij vacantis fieri debent.
Et in dicto Cõcilio prouinciali Toletano, actione 2.
371 decreto 24.verfic.horum vero.vbi † fic dicitur: Ho-
rũ vero examinatorum cuilibet pro muneris fufcep
ti labore Ordinarius poft beneficij collationẽ,ex re-
ditibus Ecclefiæ vacantis, qui alioqui Rectori de-
beantur, iuftã aliquam mercedẽ eius arbitrio reddi
curabit,cum & dignus fit mercenarius mercede fua.
372 Et † ita practicatur in hac prouincia Cõpoftellana,
& Toletana,& tenet Pet. Nauar.de reftit.lib.2.c.2.n.
188.& nouiffime Pet. Ledef.d.2.par.fummę tract.7.
cap.1. 7. conclus. circa 13. difficultatem. dicens effe
communem fentẽtiam omnium Doctorum,& vsũ
communem omnium Ecclefiarum Hifpaniæ, &c.

373 Et ad dicta verba † Concilij poteft refponderi,
quod intelliguntur, quando examinatores aliquid
accipiunt extra ftipendium, vel quãdo aliquid datur
examinatoribus pro approbatione obtinenda, quo
cafu, licet non committatur confidentia, quia ifte
cafus non comprehenditur, neque in ratione, neque
in verbis conftitutionem Pij Quarti, & Quinti, de
confidentia, committitur tamen fimonia, nam per
approbationem factam in concurfu acquiritur ap-
probato ius ad beneficium, & pro illo beneficio, &
pro illo iure fpirituali fuit datum, vt ex Nauarro cõ
fil.67.verfic.ad quartum.de fimo. tradit Flamin. Pa-
rif.de confidentia,q.48.fequitur Zerola in praxi Epi
fcopali,2.par.verb.dimifforiæ.§.7.& ita interpreta-
tur Ledefma vbi fupra.

374 Nihilominus tamen † dicendum eft contrarium,
ex dicti Concilij decreto, verfic.caueant, vbi id etiã
prohibetur, & ita cenfuit S. Congregatio Concilij
in declaratione Gerũden.fupra adducta præced.par
te.cap.1. nu.77. ad primum.& in illa Abulen.fupra
adducta 5.parte cap.7.nu.11.ad fecundum.quæ funt
omnino videnda,& in vna Salernitana, quæ fic ait,
☞ Non poteft Ordinarius ftatuere aliquod ftipendiũ,
etiam minimum examinatoribus deputatis in Syno
do pro concurfu parochialium, & fi Synodus diœ-
cefana fecus ftatuerit, decretũ effet irritum & nullũ.

375 Et hoc idem † videtur velle d. Concilium prouin-
ciale Mediola.5.dicto verfic. examinis caufa. vbi fic
dicitur : Examinis occafione, nihil quicquam, ne
minimum quidem, neque vero poft accipiant, alio-
quin fciant,&c.

376 Quod eft † conforme iuri antiquo, tum quia cum
ex prouifionibus,& collationibus beneficiorum,nõ
poffit aliquid accipi vllo modo, nec fportulæ, vt fu-
pra diximus parte pręcedenti,d.cap.1.à num.75.ita
nec ex examinibus, quæ funt præparatoria ad proui
377 fionem, facit cap.quando.24.diftinction. Tũ, quia †
in iudicibus Ecclefiafticis prohibentur fportulę, ex
cap.cum ab omni.fin. de vita & honeft. clericorum.
vt ftatim dicam,& dicti examinatores sũt quodam-
modo iudices, Suarez de religion.tractat. 3.lib.4. c.
22.num.17.

378 Ex quibus ceffat † ratio in contrarium adducta,&
recte poffunt examinatores cogi hoc munus gratis
fubire, cum fit munus publicum,& a Sancto Conci-
lio Tridentino inductum, facit dictum cap.finale, de
vita & honeftate clericorum, & cap.ftatutum, de
refcriptis,in fexto.

379 Poterit tamẽ † Epifcopus, fi fponte velit, aliquod
præmium, feu ftipendium eis de fuo dare, hoc enim
nullibi videtur prohibitum.

380 Et multo minus † poffunt Epifcopi, feu eorum Vi
carij affiftentes examinibus, cum examinatoribus
aliquid accipere, feu fportulas, ex huiufmodi exami
nibus, primo ex allegatis dict.cap.1.præcedent.par.
a dict.nu.75.quia cum non poffint aliquid accipere,
feu fportulas, ex prouifionibus,& collationibus be-
neficiorũ, ita etiã non poffunt accipere ex examini-
bus, quæ funt præparatoria ad prouifionẽ, vt dixi.

381 Item, quia accipere † fportulas, feu propinas iudi-
ces Ecclefiafticos, eft contra ius canonicum, vt tenet
Ioan. Andreas,& Abb.nu.9.& 10. & alij in d.cap.cũ
ab omni.fin.de vita & honeft.clericor. per illũ textũ
gloff.in clem.ftatutũ. verb. ex iurifdictione. de elect.
& ibi Bonifacius nu.45. Neuizanus in Sylua nuptia
li.in tit.iudican.pro communi.nu.97. Grauatius ad
Veftrium in praxi, lib.7.cap.1.n.31. & communiter
Dd. vt inquit ipfe Abbas ibi, Angelus in fumma,
verb.iudex.§.15.Syluest.eodem verb.iudex.1.q.8.&
10. Armilla eodem num.6. Roman.fingulari 180.&
Corfettus in fuis fingularib.verb.fportulæ.maxime
in Epifcopis feu Ordinarijs, qui habent reditus fui
Epifcopatus, feu Ecclefiæ, vt fubeant onera omnia,
& officium, quod eis incumbit, proprijs oportet ex
plere ftipendijs. Cofmas in pragmatica fanction.ti-
tul. de elect. §. & vt omnia. verb. fcripferint. Surdus
de alimentis, tit.1.q.64.nu.1.& 2. Et Epifcopi ideo
poffident Epifcopatum reditus, vt fuo fumptu iufti
tiam miniftrare faciant. Segura de Aualos in dire-
ctorio iudicum Ecclefiaft. 1.par. cap.14.nu.39. Sua-
rez de religion.1.tom. tract.3.lib.4.c.20.n. 15. quid-
quid in Ordinarijs aliqui dicant, vt per Cardinalem
in d.Clemen.ftatutum.nu.4.

382 Et quando demus valere † confuetudinem in con
trarium, nempe exigendi fportulas, feu propinas,
vt tenet Speculator 1. par. tit. de falarijs. num.9. &
13. Veftrius fupra num. 13. & fequuntur Segura de
Aualos d.cap.14.nu.36. Flores quæft. 8.§.4.nu.8. &
Pater Molina de iuftitia.1.tom.tract.2.difput.84. &
videtur tenere Zerola in praxi Epifcopali.1.p. verb.
trigefima. dicens, hodie indifferenter videri obfer-
uari in curijs fpiritualibus accipi quotam litis, feu
fportulas pro munere iudicandi, & 2.parte, verbo,
delegatos,

delegatos, dicens, sic se habere consuetudinē,& cōmunē vsum, omnes delegatos sumere propinas pro quolibet actu, immo trigesimā pro decretis,& sic vidisse practicari, &c. & verbo, Episcopi. §. 16. vbi ait, quod licet Afflictus in constitutionib. iudiciarijs, no tab. 3. nu. 4. dicat Episcopum, seu Vicarium, nō posse accipere duos ducatos, vel aliquid pro actuar pro ferenda sententia, nec valere consuetudinem in contrarium, & ita se consuluisse Archiepiscopo Neapolitano, tamē videt ipse Zerola obseruari o-

383 positū vbique. In † quo tamen contrarium, quod nō valeat talis consuetudo, tenet Abbas vbi sup. nu. 10. per illum textū gl. & Bonifacius sup. Romanus, & Corsettus Cosmas, verb. consuetudinis. Neuizanus 5. ampliat. & Sylu. vbi supra, & Fel. in c. ad Apostoli cā. de simon. nu. 2. ad fi. dicentes communē. Tamen

384 † in proposito, nō est, aut vix esse potest consuetudo præscripta, cū ad summū inceperit à tēpore Concil. Tridentini, ex quo introducta sunt huiusmodi examina, & concursus.

385 Et cōsuetudo, in qua sunt Episcopi, & eorū prouisores, exigēdi aliquas sportulas, si est, pprie cōsuetudo, vt qa viget in aliquo Regno, seu prouincia, vniformiter debet esse ad minus quadraginta annorū, vt sit præscripta, prout debet esse contra ius canoni cum, ex cap. fin. de consuetud. vbi notant Dd. præcipue Rochus sess. 3. nu. 35. & sequenti.

386 Si vero non est † proprie consuetudo, sed præscriptio, vt quia non viget, nisi in vno Episcopatu, ad tradita per relatos supra 5. par. capit. 4. nu. 73. vel esto vigeat in Regno, vel Prouincia, est difformis, quia in vno Episcopatu exigitur certa quantitas, &

387 in alio alia, & in alio alia, &c. (Nam † consuetudo non inducitur ex actibus difformibus, seu in his, quę vario modo obseruata fuerunt, Bartol. in leg. 2. nu. 22. ff. solut. matrim. Aym. cons. 96. n. 5. & 134. nu. 20. & 313. nu. 4. Menoc. cons. 8. nu. 17. vol. 1. Rota decis. 338. nu. 3. p. 1. & decis. 19. nu. 6. & deci. 72. num. 28. &

388 29. p. 2. diuersorum.) Tunc debet † esse immemorialis cum resistat ius commune, & non adsit titulus, ex c. 1. de præscriptionibus. in 6.

389 Vltra quod stando in primo † fundamento nulla consuetudo, etiam immemorialis excusaret, cum sit materia, seu species simoniæ, ex adductis. d. c. t. præcedentis partis. à nu. 75. & Suarez de relig. tractat. 3. lib. 4. c. 48. & c. 29. sub nu. 3. quamuis valere consuetudinem in his, quæ prohibentur, vt simoniaca, iure humano, velit Villar del patronado de Calataiud, 4. p. §. 3. nu. 36. & Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 3. nu. 31. 49. 58. 59. & 62.

390 Ex dicto decreto † Concilij videtur plane prohiberi examinatorib. quicquid datur occasione examinis, siue ante, siue post, etiam gratiose, & liberaliter, & ad captandam beneuolentiam, & etiam si sit modicum quicquid dicat Zerola 1. p. verb. parochia. §. 2. dub. 11. & 2. p. verb. dimissoriæ. §. 7. & Pet. Ledes. sup. id enim recte potest prohiberi à Concilio, tanquā vitium simoniæ, propter ordinem ad beneficiū; est quo simonia, quia prohibita a iure positiuo, iuxta dicta supra 1. p. ca. 2. ànu. 8. Suarez de religio. 1. to. tract. 3. lib. 4. c. 7. nu. 4.

391 Pro conclusione † & sūma huius capitis, & materiæ, operæ pretium duxi hic ponere, quæ de examine per concursum habentur in Concilio prouincia li Bonon. primo supra allegato facto ab Illustriss. do ctissimo, & pientissimo Cardinali Paleotto primo Archiepiscopo Bonon. Anno Domini 1586. & Ro. à S. Congr. Concilij Illstrissimorū Cardinal. approbato, vt in eiusdem præfatione dicitur, & habetur ad finem illius, his verbis: Superiora omnia Synodi huius prouincialis decreta recognita, & approbata fuerunt a S. Congreg. Concilij Trid. Hieron. Card. Mattheius. Ibi enim continentur omnia fere, quę a nobis tradita sunt (ex quo summopere confirmantur) sumpta, ex ipso Concilio Trident. & eius mēte, & ex declarationib. S. Congregationis, & traditur forma in huiusmodi examinib. & cōcursib. seruēda.

☞ Quod Concil. ita habetur in dicta Archiepiscopo pali Bonon. p. 4. de examine per concursum Ex omnib. Ecclesiasticis functionib. cum illæ, quæ Sacramētorum administratione, ac morbis animarum curādis versantur, cæteris vtilitate, mysterio, ac potestatis vt præstare censeatur, merito sacrum Concilium priusquam huiusmodi munera aliquib. committantur, de illorum meritis diligentius, ac maturius deliberandum duxit. Nam si in sæcularib. certaminib. non ijs, qui aut nobilitate, aut diuitijs, aut ornatu splendido antecellunt, palma, brauiumq; decerni solet: sed ijs, qui pugna, aut cursu cæteros superarūt: sic in sacra hac, spiritualiq; militia, non eos belli Duces, aut castrorum præfectos designandos, Conciliū statuit, qui sponte currentes pugnent, quasi in incertum, ac veluti aerem verberantes, sed qui collato cū alijs morum, & doctrinæ prælio, se illis prudentia, scientia, ac bonitate præstantiores ostenderint. Hinc igitur quamuis sapienter admodum ab eodem fuerit Concilio sancitum, vt illi ad parochiales Ecclesias tantum admittantur, qui initio antea per concursū in examine, cæteris digniores fuerint renunciati. Quoniā tamen multa frequenter ad hoc saluberrimū Synodi consilium impediendum, aut implicandū, a nonnullis obtrudi solent: Synodus nostra prouincialis, vt difficultates huiusmodi, seu callida mul torū inuēta prorsus amoueātur, hæc quæ sequūtur, ex eiusdem Tridentini Concilij sententia subijcien da esse decreuit.

De edicto proponendo.

In primis enim quoties vacare parochialem aliquam Ecclesiam contigerit, tunc mandat, habita notitia vacationis parochialis, edictum per Episcopū, vel eius Vicarium generalem ad valuas cathedralis, & vacātis Ecclesiæ, alijsq; publicis locis, si videbitur, proponi, in eoq; omnes cōuocari, qui se post decem dies ab affixionis tempore, examini per concursum subijcere voluerint, hac forma, videlicet.

Forma edicti.

Vacante parochiali Ecclesia, S. N. nostræ diœcesis, cupientes eidē de idoneo prouidere Rectore, atq; sacri Concilij Tridentini decreta pro viribus Deo adiuuante exequi, tenore præsentium requirimus, & monemus primo, secūdo, tertio, & peremptorie omnes, & singulos presbyteros, & clericos volentes ad examen per concursum faciendū se præsentare, ac omnes volētes elericos ad id aptos nominare, quatenus infra decē dies proxime futuros à die executionis præsentis edicti computandos, debeant in actis notatij infrascripti N. nostræ Curiæ describi facere eorū nomina, cognomina, ætatē, & patriā: ad effectum, vt de eorum natalib. vita, morib. & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis iuxta decreta dicti sacri Concilij inquiri, & transacto constituto tempore examinari possint. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

N De

De quibus beneficijs edictum sit proponendum per concursum.

HOc edictum non ad dignitates, Canonicatus, aut beneficia simplicia pertinet, nec ad beneficia regularia, quæ regularib. cōferri consueuerūt, neque ad permutationes beneficiorum, neq; ad Ecclesias iurispatronatus laicorum, nisi aliter in ipsa fundatione cautū existeret. At vbi Ecclesia parochialis iurispatronatus Ecclesiastici fuerit, aut etiā partim Ecclesiastici, partim laicorum, etiam si pro duabus partib. ad laicos pertineret, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum, erit edictum proponendum, debebitq; Episcopus cum nominatis à patrono Ecclesiastico, alios etiam clericos ad concursum admittere, nisi in institutione, aut fundatione aliter cautum esset, tunc enim tantum debebit præsentatus examinari citra concursum, & approbari ab Ordinario, etiamsi institutioni, & fundationi repugnaret.

A quibus proponendum.

PRæterea edictum hoc ab alijs Episcopis inferiobus non est proponendum, nisi omnimodā iurisdictionem Episcopalem haberent, nec alicui subderentur, sed immediate sedi Apostolicæ subiecti essent, ac nullius diœcesis censerentur, propriumq; territorium haberent, cum facultate congregandi Synodum, quam antea etiam coegissent, & in ea examinatores elegissent. Tunc enim in collatione parochialium, tum edictum, tū alia, quę ab Episcopis seruari debent erunt & ab ipsis obseruanda.

Quando edictum prorogandum.

NOn aliter licebit Episcopo diem examinis ad alium terminum prorogare, nisi qui descripti sunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præstituto tempore ad concursum accesserint: siue etiam, si in tempore quidem se obtulerint, sed legitima aliqua causa, ne ad concursum accederent, impediti fuerint, nam tunc poterit Episcopus vsq; ad alios decem dies terminum prorogare.

At si nullus intra priorem terminū se obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit: tunc aliud edictum erit proponendum, cuius termino elapso, si nemo se exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omisso edicto, atq; concursu, præcedente tamen examine, alteri beneficiū poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit necessarium proponere, aut propositum prorogare, si infra terminum vnus tantum se exhibuerit, nam de eo solo periculum erit faciendum.

De venientibus ad examen.

POrro, qui ad examen sunt accessuri, ea quæ in edicto constituta sunt, ad vnguem obseruare debebunt, ac saltem per tres dies ante examinis faciendi terminum, per se, vel per alios dare nomina, cognomina, ętatem, & patriam: doceréq; de natalib. & moribus, alijsq; necessarijs, tum præsentare se in habitu, tonsura, ac totius corporis compositione congruenti, paratosq; in primis ad peritiam suam declarandam in legendo, exponendo, respondendo, cōcionando, atque etiam in cantu firmo, si videbitur.

De examinatoribus.

ITem, examinatores; modo plures pro Ecclesiarū conditione, modo pauciores, nō tamen infra tres ab Episcopo cōuocentur, qui in Synodo diœcesana rite sint delecti, & qualitatib. à Trid. Conc. requisitis prædicti, ac præstito iuramento, nihil se prorsus occasione huius examinis ante, vel post accepturos, sub pœnis ab eodem Concilio constitutis. Quos quidem Synodus nostra biduo saltē ante diē examinis, de Ecclesiæ vacantis, atq; de examinandorum qualitatib. ab Ordinario admoneri mandat, vt maturius de tota re deliberare possint: cauentes tamen sub pœnis arbitrio Ordinarij infligendis, ne quemquā ex descriptis, à die, quo edictum propositum fuit, edocere de examinibus habendis, vel exercere audeant.

De ratione examinandi.

NEc vero vniformis examinandi ratio illis erit præscribenda sed pro varia Ecclesiarum cōditione, prudenti eorum arbitrio relinquenda, cū ad insigniores Ecclesias per grauiora certamina clericos ascendere æquum esse videatur.

Illud tamē nostra Synodus obseruandum esse du cit, vt cum plures se obtulerit examinandos; illi, qui prius nomina dederint, primi ad examen admittantur, aut si ita expediat, omnes simul coram examinatorib. conuocentur, vt de vnoquoq; coram omnibus periculū fiat; ac si ex re magis videatur, liceat singulis examinatorib. aliquid interrogare, ea semper ratione seruata, vt inter examinandos, quanta fieri poterit æqualitas obseruetur, & super eadem re, & per easdem interrogationes singuli examinentur, & omnis collusio, siue instructio præcedēs amoueatur sub periurij periculo.

Quod quidē & in patronatu laicorum, vbi plures sunt præsentati, erit retinendum, nā & concursum fieri inter ipsos præsentatos tantum, & ex pluribus præsentatis digniorem eligere oportebit: at si vnus tantum fuerit legitime præsentatus, illum quoque subijci examini necesse erit, sed non per cōcursum.

De votis examinatorum.

PEracto examine licebit examinatorib. aliquam inter sese illorum conditionib. & peritia, seu imperitia in examine cognita, in morem colloquij tractare: certum tamen illorum iudicium, cōstansq; determinatio non a verbis palam prolatis, sed a secreta suffragiorum per albas fabas, & nigras decisione pēdebit: ita tamen, vt nec etiam priuatas illas sermocinationes cuiquam sub pœna arbitrio Ordinarij infligenda liceat propalare.

Suffragijs detectis, si plures approbati fuerint, in patronatu quidē Ecclesiastico ad patronū spectabit gratificatio, si institutio ad ipsum Episcopū, nō autē ad inferiorem spectet; In alijs vero eliget Episcopus digniorem ex renunciatis, nec à reiectione examinatoris licebit appellare, sed bene à mala electione Epi verū appellatio interim nō suspēdet executionem.

De collatione beneficiorum, & institutione.

HIs absolutis collatio Ecclesiæ, & institutio erit facienda ab eo, ad quem spectat: & si fuerit beneficium iurispatronatus Ecclesiastici, quod vacaue rit in mēse reseruato, institutio spectabit ad Papam, facta ei attestatione examinis per concursum, & digniotis ab Episcopo electi.

Cap.

C A P. III.

De forma seruanda in prouisione beneficiorum simplicium.

S V M M A R I A.

Agendum de forma seruanda in prouisione beneficiorum simplicium nu. 1.

In prouisione beneficiorum simplicium spectantium ad liberam collationem Ordinariorum, etiam inferiorum Episcopo nulla specialis forma à iure praescripta reperitur. nu. 2. nec in collationib. beneficiorum requiritur citatio, aut vocatio etiā per edictum. nu. 3. Nec de iure requiritur concursus, sed sufficit, vt is, cui prouidetur, sit idoneus.

In beneficijs simplicibus praesentati, seu electi vel nominati à quibusuis Ecclesiasticis personis, non debent institui, neque confirmari, nec admitti etiam praetextu cuiusuis priuilegij, vel consuetudinis, nisi prius fuerint ab Ordinarijs examinati, & idonei reperti. nu. 5. Et si institutio ad inferiores Episcopo pertineat, nempe ex fundatione ante Concilium aut immemoriali, quae non tolluntur per Concilium, praesentati debent prius ab Episcopo examinari, & approbari, alias institutio erit nulla. num. 6. & in praesentatis à patronis laicis. num. 7. & 8.

Vbi institutio ad Episcopum pertinet in praesentatis à patronis laicis, quos Episcopus, si velit, potest examinare, non requiritur examen necessario ex Concilio, c. 13. sess. 7. Quod solum loquitur in praesentatis à personis Ecclesiasticis, ac videtur etiam procedere in iure patronatus mixto. nu. 9. In quib. datur forma, ex quo, cum examen praecedere debeat, datur consequenter ordo, qui inducit formam, qua non seruata, actus est nullus. num. 10. & seq. vbi ponitur decisio Rotę, quamuis alias in terminis statuti Romae, statuentis, quod ante executionem in sententiae fiat certum monitorium, & sic dantis ordinem, fit resolutum executionem aliter factam, non esse nullam. n. 12. quod impugnatur. nu. 14.

Improbatur quod ait Flaminius Parisius decreta Concilij omnia habere decretum irritans, ex constitutione Pij IV. super eius confirmatione. nu. 13.

Cum dicta examinatio & approbatio requiratur pro forma, nō poterit ommitti, quantumuis praesentatus sit notorie idoneus. num. 15.

Videtur iam cessare decisio Caputaq. 367. p. 2. Episcopum non posse examinandum denuo subijcere pro beneficio simplici praesentatum à clericis quem iam examinauerat, quādo illum promouit ad sacros ordines. nu. 16. & nu. 17. adducitur quaedam declaratio S. Congregationis, quae tamen decisio pesset hodie prò cedere in praesentatis à patronis laicis, quando institutio ad Episcopum pertinet. Et etiam in praesentatis ab Ecclesiasticis quoad literaturam. nu. 18.

Supradicta doctrina confirmatur, & declaratur ex declarationibus S. Congregationis positis. nu. 19.

1 Actum est de forma seruanda in † prouisione parochialium, & beneficiorum curatorum, nūc agendum erit de forma seruanda in prouisione beneficiorum simplicium.

2 De quo dico † primo, quod in prouisione beneficiorum simplicium spectantium ad liberam collationem Ordinariorum etiam inferiorū Episcopo nulla specialis forma à iure praescripta reperitur.

3 Nec in collationibus † beneficiorum requiritur citatio, aut vocatio etiam per edictum, glossa in c. fi. de electi. in 6. verb. obseruari. Franch. in c. constitutis 2. n. 12. de appellationib. Prob. ad Monach. in c. licet Episcop. de Praeb. in 6. n. 2. Sarnē. in reg. de infirmis. q. 18. ad fin. Flores q. 3. à n. 54. & Rota decis. 309. n. 2. pat. 1. diuer.

4 Nec de iure in † eorum collatione requiritur concursus, sed sufficit vt is, cui prouidetur, sit idoneus, iuxta glossam in cap. monasterium. 16. q. vlt. & in c. 3. de iure patron. verb. qui maioribus. vbi Abbas nu. 11. Decius consil. 129. nu. 2. cum alijs. Ita in Calagurritana reductionis motus proprij, 29. Martij 1591. coram Domino Seraphino, vbi quod ita saepissime Rota resoluit, vt per Caputaqen. decisio. 69. libro 1. in manuscript. Crescen. 12. de concep. praeben. & post haec tradit Gonçalez ad reg. mensium. gloss. 6. à num. 242.

5 Dico secundo, † quod in beneficijs simplicibus praesentati, seu electi, vel nominati à quibusuis Ecclesiasticis personis, etiam Apostolicae Sedis Nuntijs non debent institui, neque confirmari, nec admitti, etiam praetextu cuiusuis priuilegij, vel consuetudinis etiam immemorialis, nisi prius fuerint ab Ordinarijs examinati, & idonei reperti. Nec appellationis remedio vllus tueri potest, quo minus examen subire teneatur, vt in S. Concil. Trid. sess. 7. de reformat. c. 13. quod tamen male seruatur in hoc

6 Episcopatu Abulen. Et † si institutio ad inferiores Episcopo pertineat, (nempe, ex fundatione ante Cōcilium, aut immemoriali, quę non tollūtur per Cōcilium sess. 14. de reformat. c. 12. quod solum loquitur de iuribus patronatus de nouo erigendis, vt censuit S. Congregatio, nec per caput sequens, quod solum tollit priuilegium, non autem fundationem, nec immemorialem, vt eadem S. Congregatio censuit) praesentati debent prius ab Episcopo examinari, & approbari, alias institutio ab inferioribus facta erit nulla, vt in eodem Concilio session. 25. de reformat. cap. 9. versic. ad haec. de quo sup. cap. praecedent. nu. 243.

7 Quod vlrimum videtur † procedere etiam in praesentatis à patronis laicis, cum Cōcilium dicto vers. ad haec. generaliter & indistinctè loquatur. Nisi di-

8 cas, Concilium ibi ex illis verbis, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, referre se quoad beneficia patronata simplicia ad dictum cap. 13. & quoad curata ad c. 18. sess. 24. vt dictum est c. praeced. nu. 244. ac ideo quoad beneficia simplicia, intelligendum esse, iuxta terminos dicti cap. 13. Sed potest responderi, illam relationem fieri quoad formam & modum

9 examinis. At † vbi institutio ad Episcopum pertinet in praesentatis à patronis laicis, quos Episcopus, si velit, potest examinare, ex dicto vers. ad haec. non requiritur examē necessario, ex d. cap. 13. quod solum loquitur in praesentatis, seu electis, vel nominatis à personis Ecclesiasticis. Ac videtur etiam procedere in iure patronatus mixto, ad dicta cap. praec. à num.

10 278. in quib. datur forma, ex † quo, cum examen pręcedere debeat, datur cōsequenter ordo, qui inducit formam, qua non seruata, actus est nullus, Felinus in c. cum dilecta. de rescript. nu. 6. vers. sextum signum Brun. in tract. de forma. tit. quatenus censeatur datū aliquid pro forma. Cacheran. decision. Pedemontana. 65. n. 14. cum Neutz. cons. 87. nu. 13. Mandos. reg. 24 q. 3. nu. 3. & fuit dictum in Toletana professionis 27. Februar. 1585. corā D. Pamphilio supra adducta praecedenti c. dubio 21. nu. 330. & ita tenuit Rota in vna Calagurrit. beneficij de Archua, 7. Maij, 1584.

11 corā Sanctissimo, vt † in decisione sequenti Tenuerunt Domini, receptionē non suffragari Ioanni ex declaratione S. Congr. Non obstat quod decretū S. Cōcilij Tridet. non annullat, quia immo annullat, ex quo cū examē praecedere debeat, c. 13. sess. 7. datur

cõsequenter quoniam ordo inducit formam, qua nõ seruata actus est nullus, ex Bruno, qui reliquos cumulat de forma, tit. quatenus cẽseat datũ aliquid de forma, fol. 4. còcl. 15. Nõ obstat, quod hęc forma fit ad effectũ, qui hic adest, ex quo hodie Vrbina potest examinari, quia cũ receptio huiusmodi, præsertim facta à beneficio cõstituto in extremis, non esset bona, interim alteri fuit ius quæsitũ per Ordinarij prouisionẽ; duobus enim indigebat Ioãnes, receptione, & examine, vnũ ergo sine alio sibi suffragari nõ potuit. l. si hæredi plures. de condit. instit. Non obstat, quod per ipsũ nõ steterit, quia immo nunquã se obtulit examinandũ, sed prætendebat, non esse necessarium examen, & quando Vicarius mandauit Petrũ, & Martinum examinari, ap pellauit ipse ab hoc decreto, non autem obtulit, se examinari.

12 Quamuis alias in† vna Romana Vineæ, 5. Maij, 1589. corã D. Orano fuerit resolutũ, qđ licet per statutũ Romę statuatur, quod ante executionem sentẽtię fiat certũ monitoriũ, tamen executio aliter facta non est nulla, cum non procedat vlterius annullando actũ in contrarium factũ. Dd. in l. non dubiũ. C. de legib. non obstante decreto irritante, posito in cõfirmatione statutorũ Romæ, nam illud non alterat naturã statutorũ, sed operatur, quod nõ possint per inferiores reuocari, seu interpretari, c. dilecto. de pręb end. & positũ in principio, & confirmatione, siue in fine, solum habet locũ in illis statutis, quæ de iure communi sunt talia, vel ex quorum tenore talis expressio colligatur, quod inducat nullitatem. Abbas, Felin. & Ripa in c. cum accessissent. de cõstitut. Brunus de forma statutorum. fol. 36. Ita ibi.

13 Ex quo obiter infertur,† falsum videri, quod tradit Fl. Paris. de confidentia. q. 38. n. 26. de resignatione beneficiorum. lib. 4. q. 9. nu. 28. quem post hæc sequitur Gonçalez ad regul. mensiũ. gl. 15. nu. 37. decreta Concilij omnia habere decretũ irritans, ex cõstitutione Pij IV. super eius cõfirmatione, dicens, ita omnes tenere, & fuisse resolutum in Rota, in vna Seguntina vnionis coram D. Blanchetto, 1. Iulij, 1592. maxime, quod decretum irritans in d. confirmatione Concilij positum, videtur referri ad interpretationes, & statuta super ipsius decretis facta, quę ibi inhibentur.

14 Sed cũ in terminis† dicti statuti Romæ detur ordo, ex quo monitoriũ pręcedere debet executionem sententiæ, qui inducit formam iuxta dicta, verius videtur executionem aliter factam esse nullam, etiãsi statutum non procedat vlterius annullando.

15 Vnde cum d.† examinatio, & approbatio, de qua nu. 5. & 6. requiratur pro forma, non poterit omitti, quantumuis præsentatus sit notorie idoneus, iuxta dicta sup. 6. par. c. 2. à nu. 275. & c. præced. nu. 102. & facit declaratio 8. infra adducta nu. 19.

16 Et videtur iam cessare decisio Caputaquen. 367. par. 2. vbi fuit resolutum, Episcopum non posse examini denuo subijcere, pro beneficio simplici, præsentatum à clericis, quem iam examinauerat, quando illum promouit ad sacros ordines, sed teneri illũ instituere absque nouo examine, ex c. accepimus, de ætate & qual.

17 Ex† quo alias S. Congregatio de anno 1573. respondit Patauino, & Hispalen. quod Episcopus non potest examinare promotos à suo prædecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, quod si ipsemet Episcopus aliquos minus idoneos ordinauerit, eos suspendere debet. De quo vide Nauarrum cõl. 8. de priuilegijs. Gonçalez gl. 4. à nu. 85.

18 Quæ tamen decisio† Caputaquen. posset hodie procedere in præsentatis à patronis laicis, quando institutio ad Episcopum pertinet, cum in eis non requiratur tunc examen pro forma, vt dixi, & etiam in præsentatis ab Ecclesiasticis, quoad literaturam, iuxta declarationes S. Congregation. Concilij adductas 6. parte cap. 2. num. 234. vbi etiam examen erat pro forma.

19 Et supradicta† doctrina confirmatur, & declaratur ex seqq. declarationibus S. Congregationis super dictum cap. 13. & dict. cap. 9. Prima, an approbatio facienda ab Episcopo, etiã si institutio pertineat ad inferiores, iuxta formam c. 4. sess. 25. & c. 13. sess. 7. debeat fieri etiã in beneficijs, quorũ institutio pertinet ad Episcopos, aut monachos. Congregatio censuit, etiã in istis beneficijs debere fieri. Secũda. Adeo verũ est, quod in beneficijs iurispatronatus examen ab Episcopo fieri debet, quod procedit, etiãsi inferiores institutores haberẽt iurisdictionẽ ordinariam in clericos ad dicta beneficia præsentatos, & cõprehenduntur Abbates, Cõmendatarij, & quicunque inferiores qualibet exemptione muniti, etiamsi ordinariã iurisdictionem haberẽt in locis beneficiorum & Ordinarij institutorũ sint, vt in eos omnem iurisdictionem habeant, aliàs irritam esse institutionem. Tertia. In beneficijs simplicibus, quæ nõ sunt de iure patronatus, sed sunt ad collationẽ inferiorũ, examen Episcopi non est necessariũ. Quarta. Congregatio censuit, dictam approbationẽ non requiri in beneficijs simplicibus, quorũ collatio libere pertinet ad inferiores. Quinta. Super d. c. 13. non comprehenditur in hoc decreto Ecclesia collegiata, cuius Canonicatuũ collatio libere spectat ad Capitulum. Sexta, ibi: Non instituantur, nec cõfirmentur. Cõgregatio censuit, hoc non procedere in Ecclesijs lectiuis. Septima. Qui admittũtur in Ecclesijs patrimonialibus, siue receptiuis, tã numeratis, quam non numeratis, ad beneficia seruitoria non possunt admitti, nisi pręuio examine, & approbatione Episcopi, iuxta hoc decretũ. Concordat alia declaratio Calagurritana adducta c. præced. nu. 183. Octaua. In illis Ecclesijs, in quib. occurrente vacatione Canonicatus ad illũ præsentare debeat, & ab inferiori institui antiquior portionarius, ad portionẽ antiquior beneficiatus, ad beneficiũ antiquior expectans, censuit Cõgregatio, nõ sufficere aliquẽ examinatũ, & approbatum fuisse ab Episcopo, quando admissus fuit ad expectandum, iuxta dispositionẽ huius decreti, sed necessarium esse in quolibet ascensu nouum examen. Ita etiã fuit resolutũ iuxta hanc resolutionem per Rotã in causa Calagurritana beneficij de Hornillos, 12. Oct. 1587. coram D. Pamphilio. Et in alia Calagurritana ascendendi, 28. Iun. 1599. corã D. Seraphino, vt per Gonçalez gl. 34. nu. 74. Nona. Si institutio legitime pertinet ad inferiorẽ, ita vt non dependeat ab aliquo iure patronatus, quod per Concilium sublatum est, c. 9. sess. 25. præsentatio soli Episcopo facienda est ad effectum examinis dumtaxat, non attenta quacunque consuetudine immemoriali contraria, prout hic sancitum est. Decima. Compostellana. Illustriss. & Reuerendissimi Dn. quidam Archidiaconi, & forsam alij Dignitates obtinentes prætendunt in eorum districtib. posse instituere ad præsentationem patronorum, tam clericorum, quam laicorum, allegãtes immemorialem, & quia hoc videtur cõtra Concil. sess. 14. c. 13. vbi disponitur, vt non liceat patrono cuiusuis priuilegij prætextu, aliquẽ ad beneficia iurispatronatus, nisi Episcopo loci ordinario præsentare cũ decreto irritãte, & annullatiuo, adeo quæritur primo, an huiusmodi institutiones factæ ab Archidiaconis & alijs

& alijs minorib. sustineatur vigore immemoriali, attẽto quod cum Cõciliũ tollat priuilegiũ, multo magis videtur tollere immemorialem, quæ inducit solum priuilegium præscriptum. Congr. Concilij respondit institutiones Archidiaconis, & alijs inferiobus, ex immemoriali competentes non esse per Cõcilium sublatas. Secũdo quæritur, vtrum in casibus, in quib. d. Archidiaconi posśũt instituere, possint id facere, non examinatis prius præsentatis per Ordinarium, nam in hoc videtur prouisio expressa Concilij, sess. 7. c. 13. vbi disponitur, vt præsentati ad quęuis beneficia Ecclesiastica, a quibusuis Ecclesiasticis personis, etiam sedis Apostolicæ Nuntijs, nõ instituantur, nisi fuerint à locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti cum derogatione cuiuscunq; priuilegij, & immemoriales. Et idem statuitur in Concil. sess. 25. c. 9. ver. ad hæc liceat. & Congregatio iam resoluit hoc seruandum esse in quibusuis beneficijs, & in Ecclesijs patrimonialib. ita vt quatenus cõcernant curam animarum, seruetur etiam forma. c. 18. sess. 24. vt in copia, quæ datur. Congr. Concil. respondit, Si de simplicib. beneficijs agatur, præsentatos absq; præuio examine Episcopi institui non posse, iuxta. c. 13. sess. 7. si autẽ de parochialib. seruandã esse formã, c. 18. ses. 24. Tertio, Posito, quod supradicta facere possint, an interim quod probant immemorialem. R. Archiep. possit & debeat exercere iurisdictionẽ circa præmissa. Quod videtur, quia cum Reuerendiss. D. Archiepiscopus habebat fundatam suã intentionem de iure, nec inferiores ostendant priuilegiũ per se sufficiens, vel quod saltem præstet legitimum præscriptionis titulum, sed allegent solum immemorialem, donec probetur dicta immemorialis, non impeditur iurisdictio Ordinarij, vt est tex. in c. cum personæ. §. fi. de priuile. in 6. Congregatio Concilij respondit, non videri Archidiaconos spoliandos sua quasi possessione, donec probent immemorialem, quatenus institutiones dependeant à patronatibus validis, qui non sint de reuocatis per Cõcilium, potest tamen Ordinarius compellere patronos, vt titulum patronatus ostendant, quo valido reperto, ad examen præsentatum admittat, vt postea, si fuerit approbatus, Archidiaconis pro recipienda ab eis institutione præsentetur. Vndecima. Regien. Præpositurę S. Chirini sub Leone, & Clemente Papis fuit erecta in collegiatam cum duodecim Canonicis constitutis, tam ex introitib. dictæ Præpositurę, quam etiam aliarum Ecclesiarum, ei à Rom. Põtif. vnitarum, quæ ad liberam Ordinarij spectabant collationem: prædicta vero Præpositura erat iurispatronatus Domicellorum oppidi, in qua erectione fuit per eosdem Papas concessum ius patronatus dictorum Canonicatuũ, maiori numero dictorum Domicellorum, & institutio Canonicorum ipsismet Canonicis nullo requisito nec interueniẽte Ordinarij consensu. Modo ad quæstionem de iure patron. huius Ecclesiæ collegiatæ, an institutio Canonicorum, qui præsentantur à patronis, pertineat ad Canonicos ipsos, vt prætendunt ex priuilegio, an ad Ordinarium, cum ex cap. 9. sess. 25. huiusmodi priuilegia, sint abrogata, & ex c. 13. sess. 14. ad Ordinarium spectet, cessante omni priuilegio: quoniã ius patronatus hoc non est de illis, quæ reuocata sunt d. c. 9. & fuit concessum ex lege expressa, vt institutio fieret a ipsis Canonicis. Congregatio censuit, hoc ius cõstitutionis nõ esse à Concilio sublatum, sed saluũ adhuc manere, ex c. 13. ses. 6. & d. c. 9. Si tamẽ de simplici b. beneficijs agatur, præsentatos non posse instui à Canonicis, priusquam fuerint ab Episcopo examinati, & idonei reperti, vt decretum est d. ca. 13. & d. c. 9. Si vero de parochialib. Ecclesijs agatur, seruãdam esse formam examinis, quæ præscribitur ses. 24. c. 18. Duodecima. Congregatio Cõcilij censuit, præsentationem Episcopo faciẽdam esse quoad effectũ examinis, dumtaxat, nec opus esse vt edicta proponãtur ab Episcopo de virib. iuris patr. &c. Deinde, si controuersia fuerit circa illud, dilucidato, & approbato iure patronatus, Episcopus debet remittere ad inferiorẽ pro institutione; sed si præsentatus fuerit illegitimus, inferior cognoscet de validitate, & inualiditate dispensationis, etiamsi esset præsentatus ad beneficiũ curatũ, ex c. 18. ses. 24. Decimatertia. Episcopus cũ examinatorib. nõ aget, nisi de vita, morib. & doctrina, & ætate. Decimaquarta. Congr. censuit, Episcopum debere admittere examen eius, qui est præsentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio, controuertitur coram eod. Episcopo facta tamen per Episcopum protestatione de iurib. suis, & sine eorũ præiudicio, vel cõmittere alteri Episcopo viciniori. Decimaquinta: Congregatio censuit, cognitionẽ validitatis, & inualiditatis iurispatro. controuersi ad Episcopũ dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinere, secus vero, si huiusmodi inferiores ordinariam, & in loco habuerint iurisdictionẽ. Decimasexta. Cõgregatio censuit pertinere edictorum, siue citationum ad vocandos oppositores relaxationẽ, quæ fieri debeat in præsentationib. patronorum, edicta ponere ante institutionem iurispatronatus, ad eos, ad quos ante Concilium spectabat, cum de his nihil per Conciliũ fuisset dispositum. Decimaseptima. Super dictum ca. 9. ibi Irrita fit & inanis: nõ sufficit, quod præsentatus fuerit alias examinatus, & approbatus ab alio Ordinario ad beneficium curatum.

CAP. IV.

De forma edicti, seu vocationis in institutione facta.

SVMMARIA.

IN institutione præsentati seruanda est forma c. fi. de elect. in 6. Vnde institutio facta non proposito edicto est nulla nĩ illud c. etiam in institutione procedit. n. 1. & procedit etiam in Canonicatibus, & Prabendis, absq; simplicibus beneficijs num. 2. & num. 3. ponitur decisio Rotæ, & num. 4. allegantur aliæ decisiones, & num. 5. & 6. adducuntur resolutiones Rotæ.

In edicto debet assignari terminus competẽs & peremptorius, num. 7.

Non sufficit citatio generalis per edictum, quando sunt alij patroni certi, sed debent specialiter & nominatim citari, alias institutio est nulla. nu. 8. & 9. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Prædicta resolutio non procedit, vbi esset consuetudo in contrarium. numero. 10. & sequenti. vbi ponitur resolutio Rotæ. Et cum non sit contra ius, sed contra communem opinionem, sufficeret decennalis, numero. duodecimo, & in his partibus non est in vsu specialiter citare alios patronos, licet sint certi, sed solum fit citatio generalis per edictum, num. 13.

Quamuis Doctores dicant, post terminum edicti non esse quem admittendum, seu audiendum etiam re integra, id est, institutione non sequuta, tamen contrarium, seruatur; nam ante institutionem semper admittuntur qui præsentantur, ab alys

ab alys patronis, seu prætendunt habere ius, numero. 14. quod non videtur contra ius, ex quo medictis non dicitur, quod post terminum illius non admittentur, sed procedetur in causa.nu.15.

An quando institutio est facta in contradictorio iudicio, seu sententia lata super ea facienda, cau à sit appellabilis. Resoluitur institutionem præsentati factam pendente appellatione per alteram interposita a sententia Ordinarij, & possessionem subsequutam, & etiam possessionem à præsentato instituto captam, pendente appellatione iudiciali interposita ab institutione facta in sententia, esse attentatam, à num.16. & adducuntur variæ resolutiones & decisiones Rotæ, & nu.20. respondetur doctrinæ Lambertini, quod loquitur quando institutio fuit facta extraiudicialiter & sine contradictiore, &c. & num.6.1 improbātur Zauallos & Azeuedo contrarium tenentes.

Non est curandum de stilo contrario, seu consuetudine, quæ in aliquibus Episcopatibus seruantur; nam nō est toleratus, sed admissus talis stilus; sed per superiores reuocantur tanquam attentata.n.27. sicut etiam nō est curādū de stilo tribunalis iudicis metropolitani, Salamanticæ residētis, qui semper dat executoriam suæ sententiæ, quando est confirmatoria primæ Ordinarij, nu 28

Si illa consuetudo exequendi sententiam, & mittendi in possessionem Capellaniæ, seu beneficij, eum, in cuius fauorem lata est, re vera staret, & de ea constaret, cessarent attentata. num.29. & idem esset stante statuto, seu constitutione Synodali id statuente, seu prohibente appellationem respectu effectus suspensiui.nu.30. vbi ponitur dicisio Rotæ, & declaratur nu.seq.

Prædicta resolutio procedit etiam quando plures sunt præsentati ab vno patrono, vel æquali paronotrum suffragio, nam cū tunc Episcopus teneatur digniorem instituere, dignior prætermissus poterit ab eo appellare.nu.32. quamuis contrarium teneant aliqui. numero 33. Et quamuis à gratificatione Episcopi, quando sunt æque digni, non detur appellatio. numero 34.

1 PRæterea in institutione † præsentati seruanda est forma c.fin.de elect.in 6. Vnde institutio facta nō proposito edicto, iuxta d.c.fi. est nulla, nam illud etiam in institutione procedit, vt post glossam ibi notant Io. And. Dminic. Fran. & alij, Lapus allegatione 8.nu.4. & ibi Mand. litera V. dicens communē & ita seruari, Rochus de iure patro. verb. honorificum.q.2.nu.5. & q.38.nu.69. Lamb. qui dicit communem.2.p.2 lib.q.6.art.2.4.12. & 16. qui per totam illam quæstionem videndus est de hoc. Hieronymus Gabriel.cons.199.nu.2.lib.1. & Flores de Mena q.3. num.55. Aymon.cons.63. nu.2. & nouissime Perez de Lara de anniuer, & Capell.lib.2.cap.10.num.32. & 39.

2 Et procedit etiam † in Canonicatib. & Præbēdis, alisq; simplicib. beneficijs, vt ibi notāt Io. And. Domin. & Anchat. & Gabr. sup. & Lara nu.40.

3 Et est † decisio Guidoboni 55. in manuscriptis, vbi habetur, quod institutio præsentati facta non seruata forma d.c.fi. est nulla, quia semper tentū est, quod dictum c. fi. habet locum etiam in præsentatione, & non tenetur decisio Bellameræ 610. tamen quod per præsentationem factam Ordinario, etiam ante institutionem fuit quæsitum ius parti, quod non tollitur per prouisionem Papæ. Et quamuis institutio subsequuta fuerit nulla propter non seruatā formā d.c.fi. præsentatio tamen facta firma manet, Lamb. sup. artic.17. & sic impetratio facta a Papa de dicto beneficio, non facta mentione dictæ præsentationis, & institutionis alterius est nulla. Hæc Guidob. Cui

4 † concordat deci. Crescen. vlt. de iure patr. Caputaq. 37.p.2. & Cottæ.387. in miscellaneis manuscrip. Est etiam deci. Putei 484.lib.2. Lara sup.nu.41. Et facit decis. in causa Oscen. Canonicatus 1. Feb.1593. relata sup.5.p.c.4.nu.141.

5 Vnde in vna † Lucana Capellaniæ.13. Maij, 1553. coram D. Augustino fuit resolutum, institutionem factam eadem die, qua fuit facta præsentatio, non tribuere titulum coloratum, quia est contra decretum d.c.fi. iuncta gl.1. in fi. & ibi Domin. & Franch. & dictū fuit, quod alias fuit idem resolutm, coram Achille in alia Lucana.

6 Et quod institutio † facta non præmissis edictis, & sic non seruata forma tradita in d.c.fi. est nulla, & nullum ius tribuit, fuit dictum in vna Salamantina Capellaniæ del Voto 3. Iunij, 1585. sup. adducta 6.p. cap.9. nu.13. & vide dicta 5.p.c.5.nu.99.

7 Et † in edicto debet assignari terminus competens & perēptorius, vt in d.c.fin. & ibi Dd. Lambert. sup. art.21. Perez de Lara a num.44. Rota in decisionibus relatis, nu.seq. & 9.

8 Et nō † sufficit citatio generalis per edictum, quādo sunt alij patroni certi, sed debent specialiter & nominatim citari, alias institutio est nulla d. cap.fi. vbi Dd. Perez de Lara sup.num.42. & 43. Vt in vna Foroliuien. iurispatronatus, & 8. Febr.1599. coram Domin. Lancellotto, in qua fuit resolutum, Petrum præsentatum fuisse in tēpore, quia præsentatio fuit facta infra quadrimestre, quod competit patronis laicis ad præsentandum.c.vnic.de iure patr. li.6. Et quamuis potuerit iudex abbreuiare terminum, iuxta c.fi.de elect. in 6. Rochus.verb.honorificum.n.5. ita vt post terminum edicti, & institutionem primi præsentati non sint amplius audiendi alij patroni, & pro ille vice ius præsentandi amiserint Rochus sup. Lamber.2.p.2 lib.q.1.art.2. tamen in hoc erat seruanda forma dicti cap. final. quæ habet locum in præsentatione, & institutione, vt ibi notant glos. & DD. communiter, Puteus decis.306.lib.1. Guidobonus 55. Aymon cons.63. num.2. alias institutio est est nulla, cum habeat decretum irritans, Lamb. sup. q.6.art.12. hic autem non fuisse seruatam formam dicti cap. fi. apparet ex eo, quia patroni non fuerunt citati, prout requirit textus ibi, vocationem autem huiusmodi. Et secundo, quando sunt certi, non sufficit generalis citatio, sed debet specialiter citari, alias institutio est nulla. Lamber.d.q.6.art.11. & 13. Nec obstare, quod patroni non erant certi, quia satis erāt certi apud Vicarium, a quo rogati prius fuerant, vt eius fratrem præsentarent, prout colligitur ex attestatione, de qua ī processu. Addebat vnus ex Dominis, quod ad hoc sufficiebat, quod potuisset haberi certitudo per inquisitionē, & de facili sciri potuisset. Et mouebatur ex ijs, quæ dixit Ancharanus d. cap.fin.vers. & pondera. quem sequitur Geminianus ibi. Secundo non fuit seruata forma dicti ca. fi. quia non fuit seruatus terminus competens. Licet enim non declaretur, quot dierum esset talis terminus, tamen trium dierum fere in cōtinenti post vacationē

9 est nimia breuis, & non competens, &c. Et † 26. Aprilis eiusdem anni coram eodem D. Lancellotto, Domini steterunt in decisis, ex duob. fundamentis considerata in decisione. Primo, quia patroni non fuerunt nominatim citati, prout requirit cap. fin. de elect. in 6. Sufficit enim ad hunc effectum, vt ibi notat Anchar. quod non sint penitus incerti, nā si per inuestigationem possit haberi certitudo, vt inquirere, quis sit hæres talis, vel quis possideat, nō valet citatio generalis sicut etiā, quod certi dicantur, qui verisimiliter sciri possunt, tradit Lamb.2.part.2.lib.q.

6.art,

6.art.12. Et facit decis.387.par.1.diuersorum. & ista
scientia sufficit, si adsit praesentato, vel in praesentãte,
vel in instituente, Lamber.d.art.12.nu.8. Neque ob
stare, quod sciẽtia respectu Elisabethę nõ iuuet alios
cõpatronos, vt per Franch.d.c. fi.nu. 9. vers. quarto
quęritur: quia in specie Franchũ reprobat Lambert.
supra art.20.& 28.qui dicit Ioan. Andreã tutius suis
se loquutum, quia in d.c.fi.irritatur institutio, ideo
si est nulla, ipso facto non citato vno de certis, non
potest pro parte valere & pro parte non, quia est
actus indiuisibilis, & ea, quae affert Francbus, & Bal-
dus, dicit procedere in actu diuisibili, &c. Nec obsta-
re stilum, qui vti aduersans iuri communi esset alio
modo probandus, & saltem, quod fuerit in iudicio
contradictorio obtentum, vt in iuribus vulgarib.
Placuit etiam secundum fundamentum de nimia
temporis breuitate, &c.
10 Praedicta resolutio† nullo modo procedit, vbi es-
set consuetudo in contrarium, Lambertin.dict.q.6.
art.14. Aymon d.cons.63.nu.2. Puteus decis.306.lib.
1. vbi quod allegans talem consuetudinem, ex quo
erat contra communem opin. debebat illam proba-
re, quidquid dicat Ægid.d.decis.620.& Rota in vna
Lamascen.beneficij, 21.Iunij 1596.coram Domino
11 meo Corduba, in† qua fuit resolutum, quod licet in-
stitutio praesentati debeat fieri praeuijs edictis, c.fi.
de electione in 6.termini tamẽ assignatio cõmissa est
arbitrio iudicis, gl.ibi.verb.competenti. & stãte vsu
illius regionis potest fieri institutio sine edictorum
fixione, ad tradita per Lãbert.lib.2.p.2.q.6.art.14.
12 Et cum ista † consuetudo seu stilus non sit contra
ius clarũ, quidquid velit Rota in Dicta Foroliuien.
26.Aprilis, sed contra communem opinionem, vt
dicit Puteus dict.decis.306. & contra decisiones Ro
tae, sufficeret decennalis ad tradita in cap.fin.de con-
suetudine.& supra 5.par.cap.4.à nu.97.1.10. Puteus
13 decis.241.lib.3. Et† in his partibus, praecipue, in hoc
Episcopatu Abulensi, nõ est in vsu specialiter citare
alios patronos, licet sint certi, sed solum fit citatio
generalis per edictum.
14 Et quamuis Doctores† dicant post terminum edi
cti non esse quem admittendum, seu audiendum,
etiam re integra, id est, institutione non sequuta,
Oldrad.consil.3.Felin.in cap. cum Bertoldus.num.
13.de re iudicata. Rochus verb.honorificum. nu.5.
& verb. competens.nu. 51. Lambert. dicta quaest.6.
art.26.& 28.qui ait, post tempus edicti non esse quẽ
admittendum etiam re integra; ignorantem tamen,
vel impeditum, admittendũ esse lapso termino edi-
cti, re tamen integra, id est, institutione nõ sequuta:
tamen contrarium seruatur, nam ante institutio-
nem semper admittuntur, qui praesentantur ab alijs
15 patronis, seu praetendunt habere ius, †quod non vi-
detur contra ius, ex quo in edictis non dicitur, quod
post terminum illius nõ admittentur, sed quod pro
cedetur in causa, & fient acta in absentia, seu in stra-
tis. Et quod transacto edicti termino, ante institutio
nem tamen, poterit patronus comparere, & praesen
tare, inquit Perez de Lara lib.2.cap.9.nu.47. & 50.
citans Felinum, Rochum, & Lambertinum supra;
qui, tamen id nõ dicunt, sed potius cõtrariũ, vt sup.
16 Sed hic offert † se difficultas, an quando institu-
tio est facta in contradictorio iudicio, seu sententia
lata super ea facienda, causa sit appellabilis, in qua
resolutiuè dicendum est, institutionem praesentati
factam, pendente appellatione per alterum inter-
posita à sententia Ordinarij, & possessionem sub-
sequutam, & etiam possessionem à praesentato insti-
tuto captam pendente appellatione iudiciali, inter-
posita ab institutione facta in sententia, esse atten-
tatam, Ioan. Andreas, Lapus, Dominicus, num.7.&
Francus supra in cap.auaritiae.de election.in 6.& te
17 nuit Rota in pluribus causis, & signanter in vna
Neapolitana Capellaniae de mense Decẽbris, 1562.
coram Domino Oradino, & in Calagurritana bene-
ficij, 7.Maij, 1574.coram Domino Blãchetto, & in
alia Calagurritana portionis de Amarita, 27. Iunij,
1575.coram Domino Cantutio, quę est 2.par.diuer
sorum.decision.6.& in vna Lucana plebis, seu paro-
chialis, 8.Iunij, 1571.coram Domino Lancellotto,
seu Binarino, vt in decisione sequenti.
18 Domini dixerunt, possessionem esse attentatam,
quia captã appellatione pẽdente. Non obstat, quod
Ordinarius processerit tanquam executor deputa-
tus in confirmatione donationis, quia hoc non pro-
cedit, quando assumit partes iudicis. Felin.capit.fi-
nal.de pręsumptionibus. & pronunciauit, parte cita
ta, institutionem faciendam. Non obstat, quod at-
tentata, deserta appellatione, non sint reuocanda,
quia hoc tollitur ex facto, cum appellatio non sit de-
serta, & in appellatione apostoli sint dati, & termi-
nus praesentationis non sit elapsus, & etiam per Pa-
pam prorogatus. Minus facit, quod passus fuerit pro
cedi in negotio principali, quia cum non constet,
quod sciuerit possessionem captam, non potest indu
ci aliqua renunciatio attentatorum. Minus facit al-
legatum capitulum Concilij, Tridentini, quia loqui
tur in relatione facienda, ab examinatoribus, quae
non potest suspendi per appellationem, quo minus
fiat institutio, secus in casu isto, in quo agitur de iu-
re patronatus, & institutione facta vigore illius, &
non relationis. Non obstat noua prouisio, quia vl-
tra hoc appellans habet anteriorem nouam prouisio
nem, sed quidquid sit, non potuit vigore nouae pro
uisionis capere possessionem, aliàs incidit in poenas
extrauagant. Iulij Tertij contra capientes possessio-
nem literis non expeditis.
19 Et† tradit rectè Lancellottus de attentatis 2.par.
cap.4. num.614. & 627. & capit.12. in praefatione.
num. 79. & praesertim limitatione 40. & 49. vbi re-
spondet cap.constitutis.2.de appellationibus. quod
loquitur in appellatione extraiudiciali, vt etiam in-
telligunt Ioann. Andreas, Lapus, Dominic.& Fran-
cus supra, & Cucchus in institutionib. maior. lib.4.
tit.4.nu.67.
20 Et similiter † cum Rota in dicta Neapolitana re-
spondet idem Lancellottus doctrinę Lambertini de
iure patronat.2.par. 2.lib.quaest. 11.articul. 5. nu.2.
dum dicit, institutum posse pendente appellatione
ab institutione capere possessionem, quia est quid fa
cti, & effectus consecutiuus institutionis, quod eius
lectura est corrupta, & loquitur quando institutio
nõ habet vim diffinitiuae, sed fuit facta extraiudicia-
liter, & sine contradictore, vt aperte colligitur ex his
quae ipse dicit numero praecedenti, in fine, quo casu
appellatio tanquam interloquutoria non debet fa-
cere attentata, vt pro regula firmauit dict.cap.12.1.
limitation.
21 Et idem etiam † tradit Brederodius in tractat.de
appellationib. 1.parte, à quibus actibus: titul.20.ver
sicul.ab institutione praesentati.pagin.419. & Mar-
cus Antonius Genuensis in praxi Archiepiscopali
Curiae Neapolitanae, c.61.nu.19.dicens, receptum
in dicta Curia Archiepiscopali Neapolitana; & vbi
post sententiam est facienda institutio, seu collatio,
tenet Azeuedo in Curia Pisana, lib.2.cap.4.nu.14.&
nouissime Perez de Lara lib.2.c.11.à nu.1.
22 Et nouissime in vna Aurien. †parochialis, prima

Iulij, anno 1596. coram Do. Penna fuit resolutum, quod quando institutio facta est in contradictorio iudicio, & per sententiam, tunc causa est appellabilis, ex Lancellotto, d. nu. 79. & d. limitatione 49. & quod appellatione pẽdente, capta possessio est sequestranda, maxime, quia fuit capta infra decẽ dies datos ad appellandum, Cæsar de Graffis decis. 108. n. 5. de appellationib.

23 Et in alia † Aurien. Parochialis 4. die Decembris, 1598. coram D. Lancellotto fuit resolutum, constare de attentatis, & possessionem sequestrandam, fuit enim facta institutio, & possessio capta post appellationem, &c.

24 Et ita fuit etiam † resolutum in vna Copostellana Parochialis de Bayona 9. die Decembris, anno 1592. coram Domino Penna, vt in sequenti decisione videri potest.

Dubitaui, an mandatum de manutenendo, alias Alphonso Lasso concessum esset reuocandum, vel confirmandũ, & licet causa sæpe proposita propter multas obscuritates insertas per informantes, non potuerit capi resolutio. In ista parte fuit conclusum, mandatum fuisse reuocandum, & possessionem sequestrandam, nam cum possessio Alphonsi esset capta appellatione pendente, non erat manutenibilis, c. non solum, de appellationib. lib. 6. cum ibi notatis quod procedit, quamuis esset capta authoritate Ordinarij instituentis, ad late tradita per Modernũ, de attentatis, p. 2. c. 4. nu. 627.

Nec refragatur decis. 9. Antonij Augustino, lib. 1. nam eo casu constabat de consuetudine exequendi sentẽtias, quæ in casu proposito, ex deductis pro parte Alphonsi, non videbatur Dominis probata, qua cessante, licet Ordinarius procedat iudicialiter, pendente tamen appellatione absq; vitio attentatorum non potest capi possessio. Antonius Augustinus in epitome, tit. vt lite pendente, n. 12. Quod habet etiã locum, licet Ordinarius non sit in lite, sed tantũ ea controuerteretur inter præsentatos à diuersis patronis, vt aperte constat per eundem modernum Lancellottum supra relatum, de attentatis p. 2. c. 4. numero 618. & sequen. & quãuis etiam possessio foret vacans, Puteus decisio. 35. incip. processus. titul. de iudic.

Satis enĩ est ad causandũ attentata, si possessio capiatur infra terminũ ad appellandum, licet nulla adhuc appellatio sit interposita, vt fuit decisum coram me in vna Nolana Capellaniæ die 3. Martij, 1589.

Nec obstat, quod in proposita facti specie nõ erat appellatum a mala electione & grauamine. Quo casu a Concilio Tridentino, & constitutione Pij V. admittitur appellatio, sed erat appellatum ab inualiditate præsentationis ex defectu potestatis Gregorij, vnius ex præsentantibus, vnde appellatio non poterat suspendere, nec retardare possessionem, Dec. in c. constitutis. el. 2. nu. 12. de appellationib. Lambertin. de iure patronatus. lib. 2. p. 2. art. 5. q. 11. num. 2. quia licet in facto id potuisset admitti, adhuc quidam ex Dominis referebat, in eisdem terminis fuisse contrarium decisum in Rota die 10. Iunij, 1575. in vna Zamoren. beneficij coram Cotta, vbi fuerat facta distinctio inter appellationem iudicialem, quæ suspendit, & extraiudicialem, quæ nõ operatur suspensionem, in quibus terminis procedunt supradictæ doctrinæ. Vnde cum hic adesset iudicialis appellatio processũ suspendens, possessio fuit attentata, Guidobo. decis. 104. & fuit resolutum in vna Calagurritana beneficij die 7. Maij, 1574. coram D. Blanchetto, & ideo non potuit esse manutenibilis, sed sequestranda, & videndum de bono iure in negotio principali.

25 Idem fuit † resolutũ in vna Pinciana iurispatronatus, 9. Martij, 1598. coram D. Corduba vt in sequenti decisione.

Dixerunt Domini constare de attentatis, nam institutio fuit facta pendente termino ad appellandũ, ac inde vt attentata venit reuocanda, ca. non solum. de appellationib. in 6. cum vulgarib. Moheda. decis. 11. de Præb. quod maxime locum habet, quãdo fuit iudicialiter processum, Calderinus cons. 1. vt lite pẽdente. Sarn. dec. 31. & fuit dictum in Calagurritana de Amarita, 27. Iunij 1575. coram Reuerendissimo Lauretano, & cõsequenter fuit etiam attentata possessio subsequuta, Guidob. deci. 104. tradit Modernus de attentatis appellatione, limitat. 49. quæ inde venit sequestranda. Cassadorus decis. 3. nu. 6. de restitutione spoliatorum. Cæsar de Graf. decis. 2. de appellationibus. Anto. August. in epitome, titul. de sequestratione ex officio. §. 3. & 6. Caputaq. decis. 7. p. 1. & 157. p. 3. Put. dec. 414. li. 2. & sæpe Rota tenuit. Neq; obstabat, quod opponebatur non constare de iure Caualcantium, quia ad hũc effectum requiritur notorietas non iuris, quæ nec collorate impugnari possit, vel modo aliquo velari Ægid. deci. 173. qualis est quæ resultat ex re iudicata, vel cõfessione partis, Rota. dec. 3. de restit. spol. in nouis, Tanis dec. 19. & fuit resolutũ in Eugubina S. Petri de Dignate. 21. Iunij coram D. Orano, & 4. Iulij 1597. coram me in alio sanctæ Agathæ Gotorum ad cap. si, de cohabitatione clericorum.

Minus obstabat, quod dicebatur, dictos Dominos de Caualcantibus fuisse passos cognosci de meritis causæ, nam vltra quod ex aduerso negatur, cum versemur in institutione facta pendente termino ad appellãdum, quæ ex capite nullitatis reuocatur etiã post rem iudicatam, & litem desertam, vt tenuit Rota coram D. Decano, 7. Maij, 1574. in vna Calagurritana beneneficij del Burgo, quæ est diuersorum, 406. parte 1, relata etiam per Cæsarem de Graf. decis. 2. num. 5. de appellationibus illud impedimentum obstare non debuit, cum causa attentatorũ statim fuerit commissa.

Et post hæc tradit Gonçalez ad regul. de mensib. glossa 9. in annotationibus, a numero 203. dicens, idem fuisse resolutum in Calagurritana beneficij, 18. Aprilis, 1603. coram Domino Lancellotto, & in alia Calagurritana de Ollauarij, 28. Ianuar. & 22. Martij, 1604.

26 Ex prædicta † resolutio tenenda & practicanda est, quamuis contrarium teneat Zauallos in suis cõmunib. contra communes, quæst. 693. nu. 31. dicens, faciendam esse prouisionem Capellaniæ, appellatione spreta, & in casu cõfirmationis, seu institutionis factæ in sententia, Azeu. vbi sup.

27 Nec curandum videtur † de stilo contrario, seu consuetudine, quæ in aliquib. Episcopatib. & particulariter in hoc Abul. seruantur: nam iste stilus, seu consuetudo non est tolerata, sed quoties recurritur ad superiores, reuocantur tanquam attentata, nisi forte, quando constat, appellãtẽ nullum ius habere, & Perez de Lara d. c. 11. n. 8. ait, quod cum fertur causa ad Regiam Cancellariam, prætextu violẽtię, iubentur reponi omnia in eo statu, quo erant tempore sententiæ prolationis. Si tamen ex actis apparet de notoria iniustitia appellantis, ex eo, quod non est deferendum appellationibus friuolis, cap. cũ appellationib. de appellatio. lib. 6. iudices Regij declarant vim non fieri in executione sententiæ, & collatione Capellaniæ,

Sicut

28 Sicut etiam non videtur † curandum de stilo tribunalis iudicis Metropolitani Salamanticæ residẽtis, qui semper dat executorias suæ sententiæ, quando est confirmatoria primæ Ordinarij, nã similiter per iudices appellationis ab eo interpositæ, reuocatur executio tanquam attentata.

29 Quamuis si illa consuetudo † exequendi sententiam, & mittendi in possessionem Capellaniæ, seu beneficij eum, in cuius fauorem lata est, re vera staret, & de ea recte constaret, cessarent attentata, vt per Antonium Augustinum decis.9.lib.1. quę est 3. p.lib.1. diuersorum.1155. Lancellotum de attentatis. 2. p.c.12.limitaione48.& Rotam in d.Compostellana supra adducta nu.24.& tradit posthæc Gonçalez sup. nu.211. & seq.& Perez de Lara sup.n.13. dicens, esse talem consuetudinem in consilio Archiepiscopi Toletani.

30 Et idem, esset stante † statuto, seu constitutione synodali id statuente, seu prohibente appellationem respectu effectus suspensiui Lancellot.d. limitat.48. & Rota in vna Pampilon.parochialis de Illundain. 16.Iunij,1597.coram D.Lita.his verbis: Domini tenuerunt, non esse locum sequestro, ea moti ratione, quia licet Ioannes fuerit immissus in possessinem beneficij, de quo agitur post appellationem interpositam, pro parte Saluatoris, non tamen attentata dici potest immissio ad effectum apponendi sequestrum, stante constitutione synodali, qua prohibetur omnis appellatio respectu effectus suspẽsiui. Anton. Augustin.dec.1155.lib.3.p.3.diuersorum. Lancellot.p.2.cap.12.limit.48. maxime, quia dicta constitutio facta fuit, ne interim Ecclesia pateretur detrimentum in seruitio.

31 Et post hæc tradit † Gonçalez supra à nu.213. dicens huiusmodi statutum, seu constitutionem synodalem debere esse claram, non autem dubiam & turbidam, vt recte declarauit Rota in dicta Calaguritana de Ollauari coram D.Penna,22. Martij 1604. circa quandam constitutionem synodalem Calaguritanam 14. tit.de institutionibus vt latius per eum ibi num.216.& seq.& nu.218.ait, quod sufficeret tamen, si esset sublata appellatio per verba æquipollẽtia, vt per Lancel.d.cap.12.limitat.8.num.4.& 5.& limit.53.num.63.Sed addit ipse Gonçalez ibi, num. 214. & 215. quod dictum statutum, aut constitutio debet esse Apostolica authoritate confirmata aut longo tempore obseruata, nam alias non teneret, cum nullus alius præter Principem possit auferre appellationem, l.1.§.interdum.ff.a quibus appellare non liceat c. quod super his, de maioritate & obedient.c.Pastoralis.53.de appellat.Frãcus in rub. de appellat.nu.23.l.13.ad fin.& ibi Gregorius verb. ningun juzgador, tit.23. partita.3. cũ alijs adductis per Lancellot.d.c.12.limit.8.ex n.118.Quæ sententia mihi non placet, & re vera est contra Lancellot. d. limitat.48. & Rotam in decisionib. allegatis. vbi non requiritur talis confirmatio, aut obseruantia, quamuis enim appellatio non possit tolli per dispositionẽ hominis inferioris Principe, ex allegatis per Gonçalez, bene tamen potest tolli per statutum in aliquo casu ex rationabili causa, vt in proposito ad Botteum, de synodo 3.p.art.1.n.62.& etiam potest tolli per fundamentum beneficij, Lancellot.d.limitat.8. nu.7.& Gonçalez sup.nu.219.

32 Prædictaque resolutio † procedit etiam, quando plures sunt præsentati ab vno patrono, vel æquali patronorum suffragio, nam eum tunc Episcopus teneatur digniorem instituere, c. 3. de iure patronat. c. si forte.63. distin. Roch. verb.honorificum.q.16. Lamer.2.p.2.lib.q.7.art.26.& 3.p.2.lib.q.5.art.1.& & 2. Gregor. Lop.l.5. tit.15. p.1.verb.digno.Perez de Lara d.lib.2.c.2.à nu.34.Azor 2.p.lib.6.cap.22.q. 14.& Vega in summa,1.p.c.36.casu 34.dignior prætermissus poterit ab eo appellare. Abbas in c.cũ autẽ.n.5.de iur.patr. Lãb. d.art.26.& d.art.2. qui pro contraria parte malecitatur, nam quod ibi in fine, cũ Dec.consil.129. ait, quod quãuis præferẽdus sit magis idoneus ante factũ sed si idoneus fuerit institutus, tenebit institutio, non obstãte, quod alter sit magis idoneus, procedit, non appellante magis idoneo, &c. Azor supra, & ita videtur seruare Rota, vt in Salamantina Capellaniæ adducta supra.7.par. cap.9. num.11.

33 Quamuis contrarium † teneãt Couarr.in reg.peccatum, 2.p.§.7.n.4. Didacus Perez in l.2.tit.6.lib.1. ordinamenti.vers.notum.& Io.Gutt.canonic.quæstion.lib.2.c.11.nu.23.

34 Et quamuis a gratificatione † Episcopi, quando sunt æquæ digni, non detur appellatio, Decius dict. consil.129.nu.1.& ita iudicauit Rota corã D. Brauo in vna Hispal.beneficij, vt per Fuscum de visita.lib. 2.cap.10.num.3.

DECIMA PARS
DE TEMPORE, QVO, ET INTRA QVOD DEBET
Prouideri de beneficijs.

CAP. I.

Quando debeat prouideri de beneficijs.

SVMMARIA.

POst vacationem opportet beneficium conferri non antea, nam beneficium nondum vacans, non potest conferri, vel promitti.num.1. nec iuramento confirmabitur.nu.2. præterquam à Papa, qui ex plenitudine potestatis ius tribuit ad vacatura.nu.3.

Patronus non potest præsentare ad beneficium vacaturum antequam vacet, nec potest fieri promissio obligatoria de facienda præsentatione ad beneficium vacaturum, nec valet consuetudo contraria. num. 4. Nec præsentatio facta per patronum ante vacationem beneficij quidquam obstat præsentationi postea factæ. num.5.

Legatus non potest alicui committere receptionem resignationis beneficiorum & collationem ipsorum in genere, aut in specie numero 6. quod habet locum in alijs collatoribus, numero 7. licet Legatus bene possit resignationes beneficiorum recipere.

pere, & illa conferre. num.8.

Quamuis Episcopus possit committere Vicario suo, aut officiali generali facultatem recipiendi resignationes, & conferendi beneficia, non tamen poterit id committere singulari personæ, nec etiam ipsi Vicario de certo beneficio. nu.9. quamuis contrarium tenuerit Rota, & Staphilens, à nu.10.

In permutatione, quam partes facere desiderant, posset procedere opinio Rotæ, & Staphilei, maxime, quando esset de beneficijs diuersorum diœcesum. nu.12.

Diuisim bene potest concedi facultas admittendi resignationem & postea illa admissa, facultas conferendi. nu.13.

Non potest constitui procurator in specie ad præsentandum ad beneficium vacaturum, num.14. Non solum in beneficijs vacaturis per mortem, sed etiam per renunciationem, vel aliàs, num.15.

Id limitatur primo, nisi persona sit Illustris, Vt Episcopus, per caput significasti de iure patronatus, secundum vnum intellectam, qui tamen non conuenit illi, nec placet ista limitatio. num.16. & 17.

Secundo limitatur, nisi ex iusta causa patronus haberet se absentare in longinquas partes, quia tunc poterit authoritate Ordinarij interueniente aliquem ponere, vt præsentet ad vacatura. num.18.

Tertio limitatur, vt non procedat quando daretur potestas præsentandi in genere. nu.19.

Quarto limitatur, vt non procedat in procuratore, seu administratore generali negotiorum patroni, ex iusta causa absentiæ constituto ante vacationem beneficij, cui præsentationem committeret, nam tunc valet datio procuratoris etiam quod vnicam præsentationem haberet. num.20. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, quod tamen secus esset, si essent nominatæ personæ præsentandæ. num.22.

De impetrante, seu obtinente beneficium viuentis, qui sunt videndi. nu.23.

Beneficium viuentis vniuersitati conferri potest secundum Corasium num.24. sed secundum Rebuffum non potest conferri in titulum, secus in proprietate, id est, per vnionem absque præiudicio possidentis. num.25. & num.26. nec potest ei conferri beneficium in titulum, etiamsi non sit viuentis, sed solum in proprietate per vnionem, & sic est intelligendus Coras. num.27. Et collatio, seu resignatio facta in fauorem Capituli, vel Collegij, vnioni æquipollet. nu.28. Et vnio de beneficio viuentis potest fieri non solum Collegio, vel Capitulo, sed etiam dignitati, aut beneficio alicuius personæ particularis. num.29. & cap. t.2. & 3. de concess. Præben. loquuntur de collatione tituli. num.30.

Cum vacat beneficium, non solum conferri, sed etiam promitti potest, & promissum debetur, licet affectum non sit, sed valeat collatio alteri facta, num.31. & patronus qui promisit alicui eum præsentare ad beneficium vacans, licet possit variare, tenetur etiam illum præsentare, secundum Rochum num.32. Contra quem tenet Lambertin. cuius tamen rationes non videntur bonæ. numero 33. & numero 34. refertur sententia Gabrielis Vazquez, Authori vero satis probabile videtur, promissionem etiam de beneficio vacante, licet iure non sit prohibita, nunquam tamen obligare. numero 35. & 36.

Conferri beneficium potest simul atque beneficiatus mortuus est, vel aliàs vacat ab Ordinario etiam ignorante mortem, seu vacationem, & sub conditione, si vacat. num.37. Cum per obitum vacat beneficium, conferri potest, etiam nondum sepulto corpore defuncti, quidquid sit in electione Prælati, quæ aliàs videtur cassanda. à num.38. An beneficium, quod vacat de iure, licet non de facto, quia aliquis est in possessione, conferri possit. nu.41. Et posse conferri docent relati. nu.42. quod procedit, quando possessio est euidenter iniusta, aut eius color cassatus à iure. nu.43. secus vbi possessio est colorata, & color non est cassatus à iure, vel ab homine; nam tunc collatio est nulla, etiam facta ab Ordinario ex defectu potestatis. num.44. & seqq. Sed contrarium tenetur, quia in Ordinario non datur sumptio, quæ solum consideratur in proposito. à nu.46. licet in prouisione Papæ, vel Legati, in quibus cadit surreptio, facienda est mentio de colorata alterius possessione, aliàs est surreptitia & nulla. num.48.

Id non procedit in prouisione facta motu proprio, qui excludit surreptionem, contra aliquos à nu.46. nec in possessione beneficij generaliter, vel specialiter reseruati ex prouisione inferioris à Papa, nam illa possessio non est colorata: nec considerabilis, sed caret omni effectu. nu.51. etiam si fuisset accepta ignoranter, contra Felin. & Seluam. nu.52.

Impetrans tamen beneficium tunc per annũ pacifice possessum, debet facere mentionem de possessione illius ex regula de annali, cui tantum quoad istam primam partem solet derogari, quæ habet locum etiam in beneficijs reseruatis non solum specialiter, sed etiam generaliter, quamuis tempore Gregor. XI. loqueretur solum de specialiter reseruato. à num.53. & nu.55. ponuntur resolutio Rotæ.

Tertio, id non procedit stante clausula in supplicatione, ac d.N. & aliorum quorumcunque concessiones, prouisiones, & possessiones habeantur pro expressis. nu.56. & idem stante clausula, ad dict. N. & aliorum quorumcunq; concessiones, iura, prouisiones, &c. habeantur pro expressis. nu.57.

Quarto non procedit, quando in rescripto est clausula, vocatis vocandis, quæ operatur expressionem coloratæ possessionis. num.58. & vbi ea apponatur. à num.59. Quinto non procedit, quando in rescripto est clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum. num.61. & vbi ea ponatur. num.62. & ratio limitationis ponitur, nu.63. quæ clausula non suspendit gratiam. & nu.64. de ea remissiue. num.65. Sexto non procedit, quando in literis est clausula, amoto quolibet detentore, nam satis videtur facta mentio de possessione colorata per istam clausulam, quæ habet vim expressionis illius. num.66. quæ limitatio procedit, quando ista clausula apponeretur in literis gratiosis, secus si in literis executoris, vel in executione gratiæ, prout consueuit poni, secundum Dd. à nu.67. quamuis contrarium teneatur. à num.70. Et de d. clausula amoto remissiue. num.73.

Ponitur decisio Rotæ Colonien. Canonicatus. num.74.

1 POst vacationem oportet † beneficiũ conferri, nõ antea, nã beneficiũ nondũ vacans, non potest cõferri, vel promitti, ne desiderare quis mortem proximi videatur, seu ne alienæ mortis votum ingeratur, aut captandæ alienæ mortis occasio tribuatur. c.2. & c.3. de concess. Præb. & c.2. eodem tit. in 6. & ibi Dd. & Rebuff. videndus in procem. concorda. verb. fatis & in repetit. d. c.2. de concess. Præben. Coras. de benef. 1. p. c.7. nu.1. & Syluest. in summ. verb. beneficium, 2. p. nu.5.
2 Nec † iuramento confirmabitur. Rebuff. in d. repetit. c.2. 1. nu.3. notab.4. ampliat. præ-
3 terquam † a Papa, qui vt dicit Corasius ibi, ex plenitudine potestatis ius tribuit ad vacatura, ca. proposuit. de concess. Præben. & c.2. de Præben. in 6.

4 Hinc etiam patronus † non potest præsentare ad beneficium vacaturum antequam vacet, nec potest fieri promissio obligatoria de facienda præsentatione ad beneficium vacaturum, c. fi. de concess. Præb. Lambert. de iure patron. 1. p. 2. lib. quæst.6. artic.1. & 19. Ioan. Nico. Delphinas eodem tract. num.190. & Didacus Perez in l.1. titul.6. lib.1. ordin. glos.2. vers. non minus elegans, & seq. Nec videtur valere consuetudo contraria, etiam immemorialis, vtpote irrationabilis, & iniqua, quidquid dicat Cabedo de patronatibus Regiæ coronæ, c.14. vbi ait: id nõ seruari de consuetudine Regni Lusitaniæ, & passim Reges suos cõsueuisse, & solere promittere præsentare aliquẽ in Ecclesia sui patronatus in genere ob merita, & seruitia, & de hac promissione prouisionẽ Regiã fieri,

5 fieri,&c. Nec † præsentatio facta per patronum an-
te vacationem beneficij quicquam obstat præsenta-
tioni postea factæ, cum fuerit nulliter facta, reg. nõ
præstat impedimentum, lib. 6. cum alijs per Fein. in
cap. ex tenore. nu. 4. de rescript. ita resolutum in cau
sa Pampilonen. beneficij de Vgarte, 13. Februarij,
1595. coram D. Iusto.

6 Et ne † aperiatur via ad beneficia vacatura con-
tra Lateranens. Concilium, prohibitum est, ne Le-
gatus possit alicui cõmittere receptionem resigna-
tionis beneficiorum, & collationem ipsorum in ge-
nere, aut in specie, vt in cap. deliberationes. §. pro-
hibemus. de offic. legati. lib. 6.

7 Quem † textum habere locum in alijs collatori-
bus docet, Domin. ibi nu. 4. & Flamin. Parisius de re
8 gnat. benef. lib. 7. quæst. vltim. num. 1. Licet † Lega-
tus bene possit resignationes beneficiorum recipe-
re, & illa conferre, glo. in d. §. prohibemus. verb. cui-
cunque. & in cap. dudum. verb. potestate. de Præbẽ.
in 6. Rota in Virdunen. Canonicatus. 6. Matt. 1595.
adducta supra 5. p. cap. 3. num. 43.

9 Vnde quamuis Episcopus † possit committere
Vicario suo, aut officiali generali facultatem reci-
piendi resignationes, & conferendi beneficia. cap. vl
timo. vbi Doct. de offic. Vicarij in 6. de quo supra 5.
p. c. 8. ex nu. 112. Non tamen poterit id committere
singulari personæ, nec etiam ipsi Vicario de certo
beneficio, ex dicto §. prohibemus. & ratione ibi ex-
pressa tenet gl. ibi in d. verb. cuicunq. in fi. & Franc.
num. 2. Rota decisio. 1. & 4. de officio Vicarij in an-
tiquis. & decisio. 5. eodem titul. in nouis. & ibi Papa.
Selua de benefic. 2. part. quæst. 21. Rebuffus in pra-
xi, tit. de Vicarijs Episcop. num. 20. & in forma Vi-
cariatus. num. 110. & in regula 13. Cancellar. verb.
aut Vicarios perpetuos. Gambatus de officio legat.
lib. 2. à num. 363. Flam. Paris. d. quæst. vltima, num.
30. & Sbrocius de Vicario Episcopi. lib. 1. quęst. 52.
num. 4. & 25.

10 Quamuis contrarium † tenuerit Rota decisio. 5.
de concess. Præb. antiquior. & Staphil. de literis gra-
tiæ. tit. de modis vacationis, §. resignationis modus.
nu. 21. dicentes, quod compilatores lib. 6. errauerũt
11 in reddenda ratione d. §. prohibemus. quæ † respon-
sio est contra textum, in procem. 6. vt inquiunt Do-
min. & Franch. supra. & Gambar. nu. 366.

12 In permutatione tamen, † quam partes facere de
siderant, ex quo in ea collatio est necessaria, & debi-
ta compermutantibus, posset procedere opinio Ro-
tæ d. decis. 5. de concess. Præben. & Staphil. maxime
quando esset de beneficijs diuersarum diœcesum,
Puteus decis. 76. lib. 3. gloss. in cap. vnico. de rerum
permut. in 6. verb. collationem. versic. in 2. commu-
niter approbata, vt infra sequenti p. cap. quarto, nu.
65. & fauet Villadieg. de Legato, q. 9. 1. p. nu. 98.

13 Diuisim autem bene potest † concedi facultas ad-
mittendi resignationem, & postea illa admissa fa-
cultas conferendi; glossa, Franchus, & alij supra, &
Rota d. decis. 5. de officio Vicarij in nouis in additio-
ne. num. 10. Sbrocius d. quæst. 52. num. 28. & quæst.
53. nu. 7. fauet Villadiego supra.

14 Similiter etiam † non potest constitui procura-
tor in specie ad præsentandum ad beneficium vaca-
turum, Rebuff. sup. & Lamber. etiam sup. & 4. q. art.
1. 2. & 3. & Cassad. decis. 5. de iure patron. Mand. ad
Lapum allegat. 8. litera N.

15 Quod procedit † non solum in beneficijs vacatu-
ris per mortem, sed etiam per renuntiationem, vel
alias ex dict. §. prohibemus, quamuis contra teneat
Lambert. d. art. 2. nu. 6.

16 Sed limitatur primo, nisi persona † sit Illustris,
quod procederet tantum in Episcopo, intellexerũt
Domini in vna Burgi sancti sepulchri, coram Achil
le 1555. vt apud Verallum lib. 1. decisio. 377. in ma-
nuscrip. Lambert. d. quæst. 4. art. 2. num. 7. & 7. quæ-
stio. art. 24. num. 13. per textum in capit. significasti.
de iure patron. secundum vnum intellectum, de quo
17 per Dd. ibi. Sed † iste intellectus non conuenit illi
textui, vt patet ex verbis, ibi, Pro Ecclesijs sibi com-
missis adepti fuerint, vt recte aduertit Lambertin.
d. nu. 13. qui plures intellectus affert ad illum textũ,
vnde mihi non placet ista limitatio.

18 Secundo limitatur, nisi ex iusta † causa patronus
haberet se absentare in longinquas partes, quia tunc
poterit authoritate Ordinarij interueniente aliquẽ
ponere loco sui, vt præsentet ad vacatura, vt cũ Cor
setto tradit Lambert. d. quæst. 4. art. 2. nu. 3.

19 Tertio limitatur, vt † non procedat, quando dare-
tur potestas præsentandi in genere, Abbas in d. c. fin.
nu. 6. Probus ad Monach. in c. 1. de offic. Vicar. in 6.
nu. 9. & Lambert. d. q. 4. art. 3.

20 Quarto limitatur, vt † non procedat in procu-
ratore, seu administratore generali negotiorum pa-
troni, ex iusta causa absentiæ constituto ante vaca-
tionem beneficij, cui pręsentationem committeret,
nam tunc valeret datio procuratoris, etiam quod
vnicam præsentationẽ haberet, Io. Andr. in cap. fin.
Pauin. de officio & potestate Capituli sede vacante.
2. p. q. 5. Rebuff. in forma Vicariatus. num. 13. & 71.
Probus supra, & Lambert. sup. d. artic. 3. & 8. quæst.
art. 9. num. 4. & fuit resolutum in d. Pampilonen. be-
neficij de Vgarte 13. Februarij 1595. coram D. Iu-
21 sto. Nempe † præsentationẽ factam per procurato-
rem, seu administratorem generalem patroni datũ
ante vacationem beneficij sustineri, præsertim ex
iusta causa ratione longæ absentiæ, vt per Io. Andr.
num. 3. in fine. Imolam, Anton. & alios in d. cap. fin.
de concess. Præbendæ. Millis verb. patronus potest,
& Lambert. supra, &c.

22 Quod tamen secus esset, si † essent nominatæ per-
sonæ præsentandæ, vt fuit resolutum in alia Pam-
pilonens. parochialis de Licaroz, 17. Maij, 1595.
coram D. Orano.

23 Et de impetrante seu obtinente † beneficium vi-
uentis, vide textum, & ibi Doctores in cap. 1. de cõ-
cess. Præbendæ. Rebuff. in praxi, titul. de reprobata
beneficiorum viuentiũ impetratione. Coras. d. c. 7. n.
2. & 3. Rotin. de benefic. cap. 9. Bernar. Diaz in pra-
xi crimin. Canon. c. 50. & ibi Salcedũ ibi late de hoc
& in regula Cancellar. de non impetrando benefi-
cia per obitum viuentis. & ibi glossatorem, Soto, &
Rebuffum, ac Sarnen. qui eam per septem quæstio-
nes tractat, & Mãdosiũ, qui per duodecim, & P. Gre
gorium de beneficijs, cap. 32. nu. 2.

24 Ait tamen † Coras. d. cap. 7. nu. 4. quod cum im-
probabile votum captandæ mortis verisimiliter in
collegio cesset, quando soleant negligi, quæ com-
muniter possidentur, l. 2. C. quando & quibus. 4. pars
debeat. lib. 10. & nemini datum censeatur, quod vni
uersitati conceditur, viuentis beneficium ei confer-
ri posse proditum est, cap. cum venisset. vbi glossa,
& Panorm. de restitut. spoliat.

25 Rebuffus † vero in d. procemio, verb. fati, aut etiã
Collegio, vel Capitulo non posse conferri in titu-
lum beneficium viuentis, secus si in proprietatem,
id est, per vnionem, per quam non confertur Eccle-
sia, vt titulus, sed conceditur, tanquam proprietas,
26 P. de Perusio de vnione, cap. 4. num. 32. Et † idem
quod possit vniri absque præiudicio possidentis,
dicit

dicit in praxi, d.titul.de reprobata beneficiorum vi
uentium impetratione.nu.56.& 57.quia licet forte,
inquit, omnes de collegio desiderabunt mortem pos
sessoris, tamen quia per vnionem non fit præiudi-
cium viuenti, ideo vnio valet.

27 Sed ego non video,† quomodo Collegio, vel Capi
tulo possit conferri beneficium in titulum, etiamsi
non sit viuentis, sed solum concedi in proprietate
per vnionem, de qua loquitur textus, & gloss.in d.c.
cum venisset. & Abbas ibi, nu. 10. Et sic etiam erit
intelligẽdus Coras.iuxta textum, & authores quos
28 citat. Nam† collatio, seu resignatio facta in fauorem
Capituli, vel Collegij vnioni æquipollet, cum talis
beneficij collati, seu resignati vlterius vacatio con-
tingere non soleat, Mandos.de signatura gratiæ, tit.
de vnio.vers.idem fit.& Flam.Paris. de resignat.be-
neficior.lib.4.q.10.

29 Rursus existimo vnionem † posse fieri de benefi-
cio viuentis, non solum Collegio, vel Capitulo, in
quo procedit ratio, quam ex glossa, & Panorm. as-
signat Coras. sed etiam dignitati, aut beneficio ali-
cuius personę particularis. In qua licet videatur pos
se cadere votum captandæ mortis, tamen in vnione
in qua concessio non fit ipsi particulari personę, sed
eius dignitati, vel beneficio, non consideratur ista
30 ratio. Et† textus in d.c.1.2. & 3. de concess.Præben-
dæ, cũ alijs, loquuntur de collatione respectu tituli.

31 Verum cum † vacat beneficium, non solum con-
ferri, sed etiam promitti recte potest d.c.2.ibi, Ante
quam vacent, & promissum debetur, licet affectum
non sit, sed valeat collatio alteri facta, c.si soli.de con
cess. Præbendæ.in 6. Abbas in d.cap.2.nu.2.Rebuff.
d.verb.fati.versic.quod verum est, quãdo promissio
valeret.qui erit videndus, Coras.d.c.7.nu.6. & Ro-
32 chus de iure patron.verb.honorificum.q.36.Qui† ex
hoc ait, quod patronus qui promisit alicui eum prę
sentare ad beneficium vacans, licet possit variare, te
netur etiam illum præsentare, quia talis promissio
de præsentando obligat.

33 Contra quem † tamen tenet Lamber.2. par.2.lib.
quæst.7.art.15.dicens huiusmodi promissionem esse
nullam, quia sapit simoniam, & quia videretur ac-
ceptasse præsentationem antequam præsentaretur.
Sed hæ rationes Lãber.non vidẽtur bonæ, nec verę.

34 Pater Gabriel Vazquez† Societatis Iesu in mate
ria de beneficijs dicebat, promissionem de beneficio
iam vacante obligare, si is cui fit, sit benemeritus, dũ
tamen alius non sit magis benemeritus, nam tunc es
set contra iustitiam.

35 Mihi vero satis† probabile, videtur promissionẽ,
etiam de beneficio vacante, licet iure non sit prohi-
bita, nunquam tamen obligare, ex eo quod in benefi
ciorum prouisione debet esse libertas, vt Ecclesijs
melius possit prouideri, maxime cum collator non
sit dominus, sed administrator, & dispensator bene-
36 ficiorum. Nec† obstat textus in d.c.2. & in d.c.fi.de
concess. Præbend.a contrario sensu, quia ex eis solũ
potest colligi promissionem istam de beneficio va-
cante, non esse iure inhibitam, non tamen colligitur
eam esse obligatoriam.

37 Conferri autem beneficium † potest, simulatque
beneficiatus mortuus est, vel alias vacat, ab Ordina-
rio etiam ignorãte mortem, seu vacationem, & sub
conditione si vacat, Corasius sup.nu.7.& diximus 8.
par.c.2.à nu.4.

38 Et cum per obitum vacat† beneficiũ, conferri po-
test, nondum etiam humato, seu sepulto corpore de
functi, glossa in c. bonæ.2. de elect. verb. tractatum
& ibi Abbas num.11.qui ait, Innocentium Compo-
stell.Ioan.Andream, & communiter Dd. sequentes
tenere opinionem glossæ, scilicet non esse necessa-
rium ad electionem expectare sepulturam Prælati,
licet id sit honestum, ex c.nullus.2.79. distin. quod
etiam tenet Bertachi.de Episcopo.1.parte 1.lib.3.q.
P.de Baisio in directoria electionum, cap.2.3.p.Mat
thæus Bois Miscell.in materia electionis.§.quando
tempus currat.Ripa lib.2.respons.13.nu.4.Lamber.
2.p.2.lib.q.2.ar.1. vbi ait, id multo magis procede-
re in præsentatione, & videtur tenere Cucchus in
inst.maior.lib.4.tit.1.nu.20.

39 Et quidquid sit † in electione Prælati, de qua lo-
quitur textus in d. cap. nullus. & in d.cap. bonæ. ex
quibus eam nõ posse fieri, ante quam mortuus sit tra
ditus supulturę, tenet Maiolus de irregul.lib.4.c.35.
n.6.& Fr.Emman.Rodrig.q.regul.tom.2. q.53.art.
13.pro qua sententia satis re uera vrgent illa iura ma
xime d.c.bonæ.non vt electio sit nulla ipso iure, sed
40 cassanda. In† collatione tamen certum videtur, non
esse opus expectare sepulturã defuncti, quia est diuer
sa ratio, quamuis etiam in collatione contra teneat,
ex d.iuribus. Coras.d.cap.7.num.7. & Duarenus de
benef.lib.6.cap.1.ait, fuisse quorundam opinionem,
ne mortuo quidem beneficiario posse beneficium
dari, antequam demortui cadauer sepulturæ tradi-
tum fuerit d.c.bonæ.2. hoc tamen vsq;quaq; recep-
tum non esse.

41 Difficultas est, an beneficium† quod vacat de iure
licet non de facto, quia aliquis est in possessione, seu
42 intrusus, recte conferri possit. Et† posse conferri, do-
cent Rota decis. 9. de iure patro.in antiquis. Lapus
allegatione 16. vbi Mandos.add.1.dicens, veram &
communem conclusionem, Felin.in cap.cæterum.
de rescrip.n.24.Rebuff.in praxi, tit. requisita ad col
lationem.num.60.& de prohibita beneficiorum vi-
uentium impetratione. nu. 47. & 48. Rochus verb.
honorificum.nu.86.Lamber.1.par.2.lib.q.6.articul.
9.Coras.d.cap.7.num.4. Duaren.dict.lib.6.cap.1. &
Hojeda de incompatib.benef.c.4.à nu.7.& c.13.nu.
60. & posthæc Gonçalez ad reg. mensium.gloss.15.
§.1.à num.39.

43 Quod procedit, quando possessio est † euidenter
iniusta, aut eius color cassatur à iure, vt in terminis
cap.licet Episcopus. de Præbend. in 6.per c.de mul-
44 ta.eod.titul. Secus† vero vbi possessio est colorata, &
color non est cassatus à iure, vel ab homine, nã tunc
colorata possessio alterius ante cassationem reddit
45 inualidam collationem alteri factam. Et† attenditur
ista inualiditas, etiam in collatione Ordinarij ex de
fectu potestatis, ne videatur cõferre beneficium vi-
uentis, & non ratione surreptionis, quæ non cadit
in Ordinario, ita Abbas nu. 19. post Butrium in c.
cum nostris.de concessione Præbendę, & Imol.ibi,
Francus in dict.cap.licet Episcopus.nu.2.& vidẽtur
tenere Felin.in c.in nostra.de rescrip.cor.29. & Sel-
ua tertia parte, quæst.12.decimatertia qualitate, nu.
19.seu 58.

46 Contrarium tamen, † scilicet, quod valeat colla-
tio facta ab Ordinario de beneficio vacante de iure,
non obstante colorata possessione alterius, ex quo
in eo non datur surreptio, vt supra dictum est 8.par.
cap.3.num.3.quæ solum consideratur in proposito
tenet Calder. Hostien.& Ioan.And.in d.cap.cum no
stris. Menoch.de arbitrar.lib.2. casu 201.num. 152.
Flamin. Paris.de resigna.lib.8. quæst.9.num.69. Et
idem videtur tenere Gãbarus de offic. Legati.lib. 3.
nu.511.iuncto nu.566.& Gregor. Lopez in l.10.tit.
47 16.p.1.gl.fi.ibi, Alias autem conferri potest. Et† hoc
etiam tenet Cosmas in pragmatica sanctione. tit. de
pacificis

pacificis possessorib. ad fi. verb. prouideatur. nisi collatio fiat post triennalē pacificā possessionem, cum titulo colorato declaratione non præcedente, ex illo textu, & regula, quod etiā ait Francis. Marc. decis. 141. p. 2. nu. 1. & 10. & videtur sentire Lapus d. allegatio. 16. ibi, Quia ibi literæ fuerūt surreptitiæ, &c.

48 In prouisione † autem Papæ, vel Legati, in quib. cadit surreptio, vt dictum est d. 8. p. c. 3. nu. 3. facienda est mentio de colorata alterius possessione, alias est surreptitia, & nulla d. c. cum nostris. & ibi DD. Felin. in d. c. in nostra. cor. 36. Salua 3. p. q. 11. 20. qua litate. nu. 34. seu 102. Beroius in c. super literis, de rescrip. nu. 72. vers. 17. & Menoch. d. casu 201. nu. 139.

49 Quæ conclusio limitatur primo, † vt non procedat in prouisione facta motu proprio, qui excludit surreptionem, vt post Calder. cons. 13. de rescript. & in d. cap. cum nostris. docent Felin. d. cor. 36. nu. 35. Selua supra nu. 37. seu 115. & Menoch. nu. 142. Quā-

50 uis † contrarium teneant Imola, Butrius, & Abbas, num. 19. in d. cap. cum nostris. ex eo quod in proposito adsit in Papa defectus intentionis, qui non tollitur motu proprio.

51 Secundo limitatur † seu declaratur, vt non procedat in possessione beneficij, generaliter, vel specialiter reseruati, ex prouisione inferioris a Papa, nā illa possessio non est colorata, nec considerabilis, sed caret omni effectu, & iuris adminiculo, vt dictum est supra 5. par. cap. 1. à num. 427. & cap. 5. à num. 21. Imola in d. cap. cum nostris. Felin. nu. 33. Selua 35. seu 105. & Menoch. 147. vbi supra. Lapus d. allegat. 16. nu. 2. & ibi Mandos. litera E.

52 Vnde non est verum, quod † aiunt Felin. ibi nu. 36. & Selua nu. 36. seu 116. quod si possessio fuisset accepta ignoranter contra reseruationem, & decretum Papæ, qui prius reseruasset beneficium, esset facienda mentio de eo, cuius contrarium videtur tenere Menoch. sup. nu. 144.

53 Impetrans † tamen beneficium tunc per annum pacifice possessum debet facere mentionem de possessione illius, &c. ex regula de annali (cui tamen quoad istam primam partem solet derogari,) quæ

54 habet † locum etiam in beneficijs reseruatis, non solum specialiter, sed etiam generaliter, quia regula indistincte loquitur, & est fauorabilis, & militat eadem ratio in proposito, vt per Mandos. d. reg. de annali, quæst. 15. in 3. opinione. Quāuis tempore Gregorij XI. solum loqueretur de beneficio specialiter reseruato, vt per Rotam decisio. 78. de rescrip. in antiquis, & ita tenendum est, quidquid teneant Felin. supra nu. 33. & Selua dicto num. 53. Cassador. decis. 14. nu. 9. super regulis. & Sarnen. dict. reg. de annali. qu. 23. & ita fuit resolutum per Rotam in vna Calciaten. scholastriæ 16. Maij 1588. coram D. Plato, & in vna Craconien. Canonicatus, 24. Ianuar. 1594.

55 corā D. Seraphino. In † qua Domini dixerūt, Quod regula de annali contentatur sola detentatione de facto etiam sine titulo, Cassadorus d. decis. 14. num. 9. & 10. & habet locum in omni modo vacandi. Cassador. decis. 15. super regulis. etiamsi ex persona alterius, quam annalis possessoris vacet. Sarnen. de annali, quæst. 34. & licet beneficium sit reseruatum, tamen intrusus potest date de regula, quicquid teneat Felin. dicto nu. 35. Cassad. d. decis. 14. num. 9. Sarnen. quæst. 23. & Rota in Colonien. Canonicatus, coram D. Verallo 29. Maij 1570. quia fuit ab ista opinione recessum per Rotam in d. Calciaten. Et post hæc tradit Gonçalez & glos. 31. num. 26. dicens nouissime fuisse resolutum in vna Seguntina Canonicatus 28. Maij 1603. coram D. Lita.

56 Tertio limitatur, vt non † procedat stante clausula in supplicatione, ac dicti N. & aliorum, quorūcunque concessiones, prouisiones, & possessiones, habeantur pro expressis, &c. Rota in Colonien. Ca-

57 nonicatus infra adducta, num. 74. Et † idem videtur stante clausula, Ac d. N. & aliorum quorumcumque concessiones, prouisiones, aliaq; iura, habeantur pro expressis, seu clausula, Ac d. N. & aliorum quorumcunque iura, prouisiones, &c. habeantur pro expressis, nam sub verbo, iura, videtur possessio venire.

58 Quarto limitatur, vt non procedat, † quando in rescripto est clausula, vocatis vocandis, quæ operatur expressionem coloratæ possessionis, cum per eā citandus sit possessor, ita Felin. d. cor. 36. nu. 32. Selua d. num. 34. seu 103. & Menoch. num. 140. vbi sup.

59 post Cardin. consil. 93. Et † dicit Menoch. ibi, quod scribunt relati omnes clausulam hanc, vocatis vocādis, solum in scriptis executorijs apponi consueuisse, quod nunc non declarat.

60 Sed ego non video † quod id relati dicant, & si in literis executorijs apponeretur, esset difficultas, de qua alias infra 6. limitatione, immo d. clausula vocatis vocandis, non solet poni in literis beneficialibus, nec in gratiosis, nec in executorijs solum quādo exprimitur detentor, seu intrusus, in supplicatione datur mandatum de prouidendo, committendo collationem, cum clausula, vocato possessore, &c. & cū detentor, seu intrusus, exprimitur in literis tantum, & non in supplicatione, prouisio fit in forma gratiosa, si impetrans habet approbationem, & in executione dicitur, quod citetur possessor, &c.

61 Quinto limitatur, † vt non procedat, quando in rescripto est clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, ita citati limitatione præceden. & Felin. in cap. super literis, num. 11. de rescriptis, & Gonçalez d. gloss. 15. §. 1. nu. 67. & Rota in d. Colonien. Canonicatus infra adducta.

62 Quæ † clausula, vt videmus, ponitur in omnibus literis, de beneficijs non reseruatis, ac etiam in literis, de beneficijs reseruatis; quando exprimitur detentor, seu intrusus, Hieron. Paulus in practic. Cancell. in notab. super vacantibus non reseruatis. versi. clausula. alias ius quæsitum. Sarnen. in regul. de non

63 tollendo iure quæsito. quæst. 1. in princip. Et † ratio huius limitationis est, nam ista clausula tollit omnē surreptionem, quę posset allegari a tertio prætendēte, rescriptū esse sibi præiudiciale, & nō est opus alia mentione suæ coloratæ possessionis, ex quo per illā clausulam præseruatur ei ius in beneficio quęsitum, & conceditur gratia sub conditione, vt tunc tātum procedat, quando per eā non præiudicatur iuri quæsito, vt per Cardin. d. cons. 93. & Felin. d. nu. 11. Quā-

64 uis † d. clausula non suspendat gratiam, & sic non est alias iustificanda, Achilles decis. 18. nu. 2. de probatio. & Rota in d. Colonien.

65 Et de d. clausula † dūmodo non sit alteri ius quęsitum, vide dicta supra 4. p. cap. 3. à num. 19.

66 Sexto limitatur, vt non procedat, quando in literis est clausula amoto quolibet detentore, nam satis videtur facta mentio de possessione colorata per istā clausulam, quæ habet vim expressionis illius, ita Rota decis. 38. & 69. de rescript. in antiq. quæ ait, quod hodie propter dictam clausulam, quæ ponitur in bullis, non est necessaria mentio coloratæ possessionis, & Ioan. Andreas, Cardin. Imola, Butrius, & Abbas nu. 21. in d. cap. cum nostris. idem Cardin. consil. 31. Domin. in cap. nemo. de elect. in 6. Felin. d. cor. 36. num. 32. Selua d. num. 34. seu 104. Staphil. tit. de vi & effectu clausularum. §. de clausula amoto quolibet

libet detentore. Rebuff. in praxi in forma & declaratione nouæ prouisionis. verb. amoto, exinde, & in cõcord. in forma literarũ executor. verb. contradictores. Menoch. supra nu. 141. & nouissime Rota in d. Colonien. Canonicatus, Gonçalez supra nu. 68.

67 Sed hæc limitatio procedit, quando ista clausula poneretur in literis gratiosis, secus si in literis executorijs, vel in executione gratiæ, id est, intra clausulas executorias, (prout hodie consueuit poni,) ex clement. 1. in fine. de Præbend. vbi verba posita in executione non augent dispositionẽ, Lapus allegat. 15. nu. 5. & 6. vbi Mandos. lit. N. & liter. O. Calder. consf. 25. de præbend. Card. Imola, Butrius, & Abbas vbi supra. Domin. in consil. 86. Staphil. Rebuff. & Menoc.

68 ibi. Et † facit quod dicunt Imola in d. Clem. 1. quod tales clausulæ executoriæ apponuntur in Cancellaria, præter intentionem Papæ, qui non exprimit, nisi dispositiua fundantia gratiam, ergo solum illa ex-

69 cludunt surreptionem, non alia. Et † est notandũ, quod isti authores, excepto Rebuffo, parificant, quod illa clausula ponatur in executione gratiæ, id est, inter clausulas executiuas, vel in literis executorijs separatis, vt per Felin. in cap. licet. num. 7. de offic. Ordinarij. Rebuff. vero d. verb. amoto, facit differẽtiã inter ista, nam dicit d. limitationem procedere, quãdo ista clausula apposita sit in literis principalibus gratiæ, licet iter clausulas executiuas, vt ibi in forma nouæ prouisionis, quam ponit, & declarat, secus si tãtum in literis executorijs separatis, in quo Rebuffus non loquitur consequenter, nam in vtroque casu eadem est ratio.

70 Bart. tamen Zabarella † nepos, Cardinalis, quem refert & sequitur Felin. d. cor. 36. nu. 32. & Selua d. nu. 34. in suo consil. 8. tenet contra istam limitationẽ & consideratioenm, dicens, non esse veram, quia stilus Curiæ non habet, nec vnquam habuit talẽ clausulam apponi in literis gratiosis, nec illis conuenire potest, cum illæ simpliciter dirigãtur ad eum, cui fit gratia, sed talis clausula solum conuenit, & apponitur literis, seu clausulis executorijs, vt in cap. proposuit. de conceſſ. Præb. cap. cum vniuersor. de rer. permutat. ideo concludit simpliciter tenendũ, quod d. clausula posita in literis executorijs operatur mẽtionem coloratæ possessionis, quando literæ gratiosæ, & executoriæ sunt simul factæ, idest sub eadem data, vt solet, & quod dicta consideratio forte procedere posset, vbi literæ executoriæ fuissent factæ ex interuallo post gratiosas. Quæ sententia mihi placebat, & ita plane videtur tenere Rota supra, & in d. Colonien. infra adducta ad fin.

71 Nec obstat d. clem. 1. in fin. quia in proposito non agitur de augenda dispositione, sed de excludenda surreptione, quæ recte excluditur per clausulas in executione, seu in literis executorijs positas, ex quo per illas constat de sciencia Papę, & eius intentione, Felin. in cap. nonnulli, de rescrip. nu. 27. Ias. in l. ex pupillari. ff. de vulgari. nu. 2. Surd. de alimen. tit. 2. q. 1. num. 18. & alij.

72 Nec obstat † dictum Imolæ ibi, quia verius est tales clausulas executiuas, apponi ex intentione, ordine, & commissione Papæ, vt placet, maxime quia sẽper in supplicationibus dicitur, cũ clausulis oppor-

73 tunis. Sed † nihilominus tenenda videtur d. sublimi ratio, & communis sententia, quæ plane probatur ex d. clem. 1. in prin. de Præben. vbi per clausulam in executione positam non excluditur surreptio. Gonçalez gl. 9. in annotat. nu. 143. & de d. clausula amoto, vide d. sup. 6. p. cap. 3. à nu. 48. & Mandos. d. lit. O.

74 Et d. decisio Colonien. † Canonicatus 20. Maij 1602. corã D. Pamph. post hæc scripta visa, sic se habet, Fuit resolutũ gratiã nouæ prouisionis Ioannis esse iustificatã, vacationẽ enim Canonicatus, de mẽse Septemb. extra Romanã Curiã per obitum Christophori fatetur Enriq. qui & ipse in sua prouisione nititur eadem vacatione, Ægid. decis. 595. & insuper in instrumento adeptæ possessionis fatetur obitum Christophori de mense Sept. Aegid. decis. 263. & in commissione causæ narrat obijsse extra Curiã. l. cũ pretiũ. C. de lib. caus. quod de huiusmodi Canonicatu sic vacante fuerit ipse Io. prouisus ab Archiepisc. Colonien. in vim indulti, iustificatur ex literis ipsius Archiepiscopi cũ eius subscriptione & sigillo, quæ probant prouisionẽ. Rota dec. 16. de prob. in antiq. Pel. in c. post cessio. sub nu. 3. infra. & nu. 15. eod. tit. præsertim ad effectũ verificationis prouisionis narratæ, quã sufficit iustificare de facto. Ægid. dec. 16. in fi. Cresc. deci. 154. alias de Præb. Caput. dec. 407. p. 2. habilitates Io. iustificantur ex eo, quod Papa in sua gratia attestatur illum fuisse examinatum ab examinatoribus deputatis in vrbe, & idoneũ repertũ fuisse, vltra quod adsunt testes, qui deponũt de eius idoneitate, & publica voce & fama, & cõmuni reputatione, & probant habilitates, impetrãtis. Rota in antiq. dec. 114. Mohe. 128. in fi. cũ vulg. Clericatus Io. probatur ex eisdẽ testibus, qui viderunt ipsum incedisse in habitu, & cũ tonsura, & deponunt de clericatu ex cõmuni reputatione, quę sufficit, vt in supra allegatis decisionibus, cessat difficultas ex susceptione minorum ordinũ, & presbyteratus in vrbe, vt patet ex literis Illustrissimi Vicarij, quæ probant etiã clericatũ, cũ non soleat Vicarius sequentes ordines cõferre, nisi sibi prius constet de præcedentibus, Innocent. in c. 1. in verb. inferiorib. nu. 3. & ibi Ioã. Andr. & Butr. nu. 17. de cler. Pereg. Abb. in c. nisi. in 1. notab. de Præb. Felin. in c. vnico, sub nu. 2. de litis contest. Familiaritas bonæ mem. Card. Madrutij probatur ex attestatione eiusdẽ Vicarij vrbis in literis promotionis ad ordines, in quibus etiã dicitur illũ esse clericũ Colonien. & coadiuuatur ex eisdẽ testibus qui dicunt vidisse illũ inseruire prædicto Cardin. & hoc sufficit ad iustificãdã familiaritatem narratam, cum de ea nõ agatur ad effectũ reseruationes, vt plures fuit decisum. Valor Canonicatus, quod non excedat 24. nõ eget alia iustificatione, quia fructus Canonicatus Germaniæ, qui cõsistunt in distributionib. & ex eis nõ soluitur annata, semper habẽt exprimi ad hanc summã, Sarnen. super reg. de valore. q. 8. sub nu. 5. Rebuff. in forma nouæ prouisionis, verb. cuius & illi forsam. & in 3. p. signaturæ, verb. nec nõ verus valor. nu. 4. & 7. & super reg. de vnio. glos. 5. & 7. & fuit resolutũ coram me in causa Leodien. Canonicatus 9. Dec. 1589. & sæpius pluribus alijs, & hãc consuetudinem ita exprimendi valorẽ in his Canonicatibus notoriam esse asserunt etiã testes in causa examinati super 8. art. De valore obtentorũ satis cõstat, quantũ enim ad Canonicatũ, & Præbendã Sanctorum Cassei, & Florentis in oppido Bomien. diœcesis Colonien. quod non excedat 24. satis iustificatur, ex supra dictis. Valor autem Præpositurae S. Stephani Moguntin. probatur ex eijsdem testib. super 8. qui dicentes articulum verum probant omnia cõtẽta in art. & sic quod habet exprimi in hac summa, quod nõ excedit 24. Bart. in l. Labeo. nu. 8. ff. de supellectili legata. Bald. in repetit. l. de quibus, nu. 40. vers. sed quid. ff. de legib. Felin. in c. auditis. nu. 24. circa fi. vers. vnde si in c. de præscrip. & iste etiam valor comprobatur ex impetratione prædecessoris, & notissimum est in iustificatione valoris obtentorũ admittũ

mitti qualem qualem probationē, Ægid.674. Pute. 29.lib.1.Cotta 198.etiamsi sit minor quam semiplena, vt de vnico teste de fama cum adminiculo, tradit Ægid.dec.683.cum alijs allegatis. Non obstant deducta contra gratiam Ioannis, quod enim nō fiat in ea mētio prouisionis Ordinarij ad fauorē Henrici, & eius possessionis, & inde secutorum, iuxta c.cū nostris.de conces. Prębē.nō obat stante clausula, de qua in supplicatione de d.defuncti, & aliorū quorūcunq. prouisiones, concessiones, institutiones, collationes, & possessiones, pro expressis habendo, quę operatur indiuiduā omniū expressionem, iuxta cons. Butr.2. alias 49.sæpius à Rota approbatū. Tollitur etiā iste defectus ex alijs clausulis, nēpe, amoto quolibet illicito detentore, quæ posita in eadē gratia habet vim expressionis coloratæ possessionis. cap.proposuit.de conces. Præb. Io. And.in d.c.cum nostris.in gl.penu. Rota dec.38.& 69.de rescript.in antiq. Felin.in c.in nostra.36.cor.vers.2.nota.de rescript. Rebuf.in forma nouæ prouisionis, verb. amoto. nu.1. & insuper adest alia clausula, dūmodo non sit alteri ius quæsitū, per quā excusatur gratia à vitio surreptionis, propter ius, vel possessionē alterius, quod per hanc clausulam censetur præseruatum. Card. cons.92. num.4. Felin.d.cap.in nostra.d.36.cor.vers.1.nota.& in c.super literis.nu.11.eod.tit.de rescript. Selua de benef. p.3.q.11.nu.103. Non obstat, quod dicitur non fuisse iustificatam hanc clausulā, dūmodo tempore datæ non sit alteri ius quęsitum, quia non est alias iustificanda, cum non suspendat gratiā. Achilles dec.18. nu.2.in fin.de probat. per eam enim præseruatur tātū ius alteri cōpetens, de quo non docet Henricus, qui solū nititur collatione sibi facta vigore expectatiuæ ab Ordinario emanatæ quę non suffragatur, cū concedi non possit ab inferiore à Papa, c.nulla. c.relatū.c.ex tenore, & c.constit.de concel. Præbē. & sic etiam prohibita, ex Conc. Trid. sess.24.c.19.& consequenter videtur quoque exclusa ab indulto, quod remouet tantum obstacula, & vult, vt collationes fiāt secundum sacros Canones, & decr. Concil. Trident. Quod dicitur in hac prouisione non fuisse factam mentionē litis inter Io. & Henricū, tollitur ex clausula, etiā inter aliquos lis, cuius statum, &c. pendeat indecisa, per quam dicitur facta sufficiens mentio litis, & sic ita vt Papa intellexerit litē eo modo, quo pendebat, Rota dec.20.de rescrip.in nouis. Gemin. cons.120.nu.6.& seq. Puteus decis.2.de rescript. Achilles dec.9.eod.tit.& fuit dictum coram me in causa Mediolanen. Capellę de Valdarno, 3.Iulij, 1595. Non obstat, quod in supplicatione Io. dicatur tempus octo mensiū ad obtinendam nouam prouisionē, nondum fuisse elapsum, cuius contrarium dicitur in literis, quia fuit expedita alia supplicatio cum expressione, quod tempus erat elapsum, & hæc concordat cum literis, quæ super ista fuerunt expeditæ.

CAP. II.

De tēpore, intra quod debet de benefic. prouideri.

SVMMARIA.

De beneficijs debet prouideri infra sex menses, nu.1. Quod habet locum non solum in collatione, sed etiam in electione. nu.2. Nisi sit cathedralis, vel regularis Ecclesia, quæ vltra tres menses Prælato vacare non debet. nu.3. Quod intelligitur respectu principalis Prælati perpetui. nu.4. In cæteris autem Ecclesiarum sæcularium Prælaturis, ac in dignitatibus, & alijs beneficijs, in quibuslibet Ecclesiis constitutis, habet locum semestre, nu.5.

Secundo habet locum in præsentatione, nisi sint patroni laici tantum, qui solum habent quadrimestre. nu.6.

Tertio habet locum in prouisione parochialium, etiam stante Concil. quando earum collatio ad Episcopos spectat, licet quādo ad Papam aut alios spectat, debeant infra quatuor menses personam magis idoneam præuio concursu eligere, & electam illis significare, nu.7.

Quarto habet locum, etiam in hospitalibus, quæ conferuntur in titulum beneficij. nu.8. & quod dicunt Dd. quod non est tempus statutum ad conferendum hospitalia, accipitur de hospitalibus, quæ non conferuntur in titulum beneficij. nu.9.

Quinto, habet locū in habente à Papa indultū conferendi beneficia reseruata, licet prouideat virtute indulti; alias prouisio deuoluetur ad Papam, nu.10. Licet secus sit in executore Papæ, qui Papæ vice fungitur, n.11. Papæ etenim nullus terminus est præfixus contra Paulū de Citadinis, nu.12. & 13.

An istud tempus currat Legato, & Nuntio remissiue, nu.14.

Dicti sex menses dati ad conferendum sunt à tempore scientiæ vacationis numerandi. nu.15. Nam dantur in odium negligentis, nu.16. Et sic etiam non currunt impedito, siue fuerit impedimentum iuris, siue facti, nu.17. Et in tempore impedimenti computatur tempus suspensionis, & peregrinationis pro absolutione obtinenda, &c. num.18.

Durante lite super iure conferendi, seu eligendi, non currit tempus, licet secus sit in patronis, nu.19.

Quod necessario requiratur notitia vacationis, vt currat tēpus ad conferendum, &c. adducitur resolutio Rotæ, nu.20.

Tempus sex mensium datum Ordinarijs ad conferendum parochiales ad eorum collationem spectantes per bullam Pij V. quæ dicit à die vacationis, intelligitur à die vacationis notæ, quamuis Episcopus nondum accepisset possessionem Episcopatus, cum per ipsum stetisset, ex Rota in decisionibus positis, à num.21. Ex quibus conuincitur sententia Flores docentes semestre datum in dicta bulla currere à die vacationis, etiam ignorantibus, num.25. & quædam doctrina Rebuffi, num.26.

Sex menses numerandi sunt à tempore scientiæ, vel à tempore, quo scire potuit, & debuit collator, vt Episcopus qui tenetur visitare singulis annis, num.27. & seqq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ. Oportet enim, quod ignorantia Episcopi non sit supina, num.30.

Et debet intelligi de notitia vera, vel præsumpta vacationis, quæ determinari debet per iudicem considerata qualitate beneficij, modo vacationis, & longitudine temporis illius, distantia locorum, & fama, num.31. & num.32. & 33. ponuntur resolutiones Rotæ.

Patronus tempus datum ad præsentandum, siue à iure, siue à fundatore, currit non à die vacationis, vt tenuit Rota antiqua, & alij, sed à die notitiæ vacationis, à nu.34. & adducuntur resolutiones Rotæ, nu.36. & 37.

Sufficit cōtra patronū scientia præsumpta, nec id negant, qui dicunt non sufficere scientiam interpretatiuam, num.38. & ad decisiones Putei & Mohedani in contrarium citatis, respondetur, quod in proposito non agitur de omissione, vel priuatione iuris conferendi, vel præsentandi absolute, sed solū pro ea vice, quod non est maximi præiudicij, & ideo sufficit sciētia præsumpta, etiamsi sit narrata in gratia, num.39.

Scientia vnius patroni non nocet alteri, ex Rota nu.40. Et ius præsentandi etiam in vno ex patronis, qui non habuit scientiam, conseruari potest alijs propter scientiam exclusis ex Rota, cuius resolutio ponitur, nu.41.

Dicti menses debent computari secundum calendarium, & secundum quod menses occurrunt, & quod deficit de primo mense accipiendum est de vltimo, cum assignetur tempus à quo debeant incipere, nu.42. & de momento ad momentum est huiusmodi computatio facienda, à tempore, scilicet scientiæ, seu vacationis notæ, &c. nu.43.

De be-

1 DE beneficijs † vacantibus prouidere debent ij, ad quos prouisio spectat infra sex menses, cap. nul.a.2.de concess. Præbend. &c. licet, de supplenda negligẽtia Prælator.& Clem.1.eodem tit.l.8.tit.16. par.1.de quo late Rebuf.in praxi, tit.de deuolut. & in repet.d.cap. 2.circa fin.

2 Quod habet† locum non solum in collatione, sed etiam in electione, vt docet Abbas per textum ibi
3 in cap.dilectus, de concess. Præben.nu.2.& alij,† nisi sit cathedralis, vel regularis Ecclesia, quę ob maius periculum impendens, siue imminens, vltra tres mẽses Prelato vacare non debet, cap.postquã 50.dist.& c. obeuntibus 63.dist.& c.ne pro defectu.de electione.

4 Et† intellige in Ecclesijs cathedralibus respectu principalis Prælati, nempe Episcopi, & in regularibus, in quibuscunque earum Prælatis principalibus per petuis, quocumque nomine nuncupentur, siue Abbates, siue Priores siue Præpositi,

5 In cæteris autem † Ecclesiarum secularium Prælaturis, ac in dignitatibus, & alijs beneficijs in quibuslibet cathedralibus, & alijs Ecclesijs, tam secularibus, quam regularibus constitutis, habet locum semestre, de quo in d.cap.2. Innoc. Ioan. And. & Abbas in d.cap.ne pro defectu, idem Abbas in d.cap.2. Rota decis. 5. de electione in nouis, Rebuf.d.tit. de deuolutio.nu.4.& in cõcordatis, tit. de Regia ad Prælaturas nominatione. §.1.verb.intra sex menses. Mãdagotus in tract. de electione nouorũ Prælator. 1.p. c.1.& ibi Boer. Pet. de Baisio in directorio electionis. 3.p.c.42. Matth. Bois.in Miscell. in materia electionis. §.tempora electionum, & Cucchus in institutio. maiorib. lib.4.tit.1.nu.168.

6 Secundo, habet† etiam locum dictũ capitulum secundum in præsentatione, nisi sint patroni laici tantum, qui solũ habẽt quadrimestre ad præsentandũ, cap.vnico §.verũ.de iure patronat.in 6.& ibi glo. & Dd.& dictũ est supra 5.p.c.vltim.9.notab.à nu.209.

7 Tertio, habet † locum in prouisione parochialiũ, etiam stãte Concilio Tridentino, sess.24.de reforma. c. 18. quando earum collatio ad Episcopos spectat, licet quando earum collatio ad Papam, aut alios spectat, debeant infra quatuor menses personam magis idoneam prę uio concursu eligere, & electam illis significare, &c. vt in constitutione Pij V. supra adducta præcedenti parte, cap.3.nu.3. quæ est videnda.

8 Quartò, habet locum† etiam in hospitalibus, quæ
9 conferuntur in titulum beneficij. Et † quod dicunt Feder. de permutat.q. 29. Paulus in clem. 2. de religios. domib. Cosmas in pragmatica sanctione, tit. de collatio. §.item circa, verb. respectiue, Selua de beneficijs.3.parte, q.64.nu.3. Coras.4.parte, cap.1.num.6. Gambarus in cap. vnico de rerum permutat. in.6. nu.137.& Zerola in praxi Episcopali, 1.parte, verb. beneficium. §. 3. quod non est tempus statutum ad conferendum hospitalia, accipiendum est de hospitalibus, quæ non conferuntur in titulum beneficij Ecclesiastici de quibus supra 1.parte, cap.3.& ita in terminis tradit Rebuf.dict. verbo, intra sex menses, versic. Item quando, & ante eum Calder. consil. vnico, de supplenda negligentia Prælatorum.

10 Quinto, † habet locum in habente a Papa indultum conferendi beneficia reseruata, licet prouideat virtute indulti, alias prouisio deuolueretur ad Papam, Cassadorus decis.8. de Prabend. Crescen. 15.cod.tit. Mandos.de signatura gratiæ, tit.de prouisio. versic. in beneficijs reseruatis, Anast. Germon. de indultis Cardi.§.volumus, nu.56.& facit, quod dicitur in decisione Colonien. Canonicatus circa finem adducta,
11 cap.præcedenti, ad fin. Licet † secus sit in executore Papæ, qui Papæ vice fungitur, Cassad.d.decis.8.n.6. Selua.d.q.64.n.4. Cosmas d.verb. respectiue, Rebuf. d.verb. intra sex menses, & in forma mandati, verb. inducentes, versi. quæritus, intra quod. Coras.d.cap. 1.nu.6. Zerola d.§.3.& Flores, quæst.4.nu.73.

12 Papæ† etenim nullus terminus est præfixus, Francus in cap.statutum.de preben.in 6.nu.6. Cassad. ibi, & Rebuf.d.verb. intra sex menses, & d.tit.de deuolutionibus, nu.5. Lambert. de iure patronatus, 2.p.3. lib.q.2.art.8.num.9.& Mandos.reg.34. de annali.q.
13 90.nu.5. qui† merito reprehendit Paulum de Citadinis de iure patron.6.par.art.3.q.26.nu.44. dicentem quod Papa, etiam habet sex menses, ex d.cap.licet. de supplenda negligent. Prelator. quod id non probat, & dictum est supra 5.par.c.1.nu.97.

14 Et an istud† tempus currat Legato, dictum est dicta 5.parte, c.3.ex nu.22.& de Nuntio, nu. vltimo.

15 Et dicti sex menses † dati ad conferendum sunt à tempore scientię vacationis numerandi, cap.quia diuersitatem. in fine, de concessione Prębendæ, & d.c. licet, & ibi Innocentius, & Abbas, & alij, & d.leg.8. tit.16.part.1.& ibi Gregorius Lopez, Selua 3.par.q. 59. Rebuf.d.tit.de deuolutio.à nu.10.& in repent.d. c.2.circa finẽ, versic.3.quæritur, Mandagotus supra 1.par.c.1.& 3.& ibi Boerius, Petrus de Baisio 1.par. cap.23.& 3.par.cap.42. Coras.1.par.c.7. nu.8. Ioan. Nicol. Gimon.in Enchiridio benef. nt.2.cap.3.ex n. 26.& tit.3.cap.3. nu.30. & 34. Zerola d.1.par. verb. ius patronatus, §.8.1.dubio, & Flores de Mena, q.3. nu.6. Ioan. Quintin.in repetit.cap.multa. de preben. nu.97. & Azor.instit.moralium, 2.par.lib.6.c.26.q. 10. & de tempore dato ad eligendum, idem dicunt Mandagot. Boerius, Pet. de Baisio, & Flores ibi, & Tiraq.de retractu lignag.§.35.glo.4.num.7.& Cucchus d.lib.4.tit.1.nu. 170.

16 Nam istud † tempus datur in odium negligentis, Francus in d.cap.statutum, & Dd. in dictis iuribus,
17 & sic etiam † non currit impedito siue fuerit impedimentum iuris, siue facti, Abbas in d.cap.quia diuersitatem. nu.3. Cosmas d.§. item circa, verb. tempus, Selua, & Rebuf.supra, Mandagot.d.c.1.& 2. & ibi Boerius, & Pet.de Baisio supra, Rochus de iure patronat. verb. honorificum, q.28.nu.58 Ioan. Guttierrez canon.q.lib.1.cap.28. Zerola, & Flores, nu.4.supra, & decisio Placent. vltima ad finem adducta infra, nu.24. quæ est videnda.

18 Et in tempore impedimenti, † computatur tempus, ius pensionis, & peregrinationis pro absolutione obtinenda, quousque perueniat in domum suam etiam data notitia vacationis, vt reuera videtur probari in d. cap. quia diuersitatem, & ibi tenet glossa penultima, Innocentius nu.5. & Abbas nu.3. idem Innocent. in d.cap.2.eodem tit. quamuis contra dicant Cosmas, & Selua supra.

19 Vnde durante lite super iure† conferendi, seu eligendi, non currit tempus, licet secus sit in patronis Feder. consil.232. Rebuf. in cõcorda.d. tit. de Regi, ad Prelaturas nominatione. §.1. verb. intra sex menses, Lamber. 2.p.2.lib.q.1.ar.2. Berous in cap. quoniã.de iure patron. n.42.& Flores d.q.3.nu.33.& 34.

20 Vnde in vna† ciuitatis Castellanę 18. Iunij 1557. coram Illustrissimo Quiroga fuit per Rotam resolutum, Quod capta possessione Canonicatus vigore supplicationis, literis nõ confectis die 10. Augusti, & sic facto loco extrauagãti Iulij III. si quis illũ impetrasset, die 10. Februarij sequentis certo modo, cum narratiua deuolutionis ad sedem Apostolicam, non probatur deuolutio, quia licet lapsi erant sex mẽses dati Ordinarijs ad cõferẽdũ, in quibus dies termini computatur

computatur in termino secundum communem, vt per Francũ in c.quam sit §.electus, nu.3. de elect. in 6.Ioan.Andreas,& Abbas in capit.bonæ 2.de elect. Lambert.2.p.2.lib.q.2.art.1.num.3.Tamen ob iam modicum tempus lapsum vnius,vel quatuor dierũ, non constabat de notitia vacationis, quæ necessario requiritur,vt currat tempus ad conferendum,&c.

22 Et in † vna Placentina parochialis de Malpartida, corã D.Seraphino,28. Iunij 1585.& coram D. Pamph.20.Decẽ. eiusdẽ anni,& præsertim corã D. Bubalo,24. Martij, 1586.Rota resoluit tempus sex mensiũ datum Ordinarijs ad conferendũ parochiales ad eorum collationem spectantes per bullam Pij V.quæ dicit à die vacationis,intelligi à die vacationis notæ, quamuis Episcopus nondum accepisset possessionem Episcopatus, cum per ipsum stetisset, vt in sequentibus decisionibus.

21 *Coram † D.Seraphino, 28.Iunij 1585.*

22 FVit resolutũ gratiã D.Bartholomæi esse canonizandam,cũ Papa in collatione huiusmodi parochialis præuenerit,cũ enim vacasset 19. mense Dec. 1581. quo tẽpore Reuerend. Episcopus habebat literas suæ promotionis ad Episcopatũ in manibus, & habuerat notitiã vacationis huius parochialis 25. eiusdẽ mensis,vt ex eiusdẽ depositione constat,vtriq; sex menses dati in bulla fel.rec. Pij V. ad faciendum concursum,& prouidendum, etiam quod præsupponamus incipere non à die vacationis,sed à die sciẽtiæ,durabãt vsq; ad 25.Iunij 1582. Quare cũ approbatio examinatorũ fuerit,28.Iunij,& prouisio Episcopi 3.Iulij,vtrumq; extra tẽpus,& post sex menses datos à Pio V. intra quos vtrúq; expedire debebat, intrat prouisio Bartholomæi,sub die 1. Iulij cũ Papa,tam potestate ordinaria præuenire possit, c. dudũ,& c.si à sede de Præben. in 6. quam vigore bullæ Pij V.reseruãtis beneficia huiusmodi, de quibus nõ fuit facta prouisio intra sex menses, & hoc respectu subsequentis prouisionis Episcopi potest dici præuentio inuecta reseruationi. Non obstat dispositio Conc.sess.24.c.18.de refor. quia eius obseruatio debet fieri,iuxta terminos bullę Pij V.cuius dispositio est clara,& ideo nõ habet locum in casu isto, in quo lapsum erat tẽpus dictorũ mensiũ, quod Episcopus nondum fuisset assecutus possessionẽ Episcopatus non releuat,ex his quæ deducta fuerunt coram Illustrissimo Lancellotto in Burgen. Canonicatus 28. Iunij 1583. maxime cum haberet per multos dies ante vacationem literas suæ prouisionis in manib. Vltimo nõ obstat,quod deducitur de iure quæsito, ex oppositione,& examine, quia id procedit in terminis statutorum quarundam Ecclesiarum patrimonialium,non in casu isto, in quo ex dispositione bullæ supradictæ intra sex menses requiritur, quod quis fuerit examinatus, & prouisus de beneficio, alias eius dispositio ad solum Papã spectat. Et ex his cessant omnia ex aduerso deducta.

23 *In eadem † coram D. Pamphilio 20. Decemb. 1585.*

DIxerunt Domini, gratiam Domini Bartholomæi esse canonizandã ex rationibus, alias per R.P.D. meum Seraphinum diligenter, & accurate more suo consideratis, in eius decisione sub die 28. Iunij proxime præteriti, non obstantibus his, quæ nunc pro parte D.Michaelis deducuntur, nã quod spatiũ sex mensium datũ Ordinarijs ad conferendũ parochiales,ex constitutione fel.rec.Pij V.non curtat Episcopo,nisi a die captæ possessionis Episcopatus,repugnat d.constitutioni,quæ loquitur expresse à die vacationis,& tamen in casu, de quo agitur etiã incipiendo à die notitiæ,quæ fuit 25. Dec.1581. collatio fuit facta post sex menses,videlicet sub die 3.Iulij 1582.& eo magis cũ Episcopus haberet literas expeditas,tã de mense Nou.1581.& sic longe ante vacationẽ, ita quod potuit capere possessionẽ Episcopatus,& ideo cũ per ipsum steterit, perinde est, ac si illã accepisset,& ideo tẽpus currit,c.si. de elect. non enim dicitur impeditus, qui de facili poterat impedimentũ remouere.l.qui potest facere,cũ ibi notatis ff.de regul.iuris, & licet fuerit detentus per Regem, nihilomin⁹ quia poterat capere possessionẽ per procuratorẽ,prout postea illã accepit de mense Ianuar. huiusmodi impedimentũ non suffragatur, Bart.in l. sed & si per Prætorẽ,§.1.ff. quib. ex causis maiores, Bald.in l.eos.§.apostolos,in princ.C.de appel. Boer. consi.43.nu.9.Aym.consi.179. nu.9. in fin,benefacit decis.1.de iure patron.in antiq. & alias fuit dictum coram R.P.D.meo Cantuccio,in vna Foroliuien.fideicomm.21. Apr.1582. impedimentũ infirmitatis non excusare appellantẽ, qui non redijt pro apostolis,cũ potuerit mittere procuratorẽ. Neque obstat, quod in Episcopatu non adessent examinatores Synodales,& ideo esset expectandus aduentus Episcopi,qui congregaret Synodũ, quia vt alias fuit resolutũ in vna Literen. Archipresbyteratus,corã Reuerendo P.D.meo Blanchetto,die 6.Iunij 1582.vbi illi non adsunt,potest examen fieri ab alijs, etiã quod non sint in Synodo deputati. Neque etiã obstat clausula,dũmodò non sit alteri ius quæsitũ,quia placuit respõsio data in decisione, vltra quod etiamsi fuisset Michaeli aliquod ius quæsitũ ex oppositione, illud esset resolutũ non secuta collatione intra sex mẽses à die vacationis,vel notitiæ, iuxta dictam constitutionem Pij V.ius enim dicitur acquisitũ cũ sua causa,Ias.post alios,in l.qui Rom,§.Flauius nu.14.ff.de verbor.obligat. Decius in c. Eccl.S. Mariæ.sub nu. 35.de constitu. Neque obstant, quæ dicuntur de subreptione,& obreptione, quia nõ sũt narrata ista præparatoria ad collationẽ,quia stãte, quod vigore bullæ nedum examen, sed etiam collatio erat facienda intra sex menses,& ideo ea non facta, beneficiũ erat affectum, & reseruatum, ista qualitas non est talis, quæ retraxisset Papam à concessione, & sic non vitiat. Innoc.in cap.cum nostris.de concess.Præbendę, Felin.in cap.super literis.sub nu.8.de rescript. Ægidius decis.4.quod vero sit narratum,prouisionẽ Episcopi non fuisse Canonice, iuxta formam Concilij, & constitutionis Pij V.factam,& Michaelem nullo canonico titulo, vel iuris adminiculo intrusum, satis ex præmissis est verificatum, stante dicta reseruatione,quia si collatio fuit facta per Ordinariũ de beneficio reseruato, nullum fuit ei acquisitum ius, & dicitur intrusus, Rota decis.2. de restitut. spoliat. in antiq. Cassador.decis.2.eod.tit.

24 *In eadem † coram Domino Bubalo, 24. Martij 1586.*

PRoposui dubium in hac causa stantibus summarijs testium,& iurium,& alijs hinc inde deductis à quo tempore sex menses dati in constitutione feli. record, Pij V. inceperint currere Reuerendissimo

Domino Episcopo Placentino de nouo prouiso ad prouidendum de Ecclesia parochiali de Malpartida in casu,& ad effectũ,de quo agitur,& Domini concorditer concluserunt, quod tẽpus sex mensiũ tantũ incipiat currere a die, quo Dominus Episcopus habuit notitiam vacationis huius parochialis, quę fuit 25. Decẽbris 1581. per textũ, in cap. quia diuersitatẽ concessione Præbend. cap. licet de supplenda negligent. Prælator. Rebuffus in praxi tit. de deuolutio. n. 10. & quãuis Domini admitterent, ex testibus examinatus pro parte Episcopi probare consuetudinẽ Hispanię, quod Episcopi de nouo prouisi nõ admittantur à Capitulis ad possessionẽ suorũ Episcopatuũ, nisi prius ostẽsis,& visis literis Apostolicis, iuxta extrauagan. iniunctæ de elect. necnõ nisi visis literis in cõsilio Regio, & obtẽta schedula manu serenissimi Regis subscripta pro executione literarũ Apostolicarũ Nihilominus dixerũt Domini ex hoc nõ probari tale impdimẽtũ, vt Episcopus Placẽtin. nõ potuerit accipere possessionẽ sui Episcopatus ante diem 22. Ianuarij 1582. quo die fuit capta possessio per procuratorẽ, seu ante diem tertiã eiusdẽ mẽsis. In confesso enim est inter partes, qood bullæ Episcopatus expeditæ fuerunt in Curia, & trãsmissę ad partes 18. Septemb. 1581. & quod peruenerunt Vlissipon, die 19. Nouẽb. sequentis, vbi etiã accessit modernus Dominus Episcopus Placẽtinus, ex ciuitate Poltalegren. 30. eiusdem mensis Nouẽbris, a quo tẽpore vsque ad diẽ 25. Decẽbris, vel saltem ad diem tertiã Ianuarij sequentis potuerũt omnia de facili expediri, præsertim cũ ex interuallo tẽporis duorũ mensium, quo literæ peruenerunt Vlissipon. multũ verisimile fuit, quod tam bullæ essent visæ per consiliũ Regiũ in oppido de Madrid, vel quod postea potuerint expediri in dicto cõsilio ex quo qualibet hebdomada per tabellarios citatis equis transmittũtur literæ ab oppido Madriti ad ciuitatẽ Vlissiponem,& cũ pars Dñi Michaelis de Ayala se fundet in impedimẽto Episcopi, debet illud concludenter probare, quia sumus in impedimẽto, quod scripturis, & testibus probari potest, puta ꝑ exhibitionẽ schedulę Regiæ, ex cuius data apparebit de impedimẽto, itẽ per productionẽ expeditionis factæ in consilio Regio,& hoc casu requiritur plena probatio, vt per Iasonẽ post alios in l. 2. §. quod diximus, n. 2. ff. si quis cautionib. vel quatenus hęc probatio in iudicis arbitrio resideat, ex allegatis per Menoch. de arbitrijs, casu 118. nu. 3. videbatur Dominis, hoc impedimentũ non probari, ex supra deductis, & hoc maxime dicendũ est, cum nõ sufficiat allegare impedimẽtũ, nisi etiã probet fuisse adhibitã omnẽ diligentiã in illo remouendo, Bartolus in l. quibus diebus, in principio,& ibi Socinus n. 3. de conditionib. & demonstrationib. Felin. in cap. ex transmissa, in princip. de rescript. Ruinus consil. 15. nu. 5. lib. 4. Socinus iunior consil. 76. nu. 79. & seq. lib. 1. Aymon consil. 279. sub nu. 3. versic. 3. dico, Felinus in cap. venerabilis, nu. 3. in fin, versic. 3. limita de iudicijs, alias quis dicitur impedimentum pati ex propria voluntate, vt per Aymon. vbi supra, & ex his cessant ea, quæ dicuntur pro parte Domini Michaelis, quod impedito impedimento iuris, vel facti non currit tempus ad conferendum, iuxta textum in cap. quia diuersitatem ad finem, vbi Abbas nu. 3. de concessione Prębendæ,& Imola nu. 13. qui testatur de communi Panormitan. in d. cap. ex transmissa, nu. 28. de præscript. cum alijs per Tiraquel, de retractu lignag. §. 35. glossa 4. nu. 5. quia vt supra dictum est, hic non constat sufficienter, de impedimento Episcopi, quinimmo potius de negligẽtia in non adipiscendo possessionem Episcopatus, saltem per procuratorem ante diem 22. Ianuar. 1582. & consequenter tempus sex mensium incepit currere a die notitiæ vacationis, & ita Domini cõcluserũt.

25 Ex quibus † conuincitur sententia Flores dicta quæstione 3. à nu. 36. docentis semestre datum in dicta bulla ad parochiales conferendas currere a die vacationis etiam ignorantibus.

26 Conuincitur etiam † doctrina Rebuffi, d. tit. de Regia ad Prælaturas nomina, §. 1. verb. a die vacationis, quam sequitur Flores ibi a nu. 23.

27 Intelligi autem sex menses † numerandos à tempore scientiæ, vel a tempore quo scire potuit,& debuit collator, vt Episcopus, qui tenetur visitare singulis annis. Rota decis. 7. de Præbend. in antiquiorib. quę in antiquis est 13. de iure patronatus, alias 556. & decis. 6. eodem tit. de iure patronat. in nouis, alias 263. Lapus allegatione 80. alias 51. nu. 17. & ibi Mandos. litera Z. Abbas in d. cap. licet de supplẽda negligent. Prælator. nu. 3. Felin. in d. c. 2. nu. 2. de exceptionib. Decius consil. 135. in fine, Bertachin. de Episcopo 1. par. 1. lib. quæst. 7. Selua d. quæst. 59. Rebuf. d. tit. de deuolutio nu. 10. Rochos, verb. honorificum. q. 27. num. 57. Lambert. 2. pat. 2. lib. quæst. 1. artic. 8. & 3. part. 2. lib. q. 2. artic. 8. Gimon. tit. 3. c. 3. sub num. 34. Gregorius Lopez supra, Hieronym. Gabriel consil. 185. lib. 2. Mascard. conclus. 879. numero 10. Anastas. Germon. de indultis Cardin. §. volumus, nu. 63. Zerola in praxi. 2. parte, verb. deuolutio. §. 2. Flores supra a num. 8. & Zecchus de benef. & pensio cap. 5. nu. 5.

28 Et ita † fuit dictum in Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583. coram D. Bubalo supra adducta 5. par. ☞ cap. 4. nu. 34. Tempus sex mensium nõ currere a die vacationis, sed a die illius notitiæ, vel ab eo tempore quo scire potuit, vel debuit, iuxta opinionem, quam tenet Rota, &c.

29 Et in vna † Maceraten. beneficij 1. Iunij 1594. coram D. Lita fuit dictum, Quod licet tempus conferendi nõ currat a dię vacationis, sed à die scientię, tamen iuxta opinionem, quam amplectitur Rota, currit ab eo tempore, quo Episcopus facultatẽ conferẽdi iure potuit, vel debuit habere, Rota d. decis. 13. Bisignettus d. decis. 7. de Præbend. Rebus. d. nu. 10. & c.

30 Oportet † enim, quod ignorantia Episcopi nõ sit supina, Abbas in cap. fin. nu. 7. de iure patron. Bertachi. in Repert. verb. patrono non præsentante, n. 28. Gomez. in c. 2. de constitutio. in 6. nu. 54. Mascar. cõclus. 626. nu. 9. & Zerola d. verb. ius patronatus. §. 8. 2. dub. & vide dicta supra 5. p. cap. 1. circa finẽ, n. 790.

31 Et † debet intelligi de notitia vera, vel præsumpta vacationis, quæ determinari debet per iudicem considerata qualitate beneficij,& modo vacationis, & longitudine temporis illius, distantia locorum,& fama illa, Hostien. & Ioan. Andreas in cap. ex par. de concess. Præbend. & ibi Abbas n. 13. & in d. cap. quia diuersitatem, nu. 17. Rota d. decis. 6. Roman. consil. 481. nu. 4. 5. & 6. Cosinas d. tit. de collatio. §. itẽ circa verb. præsentandum ad finem, Selua sup. Lãbert. d. 3. par. 2. lib. q. 2. art. 18. nu. 2. Mascard. d. conclus. 626. a nu. 9. & Zerola d. §. 8. 1. & 2. dubio,& alij,& fuit dictum in d. Burgen. & in d. Maceratens.

32 Vnde in vna † Toletana beneficij 18. Nouembris ☞ 1578. coram D. Seraphino, quæ est 1. par. diuersorũ, decis. 481. fuit resolutum, Tempus quatuor mensium per d. bullam Pij V. datum Ordinarijs ad significandam Papæ personam præuio concursu electam ad parochiales reseruatas non currere, nisi a die notitiæ habitæ vacationis, quamuis bulla dicat à die vacationis,

vacationis, ex d. cap. quia diuersitatem, & d. ca. licet, tam ignorantiam debere esse probabilem, & verisimilem, qualis non erat in illo casu, attenta qualitate beneficij, & lōgitudine temporis vacationis, & ideo bullam obstare, &c. Flam. Paris. de resignat. benefic. lib. 8. q. 9. nu. 107. & Mar. Ant. Genuen. in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ, cap. 65. nu. 5. & posthæc Gonçalez, glos. 6. num. 132. & Prosper de Augustino ad summam bullarij, verb. parochialiū beneficiorum collatio, quæst. 4.

33 In vna tamen † Eugubina Præpositurae de anno 1548. tenuerunt Domini, Famam quæ constituit Episcopum in negligentia de morte beneficiati, ad hoc, vt potestas conferendi deuoluatur, iuxta dictā decis. 6. seu 265. Bellameram decis. 659. & quę tradit Roman. supra procedere, quando fama esset omnino clara, secus si esset dubia, & dubiam esse famam, si habuerit ortum à duobus, vel tribus, qui dicebant se audiuisse, vel quia affines, aut coniuncti, dato quod adesset fama de morte, tamen non fecerunt luctum, ad notata per Bartho. l. 2. §. quod si dubitetur. ff. quē admod. testam. aperiant, vt per Achillem decis. 46. seu vnica. de supplend. neglgen. Prælator. sequitur Mascard. d. conclus. 626. num. 11.

34 Similiter etiam † patronis tempus datum ad pręsentandum, siue à iure, siue à fundatore currit, non a die vacationis, vt tenuit Rota decis. 1. de iure patro. in antiq. & Lambert. d. 2. p. lib. quæst. 1. art. 8. & videtur sequi Mandos. reg. 34. quæst. 53. nu. 14. & nouissime ex professo, sequitur Flores d. quæst. 3. à nu. 20. qui tamen male pro se citat Rebuf. de deuolut. num. 15. Sed à die notitiæ vacationis, Rota d. decis. 7. de Præbend. in antiquior. & 13. de iure patron. in antiq. Caputaq. decis. 248. p. 3. & Rota in vna Legionen. parochialis de anno 1577. quæ est 1. par. diuersorum, decis. 421. Lapus allegatio. 78. ad 4. quęst. num. 12. (vbi Mandos. litera T.) qui ait, quod intelligitur hoc de scientia certa, & non interpretatiua, &c. Bertachin. supra, Cosmas d. tit. de collatio. §. itē circa, verb. præsentādum, Selua d. quæst. 59. qui post quam dixit, quod tempora conferendi, ac præsentādi non currunt, nisi à tempore notitiæ, ait illud debere intelligi de notitia vera, vel præsumpta vacationis, quæ, vt diximus, debet determinari per iudicem, considerata beneficij qualitate, & quantitate, locorum distantia, & fama, &c. Quod etiam ait Rebu f. in concordatis d. tit. de Regia ad prælaturas nomina. §. 1. verb. intra sex menses, Rochus d. q. 27. qui cum Abbate in cap. nos quidem. de testam. recte ait, hoc esse verum, etiam si testator mandasset præsentationem esse faciendam infra quatuor menses a die mortis, vel vacationis, quia debet intelligi, & suppleri, & à die notitiæ, & cum Lapo supra, quod requiritur scientia vera, non interpretatiua, & Paulus de Cittadinis, 6. parte, artic. 3. nu. 42. Petrus de Baysio 1. p. cap. 23. Beroius in cap. quoniam. de iure patron. nu. 52. Gimon. tit. 2. cap. 3. nu. 28. & tit. 3. cap. 3. nu. 32. Ioan. Nicol. Delphinas de iure patron. lib. 2. nu. 178. Tiraquel. de retractu lignag. §. 35. gl. 4. nu. 7. qui etiam dicit, quod requiritur vera, & certa scientia, nec sufficit interpretatiua, quod etiam cum Lapo, & alijs, ait Caldas de renouatione emphyteusis, quæst. 6. a nu. 23. Hieronym. Gabriel. d. consil. 185. lib. 2. qui ait, quod non currit, nisi à die scientiæ certæ, aut saltem requiritur adeo fuisse notam vacationem, vt inde appareat negligentia patroni, qui scire debuerit, ex Rocho supra dicēte, quod tempus currit patronis à tempore scientiæ, vel à die, quo scire debuit. Et quod quamuis Ordinario, qui visitare debet, & perquirere, imputetur negligentia si nesciat beneficium, vacasse, cum de facto vacat, iuxta supra dicta: tamen patronus non debet censeri negligens, si ignorat vacationem, tametsi notam in loco, vel Ecclesia beneficij eius iurisdictioni non subiectis, quia id inuestigare non tenebatur. Et quod præsentatio debet præsumi facta tempore debito, nisi ex aduerso scientia patroni probetur, cuius sciētiæ tempus probandum est plene, cum sit de substātia. Hæc Hieronym. Gabriel. Spino de testamen. gl. 4. num. 21. Anastas. Germon. supra num. 69. & Zeiola d. §. 8. 1. dubio. qui ait, quod tempus ad præsentandum currit à die verisimilis notitiæ. Idem Perez de Lara de anniuers. & Capellan. lib. 2. cap. 9. nu. 35. Lessius de iusti. & iure, lib. 2. cap. 34. nu. 27. & Azor d. lib. 6. cap. 21. quæst. 11. & Cabedo de patronatibus Regiæ Coronæ, c. 28. à nu. 5. qui ait Regi ignoranti non currere tempus ad præsentandum, sicut nec cuilibet alij patrono. Et quamuis officiales Regis id sciant, negligentiam eorum Regi non nocere, & etiam si Rex sciat non currere ei tempus quatuor mensium ex legitima præscriptione, qua omnes Reges Hispaniæ tuti sunt, eo quod impediti multis occupationibus, tā in bello, quā in pace, nō possunt intra illud tempus præsentare, & ita obtinuisse, &c. Et ita semper practicari videmus, cum Rege enim non curatur de tempore, & termino ad præsentandum, tam in Episcopatibus, quam in alijs pręsentationib.

35 Et fundamentis † contrariæ sententiæ satisfacit
36 Beroius, & alij supra. Et † sic in vna Parmen. beneficij, coram D. Pamphilio 1590. fuit resolutum, Patrono non currere tempus ad præsentandum ad beneficium vacans per priuationem, nisi à die notitiæ sententię, & priuationis, Lapus allegatione 78. & cū agatur de excludendo patrono à iure præsentandi, debere probari veram scientiam, ex Puteo decisio. 147. lib. 1. Mohed. 160. quæ est 4. de probatio. præsertim, cum est narratum in gratia impetrationis patronum habuisse scientiam illius, & sic istam narratiuam debere verificari, & scientiam vnius patroni non nocere alteri, &c.

37 Et in vna Firmana † altaris, coram D. Blanchetto, 5. Decembris 1594. fuit resolutū, Quod habens gratiam fundatam in deuolutione ob negligentiam patronorum in præsentando intra tempus à iure præfixum, debet probare sufficienter scientiam ipsorū, Rebuff. de deuolut. num. 12. Deinde quod Episcopus neglexerit post lapsum dictum tempus conferre, iuxta cap. 2. de concessione Præbend. Præterea, cum vna pars patronorum prius præsentasset, & præsentatus acceptasset præsentationem, non currit tempus, nisi a die, quo ipsum pœnituit prosequi ius suū, & patroni sciuerūt, & quando testator mandat pręsentari Presbyterum, seu Rectorem causa celebrandi Missas, beneficium non dicitur Sacerdotale, &c. ita in dict. Firmana, in qua vide alias decisiones cap. sequenti.

38 Aduertendū † est tamen, quod licet Rota in d. Parmen. videatur velle non sufficere contra patronum scientiā præsumptam, tamen contrarium dicendū est, vt patet ex citatis, & ex supradictis, nec id negāt, qui dicunt, non sufficere scientiam interpretatiuam, aliud enim est scientia interpretatiua a præsumpta.

39 Nec obstant † decisiones Putei, & Mohedani citatæ in dict. Parmē. quia in proposito non agitur de amissione, vel priuatione iuris conferendi, vel pręsentandi absolutè, sed solum pro ea vice, quod non est maximi præiudicij, & ideo sufficit scientia præsumpta, iuxta supradicta 5. parte, cap. 5. a num. 134.

etiamsi sit narrata in gratia, nã illa est probatio plena, iuxta subiectam materiam.

40 Et vt dicitur † in d. Parmen. & in d. Firmana, 12. Maij 1595. adducta, cap. sequenti, num. 13. scientia vnius patroni non nocet alteri.

41 Et ius † præsentandi, etiam in vno ex patronis, qui non habuit scientiam, conseruari potest, alijs propter scientiam exclusis, vt fuit resolutum in causa Spoletana beneficij, 28. Maij 1590. coram D. Blãchetto, in qua fuit dictum, Quod cum tẽpus ad præsentandum non currat patronis, nisi a die scientiæ, vt in hac causa fuit resolutum coram D. Bubalo, sententia eiusdem Domini Bubali est confirmanda; nec obstare, quod dicitur constare de scientia patronorum, ex præsentatione per ipsos facta, die 7. Maij 1588. de persona Ioannis An. Batt. & sic præsentatio postea facta de persona Vincentij 17. Sept. eiusdem anni sit post tempus quatuor mensium, & sic Vincentio minime suffragetur, quia fuit responsum, quod in illa præsentatione facta 7. Maij non interuenerunt omnes patroni, & sic ex ea probatur tãtum scientia illorum, qui dictæ præsentationi, 7. Maij nomina sua dederunt, non autem eorum, qui in illa non interuenerunt, & ex persona illorum, qui non interuenerunt, sustinetur præsentatio Vincẽtij, cum ius præsentandi, etiam in vno ex patronis conseruetur, Feder. consil. 102. Abbas 54. nu. 3. par. 1. & quod scientia vnius non noceat alteri compatrono, fuit superioribus mensibus resolutum in vna Parm. beneficij coram Bubalo, quare qui vult ostendere nullitatem istius præsentationis, debet probare sciẽtiam istorum omnium patronorum, qui Vincentiũ præsentarunt, cum illa possit etiã ex persona vnius, qui ignorauit, sustineri, &c.

42 Rursus d. menses † debent computari, secundum Calendarium, & secundum quod menses occurrũt, & quod deficit de 1. mense accipiendum est de vltimo, cum assignetur tempus, a quo debeant incipere, verbi gratia, si beneficium vacat 8. Febr. 7. die Iulij finietur semestre, etiam si sit bissextus, ita glos. in cap. quam sit, verb. mensem, de elect. in 6. & ibi Archidiac. Ancharan. Domin. & Franch. Ioann. Andr. & Baldus in cap. ne pro defectus, de elect. Butr. nu. 12. & Abbas 6. in cap. licet, de supplend. negligentia Prælat. Bartol. & Dd. in l. cum bissextus, ff. de verb. signific. Mand. d. tract. de elect. nouor. Prælat. 1. parte, cap. 3. & ibi Boerius in additio. qui plures refert, Rochus, verb. honorificum, quæst. 52. Lamber. 2. p. 2. lib. q. 1. art. 14. Menoc. de arbit. lib. 2. casu 50. a nu. 21. & nouissime Thomas Sanchez de matrim. lib. 2. disputat. 24. nu. 15. & Staphileus tit. de vi, & effectu clausular. §. mensis in data. Quamuis Ioannes Quintinus in repetione capit. de multa, num. 97. cum Hostien. in d. c. licet, dicat, hoc semestre tempus ita computandum esse, non vt medium conficiat annum, sed vt in singulis mensibus vnus & triginta dies numerentur, argum. l. 2. & fin. C. de temp. appel.

43 Et de momento † ad momentum est huiusmodi computatio facienda, a tempore scilicet, scientiæ, seu vacationis notæ, ita quod si beneficium vacauit, & fuit nota vacatio 1. Martij, hora 11. vsque ad primam Septem. hora 10. per totam, & non post, prouidere possunt, Mandos. d. capit. 3. & ibi Boer. P. de Baysio. 3. p. cap. 2. nu. 4. Matth. Boyssius in dictis Miscellan. in materia electionis, §. quando tempus currat, Lambert. & Thomas Sanchez, vbi proxime, & Rota in illa ciuitatis Castellanæ supra relata, nu. 20.

CAP. III.

De deuolutione.

SVMMARIA.

SI non prouidetur de beneficijs infra tempus præfixum ad superiores, gradatim fit deuolutio. nu. 1. & idem est vbi prouidetur indignis, seu inhabilibus, & incapacibus, n. 2. & 3. vbi ponitur resolutio Rota, quod etiam locum habet in patronis etiam laicis, num. 4. quamuis in patronis laicis contra teneat glossa, & alij. nu. 5.

Patronus non excusatur à lapsu temporis ad præsentandum, ex eo quod præsentauit Ordinario electum, vt examinaretur, quando collatio facienda est per inferiorem, nisi actualiter intra tempus præsentet coram illo, qui est facturus collationem, ex Rota, num. 6.

Excusatur patronus a deuolutione per præsentationem factam ei, quem habuit iustam causam credendi habere ius instituendi, licet in veritate non haberet, num. 7. & seqq. vbi ponitur decisio Rota.

Cuilibet superiori, ad quem gradatim fit deuolutio, non currit semestre, quod sibi datur ad conferendum, etiam si deuolutio fiat à patrono laico, nisi à die notitiæ. nu. 9. & seqq. vbi ponuntur resolutiones, & decisiones Rota.

Qui impetrat certo modo tanquam deuolutum, debet probare deuolutionem, nec clausulæ generales supplicationis, siue alio quouis modo, &c. alias locum habent, præsertim, quia ponitur in calce supplicationis clausula, & de deuolutione detur dispositiuè in literis. num. 16. maximè, stante in literis clausula, dummodo collatio sit deuoluta, vt præfertur, num. 17. Vnde, si beneficium erat reseruatum, gratia locum non habebit, nam deuolutio non cadit in beneficijs reseruatis, num. 18. & vacationis tempus, non deuolutionis debet considerari, vt dicatur beneficium liberum, vel reseruatum, num. 19. & clausula generalis apponi solita, etiam si reseruatum, &c. operatur, quando Ordinarius vigore indulti reseruatum conferre possit. num. 20.

Quando beneficium existens in diœcesi suffraganei impetratur, vt deuolutum ad sedem Apostolicam, iuxta Concilium Lateranense, quomodo sit probanda deuolutio gradatim, vtrũ præsumatur scientia Archiepiscopi de vacatione beneficij in diœcesi suffraganei, & ei currat tempus. à num. 21. Et ei currere, tenent Rota & alij, quia debet celebrare Concilium prouinciale, & in eo statuere personas, quæ solicite inuestigent, quæ correctione sunt digna, & referant in Concilio sequen. & quia habet visitare prouinciam. Sed resoluitur id de personis statuendis, nihil referre ad propositum, vltra quod non videtur vniuersaliter esse in vsu, & similiter non esse in vsu, Archiepiscopos visitare prouinciam, nec ex Concilio posse, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali, & sic non præsumi scientiam dictæ vacationis, nec currere tempus, nisi probata alias scientia. num. 22. & seqq.

Duobus modis potest quis à Papa impetrare beneficia deuoluta, vel tanquam ad sedem Apostolicam deuoluta, iuxta Cõcilium Lateranen. & tũc debet probari deuolutio gradatim, vel tanquam deuoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris, vel patroni, quia Papa cum illis concurrit, & tũc sufficit probare negligentiam primi nu. 30.

Collatio facta à secundo collatore ante factam deuolutionẽ non valet, nec conualescit, etiamsi primus non conferat intra tẽpus. nu. 31. Etiamsi collatio sit facta simpliciter, non dicendo iure deuoluto, quamuis secus sit in collatione facta ab Ordinario de beneficio iurispatronatus spreto patrono. num. 32.

Sicut de Capitulo ad Episcopum, ita de Episcopo ad Capitulum fit deuolutio. num. 33. quoad beneficia spectantia ad collationem Episcopi proprio iure, secus, si iure speciali, vel deuoluto, num. 34.

Cum ius

Cum ius conferendi spectat simul ad Episcopum, & Capitulum qui inter se prouisionem diuiserunt per turnos, si Capitulum in suo turno non confert infra tempus, aut confert indigno, nō fit deuolutio ad Episcopum, sed ad superiorem. nu. 35. Et idē est, quando per Canonicum, cui in turno capituli ex commissione ipsius prouisio competit, non prouideretur infra tempus num. 36. quando vero iste Canonicus prouideret indigno, prouisio infra semestre reuerteretur ad Capitulum, nisi scienter eam ratam habuerit. nu. 37. Nec isto casu Capitulum haberet nouum semestre, vbi prouisio ipso iure est nulla. nu. 38. & ponitur resolutio Rota. nu. 39. & alia nu. 40.

Ad quos fiat deuolutio remissiue. nu. 41.

Deuolutio fit cum onere, & qualitatibus requisitis in prima prouisione. nu. 42.

An in beneficijs manualibus, & ad nutum amouibilibus, habeat locum deuolutio. num. 43. Resoluitur, dari in eis deuolutionem contra Aeneam de Falcon. ad effectum, vt superior suppleat negligentiam inferioris, qui tamen re integra poterit moram purgare, & prouidere, quamuis in alijs non est locus purgationi moræ, nec valet collatio facta post deuolutionem ab inferiori, etiam re integra. num. 44. & seqq.

1 SIij, ad † quos spectat non prouident de beneficijs vacantibus infra tempus præfixum ad superiores gradatim fit deuolutio, cap. licet, de supplenda negligent. Prælatorum, &c. 2. de concessio. Præbendæ, vbi Doctores, Corasius de beneficijs, 1. part. cap. 7. num. 8. & 4. parte cap. 1. nu. 11. Caldas Pereira responso 3. num. 2. Azor. institutio. moralium, 2. part. lib. 6. cap. 27. & alij.

2 Et idem † est, vbi prouident Indignis, seu inhabilibus, & incapacibus, cap. cum in cunctis, §. final. de electio. vbi Doct. & cap. scriptum, vers. si vero, eodē tit. & cap. si compromissarius, eodem in 6. Coras. d. num. 11. Zecchus de beneficijs, & pensio. c. 5. nu. 5. & fuit resolutum in vna Toletana portionis, 9. Decem
3 bris, 1591. coram Illustrissimo Mātica, in † qua fuit
☞ dictum, collationem istius portionis, ex iure deuoluto ad Papam pertinere, cum Archiepiscopus soli Papæ subiectus sit, & eam Dionysio incapaci propter impuritatem sanguinis contulit, c. licet, de supplen. neglig. prælator. & constitutio Gregorij XIII. 68. Et quamuis nō possit argui negligentia Ordinarij, nisi à die scientię, d. cap. licet, tamen Archiepiscopus debuit scire conditionem eius, cui cōfert beneficiū, & ita præsumitur, quia antequam ei conferat, de vita & moribus illius, tenetur inquirere, & plenā eius notitiam habere debet, cap. innotuit, de electione, cap. bonæ, 2. in fine, & ibi notat Abbas num. 15. de postulatione Prælatorum, Rebuf. de pœnis contrá collatores indignis conferen. nu. 3. Et hic cessat omnis dubitatio, quia idem Archiepiscopus huic Dionysio aliam prius contulit portionem, sed ille propter inquisitionem factam à Capitulo, fuit exclusus, vnde nulla eum ignorantia in prouisione huius portionis excusat, & ideo pro hac vice potestate conferendi intelligitur esse priuatus, cap. cum in cunctis, §. fin. de election. Rebuf. sup. nu. 1.

4 Quod etiam † locum habet in patronis etiam laicis, Rota decisio. 5. de iurepatronatus, in nouis, Abbas nu. 5. & 6. & ibi Additio. & alij in cap. cum vos, de officio Ordinarij, Rochus de iurepatronat. verb. honorificum, num. 16. Lambert. 1. parte 2. lib. quęst. 10. artic. 4. & 3. parte, 2. lib. quæst. 2. articul. 2. nu. 27. Probus ad Monachum. in cap. si tibi absenti, de Præbend. in 6. num. 53. Crescen. decis. 11. de iurepatron. Padilla in l. cum quidam, nu. 17. ff. de legat. 2. Quintanaduennas Ecclesiasticon, lib. 1. cap. 7. num. 10. & est decisio Rotæ in causa Valentina iurispatron. 20. Martij, 1589. supra adducta, 7. part. cap. 1. num. 112. ex qua & quod ibi dicitur num. 65. conuincitur consilium Aymonis 63. num. 10.

5 Quamuis in patronis † laicis contra teneat glossa in dict. capit. cum vos, quam sequuntur l. 5. titul. 15. partita 1. vbi Gregorius Lopez verb. otro, & Coras. dicta 4. parte, cap. vltim. nu. 10. & 31. Fuscus de visitatione lib. 2. cap. 10. nu. 10. & Spino de testamē. glossa 4. num. 87. & ex dicta 4. par. Zauallos quæstio. 659. (de qua tamen l. partitæ non est curandum ex defectu potestatis, ad tradita in cap. Ecclesia S. Mariæ, de constituit. & in capit. 2. & 3 de iudic.) & Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. nu. 29. Azor d. lib. 6. cap. 21. q. 13. & cap. 22. q. 6.

6 Nec patronus † excusatur à lapsu temporis ad præsentandum, ex eo quod præsentauit ordinario electum, vt examinaretur, quando collatio facienda est per inferiorem, iuxta Concilium Tridentinū, de quo supra p. præced. cap. 3. nisi actualiter inter tempus præsentet coram illo, qui est facturus collationem, vt fuit resolutum in vna Mediolan. iurispatronatus 22. Maij, 1595. corā Illustrist. Blanchetto.

7 Excusatur tamen † patronus à deuolutione per præsentationem factam ei, quem habuit iustam causam credendi habere ius instituendi, licet in veritate non haberet, Lapus allegatione 95. ad finem. Roch. verb. honorificū, quæst. 37. & alij, quos citat Man-
8 dosius ibi, & † tenuit Rota in d. causa Mediolanen. iurispatronatus, 29. Iannuarij, 1596. coram Domi-
☞ no Blanchetto, his verbis: Fuit resolutum, Fuluium esse instituendum; cum enim fuerit resolutum corā Reuerendissimo Perusino constare de iurepatronatus coram me 10. Nouembr. 1595. præsentationem factam Præposito de Aliate impedire ius deuolutionis, & ad hunc effectum esse validā, quia ad hunc effectum sufficit, patronos iustam habuisse causam credendi illum, cui præsentarunt, habere ius instituendi, licet in veritate non haberet, Rebuf. de deuolutio, num. 56. Lapus allegatione 95. in fine, vbi Additio. Reliquum est, vt à me instituatur, Clemēt. Auditor de rescript. Rota de iure patronatus in nouis, decisio. 4. Crescen. de iure patronat. decision. 12. in fine, alias frustratoria fuisset excusatio, si nunc nō liceret præsentare, nec posset præsentatus institui. Non obstat pendentia litis, quia patronus, qui est in quasi possessione præsentandi, litis pendentia non obstante, potest præsentare, Abbas in cap. ex literis, de iurepatronatus, num. 6. Aegidius decis. 700. Lapus allegatione 536. num. 7. Modernus de attentat. 2. par. cap. 4. num. 547. & sequen. Præterea, pendentia litis impedit præsentationem tertij, non autem illius, qui est in lite, Rochus verb. honorificum, quęstio. 23. Tertio. Litis pendentia operatur, ne mortuo altero ex colligantibus fiat noua præsentatio, non autem vt pręsentatus institui non possit, vt hoc casu, & ex his ita decisum.

9 Cuilibet autē † superiori, ad quē gradatim fit deuolutio, non currit semestre, quod sibi datur ad conferendum, etiā si deuolutio fiat a patrono laico, qui tantum habet quadrimestre, nisi à die notitiæ, iuxta dicta c. præced. Innoc. in d. c. licet, Abbas in ca. quia diuersitatē, n. 18. & in c. ex p. nu. 13. de concess. Præben. & in c. fi. n. 7. de iurepatron. Rota decis. 6. de iure patron. in nouis, Lambert. 3. p. 2. lib. q. 2. art. 8. & Zerola in praxi Episcopali, 1. p. verb. beneficiū, §. 3. ibi, A die deuolutionis, vel verisimilis notitiæ.

10 Et † sic in vna Calciaten. coram D. Orano, de anno 1584. fuit resolutum, Deuolutionem ad Papā non probari, nisi constet de lapsu temporis supe-

rioribus, etiam præfixi, de quo non cõstat, nisi probetur scietia illorum, &c. Et est decisio in d. Valentin. iurispatronatus, de qua supra nu.4.

11 Et † in vna Spoletana beneficiorum coram D. Mantica, 31. Ianua. 1594. fuit resolutũ, Deuolutionem debere probari gradatim de inferiori ad proximũ superiorem, & quemlibet eorũ habere sex menses ad conferendũ à tempore scientiæ. Et sic in casu, de quo ibi, debere probari de Abbate, ad cuius collationẽ spectabat, ad Episcopũ, & de Episcopo ad proximos superiores, nec cõstare de scientia vacationis Abbatis licet sciuerit, fuisse resignationẽ admissã à Vicario Episcopi, nã ad admittendã resignationẽ, requiritur speciale mandatũ, alias nõ inducitur vacatio, vt in vna Nolana Abbatiæ corã D. Blanchetto de mẽse Iunij, 1588. cõtra Rotã decis. 7. de Præbẽd. in antiquiorib. nu. 5. cui consonat decisio 8. nu. 2. de renuntiat. in antiquis, & 1. de electiõn. in antiquior.

12 Et † in causa Firmana altaris, 27. Ianuar. 1595. coram D. Blanchetto fuit resolutum, Narratiuam factã in gratia, quod aduersarius non est constitutus in ordine presbyteratus debere probari per narrantem, & qui impetrat vti deuolutum debere probare scientiam collatoris, à quo tempore currit tẽpus conferendi, d. cap. quia diuersitatem. Narratiuã quoque, quod sit præsentatus a maiori parte, esse iustificandam, etiam si dicatur obiter dictum, quia ea, quę potuerunt Papam ad concedendum gratiam facilius mouere, sunt verificanda, c. 2. de rescrip. Caputaquen. decis. 128. p. 1.

13 Et idem decisum † est in eadem Firmana beneficij coram eodem, 12. Maij, 1595. vt in sequenti decisione. Domini steterunt in decisis, gratiam Ricardi non esse iustificatam. Primo, dũ narrat se pręsentatũ à maiori parte patronorũ, hoc est falsũ. Cũ enim habuerit Coriolanus viginti quinque suffragia, & ipse Ricardus, decem & octo tantum, apparet de falsitate narratiuæ. Nec obstat, quod narratiua prædicta inspecto numero eorum, qui ipsũ non præsentarũt, satis sit verificata, quia Papa intellexit de presẽtatione facta a maiori numero, respectu eorum, qui præsentarũt Coriolanũ, cũ dicatur in literis, ipsũ ad pręsentationem aliquorum hominũ fuisse præsentatũ. Nec obstat minuta in forma perinde valere, in qua ista declaratur narratiua, perinde ac si fuisset expositũ, quod a medietate vniuersitatis fuisset præsentatus, quia in hoc casu medietas suffragiorũ nullũ ius tribuit Ricardo, cũ vniuersitas repręsentetur per cõsensũ saltem duarũ partiũ, ex tribus, q cõsensus operatur vt à tota vniuersitate dicatur præsentatio Coriolani facta, non obstante aliorum contradictione. Lapus allegatione 78. cum alijs allegatis per Dominum Nicolaum, & ideo præsentatio ipsius habetur perinde ac si facta non fuisset.

Nec etiã iuuari potest derogatione pro medietate, quia talis derogatio non potest applicari iuripatronatus vniuersitatis quæ vnũ tantũ corpus constituit licet secus esset dicendum si ad singulos pertineret. Nõ etiã est iustificata quoad deuolutionẽ, quia cũ ex præcepto testatoris deuolutio fieri debeat ad Plebanũ Sãcti Saluatoris, & Rectorẽ Sanctorũ Iacobi & Philipi coniũctim, vtriusque scientia euenit cõcludenter probanda cũ de illorũ præiudicio agatur, vt fuit decisũ corã Rubeis die 10. Octob. ann. Domini 1582. in vna Bonon. terrarũ, ideo nõ probata sciẽtia Rectoris, non intrat deuolutio. Nec quidquã facit allegata scientia Plebani, quia cũ beneficiũ vacaret de iure & nõ de facto, collator nõ dicitur in mora, nisi data sciẽtia vacationis de iure. Rota de rerũ permutatione, decis. 5. in antiquis. Quæ decisio nõ fundatur super colorata possessione, sed super possessione de facto. Minus probatur scientia Ordinarij tum, quia licẽtia Vicarij, quod traderetur possessio Coriolano, nõ infertur ad scientiã Archiepiscopi. Et talis enunciatiua nec etiam probat scientiã Vicarij, quia notario non creditur in hoc casu, authentic. Si quis in aliquo, C. de edendo. Præterea, cum Coriolanus fuisset præsentatus ab vniuersitate & institutus, ac possideret, & obtinuisset gratiã Apostolicã cum derogatione fundationis requirebatur sciẽtia, quod de iure vacaret, vt supra dictũ fuit ex dicta decisione de rerum permutatione. Aliquibus etiã ex Dominis placebat, gratiã Ricardi non sustineri, quia non fecit mentionẽ de gratia Apostolica obtenta a Coriolano, & ex his ita decisum. In eadem coram Domino Seraphino, 4. die Martij, 1596. Domini dixerunt, standum esse in decisis non cõstare de deuolutione.

14 Idem fuit resolutum † in vna Casertana beneficij 5. Maij, 1595. corã D. Blanchetto, vt in sequenti decisione. Domini dixerunt, non esse locũ executioni sententiæ in hac causa latæ. Primo, quia est nulla ex defectu iurisdictionis, cum Auditor Cameræ iuxta suas facultates ordinarias nõ habeat iurisdictionẽ in beneficialibus, Ægid. decis. 210. & fuit resolutũ corã Bubalo in Mantuana Capellæ, neque potest in vim prorogationis sustineri, q̃a vbi nulla est iurisdictio, prorogationi locus nõ est, l. priuatorũ. C. de iurisdic. omnium iudic. Non fuit etiã iustificata gratia circa caput deuolutionis, nam cũ in gratia adsit limitatio, dummodo collatio deuoluta existat; debet probare gradatim lapsum tẽporis præfixi inferioribus collatoribus, iuncta eorundẽ scientia, vsque ad sedẽ Apostolicã, c. 2. & cap. licet, de supplenda negligent. Prælator. c. 2. de cõcession. Præbend. Rebuf. in praxi, tit. de deuolutione, nu. 30. & tenuit Rota corã Rubeis in causa Salamantina portionis, & coram Mantica in causa Spoletana benefic. 31. Ianuar. 1594. quia Papa non intelligitur aliter voluisse prouidere, quam si esset deuolutum, Mohed. decis. 210.

15 Idem etiam † in vna Barchinon. beneficij, 23. Iunij, 1595. corã Domino meo Corduba, & q̃ cum beneficium est iurispatronatus, maxime, mixti, maius tempus requiritur, vt detur deuolutio ad Papã, &c.

16 Et qui impetrat certo † modo tanquam deuolutum, debet probare deuolutionẽ, nec quatenus aliud velit Abbas in dicto capite ex parte, de concessione Præbendę, nu. decimo tertio, clausulę generales supplicationis, Siue alio quouis modo, & alias locũ habent, præsertim, quia ponitur in calce supplicationis clausula, & de deuolutione detur dispositiue in literis, quæ significat, in expeditione literarũ exprimendũ esse deuolutionem pure & simpliciter, & nõ conditionaliter, & sic esse verificandam, Cassadorus decisione 5. de Præbendis. Crescen. 15. eodem titul. Caputaquen. 253. parte 1. Mohedanus 17. de præbendis, alias 210. Mandosius de signatura gratiæ, titulo de certo modo, & fuit resolutum in d. Spoletana beneficiorum, de qua supra, nu. 11. & in Maceraten. beneficij 1594. de qua cap. precedent. nu. 29. & in dicta Casertana adducta nu. 14. & facit decisio Bellamerę 734. & dicta infra par. seq. cap. 1. à nu. 36. & post hęc tradit Gonçalez ad reg. de mensibus, §. 4. procem. à nu. 75. & glos. 32. nu. 9.

17 Quod † maxime procedit stãte in literis clausula, Dummodo collatio sit deuoluta, vt præfertur, Cassadorus d. decis. 5. num. 3.

18 Vnde si beneficium † erat reseruatum, dicta impetratio, & gratia, locum non habebit. Crescen. &.

Caputaquen.

Caputaq. vbi proxime,& Mandof. versicul. amplia etiam, nam deuolutio non cadit in beneficijs reseruatis, cum in eis non detur negligentia Ordinarij, Cassadorus decisione 8. de Prębend. Cresc.& Caputaquen. sup. nu. 2. Mandof. tit. de prouisionib. versic. in beneficijs reseruatis,& fuit resolutum in vna Placentina de Valuerde, 1554. coram D. Anton. Augustino, vt apud Guidob. decisio. 120. in manuscriptis, & fuit dictum in causa Salamantina parochialis de los Villares, de anno 1593. coram D. Arigonio. Et post hæc tradit Gonçalez glos. 11. nu. 16.

19 Et vacationis † tempus, non deuolutionis, debet considerari, vt dicatur beneficium liberum, vel reseruatum, vt in pulchro casu resoluit Rota decis. 774. lib. 3. p. 3. diuers. Gonçalez ibi nu. 66. & gloss. 15. §. 2. num. 21. & glos. 51. nu. 10.

20 Et † clausula generalis apponi solita, etiamsi reseruatũ, &c. operatur ne frustratorie videatur apposita, quando Ordinarius vigore indulti reseruata conferre possit, nam tunc post negligentiam temporis, iuris communis, amplius conferre nequit, & ad sedem Apostolicam collatio deuoluitur, Cassad. d. decis. 8. de Præben. & dictum est cap. præcedenti, num. 10. Ita Cresc. d. decisio. 15. nu. 3.

21 Sed difficultas † est, quando beneficium existens in diœcesi suffraganei, impetratur vt deuolutum ad sedem Apostolicam, iuxta Concilium Lateranen. de quo d. cap. 2. quomodo sit probanda deuolutio gradatim. Et difficultas versatur circa sciẽtiam Archiepiscopi, ad quem de Episcopo fit deuolutio, & de eo ad Papam; Vtrum pręsumatur scire vacationem beneficij in diœcesi sui suffraganei?

22 Nam † quamuis Doct. dicant, quod iudex arbitrabitur, an præsumatur scire ex qualitate beneficij, & modo vacationis de quantitate temporis, distantia locorum, & fama. Hostiensis, & Ioan. Andr. in d. c. ex parte, & ibi Abbas num. 13. Anania in cap. sicut, de accusatio. num. 4. & alij citati cap. præcedẽ. nu. 1. Tamen re vera ex his fere nunquam, aut raro potest præsumi scientia Archiepiscopi circa vacationem beneficij in diœcesi suffraganei, maxime, cum Archiepiscopatus, & prouincia sunt magni, & Episcopatus suffraganei longe distantes ab Ecclesia Metropolitana, vt patet experientia.

23 Et † regula est in contrarium, quod præsumitur ignorantia, nisi scientia probetur, vt est regula iuris in 6. & in proposito Rebuff. d. tit. de deuolutio. nu. 12. Lamber. d. art. 8. num. 1. de qua regula late Mascard. de probationib. conclu. 879.

24 In hac difficultate † primo Rota dicta decisione 6. de iure patronatus in nouis, alias 263. ait, quod cũ Archiepiscopus debeat celebrare Concilium prouinciale cum suis Suffraganeis, & in eo statuere personas idoneas, quæ solicite inuestigẽt quę correctione, vel reformatione sunt digna, & referant in Concilio subsequenti, cap. sicut de accusationib. ei currit tempus, ex quo scire potuit, & debuit, sequitur Abbas in dict. cap. sicut, num. 2. dicens quod inducitur ille textus per Doctores in argumentum contra Archiepiscopos prætendentes ignorantiam circa vacationes beneficiorum Prouincię, nam præsumuntur scire, cum debeant ibi habere personas idoneas, vt in illo textu, & si non statuunt tales personas, sunt in affectata ignorantia, &c. Et Anan. ibi. num. 4. dicens, Nota, secundum Ioannem Andream, quod Archiepiscopus non potest probabiliter ignorare facta suæ Prouinciæ, & sic facit contra Metropolitanos, qui conferunt beneficia, quæ longo tempore vacauerunt, quasi liceat eis ignorasse vacationes, & sic sibi non currisse tempus, Sequuntur etiam Lãbert. d. art. 8. nu. 2. & Mascard. concl. 879. nu. 10.

25 Secundo † Rota decis. 7. de Præben. in antiquior. quæ in antiquis est 13. de iure patron. alias 556. nu. 4. ait, quod Archiepiscopo, qui scire debet, cum suã prouinciam habeat etiam visitare, cap. sopitæ, ca. cũ nuper, de cẽsib. & cap. 1. eodem in 6. currit tempus, ex quo scire potuit, & debuit, sicut Episcopo in sua diœcesi, ex quo habet illam visitare.

26 Sed quoad primum † de personis statuendis, &c. nihil videtur referre ad propositum, cum illæ non essent statuendæ ad inuestigandam beneficiorum vacationem, quarum in Concilio prouinciali non est danda ratio, sed solum ea, quæ sunt correctione, & reformatione digna referenda in Concilio subsequenti, vt in dict. capit. sicut, & ita ex culpa non statuẽdi dictas personas, non infertur culpa circa ignorãtiam vacationum beneficiorum in diœcesi suffraganeorum.

27 Vltra † quod non videtur vniuersaliter esse in vsu statuere dictas personas, & ita in hac prouincia Cõpostellana in Concilio prouinciali vltimo, facto anno 1566. non sunt statutæ, quamuis in Concilio prouinciali Toletano facto eodem anno, sint statutæ decreto vltimo.

28 Rursus quoad † secundum de visitatione, quod magis faciebat ad propositum, similiter non est in vsu, maxime, in Hispania, Archiepiscopos visitare Prouinciam, nec est memoria in contrarium, & sic cum ratione consuetudinis Archiepiscopi sint excusati ab huiusmodi visitatione Prouincię, consequenter etiam sunt excusati ab ignorantia vacationis beneficiorum in diœcesi suffraganei.

29 Præterea, iam ex S. Concilio † Trident. sess. 24. de reformatione, cap. 3. Metropolitani non possunt visitare diœceses comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Cõcilio prouinciali, & aduertit Fuscus de visitatione lib. 1. cap. 2. nu. 11. Nec refert, si contra hoc dicas, quod sunt in culpa in non celebrãdo Cõcilio prouinciali, vbi de hoc agatur, prout tenentur quolibet saltem triennio, Concilium Tridẽtinum cap. 2. sess. 24. de reformatione, nã ex eo, quoad propositum, non potest inferri culpa, aut negligentia, & si aliqua est, est valde remota, quæ non habetur in consideratione.

30 Sed est † aduertendum cum Mandosio regul. 34. de annal. quæst. 90. num. 6. quod duobus modis potest quis à Papa impetrare beneficia deuoluta, vel tanquam ad sedem Apostolicam deuoluta, iuxta Lateranen. statuta Concilij, & tunc debet probari deuolutio gradatim, iuxta supradicta, vel tanquam deuoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris, seu patroni, & sic ob non collationem primi collatoris, vel ob non præsentationem patroni in tempore, iuxta regulam Cancellar. 41. de derogatione iurispatronatus, quia Papa potest concurrere cum Episcopo, seu Archiepiscopo, aut Capitulo, ad quos facta est deuolutio, Abbas in dicto cap. quia diuersitatem, num. 5. & dictum est supra 5. par. cap. 1. à num. 8. & tunc sufficit probare negligentiam cap. 1. & tradit post hęc Gonçalez, §. 3. procem. à num. 3. & §. 4. à num. 88.

31 Secundo † aduertendum est, quod collatio facta à secundo collatore, verbi gratia Archiepiscopo, ante factam deuolutionem, non valet, cum antea is non habeat facultatem conferendi. Nec conualescit, etiamsi primus non conferat infra tempus, Felinus in cap. cum ex officij, de præscriptionib. num. 37. Rebuf. dicto titulo de deuolutio. nu. 32. Additio

magna Rotæ decis. 10. de iurepatronat. in antiquis.

32 Quod † procedit etiam si collatio sit facta simpliciter, non dicendo iure deuoluto, quamuis collatio facta ab Ordinario iure ordinario de beneficio iurispatronatus, spreto patrono valeat, non præsentante, nec contradicente patrono infra tempus datum ad præsentandum, vt dictum est 5. par. cap. vltimo, nu. 242. Ex quo Ordinarius tunc confert ex iure & potestate originali, & collatio ab eo facta, spreto patrono, solum est nulla in fauorem patroni, atque adeo eo volente, & reclamante, non alias, vt ibi.

33 Tertio † aduertendum est, quod sicut de Capitulo ad Episcopum, ita de Episcopo ad Capitulum fit deuolutio, d. cap. 2. de concessione Prębendæ, cap. cum in cunctis, §. fin. de election. ob magnam, quæ est inter eos communionem, cap. requisisti, de testam. Coras. 4. par. cap. 1. nu. 12.

34 Quod † tamen intelligitur quo ad beneficia spectantia ad collationem Episcopi proprio iure, secus si iure speciali, vel deuoluto, Abbas in dict. capit. 2, nu. 6. & 8. & in d. §. fin. nu. 5. & in d. cap. quia diuersitatem, nu. 10. Francus in cap. vnico, §. cum vero. nu. 3. & 4. ne sede vacante, in 6. Felin. in c. irrefragabili, de officio Ordinarij, nu. 3. Rebuf. dicto titulo de deuolutione, à nu. 21. Cassador. dicto decisio. 8. de præbend. Mandos. d. quæst. 90. nu. 5. Gregorius Lopez in l. 9. tit. 16. par. 1. Anast. Germon. de indultis Cardinalium, §. volumus, nu. 56. Azor cap. 27. quæst. 2.

35 Quarto aduertendum † est, quod cum ius conferendi spectat simul ad Episcopum, & Capitulū, qui inter se prouisionem diuiserunt, per turnos, si Capitulū in suo turno nō confert infra tempus à iure statutū, aut confert indigno, non fit deuolutio ad Episcopū, qui est par collator cum Capitulo, sed ad superiorē, quia diuisio, nō tollit, aut mutat ius deuolutionis, quæ est ad proximum superiorem, & non ad eundē inferiorem, qualis est in hoc casu Episcopus.

36 Et † idem est, quādo per Canonicum, cui in turno Capituli ex commissione, seu ordine ipsius, prouisio competit, non prouideretur infra tempus.

27 Quando † vero iste Canonicus prouideret indigno, prouisio infra semestre reuerteretur ad ipsum Capitulum, nisi scienter talem prouisionem ratam habuerit, c. si compromissarius, de elect. in 6.

38 Neque † isto casu Capitulum haberet nouum semestre, vbi prouisio ipso iure est nulla, quidquid velit glossa ibi, verb. libere, nam committentes, & commissarius non debet habere, nisi vnum terminum, seu semestre.

39 Et † ita in vna Romana beneficiatus S. Petri, in qua cū ius conferendi ista beneficia priuilegio Apostolico spectaret simul ad Archipresbyterum, & Capitulum, & inter eos collatio esset diuisa per turnū, & in turno Capituli prouideret canonicus hebdomadarius, & in illo casu hebdomadarius de beneficio vacante in turno Capituli, prouidisset indigno & incapaci, nempe, non clerico. Fuit resolutum 28. Aprilis 1595. coram D. Gipsio, & 20. Nouembris, 1596. coram D. Corduba, & 8. Martij, 1602. coram D. Penna, Deuolutionem fieri ad Papam, cui Ecclesia est immediate subiecta Capitulo, ad quod prouisio reuertitur, d. cap. si compromissarius, non conferente infra tēpus digno, cap. ex parte, de concession. Pręb end. vbi Abbas, & non ad Archipresbyterum, qui est par collator cum Capitulo, & deuolutio fit ad superiorem. Nec obstare dictā diuisionem, quia ea nō tollit, aut mutat ius deuolutionis, quod datur ad proximū superiorem, & non ad eundē inferiorē, qualis in hoc casu erat Archipresbyter; quāuis stāte dicta diuisione quilibet eorū in suo turno iure proprio cōferat, nec collatio sit cōmunis, Ioan. Andr. in cap. cum in illis, §. si vero vbi Geminian. nu. 3. & Frācus nu. 1. de Pręb end. in 6. & fuit dictum in Salamantina, alternatiuæ coram D. Robusterio.

40 Præterea † dicta die 8. Martij fuit resolutū, quod ex quo lis per sententias, & rem iudicatam, erat extincta, nō erat locus restitutioni in integrum contra triennalem pacificum possessorē, non obstante commissione, qui erat cū clausula, prout de iure, & de iure post lapsū triennium, à die vltimæ sententię, non potest competere restitutio, Cassad. dec. 2. de rest. in integrum, & 11. super regulis, Achilles decis. 2. & 7. super reg. de triennali.

41 Et ad quos † fiat deuolutio, vide Abbatem in d. §. fin. nu. 5. & textum, & Doctores in cap. quanquā, de election. in 6. Rebuf. d. tit. deuolutio, nu. 17. & in repetit. d. c. 2. de cōcessio. Pręb end. circa finem, versic. Quarto quæritur, & in concorda. tit. de collatio. §. si quis vero, verb. immediatū, Paulum de Citad. 6. par. art. 3. q. 26. nu. 4. Mando. dict. q. 90. n. 5. P. Gregor. de benefic. c. 39. nu. 1. Zerolam 1. p. verb. beneficia. §. 2. 2. fallen. & Zecchum de benefic. cap. 5. nu. 5. & Azorem d. lib. 6. cap. 27.

42 Vltimo est † aduertendum, deuolutionem fieri cū onere, & qualitatibus requisitis in prima prouisione Felin. in c. cum accessissent, de constitutionib. nu. 18. Roch. verb. honorificū, q. 3. Lāber. 3. p. 2. lib. q. 7. Selua 3. p. q. 49. Rebuf. d. tit. de deuolutio. a n. 40. & in d. repetit. c. 2. in fine, Coras. 4. p. c. 4. n. 16. Ferret. consil. 211. n. 12. Azeuedo in l. 5. tit. 6. lib. 1. recopil. n. 2. Ioā. Guttier. consil. 1. nu. 31. & Cabedo decis. 42. nu. 4. & decis. 98. n. 9. p. 2. & de patronatibus Regiæ Coronę, cap. 28. nu. 3. & 4. Azor d. cap. 27. q. 8. Perez de Lara de anniuersar. & capell. lib. 2. cap. 10. nu. 27.

43 Sed restat † difficultas, an in beneficijs manualibus, & ad nutum amouibilibus habeat locum deuo-

44 lutio. Et † Æneas de Falcon. de reseruatione, 3. quęst. princip. nu. 25. ait, in beneficijs manualibus non habere locum deuolutionē secundum Francisc. de Aretio, consil. 63. in præsenti cōsultatione, versic. sed ad

45 istud. & † Puteus decis. 180. nu. 1. lib. 3. ait, dixisse Dominos, quod beneficia regularia non cadunt sub reseruatione cap. 2. de Pręb endis in 6. cum secundum Archidiaconum ibi, illa beneficia veniant in reseruatione illius cap. quę adducuntur ad superiorē, ex c. 2. de cōcessione pręb endę. & regularia nō deuoluūtur: quod non alia ratione videtur esse, nisi quia sunt manualia, vt dictum est supra 1. par. cap. 2. num. 66.

46 Sed † contrarium, scilicet, quod in eis habeat locum deuolutio ad superiorem, & sit locus suppletioni negligentiæ, probat Clem. vnica de supplend. negligētia Pręlat. & ibi glossa, §. præmissa, verb. reuocari, & Cardinalis ibidē, nu. 4. & Bonifacius nu. 8. & Aretinus supra potius tenet hoc, quod in beneficijs manualibus detur deuolutio ob lapsum semestris, iuxta dictum cap. 2. Quamuis custodia, & deputatio œconomi interim ad collatorem spectet. Et idem post hæc tenet Gonçal. gloss. 5. § 6. nu. 55.

47 Vnde † existimo, in beneficijs manualibus dari deuolutionem ad effectum, vt, superior suppleat negligentiam inferioris, qui tamen re integra poterit moram purgare, & prouidere in istis beneficijs manualibus, ex quo ad eius nutum sunt amouibilia:

48 quamuis † in alijs non est locus purgationi moræ. Nec valet collatio facta post deuolutionem ab inferiori etiā re integra, c. licet, & cap. seq. de supplenda negligentia Prælat. & ibi Abb. & Doct. & in d. cap. 2. Roch. verb. honorificum, nu. 62. Rebuf. d. titul. de deuolutionib.

deuolutionib. à num. 27. & in repetit. d. c. 2. circa, finnem, vers. 8. quæritur, Azor d. cap. 27. quæst. 16.

CAP. IV.

De tempore intra quod debet fieri institutio, & confirmatio, & Collatio necessaria.

SVMMARIA.

SVpradicta solum procedunt in prouisione voluntaria, & libera, ad institutionem vero præsentati, & confirmationẽ non est præfinitum tempus, à nu. 1. Et idem est in beneficijs resignatis ex causa permutationis, ad quorum collationem tempus præstitutũ non est. nu. 2. Quamuis contra teneat Ioãnes Nicolaus Delphinus. n. 3. Quod est falsum, quia in collatione necessaria non habet locum, c. 2. de concessione Præbendæ, sed in habente liberam potestatem conferendi. nu. 4.

Si habens instituere, vel confirmare, aut conferre beneficia permutata, sit negligens, & differat, seu recuset id facere, recurrendum est ad superiorem, qui tempus præfigat, quo elapso, ipse supplebit, vel compellendo, vel instituendo. nu. 5. Quid quid dicant Bellamera, & Gimon. relati. nu. 6.

Data negligentia habentis instituere ex præfixione termini illi facta à superiore, & sic ad eum facta deuolutione, non intelligitur ei præfixum semestre ad institutionem faciendã contra Lambertinum. nu. 7. & 8.

Præsentatus, etiamsi Episcopus differat eum instituere sine causa, potest appellare a grauamine sibi illato. nu. 9.

QVæ duobus præcedentib. capitulis dicta sunt,
1 solum† procedunt in collatione, seu prouisione voluntaria, & libera: ad institutionem vero præsentati, & confirmationem non est præfinitum tempus à iure, Rota decis. 4. de iurepatron. in nouis, Abbas in c. 2. de conces. Præbendæ, nu. 12. & 13. Cosm. in prag. sanct. tit. de collatio. §. item circa verb. respectiue, Selua de benefic. 3. p. q. 64. nu. 1. Rochus de iurepatron. verb. honorificum, nu. 55. Paulus de Citadinis 6. p. art. 3. num. 103. Lambert. 3. p. 2. lib. quæst. 2. artic. 6. & 7. Glosa regul. 40. Cancellar. Rebuff. in praxi, titul. de deuolutio. num. 6. & in concordatis, tit. de regia ad Prælaturas nominatione, §. 1. verbo intra sex menses, Io. Nicol. Gimon. in Enchir. benef. tit. 5. c. 7. nu. 24. Anast. Germo. de indultis Card. §. volumus, a n. 76. & Zerola in praxi Episcoali, 1. p. verb. beneficium. §. 3. & verb. ius patrona. §. 8. 3. dub.
2 & 2. p. verb. institutio. Et† idem est in beneficijs resignatis ex causa permutationis, ad quorum collationem tempus præstitutũ non est Feder. de Senis, de permut. benef. q. 29. P. de Vbal. seu de Perus. eod. tractat. 2. p. q. vlt. nu. 31. alias à nu. 52. Fran. in c. vnic. de rer. permu. in 6. n. 10. & ibi Gamb. nu. 137. Cosm. & Selua nu. 2. & 3. vbi sup. Rebuf. d. tit. de deuol. n. 6. & tit. de permut. n. 39. Coras. de benef. 4. p. c. 1. n. 6. Gim. d. tit. 5. c. 8. nu. 1. & Zerol. d. §. 3. Azor. lib. 7. c. 30. q. 2.

3 Quamuis† Io. Nicol. Delphinas de iure patr. lib. 2. q. 11. teneat, etiam in beneficijs renunciatis ex causa permutationis, habere locum tex. in d. c. 2. de concess. præb. & sic Episcopum intra semestre teneri cõferre beneficium in suis manib. resignatum ex causa
4 permutationis, quod† est falsum, quia in collatione necessaria non habet locum ille tex. sed in habente liberam potestatem conferẽdi, Selua d. nu. 2. & alij. Sed circa permutationem vide hodie constitutionẽ Gregorij XIII. de publicandis resignationib. & quę dicemus p. seq. c. 3. a nu. 273. & 282.

5 Si tamen habens† instituere, vel confirmare, aut cõferre beneficia resignata ex causa permutationis, sit negligens, & differat, seu recuset id facere, recurrendum erit ad superiorem, nempe, metropolitanum, seu Legatum, aut Nuntium, qui tempus præfigat, infra quod id faciat, quo elapso ipse supplebit, vel compellendo, vel instituendo, &c. vt per Doct. citatos nu. 1. & 2.

6 Quamuis† Bellamera de permut. benef. 5. p. q. 1. & cum eo Gimon. d. tit. 5. c. 7. nu. 24. & c. 8. nu. 1. teneãt post lapsum tempus a superiore præfisum ad instituendum, vel conferendum beneficia resignata ex causa permutationis, non deuolui ad eum potestatẽ conferendi, quia hoc iure cautum non reperitur, sed
7 permutantes ad sua beneficia redire posse, & † data negligẽtia habentis instituere ex præfisione termini illi facta à superiore, & sic ad eum facta deuolutione, non intelligitur ei præfixũ tempus semestris ad hanc institutionem faciendam.

8 Quamuis† contrarium teneat Lamber. d. q. 2. art. 8. num. 3. & 6. ex d. cap. 2. de concession. Præb. quod tamen, vt diximus, in collatione necessaria nunquã habet locum.

9 Abbas† etiam in c. Pastoralis, de iure patr. num. 6. dat aliud remedium præsentato, si Episcopus differat eum instituere, sine causa legitima, vt appellet à grauamine sibi illato. Sequitur Rota d. decis. 4. in fi. Rochus d. num. 55. Paul. de Citadinis 6. parte, articul. 2. num. 1. Ioann. Guttierrez de iuramento confirmatorio, 3. p. c. 13. nu. 8. & Zerola d. §. 8. dub. 3.

VNDECIMA PARS DE MODIS VACANDI, ET AMITTENDI BENEFICIA.

CAP. I.

De Vacationis modis in communi.

SVMMARIA.

VACATIO beneficij varijs modis contingit, quos ponunt relati num. 1. & vacant aliquando de iure, & de facto, aliquando de iure, & non de facto aliquando de facto, & non de iure. nu. 2.

Omnes vacationis modi verbo vacationis veniunt præsertim vbi eadem esset ratio, num. 3. & verbum, vacatio, simpliciter prolatum, comprehendit omnem modum vacationis, etiam in materia pœnali. nu. 4. Et ita quando in supplicatione fit mentio de vacatione simpliciter, comprehenditur omnis modus vacandi, num. 5. & idem in expectatiua. nu. 6. in gratia tamen de beneficio vacante requiritur de stilo, quod exprimatur modus vacãdi, & ex qua persona, nisi quando impetratur certo modo. nu. 7.

Vno expresso vacationis modo, alij non veniunt num. 8. cuius quinque limitationes ponunt Feli. & Selua, nu. 9.

Prima est, quod cap. susceptum, non procedat, vbi communis opinio est, quod vacet beneficium vno modo, nam quamuis re

uis re vera vacet alio modo, tamen illa communis opinio excusat impetrantem, quando est vnicus impetrans. num. 10. Quæ limitatio intelligitur, quando exprimitur vacatio ex persona eius, qui communiter reputabatur verus beneficiatus, alias secus. nu. 11.

Si prædecessor triennio pacifice possedit, & cõmuniter reputabatur beneficiatus, & in possessione cessit, seu decessit, non tenetur amplius successor iustificare illius titulum, & præfertur cuilibet alij impetranti ex persona alterius, ex allegatione Lapi, quam Palatius seruat, & reducit ad triennium. nu. 12. & qui sint videndi de ea. nu. 13.

Probatur vacatio beneficij ex persona alicuius, probata possessione, & obitu eius, nisi detur titulus alterius. nu. 14.

Secunda limitatio, nisi aliud appareat de intentione impetrantis vt dicitur in d. c. susceptum. n. 15. seu potius de intentione mãdatis. videlicet, Papæ. nu. 16. & quando dicatur de ea constare, à nu. 17. & seqq.

Tertia limitatio est in acceptatione. nu. 20.

Quarta limitatio, quando exprimitur certus vacationis modus cum clauſ. vel alio quouis modo vacet, tunc enim venit omnis modus vacandi ex persona expressa, licet non ex alia, nisi addatur, aut ex alterius cuiuscunq; persona, quæ clausula communiter apponuntur. nu. 21. & 22. est tamen satis probabile, quod si diceretur vel alio quouis modo vacet, tunc propter verbum, vacet, non comprehendatur modus vacandi, etiam ex alterius persona, nu. 23. & ita potest accipi decisio Rotæ, num. 24.

Per d. clausulas solum venit modus vacandi de præsenti, nõ autem de futuro. nu. 25.

An per eas veniant vacationes, etiam beneficiorum reseruatorum, resoluitur negatiue, si non est facta mentio reseruationis. num. 26.

Facta autem mentione reseruationis per dictam clausulam venit omnis reseruatio. num. 27. præterquam per vacationem apud sedem, seu in Curia, nam hæc requirit specialem mentionem, num. 28. Et ad quandam decisionem Rotæ in vna Spoletana, quam Mandos. allegat in contrarium, respondetur quod ibi aderat etiam clauſ. verusque, & vltimus vacationis modus, etiamsi ex illo quauis generalis reseruatio, etiam in corpore iuris clausa resultet, habeatur pro expresso. num. 29.

Quod dictum est, quod facta mentione reseruationis per dictã clauſ. siue alio quouis modo veniat omnis reseruatio, procedit maxime stante clauſ. ac dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reseruatum existat. num. 30. & quando illa apponatur, & quando solum dicatur, ac dispositioni Apostolicæ specialiter reseruatum existat, quo casu non venit generalis reseruatio, num. 31. Dicta clausula, siue alio quouis modo, capit etiam vacationem per priuationem. num. 32.

Resignatarius, seu cessionarius virtute clausulæ, siue alio quouis modo, potest capere beneficium tunc vacans per obitum alterius, quamuis resignans, seu cedens nullum ius in eo haberet. num. 33. & præferetur alteri, qui postea impetrasset per obitum, etiam ab eodem contra Rebuff. nu. 34. Si quis velit capere beneficium per d. clausulas generales, obstabit regul. de mense, si vacauit in mense reseruato, nec est alias alia ratione reseruatum, quia erat necessaria expressio mensis. nu. 35.

Ita demum per dictas clausulas generales potest impetrans consequi beneficium ex alia vacatione, si vacationis modus dispositiue, seu assertiue expressus, saltem de facto iustificetur, prout fieri debet, vt possit recurri ad clausulas generales, & stant ista simul. nu. 36. & ita procedunt decisiones citatæ. nu. 37. Et fuit resolutum in decisionib. relatis à nu. 38. ad 46. Et facit resolutio adducta, nu. 47. iuxta quod sunt accipiẽda decisiones, & Dd. citati. nu. 48.

Vera videtur sententia Aegidij, quod quando plures modi vacandi copulatiue narrantur, omnes debent saltem de facto verificari contra alios. nu. 49.

Non videtur vera deci. 2045. lib. 3. p. 3. diuersorum. nu. 50. nec decisio Supporegien. Canonicatus relata. nu. 51.

Infertur ad decisionem Ceneten. parochialis relatam. n. 52. quæ declaratur ibi, & nu. seqq.

Gratiã de beneficio vti vacante tali mense, non valet, si vacauit in alio nec potest capi beneficiũ ex clausulis generalib. nisi saltem de facto verificetur vacatio in mense narrato. nu. 55. & seq. vbi adducitur resolutio Rotæ. Quod procedit sine dubio, quando beneficium vacasset in mense reseruato, nec esset alias reseruatum alia ratione, propter regulam de expressione mensis. num. 57. vbi ponitur resolutio Rotæ. Procedit etiam, quamuis mensis narratus esset reseruatus, & vacasset in mense ordinario, aut alias esset reseruatum beneficium. nu. 58. & nu. seq. ponitur resolutio Rotæ, quamuis alias Rota teneat, nõ debere verificari mensem vacationis reseruatũ narratum, non dato concursu prouisionum, vt in resolutionib. adductis. à nu. 60. Sed verius est etiam tunc debere verificari saltem simpliciter. nu. 63.

Non videtur vera doctrina Seluæ, tenẽtis, quod si Papa in conferendo beneficium, cuius collatio ad eum spectabat iure deuoluto, aut alias fundat se super reseruatione, tenet prouisio non obstante narratione reseruationis, nu. 64.

Non potest capi beneficium per obitum, ex clausula, siue alio quouis modo posita in resignatione, cum ante factam resignationem per procuratorem principalis est mortuus, & sic resignatio nõ potest verificari, nec de iure, nec de facto. n. 65. Quidquid sit de alio capite, ex reg. de verisimili, quin nõ videtur intrare, cum non principaliter impetratur per obitum. n. 66. & seq. vbi ponitur decisio Rotæ.

Vacatio narrata non est necessario verificanda, quando gratia non est ad illam restricta, sed narrat etiam aliam vacationẽ, saltem in genere, dicendo, aut alias certo modo; & ideo sufficit illam verificare, nu. 68. cum seq. vbi adducuntur resolutiones & decisiones Rotæ.

An Ordinarij possint in prouisionibus vti d. clauſ. vel alias quouis modo, à nu. 73. resoluitur affirmatiue contra Rebuff. & posse conferre vacationis modo non expresso, & habere modum vacationis pro expresso.

In Ordinario non procedit d. cap. susceptum, sed etiam vno modo expresso continetur alius, secundum Domin. quod probabilissimum videtur, à nu. 77. & quidquid esset de hoc certum est in Ordinario apponẽte clausulam, siue alio quouis modo, non esse necessarium vllomodo verificare modum expressum nec etiam de facto. nu. 80.

In executore, seu commissario Papæ recte procedit decisio d. c. susceptum, nu. 81. sicut etiam in Legato. nu. 82.

Quinta, & vltima limitatio est in materia non odiosa, in qua veniũt omnes vacationes, licet exprimatur vacatio per mortem, num. 93.

In literis ad beneficia, quæ ambitiosæ reputantur, expresso vno modo vacationis non venit alius, num. 84. alias vero in dispositione hominis expresso vno modo vacationis non includitur alter, etiam in materia fauorabili. num. 85. nisi fieret mentio de morte, & in casu de quo agitur, eundem effectum operaretur mors ciuilis, quem naturalis, tunc enim mors ciuilis, & naturalis æquiparantur, etiamsi materia non sit fauorabilis. num. 86. In dispositione iuris, facta mentione de vacatione certo modo, puta, per mortem, etiamsi materia sit odiosa, includetur alius, quando in eo est eadem ratio, ac in expresso, alias secus. nu. 87. Ex quo reprobatur quoddam dictum Franchi. nu. 88.

Alia sexta limitatio ponitur, quando beneficium iamdiu vacauit, ita quod de eius vero vacationis modo certa notitia nõ habetur, quod tunc falsa expressio rescriptum non vitiat. n. 89. sed hæc limitatio reprobatur. nu. 90.

1 VAcatio† beneficij varijs, multisq; modis contingit, quos ponunt Staph. de lit. gratiæ, tit. de varijs

varijs modis vacationis, per totum. Pauin. de offi. &
potesta. Capituli sede vacante, vltim. prælud. Re-
buff. in praxi, titul. requisita ad collationem bonam
a num. 49. & in concor. tit. de Regia ad Prælaturas
nominatio. §. monasterijs, verb. vacantibus, & in re-
petit. cap. nulla, 2. de concell. Præb. 6. præmisso, &
Coras. de benef. 1. p. c. 8.
2 Et vacant † beneficia aliquando de iure, & de fa-
cto, aliquando de iure, & non de facto, aliquando de
facto, & non de iure, vt per Mand. cons. 4. a num. 20.
& Gonçalez, ad regul. mensium, glos. 15. §. 1. a num.
3 2. Omnes † autem vacationis modi verbo vacatio-
nis veniunt, præsertim, vbi eadem esset ratio, glo.
in capit. si propter, de rescript. verb. vacabunt, & in
cap. quia sæpe, de Præben. in 6. ver. vacat, & in cap.
cupientes, in princ. de elect. eod. lib. ver. vacationi-
bus, & ibi Ioan. Monach. Archid. & Fran. nu. 2. & in
4 cap. susceptum, de rescript. in 6. num. 3. qui † notat,
quod verbum, vacatio, simpliciter prolatum com-
prehendit omnem modum vacationis, etiam in ma
teria pœnali, sequũtur Sraph. d. tit. de varijs mod. va
ca. num. 6. Felin. in cap. in nostra, de rescript. cor. 37.
Selua de benef. 3. p. quæst. 12. num. 21. Pauin. sup. &
Coras. d. cap. 8. n. Mando. regul. 19. quæst. 17. num. 2.
& reg. 30. quæst. 7. num. 21. Meno. de arbitrar. lib. 2.
casu 201. num. 100. Flam. Paris. de resig. benefic. lib.
11. quæst. 14. num. 24 Conducit quod ait Gonçalez.
5 glos. 15. num. 2. Ita † Rebuff. in d. cap. nulla, 6. præ-
misso ait, quod quando in supplicatione fit mentio
de vacatione simpliciter, comprehẽditur omnis mo
dus vacandi, quod etiam ait Mando. sup. ad Lapum, al-
6 legatione 6. num. 5. litera. K. Et † mohed, decis. 10. de
præb. alias 134. ait, quod cum expectatiua dat benefi
cium vacans, per vacationem simpliciter comprehẽ
7 ditur omnis modus vacãdi. In gratia tamen de bene
ficio vacante requiritur de stilo, quod exprimatur
modus vacandi, & ex qua persona, nisi quando im-
petratur certo modo, vt per deuolutionem. Sed
8 † vno expresso vacationis modo, alij non veniunt,
cap. susceptum, de rescript. in 6. Rota decis. 53. de
rescrip. alias 743. & 17. de Præb. alias 726. in antiq.
& deci. 22. de Præb. alias 338. & 1. de cler. coniug. in
fin. alias 26. in nouis, Fallol. dub. 36. Fr. num. 3. &
alij in d. c. susceptum, Fel. d. cor. 37. in c. super literis,
nu. 3. de rescr. Selua vbi sup. Rebu. in concord. tit. de
forma mandati, verb. aliam quamcunq; & in tracta.
de nominati. quæst. 17. num. 25. alias 62. Sarnen. in
reg. de imperrand. bens. per obitũ familiariũ Cardi.
q. 7. vers. vltim. ne aliquid, Gigas cons. 131. Coras. d.
num. 2. Puteus decis. 25. lib. 1. Rota decis. 830. lib. 3.
p. 3. diuer. Mando. d. reg. 30. quæst. 7 nu. 22. & d. reg.
19. q. 17. nu. 3. qui cum Franco sup. id ampliat, esto,
quod in alijs sit fortior ratio. & Menoc. d. casu 201.
num. 103.
9 Cuius doctrinæ † quinq; limitationes ponit Felin.
d. cor. 37. & Selua, qui eius dicta refert vbi sup.
10 Prima † est, quod decisio d. cap. susceptum, nõ pro
cedat, vbi communis opinio est, quod vacet benefi-
cium vno modo, nam quãuis re vera vacet alio mo-
do, tamen illa communis opinio excusat impetran-
tem, quando est vnicus impetrans, ex illo capite pu
tatiuo, & non habet competitorem, qui impetraue-
rit etiam posterior, ex alio vero capite, qui concur-
erat, & se opponat ante cõpletum negotium, id est an
11 te adeptã possessionẽ ab illo. Quæ † limitatio intelli-
gitur quãdo exprimitur vacatio ex persona eius, qui
communiter reputabatur verius beneficiatus, & sic
loquuntur Lap. alleg. 89. nu. 14. & 15. & Dominic.
in d. c. susceptum, & Socin. in repetit. c. postulasti, de
rescr. quos Felin. & Selua citant, & sequitur Fran. d.
c. susceptum, nu. 5. & 11. alias enim communis opin.
non excusaret, si re vera beneficium nõ vacabat mo-
do expresso, ex d. c. susceptum. Et illam limitationẽ
ponunt etiam Rebuff. d. verb. aliam quamcunq; ad
fi. & Meno. sup. n. 104. Tho. Sanc. de matr. lib. 8. disp.
12 24. nu. 20. Aduerte tamen, quod † si prædecessor triẽ-
nio pacifice possedit, & reputabatur beneficiatus, &
in possessione cessit, seu decessit, nõ tenetur amplius
successor iustificare illius titulum, & præfertur cuili
bet alij impetrãti ex persona alterius, ex d. alleg. La-
pi, quam Palatius seruat, & reducit ad triẽnium Cas-
sad. dec. 2. 3. & 4. de cau. pos. Achil. dec. 178. Cresc. 21.
de proba. Guidob. decis. 1. & 2. in manuscrip. Sarnẽ.
in reg. de trienna. q. 16. & 3. Mascard. de prob. concl.
13 175. & 1379. Et † de d. alleg. Lapi, vidẽdus est Mand.
ibi, qui latissime agit de ea, Hier. Gab. cons. 190. lib.
1. Masc. sup. & Flam. Paris. lib. 10. de relig. quæst. 4. &
lib. 11. quæst. 6. a num. 95. & decis 779. lib. 3. p. 3. di-
14 uer. & 189. p. 2. Aduerte etiam † probari vacationem
beneficij ex persona alicuius probata possessione &
obitu eius, nisi detur titulus alterius, Puteus decisio.
87. lib. 3. & fuit resolutum in causa Gienen. præsti-
monij, 19. Noue. 1593. coram D. Blanchetto, & in
Placentina beneficiorum, 23. Martij. 1609. coram
D. Pamphilio.
15 Secunda limit. quam † ponit Feli. & cum eo Selua
est nisi aliud appareat de intentione impetrantis, vt
dicitur in d. c. susceptum, & notat Lap. sup. & eã po-
nunt Mand. de reg. 30. quæst. 7. nu. 22. & Menoch.
sup. num. 105.
16 Circa † quam est aduertendum cum Papaz. in ad-
di. deci. 1. de rescript. in nou. nu. 4. quod litera Feli. &
sequacium, est corrupta dum dicit de intentione im
petrantis, intentio enim impetrãtis nihil potest ope
rari in proposito, & text. quem allegat in d. c. susce-
ptum, non loquitur de intentione impetrantis, sed
mandantis, scilicet, Papæ.
17 Et † de intentione constare dicitur (inquiunt
Mand. & Meno.) ex verisimili coniectura, si talis sit
impetrans, cui Pontifex concessisset, quod tamen
apud se ait, non carere dubitatione Mando. Nec mi
18 hi † placet, nam secundum hoc d. c. susceptũ, nunquã
fere haberet locum, quoniam cum Papa concedit gra
tiam per vnum modum vacandi, maxime difficilio-
rem, fere semper concederet per alium, si exprimere
tur, cum non sit maior ratio in vno, quam in alio. Fa-
cit quod tradit Feli. in d. c. super literis, nu. 3. limit. 4.
19 Vnde † tunc dicerem, constare de intentione mandã-
tis, quando id ex aliquib. verbis literarum constaret,
seu colligeretur, vt si scriberet motu proprio, vel,
adesset clausa, siue alio quouis modo, de quo infra
Franch. in d. c. susceptum, nu. 9.
20 Tertia † limit. quam ponit Feli. & Selua, est in ac-
ceptatione, quã etiã vltra citatos ab eis tenet Franc.
in d. c. susceptũ, nu. 12. Rebu. d. q. 17. de nominatio. a
d. nu. 25. & d. verb. aliam quancunq; vers. fallit in ac-
ceptatione, & Meno. sup. nu. 106.
21 Quarta limit. est, quando † exprimitur certus va-
cationis modus, cum clausula, vel alio quouis modo
qua vti commodissimum esse ait, Coras. d. nu. 2. cum
Cosma in pragmat. sanct. tit. de causis, §. item quod
22 monasteria, verb. alias quouis modo, Tunc † enim ve-
nit omnis modus vacandi ex persona expressa, licet
non ex alia, nisi addatur, Aut ex alterius cuiuscunq;
persona, (quæ clausula communiter apponitur. Man-
do. de sign. gra. tit. de resi. vers. clausulæ, siue præmis-
so) ita Felin. & Selua supr. Franc. d. c. susceptum. nu.
8. & 9. Staphi. de liter. grat. titul. de expectatiuis ad
diuer.

diuer. benef.§.quo vero ad alias,Sarn.reg.de infirm.
q.34.& de public.q.16.Hier.Pau.in pract.Cancel.in
notab. super vacantib.non reserua.vers.clausula,aut
ex alterius, Rebuf. d.verb.aliam quamcunq; & d.q.
17.nu.26.alias63. Mand.d.reg.19.q.17.à nu.4.& d.
reg.80.q.7.nu.22.& cons.4.nu.17.Nauar.in c.si quã
do de rescr. excep.2. nu.3.Meno.sup.nu.107.& 122.
Fla. Pari.lib.8.de resig.benef.q.7.nu.65.& à nu.119.
& Rota d. decis.1.de rescript. in nouis.& ibi Addi-
tio. maxime, Papaz qui refert plures Rotæ decisio-
nes circa hoc.

23 Est tamen satis probabile,quod cum Card.tradit
Felin.& Selua sup. quod si diceretur,vel alio quouis
modo vacet,tunc propter verbum,vacet,cõprehen-
datur modus vacandi ,etiam ex alterius persona,&
sequuntur Mohed.deci.2.de offic.deleg.alias 265.n.
24 2.& Fla.Pari.sup.n.126.Et†ita potest accipi dec.52.
de cõces.Præb.alia 613.in antiq.& ꝙ tradit Mase.cõ
25 cl.181.ad fi.Et†est aduertendũ quod per dictas clau
sulas solum venit modus vacandi de præsenti, non
autẽ de futuro,vt cõtra Sarn.d.q.34.de infirm.recte
docet& explicat Mand.d.q.17.nu.13.Caputa.decis.
256.p.2.Flam.Paris.sup.nu.133.

26 Et†an per dictas clausulas, veniãt vacationes etiã
beneficiorum reseruatorum ,dicendum est, quod
clausula prædicta nulla facta mentione alicuius re-
seruationis,non se extendit ad reseruata, Rubuff. in
praxi in forma signaturæ,verb.affectum.vers.immo
si Papa, Mand.d.q.17.n.7.& 8.Simon.de reser.q.14.
Æneas de Falc.eod.tract.4.q.4.effect.Quãuis contra
rium teneãt Sarn.d.q.34. in princ.& Fla.Pari.sup.n.
27 131.& 132.Facta†autem mẽtione reseruationis per
d.clausulam venit omnis reseruatio,Mand.ibi.Præ-
28 terquã † per vacationem apud sedẽ, seu in Curia,nã
hæc requirit specialẽ mentionem, Domin.& Fran.
in c.2.de Præb.in 6.Simo.q.4.nu.15.& q.37.nu.1.&
Gonça.gl.13.à nu.35.Quamuis Mand.ibi velit,veni
re etiam tunc vacationes apud sedem ,dicens, Rotã
in vna Spoletana beneficiorum,4.Iulij,1550.coram
D.Verrano resoluisse,stante clausula quouis modo,
& clausula quamcunq; generalem reseruationẽ im-
portante,venire etiam vacationem per obitum in
curia Rom.de quo modo vacãdi nulla fuit facta mẽ-
29 tio. Sed†respõdetur,quod in illa dec.quæ est Fabij,
& habetur 3.p.diuer.lib.2.dec.266.& lib.3.dec.341.
vbi pro Spoletana dicitur Toletana,fuit ita decisũ,
quia vltra clausulam, quouis modis,& claus.quam-
cunq;generalem reseruationem importante, aderat
etiam claus. Verusq; & vltimus vacationis modus,
etiamsi ex illo quçuis generalis reseruatio etiã in cor
pore iuris clausa resultet, habeatur pro expresso,seu
in toto,vel in parte exprimi possit. Et sic erat perin-
de ac si obitus in Curia fuisset expressus, & in literis
potuisset exprimi Æneas d.effectu 36. Vnde illa de-
cisio potius est pro nostra sententia. Pro qua etiam
est decisio Calagurritana de Arcaya,28.Iunij.1591.
sup. adducta.5.p.c.1.nu.527.

30 Et id † quod diximus,quod facta mentione reser-
uationis per d. clausulam,siue alio quouis modo ve-
niat omnis reseruatio, &c.procedit, maxime,stante
claus. Ac dispositioni Apostolicç specialiter,vel alias
31 generaliter reseruatum existat ,quæ†in literis Apo-
stolicis apponitur,quãdo fuit facta mentio dispositi
ue,id est, assertiue, pure, & determinate alicuius re-
seruationis, & non esprimitur detẽtor, seu intrusus
alias solũ dicitur, Ac dispositioni Apostolicæ specia
liter existat,iuxta reg.Cancella.55.de clausulis in be
neficijs vacan. ponen. vbi glossator reg.62. & Hier.
Pau.in pract.Cancell.in notab.super vacantib.nõ re
seruatis, vers.quãdo non præponitur reseruatio. Et
si tunc nõ venit generalis reseruatio : & quæ sit illa
& quæ specialis videndum est sup.5.p.c.1.a nu.56.

32 Vnde dicta†clausula,siue alio quouis modo,capit
etiam vacationẽ,per priuationẽ,Mohe.deci.2.de se
questr. poss.alia 333. Fla.Pari.sup.nu.146.& fuit re-
solutum in vna Burg. Canonicatus27.Iun.1586.co
ram D.Gipsio, in qua fuit tentum prouisionem A-
loisij sustineri vi d. claus.generalis,quamuis consta-
ret, simoniam realem inter Antonium, & Georgiũ
33 commissam fuisse,vt per Flam.ibi.Vnde†etiam resi-
gnatarius,seu cessionarius virtute claus.seu alio quo
uis modo potest capere beneficium tunc vacans per
obitum alterius,quamuis resignans,seu cedens nul-
lum ius in eo haberet,Puteus dec.25.lib.3.Mohe.de
cis.5.de Præb.alias 107.Rota decis.266.li.2.& 305.
& 341.lib.3.p.diuer.Mando.de signat.tit.de resigna
tio.vers.non adita autem illa,& Flam.Paris.sup.nu.
64.& à nu.120.Et fuit resolutum in vna Paecn.Ca-
nonicatus.27.Febr.1559.coram D.Chisanen.Et præ
34 fertur†alteri,qui postea impetrasset per obitũ etiam
ab eodem ,quidquid dicat Rebuf.d.verb.aliã quan-
cũq;ver.nam hoc intelligerem,nec. Lap.quem citat
loquitur in his terminis.

35 Aduerte†tamen primo, quod si quis velit capere
beneficiũ per dictas clausulas generales,siue alio quo
uis modo,&c.obstabit reg.d.mense, si vacauit in mẽ
se reseruato. Neq;est alias alia ratione reseruatum,
quia erat necessaria expressio mensis,ex d.reg. vt di-
ximus supra 7.p.c.1.n.654.

36 Secundo†aduerte,quod ita demum per clausulas
generales , siue alio quouis modo, potest impetrans
consequi beneficium ex alia vacatione, si vacationis
modus dispositiue ,seu assertiue expressus saltem de
facto iustificetur ,prout fieri debet,vt possit recurri
ad clausulas generales,& stant ista simul,quod bene
ficium vacet alio modo,quam narrato, & tamẽ va-
catio narrata possit iustificari saltem de facto , quia
ille ex cuius persona vacatio narratur, habebat pos-
sessionem,seu aliquod ius in illo beneficio. Addi.Ro
tæ decis.1.de rescript.in nou.à nu.8.& facit d.decis.
305.& 475.nu.2.lib.3.p.3.diuer.& decis.Putei,400.
lib.1.& 268.nu.5.lib.3.Flam.Pari.lib.10.de resig.q.
3.nu.11.& 12.

37 Et†sic procedit dec.266.lib.2.& 341.lib.3.p.3.di-
uers.quæ sunt eiusdem causæ cum d.decis.305.

38 Et† ita fuit resolutum in causa Salamantina Ar-
chidiaconatus de Alba,de anno 1582. in qua fuit cõ
sideratum,clausulis generalib.nõ fuisse locum,quia
narratiua resignationis neq; de iure,neq;de facto iu-
stificabatur.

39 Et†in vna Calagurr.Thesaurariç 11.Ian.1378.co
ram D.Cæsare de Grassis,in qua fuit dictũ,quod vi-
derentur bene literæ an modus vacandi per contra-
ctũ matrimonij fit datus dispositiue, quia si id esset,
non posset impetrãs ex clausula, siue præmisso,alias
vacationes capere,quam per contractum matrimo-
nij,vt in decis.eiusdem Grass.125.nu.6.7.& 8.

40 Idem†fuit resolutum in causa Mediol.Præpositu
☞ ræ, 17. Aprilis. 1589.coram Domino Plato,in qua
fuit dictum,impetrantem teneri concludenter veri-
ficare vacationem narratam ob non publicationẽ,
nec posse se iuuare ex eo quod alias vacet per promo
tionem: quia nihilominus tenetur probare vacatio
nem narratam.

41 Et†in vna Bononien.Canonicatus,1.Decembris
☞ 1589.& 19.Martij 1590.coram D.Pamphil. in qua
fuit dictum, idem fuisse tentum in d.causa Salaman
tina Archidiaconatus de Alba,22.Maij,1582.corã

D.De-

D. Decano,& in pluribus alijs causis. Idem fuit ten-
tum in Spoletana beneficiorum de anno 1595. supra
42 adducta 5. p. cap. 1. nu. 92. & in† Oxomen. capellaniç,
13. Ianuarij 1595. coram D. Lita fuit dictum, vaca-
tionem narratam debere verificari saltem de facto,
vt intret clausula generalis vacationis alterius, &c.
In qua coram eodem 25. Iunij eiusdem anni fuit re
43 solutum, A. impetrantem, cui facta† gratia per obitũ
Hieronymi cũ clausula, siue præmisso, siue alio quo-
uis modo, &c. non teneri probare obitum Hierony
mi in possessione, dummodo probetur, eum aliquã-
do obtinuisse beneficium de facto, vel de iure, quia
cum non nitatur subrogatione gratiosa contenta
in sua prouisione, sed intendat iustificare gratiam
suam ad effectum consequendi possessionem bene-
ficij, sufficit, vt iustificet, Hieronymum aliquando
habuisse ius in dicto beneficio, & quod illud de tem
pore collationis vacabat.

44 Quæ † tamen decisio erit intelligenda dummo-
do illud ius, quòd Hieronymus aliquando habuerat
in beneficio, siue bonum, siue malum staret adhuc
tempore obitus ipsius, & non cessasset iam per cessio
nem, siue rem iudicatam contra eum latam, alias
enim non stante tunc tali iure, nec possessione, non
verificaretur vllo modo vacatio narrata ex eius per
sona, neque de iure, neque de facto, vt requiritur.

45 Et† in vna Mediol. beneficij, 11. Decembr. 1595.
& 5. Iunij, 1596. fuit resolutum, quod ad effectum
iustificationis narratiuæ, satis est, quod probata sit
vacatio ex resignatione narrata saltem de facto, vt
intrent postea clausulæ generales, atque ita vacatio
per assecutionem, aut alias, &c.

46 Idem† fuit resolutum in Virdunen. Canonicatus
15. Martij, & 13. Maij, 1596. coram D. Pamphilio,
vt in decisione infra adducta c. 3. num. 332. & in illa
Tarrosina paroch. 11. Ianuar. 1602. coram D. Ludo-
uico sup. adducta 6. p. cap. 2. n. 239. vbi dicitur, quod
cum probetur vacatio narrata de facto saltẽ, intrat
clausula, vel alio quouis modo, vt fuit dictũ in Pla-
centina capellaniæ, 27. Iunij, 1597. coram D. Penna
Cõducit decis. Farin. 134. n. 4. & est vidẽda illa deci.

47 Et pro prædictis facit† decisio in causa Cremo. pa
rochialis, 18. Decemb. 1556. & 15. Ianu. & 8. & 26.
Martij. 1557. coram D. Quiroga, in qua fuit resolu-
tum quod impetrans beneficium per obitum cũ nar
ratiua, quod defunctus erat familiaris Cardinalis, te
netur pro canonizatione gratiæ verificare familia-
ritatem. quia Papa facilius concedit, vbi narratur fa
miliaritas, quia scit consensum etiam Cardinalis re-
quiri, ideo Papa libere concedit, quia scit ad se ple-
ne non pertinere. Et per notata per Ægid. decis. 76.
Rotam de Pręb. 20. in nouis, Gem. cons. 15. Nec ob-
stat, quod in eadem gratia sit derogatũ indulto Car
dinalis Episcopi diœces. vbi est beneficium in clau-
sulis generalibus, quia illæ habent contradictionem
tacitam in euẽtum, in quem haberet indultum, ideo
non ita expressè ostendunt mentem Papæ. Vnde se-
quitur, quod si Cardinalis ille non habebat indultũ,
Papa nil ei derogauit, & tunc remanet obiectio, scili
cet Papam fuisse inductum ad facilius concedendũ
ob expressam familiaritatem alterius Cardinalis. Et
clausula, siue alio quouis modo, non tollit qualitatẽ
familiaritatis expressam, Rota decis. 1. de sequestra-
tione possess. & 1. de rescr. in nouis, Gem. d. cons. 15.

47 Et iuxta prædicta est † accipienda Rota decis. 17.
de præben. in antiquis, & Felin. in cap. in nostra de
rescrip. cor. 6. & decisio Caputaquen. 256. par. 2. &
quod dicit Ripa in c. 2 de rescript. nu. 60. & Ioann.
Guttierrez cano. q. lib. 2. c. 15. num 60. & decisio Le-
gionen. præstimoniorum ad fi. supr. adducta 5. par.
cap. 1. nu. 136.

49 Ex quibus † infertur primo veram videri senten-
tiam, Ægidij decis. 734. seu 735. in fi. vers. & ideo cũ
forsan, quod quando plures modi vacandi copula-
tiue narrantur, omnes debent saltem de facto verifi-
cari contra decisionem 14. de rescript. in nouis, & di
ctam decisionem Ægidij nu. 5. & 6. quam sequũtur
Felin. in cap. 2. de rescript. nu. 23. & in cap. licet cau-
sam de probatio. nu. 40. Rebuf. in concord. tit. de col
latio. §. pręfatique Ordinarij, verb. collationem, Mas
card. de probatio. concl. 181. & 886. ex n. 13. & 1128.
nu. 26. & Ioan. Guttierrez sup. nu. 58. contra quos
facit decisio Fabij Acoramboni, & decis. 674. nu. 6.
par. 1. diuersorum, de quibus sup. 6. par. cap. 2. n. 192.
& sequenti.

50 Secundo† infertur, non videri veram decisionem
1045. lib. 3. parte 3. diuersorum.

51 Tertio† infertur, non videri etiam veram decisio-
sionem Rotæ in vna Hipporegi. Canonicatus 22.
Octob. 1584. corã D. Orano, in qua Domini confir
marunt literas gratiæ Petri non esse surreptitias cũ
enim haberent clausulã, quouis alio modo capiunt
quemlibet modum vacationis, adeo, quod si non ve
rificetur ex correspectiuitate admissionis, & promis
sionis in continenti coram eisdem notario, & testi-
bus modus vacationis expressus, nihilominus intrat
vacatio, ex quo Vicarius Hipporegien. per resigna-
tionẽ de Canonicatu & Præbenda, contra formam
constitutionis Pij V. consanguineo resignantis pro
uidit, ex Rota decis. 1. de rescript. in nouis, & 52. de
concessio. Præben. in antiquis, quæ resolutio conuin
citur ex dictis.

52 Quarto † infertur, ad decisionem Rotæ in causa
Ceneten. parochialis, 11. Iunij 1557. corã D. Iunio,
in qua fuit resolutum, Impetrantem beneficium vti
reseruatum per obitum Protonotarij, non teneri ve
rificare reseruationem, sed posse capere ex clausulis
generalibus, quia si Papa concessisset beneficiũ vti re
seruatum, facilius concesset, si non fuisset reseruatũ,
quia si est reseruatum, est proprium Papæ, & diffici-
lius concedit, si autem non & reseruatum, est alie-
num, & facilius concedit, Rota decis. 73. de rescript.
in antiquis. Quæ decisio intelligenda erit, quod in
illo casu necessarium esset verificare vacationẽ nar-
ratam per obitum illius saltem de facto, vt esset lo-
53 cus clausulis generalibus. Quamuis† non esset neces
sarium verificare Protonotariatum, & sic reseruatio
nem, nisi daretur concursus cum prouisione Ordina
54 rij anteriori ex ratione, de qua ibi. Qui† tamẽ hodie
videtur necessario verificandus, etiam non dato con
cursu cum prouisione anteriori Ordinarij, quia ho-
die non solum Papa non concedit facilius beneficia
spectantia ad collationem Ordinariorum, quinim-
mo regulariter non vult illa prouidere, ne illis præ-
iudicet. Ægidius decis 654. seu 655. vers. tamen con-
trarium puto, & Achilles decis. 264. statim referẽda.

55 Quinto † infertur, quod gratia de beneficio vti
vacante tali mense non valet, si vacauit in alio, ex d.
c. susceptum, & ibi Franc. nu. 7. additio. 3. d. decis. 1.
de rescript. in nouis. Nec potest capi beneficium ex
clausulis generalibus siue alio quouis modo, &c. nisi
saltem de facto verificetur vacatio in mense narrato
ex dictis, & est optima decisio Achillis de Grassis
56 264. seu 1. de Pręben. Vbi † in vna Palentina coram
D. Reomano, de anno 1548. fuit tentũ Quod proui-
sio beneficij per Nuntium Apostolicum facta de be
neficio, tanquam vacante de mense Pontificis, non
capit beneficium, quod vacasset alio mense Ordina-
rij, etiamsi

tij, etiam si adesset clausula, quouis modo. Tũ, quia il la clausula restringitur, ne cõtradicat expressis, & nõ capit vacationẽ per aliam personam, &c. item quia tempus est adiectum causa taxationis, vt per Oldra. consil. 330. consideratũ etiam fuit, quod facilius Põtifex, & Nuntius prouident de beneficijs in suis mẽsibus quam quod velint grauare ordinarios collatores. Et decisio Virdunen, Canonicatus, 19. Iunij 1595. coram D. Pamphilio supra adducta 5. par. cap. 3. nu 44. & post hæc tradit Gonçalez ad reg. de mensibus, §. 4. proœm. n. 80. vbi allegat aliam decisionem nouissimam, & gl. 32. nu. 9. & 59.

57 Quod procedit † sine dubio, quando beneficium vacasset in mense reseruato, nec esset alias reseruatũ alia ratione, propter regulam de expressione mensis, vt in vna Toletana Canonicatus de Talauera, 24. Februar. 1552. corã Domino Caputaquen. in qua fuit resolutum, Quod impetrãti per obitũ in mense Ordinarij, non sufficit verificare obitũ præcessisse impetrationem; sed debet verificare mẽsem narratũ, quia si non vacasset in mense Ordinarij, tenebatur facere mentionẽ de mense, propter regulam reseruatoriã, quia si Papa intellexisset vacationem in mense reseruato, difficilius concessisset, quam si intellexisset vacationem in mense Ordinarij, & licet de iure nõ teneatur exprimere mẽsem vacationis, tamẽ quia expressit, tenetur verificare, sicut dicitur de valore, Rota decis. 524. in antiquis, Felin. in cap. in nostra de rescript. idem dicitur de ætate, quando est expressa, tenetur impetrans illam verificare, vt per Cottam decis. 61. in Miscellaneis manuscriptis, quicquid dicat Gonçalez gloss. 32. nu. 61.

58 Procedit † etiam ex dictis, quamuis mensis narratus esset reseruatus, & vacasset in mense Ordinarij, aut alias esset reseruatum beneficium, vt in dict. decisio. Achillis 294. & dicta Virdunen. Canonicatus.

59 Et in † vna Sutrina parochialis 8. Iunij 1588. corã domino Plato fuit resolutũ, Quod obitus licet probetur per testes dicẽtes vidisse sepeliri, tamẽ nõ probatur obitus in mense Ianuar. per testes vidisse sepelire 2. Ianuarij, cum ex aliqua causa potuerit funus differri per duos dies, & ideo magis fuit data fides testibus, qui in isto casu deposuerũt vidisse mortuũ, die S. Syluestri 2. hora noctis, & licet velit capere beneficiũ vigore clausulæ generalis, siue præmisso, siue alio quouis modo, &c. nec fit necessaria expressio mẽsis, quando reseruatio aliunde sumitur, quã ratione mensis, tamẽ quia fuit expressus obitus in mense Ianuar. debet iustificari ille mensis, vt fuit resolutum in vna Toletana Canonicatus coram Cantuccio.

60 Quamuis † in vna Corduben. beneficij 21. Aprilis 1559. coram D. Quiroga fuit resolutum, Quod prouisus a Papa de beneficio per obitum N. in mẽse Augusti, cum clausula, siue alio quouis modo, etiãsi reseruatũ, &c. nõ tenetur verificare vacationẽ per obitũ in mense Augusti, cum non detur concursus eius prouisione Ordinarij, vel alia prouisione alicuius qui se oppoueret, sed agitur cõtra intrusum, & si Papa dedit beneficiũ tanquam reseruatum, multo magis dedisset, si sciuisset non reseruatum, Rota decis. 73. de rescript. in antiquis, præsertim quia aderant clausulæ generales, siue alio quouis modo, &c. ex quibus potest capi hoc beneficiũ, & sæpius fuit firmatũ Cassad. decis. 5. de Præben. Simonetta de reseruatio. q. 61. Felin. in cap. in nostra 6. cor. de rescript. & quæ adducebantur ex aduerso, quod procedunt, quando datur cõcursus Ordinarij, tũc enim quia reseruatio affertur ad eũ excludendũ, ideo plene est probanda, Sarnen. de impetran. beneficia per obitum familiaris, Cardi. q. 13. Ægid. decis. 342. & 612. Cassad. decis. 2. de constit. Puteus decis. 10. de Præben. & fuit resolutum in vna Cremonen. Præpositurae corã D. Oradino, Simonetta de reseruatio. q. 29. & illud fuit dictum procedere, etiam si in prouisione Papæ adesset clausula, dũmodo hac vice collatio ad nos pertineat quia satis dicitur pertinere, si nõ apparet de contrario, licet aliqui tenerent contrarium in hoc per decisionem quintam, Cassad. de Præben. & Gemin. consil. 92. Hæc in d. Corduben.

61 Quod † etiam videtur tenuisse Rota in Burgen. præstimonij de Paneoruo 28. Nouemb. 1588. sup. adducta, 6. par. c. 4. n. 12. & Clarius in Placentina Ca

62 nonicatus, 1. Martij 1599. coram D. Orano, in † qua fuit resolutum, Gratiam Baeçæ esse iustificatã, quo ad vacationem narratam de mense Februar. vt de reseruato per testes de publica voce & fama, quod sufficit, quando de simplici probatione vacationis agitur, Puteus decis. 266. lib. 3. licet enim aliud sit receptũ, quãdo prouisio in reseruatione fundatur, vt hic, cũ eo casu plena probatio obitus requiratur, ex quo agitur de præiudicio Ordinarij, vel alterius prætendẽtis collationẽ beneficij ad se spectare, vt fuit resolutũ in Elnen. sacristiæ corã Lancelloto, & Pãpilonen. beneficij de Allo corã Lauretano, hoc tamẽ intelligendũ venit dato cõcursu alterius, ita quod impetrãs pro victoria egeat probatione reseruationis, nam alias nõ dato concursu sufficit sola iustificatio vacationis ad sustinendũ prouisionẽ Apostolicã, vel tanquam ad se spectantẽ, vel per viam præuentionis, vt fuit dictũ corã Quiroga in Corduben. benef. de Castro del Rio, 21. Aprilis 1559. & in Burgen. de Pancoruo coram Gipsio 28. Nouembr. 1588. &c.

63 Sed † nihilominus ex supradictis verius videtur etiam non dato concursu prouisionum debere verificari mensem vacationis reseruatum narratum, quamuis non dato concursu alterius, qui exhibeat prouisionem Ordinarij, vel alterius prætẽdentis ad se spectare, sufficiat illũ semiplene probare, cum nõ agatur de præiudicio alterius, iuxta alias deducta, 6. par. c. 4. & post hæc tradit Gonçalez glos. 11. ex nu. 100. & 104. & dictum est, 6. pa. c. 2. nu. 229. vbi vide.

64 Sexto † infertur, non videri veram doctrinam Seluæ de benef. 3. par. q. 41. tenentis, quod si Papa in cõferendo beneficium, cuius collatio ad eum spectabat iure deuoluto, aut alias, fundat se super reseruatione generali, vel particulari tenet prouisio, non obstante narratione reseruationis.

65 Septimo † infertur, in terminis quæstionis quam ponit Sarnen. in reg. de verisimili, q. 3. non posse capi beneficium per obitum ex clausula, siue alio quouis modo, &c. posita in resignatione. Nam cum ante factam resignationem per procuratorem principalis sit mortuus, resignatio non potest verificari, nec de iure, nec de facto, cum mortuus non possit vere dici resignare vllo modo, Flamin. Paris. de resignatione lib. 4. q. 2. nu. 72. & 73. & conducunt, quæ ipse tradit lib. 9. q. 24. & decisio causa Burgen. decimarum de Escalante, 30. Ian. 1589. coram D. Bubalo, vbi quod mortuus non potest dici vere supplicasse: & sic non potest recurri ad dictam clausulam generalẽ, & intrat decisio Rotæ in illa Salamãtina Archidiacona-

66 tus de Alua sup. relata, nu. 38. Quicquid † sit de alio capite, ex regula de verisimili, de quo ibi agit Sarnẽ. & Mando. ibidẽ reg. 30. q. 2. tenens contra. Sarnen. cõtra quem etiam tenet cum alijs, Coras. 2. par. c. 3. nu. 9. & eorum sententia mihi verior videtur, quod

67 attinet ad dictam regulã. Pro † qua est decisio Chisanen. 168. in manuscrip. vbi habetur, Quod gratia, si neutri,

neutri, si obtineatur, etiamsi per obitum, nõ subijcitur regulæ de verisimili, etiamsi capiat per obitum, quia non principaliter impetratur per obitum & regula loquitur in impetratione principali, ita decisũ in Conchen. de la Molilla coram D. Thoma 1546. licet eum Sarnen. teneat Nauar. in. c. si quando. de rescrip. exept. 2. nu. 3.

68 At † vacatio narrata non est necessario verificãda, quando gratia nõ est ad illã restricta, sed narrat, etiã aliã vacationẽ, saltẽ in genere dicendo, Aut alias certo modo. Et ideo sufficit illam verificare, nã in alternatiuis sufficit vnũ verificare reg. in alternatiuis lib. 6. e. inter cæteras. de rescrip. Mascard. concl. 1128. n. 31. ita fuit resolutum in vna Lunen. Sarzanen. Prioratus, 9. Febr. 1590. coram D. Seraphino, & in causa Bononien. Canonicatus, 19. Febr. 1590. coram D.

69 Pamphilio, in qua † fuit decisum, Quod vacatio narrata non est necessario verificanda, quando grana non est restricta ad illam, sed narrat etiam aliam vacationem saltem in genere, & ideo sufficit illam verificare, cum adesset clausula, seu alias certo modo, nam in alternatiuis sufficit vnum verificare, reg. in alternatiuis lib. 6. vt fuit resolutum in d. Lunen. Sarzanen. Prioratus. Nec obstat, quod clausula, seu alias certo modo, non sit in literis, quia stante expedito perinde, & etiã valere nihil refert, & in omnem euẽtum potest recurri ad supplicationem tanquam matricem, quando literæ sunt semel expeditæ, &c.

70 A qua decisione † quamuis recesserint Domini, coram eod. 19. Martij 1590. ex eo quod clausula, seu alias certo modo, non sint in literis, &c. tamen idem postea fuit decisũ corã eod. 24. Maij 1591. nã tenuerunt Domini, Quod vacatio ex cõstitutione Pij V. de non conferendis beneficijs resignatis consanguineis resignantium verificatur ex confessione aduersarij, qui in sua gratia confessus est vacasse per resignationem sui patrui, &c. nec est necessarium in casu, de quo agitur, verificare aliũ modũ vacandi ob nõ factam publicationem, vt fuit in hac eadem causa resolutum coram eodem, &c.

71 Idem fuit resolutum † in vna Calagurritana beneficij de Arriola 16. Nouem. 1592. corã D. Gipsio, vt in decisione sequẽti, Dubitaui, an gratia Petri Ruiz esset iustificata, & esse iustificatam Domini concluserũt, quoniam siue beneficium vacet per obitũ Ioa. siue Dominici, satis verificantur narrata, maxime stante clausula, aut alias certo modo, quo fit vt sufficiat Petro ex plurib. modis narratis vetũ verificare per regulam in alternatiuis in 6. Et fuit resolutum in vna Bonon. Canonicatus de anno 1590. corã D. Pamphilio, & sat est, quod gratia de facto verificetur, Rota decis. 8. de electio. in antiq. Ægid. dec. 116. in fi. eoq; magis hoc dicendum videtur, cũ in supplicatione legatur clausula, siue præmissis siue alio quouis modo, Dd. in c. susceptum de rescrip. in 6. obitũ Io. de mense Octob. 1588. probant testes, primus super quarto, & tertius super octauo, & coadiuuantur ex fide notarij. Non obstat, quod in supplicatione fuerit expressus annus 1589. quia huiusmodi error fuit in literis correctus, & corrigi potuit propter clausulam, quod præmissorum verior expressio in literis fieri possit, quantum ad alias habilitates Petri, & quod sit filius patrimonialis prædicti loci, beneprobant dicti testes, qui dicunt ipsum esse filium patrimonialem, & habilem, & intelligi debet de habilitate, iuxta formam per constitutiones requisitã, maxime quia in hac materia leuiores probationes admittũtur. Nec refragatur, quod testes videãtur nulliter examinati ex defectu iurisdictionis, ex eo quod literis non expeditis causa cõmissa fuerit, quod fieri non poterat propter regulam Cãcelleriæ 29. de qua per Caputaq. decis. 37. & 38. p. 3. quoniam cũ lis agetur inter D. Ruiz. & D. Garciam, qui literas expediuerat, & Petrus obtinuit postea commissionẽ cũ clausula, quam, & quas, vigore cuius fuit ad causam admissus, non potest dubitari de iurisdictione, quia d. reg. non habet locum in commissione non dependẽti, vt per Ant. Augu. super d. reg. n. 10. quę obijciũtur de regula de annali, & triennali, erunt particulariter discutienda.

72 Et in d. † Calagurrit. Thesaurariæ 13. Ian. 1578. fuit resolutum, quod narrata vacatione, siue per resignationem, siue per matrimoniũ potest capi vacatio per resignationem, & eius casus intrare, vt in d. decis. Cæsaris de Grassis. 125. nu. 10.

73 Sed dubitatur, an Ordinarij possint † in prouisionib. vti dicta clausula, vel alias quouis modo. In quo Rebuf. in praxi, tit. requisita in literis collationũ, n. 16. tenet Episcopũ non posse in literis collationum apponere clausulã, quouis modo vacet, quia non potest in omnib. vacandi modis prouidere, & si apponat dictam clausulam, nihilominus beneficium non deberi, nisi per modum expressum, sequitur P. Gregor. de benef. c. 25. nu. 11. dicens Ordinariũ non posse vti clausula, vel alias quouis modo, quæ solum potest adijci a S. Pontifice.

74 Et nu. 15. ait ibi Rebuf. Ordinarios non posse habere modum vacandi pro expresso, quia hoc ad Papã solum pertinet, & sequitur Fla. Paris. lib. 8. q. 9. n. 50. idem docet Rebuf. cons. 35. vbi ait, opus esse exprimere, ex cuius persona vacauerit, vt sciatur, an collatio ad Ordinarium spectet, necne.

75 Verius tamen est Episcopos, † & alios collatores posse in suis prouisionib. vti dicta clausula, quouis modo, vt omnis modus, ex quo possint cõferre, cõtineatur, cum non inueniatur prohibitum, vt tenent Francus in d. c. susceptum, nu. 10. & in c. 2. n. 4. de electio. in 6. Cosm. in pragmat. sanct. tit. de causis, verb. alias quouis mod. Put. deci. 181. lib. 3. Papaz. in additio. dictæ decis. 1. de rescrip. in nouis, nu. 14. & bene Hiero. Gabr. cons. 188. lib. 1. quod etiam tenent iam idem Rebuf. in nouiorib. additionib. in addit. d. nu. 16. & in patronis idem tradit Lap. allegat. 78. nu. 14. alias 9. & in electionib. idem Lap. allega. 6. & Rebuf. in concordatis, tit. de forma mandati, verb. innodatus.

76 Et † præterea verius est posse conferre vacationis modo non expresso, & habere modum vacationis pro expresso, Franc. & Hiero. Gabriel, vbi proxime, & Rebuf. d. verb. innodatus, & cons. 73.

77 Quinimmo Dominicus † cons. 52. & 119. col. fi. notat in Ordinario non procedere d. c. susceptum, sed etiam vno modo expresso contineri alium, Stapbil. de lit. grat. tit. de varijs modis vacationis, §. resignat. modus, nu. 22. ait aliter pro nunc non discutere, & Hier. Gabr. sup. num. 1. ait, se nunc non affirmare.

78 Et † contrarium tenet Franc. in d. c. susceptum, n. 10. & Rota loquendo in electione in d. decis. Putei. 181. nu. 1. lib. 3. & videtur tenere Lapus d. allegat. 6. nu. 5. & ibi Mand. lit. I.

79 At mihi probabilissimum videtur, † qnod notat Dominicus ibi, & sequitur Ferrettus cons. 304. nam in Ordinario, in quo nõ datur surreptio, Clem. 2. de offi. Ordinarij, & dictum est supra 8. p. c. 3. nu. 3. modus vacationis expressus non videtur causa taxationis, sicut nec in Papa, quando prouidet motu proprio, vt cum Franc. ibi num. 9. diximus supra nu. 19.

80 Et quicquid esset † de hoc certum tamen existimo in Ordinario apponente clausulam, siue alio quouis modo,

modo, non esse necessarium vllo modo verificare modum expressum, nec etiam de facto.

81 In executore † tamen, seu cōmissario Papæ, rectè procedet decis.d.c.suscepturn, Put.decis.25.li.1. Ro
82 ta dec.830.lib.3.p.3.diuers. Sicut† etiā in Legato, in quo cadit surreptio d.Clem.2.& c.fi.de offic. Legati in 6.ad dictam decis. Achillis 264.

83 Quinta, & vltima† limitatio, seu fallentia, quam adducit Fel.& cū eo Selua, est in materia non odiosa, quia veniunt in ea omnes vacationes, licet exprimatur vacatio per mortē, ex gl. in Clem. ne Romani de elect. verb. moriēte, Domin. in d.c. susceptū. in fi. Abbate.q.1.ad fi.cū alijs, & tenēt Boerius decis.2.nu 4. Coras.d.c.8.nu.2.vers.in alijs tamen & hanc limitationem ponit etiam Menoc.sup.nu.108.

84 Ego autem† omnia comprehendens sic resoluendū puto, quod in literis ad beneficia, quæ ambitiosæ reputantur, expresso vno modo vacationis non ve-
85 nit alius d.c.susceptū, & ibi gl. Alias† vero in dispositione hominis, si verbum vacatio profertur ab hoc homine, tunc etiamsi materia non sit ambitiosa, seu odiosa, sed fauorabilis, expresso vno modo vacationis, nō includitur alter, vt est textus iuncta gl. verb. cedentium, in c.quamuis.2.de Præb.in 6.& in c.fi.de verb. signific.eod.lib. Franc.in d.c.susceptū.nu.6. & 37.& in c.si propter.eod.tit.de rescrip.sub nu.7. Gigas d.conf.131.à nu.4.

86 Quod† tamen ego limito, vt non procedat vbi fieret mentio de morte, & in casu de quo agitur, eundem effectum operaretur mors ciuilis quem naturalis, tunc enim mors ciuilis & naturalis æquiparantur, etiam si materia non sit fauorabilis, ex l. Gallus. §.& quid si tantum, ff.de liber. & posthu. & ibi Dd. Fel.in c.licet.de offic.delegati, nu.2. Roder. Sua. allegat.20. Gigas d.nu.4. Mand.reg.30.q.7.nu.16.& cōsil.9.à nu.6.cum alijs. In dispositione† iuris si fit mētio de vacatione certo modo, puta per mortē, etiāsi materia sit odiosa, includetur alius modus, quando in eo est eadem ratio, ac in expresso, alias secus gl. in c.penul. verb. sed Capitulum de supplen.neglīgent. Prælator.lib.6.& gl.2.in cap.vnic.ne sede vacante, & in c.fi cui, verb.moriatur, de Præb.& in c.fi.verb. decessum, de concessio. Præb.eod.lib.& in d.Clemē. ne Romani, verb.moriente, & in Clem.1.ver.mori, vt lite pend.(quæ glossæ sunt communiter approbatæ) Ita Franc.d.nu.17.

88 Ex quo non videtur verum, † quod idem Franc. ibidem, nu.4.in fi.dicit cum Io. Andr.& Domin. de statuto facto, & iurato, quod mortuo plebano nō eligatur aliquis, qui non sit in Sacerdotio constitutus, quod si non vacat per mortem, sed alio modo, & eligunt non presbyterum, non erunt periuri, ex dictis enim conuinci videtur.

89 Aliam sextam† limitationem ponit Menoch.sup. nu.109.ex Rebuf.in praxi, 3.p. signaturæ, verb. alia clausula, nu.4.quem id sentire ait, scilicet quod quādo beneficium iā diu vacauit, ita quod de eius vero vacationis modo certa notitia nun habetur, tūc falsa expressio rescriptum non vitiat.

90 Sed† hæc limitatio vera nō videtur, nā tunc non debebat impetrans certū modum exprimere determinate, & si expressit, sibi imputet, si postea falsus apparet. Nec Rebuffus contradicit.

CAP. II.

De vacatione per obitum.

SVMMARIA.

Per mortem beneficiati vacat beneficium, nam mors omnia soluit, num.1.

Fallit vbi beneficium suppressum esset ab habente potestatem, vel vnitum, nu.2.

Secundo fallit vbi beneficium esset de mensa Prælati, dignitatis, seu Cap. quod non vacat per mortem clericorum illi seruientium, quibus illius fructus, quandoq; conceduntur, & huiusmodi beneficijs, etiam curatis potest seruiri per Vicariū temporalem, & ad nutum amouibilem, & c.nu.3.

Hodie in huiusmodi beneficijs curatis vnitis mensæ, seu quoad spiritualia, & temporalia, Ordinarius potest facere deseruiri per Vicarium perpetuum, ex decreto Concilij, vbi derogatur priuilegio ponēdi Vicarium temporalē, seu amouibilem, etc. & habet etiam locum in vnitis mensæ, & c. nu.4.5.& 6. derogatur etiam immemoriali deseruiendi per Vicarios temporales, seu amouibiles, nu.7.

Non potest Ordinarius libere, & sine causa id facere, quia eius arbitrio videtur relictum, nempe arbitrio boni viri, & sic ratione regulato, n.8. & seq. vbi ponūtur declarationes, S. Con greg. nec nisi citatis & auditis partibus, nu.10. Nec appellatione remota, nisi in visitatione, & tunc tollitur quoad effectum suspensiuum tantum, nu.11. Nec potest fieri, nisi in visitatione, quando beneficia sunt vnita monasterijs, & c. nu. 12. In quibus hodie ex constitutione Pij V. debet deputari vnus ex ipsis regularibus ad nutum amouibilis, & c.nu.13. In parochialib.tamen, quæ non sunt vnita monasterijs, sed eorum membra, nec decretum Concilij, nec constitutio Pij V. locum habent, nu.14.

In executionem d.decreti debet prius erigi Vicaria perpetua, n. 15. Et si non constat de erectione, non est attendendus vltimus status, quod sit collata, vt perpetua, & c.nu.16.

Tertio illud fallit, vbi Canonicatuum, & Præbendarum, non est certus numerus, vbi vacatio etiam per mortem dari nequit, num.17.

1 PER mortem† beneficiati vacare beneficium eu i. dens est, c.susceptum. de rescrip.in 6. cum alijs, nā mors omnia soluit, authen.de nuptijs.§.deinceps, de quo assumpto tractatum edidit Sebast. Medices, qui dicit mors omnia soluit, & tradit post hæc Gonçalez ad reg. mensium. gl.15. a nu. 3.

2 Id tamen fallit, vbi beneficium† suppressum esset ab habente potestatem, c.cum accessissent.de constitutio.vbi Dd.vel vnitum accessorie, vt infra vlt.p.c. 2.ex nu.12.Gonçalez ibi, nu.7.

3 Secundo fallit, vbi beneficium† esset de mēsa Prælati, dignitatis, seu Capituli, nēpe quod est vnitū eorum mensæ, seu quoad spiritualia, & temporalia. Nam huiusmodi beneficia non vacant per mortem clericorum illis seruientium, quib. illorum fructus, quandoq; conceduntur, quia illi non sunt proprij rectores, seu beneficiati, sed veluti vsufructuarij, & sic eis mortuis ad instar vsusfructus mensæ consolidantur. Et hiusmodi beneficijs, etiam curatis potest seruiri per Vicarium temporalem, & ad nutum amouibilem, quamuis vbi vnita sunt quoad temporalia debeat curatis deseruiri per Vicarium perpetuum, c. extirpandæ.§.qui vero. de Præb.ita gl.in Clem.1. de rescrip. verb. haberent, & in Clem.1.§. ead. verb. de mensa, de supplend.neglig. Prælat.& in Clem.1. §. quidam etiā, verb.ad mensam.de excessib. Prælat. per textū ibi, & Dd. ibidē, Rota decis.2.de excessib. Prælat.alias 273.in nouis, Fel.in c.cum accessissent, nu.2.de constitut. Coras.de benef.1.p.c.8.n.4. Hoieda de incompatibil. beneficiorum, 1.p.c.15.nu.4. & 8. & nouissime Flores de Mena, qui alias plures refert, q.10.a nu.13.

4 Hodie tamen † in huiusmodi beneficijs curatis vnitis mensæ, seu quoad spiritualia, & temporalia, Ordinarius potest facere deseruiri per Vicarium perpetuum, ex decreto Cōcilij Trid. sess.7.de refor.c.7. vbi

vbi datur facultas Ordinarijs dputãdi Vicarios per
petuos in beneficijs curatis vnitis,nisi aliter expedi-
re videbitur, non obstantibus appellatione,priuile-
gijs,exemptionibus,&c.
5 Et sic† derogatur priuilegio ponendi Vicariũ tẽ-
poralẽ,sed ad nutum amouibilem,& literis vnionis
contrarijs, Nauar.cons.11.de statu monach.alias 9.
de Pręb.nu.7.Flores d.q.10.n.38.nisi sit cõcessa post
Concilium, etiam sine eius derogatione,ex dictis 4.
p.c.5.a nu.130.licet difficultet Flores,nu.50.
6 Et habet etiam † locum in beneficijs vnitis men-
sæ,seu quoad spiritualia,& temporalia,ex mente,&
verbis Concilij,quod generaliter loquitur de benefi
cijs vnitis, Flores,nu.39. & est declar. S.Congrega-
tionis infra adducta,nu.9.
7 Et†ex mente eiusdem Concilij derogatur etiã im
memoriali deseruiendi per Vicarios temporales,seu
amouibiles,vt censuit S.Congregatio super d.decre
to,his verbis; Per hoc decretum tollitur consuetudo
imemorialis, vt in illis beneficijs vnitis deseruiatur
per Capellanos amouibiles, si aliter Episcopo vide-
bitur. Quãuis contrarium teneat Flores,nu.44. facit
quod in simili dicitur supra 3. p.c.2.nu.197.
8 Sed † non potest Ordinarius libere, & sine causa
id facere, qa eius arbitrio,& iudicio videtur relictũ
vt colligitur ex illis verbis,solicite prouidere procu
rent,& ex illis,nisi aliter expedire videbitur,quę de
notant arbitrium boni viri, & sic ratione regulatũ,
& in hac mutatione inspiciendam esse expedientiã,
& vtilitatem Ecclesiarum,vt in terminis Nauar.su-
9 pra,& Flores, nu.47. Et† ita tenet S. Congregatio,
vt in declaratione supra adducta,nu.7.& in declara-
tionibus sequentibus,Congregatio censuit relinqui
arbitrio Episcopi ponendi perpetuum Vicarium in
parochialib. vnitis Archidiaconatui, seu alijs digni-
tatib. seu Canonicatib. secundum facultatẽ,& prout
colligitur ex hoc decreto, nec constitutio Pij V. ob-
stat, ꝙ & de vnitis ante Conciliũ intelligatur. Alia
de parochialib. vnitis Capitulis Cathedraliũ,seu col
legiatarũ Ecclesiarũ, sic cẽsendum est,si cura anima
rum incũbit certæ personæ per illã exercenda est, si
imminet toti Cap.vt per singulos per vices exercea-
tur ipsi cogendi sunt ad illã exercendã, vt per nota-
ta in c.statutũ.de elect.in 6. si spectat ad illorũ mẽsã,
ita vt si institutio illarũ personarum, quæ illam cu-
ram exercent,à nullo superiore facienda esset,Cano
nici nõ possunt compelli,vt nec per se ipsos,nec per
Vicarios perpetuos illam exerceãt, gl.in Clem.1. de
excessib. Prælator. verb mensã,& ibi Card.Imola,
Anchar.in c.extirpandæ.§.quæro.de Præb.idem di-
cendum si per Sedem Apostolicam eis esset indultũ,
vt per tẽporarios cura exerceatur:sed in in istis duo-
bus casib. postremis,ex Congregatione cogi possunt
ad constituen. Vicarios perpetuos, iuxta tamen de-
cretũ Congregationis supra non præcise. Vt in de-
clarationib. super d.decreto habetur.
10 Et non† potest Episcopus procedere ad executio
nem d. decreti, & positionem Vicarij perpetui, nisi
citatis,& auditis partibus Flores,nu.80.
11 Nec † potest procedere appellatione remota, sed
videtur esse locus appellationi, etiam suspẽsiue, Na-
uar.supra,nisi id faciat in visitatione nam quatenus
d.decretũ tollit appellationem,loquitur de Ordina
rio visitante, Flores nu.75.& tunc tollitur quoad ef
fectum suspensium tantum, vt in sequenti declara-
tione S.Congregationis super d.decreto, Hęc appel
latio deuoluit, sed non suspendit. Et circa alia decre
ta Concilij,vbi tollitur appellatio,censuit alias ead.
S.Congregatio,vt supra 4.p.c.5.nu.10.
12 Nec† videtur id posse fieri,nisi in visitatione,quã-
do beneficia sunt vnita monasterijs,& locis regula-
rib.& exẽptis,contra quę nõ videtur dari iurisdictio
a Conc,nisi in visitatione,vt videtur velle quædã de
claratio S. Congr.super d,decreto, quę sic ait,ni fal-
lor, Hoc decretũ videtur habere locum in actu visita
tionis,nõ cũ causæ cognitione,& via ordinaria pro-
cedẽdo, sed si essẽt monasteria,& loca regularia. Et
facit alia declarat. quæ sic ait, Si Ecclesię curatę sint
vnitæ monasterijs possunt Ordinarij locorũ eas visi
tare & ponere in eis Vicarios perpetuos,siue tẽpora
neos,iuxta dispositionẽ huius decreti,prout eis expe
dire videbitur.
13 Sed hodie ex†constitutione 46.Pij V.de Vicarijs
perpetuis in parochialibus vnitis monasterijs regu-
larium mendicantium, ad nominationem superio-
rũ debet ab Episcopo deputari vnus ex ipsis, præuio
examine approbatus ad nutũ superiorũ amouibilis,
& idẽ in regularib. monachis dũmodo cũ monacho
sic deputato habitent saltẽ quatuor alij monachi,li-
cet ex decreto. Greg.XIII. sufficiat,quod vnus tãtũ
habitet, vt in sequenti declaratione S. Congr.S.D.
N. Greg.XIII. non habet pro reuocata bullã Pij V.
de Vicarijs perpetuis in parochialib. vnitis monaste
rijs regularium, vbi Episcopus ad nominationẽ mo
nachorum deputat vnum ex ipsis præuio examine
approbatum ad nutum ipsorum amouibilem, & cũ
Vicario sic deputato debet habitare vnus dumtaxat
alius monachus, ne plures extra clausuram maneãt.
14 In parochialib. †tamen,quæ nõ sunt vnitæ mona
sterijs,sed eorum membra,aut quoquo modo depẽ-
dentes sunt,nec d.decretum Concilij,nec cõstitutio
Pij V. locum habent,vt S.Congregatio declarauit.
15 Et vbi Ordinarius†voluerit in executionem d.de
creti Cõcilij Vicarios temporales in perpetuos mu-
tare debet prius erigi Vicaria perpetua,nã ea est be-
neficium,vt supradictum est 9.p.c.2.num.286.quod
antea non erat,quia Vicaria temporalis nõ est bene
ficium,vt supradictum est,1.p.c.2.nu.93.cũ Rota in
Salaman. Vicariæ 15. Martij 1596.ibi adducta,nu.
94.quæ est vidẽda, & sic modo debet de nouo erigi.
Et ita ait quædam declaratio S. Congr. Vicarij per-
petui non possunt institui, absq; erectione tituli Vi-
cariæ. Et facit d.constitutio Pij V.ibi: In quorũ pa-
rochialib. Ecclesijs vnitis continget Vicarias prędi-
16 ctas erigi. Et si† nõ constat de erectione,quæ est quid
facti,& nõ præsumitur,nõ est attendendus vltimus
status, nempe quod sit collata, vt Vicaria perpetua,
nisi probetur spatio 40.annorum,vt in d.decis. Sala-
mantina. Immo stante bulla vnionis cum facultа-
te ponendi Vicariũ amouibilem, & decreto irritan.
videtur requiri immemorialis, vt sup.7.p.c.10.n.36.
licet alias ad inspiciendum, an sit Vicaria perpetua,
vel temporalis,sit attendendus vltimus status,Gon-
çalez gl.5.§.3.nu.18.dicens,ita resolutum in vna Pã
pilonen.decimarum 1.Apr.1591.
17 Tertio fallit, †vbi Canonicatuũ,& Præbendarũ,
non est certus numerus, ibi enim Canonicatus, aut
Præbendæ vacatio,etiam per mortem dari nequit,
nam illud ius nascitur cum electo, & desinit eum de
functo,c.dilecto.de Præb.& cap.ex parte,de conces.
Præb.& ibi Dd.Gonçalez.gl.9.§.3.

C A P. III.

De renuntiatione.

S V M M A R I A.

Vacat renuntiatione beneficium,per quam amittitur omne ius in beneficio competens,proprietas,titulus,& possessio,nu.1.de qua materia resignationis beneficiorum viden

dus copiosus tractatus Flam. Paris.nu.2.

Id verum est etiam si ex causa permutationis facta sit renuntiatio, quæ est vera resignatio, licet ad effectũ reseruationis, suppressionis, & vnionis habeãtur pro non vacantibus, præsertim, quando sunt de primo vacaturo, à nu.3. & seqq.

Qualitas requisita in beneficijs alias vacãtibus, requiritur etiã in vacantibus ex causa permutationis, nu.6. Et sic beneficia, quæ debentur filijs patrimonialibus, non possunt permutari ad fauorem aliorum, nu.7.

Priuilegium de fructibus primi anni beneficiorum vacantium comprehendit etiam vacantia causa permutationis, nu.8. Et reprobatur consilium.2. Mandos.nu.9.& seq.

Doctrina Mascardi, quod licet beneficia resignata ex causa permutationis vacent, tamen de æquitate quadam, non dicũtur vacare ad effectum; vt alteri conferri possint, & vt cõprehẽdantur in iuribus, & priuilegijs loquentibus de beneficijs vacantibus, & in expectatiuis intelligitur de iuribus, & priuilegijs, per quę permutatio posset impediri conferẽdo beneficia alteri, nu.11.

An si beneficium est patronatum, requiratur in resignatione ad eius validitatem patroni cõsensus, à n.12. & seq. Resoluitur negatiue contra Abb.& alios, quorum sententia procedet in resignatione facta coram Papa in fauorẽ alicuius, sine cõsẽsu patroni laici, & absq; derogatione iurispatronatus, qua patrono reclamante intra tempus datum ad præsentandum est irrita.nu.16 & nu.seqq.adducitur resolutio Rotæ.

Permutatio facta absq; consensu patroni non est nulla ipso iure, sed venit annullanda patrono intra tempus datum ad præsẽtandum contradicente, nisi facta sit in magnam Ecclesiæ vtilitatem, nu.19. Ibi ponitur decisio Rotæ, quamuis esse nullã teneant Bellamera, & alij, n.20.& alia dicta Cabedi reprobantur, n.21. Et idem erit in permutatione facta sine consensu electorum, vel inferiorum collatorum, nu.22.

Quando permutatio fieret coram Ordinario, illis quorum interest, scilicet patronis, collatoribus, seu electoribus inuitis, & contradicentibus, esset nulla, ita quod absq; alia cassatione poterit prouisio fieri nisi fiat propter necessitatem, vel vtilitatem ipsarum Ecclesiarum, nu.23. Sed si fieret per Papã, aut, nisi essent patroni laici, per Legatum, absolute valeret, n.24.

Reprobatur Staphileus dicens in permutatione, quæ fit inter beneficiatos de authoritate Episcopi non requiri consensum patroni, nu.25.

Refertur dictum Rebuffi hodie vsum cõmunem obtinuisse, quod post requisitionem patroni, maxime etiam eo non consentiẽte, permutatio approbatur ab Episcopo, & valet, nu.26. Quod videtur approbare S.Congr. in declaratione posita, nu.27. Sed accipienda erit quando permutatio fieret in magnam Ecclesiæ vtilitatem, nu.28.

Rescissa permutatione ob contradictionem patroni, absque cuius consensu fuit facta, possunt permutantes, etiam inuito patrono redire ad sua beneficia, mediante noua collatione, quando non fuerunt in culpa, nu.29. Alias si essent in culpa, redire non possent, nu.30.& seq. Et nu. sequenti adducitur resolutio Rotæ, nec excusat in proposito ignorantia iuris, cum requiratur ignorantia probabilis, nu.32. Quamuis contra teneat Bellamera, cuius sententia solum procedet in ignorantia iuris dubij, nu.33. Et sic quando essent in culpa, patronus posset præsentare, & collator conferre talia beneficia tanquam vacantia per resignationem, nu.34. Et idem videtur in resignatione in fauorem coram Papa facta scienter, sine consensu patroni laici, nu.35.

Quoties resignans in fauorem, seu conditionaliter, sciẽter nulliter resignat, per talem resignationem ius abdicatur ab illo, n.36. Ex quo procedit, quod tradit Zauallos citatus, nu.37.

Si quis resignauit beneficium in fauorem alterius in forma dignũ qui non fuit repertus idoneus, non potest redire ad beneficium sed remanebit vacans libere per resignationem, quia scire debuit illum non esse idoneum, nisi probaret diligentiam adhibitã, aut iustam ignorantiam, &c.& si resignauit reseruata sibi pensione, non valebit etiam reseruatio, nu.38.

Si quis resignat beneficium in fauorem alterius, reseruata sibi valida certa pensione, non alias, & reseruatio fuit nulla ob expressionem maioris valoris beneficij factam ab ipso resignante scienter, & sic culpa sua non poterit redire ad suũ beneficium, sed ius ab eo abdicatur, nec tenebitur successor in beneficio ad solutionem pensionis, quamuis resignatarius, qui consensit, non possit excusari ab eius solutione, nisi fuerit in errore iusto, nu.39.

Expressio valoris maioris vero beneficij resignati facta à resignante, & resignatario, vt Papa signet supplicationem cum maiori pensione pro resignante, non efficit eos simoniacos, vel confidentiarios, licet peccent mortaliter, & idem quoties nõ fuerit expressus verus valor aliorum beneficiorum obtentorum per resignatarium, super quibus imposita est pensio pro resignante, nu.40.

Ponitur resolutio Rotæ, quæ conducit ad prædicta, n.41. Iuxta quam est accipienda alia citata, nu.42. Et quod resignans cũ reseruatione pensionis, si pensio non est valida, possit agere spolio, fuit alias resolutum, quod intelligitur iuxta dicta, nisi culpa ipsius resignantis pensio non sit valida, nu.43.

1 VAcat itẽ† renuntiatione beneficium, toto titu-
lo de renũtiatione, per quã amittitur omne ius
in beneficio competens proprietas, titulus, & posses-
sio, Castad. dec.4. de restit.spol. Ferret.cons.6.n.9.&
cons.207. nu.17. Heron.Gabr.cons.192.lib.1. Rota
deci.197. nu.1. p.1. diuers. Zecchus de benef.& pen-
sio.c.13.n.8. late Flam. Paris. de resignat.benef.lib.1.
2 q.5.à n.15. qui† de hac materia resignationis beficio-
rum edidit copiosum tractatum duobus tomis con-
tentum, ad quem in materia ista recurrendum est,
de qua etiam multa Azor. instit. moralium 2.p.li.7.
à cap.19. ad 28.

3 Idque verũ est, † etiamsi ex causa permutationis facta sit renuntiatio, c.1. de rerum permutat. in 6 & Clem.1.eod. Rota dec.7. de rerum permut. alias 399.& 16. eod.tit. alias 863. in antiquis, & decis.10. alias 398. de renuntiat. etiam in antiquis, & dec.1. de rerũ permut. alias 23.nu.4. in nouis, Domin. in d.c.vni. de rerum permut. in 6.nu.11.& ibi Franc.nu.4.& Probus ad Monach. ex n.10.& Gamba.nu.53.& 54. Bellam. de permut. beneficiorum.9.p.q.1. Pet. de Perus. eod. tract.2. p. nu.21.23.& 42. Staphil. de lit. gratiæ tit. de varijs modis vacationis, à nu.10. Selua de benef. 3.p.q.24. Boerius dec.2.nu.2. Sarn. in reg. de publican.q.3. Coras. de benef.1.p.c.8.nu.4. Lamb. de iurepatr.1.p.2.lib.q.6.art.3.& 6.nu.2.& 16. Io. Nicol. Delphinas eodem tract. lib.2. à nu.136. Mand. de signatura gratiæ, tit. de permut. vers.2.& de noua prouisione, vers. in noua prouisione, Mascar. de probatio. concl.1401. P.Greg. de benef.c.31.nu.2. Flami. Par. lib.11. quæst.5.nu.20. Hier. Gabr. cons.199.li.2.

4 Vbi dicit, † quod beneficia resignata ex causa permutationis, licet vacare dicantur, tamen ad effectum reseruationis, suppressionis, & vnionis habentur pro non vacantibus, præsertim, quando sunt de primo vacaturo.

5 Nam † renuntiatio ex causa permutationis vera resignatio est, d.c.1. de rerum permut. ibi, resignantur, & Clem.1. eodem. ibi, resignata, Rota d.deci.16. de rerum permut. in antiquis, & prima eod. in nouis Dom.d.c.1. nu.2.& 11. & Prob. n.10. Sarnen. d.q.3. vers.1. quia, Mand. reg.19.q.12. adfi. Ioan. Nicol. d. nu.136. Flam. Pari. d.lib.11.q.5.nu.19.& lib.12.q.5. n.19.& de confiden.q.25. Azor d.lib.7.c.29.q.20.& & cap.30. quæst.10.

6 Vnde qualitas † requisita in beneficijs, alias vacantibus, requiritur etiam in vacantibus ex causa

permu-

permutationis, Put. dec. 331. & 338. lib. 1. Mohe. dec. 7. de concess. Præb. & Rota deci. 1135. li. 3. p. 3. diuers. Flam. Paris. de resignatione, lib. 4. q. 9. nu. 25. & 42.

7 Et sic in vna† Iacen. Rectoriæ de Anso, 19. Octob. ☞ 1598. coram D. Decano fuit resolutum, Quod beneficia, quæ debētur ex indulto Apostolico filijs patrimonialib. non possunt permutari ad fauorem filiorum non patrimonialium.

8 Vnde etiam priuilegiū de fructib.† primi anni beneficiorum vacantium, vt in terminis Capit. si propter. de rescrip. in 6. cōprehendit etiam beneficia vacantia causa permutationis, glo. ibi, verb. vacabunt; & Dd. Feder. consl. 156. Io. Nicol. sup. nu. 146.

9 Vnde etiā non† videtur verum consl. 2. Mandosij.

10 Nec obstat† doctrina Mascar. d. concl. 1401. vbi, dicit, quod licet beneficia resignata ex causa permutationis vacent, & tanquam vacantia indigeant collatione, tamē de æquitate quadā non dicuntur vacare ad effectum, vt alteri conferri possint, & vt comprehendantur in iurib. & priuilegijs loquentib. de beneficijs vacātib. & in expectatiuis, & sequitur Fla. Paris. lib. 1. q. 4. à nu. 24. & dicitur c. seq. à nu. 38.

11 Quia† respondetur illam intelligi de iurib. & priuilegijs, per quæ permutatio posset impediri conferendo beneficia resignata causa permutationis alte-

12 ri. Sed est difficultas, an si beneficium† est patronatū, requiratur in resignatione ad eius validitatem patroni consensus. Et requiri tenet Abb. in cap. quod in dubijs. de renunt. nu. 6. & in c. significatū. de Præbē. Rochus de iure patr. verb. honorificum. q. 3. nu. 8. & q. 51. Lamb. lib. 3. q. 5. art. 5. Gigas de pensio. q. 23. n. 4. Dua. de benef. li. 8. c. 2. Coras. d. c. 8. n. 4. & 13. Mād. consl. 7. à n. 1. Zuall. q. 282. n. 13. & alij, quos refert & sequitur Flam. Pari. lib. 2. q. 4. à nu. 4. & lib. 8. q. 10. à n. 2. & Prosper de August. in additio. ad summā Bullarij Quarantæ, verb. beneficiorum permutatio, vers. quos terminos intellige. Contrarium tamen nempe

13 †quod resignatio beneficij iurispatr. sine cōsensu patroni valeat, tenuit Calder. consl. 6. de renunt. quē secuta est Rota in vna Hispalen. de anno 1538. vt per Mohed. dec. 6. de iure patr. alias 268. idē tenet Pauinus de offic. & potestat. Capituli sede vacant, q. 2. 2. p. n. 16. & sequitur Tuschus concl. 257. n. 9. & concl.

14 262. n. 1. lit. R. to. 6. Quæ† sententia mihi placet in resignatione simplici, in qua ipsi loquuntur, vnusquisq; enim libere potest resignare suum beneficium in manib. superioris, nec potest in hoc considerari considerabile præiudicium patroni, cui manet sua præsentatio salua, & ita videtur in praxi seruari.

15 Ex quo† idem existimo quando beneficium spectat ad collationē inferioris, vt non requiratur illius consensus, & similiter nec eligentium, contra Abb. in d. c. quod in dubijs, d. nu. 6.

16 Prima vero sententia† procedet in resignatione facta, coram Papa in fauorem alicuius, sine consensu patroni laici, & absq; legitima derogatione iurispatronatus (nam de iure patronatus Ecclesiastico non est necessaria mentio, nec derogatio in literis Apostolicis, vt dictum est sup. 5. p. c. 1. nu. 506. & c. 3. nu. 18.) quæ patrono reclamante intra tempus datū ad præsentandum est irrita, Rota deci. 203. n. 5. lib. 3. p. 3. diuers. quia in hac resignatione in fauorem nō potest patronus præsentare quem vult, Mohed. dec. 8. de iur. pat. alias 326. & dec. vlt. de renun. alias 341. Pute. 412. lib. 1. Thanis decis. 81. & 82. in manuscriptis. Et fuit resolutum in causa Mediolanē. iurispatronatus, de anno 1588. corā D. Blanchetto. In† qua

17 ☞ fuit decisū, Quod resignatio facta in fauorē de beneficio iurispatronatus laicorū, sine ipsorū cōsensu, & mentione est nulla, & ideo ius non abdicatur à resignante, & per consequens præsentatio facta per patronum, tunc de illo beneficio, tanquā vacante non valet, tamen si postea beneficium vacat ex persona resignātis, vt quia cōtraxit matrimonium, & patronus cōtinuat litē cū resignatario, vt instituatur ille præsentatus, hæc prosecutio litis æquipollet nouæ præsentationi factæ in tēpore, & sic nō potest dici dispositionē fuisse deuolutā ob non factam præsētationē infra quatuor menses, & licet lis penderet, nihil obstat, quominus illa tacita præsētatio valeat, sicut etiā expressa, cum sit facta de collitigante, iuxta doctrinam Rochi de iure patr. verb. honorificū, q. 23.

18 Nec ab hac distinctione† distat Couar. pract. c. 36. nu. 9. vers. 9. ab eadem, vbi solum considerat præiudicium patroni in eo, quod per resignationem fiat collatio sine eius consensu. Et Zauallos sup. qui etiā considerat præiudicium patronorum, quia alias raro, aut nunquam esset locus suis præsentationibus. Et Sarn. in reg. de infirmis. q. 17. 2. & 3. casu, Cabedo de patronatib. Regiæ Coronæ, c. 10. qui loquitur de renuntiatione in fauorem, vt in tit. quæstionis, & n. 7. & Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. n. 193. & 207. & tenet Zecchus de benef. & pensio. c. 13. nu. 3. versi mihi modo, & Azor. d. lib. 7. c. 25. q. 4.

19 Permutatio vero facta† absque consensu patroni, non solum laici (sed etiam Ecclesiastici, si facta est coram Ordinario) non est nulla ipso iure, sed venit annullanda, patrono intra tempus datum ad præsentandum; contradicēte. (Nisi facta sit in magnam Ecclesiæ vtilitatem, Couar. infra, ex Lamber. 1. par. 2. lib. q. 6. art. 6. quo pacto sunt accipiendi statim referendi; nec sufficit esse vtilem Ecclesijs, P. de Perusio de permutatione benef. 3. p. nu. 34) Ita Feder. de permutat. benef. q. 30. Rota decis. 5. de rerum permutat. in nouis, decis. Ægidij 87. & 179. Felin. in c. cum Bertholdus, nu. 15. de re iudic. & in tract. quando literæ Apostolicæ, ampliatione. 9. additio Ant. Fran. Sapia ad Abb. in cap. quæsitum. de rerum permut. Prob. ad Monach. in Rubrica de rerum permuta. in 6. nu. 5. & in c. vni. nu. 11. & 13. Rochus, verb. honorificum. q. 3. Rebuff. in praxi 3. part. signaturæ, verb. necnon iurispatronatus, nu. 40. & 41. Aym. consl. 83. n. 2. Coras. de benef. 4. p. c. vlt. n. 29. Io. Nicol. Gimo. tit. 5. cap. 7. ex nu. 2. & Io. Nicol. Delphinas de iure patron. lib. 2. num. 136. fallentia, & nu. 135. Ferret. consl. 21 t. nu. 15. Couar. dicens frequentiorē, & communiorem, d. c. 36. nu. 9. Dida. Perez in l. 1. tit. 6. lib. 1. Ordin. Emm. Suar. in thesauro receptar. sententiar. verb. beneficiorum permutatio Mascard. conc. 178. nu. 12. & 3. Spino. de testam. gl. 4. nu. 101. & Flam. Paris. qui ait plures in Rota decisum, lib. 2. q. 4. nu. 18. Thanis d. dec. 81. Azor. d. lib. 7. c. 29. q. 6. & 32. & dicit magis communem sententiam. Prosper de Augustino d. additione, verb. beneficio. permutatio. Et tenuit Rota in vna Gerunden. permutationis 5. Iu- ☞ lij 1593. coram D. Lita. vt in decis. seq. Dubitaui an sit locus rescissioni permutationis, de qua agitur, ita vt vnicuique permutantiū competat ius redeūdi ad prima sua beneficia, & Domini dixerunt esse locum rescissioni permutationis, & requiri nouā collationem, vt permutantes consequētur prima beneficia, quam patronus prætensus impedire non potest, & moti fuerunt eo fundamento, quia cum fuerit facta permutatio, de qua agitur, absque consensu Archidiaconi prætensi patroni, non est nulla ipso iure, sed venit annullanda ipso prætenso patrono contradicēte infra tempus datum ad præsentandum. Aym. cōsil. 82. nu. 2. Rota decis. 5. de rerum permutat. in no-

uis de frequentiori, & communiori testatur, Couar. pract. c. 36. n. 9. vers. tametsi, & ea rescissa non possūt permutātes redire ad priora beneficia sine noua collatione, Dd. in c. vni. de rerum permut. in 6. ea ratione, quia beneficium vacans per liberā resignationē, sine noua collatione recuperari non potest ca. ex frequentib. de instit. Rota decis. 1. n. 5. vers. nam beneficiū. de rerum permut. in nouis, & hanc opinionem tutiorem, & securiorem dicit Rota eod. tit. in antiq. deci. vlt. Io. Selua tract. de benef. p. 3. q. 24. n. 3. & Rebuf. in praxi, tit. de permutatione, n. 11. & 16. Quod autem huiusmodi collatio fieri debeat non obstante oppositione prętēsi patroni, ex eo censuerunt Domini, quia non constat permutantes habuisse notitiam prætensi iurispatronatus ante ipsam permutationē, ad l. verius. ff. de probatio. vnde cū ipsis aliqua culpa ascribi non possit, merito etiam inuitis patronis ad priora beneficia, mediante tamen noua collatione, reintegrari debent, ad notata per Dd. in c. nemo deinceps, vbi Gemin. n. 11. vers. poterit etiā, Burrius, n. 10. vers. sin autem ignorabat, Anchar. nu. 3. vers. si autem ignorabant de elect. in 6. quod tanto magis est dicendum, cum concludenter non iustificetur prætensum iuspatronatus, & satis superq; sit in cōfesso permutantias post permutationē emanatas permutantib. ipsis nocere respectu ipsius permutationis, secus quoad alia, ad l. si quis intentione. de iudic. Mohed. deci. 37. nec fama iurispatronatus probatur, vltra quod si probaretur, ex ea non induceretur sufficiens probatio iurispatro. cum sit de recēti, Cassad. decis. 2. de probationib.

20 Quamuis contrarium, † nempe esse nullam ipso iure, teneant Bellamera in d. decis. 87. & 179. & de perm. ut. benef. 4. p. quæst. 2. & 3. Petr. de Perusio d. 3. par. num. 35. & 36. Gambarus d. cap. vnico, ex num. 119. Paulus de Citadinis de iure patronatus, 6. p. artic. 3. quæst. 52. & relati per Couar. supra, & Zaualos supra nu. 14. confundens permutationem cum resignatione.

21 Et quāuis Cabedo† de pattonatib. ca. 11. nu. 3. dicat, quod permutatio facta irrequisitis patronis firma est, quamuis possit postea infirmari probata legitima causa secundum communem, verius enim est secundum communem, ex parte patroni reclamantis non requiri probationem legitimæ causæ, sed solum, quod contradicat cum causa, quod ita est nisi ex aduerso probetur seu constet factam esse in magnam Ecclesiæ vtilitatem, vt colligitur ex Couar. d. nu. 9. quem allegat: & quod dicit idem Cabedo ibi, nu. 4. quod permutatio facta in Curia Romana, non facta mentione iurispatronatus laicorum, nulla est propter surreptionem, vt sentit, inquit, Collectariua in c. cum olim, num. 5. de iure patronat. Lapus allegat. 96 Gigas de pensio. quæst. 24. nu. 5. Couarr. vbi sup. & Rebuf. sup. nu. 21. non est absolute verū, nā illa non est nulla propter surreptionem, sed annullanda, patrono intra tempus præsentandi contradicente, propter præiudicium illius, cui Papa non intendit præiudicare, & ita plane tenet Couarru. supra. dicēs, quod permutatio beneficij iurispatronatus laicorum facta in Curia Romana summi Pontificis authoritate, non præmissa mentione iurispatronatus laicorum, est nulla ipso iure in casibus, quibus apud Episcopum, & Ordinarium esset nulla, & deinde per sententiam erit rescindenda, quoties foret iudicis sententia refringēda, si facta fuisset apud Ordinarium inferiorem, quemadmodum inquit, iure probatur, & explicat optime Lamber. 2. lib. 3. p. quæst. 9. art. 12. & Paulinus de potestate, Cap. sede vacan. 2. quæst. 2. p. versic. adde etiam quod non valet. Et ita est accipiendus Lapus d. allegatione 96. nu. 4. quem allegat etiam Couarr. ibi, dum ait, quod permutationes, quæ fiunt in Curia talium Ecclesiarum non facta mentione, quod in illis spectat præsentatio ad laicos, non valent, sed sunt surreptitiæ, &c. & hoc re vera est, quod vult Felin. d. tract. quando literę Apostolicę ampl. 9. explicando Lapum ibi, licet eū carpat Couar. ibidem, quasi velit eam absolute valere & facit quod dictum est supra 5. p. cap. vlt. ad fi. Nec etiam verum est, quod ait Cabedo d. cap. 11. num. 5. quod in patronatibus Regijs indistincte dicendum est non valere permutationem Ecclesiæ, absque Regis consensu, & illo inscio, &c. idem enim est quoad hoc in patronatib. Regijs, ac in alijs patronatib. priuatarum personarum, &c.

22 Et idem erit in permutatione† facta sine consensu electorum, vel inferiorum collatorum, vt nō sit nulla, sed annullanda, si volunt agere de cōtemptu infra tempus datum ad prouidendum. Feder. Gimon. & alij sup. & Franc. in d. c. vni. de rerum permut. in 6. nu. 7. quamuis esse nullam teneant P. de Perus. Gambarus, & alij relati, nu. 20. præcedenti.

23 At vero† quando permutatio fieret coram Ordinario, illis quorum interest scilicet patronis collatoribus, seu electoribus inuitis, & contradicentib. tunc esset nulla, ita quod absque alia cassatione, vel declaratione potest præsentatio, collatio, seu electio fieri nisi talis permutatio fiat propter necessitatem, vel vtilitatem ipsarum Ecclesiarum, Lapus, & Franc. n. 7. in d. c. vni. Rota d. decis. 5. de rerū permutat. in nouis ad fi. (quæ sic debet intelligi) Açor. d. q. 6. quicquid contra teneat Io. Nicol. Delphinas, sup. n. 134. & vtilitatem intellige magnam, ex Couar. sup. cum Lamb. & sic procedet cons. Calder. 2. de rerum permut. & cons. Aym. 82. & 153.

24 Dixi coram Ordinario nam si talis † permutatio fieret per Papam, cum ipse possit eis inuitis cōferre, & disponere, aut si fieret per Legatum de latere (nisi essent patroni laici, quib. Legatus præiudicare non potest, vt dictū est 5. p. c. 3.) absolute valeret d. permutatio facta illis inuitis, Franchus vbi proxime.

25 Et ita † tenendum videtur, quamuis Staphil. de lit. gratiæ, tit. de modo & forma impetran. §. de iurif patr. permutatione, n. 3. dicat in permutatione, quæ fit inter beneficiatos de authoritate Episcopi, non requiri consensum patroni, quem sequitur Zerola in praxi Episcopali. 1. p. verb. ius patronatus. §. 6. dicens se ita obtinuisse in facto in Curia Archiepiscopali Beneuenti.

26 Sed† Rebuf. de permut. nu. 22. ait hodie vsum cōmunem obtinuisse, quod post requisitionem patroni, maxime etiam eo non consentiente permutatio approbatur ab Episcopo, & valet, &c. sequitur Lessius lib. 2. c. 34. nu. 198.

27 Quod videtur† approbare S. Congr. Concil. vt in declarationibus sequenti super c. 9. sess. 25. de refor. ibi, In permutatione beneficij iurispatr. nō requiritur consensus patroni, sed satis est illū tantum requirere, Rebuf. de permutatione.

28 Sed ista† declaratio accipiēda erit quando permutatio fieret in magnam Ecclesiæ vtilitatem, iuxta dicta, & sic etiam procedet quod ait Cabedo d. c. 11 n. 1. quod quando patroni absq; causa legitima contradicerent, tunc permutatio valida erit.

29 Rescissa autem permutatione † ob contradictionem patroni, absque cuius consensu fuit facta, possunt permutantes, etiam inuito patrono redire ad sua beneficia, mediante tamen noua collatione de quo seq.

quo seq. c. à n. 5. quãdo non fuerunt in culpa, ex quo non constat illos habuisse notitiam iurispatronatus ante ipsam permutationem, vt fuit resolutum in illa Gerunden. permutationis supra adducta, n. 19. ex ibi citatis, quib. addo Federicum de permut. benef. q. 8. & 9. Bellam. deci. vlt. & eod. tract. 9. p. q. 2. 3. & 5. & 11. p. q. 1. 2. 4. & 5. Pet. de Perusio eod. tract. 6. p. a nu. 51. alias 84. 86. & 87. Francum post alios in d. ca. vni. de rerum permut. in 6. nu. 11. & ibi Gambarũ, nu. 62. Bonif. in Clem. 1. eod. tit. ex nu. 92. præcipuè 95. 96. & 98. Lamb. d. art. 6. n. 52. & 74. Gimon. d. tit. 5. c. 14. nu. 1. 5. & 14. qui cõmuniter requirunt ignorantiam probabilem.

30 Alias si essent† in culpa, redire non possent, Feder. quæst. 6. & 7. Bellam. & Petr. de Perusio supra, Domin. nu. 20. & Franchus 1. in d. c. vnico, & ibi Gam. nu. 114. & 115. & Probus ad Monach. ibi sub nu. 14. circa fin. Bonif. ex d. nu. 92. Cosmas in pragmat. sanction. tit. de collatio. §. sequitur qualitas, verbo, alio, Selua de benef. 3. p. quæst. 24. Rebuf. in praxi, tit. de permutat. num. 17. Aufrer. ad Cap. Tolosanam, decis. 261. num. 3. Lamber. vbi proximè, Gigas de pensio. q. 23. nu. 5. Gimon. d. c. 14. nu. 5. Roffin. de benef. cap. 36. num. 19. additio. vlt. ad decis. 1. de rerum permutat. in nouis, Cassad. decis. 1. nu. 2. eod. tit. Achill. decis. 403. seu 3. super reg. de valore, nu. 4. Prosper de Augustino supra.

31 Et ita† in Salamantina pensionis, 13. Iunij 1586. ☞ coram D. Bubalo fuit resolutũ, Quod quando permutatio, seu resignatio conditionalis culpa resignãtis non habet effectum, nõ potest redire ad suũ beneficiũ, & quod sic in permutatione constitutio de publican. solum annullat illam resignationẽ, in qua nõ fuit seruata forma, non vero aliam, in qua forma seruata est, cum sint separatę, non obstante correspectiuitate, &c. Flam. Paris. de resignatione, lib. 11. q. 5. n. 27. & posthæc Gonçalez gl. 15. nu. 50.

32 Nec † excusat in proposito ignorantia iuris, cum requiratur ignorantia probabilis, vt dictum est, & tenet in expresso Gambarus vbi proxime, & faciunt in simili decisiones Rotæ in causa Toletana Capellaniæ de Barajas infra adductæ, c. 5. a nu. 223.

33 Quamuis† Bellamera supra etiam iuris ignorantiam excusare dicat, quia agitur de damno vitando. Cuius sententia solum procedat in ignorantia iuris dubij, & difficultatem habentis, vt in decis. 214. nu. 5. p. 1. diuersorum, de qua infra, nu. 36. iuxta dicta supra 5. p. c. 5. nu. 88.

34 Et sic† quãdo essent in culpa, patronus posset præsentare, & collator conferre talia beneficia, tanquã vacantia per resignationem, Feder. d. q. 6. & 7. & ibi additio Lapi. Bellam. sup. & Pet. de Peruf. d. 6. p. nu. 45. alias 87. Domin. Aufrer. & Roffin. sup. & d. additio vlt. ad fi. & post alios, Franc. d. n. 11. qui tamen male ait vacare per iuris priuationẽ, quãdo permutantes sunt in culpa, & scienter permutauerunt, nã etiam tunc vacant per resignationem, Bonif. supra.

35 Vnde idem videtur dicendum† in resignatione in fauorem coram Papa facta scienter, sine consensu patroni laici, vt eo contradicente resignans non possit ad beneficiũ redire, sed potius patronus possit ad illud præsentare, tanquam vacans per d. resignationẽ d. additio vlt. ad fi. Sarnen. q. 17. de infirmis, 2. casu, quem sequitur Cabedo, c. 10. nu. 1. quamuis contrarium videantur tenere Mohed. Puteus, Achilles, & Thanis citati supra nu. 16. & 30. & Rota in illa Mediolan. iurispatro. de qua sup. nu. 17. & Fla. Paris. de resign. lib. 1. q. 3. nu. 96. & lib. 2. q. 4. nu. 23. qui iuxta dicta accipienda erunt.

36 Nam quoties resignans† in fauorem, seu conditionaliter, scienter nulliter resignat, per talem resignationem ius abdicatur ab illo, vt resoluit Rota in vna Romana Canonicatus 17. Nouem. 1567. coram D. Seraphino, Flam. Paris. d. lib. 1. q. 3. nu. 71. & 118. & lib. 2. q. 9. nu. 21. & lib. 4. q. 2. nu. 26. & lib. 9. q. 21. nu. 8. & Rebuf. conf. 192. nu. 5. inquit, quod clausula nõ alias, nec alio modo, nõ operatur, quando adest culpa resignantis, & per eum stat. Et in vna Claramonten. monasterij, 20. Octob. 1574. coram sanctissimo Clemente VIII. quæ habetur p. 1. diuersorum, decis. 214. nu. 5. fuit dictum, Quod clausula non alias, &c. non operatur in fauorem illius, qui sciens defectum ☞ tacuit, nisi habuerit probabile dubium, ex ignorãtia iuris dubij, & difficultatem habentis. Facit reg. l. in iure ciuili. ff. de reg. iuris, & l. iure ciuili. ff. condit. & demonst. & l. in executionis. §. si. ff. de verb. oblig. & Pet. Greg. de benef. c. 28. n. 11. ait, quod quando resignatio in fauorẽ, vel ex causa permutationis, nõ potest sortiri effectum propter dolũ, vel culpã resignãtiũ, tunc resignatio, & ex ea vacatio firma remanent & potest beneficium libere prouideri & videnda dicenda infra, nu. 217. & c. seq. à nu. 34.

37 Ex quo procedit, †quod tradit Zauallos, q. 147. n. 8. de permutatione Rectoris de Batres in facti cõtingentia, de quo infra, nu. 71.

38 Ex Quo etiam videtur, † quod si quis resignauit beneficium in fauorem alterius in forma dignum, qui non fuit repertus idoneus, non potest resignans redire ad beneficium, sed remanebit vacans libere per resignationem, quia culpa sua non habuit effectum, ex quo prius tenebatur inquirere, & se informare de idoneitate resignatarij, & sic sciuit, vel scire debuit illum non esse idoneum, nisi probaret diligẽtiam adhibitam, aut iustam ignorantiam, quia communiter reputabatur idoneus, vel alias erat approbatus, &c. c. innotuit. de elect. vbi glos. verb. ignorantiam, Abb. num. 9. & 21. & alij, glo. in reg. præsumitur lib. 6. Decius in c. cum in cunctis. §. fi. de elect. nu. 2. & 14. Roch. verb. honorificum, nu. 17. Lamb. 1. p. 2. lib. q. 10. art. 4. Ant. Gabr. de reg. iuris, concl. 5. nu. 12. & 11. & concl. 6. n. 43. Rota in dec. Pistorien. alternatiuæ de anno 1558. suprà adducta 5. p. ca. 1. nu. 739. Mascar. conel. 879. nu. 7. Io. Garçia de nobilita. gl. 4. n. 28. & 29. & Flores de Mena. q. 3. n. 9. & si is resignauit reseruata sibi pensione, non valebit etiam reseruatio illius, ex quo fuit reseruata de assensu resignatarij, qui nõ successit in beneficio, nec habuit ius in illo. Facit Rota decis. 191. p. 1. diuersorum, nu. 5. quæ etiam est apud Farin. decis. 9. nu. 7.

39 Ex quo etiam infertur ad† casum in praxi frequẽtem, quod si quis resignat beneficium in fauorem alterius reseruata sibi valide certa pensione, non alias & reseruatio pensionis fuit nulla ob expressionem maioris valoris beneficij factam ab ipso resignante scienter, & sic culpa sua, non poterit redire ad suũ beneficium sed ius ab eo abdicatur per talem resignationem, nec tenebitur successor in beneficio ad solutionem pensionis, ex quo fuit nulliter reseruata, quã uis resignatarius ipse, qui consensit pensioni cum dicta expressione valoris, non possit excusari ab eius solutione, iuxta dicta sup. 1. p. c. 5. à nu. 442. nisi fuerit in errore iusto; nam probando iustum errorem valoris, posset etiam ipse dare de nullitate pensionis ad dicta infra, à nu. 132. & d. c. 5. 1. p. nu. 514.

40 Circa quod obiter nota† cum Flami. Paris. de cõfidentia, q. 41. quod expressio valoris maioris vero beneficij resignati facta à resignante, & resignatario ad effectum, vt Papa signet supplicationem eũ maiori

iori pensione pro ipso resignante,&c.non efficit eos simoniacos, vel cõfidẽtiarios, Nauar.cons.28.& 29. de simonia, licet peccent mortaliter,& idẽ erit quoties nõ fuerit espressus verus valor aliorũ beneficiorum obtentorum per resignatarium, super quib.imposita est pensio pro resignante, vt resignationi consentiret, Vt latius per Flam, ibi,& vide dicta infra,n. 149.& seq.

41 ☞ Conducit ad prædicta decis,† in causa Placen.portionis,10. Apr.1559.coram D,Chisan,in qua fuit resolutum,Quod si quis resignat reseruata sibi pensione valida, & nõ alias,qui per 20. annos percepit dictã pensionẽ, & postmodũ resignatarius cessit in fauorẽ alterius, qui dicit de nullitate dictæ pensionis, quia tẽpore resignationis beneficiũ erat grauatum alia pẽsione,de qua non erat facta mẽtio,potest resignãs agere spolio stãte dicta nullitate, quia licet vbi agitur de amittẽda possessione, nõ requiratur authoritas Papæ,sed sufficiat solus animus, Cassa.dec.2.de renun. Ægid. in c.ꝑ in dubijs,de renun,n.10.tamen in proposito nõ apparet animus amittẽdi possessionẽ, quia ab initio fuit cõditionalis,tã quoad titulũ, quã quoad possessionẽ,scilicet reseruata valide pensione,& nõ alias,g .in c.olim.de restit.spol. Rota deci.2.de renunt,in antiq. vnde videtur hic anim⁹ eod, modo cõditionalis sẽper durasse, & quãuis ipse exegerit pẽsionẽ, tamẽ intelligitur cũ ead.cõditione exegisse, quia mutatio animi nõ præsumitur, & potuit sẽper quãdo exegit, credere pẽsionẽ validã esse,alias nõ exegisset: cũ autẽ resignatio est cõditionalis,non impleta cõditione posse agere spolio, satis notũ est, Mohed.dec.83.& 91, Put.145.lib.1.& fuit sæpe resolutũ.& cõtra spoliũ nõ datur præscriptio, Cassad.decis.6. de restit.spoliat, Nec obstat,quod ipsemet resignans tacuerit primã pensionem , quia satis constabat fuisse per errorem,& nullam fraudẽ fuisse, vt rei euentus, dũ litigatum est,docuit,vnde sibi nõ præiudicat,nisi probetur vera scientia.

42 Et iuxta hanc† decisionem erit accipienda resolutio in vna Tarracon. de qua Mand.reg.33. Cancell, quæst.6.nu.9.

43 Et quod resignãs beneficium cum † reseruatione pensionis, si pensio nõ est valida, possit agere spolio, fuit etiam resolutum coram eod. Chisan.in causa Bisignaten. Archidiaconatus 7. Maij 1559. vt per Cottã dec.401.& coram D,Orano in causa Illerd. Canonicatus 27. Nouem.1595. quod est intelligendũ iuxta dicta, nisi culpa ipsius resignantis pensio nõ sit valida, &c. & vide dicta, d.c,5.1.p.a nu,534.

§. I.

Qui possint renuntiare beneficio.

SVMMARIA.

REgulariter cuiq; liberũ est proprio renũtiare beneficio, nu, 44. Hodie tamen in Curia non admittuntur absolute resignationes parochialiũ, & aliorũ beneficiorũ residentiã; nã Dataria, vult, quod exprimatur per quãtũ tẽpus beneficiũ possedit resignãs, seu à qua tẽpore illud obtinet, & si tẽpus est breue, resignatio reijcitur, n.45. & idẽ est in permutationib. huiusmodi beneficiorũ cũ alijs nõ residẽtiæ, n.46 Qui stilus incepit à tempore Gregor. XIV. & hodie regulariter requiritur quod possederit per quinque annos, vel circa, &c. nu 47.

Quantũ tẽpus importet dictio, vel circa, quãdo narratur, quod resignãs possedit beneficiũ per quinq; aut sex annos, vel circa. & quando dicitur esse in tali ætate vel circa, &c. à n 48. resoluitur importare ad summum sex menses, seu per illã tolli sex menses. Alias si diceretur sine dictione, vel circa, deberet illud tempus integre verificari, nu.49.

An sit differentia inter expressionem, quod possedit beneficium per tantum tempus, vel quod illud obtinet à tanto tempore, à n.51. Resoluitur expressionem, quod possedit per tantum tẽpus, importare, quod illud possedit, saltem de facto, & sic cũ titulo vel sine; expressionem vero quod à tanto tempore obtinet importare, quod à tãto tempore in illo habet ius in re, vel illud de facto possidet, nã is dicitur obtinere, qui habet ius in re, vel qui possidet de facto.

Hodie sacris ordinatus præsertim ad titulũ illius nõ potest libere renuntiare beneficio, nã non potest illud resignare, nisi aliũde habeat, vnde commode viuere possit, nu.56.

Licet de iure cõmuni infirmus posset beneficio renũtiare, tamẽ hodie nõ valet renũciatio infirmi infra 20. dies decedẽtis ex regul. Cancell. de infirmis, n.57. & qui scribũt super ea, n.58.

An minor possit beneficio renũtiare, remissiue, n.59. Et an minori in beneficialib. cõpetat restitutio, etiam remissiue, n.60. & nu.61. ponitur resolutio Rotæ in ista quæstione.

An accusatus de crimine, ex quo veniret priuãdus beneficio, possit illud renuntiare, nu.62. resoluitur posse, nu.63.

Ampliatur primo, vt procedat etiã in renũciatione in fauorẽ alterius, n.64. cõtra aliquos citatos, n.65. Cautela tamen Ferrarij in proposito, quã Fel. & alij sequuntur, non est tuta, maxime attenta constitutione Pij V. de confidentijs, nu.66.

Secundo ampliatur, vt talis accusatus pẽdente lite possit permutare, n.67 Quamuis contrarium teneant aliqui relati, n.68. Sed prima sentẽtia est verior, nisi forte obstet ei infamia orta ex accusatione, apud bonos, & graues viros, ne possit ad aliud beneficiũ promoueri, & sic permutare, &c. n.69. Aut nisi ob delictum esset de iure inhabilis ad beneficia obtinenda, num.70. Et nu. seq. ponitur casus practicatus Rectoris de Batres.

Tertio ampliatur, vt procedat etiã si quis prius impetrasset bebeneficium in euentum priuationis, adhuc enim poterit accusatus valide renũtiare, nec impedietur renuntiatio, & eius effectus, ex dicta impetratione, nec post renuntiationem poterit procedi ad priuationem, nu.72. Hoc tamen fallit secundum Gambarum, & Villad. quando quis impetrasset per priuationem, & quouis alio modo vacaret, quia tunc comprehenderetur, etiam vacatio per renuntiationem, nisi fieret in Curia nu.73. sed reprobatur, nu.74.

Contra hanc ampliationem obijcitur doctrina glossæ, verbo, finita, in c.2. vt lite pendente in 6. in fi. *& decisiones relatæ, à n.75. Ex quib. videtur, quod cũ agitur contra aliquẽ, vt à beneficio amoueatur, & sibi adiudicetur, tanquã debitũ, beneficium sit litigiosum, &c. Respondetur ea procedere, quando agitur de priuatione incursa ipso iure, & remotione à possessione, quo casu nõ est materia priuationis, sed magis causa beneficialis, & declaratoria nõ iuris, & pœnæ incursæ, et quãdo principaliter agitur ad canonizatione gratiæ, & incidẽter deducitur delictũ, causa est beneficialis, nu.80. & 81. at vbi agitur de priuatione per sentẽtiã infligenda, vt hic, beneficiũ nõ fieri litigiosũ, nec esse causam beneficialẽ, nisi superueniat sententia, quæ priuet beneficio, & illud alij adiudicet, cui facta erat gratia in euentum priuationis, nu.82.*

Etiam vbi ageretur de priuatione ipso iure incursa, etiam ad instantiam habentiũ interesse, et ius prætendendi beneficium, si tamen non petabat adiudicationem. sed collationem illius, in illo iudicio beneficium non esset litigiosum, vt in resolutione Rotæ posita, nu.83.

Quarto ampliatur, vt possit renũtiare, siue simpliciter, siue in fauorẽ alterius, etiã post scientiam impetrationis factæ à tertio de beneficio in euentũ priuationis vel post impetrationis presẽtationem, nu, 84. Et decretum irritans positum in impetratione solum operatur in euentum priuationis, nu.85. & si illud obstaret, obstaret etiam, si renuntiatio fieret ab ignorante impetrationem, vt tenet Flores, nu.86. & 87. Nec decisio Rotæ 5. de re iudic. in antiq. facit contra, nu. 88.

Quinto ampliatur, vt procedat etiam post conclusum in causa, nu.89. etiam in renuntiatione in fauorem, nu.90.

Sexto

Sexto ampliatur, vt accusatus possit renuntiare etiam lata priuationis sententia, si ab ea fuerit legitime appellatū, quoniam per appellationem integrum manet ius eius, nu. 91. cum per eā extinguatur, aut saltem suspendatur sententia. n. 92. Quā ampliationē tenent relati, nu. 93. Nec est necesse facere mentionem priuationis, & processus, nu. 94. Et procedit, etiam si appellatio postea pronuntietur mala, & iniusta, nu. 95. non tamen procedit, quando priuationis sententia contineret in se adiudicationem beneficij, nu. 96.

Septimo ampliatur, vt procedat, etiāsi pro homicidio quis sit condemnatus pœna perpetui carceris, vel alias, si non est priuatus beneficijs, nihilominus enim poterit renūtiare, et collatio sequuta erit valida, num. 97. Et ratio est, quia condemnatus per sententiam latam super homicidio, vel alio crimine priuatione digno, non est priuatus beneficijs, nisi exprimatur in sententia, secundum Innocentium, & alios, nu. 98. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Obijcitur l. 1. ff. ad Turpil. ibi: Si autē pronūtiauerit, &c. ex qua apparet damnatum de crimine, quod de iure meretur priuationem, eo ipso priuatum esse, licet in sentētia nō exprimatur, & ita videtur alias tenere Innoc. quāuis alias etiā videatur velle, quod requiratur noua sententia in executione pœnæ à nu. 100. vbi ponuntur sententiæ Dd. in hoc.

Concordātur opiniones, vt secunda sententia Innoc. procedat. quādo iudex pronuntiauit tantum super crimine, nullam imponēdo pœnam expresse, tunc enim videtur intrare d. l. 1. Prima vero sententia Innocentij, & aliorum procedat, quando iudex in sententia condemnatoria aliquam pœnam imposuit, nō faciendo mentionem de priuatione, nu. 105. & 106.

An in hoc vltimo casu possit & debeat iste condemnatus priuari beneficijs, à nu. 107. Resoluitur affirmatiue in condemnato pro delicto inducente irregularitatem, licet secus in condēnato pro delicto, quod licet sit dignum priuatione, non tamen inducit irregularitatem.

Obijcitur crimina depositione digna, si sunt notoria, irregularitatem inducere, & crimen notorium dici, de quo lata est sententia, quæ transijt in iudicatū, & sic omnem criminosum cōdemnatum de crimine priuatione digno posse etiam postea priuari beneficijs, tanquam irregularem ex crimine notorio per sententiam, à nu. 110.

Respondetur, verius esse indistincte non esse irregularem notoriū peccatorem, & explicatur capitulum finale de tempor. ordi. quo fundatur communis. à nu. 113. Nec etiam crimen notorium, etiam enorme, inducere irreglaritatē ratione infamiæ. n. 118. Et istam sententiam videri magis conformē praxi, & consuetudini, & adeo tenendam contra communem, nu. 119.

Octauo ampliatur, vt possit renuntiare etiam in fauorem, & renuntiatio valeat etiam, non facta mentione de crimine, nec de accusatione, seu inquisitione, aut processu, nec de priuatione nu. 120. quia id iure non cauetur, num. 121. Sed limitatur, primo; vt non procedat, quando in impetratione facta à tertio in euentum priuationis fuerit adiecta clausula, & cum decreto, quod resignatio illius cedat in fauorem impetrantis, num. 122. ex eo tamen non tollitur Episcopo dispensandi potestas in casibus, in quibus alias potest, ipsaq; dispensatio impediet priuationis sententiam, nu. 123.

Secundo limitatur, vt non procedat in criminoso priuato ipso iure beneficijs, qui renuntiare non potest, maxime in fauorem, nu. 124. & idem erit in priuato beneficijs per sententiam, quę transijt in iudicatum, per quam beneficium vacat, nu. 125. quamuis Rebuffus dicat, quod ante executionem potest resignare, quia sola sententia non priuat iure, nec possessione, quod solum verum est respectu possessionis, qua non est priuatus ante executionem, & sic procedit dictum Felin, quod Canonicus priuatus per sententiam non perdit ipso iure stallū in choro, & locū in Capitulo, sed oportet, quod destituatur per superiorem, non tamen est verum quoad ius, & titulum beneficij quo statim priuatus est, & potest conferri, nu. 126. & 127.

Renunciatio facta in fauorem à priuato beneficio ipso iure, vel per sententiam ante executionem, vel ab obtinente beneficiū, alias sine titulo erit bona, nihilominus & valida ex clausulis generalib. siue præmisso, siue alio quouis modo, &c. dummodo alteri non sit antea ius quæsitum, n. 128. vbi ponitur resolutio Rotæ: in permutatione vero secus erit, propter clausulā, quę in permutationib. apponitur iuxta reg. Cācell. 39. nu. 129.

An valeat pensio reseruata tali resignanti, qui resignauit reseruata pensione, non facta mentione de defectu tituli, à n. 130.

Resoluitur contra Nauarrū, non valere, & adducuntur aliquæ resolutiones Rotæ ad propositum, & fundamentis Nauarri respondetur, nu. 138. & seq.

Pensionarius agens ad pensionem sibi reseruatam ex causa resignationis non tenetur probare resignationem fuisse validam, etiam aduersario opponente, sed ei incumbit onus probandi contrarium, nu. 136. vbi adducitur resolutio Rotæ. Et is, cui est reseruata pensio ex causa cessionis iuris, non tenetur iustificare ius cessum, quamuis contra successorem in beneficio debeat docere de aliquo iure, licet non illud iustificare, nu. 137. Obijcitur, quod si nō valet reseruatio pensionis facta resignāti, qui non habebat ius in beneficio, non valebit prouisio beneficij, etiam ex clausulis generalibus, cum reseruatio sit conditionalis reseruata valide pensione, & non alias, nu. 140. Respondetur, quod cum pensio alias sit valide reseruata, defectusque illius conditionis solū proueniat ex defectu iuris ipsius resignantis, perinde est, ac si impleta fuisset, nu. 141.

Potest quis beneficio renuntiare non solum per se, sed etiam per procuratorem. num. 142. vbi de procuratore ad resignan. remissiue.

44 NOtandum autem est primo, quod † regulariter
cuiq; liberum est proprio renūtiare benefitio,
45 Coras. 2. p. c. 8. nu. 5. Hodie † tamen in Curia non admittuntur absolute, & indistincte resignationes parochialium, & aliorum beneficiorum personalem residentiam requirentium, præsertim, cum pensione; nā quoties resignatur parochialis, vel aliud beneficium residentiam requirēs, Dataria vult, quod exprimatur per quantum tempus illud possedit resignans, seu a quo tempore illud obtinet, & si tempus est breue, resignatio reijcitur, vt per Flami. Paris. de resign. lib. 3. q. 2. nu. 21.
46 Et † idē est in permutationibus huiusmodi benefi
ciorū cum alijs non requirentib. similem residentiā.
47 Qui † stilus Datarię incepit a tempore Greg. XIV.
in quo fuit datus iste ordo, & hodie, vt videmus, regulariter requiritur, quod illud possederit per quinque annos, vel circa, aut saltem tres, quamuis antea requirerentur septem, vel sex anni.
48 Sed est dubium, quātum † tempus importet dictio
Vel circa, quando narratur, vt solet, quod resignans possedit beneficium per quinq; aut sex annos, vel circa, seu quod illud obtinet a quinq; annis, vel circa, & quando in dispensationib. vel alijs concessionib. dicitur esse in tali ætate, vel circa, &c.
49 In quo † omissa doctrina Redoani de reb. Ecclesię
nō alienan. rubr. quid, & quando dicatur modicū, n. 15. 16. & 17. breuiter dicendum videtur, importare ad summum sex mēses, ita quod narrato quod possedit per quinq; annos, vel circa, sufficiat verificare, quod possedit per quatuor annos & dimidium, & similiter in ætate, arg. l. non tantum, ff. de excusat. tut. Alex. cons. 88. nu. 9. lib. 6. Rebuf. in l. cæterorum, ff. de verb. signif. in fi. & in praxi, tit. de dispensatione ratione ętatis, vers. seu circa, & in concord. in forma mandati Apostolici, verb. pro expressis, vers. 29. & cons. 73. Menoc. de arbitr. lib. 2. casu 46. nu. 5. & Rota in vno Meliten. parochialis 2. Iun. 1552. corā D. Caputaq. in qua fuit dictum, quod cum testes dicūt,

à tot annis, vel circa Rota per illam dictionem, vel circa, tollit sex menses, vt per Cottam decis.86. in mi scellaneis in manuscriptis, & Rota decis.297. lib.2. par.3. diuersorum, nu.1. vbi de ætate narrata in coadiutoria 60. annorum, vel circa, solum tollitur dimi dius annus.

50 Et alias si diceretur, † quod illud possedit per quin que annos, vel quod illud obtinet a quinque annis, sine dictione, vel circa, deberet illud tempus integrè verificari, iuxta dicta supra 6. parte, cap.2. nu.174.

51 Est etiam dubium, an sit† differentia inter expressionem, quod possedit beneficium per tantum tempus, vel quod illud obtinet a tanto tempore.

52 In quo dicendum † videtur, expressionem, quod possedit per tantum tempus, importare, quod illud possedit saltem de facto, & sie cum titulo, vel sine: vn de quoad illam sufficeret verificare possessionem de facto, iuxta tradita d.cap.2.6.par.nu.206. expressionem vero, quod a tanto tempore obtinet, importare quod a tanto tempore in illo habet ius in re, vel illud de facto possidet.

53 Nã† is dicitur obtinere, qui habet ius in re, cap.si granose, cap.si pro te, de rescript. Paris.cõs.74. n.21. vers. ipse enim Ioannes obtinebat præposituram, dato, quod nõ haberet possessionẽ, lib.4. Milis in rep., verb.obtinere, Rebuf.in concorda.tit.de collatio.§. volumus, verb.obtineat, & in forma mandati Apostolici, verb.obtinet, Mand.reg.3.q.13. & reg.16.q. 39.& reg.27.q.22. sub nu.2. & Rota in Salmantina Capellaniæ del Voto, 20. Nouemb.1592. coram D. Pamphilio, supra adducta, 6.par.c.4.nu.39.

54 Vel † qui possidet de facto, Milis sup. Mandosius d.q.13.& 39.& d.q.22. sub n.2. & vide dicta supra 5. parte, cap.1.a nu.197. Quod est etiam notandum, ad coadiutorias, in quibus similes expressiones fieri solent. Licet† Cosmas in pragmat.sanct.tit.de collatio.

55 §. item insuper, verb.obtinebunt, dicat quod qui habet solum titulum beneficij, sine possessione, non di citur obtinere beneficium, cap.si tibi cõcesso, de Præben.in 6.& sic verbum, obtinebunt, de quo ibi explicat, cum apprehensione possessionis. Quod etiam tenet Ioannes Quintinus in repetit. cap. de multa, de Præben.à nu.10.& 74. & nu.146. Sed id non probat dictum cap.si tibi concesso.

56 Rursus, hodie sacris ordinatus † præsertim, ad titulum illius, non potest libere renuntiare beneficio, nam non potest illud resignare, nisi aliunde habeat vnde commode viuere possit, vt dictum est supra 2. parte, cap.5.nu.192.

57 Præterea, licet de iure communi† infirmus posset beneficio renuntiare, cap.penult. vbi Abbas de renũtiat. tamen hodie nõ valet renuntiatio infirmi infra viginti dies decedentis, ex reg. Cancellariæ de infir-

58 mis resignantib. Super† qua vltra gloss.antiquũ, Soto, & Rebuf.ibi, & in praxi 3.parte, late scribũt Sarnen.& Mãdosius, & Roffin.de benefic.c.29.& Petr. Gregorius cap.31.a nu.12.ad 17.& Flamin.Paris.de resignatione, lib.12. per totum, per 14. quęstiones, ad quos lectorẽ remitto, de qua etiã Azor 2.p.li.7.c.28.

59 Et an minor† possit beneficia renuntiare, vide Rebuf.in praxi, tit.ratione personæ, & rei vitiatur resignatio, Coras.d.cap.8.nu.5. Petr.Gregorium c.31.n. 7.& Flamin. Paris.lib.3.q.7. vbi late agit de hoc, &

60 an minori in beneficialibus cõpetat restitutio. De † quo vltra eum vide Probum ad Monach in rubrica de renunt.in 6. ex nu.4. Sarnen. in reg.de triennali, quęst.15. Boerium decis.350. Roffinacum de benef. cap.17. Couar.lib.1. variarum cap.1.à nu.5. Costam in §.& quid si tantum, nu.62. Cald. Pereiram, in l.si curatorem habens, C.de integ.restitut. verb.læsis, à nu.38. Menoch.de recuperan. remed.10. nu.104. & nouissime Doctorem Sahagun in cap.at si clerici, §. de adulterijs, de iudic.ex nu.17.& 43.& Frechillam in cap.admonet.de renuntiat.nu.40.

61 In qua quidem quæstione† Rota in vna Pampilonen.beneficij de Andron.10. Martij 1593. coram D.

62 Orano resoluit, Restitutionem in integrum non cõpetere minori aduersus resignationẽ beneficij post collationem alteri factam. Nam licet in hoc sint variæ sententiæ, quas adducit Caldas supra, tamen in sacro Rotæ Auditorio hæc sententia præualuit, ad notata per glossam, & ibi Abb.& Dd.in cap.ex parte, de restitut.spoliat. Puteũ decis.9. lib.3.& vlt. n.8. & 9. lib.1. Thanis decis. 54. Achillem decis.88. seu vlt.de in integ. restitutio. & hoc nisi probetur, resignantem facto resignatarij, vel alterius tertij fuisse læsum, vel etiam ad resignandũ dolo circumductũ, tunc enim metus, & doli incussi, potius quã ætatis ratio habetur: & non obstare decisiones Putei 437. lib.1.& Than.47. quia procedunt re integra, quando beneficium non est collatum, &c. Et hanc resolutionem tenet post alios Doctor Sahagun sup.

62 Sed est alia† grauis & difficilis quæstio, an accusatus de crimine, ex quo veniret priuandus beneficio,

63 possit illud renuntiare. Et† concludendum est, posse ex glossa, quam ibi sequuntur Dd.in c.2. vt lite pendẽte.lib.6. verb.finita, quę ait, quod si accusatus lite pendente cedit, non impeditur tunc prouisio per il lũ tex. propter litem, cum non sit super beneficio, sed super crimine, sequuntur Rebuf.in praxi, tit. de modis amittendi beneficia, nu.51. & in regul.de infirmis resignan.glos.12.nu.19. & de pacificis possessor.n.315. alias 262. glossa reg.de annali circa principiũ, & Sarnen.ibi q.42.& in reg.de subrogan.colliti gan.q.7. Coras.d.c.8.nu.6. Mandos.de signatura gratiæ, tit.de priuatio.ad finem. Couar.in Clem.si furiosus, de homicid.2.par.3.nu.7. Plaça de delictis, c.11. n.3.& 9. Lãcellot.de attentatis 2.p.c.5.n.6. Hieron. Gabr.cõsil. 196.lib.1. Salcedo ad Bernardũ Diaz in practica crimin.canon.c.94. Petrus Gregor.de bene. fic.c.26.nu.15.& cap.33.nu.3. Flamin. Paris.de resignat.lib.3.q.16.à nu.8. Ioannes Gutt.dicens commu nem canon.quæst. lib.2.cap.5.nu.29. D. Ioan. Vela de pœnis delicto.c.15.pag.74. Zauallos q. 146.nu.7. & Flores de Mena, q.13.nu.8. & 9. qui plures alios idem tenentes referunt. Et tenuit Rota in vna Patmen.parochialis coram D.Rubeis de anno 1562.vt refert Lancello.supra nu.7.& alias sæpe, vt per Gãbarum de offic. Legati, lib.10.nu. 137.& nouissime in vna Virdunen. Canonicatus 6.Martij, 1595. corã D.Pamphilio supra adducta 5.par. c.3.nu.43. Et potest hæc tradit Gonçalez ad reg.mensium, glossa 15.nu.147. dicens, idem resolutum in Legionen.Canonicatus, 15. Februarij, 1593. coram Illustrissimo Arigonio, Prosper.de Augustino in additione ad sũmam bullarij Quarantę, verb.beneficiorum resigna tio, 5.causa, & Azor. 2.par.li.7. cap.17.q.2.versic.3. & cap.20.q.8. Molina de iustitia, tract.3. disput.78. nu.2. Tusc.conclus.166.& 260.lit. R.tomo 6. Et facit declaratio S.Congregationis Concilij, quam supra retuli 1.par.cap.5.nu.299.

64 Quæ † conclusio ampliatur primo, vt procedat etiam in renuntiatione in fauorem alterius, Felin.in cap.inquisitionis de accusatione.n.4. Ferrarius cautela 44.n.2. Rebuf.d.tit.de mod. amittẽdi beneficia, n.53.& de pacificis possess.n.316. alias 263. Roffinacus de beneficijs, cap.20.nu.4. Couar. Salcedo, Flamin. Paris.nu.45. Ioan. Gutierrez nu. 30. D. Ioannes Vela,

nes Vela,& alij suprà,& Flores,qui ait posse resigna
re in fauorem alterius,etiam cum reseruatione pen-
sionis,& Henriq. in sum.lib.13.cap,56.§.4.& capit.
57.§.1.in fin.& Thom. Sanchez de matrimon.lib.7.
disput.42.nu.2.Gonçalez,& Molina sup.

65 Quamuis modernus † Parisien.in reg. Cancellar.
18.nu.55.contrarium in hoc tenuerit, cuius senten-
tiam fortassis iure,& æquitate præualere ob fraudē,
quæ in hac specie manifesta videtur, inquit Couarr.
supra,qui tandem relinquit cogitandum. Et quid-
quid dicat Marc.Ant.Genuen.in praxi Archiepisco
pali Curiæ Neapolitanæ,c.64.num.9.quando testes
sunt recepti,& nihil restat,nisi sententia ferenda.

66 Obiter tamen † aduerto, cautelam Ferranj supr.
quam Felin.& Rebuf.vbi proxime sequuntur,& Pe
trus de Baysio in directorio elect.2.par.cap,30.nu.3.
& Didacus Perez ad Villadiego de irregularitate,
c.1.nu.21.non esse tutam, maxime, attenta constit.
Pij V.87.de confidentijs, vt bene aduertit Io. Gut-
tierrez sup.& antea Mayol.de irregular.lib.5.capit.
45.in fin.qui dicit,erroneam esse hodie dictam cau-
telam, nā tali casu committeret crimen cōfidentiæ.

67 Secundo ampliatur, † vt talis accusatus pendente
lite possit permutare,vt docet glossator dicta reg.de
annali,& cum eo Sarnen.d.q.7.& 42.Æneas de Fal-
con,de reseru.quæst.personali effectu,47.nu.12, Pe-
trus Greg.d.cap.26.nu.15.& d.c.33.nu.3. Fla.Paris.
dicens communem supra nu.10. cum Nauar. cons.
2.de accusationib.apud quem id non inuenio, & se-
quitur Salcedo supra in vltima editione anni 1594.

68 Quamuis † contrarium in hoc teneant Staphil.
de literis gratiæ,tit. de varijs modis vacationis, nu.
15.Rebuf.d.glos.12.in reg.de infirm.nu.19.Boer.de
cis.205.nu 6.Mand.sup.& Lancell. nu.14.cum Do-
minico consil.105.vers. ad secundum, quem refert
etiam Sarnē.in reg.de non tollēdo iure quæsito,q.1.
vers.9.modus, saltem quando alius impetrauerat in
euentum priuationis,quo casu id etiam tenet eos se-
quutus Flam.Paris.sup.nu.49.

69 Sed primam sententiam † veriorem existimo, ni-
si forte obstet ei infamia orta ex accusatione apud
bonos & graues viros ne possit ad aliud beneficium
promoueri,& sic permutare,ex c.omnipotens,de ac
cusationib.vbi Abbas, Fel. & alij supra relati 7.par.
cap.8.num.6.& 7.qui docent,quod si accusatus non
est infamatus apud bonos,& graues homines, accu-
70 satio non impedit promotionem, † aut nisi ob deli-
ctum esset de iure inhabilis ad beneficia obtinenda,
glos.in Clem.1.de pœnis,verb.obtinenda,& ibi Car
din.§.ipsius,nu.4. Ancharan. nu.10. & Bonifac. nu.
54.& 108.Cosm.in pragm.sanct.tit.de collatio.§.itē
insuper,verb.disponere, & Vgolinus de censur. tab.
2.cap.3.§.2.nu.6.aut saltem indignus.

71 Et ita tenet † Zauallos supra num.8.qui ait,vidis-
se practicari in negotio Rectoris de Batres,qui renū
tiauit suum beneficium curatū lite pendente,immo
permutauit illud cum beneficio curato de Almo-
rox,& admissa fuit permutatio, & literis Apostoli-
cis expeditis miraculosa Dei prouidentia vtroq; be
neficio priuatus fuit,primo de Batres per renuntia-
tionem,& permutationem, secundo de Almorox,
quia idoneus non fuit repertus ab Ordinario, cum
plurima scelera perpetrasset,& sic illud beneficium
de Almorox, quod vacauit per dictam permutatio-
nem, in Curia Romana impetratum fuit à Licen-
tiato Ludouico de Molina,qui nunc est in quieta &
pacifica possessione illius beneficij curati,quod pro
cedit iuxta supradicta,num.36.& Bonifac.in Clem.
vnica,de rerum permuta. num.97.

72 Tertio ampliatur,vt procedat † etiamsi quis prius
impetrasset beneficium in euentum priuationis,ad-
huc enim poterit accusatus valide renuntiare, nec
impedietur renūciatio, & eius effectus ex dicta im-
petratione. Nec post renunciationē poterit procedi
ad priuationem,Sarnen.d.q.42.Prob.ad Monac. in
c.alma mater,de sententia excomm.in 6.nu.6.Gam-
barus supra,à nu.321.ad 351.Couarr. d.nu.7.dicens
communem Plaça sup.nu.10. qui tamen varius est,
Salcedo,& Io.Guttier.nu.39.& D.Io.Vela,& Mol.
sup.Facit decis.Rotæ 14.vt lite pendē.in nouis, quā
sequuntur Villadie.in tract.de Leg.1.p.q.14.& Ros
fin.c.21.nu.7.& Capel.Tolos.decis.437.& ibi Aufr.
quidquid teneant Domin.d.consil.105.Boer.d.dec.
205.nu.7.& Flam.Paris.supra nu.41.

73 Ait † tamen Gambat.d.nu.351.hoc fallere,quan-
do quis impetrasset per priuationem,& quouis alio
modo vacaret, quia tunc comprehenderetur etiam
vacatio per renunciationem,nisi fieret incuria,ca.2.
de Præbend. in 6.quod etiam tradit Villad. de Leg.
quæst.14.1.par.nu.54.

74 Sed † hoc non videtur verū,nam clausula,siue alio
quouis modo,solū intrabit,quādo tempore gratiæ,
aut etiam priuationis,alias vacabat, sequuta tamen
priuatione de facto,iuxta dicta sup.c.1.nu.25.& 36.

75 Verum contra † hanc ampliationē videtur facere
doctrina glos.verb.finita,in d.c.2. vt lite pendent.in
6.in fi.vbi docet,quod si quis agit contra clericū,pe-
tens illū ab Ecclesia remoueri, & illam sibi assigna-
ri,quia dicit,ad se spectare,tūc locum habet ille tex-
tus. sic illo cedente, lite pendente impeditur proui-
sio,donec lis pendet,& sequuntur ibi Francus num.
6.versic.sed si petitor, & alij ibidem, & d.decis. Ca-
pellæ Tolos.437.nu.1.& ibi Aufrer.nu.6.

76 Et † Putei dec.496.li.2.vbi habetur, quod quan-
do petitur,quod quis amoueatur,vt beneficium sibi
adiudicetur tanquā debitū,tunc dicitur beneficium
litigiosum ex d.gl. & quod licet lis super priuatione
non facit beneficiū litigiosum, hoc tamen non pro-
cedit,quando lata esset vna sententia priuationis cō
tinens in se adiudicationē beneficij, nam tunc licet
penderet causa appellationis, beneficiū effectū esset
litigiosum,vt docet Staphil.de literis iustitiæ,§.sub-
rogatus an teneatur iustificare,nu.16.qui ait, quod
licet vbi de crimine agitur ad priuationem, non de-
tur subrogatio,nec gratia, si neutri, vel si nulli,quia
beneficium non est litigiosum, sed persona propter
crimen, & ideo antequam priuetur, potest cedere
in fauorem alterius, tamen post diffinitiuam priua-
tionis sententiam gratiæ prædictæ,subrogatio,dari
possunt, quia per sententiam prouidetur de benefi-
cio. Et tacito authore, sequitur Sarnen.d.q.7.de sub
rogand.collitigan.& Mand.de signat.gratiæ,tit. de
si neutri,& tit.de priuatio.vers.in priuationibus.

77 Et † Rota apud Chisan.dec.171.in manuscriptis,
☞ vbi fuit tentum,quod licet iudicium super priuatio
ne beneficij ob non solutionē pensionis,&c. sit per-
sonale,tamen quando superuenit sententia,quæ pri
uat ipsum beneficio,& alij adiudicatur, tunc affici-
tur ius beneficij,& dici non potest,quin adsit aliqua
molestia, quæ sufficit,vt per Geminian.cons 76.Sar
nensem de triennali, quæst.53.& quando præcedit
iudicium priuatorium beneficij alteri assignando,
dicitur introducta lis super beneficio, dicta glossa,
verb.finita,in fine,& ideo super dicto beneficio obti
nens sententiam,potest habere sequestrum.

78 Et † Rota in causa Placentina Canonicatus, die
☞ 26.Nouem.1593.coram D. Orano,in qua fuit reso-
lutum,quod lis narrata per Petrum in gratia subro-
gationis,

gationis, nempe, inter fiscum, & Petrum pro suo interesse illi, & liti adhærentem ex vna, & Christophorum, Canonicatus Placentini possessorem coram iudice confidentiarum, ex altera super Canonicatu, & quod lite huiusmodi indecisa pendente, obijt Christophorus, hæc inquam his narratis dispositiue & assertiue debet iustificari, & pro eius iustificatione requiritur, quod fisco Petrus adhæserit ante obitum Christophori, & sola lis cū fisco super privatione nō facit beneficiū litigiosum, glo. d. verb. finita. Puteus decis. 66. lib. 3. Sarnen. de subrogandis. q. 7. nisi adsit etiā lis super eo, vt sequuta priuatione alteri omnino adiudicetur, cui incūbere debebat Petrus, vt beneficiū redderetur litigiosum, Puteus d. decis. 456. Alias potuit prouideri per Ordinariū, si vacauit in suo mense, & clausulā statū litis, & merita causæ, &c. operari veram expressionem status litis, non autem expressionem eius, quod non erat, & sic litis, per quā censeretur affectio inducta, possessionem autem defuncti satis verificari ex instrumento, cuius cōtinuatio vsque ad obitum præsumitur, non obstante prætenso sequestro, quod possessione non priuat.

79 Ergo † cum quis impetrauit beneficium alicuius in euentum priuationis, & agit contra eum petens beneficio priuari, & sibi adiudicari, ex impetratione, & gratia sibi facta, non videtur accusatus posse lite pendente renunciare cum effectu, ita vt ex ista renūciatione possit fieri prouisio.

80 Sed † respondetur, doctrinam glossæ in d. verb. finita, in fine, ac Franchi, & aliorum, ibi, & Rotæ in d. Placentina Canonicatus, in qua agebatur de confidentia, quæ priuat ipso iure, procedere, quando agitur de priuatione incursa ipso iure, & de remotione a possessione, seu detentatione, quo casu non est materia priuationis, sed magis causa beneficialis, & declaratoria, non iuris, & pœnæ incursæ, Achilles decisio. 416. & 417. seu 4. & 5. de pensionib. in impressis, quæ multum placuerunt Rotæ in causa Placen. Decanatus, 26. Oct. 1594. coram D. Penna. Et ideo vbi agitur de priuatione incursa ipso iure, vt quis declaretur priuatus, & beneficiū alteri adiudicetur, beneficiū statim efficitū est litigiosum, glos. d. reg. de annali, & Probus ad Monach. in cap. præsenti, num. 16. de offic. leg. in 6. cum Capella Tolos. & Aufr. sup.

81 Nam quando † principaliter agitur ad canonizationem gratiæ, & incidenter deducitur delictum, tunc causa est beneficialis, vt fuit dictum in vna Cataten. Præpositurae 9. Iunij. 1597. coram D. Gipsio, ex dicta glossa verb. finita, Puteo d. decisio. 496. Achille d. decis. 5. nu. 6. de pensio. Tolomeo decis. 2. & ideo causam esse beneficialem, quando quis non potest ob homicidium priuari, sed tantum declarari vt inhabilis, non potuisse eidē conferri, & ideo beneficium vt prius vacare, & sibi concedi, glos. in Clemen. dispendiosam, verb. beneficialis, in fin. de iudic. quam sequitur ibi Imola num. 30. vers. vltimo quæro, Vital. num. 28.

82 At vbi agitur † de priuatione per sententiam infligēda, vt supra, beneficium non efficitur litigiosum, nec est causa beneficialis, glos. supra, & Probus in d. cap. præsenti, nu. 16. & 23. nisi superueniat sententia, quæ priuet beneficio, & illud alij adiudicet, cui facta erat gratia in euentum priuationis, tunc enim ex quo beneficium tanquam vacans per priuationē est alij adiudicatum, effectum est litigiosum, ex Staphileo, Sarnen. Mandus. Puteo, & Chisanen. supr. & tunc non habebit locum hæc 3. ampliatio.

83 Cæterum † etiam vbi ageretur de priuatione ipso iure incursa, etiam ad instantiam habentium interesse, & ius prætendendi beneficium, si tamen non petebant adiudicationem, seu collationem illius in illo iudicio, beneficium non esset litigiosum, vt in vna Calagurritana beneficij coram D. Lancellotto, 29. Oct. 1601. in qua fuit resolutū, prouisionem Ordinarij non fuisse attentatam, nec esse locum sequestro, nā lis moderna cōmissa in Rota super simonia ad instantiā filiorum patrimonialiū non facit beneficium litigiosum, cum non esset super titulo beneficij, Puteū decis. 496. lib. 2. cū alijs: filij enim patrimoniales non habebant titulū, nec petebant adiudicationem beneficij, Lancell. de attentat. c. 3. nu. 119. & fuit dictum in Terdonen. Præpositurae in Rota præcedenti, coram D. Coccino, & in similibus in Calagurrit. de Iocano, 8. Nou. 1599. corā D. Seraph. Et licet filij patrimoniales haberent interesse, ex quo sequuta priuatione, poterant petere collationem, & vigore consuetudinis, ac cōstitutionis haberent ius, de quo etiam fuit oppositū, tamē interim beneficiū non fuit litigiosum, vt dictum est, nec lis generalis inter Episcopū & clerū facit prouisionē attentatam, cum, ea non obstante, Episcopū potuisse facere collationem, fuerit iam decisum coram D. Lita.

84 Quarto † ampliatur, vt possit renunciare, siue simpliciter, siue in fauorem alterius, etiam post scientiā impetrationis factæ à tertio de eius beneficio in euentum priuationis; vel post impetrationis præsentationem, quia qui renunciat, suo iure vtitur, & ideo nullam fraudem committit, quippe, qui sibi ipsi consulturus, vel consanguineo, aut amico renunciet, non vt noceat impetranti, nisi ex aliquibus coniecturis, alias fraus appareat, vt in cap. 2. de renunciat. in 6. Ita Couar. sup. quem sequitur Plaça d. num. 10. & Salcedo supra, & Ludouic. Lopez instructor. conscien. 2. tom. cap. 30. & Emman. Rodrig. in summa, 1. tomo, cap. 179. num. 3. & Molina supra, & videtur tenere Gambarus supra contra Antonium de Butr. consil. 43. quem sequuntur Sarnen. dicta quæst. 42. de annali, Boerius d. decis. 205. num. 8. Aufrer. d. decis. Capellæ Tolosanæ, 437. num. 5. & Felin. in capit. cum nostra, de rescript. nu. 38. & Lancellot. sup. num. 10. Flam. Paris. num. 34. & 35. & 48. Ioan. Guttierr. nu. 41. & Mar. Anton. Genuen. & Prosper de Augustin. supra, & Henriquez d. lib. 13. cap. 56. §. 4. & refert Roffiniacus cap. 21.

85 Nec obstabit decretum † irritans positum in impetratione, quia istud solum operatur in euentum priuationis ex traditis per Rotam d. decis. 14. nu. 1. vt lite pendente in nouis, Oldra. cōsil. 229. nu. 4. Cassad. decis. 1. & 2. de decretis, & 3. de Præben. Caputa. 251. p. 1. & Mohed. 2. de Præben. Puteum dec. 281. nu. 3. lib. 1. Probum ad Monach. in cap. tibi, qui, de rescript. in 6. nu. 16. Simon. de reseruatio. cap. 60. ad fin. Mand. de signatura gratiæ, tit. de priuatio. vers. 2. & Flam. Paris. de resig. lib. 8. q. 7. nu. 175.

86 Et si illud † decretum obstaret, obstaret etiamsi renunciatio fieret ab ignorante impetrationē, cum decretum irritans etiam ignorantes afficiat, cap. dudum, de Præben. in 6. c. 1. de concessio. Præben. eod. lib. Anton. Gabriel. de clausulis, concl. 3. & Lancell. de attentat. 2. p. cap. 10. a nu. 27. vt contra Butrium, & sequaces recte aduertunt Couar. & Plaça supr. Et
87 † ita magis consequenter procedebat Flores d. q. 13. nu. 18. tenens, in casu huius ampliationis non valere resignationem etiam ab ignorante factam in præiudicium gratiæ impetrantis.

88 Nec † decisio Rotæ 5. de re iudic. in antiquionb. probat vllo modo sententiam Butrij, quamuis Sarnen. supra pro ea illam alleget.

Quinto

89 Quinto † ampliatur, vt procedat etiam post conclusum in causa, argum. cap. dudū, 2. de electio. & ibi Butr. Rebuf. d. tit. de modis amittendi beneficia, nu. 51. & de pacificis possessor. d. nu. 315. alias 263. Boerius dec. 206. n. 3. Plaça sup. n. 9. Pet. Gregor. c. 33. n. 4. & Flores supra à n. 12. maxime, n. 16. & est de mente Couar. & Salcedi supra, & alios refert. Flamin. Parif. supra n. 11. quamuis contrarium teneat Lancellot. supra nu. 13. qui male citat pro se Boeriū d. decision. 206. Nec Felin. in cap. per. tuas, n. 5. de simon. probat sententiam Lancellotti, quamuis pro ea etiam citetur, solum enim ibi agit, an inquisitus renuncians iuri & liti post cōclusum in causa euitet infamiam.

90 Et ista † ampliatio procedit non solum in renunciatione simplici, sed etiam in renuntiatione in fauorem, licet in ea contrarium teneat Flamin. Parif supra nu. 16. & 46. sic intelligens Felin. d. nu. 5. & Rossiniacum de beneficijs, c. 20. n. 8. & seq. & Ioan. Guttier. supra nu. 33. & Prosp. de Aug.

91 Sexto † ampliatur, vt accusatus possit renunciare etiam lata priuationis sententia, si ab ea fuerit appellatum, quoniam per appellationem integrum manet ius eius. l. qui à latronibus, §. *. ff. de testam. l. si quis filio, §. hiautem, ff. de iniusto rupto, l. 2. vers. si quis, de pen. l. 1. ff. nil nouari appellatione pendente, l. furti, ff. de his, qui notant. infamia.

92 Cum † per appellationem extinguatur, aut saltem suspendatur sententia, l. 1. §. fin. ff. ad Turpilian. cap. venientes, de iure iuran. vbi id explicant Abbas, & alij, & in Rubr. eodem tit. & Couar. practicarum c. 23. nu. 1. Duennas regul. 42. Paz in praxi, 6. par. 1. to. in proemio, nu. 11. & 12. Facit decisio Rotae 834. lib. 3. p. 3. diuersorum, & Putei, 30. lib. 1. Mohed. 12. de Praebend. & Chisanen. 1. in manuscript.

93 Et † hanc ampliationem tenent in terminis Rebuf. dict. tit. de modis amittendi beneficia, n. 52. & de pacificis possessor. d. nu. 315. alias 262. & consil. 82. Coraf. d. 1. par. c. 8. nu. 6. & 3. parte, cap. vltimo, n. 15. Rossiniacus d. cap. 20. nu. 6. Petrus Gregor. cap. 33. n. 3. Flam. Parisius à n. 17. & Ioan. Guttier. n. 38. sup. & Gonçalez sup. quiait, posse resignare ante priuationem per tres sentētias conformes subsequutam.

94 Nec est necesse † facere mentionem priuationis & processus, vt dicemus 8. ampliatione.

95 Et procedit † haec ampliatio, etiamsi appellatio postea pronuncietur mala & iniusta, argu. d. l. furti, & est de mente allegatorum.

96 Limitanda † tamen est haec ampliatio, vt non procedat quando priuationis sententia contineret in se adiudicationem beneficij ex dictis supra 3. ampliatione, à nu. 76.

97 Septimo † ampliatur, vt procedat etiam si pro homicidio quis sit condemnatus poena perpetui carceris, vel alias, si per sententiam latam super crimine nō est priuatus beneficijs. Nihilominus enim poterit renūciare, & collatio inde sequuta erit valida. Rota dec. 5. de re iud. Bisign. in antiq. sequitur Sarnen. q. 42. de annali, Rebuf. d. tit. de modis amittēdi beneficia, nu. 64. Flamin. Parif. n. 28. & Ioan. Guttierrez 36. vbi supra. Et aduerte, quod in ista ampliatione supponitur, sententiā illā transijsse in rem iudicatā.

98 Et ratio † istius ampliationis, & decisionis est, quia condemnatus per sententiam latam super homicidio, vel alio crimine priuatione digno, non est priuatus beneficijs, nisi exprimatur in sententia, Innocētius in cap. qualiter, 2. de accusatio. n. 10. Felin. in d. cap. inquisitionis, eodem tit. nu. 7. & in cap. caeterum, nu. 24. & cap. sciscitatus, n. 2. de rescript. Hippol. singulari 200. Rebuf. qui plures refert, de pacificis possess. dict. nu. 315. alias 262. & dict. tit. de modis amittendi beneficia, nu. 64. Simone. de reseruatio. q. 29. & ibi Granu. lit. B. Lamber. de iurepatronatus, 1. parte, 2. lib. quaest. 6. art. 9. num. 1. Bernard. Diaz in practica crimin. cap. 131. nu. 3. Mandos. de signatura d. tit. de priuatio. vers. condemnatus, de homicid. Petr. Gregor. cap. 26. num. 9. & cap. 33. numero 3. Flamin. Paris. num. 29. & seq. Ioann. Guttierrez nu. 7. vbi supra, & Zerola in praxi Episcopal. 1. parte verb. priuatio, §. 1. Prosper de August. supra, ver. quid si in sententia.

99 Vnde ita † vna Fauentina de anno 1545. Rota resoluit, quod condemnatus de homicidio, ex quo in sententia non erat posita priuatio beneficiorum antea obtentorum, non erat priuatus iure sibi in beneficio ante homicidij condemnationem competente. vt per Puteum decision. 233. lib. 2. & nouissime Rota in vna Foroliu. Canonicatus coram Illustr. Melli no sequitur d. decis. 5. de re iud. dicens, quod Rota solita est eam sequi, vt in dec. Farin. 134. nu. 3.

100 Sed ista sententia † magnam difficultatem patitur ex l. 1. ff. ad. Turpil. ibi: Si autē pronunciauerit calūniatum, & condemnauerit eū, & quamuis nihil de poena subiecerit, tamen legis potestas aduersus eum exercebitur, &c. & ibi gl. verb. facti, & Bart.

101 Ex † quo tex. qui reuera loquitur etiam in poena infligēda per sentētiam, apparet damnatū de crimine, quod de iure meretur priuationē, eo ipso priuatum esse beneficio, licet in id sententia non exprimatur, & quod ex hoc tex. apparet defendi non posse opinionem Innoc. in d. c. qualiter, tradit Sarn. lib. 1. select. c. 13. n. 3. sed quod falsa est, vbi poena est certa, ita vt non cadat arbitrium, &c. & ita sentit idem Innoc. in c. inter dilectos, de excess. Praelat. nu. 1. ibi: Vel de crimine condemnatus.

102 Quamuis † Abbas ibi nu. 11. & Bernar. Diaz sup. & eos sequutus Rebuf. d. ti. de modis amit. beneficia nu. 65. videantur eam intelligere, quando crimen erat tale, quod ipso facto inducebat priuationem, prout loquitur etiam Feli. in c. Rodulph. de rescript. nu. 35. vbi ait, quod licet in poenis ipso iure incursis non requiratur, quod iudex per sententiam puniat, sed satis est, quod pronuntiet, seu declaret delictum cōmissum, poena autem sequitur a iure; tamen vbi lex nō priuat ipso iure, sed mandat priuari, tunc iudex non declarat solū delictum esse commissum, sed priuat, & nu. 37. quod vbi lex imponit poenam per sententiam, etiamsi factum esset notorium, semper opus est sententia priuationis, & Zerola sup.

103 Sed re † vera Innoc. in d. c. inter dilectos, nu. 1. ibi, Verbi gratia, quod sit haereticus, loquitur de crimine, quod ipso facto inducit priuationē, & ibi: Vel de crimine condēnatus, loquitur de condemnato de crimine digno priuatione, quamuis eam non inducat ipso facto, & ita eum intellexit Alex. de Neuo in addit. magna ad Abb. ibi. Idē clare videtur tenere Abb. in cap. postulasti, de foro comp. nu. 7. vbi dicit, quod lata sententia tantum super crimine priuatione digno, immediate, & in continenti sequitur iuris poena, & iuris effectus priuationis, vt in d. l. 1. ff. ad Turpil. & in c. si quem, §. notādum, 2. q. 3. Nec requiritur noua sententia priuationis, sed de facto priu bitur, imponendo poenam iuris, vbi, etiam sic intelligit Innoc. in d. c. inter dilectos, nu. 1.

104 Quamuis † idem Innoc. in d. c. postulasti in prin. dicat, quod lata sententia super crimine quae erit talis Cōdemno. te de tali crimine, postmodū executio poenae fiet, secundum Canones, qui praecipiunt criminosos, & damnatos deponēdos, c. 1. 25. dist. & c. & sic videtur

videtur velle Innocent.cum glos.ibi, quod requiratur noua sententia priuationis, quasi in executionē sententiæ generaliter latæ, super crimine, vt etiam voluit in d.c. qualiter, & Alexandri de Neuo in d. additione magna ad Abbat.in d.c.inter dilectos ait, Nota bene verba Innoc.in d.cap.postulasti,nā vult, quod condemnatus de crimine non intelligatur in continenti priuatus beneficio, licet pœna criminis, sit priuatio beneficij,sed debebit ab eo deponi in executionē santentiæ latæ, &c. Et pro hoc allegat textum in c.ex literis,eodem tit.de excessibus Prælatorum. Sed ille text.parum facit,nam ibi in ipsa sententia Papæ exprimitur, quod ille Episcopus moneatur,vt Episcopatui cedat,alias ab eo amoueatur, & sic Papa noluit eum statim priuare.

105 In hac difficultate,omissa † concordia, quam adducit Alex.de Neuo vbi sup.sic videntur posse concordari opiniones,vt sententia Innocentij in d.cap. inter dilectos,& Abbatis in d.cap. postulasti, procedat, quando iudex pronunciauit tantum super crimine, dicendo, vt dicit Innocent. Condemno te de tali crimine. vel dicendo, Declaro,te commisisse tale crimen. nullam imponendo pęnam expresse. Tūc enim videtur intrare decisio d.l.1.ff. ad Turpil. quæ re vera loquitur in his terminis, glos.ibi,verb. facti.

106 Alia † vero opinio Innoc.in d.cap.qualiter, & in d. cap.postulasti, & Rotæ d.decis.5. & aliorum, quos supra citauimus nu.98. procedat quādo iudex in sententia condemnatoria de crimine digno priuatione, non tamen eam ipso facto inducente, aliquam pœnam,prout communiter fit,imposuit, non faciendo mentionem de priuatione beneficiorum, vt in terminis dictæ decis.5.vbi fuit imposita pœna perpetui carceris, tunc enim cum iudex processerit ad impositionem pœnæ, non videtur succedere pęna legis non imposita ipso iure,Bart.in d.l.1.ad Turpil.nu.9. & in l.quid ergo,§.pęna grauior,num.4.ff.de his,qui notant.infamia.

107 Sed restat modo dubium,an in hoc † vltimo casu possit, & debeat iste cōdemnatus priuari beneficijs, nam videtur, quod non, ex quo pro delicto extitit semel condemnatus, & iudex functus est officio suo quoad punitionem illius, & sic non videtur posse ferre aliam sententiam priuationis super eodem crimine,vt dicitur in d.decis.5.num.3.facit l.de crimine, C.de accusatio.& ca. at si clerici,§.de adulterijs, de iudic.ibi: Cum suo sit functus officio, nec duplici debeat ipsum contritione conterere.

108 Ex alia † vero parte videtur, quod sic, nam si est irregularis, vt homicida, non debet cum beneficijs remanere,nisi secum dispensetur, cū sit inhabilis ad illa,maxime,si beneficia requirunt residentiā, & seruitiū personale,cap.fraternitati,de clerico excōmunicato ministrante, Nauar.in c.cum contingat,de rescrip.2.remed.nū.5.Mol.d.tra.3.disp.78.nu.2.

109 Vnde dico istam partem † esse veram in condemnato pro delicto inducente irregularitatē ex ratione tacta, & tunc priuatio non fit tam in pœnā,quā ratione inhabilitatis, & sic satisfit rationi in oppositū adductæ,quæ militabit in condemnato pro delicto, quod licet sit dignum priuatione, non tamen inducit irregularitatem,vt adulterium,periurium,&c.

110 Sed dices crimina † depositione digna, vt adulterium,&c.si sunt notoria,seu manifesta,irregularitatem inducere, cap.fin. de temporibus ordina. & ibi Abbas,Syluester,verb.irregularitas, quæst.14. Nauar.in manuali cap.25.nu.73.& capit.27.num.248. Mayolus de irregularitate lib.5. cap.1.nu.6. & cap. 12.nu.1.Flam.Paris.lib.5.de resignatione, quæst.3. num.184.& seq. Cosmas Philiar.de officio sacerdotis.1.parte,lib.4.cap.15. Ludouic. Lopez instructorio conscientiæ,2.tom.p.2.cap.23.Emman. Rodriguez in summa 1.tom.cap.182.Valentia 4.to.disput.7.q.19.pun.3.de 5.specie irregularitatis, Sayrus de censuris,lib.7.ca.12.num.12.& 13. & Toletus in summ.lib.1.cap.63.ad finē,& cap.74. vbi ait, in hoc non esse controuersiam Doctorum, & Auila de cen
111 suris,7.p.disput.4.dub.7.Et † crimen notorium dicitur,de quo lata est sententia, quæ transiit in iudicatum,cap.finali,de cohabitatione clericorum, glo. in d.c.fin.de tempor.ordinat.ver.notoria, Naua. Philiarcus,Ludou.Lopez,Emman.Rodrig.& Say-
112 rus nu.6.vbi supra,& Toletus d.cap.74. Ergo † omnis criminosus cōdemnatus de crimine priuatione digno, etiāsi sit imposita aliqua pœna poterit etiam postea priuari beneficijs tanquam irregularis ex crimine notorio per sententiam.

113 Sed respondeo, veriorem † mihi videri sententiam Couar.in d.Clem.si furiosus, 1.p.§.1. nu.5. qui indistincte ait, non esse irregularem notorium, seu manifestum peccatorem, & sic intelligendum esse textum in d.cap.fin.de tempor.ord.

114 Qui re † vera non probat dictam communem sententiam. Solum enim dicit, quod qui per adulteriū, periurium, &c. bonum conscientiæ rectæ perdiderunt, si eorum crimina ordine iudiciario comprobata,vel alias notoria non fuerint, non debent præter reos homicidij post pœnitentiam in iam susceptis, vel suscipiendis ordinib. impediri,ex quo non infertur,quod si dicta crimina fuerint notoria,illis notati sint irregulares, etiam post actam pœnitentiam. Sed dicit,si nō fuerint notoria,quia si talia sunt, vel ordine iudiciario comprobata,debent deponi,vt in cap.at si clerici,versicul.si vero,& §.de adulterijs,de iudicijs,text.optimus in cap.presbyter,15. quæst.5.

115 Pro qua † sententia & interpretatione facit, nam tex.in d.cap. fin.non solum dicit,si notoria non fuerint,sed etiam,vel ordine iudicario comprobata, & tamen per probationem factam in iudicio non sunt notoria,vt patet ex d.c.fi.de cohabit.cleric.& glo.d. verb.notoria,Nau.Ludou.Lopez, & Emma.Rodr. sup.quidquid dicat Tolet.d.c.74.Nec obest tex.in c. 2.de apostatis quem ita interpretatur Tolet.cap.70. versi.4. quia ille textus loquitur in casu speciali, nec est trahendus in consequentiam,cum sit pœnalis.

116 Accedit, quod † irregularitas non est inducenda, nisi vbi est expressum in iure,cap.is,qui, de sent. excommun.in 6.

117 Et † hanc sententiam nouissime tenent Zecchus de casib.reseruatis,casu 1.de irreg.num.38. Vega in Espejo de curas,cap.12.nu.303.& Suar.5.tom.disp. 43.sect.5.nu.4.& 5. dicens in d. cap. fin.excepto homicidio propter alia crimina non imponi irregularitatem,neq; incurri supponi,neq;aliquod aliud impedimentum Canonicum,vt probauit disp.31. sect. 4.sed solum supponi propter huiusmodi crimen publicum,posse clericum, qui tale crimen publice cōmisit,impediri ab vsu ordinum,in quo ius Prælatorum Ecclesiæ,& prouidentia ab eis adhibēda declaratur,non vero speciale impedimentum ipso iure incurrendum imponitur. Et ibi etiam explicat alia iura,quæ pro contraria sententia adducuntur.

118 Rursus etiam † existimo, crimen notorium etiam enorme, non inducere irregularitatem ratione infamiæ,etiam pro tempore,quo durat talis status personæ,vt dictū est sup.7.p.ca.8.a num.64.quamuis in hoc contra teneat Suar.d.nu.5.in fin.& disputat.49. sect.2.nu.8.cum alijs.

Et ista

110 Et ista † sententia videtur magis conformis praxi,& consuetudini,& ideo tenenda contra communem,ad Hojedam plures citantem de incompatib. benef.1.p.c.19.nu.46.& Simoncel.de decretis,lib.1. tit.1.nu.68.Nau.in man.c.27.nu.285. & Lud. Lop. instr.consc.1.to.cap.287.& seq.

120 Octauo † ampliatur, vt possit renunciare etiam in fauorem, & renunciatio valeat, etiam non facta mentione de crimine,nec de accusatione, seu inquisitione,aut processu,nec de priuatione,vt est de mēte Ferrarij,Felin.Samen.Couar.Lancellot.Salcedi, & aliorum sup.citatorum,& probat d.decis.5. de re iud.in antiq.& Rebuf.consil.82.quamuis idem Rebuf.d.tit.de modis amittendi benef.nu.52.& Flam. Paris.nu.23.& 24.& Io.Gut.nu.32.& 38. & Prosp. de Aug.vbi sup.contrarium teneant.

121 Et ratio † est,nam iure non cauetur, talem mentionem fieri debere,vel quod eis expressis Papa gratiam nullatenus concessisset, & non omnia tacita, quorum expressio mouere potuisset, ad denegandā gratiam,vitiant,sed ea solum, quæ de iure,vel stylo sunt expriměda,seu de quibus reperitur expressum, vel est in iure cautum, quod eis expressis Papa gratiam non concessisset,Rota dec.32.de rescript.in nouis,Ægid.decis.697.nu.4.Feli.in c. postulasti, de rescrip.sub nu.1.& alij citati 8.p.c.3.nu.20. & seq.

122 Sed dicta † conclusio limitatur primo,vt non procedat,quando in impetratione facta à tertio in euentum priuationis fuerit adiecta clausula, Et cum decreto,quod resignatio illius cedat in fauorem impetrantis,de qua per Probum ad Monach.in d.c.Alma mater,de sent. excommunic. in 6.nu.7.& Mandos. d.tit.de priuatio.vers.penult.quæ solet concedi post primam sententiam priuationis,vt per Mandosium ibi.Ita Probus ibi,Staphil.tit. de varijs modis vacationis,nu.19.Rebuf.in d.reg.de infirmis,glo.12.nu. 19.Couar.Plaça nu.10.Lancellottus 14.Flam.Fari. 63.Io.Guttierrez 40.& Emman.Rodrig.vbi sup.& Molina d.disput.78.nu.2.

123 Ex eo tamen † nō tollitur Episcopo dispēsandi potestas in casibus, in quibus alias potest,ipsaq; dispensatio impediet priuationis sententiā,Couarr. Plaça, Io.Gut.& Emm.Rodr.sup.& Henriq.d.lib.13.cap. 57.§.1.& Tho.Sanch.d.lib.7. disp.42. nu.2.& Moli. sup. Quamuis contrarium teneat Gāba.d.lib.10.nu. 227.& 317.& Villadiego d.q.14.nu.53.

124 Secundo † limitatur, vt nō procedat in criminoso priuato ipso iure beneficijs, quoniam is renunciare non potest,maxime in fauorem, Felin.in cap.in nostra,de rescript.nu.38. Aufrer.ad d.decisionem capellæ Tolos.437.nu.5.Boer.d.decis.205.nu.8. Rebuff. cons.59.dub.3.vers.immo non solum,ad finem,Gābar.d lib.10.nu.340.Roffin.de benef.c.7.& P.Greg. c.26.nu.15.& c.33.nu.4. Hojeda de incompatib.1. p.c 4.nu.11.& ca.13.nu.62.& Lancell.sup.nu.12.& 34.& Flam.Paris.nu.33.vbi sup.& lib.3.q.1.a nu.20. & 21.dicens esse communem omnium sententiam, vbi ponit,quod priuentur ipso iure, & q.2.n.22.Io. Guttier.sup.nu.44.Azor.2.p.lib.7.cap.17.q.2.vers. 3.& cap.20.q.8.Gonçal.gloss.15. num.146.& Flor. q.13.nu.7.faciunt quæ tradit Tiraq. in l. si vnquam verb. reuertatur,nu.267.& Flam.Paris.d.q.1.nu.23. Et casus,in quibus quis ipso iure priuatur beneficio, vide infra cap.vlt.& per ibi citatos nu.6.

125 Vnde † idem erit in priuato beneficijs per sententiam,quæ transit in iudicatum, vt fuit resolutum in vna Romana beneficiatus S.Petri coram D.Oradino de anno 1561.vt per Flamin.Paris.d.q.1.nu.151. nam per sententiam priuationis, quæ transijt in rē iudicatā,beneficiū vacat,Puteus decis.30.lib.1.Mohed.12.de Præb.Rota dec.434.lib.3.p.3.diuers.

126 Quamuis Rebuff.consil.82.dicat, quod priuatus per sententiam beneficio ante executionem potest resignare, quia sola sententia priuationis sine executione non priuat iure, nec possessione beneficij, & citat cap.grauem,de excessib. prælator. nam id solū est verum respectu possessionis, qua non est priuatus per sententiam priuationis ante executionem, Nauar.in cap.accepta,de restitutio.spoliator.opposit.10.solut.à num.35.

127 Et † sic procedit quod ait Feli.in cap. inquisitionis.nu.7.de accus.quod Canonicus priuatus per sententiam non perdit ipso iure stallum in choro, & locum in Capitulo, sed oportet, quod distalletur per superiorem,non tamen est verum quoad ius,& titulum beneficij, quo statim priuatus est per sententiā priuationis,quæ transijt in rem iudicatam,Fel.in c. cum venerabilis,nu.29.de excep.& statim ante executionem potest conferri,Archid. nu.3.& Domi.§. 1.nu.7.& Franc.sub nu.5.in c.Ordinarij,de offic.Ordinarij,in 6.nec contrarium probat d.c.grauem.

128 Aduerto † tamen, quod renunciatio facta in fauorem a priuato beneficio ipso iure, vel per sententiam, quæ transijt in iudicatum ante executionem, seu ab obtinente beneficium alias sine Canonico titulo,erit bona nihilominus & valida,ex clausulis generalibus apponi solitis,Siue premisso,siue alio quouis modo,&c. dūmodo alteri non sit antea ius quesitum in tali beneficio, nam stante ista resignatione de facto facta à possessore, licet priuato, veniet vigore d.claus.vacatio ex priuatione, seu alias, iuxta supra dicta cap.1.à nu.21. Rota in vna Salamantina dimidiæ portionis,11.Decem.1585.coram D.Orano,in qua fuit tentum,quod quamuis dimidia portio vacasset ipso iure per assecutionem Canonicatus ex decreto S.Congreg.Concilij:hoc tamen non obstante fuit locus resignationi in ista causa, cum capiatur portio ex alijs clausulis generalibus,vt etiam alias in eadem causa fuit resolutū, non obstante decisione in causa Archidiaconatus de Alba, quia ibi fuit cōsideratū, quod clausulis generalibus non fuit locus,quia narratiua resignationis,neq; de iure, neque de facto iustificabatur, quod secus in præsenti, in qua cessio satis verificatur,cum obtinens portionē,ius suum cesserit saltem de facto,&c. & in terminis etiam tenet Nau.consil.12.de rescript.n.7.& 10.

129 In † permutatione vero secus erit propter claus. quæ in permutationibus apponitur,iuxta regul. Cācellar.39. quod neuter permutantium ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius habuerit in beneficio per ipsum resignato.

130 Sed hic est difficultas, an valeat pensio reseruata tali resignanti, qui resignauit reseruata pensione, non facta mentione de defectu tituli.

131 In qua † Nauarr.d.cons.12.ex nu.4. tenet valere, ex eo quod ex tenore ordinario supplicationis colligitur sufficienter esse factam mentionem Papæ de defectu tituli generaliter,vel specialiter. Primo ex illis verbis,Ex certis causis animū suum mouentibus resignare proponat,& resignet,&c. Secundo per illa verba,reseruatis valide infra scriptis,& nō alias,&c. Tertio,per illa verb. Siue præmisso,siue alio quouis modo,&c. Et per illa verb. Quomodolibet se intromittente molestan.perturban.&c.& per illa,illaque ex quauis causa nulla, & inualida, &c. vel similia in reseruatione pēsionis apponi solita. Per quæ omnia, inquit,colligitur,Papā velle pensionē resignanti reseruare, etiāsi nullum ius in beneficio resignato haberet,

beret,

beret,& quia passim de stilo Curiæ fiunt causa concordiæ resignationes,seu cessiones litigantium reseruatis pensionibus, de quibus nunquam dubitatum est,an desinerent valere,eo quod resignantes,seu cedentes non haberent ius in illis beneficijs.

132 Nihilominus † tamen verius existimo, non valere reseruationem dictæ pensionis, ex eo præcipue, quod pensio reseruatur resignanti cum clausula, ne ex resignatione nimium dispendium patiatur. Mandos.de sign.gra.tit.de pensi. vers. aut datur, & sic ex causa onerosa,Flam.Paris.lib.6.de resignat.quæst.2. num.10. Quæ non verificatur in resignante beneficium, in quo ius non habet, nam cum illud dimittere habeat, nullum ex resignatione dispendium re vera patitur. Et hanc sententiam tenet Gambar. de offic. Legati,lib.6.nu.150. & 151. Gigas consil.128. nu.3.& 4.alias respons.19.de pensi.& Flam. Paris.d. lib.3.q.2. ex nu.24. & additio Nauarr.d. cons.12.de rescrip. Et videtur etiam tenere Mandos.sup.versic. clausula in supplicatione pensionis, vbi ait, quod in supplicatione pensionis ex causa cessionis nonnunquam conceditur clausula, Et quod pẽsio debeatur, etiamsi nullum ius cedẽti competeret, ad tollendas lites,quæ inter pensionarium, & cessionarium oriri possent,illo afferente bonum ius cessisse,hoc negante, &c. aliquando denegatur; ergo sine illa clausula non deberetur pensio, si nullum ius cedenti competeret,Flam.Paris.lib.6.q.2.nu.105.

133 Et † facit decisio Caputaquen.300.part.2.vbi habetur, quod pensio reseruata in fauorem Rectoris ex causa resignationis in manib. Papæ,cuius Rectoris ius super d. beneficio per sententias & rem iudicatam in Rota fuerat canonizatum,non poterit per successorem in beneficio tanquam nulla impugnari, ex eo, quia ille primus Rector non habebat ius: & ita fuit tentum in vna Calagurritana pensionis coram D.Chisanen.die 1.Apr.1552. Innuit ergo quod si ius illius Rectoris non esset per rem iudicatam canonizatũ,posset d. pensio tanquam nulla impugnari,ex eo quod non habebat ius.

134 Facit † etiam decis.Mohed.35.de Præb.ad fin.lib. alias 166.quam refert Mandos.sup.vers. quæro subsequenter,quatenus innuit, quod si cessionarius, de quo ibi qui consensit pensioni ex causa cessionis iuris,cum quo se contentauit, & remansit satisfactus, expertus esset in iudicio cũ illo iure,& ex illo succũberet,non teneretur ad pensionem.

135 Et tandem † id videtur tenuisse Rota in vna Cremonen.4.Nouemb.1583.coram D.Cantuccio,& in vna Valẽtina 14.Iunij 1583.coram D. Robusterio, in quibus fuit resolutum, resignatarium posse annullare pensionem, aut reseruationem fructuum, quia resignans habebat ius,& beneficium ex resignatione mortui, qui non publicauerat, ex quo omne ius amiserat, & sic iste secundus resignatarius potest dicere de nullitate pensionis, aut reseruationis fructuum,quamuis consenserit,iuxta decision.9. Achil. de pensio.alias 421.refert,& sequitur, dicens, valde notandum,& mente tenendum,Flam.Paris. de resi.

136 lib.11.q.8.nu.61. Pensionarius † tamẽ agens ad pensionẽ sibi reseruatam ex causa resignationis, non tenetur probare, resignationem fuisse validam, etiam aduersario opponente, sed aduersario incũbit onus probandi contrarium, vt in vna Salamantina pensionis 26.Iunij,1582.coram D. Bubalo, in qua fuit resolutum, quod pensionarius agens ad pensionem sibi reseruatam ex causa cessionis, seu resignationis, aduersario opponente, resignationem non fuisse publicatã,iuxta cõstitut.Pij V.nõ tenetur probare fuisse publicatã,sed aduersario incũbit onus probãdi cõtrariũ.Nam licet in resignatione se fundans datoq; cursu alterius tituli,ad exclusionẽ tituli aduersarij, teneatur cõcludenter probare titulum validum,& sic procedunt decisiones in causa Calagur. Thesaurariæ coram SS.Clemen.VIII.& Hispalen. Archidiaconatus de Reyna,coram D.Blanchetto, quod dẽs de resignatione debebat illam ostendere publicã,secus vero vbi non agitur de exclusione alterius tituli,tunc sufficit verificare narrata de facto,&c.

137 Vnde is cui † est reseruata pensio ex causa cessionis iuris, ne ex ea nimium dispendium patiatur, non tenetur iustificare ius cessum, quamuis contra successorem in beneficio debeat docere de aliquo iure, licet non illud iustificare, ne de facili grauentur beneficia pensionibus contra successores sub prætextu cessionis iuris, Puteus decis.342.& seqq.lib.1.Flam. Paris.lib.6.q.2.nu.106.

138 Nec obstant † fundamenta Nauarri. Negamus enim ex tenore supplicationis colligi, factam esse mentionem Papæ de defectu tituli generaliter, vel specialiter;nam ex illis verbis, Ex certis causis animum suum mouentibus,&c.aut ex illis, Reseruatis valide infrascript. &c. id nullo modo colligi potest, maxime, cum postea petatur reseruari pensionem, ne ex resignatione nimium dispendium patiatur. Et clausulæ generales, Siue præmisso, siue alio quouis modo,&c.solũ referuntur ad prouisionẽ beneficij resignati,& non ad reseruationẽ pensionis. Et illa verba,quod resignatario illã impugnare, seu annullare, aut etiam illa, nulla & inualida existẽte, liceat resignanti ad beneficium liberum habere regressum, potius denotant,ipsum habere ius in beneficio.

139 De pensionibus † autem reseruatis litiganti, resignanti, seu cedenti causa concordiæ, diuersa est ratio, nam quamuis pensiones istæ reseruentur etiam, ne ex cessione nimium dispendium patiatur, tamen reseruantur respectu cessionis iuris, talis qualis, ac litis,& causæ Mohedan. decis.14.de renunciat.alias 110.quam refert Mandos.de signat. tit.de regressib. vers.regressus concessus fuerat.

140 Sed dices, si † non valet reseruatio pensionis facta resignanti, qui non habebat ius in beneficio: ergo nec valebit prouisio ipsius beneficij resignanti, etiã ex clausulis generalibus, Siue præmisso, siue alio quouis modo,&c. cum resignatio sit conditionalis reseruata valida pẽsione,& nõ aliàs,qua cõditione nõ impleta,nõ datur resignatio,etiã de facto,vt sit loc⁹ dictis clausulis, iuxta supradicta d.c.t.à n.39. Respõde

141 tur, † quod cũ d. pensio aliàs sit valide reseruata,& quantum est ex parte Papæ,& resignatarij,defectusque illius conditionis solũ proueniat ex defectu iuris ipsius resignãtis, perinde est,ac si impleta fuisset.

142 Secundo notandum est, † quod potest quis beneficio renunciare non solum per se,sed etiam per procuratorem,vt per Coras.d.cap.8.nu.7. Rossin.ca.22. & 24.& Flam. Paris.li.9.de resignatione. vbi per 32. quæstiones late agit hanc materiam de procuratore ad resignandum, & ideo ad eum lectorem remitto, de qua etiam Azor 2.p.lib.7.cap.22.

§. 2. *Quod renunciatio debeat esse libera et pura.*

SVMMARIA.

VT renunciatio consistat, debet esse libera & spontanea, non metu facta, aut per dolum, vel fraudem, licet donec rescindatur, mero iure teneat, num.143. & de renunciatione sic facta, aut post spolium, & de prouisione metu facta remissive, num.144.

Resigna-

Resignatio etiam pura esse debet non solum à pecunia, sed etiam ab omni pactione, debet enim esse libera, & sine vllo pacto, modo, vel conditione, aliàs simoniaca est, & nulla. nu. 145. Quamuis non est confidentialis resignatio beneficij facta cũ pacto, quod resignatarius suffragetur resignanti, vel alteri in aliqua electione, committitur tamen simonia. nu. 146.

Resignatio facta cum pacto, quod resignatarius faciat omnem impensam in admissione & expeditione literarum pensionis pro resignante, est simoniaca, etiam si postea retineat in primo termino solutionis pensionis, contra Flam. Paris. nisi fiat cum beneplacito Papæ. nu. 147. & seq.

Gratia & beneplacitum Papæ, vt expensa fierent per resignatarium obtenta ex falsa causa expressa in supplicatione, puta, quia fuit dictum, attenta paupertate, resignantis, præcedente tractatu, est cõfidentialis, nisi illa clausula fuisset posita in supplicatione à reuisoribus, inscijs resignante, & resignatario. num. 149.

Sed obijcitur, quod supradictum est 40. de expressione valoris maioris vero beneficij resignati. nu. 150.

Quæ doctrinæ concordantur & explicantur. nu. 151.

Renunciatio facta in fauorem certæ personæ, seu vt beneficium alicui conferatur, simoniaca est, & nulla. nu. 52. Quidquid dicant alij relati. nu. 153. quorum opinionibus omissis, communis tenetur, & probatur. nu. 154. Nec poterit inferior à Papa conditionem reijcere, & resignationem simpliciter admittere, contra aliquos. num. 155. Vnde resignatio facta in manibus Legati simpliciter, cum mandatum ad cedendum esset in fauorem certæ personæ, licet eidem prouiderit, fuit nulla, ex Rota contra Rebuffum & alios. nu. 156.

Obtinens beneficium non potest illud renunciare seu cedere in manibus Episcopi, ad effectum, vt vniatur alicui loco, seu Ecclesiæ, & non aliàs, quamuis cõtrarium videatur supponere Rota in vna Segob. relata. nu. 157.

An esto, quod non possit fieri coram Ordinario renuntiatio in fauorẽ alterius, possit tamen quis consentire, quod suum beneficium conferatur certæ personæ, seu vniatur certo loco in sui præiudicium, sicut potest absolute consentire, quod prouideatur. à nu. 158. resoluitur affirmatiue. An coram Ordinario fieri possit cessio iuris, litis, & causæ in fauorem colligantis. num. 160.

Renunciatio facta ab alias non renunciaturo etiam in manibus inferioris, ea intentione, & spe, vt alicui certæ personæ conferatur, sine pacto tamen, aut cõditione valet, nec committitur vlla simonia, etiã mentalis, nu. 161. & sic non est simonia, cũ mandatũ ad resignandũ certa beneficia in manibus inferioris à Papa, pure, libere, & simpliciter, nec non petendum, & obtinendũ de eis prouideri certæ personæ, ex Rota apud Cassadorum. nu. 163. & simile aut Rebuff. relatus nu. seq.

Obijcitur constitutio Pij V. de confidentia, ibi, etiam sola dimittentis intentione, & ibi licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis conscientia, sit admissum. nu. 164.

Pro responsione dicitur, quod absque pacto, modo, seu conditione, confidentia beneficialis non est simoniaca, prohibita, & punibilis per dictam constitutionem Pij Quinti & Pij IV. contra aliquos, absque pacto enim, modo, seu conditione, non inducitur simonia. num. 165. 166. 167. & seq. adducuntur resolutiones Rotæ, & nu. 169. decisio Rotæ.

Vnde ex mutuo inducitur simonia, & confidentia, quando adest pactum tacitum siue expressum, cessante vero pacto non. nu. 170. quamuis aliqui tenuerint ex mutuo non committi confidentiam, etiam stante pacto: quæ opinio certa videtur, quando mutuum fuit factum ante resignationem, vel in ipsa resignatione. nu. 171. Vnde etiam renunciantes beneficia reseruata pensione, ea spe & intentione, vt illa statim redimatur, non committit confidentiam, nec simoniam, nisi pactum interuenerit. nu 172.

Et conuincitur opinio Ioannis Guttierrez dicentis in dictis constitutionibus comprehendi confidentias illicitas, licet non simoniacas quoad vtrumque forum, & etiam licitas quoad forum exterius. num. 173.

Eo supposito, ad dicta verba in constitut. Pij V. etiam sola dimittentis intentione, ponitur prima responsio Flam. Paris. nu. 174. Quæ non satisfacit. nu. 175. Secunda responsio eiusdem cum Hier. Gab. quam sequitur Suar. ponitur à num. 176. qui reprobat interpretationem Nauar. nu. 177. Sed ista responsio, & interpretatio Flam. reprobatur à num. 181.

Author dicit, quod intentio renuntiantis, vt beneficium alteri detur, &c. duplici modo potest se habere. Primo, quod non intendat ad id arctare, & obligare, sed vt libere & sponte fiat, & tunc nulla committitur simonia etiam mentalis. Secundo modo, quod intendat, ad id arctare, non tamen declarat prauam suam intentionem, & tunc committitur simonia mentalis. nu. 184. & 185. Sicut in simili dicitur de vsura mentali, quæ non est perpendenda ex intentione principali, vel minus principali, sed ex eo, quod mutuans intendat aliquid sibi dari gratis, vel non gratis. num. 186. & d. secundo modo intelligit dicta verba cõstitutionis Pij Quinti, qui voluit prohibere, & punire, saltem in quatuor casibus crimen confidentiæ simoniacæ mentalis, etiam vnius tantum partis intentione, & conscientia commissum. nu. 187. & 188.

In istis casibus simonia mentalis confidentialis subiecta erit obligationi restitutionis, & censuris, & pœnis ex dicta constitutione, licet alias simonia mentalis nullo modo obliget ad restitutionem, nec subiaceat censuris; ex cap. fin. de simonia, ex quo tantum colligitur, quod de facto non punitur, non tamẽ, quod Ecclesia non possit illam punire. num. 189. Sicut etiam constitutio Gregorij XIII. de datis & promissis pro gratia, vel iustitia obtinenda, & eius pœnæ locum habent etiam in simonia mentali. num. 190. & est in simili constitutio 33. Pauli IV. quæ declaratur. nu. 191.

An in versiculo, quare nos, dictæ constitutionis Pij V. ibi, Aut illius fructus, legendum sit, illi, vel alijs, aut alij, vel alijs, *à num. 192.*

Resoluitur legendum esse illi vel alijs, *contra aliquos.*

Reliqua de confidentiis apud quos videnda sunt.

Hallucinatur Nauarrus confundens quatuor casus confidentiæ, qui ponuntur in d. constitutione Pij V. à versi. quare nos cum coniecturis. quæ etiam sunt quatuor, & ponuntur in versic. ad probandum. & illi quatuor casus vocantur præsumptiones iuris, & de iure, non sunt arbitrariæ, sed iure definitæ. nu. 196.

Licet perceptio fructuum per resignantem post resignationem inducat præsumptionem confidentiæ, purgatur tamen constito de causa, ex qua fuerunt percepti, nam contra quatuor cõiecturas positas à Pio V. admittitur probatio in contrarium. num. 197.

Ex donatione ominum fructuum, aut partis facta à resignatario resignanti intrat præsumptio confidentiæ, quoties fuit facta illico post resignationem, secus, si postea aliquo tempore interiecto, vel ex aliqua causa. num. 198. Et ex ista prima coniectura non inducitur, nec concluditur vera confidentia, sed colligitur præsumptio, ex qua alijs concurrentibus vule Papa probationem resultare, & idem in 2. 3. & 4. coniectura, contra aliquos. à nu. 198.

Obijcitur etiam contra istam resolutionem alia constitutio Pij Quinti 58. versic. caueant. ex quo apparet, non posse coram Ordinarijs renunciari beneficia, designando quouis modo successorem, aut ea intentione, vt alteri conferantur etiam libere, numero 202. nec porocedere d. decisionem Cassadori. num. 203.

Et conuincitur interpretatio Flaminij Parisij, quod intelligatur de intentione tacite, vel expresse in conuentionem deducta. num. 104.

Et interpretatio Io. Guttierrez, quod procedat in foro exteriori, secus in interiori. num. 205.

Existimat author ex ista constitutione noue prohiberi, resignationem coram Ordinarijs factam cum mutua intentione, vt certæ personæ beneficium conferatur, etiam sponte, aut

designando

designando etiam nutu, vel signo futuros successores, alias resignatio erit nulla propter decretum irritans, nu. 206. & tamen beneficium tanquam vacans manebit reseruatum Sedi Apostolicæ, aut superioribus Ordinarijs. n. 207. ac admittentes talem resignationem, incurrunt suspensionis pœnam, nu. 208. si vero resignatio fieret cum intentione, & spe resignantis tantum, vt beneficium conferatur alteri, pro quo postea rogare intendit, non tamen vllo modo illum designando non videtur esse contradictam constitutionem, quæ tamen videtur prohibere mutuam intentionem. nu. 209.

An non obstante d. constitutione 58. d. versic. caueant, possit resignari beneficium coram Ordinario cum intentione mutua, vt libere vniatur alicui certo loco, seu beneficio, vel designando locum, cui vniri desideratur, absque vllo tamen pacto, modo, vel conditione, à nu. 210. resoluitur negatiue.

An per renunciationem simoniacam, quamuis sit nulla, abdicetur ius à resignante, & valeat in eius præiudicium, à nu. 213. resoluitur negatiue contra aliquos, quamuis sic renuncians non poterit repetere beneficium à resignatario, seu alio possessore illius, allegando propriam turpitudinem, nu. 218.

143 TErtio notandum est, quod † vt renunciatio cõsistat, & firma sit, oportet eam liberam esse, & spontaneam, non metu factam, aut per dolum, vel fraudem extortam, licet donec rescindatur, mero iure teneat, c. super hoc. c. penult. de renunc. c. Abb. ca. ad aures. & c. ad audientiam, de ijs quæ vi. vt per Co
144 ras. d. c. 8. nu. 10. & 11. Et † de renũ. metu facta, vide Rebuff. in praxi, tit. de resig. metu extor. & tit. de vi in resignationib. adhibita. Roffin. ca. 19. de benef. & Nau. in c. accep. de rest. spol. opposit. 4. 5. & 6. solu. & Flam. Par. li. 13. q. 1. & 2. Azor 2. p. lib. 7. q. 1. & 2. & de prouisione metu facta, Seluã de bene. 3. p. q. 32. & de renunciatione per dolũ, vel fraudẽ facta, vide Rebuf. tit. de causis resignat. irritan. & primo de dolo, & Fla. Paris. d. lib. 13. q. 3. & 4. & q. 5. agit de renũtiatione post spolium, & Azor d. cap. 26. 1. q. 3.

145 Deinde resignationem † puram esse oportet, non solum à pecunia, d. c. super hoc. de renunciat. sed etiã ab omni pactione, debet enim esse libera, & sine vllo pacto, modo, vel conditione, aliàs simoniaca est, & nulla, cap. cum pridem, c. fin. de pactis, c. ex par. 1. de offic. deleg. & c. tua nos. de simon. Felin. in c. ad audientiam. 2. de rescrip. nu. 3. Staph. de literis grat. tit. resignationis modus. nu. 5. Rebuf. in praxi, tit. de pura resignat. Coras. d. c. 8. nu. 12. Io. Nico. Gimo. tit. 5. c. 5. nu. 6. Fla. Paris. lib. 14. q. 3. nu. 1. Armil. verb. renũciatio. nu. 2. & Zecchus de benef. & pensi. c. 13. nu. 7. vers. 2. loco. Tuschus concl. 253. litera S.

146 Vnde recte docet † Flam. Paris. de confid. q. 48. in fi. quod quamuis nõ sit confidentialis resignatio beneficij facta cum pacto, quod resignatarius suffragetur resignãti, vel alteri in aliqua electione, in qua ipse habet vocem, vel multum potest, quia hic casus non comprehenditur in cõstitutionib. Pij IV. & V. d. confiden. verum ex hoc committitur simonia, Nauar. cap. 25. nu. 100. vers. nam cum quis.

147 Vnde etiam † resignatio facta cum pacto, quod resignatarius faciat omnem impensam in admissione, & expeditione literarum pensionis pro resignante, est simoniaca. Nauar. cons. 25. & 30. de simonia. & Flam. Paris. d. lib. 14. de resignatio. quæst. 7. nu. 9. & 10. Qui tamen ait, id procedere, quando postea illã non retinuit, nam stilus satis vulgaris est, quod resignatarius expendat in expeditione pro resignante, retineat autem id quod impendit in primo termino solutionis pensionis, & quod ita practicatur, absque scrupulo, sequitur Azor 2. p. lib. 7. cap. 27. q. 7.

148 Quod tamen † ego non existimo verum quando præcedente pacto resignatarius facit impensam pro resignante, etiamsi postea illam sit retenturus in primo termino solutionis pensionis, nam etiam tunc committitur simonia ex dictis. Nec practica est in contrarium, quicquid dicat Fla. sed vt id licite fiat. solet requiri, & peti beneplacitum Papæ ad Rebuf. tit. de noua prouisione, nu. 35. & Cottam decis. 338. in miscell. manuscriptis. Et quod pacta, quod vnus permutans soluat omnes expensas, vel expediat suis sumptibus bullas ad vtrumque permutantium pertinentes, & similia, simoniaca sunt, nisi Pontifici declarentur, & ipse consentiat, docet Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 34. nu. 19.

149 Et gratia & beneplacitum † Papæ, vt expensæ, verbi gratia, faciendæ in expeditione fierent per resignatarium obtenta ex falsa causa expressa in supplicatione, puta quia fuit dictum, Attenta paupertate resignantis, præcedente tractatu est confidentialis, nam cum dicta gratia sit surreptitia, & nulla, negotium remanet in statu, quo erat ante dictã concessionem, quo considerato constat de pacto illicito prohibito, & confidentiali, quod fuit consummatũ, nam fuerunt factæ expensæ, ex quo sequitur esse cõmissam confidentiam, sicuti esset commissa non obtenta dicta concessione faciendi dictas expensas secuto effectu, iuxta d. const. de confiden. Moheda. decis. 167. seu 1. de simon. ita Flam. de confidẽ. q. 46. qui in fine limitat nõ procedere, quoties illa clausula attẽta paupertate fuisset posita in supplicatione a reuisorib. inscijs resignante, & resignatario, nam hoc casu excusarentur a confidentia, ex verisimili ignorantia clausulæ appositæ, vt in terminis fuit resolutum in causa Aretina confidentiæ 23. Ianuar. 1595. corã D. Lita, posita per Farin. cons. 75. à n. 65. & dec. 101. licet antea cõtrariũ iudicasset iudex confidentiarũ.

150 Sed obstat, quod † cum eodem Flamin. Paris. quæst. 41. supra diximus num. 40. quod expressio valoris maioris vero beneficij resignati facta à resignãte, & resignatario, vt Papa reseruet maiorem pensionem resignanti, non inducit simoniam, vel confidentiam, &c. & tamen illa reseruatio est etiam surreptitia & nulla.

151 Cõcordari † possunt istæ doctrinæ, quod id quod dict. numero 49. dictum est, procedat cum resignãs, & resignatarius simpliciter tractant, quod maior valor exprimatur, vt reseruetur pensio inter eos cõuenta, non tamen tractant, quod pensio sit soluenda à resignatario, non obstante, quod reseruatio sit surreptitia, & nulla, & sic non est conuentio de soluenda pensione nulla, & inualide reseruata, id vero quod supradictum est, num. 149. procedat cum resignans, & resignatarius tractant, quod dict. expensæ fiant per resignatarium, & ad colorandum istum tractatum, & pactum, petunt beneplacitum Papæ, cum clausula attenta paupertate resignantis, quia fortealias non concederet, cum tamen ea causa sit falsa, & sic in effectu expensæ fiunt per resignatarium ex pacto, quia non tractant simpliciter de petendo à Papa, quod solutio expensarum fiat per resignatarium attenta paupertate resignantis, sed de expensis faciendis per resignatarium, obtento beneplacito Papæ, cum dicta causa falsa.

152 Vnde etiam renunciatio † facta in fauorem certæ personæ, seu vt beneficium alicui conferatur, simoniaca est, & nulla. glossa in d. c. ex parte 1. de offic. deleg. & Abb. ibi, & in cap. dilecto. de Præben. & in ca. cum vniuersorum. num. 5. de rerum permuta. Felin. in cap. ad audientiam. 2. de rescript. nu. 3. Ripa in ca. cũ M. de constituit. nu. 174. Mill. in rep. verb. renunciatio

ciatio

ciatio beneficij simoniacè facta, additio decisionis Capellæ Tolos.439.nu.4. Rebuff.in praxi, tit.de resignatione pura, & tit.de resignatio. conditional. nu. 1.& de pacificis possess.nu.178.alias 154.& cons.94. Sarnen.in reg.de triennali, quæst.16.vers.postremo. Aymon consil.122.Coras.d.cap.8.num.12. Petr. de Baisio in directorio elect.3.part.cap.1. nu.4. Ferret. consil.95.nu.13.& 14. Naua.in cap.si quando.de rescript.except.4.nu.2.& in man.cap.23.nu.107.vers. ad 10.Mandos.regul.19.de infirmis, quæst.16.num. 11.& reg.34.de annali.quest.46.nu.2. Redoan.de simonia.part.2.cap.22.Roffini.de benef.cap.14.à nu. 4.& Petr.Gregor.cap.28.nu.8.Flamin.Paris.de resignatione.lib.1.quæst.3.num.3.& lib.5. quæst.6. nu. 1.& 189.& lib.8.quæst.7.nu.11.& 12.& lib.9.q.9.& lib.14.q.3.nu.12. qui plures refert, & dicit communem, & in praxi obseruatam, Vgoli.de simonia. tab. 1.c.28.§.2.nu.1.& 5.Io. Guttierr.cons.42.nu.7.& 8. & D.Spino in cap.admonet de renunciatione, num. 11.& D.Frechilla in Rubric. eod.tit. nu.29. & Cassad.decis.3.nu.1.de renunciat.& decis.2.de simonia. Puteus decis.455.nu.3. lib.2. quæ loquitur in Nuntio.Caputaq.decis.192.part.2. & decis.93. part.3.& Rota decis.146.lib.2.& 921.lib.3.part.3.diuerso.& decis.205.nu.2.part.2.& ex Theologis D. Antonin. sum.2.part.tit.1.cap.5.§.11.Syluest.verb.renunciatio.quæst.6. Cosmas Philiarcus de offic. Sacerd.2.p. lib.6.c.3.Ludou. Lopez instruct. conscien.1.to.cap. 303. Emman.Rodrig. in sum.2.to.capit.60.nu.1.& Zecchus de benef.& pensio.c.13.nu.2.vers.quæ quidem resignatio.& nu.7.vers. dicitur autem. & posthæc Gonçal.gl.14.nu.21.& 57.Azor.2.p.lib.7.c.21. q.1.& 2.& capit.27. q.1.& 4. & attento stilo Curiæ, Lessius lib.2. cap.35. num.87. & stante constitutione Pij V. Suarez d.lib.4. cap.35. & videnda sunt dicta supra 8. part.cap.1.ex num.2.

153 Quamuis Soto† de iustit.& iure.lib.9.quęst.7.art. 2. doceat licite posse fieri coram Ordinario renunciationem in fauorem designatæ personæ, & non aliàs, quoniam, inquit, nullo iure prohibetur in Prælati arbitrio ponere, si voluerit cõferre Petro, quod si noluerit aliter ille, qui iure possidet, non renunciat: sequuntur Arago.2.2.q.100.art.4.vers.est aliud dubiũ.de permutationib. 2. conclus. Valentia 3.to. disputat.6.quæst.16.num.3.vers.2.circumstantia.& Veg.in sum.2.par.c.101. casu 54. Quod etiam tenet Duar.de benef.lib.8. c.2.§. quomodo beneficiũ curandũ sit.& in parte.sequitur Cou. lib.1.variar. cap. 5.nu.5.dicens in ea renunciatione nullũ adesse vitiũ, saltem simoniæ, cum ea conditionalis resignatio in hunc sensum, tantum iure prohibeatur, vt ex ea Prælatus minime teneatur præcise beneficium conferre ei, cuius fauore adiecta fuerit conditio. Quod ipsum videtur tenere Staphileus, de literis gratiæ. titul. de varijs modis vacationis.§.resignationis modus. nu. 8.9.10.11.& 12. & sequuntur Zerola in praxi Episcopali 1.part. verb. renunciatio.§.2. & §.3. vers.10. Quintanaduennas lib.2. Ecclesiast. ex nu.19.ad 28. addens, quod quãuis huiusmodi renũtiatio, apud Ordinariũ constit. Pij V. postea prohibita sit, & collatio irritatur, nõ tamẽ est simoniaca. Et Duaren.vbi supra in fi.inquit, Hoc tamẽ iure vtimur, vt Pontifices, seu Antistites conditionẽ resignationi adiectam velut turpem, ac bonis moribus contrariã reijciant, & beneficium quasi pure, ac simpliciter curatũ arbitrio suo alij cõcedãt, non sine magna curãtiũ captione, præterquã si ex causa permutationis curatio facta fuerit. Probus vero ad Monach.in c.2.de offic. legati in 6.nu.5.vult quod resignatio in fauorem alicuius intelligitur, si ille sit benemeritus, & idoneus, alias potest alteri conferri, nec inducitur simonia, & in cap.nullus.de temporib. ordinat. nu.20. videtur velle talem renunciationẽ valere, nisi appareat Episcopum, in cuius manibus fiebat renuntiatio cõsensisset protestationi, quod tali conferatur.

154 Sed omissis omnibus istis opinionibus, communis tenenda est, quæ recte probatur ex d.c.cum pridem.& c.fi.de pactis.& c.ex parte.1.de offic.deleg.& d.cap.tua nos.de simon.cũ alijs.& est approbata per Pium IV.in sua constitutione 144.de beneficiorum fraudulentis permutationibus, & per constitutionẽ Pij V.58.vers.caueant.vbi absolute prohibetur resignatio in fauorem coram Ordinario, etiam in casibus, in quibus in dicta constitutione permittitur fieri resignatio in manibus Ordinarij, qui de resignatione simplici, & pura loquuntur, quicquid dicat Ioan.Guttierrez d.cons.42.nu.9.

155 Nec potest inferior à Papa † conditionem reijcere, & resignationem simpliciter admittere, vt recte tradũt Rebuf.d.tit.de resignat.conditional.nu. 7.Roffiniacus d.cap.14.à nu.18. & Ioan. Guttierrez d.cons.42.nu.8. quamuis contrarium teneant Boer. in tract.de dignitate legati.q.2.num.115.Staphileus d.§.resignationis modus.nu.9.& 10.& videtur Probus in d.cap.nullus. num.20. & inclinat Fuschus de visitatione lib.2.cap.28.nu.20.

Vnde in vna Sarsinaten. beneficij coram D. No-
156 uato † de anno 1549. Rota resoluit resignationem factam in manibus Legati simpliciter, cum mandatum ad cedendum esset in fauorẽ certæ personæ, licet eidẽ prouiderit, fuisse nullã, vt per Mand. d.reg. 19.q.16.nu.11.quamuis contrarium teneat Rebuff. d.tit.de resignat.conditionali.nu.23.& 28.cũ Paulo Paris.consil.15.vol.4.idem Rebuff.cons.85.& 87.& Ferret.cons.208.quod cons.Parisij sequitur posthæc Gonçalez gl.12.nu.91.& Azor.2.p.lib.7.c.23.q.6.

157 Ex dictis infertur† obtinentem beneficium, non posse illud renunciare, seu cedere in manibus Episcopi ad effectum, vt vniatur alicui loco, seu Ecclesiæ, & non aliàs, vt videtur tenere Rota in Elnen. præceptoriæ vlt. Ianuar.1582. apud Farinac. decis.23. quamuis contrarium videatur supponere Rota in vna Segobien.præstimonij 24. Octobris 1580.corã Domino Cantuccio, quæ habetur 2.part. diuersorũ decis.133. in qua fuit resolutum vnionem per Episcopum Segobien. fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, propter eius paupertatem, de quodam præstimonio resignato in eius manibus per illius possessorẽ, ad effectum, vt vniretur dictæ fabricæ, fuisse validam: in qua causa quamuis multa opponerentur cõtra dictam vnionem, non tamen fuit facta vlla difficultas in hoc, quod fuisset facta ab Ordinario per viam cessionis factæ ad effectum, vt vniretur, & simonia etiam vitiat vnionem. Rebuf.in praxi, tit.de vnionis reuocatione.nu.8.

158 Sed offert se dubium, † an esto, quod non possit fieri coram Ordinario renunciatio in fauorem alterius, possit tamen quis consentire, quod suum beneficium conferatur certæ personæ, seu vniatur certo loco in sui præiudicium, sicut potest absolute consentire, quod prouideatur, cap. beneficium.de regular.in 6.& cap.commissa, de elect.eod.lib.& ibi Frãchus nu.2.& in d.cap.beneficium.num.5.

Et videtur quod non, nam consentiendo, beneficio renunciat, vt dicit glossa verb. assensus. in d. capitul. beneficium, & sic, sicut non potest renunciare in fauorem certæ personæ, seu loci, ita nec consentire.

Q Nihi-

159 Nihilominus † tamen videtur posse, quia consentiens, vt suum beneficium prouideatur, non renunciat vere, & proprie, sed tantum ficte, & improprie, & ita est intelligenda, d. glo. & colligitur ex Franco, supra, & Mohedan. decis. 10. de priuileg. & Flamin. Paris. lib. 1. de resignat. q. 1. nu. 23. qui loquuntur per verbum, videtur, quod denotat improprietatem, & fictionem. Quod patet, quia antequam prouideatur consentiens, manet beneficiatus, & potest reuocare consensum, & sic consentiens, quod huiusmodi beneficium conferatur certæ personæ, seu vniatur certo loco, non renuntiat in fauorem, &c. nec ibi interuenit pactum, conditio, seu modus, sed nudus consensus, qui non inducit simoniam. Et idem videtur in renunciatione in fauorẽ sub conditione propria, & suspensiua, nempe si beneficium conferatur tali, nam in effectu est quidam consensus, quod conferatur illi, nec etiam hic interuenit pactum, seu modus, licet Suarez d. c. 35. à nu. 5. contradicat.

160 Rursus se offert † dubium, an saltem eorum Ordinario fieri possit cessio iuris litis, & causæ in fauorem colligantis, in quo quidem Rota in vna Giepen. Archidiaconatus, 1. Iulij 1580. coram Illustrissimo Lancell. posita per Farin. decis. 20. tenuit talem cessionem factam in manibus prouisoris validã esse. Sed quamuis id sit verum in cessione litis, & causæ, quæ etiam sine authoritate superioris fieri potest, & etiam in cessinne iuris simpliciter facta, quæ in manibus Ordinarij, sine difficultate fieri potest, Rota decis. 3. de renuntiatione. alias 306. in nouis. Ias. in l. postquam liti. nu. 1. & ibi alij. C. de pactis. de quo tamen vide infra nu. 249. at in cessione iuris facta in fauorem alterius ad effectum, vt Ordinarius, seu alius à Papa illi conferat ius cessum, non videtur securũ, nec certum, cũ fiat cessio iuris spiritualis modo, seu conditione, iuxta dicta. Vnde ea resolutio videtur intelligẽda de cessione iuris facta in fauorem colligantis, nõ vt illi Ordinarius conferat ius cessum, sed vt careat omnino aduersario, & tollatur penitus cedenti recursus ad beneficium, & causam, & ita in d. decisione solum dicitur, quod prouisor dictam cessionem admisit, & non quod contulerit ius cessum, vt dicit de cessione facta in manibus Papæ, de qua nu. 3. inquit, quod fuit prouisus is, in cuius fauorem facta est, & ad ipsum tantum effectum videntur fieri huiusmodi cessiones extra Curiam.

161 Renuntiatio vero † facta, etiam ab alias non renunciaturo, etiam in manibus inferioris ea intentione, & spe, vt alicui certæ personæ conferatur, sine pacto tamen, aut conditione, valet, nec committitur vlla simonia, etiam mentalis, cum nulla emptio, vel venditio, nec contractus, non gratuitus sit, nec spes facit simoniam. Ita tenent glos. & Dd. in d. cap. ex p. 1. de offic. deleg. glo. etiam communiter recepta in c. ordinationes. 1. q. 1. verb. pretio. Felin. supra in dict. cap. ad audientiam. 2. de rescript. num. 3. Aufrerius dict. decis. 439. num. 4. Rebuff. titul. de pura resignatione. Cora. d. cap. 8. nu. 12. Roffiniacus d. cap. 14. nu. 6 Nauar. in d. cap. si quando, de rescript. exceptione 4. num. 2. & in manu. cap. 23. num. 107. vers. ad 10. & num. 109. & cons. 18. 19. 20. 35. & 38. nu. 3. de simon. Pet. Gregor. cap. 28. nu. 7. Flamin. Paris. d. lib. 14. quæstio. 6. & Vgolin. d. tab. 1. de simon. cap. 22. §. 1. a nu. 4. & cap. 28. §. 2. nu. 5. Io. Guttier. can. quæst. lib. 2. q. 23. nu. 75. D. Prechil. in d. rubr. de renuncia. nu. 38. & D. Anton. d. 2. p. titu. 1. cap. 5. 5. §. 11. Syluest. verb. renunciat. q. 6. Armil. eod. verb. nu. 3. Cosm. Philiar. d. c. 3. Emman. Rodrig. d. 2. to. cap. 56. nu. 8. & cap. 60. nu. 3. ad fi. & Vega d. 2. p. cap. 101. casu 56. & 62. circ. fi. Azor. lib. 7. cap. 21. q. 3. & cap. 27. q. 6. Suar. d. lib. 4. cap. 35. nu. 16. & 18. & cap. 44. ad fin.

162 Et sic Rota † resoluit, nõ esse simoniacũ mandatũ ad resignandũ certa beneficia in manibus inferioris à Papa pure, libere & simpliciter, nec non petendũ, & obtinendũ de beneficijs resignatis prouideri certæ personæ, vt per Cassad. d. decis. 2. de simon. & clarũ est ex illo mandato colligi intentionem resignãtis, vt conferrentur nominato per eum, sed quia nõ fuit id positum sub pacto, modo, vel conditione cessabat simonia, vt Nauar. Flam. Paris. & Philiar. vbi supra, & Vgolin. d. cap. 28. §. 2. nu. 5. & Azor. d. c. 27. q. 6. inquiũt, facit d. c. tua nos. vers. si vero. de simon.

163 Et similiter † dicit Rebuf. d. tit. de resig. condit. nu. 12. quod in mandato ad resignandum coram Legato potest adijci clausula, quod roget constituens Legatũ, vt tali N. conferat, & tunc Legatus si velit, cõferet illi, quia non arctatur d. cap. tua nos. de simon.

164 Sed huic † resolutioni videtur obstare Constitut. Pij V. de cõfidẽtijs 87. in ordine, ibi: Etiã sola dimittẽtis intẽtione, & ibi, Licet ipsum cõfidẽtiæ crimen alterius tantũ partis cõscientia sit admissum. Ex quibus videtur, dictam renunciationem factam cum intentione, vt beneficium certæ personæ conferatur, esse simoniacam, & confidentialem.

165 Pro responsione dico, quod † absq; pacto, modo, seu conditione confidentia beneficialis non est simoniaca prohibita, & punibilis per dictam constitutionem Pij V. & Pij IV. 169. vt contra Mascardum de probatio. conclus. 1312. alias 1307. & Cordubam in sum. quæst. 32. ad fin. quem videntur sequi Emman. Rodriguez d. 2. to. c. 60. nu. 7. & Vega in sum. 1. part. cap. 36. casu 39. ad fin. & contra Petrum Ledesm. in sum. 2. p. tract. 12. conc. 40. vltim. difficul. dicentem esse valde verisimile, quod in dicta constitutione prohibetur, & tollitur, quilibet modus confidentiæ. non solum ex iustitia, sed etiam ex gratitudine, licet confidentia sit solius partis dimittentis beneficium, propter periculum magnum, quod erat committẽdi simoniam, &c. tenent Nauar. d. cap. 23. nu. 107. & 109. & in multis consilijs de simonia. Hieron. Gabr. cons. 172. nu. 4. lib. 2. Boccaccius in com. const. Piceni, num. 60. & 68. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsump. 9. Vgol. d. cap. 22. §. 1. nu. 1. & 3. Zaual. q. 280. à nu. 20. Lud. Lop. instruct. confc. 1. tom. c. 240. & 207. Ioan. Bapt. Corrad. in resp. casuum conscien. q. 42. in additio. quamuis quæst. 218. contra teneat, & Emman. Rodriguez d. 2. to. cap. 56. nu. 8 & cap. 60. nu. 5. & Vega d. 2. p. cap. 101. casu 56. & Magister Fr. Io. Vincentius cathedraticus S. Theologię Salmanticę, & postea procurator generalis, seu Vicarius Ordinis Prædicatorum Romæ, in materiam, quam legit Salmanticæ de simonia, & Henriquez in eadem materia, qui dicit, ita etiam tenere viros doctos Romę, & Salmãticæ consultos. Et inde infert, quod si beneficiatus aliquis esset valde amicus collegio pauperi religionis, & in gratiam illius resignat beneficium confidens ex gratitudine, se recepturum magna, & tamen exprimit, se non intendere pactum, aut obligationem induci, præsumi quidem potest, sed non est simonia, quamuis habito beneficio superior ex gratitudine obliget se, etiam instrumento soluere aliquid quotannis. Infert secundo, quod si quis resignauit in me beneficium, certo confidens absq; pacto, me resignaturum in illum alterum, non est simoniaca confidentia, nec peccatum, idque licere quãdo difficile est permutare vnum beneficium cũ altero alterius diœcesis, & in sum. lib. 13. cap. 56. §. in tex. & gl. litera C. ait, non prohiberi confidẽtiam,

nisi in

nisi in qua interuenit pactum simoniacum. Lessius
lib.2.cap.35. nu.95. & 96. Azor d.lib.7.c.27.q.6.ad
fin. Suarez d.lib.4.c.43.nu.9.& 12.
Et istam sententiam sequitur Flam. Paris. dicens,
166 ita † in praxi receptum, de confidentia, quæst.26. &
27.à num.76.& quæst.31.49.51.& 53.absque pacto
enim, modo, seu cōditione, non inducitur simonia,
cap. Arthaldus.8.q.3.& gloss.verb.postmodum.in c.
quam pio.1.q.2.glos.& communiter Dd.in d.ca.tua
nos.de simon.& in c.veniens.1. vbi Felin.& Decius
nu.9.de testib. idem Decius cons.118. nu.4. Pari.30.
nu.21.lib.4.Natta cons.299.nu.11.Sarnen.de trien-
nali, q.12.versic.2.principaliter. Put.decis.171.à nu.
9.lib.2. Mohed.167.aliàs 1.de simon. Farin.cons.75.
nu.3.& 24.& hoc sæpe in Rota fuit resolutū, vt in
vna Firmana Capellaniæ, 7. Maij 1582. coram SS.
Clem.VIII.posita per Farin.d.cons.75.à num.40.&
in Britorien. Commendæ 12. Decemb.1588.coram
D.Gipsio posita per Farin.decis.63.& in vna Tullē.
parochialis 28.Maij 1593.coram D.Seraphino, po-
sita per Farin.d.conf.75.à nu.45.& in Aquen.simo-
niæ 1594.coram D.Blanchetto posita per Farin.ibi,
à nu.61.& in Romana seu Hispalen. simoniæ 7. Fe-
bruar.1596.coram eodem D.Blanchetto, posita per
Farin. ibidem à nu.76. & in Tarasina prætensæ si-
moniç 13.Maij 1596.coram D.Corduba, posita per
Farin.decis.111.& in Tullen.prætensæ simoniæ.vl-
timo Ianu.& 21.April.1597.coram D.Orano, posi-
tis per Farin.d.cons.75.nu.105.& 106.Et idem Fla.
eodem tract.quæst.10.cum Nauar.d.c.23.num.109.
docet, prædictas constitutiones Pij IV.& Pij V. so-
lum emanasse contra confidentiam beneficialem, &
simoniacam, nec inducere aliquam nouam prohibi-
tionem confidentiæ beneficialis. Quod docet Sua-
rez d.cap.43.nu.5.& 9. & addit recte d. nu.5.per eas
non omnes simoniacas confidentias esse prohibitas,
sed illas, quæ circa talem materiam, & sub tali quasi
precio, seu in eo genere confidentiæ, & quasi pretij
167 fierent. Et ita in terminis † fuit tentum per Rot. in
vna Cosentina confidentiæ 4.Febr.1591. coram D.
Orano, posita per Farin.decis.102.& in Brixien. con
fidentiæ 5.Iunij 1591.coram D.Penna supra addu-
cta 1.p.cap.5.nu.52.& in causa Imolen. confidentiæ
24.Febr.1592.coram D.Pāpbilio, posita per Farin.
d.cons.75.a nu.1c8.& in Lunen.Sarçanen. confidē-
tiæ 9.Iun.1600.coram D.Pamphilio, posita per Fa-
rin. decis.135. in quibus fuit dictum, solam fructuū
perceptionem non inducere confidentiam, sed ani-
mum, & conuentionem hoc faciendi ab initio. Et in
vna Carthaginen. confidentię 21.Iunij 1591.coram
168 D.Gipsio, † in qua fuit dictum, Cōfidentiam, licet,
cū sit simoniaca, & sic occulte fiat, & per consequēs
difficilis probationis, possit probari per coniecturas
& præsumptiones. Iulius Clarus lib.5. recept. sent.
§. simonia.nu.12. tamen debere esse euidentes, & cla
ras, ac ita confidentiam, & simoniam includere, vt
nihil aliud importare valeant, Feli.in cap. super his.
nu.17.de accusat. Natta cōsil.299.nu.13.Iulius Cla-
rus ibi, Caputaq. decis.202.p.1.(de quo Flam. Paris.
q.64 & de resignat.lib.14.q.8.& decis.citatæ,) & cō-
fidentiam non probari ex sola perceptione fructuū
facta post resignationem, per resignantem de man-
dato resignatarij, nisi ante resignationem præcesse-
rit conuentio, vel ex alijs coadiuuetur, secus vero si
post resignationē libere & sponte aliquid detur resi
gnanti. Natta d.cons.299.nu.10. Mohed. decis.167.
cum alijs adductis in d.Cosentina confidentiæ, non
obstante dicta constitutione Pij V.&c.
169 Idem fuit † tentum in vna Calagurritana confidē
tiæ 14.Decē.1592.coram D.Penna, vt in seq. decis.
Franciscus Ximenez quondam Canonicus Calagur
rit. die 1. Nouē.anno 1561. Did. Vazq. in Romana
Curia residentem procuratorem cōstituit ad cōsen-
tiendum coadiutoriæ sui Canonicatus cū futura suc
cessione ad fauorem Iustini Sanctorij, filij Io.Sanct.
etiam Canonici Calagurritani, & die 3. eiusdē men-
sis idem Io. eiusdē Didacum procuratorem fecit ad
consentiendū coadiutoriæ sui Canonicatus cū futu
ra successione ad fauorē Didaci Ximenez filij Fran.
Ximenez, quarum coadiutoriarū supplicationes 3.
Idus Decem.eiusdem anni, fel.recor. Pius Papa IV.
signauit, & procurator literas Apostolicas expedi-
uit, quarum vigore Didaeus die 17. Iulij, quo tem-
pore Ioannes obierat, & Iustinus die 23. eiusdē mē-
sis & anni 1563. possessionem dictorū Canonicatuū
apprehendētes in eadē pacifice per 25.annos, & am-
plius vsq; ad annū 1589.permanserūt, quo anno, cū
quidā Andr. Martinez corā iudice confidentiarū in
Romana Curia Iustinum, & Didacum accusasset,
& sententiā fauorabilem à prædicto iudice reportas
set, & cū voto Rotę deinde procedere iussus esset: du
bitaui, an constaret de tali confidentia, quæ præiudi
caret Iustino & Didaco. Et Domini re mature di-
scussa pronuntiauerunt non constare de tali confidē
tia, siue simoniaca pactione, quæ prædictis Iustino
& Didaco prçiudicaret, rationes viuas, & spirantes,
quibus, hæc sententia roboraretur, has esse censue-
runt. Primum, quia nusquam apparebat Franci-
scū primū resignantē dedisse mādatū sub cōfidētia,
vel præcedēte pactione, vt Io. postea simile mādatū
daret ad resignādū suū Canonicatū filio d. Fran. vn-
de cū fieri potuerit, vt Franeis. primo loco sponte, &
nulla præcedēte pactione cōfidētiaria mādatū ad re
signandū dederit, & postea Io. idē quoq; sponte præ
stiterit, in dubio eā interpretationē accipere opor-
tuit, quæ delictū excluderet. l. merito.ff.pro socio.c.
estote.de reg.iuris. S. Tho.2.2.q.6.art.4.Bart.l.non
solū.§.sed vt probari.nu.2. vers. dico quod in delict.
ff.de noui op.nūciat. Prim⁹ enī actus resignationis se
clusa pactione, nō erat illicitus, neq; secūdus gratui-
to, & spōte factus fuerat simoniacus, Feli. in prin. &
ibi cōmuniter canonistæ, in c.tua nos.de simo. Et cū
à gratitudinis fonte manare potuerit, & qui accipit
beneficiū, lege naturali obligatus sit ad antidora, &
ad habendā, agendā, & opportuno tēpore gratiā re-
ferēdā. l.si non fortē.§.libertus. vbi gl.verb.naturali-
ter.ff.de condict.indeb.l.sed etsi.§. cōsuluit.ff.de pe-
tit.hæred.c.cū in ofi.de testam.S.Tho.2.2.q.106.art.
3.Nauar.de datis & promissis.not.11.pactione, mo-
do, & cōditione deficiēte, non poterat ob prædictos
resignationis actus simonia iudicari. Altera ratio
fuit, quia cū in proposita facti specie ageretur de prę
tensa cōfidētia cōmissa inter Francis.& Io. & sic in-
ter tertios iā defunctos, nō autē de perpetrata inter
Iustinum & Didacum longo tēpore bonæ fidei pos-
sessores, licet inter primos resignantes simonia confi
dētiaria probaretur, adhuc istis non præiudicasset,
cū beneficio regulæ de triennali tuti redderentur.
Sarn.d.reg.de triēnal.q.12. & fuit decisū in vna His
pal.beneficij de Ecija, die 16. Nou.1579.corā S.D.
N.Clem.VIII.tunc Rotæ Auditore, p.2.diuer.319.
Nec prædictis refragabantur mādata infra modicū
triū dierū interuallum ad resignādum data, quasi ex
eorum vicinitate correspectiuitas præsumenda fo-
ret. Anch.cons.434.nu.3.Aym.cons.153.nu.8.& 9.
quoniam cum non essent eodem die rogata, non po-
tuerunt omnino correspectiua censeri. Verall.decis.
197.2.p.incip.mandata.nu.1.Pereg.decis.289.incip.

in causa.lib.3. quando enim inter duos actus contrahentes digressi fuerũt ad alios extraneos actus, tunc illi duo actus nõ cẽsẽtur correspectiui. Veral. d.dec. 197.nu.3. decis. in illa Oscen. Prioratus corã Reuerend. Oriolen. die 20. Iun. 1582. 2. p. diuers. 234. non oppugnabat præcedentẽ resolutionẽ, quia præterq̃ quod loquebatur ad aliũ effectũ in fine, etiã addebatur, quod prædicta fortassis non sufficerent ad inducendã simoniã. Similiter non intrabant decisiones nuper editæ in illa Gerunden. præceptoriæ, coram RR. PP. D. Gipsio, & Decano, neque enim ibi decisum extitit actus fuisse correspectiuos, propter mandata facta infra paucos dies, sed ideo ita pronũciatũ fuit, quia locus erat constitutionib. Pij IV. & Pij V. quib. expressius, tanquã simoniacę, & confidentiarię annullabantur resignationes, & retrocessiones, cum reseruatione regressus, circumscriptis enim præfatis constitutionib. nunquã Rota voluit declarare præfatas resignationes confidentiarias, aut simoniacas, licet modicũ tẽpus inter data mandata ad resignandũ intercessisset. Ad decisionẽ in causa Reatina pensionis corã R. P. D. Pamphilio respõdebatur multa in ea affuisse iudicia, & præsumptiones confidentiã probantia, quæ in casu proposito desiderabantur. Quod a Francis. & Ioan. resignantib. idẽ Did. Vazq. fuerit constitutus procurator, non cõcludebat simoniã, aut confidentiã, neq; releuabant allegatæ decis. Paleot. 150. & Peregr. 81. lib. 1. cũ expresse loquerentur, quando mandata erant facta eodẽ die, & coram eodẽ notario, & testibus, secus vero dicendũ, si diuersis dieb. concessa reperientur. Veral. d. decis. 197. p. 2. neq; quod eodẽ die, & hora, & corã eodẽ notario per eundẽ procuratorem in Curia, fuerit præstitus consensus, inducebat simoniacam correspectiuitatẽ, nã si principales eũ constituerunt, omni simoniæ, & cõfidentiæ vitio cessante, non poterat procurator per aliquem actũ vel delictũ Dominis præiudicare, ita vt ex facto procuratoris in aliquam pœnam inciderent. l. 1. §. si procurator. ff. si quis ius dicenti. Bart. in l. si procurator. nu. 8. vbi Iason. nu. 5. ff. de cõdict. indeb. Alex. cons. 17. nu. 3. lib. 6. dec. Achil. 4. de renunt. & illa in causa Bonon. translationis pensionis, coram S. D. N. Clem. VIII. die 23. Ianu. A. 1579. non applicabantur ad propositam facti speciẽ, cũ non loquerentur de præstatione consensus procuratoris à diuersis, & in diuersis dieb. constitut. immo in illa Bonon. consensus fuerat præstitus ab ipsis principalibus in Curia pręsentib. ex cõfessione Iustini ad iterrogationẽ iudicis quærentis, an permutationes Canonicatuũ inter Franc. & Ioan. fuerint factæ sub beneplacito Sedis Apostolicæ, respõdẽtis sub d. beneplacito fuisse factas, nulla certa assertio super permutatione colligi poterat, cũ responsio principaliter interuẽtũ beneplaciti Sedis Apostolicę, enunciatiue autẽ dictã permutationẽ respicere videretur: vnde cũ nõ dubitaretur de eo, super quo confessio principaliter emanauerat, enunciatũ minus principaliter nõ probat, Alex. cõs. 136. nu. 11. lib. 1. Dec. in auth. si quis in aliquo. nu. 37. C. de eden. quod ipsum in depositionib. testiũ, vt enunciata in eorũ depositionib. nõ probẽt, voluit Bart. cons. 123. incip. processũ est. nu. 5. quam interpretationẽ aperte suadebat altera Iustini depositio, cũ interrogatus, an sciret causam ob quã Francis. sibi resignauerit Canonicatũ, se nihil scire respõderit, itaq; in altera dispositione noluit aliquid dicere de ipsis permutationib. minus etiam obstare videbatur alia confessio Didaci ex literis eius collecta, nã præterquã, quod solũ referebat prætensionẽ contra ipsum motã, ex qua nulla certa cõfessio poterat deprehendi, nõ loquebatur, affirmatiue, cũ dixerit, vt afferit Cassad. decis. 4. nu. 8. de probat. & licet præfatæ Didaci literæ legitime recognitę ipsi scribẽti pręiudicare potuissent, non tamen poterunt nocere Iustino. Quantũ attinet ad famã super probatione prętensi tractatus, seu præcedẽtis cõuentionis inter Francis. & Ioan. resignantes, fuit dictũ in causis maximi præiudicij, non esse multũ famæ tribuendũ, cũ sit in dictũ inconstans, vagũ, & a delicto longe remotũ, & cũ totũ probationis pondus a fama proueniẽs in eo consistat, vt a fide dignis, probis, honestisq; personis ortum habeat, non autẽ a maleuolis, & malignis, c. qualiter. 2. de accusat. cap. licet Heli. §. fi. in fin. de simonia. Gandinus tract. de malefic. titul. quomodo cognoscatur de maleficio per inquisitionem. num. 6. vers. 5. quod non peruenerit a maleuolis. Achill. decis. 32. t. incip. alia tamen vice, alias est 8. titul. de iure patron. in impressis. Neque hic docetur de legitimo famæ initio, non videbatur huic generi leuis probationis ad priuandum, & condemnandum aliquid deferendum, præsertim cum non concurrerent alia indicia, quæ simul cum fama aliquem legitimæ probationis gradum constituerent, Gratus consil. 57. num. 8. lib. 2. Iulius Clarus pract. crim. quæst. 21. vers. fama sola. Neque Veralli 209. incip. ad probandam famam. lib. 1. in manuscript. firmat contrarium, dũ indicat nõ esse necessariũ, vt testes dicant à quibus fama ortum habuerit, quia ex fine decisionis apparet, nihil fuisse stabilitum, cum fuerit dictum, quod diligenter iterum videretur, in eo quod resignatarij forent filij resignantium, non concludebatur simonia, vel confidentia, præsertim cũ mandata non fuissent correspectiua. Postremo in bullis Pij IV. & Pij V. non poterat fieri aliquod fundamentum, nam confidentia, quam in casu proposito Fiscalis asseruisse cõtendebat, non erat talis, qualis damnatur in præfatis constitutionibus: cum enim duplex sit confidentia beneficialis, vna simoniaca, qua quis confidit quem collaturum beneficium, mediante pretio, pacto, vel conditione expressa, vel tacita, digno, vel indigno, altera, qua quis confidit aliquem collaturum aliquod beneficium ob cognationẽ, vel amicitiã, digno, vel indigno, sine tamen pacti, modi, vel conditionis interuentu, prout contigit in hoc casu, in quo non apparebat inter resignantes præcessisse pactum aliquod, cõditionem, vel modum, talis confidentia non damnatur per illas constitutiones, cũ non fuerint editæ contra omnem confidẽtiã beneficialem, nec contra quãlibet confidentiã illicitã, sed tantum contra illicitam simoniacã. Nauar. in man. capit. 23. nu. 109. vers. ad 12. ex prædictis autem, patebat talẽ confidentiã illicitã simoniacam præcedente videl. pactione, cõditione, vel modo irritã pro parte Fisci, & Andreæ ei adhærentis, non fuisse probatã, & propterea Iustinum & Didacum fore absoluendos, & in statum pristinum plenarie restituendos. Quæ decisio fuit confirmata coram D. Pamphilio, 25. Iun. 1593. vt in decisione posita per Farin. cons. 75. à nu. 53. circa eam tamen obiter aduerto, quod si in eius specie mandata fuissent correspectiua interueniente pactione, esset simonia, nõ tamẽ confidentialis, Suarez d. c. 43. num. 5. iuxta dicta supra num. 166. Et ita in eadem causa tenuit Rota coram dicto D. Penna de mense Iunij 1592. vbi Domini conformiter censuerunt sententiam per iudicem confidentiarum latam contra dictos Iustinum Sanctorium, & Didacum Ximenez Canonicos Calagurritanos, fuisse nullam, & reuocandam ex manifesto defectu iurisdictionis prædicti iudicis, qui licet habeat facultatem co-

tem cognoscendi de confidentijs beneficialibus si-
moniacis, non tamen de simonia, quæ latius patet
quam ista confidentia, quamuis enim omnis bene-
ficialis confidentia illicita simoniaca, sit simonia,
non tamen reciprocatur, vt omnis simonia sit con-
fidentia: in hoc autem casu dicebant Domini, quod
tametsi aliqua posset esse simonia, de qua erat vidẽ-
dum, nulla tamen erat confidentia beneficialis illi-
cita simoniaca, qualem prohibent Apostolicæ cõst.
Pij IV. & Pij V. super quibus ille Auditor confiden
tiarum vigore particularis indulti fuit constitutus
iudex, ad tradita per Nauar. cap. 23. nu. 109. vers. ad
12. vt in decis. Farin. 80. nu. 3.
Vnde Flam. Paris. d. tract. de confidentia. q. 36. vbi
170 agit, quando † ex mutuo præsumatur simonia, & cõ
fidentia, docet, quod ex mutuo inducitur simonia
& confidentia, quando adest pactũ tacitum, siue ex-
pressum, & hoc siue fiat ante, vel post, vel in ipsa resi
gnatione ipsum mutuum, cessante vero pacto nõ ad
est simonia, nec confidentia. Nauar. consil. 22. & 23.
de simonia. & idem Flam. Paris. de resignatione. lib.
171 14. quæst. 7. à num. 2. qui † d. quæst. 36. nu. 40. ait ne-
gatiuam opinionem, scilicet, ex mutuo non com-
mitti confidentiam, etiã stante pacto vidisse consul-
tum per viros peritissimos in facti contingẽtia, qui
mouebantur, quia verba constitutionis huic casui
non adaptantur, nec applicantur, &c. quæ opinio
mihi placet, & est certa, quando mutuum fuit factũ
ante resignationem, vel in ipsa resignatione, quia
tunc non videtur committi confidentia, sed simo-
nia. Et quod ex mutuo committatur simonia stan-
te pacto, seu conditione, aliàs non, tradunt Vgolin.
tab. 1. capit. 9. §. 5. num. 2. Azor. 2. part. lib. 7. quæstio.
2. & Suarez d. lib. 4. cap. 38. à nu. 6.
172 Vnde etiam infertur † ad casum frequentẽ, quod
renunciantes beneficia reseruata pensione, ea spe &
intentione, vt illa statim redimatur, non committũt
confidentiam, nec simoniam, etiamsi resignatarius
id intelligat, & præstet intentionem illam redimen
di, nisi pactum interuenerit, prout loquitur Gigas
de pensio. q. 87. ad fin. vt patet ex illis verbis: Et ita
paciscentes, immo & pacto interueniente erit simo
nia, non tamen confidentia prohibita per d. consti-
tutiones, quæ non loquuntur in hoc casu.
173 Vnde etiam † conuincitur opinio Ioan. Guttier.
d. lib. 2. q. 23. nu. 83. ad fin. qui ait in d. constitutioni-
bus comprehendi confidentias illicitas, licet non si-
moniacas, quoad vtrunque forum, & etiam licitas,
quoad forum exterius, quæ est sine fundamento, &
contra id quod est supra dictum nu. 166.
174 Hoc supposito † ad d. verba constitutionis Pij V.
ibi, Etiã sola dimittẽtis intentione, &c. Flam. Paris.
d. q. 16. primo respondet, ea verba declarari per alia
posita in §. seq. ibi: Ea conditione tacita, vel expres-
sa, sequentia enim declarant pręcedentia, l. si seruus,
§. fin. de legat. 1.
175 Sed ista † interpretatio non satisfacit, nam dicta
verba, Etiam sola dimittentis intentione, &c. non
recipiunt cõmodam declarationem per illa, Ea con
ditione tacita, vel expressa, vt patet ad sensum.
176 Secundo, & melius, vt ipse ait, respõdet cũ Hier.
Gabr. d. cons. 172. lib. 2. n. 3. illa verba esse intelligen-
da de intentione nota ei, qui beneficiũ recepit, qui
sciens mentẽ renunciantis, vel concedentis, videtur
assentiri, non autẽ de eo, cui intentio nota non fuit.
Et ita etiam respondet in d. q. 27. & 53. & sequitur
Rota in vna prioratus 17. Maij 1600. coram D. Se-
177 raph. posita per Farin. dec. 133. nu. 4. & 5. Et † Fla. Pa
ris. d. q. 26. nu. 27. reprobat interpretationẽ Naua. d.
c. 23. nu. 210. 6. notab. dictis, quod Pius V. non intẽ
dit asserere per d. verba, quod sola intentio renunciã
di beneficiũ, vt detur alicui absq; pacto, cõstituat in
foro interiori simoniam, sed probatio eius faciat in
exteriori præsumi illã: quã interpretationẽ Nau. se-
quitur Vgol. d. q. 22. §. 3. nu. 1. & Io. Guttier. d. q. 23.
nu. 80. & Zaual. d. q. 280. nu. 20. & Rota sup. d. nu. 5.
reprobat, inquã, eã Flam. quia si non probetur, etiã
illã intentionem fuisse notam alteri, non commit-
titur, nec præsumitur confidentia, vt etiam videtur
178 intelligere Rota ibi. Et † istam interpretationẽ Fla.
nouissime tenet Fran. Suarez 5. to. de censuris. disp.
22. sect. 6. nu. 15. & 16. vbi ait, in d. constitutione Pij
V. non puniri actum mere internum, sed exteriorẽ à
praua intentione interiori procedentem, nempe re-
ceptionẽ beneficij ab eo, qui tali intentione confidẽ
tiali confert, non posse autem hanc excommunica-
tionem incurri, si intentio dantis ita sit interna, &
occulta, vt a recipiente nullatenus cognosci queat;
nam tunc non posset ipse recipere, quasi consentien
do illi intentioni confidentiali, quia confidentia ne-
cessario debet incipere ex voluntate, & parte dantis,
alioqui cõfidentia non est, & sic etiam necesse est, vt
hæc intentio dantis sit etiam nota recipienti, &c. &
quod ait Pontifex, Sola dimittentis intentione, sub-
intellige cognita quacunque ratione à recipiente id
probabiliter credente, etiamsi inter eos non interce-
dat pactum, vel expressus sermo de hac re, sed conie-
cturis, & quasi nutibus se intelligãt, &c. sed n. 20. in-
telligit illa verb. Licet ipsũ cõfidẽtiæ crimẽ alterius
tantũ partis conscientia sit admissum, pertinere ad
præsumptionẽ fori exterioris cum Nauar. sup.
179 Concludit † igitur Fla. Paris. ibi, d. q. 26. solã volun
tatẽ resignantis, aut collatoris, vel alterius, nõ indu-
cere confidentiã illicitã, & punibilẽ per d. constitu-
tiones, sed esse necessariũ pactũ, aut conuentionem,
modum, seu conditionem expressam, vel tacitam.
180 Ait tamen † nu. 39. quod inficiari minime potest,
quin collator, aut resignans ex cogitatione mentis,
& praua animi intẽtione, sine aliquo exteriori actu
incidat in eam speciẽ simoniæ, quam mentalem vo-
cant, opere tamẽ subsecuto, id est adepta re, quæ spe
ratur, & secuto effectu cum Abb in c. nemo. num. 6.
de simonia, & in c. tua nos. & in c. consulere. num. 5.
eod. tit. Decio in d. c. ex part. 1. de off. delegat. nu. 17.
& Ang. in sum. verb. simonia 1. vers. penul. cum alijs.
vt per Redoan. de simonia 1. p. cap. 3. nu. 6.
181 Sed circa ista, † quæ Fla. docet, in primis animad-
uerto mihi non placere etiã dictã interpretationem,
quã cum Hier. Gabr. assignat ad d. verba constitut.
Pij V. Etiam sola dimittentis intentione, &c. Con-
uincitur enim ex d. decis. Cassador. 2. de simon. quã
ipse Flam. adducit, & sequitur d. lib. 14. de resigna. q.
6. nu. 6. in qua ex verbis mandati, satis nota erat col-
latori intentio resignantis, vt beneficia resignata cõ
ferrentur certæ personæ nominatæ in mandato, &
tamen decisum est, non esse simoniam.
182 Præterea, ex eo † quod intentio resignantis, seu
dantis beneficium, sit nota collatori, seu beneficium
recipienti, non sequitur adesse pactum, vt constat,
quod est duorum, pluriumve in idem placitum, &
consensus, id est, placitus consensus. l. 1. ff. de pactis.
iuncta glos. ibi, verb. placitum & consensus. intelli-
ge, obligatorium, & animo se obligandi, &c.
183 Secundo † animaduerto, Flam. Paris. in eo quod
dicit d. nu. 39. quod inficiari non potest, quin colla-
tor, aut resignans ex cogitatione mentis, & praua
animi intentione incidat in simoniam mentalem,
&c. videri cõtrariari sibi ipsi. d. lib. 14. de resignatio-

ne,q.6.num.7.& 8.vbi ait,cum communi opinione ex Nauar.cap.23.nu.107.vel.ad to.contra Abb. Decium,& alios, non committi simoniam, nec etiam mentalem a renuntiante hac intentione, vt beneficium conferatur certæ personæ, etiam alias non renunciaturo,si hoc non expressit.

184 In qua contrarietate † & cõtrouersia dico,quod intentio renuntiantis, vt beneficium alteri detur, &c. duplici modo potest se habere. Primo,quod ita renuntians non intendat ad id arctare, & obligare, sed vt libere,& ex voluntate, ac sponte fiat. Et tunc nulla committitur simonia,etiam mentalis,etiamsi essemus in simoniacis de iurediuino, quamuis talis intentio nota esset conferenti,& etiamsi alias non esset renunciaturus,iuxta supradicta, quia habere spẽ non est simonia, Syluest.d.verb.renunciatio.quæst. 6.versic.2.ad fin.recte Vgolin.d.cap.22. §.1. a num. 4.ad 6.& Lessius d.lib 2.cap.35.num.95.& sic procedit quod Flami. Paris.tradit d.lib.14. quæst.6.nu. 7.& 8.& conducunt,quæ tradit Caietan.in summa,

185 verb.simonia.vers.circ.primum.cap.Secundo† modo potest se habere,quod renuntians tali intentione intendat ad id arctare,& collatorem obligare, non tamen declarat prauam suam intentionem, & tunc reuera cõmittitur simonia mentalis. Lessius ibi nu. 96.& sic est accipiendum,quod tradunt Abb.& Decius supra, & alij citati,& cum eis Flam. Paris.d. q. 26.nu.39.& si aliud volunt,nõ bene dicunt,& conducunt tradita per Sotum de iust.& iure.lib.6.quæstio.8.art.1.vers.posthæc.Rebellum de obligat.iust. 2.p.lib.8.quæst.3. num.2. & Suarez d.lib.4.cap.44. & sequent.tractat.3.de relig.

186 Et pro hac † distinct.facit tex.in d.cap.tua nos.de simonia, qui sic debet intelligi. Et quæ in simili de vsura mentali tradunt Caieta.2.2.quæst.78. artic.1. & in opusc.2.to.tr.8. de vsura.q.2.& 3.& in sum.ver. vsura,§.de vsura mentali. & Soto de iustitia & iure. lib.6.q.1.art.2.Salon.22.d.q.78.art.2.contr.1.& art. 3.contro.10.Valen.3.to.disp.5.q.21. pun.1.& disp. 6.q.16.pun.3.Molin.de iustitia.2.tom.disputa.305. Ludou.Carbo de restitutio.q.57.11.concl.& Ludo. Lopez instru.conscien. 1.to. cap.204. Lessius de iust. & iur.lib.2.capit.20.dub.5.Rebel.d.q.3.qui bene aduertunt cõtra Syluest.in sum.verb.vsura.1.in princ. Nauar.in comm.de vsuris.a nu.19.& in man.capit. 17.num.209.& alios,vsuram mentalem(& idem est de simonia) non esse perpendendam ex intentione principali,vel secundaria,seu minus principali, sed ex eo quod mutuans intendat aliquid sibi dari gratis,vel non gratis,ita quod sibi intendat aliquid dari immediate pro mutuo, & ratione, & vi mutui præcise, licet minus principaliter intendatur, sed principaliter intendatur subuentio proximi,sit vsura;si vero intendat sibi dari gratis,& liberaliter, ac ratione beneuolentiæ seu gratitudinis, ex mutuo prouenientis,non est vsura. A quo non multum distat Nauar.sup.& c.23.nu.100.vers.3.& summa Corona 2.p.c.7.de vsura.num.13.& Mot là in emporio iuris.tit.2.q.10.nu.13.ait,quod tunc cẽsetur aliquis liberaliter dare, quando non dat in pretium,nec cũ pacto explicito,vel implicito rei faciendæ, quia cũ nihil eorum interuenit,non ponitur,nec intenditur obligatio iustitiæ,ergo totum negotium est gratia, & liberalitas,quod oportet,inquit,notare cõtra Nauar.in extrauag.de datis & promissis.tenentem quãdo principalis, vel totalis intentio est iudicem corrumpere, vel beneficium obtinere, non esse dationem gratuitam,& liberalem. Quod etiam est notandum contra Couarr.lib.1.variarum.cap.20.num.3. 4.& 5.& in reg.peccatum.2.p.initio.ad fin.quem sequuntur Ioannes Guttierrez canonic. quæst.lib.2. cap.15.ex nu.4.& Vega in summa 2.p.cap.101.casu 30.sed contra est Lessius d.lib.2. cap.35. nu.10. Rebellus d.nu.2.& Suarez d.cap.44.

187 Et dicto secundo † modo intelligo illa verb. dict. Constitutionis Pij V.ibi: Etiam sola dimittentis intentione,& ibi, Licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis cõscientia sit admissum. Nẽpe quando renunciatio beneficij fit cum confidentia, & praua intentione, vt illud eidem dimittendi, vel alteri postea conferatur,aut fructus,vel eorum pars alijs concedantur, aut quando confertur beneficiũ, cum confidentia & praua intentione, vt postea in alterum pro arbitrio collatoris,seu alterius disponatur,&c.intendendo ad id arctare, & obligare. Et vt in summa dicam,quando dans,vel recipiens beneficium,animo interius ideo dat, vel recipit, vt postea debeat dari beneficium,pensio,seu fructus, &c. etiã si alteri parti nihil de eo sit notum.

188 Itaq, voluit†ibi Pius V.prohibere,& punire,saltẽ in illis quatuor casibus,de quib.a vers.Quare nos. vsque ad versic.postremo si quis, crimen cõfidentiæ simoniacæ mentalis,etiã vnius tantum partis intentione,& conscientia commissum. Et hæc interpretatio videtur esse Menoch.d.lib.5.præsum.9.nu.12.

189 Vnde in his † casibus simonia mentalis confidentialis subiecta erit obligationi restitutionis, & censuris & pœnis,ex dict. constitutione Pij V. (quamuis ignorans alterius partis prauam intentionem, à censuris & pœnis excusetur durante ignorantia) quicquid contra videatur tenere Flaminius Paris. dict.quæst.26. dict. num.39. & 40. quando intentio alteri parti nota non est, & expresse Suarez supra d. disputatio.22.de censuris. sect.6. num.15.& 16. qui dict.tractat.3.de relig.lib.4.capit.43.num.12. requirit etiam pactum exterius expressum, vel tacitum, vt etiam Lessius dict.capit.35.nu.95.& 96.& Azor. dict.cap.27.q.6.Licet alias simonia mentalis nõ obligẽt ad restitutionẽ,nec subiaceat censuris, vt diximus 8.p.cap.1.a nu.45.ex cap. fi.de sim. ex quo tantum colligitur, quod de facto simonia mentalis non punitur censuris Ecclesiasticis, & obligatione restituendi, non tamen quod Ecclesia non possit illam punire,vt contra Nauar.in com.d.cap.fi.de simon. quem sequitur Vgol.de simon. tab.2.de simon.mentali.c.2.nu.3.P.Naua.licet sub verb. fortasse.de restitutio.lib.2.c.2.nu.378.& Suarez d.5.to.disp.4. sect. 2.n.18.& 20.& 21.recte cũ cõmuni Dd.tradit P. Ledes.in sum.de censur.c.30.dub.3. & dicit valde probabile d.Suarez de relig.tra.3.lib.4.c.55.n.10.& dicetur inf.c.vlt.dub.1.a n.101. & sic bene potuit Pius V.punire d.crimen simonię confidentialis mẽtalis.

190 Sicut etiam † constitutio Gregor.XIII.28.de datis & promissis pro gratia, vel iustitia obtinen. & eius pœnę locum habent etiam in simonia mentali, scilicet vbi aliquid datũ, acceptumve est pro gratia, vel iustitia obtinenda,nullo pacto, conuentioneque ac nulla promissione præcedente,vt tradit Nauarr. de datis.& promissis.nu.32.vers.ex quo sequitur. & cum eo latius Vgol.tab.1.de simonia.cap.21.in princip.sub nu.4 qui sibi certe non constant, nec procedunt consequenter.

191 Et etiam constitutio 33.Pauli IV. quam adducit Gonçalez gl.15.nu.90. punit pœna excommunicationis,priuationis beneficiorum, & inhabilitatis ad illa,ac nullitatis prouisionum ipso facto, inter alios, eos qui beneficia pro alijs, cum spe pensionem, aut aliud temporale commodum ab eis consequẽdi,vel

pro seip-

pro seipsis principaliter animo, & itētione ea postmodum in fauorem aliorum, etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum cum simili pensione, aut commodo, aut etiam fine eo resignandi obtinere procurauerint, &c. quæ constitutio plane loquitur, & procedit etiam nullo pacto, seu conuentione præcedente. Vt euidenter constat ex verbis proœmij eiusdē constitutionis, ibi, Et interdum pacto expresse firmato. Videntur tamen intelligenda de habentibus animum, & intentionem ea postmodum resignandi statim, seu infra paruum tempus, non de habentibus animum, & intētionem ea resignandi post aliquot annos, seu longum tempus, in hoc enim nulla apparet ordinatio, nec tenetur quis habere animum tenendi semper beneficium, maxime, cui incumbit onus curæ animarum, aut residētiæ personalis, & ita videtur vsu receptum. Et ita etiam videtur accipiendum iuramentum, quod Romæ exigitur in beneficijs residentiæ tempore examinis, quod non accipit beneficium cum intentione dimittendi, vt referunt Flamin. Parif. de resignatione lib. 9. quæst. 10. ad fin. additio consilij Nauarr. 16. de clericis non residen. & Gonçalez dict. num. 90. & dixi supra 8. par. cap. 2. num. 35. & expertus sum. Vnde non videtur satis tutum, & firmum dictum consilium Nauar. 16. quod non peccaret quis accipiendo beneficium curatum animo permutandi cum alio simplici vel renuntiandi reseruata pensione, si proponat seruire illi, vt debet, tempore magno, vel paruo, quo ipsum tenuerit, &c. Et aduertit d. additio eiusdem Nauarri ibi, & Gonçalez vbi sup. d. nu. 90. quamuis recte procedat istud consilium in habēte animum illud renuntiandi post magnum tempus, vt dixi, & etiam in habente animum permutādi etiam statim, quod attinet ad dictam constitutionem Pauli Quarti, quæ non videtur loqui de habentibus animum permutandi: sed dict. iuramentum, quod Romæ exigitur, videtur etiam comprehendere in sui generalitate permutationem, saltem cū beneficio non requirente similem residētiam. Sicut etiam dicta constitutio non procedit in habentibus animum renunciandi simpliciter, & libere, & non in fauorem, quia solum loquitur de habentibus animum resignandi in fauorem aliorum. Dictum vero iuramentum comprehendit, etiam simplicem dimissionem, quamuis Gonçalez dict. numero 90. videatur velle dictam constitutionem Pauli Quarti etiam in habentibus animum simpliciter dimittendi procedere, ait enim ex ea non procedere, quæ dicit Nauar. in manual. de oratione. cap. 21. num. 52. & miscell. 49. alias 44. num. 2. vbi Nauarr. loquitur de capientibus beneficiū animo relinquendi illud simpliciter. Præterea dicta constitutio, & etiam d. iuramentum non videtur procedere in obtinentibus beneficia cum animo dubio, aut conditionali illa resignandi, etiam in fauorem aliorum, iuxta aliàs dictū 3. part. cap. 2. dub. num. 48. & quamuis dicta constitutio loquatur de obtinere procurantibus, accipienda est de obtinere procurantibus cum effectu, id est, de facto obtinentibus, vt colligitur ex eius verbis, ibi, Et nihilominus sicut præfertur, obtentæ prouisiones, &c. & ibi, Tam si impetrata, &c. maxime cum sit pœnalis, & sic restringenda; regula odia lib. 6. cum alijs. Rursus ista constitutio procedit in sic obtinentibus, seu impetrantibus beneficia in Curia Romana, seu à Papa, non ab Ordinarijs, seu extra Curiam, vt ex dictis verbis, & toto tenore ipsius apparet, & conducunt aliàs tradita per Mandos. regu. 29. de subrogan. collitigan. quæst. 3.

192 An autem † in vers. quare nos. d. cōstitutionis Pij V. ibi: Aut illius fructus, &c. legendum sit, illi, vel alijs, aut, alij, vel alijs, Flam. Parif. quæst. 27. de confidentia. nu. 99. ait, legendum esse illi, vel alijs, cum Mascardo supra adducta conclu. 1312. alias 1307. & committi simoniam confidentiariam, siue fructus dentur resignanti, siue alij, quod etiam tenuit Nau. conf. 75. nu. 1. & conf. 78. de simon. & videtur tenere Menoch. de præsump. 9. nu. 8.

193 Contrarium † nempe legendum esse alij, vel alijs, & sic non esse confidentiam à Pio Quinto, damnatam, licet sit simonia resignare cum pacto, vt dentur aliqui fructus resignanti, tenet Nauar. consil. 33. nu. 4. & consil. 76. num. 6. de simon. quem sequitur Vgolin. d. tab. 1. de simon. cap. 22. §. 1. nu. 8. & Menoch. de arbitrar. centur. 6. addita casu 566. num. 8. & additio Nauar. d. conf. 78. quæ ait, hanc lecturam esse modo vsu receptam, & hac opinionem modo teneri, & ita legitur in bullario impresso Romæ, & in motibus proprijs impressis Lugduni, anno 1582. & in manu. Nauar. cap. 23. nu. 10. vbi ponitur d. constitutio Pij V. & in summa Bullarij Quarantæ, verb. simonia. & sic legit Lessius lib. 2. cap. 35. nu. 97.

194 Nihilominus tamen † mihi verior videtur prima sententia, ex vers. ad probandū. ibi, Aut fructus perceperit, &c. vbi inter præsumptiones, & coniecturas confidentiæ ponitur perceptio fructuum per resignantem post resignationem, quæ præsumptio, & coniectura cessaret, si non esset confidentia resignare cum pacto, vt dentur aliqui fructus resignanti. Præterea facit pro hac sententia, versic. vt idem. ibi, siue vt de eo prouisus, &c. maiorq; ratio erat ad dānandam hanc confidentiam, quæ est frequentior, quam aliam de dandis fructibus alijs, & hoc videtur sentire Rota in decisionibus supra allegatis, & Dd. communiter, & dicit valde probabile Lessius supra licet credat non esse receptum, & nouissime sequitur Suarez d. tract. 3. de relig. lib. 4. cap. 43. à num. 6. qui recte aduertit, quod illa verba, Alij, vel alijs, non debent intelligi respectu resignantis, sed respectu recipientis beneficium, à quo est alius resignans, & sic comprehenditur sub illo relatiuo, pro quo singulare videtur positum, & plurale pro alijs, &c. & subdit sibi non constare, aliud consuetudine receptum esse.

195 Reliqua de confidentia † videnda sunt apud Nauar. & Mascard. supra, Menoch. d. lib. 5. præsumpt. 9. & d. centuria 6. casu 566. Vgolin. d. tab. 1. cap. 22. & præcipue apud Flam. Parif. d. tract. de confident. Prosperum de Augustino ad summam bullarij. d. verb. simonia. & Suarez d. cap. 33.

196 Solum aduerto † primo cum Flaminio Parif. ibi. q. 7. nu. 21. hallucinari Naua. in d. c. 23. n. 110. versic. not. 7. nā confundit quatuor casus confidentiæ, qui ponūtur in d. constit. Pij V. à vers. quare nos. cū coniecturis, quæ etiam sunt quatuor, & ponūtur à vers. ad probandum. & ita ait Flam. aduertisse Rotam in d. Cosentina confidentiæ coram Orano, & illos quatuor casus vocat præsumptiones iuris, & de iure, Menoch. de præsumpt. 9. num. 12. & non esse arbitrarias, sed iure definitas ait dict. centuria 6. casu 566. num. 1.

197 Secundo aduerto, quod licet perceptio † fructuū per resignantē post resignationē inducat præsumptionē confidentiæ, vt fuit resolutū in d. Cosentina confidentiæ, purgatur tamen constito de causa, ex qua fuerunt percepti, Hieronym. Gabr. dict. consil. 172. libr. 2. num. 8. ita Flamin. Parif. quæst. 27. num. 124. nam contra quatuor coniecturas positas à Pio

Quinto d. versic. ad probandum. admittitur proba-
tio in contrarium, & ita communiter practicatur,
fuit dictum in d. Cosentina, & Brixien. ita idem Fla-
198 min. q. 77. † qui q. 31. nu. 27. q. 49. ait, ex donatione
omniũ fructuum, aut partis facta a resignatario resi-
gnanti, intrare præsumptionẽ confidentiæ, intelli-
git tamen hoc quoties remissio, seu donatio fuit fa-
cta illico post resignationem, secus si postea aliquo
tempore interiecto, vel ex aliqua causa, nam hoc ca-
su nulla committitur confidentia, vt fuit resolutum
in dicta Cosentina, & in alia Oriolen. confidentiæ,
199 1. Februar. 1591. coram D. Bubalo. Et † idem Fla-
min. d. q. 31. nu. 29. & d. q. 49. ait, ex ista prima præ-
sumptione, seu coniectura non induci veram confi-
dentiam, sed ex ea colligi coniecturam, & præsum-
ptionem, ex qua alijs concurrentibus vult Papa de-
licti commissi probationem resultare. Et idem ait
in 2. coniect. quæst. 32. nu. 69. & in 3. quæst. 33. n. 43.
& in 4. q. 34. in fin. & ita fuisse resolutum in dict. Co
sentina, in qua Domini concluserunt coniecturas
positas in dicta constitutione, non concludere ne-
cessario, vt ex illis constet commissum fuisse deli-
ctum confidentiæ & simoniæ, sed ex vna illarum
elici præsumptionem, ex qua pluribus alijs conie-
cturis concurrentibus vult Pius V. delicti commissi
resultare probationem, vt ait etiam Flam. d. qu. 77.
& in d. Brixien. & in Imolen. confidentiæ 24. Febr.
1594. coram D. Pamphilio. Et idem fuit resolutum
in d. Carthaginen. confidentiæ supra relara, num.
168. & id probatur ex d. constitutione Pij V. versic.
testes. ibi, Pluresque huiusmodi præsumptiones, &c.
Et tenet Nauar. dicto cap. 23. num. 110. notab. 8. &
Mascard. dicta conclus. 1312. alias 1307. numero 17.
200 Quidquid † velit Maiolus de irregularitate. lib. 5.
capit. 45. num. 5. versic. sed etsi nulla. & seq. Et licet
Menoch. de præsumpt. præsumpt. 9. circa finem. te-
neat vnam illarum coniecturam, seu præsumptio-
nem plenam probationem facere, non recte intelli-
gens dicta verba, pluresque, &c. quæ potius contra
201 eum faciunt. Et † licet idem Flamin. Paris. quæst.
73. num. 15. concludat vnam illarum præsumptio-
num, de quibus in dicta constitutione probatam
per duos testes contestes sufficere, & probare confi-
dentiam, vel duas probatas per testes singulares, in
margine tamen habetur, sed à contraria opinione
non est recedendum.

202 Sed adhuc † supradictæ resolutioni, de qua num.
161. 162. 163. obstat alia Constitutio Pij V. 58. in
versic. caueant. vbi sic dicitur: Caueant autem Epi-
scopi, & alij prædicti, itemque omnes electores,
præsentatores, & patroni, tam Ecclesiastici, quàm
laici, quicunque sint, ne verbo quidem, aut nutu,
vel signo futuri in huiusmodi beneficijs, & officijs,
successores ab ipsis resignantibus, aut alijs eorum si-
gnificatione, vel hortatu designẽtur, aut de his assu-
mendis promissio inter eos, aut etiam intentio qua
liscunque intercedat. Ex quibus plane colligitur, nõ
posse coram Ordinarijs renunciari beneficia desi-
gnando quouis modo successorem, aut ea intentio-
ne, vt alteri conferantur, etiam libere, & sponte,
nam etiam ista intentio videtur excludi per d. ver-
bum, qualiscunque, quod omnimodam generalita-
tem importat.

203 Per quam † constitut. ait Vgolin. d. tab. 1. de si-
monia. cap. 28. §. 2. ad fin. prohibitum esse hodie de-
signari successores quacunque ratione a resignante,
nec posse procedere dictam decisionem Cassadori 2.
de simonia.

204 Ex quo conuincitur † interpretatio, quam ad d.
constitutionem videtur assignare, Flam. Paris. d. lib.
14. de resignatione benefic. quæst. 6. num. 7. vt intel-
ligatur de intentione tacite, vel expresse in conuen-
tionem deducta, vt etiam videtur intelligere Pro-
sper de Augustino in additione ad summam bullar.
verb. beneficiorum resignatio. ad fin. quæ interpre-
tatio ex eo etiam conuincitur, quod per verbum
promissi conuentio excluditur, & sic per verba il-
la, Aut etiam intentio qualiscunque amplius pro-
hibetur.

205 Ioan. Guttier. † consil. 42. num. 9. circa finem, ait,
dictam constitutionem in illis verbis procedere, in-
telligi in foro exteriori, secus in interiori, quemad-
modum interpretatur Nauarr. & ipse cum eo simi-
lia verba constitut. Pij V. de confiden. de quo supra
num. 177. sed hoc caret fundamento, nam illa verba
non denotant præsumptionem, maxime stante de-
creto irritanti.

206 Quare existimo † ex ista constitutione noue pro-
hiberi resignationem coram Ordinarijs factam cũ
mutua intentione, vt certæ personæ beneficium cõ
feratur, etiam sponte, aut designando, etiam nutu,
vel signo futuros successores, alias resignatio erit
nulla propter decretum irritans ibi positum. Et ta-
207 men † beneficium sic resignatum, tanquam vacans
manebit reseruatum Sedi Apostolicæ, aut superio-
ribus Ordinarij, qui talem resignationem admisit,
iuxta aliam constitutionem eiusdem Pij V. 42. de
suspensione facultatum Episcoporum, & aliorum
admittendi resignationes, vel permutationes bene-
ficiorum, quam alias Pius V. in d. constit. 58. in suo
208 robore reliquit perpetuo valiturã. Ac † puto, quod
admittentes talem resignationem incurrunt suspen
sionis pœnam, de qua in d. constitut. 58. vers. qui ve-
ro. qui ad omnia supra contenta refertur ad cap. in-
quisitioni. de appell. cũ alijs. quicquid dicant Flam.
Paris. lib. 5. de resignatione. quæst. 6. à nu. 123. Pros-
per de Augustino supra circa fin. & Azor d. lib. 7. c.
19. quæst. 5.

209 Si vero † resignatio fieret cum intentione & spe
resignantis tantum, vt beneficium sponte confera-
tur alteri, pro quo postea rogare intendit, non tamẽ
vllo modo illum designando, non videtur esse con-
tra dictam constitutionem, quæ tantum prohibere
videtur mutuam intentionem resignantis, & colla-
toris, seu patroni, vt colligitur ex illis verbis, inter
eos, quæ tam ad verba, qualiscũque intentio, quam
ad verbum promissio referuntur, vt constat ex illa
dictione, etiam, quæ illa repetit, ad tradita per Fast.
dub. 46. num. 8. & Bart. in l. Seiæ. §. Caio. ff. de fundo
instruct. & ita videtur tenere Zecch. de benef. & pẽs.
cap. 13. num. 2. vers. quæ quidem resignat. & nouis-
sime post hæc ita explicat Suar. de relig. tract. 3. lib.
4. cap. 35. nu. 18. dicens, Pontificem ibi loqui de in-
tentione, quæ aliquo modo exterius proditur, &
tacitam petitionem offert, & hanc solam voluisse
prohibere, pro quo recte considerat, Pontificem
ibi non dirigere sermonem directe ad resignantes,
sed ad prælatos, sic enim habet, caueant Episco-
pi, &c. qui non possunt cauere ab intentione resi-
gnantis mere interna, & sic non loquitur de il-
la, &c.

210 Sed dubitatur, an non obstante † d. constitut. 58. d.
vers. caueant. possit resignari beneficium corã Ordi-
nario cum intentione mutua, vt libere, & spõte vnia
tur alicui certo loco seu beneficio, vel designãdo, lo
cũ, cui vniri desideratur, absq; vllo tamen pacto mo-
211 do, vel cõditione. Et † videtur, quod sic, nã per vnio-
nem extinguitur, & supprimittur titulus, & nomen
benefi-

beneficij, ita vt amplius beneficium dici non possit, sed prædium beneficij, cui facta est vnio vt dicetur infra vlt. p. cap. 2. nu. 12. & sic non est dare successorē in beneficio, & consequenter, non videtur hoc casu procedere d. constitutio, quæ cum sit correctoria, seu exorbitans, quantum ad hoc non videtur extendenda.

212 Verius tamen videtur oppositum, quia omnes rationes, quæ in d. constitutione considerari possunt, militant in proposito, & locus, cui fit vnio beneficij, dici potest successor saltem large.

213 Sed restat difficultas, † an per renuntiationem simoniacam, quāuis sit nulla, abdicetur ius à resignante, & valeat in eius præiudicium: & abdicari ius à resignante, valereq; in eius præiudicium: & sic posse beneficium, vt vacās impetrari tenet Coras. d. c. 8. 1. p. nu. 2. citans Panormitanum in, c. penul. de rer. per mut. nu. 5. qui tamen id non dicit clare. Idem tenet Rebuff. in praxi, tit. de simonia in resignatione. nu. 10. vbi ait, resignationem simonicam tenere in præiudicium resignantis, etiamsi clausula fuerit in ea nō aliter, nec alias, &c. & Pet. Baisio in directorio electionum. 2. p. c. 1. nu. 4. dicens, renunciationem factā in fauorem certæ personæ esse simoniacam, quam inferior Rom. Pontifice non potest admittere, & beneficium sic renunciatum posse impetrari tanquam vacans. Idem etiam tenent Tiraquel. de retract. lign. §. 26. gl. 2. n. 10. & Flam. Paris. de resign. benef. lib. 7. q. 1. nu. 15. qui dicunt, quod licet renuntiatio beneficij simoniace facta nulla sit, valet tamen in præiudicium renuntiantis, & citant glossam in c. super hoc verb. pecuniæ. de renuntiatione. quæ solum dicit, quod quamuis renūtiatio simoniaca non teneat, nō tamen potest resignans beneficiū repetere, quia priuari debet iste, qui simoniam commisit pecuniam recipiendo, quod etiam inquit Flam. Paris. d. lib. 14. de resignat. q. 2. nu. 16.

214 Cōtrarium tamen, nempe, quod resignatio simoniaca non teneat etiam in præiudicium resignātis, nec per eam abdicetur ius ab illo, videtur tenere Innocen. in d. c. penul. de rerum permutat. ad fi. sequuntur Rota decis. 7. de renuntia. in antiq. alias 236. Staphil. de lit. gratiæ. tit. de varijs modis vacationis. §. resignat. modus. nu. 10. additio Capellæ Tolos. decis. 439. nu. 3. Cosmas in pragm. sanct. tit. de elect. c. 1. §. & cum humanæ. vers. deinde eligant. verb. ipso iure. Lambert. de iure patr. 1. par. 2. lib. quest. 6. art. 3. nu. 4. & Rebuf. in praxi, tit. de modis amittendi beneficia. num. 35. Cassad. decis. 3. num. 1. de renunt. Cresc. decis. 4. de simonia. alias 231. Caputaq. 87. nu. 1. par. 3. & Mohed. decis. 4. de simo. alias 245. Rossin. de benef. cap. 18. a num. 8. Nauar. in man. cap. 23. nu. 105. in fi. & cons. 36. num. 2. & 43. nu. 7. de simon. Flam. Paris. lib. 9. de resig. q. 9. nu. 4. Ceuedo collect. 174. ad decretales. nu. 2. Vgol. de simon. tab. 1. c. 28. §. 2. nu. 5. P. Greg. de benef. c. 31. nu. 11. ad fi. (qui ait cū Rota d. dec. 236. dicens notabile, quod resignatio facta simoniace, non tenet etiam in præiudicium resignantis, nihilominus tamen, quod verum erit priuādum beneficio, qui commisit simoniā, ex d. gl. verb. pecuniæ. vt etiam aiunt Cosm. & Rossi. vbi sup.) & Zecch. de benef. & pensio. c. 13. n. 7. vers. 2. loc. Tusch. concl. 253. lit. S. nu. 4. Rota decis. 191. nu. 4. (quæ est etiam apud Farin. decis. 9. & decis. 305. p. 1. diuers. & dec. 319. p. 2. & dec. 146. lib. 2. p. 3. nu. 3. & in Elnen. præceptoriæ. vlt. Ian. 1582. coram Lācellotto, apud Farin. decis. 23. nu. 2. & nouissime in vna Tarusina Canonicatus, 16. Nou. 1601. coram D. meo Cordu-

215 ba, in† qua fuit resolutum, Quod quamuis fuerit re- solutum in ea 13. Maij 1596. probari simoniā respectu resignatarij, qui illam confessus est, nō vero respectu resignantis, cui resignatarij confessio præiudicare non potuit, non tamen potest prætendere resignans sibi adiudicari beneficium, ex eo quod nō fuerit ab eo ius abdicatum, propter dictam simoniā cōfessatam per resignatarium, & sibi restitui, quia non potest in proposito diuidi confessio, & ita per maiorem partem fuit conclusum.

216 Et hæc secunda opinio mihi† videtur verior, pro qua facit regula, non præstat de reg. iuris in 6. & 1. 4. §. condēnatū, ff. de re iudicata, & approbatur per magistrum S. Palatij in indice librorum expurgan. in Emman. Sà, pag. 444. nu. 7. corrigens sic, Renūtians simoniace puniri potest, & priuari beneficio, non tamen perdit ipso iure illud, quia renuntiatio est nulla, Nauar. c. 23. num. 105. nec obstat constitutio Pij V. quæ de acquirentibus simoniace, non de resignantibus loquitur.

217 Nec obstabit, †quod supra diximus, nu. 36. renuntiantē nulliter scienter abdicare ius, nam illud procedit in eo, qui renuntiat in fauorem, seu conditionaliter, nulliter tamen, quia non adimpletur conditio, nec acquiritur ius resignatario, talis enim sic renuntians scienter abdicat sibi ius, quia culpa sua, & per eū videtur stetisse, quominus conditio impleretur, & sic ad eius præiudicium habetur pro impleta, ex reg. l. in iure ciuili. ff. de reg. iuris. l. iure ciuili. ff. de cōdit. & demonstr. & l. in executione. §. fi. ff. de verb. obliga. at renuntiatio simoniaca nulla est de se ratione simoniæ, non propter defectū conditionis, nam etiā renunnatio simplex simoniace facta nulla est.

218 Verum est tamē, quod† simoniace renūnans, quāuis nulliter, non poterit repetere beneficiū a resignatario, seu alio possessore illius, dicendo renuntiationem fuisse simoniacam, & sic ab eo ius non fuisse abdicatam, nam etiam seclusa priuatione- allegans propriam turpitudinem non auditur, Rebuf. d. tit. de simoniaca in resignat. num. 2. Bern. Diaz reg. 24. Gratian. reg. 477. & Lassarte de decima venditionis, cap. 14. num. 64.

§. 3.

Quod renuntiatio cum authoritate superioris fieri debet.

SVMMARIA.

Renuntiatio cum licentia, seu authoritate superioris fieri debet, nu. 219. Alias non tenebit in præiudicium Ecclesiæ aut superioris, tenebit tamen in damnum, ac præiudicium renuntiantis, quia ex hoc videtur fecisse tacitum pactum de nō petendo beneficium, &c. secundum glossas, & DD. relatos, num. 220. Pro quo faciunt decisiones Rota relatæ, num. 221. & seq. sed verius est non tenere etiam in præiudicium renuntiantis, nec quoad ipsum beneficium valere, sed adhuc verum habere titulum, & ius in eo, donec ea renuntiatio per superiorem admittatur, seu ratificetur, num. 223. Et sic de beneficio taliter renuntiato debet fieri mentio in impetratione, 2. num. 224. & adducitur resolutio Rotæ, numero 225.

Quod dicitur, renuntiationem factam sine authoritate superioris tenere in præiudicium renuntiantis, est quoad hoc vt superior possit eam approbare, & ratam habere, nu. 226. Nisi ante admissionem, & ratificationem reuocauerit renūtiationem, nam re integra poterit pœnitere, num. 227. Et ideo in plica-

supplicationibus, & in literis ponitur illa clausula, siue præmisso, &c. quæ operatur, vt Papa per eam approbare videatur renuntiationem factam coram non superiori de beneficio illo, & de illo sic vacante prouidere, numero 228. & sequenti.

Dicitur etiam renuntiationem tenere in præiudicium renuntiantis, quoad hoc, vt superior possit eum priuare ob delictũ suum, quia resignauit sine consensu superioris, ex cap. quod in dubijs de renuntiatione, nu. 230. Sed ille tex. id non probat, sed tantum renuntiantem in manibus laici, & ab eo denuo suscipientem; quod maius delictum est, eodem beneficio esse priuandum. nu. 231.

Decisionibus Rotæ pro contraria sententia adductis, nu. 221. & seq. respondetur, nu. 232. 233. & seq.

Licet renuntians sine superioris authoritate non amittat ius, & proprietatem beneficij, amittit tamen possessionem, quæ facilius amittitur, numero. 235. circa quod remissiue, numero 236. & ita videtur procedere decisio Rotæ relata, numero 237.

Etiam in renuntiatione tacita, vt quæ fit per adeptionem secũdi, requiritur licentia, seu approbatio superioris, alias non vacat primum, secundum communem, nu. 238. Contrarium tamen tenet glos. & alij relati, nu. 239.

Author dicit, quod duplex est renuntiatio tacita, quædam, quæ sine verbis fit facto hominis, & in hac requiritur consensus superioris, sicut in expressa, & ita procedet communis, num. 240. Sufficiet tamen consensus tacitus ipsius superioris in acceptando, numero 241. Alia renuntiatio tacita est, quæ à iure inducitur, & ipso iure fieri intelligitur, etiam parte contrarium protestante, vt quæ fit per adeptionem secundi incompatibilis, & in alijs casibus, quæ non est vera renuntiatio, numero. 242. Et in hac contra communem non requiritur licentia, seu approbatio superioris, & procedit sententia glossæ, num. 243. pro quo faciunt iura adducta à numero 244.

Supradicta non procedunt in renuntiatione literarum ad beneficia seu iuris ad rem, nam absq; superioris authoritate illis potest renuntiari, nu. 247. Reprobatur tamen dictum Flaminij Parisij, quod potest quis absq; authoritate superiors tacite renuntiare literis beneficiorum vacantium, in quibus per collationem, & acceptationem habet ius in re, non capiẽdo possessionem illorum, nu. 248.

Non procedunt etiam in renuntiatione beneficij litigiosi, in qua, si ius anceps sit, superioris authoritas non desideratur, numero 249.

Intrusus etiam potest renuntiare beneficio detento propria authoritate, quando, est intrusus existenter, & apparenter carẽs titulo, nu. 250.

Superior hic intelligitur non collator, sed is, qui potestatem habet instituendi, & destituendi, nu. 251. vt Papa, nu. 252. & Episcopus, nu. 253. & inferior habens Episcopalem iurisdictionem, nu. 254.

Vicarius Episcopi non potest resignationẽ admitere, nisi habeat speciale mandatum, nu. 255.

Bene potest eas admittere Capitulum sede vacante contra Rebuffum, nu. 256. & seq.

Quod procedit non solum in resignatione, quæ fit in resignantis pœnam, sed etiam in qualibet resignatione, contra Flami. Paris. num. 258. Cuius rationi respondetur num. sequen. procedit etiam in beneficijs spectantibus ad collationem solius Episcopi, nu. 260.

Qui solum haberet potestatem conferendi, vt executor datus ad prouidendum de beneficijs vacantibus, non posset recipere resignationem alicuius volẽtis in eius manibus beneficium suũ resignare, vt de eo prouideat, nisi hoc ei nominatim esset iniunctum, nu. 261.

Generaliter qui iure speciali beneficium confert, quoniam destituere non potest, resignationi authoritatem non interponit, numer. 262.

Non videtur verum dictum Flaminij Parisii, quod si priuilegium conferendi concessum fuerit ab cuius iurisdictioni tamẽ detrahitur, venit facultas destituendi, & per consequens, recipiendi resignationẽ, nisi addatur dictio, taxatiua, nam & Vicarius Episcopi habens facultatem conferendi, non potest recipere resignationes, secundum eundem Flamin. Parisium, num. 263.

Beneficium resignatum potest ab Ordinario libere conferri, & à clerico impetrari, nu. 264. intelligendo de beneficijs simpliciter resignatis, quæ quibuslibet alias idoneis possunt libere conferri, & impetrari. Nam resignata in fauorem nõ nisi his, in quorum fauorem resignantur, possunt conferri, nu. 265. Et cum coram Ordinarijs non renuntientur beneficia, nisi simpliciter, possunt per eos conferri libere quibuslibet, excipiendo casus exceptos per constitutionem 58. *Pij V. videlicet, quod beneficia communia Ordinarijs resignata nõ possunt cõferri consanguineis, affinibus, aut familiaribus ipsorũ collatorũ, vel resignantium, n. 266. quod etiam procedit in parochialibus prouidendis per concursum, nu. 267. non tamen in beneficijs iurispatronatus. nu. 268.*

Videnda est dicta constitutio, quæ præscribit casus, in quibus Ordinarij possunt admittere resignationes, num. 269. vbi de ea remissiue.

Ista constitutio non videtur bene seruari in Hispania, in qua prætenditur, eam non esse receptam, sed ab ea supplicatum, num. 270.

Circa quod ponitur resolutio Rotæ, nu. 271.

An supplicatio interposita à lege, & constitutione generali suspendat interim eius executionem, donec secunda iussio superueniat; resoluitur quod non cum Emmanuele Rodriguez, contra alios, num. 272.

219 QVARTO notandum est, † quod renuntiatio, cum licentia, seu authoritate superioris fieri debet, c. admonet, c. quod in dubijs, c. nisi cum pridem, & c. fi. de renuntiat. cap. denique, 6. q. 3. & cap. 1. 17.
220 quæst. 2. cum alijs, alias † non tenebit in præiudiciũ Ecclesiæ, aut superioris, tenebit tamẽ in præiudiciũ renuntiantis, quia ex hoc videtur fecisse tacitum pactum de non petendo beneficium, vt tradit glossa in d. cap. quod in dubijs, & idem tenet glossa in d. cap. quod Dei timorem, de statu Monachor. quæ tenet renuntiantem sine authoritate superioris, cum, quãtum in se fuit, renuntiauerit, non posse in beneficio ministrare sine licentia ipsius superioris, & glossa in cap. si qui vero, 7. quæst. 1. quæ dicit, quod taliter renuntians non potest Ecclesiam repetere, Coras. 1. part. cap. 8. num. 13. & 14. idem etiam tenet Felin. in cap. lator, num. 13. de re iudic. qui dicit, quod renuntiatio facta coram non superiore valet ex parte renuntiantis, & ad inducendam vacationem, Rebuf. in praxi in forma signaturæ, verb. etiã coram notario, & Mandosius in reg. 30. Concellariæ, quæst. 7. num. 4. qui aiunt, quod per renuntiationem factam non accedente authoritate superioris, sed coram laico in præiudicium renuntiantis, vacat beneficium, & potest impetrari, sed Mandosius ibi falso allegat plures Doctores. Eandem sententiam, quod renuntiatio facta coram non superiori, licet sit nulla quoad præiudicium ipsius superioris, teneat tamen, & sit valida in præiudicium renuntiantis, tenet Flaminius Parisius lib. 7. de resignatione beneficior. q. 1. dicens communem, qui tamen non bene citat Doctores, sed eorum dicta confundit, & sibi contradicit. Nam à num. 27. ad 42. tenet, taliter renuntiantem non priuare ex hoc proprietate beneficij ipso iure, sed requiri sententiam declaratoriam priuationis ob delictum commissum, renuntiando in manibus non superioris, & num. 28. & seq. cum Abbate in d.

cap.

c.quod in dubijs,nu.8.ait beneficium ex hoc nō vacare, sed interim esse in pendenti ad iudicium superioris,& ideo posse interim taliter renuntiantes, beneficia possidere, & in eis ministrare sine nouo cōsensu superioris,& glossam,quæ contrarium vult in d. c. quod Dei timorem.communiter damnari. Postea vero,nu.51.ait, veram tamen esse conclusionem vt taliter renuntiantes absq; superiore, non possint absq; superioris consensu redire ad beneficia ita resignata cum d.gl.in d.c.quod Dei timorem, & lib.10. q.2. nu.83. & 86. tenet cum Fel. Selua,& Cassad.infra, idem Zecchus de beneficijs & pension. cap. 13. num.1.& 2.

221 Et pro ista sententia†facit decis.4.de renunt.in nouis, alias 352. quæ ait, quod per renuntionē factā in manib.superioris,licet non admissam,amittit renuntiās ius,& possessionē,quamuis illa in nullo præiudicet superiori,quo minus possit ipsum retinere,si velit, sequutur Sarn.in reg.de infirmis,q.29.& Mand. in eadem reg.19. q.15.nu.10.

222 Facit etiam†decis.1.de electione. in antiquiorib. & 8.de renunt.in antiq.nu.2.quæ dicunt,quod tempus conferendi currit Episcopo à tempore renuntiationis factæ in manibus priuati, & non a tempore ratihabitionis.

223 Sed his non obstantibus,†dicendum est, renuntiationem fieri non posse sine superioris authoritate,neque factam valere,etiam in præiudicium renuntiantis, d.cap. admonet,cap.quod in dubijs,cap.nisi cum pridem,& cap.fin.de renuntiat.cap.1.17.quest. 2. cum alijs, ac ipsum beneficium nondum vacare, etiam quoad ipsum renuntiātem,sed adhuc post ipsam renuntiationem verum habere titulum, & ius in eo, donec ea renuntiatio per superiorem admittatur,seu ratificetur,Innocent.in d.cap.quod in dubijs,num.1. & ibi Hostien. Cardinalis,Henriquez, Butrius,& Imola,Abbas in cap.ad aures,num.7. de his, quæ vi, & in d.cap. quod Dei timorem, num.4. vbi dicit contra glossam ibi tenere omnes fere Doctores,Rota decis.3.& 4.de renuntiat.in antiquioribus 14. eodem, in antiq.alias 573.Felin.in cap.in nostra,de rescrip. corol.34. Staph. de literis grat.tit.de varijs mod. vacationis,6.resignationis modus,n.13. Selua de beneficijs,3. par.quæst.11.num.32.Rebuf. in praxi,tit.de resignatione expressa,n.11.& 13.Berotus in cap.2. à num.16. de restit.spoliat. Roffin.de benefic. cap.14.num.1.& 2.& à num.14.& 27.Cassad.decis.2.& 3.de renutiat. Put.decis.420.lib.3.Caputa.dec.45.p.1.& Mohe.decis.22.de renuntia.alias 135. Nauar.in c.accepta.de restit.spoliat.opp.7.solutione,n.23.26.27.32.& 35.vbi reprobat,& bene cōuincit nam interpretationem, & intellectum,quem ad dictum c.quod in dubijs,assignat Rebuff.de pacificis possessor.nu.171.alias 149.optime Couar.lib.1. variar.c.5.nu 6.Menoc.de arbit.lib.2.casu 201.n.47. Quintanaduennas lib.2.Ecclesiasticon,nu.10.Ioan. Guttierrez cons.42. nu.4.Cabedo dec.23. nu.4.& 5. 2.p.Spino.in d.c.admonet,num.2.& Frechilla in d. Rubrica de renunt.num.5. & 6. Tuscus concl. 165. 256.& 257.lit.R.

224 Ex† quo inferunt Feli.Selua,Roffin.& Menoc. sup. de beneficio taliter renuntiato debere fieri mē-
225 tionem in impetratione secūdi. Et†in vna Spoletana beneficiorum coram D. Mantica. 31. Ianuarij, 1594.de qua supra praeced.p.c.3.nu.11.fuit tentum, non constare de scientia vacationis Abbatis,ad quē collatio spectabat, licet sciuerit, fuisse resignationē admissam a Vicario,nam ad admittendam resignationem requiritur speciale mandatum, alias non in ducitur vacatio, vt in vna Nolana Abbatiæ coram D. Blanchetto,de mense Iunij, 1588.

226 Et quod dicitur,†renuntiationem factam sine authoritate superioris tenere in præiudiciū renuntiātis,est quoad hoc,vt superior possit eam approbare, & ratam habere, Abbas in d.ca.quod Dei timorem, Rota sup.& decis.1.de renuntio.in antiq.Fel.Selua, Roffin.n.34.& 36.& Cassad.Put.Caputaq.& Mohedan.sup. idem Put.decis.16.nu.3.lib.2.& Mand.qui sic debet intelligi, iuxta allegata per eum de signatura gratiæ, tit.de resignatione,versic. concedi passim consueuit.

227 Hoc tamen intelligo,nisi ante admissionem,†& ratificationem reuocauerit renuntiationem, & mutauerit voluntatem,nam re integra poterit pœnitere,Rota d.decis.1.in fine,& d.dec.3.nu.2.verf.dicūt tamen quidam,de renunt. in antiquorib.Sarnē.de infirm.q.29.circa finem,& Petrus Gregorius de benefic.cap.31.nu.11.quamuis contrarium dicāt d.decis.4.de renuntiat.nu.2.in antiquiorib.& Felinus,& Selua supra.

228 Et ideo in supplicationibus,† vt dicit Mandosius vbi proxime, & in literis ponitur illa clausula siue præmisso,siue alio quouis modo,aut ex alterius cuiuscunque persona, seu per liberam resignationem dicti N. vel cuiusuis alterius de illo in Romana Curia, vel extra eam etiam coram notario publico, & testibus sponte factam.

229 Quæ operatur,† vt Papa per eā approbare videatur renuntiationem factā corā non superiori de beneficio illo,& de illo sic vacāte prouidere.Rota d.dec.1. de renunt. in antiquiorib.Cassad.d.decis.3.post principium,Puteus d.decis.420. & Caputaq.d.decis.45. quamuis alias Rota fuerit diuisa apud Mohedanū, d. deci.22.Granutius ad Simonettam de reseruatio. q.46.nu.6.Flam.Paris.lib.7.resignatio.q.25.nu.5.& lib.8. q.7.nu.66.& à nu.147.

230 Dicitur etiā,renuntiationē† tenere in præiudiciū renuntiantis, quoad hoc vt superior possit eū priuare ob delictum suum, quia resignauit sine consensu superioris, secundum Innocent. in dicto capit. quod in dubijs, num.1. per textum, ibi cuius literam ait,hoc sonare,& Abb.in d.c.quod Dei timorem, nu.4. Rota d.decis.3. & 4.& Petrus Gregor.d. cap.31.nu.11.

231 Sed re vera † ille text. non dicit,renuntiantem in manib.laici, seu alterius non superioris ob hoc solū priuandum,seu spoliandū esse beneficio,sed tantum probat renuntiantem in manibus laici, & ab eo denuo suscipientem, quod maius delictū est, in pœnam suæ temeritatis,eodē beneficio esse priuandū & spolian.vnde cum pœnæ non sint extendendæ, renūtiās solum in manib.non superioris etiam laici,non videtur ob hoc debere priuari beneficio ratione delicti, quamuis renuntiatione per superiorem admissa, & ratificata saltem antequam renuntians illam reuocauerit, posset amoueri ab illo tanquā vacante per renuntiationem,iuxta dicta.

232 Nec obstat† d.decis.4. de renuntiat.in nouis, quā Sarnen. Mand.sequuntur;nam de veritate illius decisionis multum dubitat Papaz. in additione, nu.5. & contra eam tenent Cassador. d. decis.2.& 3.de renuciat. Nauar. sup.à nu.26.& Couar.& Frechilla d. nu.5.& Petrus Gregorius d.c.31.nu.3.& Fla.Paris. lib.1.de resigna.benefic.quæst.4 à num.4.& quæst.5. num.9.24. & 25.

233 Nec rursus obstat†d.decis.1.de elect.in antiquiorib.cui consonat dicta decis.8.de renuntiat.in antiq. nam de eius veritate videtur dubitare Cassadorus dicta

dicta decis.2.num.6.& Nauarr.supra,nu.31.ait,dubiam esse,& facile negari posse,& mihi quidem falsa videtur, sicut & decis.7. de Præb.in antiquior.cuius contrarium tenuit Rota in dicta Spoletana beneficiorum,de qua supra,nu.225. & dixi d.cap.3.p.præcedenti,nu.11.

234 Præterea,quando illa decisio† esset vera,non obstaret supradictæ resolutioni,vt ostendunt Cassador.

235 & Nauar. vbi proxime. Aduertendum† est tamen, quod licet renuntians sine superioris authoritate non amittat ius & proprietatem beneficij, vt remanet dictum, amittit tamen possessionē,quæ facilius amittitur, Innoc.in d.c.quod in dubijs,nu.1. & ibi Abb.nu.8.Rota.d.dec.3.nu.2.de renunt.in antiquior. Fel.d.corol.34. Selua.d.q.11.nu.32. Prob.ad Monach.in c.2.de renunt.in 6.n.30.Rebuf.in praxi d.tit.de resignat.expressa,nu.13.Rossin.sup.n.35. & 36. Cassad.decis.2.nu.3.Menoc.d.casu 201.n.47.Rota decis.519. nu.2. p.1.diuers.Zecchus d.ca.13.nu.2. in princip.

236 Circa† quod vide Nauar.in d.c.accepta,dictæ oppositionis,7.solutione,n.33.& 37.& per totā,Moheda.decis.1. de renunt.& Flam.d.lib.1.c.5.

237 Et ita videtur† procedere decis. in causa Conchē. monasterij,14.Decem.1551.coram D.Verallo,quā adducit Cotta in suis Miscellaneis manuscriptis,decis.250.in qua fuit resolutum, communem opinionem esse, quod quando quis renuntiat, licet nulliter tamen quoad renuntiantem,renuntiatio valet,& ei præiudicat, & amittit possessionem,ita quod nō potest agere spolio,nisi incubuerit possessioni de facto, & hoc,quod incubuerit possessioni de facto,est probandum per renuntiantem, cum ex voluntate sua & animo iam constet, quod voluerit possessionem dimittere.

238 Ampliantur autem† supradicta,vt etiā in renuntiatione tacita,vt quæ fit per adeptionem secundi incompatibilis,requiratur licentia, seu approbatio superioris, alias non vacat primum. Ita Innoc.in d.ca. admonet,& ibi Abb.& in d.c.quod in dubijs,n.9.& in c.de multa,nu.5.de Præb.& in c.ex ore,de his,quę fiunt à maiori parte Capituli,n.10.& ibi Imola.glo. in d.c.si qui vero,in fine,7.q.1.Cora.d.c.8.n.14. Rossin. d.c.14.à nu.36.Io.Quintinus in repetit.c.de multa,de Præb. nu.89.Rota deci.6.de consuetud.in nouis,nu.4.dicens tamen cōtrariū seruari de consuetudine,Put.qui dicit communem deci.94.lib.1. Hojeda de incompatibilitate beneficior.1. p. c.13.nu.36. Petr. Greg.c.25.nu.3.Flam.Pari.qui etiam dicit cōmunem,lib.7.de resignatione,q.3.Spino.in d.ca.admonet,nu.34.& ibi etiam Frechilla, nu.21. Et inde est quod concludit Bonisac.in Clem.si Romanus,de Præb.nu.31.

239 Contrariam tamen sententiam† tenet glossa in d. cap.ex ore,verb.renuntiasse,per textum ibi,& ibidē Hostien.nu.9.qui,vt inquit Abbas in d.c.admonet, dicit,quod ita quotidie seruatur, eandem tenet Stephanus relatus per Cardin. in Clemen. gratiæ,de rescript. num.1.

240 Pro huius† difficultatis explicatione dico, quod duplex est renuntiatio tacita,quædam,quæ sine verbis fit facto hominis, vt in terminis d.c.ex ore per reuerentiæ exhibitionem tāquam superiori,& in hac, cū ex consensu immediato renuntiantis fiat, requiritur consensus superioris,sicut in expressa,& ita procedit dicta communis sententia.

241 *Sufficiet*† tamen consensus tacitus ipsius superioris in acceptando istam renuntiationem tacitā,quēadmodum sufficit consensus tacitus renuntiantis,vt dicit Abb.in d.ca.ex ore,nu.10.qui ita intelligit illū textum:nam ex quo superior non contradixit,videtur tacite acceptasse.

242 Alia renuntiatio† tacita est, quæ à iure inducitur, & ipso iure fieri intelligitur, etiā parte contrarium protestante,vt ea,quæ fit per adeptionem secūdi incompatibilis,& in alijs casibus relatis per Corasium d.1.p.c.10.nu.1 de Clemen.gratiæ,de rescrip.ibi: Renuntiare videris, iuncta gl.ibi, & Imola.nu.16. Rebuf.in praxi, tit. de tacita renuntiatione,Rossin.d.c. 14. nu.3. Petr.Gregor.de benef.c.28.nu.4. & Flam. Paris.d.lib.1.q.1.à nu.9. Lessius lib.2.c.34.num.189. Azor.2.p. lib.7.c.19.q.2.quæ non est vera renuntiatio expressa,neque tacita, sed perditio iuris,& ficta, & impropria renuntiatio,Nauar.in d.c.accepta,opposit.8.solutione,nu.6.Frechilla in rubrica de renuntiatione,nu.24.

243 Et in hac† existimo contra communem non requiri licentiam,seu approbationem superioris, cum ab ipso iure inducatur. Et procedit sententiam glos. & Hostien. in d.c. ex ore, ac Stephani citati, quæ re vera in praxi videtur recepta,vt tradit idem Hostiē. in d.capit. admonet,num.15. ad finem,cum quo sacra Congregatio Concilij visa est inclinare, cum in ea ista quæstio proponeretur, cuius solutionem ad se non pertinere dixit, sed petendam esse ex dispositione iuris communis, & ita recte tenet Quintanaduennas post hæc scripta visus lib.4. Ecclesiast.n.89. & Gonçalez. glo.14.nu.71.vbi ait,quod,huiusmodi tacita resignatio non requirit authoritatem superioris sicut expressa,& allegat Capram in Clem.gratię, nu.5.de rescrip.

244 Pro qua sententia facit in simili† textus in cap. si. de foro competenti,& in c.1.§.contrahentes.eodem tit.in 6. & in c.1.& 2.de mutuis petitionib.& in ca. dispendia,§. reus quoq; de rescrip.in 6.vbi etiāsi clericus non possit cōsentire in alium iudicē, nec illius iurisdictionem prorogare, sine consensu, & licentia proprij Episcopi,c.1.& c.significasti,de foro competenti,tamen ratione delicti,aut contractus,& etiam in causa reconuentionis, manet prorogata iurisdictio aliena sine licentia proprij Episcopi, quoniam prorogatio fit legis authoritate.

245 Facit etiā pro ista sententia† tex. in d.c.de multa, de Præb.& in Extrauag.execrabilis de Præb. versic. qui vero.vbi dicitur,quod per assecutionem secundi incōpatibilis, eo ipso vacat ipso iure primum beneficium, & quod is, ad quem prioris spectat collatio, illud post receptionē alterius libere cōferre potest: videtur ergo,non esse necessaria licentia superioris.

246 Et illa† dimissio,quæ iubetur fieri in d.versiculo, qui vero,non est ad effectum,vt per eam vacet beneficiū, quod iam vacauerit ipso iure,vt ibi dicitur,vt optime dicit gl. *Zenzelini*,ibi,verb.dimittere,in extrauag.Ioan.XXII. quæ ait,quod illa dimissio ad factum refertur solum,cum iure in illo competēti sint priuati,sed vt vere, & cū effectus dimittatur, & materiæ fraudum non sit locus. Ægidius Bellamera decis.754.sub nu.3.vel vt dicit Ægidius,ibi, vt Ordinarius citius sciēs dimissionem,citius de reseruatis *Papæ* referat, vtiq; ipse citius conferat.

247 Limitantur† vero supradicta, vt non procedant in renuntiatione literarum ad beneficia,seu iuris ad rem, nam absque superioris authoritate renuntiari potest literis ad beneficia, ac iuri ad rem ad beneficium competēti per electionem præsentationē, &c. vt in c.ad audientiam,2.de rescrip.& c.sane,de renūtiat. & docet glossa, & Doctres in cap. si electio, de elect. in 6.Innocent.in d.cap.quod in dubijs,& Dd.

Lam-

Lambert. de iure patronat. lib. 3. quæst. 5. art. 5. Coras. d. cap. 8. num. 15. Rossiniacus supra à nu. 41. Nauarr. in cap. si quando, de rescript. excep. 6. num. 3. Flami. Paris. qui plures DD. & decisiones Rotæ refert, & dicit communem d. lib. 7. q. 1. à nu. 74. ad 99. & lib. 2. q. 23. num. 17. & Zecchus d. c. 13. nu. 2. 5. lim. Prechilla in c. admonet, de renuntiat. num. 20. & in rub. nu. 25. & 26.

248 Aduertendũ † tamen est, falsum videri quod Fla. Paris. ibi dict. quæstio. 1. num. 100. dicit, quod potest quis absque authoritate superioris tacite renuntiare literis beneficiorum vacantium, in quibus per collationem in ipsis literis factam, & acceptationem habet ius in re, non capiendo possessionem illorum, nã commissis non possit renuntiare expresse absq; authoritate superioris, quia iuri in re non potest renuntiare absque superiore, vt ipse Flam. ait, nu. 99. & Rota decis. 14. de renuntiat. in antiq. ante nu. 2. non potest etiam illis renuntiare tacite, non capiendo possessionem absq; authoritate superioris, saltem tacita iuxta supradicta, à nu. 238. & Abbas, quem ipse allegat in d. c. ad audientiam, 2. de rescrip. nu. 3. loquitur expresse in literis ad beneficia obtinenda, & non obtenta.

249 Secundo limitantur, † vt nõ procedant in renuntiatione beneficij litigiosi, in qua, si tamẽ ius anceps sit, & ambiguum, superioris authoritas non desideratur, c. 2. de in integr. restit. ita post Abbatem in d. cap. quod in dubijs, num. 4. Coras. d. c. 8. num. 16. & Rossiniacus sup. nu. 43. & 44. & alios plures, quos refert, tradit Flamin. Paris. d. lib. 7. quæst. 1. nu. 104. & 105. dicens communem, & Zecchus d. c. 13. nu. 2. 6. limitat.

250 Præterea intrusus † potest renũtiare beneficio detento propria authoritate, quando est intrusus existenter, & apparenter carens titulo, gl. in c. nisi cum pridem, de renunt. verb. sed dumtaxat, Feli. in d. c. in nostra, de rescrip. corol. 2. nu. 13. de qua Flam. Paris. d. lib. 7. q. 2. Zecch. d. nu. 2. 7. fallen.

251 Superiorem † autem hic intellige non collatorẽ, sed eum, qui potestatem habet instituendi, & destituendi, glos. in Clemen. vnica, de renuntiat. Stapbil. d. §. resignationis modus, num. 13. Coras. d. cap. 8. nu. 13. Flami. Paris. d. lib. 7. quæst. 10. per totam, & q. 15. & 16. qui plures refert, & Zecchus d. num. 2. Azor 2.

252 part. lib. 7. cap. 19. quæst. 7. † vt Papam cap. denique, 6. quæst. 3. Coras. ibi, & Flam. Paris. d. lib. 7. quæst. 11. Legatum à latere, cap. si Abbatem, §. fi. de elect. in 6.

253 Coras. ibidem, & Flam. Paris. d. lib. 7. q. 13. † & Episcopum c. cum ex iniuncto, §. fi. de hæret. c. nullus, 16. q. 7. cum alijs, Coras. ibidem, & Flam. Paris. d. lib. 7. quæst. 14.

254 Et idem † erit in inferiori habẽte Episcopalẽ iurisdictionem, Flores q. 24. num. 21. vt de permutatione dicetur c. seq. nu. 70.

255 Vicarius autem ipsius † Episcopi non potest resignationes admittere, nisi habeat speciale mandatum vt in illa Spoletana beneficiorum supra relata, num. 225. Staphileus d. §. resignationis modis, nu. 19. Pauinus de offic. & potestate Capituli sede vacante, 2. part. quæst. 10. Rebuff. in forma Vicariatus, nu. 106. Cucchus in institutionib. maioribus. lib. 2. tit. 8. nu. 82. Flamin. Paris. d. lib. 7. quæst. 24. Sbrocius de Vicario Episcopi, lib. 2. quæst. 130. Zerola in praxi Episcopali 1. p. verb. renuntiatio, §. 4. & Zecchus d. c. 13. nu. 2. Vicarius, vers. quoque, & est consilium Calder. 3. de renuntiat.

256 Sed bene potest eas admittere † Capitulum sede vacante, cum fungatur vice Episcopi, & succedat in eius iurisdictione, Abbas. in c. cum olim, de maiorit. & obedientia, & ibi Felinus, nu. 4. Rota decis. 6. de rerum permut. in nouis, Pauinus d. 2. p. q. 2. à nu. 11. Coras. d. c. 8. n. 17. Cucchus d. lib. 2. tit. 9. à nu. 40. qui receptum dicit, Flaminius Parisius d. lib. 7. q. 23. nu. 20. & Sbrocius d. lib. 2. quæst. 71. num. 12. qui plurea referunt, Azor. 2. p. lib. 3. capit. 38. quæst. 3. & lib. 7. c. 19. quæst. 7.

257 Quamuis † contrariũ teneat Rebuff. in praxi, tit. de deuolutio. nu. 94. & 95. nisi in resignatione, quæ fit ex causa permutationis, quam ait solum posse recipere, quia est necessaria, & cum causa, cum quo videtur tenere Rossiniacus, c. 33. nu. 2.

258 Et procedit † non solum in resignatione, quæ fit in resignantis pœnam, sed etiam in qualibet resignatione, Pauin. sup. nu. 13. & Sbrocius d. nu. 12. quamuis contrarium cum Lapo dicat Flaminius Parisius vbi proxime, nu. 35. & 36. & Zecch. d. c. 13. nu. 2. sub versic. quinto loco, & Prosper de Aug. in addit. ad summã Bullarij, verb. Capitulum sede vacante, sub nu. 1. q. 9. limitatione 5.

259 Nec obstat † ratio Flaminij, quod Capitulum solum succedat in his, quæ sunt iustitiæ, non autem in his, quæ sunt gratiæ, Ioannes And. in c. vnico. de maiorit. & obedient. in 6. Quia respondetur, immo regulam esse, quod Capitulum sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in omnibus, quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus à iure expressis, vt dictum est sup. 5. p. c. 7. & hic casus non reperitur in iure exceptus.

260 Procedit etiam † non solum in beneficijs spectantib. ad collationem Episcopi, & Capituli, sed etiam in spectantibus ad collationem solius Episcopi, vt tradit Pauin. sup. nu. 13. & Doctores citati, generaliter & indistinctè loquuntur, quamuis Flaminius Paris. d. quæst. 23. nu. 37. & 38. & Prosper de Augusti. supra contrarium dicat. Et Rota d. decis. 6. de rerum permutat. nu. 2. in fine, & Put. decis. 329. lib. 2. quos pro se allegat, loquũtur in resignatione ex causa permutationis, in qua est diuersa ratio, vt videbimus c. seq. à nu. 75.

261 Itaq; qui † solum haberet potestatem conferendi, vt executor datus ad prouidendum de beneficijs vacantibus, vel vacaturis, non posset recipere resignationem alicuius, volentis in eius manibus beneficiũ suum resignare, vt de eo prouideat, nisi hoc ei nominatim esset iniunctum, c. dudũ, in princip. de Præb. in 6. Rota decis. 5. & 13. de renunt. alias 218. & 531. in antiq. Coras. d. c. 8. nu. 17. & Flam. Paris. d. lib. 7. q. 10. nu. 36. & 37.

262 Et generaliter, qui iure † speciali beneficium confert, quoniam destituere non potest, resignationi authoritatem non interponit, glossa & Abb. in d. c. cũ ex iniuncto, §. fi. de hæretic. Felinus in c. auditis, nu. 13. de præscript. Stapbil. d. §. resignationis modus, à nu. 13. Rebuff. in d. forma Vicariatus, nu. 108. Coras. d. cap. 8. num. 18. Rossiniacus de benefic. c. 1. nu. 13. 14. & 15. & ca. 14. à nu. 52. Flam. Paris. d. lib. 7. quæst. 10. à nu. 21. Zerola d. verb. renuntiatio, §. 4. & Azor. lib. 7. c. 19. quæst. 7. quidquid velit Lessius lib. 2. cap. 34. nu. 191.

263 Aduerto tamen, † quod illud quod ibi dicit Flamin. num. 26. quod si priuilegium conferendi concessum fuerit ab eo, cuius iurisdictioni tantum detrahitur, venit facultas destituendi, & per consequens recipiendi resignationem, vt tradit Abbas in d. cap. cum ex iniuncto, nu. 5. vbi id sequitur Alexander de Neuo in additione ad eundem, nisi addatur dictio taxatiua, in priuilegio, mihi nõ videtur verũ,

nam

nam conferre, & destituere sunt longe diuersa, Hieronymus Gabriel cons. 187. lib. 1. Vnde quamuis simus in priuilegio latissime interpretando cōtra cōcedentem, non potest venire facultas destituendi, argum. l. Papinianus exuli, ff. de minorib. Franc. in c. susceptum, de rescrip. in 6. n. 6. Cas. de Gras. decis. 118. nu. 11. & decis. 120. nu. 8. Et conuincitur etiam ex eo quod ipse Flam. Paris. ibi, nu. 38. & q. 24. eisdem libri nu. 15. post alios docet, quod Vicarius Episcopi habens facultatem conferendi beneficia, non potest recipere eorum resignationes, & tamen hic agitur de praeiudicio Episcopi tantum.

264 Quinto notandum est, quod † beneficium resignatum potest ab Ordinario libere conferri, & à clerico impetrari, c. 2. de rescrip. cum vacet per resignationē vt in pricipio capituli diximus, Coras. d. c. 8. nu. 9. & Flam. Paris. dicens communem, & plures referens lib. 1. q. 4. nu. 57. & seq.

265 Quod tamen intellige de beneficijs † simpliciter resignatis, quae quibuslibet alias idoneis possunt libere conferri, & impetrari, nam resignata in fauorē & sic conditionaliter, non nisi ijs, in quorum fauorem resignantur, possunt conferri, Put. dec, 177. lib. 3. nu. 3. Rossiniacus d. c. 14. à nu. 14. Granutius ad Simonettam, de reseruationib. q. 89. nu. 9. & Fla. Paris.
266 d. q. 4. à nu. 59. † qui nu. 62. inquit, quod cum coram Ordinarijs non renuntientur beneficia, nisi simpliciter, possunt per eos conferri libere quibuslibet, excipiendo tamen casus exceptos per constitutionem, 58. Pij V. de qua supra 2. p. c. vlt. à nu. 198. videlicet, quod beneficia coram Ordinarijs resignata nō possunt conferri consanguineis, affinibus, aut familiaribus ipsorum collatorum, vel resignantiū, iuxta dictā constitutionem, vers. caeterum praecipimus.

267 Quod etiam procedit † in parochialibus Ecclesijs prouidendis per concursum, vt S. Congr. Concil. cēsuit, & dictum est sup. 9. p. c. 12. dubio 12. à num. 210.

268 Non tamen procedit † in beneficijs iurispatronatus, vt declarauit Greg. XIII. vt in fine & declaratio. seq. Nos Hyer. tituli S. Pancratij S. R. E. presbiter Cardinalis Mattheius fidē facimus, & attestamur in libris S. Congr. Conc. qui apud nos asseruantur, adnotatū esse, quod fel. rec. Greg. XIII. declarauit, beneficia iurispatronatus non cōprehendi, in §. caeterū contento. in constit. S. memoriae Pij V. relaxāte prohibitionem de non admittendis resignationib. quo §. prohibentur Episcopi beneficia in eorum manib. resignata, eorum, aut resignantium affinib. consanguineis, vel familiaribus conferre. Hier. Card. Mattheius. quam declarationem ponit Prosper. de Aug. in appen. ad summam Bullarij Quarantae, p. 2. verb. resignatio beneficiorum, pag. 608. eamque ex authētico habuisse ait, & factam fuisse fidem iustam ad requisitionē Reuerend. Archiepiscopi Salernitani. Et ratio istius declarationis est, quia beneficia iurispatro. debent conferri praesentatis à patronis, quib. d. §. caeterum, non interdicitur praesentatio cōsanguineorum, affinium, vel familiarium, nec de eis loquitur ille §. qui tamen procedit, & loquitur in collatoribus etiam inferioribus Episcopo.

269 Et videnda † est d. constit. Pij V. quę praescribit casus, in quib. Ordinarij possunt admittere resignationes, & eam ponit, & late declarat Flam. Paris. lib. 5. de resign. q. vlt. Prosper. de August. in addit. ad sum. Bullar. verb. beneficio. resig. Azor. 2. p. li. 7. c. 19. q. 5. post Fusc. de visit. lib. 2. c. 28. ex nu. 14. videq; circa eā dec. Rotae Virdun. Canonicatus, 13. Maij, 1596. inf. adductā, nu. 332. & Greg. Brand. ad cōcordata Germaniae, quaest. 12. quam refert Gonçal. ad reg. mensium, glos. 14. num. 25. & 31.

270 Quae tamen † constitutio nō videtur bene seruari in Hispania, vbi praetenditur, eā non esse receptā, sed esse ab ea supplicatū, saltē quoad illud de non conferendis beneficijs resignatis consanguineis, affinibus, aut familiaribus collatorū, vel resignātium, & audiui ita fuisse per Consiliū Regium scriptū Episcopis.

271 Et cum in vna † Hipporregien. Canonicatus, 24. Maij, 1584. coram D. Orano praetenderetur, d. constit. non habere locū in ciuitate & dioecesi Hipporregien. nec ibi fuisse vsu receptam, Domini firmarūt, habere locum in d. ciuitate, & dioecesi, quia publicata Romae, & Papa voluit omnes, & singulos perinde afficere, & obligare, ac si illis fuisset singulariter intimata, & praesumi esse in vsu, quamdiu non fuit probatum contrarium, Crescen. decis. 79. Rolan. consil. 90. nu. 54. lib. 1.

272 Et an supplicatio † interposita a lege, & constit. generali suspendat interim eius executionem, donec 2. iussio superueniat, vide Emman. Rod. qq. reg. 1. to. q. 6. art. 7. Gab. Vaz. 1. 2. to. 2. disp. 156. nu. 43. & Lorçan. ead. 1. 2. disp. 20. de legib. qui recte ostendunt, nō suspendere, licet contrarium teneat F. Franc. de Sosa Generalis sui Ordinis S. Francisci, Episcopusque Canarien. & nunc Consilij Inquisitionis super constit. Clementis VIII. de largitione munerum Regularibus interdicta. §. 12. nu. 109. & 112. & alij circa constit. Pij V. de censib.

§. 4.

De Publicandis resignationibus.

SVMMARIA.

Resignatio etiam causa permutationis publicari debet iuxta constit. Greg. XIII. & eius formam, per quam constitutio Pij V. fuit in totum abrogata, nu. 273. & summa d. cōstit. Greg. ponitur, nu. 274.

Ea constitutio solum loquitur de resignationibus etiam causa permutationis, & cessionibus, & sic non procedit in coadiutoria etiam de consensu cum futura successione, nam licet videatur habere naturam resignationis, non est vere resignatio, num. 275.

Dicta constitutio habet etiam locum in resignationibus nullis, seu inualidis, nu. 276. sed non intrat vacatio, ex d. constitutione, ob non publicationem, quando resignatio alias est nulla ex defectu consensus: nam tunc vere non est resignatio. Et sic quamuis tempus publicandi currat à data gratiae, intelligitur, modo sit praestitus, & extensus consensus, nu. 277. Et adducitur resolutio Rotae, nu. 278. Et ita accipitur Flam. Paris. num. 280.

Similiter non videtur intrare vacatio, ex dicta constitutione, ob non publicationem, quando resignatio est nulla: quia resignans in sacris constitutus non habet aliunde, vnde viuere possit, vt Papa vult: aut quia non fuit facta mentio, quod ad illius titulum est ordinatus. nu. 279.

Nec intrat vacatio ex dicta constitutione, ob non publicationē, quando resignatarius decessit intra tempus datū ad publicandum, num. 281.

Dicta constitutio capit resignationem factam in manibus Ordinarij. nu. 287. etiam quod Ordinarius de beneficio resignato non disposuit, nu. 283. vbi ponitur resolutio Rotae in vna Mediolanensi, in qua habetur, quod licet in vnione non sit necessaria publicatio, id procedit data validitate vnionis, secus vbi beneficium resignatum vnitur nulliter, quamuis in eadem, & antea in alia Mediolanensi relata fuisset cōtrarium decisum. num. 284. Sed verius necessariam esse publicationem,

nem, quando vnio est inualida, & intrare d. constit. Greg. XIII. nu. 285.

Etiam in vnione valida beneficij resignati requiritur publicatio, & habet locum constit. Greg. XIII. quamuis constit. Pij V. non procederet in vnionibus. nu. 286.

Cum impetratur beneficium coram Ordinario resignatum ob nõ factam prouisionem per Ordinarium, seu publicationem infra tempus d. constit. præfixum, impetrans debet publicare infra sex, aut nouem menses, & non infra tres, contra notata, nu. 287. & restitutio ad publicandum impetrata ante lapsum tempus non suffragatur, nisi Papa id intellexerit, contra eandem. num. 288.

Quoad resignationes & permutationes coram Ordinario factas, ista constitutio non videtur vsu recepta in his partibus, num. 289.

Publicatio facienda est cum literis, seu earũ transumpto authentico in manibus. nu. 290. vbi ponitur formula publicationis; nec opus est ipsas literas legere, nec earum datam. n. 291. et oportet eam facere in lingua vulgari, quamuis non sit necessarium, nu. 292.

Non valet publicatio facta summissa voce, & in tali loco, quod pleriq; eam non intelligunt, sed solum illi, qui sunt in testes adhibiti: & si qui forte prope sint. nu. 293. nam & publicatio facta in choro coram Canonicis & presbyteris dumtaxat est nulla, ex Rota, nu. 294.

Debet affigi in valuis Ecclesiæ exemplum continens ea, quæ dicta sunt, & debet affigi quadam charta, quæ sufficit quod sit simplex, in qua dicatur, vt in formula posita, nu. 295. Et sufficit affigi in vna porta, quamuis Ecclesia plures habeat, nu. 296. praxis tamen habet, vt affigatur copia integra ipsarum literarum quo pacto pinguius adimpletur forma dictæ constitutionis, nu. 297. sicut etiam pinguius adimpletur affigendo ipsummet originale. nu. 289. vbi adducitur decis. Rotæ.

Publicatio, & apprehensio, seu petitio possessionis in tempore, est pars resignationis, & sic qui nititur resignatione, id probare debet, num. 299. vbi ponitur decisio Rotæ, & nu. 300. resolutio Rotæ.

Quod etiam procedit in gratia, & impetratione ob non publicationem. nu. 301. vbi adducitur resolutio Rotæ.

Publicatio probari potest, non solum instrumento authentico, nẽpe à notario cum testibus nominatim expressis confecto, nu. 302. sed etiam testibus, nu. 303.

Publicatio facta extra tempus constitutionis non suffragatur, nec restitutio obtenta ad publicandum, si fuit impetrata lite pendente, nec de ea fuit facta mentio: nu. 304. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Quod debeat doceri de publicatione, hodie stante dicta constitutione Gregorij XIII. tantum procedit, quando resignatarius agit ad canonizationem suæ gratiæ, secus quando non vult suam gratiam canonizare, sed tantum nititur excludere vacationem per obitum, de qua in gratia aduersarij. n. 305. vbi ponitur decisio Rotæ, & nu. seq. vb ponitur resolutio eiusdem. Idem fuit resolutum in causa Abul. beneficij, fuit tamen dictum, quod ad excludendam vacationem per obitum contra actorem, qui probauit intentionem suam, debet in cæteris iustificari resignatio, etiam per eum, & possessorem, vt in dec. posita, nu. 307.

Impetrans ob non publicationem tenetur istam negatiuam plene probare. nu. 308. nam negatiua debet plene probari per eũ, qui in ea se fundat, siue agendo, siue excipiendo. num. 309. & adducitur resolutio Rotæ, num. 310. & decisio eiusdem. num. 311.

Id ita tantum est verum, vt etiam post probatam non publicationem, donec declaretur id per iudicem, detur manutentio resignatario. nu. 312.

Illud maxime procedit, quando resignatarius est triennalis pacificus possessor, quia ex triennali possessione præsumitur publicatio. nu. 313. quæ tamen præsumptio non habebat locũ in spolio, quando resignans in terminis constitutionis Pij V. agebat spolio contra resignatarium, qui non docebat de publicatione, nu. 314. nam nec triennalis, nec allegatio Lapi, habet locum in spolio, nu. 315.

Quib. modis possit probare huiusmodi negatiua non publicationis remissiue, nu. 316. & adducitur resolutio Rotæ, quod nõ probetur nisi per confessionem partis, vel probato quod literæ nõ fuerunt expeditæ intra tempus ad publicandum. Et idem est, quando fuerunt expeditæ intra tempus, ad finem tamen termini ita vt non potuerit deferri in tempore ad locum, n. 317. Et negatiuæ non expeditionis literarum probatur ex diligentijs factis in Cancellaria, Camera, & registro secreto, parte citata. nu. 318.

Probatur non publicationis negatiua ex non petitione possessionis infra tempus, & ex eo quod infra tempus datum ad publicandum non habuit resignatarius collationem, sine qua possessio adipisci non potest; nam constitutio intelligitur de valida possessione. num. 319. & seq. vbi ponitur decisio Rotæ, & intrat vacatio ex dicta constitutione, si non est petita possessio infra tempus, etiam quod resignatio alias fuerit nulla: nec est satisfactum per præsentationem commissionis super executione literarum, & petitionem executionis earum, nisi copulatiue etiam concurrat, quod possessio instanter petatur, ex Rota, nu. 321. nec satisfit per mandatum de immittendo datum in ipsa collatione, seu purificatione gratiæ in forma dignum, ex eadem, nu. 322.

Contra prædictam resolutionem, quod non publicationis negatiua probetur ex eo, quod infra tempus datum ad publicandũ non habuit resignatarius collationem, obijcitur primo, quod cum literæ resignationis nullæ publicantur, & capitur possessio, obtento postea perinde valere, non est opus alia publicatione: & quod dicta cõstitutio vult resignationes etiam nullas, & inualidas publicari, & ex eis apprehendi, seu peti possessionem, &c. nu. 323. Secundo, quod ex actu nullo amittitur, & acquiritur possessio. nu. 324. & possessio capta sine titulo est mala, & iniusta, non tamen nulla nu. 325.

Author dicit, prædictam resolutionem Rotæ procedere in casu, in quo loquitur, nempe quando resignatarius non habuit collationem, nec bene, nec male, aut eam non habuit ab executore deputato, tunc enim etsi infra tempus apprehenderet possessionem, non satisfaceret d. constitutioni. n. 326. Quamuis ad publicationem non sit necessarium factam esse collationẽ ab executore. nu. 327. At vbi virtute resignationis & literarum facta esset collatio resignatario per executorem, siue bene, siue male, siue valide, siue inualide: & successiue apprehensa possessio infra tempus datum in d. constitutione, non videtur illa intrare. nu. 328.

Si probatur publicatio facta non debito tempore, præsumitur nõ fuisse facta alias debito tempore. nu. 329. Quod procedit, dũmodo constet illam publicationem esse factam per resignatarium, seu de eius ordine, non alias. nu. 330. vbi ponitur decis. Rotæ sic accipienda.

An dicta constitutio obstet resignatario, qui non vult capere beneficiũ ex resignatione, sed ex alia vacatione propter clausulas generales. nu. 331. & non obstare fuit per Rotam resolutum in decisione adducta, nu. 332. Sed ista decisio non placet ex vers. quod si quicquam, *d. constit. nu. 333.*

Dicta constitutio non habet locum in beneficijs vacantibus per adeptionem aliorum iuxta decretum apponi solitum de dimittendo libere in manibus Sanctissimi intra duos menses, ex Rota, nu. 334. Et alia decisio, quæ contrarium videbatur decidere, loquitur de resignatione facta ad fauorẽ, licet de vacante per adeptionem secundi, iuxta decretum, num. 335. Et ratio est, quia respectu resignationum in manibus Papæ dicta Constitutio solum videtur loqui de resignatione in fauorem, arctando resignatarium ad publicationem intra tempus, de quo ibi, & non de resignationibus simplicibus, maxime ex decreto, in quibus Papa potest libere, & quandocũque prouidere, num. 336. Quamuis respectu resignationum coram Ordinario loquatur de resignationibus libere, & simpliciter factis,

etiam

etiam coram Ordinario, qui non prouidit intra mensem, ita vt collatio sit deuoluta ad sedem Apostolicam, &c. n. 337. Alia circa dictam Constitutionem videnda per Flamin. Parif. num. 338.

273 VLtimo notādum † est, quod resignatio etiā causa permutationis, publicare debet iuxta perpetuam cōstitutionem Greg. XIII. & eius formā, quæ hodie viget, & est in bullar. 87. in ordine, & apud Flam. Paris. de resign. benef. lib. 11. in præfat. nu. 5. & Quarantam in summa bullarij, verb. beneficiorum resignatorum publicationem. Prosper de August. in addit. per quam constitutionem alia constitutio perpetua Pij V. 182. posita per eundem Fla. ibi, nu. 3. fuit in totum abrogata, vt per eundem Flam. ibi, a nu. 6. & in quæst. 11.

274 Et quod † in summa continet d. constit. Gregor. XIII. est primo, quod omnes resignationes, etiam causa permutationis, de quibuscunq; beneficijs, nec non cessione litis, & iurum beneficij per cessionariū, tempore cessionis non possessi factæ in manibus Papæ, & super eis prouisiones, seu mandata de prouidendo, publicari debeant cum literis Apostolicis desuper confectis intra sex menses, si beneficium intra menses fuerit, siue, vt in Hispania, intra nouem à data prima concessionis gratiæ, non autem à die præstiti consensus numerandos. Secundo, quod ipsa publicatio fiat in Cathedrali, & in beneficij Ecclesiā, vel Ecclesijs, si illud in plurib. sit: & si Ecclesia, est ruralis, in parochiali, intra cuius limites consistit & si locus bello, pesti, alijsve manifestis periculis subiacet, in proxima parochiali, dum frequens populus ad Missarum solemnia conuenerit, palam omnibus prædictas literas Apostolicas, earumve transumptū authenticum exhibendo, claraq; & intelligibili voce pronunciando resignationem, seu cessionem, ac beneficij qualitatem, & inuocationem, nominaq; & cognomina resignantis, seu cedentis, ac illius, in cuius fauorem gratia facta est, ita vt hæc omnia possint ad notitiam ibi existentium verisimiliter peruenire, & de quibus omnibus scripto exemplo collato valuis aliarum Ecclesiarum affixum relinquatur. Tertio, quod intra dictum tempus gratiam habens possessionem beneficij, etiam litigiosi, & à cedente non possessi, vigore literarum Apostolicarum desuper cōfectarum, nec alias apprehendere debeat, & si propter litem, vel aliud legitimum impedimentum, nequiuerit saltem literas Apostolicas tum earum publicatione, si tunc facta erit iudici, seu executori illarum, vel ijs, ad quos pertinet intra idem tempus præsentare, & apud illum, vel illos, pro ipsarum literarum executione instare, & possessionem huiusmodi instāter petere teneatur: alias gratia sit irrita, & inanis, nullaq; alia gratia super huiusmodi beneficio, seu iure cesso, ijs quibus concessa fuerit suffragetur, sed ipsi inhabiles, & incapaces sint ad huiusmodi beneficia quandocunq; obtinenda, ipsaq; siue iura ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione etiā si illæ alias nullæ, & inualidæ essent, vacauisse, & tunc vacare cēseantur eo ipso, &c. Quarto, quod resignationes beneficiorum etiam ex causa permutationis in manibus Ordinariorum, & aliorum inferiorum à Papa factæ infra mensem debeant admitti, vel reijci, & pro illis, si per eos facienda erit, fieri, & prouisus infra tres menses à die factæ prouisionis illam publicet, & possessionem beneficij capiat modo & forma prædictis, alioquin nulla sit prouisio, & beneficium vacare censeatur eo ipso, eiusq; dispositio ad sedem Apostolicam deuoluta existat, &c.

275 Ex qua constit. apparet † primo eam solum loqui de resignationibus etiā causa permutationis, & cessionibus, & sic non procedere in coadiutoria, etiamsi de consensu cum futura successione; nam licet videatur habere naturā resignationis, Mand. de sign. grat. tit. de coadiutor. verb. si in Papa, ea non est vere resignatio, Mohe. dec. 1. de priu. alias 338. Putei 108. lib. 2. Rot. dec. 10. nu. 3. lib. 3. p. 3. diuers. & sic ei non cōueniunt verba constitutionis, nec etiam eius rationes. Nec eius dispositio potest illi adaptari cū in coadiutoria non possit capi possessio beneficij infra sex, aut nouē menses à tempore datę, & ita sine dubio tenendū est quamuis aliqui de hoc dubitauerint, & aliquæ coadiutoriæ sint publicatę, & ita post hæc vidi tenere Gonç. gl. 5. §. 9. a n. 69. & particulariter, n. 72.

276 Secundo † apparet, dictam constitutionem habere etiam locum in resignationib. nullis, seu inualidis, vt in ipsā dicitur, & fuit dictum in vna Lugdunen. Canonicatus, 8. Iunij, 1598. coram D. Lita.

277 Aduertendum † vero est, nō intrare vacationē ex d. constitutione ob non publicationem, quando resignatio alias est nulla ex defectu cōsensus, vt fuit dictum in vna Hispalē. & Cordub. præstimoniorū, 14. Iunij, 1600. coram D. Lancellotto, vbi dicitur, ita in illa, & alijs causis fuisse resolutum. Et est ratio, nam tunc vere non est resignatio. Vnde, quamuis tempus publicandi currat à data gratiæ, intelligitur, modo sit præstitus, & extensus consensus talis resignationis, nam alias non dicitur esse resignatio.

278 Vnde † in vna Vercell. Canonicatus, 23. Ian. 1598. coram D. meo Corduba fuit resolutum, quod stāte resignatione non sortita effectum, nec abdicato iure à resignante propter non adimplementum conditionum, & pactorum, quæ fuerant apposita in resignatione, non potest esse locus constitutioni Gregorianæ de publicandis, quæ licet annullet resignationes nullas, hoc tamen non procedit in nullitate prouenientc ex defectu consensus, vt fuit resolutū in causa Brixien. Parochialis sub die 10. Maij, 1589. corā D. Plato, quamuis non publicatio, quæ est probāda ab eo, qui fundat suam intentionem super ista negatiua vt fuit alias resolutum, satis videatur probata ex diligentijs factis in Cancellaria, Camera, & registro secreto, parte citata, quæ bene probant negatiuam nō expeditionis literarum, iuxta dec. Cassa. 5. n. 4. super reg. Et fuit dictū in Calag. de Arriola, 26. Iunij 1595. coram D. Gipsio, in Oxom. scholastr. 9. Septē. 1590. coram D. Bubalo, & consequenter nō factā publicationem, quæ præcedentem literarum expeditionem requirit, iuxta d. constit. Greg. quamuis secundū illā Pij V. potuisset fieri ante expeditionē. Et idem fuit resolutum in illa Aretina Plebis 4. Dece. 1600. corā D. Mellino sup. adducta t. p. c. 5. nu. 438.

279 Et similiter non videtur intrare vacatio ex d. constit. ob non publicationem, quādo resignatio est nulla, quia resignans in sacris cōstitutus non habet aliūde, vnde commode viuere possit, vt Papa vult: nam tunc resignatio est nulla, quasi ex defectu consensus Papæ, qui non vult aliter eam addimittere, ne resignans eum ordinis dedecore mēdicare cogatur, iuxta supradicta 2. p. c. vlt. à nu. 189. & quia tunc in resignante non est potentia ad resignandum, iuxta constitutionem Pij V. de qua ibi.

280 Et ita est † accipiēdus Fla. Par. d. li. 11. q. 7. n. 36. vbi ait, ex d. cōstit. induci vacationē beneficij resignati, vbi resignatio est nulla ex defectu publicationis, nō autē ex alio, vt fuit resolutū in Rota in causa Brixien. parochialis de mense Maij, 1589. corā Illustriss. Cardin. Plato. Accipiendus inquam est, quando resigna-

signatio alias est nulla ex defectu consensus, iuxta dictam decisionem Brixien. quam allegat.

281 Nec † etiam intrat vacatio ex d. constitutione ob non publicationem, quando resignatarius decessit intra tempus datum ad publicãdum, nam cum ipse resignatarius arctetur ad publicãdum, & ante lapsũ tempus decesserit non intrat d. constitutio, ex quo iam non est, qui debeat publicare, & ita post hæc tenet Gonçalrz gl. 15. §. 2. nu. 53. & 54.

282 Tertio † apparet, d. constit. capere resignationem factã in manib. Ordinarij, vt in vers. de beneficijs auth. Fla. Paris. d. lib. 11. q. 5. a nu. 1. & fuit resolutũ in vna Aretina Commendæ 27. Feb. 1595. corã D. Pãphilio, in qua fuit dictũ, quod si intra publicationis tẽpus nõ præsentãtur literæ prouisionis cũ publicatione, si est facta coram executore, seu iudice alias cõpetẽte, & possessio petitur, obstat cõstit. Greg. XIII. etiam si sit resignatio facta coram Ordinario, & sic prouisio est nulla, & quod illa cõstitutio habet locũ etiam in Cõmendis ordinis Hierosolymitani, & in Spoletana beneficiorũ 28. Iun. 1595. coram Domin.

283 Mãtica sup. adducta 5. p. c. 1. nu. 92. Et † procedit etiã ꝙ Ordinarius de beneficio resignato non disposuit Fla. Par. d. q. 5. nu. 10. 49. & 50. & fuit resolutũ in vna Sabinen. beneficiorũ 5. Mart. 1586. corã D. Gipsio, & in vna Mediol. Patochialis 26. Mart. 1599. coram D. Seraphino, in qua Domini recedentes a resolutis corã eod. 26. Octo. 1598. resoluerunt impetrantẽ parochialẽ vacãtẽ ex causa resignationis corã Ordinario, iuxta cõstitutionẽ Pij V. teneri docere de publicatione, quæ est pars gratię, & cũ nõ ostendatur alia vacatio, non intrare clausulas generales, & ratione vnionis annullatę nõ dari nouã vacationẽ, sed remanere antiquã, licet secus esset, si fuisset valida, & dissolueretur, Cassad. dec. 2. de vnio. & sic nõ facere decisionẽ allegatã in causa Virdun. Nec etiam ratione deuolutionis, quia deuolutio non mutat modũ vacãdi, sed præsupponit, beneficiũ vacare, illudq; deuolui cũ qualitatib. requisitis, Rota dec. 774. num. 2. p. 3. in nouiss. & vacationẽ ex d. cõstitutione de publicãdis debere dispositiue narrari nec intrare sub clausulis generalibus, & esse publicandã, vt cauetur in d. cõstitutione. Neq; in terminis istius cõstitutionis esse differentiã inter resignationẽ factã in manib. Papæ ad fauorẽ, & quæ fit in manib. Ordinarij, nam vtraq; est publicanda. Et quãuis in vnione non sit necessaria publicatio, id procedere data validitate vnionis, hic vero contrarium supponi, cum fuerit beneficiũ vti adhuc vacãs impetratum, Caputaq. dec. 345. p. 3.

284 Quamuis in ista causa † d. die 26. Oct. 1598. fuisset dictũ, nõ requiri publicationẽ, quãdo beneficiũ resignatũ vnitur etiã nulliter, & inualide, & fuit antea decisũ in causa Mediol. beneficij, 13. Ian. 1597. corã D. meo Corduba, in qua fuit resolutũ, Cõfirmandã sententiã Rotalẽ, canonizãtẽ literas prouisionis Fabij, nã cũ fuerit resolutũ corã D. Orano, vnionẽ ad fauorẽ Seminarij nulliter factã, recte Fabius impetrauit beneficiũ tãquã vacans ex resignatione, & deuolutũ ad Sedẽ Apostolicã, & solũ tenebatur exprimere resignationẽ, nomen, & cognomen resignãtis, & publicare, prout fecit infra tẽpus à constitutione præfixũ. Nec obstabat, quod Fabius nõ ostẽderit resignationẽ Antonij resignãtis factã in manib. Ordinarij fuisse publicatã, & inde beneficiũ nõ posse dici vacare per resignationẽ, sed potius ob nõ publicationẽ, vt resolutũ est in causa Spolet. 28. Iun. 1595. corã D. Mãtica, quia fuit respõsũ, distinguẽdos esse duos casus, vnus, quãdo fit resignatio in manib. Ordinarij, qui prouidit, sed prouisus nõ publicauit, & tunc ĩtrat cõstitutio, quod beneficiũ ad Papã deuoluitur, & impetrandũ est ab eo cũ expressione, quod nõ sit seruata forma cõstitutionis, & cũ expressione nominis & cognominis resignantis, ac prouisi. Alter est, quãdo Ordinarius nõ prouidit, sed illud vniuit, quo casu nõ intrat cõstitutio de publicãdis, quæ nõ habet locũ in vnionib. Rota diuers. 133. p. 2. Minus obstabat, quod publicatio Fabij nõ apparebat facta in tẽpore, ex eo quod fuit facta post sex mẽses; nã gratia, fuerat expedita sub 8. Idus Dec. 1593. & publicatio facta 3. Iul. 1594. prorogatio vero ad duos alios mẽses fuit obtenta per viã restitutionis in integrũ, durãte termino ad publicãdũ, quæ nõ datur, vbi durat remediũ ordinariũ, l. in causæ, 2. de minor. & ibi gl. & Doct. nã placuit respõsio, quod cũ resignatio fuisset facta in manib. Ordinarij, & Papa de beneficio vti deuoluto prouidisset, deuolutio facta intelligitur cũ qualitatib. requisitis in 1. collatione, & sic cũ onere publicandi infra tres menses, vt in d. constit. §. de beneficijs, ibi, ꝙ collatio, &c. & §. illorum. Dicebat etiã Dñi, quod licet prorogatio, & restitutio, ad publicandũ sint obtentæ, sub prætextu lapsus triũ mẽsiũ, hoc tamen æquiuocũ non nocet. Et suffragaretur etiã, quod haberet sex menses, quod Papa intellexit, cũ in dictis gratijs fiat mentio de collatione habita a Sede Apostolica, & sic intellexit, quod prouisus haberet semestre, Fel. c. super literis, de rescrip. nu. 8. 2. reg. Vltra quod istę prorogationes solent de facili concedi, & nõ ois surreptio vitiat gratiã, sed illa, quæ difficiliorẽ Papã reddidisset ad eã concedendã, Ægid. dec. 4. Cassad. 6. 10. & 17. de Præb. Crescen. 1. de ferijs, nec in publicatione sunt exprimendæ prorogatio, & restitutio obtentæ, quia nõ legitur in cõstitut. Et fuit resolutũ de restit. in causa Oxom. beneficij, 2. Dec. 1585. corã D. Oriol. & de prorog. in Iacen. Vicariæ. 31. Ian. 1590. corã D. Plato, Et ad obiectũ, quod Fabius nõ probabat, literas fuisse exhibitas, vt ab omnib. tangi, & legi possint, fuit dictum ꝙ satis est, quod notarius illas publice haberet præ manib. vt ipse testatur, qui dicit, se alta & intelligibili voce publicasse literas Apostolicas, & illas ad omnium notitiam deduxisse, & trãsumptum earum in valuis dimisisse. Nec obstabat, quod in valuis Ecclesiæ dimiserit tantũ transumptum literarum, nõ autem instrumẽtorum ipsius publicationis, quoniam visum est Dominis hoc sufficere, & verba cõstitutionis, scriptoq; de ijs omnib. exẽplo, &c. referri ad omnia contenta in literis Apostolicis, non autem ad instrumentum publicationis, quod affigendũ non est, vt fuit resolutum in causa Salamãtina dimidiæ portionis, 8. Aprilis, 1585. coram D. Orano, & Leodiẽ. Canonicatus, 7. Iunij. 1596. corãm D. Penna.

285 Sed verior est d. decis. † Mediol. Parochialis, 26. Mart. 1599. necessariã esse publicationẽ, quãdo vnio est inualida, & intrare d. const. Greg. XIII. Nã tunc verũ est dicere: Ordinariũ de beneficio resignato nõ prouidisse infra mẽsẽ, &c, vt cõstitutio requirit. Im-
286 mo † etiã in vnione valida beneficij resignati existimo, requiri publicationẽ, & habere locum d. const. Gregor. XIII. vt patet ex verbis illius in prin. ibi. Et quęcũq; aliæ dispositiones, siue tẽporales, siue perpetuæ, quę verba, dispositiones ꝑpetuę, planẽ de vnionib. intelligũt, & ibi: ac pijs locis quocũq; priuilegio suffultis facta: nã pijs locis nõ posũt fieri nisi vniones, ꝗuis cõstitutio Pij V. in cuius terminis loqt d. dec. 133. p. 2. diuers. nõ ꝓcederet in vnionib. quia de
287 his nõ loquebatur. Et † cũ impetratur beneficiũ corã Ordinario resignatũ ob nõ factã prouisionẽ per Ordinariũ, seu publicationẽ infra tempus a dicta constitu-

R stitu-

ſtitutione præfixum, impetrãs debet publicare infra
ſex, aut nouē menſes, & non infra tres. Id enim im-
portāt verba dicti verſ. de beneficijs, modo et forma
prædictis, quidquid dicat Rota in d. Mediol. benefi-
288 cij. Contra† quā etiā exiſtimo, quod reſtitutio ad pu-
blican. impetrata ante lapſum tēpus nō ſuffragatur,
niſi Papa id intellexerit, ex reg. c. cū ſuper, de offi. de-
289 leg. Cæterū† quoad reſignationes, & permutationes
coram Ordinario factas, iſta conſtitutio nō videtur
vſu recepta in his partib. ſaltem in hoc Epiſcopatu
Abulē. in quo nunquam fit publicatio earum, vt eſt
notorium, quāuis Flam. Pariſ. d. lib. 11. q. 9. dicant,
iſtam conſtitutionem eſſe vbiq; receptam.
290 Quarto† apparet, publicationem faciēdam eſſe cū
literis, ſeu earū transūpto authentico in manibus vt
per Flam. Pariſ. d. lib. 11. q. 6. ex nu. 28. dicendo verbi
gratia; Notū ſit omnib. quatenus A. Gonçalez reſi-
gnauit in manib. ſuę Sanctitatis beneficium ſimplex
Eccleſiæ D. Petri huius ciuitatis, ſeu beneficium cu-
ratū Eccleſiæ loci de Cardennoſa, huius diœceſis, &
de eo facta eſt gratia N. Martinez, vt apparet ex his
bullis ſeu literis Apoſtolicis, aut transūpto authen-
291 tico, quas in manib. habeo. Nec† opus eſt, ipſas lite-
ras legere, nec earum datam, Fla. d. q. 6. à nu. 41. Quā
292 † publicationem oportet facere in lingua vulgari,
quamuis in rigore id non videatur neceſſarium.
293 Quinto† apparet, non valere publicationem fa-
ctam ſubmiſſa voce, & in tali loco, quod pleriq, eā
non intelligunt, ſed ſolum illi, qui ſunt in teſtes ad-
hibiti, et ſi qui forte prope ſūt, vt ab aliquibus annis
fit ordinarie in hac Eccleſia Abul. culpa notariorū,
qui re vera non videntur poſſe excuſari a mala publi
catione, & a falſitate, dando prout dant fidem publi
294 caſſe alta & intelligibili voce. Nam† & publicatio fa
cta in choro coram Canonicis, & presbyteris dūta-
xat, eſt nulla, vt fuit reſolutum in vna Tarentina Ca
nonicatus, 12. Maij, 1589. coram D. Orano. Fla. Par.
d. lib. 11. q. 6. nu. 18.
295 Sexto† apparet, debere affigi in valuis Eccleſię exē
plum continēs ea, quæ dicta ſunt, nempe reſignatio-
nem, ac beneficij qualitatem, & inuocationem, no-
minaq; & cognomina reſignantis, ac illius in cuius
fauorem gratia facta eſt, eo modo quo dictum eſt in
publicatione, & ſic debet affigi quædam charta quæ
ſufficit, quod ſit ſimplex, in qua dicatur v. g. A. Gon-
çalez reſignauit in manib. ſuæ Sanctitatis beneficiū
ſimplex Eccleſię D. Petri huius ciuitatis, &c. de quo
facta eſt gratia N. Martinez. Nec exiſtimo amplius
eſſe neceſſarium. Et hoc ſibi volunt illa verba conſti
tutionis, Scriptoq; de his omnib. exēplo collato val-
uis dictarū Eccleſiarū affixum relinquatur. Et ita
ſentit Flam. Pariſ. d, q. 6. n. 56. & 59. & ſic eſt accipiē-
296 dā d. deciſ. Mediol. ſupra relata, nu. 284. Et† ſufficiet
affigi in vna porta, quamuis Eccleſia plures habeat,
vt videmus in praxi.
297 Praxis tamen, vt† etiam ibi ait Flam. habet vt affi
gatur copia integra ipſarum literarum vt fuit factū
in d. Mediol. beneficij, quo pacto pinguius adimple-
298 tur forma dictæ cōſtitutionis; ſicut† etiam pinguius
adimpletur, affigendo ipſummet originale, vt fuit
reſolutum in cauſa Legionen. præſtimoniorum, 11.
Martij, 1594. coram D. Pamphilio. vt in ſequēti de-
☞ ciſione. Dixerunt Domini, gratiam, Si neutri obtē-
tam de anno 1587. per Ferdinãdum de Palacios nō
eſſe iuſtificatam quantum ad vacationem ex per-
ſona Gutterrij ob contractum matrimonium, quia
conſtat ipſum antea valide reſignaſſe præſtimonia,
de quibus agitur ad fauorem Gabrielis de Couarru-
uias, quæ reſignatio cum habuerit effectum, ſequuta
etiam poſſeſſione reſignatarij, & fuerit firmiter pu-
blicata, etiam cum affixione ipſiuſmet originalis, &
ſic pinguius & perfectius adimplendo formā conſti-
tutionis Gregorianæ, quæ coniectatur affixione ſim
plicis tranſumpti, ad notata per Iaſ. in l. ſi quis mihi
bona, §. coram, in 2. notab. ff. de acquiren. hæred. ab-
dicauit a reſignāte omne ius, et poſſeſſionem, ita vt
penes ipſum nihil remanſerit, quod tempore cōtra
cti matrimonij ex eius perſona potuerit vacare iux-
ta notata per Ioannem Andream, & alios in cap. ſo-
licite, de reſtitut. ſpoliator. Caſſadorum deciſ. 4. eodē
tit. & deciſ. 2. de ienun. & tanto magis non aliter iu-
ſtificato iure ipſius Gutterrij, qui cum non fuerit
triennalis pacificus poſſeſſor, debuit iuſtificari per
Ferdinandum, qui illud alias impugnauit, & modo
ex eo agit ad canonizationem gratiæ cōtra tertium
poſſeſſorem non habentem ius a Gutterrio quo ca-
ſu nō ſufficit iuſtificatio vacationis de facto, ſed pro-
bandum eſt ius authoris, vt tradit Ægidius dec. 112.
& Caſſad. 2. de cauſa poſſeſſ. & propriet. alia deducta
contra iſtam gratiam. Domini reſoluerunt particu-
lariter diſcutienda, ſi opus erit.
299 Septimo† apparet, publicationem, & apprehēſio-
nē, ſeu petitionem poſſeſſionis in tempore eſſe par-
tem reſignationis, & ſic qui nititur reſignatione, id
probare debet, vt ſæpe fuit reſolutum in Rota, &
particulariter in d. Spolet. beneficiorum, 28. Iunij,
1595. coram D. Mātica ſup. adducta 5. p. c. 1. nu. 92.
& in vna Abul. beneficij de Mombeltran, 30. Octo.
☞ 1595. coram D. Blanch. vt in deciſ. ſeq. Fuit per Do
minos reſolutum, gratiam vltimo loco per Ferdinā
dum obtentā illi ſuffragari, & eſſe iuſtificatam, nam
quoad vacationē per obitū Caroli de menſe Iun. cū
non agatur ad effectum reſeruationis, ſatis probari
per teſtes de publica voce & fama, Put. dec. 266. lib.
3. dec. 75. Guidob. deciſ. 145. habilitates etiam Ferdi
nādi, Domini habuerunt ſatis pro probatis; nō pu-
blicationem reſignationis probare, non tenetur, cū
non ex hoc. c. ſed per obitū Caroli impetrauerit id;
Aluarus ſi reſignatione nititur, illam tenetur oſten-
dere cum ſuis qualitatib. requiſitis, vt fuit reſolutū
coram ſanctiſ. Domino noſtro in cauſa Calagurri.
Theſaurariæ, & poſtea in plurib. cauſis in Rota; va-
lor beneficij, de quo agitur, ſatis eſt iuſtificatus per
teſtes, de quib. in ſum. Ferd. nu. 5. qui bene deponunt
de publica voce & fama, quę ſufficit, Ægid. dec. 675.
Put. 29. lib. 1. Caput. dec. 277. p. 1. quo vero ad valorē
obtentorū, ille ſatis videtur probatus, nā quoad duo
beneficia exiſtentia in diœceſi Hiſpal. teſtes, nu. 6. be
ne probant, quia ſæpius Rota tenuit, iuxta deciſ. Ae-
gid. 624. ſufficere qualēqualem probationem etiam
ſemiplena minorem, in caſu autem iſto vltra vnū te
ſtē de fama adeſt adminiculum alterius teſtis deponē
tis de aſcenſu ad valorē 130. vel 140. ducatorū in cir-
ca. Id etiam putauerunt Domini circa alia beneficia
Cordub. Burg. Gien. diœceſis ex eiſdē rationib. & au
thoritatib. Quod autem beneficiū de quo agitur, pa-
riter nō requirat reſidētiam, ſatis ex eo probatū vi-
detur, quod teſtes dicūt eſſe beneficiū ſimplex, quia
omnia beneficia præſumūtur ſimplicia, Ægid. deciſ.
766. Staph. de ſtatu & qual. ben. i pr. & fuit reſolutū
1571. in vna Calag. cōgruarū, corā bon. mem. Ora-
dino & per conſequens de cōſuetudine perſonalē re-
ſidentiam nō requirit, Doct. in c. fi. de cler. non reſid.
quoad penſionē illa non eſt iuſtificanda, quia regula
de valore nō loquitur de pēſionib. & placuit Domi-
nis quod etiāſi nō iuſtificetur per hāc gratia nō red-
dit nulla, q̃a ſi illā Ferd. nō obtinet, facili⁹ Papa gra-
tiā cōceſſiſſet, de valore beneficior. ad quę ius ſibi cō
petit,

petit, esset alias agendū. Non obstat, quod noua prouisio suppleat tantū defectū, litis narratæ in prima gratia, non autē alias surreptiones, quia procederent allegata, si Papa processisset reualidando primā gratiam in forma perinde valere, secus quando concedit nouam gratiam, tunc enim sufficit illam verificare de facto, Paleot. 338. & in omnibus, & per omnia iudicatur, ac si esset prima gratia, &c.

300 Idem in causa Zamoren. beneficij de Morales 28. Iun. 1596. coram D. meo Corduba, in qua fuit resolutū, P. qui vtitur cessione sibi facta per Hieron. teneri docere de illius publicatione intra tēpus cūstitutionis, nempe 9. menses à die datæ, quod nō probauit, quia publicatio facta fuit 20. Iul. 1592. & sic lōge post tēpus legitimū 9. mensiū à die datæ, quæ est 10. Calend. Octobr. 1591. Nec obstabat impedimentum sedis vacātis, quo tēpore literæ nō potuerūt expediri, imputet enim sibi, si illas saltē in intermediu Pontificatu Innoc. non expediuit. Minus obstabat, quod non tenebatur, ex quo non aderat sufficiēs tēpus, iuxta dec. Ægid. 83. quia hāc rationē potius in ipsū Domini retorquebāt, ex quo post assūptionē sāctis. Domini nostri aderāt 4. menses, quib. poterat, & literas expedire, & illas in partib. publicare, et diuersū est in fatalib. ex quib. subducitur totū tēpus sedis vacantis, quia illo tēpore litigari nō potest, cū ius non reddatur: in proposito vero in principio Pontificatus potuerūt literæ expediri, & tēpore sedis vacātis publicari quare impedimētū superueniēs nō excusat illū, qui se arctauit, & intrat etiā aliud motiuū de petitione possessionis, quæ peti debet infra d. tēpus: nec refragabatur cōmissio admissionis ad causam pro interesse sub die 4. Maij 1592. corā D. Gipsio, & quod procederetur ad executionē literarū, prout iuris esset, & deinde facta citatio ad videndū procedit iuxta formā cōmissionis, quia illa non potest deseruire pro petitione possessionis, iuxta constitutionē, secūdū quā petenda est instāter, & copulatiue cū petitione executionis literarū, vt fuit resolutū in causa Aretina Commendæ. 16. Febr. 1596. coram D. Lita.

301 Quod † etiam procedit in gratia, & impetratione ob non publicationem, vt patet ex d. constit. vers. illorum vero, Flam. Paris. d. lib. 11. q. 4. nu. 25. & fuit resolutum in vna Telesina beneficij, vlt. Ian. 1594. coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, Gratiam, quę pendet à resignatione prius obtenta, & non publicata, esse quoq; publicandā, vt cauetur in cōstitutione Greg. XIII. & qui nititur hac gratia, debere docere, eam esse validā, quod sine publicatione fieri nequit, ex d. cōstitutione, idē enim est iudicandū de eo, qui impetrat ob non publicationem, quod de primo impetrante ex causa resignationis, quod pluries fuit in Rota resolutum, &c.

302 Et † publicatio probari potest, non solū instrumēto authentico, nēpe à notario testib. nominatim expressis confecto, Flam. d. lib. 11. q. 6. a nu. 65. & q. 14.
303 à nu. 40. Sed † etiam testib. l. in exercendis. C. de fide instrum. vt in illa Abul. Canonicatus 16. Iun. 1589. corā D. Gipsio supra adducta 7. p. e. t. nu. 47. de qua Flam. d. q. 6. nu. 69. & q. 14. nu. 48.

304 Publicatio † vero facta extra tempus constitutionis non suffragatur, vt d. Zamoren. beneficij, nec restitutio obtenta ad publicandum, si fuit impetrata lite pendente, & de ea non facta mentione, vt in vna Placen. Capell. 16. Feb. 1598. coram D. Pamphilio, in qua visum fuit Dominis, Gratiam Angeli non esse iustificatā, quoad publicationem, cum sit facta extra tēpus cōstitutionis, & restitutiu postea obtēta ad publicandū non suffragatur vti impetrata lite pēdēte corā Ordinario, de qua non fuit facta mentio c. 1. vt lite pendente c. causam, q. 2. de testib. Fel. c. cæterū, sub, nu. 2. de rescript. & alias fuit decisum in hac causa coram D. Penna, De pendentia autē litis non dubitabant, quia purificata per Ordinarium, vti executorem, gratia Aug. in forma dignum, potuit idem Ordinarius ex propria iurisdictione ad instantiā pręsentati cognoscere de inualiditate, seu surreptione prouisionis Apostolicę, iuxta not. in c. cum venissēt. de iudic. cū allegatis per Gabr. cons. 182. nu. 15. lib. 2. & ex obseruantia Rotæ non dicitur cōstare de nō iure collitigantis, vt intret limitatio Ægidij decis. 249. Gabr. concl. 4. de iud. nu. 39. donec de eo doceri potest, & c. quod maxime procedit, vbi tempore impetrationis erat in actis oppositum de nullitate ob non publicationem, Oldra. cons. 229. nu. 5. &c.

305 Id † tamen quod debebat doceri de publicatione, &c. hodie stante d. constitutione Greg. XIII. tantū procedit quando resignatarius agit ad canonizationē suæ gratiæ, secus quando non vult suam gratiam canonizare, sed tātū nititur excludere vacationem per obitū, de qua in gratia aduersarij, vt fuit resolutū in vna Mediol. Præpositurę, 28. Iunij 1589. corā D. Plato. vt in seq. decis. fuit resolutū, gratiā Si neutri, productam per D. Carpanum non intrare. Cum enim gratia, Si neutri recipiat duplicem cōditionē, alteram scilicet, vt beneficium vacet, alteram, vt neutri collitigantium ius competat, Rota. decis. 24. de rescrip. in nouis, Put. 48. nu. 4. lib. 1. incumbit Carpano agenti, & gratiam producenti, vtranque, cōditionem verificare, Caputaquensis decis. 30. lib. 2. at ipse Carpanus neutram harum conditionum verificat, nam quod attinet ad vacationem, si vult capere vacationem ob non publicationem resignationis, iam fuit resolutū, eū non esse in probatis, si vero vult capere vacationem ob promotionē Lelij Morelli resignantis ad Episcupatum, cōstat huiusmodi vacationem intrare non posse. Ex quo etiam ex confessione Carpani constat, Lelium Morellum resignasse Præpositurā ante promotionē. Nō obstat, quod dicitur Garimbertum resignatariū ex quo opponit de resignatione ante promotionē facta, debere docere de resignatione valida, & sic publicata, iuxta resolutionē factā corā Illustr. Aldobrand. in Calagurrit. Thesaurariæ, 4. Feb. 1579. quia dicebant Domini, illam decisionem procedere, secūdū illa tēpora, quib. vigēte constitutione Pij V. de publicandis resignationib. non facta publicatione, remanebat ius apud resignātē, vnde si postea resignans, matrimoniū cōtraxisset vel fuisset ad Episcopatū promotus, tunc tēporis beneficiū nō per resignationem, sed per contractū matrimonij, aut per promotionem vacabat: quapropter iure merito qui volebat inhęrere vacationi per resignationē, tenebatur docere de resignatione valida, ac tali, vt per eā fuisset ius abdicatū à resignante; at postquam per Greg. constitutionē fuit dispositū, quod non facta publicatione, nihilominus beneficiū statim ab ipsa prima resignatione vacet, ad probandū vacationē per resignationē, nō est amplius necesse docere de publicatione. Quia siue fuerit publicata resignatio, siue nō, satis est, quod beneficiū vacauit ꝑ resignationē, ita vt nō possit amplius, siue ꝑ promotionē, siue alias vacare. Nec ad rē facit, ꝙ potuerit resignatio esse nulla ex alia causa, quā ob non publicationē, & ꝓpterea iā facta, quā nō facta publicatione posse vacare beneficiū ꝑ promotionē, nisi doceatur, ꝙ resignatio ex alijs causis fuerit valida. Nā responsu fuit, ꝙ constit. Greg. inducit vacationē beneficiorum resignatorum, non facta publicatione, etiamsi

alias resignationes, nullę, atq; inualidę forent, quare, si pręsupponimus, non fuisse factam publicationem, non est tractandũ de validitate, & inualiditate resignationis, quia siue alias valida siue inualida fuerit, vacat beneficium per ipsam resignationem, nec ius aliquod remanere potest penes resignantem, vt ostẽdunt aperta verba constitutionis, si vero pręsupponimus factam fuisse publicationem tempore debito, tunc Garimbertus reus & possessor non est grauandus onere probationis, sed Carpanus agens, & obijciens nullitatẽ tenebitur illam verificare, ad tradita per Mohed. decis. 130. sæpe, ac sæpius.

306 Idem † in causa Placentina Capellan. Angelorũ 21. Octo. 1594. corã D. Pẽna, in qua fuit decisũ, quod impugnãti resignationẽ, ex eo quod conditio apposita, dummodo patronorum ad id accedat assensus, non fuerit verificata, & sic in negatiua ista se fundãti incũbit onus eã cõcludenter probãdi cõtra reũ, & possessorẽ, quinimmo nõ probata negatiua, nõ pręstiti cõsensus, effectuatio resignationis vsq; ad obitũ resignãtis sine reclamatione, aut contradictione patronorũ faciebat illũ præsumi, & opponẽs anteriorẽ resignationẽ ad excludẽdũ vacationẽ per obitũ i terminis cõstitutionis Gregorianę, nõ tenetur docere de publicatione, cũ resignatio etiã nõ publicata & nulla, iducat vacationẽ, q̃dquid alias dicẽdũ foret in termis cõstitutionis Pij V. vt sæpe Rota decreuit, & præsertim in Mediol. Præpositurae, 28. Iun. 1589. corã Illustr. Plato, quod procedit etiã si resignatio non publicata, alias nulla esset, vt in §. q̃ si quidquã, sufficitq; reo excludere prætensã vacationẽ per obitũ, ex quo aduersarius nõ capit aliũ vacãdi modũ, pręserti cũ reus, & possessor, nõ teneretur aliquid iustificare.

307 Idem † etiam fuit resolutum in d. Abulẽ. beneficij de Mombeltrã. coram D. Blanchetto 24. Ian. 1596. fuit tamen dictũ, quod ad excluden. vacationem per obitũ contra actorẽ, qui probauit intentionẽ suam, debet in cæteris iustificari resignatio, ẽt per reum & possessorẽ, quia possunt dari plures casus, q̃ per resignationẽ, etiam publicatã, nõ sit abdicatum ius à resignãte, &c. vt in sequẽti decis. Fuit per Dominos resolutũ, resignationẽ Caroli obstare Ferdinando, etiã si de publicatione non doceatur, dũmodo in cæteris iustificetur, non enim tenetur resignatarius, qui non agit ad canonizationẽ suę gratiæ, sed tãtũ nititur excludere vacationem per obitũ post cõstitutionẽ Gregor. de publican. docere de publicatione resignationis, quia siue fuerit publicata, siue nõ publicata, sẽper excluditur vacatio per obitũ, cũ ius omne fuerit abdicatũ a resignãte, prout fuit decisum in causa Mediol. Præpositurae coram Illustris. Plato, & alia Placentina coram D. Penna, quib. non obstant decisiones in causa Calagurritana Thesaurariæ corã sanctissimo Dño nostro, & Salamantina coram D. Bubalo, quia procedunt iuxta terminos constitutionis Pij V. per quã annullabat resignatio, nõ facta publicatione, & ius remanebat penes resignãtẽ, ideo ꝓbato obitu resignantis, qui allegabat resignationẽ, tenebatur docere de illius publicatione secus in hoc casu in quo ad elidẽdã probationẽ actoris impetrantis beneficiũ per obitũ deducitur resignatio. Sed quia possunt dari plures casus, quod resignatio, etiã publicata patiatur tales defectus, per quos ius resignantis, nõ fuerit eb eo abdicatũ, iuxta decisionem Putei 158. lib. 2. ad hunc effectum tenetur Aluarus iustificare, taliter, esse satisfactum menti resignantis, vt exclusa remaneat vacatio per obitum, præcipue cum gratia sit in forma dignum, vnde de illius executione, doceat oportet; nec hoc casu sibi suffragatur possessio ad exclusionem iuris actoris, quia cum actor probauerit intentionem suam, reus debet etiã ipse probare suã exceptionẽ, l. 1. ff. de excep. l. quinquaginta. ff. de probation. Aym. cons. 226. quæ in eo consistit, vt dictũ est, quod ius fuerit omnino abdicatũ à resignante, ita vt per eius obitum vacare non potuerit.

308 Rursus impetrans † ob non publicationem, tenetur istã negatiuam plene, & concludenter probare, tanquam fundamentum suæ gratiæ, vt fuit resolutũ per Rotam in pluribus causis relatis per Flam. Pari. d. lib. 11. q. 6. nu. 71. & q. 10. nu. 3. & q. 14. nu. 5.

309 Et ratio est, † nã negatiua debet plene probari per eũ, qui in ea se fundat, siue agẽdo, siue excipiendo, l. in illa, vbi Bart. & Ias. ff. de verbor. oblig. Herculanus late in tract. de negatiua proban. Put. decis. 39. lib. 2. Bernar. Diaz reg. 488. Ant. Gabr. de probatio. concl. 6. & Masacar. de probatio. concl. 1092. & Pacianus lib. 1. c. 51. a nu. 28. Zauallos q. 145. Rota in vna Cremonẽ. Monasterij 19. Decem. 1583. coram Sanctissimo Clemente VIII. & in vna Virdunen. Canonicatus 19. Iunij 1589. coram D. Gipsio. Et ita in terminis late tradit Fla. Paris. d. q. 14. sequitur Prosper de Augustino supra.

310 Et fuit resolutum † in d. Mediol. Præpositurę corã D. Plato 17. Apr. 1589. nẽpe, Quod impetrãs tenetur verificare vacationem narratã ob nõ publicationẽ, & requiritur concludens probatio, nec potest se tuuare, ex eo quod alias vacet per promotionẽ, quia nihilominus tenetur probare vacationem narratã.

311 Et i vna † Aretina Parochialis 25. Iun. 1559. corã D. Orano, quę sic ait, Dñi tenuerũt granã Pirrhi nõ esse iustificatã, quia non probauit, quod Sebastianus fuit de ista parochiali prouisus, nõ facto cõcursu, ita q̃ prouisio sit nulla, & parochiali adhuc vacet per obitũ Laurentij Bosci, quod tñ cõcludẽter probare debet, cũ sit fundamẽtũ suæ impetrationis, ad tradita per Bart. & alios, in l. in illa. ff. de verb. oblig. Crauetta cons. 112. nu. 6. & fuit in terminis resolutũ corã me in vna Salamantina pręteñ Parochial. 21. huius, à pari enim procedit cũ eo, qui impetrat ob non promotionẽ, nã debet non promotio probari, vt nouissime tenuit Rota corã D. Seraphino in S. Marci Abbatiæ, & cũ eo qui ĩpetrat propter nõ publicationẽ, vt fuit dictũ in vna Bonon. Canonicatus corã D. Pãphilio. Et conducunt tradita sup. 6. p. c. 2. a n. 275.

312 Et id † ait Flam. Paris. d. quæst. 15. nu. 50. in tantũ esse verum, vt etiam post probatam non publicationem, donec declaretur id per iudicem, detur manutentio resignatario, non obstante constitutione, vt fuit resolutum in Rota in vna Asculana coram D. Blanchetto 28. Iun. 1589.

313 Et illud maxime procedit, † quando resignatarius est triennalis pacificus possessor, quia ex triẽnali possessione præsumitur publicatio, vt fuit resolutũ in vna Placentina applicationis fructuũ 24. Feb. 1584. coram D. Bubalo, & 3. Iunij eiusdem anni corã D. Orano, & nouissime in vna Ripana beneficij 15. Decemb. 1599. coram D. Sacrato, in qua fuit dictum, Triennalem possessorem præsumi publicasse, & fecisse oĩa necessaria requisita in d. constitutione, &c. Flam. Paris. d. q. 14. a nu. 26.

314 Quæ tamen præsumptio † non habebat locum in spolio, quando resignans in terminis constitutionis Pij V. agebat spolio contra resignatarium, qui non docebat de publicatione, vt tenuit Rota in vna Auximana Parochialis 14. Ian. 1585. coram D. Brauo, & in Cæseraugustana Parochialis 13. Nouemb. eiusdem anni coram D. Robusterio, & in Bergomen. Parochialis 28. Februarij 1586. corã Domino Cantuccio,

tuccio,

tuccio, & in Abulen. præstimoniorū 10. Octo. 1587. coram D. Comitulo, & in d. Abulē. Canonicatus 16. Iun. 1589. coram D. Gipsio adducta 7.p.c.1.nu.47. Fla. Parif.d.q.14.nu.31.& Prosper de August. supra.

315 Nam nec triennalis, † nec allegatio Lapi habent locum in spolio. Sarnē. de triennali.q.11. Cassad.dec. 5. de restitutione spol. Simonetta decis. 37. Put.dec. 10. de allegatione Lapi, & fuit resolutū in causa Lucana S. Annæ 7. Feb. & 14. Mart. 1558. corā D. Chisanen. & in d. Cæsaraugustana, & Bergomen. Fla.d. q.14.nu.32.& q.6.nu.108.

316 Et quibus modis possit probari† huiusmodi negatiua non publicationis, tradit Flam. Parif.d.q.14. à nu.56.& Prosper de Augustino supra ad fin. & in d. Ripana beneficij 17. April. 1600. coram D. Sacrato ☞ fuit resolutum, Quod negatiua non publicationis, non probatur, nisi per confessionē partis, vel probato, quod literæ non fuerunt expeditæ intra tēpus ad publicandum, &c.

317 Et† idem est, quando fuerunt expeditæ intra tempus datum ad publicadum, ad finem tamen termini ita vt non potuerint deferri in tempore ad locū, vbi erat facienda publicatio, vt fuit resolutū in vna Salamantina pensionis 27. Iun. 1584. & in vna Oxomen. scholastriæ 9. Feb. 1590. coram D. Bubalo, Flam. ibi d.nu.56.& 57.

318 Et negatiua† non expeditionis literarum probatur ex diligentijs factis in Cancellaria, Camera, & registro secreto parte citata, vt in illa Vercellen. supra relata, nu.269. conducunt tradita per Pacianum supra cap.44.& seq.

319 Addo, non publicationis† negatiuā probari ex nō petitione possessionis infra tēpus, & ex eo, quod infra tēpus datū ad publicandū non habuit resignatarius collationē, sine qua possessio adipisci nō potest, nā cōstitutio intelligitur de valida possessione, & apprehēsio possessionis sine collatione nulla est, c.2. ne sede vacante, c. pastoralis de priuileg. Abb. in c. cū iā dudū, de Prēb. Rebuf. in praxi, tit. de missione in pos-
320 sessionē, nu.7.& 8. Ita resolutū† in causa Iaeen. por- ☞ tionis 14. Maij, seu Iun. 1593. corā D. Orano, his verbis. Constitutum est bulla fel. rec. Greg. XIII. de publican. resignationib. quod beneficiorū resignatorū, vltra montes existentiū ne dum intra 9. menses a data concessionis publicatio, sed etiam possessionis eorum apprensio fiat: cum igitur, Petrus Masle impetrasset portionem, de qua agitur, tanquam vacantē, ex causa intra tempus ordinatum nō publicatæ per Ioannem Romero resignationis, neque acceptæ illius possessionis, dubitatum fuit, an impetratio esset iustificata. Et Domini habuerūt eam in omnib. pro iustificata, nam quoad defectum publicationis, cum appareat literas resignationis fuisse in forma dignū expeditas, vigore illarum resignationes collationē post duos menses, extra dictos 9. menses factam, impossibile est, quod fuerit in tēpore facta publicatio, & apprehensa eius possessio, maxime, quia constitutio de publicā. intelligitur de validis resignationib. vt fuit resolutū in vna Calagurritana Prioratus corā D. Blanchetto, resignatio autem non potest iudicari valida ante collationē, quia potest esse, quod ex aliqua causa gratiā habens non sit capax collationis, & apprehensio possessionis sine collatione est nulla, c.2. ne sede vacante, c. pastoralis. de priuil. Abb. in c. cū iam dudū. de Præb. Rebuff. in praxi, tit. de dimissione in possession. nu.7. & 8. &c. Fuit etiā resolutū in causa Leodien. Canonicatus corā D. Pamphilio, 23. Maij 1597. & fuit confirmata 26. Ian. 1598. corā eodem, & vide dicta supra 6.p. c.2.nu.56.

321 In qua Leodien. fuit† etiam resolutum intrare vacationem, ex d. constitutione, si non est petita possessio infra tempus d. constitutionis, etiam quod resignatio alias, fuerit nulla, & idem fuit resolutum in d. Aretina, Commendæ 16. Febr. 1596. & Gerundē. beneficiorū 23. Febr. 1598. coram eod. D. Pamphilio nec esse satisfactum d. constitutioni per pręsentationem commissionis super executione literarum, & petitionē executionis earum, nisi copulatiue etiam concurrat, quod possessio instanter petatur, vt fuit etiam resolutum in d. Zamoren. beneficij de Morales supra relata, nu.300.

322 Et in† d. Leodien. 15. Nouē. 1596. coram D. Pen- ☞ na fuit resolutum, Non satisfieri d. cōstitutioni per mandatum de immittendo, datum in ipsa collatione, seu purificatione gratiæ in forma dignum, maxime quia huiusmodi mandatum est pars ipsius prouisionis, &c.

323 Sed prædicta resolutio, † quatenus ait non publicationis negatiuam probari, ex eo quod infra tempus datum ad publicandum, non habuit resignatarius collationem, nam constitutio intelligitur de valida possessione, &c. difficultatem patitur, Primo, ex eo quod docet Flam. Parif.d.lib.12.q.7.nu.89. quod si literę resignationis sūt nullæ ob surreptionē, quas resignatarius publicauit, & post publicationem habuisset gratiā perinde valere, sufficiet illa publicatio & non est opus alia, & in praxi cōstat multas resignationes inualidas publicari, & ex eis capi possessionē, & postea obtineri perinde valere, nec fieri aliam publicationē, &c. Quod confirmatur ex d. constitutione Greg. XIII. quæ vult resignationes, etiam nullas, & inualidas, publicari, & ex eis apprehendi, seu peti possessionem, alias beneficia ab ipsa statim prima resignatione vacare censeri ob non seruatam formam d. constitutionis, &c. vt in vers. illaque.

324 Secundo, † quia ex actu nullo amittitur, & acquiritur possessio. l.1. §. si vir vxori. ff. de acquir. posses. & ibi DD. Tiraquel. de iure constituti. 3.p.7. limitatio. Rota decis. 519. nu.2.& 612.nu.2.p.1. diuersorum.

325 Et tex. † in d. cap. 2. & in d. cap. pastoralis, Abbas, & Rebuff. allegati solum probant, quod capiēs possessionem, sine titulo, & collatione est intrusus, & sic quod possessio sit mala, & illicita, & iniusta, non tamen nulla.

326 Ego dicerē† prædictā resolutionem Rotæ procedere in casu, in quo loquitur, nempe quando resignatarius non habuit collationem nec bene, nec male, aut eam non habuit ab executore, & commissario deputato, tunc enim, etsi infra tēpus apprehenderet possessionem, non satisfaceret d. constitutioni, quæ vult capi possessionem vigore literarum Apostolicarum desuper confectarū, nec alias, quod debet intelligi seruatis seruandis, atq; adeo præuia collatione executoris, quando literę sunt in forma dignum, seu alias in forma commissaria, cum sine collatione vigore talium literarum capi possessio non possit.

327 Quamuis† ad publicationem non sit necessarium factam esse collationem ab executore, vt in vna Burgē. Canonicatus 19. Ian. 1598. coram D. Pamphilio ☞ in qua fuit resolutum, Quod prouisus in forma dignum per resignationem publicans literas resignationis, ante collationem sibi factam per executorem satisfacit constitutioni de publicandis resignationibus, &c. & facit decis. in d. Abul. Canonicatus adducta 7.p.c.1.nu.47.

328 At vbi virtute dictæ† resignationis, & literarum Apostolicarum desuper cōfectarum facta esset prouisio, & collatio resignatario per executorem, &

commissarium in eis deputatũ, siue bene, siue male, siue valide, siue inualide, & successiue apprehensa esset possessio infra tempus datum in d. constitutione, non videtur illa intrare ex dictis.

319 Præterea, si probatur † publicatio facta nõ debito tempore, præsumitur non fuisse facta alias debito tẽpore, ad decisionem Rotæ in causa Toletana possessionis suprà adductam 9. p. c. 2. nu. 330. & tradita infra vltima p. c. 2. à nu. 188.

330 Quod tamen procedit, † dummodo constet illam publicationem esse factam per resignatarium, seu de eius ordine, non alias secundum Rotam, vt in vna Palentina, & Oxomen. præstimoniorũ 11. Martij 1594. coram D. Penna, quæ sic est accipienda, & ait sic, Dubitaui de iustificatione gratiæ Didaci de Monterroso, & Domini responderunt eam nõ fuisse iustificatm respectu vacationis narratæ ob nõ publicationem, cũ enim esset fundata in publicatione non facta, aut non factã debito tẽpore, id concludenter probare tenebatur, vt fuit decisum in causa Tullen. Abbatissatus coram Sanctissimo. Didacus autẽ, licet produceret publicationem factam per D. Ludouicum Ronquillo, extra terminum nouem mensiũ, non habebat concludentem probationem, nam cũ Ludouicus haberet prorogationem, & publicatio sit actus reiterabilis, possibilis erãt alia, atq; alia publicatio: & hic cessabat obiectio, quod productio tituli infecti probaret non adesse alium titulum, nam cum productio non esset facta à Ludouico, sed a Didaco, propterea nõ tollebatur præsumptio alterius publicationis, Cassad. dec. vlt. nu. 7. de procurator. Crescẽ. decis. 21. de probat. & in hanc sententiam eo potissimum nomine itum est, quia materia erat obiectiua, & Didaeus agebat ad priuandum Ludouicum istis præstimonijs impetratis; ideo ne caderet à iure suo, præsumẽda fuit pluralitas, licet alias non soleat præsumi, Card. in c. cum Ioannes de fide instrum. nu. 1. Felin. c. auditis, num. 27. vers. limita ex dicto. de præscrip. Neq; eliciebatur probata inualiditas publicationis ex attestatione notarij asserentis se ad instantiam Ludouici eam fecisse, quia non creditur notario, non actuario attestanti de gestis coram se de tempore præterito, Crauetta cons. 88. nu. 21. Put. decis. 17. de fide instrumen. maxime cum attestatio illius notarij esset sine testibus, Crescen. decis. 4. num. 1. de fide instrumen. Puteus. decis. 5. nu. 1. lib. 3.

331 Sed est grauis † difficultas, an d. constitutio obstet resignatario, qui non vult capere beneficium ex resignatione, sed ex alia vacatione, propter clausulas generales, Siue præmisso, siue alio quouis modo, &c. iuxta supradicta, c. 1. à nu. 21.

332 Et non † obstare fuit per Rotam resolutum in causa Virdunẽ. Canonicatus 13. Maij 1596. coram illustrissimo Pãphilio, vt in sequenti decisione, Domini non obstãtib. deductis steterũt in resolutis, quod gratia Arturi impediat canonizationem gratiæ Petri, quia quicquid dicendum sit, si esset restricta ad vacationẽ ex resignatione, & Arturus vellet capere Canonicatum ex resigntione, quo casu docẽdum esset de iure resignantis, & de resignatione valida, & publicata, vt loquuntur decisiones allegatæ pro Petro, tamen quia gratia non est restricta ad vacationẽ ex resignatione. Sed propter clausulas generales, siue præmisso, siue alio quouis modo, &c. capit etiam vacationẽ per homicidiũ cõcanonici, quam iuxta tex. in c. in quibusdam de pœnis, Arturus prætendit, sufficit ei, quod resignatio narrata verificetur solum de facto, vt in dec. 1. de rescrip. in nouis, & 14. eodem in antiquis, Cassad. dec. 5. in princip. Præb. & in his terminis, Put. decis. 25. in fi. lib. 3. & fuit resolutũ in causa Placentina Canonicatus, de anno 1559. corã Chisan. & in decis. sub die 15. Mart. in hac causa facta, & ideo cum in hoc casu resignatio Iacobi satis dicatur de facto iustificata per illius exhibitionem, Ægid. decisio. 116. in fin. maxime cum resignans adhuc esset in possessione, & nõdum constaret homicidium ab eo fuisse cõmissum, nisi præsumptiue ob defectũ in purgatione sibi indicta, cap. inter solicitudines de purgatione canon. non est quærendũ, an constet de iure resignantis, & de publicatione resignationis, & an constitutio Gregoriana de publican. annullet resignationes ab initio, ita vt medio tẽpore potuerit acquiri ius Petro, iuxta decis. Cassad. 24. nu. 7. super regulis, vel potius annullet non secuta publicatione vt pendente tẽpore ad publican. non dicatur quæsitũ ius Petro, iuxta notata per Sarn. in reg. de publican. q. 17. nu. 6. cũ alijs, in dec. allegatis, quia ista respiciunt validitatem ipsius resignationis, quãdo quis vult capere beneficium ex resignatione, in quib. terminis loquitur, & procedit constitutio de publicandis, non autem quãdo quis nititur alia vacatione, vt fuit resolutum in causa Tudertina Cõmendę 8. Iun. 1590. coram me, & tanto magis, quod Dñis visũ fuit constitutionem prædictam non annullare resignationes vsq; ab initio, quia licet ad differentiam regularum antiquarum, & constitutionis Pij V. inducat vacationem facta resignatione, absq; eo quod ius redeat ad resignantem, prout redibat secundũ constitutiones antiquas, tamen statuit nouum modũ vacãdi ob non seruatam formã constitutionis, qui nouus modus vacãdi repugnat annullationi ab initio, quæ induceret vacationem ex resignatione. Neq; obstat quod in §. quod si quicquã, &c. constitutio annullet gratiã ab ipsa statim prima resignatione, quia nõ loquitur de ipsa prima resignatione, quã in pricip. d. §. annullat, si in omnib. non sit seruata forma cõstitutionis, sed loquitur de alija resignationib. cessionib. & gratijs subsecutis post primam resignationẽ, quas vult stati ab ipsa prima resignatiõe esse irritas & inanes, vt clare colligitur ex eo, qđ annullata prima resignatione subdit, nullaque alia gratia super huiusmodi beneficio, seu iure cesso ijs quib. cõcessa fuerit suffragetur, vltra quod in omnẽ euentum, vt dicitur in vltima decisione, cõstitutio in d. §. quod si quicquam annullat resignationes, vbi constat, nõ fuisse seruatã. formã ibi præscriptã, quod in hoc casu nõ apparet, nec Petrus ostẽderet, prout tenetur, cum excipiat de incursu cõstitutionis cõtra Arturũ reũ, & possessorẽ, qui nititur sua possessione ad excludendũ, Petrũ actorẽ per non ius, vt fuit resolutũ in causa Salamãtina pẽsionis 15. Iunij 1582. corã D. Bubalo, & alias sæpius, quicquid alias dicẽdum sit si Arturus fundaret se in sua resignatione, & illam allegaret ad excludendũ titulũ Petri, prout loquuntur decisiones factę in causa Calagurritana Thesaurarię coram Sanctis. & in causa Hispalẽ. Archidiaconatus de Reina corã D. Blanchetto, & alię in contrariũ allegatæ, vt bene declarat, bonæ memorię Bubalus in d. Salamãtina. Quantũ vero ad aliam constitutionẽ Pij V. de nõ admitten. resignationib. allegatam contra prouisionẽ Arturi, placuit respõsio, data in d. decis. quod loquatur de ijs quib. de iure, vel consuetudine cõpetit ius admittendi resignationes, & conferunt authoritate ordinaria, nõ autem comprehendat Legatũ, qui nõ iure Ordinario suę legationis, sed vigore indulti, & facultatis, sibi expresse, & specialiter concessę prouidendi de vacantib. per resignationem, etiam ex causa permutationis authoritate Apostolica cõtulit, iuxta

notata

notata per gl. in c. si Apstolicę, verb. Legat. de Praeb. in 6. Butr. in c. penult. in fi. de filij presbyt. Gamb. de offic. Legati, lib. 1. nu. 40. vers. fallit, & n. 42. Quod dicitur ex prouisione Legati non fuisse quaesitum ius Arturo obtinenti duo incompatibilia. e. Ordinarij. §. in conferendis, de offic. Ordin. in 6. tollitur ex facto, quia non constat de possessione pacifica Arturi, & adest decretum dimittendi habita pacifica possessione, &c.

333 Sed ista decisio salua pace† mihi non satisfacit, nec placet, ex vers. quod si quicquā d. constitutionis, vbi dicitur, quod non seruata forma ibi praescripta oēs dispositiones, & gratiae resignatorum, & cessorū beneficiorū, ac iuriū, sint irritae, & inanes, nullaq; alia gratia super eis resignatarijs suffragetur, sed ipsi inhabiles, & incapaces sint ad huiusmodi beneficia, quādocūq; obtinēda, illaque, siue iura ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione, etiāsi illae alias nullae, & inualidae essent, vacauisse, & vacare censeātur eo ipso, &c. cum ergo nō facta publicatione resignationis, etiā alias nullae, & inualidae gratia sit irrita, & inanis, & e clare apparet resignatariū, non posse se iuuare clausulis generalib. illius. Et vide quae circa dictam decisionem, alias diximus supra 5. p. c. 1. a n. 90.

334 Tandem aduertendum est, † quod d. constitutio Greg. de publican. non habet locum in beneficijs vacantib. per adeptionem aliorum, iuxta decretū apponi solitum de dimittendo libere in manib. Sāctissimi intra duos menses, vt fuit resolutū in causa Feltren. Parochialis. 10. Nouem. 1600. corā D. Lancellotto. Vbi † respondetur ad decisionem factam corā

335 Sanctissimo Clemente VIII. in causa Caesaraugust. Canonicatus 30. Martij 1579. quae contrariū videbatur decidere, videlicet, quod loquatur in resignatione facta ad fauorem, licet de vacante per adeptionē secundū iuxta decretum.

336 Et ratio praedicta † resolutionis est, quod respectu resignationum in manib. Papae d. constitutio solum videtur loqui de resignationib. in fauorem arctando resignatariū ad publicationem intra tempus, de quo ibi a tempore datae suae gratiae numeran. & nō de resignationib. seu dimissionibus, simplicib. maxime ex decreto, in quibus Papa potest libere, & quandocūque prouidere, quicquid velit Fla. Parif. d. lib. 11. q. 5. dub. 7. nu. 48.

337 Quāuis † respectu resignationum corā Ordinario, loquatur de resignationib. libere, & simpliciter factis etiam corā Ordnario, qui non prouidit infra mēsē, ita vt collatio fuerit deuoluta ad sedem Apostolicā, à qua prouisus tenebitur publicare, vt in vers. de beneficijs autem, & fuit resolutū in d. Sabinen. beneficiorum, & Mediolan. Parochialis, de quib. sup. nu. 283. Flam. d. q. 5. 7. dub. nu. 49. & 50.

338 Alia circa d. constitutionē, † videnda sunt per Flamin. Par. d. lib. 11. per totum. vbi late tractat istā materiam, adducendo resolutiones Rotae, vsq; ad suum tempus in ea factas.

CAP. IIII.

De resignatione beneficiorum.

SVMMARIA.

Vacant beneficia renuntiatione facta ex causa permutationis, quae potest fieri etiam exprimendo Episcopo, quod renuntiant ex ista causa, nu. 1. & 2. & nu. 1 referuntur agētes de materia permutationis beneficiorum, quamuis non debeant, nisi permutantibus conferri, num. 3. Adeo vt non solum expectatiua, sed nec optio permutationis effectum impediat, num. 4.

Cum beneficium vacet renuntiatione facta, ex causa permutationis non poterit ad illud redire renuntians, sine noua collatione, etiamsi permutatio non sequatur, seu non teneat, nec habeat effectum, num. 5. Quamuis contra teneant alij relati, num. 6. Nempe, quod si permutatio non habuit effectum, permutantes possunt redire ad sua beneficia, absque noua collatione, quorum opinio tantum procedet in permutatione facta in manibus Papae, nisi quando culpa eorum non habeat effectum, nu. 7. & seq. vbi ponitur decisio Rotae. Et ratio est, quia in permutatione facta corā Papa, si non habet effectum ius non abducatur a resignāte, sicuti in resignatione in fauorē & conditionali, nu. 9. Non tamen potest, quis redire ad beneficium à se dimissum, ex eo, quod copermutans decesserit ante factam ei collationem, quamuis superstes, cui fuit collatū beneficium compermutantis, possit vtrumq; retinere illo decedente ante ipsius resignationem, nu. 10.

Possunt omnia beneficia libere permutari, nu. 11. non solum habita in titulum, sed etiam commendam, nu. 12. Sed cum beneficia commendata sint affecta, non potest eorum permutatio fieri, nisi coram Papa, nu. 13.

Et procedit etiamsi pro duobus vnum cōmutetur, si nihil aliud obstat, nu. 14. & etiamsi nondum adepta sit possessio, nā habens ius in re, non tamen possessionem, potest cum alio permutare, nu. 15.

Permutatio solum fieri potest de beneficijs proprijs, n. 16. Et sic non potest fieri de iure ad rem, nu. 17. nec de pensionib. n. 18.

Si vnus ex permutantibus nō habet ius in beneficio, non valet permutatio cōtra Gambarum, & à fortiori non valet permutatio facta cum beneficio ficto, nu. 19.

Si duo litigarent super aliquo beneficio, etiam ab vno ex illis possessio, non posset coram Ordinario, ex causa concordiae fieri permutatio illius cum alio beneficio, nu. 20.

Non valet permutatio pro tertio, n. 21. & debet esse inter duos, non triangularis, vel quadrangularis, nu. 22.

Ita demum beneficia possunt permutari, si cui vnita non sint, nā beneficia vnita permutari non possunt, nu. 23. Quod potest intelligi primo de beneficijs vnitis postquam vnio fortita est effectum, nu. 24. Sed beneficium vnitum Capitulo potest permutari cum alio Petri, vt hoc vniatur Capitulo, & illud conferatur Petro, & c. num. 25. Et beneficia vnita videntur posse permutari inter se, nu. 26.

Secundo potest intelligi de beneficijs vnitis, antequā vnio sortiatur effectum, quae etiā permutari non possunt, nu. 27. non solū coram Ordinario, sed etiam corā Papa: nam effectus vnionis non tollitur per prouisionem Papae subsequentem, nisi sit facta motu proprio, nu. 28. & nisi permutatio, seu resignatio in fauorem fiat coram Papa cum narratiua vnionis: nam tunc videtur suspēsa pro illa vice, etsi non sit derogatum regulae de iure quaesito, nu. 29. Et in resignationibus, seu permutationibus solet dari suspensio vnionum, suppressionum, & aliarum gratiarum, nu. 30. Et sic procedunt declarationes S. Congreg. adductae, nu. 31.

An facta resignatione ex causa permutationis, seu in fauorem, non facta mentione, seu suspensione vnionis statim subintret vnio, à nu. 33. resoluitur negatiue, nisi sit facta scienter, quāuis in resignatione simplici statim subintret: iuxta quae accipitur declarat. S. Cong. adducta, & c.

Ista procedunt in vnione de beneficio certo, seu beneficijs certis, per quam acquiritur ius ad tale beneficium, saltem ad rem, num. 37. Vnio vero de beneficio primo vacaturo non capit beneficium resignatum ex causa permutationis, seu in fauorem, num. 38.

Et praedicta de plano procedunt in vnione de beneficio, seu beneficijs certis simpliciter facta: vnio vero de beneficijs etiam certis per cessum vel decessum facta non videtur habere locum in beneficijs resignatis in fauorem, sed intelligi de cessu simplici, nisi diceretur per cessum etiam in fauorem, n. 39. nā

beneficia resignata ex causa permutationis, seu in fauorē, non dicuntur vacare ad effectum, vt alteri conferri possint, &c. num. 40. Sed verum est, non valere talium beneficiorum resignationem in fauorem, seu ex causa permutationis nisi facta mentione, & suspensione vnionis, num. 41. & seq. vbi ponitur decisio Rotæ: & si facta esset scienter, intraret statim vnio, nu. 43.

Permutatio debet fieri ex causa, nam ad eam iusta causa requitur, quam Episcop. disquirere, & cognoscere debet, num. 44. An debeat fieri ex causa necessitatis, seu vtilitatis Ecclesiæ, an vero possit fieri ex sola expedientia, & vtilitate personarū, à nu. 45. Resoluitur posse fieri ex expedientia, & vtilitate personarū, quæ redundat in vtilitatē Ecclesiæ, quamuis ad hoc vt superior teneatur admittere permutationem, requiratur causa necessitatis, vel magnæ, & euidentis vtilitatis Ecclesiæ.

Permutatio facta absq; vlla causa iusta, quæ saltem redundet in vtilitatem Ecclesiæ, & ad eam saltem reductiue pertineat nulla est, si coram inferiore à Papa fiat: sufficeret tamen causa ex parte vnius permutantium modo ex parte alterius non sit in damnum Ecclesiæ considerabile, nu. 49. Quod maxime procedit stante consl. 58. Pij V. vers. ad hoc, n. 50. ex qua inducta constit. 42 eiusdem beneficia sic permutata corā Ordinarijs, absq; iusta causa, manebunt tanquam vacantia reseruata, & admittent suspensus, nu. 51.

Non præsumitur in dubio permutatio facta ex iusta causa, nec credetur Ordinario dicenti se facere illam iusta de causa, nisi probetur illa si non erit facta cum causæ cognitione, num. 52. Quamuis cōtrarium teneant Bellamera et Ancharan. cuius sententia procedet, quando Ordinarius in ipsa permutatione enunciaret adhibuisse causæ cognitionem, num. 53. Et pro prædicta doctrina facit, quod cum regula sit, permutationes beneficiorum de iure fieri non posse, qui dicit fuisse factum ex causa, quo casu limitatur regula, debet probare causam, &c. numero. 54. Facit etiam, quod assertioni iudicis non statur super causa, sine qua actum facere non potest, num. 55.

Permutatio debet fieri authoritate superioris: & licet clerici inter se tractare de permutando valeant, per se tamen permutare beneficia nullo modo possunt, num. 56. alias permutatio propria authoritate facta erit simoniaca, & sic nulla, num. 57. Et sua beneficia perdunt, qui ea sic permutant, quia illis priuantur per sententiam, num. 58. Immo ex Extrauag. cum detestabile, de simonia, videtur illis priuari ipso iure, & incurrere excommunicationem, contra aliquos, num. 59.

Superior hic intelligitur non solum Papa, sed etiam Episcopus, nu. 60. Et etiam coram Legato à latere possunt fieri permutationes, licet secus si non sit de latere. nu. 61.

Improbatur Flam. Parij. dubitans, an hodie Episcopi possint admittere permutationes, beneficiorum, quia dicta constitutione 58. Pij V. vers. adhæc expresse id conceditur Ordinarijs, &c. à num. 62. Et cessat iam dictum Mandosij, quod permutationes in manibus Papæ tantum fieri poterant ex alia bulla Pij V. nu. 64.

Quid sit faciendum, quando beneficia, quæ permutantur, sunt in diuersis diœcesibus, remittitur ad glossam in cap. 1. de rerū permutatione in 6. verb. collationem, *& ibi Doctores, nu. 65. & sententia gl. est communiter approbata, quā sequūtur relati, nu. 66.*

An in permutatione beneficiorum inæqualium in valore coram Ordinario possit authoritate ipsius reseruari pensio, seu refundi pecunia ad coæquandos fructus, remissiue, nu. 67.

Episcopo inferior non potest permutationi authoritatem præstare contra Syluest. nu. 68. & seq. nisi iurisdictionem haberet Episcopalem, aut id præscripsisset, num. 70. Nec Episcopus habens ius conferendi beneficium in aliena diœcesi, potest admittere resignationem illius, etiam ex causa permutationis, num. 71.

Requiritur in permutatione cōsensus illorum ad quos collatio, electio, seu præsentatio pertinent, quamuis Episcopus totum debeat expedire, &c. nu. 72.

An requiratur consensus omnium habentium eligere, præsentare, vel conferre, an vero sufficiat consensus maioris partis, remissiue, nu. 73.

Nec etiam Vicarius Episcopi potest permutationem expedire, nisi mandatum habeat speciale, nu. 74.

An Capitulum sede vacante possit permutationis authoritatem præstare, à nu. 75. Resoluitur posse, nisi beneficium spectaret ad prouisionem Episcopi solius, sine Capitulo, quamuis alij aliter teneant. Sed si Episcopus admisisset resignationem ex causa permutationis de beneficijs ad eius collationem spectantibus, & antequam conferret decederet, posset Capitulū illa compermutantibus conferre, nu. 81.

Nec etiam Episcopus potest permutationem expedire si beneficia sunt reseruata, quorum permutationi solus Papa authoritatem interponit, nu. 82. pro quo allegatur extrauagans execrabilis de Præb. vers. inhibentes, sed non multum facit, nu. 83. Verum tamen est, quia de beneficijs reseruatis inferior nō potest se intromittere, &c. nu. 84.

Post resignationem, quæ in permutatione debet interuenire, à superiori admissam, requiritur collatio beneficiorum sic vacātium, nu. 85.

An sufficeret, si præsentibus permutare volentibus & petentibus renuntiationem admitti, & collationem fieri, Episcopus dicat placet nobis & permutimus, à num. 86. Resoluitur non sufficere, sed opus esse, quod fiat expressa renūtiatio, & collatio contra Bellam. &c.

Cum coram Papa fit permutatio debent permutantes de alijs beneficijs obtentis, & de qualitatibus beneficij, alias exprimēdis mentionem facere, nu. 89. & 90. & idem erit in permutatione facta coram Legato, nu. 92. Quamuis aliqui teneant contrarium, quia hic non est impetratio, nec collatio simpliciter facta, sed ob causam permutationis, nu. 93. cui rationi respondetur, nu. 94. Nec obstat alia ratio, quod in permutatione collatio non est gratiosa, & libera, sed necessaria, nam admissio non est necessaria, nu. 95.

Ex ista ratione videbatur, non esse necessariam mentionem obtentorum in prouisione de parochiali, quæ à Papa fit electo in concursu ab Ordinario, nam est illi debita collatio, nu. 96. Sicut etiam in institutione præsentati facta à Papa, non est necessaria mentio obtentorum, nu. 97. Nihilominus in prouisione parochialium praxis, consuetudo, & stilus videtur habere contrarium, nu. 98.

In permutatione facta coram Ordinario, non est opus facere mētionem de obtentis, sicut nec in alia prouisione ab eo facta, num. 99.

Quia superioris authoritas fraudis suspicionē tollit, nec delictū præsumendum est, permutationem non in fraudem, sed ex honesta affectione processisse credendum est, n. 100. nisi in contrarium vrgeant coniecturæ, num. 101. Sed coniecturæ istæ, quas adducunt Doctores citati, militant respectu expectantium, quando erant expectatiuæ, nunc autem cum non adsint expectantes, quia sunt sublati per Concilium, istæ coniecturæ fraudis permutationum videntur cessare, nu. 102.

1 VACANT † etiam vt cap. præced. in princ. diximus, beneficia renuntiatione facta ex causa permutationis, de qua materia permutationis beneficiorum vltra Ordinarios, in tit. de rerum permutatione in Decretal. Sexto, & Clem. sunt tract. Feder. de Senis, & P. de Vbaldis, de Perusio, & Ægidij Bellemerę, late etiam scripsit Gambarus super tit. de rerum permutatione in 6. qui omnes habentur in 15. to. tra. nouorum, p. 1. & Rebuf. in praxi, tit. de permutatione, & Io. Nicol. Gimon. in Enchirid. benef tit. 5. de permut. benef. & Io. Nicol. Delphin. de iure patr. lib. 2. ex n. 136. Coras. de benef. 1. p. c. 9. Rossi. de benef.

benef. ex c. 31. cum seq. Mando. de signatura gra. tit. de permut. Barthol. Vgolin. de simonia, tab. 1. c. 27. per totum, D. Anton. in sum. Theolog. p. 3. tit. 15. c. 3. Syluest. verb. permutatio. 2. & alij Summistę eod. verb. Lessius de iustit. & iure, lib. 2. c. 34. dub. 36. & c. 35. dub. 17 & Suarez de relig. tra. 3. lib. 4. c. 31. 32. 33. & 34. Azor. instit. moralium. p. 2. lib. 7. cap. 29. & 30. & Tuschus à conclus. 303. litera P.

2 Vacant ergo beneficia † renuntiatione ex causa permutationis, quæ potest fieri etiam exprimendo Episcopo, quod renuntiant ex causa permutationis. vt constat ex c. 1. de rerū permut. in 6. & Clem. 1. eodē tit. & ibi Imola, Bonif. nu. 22. & à nu. 87. & Dd. & P. de Perusio d. tract. de permutat. benef. vlt. p. num. 56. alias 90. Gamb. d. c. 1. de rerum permut. in 6. nu. 4. Zerola in praxi Episcopali 2. p. verb. renuntiat. §. 3. Zecchus de benef. & pensio. Eccles. cap. 2. nu. 2. vers. 11. & formularium instrumētorum, pag. mihi 334. vbi ponitur collatio ex causa permutationis.

3 Quamuis non debeant † nisi permutantibus beneficia, ex ista causa resignata, conferri, d. cap. 1. & d.
4 Clemen. 1. Adeo † quidem, vt nō solum expectatiua, sed nec optio permutationis effectum impediat, d. cap. 1. Feder. q. 28. Card. in d. Clem. 1. q. 16. & Bonif. nu. 60. Bellam. d. tra. 7. p. q. 2. & 12. p. q. vlt. P. de Perusio late vlt. p. q. vlt. a nu. 57. alias 92, Gamb. d. c. 1. nu. 43. Coras. d. c. 9. nu. 9. Gim. dicens receptum communiter, d. tit. 5. c. 10. nu. 3. Ioan Nicol. Delphinas d. lib. 2. q. 16. à nu. 156. Rota decis. 1. de rerum permutatio. in nouis in addit. nu. 7. Ferret. cons. 211. nu. 14. Bursat. consil. 351. nu. 6. lib. 4. Petr. Greg. de benef. c. 39. nu. 4. Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 2. q. 20. nu. 2. Azor. c. 30. q. 7. & vide Gigan. de pensio. q. 63. nu. 4.

5 Vnde cum beneficium † vacet renuntiatione facta ex causa permutationis, nō poterit ad illud redire renuntians sine noua collatione, etiamsi permutatio non sequatur, seu non teneat, nec habeat effectum, ita glos. in c. penult. de rerum permuta. Dom. in d. c. 1. nu. 21. & ibi Prob. ad Monac. à nu. 14. Felin. in c. cum venerabilis. nu. 11. de excep. & in c. cum ex officij. in fi. de præscrip. Aufrer. ad Capellam Tolos. decis. 261. Selua de benef. 3. p. q. 24. Bellam. d. tra. 11. p. q. 3. Pet. de Perusio 6. p. ex n. 51. alias 84. Gamb. in d. c. ex nu. 62. Rebuf. d. tit. de permutat. nu. 11. & 16. & de pacificis posses. nu. 166. alias 145. Coras. d. 1. p. c. 8. nu. 9. Io. Nicol. Gimon. d. tit. 5. c. 14. ex nu. 5. Ioan. Nicol. Delphin. d. lib. 2. q. 6. nu. 146. Mascar. de Probatio. concl. 1401. nu. 3. & Rota decis. 3. in antiquio. & 9. & vlt. in antiq. de rerū permut. & 1. & 4. in nouis eod. tit. & 1. de filijs presb. etiā in nouis. in fi. quæ dicit, quod noua collatio debet fieri per superiorem habentem ad hoc potestatem, & sic per Papam, si beneficia sunt reseruata, alias per Ordinarium collatorem, vt inquit Francus statim citandus, casu quo sit necessaria noua collatio, idem fuit resolutum in illa Gerunden. permutationis, coram D. Lita 5. Iulij 1593. supra adducta capit. præceden. num. 20. & est videnda in proposito.

6 Quamuis † contrarium teneant Ioann. Andr. & Franchus cum alijs, quos refert in d. c. 1. de rerū permut. in 6. nu. 11. Feder. q. 8. dicens opinionem Ioan. Andr. æquiorem, quia per eam vitatur circuitus, & incommoda beneficiorū, & Bonif. in d. Clem. 1. nu. 96. & Papaz. in addit. ad decis. 4. de renunt. in nouis, nu. 10. & additio vlt. ad d. decis. 1. de rerum permut. in nouis, Roffin. de benef. c. 38. & Duaren. lib. 8. cap. 3. Mand. d. tit. de permut. vers. clausula, vt alteri, Flā. Paris. lib. 1. q. 14. nu. 12. Zauallos q. 561. à nu. 6. & D. Frechilla in rubrica de renuntiat. nu. 51. & de excōmunic. 5. art. 2. p. nu. 9. qui alios referunt, & dicunt, quod si permutatio non habuit effectum, permutantes possunt redire ad sua beneficia, absq; noua collatione, & Azor d. c. 29. q. 21. & Less. d. ca. 34. nu. 195.

7 Quorum opinio tantum † procedet in permutatione facta in manibus Papæ, tunc enim si permutatio nō habet effectum, potest permutans sine noua collatione redire ad suum beneficium, vt in d. c. 4. de rerum permut. alias 293. & 2. de renūtiat. alias 67. in antiq. & fuit resolutum in causa Salamantina pensionis 18. Iunij 1585. coram D. Bubalo, nisi quando culpa eius non habet effectum, vt in eadem causa 13. Iunij 1586. & diximus cap. Præb. à nu. 30. quamuis eadem causa 24. Maij 1585. Domini fuissent varij, an correspectiuitas in permutatione inducat conditionem suspensiuam taliter, quod possint redire sine noua collatione, si fiat in manibus Papæ.

8 Et est † decisio in vna Barchinonen. parochialis 10. Decemb. 1601. coram D. Sacrato, quæ sic ait, Dixerunt Domini Ioannem Caluum non cecidisse à possessione beneficij, de quo agitur per resignationē ad fauorem Iacobi, quia resignatio nō fuit simplex, sed cōditionalis, nempe ex causa permutationis, vnde cum alterum ex beneficijs permutatis nō fuit acquisitum Iacobo, resignatio ex capite non impletæ conditionis cessauit, Rota decis. 4. de rerum permutat. in antiq. Guidob. decis. 58. Puteus 158. lib. 3. Chisanen. 155. Achilles 10. nu. 4. de restit. spoliat.

9 Et ratio est, quia † in permutatione facta coram Papa, si non habet effectum, ius non abdicatur à resignante, vt in d. decis. 4. de rerum permut. & 2. de renuntiat. in antiq. Probus ad Monach. in c. 2. de Præben. in 6. nu. 29. & Flam. Paris. d. lib. 1. q. 3. nu. 49. & 95. sicut in resignatione in fauorem, & conditionali, Flam. Paris. d. q. 3. nu. 95. & per totam, vbi id late probat multas decisiones, & authoritates afferēs de resignatione conditionali, & in fauorem, quod tamen magis videtur de stilo, & æquitate, quam de rigore iuris, quia in huiusmodi resignationibus conditio magis videtur resolutiua, quam suspensiua in rigore. Vnde sicut in renuntiatione conditionali, & in fauorē non seruatis conditionibus resignans potest redire sine noua collatione, quia non abdicatur ius ab eo, & resignasse non censetur, Fla. Paris. d. lib. 1. q. 15. à nu. 6. ita in resignatione ex causa permutationis facta coram Papa.

10 Aduerte † tamen, quod si duo resignant sua beneficia, ex causa permutationis, & facta collatione vni, alter decedat ante factam sibi collationem, superstes non habet regressum ad beneficium à se dimissum, quia quoad eum permutatio habuit effectum, vt per Gonçal. ad reg. mensiū, gl. 15. §. 2. a nu. 40. quē vide, quamuis superstes, cui fuit collatū beneficium a cōpermutante resignatū possit vtrumq; retinere illo decedente, antequā ipse suum resignaret, cum per eum non stet, quin permutatio adimpleatur, Rebuf. d. tit. de permut. nu. 28. Less. d. c. 34. nu. 197. & Azor d. c. 29. q. 29. nisi ambo essent incompatibilia, nā tunc mortuo compermutante vacaret beneficium superstitis, tanquā prius ab eo obtentū, aut certe ei dabitur optio, vt dimittat, quod voluerit, atq. eius, quod tradit Hojeda de incompatib. benef. 1. p. c. 13. nu. 56. & 57. & quod dicitur infra ca. 5. nu. 312. & 319. Si vero compermutans, qui resignauit, decederet ante factā collationem superstiti, qui nondum suum resignauerat, cum permutatio iam non posit habere effectum, non debebitur illud beneficiū, superstiti, sed libere prouidebitur, tanquam vacans per d. resignationem.

Possunt

11 Possunt autem † omnia beneficia libere permutari, vt in tit. de rerum permutat. Coras. d.c.9. nu. 1. & Suar. d. lib.4. cap.34. nu.1.

12 Quod procedit † non solum in beneficijs habitis in titulum, sed etiam in commendam, Coras. ibi, & c.6. eiusdem 1.p. nu.7. & vide Feder. q.15. Bellam. 3. p.q.4. P. de Perusio 1.p.q.3. nu.6. alias 9. Gab. in d.c. 1.n.87. & 88. & de offic. Legati lib.4. rub. de potestate Legati in commendādo beneficia, nu.113. & seq. Seluā 3.p.q.33. nu.2. Prob. ad Monac. in c. nemo de elect. in 6. nu.33. Gim. d. tit.5. c.6. ex nu.1. Cucchum in instit. maior. lib.3. tit.6. nu.20. & Flam. Paris. lib. 2.q.17. Azor c.29.q.11. & D. Card. Manticam de tacitis & ambiguis conuentionib. lib.25. tit.9. a nu.26.

13 Et quidē † cum beneficia commendata sint reseruata, seu affecta, vt dictū est supra 4.p.c.4. à nu.64. nō potest eorum permutatio fieri, nisi coram Papa iuxta dicta infra à nu.82. & docet Mantica ibi.

14 Secundo procedit † etiam si pro duobus, seu pluribus vnum cōmutetur, si nihil aliud obstat, Feder. q.12. Dom. in d.c.1. nu.8. Bonif. in d. Clem.1. à nu.76. Bellam. 3. par. q.9. P. de Perusio 1.p.q.1. nu.4. alias 5. Gamb. in d.c.1. ex nu.73. Rebuf. tit. de permutatio. nu.40. Coras. d.c.9. nu.1. Gimon. d.c.6. nu.17. & 18. Io. Nico. Delphinas d. lib.2.q.20. nu.164. Nau. cons. 43. nu.3. de simo. & Zecchus d.c.2. nu.2. Azor d. cap. 29.q.12. & Mantica supra nu.65.

15 Tertio † procedit etiā si nōdū adepta sit possessio, nam habens ius in re, non tamen possessionē, potest cum alio permutare, Franc. in d.c.1. nu.16. & ibi, Gābar. nu.86. P. de Perusio 1.p. nu.1. Prob. ad Monach. in c. licet Episcopus. de Praben. in 6. nu.6. Coras. d.c. 9. nu.1. & Mantica supra num.2. & 9.

16 Intellige tamen † permutationem solum fieri posse de beneficijs proprijs d. cap.1. & ibi, Dom. ex nu. 5. Franc. nu.1. & 15. & alij, Bonif. in d. Clemen.1. ex nu.70. Feder. q.13. Bellam. 2.p.q.1. P. de Perusio 1.p. nu.1. & 2. Feli. in c. ad audientiā 2. de rescript. nu.11. Coras. d.c.9. nu.2. Gim. d. tit.5. c.2. nu.5. & c.5. nu.1. Roffin. de benef. c.35. Naua. in man. c.23. nu.100. versic.3. quod, & cons.43. de simon. nu.2. & Vgolin. qui alios refert d.c.27. §.1. nu.5. & Zecchus d. nu.2. & nouissime D. Card. Mantica de tacitis & ambiguis conuent. lib.25. tit.9. a num.2.

17 Ex quo † inferunt nō posse fieri permutationem de iure ad rem, quod etiam tenent Io. Nicol. Delph. supra q.21. nu.165. Flam. Paris. lib.2.q.21. & 23. Zerola d.2.p. verb. renuntiatio. §.1. & Zecchus d. nu.2. vers.9. Azor c.29.q.22. quamuis contrarium posse sustineri doceat Gamb. in rubr. de rerū permut. in 6. nu.8. & in d.c.1. nu.42. cuius opinio communiter reprobatur, secundū Flam. Paris. d.q.23. nu.15. & quāuis has permutationes non esse irritas, si Ordinarius illas admittat, putet Lessius d. iust. & iure, lib.2. c.34. tit.199. & in manibus Prælati fieri posse, si alias habentes, talia iura habeant facultatem transferendi in alios, concludat Suarez d. lib.4. cap.31. nu.19.

18 Nec etiam fieri potest † permutatio benef. cum pensione, nec pensionem inter se, quamuis sint cum facultate transferendi, quia pensio non est beneficium, vt dictum est 1.p.c.5. & Episcopis solum concessum est permutationes beneficiorum authorizare, ista Suarez d. lib.4. cap.33.

19 Secundo † infertur, quod si vnus ex permutantibus non habet ius in beneficio, non valet permutatio, vt per Domin. nu.6. & Franc.17. in d.c.1. Feder. q.10. Bellam.2.p.q.9. & 10.p.q.2. P. de Perusio 1.p. nu.3. Cosm. in pragm. sancti. tit. de collatio. §. itē insuper. verb. disponere, circ. fi. Gim. d. tit.5. c.5. nu.2. & Zecch. sup. vers.6. & 8. Lessius d.c.34. n.195. Azor d. cap.29. quæst.19. & alij, quamuis Gamb. d.c.1. ex nu.58. teneat valere collationem, ex parte eius, qui suum beneficium bene obtentum resignauit, nisi antea ius fuerit quæsitum alteri in hoc per permutationem adepto. Vnde à fortiori infertur cōtra Rebuf. d. tit. de permut. nu.14. & 15. & non valere permutationem factam cum beneficio ficto, quod non habet compermutans, sed falso illud nominat, Lessius sup. nu.200. & Azor. cap.30. q. vlt. & c. præced. quęst.16. & Suar. d. lib.4. cap.35. nu.19. & 20.

20 Tertio † infertur, quod si duo litigarent super aliquo beneficio, etiā ab vno ex illis possesso, nō posset corā Ordinario ex causa concordię fieri permutatio illius cū alio beneficio, beneficia enim debent esse permutantium pacifice, nec corā Ordinario potest his fieri cōcordia, ad tradita supra 1.p.c.5. à n.350.

21 Quarto † infertur, non valere permutationem pro tertio, Domin. nu.5. & Gamb. nu.56. quē vide in d. cap.1. Feder. q.40. ad fi. Bonif. in d. Clemē.1. nu. 43. Pet. de Perusio vlt. p. nu.56. Io. Nicol. Delphinas supra quęst.19. num.162. Nauar. d. cons.43. de simo. num.3. & Zecchus d. num.2. vers.11. Lessius lib.2. c. 35. num.87. Azor. d. cap.30. quæst.6. & Suarez d. lib. 4. cap.35. num.18.

22 Et † permutatio debet esse inter duos, non triangularis, vel quadrangularis, Achil. dec.298. & Caputaq.325. p.2. Gonç. gl.14. n.58. Less. ibi, n.88. & Suar. & Boetius Epon de S. Saturnino permutationis beneficialis, etiā triangularis iure cōmentarium fecit.

23 Secundo † intellige, ita demū beneficia posse permutari, si cui vnita nō sint, nam beneficia vnita permutari non possunt, vt docet Coras. d.c.9. nu.1.

24 Quod potest † intelligi dupliciter, primo de beneficijs vnitis, postquam vnio sortita est effectum, nam cum per vnionem extinguatur titulus, & nomen beneficij, & non dicatur amplius beneficium, nec censeatur beneficium separatum, sed sub titulo beneficij, cui facta est vnio, sit confusum, vt dicitur infra vlt. p.c.2. à nu.12. & ideo non possit renuntiari, Ferret. cons.255. nu.9. nec possit per se impetrari, etiam à Romano Pōtifice, nisi narrata vnione, &c. Hojeda de incompatibilitate benef.2. p. ca.3. nu.12. non valet de tali permutatio, Sarnen. in reg. de infir. quæst.15. & Bellamera 3. part. quæst.7. ad fi. dicens, quod de supresso est indubitatum permutari non posse, quia illud, quod nō est, permutari non potest, nisi suppressio venisset post renunciationes, & tradit Gonçalez glo.5. §.7. nu.11.14. & 22. Azor. d. cap. 29. quæst.7. Mantica supra num.11.

25 Sed an beneficium † vnitum, verbi gratia, Capitulo, possit permutari cū alio Petri, vt hoc vniatur Capitulo, & illud conferatur Petro, Bonifac. in d. clem.1. ad fi. tenet, quod sic, sed id fit dissoluta prima vnione ex causa vtilitatis, seu necessitatis Ecclesiæ.

26 Et etiam beneficia † vnita videntur posse permutari inter se, ad c. cum venerabilis. de excep. & Coras. d.c.9. nu.1. ibi: Siue proprietatis iure.

27 Secundo † potest intelligi de beneficijs vnitis, antequam vnio sortiatur effectum, & de his loquitur Coras. ibi, vt patet ex decis. Rotæ, quam allegat 160. in antiquis, quæ alias est 3. de rerum permutat. & dicit, quod beneficium vnitum non potest permutari per eum, qui illud tenet, ante quam vnio sortiatur effectum, idem ait decis.1. eo. tit. in antiquior. & Frāchus in d.c.1. nu.4. Oldra. cons.257. a num.20. Paulinus de offic. & potestat. Capitul. sede vacante 3.q.2. p. nu.18. Staphil. de liter. gra. tit. de vi, & effectu clausular. de clausula motu proprio §.6. nu.6. Bellam. d. tract.

tract.de permutatione benef.3.p.q.7. dicens, in hoc omnes concordare, & ipsum cum eis, dummodo vnio sit iuridice facta, ita quod de iure teneat, quia si de iure non valeret, propter aliquem defectum, tūc non impediret permutationem, reg. nō præstat.lib. 6.& dummodo vnio ipsa tota permutationem, & renunciationes, seu renunciationem factam ex causa permutationis præcedat. Et Pet. de Perusio eo.tra. 1.p.q.6.a nu.10.alias 15. Caccialup. de vnio.art.8.q. 13.& Gambar.in d.c.1.nu.8 r. Rebuf.in praxi reg.de vnio.glos.11.nu.8.& de vnionis reuocatione, num. 32.& 33.& tit.de Vicarijs perpetuis, nu.18. Gimon. d.tit.5.cap.6.nu.9. Hojeda d. cap.3.num.9. versi. sed vtrum practicabilia. Rotæ cap. de vnione. num.14. Zerola in praxi Episcopali 1.p.verb.vnio.§.7.1.& 3. dub.& 2.p.eo.verb.§.14. Azor. d.q.7. & est communis opinio, vt per Flam. Paris.lib.2. de resignat. q.9. nu.2. qui alios refert, & idem est in resignatione in fauorem, vt per Flam.ibi, cum communi, & Azor. d.lib.7.cap.25.q.8. & facit decretum Conc. Triden. sess.21.c.5.ad fi.& sess.23.c.18. vers. nec per resignationem, & sess.24.cap.15.ad fin.de reform.

28 Quod non solum † procedit corā Ordinario, sed etiam coram Papa; nam effectus vnionis non tollitur per prouisionem Papę subsequentem, quia alias sequeretur, ꝙ vnio posset esse inutilis per frequētes, & plures permutationes, seu prouisiones, quod non est de mente Papæ, Rota d.decis.3.de rerum permutat.in antiq. Staphil.d.nu.6. Bellam.sup.& 3. p.q.9. nu.11. Caccialup. art.9.q.5. Rebuf.d. tit.de vnionis reuocatione, nu.32. pract. Rota, nu.15. vers. vnio per prouisionem, & Zerola sup. & Azor.d.q.8. & Rota in Agrigentina beneficij S.Anton.12. Nouē.1601. coram D.meo Corduba adducta 6.p.c.2.nu.130.nisi sint factæ motu proprio, Zerola d.§.71. dub. iuxta dicta vlt.p.c.2.nu.94.contra Staphil. d.nu.6. & Selua de benef.3.p.q.11.nu.26.14.qualitat.

29 Hoc † tamen non procedit, quoties permutatio, seu resignatio in fauorē facta esset coram Papa cum naratiua vnionis, nam tunc videtur suspendi vnio pro illa vice, etiamsi non sit derogatum regulæ de iure quæsito, Pute.decis.337.lib.1. Flam. Paris.supra à nu.8. Zecchus d.cap.2.nu.3.vers. si vero beneficiū, & post hæc Gonçalez glos.5. §.7. à nu.137. & videtur tenere Azor.d.quæst.8.

30 Et in † resignationibus, seu permutationibus, solet dari suspensio vnionum, suppressionum, & aliarum gratiarum, Mandos.de signat.gratiæ, tit.de resignatio. vers. datur suspensio. Flamin. Paris.lib.8. quæst.7.num.172.

31 Et † sic procedunt sequētes declarationes S.Congreg. Concil.super d.c.15. Prima, Vniri possunt beneficia viuentium, sine tamen præiudicio obtinentium seruata forma huius decreti: sed si beneficium viuentis vnitum contingat resignari, & resignationē per Sedē Apostolicā admitti, vnio pro illa vice suspenditur. Secunda, Quando beneficiū a Sanctissimo confertur, etiam ex causa resignationis etiam si per Ordinariū, Cap. sit vnitū, & ī literis Apostolicis nō adsitur specialis derogatio, tūc valet collatio, dūmodo habeat suspensionē generalē, vel specialem.

32 Sed † an facta resignatione ex causa permutationis, seu in fauorem, non facta mentione, seu suspensione vnionis, statim subintret vnio, Franc. vbi sup. cū Feder.& Imola docet, quod statim facta resignatione ex causa permutationis vacāt beneficia, & habet locum vnio, quia ille tex.in d.c.1. de rerum permutat.in 6.non habet locum in beneficijs vnitis, & facit decis. Putei 262.nu.2.& 3.lib.2.

33 Cæterum † Flam. Paris.d.lib.2.q.9.nu.20. ait cōmunem opinionem esse per resignationem in fauorem sic factam de beneficio vnito non abdicari ius à resignante, & per consequens resignantē posse continuare, seu redire ad suum beneficium, cum Paulo Parisio cons.114. à nu.7. vol.4. & sic fuisse iudicatū per S.Congregat. Concilij.

34 Quod † tamen limitat nu.21.non habere locum, quoties resignans sciens vnionem non fecit de ea mentionem, nam cum tunc scienter nulliter resignare videatur, amittit ius per resignationem, iux.decisionem Rotæ in causa Romana Canonicatus corā D.Seraphino, de anno 1567.de qua supra c.præced. n.36.& quæ ibi diximus, quāuis in resignatione simplici statim subintret vnio, vt per Flā.d.q.9.à nu.22.

35 Iuxta † quæ accipienda est declar. S.Congreg.Cōcilij super d.c.18.sess.23.quæ sic ait; Vniones legitime factæ sortiri debent effectum, non tantum cum vnita beneficia vacare contigerit per obitū, sed etiā cum per resignationem, eaque de re poterit Episcopus Datarium docere, & quod ait Azor d. quæst.8.

36 Ex quibus † dicendum erit in permutatione contra Francū, quod si permutatio facta fuerit ignoranter coram Ordinario, vel corā Papa, non facta mentione, & suspensione vnionis, permutātes possint redire ad sua beneficia, & vnio pro tunc non habet locum, sed erit expectanda vacatio libera, si vero scienter facta sit talis permutatio, subintrabit vnio, & sic procedit sententia Franci, Rebuf. d. tit. de Vicarijs perpetuis, nu.19.& 20. pro qua distinctione est dec. Cassad.vnica de rerum permutat.nu.2.& sic est accipiēdū, quod tradit Franc.sup.nu.6.vers. immo stati.

37 Sed aduertendum † est, ista procedere in vnione de beneficio certo, seu beneficijs certis, & ita loquūtur citati, per quā acquiritur ius ad tale beneficium, saltem ad rem, Puteus d.decis.357.nu.10.lib.1. Flamin. Paris. d.quæst.9. nu.6. sicut per reseruationem de certo beneficio pro aliquo factam, Sarnē.in reg. de non tollendo iure quæsito, quæst.1.vers 6.modo, & Simonetta de reseruatio. quæst.20. vt dicitur supra 4.part.cap.3.6.modo num.41.

38 Vnio † vero de beneficio primo vacaturo, non capit beneficiū resignatū ex causa permutationis, seu in fauorē, Hier. Gabr. cons.199.lib.2. vbi loquitur de indulto concesso S.Inquisitioni Hispaniæ, de primo Canonicatu, & Præbēda vacante, in vnaquaque Ecclesia, sequitur Flam. Paris.lib.10.quæst.7.nu.18.

39 Item † prædicta de plano procedunt in vnione de beneficio, seu beneficijs certis simpliciter, & absolute facta, vnio vero de beneficijs, etiā certis, per cessum, vel decessum facta, & sic restricta ad istos modos vacādi, non videtur habere locū in beneficijs resignatis in fauorē, sed intelligi de cessu simplici, nisi diceretur per cessum etiā in fauorē certæ personæ, Puteus d.decis.357. Fla. Paris.lib.1.q.4.nu.38. & lib. 2.q.9.nu.12.& q.19.nu.17.& facit decis. Cassad.3.de renunt.& Putei 523.lib.2. & 177.lib.3. Mohed.vlt. de renuntiat.alias 341.& Paleotti 402. lib.3.p.3. diuersor. Mandos.de signatura gratiæ, tit.de regressibus, vers.notandum est, & Flam. Paris.d.lib.2. q.18. & 19.nu.9.& in terminis decis. Putei 262.lib.2. sententia ipsius Putei, & Aquen.de qua ibi à nu.4.

40 Nam † beneficia resignata ex causa permutationis, seu in fauorem, nō dicuntur vacare ad effectum, vt alteri conferri possint, Probus ad Monach.in d.c. 1.de rerum permutat.in 6.nu.11.ad fi.& vt comprehendantur in iuribus, & priuilegijs loquentibus de beneficijs vacantibus, Mascard.de probatio.conclu. 1401.alias 1395. Flam.d.lib.1.q.4.nu.24.& lib. 10.q.

7.a nu.

7.à nu.18.& dictum est c. præced.nu.4.& 10. & 9.p. c.2.a nu.157.& cõducit 2.declar. S.Congreg.ibi adducta nu.159. vnde vnio per cessum, vel decessum, non intraret facta resignatione in fauorem, seu ex causa permutationis, Puteus d.decis.357.

41 Nihilominus † tamen dicendum est, non valere talium beneficiorum resignationem in fauorem, seu ex causa permutationis, nisi facta mentione, & suspẽsione d.vnionis ex supradictis, Rebuf.d.tit.de vnionis reuocatione, nu.32. Puteus d. decis.357. Rota in vna Eugubina beneficij S.Stephani 10.Decembris,
42 1590.coram D.Pamphilio, quæ† dicait: Fuit resolutum vnionem factam per Leonem, & Clementem Congregationi Montis Oliueti fuisse purificatã per obitum Aurelij, per cuius cessum, vel decessum facta fuit, non obstãte resignatione de anno 1554. per Aurelium in manibus Rom. Pontificis ad fauorem Lactantij, quæ tanquã nulla propter non factam mẽtionẽ vnionis, nõ abdicauit ius a resignante, quę resignatio nõ expressa vnione fuit nulla, & surreptitia, tradit Rota decis.3.de rerum permuta.in antiq. vbi post Io. And.in additionib.ad Specul.in tit. de Præben.in princip.dicit, quod prouisio Papæ non tollit effectũ vnionis, nisi fiat mentio de vnione, quæ alias de facili posset reddi inutilis, propter frequentes renuntiationes, Oldrad.cons.257. Felin. in c.in nostra cor.27.de rescript. Boer.decis.346.in fi. Selua de benef.p.3.quæst.11.nu.75.præsertim stantibus clausulis amplissimis, de quibus in literis vnionis cum decreto irritan. ad futuras dispensationes, & licet hoc non procedat, vbi in gratia est apposita clausula suspensionis vnionis, Puteus decis.357.lib.1.Faber. decis.20.lib.1.in quibus terminis loquitur, Cassad.dec. 3.de renunciat. vbi aderat clausula cum suspensione omniũ gratiarũ, quæ habet vim suspensionis vnionis, vt habetur in d. decis. paulo ante nu.1. & tradit Rebuf.tit.de reuocatione vnionis, nu.32. Hæc tamẽ suspensio non legitur in ista resignatione, in qua adest tantũ clausula generalis derogatoria omniũ obstantiarum, per quas effectus gratiæ differri, vel impediri valeret, quæ non operatur suspensionẽ vnionis, de qua nõ est facta mentio, cum non tollat vitiũ surreptionis, nec referatur ad non expressa, Bald.cõsil.400.sub n.2.lib.1.Corneus cons.245.lib.1. Aym. cons.296.sub nu.3.quod autẽ per resignationẽ nullã non fuerit abdicatum ius à resignante, & consequẽter beneficiũ vacauerit per obitũ, & ex persona Aurelij, satis constat ex eo quod est facta in fauorem certæ personæ, quæ dicitur conditionalis, quatenus resignatario ius quæratur, & alias conditione non secuta euanescat, & nõ abdicat ius à resignante, Abb. in c.cum pridem.circa fi. de pact. Put.decis.158. lib. 3.Guidobon.59.Achil.10.de restit. spoliat. Mohed. decis.83.Capuaq. decis.2.lib.1.in manuscript. & in impressis 215.p.1.& 84.p.3.& ita cessant, quæ dicũtur, quod vnio nõ purificatur ex cessione facta ad fauorem certæ personæ, ex Cassad.d.decis.3.de renunciat.Put.357.lib.1.cũ alijs allegatis, quia Congregatio non prætendit effectuationẽ vnionis ex cessione Aurelij, sed per eius obitum de anno 1564. non obstante præfata resignatione nulla, per quam non fuit abdicatum ius a resignante, vt supradictum fuit, & ita Domini concluserunt, reseruata tamen facultate D. Lactantio Mariano videndi, an possit iuuari ex longissima possessione, iuncta taciturnitate Monasterij, quod erit particulariter videndum, &c.

43 Et si talis † resignatio in fauorem, seu ex causa permutationis de beneficio vnito per cessũ, vel decessũ, esset facta sciẽter, intraret statim vnio, iuxta dicta, & in terminis, Rebuf.d.tit.de Vicarijs perpetuis, n.20.

44 Tertio † intellige permutationem debere fieri ex causa, nam ad permutationem iusta causa requiritur, quam Episcopus disquirere, & cognoscere debet (licet male seruetur) cap.quęsitum.de rerum permutat.& ibi Doct.l.63.in fi.tit.5. partita 1. Cardin. in d.Clem.1.nu.15. Anchar. cons.279. Rota decis.8. de procurator.in antiq. nu.4. Bellamera decis.94. & de permutat.benef.6.par.in prin.& q.1. Staph de literis gratiæ, tit.de modo & forma impetran.§.de iurispatron.permutat.nu.2. Decius cons.141. num.4. Aym.cons.82.nu.8.& cons.153. Probus ad Monac. in cap.2.de renunciat.in 6.num.24.& 25. Rebuf. in praxi tit.de permutat.num.19. Gimon.d.tit.5. cap. 2.num.12.& cap.5.num.10.& cap.7.num.6. Duarenus, de benef.lib.8.cap.3.& Zecchus cap.10. num.2. vers.2.conducit consil.Calder.2.de rerum permuta. num.2. vbi ait, quod permutationes sunt odiosæ, & restringendæ, quia contra Concilium, cap. maioribus.de Præbend.ideo requiritur causa, vt contra illud Episcopus dispenset, Tuschus conclus.303. nu. 1.& 365.num.2.& 5.litera P.

45 Sed dubitatur, an † permutatio debeat fieri, ex causa necessitatis, seu vtilitatis Ecclesiæ, an vero possit fieri ex sola expedientia, & vtilitate personarum. Et quidem videtur requiri causa necessitatis, seu vtilitatis Ecclesię, ex d.cap.quæsitũ. vers.si autem Episcopus, & tradunt Anchar.Bellam. Staphil. Aymõ. Probus, & Gimõ.supra, & Boerius decis.205.nu.7. Flam.Paris.lib.11.quæst.5.num.24. Zerola in praxi Episcopali 1.p.verb.renunciatio, seu permutatio.§. 3.5.dub.& D.Tho.in 4.dist.25.q.3.artic.3.ait, quod permutatio debet fieri pro causa spirituali, puta, vt melius Deo seruiatur, seu vt in tali loco possit quis Deo melius seruire, alias si pro aliquo terreno commodo vtriusque, vel alterius fiat permutatio, est simoniaca, sequitur Syluest.verb.permutatio.2.num. 3.& Ioan.Baptist.Corrad.in respon.casuum consciẽtiæ, quæst.42.& Vgolin.d.tab.1.de simon. c 27.§.1. nu.6.qui ait, quod simonia committitur, vel certe peccatur, vbi non ob necessitatem, vtilitatemve Ecclesiæ, & idcirco, vt melius Deo inseruiatur, permutatio fit, vt debet, sed ob terrenum commodum nullo habito respectu ad diuinum cultũ, &c. quare qui beneficium permutat cũ alio ob id, quod, vbi aliud beneficium est, venationibus, & piscationibus operam dare potest, plane hic peccabit, ex quo ob has causas permutatio permissa non est, secus autem si permutatio fiat, vt Dei cultus magis augeatur, & liberius, ac tutius Deo inseruiatur. Et §.3. nu.6. vers. 6.ait simoniam cessare, vbi ob vtilitatem necessitatemque Ecclesiæ permutatio fit, & secundum formam traditam a Pio V.in constitutione 58.Zecchus supra, & Azor d.lib.7.cap.30.quæst.4.

46 Sed † quod sufficiat expedientia, seu vtilitas personarum, tenet glo.2.per tex.ibi in cap. cum vniuersorum.de rerũ permut.& ibi Abb.nu.7. & in dict. cap.quæsitum, num.6.Cardin.in d.Clem.1.num.12. Franchus in d.cap.1.nu.6.Pet.de Perusio d.tract. de permut.benef.3.part.quæst.2.& 7.& vltim.part.nu. 54.alias 88.& Lamber.de iure patron.8.p.2.lib.q.6. artic.6.num.39.(qui etiam num. seq. male ait permutationem posse fieri per Ordinarium ex sui libito) nam expedientia, ac vtilitas personarum redundat in augmentum cultus diuini, & vt melius, ac promptius seruiatur Deo.

47 Vnde † Syluest.supra nu.12.ait requiri, quod permutatio fiat ex causa spirituali, & talem causam esse secundum S. Thom. vt melius seruiatur Deo, quod etiam

etiam innuitur in d.cap.quæſitum, & timorem inimicorum ſecundum Ioan. Andr. & generaliter credere, ita eſſe de omni cauſa, quæ non reſoluitur in pecuniam, vel aliquid mēſurabile pecunia, cum quo Vgolinus d.§.1.num.6.in fin.ait, quod ſimoniā non committit, qui ob inimicitias, ob peſtilentē aerem, & huiuſmodi cauſas beneficium permutat, & Gambarus in d.c.1.de rerum permut.in 6.nu.9.ait, poſſe etiam fieri permutationem attenta vtilitate perſonarum, modo non reſultet Eccleſiæ damnum, ſed vtilitas ſecundum Anchar.in d.Clem.1. Ant.in d.c. quæſitum, & Calder.in cōſ.1.hoc tit.vbi dixit, quod licet permutatio poſſit fieri vtilitate permutantiū, tamen ſemper debet adeſſe Eccleſiæ vtilitas ſaltem conſecutiua, vt iuſtitiæ innitatur: idem ait Azor d. q.4.& ita eſt accipiendum, quod tradit Bellam.6.p. quæſt.2.& Gimon.d.tit.5.cap.9.nu.4.

48 Quamuis † ad hoc, vt ſuperior teneatur admittere permutationem, requiratur cauſa neceſſitatis, vel magnæ, & euidentis vtilitatis Eccleſiæ, iuxta dicta vlt.par.cap.2.nu.110.

49 Apparet † ergo ex dictis permutationem factam, abſque vlla cauſa iuſta, quæ ſaltem redundet in vtilitatem Eccleſiæ, & ad eam ſaltem reductiue pertineat, nullam eſſe, ſi coram inferiore à Papa fiat; ſufficeret tamen cauſa ex parte vnius permutantium, modo ex parte alterius non ſit in damnum Eccleſiæ conſiderabile (quamuis vtilitatem vtriuſq; Eccleſiæ requirat Tuſchus d. concl.305.nu.5. ex Gemin.cōſ. 105.nu.5.) Nam ita demum datur Ordinarijs facultas faciendi permutationes, quæ ſunt de iure prohibitæ, Bellamera d.6.par.in princip. & dicetur infra nu.54.ſi ex cauſa fiant, vt in d.c.quæſitū, quāuis idē Bellam.d.6.p.q.2. nu.12. teneat permutationem ſine vlla cauſa ab Epiſcopo factam, quamuis male faciat, & poſſit irritari, non eſſe ipſo iure nullam.

50 Quod † maxime procedit ſtante d.conſtit.58.Pij V.verſ.adhæc, vbi ſolum conceditur Ordinarijs admittere beneficiorū, & officiorum permutationes, quę canonicis ſanctionib.& Apoſtolicis conſtitutionib.permittuntur cum decreto, irritan.ſi ſecus, &c.

51 Ex qua † etiam conſtitutione iuncta conſtit.42. eiuſdē Pij V.de ſuſpenſione facultatis Epiſcoporū, & aliorum admittendi reſignationes, vel permutationes beneficiorum, &c.quam alias Pius V.in d.cōſtitut.58. in ſuo robore relinquit, beneficia ſic permutata coram Ordinarijs, abſque iuſta cauſa, manebunt tanquā vacantia reſeruata Sedi Apoſtolicæ, aut ſuperioribus Ordinarij, qui talem permutationem admiſit, & admittens talem permutationē incurret ſuſpenſionis pœnam, de qua in d. conſtit.58. verſ.qui vero, vt etiam alias diximus, c.præcedē.nu. 207.& ſeqq.

52 Nec præſumetur † in dubio permutatio facta, ex iuſta cauſa, nec credetur Ordinario dicenti ſe facere illam iuſta de cauſa, niſi probetur illa, ſi non eſt facta cum cauſæ cognitione, ad tradita de diſpenſatione inferioris per Abb. in c.diuerſis fallacijs de clericis coniug.num.3.Rebuſ.in praxi tit.de diſpenſatione ſuper defectu natalium, num.9.& in repetit.cap. extirpandæ.§.qui vero de Præben.circa quintā concluſionem Abbatis de pluralitate beneficiorum. Mādoſ.de ſignatura gratiæ, tit.de diſpenſatio.verſic.aduertendum tamen eſt. Nauarr.in manual. præludio 9.num.15.alias 13.& cap.25.num.74.& conſil.1.nu. 4. qui filij ſint legitimi, Vgolin. de irregularitate, capit.44.§.2.num.5. & cap.62.§.1.num.9. vbi bene Sylueſt. verb.diſpenſatio. num.4. Ludou. Lopez. inſtruct.conſciē.1.tom.cap.4. Emman. Rodriguez in ſum.1.tom.cap.235.num.1.& quæſt.regul.1. tomo, q.22.art.4.& ad tradita per Sarmien.lib.1.ſelectarū. cap.8.num.19.

53 Quamuis contrarium † teneat Bellamera d.6.par. quæſt.2.nu.12.dicens, quod in dubio permutatio facta ab Epiſcopo præſumitur bene facta, & ex iuſta cauſa, ex cap.in præſentia, de renuntiat. & quamuis contrarium etiam in propoſito videatur velle Anchar.conſ.279.cuius ſententia procedet quando Ordinarius in ipſa permutatione enuntiat et adhibuiſſe cauſæ cognitionē, tunc enim pro eo præſumeretur, iuxta d.alias de vnione vlt.p.c.2.a nu.121.

54 Et pro † prædicta doctrina facit, quod cum regula ſit, permutationes beneficiorum de iure fieri nō poſſe, cap.minorib.de Pręb.& d.c. quæſitum, qui dicit fuiſſe factam ex cauſa vtilitatis, ſeu neceſſitatis Eccleſiæ, quo caſu limitatur d.regula, & dicitur diſpēſatio in d.l.63.tit.5.p.1.in fin.debet probare cauſam limitationis, & ſpecialitatis, ex traditis per Pinel. in l.1.C.de bonis matern.3.p.nu.23.

55 Facit † etiā doctrina Dec. in c. quæ in Eccleſiarū, n.130.de cōſt.& in c.cū ſit Rom.n.7.de appel.qđ aſſertioni iudicis nō ſtatur ſuper cauſa, ſine qua actum facere nō poteſt, Aym. de antiquitat. temp.2.p.§.1. nu.13.& 21. Aleiat.de præſump.reg.3.præſumpt.9. n.27.in ſimili de pēſione tradit Cora.1.p.c.4.n.14.& diximus 1.p.c.5.à n.325. & de vnione d.c.2.nu.120.

56 Quarto † intellige permutationem debere fieri authoritate ſuperioris, & licet clerici inter ſe tractare de permutando libere, & licite valeant, per ſe tamen permutare beneficia nullo modo poſſe.c.quæſitum, & c.penul.de rerum permutat.vbi Abb.gloſ. & Dd.in d.c.1.& d.Clem.1. P.de Peruſio 2.p.nu.30. alias 51. Decius conſ.210.num.3. Probus ad Monac. in c.2.de renuntiat.in 6.nu.22. Coraſ.d.c.9.nu.2.& 3.Gimon d.tit.5.cap.2.nu.13.Nauar.conſ.42.nu.1. de ſimon.& Vgolin.d.cap.27.§.2. Leſſius lib.2.cap. 34.nu.196.& capit.35.num.10. Azor.d.lib.7.capit. 29.q.3.& 4.& 18.Suarez late d.lib.4.cap.32.& alij, qui dicunt id procedere non ſolum in beneficijs diuerſarum Eccleſiarum, ſed etiam in Præbendis eiuſdem Eccleſiæ, Mantica ſupra nu.55.

57 Et † alias permutatio propria authoritate facta, & ſine authoritate ſuperioris erit ſimoniaca, d.cap. quæſitum, & ibi Abb.nu.3. Decius conſil.141. nu.1. Nauar.in man.cap.23.verſ.3.quod Mand. de ſignatura gratiæ, titul.de permutatio.ad fin.qui ait, quod quælibet permutatio facta præter formam iuris ſimoniaca eſt, & Cardin. Toletus in ſum.lib.5.cap.91. & Zecchus c.10.nu.1.& 2. Leſſius d.num.100. Azor d.q.3.& Suarez d.cap.32. & præcedē. & ſic nulla. P. de Peruſio d.nu.30.alias 51.ex dictis cap.præceden. nu.145.& 8.p.cap.1.à nu.3.& 20.

58 Et † ſua beneficia perdunt, qui ea propria permutant authoritate, quia illis priuantur per ſentētiam, vt in c.cum olim de rerum permut. vbi Doct.Petr. de Peruſio d.nu.30.& Zecchus, & Leſſius ſup.

59 Immo † hodie ex extrauag.cū deteſtabile, de ſimo. in princip.videntur illis priuari ipſo iure, & incurrere excommunicationem, de qua ibi §.ſtatuentes. atque hæc videtur communis ſententia, vt fatetur Petr. Nauar.de reſtitutione lib.2.cap.2.à num.410. quamuis ipſe contrarium teneat (citans Couarr.lib. 1.variar.cap.5.num.3.in fin.& num.5.verſ.itē quod vidimus, & Nauarrum cap.23.num.105.in ſi.qui tamen id non dicunt) quem ſequuntur Aragon 2.2.q. 100.art.6.circa fi. Emm. Rodr.in ſum.2.to.c.56. nu. 6.verſ.lo quarto, & cap.64.nu.6. Vega in ſum.2.par. cap.101.caſ.12.& Corrad.in reſpon.caſuum conſc.

quæſt.

quæst.42.in additio.licet non citet Naua.& Lessius d.c.35.nu.100.& 141.vbi ait istam sententiam esse probabilem,licet fateatur nostram esse communiorem,quam nouissime sequitur Suarez d.lib.4.c.55.à nu.18.citans pro ea Nauarr.in cap.si quando.de rescrip.except.4.& videnda sunt dicta,d.cap.t.8.p.

60 Et superior† hic intelligitur,non solum Papa,sed etiam Episcopus d.c.quæsitum,vbi Abb.& alij,& d. cap.1.eodem titul.in 6.Pet.de Perusio 2. par.quæst. vltim.num.27.alias 46.& 4.part.in princip. nu.42. alias 69. Coras.d.cap.9.nu.3. Gonçalez infra, Azor. d.quæst.4.& Suarez d.cap.32.num.9. Tuschus conclusio.304.litera P.

61 Et etiam † coram Legato à latere possunt fieri permutationes,licet secus si non sit de latere, Bellamera 1.par.quæst.6.Gambarus de offic. Legati lib.5. tit.de permutatione,& Flam. Paris. de resignat. benef.lib.7 q.13.nu.16. Azor.d.cap.29.quæst.4.

62 Sed an hodie † Episcopi possint admittere permutationes beneficiorum,dubitat Flam. Parisius,& vidisse dubitari ait lib.5.quæst.6.num.231.quia Pij V.in d. constitut.42.suspendit facultates Ordinariorum recipiendi resignationes, & permutationes beneficiorum,donec detur modus,& in dict.constitutione 58. dat modum resignationibus, ergo suspensio durat in permutationibus.

63 Sed miror † de Flaminio Parisio,cum in d.constitut 58. cuius tenorem ipse ponit in principio illius quæstionis,vers.ad hæc,expresse concedatur Ordinarijs admittere beneficiorum permutationes , quæ canonicis sanctionibus,& Apostolicis constitutionibus permittuntur, vt dictum est supra nu.50. & ita recte aduertit Fuschus de visitatione lib.2.capit.28. num.22.dicens, quod permutationes beneficiorum fieri possunt coram Ordinarijs ex d. vers.adhæc,licet per primas literas fuissent abrogatæ, sed tamen seruata forma canonicarum sanctionum , &c. & recte etiam Zerola in praxi 1.p.verb.renuntiatio,seu permutatio.§. 3. 1. dub. dicens, quod d. bulla admittit beneficiorum permutationes , iuxta canonicas sanctiones,cap.quæsitum.de rerum permutat.& cap.1. eodem tit.lib.6.&c. & Flores de Mena quæst.24.nu. 21.dicens,quod in d. vers. adhæc concessum est Ordinarijs admittere permutationes simpliciter, secundū ius cōmune , & clare sentit Vgoli.d.c.27.§.3. nu. 2.& Zecch. de Republ. Eccles.c.de beneficiatis,n.8.

64 Et cessat iam,quod dicit † Mandos.d. tit. de permutat.ad fi.quod permutationes in manibus Papæ tātum hodie fieri possunt,prout in d.1. bulla Pij V. & contra Flamin. Paris. nouissime posthæc tenet Gonçalez glos.14.à nu.33.Quaranta in summa bullarij,verb.beneficiorum permutatio,& Azor.d.lib. 7.cap.19 quæst.5.circa fin.& cap.29.quæst.16.

65 Et quid † sit faciendum quando beneficia , quæ permutantur,sunt in diuersis diœcesibus, videoptimam glossam in d. c.1. de rerum permut.in 6. verb. collationem,& ibi Dom.nu.19.& Francū,& alios, & formularium instrumentorum fol. mihi 334. vbi ponitur collatio ex causa permutationis.

66 Et † quidem sententia glos. est communiter approbata , quam sequuntur Bellamera d.tract.1.p.q. 5.& 5.p.quæst.3.Pet.de Perusio 2.par.sub vlt.quæst. nu.27.alias 50.& 4.par.quæst.1. nu.43.alias 70.Gābar.in d.c.1.nu.133.& seq. Rebuf.in praxi,tit.de per mutat.nu.36.& de noua prouisione,nu.34. Gimon. d. tit.5.c.2.nu.21.& c.8.à nu.2.& Roffin.de benefic. c.34 ad fi.Azor.supra c.29.q.8. & c.30. q.1. & vide quod dictum est supra præced.p.c.1.nu.12.

67 Et † an in permutatione beneficiorum inæqualium in valore coram Ordinario possit authoritate ipsius reseruari pēsio,seu refundi pecunia ad coęquādos fructus,vide dicta supra 1.p.c.5.à nu.344.

68 Episcopo † vero inferior non potest permutationi authoritatem præstare, glos.in d. Clemen.1. quæ dicit cum Hostien.in sum. eodem tit. quod Episcoporum est permutare,seu permutantibus authoritatem præstare, & non inferiorum,sequuntur ibi Cardin.nu.15.& Bonif.32. Abbat.in d. cap. quæsitum, num.4. dicens communiter receptum , & Francus in d.cap.1.num.8.9.& 11.Federic.q.22.& 32. Bellamera 1.p.quæst.1.& 7.& 2.par.quæst.4.nu.5.Pet.de Perusio 2.p. quæst.7. nu.25. alias 42. Gambar.in d. cap.1.num.122. Coras.d.capit.9. num.4. Gimon.d. tit.5.cap.2.num.14.& cap.4.& cap.5. num.11. Rebuf.in praxi d.tit.de permutat.num.20.& in 3.part. signaturæ, verb.nec non iurispatronatus,nu.42. Io. Nicol.Delphin.de iurepatron.lib.2.quæst.4.à num. 139.Roffin.de benef.cap.10. nu.18.& c.31.nu.5.& Nauar.consil.97.nu.2.de simon.& Zerola d. verb. renuntiat.§.4. Lessius de iust. & iure.lib.2. cap.34.nu. 196.Azor cap.29.q.4.vers.si quæras.

69 Quamuis † Syluest.verb.permu.2. nu.2.& Angel. eodem verb.nu.5. dicant superiorē cuius authoritate fit permutatio,non esse Episcopū , quando ad eū non spectat collatio,seu institutio,sed eum ad quem pertinet collatio seu institutio,quod non est verum.

70 Nisi ille † inferior iurisdictionem haberet Episcopalem,seu quasi Abb.in d.c.quæsitū,nu.4.Franc. in d.c.1.nu.8.& 9.& ibi Gambar.nu.112.& 148. Coras.d.c.9.nu.4.Gimon.d.c.5.nu.12.Greg Lop.in l.2. tit.6.partita 5.glos.6.& Flores q.24.nu.21.Azor. d. q.4.quicquid dicat Bellamera 1.par.q.2.aut id præscripsisset, Rebuf.d.tit. de permutat.20.& Zecchus d.c.10.de benef.& pensio.nu.2. Lessius d.nu.196. Azot.d.q.4.in fin.& Suarez d.c.32.nu.14.admonens, vt alias receptissima sententia in praxi seruetur,licet sententia Angeli,& Syluestri,sibi videatur valde verisimilis,& dicitur alias infra vlt.p.c.2.à nu.71.

71 Vnde † etiam Episcopus habens collationem,seu ius conferēdi beneficium in aliena diœcesi ex consuetudine, vel alio iure speciali non potest admittere resignationem illius, etiam ex causa permutationis, Rota dec.6.de rerum permutat.alias 398.in nouis,& ibi Papaz. Abb.in cap.cum ex iniuncto.in fin. de hæret.& Coras.d.cap.9.nu.3.

72 Requiritur † tamen in permutatione consensus illorum , ad quos collatio, electio, seu præsentatio pertinet,quia ipsorum interest, quamuis Episcopus totum debeat expedire,gl.in d.c.1. verb.collationem, & ibi Franc.nu.6.7.& sequent. gl.etiam in d. Clem. 1.& ibi Card.nu.12.& 16.& Bonif. nu.33.47. & 48. Abb.in d.c.quæsitū,nu.9.Feder.q.19.22.& 32. Bellam.1.p.q.7.& 2.p.q.4.nu.5.& 4.p.q.1.2.3.& 4. P.de Perusio 2.p.q.9.& vlt.& 3.p.à q.1.vsque ad 6.ex nu. 33.alias 55.& 4.p.in princip.num.42.alias 69. Prob. in rubric.de rerum permut.in 6.nu.6.& 7. Gamb in d.c.1.nu.110.112. 118. & 121. Gimon. supra c.3. & c.5.nu.9.& cap.7.nu.18.Rebuf.d.tit.de permut.nu. 20.& 21.Ioan.Nicol.Delphin.d.q.4.nu.142. & seq. & quæst.14.nu.154.Roffin.cap.32.& Zecch. supra, Lessius d.c.34.nu.198.Azor.d.c.29.q.6.& 32.& Suarez d.c.32.nu.12.qui tamen num.14. male ait executionem , & collationem remittendam esse ad inferiorem collatorem contra communem,& si permutatio fieret sine illorum consensu,an sit nulla, vel annullanda, vide dicta,cap.præced.à nu.19

73 Et an † requiratur consensus omnium habentiū eligere, præsentare, vel conferre , an vero sufficiat consen-

consensus maioris partis, vide Cardin. in d. Clem. 1. nu. 12. & ibi Bonif. num. 47. & 48. Franc. in d. cap. 1. nu. 6. Feder. quæst. 20. & 21. Bellam. 2. p. quæst. 8. & 4. p. q. 5. Pet. de Perusio d. 3. p. quæst. 2. & 3. Gambar. supra nu. 117. Gimon. d. c. 5. à nu. 10. & quæ tradunt Felin. Decius, & alij, in c. cum omnes. de constit.

74 Nec † etiam Vicarius Episcopi potest permutationes expedire, nisi mandatum habeat speciale, Bellam. 1. p. q. 3. Gamb. in d. c. 1. nu. 1 16. Gimon. d. tit. 5. cap. 2. nu. 17. & seq. & Roffin. d. c. 10. nu. 18. & c. 31. nu. 5. & Zecch. d. c. 10. nu. 2. Azor d. c. 29. q. 4. cum communi: nec videtur sufficere, quod habeat potestatē conferendi, contra Calder. cons. 7. de rerum permutat. vt prædicti authores sentiunt.

75 Sed an † Capitulum sede vacante possit permutationi authoritatē præstare, glos. in d. Clem. 1. verb. conferantur, vers. quid de c. putat, quod sic, cū hoc sit iurisdictionis Episcopalis, in qua tunc succedit, nisi beneficia illa, aut alterum illorum spectaret ad collationem, electionem, vel præsentationem Episcopi solius sine Capitulo, quia eum in talium beneficiorum collatione, electione, vel præsentatione, non succedat, neq; etiam in consensu, quem necesse habet præstare collator, &c. ne vna via concedatur, quod alia prohibetur, reg. cum quid. li. 6. si vero vna cum Capitulo haberet facere prædicta, cum Capitulum tunc possit conferre, eligere, vel præsentare, c. vni. ne sede vacante lib. 6. poterit, vt Capitulū consentire, & vt Episcopus authorizare. Quam doctrinam glossæ sequūtur ibi Card. nu. 17. & Bonif. licet cogitandum relinquat ex nu. 34. & alij. Rota dec. 6. de rerum permut. in nouis, nu. 2. Fel. in c. cū olim de maiorit. & obed. nu. 3. vers. ad 3. Prob. in d. rubric. de rer. permut. in 6. nu. 4. Gamb. in d. c. 1. nu. 114. Coras. d. c. 9. à nu. 6. Put. dec. 320. lib. 2. Cucch. in instit. maior. li. 2. tit. 9. nu. 39. & Zecch. de benef. & pensi. c. 13. nu. 2. sub vers. 5. loco, Prosp. de Aug. in addit. in sum. bullar. Quarantæ verb. Cap. sede vacante, sub n. 1. 9. q. 4. limit. dicēs, posse interponere authoritatē in beneficiorū permutatione, quando eorū collatio spectabat cōmuniter ad Episcopū, & Capitulū, & quādo beneficia pertinēt ad collationem tertij, & Azor idem dicens d. cap. 29. sub 4. q. Et conducit, quod ait Prob. ad Monach. in c. cū in illis. de Præben. in 6. nu.

76 62. vers. tu tamen. Et † tenenda est, quamuis Bellam. d. tract. de permut. benef. 1. p. q. 4. & cū eo Gim. d. tit. 5. c. 2. n. 18. & seq. dicāt Capitulū sede vacāte, nō posse permutatione facere, etiamsi ad suā collationem

77 spectent beneficia. Et † quāuis Paulinus de off. & potest. Ca p. sede vacante 2. q. 2. p. n. 19. & cū eo Rebuf. in praxi, tit. de deuolu. n. 95. & Zerola in praxi 2. p. ver. Capit. §. 7. absolute videātur velle Capitulū sede vacante posse admittere permutationes, etiam beneficiorum ad solius Episcopi collationem spectantiū.

78 Quamuis † etiam Imola in c. fi. de rer. permutat. & cum eo Greg. Lop. in d. l. 2. tit. 6. p. 5. gl. 6. & P. de Perusio 2. p. q. 6. nu. 23. & 24. alias 41. & 42. quem sequitur Zecch. d. cap. 10. nu. 2. & c. 2. vers. Vicarius etiā, post Feder. q. 36. quem sequitur Azor. d. 2. par. lib. 3. c. 38. q. 4. dicant Capitulū sede vacante posse recipere resignationes beneficiorum ad collationem solius Episcopi pertinentium ex causa permutationis, licet permutationem authorizare, & perficere non possit, sed sit expectandus Episcopus, qui perficiat permutationem beneficiorum renunciatorum in manibus Capituli: & si perficere illam nolit, per superiorem cogetur, vel redibunt renunciantes ad eorum beneficia, arg. c. si benef. de Præben. lib. 6. Quod

79 impugnat † Gambar. supra dicēs, quod si Episcopus nolit permutationem explicare, isti non habebunt regressum ad primum beneficium, quod culpa sua amiserunt, renunciando ex causa permutationis coram Capitulo, quod non poterat permutationem expedire, quamuis posset talem renūciationem admittere, sicut dicitur de beneficijs reseruatis resignatis ex causa permutationis coram Ordinario, quorū renunciatio valet, quamuis ipse nō possit permutationem expedire, Feder. q. 3. Bellam. 1. p. q. 8. & 7. p. q. 4. P. de Perusio 5. p. nu. 50. alias 83. Bonif. in d. Clemen. à nu. 94. circa quod vide dicta c. præced. à n. 30.

80 Et † Capitulum sede vacante non posse conferre beneficia spectantia ad collationem Episcopi, vacātia per resignationem ex causa permutationis, fuit dictum in causa Abulen. parochialis de la Calçada 22. Iun. & 24. Octob. 1594. coram D. Blanchetto, vt in decisionib. supra adductis 5. p. c. 5. nu. 92. & 93.

81 Existimo † tamen, quod si Episcopus admisisset resignationem, ex causa permutationis de beneficijs ad eius collationem spectantibus, & antequam conferret decederet, posset Capitulum sede vacante, seu eius Vicarius illa compermutantibus conferre, ex Millis in rep. verb. Capitulū vacāte sede, quia potest, nam in isto casu præcessit iam consensus Episcopi, ad cuius collationem beneficia spectant, & ex alia parte collatio est debita compermutantibus, ex d. c. 1. de rerum permutat. in 6. & Clemē. 1. eodem tit. & sic necessaria, in qua succedit Capitulum sede vacāte, vt dictum est d. cap. 7. 5. p. à nu. 54.

82 Nec etiam † Episcopus potest permutationem expedire, si beneficia sunt reseruata, quorum permutationi solus Papa authoritatē interponit, Rota decis. 1. de rerum permutat. alias 23. in nouis, Feder. 1. q. à n. 1. Bella. 1. p. q. 6. vbi loquitur in Legato de latere, & q. 8. & 3. p. q. 1. & 7. p. q. 4. P. de Perus. 2. p. q. 1. & 2. ex nu. 19. alias 32. & 5. p. nu. 50. alias 83. Bonif. in d. Clem. 1. à n. 66. & 94. Fel. in c. in nostra. de rescrip. nu. 12. Coras. d. c. 9. nu. 4. Gimon. d. tit. 5. c. 2. nu. 6. & c. 3. Æneas de Falcon. de reseruat. 4. q. 3. effectu, Cass. decis. 1. de rerum permut. Mandos. dicens esse communem opinionem reg. 1. Cancell. q. 13. & Granut. dicens illud pro constanti tradit, ad Simon. de reseruat. q. 42. nu. 2. & q. 46. nu. 4. qui dicunt permutationem reseruati beneficij, siue generaliter, siue specialiter, coram Ordinatio fieri non posse, & fuit resolutum in vna Ilerden. coram D. Ioan. Paulo de anno 1545. in qua omnes Domini conuenerunt, quod beneficium reseruatum non poterit permutari in manibus Ordinarij, vt per Puteum decisio. 262. lib. 2. & est consilium Cald. 3. de rerum permut. & sequitur Azor lib. 7. c. 29. q. 10. & Tuschus conclu. 307. litera P. & nouissime Mantica de tacitis, & ambiguis conuentionib. lib. 25. tit. 9. à num. 12.

83 Pro † quo allegatur text. in extrauag. execrabilis, vers. inhibentes, ibi, Vel circa illa per medium permutationis, &c. de Præb. Sed meo videri iste tex. nō multū facit, nam beneficia, de quibus ibi antequam vacent, vt ibi, non cadunt sub reseruatione, cum sint incerta, quamuis gl. Zenzelini ibi, verb. permutationis. in extrauag. Ioan. XXII. velit beneficia, de quib. ibi etiam vacatura esse per reseruationem affecta, & tamē Papa ibi specialiter voluit, vt non possent permutari: nos autem agimus de beneficijs reseruatis plenis, de quorum permutatione agunt ea obtinentes, & vide Cosmam in pragmat. sanctio. tit. de collatio. §. item insuper, verb. disponere.

84 Vera † tamen est d. doctrina ea ratione, quia de beneficijs reseruati, Papæ inferior non potest se intromittere, nec illa conferre, cap. 2. de Præb. in 6. cū alijs, vt

alias, vt in d.decif. t.quamuis in beneficijs reſeruatis
in ſpecie, vigore huius reſeruationis non impediri
permutationem, poſſe probabiliter defendi, cum
Azone de Ramengis, contra omnes teneat Gamba-
rus in d.cap.1.ex nu.33.
85 Poſt reſignationem † autem, quæ in permutatio-
ne debet interuenire a ſuperiori admiſſam, requiri-
tur collatio ipſorum beneficiorum ſic vacantium,
Bonif.in d.Clem.1.nu.17.P.de Peruſio 4.p.num.42.
alias 69.Leſſius d.lib.2.cap.34.nu.197.
86 Sed † an ſufficeret, ſi præſentibus permutare vo-
lentibus, & petentibus renunciationem admitti, &
collationem hinc inde fieri, Epiſcopus dicat placet
nobis, & permittimus, Feder.q.27.ait, quod licet de
ſubtilitate iuris poſſit ſuſtineri iſta breui locutione
verborum videri illos renuntiaſſe, & Epiſcopum ac-
ceptaſſe, & contuliſſe ad l.iam hoc iure.ff.de vulgari,
tamen tutius, & ſecurius eſt, vt etiā cōſulit Hoſtien.
in c.ex ore de his quæ fiūt a Prælat.quod fiat expreſ-
ſa renūciatio, & collatio, ex d.Clem.1.& quod ſic ſer
uat conſuetudo, ſequuntur P.de Peruſio 4.p.2.q. nu.
45.alias 71.& 72.Gimon.d.tit.5.c.5.nu.17.& Ioann.
Nicol. Delphin.d.lib.2.de iure patron.nu.155.
87 Et † hoc eſſe verum etiam de ſubtilitate iuris, te-
net Alex. de Sintilla relatus per Bellam.5.p.q.2. Nā
illo modo non datur vacatio, quæ in permutatione
interuenire debet, quia licet illi peterent admitti re-
nunciationem, nondum ſupponitur admiſſa per E-
piſcopum (ſeu potius nondum ſupponitur facta) &
ſic non vacabāt ad cap.quidā de renuntiat. vbi quod
petitio licentiæ cedendi non eſt ceſſio, &c. Quod
88 mihi † placet, licet Bellamera ibi cenſeat de veritate
iuris per talium verborum breue conpendium fieri
permutationem, quoad renunciationes, & collatio-
nes, arg.c.beneficiū de regul.in 6.& quę notat Innoc.
in d.c.ex ore t.gl.qui tamen fatetur cum Hoſtien. &
Feder. quod ad tollendas difficultates, quæ contra-
rietate opinionum occurrere poſſunt, conſultius eſt
ante factam, quod omnia expreſſe fiant. Nec placet,
quod poſt hæc dicit Gonçalez gloſ.14.à n.43.ex Ro
ta deciſ.16.ſub nu.6.de rerum permutat.in antiq. &
alijs, quod amiſſio reſignationis ex cauſa permuta-
tionis continet in ſe tacitam collationem, &c. quod
etiam ait gloſ.15.§.2.a nu.57.
89 Aduertendumq; † eſt, quod cum coram Papa fit
permutatio, debent permutantes de alijs beneficijs
obtentis mentionem facere, Rota deciſ.5.de reſcrip.
& 12.de Preb, in antiq. alias 593.quæ ait ita obſerua
re ſacrum Palatium, & ad idē eſt deciſio Rotę 15.de
rerū permutat.in antiq. alias 722. quæ ait ita tenere
90 Rota, ſequuntur † Bellam.3.par.quæſt.2.ex num.10.
dicens Curiam id ſeruare, Felin.in d.c.in noſtra cor.
13.num.16. Rebuff. d. titul. de permutatione, num.
34.& 35. & Coraſ.d.cap.9.num.8.Azor.d.lib.7.cap.
29.quæſt.27.
91 Et † ſimiliter erit facienda mentio de qualitatib.
beneficij, alias de iure, vel ſtilo exprimendis, Lapus
in d.cap.1.de rerum permutat.in 6.& ibi Gamb. nu.
138.& ſeq. & Azor.
92 Et idem † erit in permutatione facta coram Le-
gato, ex c.fin.de offic.Legati in 6.& Clem.2.de offic.
Ord.vt ſentit Rota d.dec.15.ibi, Si fiat in manib.ali-
cuius non Ordin.& tenent Bellam. & Azor.ſupra.
93 Quamuis † Feder.q.18. & conſ.70. indiſtincte te-
neat in permutatione non eſſe neceſſarium facere
mentionem de obtentis, nec de qualitatibus benefi-
cij, etiam corā Papa, & Legato, ſaluo ſtilo Curiæ,
quia hic non eſt impetratio, nec collatio ſimpliciter
facta, ſed ob cauſam permutationis, & non additur
beneficium beneficio, ſed vnum in locum alterius
ſubrogatur, ſequuntur Francus in d.cap.1.nu.13. Gi
mon.d.tit.5.cap.13.ad fi.& Ioan. Nicol. Delphin.d.
lib.2.quæſt.17.nu.159.& quādo permutatio fit pro-
pter vtilitatem, vel neceſſitatem Eccleſiarum, Petr.
de Peruſio 4.p.q.4.ex num.48.alias 79.
94 Cui rationi reſpondetur † eſſe impetrationem &
collationem non tituli, licet ex cauſa permutatio-
nis, quod ſatis eſt.
95 Nec obſtat † alia ratio, ex qua Federicū ſequun-
tur Domin.in d.cap.1.nu.25.& Villadiego de Lega
to q.9.1.p.nu.31.& Gāb.de offic.Legat.lib.3.nu.39.
quod in permutatione collatio non eſt gratioſa, libe
ra, & voluntaria, ſed neceſſaria, &c. Nam reſponde-
tur, quod licet admiſſa renunciatione, ex cauſa per-
mutationis collatio ſit neceſſaria, & debita comper-
mutantibus, tamen admiſſio non eſt neceſſaria.
96 Ex † qua tamen ratione Domin.obiter videbatur
inferri, non eſſe neceſſariam mentionem obtentorū
in prouiſione de parochiali, quæ à Papa fit ei, qui in
concurſu eſt electus ab Ordinario, & ſignificauit in
tempore, iuxt.conſtitutionem Pij V.nam ex Conci-
lio ſeſſ.24.cap.18. de reformat. ibi: Atq; illi, & non
alteri, eſt illi debita collatio.
97 Sicut † etiam in inſtitutione præſentati facta à Pa-
pa, non eſt neceſſaria mentio obtentorum, non ſo-
lum ex eo, quod præſentatus nil petit, ſed patronus
cum præſentat, vt tenuit Rota deciſ.350.p.1.diuerſ.
ſed etiam quia inſtitutio eſt debita præſentato, &c.
98 Nihilominus † tamē in prouiſione parochialium
praxis, conſuetudo, & ſtilus videtur habere cōtrariū.
99 In permutatione † vero facta coram Ordinario,
non eſt opus facere mentionem de obtentis, ſicut
nec in alia prouiſione ab eo facta, d.Clem.2.ita Rota
d.deciſ.15.Lapus, & Feli.ſupra, Coraſ.d.c.9.nu.8. &
Menoch.de arbitr.lib.2.caſu 201.nu.150.
100 Tandem, quia † ſuperioris authoritas, & præſentia
fraudis ſuſpicionem tollit, nec delictum præſumen-
dum eſt, permutationem non in fraudem, ſed ex ho-
neſta affectione proceſſiſſe credendum eſt, Franc. in
d.c.1.nu.12.Rota deciſ.8.nu.4.de procurator.in an-
tiq.Petr. de Peruſio 1.p.q.vlt.nu.18.alias 31. Decius
conſ.210.nu.5.Coraſ.d.c.9.nu.10.& Menoch.de prę
ſumpt.lib.6.præſump.78.nu.4.
101 Niſi † in contrarium vrgeant coniecturæ, vt per
Abb.in c.quia veriſimile de præſumpt.& ibi Feli.n.
1.& reper.ipſius Felini, verb.permutans beneficium
tenue Franch.in d.c.1.nu.12.& Dd.in c.2. de renun-
ciat.in 6. & ibi Prob.ad Monach. Bellam.d.tract.de
permutat. beneſ.2.p. q.2. Gambar.in d.c.1.4.notab.
ex nu.17. Decius d.conſ.210.nu.5. Selua de beneſ.3.
p.quæſt.18.nu.2.Rebuſ.in praxi, tit. de permutatio.
a nu.42.Coraſ.d.nu.10.Ioan.Nicol.Delphinas d.lib.
2.num.138.Iul.Clar.lib.5.receptar. ſententiar.§.fin.
quæſt.73.nu.7.Maſcard.de probatio.concluſ.178.&
1175.Menoch.d.præſumpt.78.Flamin. Pariſ.de reſi
gnatione beneſ.lib.12.q.5.nu.20.& lib.13.q.4.à nu.5.
ad 15.Azor d.cap.29.q.15.& 30. & Manticā de taci-
tis & ambiguis conuentionib.lib.25.tit.10.
102 Circa quod ego aduerto † coniecturas iſtas, quas
adducunt Doct. citati, militare reſpectu expectan-
tium, quando erant expectatiuæ, vt recte aduertit
Menoch.ſupra num.2.vbi ait, quod quando facta eſt
renunciatio, vel permutatio beneficij authoritate
ſuperioris, & de nullius præiudicio agitur, quippe
nullus adeſt expectans primum vacaturum, renūcia-
tio, vel permutatio non præſumitur fraude fac a.
Nunc autem cum non adſint expectantes, expecta-
tiuæ enim ſunt ſublatæ a S.Concilio Triden.ſeſſ.24.
de re-

de reformat. cap. 19. istæ consuetudine fraudis permutationum videntur cessare.

C A P. V.

De vacatione per assecutionem alterius.

S V M M A R I A.

Pro intelligentia materiæ de incompatibilitate beneficiorũ, & vacatione vnius per assecutionem alterius, sunt consideranda, & distinguenda quatuor tēpora, ante Conc. Trid. n. 1.

Primum tempus est ante Conc. Lateran. sub Alex. III. & tunc obtinenti duo curata, vel dignitates, vel alias incompatibilia, dabatur optio, &c. nu. 2.

Secundum tempus est d. Concil. Lateran. sub Alexā. III. in quo fuit prohibitum, vt nullus diuersas dignitates, & plures Ecclesias reciperet, &c. num. 3.

Improbatur, Quintanad. dicens c. referente, & cap. præterea. de Præb. non essẽ ante, sed post d. Conc. Later. nu. 4. & 5. & c. cũ te de ætat. & qualit. in quo fundatur, explicatur, nu. 6.

Tertium tempus Concil. Lateran. sub Innoc. III. in quo statuit, quod si habens beneficium curatum, aut personatum, vel dignitatem, reciperet secundum, ipso iure vacet primum, &c. nu. 7. Et idẽ in officiis, & in beneficiis regularibus curam animarum habentibus, & in dignitatibus regularibus, etiā manualibus, ac in Vicariis perpetuis, num. 8.

Improbatur Quintanaduennas dicens, quod si in variis Ecclesiis plures aliquis dignitates consecutus sit, non amittet priorem ipso iure, ex cap. de multa, &c. nu. 9.

Quartum tempus extrauagantis execrabilis. de Præben. in qua statuitur, quod recipientes secundum beneficium, &c. quod ipso iure vacat, absq; mora coram Ordinariis dimittere debeant, verbo, & facto, &c. alioquin &c. num. 10.

Ante ista quatuor tempora possunt notari alia tria. Primum, ex Concil. Calcedon. de quo in c. clericum 21. quæst. 1. nu. 12. Secundum, ex Nicena synodo 2. seu 7. generali, de qua in cap. 1. 21. q. 1. nu. 13. Tertium, ex Concil. Vrbani II. Placentiæ, de quo in c. sanctorum. 70. distinct. vbi titulorum pluralitas generaliter prohibita est, num. 14. & 15.

Cum postea ex generali consuetudine in beneficiis simplicib. non requireretur residentia personalis, variatum est circa pluralitatem beneficiorũ, & secutæ sunt prædictæ constit. nu. 16.

Redeundo ad vltimum tempus d. extrauag. execrabilis, notatur, quod inhabilitas ibi posita non extenditur ad obtenta nu. 17. Nec habet locum in legitime dispensato ad plura, nu. 18. quando dispensatio est concessa circa obtinenda, secus si circa obtenta, num. 19. Secus etiamsi sit concessa conditionaliter, si alias canonice conferantur eidem, nu. 20. Sed contrarium tenetur, num. 21.

Nec etiam habet locum pœna d. extrauag. in habente dispensationem, quamuis surreptitiam, & insufficientem, nisi surreptio, & insufficientia esset clara, num. 22. Nec in retinente plures parochiales obtentas cũ dispensatione Papæ, nu. 23.

Dicta extrauagans, & eius pœna, habet locum, etiamsi dignitas, personatus, aut officium sit sine cura, num. 24. Quamuis contrarium teneant Staphil. & Houda, nu. 25. nec d. extrauagans id requirit in vers. qui vero, nu. 26. nec contradicit in vers. quātũ autẽ, n. 27. & 28. nec obstat ratio Houeda, n. 29.

Ex ista ratione infertur, quod pœna d. extrauagantis non habebit locum in retinente alias duo beneficia vniformia sub eodem tecto, nu. 30. Quamuis ea retinens, vel alia incompatibilia, sine dispensatione legitima sit indignus, & inelegibilis, nu. 31. non tamen vere dici potest irregularis, nu. 32. nec inhabilis, ita vt prouisio sit nulla, nisi iuxta cap. Ordinarii. §. in conferendis, num. 33.

An dimissio primi beneficii, quæ in d. vers. qui vero iubetur fieri coram Ordinario, sit facienda intra mensem, sicut in versiculis præceden. an vero statim, & quam primum secundi possessionem pronisus habuerit, &c. a nu. 34. Resoluitur faciendam esse statim, & in continenti & quando dicatur fieri statim, & in continenti, &c. intelligitur cũm aliquo temperamento, nu. 38. Et quomodo sumantur dictiones istæ, in continẽti, mox, statim, illico, quā primũ, & circa, remissiue, n. 39.

Ad euitandas pœnas d. extrauagantis sufficit, quod quis dimittat primum realiter, & cum effectu, ac sine fraude, licet coram Ordinario sub publico testimonio, illud verbo tenus non dimittat, nu. 40. Quod licet in rigore non sit verum, videtur consuetudine receptum, & approbatum, num. 41.

Ad probādam execrabilitatem requiritur, quod probetur eum possedisse, num. 42. Et debet liquido constare de possessione incompatibilium ex Rota, nu. 43. Ex qua etiam nō sufficit producere instrumenta possessionum parochialium, nisi probetur perceptio fructuum, quæ decisio si requirit actualem perceptionem fructuum, non videtur vera, num. 44.

Per d. extrauag. vers. qui vero, & seq. non reseruantur beneficia priora, quæ per adeptionem posteriorum vacant virtute cap. de multa, sed solum posteriora, nu. 45. quicquid dicant alii relati ā num. 46. Iuxta quā est accipienda reseruatio regulæ 1. Cancellariæ, in qua reseruantur beneficia, quæ per constitutionem execrabilis vacant, vel vacare contigerit, num. 49. Beneficia tamẽ priora, quæ tempore illius constitutionis quis retinebat de facto sine dispensatione, comprehenduntur in d. reseruatione, num. 50.

Beneficia vacantia per assecutionem alterius authoritate Apostolica facta sunt reseruata Papæ per extrauag. ad regimen, quæ renouatur per omnes Summ. Pontifices in reg. 1. Cancel. nu. 51. & 52. Quæ reseruatio procedit in beneficiis vacaturis per assecutionem alterius, non solum ex dispositione iuris, sed etiam ex decreto Papæ, num. 53.

Similis erat reseruatio, quam pro suo tempore fecerunt Clemens VI. & Vrbanus VI. de omnibus beneficiis vacantibus per assecutionem alterius incompatibilis virtute expectatiuarũ, num. 54.

Hodie in gratia facta, de aliquo beneficio habenti aliud incompatibile, seu ius ad illud, apponitur decretũ, quod infra duos menses primum dimittere, seu iuri cedere in manib. Roman. Pōtificis omnino teneatur alioquin ambo vacent eo ipso, &c. num. 55. Per quam clausulam tacite dispensatur, vt per illos duos mẽses possit retineri primum cũ secundo, nu. 56. & 57.

Illud decretum de dimittendo obtentum intelligitur de dimissione pura & simplici, & non ex causa permutationis, seu in fauorem, nu. 58. Quamuis Flam. Paris. videatur velle, stante illa clausula posse resignare in fauorem, & cum pensione, num. 59.

Hodie ad magis euitandas similes renunciationes, dicitur quod libere, cum specifica mentione præsentis decreti dimittere omnino teneatur, &c. num. 60.

Is cui positum est huiusmodi decretum, siue post habitam possessionem secundi, siue ante, non poterit resignare primum coram Papa conditionaliter, seu ex causa permutationis, non facta mentione dicti decreti, nu. 61. Nec etiam poterit corā Ordinario resignare simpliciter, vel ex causa permutationis: num. 62. moriente tamen illo, &c. ante aduentum dicti temporis, non intrabit decretum in beneficiis sic vacantibus, nec erunt reseruata, &c. num. 63. vbi forma dictæ dimissionis, &c. Prædicta reseruatio est extensa per Paulum V. ad vacatura ante assecutionem resignata, seu dimissa, nu. 64.

Cum cap. quia nonnulli & cap. de multa, & extrauagans, execrabilis, solum loquantur in beneficiis curatis, & dignitatibus, ac personatibus, seu officiis, sequitur decisionem cap. referente, & cap. præterea, de Præbend. dantium optionem, non esse correctam per d. iura in aliis beneficiis incompatibilibus, &c. nec in eis per assecutionem secundi vacare primũ. nu. 65. contra Innocentium, & alios relatos. nu. 66.

Consideratur incompatibilitas duplici modo, nu. 67. Et ad ista reducitur triplex incōpatibilitas, quā considerat Card. n. 68.

Prædicta doctrina declaratur primo, vt non procedat in iure ad rem ad aliquod beneficium, cui censetur quis renunciare per

assecutionem alterius beneficij, &c. num.69.

De materia Clemen. gratia, de rescript. videndi sunt relati num. 70. & decis. Rotæ ibi posita.

Secũdo declaratur, vt nõ procedat, quando beneficiatus in vna diœcesi acceptat aliud beneficiũ requirẽs similiter residẽtiã in alia, & ibi cõmoratur: n.71. sed cõtra tenetur, nu.72. & seq.

Tertio declaratur, vt non procedat, quando beneficia simplicia requirerent residentiam, ita quod non posset in eis deseruiri per alium: num.74. sed non placet, nu.75.

Successit postea secundum tempus Concilij Trid. sess.7. de refor. cap.4. nu.76. cui decreto non aduersatur aliud eiusdem Concilij sess.24. de reformat. cap.17. quod obtinentes plures parochiales, vna retenta, alias infra spatium sex mensium dimittere teneãtur: nam loquitur de obtinentibus tunc plures parochiales, &c. non autem de plurib. parochialibus, aut alias incompatibilibus beneficijs post Concilium obtentis, de quib. loquitur d. cap.4. nu.77. Et ita accipitur quod tradunt Salzedo, & alij relati, nu.78.

An in beneficijs residẽtiã requirentibus, etiam simplicibus, vel alias quomodolibet incompatibilibus per d. decretum Concilij cap.4. inducatur vacatio primi ipso iure per adeptionem secundi, nu.79. Ponitur sententia Nauarri, & aliorum negatiua, nu.80. quã tenuit Rota in decisionibus relatis, nu.81. & est in praxi seruata in Hispania, nu.82. Contraria sententia, tenetur, quæ est approbata per S. Congreg. Concil. vt in declarationibus adductis, & recepta, & practicata in Dataria, & Cancellaria, & tenetur iam à Rota, &c. à nu.83.

Addit etiã Concil. c. de multa, quod quãuis intermpus d. c. de multa contendens retinere primũ, quod ipso iure vacauerat, etiam secundo esset priuandus per sententiam, tamen ex decreto Concilij ipso iure est priuatus etiam secundo. nu.94.

Addit etiam, quod licet in d. cap. de multa, vt priuetur secundo requiratur monitio, vel quod retineat vsque ad litis contestationem: tamen cum Concilium dicat, retinere præsumpserit, non videtur necessaria iudicialis contentio, nec monitio. nu. 95. nam illa verba solum denotant dolosam, seu malitiosam retentionem saltem ex lata culpa, num.96. quæ recte datur sine monitione, aut litis contestatione, &c. nu.97. & adducuntur declarat. S. Congreg. nu.98. sufficeretq; ad pœnam Concilij retinere primum de facto cum secundo, licet fructus non reciperet, num.99.

1 PRo pleniori intelligentia huius † grauissimę, frequentissimæ, & vtilissimæ materiæ de incomp. benef. & vacatione vnius per assecutionẽ alterius, de qua copiosum tractatum edidit Alphõs. de Hojeda, oportet considerare & distinguere quatuor tempora ante Concil. Trid. cũ Card. & Imola, in c. referente. de Præb. & Abb. in c. quia nõnulli, n.4. de cler. nõ resid. & in d. c. referẽte, n.3. & ponũt Cassad. d. c.1. de const. Gãb. de off. Leg. li.5. rub. an Legat. possit plura benef. vni cõferre, a n.67. Rossi. de ben. c.5. a n.18. & Hojed. d. tract. de incomp. benef. 1. p. c.7. nu.7. & post hæc Gonçal. ad reg. de mensib. gl.15. a num.10. Azor. 2. p. lib.6. cap.13. quæst.1.

2 Primum † tempus est ante Conc. Later. sub Alexan. III. de quo fit mentio in d. c. quia nõnulli, & tũc obtinenti duo beneficia curata, vel dignitates, seu alias incompatibilia, dabatur optio, vt vnum retineret & alterũ dimitteret & non vacabat primũ ipso iure per assecutionem alterius, nec priuabatur secũdo, vt in d. c. referente, & cap. præterea de Præbend.

3 Secundũ tẽpus † est d. Concil. Later. sub Alex. III. in quo fuit prohibitum, vt nullus diuersas dignitates, & plures ecclesias reciperet, alioquin priuaretur secundo, & conferens potestatẽ conferendi pro illa vice, vt in d. cap. quia nõnulli, & refertur in c. de multa. in princ. de Præbẽd. & sic tunc obtinenti duo curata, vel dignitates, non dabatur optio, sed debebat amittere secundũ, non ipso iure, sed per sententiam.

4 Quãuis † Quintanad. Eccles. lib.4. sub nu.46. dicat d. c. referente, & c. præterea, non esse ante, sed post d. Conc. Later. ex c. eã te 4. de ętat. & qual. quod cũ illis concordat, & Conc. Later. decreta nõ quidẽ antecessit: ꝙ falso (inquit Panor.) in d. c. quia nonnulli, nu.4. & alij, in tpum descriptione decepti crediderũt, sed secutũ est, vt indicant illa archetypę constitut. verb. Ne vllus in eis contra decreta quæ in Later. Concil. edidimus, vel cõtra antiquas sacrorũ canonũ sanctiones cleric⁹ ordinetur: & patet ex verbis capituli, ibi. Quæ sciẽtia, morib. & ętate Conc. non congruãt institutis, vbi in margine dicitur, Concil. Lateran. &c.

5 Sed † nihilominus verius est, d. Concil. Later. posterius esse d. c. referente, & c. præterea, vt colligitur ex d. cap. de multa, de quo sequenti tempore, vbi in principio refertur constitutio dicti Concil. Lateran. de qua in d. cap. quia nonnulli, tanquã tunc vigens.

6 Nec † obstat tex. in d. c. eã te, quod re vera est post d. Conc. Later. quia potest intelligi de ecclesijs collatis ante Conc. Later. vt ibi dicit Io. And. & Panor. n. 8. & est additio gl. verb. dimittendã, qui etiã dicũt, ꝙ vel ibi fuit gratia, quod sequitur Io. Quintinus in repet. c. de multa, sub n.69. nec Panor. in d. c. quia nonnulli, nu.4. dicit d. c. eã te, esse ante d. Conc. Lateran.

7 Tertiũ † tempus fuit Concil. Later. sub Innoc. III. in quo statuit, quod si habens beneficiũ curatũ, aut personatum, vel dignitatem, recipere secundum, seu secundum, ipso iure vacet primum, & si illud retinere contenderit, etiam secundo spolietur per sententiam, vt in d. c. de multa, & in c. dudum. 2. de electio.

8 Et idẽ † in officijs, ex c.1. de consuet. in 6. & in beneficijs regularib. curã animarũ habẽtib. etiãsi cura per aliũ habeat exerceri, & in dignitatibus regularibus etiã manualibus, ex c. cũ singula, de Pręb. in 6. & Clem. 1. de supplenda neglig. Prælat. ac in Vicarijs perpetuis, ex Clem. 1. de off. Vicar. Coras. de benef. 1. p. c.10. & vlt. nu.6. & Quintanad. d. lib.4. nu.97 qui

9 † num.118. male ait, quod si in varijs ecclesijs plures aliquis dignitates consequutus sit, nõ amittet priorẽ ipso iure, ex d. c. de multa, sed habebit locũ dictũ c. quia nonnulli: nã cũ hæc species, inquit, ab Innocẽtio prætermissa sit, nõ videt cur eiusdem constitutionis pœnis contineatur, sed reuera de his etiam loquitur Innoc. ibi, vt patet ex principio, & vers. hoc idẽ.

10 Quartũ † tẽpus est extrauag. execrabilis Io. XXII. de Præb. in qua in vers. qui vero, statuitur, quod recipientes secundũ beneficiũ curatũ, aut dignitatẽ, personatum, seu officium, primum, quod ipso iure vacat, postquam secundi possessionẽ habuerint, vel per eos steterit quominus habeant, absque moræ dispẽdio coram Ordinarijs dimittere debeãt verbo & facto, ac sine fraude, sub testimonio publico, alioqui ex tunc sint ipso iure secundo priuati, & ad sacros ordines suscipiendos, & ad habendũ quodcunq; beneficium inhabiles. Hæc in dicta extrauagante.

11 Sed † ante ista quatuor tempora, quæ Dd. cõmuniter considerant, possunt notari alia tria, cũ Quintanaduennas d. lib.4. ex principio, præcipue d. n.46.

12 Primum † ex Conc. Calced. canon. 10. de quo in c. clericum. 21. q.1. quamuis Gratianus ibi addidit illa verba, eodem tempore, vt per Quintanad. ibi nu.6.

13 Secundũ † ex Nycena Synodo 2. seu 7. Synodo generali, de qua in c.1. 21. q.1. vbi pluralitas beneficiorũ nominatim prohibita est in vrbe Cõstãtinopolit.

14 Tertium, ex † Concilio Vrbani II. habito Placẽtiæ, de quo in cap. sanctorum 70. distinct. vbi titulorum pluralitas generaliter prohibita est.

15 Antiquitus † enim nemo poterat ordinari sine

titulo

titulo certæ Ecclesiæ, seù beneficij, in qua ecclesiastica munia personaliter obiret, vt in c. neminē, & d.c. sanctorum. 70. dist. Quintanad. d. lib. 4. nu. 60. & 61.

16 Cum † vero postea ex generali cōsuetudine in beneficijs simplicib. nō requireretur ministeriū, seu residentia personalis, cōsequēter etiā variatum est circa pluralitatē beneficiorum, & subsecutæ sunt prædictæ constitutiones, & prædicta quatuor tempora.

17 Redeundo † autem ad vltimum tempus dictæ extrauag. execrabilis, notandum est, quod inhabilitas ibi posita cum inducatur in obtinendis, non extenditur ad alia, puta ad obtenta, Cassad. d. decis. 1. de cōstitut. gloss. in Clem. 1. §. ipsius de pœnis, versic. obtinendis, quam sequuntur ibi Cardin. Imola, & Bonifacius num. 54. & Abb. in Clem. 2. eod. tit. Hojeda de incompatibilitate, cap. 23. nu. 101.

18 Nec habet † locū in legitime dispensato ad plura, qui illa recipit non canonice, nam licet peccet, & contra eum procedi possit, quia male tenet, & sine titulo canonico, non tamen quia plura tenet, ex quo habet dispensationem, Specul. in titul. de dispēsatione. §. dicendū, nu. 23. Io. Andr. in c. nō potest, de præben. in 6. & ibi Dom. §. 1. n. 5. & conf. 126. & Franc. d. §. 1. nu. 4. Millis in repertorio vers. dispēsatus, vt possit plures, & Cassad. decis. 36. super reg. nu. 3. Hojeda de incomp. benef. 1. p. cap. 17. nu. 29. & 2. p. c. vlt. nu. 80. Tusch. concl. 69. lit. B. à nu. 37. & Ant. de Butr. in cap. dudum 2. de elect. qui tamen † id primo limitat,
19 vt procedat in dispensatione concessa circa obtinenda, secus si circa iā obtenta: nam tunc cū dispensatio sit surreptitia, non exprimendo vitium ipsorum beneficiorum, in nullo prodest, &c. sequuntur Dom. ibi d. nu. 5. & Franc. d. nu. 4.

20 Secundo † limitat, vt procedat in dispensatione circa obtinenda simpliciter concessa, secus si conditionaliter, si alias canonice conferantur eidem, quia tunc dispensatio non prodest, nec habet locum: ex quo non adest conditio & forma in ea expressa, sequitur Domin. & Franc. ibidem, & Rebuf. in praxi tit. de dispensatione ratione ætatis, vers. si tibi alias canonice conferantur.

21 Sed † contra istam limitationem expresse tenent Specul. Millis, & Cassad. & Hojeda, & Tusch. supra, meritoque, nam illa clausula, si alias canonice conferatur eidem, non inducit formam & conditionē, sed est expressio eius, quod tacite inest, vt in d. cap. dudum. ad fin. & cap. si gratiose, de rescript. in 6. & in d. capit. non potest. §. 1. & ibi glos. verb. canonice: & sic nihil operatur l. 3. ff. de legat. 1. l. conditiones extrinsecus. ff. de conditio. & demonstr. Tho. Sanchez de matrim. lib. 2. disput. 11. nu. 18. & lib. 3. disput. 33. nu. 3. & dicetur alias infra nu. 335.

22 Nec † etiam habet locum pœna dictæ extrauagantis in habēte dispensationem, quamuis surreptitiam, & insufficientem, quæ nihilominus excusat assequentem secundum curatum a pœna illius, secundum Gomez. in reg. de annali quæst. 14. dicentē sæpe approbasse Rotam hoc dictum: quod mihi videtur intelligendum, nisi surreptio, & insufficientia dispensationis esset clara, &c.

23 Nec etiam † habet locum in retinente plures parochiales obtentas cum dispensatione Papæ, quas ipso iure perdidit ob nō promotionem infra annū, vel alias, vt per Nauar. conf. 12. de rescript. a nu. 12. & conducit decis. Guidob. 57. de qua infra nu. 180.

24 Secundo notandum † est, quod dicta extrauagans & eius pœna habet locū, etiamsi dignitas, personatus, aut officium sit sine cura, ita quod ad incurrendam eius pœnam nō est necessariū retinere duo curata, aut beneficium curatum cum dignitate, personatu, vel officio habentib. curam animarum, saltem son cōteutiosi, sed sufficit retinere beneficium curatum, siue stricte, siue large, cum dignitate, personatu vel officio sine vlla cura, vel duas dignitates, personatus, aut officia sine cura, aut dignitatem cum personatu, vel officio sine cura, &c. vt recte inquit glossa Zenzel. ibi, verb. simile, in extrauagantib. Ioannis XXII. & videtur tenere Abbas in d. cap. quia nōnulli, nu. 4. vers. quartum fuit tempus, & sequū tur Staphil. de literis gratiæ, tit. de varijs modis vacationis. §. tertius vacationis modus, nu. 1. & tit. de qualitate, & statu benef. §. huiusmodi, nu. 7. alias 41. Cassad. d. dec. 1. de cōstitutionib. nu. 2. ibi: Sed curatis, & alijs, de quib. &c. Nauar. in c. si quando. de rescript. excep. 6. nu. 5. & sentit idē Nauar. in c. accepta. de restit. spoliat. opposit. 10. solut. nu. 30. & Mandos. in reg. 1. Cācel. q. 14. Azor. d. lib. 6. cap. 13. q. 1.

25 Quamuis contrarium † teneat Staphil. d. §. huiusmodi, nu. 9. & 10. vbi dicit, quod ad hoc, vt sit locus dictæ constit. execrabilis, & pœnis in ea contentis circa dignitates, & beneficia incompatibilia, requiritur quod sint curata stricte, vel saltē large: & ideo quod obtinentes personatum, seu dignitatē sine cura si retinerent illum absque dispensatione cum beneficio curato, non incurrerent pœnas dictæ constitutionis: quod sequitur Hojeda c. 16. nu. 4. 5. & 6. & cap. 13. nu. 8. vers. quarto declaratur.

26 Sed reuera † dicta extrauagans in d. versic. quæro, non requirit, quod ambo sint curata, vt ex eius verbis apparet: nam illa verba, Animarū curam habens annexā, solū referuntur ad verbum immediate præcedens, Aut aliud beneficium, & non ad dignitatem personatum, seu officium, vt patet ex contextu, alias enim diceret in plurali, Animarum curam habētia.

27 Nec contrarium inquit, aut minuit dicta extrauagans in finalibus verbis, nempe in vers. quantum autem, in quibus fundantur Staphil. d. nu. 9. & Hojeda d. vers. quarto declaratur, quia vt ibi dicitur, solū ibi declaratur, quæ dicantur beneficia curata circa modificationē ante factā, nempe in vers. nos itaq; vt ibi notat glos. Zenzel. verb. ante factā, vnde nihil potest inferri contra nostram sententiam.

28 Et quando † declaratio, de qua in d. versic. quantum autē, referatur ad omnia præcedentia, & ad dictum vers. quæro, vt videtur sentire glossa Gulielmi, ibi, in extrauagantibus communibus, non faceret etiam contra nostram sentētiam, nam solum ibi declaratur, quæ beneficia censeantur curata in terminis d. const. non vero dicitur, quod ambo beneficia, quæ quis retineat, debeant esse curata, vt habeat locum illa constit. & eius pœna.

29 Nec obstat † ratio Hojedę d. cap. 16. num. 5. & 6. quod pœna ipso iure ibi imposita non debet extendi, &c. quia hic non agimus de extensione, sed de cōprehenso in verbis d. vers. quæro, ibi, Dignitatē, vel personatum, seu officium: & ibi, Simile.

30 Ex ista tamen † ratione bene infertur, quod pœna dictæ extrauagantis, non habebit locum in retinente alias duo beneficia vniformia sub eodem tecto, quamuis sint incompatibilia, ita quod per assecutionem secundi vacet primum ipso iure, cap. literas, de concef. Præben. & Clem. fin. de Præbend. neque in retinente alia beneficia incompatibilia. Faciunt quæ tradit Cassador. d. decis. 1. & Bellamera decis. penult. 754. nu. 3. vers. nam certum est. Mand. d. reg. 1. quæst. 14. & Nauar. conf. 13. nu. 3. de Præbē.
31 quamuis † retinens duo vniformia sub eodem tecto, vel alia incompatibilia sine dispensatione legi-

tima, ſit indignus, & in eligibilis, ad dictum cap. du-
32 dum 2. de elect. cuius ratio eſt generalis: non † tamen
vere dici poteſt irregularis, vt male aiunt Mandoſ.
de irregularitate, lib. 3. cap. 4. & Enriq. in ſum. lib.
14. cap. 9. §. 1. cum Specul. de diſpenſatione §. iuxta,
nu. 37. & §. dicendum nu. 11. nam id non eſt iure ex-
33 preſſum, cap. is qui, de ſententia excomm. in 6. † im-
mo nec inhabilis, ita vt collatio, ſeu prouiſio ſit nul-
la, iuxta dicta ſupra 7. p. cap. 8. a num. 47. niſi iuxta c.
Ordinarij, §. in conferendis, de offic. Ordin. in 6. de
quo infra a nu. 170. & nu. 109. & 299.

34 Sed circa † dictum verſ. qui vero, dubitatur, an di-
miſſio primi beneficij, quæ ibi iubetur fieri corā Or-
dinario, ſit facienda intra menſem, ſicut in verſ. præ-
ced. an vero ſit facienda ſtatim, & quamprimū ſecū-
di poſſeſſionē prouiſus habuerit, vel per eū ſteterit.

35 In quo gloſſa † Gulielmi ibi, verb. pari modo, di-
cit faciendam eſſe intra menſem, ita intelligens ver-
bum illud, pari modo, ſcilicet intra menſem, ſub te-
ſtimonio publico, verbaliter, realiter, & cum effe-
ctu. Idem tenent Rebuſ. in praxi, in forma ſignatu-
ræ, verb. aut per conſtitutionem, execrabilis, & tit.
de diſpenſatione ratione ætatis, verb. quoad vixeris,
nu. 12. Ferretus conſil. 255. nu. 2. & Zerola in praxi
Epiſcop. 1. p. verb. beneficium, §. 3. circa fin. & idem
videtur tenere Ægidius Bellam. d. deciſ. 754. in prin
cip. ibi: Et intra menſem a tempore huiuſmodi aſſe-
cutionis computan. & Hier. Paulus in pract. Cancel.
§. nota plura notabilia, tā circa beneficia reſeruata,
quam non reſeruata, verſ. habens beneficium cura-
tum, Staphil. d. §. tertius vacationis modus, ad fin. &
Hojeda cap. 9. nu. 6. ad finem.

36 Contrarium † tamen, videlicet quod dicta di-
miſſio debeat fieri ſtatim, & in continenti, videtur
tenere gl. Zenzel. ibi, verb. abſq. moræ diſpendio, &
verb. pari modo & Abb. in d. cap. quia nonnulli, nu.
4. verſ. quartū fuit tēpus, ibi, Niſi de facto in cōtinē-
ti poſt habitā ſecūdi pacificā poſſeſſionē, &c. & in d.
c. de multa, nu. 10. ibi, Tenetur illico, & Gamb. ſup.
nu. 71. ibi, Niſi ſtatim, & Hojeda d. c. 7. nu. 8. ad finē,
& cap. 13. nu. 79. qui idem dicit, & Bernard. Diaz in
pract. crim. canon. c. 48. ad fi. & ita habet ſummariū
dictæ extrauagantis, in extrauag. Ioan. XXII. & no-
uiſſime ita tenet Flores de Mena: q. 13. nu. 2. & 4.

37 Quæ ſententia mihi videtur † verior, & probatur
ex illis verbis, Abſque moræ diſpendio: & illa verba,
Pari modo, ſolū ſignificāt, quod fiat dimiſſio verbo
& facto, & ſic ſine fraude, cū effectu, ac ſub teſtimo-
nio publico, vt dicitur in verſic. præced. vt recte ex-
plicat gloſ. 3. Zenzel. ibi: nec enim poſſunt referri ad
tempus, cum circa illud hic particulariter diſpona-
tur per illa verba, Abſque moræ diſpendio, ad reg.
generi per ſpeciem derogatur, in 6. l. ſanctio legum.
ff. de pœnis, & l. doli clau. ff. de verb. oblig. & ibi gloſ.

38 Et quando † dicatur fieri ſtatim in continenti, &
abſque moræ diſpendio intelligendum eſt cum ali-
quo temperamento ſecundum ſubiectam materiam
arbitrio boni viri, l. ratum, l. quod dicimus, ff. de ſolu
tionib. Abb. in c. potuit, de locato, Menoc. de arbitr.
lib. 2. caſu 9. cum 5. ſeq. Puteus deciſ. 266. nu. 4. lib. 1.
Anton. Theſaur. deciſ. Pedemon. 77. nu. 3. & Gonça-
lez gloſ. 9. in annotationib. nu. 217.

39 Et quomodo † ſumantur deciſiones iſtæ, in conti-
nenti, mox, ſtatim, illico, quamprimum, & circa, vi-
de per Romanum in l. 1. ff. de verb. oblig.

40 Tertio notandum eſt, † quod ad euitandas pœ-
nas d. extrauag. verſ. qui vero, ſufficit, quod quis di-
mitat primum beneficium curatū, ſeu dignitatem,
&c. realiter, & cum effectu, ac ſine fraude, & eius
poſſeſſionem, licet coram Ordinario ſub publico te-
ſtimonio illud verbo tenus non dimittat, vt docent
Staphil. d. §. tertius vacationis modus, nu. 6. 7. & 8.
& Hojeda c. 9. nu. 6. & c. 13. nu. 80. verſ. 6. declaratur,
& Zerola d. §. 3. circ. fin. ex Bellam. d. deciſ. 754. quæ
41 † ſententia quamuis in rigore non ſit vera, quia repu
gnant verba d. extrauagan. quæ ſunt clara, vt inquit
Zerola, vbi proxime: tamen, vt inquit Bellamera ibi
num. 6. verſ. tamen de facto videtur conſuetudine re-
cepta, & approbata, quia nunquam, aut raro fit talis
verbalis dimiſſio coram Ordinario.

42 Quarto notandum eſt, † quod ad probandam exe-
crabilitatem requiritur, quod probetur eum poſſe-
diſſe ex dicta extrauagante, execrabilis, vt fuit dictū
in vna Ciuitatis Caſtellanæ 9. Decemb. 1556. coram
43 Domino Oradino. Et † in alia Cracouien. Canoni-
catus 13. Octobr. 1562. coram Domino Rubeis fuit
☞ deciſum, Ad execrabilitatem, & incapacitatem iudi
candam debere liquido conſtare de poſſeſſione incō
patibilium, Fabius deciſ. 25. & fuit reſolutum in vna
44 Oſcenſ. parochialis 9. Iunij 1559. † ait tamen Thanis
deciſ. 93. quod non ſufficit ad probādum quem exe-
crabilem, producere inſtrumenta poſſeſſionum pa-
rochialium, niſi probetur perceptio fructuum ad ca.
de multa, de Præbend. & cap. ſi tibi conceſſo, iuncta
gloſſa de Præbend. in 6. vel niſi probetur tantum tē-
pus effluxiſſe, quod ei poſſet pro notabili negligētia
imputari: quæ deciſio ſi requirit actualem perceptio
nem fructuum, non videtur vera, maxime ſi ingeſſit
ſe adminiſtrationi.

45 Quinto notandum eſt, † quod per dictum verſic.
qui vero, & ſequentem verſic. quæ omnia, non reſer
uantur beneficia priora, quæ per adeptionem poſte-
riorum vacant virtute dicti cap. de multa, ſed ſolum
poſteriora, quæ propter indebitam retentionē prio-
ris vacant, virtute dictæ extrauagantis, vt recte tenet
gloſſa Zenzelini ibi, verb. vt præmittitur, & verb. vel
dimiſſa, Oldra. conſ. 152. nu. 2. Feli. in c. cauſam quæ,
de reſcrip. nu. 4. limitat. 5. ſequuntur Naua. in d. cap.
accepta oppoſitionis 10. ſolutione, nu. 31. & conſ. 12.
de reſcrip. nu. 12. & 14. verſ. 4. principaliter, & conſ.
18. nu. 3. de Præben. Quintanaduennas d. lib. 4. num.
94. & Zerola d. verb. beneficium. §. 3. circa fin. dicens
ſic vidiſſe ſeruari in praxi, & in facto non vidiſſe adi-
ri ſedem Apoſtolicā pro collatione parochialis, quæ
vacabat per aſſecutionem alterius: & 2. part. eodem
verb. §. 22. neque cōtrarium tenet gloſ. Gulielmi ibi,
verb. vacatura: & poſthæc tenet Gonçalez gloſ. 15.
46 num. 42. & gloſ. 51. nu. 38. Quamuis † Æneas de Fal-
con. de reſeru. 3. quæſt. princ. nu. 12. & 4. quæſt. effect.
18. & 41. dicat, quod beneficia incompatibilia poſt
tempus præxfixum in dicta extrauag. ſunt reſeruata
47 ex d. §. quæ omnia, licet non antea. Et † quamuis Co-
ſmas in prag. ſanct. tit. de reſeruat. verb. execrabilis,
dicat per dictam extrauag. inter cætera. reſeruari om
nia beneficia vacantia per aſſecutionem aliorū in cō-
patibilium, & Flam. Pariſ. de reſig. beneſ. lib. 2. q. 16.
num. 22. quod primum curatum, quod vacat per re-
ceptionem alterius, eſt reſeruatum ex d. extrauag. §.
quæ omnia: quod ſentit Rebuſ. in praxi in forma ſi-
gnaturæ, ver. aut conſtitutionē execrabilis, & Flor. d.
48 q. 13. nu. 7. † qui tamen q. 23. nu. 58. ait, iſtam reſerua-
tionem eſſe iam antiquatam, & qui adipiſcitur be-
neficium incompatibile, ipſo iure priuatum eſſe pri-
mo, & Ordinarium conferre primum, ſiue illico di-
mittat, ſiue non, iuxta tex. in cap. licet Epiſcopus. de
Præbend. in 6. & ita ſemper vidiſſe practicari, & nū-
quam de tali reſeruatione vidiſſe mentionem, aut
exiſtimationem fieri, & in regno Galliæ eſſe anti-
quatam

quatam, secundum Rebuf. ibi.

49 Et iuxta dicta est † accipienda reseruatio regul. t. Cancell. in qua reseruantur beneficia, quæ per constitutionē execrabilis vacant, vel vacare contigerit.

50 Verum est † tamen, quod beneficia priora, quæ tempore illius constitutionis quis retinebat de facto sine dispensatione, de quibus in vers. porro, comprehēdūtur in reseruatione d. vers. quæ omnia, quod tenet d. glos. Guliel. quamuis contra teneat glos. Zenzelini d. verb. dimissa, & Quintanaduennas supra.

51 Beneficia vero vacantia † per assecutionem alterius authoritate Apostolica factam, sunt reseruata Papæ, Rebuf. in dicta forma signaturæ verb. seu per

52 assecutionē: nam † beneficia quęcunque vacantia per assecutionem quarumcunque dignitatum, personatuum, officiorum, Canonicatuum, & aliorum beneficiorum per Papam collatorum, seu authoritate literarum ipsius, reseruantur in extrauag. ad regimen, de Præben. quæ semper renouatur per omnes summos Pontifices in reg. t. Cancell. Gonçal. glos. 15. §. 2. nu. 13. & glos. 5 t. nu. 36.

53 Quæ reseruatio † procedit in beneficijs vacaturis per assecutionem alterius, non solum ex dispositione iuris, sed etiam ex decreto Papę, Simonetta de reseruatio. quæst. 26. Rota in Segobiens. Canonicatus 24. Nouembris 1588. coram D. Plato, de qua supra 5. p. cap. t. nu. 685.

54 Et similis † erat reseruatio, quam pro suo tempore fecerunt Clemens VI. & Vrbanus VI. de omnibus beneficijs vacantib. per assecutionem alterius in compatibilis virtute expectatiuarum, quæ iam non extant: de qua Bursat. consf. 126. nu. 96. lib. 2.

55 Et hodie † in gratia facta de aliquo beneficio habente aliud incompatibile, seu ius ad illud, apponitur decretum, quod ipse orator infra duos menses à die habitæ possessionis secundi, seu qua per eum steterit, quominus illam assequatur, primum dimittere, seu iuri competenti cedere in manibus Romani Pontificis ommno teneatur, alioquin ambo vacent eo ipso, ita vt de illis per sedem Apostolicam dum-

56 taxat, disponi possit, ac irritum, &c. Per † quam clausulam tacite dispensatur, vt per illos duos menses possit retineri primum cum secundo, & ideo ratione illius bulla pluris taxatur, quæ maior taxa excusatur, expediendo bullam cum clausula, quod habita possessione quamprimum dimittere teneatur, & nō infra duos menses, vt dicebatur in supplicatione: †

57 quamuis etiam ista clausula importare videatur, quod non vacet primum per assecutionem & possessionem secūdi, interim dum fit dimissio in manibus Romani Pontificis: & vide infra sub num. 106.

58 Et istud decretum † de dimittendo obtentum, intelligitur de dimissione pura, & simplici, & non ex causa permutationis, seu in fauorem, non obstante stilo prætenso, quia nō constat, Papam sciuisse fuisse factam talem dimissionem ex causa permutationis, seu in fauorem ex decreto: & quia si aliquis admisit, id fuit in eius voluntate, & ideo dans mandatum ad permutandum, seu resignandum conditionaliter, non satisfacit decreto Rotæ decis. 13. & 14. de rer. permut. in antiq. & 65. de rescript. Simonetta d. q. 26. & Rebuf. in praxi, tit. de dispensat. ratione ætatis, vers. quoad vixeris, nu. 8. & 9. & ita fuit resolutum in vna Illerden. portionis de anno 1593. coram Illustrissimo Domino Pamphilio, & posthæc tradit Gonçalez ad reg. de mensib. glos. 15. nu. 125. & seqq. vbi ex num. 109. agit de isto decreto.

59 Quamuis † Flamin. Paris. lib. 3. de resignat. quæst. 1. nu. 64. & 95. videatur velle stāte illa clausula posse resignare in fauorem, & cum reseruatione pensionis, qui ait, quod hodie in dicta clausula apponitur, vt libere dimittat: vnde non possunt resignare in fauorē, neq; etiam cum aliqua reseruatione pensionis, aut fructuum, vt antea fiebat tempore felicis recordat. Gregorij XIII. & quod ita quotidie practicatur.

60 Et hodie a tempore † sanctissimi Domini nostri Clemen. VIII. ad magis euitandas similes renuntiationes, dicitur in dict. decreto, quod in manibus Romani Pontificis tantum libere, cū specifica mētione præsentis decreti, dimittere omnino teneatur, &c.

61 Vnde is, cui positum † est huiusmodi decretum, sine post habitam possessionem secundi, siue ante, nō poterit resignare primum coram Papa conditionaliter, seu ex causa permutationis, non facta mentione dicti decreti, alias resignatio esset surreptitia, & nulla à principio, vt in decis. 13. ad fin. licet non simoniaca, Farin. consil. 75. a nu. t. & 17. & non facta alias dimissione, iuxta formam decreti lapso bimestri vtrumque vacaret, ex d. decreto, &c.

62 Nec † etiam poterit coram Ordinario resignare simpliciter, vel ex causa permutationis, alias lapso dicto termino vacabit vtrumque ad dispositionem solius Papæ, ex dicto decreto, cui non paruit. Et quamuis interim valuisset resignatio, seu permutatio facta coram Ordinario, tamen habita possessione secundi, & adueniente tempore dimittendi, irrita censebitur ex d. decreto maxime irritante: morien-

63 te † tamen illo, seu matrimonium contrahente, &c. ante aduentum dicti temporis, non intrabit decretum in beneficijs sic vacantibus, nec erunt reseruata, &c. ex quo vacarunt alias ante aduentum temporis & conditionis. Nec irrita censebitur dicta resignatio, seu permutatio: facit quod dictum est supra 5. par. cap. t. num. 152. & iuxta hoc videtur accipiendum quod ait Gonçalez glos. 52. nu. 14. Et formam dimissionis, seu resignationis iuxta decretum ponit Flamin. Paris. lib. 8. quæst. 7. sub num. 103. quē etiam vide quæst. 8. nu. 74.

64 Et prædicta † reseruatio beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum est extēsa per S. D. N. Paulum Quintum, etiam ad vacatura ante assecutionē resignata, seu dimissa, vt in sequenti constitutione.

S. D. N. Pauli diuina prouidentia Papæ V.

Declaratio reseruationis beneficiorum per assecutionem pacificam vacaturorum.

SANCTISSIMVS in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Paulus diuina prouidentia Papa V. qui in crastinum eius assumptionis ad summi Apostolatus apicem vestigijs felicis recordationis Benedicti XII. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum suorum inhærendo, omnia & singula beneficia Ecclesiastica per pacificam assecutionē quorumcunq; aliorū, & per Sanctitatem suam seu eius autoritate conferendorum beneficiorū Ecclesiasticorum, ex tunc vacatura, ordinationi, & dispositioni suæ, cum decreto irritante desuper apposito inter alia duxit reseruanda, & cui ex fide dignorum relatione innotuit, quod plerique de beneficijs Ecclesiasticis, præsertim curam animarum habentibus, seu alias personalem residentiā requirentibus, dum pro tēpore vacāt, Apostolica authoritate prouisi, seu prouidendi, ante illorū assecutionem alia cū eiusdem incompatibilia beneficia Ecclesiastica per eos tūc obtenta, in fraudem reseruationis, & decreti prædictorum resignabāt, seu dimittebant. Cupiens

opportunum super his remedium adhibere, Voluit, decreuit, & declarauit, quod si in posterum quibusuis personis de aliquibus beneficijs Ecclesiasticis tūc vacantibus, seu vacaturis per Sanctitatem suam, aut eius authoritate prouideri, ipsisq; prouisis, seu pro uidendos intra vacationis, & prouisionis, seu assecutionis eorundē beneficiorū tempora quęcumq; alia cum illis incompatibilia beneficia Ecclesiastica secularia, vel quorumuis ordinum, ac etiam Hospitaliū regularia, per eos tunc obtenta, nulla speciali, & expressa de eisdē in prouisionibus prædictis facta mentione, simpliciter, vel causa permutationis, ac alias quomodolibet, siue in Sanctitatis suæ, vel alterius Romani Pontificis pro tempore existentis, aut Legatorum, vel Nuntiorū dictę Sedis, siue Ordinariorum, vel aliorū collatorū quorumcunq; manibus resignare, seu dimittere, aut iuribus sibi in illis, vel ad illa cōpetentibus cedere contigerit, omnes, & singulæ concessiones, collationes, prouisiones, & quæuis aliæ dispositiones de beneficijs, seu iuribus sic resignandis, dimittendis, & cedendis pro tēpore faciendæ, cum inde secutis quibuscumque cassæ, & irritæ, nulliusq; roboris, vel momenti existant, nec cuiquā suffragentur, sed beneficia, & iura, vt præfertur, resignata, dimissa, & cessa, ipso iure vacent, & vacare, ac sub reseruatione, & priori decreto præfatis, quę Sāctitas sua, etiam quoad hoc extendit, & ampliauit, comprehensa censeantur. Ita quod de illis per aliū quam eandem Sanctitatem suam, vel pro tempore existentē Romanū Pōtificē nullatenus disponi possit in omnibus, & per omnia, perinde, ac si per pacificam assecutionē aliorum beneficiorū huiusmodi vere, & realiter vacauissent. Decernens sic per quoscunque iudices, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, dictæq; Sedis Legatos, & Nuntios. Sublata, &c. iudicari, & diffiniri debere: irritumque, &c. attētari. Placet, publicetur, & describatur. C. Lecta, & publicata fuit supradicta regula Rom. in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ 1609. die vero Iouis 25. mensis Februarij, Pontificatus prædicti sanctissimi Domini nostri Papæ anno 5. M. Perettus Custos.

65 Cum autem ex dictis † appareat, d. cap. quia nonnulli, & d. cap. de multa, & d. Extrauag. execrabilis, solum loqui in beneficijs curatis, & dignitatibus, ac personatibus, seu officijs, sequitur decisionem dicti c. referente, & d. cap. præterea, non esse correctā per dicta iura in alijs beneficijs incompatibilibus, vt in curato cum Canonicatu, & in duobus simplicibus residentiam requirentibus, & c. arg. l. præcipimus, C. de appellat. & sic in eis per assecutionem secundi nō vacare primum ipso iure, sed obtinenti dari optionem dimittendi quod voluerit, vt post Io. Andr. tenet Lapus allegat. 116. & seq. Oldra. cons. 165. Abb. in c. cum in cunctis. §. 1. nu. 9. de elect. & in c. fi. nu. 6. de clericis non residētibus, & in d. c. referente, nu. 3. & in d. c. de multa. nu. 2. & in repet. cap. extirpandę, §. qui vero, de Præb. a n. 47. ad 52. & ibi Rebuf. circa materiam pluralitatis, vers. successiue circa 4. Abb. Imola in d. c. fin. & in d. c. de multa, qui ait, quod curia eam seruat, & sibi placet, Franc. in c. 1. de consuetud. in 6. nu. 7. Staphil. de literis gratiæ tit. de qualit. & in statu benef. §. huiusmodi, nu. 8. & tit. de varijs modis vacationis, §. tertius vacationis modus, num. 5. & in tertia forma expectatiuarum num. 5. Cosm. in pragmat. sanctione, tit. de collatio. §. sequuntur qualificationes, verb. residentiæ, Millis in repertor. vers. beneficium curatum. Roffin. de benef. capit. 5. à nu. 28. Ioan. Quintinus in d. cap. de multa. nu. 80. & seq. Gregor. Lopez. in l. 3. tit. 16. part. 1. verb. de seruirle, vbi Homada, Nauar. qui dicit cōmunem in c. si quando, de rescr. except. 6. nu. 4. & cons. 13. nu. 4. & cons. 17. 24. & 25. de Præb. Capr. qui ait veriorē, & communem sententiam, reg. 90. num. 110. Hojeda de incompatibilitate cap. 9. num. 5. & capit. 11. a num. 5. & cap. 12. num. 12. & cap. 13. num. 79. versic. quæ conclusio, & cap. 17. à nu. 37. & cap. 18. num. 30. Quintanaduennas d. lib. 4. nu. 96. & 120. Flam. Pari. de resignat. lib. 3. quæst. 1. num. 132. & 138. & 147. & Zecch. de republ. Ecclest. tit. de beneficiatis, num. 4. vers. in 2. cap. & vers. ad dignoscendum, in fin. Azor. 2. p. cap. 13. quæst. 2. 5. 7. & 8. & lib. 7. cap. 16. q. 9. D. Cardin. Tuschus, conclus. 69. litera B. à num. 25. & Rota decis. 37. de Præben. in antiq. alias 184. Puteus decis. 441. nu. 2. lib. 1. Achill. 269. num. 3. & 4. & Mohed. decis. 15. de Præben. alias 176. & tenuit Rota in causa Maceraten. Parochialis corā Illustrissimo Lācellotto de anno 1575. quæ est 1. p. diuer. decis. 484. & in causa Forosempronien. Canonicatus coram D. Rubeis, de anno 1582. & in alia Virdunens. Canonicatus, de anno 1589. in qua fuit dictum, quod de iure communi Canonicatus non dicatur incompatibilis, nec vacat per assecutionem parochialis,

66 contra † Innocent. in cap. ex tuæ, num. 4. & in cap. fi. in fine, de clericis non residentib. & ibi Calder. Henricum in d. c. de multa, nu. 6. & alios, quorū opinionem curiam seruare, inquit Butrius in d. c. præterea, nu. 9. de Præbend. & sequitur Bursat. dicens cōmunem consil. 446. nu. 3. lib. 4. Et probauit Rota in Toletana Capellaniæ de Barajas 3. Martij 1589. corā Illustrissimo Mantica infra adducta sub nu. 222.

67 Vnde Dd. considerant † incompatibilitatem duplici modo, & distinguunt duo genera incompatibilium beneficiorum: quædam incompatibilitas est illorū beneficiorum, quæ simul teneri non possunt, & quorum primum vacat ipso iure per assecutionem secundi, qualia sunt illa, de quibus in d. c. de multa, & in d. extrauag. execrabilis, & in cap. literas, de concef. Præb. & in d. Clem. fi. de Præb. Alia incōpatibilitas est quoad retentionem tantū, scilicet beneficiorum, quæ simul licite retineri non possunt, licet non vacet primum ipso iure per assecutionem secundi, vt in parochiali cum Canonicatu, & duob. simplicibus residentiam requirentibus, &c. Ita Staphileus d. tit. de statu & qualit. benef. §. vt sciri possit, nu. 9. Rebuf. in praxi, tit. de dispēsatione ratione ætatis, verbo, incompatibilia, & Nauar. d. consil. 24.

68 Et ad ista reducitur † triplex incompatibilitas, quam considerat Cardinalis cum glos. ibi verb. beneficium, in Clem. grat. nu. 5. de rescrip. & cons. 3. de qua in d. decis. 483. p. 1 diuers.

69 Prædicta tamen † doctrina declaratur primo, vt nō procedat in iure ad rem ad aliquod beneficium, cui censetur quis renūtiare per assecutionem alterius beneficij, quod simul de iure retineri non posset cum beneficio, ad quod habebat ius, etiamsi non sit curatum, dignitas, personatus, vt ex d. Clem. gra. de rescrip. tenet glos. ibi verb. beneficiū, & Dd. Abb. in d. c. fin. de cler. non resid. & in d. repet. §. qui vero, nu. 52. Capra supra a nu. 115. optime Nauar. in d. 6. excep. & cons. 13. de Præb. nu. 7. qui receptum dicit, Hojeda d. c. 17. nu. 41. & Bursat. sup. nu. 5. quamuis Rebuf. supra eam intelligat iuxta terminos cap. de multa, cum Anchar. Cardin. & Imola, ibi.

70 Et de † materia d. Clem. gratiæ, vltra Dd. ibi vide Staphil. tit. quib. mod. expirent literę ad beneficia, §. quarto modo, & Puteū decis. 346. lib. 2. & dec. Rotę in causa Toletana parochialis de Huerta 3. Ianuarij 1589. co-

1589.coram Illustrissimo Pamph. quæ sic ait, Fuit resolutum,gratiam,si neutri, Gondisalui nõ suffragari,quia cum hæc gratia sit conditionalis pendens a futuro litis euẽtu, & antequã vigore illius sit facta collatio,Gõdisaluus assecutus fuerit dignitatẽ scholastriæ,quæ cũ hac parochiali simul retineri non potest, cẽsetur dictæ gratiæ renuntiatũ, ita vt in illius executionẽ beneficiũ amplius consequi non possit, iuxta text.in Clem.grat.de rescript. vbi Imola in 4. notabili dicit,hanc præsumptionem esse iuris, & de iure,& quod protestatio contraria non iuuat,vt ibidẽ subdit num.16.cũ alijs allegatis. Neque obstare, quod Ægid.decis.563. dicat dictã Clem. non procedere data ignorantia,quia loquitur in eo, qui ignorabat beneficiũ secundo loco acquisitũ non posse cũ primo retineri: & procedit facta protestatione in assecutione secundi,vel alias,vt declarat Staph.in tit. quib.mod.expirẽt literæ ad beneficia,in quarto modo,vers.limita tamẽ,quẽ secuta fuit Rota,vt per Puteũ dec.346.incipit dec.Ægid.lib.2.& ideo nõ applicatur huic casui,vbi nulla adest protestatio,sed potius concurrit mala fides, & scientia ipsius Gondisalui, quia tempore assecutionis scholastriæ iam non erat talis super qualitate huius parochialis, quod esset curata actu,& habitu,vulg.l.sed etsi l.§. ante litẽ,ff. de petitio.hæredit.& cessat omnis difficultas,quia nũc non agitur de prima gratia Gõdisalui, facta tanquã de simplici:quo casu,ob ignorantiã, quod esset curatum,posset forsan se tueri,quo minus per assecutionẽ incõpatibilis non debeat illa priuari, sed agitur de gratia,si neutri,quæ facta est, vti de beneficio curato:& ideo non potest Gõdisaluus prætextu ignorantiæ se excusare,quominus acceptãdo aliud incõpatibile non dicatur ei renuntiasse:quia cũ sciret,vigore illius nõ posse sibi beneficiũ cõferri,nisi vti curatũ,debuit cogitare,quod acceptãdo aliud incõpatibile,reddebat se inhabilẽ ad obtinẽdũ vigore dictę gratię,si neutri, hoc beneficiũ, quotiescũq; declararetur curatũ,vt in d.Clem. Neq; obstat, quod Gõdisaluo saltẽ sit aliquod tẽpus indulgendũ ad dimittẽdũ alterũ ex istis beneficijs incompatibilibus: quia quicquid dicendũ sit in terminis,c.de multa,de Præben. prout loquũtur ex aduerso allegata in casu Clemen.grat. non est præfigendũ aliquod tempus, quia per assecutionẽ incõpatibilis inducitur tacita renuntiatio prioris gratiæ,ita vt,illius vigore, non possit quis amplius assequi beneficiũ,etiã quod impetrans resignet incompatibile,postea adeptũ, vel,illud resignare,paratus sit,vt expresse dicitur in d. Clemẽt. & tradit ibi Imola col.penult.& Bonifac.nu.36.quod ad excludendum ius Didaci, dicitur gratiam illius non capere hanc futuram vacationẽ ortam post suã gratiam vigore tacitæ renuntiationis ob assecutionẽ scholastriæ, quæ fuit acceptata post impetrationem Didaci,ad notata per Feli.in c.constitutus,col. penult.de rescript.moder.super reg.Cancellariæ de impetrand. beneficia vacantia per obitum familiarium,Cardin.quæst.3. nu.7. Non obstat, quia vltra quod hoc est extra dubium,in quo tantũ quæritur, an intret gratia Gõdisalui,fuit dictum,quod per tacitam renuntionẽ gratiæ,si neutri, ob assecutionem scholastriæ, cessat tantũ illud ius conditionale pendens a futuro litis euentu, & redditur Gondisaluus inhabilis ad obtinend.illius executionem,non tamẽ inducitur noua vacatio, sed remanet antiqua, quia Gondisaluo non fuit quæsitũ aliquod ius in re.Sarnen.in reg.de infirmi resignan.quæst.17.nu.6.versic. quia vt dicatur,&c. Prima enim prouisio,vti de simplici facta non valuit, quia resolutum fuit beneficiũ esse curatũ, ad notata in decisio.73. Papæ supplicatur,de rescriptis,in antiq. alia gratia, si neutri, non fuit executa, & cum expectet post se collationem faciendã per Auditorem,si ei per euentum litis constiterit,neutri ius competere, in ea non attenditur tẽpus datę,seu purificatæ conditionis,quãdo per euẽtum litis constat neutri ius cõpetere, Rota decis.1. de sequestr.possess.& fruct.in nouis,Geminian. cõs. 79.num.9.& 10.Sarnen.de publican.quæst.16.in fine,Ripa in cap.eam te,num.27.de rescriptis,Caputaq. decis.42.lib.2.in impressis, & tanto magis,quia ista gratia,si neutri,fuit præsentata, post quam iam fuerat facta inutilis, & ei fuerat renuntiatum per assecutionem scholastriæ: & sic in tempore, quod in illius executione non poterat amplius Gondisaluo huiusmodi beneficium conferri: quo casu tempus præsentationis attenditur per ea, quæ de mense Decembr.1587.dicta fuerunt in causa Calciaten. scholastriæ coram R.P. D. meo Gipsio, & alias sæpius. Et ex his resoluerunt Domini,gratiam,si neutri,nõ suffragari Gondisaluo,reiectis alijs oppositionibus, quæ pro parte Didaci contra illam deducebantur, quæ Dominis non placuerunt, & bene tollũtur per informantes pro Gondisaluo. Vide etiam resolutionem in causa Florentina Canonicatus supra adductam,num.106.ad finem.

71 Secundo declaratur † prædicta doctrina, vt non procedat quando beneficiatus in vna diœcesi acceptat aliud beneficium requirens similiter residentiã in alia,& ibi cõmoratur, nam tunc tacite inducitur renuntiatio primi, nisi aliud appareat. Ita Abb. in d.cap.fin.nu.6.de cleric.non resid.ita intelligens gl. in cap.ex part.1.eod.tit. de cler.non resid.& Innoc. vbi supra,sequuntur Cosm.supra,& Capra nu.125. Hojeda d.cap.17.nu.47.& Bursat.nu.7.

72 Sed contra hanc † declarationem tenet Roffin. supra,& merito:etenim si primum beneficium residentiam requirens,non vacat ipso iure per adeptionem secundi, similis acceptatio secundi extra diœcesim,& commoratio ibi,nisi alia concurrant, non est sufficiens ratio ad inducendam tacitam renuntiationem primi,argum.d.cap.ex parte.

73 Nec † est sufficiens differentię ratio inter acceptationem secundi in alia diœcesi,& commorationem ibi,ac inter acceptationem secundi in eadem diœcesi,in diuerso tamen loco,& commorationem ibi.

74 Tertio declaratur,vt non † procedat,quando beneficia simplicia requirerent residentiam, ita quod non posset in eis deseruiri per alium nam tunc per adeptionem huiusmodi secundi beneficij, videtur renuntiari primo ex eo, quod impossibile est, vt in vtroq;beneficio per se quis deseruiat. Ita Capra nu. 120.Hojeda d.cap.17.nu.44.& Bursat.num.6.supra cum Floriano in d.cap.fin.de cleric.non resident.

75 Sed † ista declaratio & limitatio nõ est bona alias enim destrueret totaliter prædictam communẽ doctrinam, quæ procedit in beneficijs requirentibus residentiam personalem:nam si posset deseruiri per alium,non possent dici beneficia incompatibilia ratione residentiæ.

76 Successit postea † quintũ tempus S.Concilij Tridentini,in quo sess.7.de reform.cap.4.decretum est, quod quicunq; de cætero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per viam vnionis ad vitam,seu Commẽdæ perpetuæ,aut alio quocunque nomine & titulo,contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis cap. de multa,recipere,ac simul retinere præsumpserit, beneficijs ipsis iuxta ipsius constitutionis dispositio-

nem ipso iure, etiam præsentis canonis vigore, priuatus existat.

77 Cui decreto † non aduersatur aliud decretū eiusdem Concilij sess.24.de reform.cap.17. vbi decernitur, quod obtinentes plures parochiales, vna retēta, alias infra spatium sex mensium dimittere teneantur, ex quo aliqui vulgo existimant, obtinentem incompatibilia habere sex menses ad dimittendum quod voluerit: nam illud decretum solum loquitur de obtinentibus tunc plures parochiales, aut vnam cathedralem, & aliam parochialem ex dispensatione, seu vnione ad vitam, quibus iniunxit Concilium, quod vna retenta, alias infra sex menses dimitterent, alias tam parochiales, quam alia beneficia, quæ obtinebant, ipso iure vacare censerent, &c. non autem loquitur Concilium ibi de pluribus parochialibus, aut alias incompatibilibus beneficijs post Conciliū obtentis, de quibus loquitur dictum cap.4.

78 Et ita est accipiendum † quod tradunt Salzed. in pract. Bernar. Diaz. c.48. litera C, Emman. Rodrig. in summa, cap.31, nu.4. Vega 1.p.cap.36.cas.24.& P. Ledesma, 2.p.sum.tract.7.cap.2.12.concl.6. difficul. qui satis confuse loquuntur.

79 Sed circa dictum † decretum Concilij, sess.7.cap. 4.est grauis difficultas, an in beneficijs residentia requirentibus, etiam simplicibus, vel alias quomodolibet incompatibilibus per illud decretum inducatur vacatio primi ipso iure per adeptionem secundi.

80 In qua difficultate † Nauarrus consil.17.de Præb. ait, quod nisi authoritas S.Congreg. Concil. eum in contrariam sententiā traheret, putaret de iure respōdendū esse negatiue, arg.l. præcipimus. C.de appell. & l.si vero, §.de viro.ff. soluto matr. & quod ibi notat Bart. cōmuniter receptus, & gl. penult. in c. fi. de iure patron. quā dicit memorabilem: nam dictum decretū Concilij non dicit contrariū expresse, & per tacitos intellectus non debet fieri iuris correctio, iuxta glossam, quā dicit solemnem, & receptam in cap. cupientes, §. quod si, de elect. in 6. & solum loquitur expresse de curatis, & de incompatibilibus generaliter, & sine correctione iurium antiquorum potest intelligi de dignitate, & personatu, non de curatis, de quibus loquitur dictum cap. de multa, quod ibi allegatur, & de simplicibus vniformibus sub eodem tecto, de quibus in d.cap. literas, de concess. Præbend. & in Clem. fin. de Præben. & quod verbum, etiam, in eo positum clare significat noluisse Concilium includere ibi vacationem nouam ipso iure, sed veterem confirmare, & disponere, quod beneficia incompatibilia quæ per vetus ius vacabant, etiam per illud nouum vacent ipso iure. Hæc Nauar. Et hoc videntur tenere, Quintanaduennas, Flam. Paris. & Zecchus supra citati nu.65. cum scripserint, post Concilium Tridē, & Flor. de Mena q.13.nu.5. & seqq. & quæst.23. nu. 59. dicens, quod hæc opinio semper in praxi recipitur, & nouissime tenet Marc. Anton. Genuen. in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ cap.64.nu.4. & 5. Prosper de August. ad summam bullarij Quar. verb. beneficiorum resignatio.6.caus.

81 Et ita † tenuit Rota in dicta Maceraten. Parochialis de anno 1575. coram Illustrissimo Lācellotto, vt in decis.484.p.1.diuersorum, & in d. Foro Sempronien. Canonicatus de anno 1582. coram D. Rubeis, & in vna Callagur. beneficij de Subiçana 30. Octob. 1577. corā D. Brauo, in qua fuit resolutum, beneficia omnia de iure esse cōpatibilia, Card. consil.3. Capra reg.90.nu.109.& sic beneficiū nūquam vacare regulariter per assecutionem secundi, nisi in casibus a iure expressis, &c. Et in alia Calagurritana de Triuinno 1. Iunij 1582. coram D. Orano, & in alijs caussis.

82 Et hanc sententiam † vidi in praxi sæpe seruari in Hispania, & particulariter in hoc Episcopatu Abul.

83 Contrariam † tamen sententiam, & sic partem affirmatiuam in prædicta difficultate tenet Hojeda c. 9.num.5. dicens, quod tex. in d.cap. de multa, qui loquitur in curatis, & dignitatibus, & personatibus extenditur ex d.decreto Concilij ad quæcunque beneficia incompatibilia, & idem vult cap.11.in fi. & idē videtur tenere Io. Guttier. cons.10. nu.3.& 4. ex decreto eiusdem Concilij sess.24. de reformat. cap.17. Sed hoc decretum id non probat, solum enim ex eo deducitur, duo beneficia sufficientia ad congruam sustentationem, aut residentiam requirentia, esse incompatibilia: non tamen probat induci vacationem ipso iure. Et Zecchus in tractat. de benef. & pēsionib. Ecclesiastic. capit.5. sub num.4. ait verius esse, quod si quis obtinet Canonicatum, vel aliud beneficium requirens residentiam, si postea consequitur curatum, vel è contra, primum vacat ipso iure, ex declaratione S. Congregationis.

84 Etenim hæc sententia, † vt etiam fatetur Nauar. supra, approbata est per S. Congregationem Concilij, quæ ita declarauit per multas declarationes, quas hic pono. Prima super d.cap.4. Quod de incompatibilibus beneficijs dicitur, id intelligēdum est de omnibus beneficijs residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilij receperit, veluti duos Canonicatus, vel Canonicatum cum parochiali. Secunda in vna Leodiens. Hoc incompatibilitatis decretum procedit etiam in illis, qui post Cōcilium Trident. recipiunt duos Canonicatus, & retinent sine dispensatione sedis Apostolicæ. Tertia Cardinal. Borrom. Episcopus potest habenti Canonicatū, aut beneficiū simplex, quod ad vitam eius sufficit, parochialem Ecclesiā conferre, & adepta possessione pacifica parochialis, vacabit Canonicatus. Quarta, eidē. Habens beneficium simplex sufficiens ad eius victū si adipiscatur pacificam possessionem parochialis Ecclesiæ sibi legitime collatæ vacat beneficiū simplex. Quinto super d.cap.17. dum hoc decretum loquitur de beneficiorum pluralitate tollenda, scire oportet, quod ante Conciliū non erat necessaria dispensatio pro retentione Parochiæ cū Canonicatu, quod si iā habēti Parochialē Canonicatus conferatur, adepta possessione Canonicat⁹ vacat Parochialis; nec ad obtinendū duos Canonicatus ante Conciliū opus erat dispensatione. Sexta, in vna Salamantina dimidiæ portionis Congregatio censuit, in residētiam requirentibus, aut alias quomodocunque incompatibilibus, etiamsi Canonicatus sint, vel portiones, induci vacationem primi ipso iure per adeptionem secūdi pacifice possessi, per decretū Concilij Tridentini ses. 7.cap.4. iuxta dispositionē cap. de multa, de Præben. In qua S.Congr. solū remisit ad Rotam, vt videretur an hoc procederet, quādo primum esset litigiosum, vt fuit dictum in vna Tarraconen. Archidiaconatus coram D. Lita, de qua infra num.88.

86 Sunt aliæ plures † declarationes de hoc, quarum aliquæ adducentur infra, num.88. & primam & sextam declarationem supra adductam adducit posthæc Gonçalez d.glos.15.num.16. ex quibus indubitanter tenendum esse ait, quod in beneficijs etiam simplicibus residentiam requirentibus, primum vacat ipso iure per assecutionem secundi, quando residentia est præcisa & obligatoria, secus si causatiua, respectu amissionis fructuum, aut non continua, sed ad certum tempus, quia tunc beneficium non dicitur incompatibile. Sed id de residentia ad certum tem-

tum tempus accipiendum est, quando in eod. tēpore non cōcurrit residentia, seu seruitium alterius beneficij. Est etiam alia declaratio, quā nouissime adducit Vamesius cons. 233. in additione supra posita nu. vlt. & stante declaratione, sequitur etiam nouissime Leonar. Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 34. n. 145. quāuis alias teneret cum Nauar. Eandem sententiā tenet Azor. 2. p. lib. 6. cap. 13. quæst 2. 4. 5. 7. & 8.

87 Et hæc seniētia recepta est, † & practicatur in Dataria, & Cācellaria Apostolica, & tenetur iam a Rota, quæ per dictam declarationem sacræ Congregationis in illa Salamātina recessit à prima opinione, vt in dicta Salamantina dimidiæ portionis 11. Decemb. 1583. coram D. Orano, in qua Rota resoluit vacare dimidiam portionem per assecutionem Canonicatus, ex dicta declaratione S. Congregationis, idque multo magis procedere, quando dimidia portio est litigiosa, &c.

88 Idem fuit tentum † in causa Virdunē. Canonic. 2. Iun. 1589. coram D. Pamphilio & in Toletana Capellaniæ de Barajas coram eod. 15. Feb. 1591. supra adducta, nu224. & in d. Tarracon. Archidiaconatus 22. Martij 1593. coram D. Lita, in quibus fuit dictum, Hodie per dispositionem Concilij d. c. 4. ex d. declar. Illustrissimorū Dominorū Cardinalium S. Concilij interpretum indistincte per adeptionē secundi, induci vacationem primi ipso iure in omnib. beneficijs residentiam requirentibus, etiā si sint Canonicatus, vel portiones, aut aliter quomodocūque incompatibilibus, &c.

89 Idem fuit † resolutum in causa Conchen. Archipresbyteratus de Huete 17. Maij 1593. corā D. Penna, in qua conclusum fuit, Per assecutionem dimidiæ portionis D. Hier. Badillo collatę, de cuius pacifica possessione constabat per instrumentum adepta possessione vacasse ipso iure dictum archipresbyteratum, quem idem obtinebat, supposito quod Archipresbyteratus haberet curam iurisdictionalem, quæ faceret incompatibilitatem, iuxta dispositionē d. cap. de multa, & Concilium Tridentinum d. cap. 4. & dictam declarationem S. Congregationis in Salamantina dimidiæ portionis: nec obstare quod Archipresbyteratus esset litigiosus, quia ad inducendam vacationem primi satis est secundum incompatibile non esse litigiosum, gloss. in Clem. gratiæ. de rescript. in verb. renuntiare, vbi Bonifacius, & alij, & fuit sæpe dictum in Toletana Capellaniæ de Barajas, &c.

90 Hæc † in d. Conchen. in qua vide aliam decisionē adductam. Idem fuit resolutum in Zamoren. Canonicatus de Toro 18. Maij 1598. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. vt in sequenti decisione, Censuerunt Domini, standū esse in decisis coram D. Decano, quia cū Ecclesia de Toro habeat omnia requisita, ad hoc vt dici possit collegiata, nempe Abbatē & Canonicos, vt apparet ex statuto antiquissimo de anno 1493. & ex alijs nouiorib. rursus archam, & cōmunem, sigillum, & tractatus capitulares, ad Alexand. cons. 75. nu. 2. lib. 4. Decian. cons. 6. nu. 2. lib. 2. & fuit decisum in hac causa coram D. Decano, & in illa Oritan. Parochialis coram D. Orano 26. Maij 1589. vbi late, non dubiū, quin Canonicatus, de quo agebatur, sit incompatibilis cum parochiali, quia vtrumq; beneficium requirit personalem residentiam, vt de Canonicatu, sunt tex. in c. inter quatuor. de cler. non residen. & Conc. Trid. ses. 24. c. 12. vers. propterea, de Paroch. vero tex. in c. extirpādæ. §. qui vero. de Pręb. c. quia nonnulli. de cleric. non resid. cū simil. ac inde per assecutione secundi vacare primū ipso iure, vt sæpe fuit in Rota decisum. Non obstabat differentia incōpatibilitatis ex aduerso cōsiderata ratione tituli, quę in præsenti non adest, sed ratione fructuum, & hæc per acceptationem secundi nō inducit priuationem primi ipso iure, Abb. in ca. de multa, nu. 2. de Pręb. & in e. fin. nu. 4. de cler. nō residen. Staph. de qualitat. & statu benef. nu. 42. Put. decis. 441. lib. 1. Achill. decis. 6. Mohed. 15. vterque de Præb. Nam dixerunt Domini, quod in præsenti incompatibilitas non causabatur ratione fructuum tātum, sed ratione residentiæ requisitæ, & seruitij personalis per se, & non per substitutum præstādi: quo casu incompatibilitas comparatur illi, quæ prouenit ratione tituli, & inducit vacationem ipso iure, Card. cons. 3. nu. 5. quod vtrumq; censuit S. Congregatio Cōcilij in Canonicatu, & parochiali, & quod requiratur personalis residentia per se, & nō per substitutum, ad sess. 24. c. 12. & quod assecutione secūdi ipso iure vacet primum, ad c. 4. ses. 27. & fuit resolutum coram Illustrissimo Lācellotto 14. Mart. 1575. in vna Maceraten. Parochialis, quæ est diuersorum 483. p. 1. ita vt hæc inspectio iam in controuersiam deduci non possit, quicquid sit ex dispositione iuris communis ante Concilium Tridentinū, vt per Anch. cons. 26. Minus obstabat, quod isti Canonicatus non requirant cōtinuam residentiam ex statutis Ecclesiæ, quia ad effectum, de quo agitur, sufficit eos habere aliquam, quę satis est ad inducendam incompatibilitatem cum parochiali habente continuum onus residentię annexum respectu administrationis sacramentorum. Nec placuit Dominis, quod Canonicatus possint seruiri per substitutum ex consuetudine, tum quia testes non concludunt consuetudinē cum requisitis necessarijs iuxta decisionem Aegidij 64. Alex. cons. 196. nu. 14. lib. 2. Tum etiam, quia cū fructus Canonicatus consistāt in distributionib. quotidianis quę non dantur nisi interessentibus, Canonici per se ipsos, & non per substitutos debent seruire, Concilium Tridentinū ses. 24. c. 12. §. omnes, in quo omnis in contrarium inducta consuetudo tollitur, vltra quod erat necessaria quadragenaria, quæ non interuenit, cum tempora ante & post Conciliū iungi non valeant, stante maxime, quod de anno 1590. fuit per visitatorem prohibitum sub pœna excōmunicationis quibusdā Canonicis, ne retinerent parochiales cum Canonicatib. sed personaliter residerēt: cum ergo nulla adsit consuetudo, illa non potuit excusare Petrum.

91 Quæ sententia † & interpretatio est re vera satis conformis S. Conc. d. cap. 4. nam vt dicitur in decis. 483. p. 1. diuers. Conciliū ibi loquitur de quibuscūq; incompatibilibus vigore quorumcunq; canonum, nec se restringit ad dictum c. de multa, quia dicit, pręsertim, quę dictio est ampliatiua, & implicat idem in alijs, & includit alia, l. qui se patris. C. vnde liberi, & ibi Dd. & Ias. nu. 34. Abb. in c. sicut, de re iudicat. nu. 14. & 15. & ibi Fel. nu. 21. Euerard. loco à natura dictionum implicatiuarum, nu. 1. Mand. reg. 29. Canc. q. 6. nu. 2. & Io. Guttier. canonic. q. lib. 1. c. 20. nu. 5. & 6. & quoad vacationem primi inducit vacationē, secundum terminos c. de multa illud extendendo ad quæcunque beneficia incompatibilia.

92 Et hoc est, quod denotant † illa verba, Iuxta ipsius constitutionis dispositionē, etiam pręsentis canonis vigore quasi dicat beneficia quæcunq; incōpatibilia vacent ipso iure per assecutionem secundi, iuxta dispositionem constitutionis c. de multa: & quia illa constitutio non loquitur in quibuscunq; incompatibilibus, etiam vigore præsentis canonis illam extenden-

tendentis ad quæcunque incompatibilia vacent.

93 Ex† quib. satisfit rationib. Nauarri in cõtrarium. Et ista sententia videtur iam recepta in practica.

94 Alia duo† addit. S. Conc. ibi constat d.c. de multa: primum, qud quamuis in terminis const. d.c. de multa, contendens retinere primum, quod ipso iure vacauerat, etiam secundo esset spoliandus & priuãdus per sententiam, vt dictum est sup. nu. 7. quidquid dicat Maiol. de irreg. lib. 3. c. 4. & cum eo Enriquez in summa lib. 14. c. 9. §. 1. & sentiat Ioan. Quint. in c. de multa, nu. 90. tamen ex decreto Concilij ipso iure est priuatus etiam secundo.

95 Secundum quod addit est,† quod licet in d. cap. de multa, vt priuetur secundo, requiratur monitio, vel quod retineat vsq; ad litis contestationem, ex gl. ibi, verb. contenderit, & d. l. p. 3. tit. 16. p. t. Rota d. decis. 584. nu. 3. p. t. diuers. tamen cum Concilium dicat, retinere præsumpserit, non videtur necessaria iudicialis contentio, nec monitio, quamuis contrariũ vi
96 deatur velle Rota in d. decis. 484. nu. 4. nam† illa verba retinere præsumpserit, solum denotant dolosam, seu malitiosam retentionem (saltem ex lata culpa) l. quod Nerua. ff. depositi, ad tradita per Cardinalẽ in Clem. 1. de priuileg. q. 39. Nauar. in c. accepta, de restit. spoliat. opposit. 8. solutione, à nu. 3 a. & in Manuali c. 27. nu. 74. 107. & 155. & Ludouic. Lopez instruct. conscientię. 2. tom. 2. p. cap. 13. & in proposito Flor. de Mena q. 13. nu. 4.

97 Quæ dolosa,† seu malitiosa retentio, recte datur sine monitione, aut litis cõtestatione: sufficit etenim ad id retinere sine legitima dispensatione primũ beneficiũ incompatibile, quod scit, vel scire debet ipso iure vacasse per assecutionem secundi.

98 Et constat ex quadam† declaratione S. Congr. Cõcil. ad instantiam Capituli Ecclesiæ Caurien. quę sic se habet, Illustriss. & Reuerendiss. Domini dubitatur pro parte Cap. Caurien. si tres Capellanias sub eodem tecto vniformes quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, an incidat in priuationẽ omnium ipso iure, non obstãte Episcopi dispensatione, Congr. censuit incidere. Hieron. Cardin. Mattheius. Constat etiam ex declaratione Hispalensi 7. de qua infra nu. 310. ad 2. & ex declaratione allata, nu. 301. & ex alia posita nu. vlt.

99 Sufficeretque ad pœnam † Concilij retinere primũ de facto cum secundo, licet fructus non reciperet, quia Concilium ibi de sola retentione loquitur quamuis Flores d. nu. 4. etiam fructuum receptionẽ requirat, pro quo faciebat decis. Thanis 93. supra adducta, num. 44.

§. I.

De declaratione prædictorum, & requisitis ad huiusmodi vacationem.

SVMMARIA.

Ad inducendam vacationem primi beneficij incompatibilis per assecutionem secundi, non sufficit collatio sola, & acceptatio eius, sed requiritur adeptio possessionis secundi pacifica, vel quod per prouisum stet, quo minus eam adipiscatur, nu. 100. Collatio vero non acceptata, vel ius ad rem, non sufficit ad inducendam vacationem primi, quamuis per eum stet, quominus habeat ius in re, & possessionem, nu. 101.

Si aliquis esset prouisus de beneficio incompatibili, in quo alius esset intrusus, non vacabit primum, licet cõtra intrusum nullam faciat diligentiam pro capienda possessione secundi, num. 102. etiamsi esset monitus, & præfixus terminus per superiorem ad faciendam diligentiam, nu. 103.

Prouisus à Papa de secundo incompatibili nõ potest excusare vacationem primi, ex eo quod non expedierit bullas, sine quibus non potest capere possessionem, si per eum stat, nu. 104.

Ita demum per assecutionem secundi beneficij incompatibilis vacat primum, si assecutio & possessio secundi sit pacifica, non solum de facto, sed etiam de iure, id est, non litigiosa, sed absq; controuersia iuris & facti, iudiciali & extraiudiciali, contra Innocentium, & alios, nu. 105. & seq. vbi ponitur decisio Rotæ: nec alias intrat decretum de dimittendo, quod nõ currit, nisi à die captæ possessionis pacificæ, & notæ: sufficit tamen, quod possessio secũdi sit pacifica quoad obtinentẽ, &c. num. 106.

Vt per assecutionem secundi beneficij incompatibilis vacet primum, non requiritur, quod vtriusq; habeatur pacifica possessio: nam quamuis primũ sit litigiosum, multo magis vacabit per assecutionem secũdi pacifice possessi: & sic intelligitur declaratio S. Cong. allata: nec per possessionẽ pacificã, id est, acceptatam post obtentionem secundi litigiosi, istud vacat, nu. 107. & 108. In terminis vero c. Ordinarij §. in conferendis, vt collatio tertij facta habenti duo similia incompatibilia non valeat, nil refert, quod tertium sit litigiosum, quamuis valeret, si fieret collatio tertij retinenti duo incompatibilia, quia secundum erat litigiosum, quæ tamen vacarent per assecutionem tertij pacificam, nu. 109.

Non videtur quis adeptus pacificam possessionem, quando statim, & in continenti, seu in limine legitimæ possessionis, fuit in ea turbatus, seu lis mota, n. 110. & quando dicatur in continenti turbari, à nu. 111. ponuntur sententiæ Doctorum, & resoluitur tunc dici, quando infra duos menses lis superuenit, seu turbatio, nõ si postea. Et si intra duos menses lis nõ fuerit mota, primũ cẽset vacare à principio captæ possessionis, &c.

Similiter si prouisus de parochiali possessionẽ illius aliquando, id est, saltem per duos menses obtinuit sine litigio, arctatur constitutione c. commissa. de elect. in 6. & tenetur infra annũ ad sacerdotium promoueri, & sufficit quod semel cœperit pacifice possidere, quamuis postea lis moueatur, secundum glossam, & alios, nu. 117. Sed in terminis d. cap. commissa verius videtur, quod etiamsi post duos mẽses lis superueniat, prouisus de Parochiali nec tenetur se promoueri facere nec arctatur illa constitutione, saltem si adhuc restabat tempus sufficiens ad se promouendum, numero 118. Sed contrarium tenet Sacra Congregatio, etiamsi à principio parochialis sit litigiosa, vt in declarationibus positis, nu. 121. cui erit standum, nu. 122.

Impedimentum in fine anni superueniens non excusat à promouendo, si intra illud tempus non poterat promoueri, cum Bellamera contra Rebuffum, nu. 119. Parochus in fine anni impeditus restituitur, non ad alterum annum sed ad tempus, in quo fuit impeditus, nu. 120.

Vt inducatur vacatio primi beneficij incompatibilis per assecutionem secundi, requiritur quod habeat pacificam possessionẽ, nedum beneficij & tituli, seu exercitij, curæ, vel officij, sed etiam bonorum, & fructuum, seu maioris partis eorum: nam si fructus, seu maiorem partem eorum secundi nõ potest habere quia ex priuilegio, vel alias ad alium pertinet ad tempus, non vacat primum, ex c. si tibi concesso, de Præb. in 6. nu. 123. Et idem est in beneficijs promoti ad Episcopatum, nu. 124. & decisio d. c. si tibi concesso, non est correcta per extrauag. execrabilis, nu. 125.

In terminis d. c. commissa, & c. licet canon. de elect. in 6. sufficit habere pacificam possessionem beneficij, seu tituli, & liberum curæ exercitium, vt prouisus teneatur ad sacerdotiũ promoueri, & currat tempus, de quo ibi, nu. 126. & seq. vbi ponitur declaratio S. Congreg. & reprobatur, seu declaratur quædam doctrina Rebuffi. nu. 128.

Durante tempore perceptionis fructuum per priuilegiatum obtinens secundum beneficium, etiam post adeptam eius possessionem

nem potest ipsum dimittere, & primum retinere, sicut posset ante adeptam possessionem, quia interim non vacat, cōtra Io. And. & alios, a nu.129. Et quando illorum opinio vera esset, non procederet, vbi ante assecutionem fructuum maneretur lis super beneficio, nu.132.

Decisio d.c. si tibi concesso, *non videtur procedere, quando maior pars fructuum secundi beneficij, aut etiam omnes sunt alteri reseruati, si non est etiam reseruata tota administratio, num.133. & seq. Vbi adducitur declaratio S. Congreg. & d. cap. si tibi concesso accipitur, quando ad certum tempus alter fructus percipit, aut quando beneficium est de nouo, quod nondum habet fructus, licet succedente vacatione alterius eos sit habiturum, num.135. & adducitur dec. Rotæ. num. seq.*

Decisio d.c. si tibi concesso, *non procedit, vbi solutio fructuum differtur post mortem quia quod differtur, non aufertur, nu.137. Ex qua ratione huiusmodi statuta, seu consuetudines Ecclesiarum, non comprehenduntur Decreto Concilij sess.24. de refor. c.14. nec bulla Pij V.* ex *S. Congr. nu.138. vbi ponuntur declarationes, & n.139. vbi refertur, ita fuisse declaratum in causa Ciuitat. & ita fuit per Rotam resolutum in decisione posita, nu.140. Quamuis contrarium tenuerit Palatios, & alias Rota in decis. posita, num.141. & in resolutione adducta, num.142. & procedit etiamsi illi fructus non dentur renuntianti, aut permutanti, aut qui non sepelitur in ipsa Ecclesia, nu.143.*

Quid dicendum sit in Ecclesiis, in quibus ex earum statutis, & consuetudinib. noui beneficiati non percipiunt fructus primi anni, nec reseruantur eis post mortem, à nu.144. Resoluitur, quod si illi fructus applicantur fabricæ aut alijs pijs vsibus habebit locum decisio d. c. si tibi concesso, *nam illa non reuocantur per Concilium, & Constitutionem Pij V. nisi pro dimidia, quando vltra semestre reperiuntur concessi: si vero fructus cedunt antiquis, nō habebit locum* d.c. si tibi concesso, *cum cessent iam d. statuta, & consuetudines etiā immemoriales stante Concilio, & constitut. Pij V. quibus reuocantur, etiamsi iuramento, & confirmatione Apostolica, etiam ex certa scientia munita sint, &c. Quamuis ante Cōcilium videbatur habere locū, quia tunc tollerabantur talia statuta, & consuetudines, saltem ab immemoriali tempore obseruata.*

An in Ecclesiis, in quibus non est receptum d. Decretum Concilij, & constitutio Pij V. sed adhuc seruantur prædicta statuta, & consuetudines, procedat hodie d.c. si tibi concesso, *nu.149. Pro parte affirmatiua adducitur reg. quod lex etiam canonica non recepta non obligat, quamuis primi non recipiētes peccauerint, nu.150. & ratio ponitur, n.151. Et procedit etiāsi lex habeat Decretū irritās, n.152. & etiā si deroget consuetudini, nu.153. & etiam si non sit recepta per ignorātiam, nu.154. & quando dicatur lex non recepta, & an requiratur decennium, nu.155. & 156. Nec obest, quod Concilium est in Hispania receptum, nam receptio, ista est in genere, & verbalis, cui non receptio in specie, & re derogat, nu.158. Nec refert, quod sit non receptio vnius Ecclesiæ, seu Capituli, nam Capitulum in proposito, non consideratur vti persona particularis, sed vti vniuersitas, &c. à nu.159.*

Contra istam rationem obijcitur, quod cū Concilium ibi reijciat & aboleat huiusmodi constitutiones, & cōsuetudines, vt prauas, ac scandalosas, non videtur excusare non receptio, nu.161. Nam & maiorem vim habere videtur consuetudo immemorialis, quam non receptio, & tamen illa tunc non valet, nec excusat, nu.162. & quod non excuset non receptio in proposito, videtur sentire Nauar. & S. Cong. in declaratione posita, nu.163. & 164.

Quicquid sit de hoc, an non receptio d. Decreti Concilij, & constitutionis Pij V. excuset, vel non, tamen in Ecclesiis, in quibus prædicta statuta, et consuetudines adhuc seruantur, siue de iure siue de facto: videtur habere locum decisio. d.c. si tibi concesso, &c. *nu.165. Nisi dicatur, quod in terminis prædictorum, statutorum, & consuetudinum, ex quibus noui residentes non lucrātur fructus, sed remanent in mensa diuidendi inter antiquos, siue seruetur, de iure, siue de facto, non habeat locum decisio* d.c. si tibi concesso, *nam Capitulum non percipit illos fructus, tanquam fructus Prabendæ nouæ residentis, sed iure proprio, &c. quod videtur probabile, supposito quod nouus residens lucretur aliquos fructus, seu distributiones, &c. nu.166.*

Similiter dicendum videtur in Ecclesiis, vbi est statutum seu cōsuetudo, quod beneficiati, qui nondum sunt promoti ad presbyteratus, vel diaconatus, aut subdiaconatus ordinem, non lucrentur fructus, quod non est contra d. Decretum Concilij, & constitutionem Pij V. nu.167. & seq. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Si habenti duo, vel plura beneficia incompatibilia conferatur aliud, eius possessione adepta pacificè vacāt etiam omnia prima, Clem. si plures. de Præb. *nu.169. Cuius Clem. decisio difficultatem patitur ex* c. Ordinarij, §. in conferendis. de offic. Ord. in 6. *ex quo cum collatio tertij non tenet, nō potest inducere vacationem priorum, nu.170.*

Respondetur, quod licet collatio tertij non valeat, tamen eius possessione pacifica adepta vacant priora, ex c. cum qui 1. p. de Præb. in 6. *nu.171. Et idem erit si per prouisum steterit, quominus eam adipisceretur, quamuis collatio nō valeat, nisi antea ei renuntiauerit, nu.172. Sed verior est contraria sententia glos. nu.173.*

Circa d.c. cum qui, 1. *p. qui sint videndi, nu.174. & ponitur resolutio Rotæ nu.175.*

Potest etiam d. Clem. si plures. *intelligi in obtinente plura incompatiblia ex dispensatione, qui acceptat tertium ex prouisione Papæ in qua fuit facta mentio priorum, seu sunt habita pro expressis, quo casu tenet prouisio tertij, quia d. §. in conferendis non habet locum in Papa, nu.176. & seq. vbi adducitur decis. Rotæ, quæ impugnatur, quatenus dicit regressum ad incompatibilia causare impedimentum collationi tertij, sicut ipsa benefic a, nu.178.*

Ex d. Clem. si. plures. *credit Gambarus dispensatum, vt possit tenere quartum beneficium ad annum, si completo anno illud non dimittit, vacare alia tria, nu.179. sed contrarium tenuit Rota in decisione posita, nu.180.*

Ad inducendam incompatibilitatem debent esse beneficia perpetua saltem aptitudine, vt sunt beneficia manualia, seu ad nutum amouibilia, quæ etiam cum dentur in titulum, & possint esse perpetua inducunt incompatibilitatem: officia vero, seu dignitates, quæ conferuntur ad certum tempus, non inducunt talem incompatibilitatem, num. 181. vbi ponitur decis. Rotæ.

100 DEclarantur autem prædicta † primo, quod ad inducendam vacationem primi beneficij incōpatibilis per assecutionem secundi, non sufficit collatio sola, & acceptatio eius, sed requiritur adeptio possessionis secundi pacificè, vel quod per prouisum stet, quominus eam adipiscatur d.c. de multa, ibi, Receperit, c. licet Episcopus de Præb. in 6. d. extrauag. execrabilis, de Præb. vers. qui vero, & Clem. si plures, & ibi gl. de Præb. & facit c. commissa. de elect. in 6. & patet ex declarationib. 3. 4. 5. & 6. sup. adductis, nu.84. (quæ iuxta hoc intelligi debent) gl. verb. pacifice, in Clem. gratiæ, de rescrip. Abb. in d.c. de multa, nu.16. Franc. in d.c. licet Episcopus. nu.1. Coras. 1. p. c.10. n.4. & 5. Bursat. cons. 353. lib.4. Nau. cons. 14 & 18. de Præb. Mascar. de prob. concl. 183. Fla. Par. lib. 3. de resign. q.1. nu.129. Caputa. dec.294. p.2. & facit decis. Mohed. 8 de conces. Præb. iuxta quod est accipiendum quod tradit *Zerola* in praxi Episcopali, 2. p. verb. alternatiua, §. 1.

101 Collatio vero nō acceptata, † vel ius ad rem, non sufficit ad inducendam vacationem primi incōpatibilis quamuis per eum stet quo minus habeat ius in re, &

re, & succesiue possessionem, quia id non reperitur
102 iure cautum. Si tamẽ aliquis † esset prouisus de beneficio incompatibili, in quo alius esset intrusus, non vacabit primum, licet contra intrusum nullam faciat diligentiã pro capienda possessione secũdi, quia tũc nõ videtur stare per eum, sed per intrusũ ad dec. 148. p. 1. diuers. præsertim, si non sit monitus, aut ei præfixus terminus per superiorem ad faciendã diligentiã, ad dec. Mohed. 32. de Præb. alias 348. & dec. 827. lib. 3. p. 3. diuers. Achil. dec. 358. & posthæc Gõ-
103 çal. gl. 15. nu. 1 16. & seq. Quod † etiam videtur procedere, licet esset monitus, aut præfixus terminus per superiorẽ ad faciẽdã diligẽtiam, quia nõ potest cogi agere, tit. c. vt nemo inuitus agere, vel accusare cogatur, & in terminis d. decisionis est lõge diuersa ratio.
104 At prouisus à Papa † de secundo incompatibili, non potest excusare vacationem primi, ex eo quod non expedierit bullas, sine quibus non potest capere possessionẽ, si per eum stat quominus expediat, iuxta decisionem Rotæ in causa Leodien. Canonicatus 9. Decemb. 1589. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, Quod si alicui apponitur in gratia secũdi decretum de dimittendo primum in manib. Sanctiss simi infra duos menses à die possessionis, alias vacet vtrumque, si non expedit bullas ad capiendam possessionem, & sic stat per eum, vacat vtrumque iuxta Decretum, &c.
105 Secundo declarantur, † vt ita demum per assecutionem secundi beneficij incompatibilis vacet primum, si assecutio, & possessio secundi sit pacifica, nõ solum de facto, sed etiam de iure, id est, non litigiosa, sed absque controuersia iuris, & facti iudiciali, & extraiudiciali, Archid. & Ioan. And. in d. cap. commissa, Card. in d. Clem. gratiæ, nu. 8. Abb. in d. c. de multa, nu. 16. Fel. in c. cum Ioannes, num. 33. de fide instrum. Ripa in rubrica de causa poss. nu. 39. Staphil. tit. de qualitate, & statu benef. §. huiusmodi, n. 12. & tit. de varijs modis vacationis tertio vacationis modo à nu. 3. Villad. de Legato. q. 14. 1. p. nu. 96. Rebuf. de pacificis poss. nu. 197. alias 164. Cosmas in pragm. sanct. tit. de collatio. §. itẽ quod vniuersitates, verb. possederint, Bellam. dec. 596. Cassad. dec. 9. nu. 1. de causa possess. Sarn. in reg. de triennali, q. 53. Mandos. reg. 34. q. 26. Hojeda c. 13. nu. 80. Mascar. d. conclus. 183. nu. 40. Quintanaduennas d. lib. 4. nu. 77. & Fla. Paris. lib. 3. q. 1. n. 130. Azor. 2. p. lib. 7. c. 16. q. 9. & resoluit Rota in causa Toletana Archidiaconatus de Talauera de mense Iun. 1593. coram D. Seraphino reiecta opinione Innocentij in c. cõstitutus 2. de appellat. Rot. dec. 3. de causa poss. in antiq. alias 36. & addit. decis. 3. de Præben. alias 61. in nouis, dicentiũ, quod vbi aliquis est in possessione beneficij, licet sibi moueatur lis super beneficio, tamen videtur pacificam possessionem habere, quia ad hoc, vt aliquis videatur pacificam possessionem habere, sufficit, quod de facto possideat, licet super iure sibi controuersia moueatur. Et sequitur Io. Quintinus in c. de multa, nu. 73. addens etiam per solam acceptationem beneficij litigiosi scienter factam, sine corporali receptione vacare primum per leg. fin. C. de litigiosis, vbi id non probatur, & Tuschus concl. 69. litera B. num. 3. Quæ decisio Toletana sic se habet, Fuit dubitatum, an Archidiaconatus vacaret de tempore factæ prouisionis D. Didaco, ita vt prouisio censeatur valida, & Domini censuerunt non fuisse tunc temporis vacantem, ideoq; gratiam fuisse nullam. Moti fuerũt, quia cum bonæ memoriæ Cardinalis de Mẽdoça teneretur dimittere Archidiaconatũ infra spatium annisq; obtinuisset plures prorogationes, quæ durabant vsq; ad diem 23. Iulij 1588. & interim fuisset ei mota controuersia super Decanatu, quem Papa prætendebat vacare per promotionem ad Cardinalatum, non currebat ei tempus sed interim cessabat, donec molestiæ cessarent nam impedito non currit tempus l. quibus diebus. de condition. & demonstr. l. non possunt. C. de dolo malo, c. imputari de reg. iuris in 6. & in proprijs terminis materiæ, de qua agitur, probatur in c. commissa, & ibi gl. de elect. in 6. c. licet Episcopus, & ibi Doctores de Præb. lib. 6. Clemen. 1. §. cæterum. de statu Monach. Vital. in Clemen. gratiæ, nu. 43. in fi. de rescrip. & in Clem. si plures. nu. 26. de Præb. Ægidij. dec. 43. & 153. & 593. Tiraquel. de retractu lignag. gl. 10. num. 32. Rebuff. in praxi beneficia. tit. de non promotis intra annum, nu. 47. quod etiam obseruatur in eo, qui vigore Decreti tenetur expedire literas intra sex mẽses, Mohedan. decis. 161. Neq; obstat, quod hæc controuersia non fuerit iudicialis, quia hoc procedit indifferẽter in omni molestia, siue iudiciali, siue extraiudiciali, vt post gl. tradit Card. in d. Clem. gratiæ, nu. 8. & ibi Barbatia, nu. 22. Prob. addit. ad Monach. in c. cõmissa, nu. 2. de elect. in 6. Fel. in c. cum Ioannes, num. 33. de fide instrum. Cassad. dec. 9. de causa possess. & proprie. Rebuf. in tract. de pacificis possess. nu. 165. & siue molestiæ sint de iure, siue de facto, & post glossam tradunt Ancharanus, & Gemin. in d. c. cõmissa, & Cassad. d. decis. 9. molestiæ illatæ Cardinali vi sæ fuerunt maxime considerabiles, cum prouenirẽt facto Principis, qui poterat ad libitum voluntatis suæ disponere de beneficio, etiam priuando sine causa, vt tradit Mohed. dec. 86. & cum introducta esset cognitio in Principis Consistorio, non currebat dilationis tempus, quemadmoum etiam dicitur non currere fatalia, & resolutũ fuit corã me in Imol. Castri 16. Ian. 1573. Neq; releuat, quod à principio possessio fuerit pacifica, tam respectu tituli, quam perceptionis fructuũ, quia sufficit, quod quãdocunq; præstetur impedimentũ citra culpã impediti, vt per Archid. in c. cũ ex eo. nu. 2. de elect. lib. 6. quem sequitur Io. And. in d. c. imputari. col. 1. de reg. iur. li. 6. ideoq; tantũ tẽporis est restituendum, quantũ per impedimentum ablatum fuit. Ægid. d. decis. 83. & fuit resolutũ in Salaman. Parochialis corã R. P. D. Orano 1589. quod intelligendũ est respectu temporis ꝙ dilationi cõcessi, propter molestias subtractũ est: non obstat ꝙ quidquid sit de lapsu tẽporis respectu Decreti, quo inducebatur priuatio vtriusq; beneficij, tamen respectu iuris cõmunis non posse dici Archidiaconatum nõ vacasse statim expiratis dilationib. maxime cũ postquã cessarunt molestiæ, adhuc super erat tẽpus, quo poterat fieri dimissio Archidiaconatus, quia loco duorũ mẽsiũ, qui ex benigna interpretatione datur ad dimittẽda incõpatibilia, vt tradit gl. & Dd. in c. cõmissa, & Cassad. d. dec. 9. de causa possess. & propr. Papa subrogauit tempus illud anni, quod postea fuit pluries prorogatũ, & ideo quẽadmodũ de iure communi non vacasset Archidiaconatus per lapsum illorum duorũ mensiũ, si interim superuenisset molestia, ita neq; per lapsum termini à Papa constituti potest intrare vacatio statib. molestijs prædictis. Et hoc maxima ratione cõstitutũ est, videlicet, ne clericus dimittẽdo prius obtẽtũ, careat vtroq; beneficio, & mendicare cogatur, prout tradũt Dd. in d. c. cõmissa, Gemin. conl. 82. Cassad. dec. 9. Rebuf. in praxi tit. de non promotis, nu. 41. & 45. Postremo non obstat, quod non sufficeret molestia super titulo, nisi etiã esset super fructib. Rota decis. 3. de Præb. in nouis, vt addit. quia fundata est in doctri-

doctrina Innocentij in cap. constitutus. de appellat. quam Rota reprobat, vt per Aegid. dec. 596. & Cassad. 9. de causa possess. & propriè. Sarn. q. 53 in 1. col. de triennali. vltra quod illud tendit ad diuersũ effectum, nempe quando quis dicatur possessor pacificus. Et ex his concluditur Archidiaconatum non vacasse, ideoque collationem non valere.

106 Est etiam ad id† alia Rotæ decis. coram eodem D. Seraphino, in vna Tirasonẽ. Canonicatus. 9. Ian. 1598. quæ sic ait, Domini steterunt in decisis, etiam circumscripto fundamento sententiæ, ex solo capite molestiarum, cum enim prouisus debeat esse in pacifica possessione secundi, antequam teneatur ex Decreto dimittere primum, ita vt sit certus de assecutione secundi, ne detur casus, quod careat vtroq; c. licet Episcopus, cum, ibi not. de Præb. in 6. vbi Fràcus, nu. 4. ad hunc effectum sufficiunt molestiæ, etiã extraiudiciales, & de facto Paul. de Eleaz. in Clem. gratiæ, & ibi Card. q. 13. Vital. nu. 50. de rescrip. Gemin. cons. 78. nu. 3. Abb. in c. de multis, nu. 16. de Præben. Cassad. dec. 9. de causa possess. & propr. cum alijs allegatis in causa Toletana Archidiaconatus, quicquid sit ad effectum interrumpẽdæ possessionis, quo casu molestiæ debent esse circa possessionem, & fructuum perceptionem, & ad hunc effectum tendunt omnia in contrarium allegata, secus in casu isto, in quo adest timor, ne quis careat vtroq; beneficio, ad notata in c. si tibi concesso de Præb. in 6. maxime cũ molestiæ præcesserint facto ipsius aduersarij, qui in Dataria se opposuit obtinendo, nihil transeat, & allegando collationem spectare ad Episcopũ, & se ab eo prouisũ, & sibi esse faciendam nouã prouisionẽ, vt bene probât testes. Nec obstat, quod postea fuerit relaxata prouisio: nã nõ ideo cessauit molestia aduersarij volentis prosequi ius suũ, & iactando se habere prouisionẽ ab Episcopo, quã etiã aliquib. ostendit, vnde fuit necesse cõmittere causã super iactationib. & molestijs cõtra aduersariũ, qui citatus dixit generalis contra, & citatus ad sententiam appellauit, & vltimo expiscatus est istam gratiã, & prosecutus est hanc litem, quæ adhuc durat. Nõ obstat notorietas non iuris Bernardi ob mensis reseruationem, quia multa in facto poterant turbare hanc reseruationẽ, vel ratione alternatiuę, vel ratione simultaneę collationis cum Capitulo, ideo conclusũ non intrare Decretũ, & standũ esse in decisis. Ex quib. decisionib. apparet, per assecutionẽ secundi beneficij incompatibilis nõ vacare primum, nisi possessio secundi sit pacifica, & sine cõtrouersia, & molestia, etiã extraiudiciali, & de facto nec alias intrare Decretum in prouisione secundi positum de dimittendo primũ habita possessione secundi, & tradit posthæc visus Gonçalez ad reg. mensium, gl. 15. num. 117. vbi allegat d. decisionem Tirason. Canonicatus sub 8. Sept. 1598. coram D. Orano, & nu. 111. ait quod tempus dimittendi ex Decreto non incipit currere, nisi a die captæ pacificæ possessionis, non autem à die prouisionis sine possessione pacifica, ita vt verba Decreti ciuiliter intelligantur, id est, secuta pacifica possessione, &c. & nu. 112. ait, quod nõ solum nõ incipit currere, nisi a die captæ pacificæ possessionis, sed etiam est necessaria notitia dictæ possessionis pacificæ, vt incipiat termini cursus, vt late fuit resolutum in d. Tirason. Canonicatus coram D. Orano 8. Nouemb. 1596. vbi propterea fuit excusatus vnus à pœna dicti Decreti de dimittendo infra quatuor menses primum beneficium, quia allegabat ignorantiam adeptæ possessionis de secundo, & in contrarium nihil relcuans probabatur. Videtur tamen sufficere ad vacationẽ primi beneficij incompatibilis, quod possessio secũdi sit pacifica quoad obtinentem, licet beneficiũ sit litigiosũ quoad alios, nisi ignorãtia excusetur, ex Sarnẽ. in reg. de triennali, q. 41. & Ægid. Bellam. dec. 562. seu. 563. & Rota in vna Florentina Canonicatus. 14. Iun. 1557. corã D. Chisanẽ. in qua fuit resolutum, Quod per acceptationem Canonicatus inter alios litigiosi possessione subsecuta vacat ius regrediendi ad alium Canonicatũ in eadem Ecclesia, si acceptatio fuit simplex sine protestatione, c. eũ qui. de Præb. in 6. Clemẽ. gratiæ, de rescrip. præsertim si ille qui acceptauit, permansit in possessione vltra triennium, & semper quo ad eum pacifica fuit possessio, quamuis quoad alios beneficium posset dici litigiosum, quia ista sunt diuersa, Sarn. de triennali. q. 41. & faci Aegid. decis. 562. alias 563. & quia Clem. gratiæ, loquitur de pacifica possessione, quæ potest subsistere, licet res sit litigiosa quoad alios.

107 Aduertendum est autem, †quod adhoc, vt per assecutionem secundi beneficij incompatibilis vacet primum non requiritur, quod vtriusq; habeatur pacifica possessio, vt perperam dicũt Staph. d. §. huiusmodi, nu. 12. & Hojeda d. c. 13. nu. 79. nam quamuis primũ sit litigiosum, multo magis vacabit per assecutionem secundi incompatibilis pacifice possessi, quæ est determinatio. Innocen. in c. in nostra. de rescrip. quã sequitur, & dicit ab omnibus receptã, Nauar. cons. 14. nu. 1. de Præb. Rebuf. in praxi tit. de tacita renuntiat. vers. 3. qui litigat, & resoluit Rota in vna Barchinon. Archidiac. 9. Decẽ. 1560. coram D. Groperio, & in d. Salamantina dimidiæ portionis, & in d. Conchen. Archipresbyteratus de Huete, vt supra, nu. 87. & 89. Et sic declaratio S. Congregationis super d. c. 17. sess. 24. quæ sic ait, Reiecta est à S. Cõgregatione petitio N. de duabus parochijs, quarum altera est litigiosa, vt possit vtramque retinere, dum alterius lis terminatur, intelligenda erit, quando prima est litigiosa, & non secunda.

108 Et nouissime idem† tenet Lessius de iust. & iure, lib. 2. c. 34. nu. 14 t. dicens, quod si beneficium secundum sit litigiosum, non vacabit prius, donec pacificus secundi possessor fueris: si autem secundum pacifice possederis, vacabit prius, etiã si sit litigiosum. Et addit, quod si obtento titulo vnius talis beneficij, absque possessione accipias secundum litigiosũ, & postea, ante quam incipias esse pacificus possessor secundi, accipias pacificam possessionem primi, non ideo amittis secundum litigiosum, vt quidam putauerunt, quia id iure statutum non est, vt docet Nauar. d. cons. 14. alias 31. de Præb. quod mihi placet, & videtur certum.

109 E contra† vero in terminis c. Ordinarij. §. in cõferendis. de offic. Ordin. in 6. ad hoc, vt collatio tertij beneficij facta habenti duo similia incompatibilia non valeat, nihil videtur referre, quod tertium sit litigiosum, & non pacificum, quicquid velit Rota in illa Virdun. Canonicatus 13. Maij 1596. supra adducta c. 3. nu. 332. quamuis valeret, si fieret collatio tertij retinenti duo incompatibilia, quia secundũ erat litigiosum, quæ tamen vacarent per assecutionem tertij pacificam.

110 Aduertendum est etiam, †quod non videtur quis adeptus pacificam possessionem, quando statim, & in cõtinenti, seu in limine legitimæ possessionis fuit in ea turbatus, seu lis mota, glos. verb. pacificam, in d. cap. commissa. de elect. in 6. Abb. & Staphil. locis citatis, supra num. 105. Bellam. d. decis. 596. Cassador. d. decis. 9. de causa possess. num. 2. Tiraquel. in l. si vnquã, verb. susceperit liberos, nu. 149. Hojeda d. c. 13. nu.

t.3.nu.49.& 80.Mascar.d.concl.t 83.nu.42.& Flam. Parif.d.lib.3.q.1.nu.130.

111 Et†quando dicatur in continenti turbari, dicunt Probus ad Monach.in d.c.commissa,nu.2. Villadiego de Legato 1.p.q.14.nu.105. Roffin.de benef.c.2. nu.57. & Hojeda, & Flam.Parif.supra, cum Tiraq. Menochio,& alijs,id relinqui iudicis arbitrio.

112 Bonifacius†in Clem. si plures de Præb.nu.63. dicit, quod quãdiu durat annus,censetur adeptio possessionis in suo limine, & sic, quod vbi quæstio, vel controuersia mota est infra annũ,non censetur possessio pacifica, & sic nõ vacant priora beneficia, &c. cum quo Mascar.sup.nu.6.& 48. tenet requin anna lem possessionem, vt pacifice dicatur possedisse, per ea, quæ tradit Feli. in cap.in nostra,n.33.de rescrip. sed illa sunt ad effectum reg.de annali.

113 Lapus†tamẽ in d.c.commissa interpretatur, si infra duos menses lis superueniat, seu turbatio, non si postea: cuius opinionem ait bis vidisse seruari in Rota d.additio 1. decisionis 3.de Præbẽ. in nouis,& sequuntur Cassad.d.dec.9.nu.2.Staph.d.§.huiusmodi. nu.13. Rebuf.in repet.c.1. postulastis. de clerico excõmunicato ministrante in gl.nu.72. Quintanaduẽnas d.lib.4.nu.80.& Hiero.Gabr.conf.193.nu.7.lib. 1. vbi dicit per extrauagantem execrabilis,nõ posse dari vacationem primæ parochialis,cũ non sunt ela psi duo menses, qui dantur ad dimittẽdum primũ, iuxta,notata in d.c.commissa,& Cassad.sup. & cum intra eos lis superuenerit,retineri illam adhuc posse, quousque possessionem secundæ pacificam haberet. Et Rota in d. Toletana Archidiconatus supra, nu. 106. in qua fuit dictum, istos duos menses ex benigna interpretatione dari ad dimittendum incompatibilia, & per elapsum eorum non vacare primũ incompatibile, si interim superuenisset molestia super secundo.

114 At si infra† duos menses lis non fuerit mota, nec molestia superueneit,primum incompatibile censetur vacare a principio captæ possessionis, vt apparet,ex decis. Rotæ in d.Salamantina dimidiæ portionis coram D.Orano,de anno 1585.in qua fuit resolutum,vt supra diximus, Per assecutionem Canonicatus vacare dimidiam portionem, ex declaratione S. Congregationis Concilij, & rursus non obstare, quod deberet expectari per duos mẽses,iuxta dicta, quia hoc procedit,si constaret,quod lis fuisset super Canonicatu infra duos menses,&c. Et ita sunt accipiendi Doctores citati.

115 Quãuis †Rebuf.& Hier.Gabr.supra videãtur sẽtire,non dari vacationem,ante lapsum duorum mẽsium, etiamsi in eis non sit mota lis,& Nauarr.conf. 18.de Præb.in fi.ait,quod possessio accepta in conti nenti non dicitur pacifica.

116 Apparet†ergo ex his,quod si prouisus de secundo incõpatibili steterit in pacifica possessione secũdi fal tẽ per duos menses,censetur a principio primũ vacare, & sic collatio, & prouisio de eo a principio facta erit bona, quamuis post duos menses lis,seu controuersia super secundo ei moueatur,saluo tamen remedio,& beneficio,c. si beneficia.de Præb.in 6.

117 Et similiter†dicit gl.in d.c.cõmissa,verb.pacifica vers.si aurẽ possessionem,quam ibi Dd. sequũtur,& Staph.d.§.huiusmodi,nu.12.quod si prouisus de parochiali possessionem illius aliquandiu, id est, saltẽ per duos menses, vt Lapus exponit,obtinuit sine litigio, illa constitutione arctatur, & tenetur infra annũ ad sacerdotiũ promoueri, & sufficit, quod semel cœperit pacifice possidere, quãuis postea lis moueatur; sequuntur etiam Sarnen. in reg. de triennali,q. 53.vers.& ideo,& P.Gregor.de benef.c.25.num.10.

118 Ego autem†in terminis d.c.commissa.verius existimo, quod etiamsi post duos menses lis superueniat,prouisus de parochiali nec tenetur se promoueri facere,nec arctatur illa constitutione,saltem si adhuc dum superuenit lis, restabat tempus sufficiẽs ad faciẽdum se promoueri ad sacerdotium,vt tenet expresse Aegid. Bellamera dec.83. Sufficit adesse impedimẽtum litis, dummodo fraus cesset antequam labatur tẽpus, quo poterat se promoueri facere, durum enim videtur cogi quem promoueri ratione beneficij litigiosi,in quo posset succũbere, Monachus, in d.c.cõmissa,nu.1.pro quo bene facit dec.Mohed. 8.de concess.Præb.alias 161.

119 Circa† quod vide Rebuf.in praxi tit.de non promotis, num.48. vbi contra Bellam.inquit,quod impedimẽtum in fine anni superueniens excusat a promouendo, etiamsi intra illud tempus non poterat promoueri, quem sequitur Salcedo in pract. Bern. Diaz,cap.53.litera C.in quo verior videtur sententia Bellameræ.

120 Vide†etiam Nauar.conf. 1. de in integrum restit. vbi docet parochum in fine anni promoueri impeditum restitui,non ad alterum annum,sed ad tẽpus, in quo fuit impeditus.

121 Verum S.Congregat.†Concilij,sic respondit Episcopo Veronen. Obtinens parochialem Ecclesiã per prouisionẽ Sedis apostolicæ habens liberũ curę exercitium,& omnium bonorum,fructuum,& prouentuũ ad d. Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem,licet in limine adeptæ possessionis prędictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promoueri facere intra annum lite pendẽte,& ad residendum in d. Ecclesia,etiam præsupposito, quod non teneretur residere, Episcopus eo casu debet deputare Vicarium, parteq; fructuũ ei pro sufficiẽti victu assignare,iuxta Concilij Trid. formam. Vt habetur inter declarationes,c.4. sess.22. de refor. & alias,nu.258. Et inter declarationes super c.2.sess. 21.de refor.habetur alia.quæ sic ait, Quod si beneficium esset litigiosum, & curam animarum haberet tenebitur obtinẽs sacros ordines suscipere, si modo liberum habeat curæ exercitium.

122 Quæ† declaratio licet non videatur iuri conformis iuxta supradicta, tamen ei erit standũ dum aliud non decernatur, & forte ita declaratum est quia sic placuit Papæ propter seruitium parochialium.

123 Tertio†declarantur prædicta, quod ad hoc,vt inducatur vacatio primi beneficij incompatibilis per assecutionem secundi, requiritur,quod habeat pacificam possessionem, nedum beneficij, & tituli, seu exercitij,curæ,vel officij annexi beneficio,sed etiam bonorum & fructuum beneficij, seu maioris partis eorum, nam si fructus,seu maiorem partem eorum secũdi nõ potest habere,quia ex priuilegio, vel alias ad alium pertinent ad tempus, non vacat primum, tex.in c. si tibi cõcesso.de Præb.in 6.& ibi gl.fi. Abb. nu.16.& DD. communiter in d.c. de multa,& in d. c.cum in cunctis.§.1.de electione, Franch. in d.c.cõmissa,nu.3.& ibi Prob.ad Monach.nu.2.Staph.d.§. huiusmodi,nu.14. & 15. Villad.sup.nu.95.addit.1. Rotæ decis.3. de Præb.in nouis, Cassad.d.decis.9.de causa poss.nu.2.Sarn.in reg.de annali,q.47.vers.hinc videmus, & de triennali,q.53. vers.& ideo, Coras.d. 1.p.c.10.nu.8. & Hojeda d.c.13.nu.48.& num. 80. vers.3.declaratur, Azor.2.p.lib.7.c.16.q.9.

124 Et ita intelligunt† tex.in d.c.cum in cunctis,§.1. quod beneficia promoti ad Episcopatum non vacent,etiam post cõsecrationem,& adeptam possessionem,

sionem, si fructus Episcopatus non percipit, sed ex causa aliquo tempre alteri debentur, vt etiam docet Roma. cons. 335. nu. 4. & 355. nu. 17. vbi tamen Horatius Mandos. in addit. d. cons. 335. lit. B. ait, Sed aduerte, quod ista opinio non seruatur.

125 Et† decis. d. c. si tibi concesso, non est correcta per extrauag. execrabilis, de Præb. vt docet Oldra. cons. 152. num. 3.

126 Quamuis† in terminis d. c. commissa, & c. licet canon. de elect. in 6. sufficiat habere pacificã possessionem beneficij, seu tituli, & liberum curę exercitium, vt prouisus teneatur ad sacerdotium promoueri, & currat tempus, de quo ibi gl. d. verb. pacificam in d. c. commissa, & ibi Franc. nu. 3. & Prob. 2. & alij, & d. gl. fi. in d. c. si tibi concesso, Staphil. d. additio Rotę Cassad. & Sarn. vbi proxime, & Rebuf. d. tit. de non promotis intra annum à nu. 11. & Grassijs in decis. aureis casuum conscien. lib. 2. c. 97. nu. 49.

127 Vnde† S. Congr. Conc. sic censuit, Licet reseruati sint fructus in fauorem alterius, tamẽ non reseruata administratione, nec domo Abbatiali, reseruatio nõ tollit curam, & administrationẽ, vnde tenetur promoueri, & curam exercere, gl. in c. si tibi concesso de Præb. in 6. vt habetur inter declaratioues, c. 2. sess. 6. de reform.

128 Vnde etiam † non videtur vera doctrina Rebuff. d. tit de non promotis, nu. 13. nisi intelligatur de resignatario, cum reseruatione fructuum, & totius administrationis in fauorem resignantis, iuxta dicta supra 3. p. c. 2. à nu. 55.

129 Et adeo procedit ista declaratio, quod, durãte tepore perceptionis fructuum per priuilegiatũ, obtinens secundum beneficium, etiam post adeptã eius possessionem, possit ipsum dimittere, & primum retinere, sicut posset ante adeptam possessionem, cum non videatur adhuc adeptus plene secundum beneficium, vt ait gl. fi. in d. c. si tibi concesso.

130 Quamuis† contra teneant ibi Io. And Domin. & & Francus, nu. 2. & Bonifacius in Clem. si plures. de Præb. nu. 60. & Cosm. tit. de collatio. §. item insuper verb. disponere, ad mediũ dicẽtes, quod iste text. nõ tollit vacationem inductam per d. c. de multa, quia in veritate vacat statim, sed tantum supendit eius effectum, & quod ideo non dicit tex. quod non vacet, sed quod non debet reputari vacare.

131 Mihi † vero non videtur eam fuisse mentẽ istius tex. sed potius limitare decisionem d. c. de multa, & prorogare tempus vacationis in illo casu, vt primũ beneficium nullo modo interim vacet, ex d. ratione glossæ, sicut non vacat ante adeptam possessionem, & ita videtur esse de mente Abbatis, & aliorum supra, & d. gl. & Card. in d. Clem. si plures, de Præb. q. 1. qui dicit, quod tunc non dicitur adepta possessio, & Rebuf. sup. nu. 12. & 13.

132 Et† quãdo opinio Io. And. Domin. Franci. & aliorum vera esset, non procederet vbi ante assecutionẽ fructuum moueretur lis super beneficio, iuxta dicta declaratione præcedenti, & fuit dictum in Placentina portions infra adducta, nu. 136.

133 Decisio† tamen d. c. si tibi concesso, non videtur procedere, quãdo maior pars fructuum secũdi beneficij, aut etiam omnes fructus sunt alteri reseruati, si non est etiam reseruata tota administratio, iuxta dicta supra, & d. c. 2. 3. p. à nu. 46.

134 Et facit† declaratio S. Congr. super d. c. 17. ses. 24. de refor. quæ sic ait, Habens vnam parochialem, & titulum alterius, cuius fructus omnes sunt alteri reseruati, nihilominus alteram dimittere tenetur.

135 Alias† enim esset maximum inconueniens, quod pro tota vita reseruatarij, seu pẽsionarij posset vtrũque retinere, & tex. in d. c. si tibi concesso. loquitur, & accipiendus est, quando ad certum tempus alter fructus percipit, aut quando beneficium est de vẽto, quod nondum habet fructus, licet succedente vacatione alterius eos sit habiturum, quamdiu enim beneficium est de vento, & sine fructibus æquum, est quod non inducat aliquam incompatibilitatẽ, seu vacationem alterius.

136 Et† fuit resolutum in causa Placentina portionis, vltima Maij 1591. coram D. Seraphino, vt in sequẽ. decisione, Domini sine difficultate censuerunt esse procedendum ad vlteriorem executionem sentẽtiæ latæ in Rota, nam de eius iustitia cõstat. Etenim ad effectum, vt per assecutionẽ vnius incompatibilis vacet primum, requiritur perceptio fructuum ex ęquitate, c. si tibi concesso, de Præb. in 6. & ibi per Dd. ne interim beneficiatus cogatur mendicare, vt bene declarat additio ad decisionẽ Rotę 3. de Præb. in nouis, quæ requirit, vt concurrat administratio bonorũ Ecclesiæ, vel maioris partis ipsorum, & faciũt notata per Vitali. in d. Clem. gratiæ, nu. 52. de rescript. maxime attenta qualitate huius Canonicatus de vẽto, qui nullos habet fructus, nisi secuta dismẽbratione facta vigore bullæ Adriani, & sic versamur in proprijs terminis c. si tibi, quod loquitur, quãdo fructus erãt alteri reseruati ad certum tẽpus, nec stallũ in choro, & vox in Capitulo habetur pro fructu ad hũc effectũ, cũ ex his nemo se sustentare valeat. Nec obstat, quod assecuta possessione vacet primum, nec possit dimitti secundum, ex notat. per Gem. & Frãchũ in d. c. si tibi, quia hoc non suffragatur Frãcisco, ex quo ante assecutionẽ fructuũ fuerit mota lis, quæ impedit vacationem primi, Clem. si plures, de Pręb. vltra quod ex fide data apparet statim in ipsamet prouisione, & illius possessione fuisse motam litem, quæ excludit vacationẽ ob assecutionem, iuxta gl. in c. commissa cum ibi not. de elect. in 6. Idem fuit resolutum in alia Placentina Canonicatus 26. Febr. 1596. coram D. Orano sup. adducta. 5. p. c. 4. nu. 34.

137 Præterea† decisio d. c. si tibi concesso, nõ procedit vbi solutio fructuũ differtur post mortem, prout in aliquib. Cathedralib. Hispanię, ex eorum statutis, priuilegijs, aut consuetudinib. vt tenuit Rota in d. Salamantina dimidiæ portionis 11. Dec. 1585. coram D. Orano, in qua fuit resolutum, Per assecutionem Canonicatus vacare dimidiam portionem, & istud procedere, etiamsi fructuũ solutiuo differatur post mortem, non obstante, d. c. si tibi concesso, &c. Et ratio est, quia quod differtur, non aufertur.

138 Ex† qua ratione alias S. Congregatio Concilij cẽsuit, Quod nec decreto Concilij session. 24. de reform. c. 14. nec bulla Pij V. super hac eadem re edita cõprehenduntur statuta Ecclesiarũ de seruiendo per annũ, vel aliquod tempus, & nihil percipiẽdo interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto seruitio, vel quod post obitũ hæredib. debeatur, cũ sit potius differre, quam auferre. Et in vna Mediola. sic censuit, Si in aliqua Ecclesia sit cõsuetudo, vt duob. primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonicatus sint hæredũ antecessoris, iste casus nõ cõprehẽditur Decreto c. 14. sess. 24. nec bulla Pij V.

139 Et ita† etiam D. Io. Gutierrez. canon. quæst. lib. 1. cap. 29. num. 30. refert fuisse declaratum per d. S. Congregationem, prædictum Decretum Concilij, & bullã Pij V. quæ in bullario est 106. in ordine, minime esse contraria constitutionibus Ecclesiæ Ciuitaten. ex quibus fructus primi anni auferuntur primis residentibus, & inter antiquos distribuuntur, reser-

reseruantur tamen totidem eis post mortem eorum
pro solutione debitorum, & funeralium, Sequuntur
Emm. Rodr. in sum. 1. to. c. 33. nu. 1. & Vega in sum.
1. p. c. 36. casu 19. & nouissime Suarez de relig. 2. to.
tract. 4. lib. 4. c. 20. nu. 9.

140 Et ita † fuit per Rotam resolutum in vna Oriolē.
fructuum 26. Nouembris, 1593. coram D. Seraphi-
no, vt in decisione seq. Domini censuerunt quātum
ad fructus primi anni post obitum beneficiati eos de
beri eius hæredib. præsupposita consuetudine, quod
beneficiati primo anno non percipiant fructus bene
ficiorum, sed eorum solutio differatur post eorū obi
tum, quam consuetudinem informantes pro hæredi
bus dicunt esse notoriam, & si opus fuerit se eam pro
baturos, quæ ideo videtur introducta, vt prouideri
possit de his, quæ ad sepulturam sunt necessaria, quę
plerumq; ob inopiam defuncti negliguntur cū ma-
gno ordinis Ecclesiastici dedecore, Io. And. in reg.
nemo plus iuris 1. de reg. iuris in mercurial. Abb. in
c. cum in officij, nu. 5. in n. & ibi Couar, nu. 9. de testa
men. Feder. de Senis cons. 246, nu. 1. Lamber. de iure
patr. lib. 3. art. 8. q. 2. nu. 1. Pari. cons. 33. nu. 4. And. ab
Exca in c. cum omnes, nu. 13. de constit. & fuit deci-
sum in causa Burgen. fructuum 13. Iun. 1590. coram
R. P. D. meo Pamphilio, Nec obstat constitutio Pij
V. super qua est fundata decisio in causa Zamoren.
neque Concilium Triden. sess. 24. de reform. cap. 14.
quia loquuntur de ea consuetudine, in qua fructus
applicantur mensæ Episcopali, vel Capitulari, vt in
communes vsus cedant, seu inter Canonicos diuidā
tur, quib. casibus adest præsumptio simoniæ, vt per
Lamb. vbi supra nu. 5. Secus vero vbi fructus reser-
uantur hęredibus, ex causa non solutionis fructuum
primi anni, quæ consuetudo nullam habet iuris resi
stentiam, immo potius assistentiam ex supra deductis,
cum sit potius dilatio solutionis, quam dispositio
fructuum ad alium spectantium. Et ita declaratum
fuit per S. Congregationem d. cap. 14. de reform. &
constitutionem Pij V. non habere locum, quando
fructus primi anni reseruantur hæredibus post obi-
tum beneficiati. Neq; hic locum habet constitutio
Iulij III. quia non versamur in fructib. non exactis,
sed vt dictum est, in fructib. quorum solutio dilata
est post obitum beneficiati. Non obstat constitutio
synodalis, quia per eam non est derogatum huic cō-
suetudini, quæ nullam habet iuris resistentiam. Quā
tum ad fructus decursos in vita beneficiati, Domini
non fuerunt concordes, ideo de illis erit particulari
ter agendū, & difficultas versatur in ea Doctorū cō-
trouersia, quæ est circa articulum, qui beneficiati di-
cantur habere administrationem, de qua per glossā
in c. si propter, vbi Gemin. nu. 9. de rescrip. in 6. gl. in
c. præsenti, de offic. Ordin. lib. 6. verb. reseruari videā
tur ij, quos cumulat Mascard. de redditib. Eccles. p.
2. c. 24. & p. 3. c. 34. nu. 18. & c. 35. Guttierrez in cano
nic. quæst. cap. 33.

141 Quamuis † contrarium tenuerit Palacios de con-
tractib. lib. 2. c. 7. & Villar del patronado de Calata-
yud, 4. p. §. 3. nu. 23. ad fi. & alias Rota in causa Zamo
ren. dimidiæ annatę 5. Mart. 1586. coram D. Gipsio
vt in decisione sequenti, Præsentis dubij resolutio
modicam difficultatem penes Dominos habuit, tū
quia testes consuetudinem, de qua agitur, non bene
probant, cum per dictionem citra sine copula, &, lo-
quantur, ad Bar. in l. Celsus, nu. 23. & 28. de vsucapio
& ibi Balb. tract. de præscrip. 4. p. principali, nu. 10.
14. & 17. Tum etiam, quia de publica voce & fama
fere omnes per verbum, est, solum testantur, vnde ip
sorū depositio non concludit, & animaduertit Bar.
in loco supra citato; nec de frequentia actuum satis
deponunt, prout ad consuetudinem proban. requi-
ritur, Decius cons. 215. nu. 2. circa medium. Curtius
Iunior 184. nu. 10. Aym. 134. nu. 6. Sed esto millies,
quod dicti testes huiusmodi consuetudinem proba-
uerint, attamen hæredib. Decani defuncti suffragari
non potest, quandoquidem ex Pij V. felic. recor. con
stitutione super reuocatione priuilegiorū, & statuto
rum, quod fructus primi anni, &c. omnis consuetu-
do etiam immemoralis sublata existit, siue pro sol-
uendis oneribus Ecclesiarum, vel Prælatorum debi
tis, siue pro supportandis illorum oneribus, siue alijs,
etiam maiorib. maximis, & vrgentissimis causis in-
ducta, atq; approbata fuerit, ex d. præfatæ constitu-
tionis verbis clare patet in hac specie locum sibi eā
vendicare, ac etiam omnia, quæ in contrarium pro
hæredibus afferuntur, non obstare.

142 Et idem † tenuit Rota in illa Leodien. Canonica-
tus 9. Dec. 1589. coram D. Pamphilio, de qua supra,
nu. 104. in qua fuit resolutum, Quod, d. c. si tibi con-
cesso, non habet locum, quādo quis percipit, aut po-
test percipere maiorem partem fructuum beneficij,
cum fundetur in æquitate, &c. & ita tollitur impe-
dimentum perceptionis fructuum, ex asserta cōsue-
tudine Ecclesiæ Leodien. assignante, vt prætenditur
pro primo anno fructus hæredibus Canonici defun
cti, & pro alijs trib. annis sequentib. fabricæ ipsius
Ecclesiæ, quia non sufficit allegare impedimētum,
nisi quis probet fecisse diligentiam pro illius amo-
tione, l. quib. dieb. in princ. & ibi notant Bald. Soc. &
alij. ff. de condit. & demonstrat. Fel. in c. ex transmis-
sa, in princip. de præscrip. Aym. cons. 270. sub nu. 3.
præsertim cum de facili potuisset illud remoueri stā
te constitutione fel. rec. Pij V. quæ præsumitur vsu
recepta, quamdiu contrariū non probetur. Mohed.
dec. 89. & reuocat huiusmodi priuilegia, statuta, &
consuetudines, etiam immemoriales, quoad fructus
applicatos hæredib. absolute, quo vero ad applica-
tos fabricæ, vel sacristiæ, vel alterius pij loci vsibus,
vltra tempus sex mensium pro dimidia, quod ita be
neficiatus semper habeat vnam dimidiam l. qui po-
test, cum ibi not. ff. de reg. iuris, &c.

143 Sed † vt vides, iam Rota mutauit sententiam, ex
sentētia S. Congr. & nouissime id tenet Vuamesius
cons. 213. quod videtur procedere, etiamsi fructus,
qui post mortem reseruantur, non dentur renuntian
ti, aut permutanti, vt sit in d. Ecclesia Ciuitaten. &
alijs, vbi sunt huiusmodi constitutiones, seu consue-
tudines, vel etiam decedenti cum Præbenda, qui nō
sepelitur in ipsa Ecclesia, vt audiui fieri, esse tamen
iam alteratū in Ecclesia Salamantina, nam adhuc
non possunt dici auferri illi fructus, sed differri, & re
seruari post mortem, licet cum illis conditionib. quę
videntur rationabiles, & iustę. Et ita est de mente
S. Congregationis, & Rotę, Ioannis Guttierrez, &
aliorum allegatorum.

144 Ex quibus † resultat dubium, quid dicendum sit
in Ecclesijs, in quibus ex earum statutis, & consue-
tudinibus noui beneficiati non percipiunt fructus
primi anni, nec reseruantur eis post mortem. In quo
dicendum est, quod si illi fructus applicantur fabri-
cę, aut alijs pijs vsibus, habebit locum decisio d. cap.
si tibi concesso, & sic per assecutionem Canonicatus,
seu portionis, aut dignitatis in illis Ecclesijs, non va
cabit primum beneficium incompatibile, quod quis
obtinet, quousque luctetur fructus Canonicatus,
seu portionis, aut dignitatis integre, seu maiorem
partem; nam dicta statuta, & consuetudines appli-
cantia fructus fabricę, aut alijs pijs vsibus, non re-
uocan-

uocantur per dictum Decretum Concilij, & Constitutionem Pij V. nisi pro dimidia, quando vltra semestre reperiuntur concessi, ex d. constitutione Pij V.

145 Quod maxime† procederet, vbi ista constitutio Pij V. non fuisset vsu recepta, quoad dictam reuocationem pro dimidia, vt alicubi posse coutingere ait Suarez d. cap. 20. nu. 10.

146 Si vero† fructus, quos amittit nouiter receptus, cedunt antiquis, aut mensæ Episcopali, seu mensæ Capitulari remanent inter antiquos diuidendi, maior est difficultas, an in talibus Ecclesijs habeat locū d. c. si tibi concesso, ita vt per assecutionem Canonicatus, portionis, aut dignitatis in tali Ecclesia non vacet primum incompatibile, quousque incipiat lucrari, seu per eum stet.

147 Et quidem† ante Concilium Trdē. & d. constitutionem Pij V. videbatur habebere locū, quia tunc tolerabātur, & tolerari posse videbantur talia statuta, & consuetudines saltem ab immemoriali tempore obseruatæ, ad Rochum in c. fi. de consuetud. sectio. 6. nū. 15. maxime si essent à Papa confirmata in specie, quamuis Concilium prouinciale Senonen. quod est 5. tom. Conciliorum cap. 21 damnabiles iudicet huiusmodi cōsuetudines, & veram corruptelam, & notorium abusum.

148 Stante† vero d. Decreto Concilij, & constitutione Pij V. quæ venit in executionem, & declarationē dicti Decreti, quib. reuocantur prædicta statuta, & consuetudines, etiā immemoriales, Io. Guttierrez d. c. 29. nu. 29. Ceuedo collect. 16. ad Decretales nu. 2. Emm. Rodr. d. c. 33. nu. 1. & in addit ad bullam compositionis, nu. 8. & Vega d. c. 36. casu 19. Suarez d. c. 20. à nu. 6. & declaratio Leodien. supra adducta 8. p. c. 1. nu. 84. etiamsi iuramento, confirmatione Apostolica, aut alio quouis præsidio munita sint, per quę verba tollitur confirmatio Apostolica, etiam ex certa sciētia, gl. in extrauag. suscepti, de elect. Io. XXII. verb. confirmatione, non habebit locum in illis Ecclesijs d. c. si tibi concesso, cum cessent iam dicta statuta, & consuetudines.

149 Sed cum in† aliquib. Ecclesijs non sit receptū dictū Decretum Concilij, & constitutio Pij V. sed adhuc seruentur prędicta statuta, & cōsuetudines, difficultas est, an in illis ꝓcedat hodie d. c. si tibi cōcesso.

150 Et pro† parte affirmatiua facit regula, quod lex etiam canonica non recepta, non obligat, quamuis primi non recipientes peccauerint, l. de. quib. ff. de legib. c. in istis. §. leges. 4. dist. vbi Domin. gl. 2. ad fin. in c. 1. de tregua & pace, & ibi Calder. Card. Imola, & Fel. Bott. de synodo 3. p. art. 2. a nu. 60. ad 63. Capra reg. 5. Iaf. in l. rē non nouam, à nu. 4. C. de iudic. Rol. de lucro dotis, q. 99. Put. dec. 1. lib. 1. Naua. in man. c. 23. nu. 41. & 62. & cons. 1. de constit. q. 5. & 6. à nu. 23. & cons. 18. de statu monach. & cons. 44. à nu. 4. de sent. excommunicat. Couar. lib. 2. vari. cap. 16. nu. 6. Duenn. reg. 79. ampliat. 5. Mand. reg. 23. Cancell. q. 1. a nu. 4. Granutius ad Simonettam de reseruatio. q. 99. nu. 22. Menoc. de præsump. lib. 2. præsumpt. 2. nu. 1. Io. Guttier. de iurament. confir. 1. p. c. 38. nu. 9. & cano. q. lib. 1. c. 8. à nu. 2. Flam. Parif. de resignat. benef. lib. 11. q. 9. nu. 26. & de confid. q. 1 t. nu. 21. & Solis de censib. lib. 1. c. 9. ex nu. 8. & Syluest. verb. lex, q. 6. Armilla eod. verb. nu. 11. B. Medina. t. 2. q. 90. art. 3. ad secundum, Valen. 2. to. t. 2. disp. 7. q. 5. pun. 5. 4. q. Emm. Rodr. in sum. 1. to. c. 193. à nu. 9. & q. reg. 1. tom. q. 6. art. 10. 11. & 12. Vega in sum. 2. p. c. 23. casu 11. Azor. lib. 5. c. 4. & Tho. Sanchez de matrimonio lib. 3. disp. 18. num. 1. Mantica de tacitis & ambiguis conuentionib. lib. 5. tit. 13. à num. 35. & Rota in vna Vallisoletana præeminentiarum 23. Maij 1608. coram D. Lancellotto.

151 Et ratio† est, nam vt inquit Domin. supra, quem reliqui sequuntur, lex censetur lata sub conditione, si recipiatur, nam & præsumendum est eam legem, quæ à Republica non recipitur, ei non conuenire, Couarr. & alij supra.

152 Et ista† reg. procedit etiamsi lex habeat Decretū irritans, Put. d. dec. 1. & Ant. Gabr. de clausulis cōcl. 3. nu. 43. & Rota in d. Vallisoletana, post Alex. cons. 132. vol. 1. & Ruinum dicentem communem cons. 13. nu. 27. vol. 2. & Rochum infra.

153 Et† etiamsi deroget consuetudini, Roch. in. d. c. fi. de consuet. sect. 7. nu. 5. Bott. d. art. 2. nu. 64. Duennas reg. 144. 2. limit. & Emman. Rodrig. d. artic. 11.

154 Et etiamsi† non sit recepta per ignorantiā, Naua. d. cons. 1. q. à nu. 25. Emman. Rodrig. d. c. 195. nu. 10. & Vega supra.

155 Et tunc† dicitur lex nō recepta, quando aliqui cōtractus contra eā fiunt, seu à principio per maiorem partem, communiter non seruatur, principe sciēte, & tolerante, & quando eo ignorante per decēnium negligitur, & non admittitur, Calder. Card. Imola, Fel. Iaf. Put. Nauar. Couar. Io. Guttier. Flam. Parif. Emman. Rodrig. Azor, Rota, & alij supra.

156 Et† probabile etiam est non requiri tēpus decennij, sed sufficere actus cōtrarios etiam principe ignorante, vt per Fel. sup. & tenet Bott. nu. 63. Nauar. d. cons 44. nu. 7. & in effectu Emmanu. Rodr. d. art. 10. & 12. licet plus velit Suar. d. tract. 4. de relig. lib. 4. c. 22. nu. 5. & ita videtur in praxi seruari, nam solū videtur attendi non vsus per actus contrarios, &c.

157 Vbi ergo dictum† Decretum Concilij, & cōstitutio Pij V. non sunt recepta, poterit seruari prædictū statutum, & consuetudo, quod noui ter recepti non lucrentur primo anno, sicut ante Concilium, & cōsequenter habebit locum d. c. si tibi concesso.

158 Nec huic† rationi obest dicere, quod S. Conciliū Triden. est in Hispania receptum, & particulariter in Concilio prouinciali Compostellano facto anno 1565. per Episcopus, & procuratores Ecclesiarum, vt in actione prima. Respondetur enim receptionē istam esse in genere, & verbalē, cui non receptio in specie, & re derogat, ex reg. generi per speciem derogatur in 6. & quia voluntas magis factis, quā verbis declaratur, Tiraq. de retractu conuent. in fin. tituli, nu. 75. Rota dec. 81 t. n. 20. & 21. p. 1. diuers. & in proposito receptio, vel nō receptio maioris partis populi, seu cōmunitatis facto ipso, & praxi videtur attendēda, quicquid dicat Valētia supra, facit quod dicit Azor. lib. 10. c. 11. q. 6. de quo supra 3. p. c. 2. nu. 522.

159 Nec rursus, †obest dicere, quod ista ratio procederet, si generaliter, & à maiori parte Ecclesiarum, saltem vnius prouinciæ, non esset receptum dictū Decretum Concilij, & constitutio Pij V. & quod non receptio vnius Ecclesiæ, seu Capituli, nihil refert tāquam non receptio vnius particularis.

160 Respondetur† enim, Capitulum in proposito non considerari vti personam particularem, sed vti vniuersitatem, cum non agatur de acquirendo ipsi Capitulo, vt Capitulo, & vti priuatæ, & singulari personę, sed omnibus, & contra omnes de Capitulo in communi, ac in publico, & in vniuersum promiscue: nam omnibus nocere, & prodesse potest & agitur de fauore, & præiudicio incertarum personarū, & sic versamur in materia consuetudinis Capituli, & non præscriptionis, Rota decis. 6. de consuetudin. in nouis, Butrius, nu. 49. & Abb. 20. in cap. fi. de consuetud. & ibi Rochus sect. 5. num. 3. Rebuf. ad leges

T Galli-

Gallicas 3.to.tit.de cõsuetud.in pręfat.nu.23.Aym. de antiquitate tẽporis 4.p.7. differentia,& fuit alias resolutum in vna Hispal.voti 26.Nouem.1594. coram D. Gipsio.

161 Sed contra † istam rationem facit, quod cum Concilium ibi reijciat,& aboleat huiusmodi cõstitutiones,& consuetudines, vt prauas, ac scãdalosas, nõ videtur excusare non receptio, illa enim regul. quod lex non recepta non obligat, non videtur procedere quando lex, quæ semper loquitur, l. Arriani, C. de hæret. aliquid prohibet tanquam alias malum, seu scandalosum,& quãdo derogat consuetudini nõ simpliciter, sed illam damnando, & reprobando, vt iniquam, & irrationabilem, nam tunc cessat ratio illius regulæ.

162 Et confirmatur, nam † maiorem vim habere videtur cõsuetudo immemorialis, quæ habet vim priuilegij, quam non receptio,& tamen illa tunc non valet, nec excusat, Couar.lib.3. variarum c.13.num.5. Duennas reg.144.ampliatio.3.

163 Et quod † non excuset non receptio in proposito, videtur sentire Nauar.de orat.c.7.nu.30.relatus supra 3.p.cap.1.nu.76.

164 Et ita † videtur sentire S.Congr.Concil.in seq. declaratione, cuidam Episcopo directa, Perillustris, ac Reuerendissime Domine vti frater. illa in Cathedrali, ante Concilium a tempore cuius initij memoria non existit conditum esse, & adhuc post Concilium obseruari statutum nuper delatum est ad S. Congregationem Cardinalium Concilij Trid.interpretum, vt videl. Canonici, alijq; beneficiati, qui in dies recipiuntur, priorib.decem mẽsib. exiguam distributionũ partẽ percipiãt, residuumq; Canonicos & beneficiatos antiquiores inter se partiri, ac in suos vsus, & vtilitatẽ conuertere, itaq; Illustrissimi patres Amplitudini tuæ serio iniungunt, vt huiusmodi constitutionem, tãquam prauã,& scandalosã reijcias, atq; aboleas, neq; vlla ratione seruari permittas,& cõtra faciẽtes pęnis cõtra simoniacos sacris canonib. & varijs summorum Pontificũ cõstitutionib. propositis coerceas, quẽmadmodum prouide cauetur Decreto Trid. Concil.c.14.ses.24. Romæ die 18. Iul.anno, 1601. Hier.Card.Mattheius. Quam declarationem suo breui, vt intellexi, conformauit Clemens VIII.

165 Sed quicquid † sit de hoc, an non receptio dicti Decreti Concilij, & constitutiones Pij V. excuset, vel non tamen in Ecclesijs in quibus prædicta statuta, & consuetudines adhuc seruãtur, siue de iure, siue de facto, videtur habere locum decis.dicti c.si tibi concesso. Ita quod per assecutionem Canonicatus portionis, aut dignitatis in huiusmodi Ecclesijs non cẽseatur vacare primum beneficium incõpatibile, quãdiu is non lucratur fructus Canonicatus, portionis, aut dignitatis in totum, aut saltem maiorem partẽ, nec stat per eum alias, ex eo quod de obligatione recitandi in terminis huiusmodi statutorum, dicit Nauar.d.c.7.de oratione, nu.30.& diximus supra d.c.1, 3.par.nu.76.

166 Nisi † dicas, quod in terminis prædictorum statutorum, & consuetudinum, ex quib. noui residentes non lucrantur fructus, sed remanent in mensa Capitulari diuidendi inter antiquos, siue seruentur de iure, siue de facto, non habet locum decisio d.c. si tibi concesso, nam in terminis talium statutorum Capitulum non percipit illos fructus, tanquam fructus Canonicatus, aut Præbendæ noui residentis, sed potius iure proprio, quia Prębẽda noui residẽtis, nõ videtur habere tũc fructus, nec d. nouus residens eos lucratur, ex forma dicti statuti, seu cõsuetudinis,& sic tunc non potest dici auferri ei fructus, sed potius nõ dari,& perinde est quoad illos fructus, ac si non resideret; faciunt quæ dicit Io. Guttierez.canon.q.lib.1. cap.1.nu.108.& quæ diximus supra 1.p.cap.5.num. 208. decisio autem d.c.si tibi concesso, videtur procedere, quando alius percipit fructus secundi beneficij, tanquam fructus illius, quod videtur probabile, supposito tamen, quod dict. nouus residens lucraretur aliquos fructus, seu distributiones, licet non maiorem partem, & sic non esset pro tunc beneficium de vento, quod nullus haberet fructus, ex supradictis.

167 Et similiter † dicendum videtur in Ecclesijs, vbi est statutum, seu consuetudo, quod Canonici,& beneficiati, qui nondũ sunt promoti ad presbyteratus, vel diaconatus, aut subdiaconatus ordinem, non lucrentur fructus, quod non est contra dictum Decretũ Concilij,& constitutionem Pij V. sed est rationabile, quicquid contra dicat Emman. Rodr. in addit. ad bullam compositionis a nu. *6.*

168 Et † patet ex declaratione S.Congregationis Concilij in fortioribus terminis, quæ sic ait, Congregatio censuit consuetudinem Ecclesiæ Malfiten. authoritate Apostolica Leonis X. confirmatam, vt presbyteri,& Canonici ad participationem massæ communis ipsius Ecclesiæ non admittantur, nisi prius decem annos in acolitatu, subdiaconatu, & diaconatu, videlicet in quolibet ex dictis ordinib. per triẽnium.& in sacerdotio per annum dictæ Ecclesię seruierint, sublatum non esse per Concilium, c.14. sess. 24. de reform.& per bullam Pij V. quia dictæ constitutiones loquũtur in diuersis terminis; immo quod dicta consuetudo est rationabilis, tendensq; ad cultus diuini augmentum. Ita censuit Congregatio, id tamen temporis, quo quis in Seminario degit, computandum in decennio.

169 Quarto † declarantur prædicta, quod sicut si habẽti beneficium conferatur aliud incompatibile, habita eius possessione pacifica vacat primum, ita si habenti duo, vel plura beneficia incompatibilia conferatur aliud, eius possessione adepta pacifice vacant, omnia prima, Clem. si plures, de Præb.

170 Sed istius † Clem. decisio difficultatem patitur, ex c. Ordinarij. §. in conferendis. de offic. Ordinarij, in 6. vbi dicitur, quod habenti plura incõpatibilia, etiã cum dispensatione sufficienti, non potest aliud tale conferri, nisi dispensatio, etiam ad aliud extendatur, vel nisi prius habita resignet, et alias collatio nullius est momenti, contra Azor.2.p.lib.6.c.13.q.10. ergo si collatio tertij non tenet, nõ potest inducere vacationem priorum, ex reg. non præstat impedimentũ, quod de iure non sortitur effectum. lib. 6.

171 Sed respondetur, quod † licet collatio tertij nõ valeat, tamẽ eius possessione pacifica adepta vacãt priora, ex c. eum qui. 1. p. de Præb. in 6. vbi per adeptionẽ beneficij incõpatiblis de facto obtenti, ita vacat primum, sicut per adeptionem iustam. Et ita intelligũt d. Clem. gl. ibi, verb. vacare,& Card.4. oppos.& 5.q. & alij, Dom. in d. §. in conferendis, nu.5.& 7.& Frãcus. nu.2. Gambarus de offic. Legati lib.5. tit. an Legatus possit vni plura beneficia conferre, nu.150. & Roffin. de benef. c.5. nu.37.

172 Et idem † erit si per prouisum steterit, quominus adipisceretur pacificam possessionem tertij, quamuis eius collatio non valeat, nisi antea renuntiauerit collationi minus legitime factæ de tertio arg. c. licet Episcopus de Præb. in 6. & extrauag. execrabilis, §. qui vero, de Præb. ne sit melioris conditionis is qui acceptat collationẽ tertij illicitã, quam qui licitam,

tam,

tam, arg. d.c.eum qui, vt cum Laurẽtio tenet Card. supra 5. opposit.cõtra glossam ibidem, verb.vacare, & verb.adepta, & Paulum ibidem.

173 Sed nihilominus† verior est sententia glossæ, quã ibi sequitur Bonifacius, nu.10.& 24.& à nu.33.reddens rationem differentiæ, & Mascard.de probatio. concl.183. in fi.qui ait, quod in habente titulũ reprobatum inducitur vacatio per solam assecutionẽ possessionis de facto, nec cõsideratur potuisse assequi, & videtur tenere Domin.d.nu.7.& sequitur Villad.de Legato, q.14. 1.p.nu.97.& sequent.

174 Et circa† tex.in d.c.eũ qui, 1.p.& eius interpretatione vide vltra Ordinarios ibi, Mascardũ d.concl. 183.à nu.8.& decisiones Rotę in causa Toletana Capellaniæ de Barajas infra adductas à nu.222.

175 Circa† quem etiam tex.alias in vna Cæsaraugustana pensionis 13. Nou.1591. fuit resolutũ, Quod pẽsio non extinguitur per assecutionẽ beneficij super quo fuit imposita, quando assecutio non fuit valida, vt, quia pensionarius accepit possessionem beneficij vigore regressus, qui tamẽ non habebat locum, quia non fuit declaratus, prout declarari debet in vita titularis, Cassad.dec.4.de locato; Put.dec.341.lib.1.& requiritur sententia declaratoria ad canonizandum regressum, etiamsi adsit clausula capiẽdi possessionẽ propria authoritate, Cassad.d.dec.4. Gigas.q.78.& requiritur nimia contumacia in non soluendo pensionem. Sarn. de subrogan.q.7. Ant.August.in epitome, tit. de priuatione ob nõ solutionẽ. Nec obstat quod sciat, vel scire debeat, non habere locum regressum, quia requiritur dolus, vt extinguatur pensio adepta possessione beneficij ratione regressus, qui cessat quando accipit protestando, non velle eam accipere, nisi quantum de iure, &c. vt in casu de quo agitur, nec etiam c.eum qui. de Præb. lib.6. habet locũ, vbi cessat dolus, Ægid.dec.563. nec cum sit pœnale, debet extendi ad pensionem.

176 Potest† etiam d. Clem. si plures, intelligi in obtinente plura incompatibilia ex dispensatione, qui acceptat tertiũ ex gratia, seu prouisione Papæ, in qua fuit facta mentio priorũ, seu sunt habita, pro expressis beneficia, quæ impetrans obtinebat, quo casu tenet prouisio tertij, quia tex.in d.§.in conferendis nõ habet locũ in Papa, Rota dec.1095.lib.3.p.3.diuers. quamuis non facta mentione priorum gratia esset surreptitia, & nulla, ex c.si motu proprio, de Præb. in 6.& Clem.2.de offic.Ordin.&c. Et ita tenuit Rota in vna Hispalen. Canonicatus 1554.

177 In qua† dixerunt Domini, Quod si obtinẽti duo incompatibilia ex dispensatione confertur tertium, collatio est nulla d.c. Ordinarij, §.in conferẽdis, vbi Dd.gl.in d.Clem.si plures, vbi omnes, & eodem modo regressus ad incõpatibilia causat impedimentũ, sicut ipsa beneficia, Clemẽ. gratiæ, de rescrip.tamen ista essent vera, vbi huiusmodi collatio fieret sine mẽtione priorum: at cum Papa in prouisione habuit pro expressis omnia beneficia quę impetrans obtinebat, & ad quæ ius sibi cõpetebat, tenet collatio facta habenti duo incompatibilia, seu regressum ad illa ex dispensatione, quamuis non censeatur dispensare super retentione priorũ, per c.non potest, de Præb. in 6.& sic per assecutionem tertij vacant priora; & ita præmissa intelligũt Card.& Bonif.in d.Clem.si plures. Gem.in d.c.non potest.§. fi. addit. Monac.in d c. Ordinarij, in fine, & sentit in ratione Paris.cons.74.

178 lib.4. vt per Guidob.dec.58. quamuis† id, quod ibi dicitur, eodẽ modo regressum ad incompatibilia causare impedimentum collationi tertij, sicut ipsa beneficia, mihi non videtur verum: nam d.§.in conferendis solum loquitur in obtinente plura incompatibilia: nec d.Clem.gratiæ. obstat, nam solũ probat gratiæ ad beneficium censeri renunciatum per assecutionem alterius, quod cum illo retineri non potest.

179 Et† ex d.Clem.si plures, in odiũ pluralitatis credit Gambarus supra, nu.156. dispensatum, vt possit tenere quartum beneficiũ ad annũ, si cõpleto anno illud non dimittit, vacare alia tria, paria enim sunt nõ habere titulum, vel ex post deuenisse ad non titulum. l. quia in cum.ff.ad l. Aquil. nam post annum remanet merus detentor, & sine titulo, ideo non debet esse melioris conditionis, eo qui haberet perpetuum titulum, c.eum qui, de Præb.in 6. Hæc Gambar.

180 Contrarium† tamen tenuit Rota, scilicet, quod cũ dispensatus ad tria, quæ fuerat assecutus, postea obtinuit dispensationem ad quæcumque, & qualiacũque beneficia incompatibilia, ad annum, & similiter fuit assequutus quartum, quod retinuit vltra annũ, propter huiusmodi retentionẽ quarti vltra tẽpus dispẽsationis vacat tãtummodo quartum, & non priora, quia c. de multã, de Preb.& Clem. gratię, de rescrip. procedunt in eo, qui à principio assequitur sine dispẽsatione incompatibile, & habet malũ initiũ, quod a canone consideratur, & eo casu fit execrabilis, & vacant priora: at hic habet bonum initiũ, quia licet per lapsum tẽporis iniuste retineatur, non est casus a iure cõsideratus, ita quod incidat in pœnã priuationis obtẽtorũ, & vbi a iure nõ reperitur imposita pęna priuationis expressa, illa non venit imponenda, not.in c.fi.vbi Abb.& alij de iure patr. Alex.in l.etiã. §.licet, nu.7.ff. soluto matrim. Pro qua decisione facit quod ait Card.cons.132. quem sequitur Feli. in c. quoniam frequenter.§. porro.col.7. vt lite non contest. Ita Guidobo.decis.57.in manuscriptis.

181 Vltimo† declarantur prædicta, quod ad inducendam incompatibilitatem debent esse beneficia perpetua saltem aptitudine, vt sunt beneficia manualia: seu ad nutum amouibilia, quæ etiam, cum dentur in titulum, possunt esse perpetua, inducũt incompatibilitatem, sicut perpetua: officia verò, seu dignitates, quæ conferuntur, & dantur ad certum tempus, non inducunt talem incompatibilitatem, vt fuit late resolutum in vna Seguntina Thesaurariæ.29. Aprilis 1596. coram D. Orano, vt decisione sequenti. Ioann.Morales impetrauerat Thesaurariam Ecclesiæ Seguntinæ sub eo prætextu vacan. quod Rodericus de Lorençana miles ordinis S.Iacobi de Spata, illam possidens, Prioratum militiæ S.Iacobi monasterij regularis S. Marci Legionen. ad triennium in gubernium, siue administrationem concedi solitũ, fuisset assecutus: introducto autem corã me in gradu appellationis iudicio, dubitaui, an per assecutionem d.Prioratus vacasset Thesauraria Seguntin.in casu, & ad effectum, de quo agitur: Domini vnanimi suffragio concluserunt, nullum inde inductum fuisse vacationis modum: nam cum huiusmodi Prioratus non detur in titulum, sed in administrationẽ ad triennium, cum facultate semel tantum illud prorogandi, non potest dici vllam causatam ex eius assecutione incompatibilitatem, cum receptissima sit conclusio, quod officia & dignitates, quæ nõ sunt perpetuæ, nec in titulũ perpetui beneficij cõferũtur, nõ faciũt incõpatibilitatẽ, vt est tex.in c.de multa.de Pręben. ibi nunquã autẽ reputamus, aliquẽ ad hãc constitutionem teneri, nisi perpetuam habeat dignitatem: notant ibi Innoc.nu.6. Ancharan.nu.15. Imola nu.136. Abbas nu.21. & 23.& in c.1.de consuetud. lib.6. Capra, reg.90. nu.67. Gambar.de offic. Legati lib.5. tit.an possit Legatus vni plura beneficia cõferre, nu.

re, nu. 23. Hojeda de incompatibilitate benef. p. 2. c. 10. nu. 13. & 14. in fi. & 1. p. c. 13. nu. 52. cui non repugnat c. cum singula, de Præb. lib. 6. vbi post gloss. in verb. intelligibilis Domin. nu. 9. & post eum Franc. nu. 5. voluerunt beneficia regularia, etiam quod nõ sint perpetua, causare incompatibilitatem, quia ipsi loquuntur de beneficijs regularibus manualibus ad differẽtiam aliorum beneficiorum regularium, quę nõ sunt manualia, sed perpetua, prout equidem omnia beneficia regularia electiua, & curata sunt de sui natura perpetua, & simpliciter tanquam talia in titulum perpetui beneficij conferuntur, non adijciẽdo prouisioni certum, nec determinatũ tẽpus, ideoque ad ea electi, vel prouisi, non possunt ad nutũ superiorum remoueri, c. nullam. 18. q. 2. c. monasterij. §. priores, de statu Monach. Cassad. dec. 4. nu. 2. & 3. & dec. 52. nu. 9. de Præb. quod secus est in beneficijs regularib. quæ sunt ad nutum superiorum amouibilia, & quæ hoc respectu per Domin. & Francum dicuntur non perpetua, licet de sui natura sint perpetua. Card. in Clem. 2. q. 15. de rescrip. Vitali in Clem. vni. nu. 9. de suppl. negl. Prælat. Ægid. dec. 203. quilibet Prioratus. Nam etiamsi sint ad nutum amouibilia, tamen quia possunt aptitudine esse perpetua, nõ mirum, si inducunt incompatibilitatem: verũ quãdo regularia beneficia, vt inter illa est Prioratus, de quo agitur, non conferuntur in titulũ beneficij perpetui sed ad certum tempus, non possunt causare incompatibilitatem, Imola in Clem. & si principalis, nu. 22. & ibidem Barbat. eod. num. de rescrip. ex quo non sunt Beneficia, sed potius temporales administrationes, Vital. in d. Clem. vni. nu. 4. allegans Hostiensem in d. c. de multa, nu. 10. vbi quærens qualis debeat esse dignitas, siue beneficium in casu, d. c. respondit debere esse perpetuum. Propterea, quod tẽporales administrationes nõ sunt beneficia, neq; inducunt incompatibilitatem, Gamb. de offic. Legati, tit. de potestate Legati in reseruã. nu. 12. in fi. & seq. vt etiã non cadunt sub reg. reseruatoria, Calder. cõs. 26. de Præb. Æneas de Falc. tract. reseruat. 3. q. principali, nu. 25. Achill. dec. 2. de reseru. Itaq; ad esse beneficij Ecclesiastici requiritur, vt eius titulus sit saltem aptitudine perpetuus, Oldr. cons. 81. Anchar. in Clem. per literas. 3. not. de Præb. & in c. beneficium, 2. col. de reg. iuris. lib. 6. Fel. in c. in nostra. col. 6. vers. restant multa, de rescript. Ex quo tollitur dictũ Calder. cons. 9. de rescrip. & ibi Gemin. in annotatio. ad Calder. dum dicunt dati titulum beneficialem, licet non perpetuum, sed ad tempus, quoniã non loquũtur de beneficio regulari manuali, quod confertur ad certum tempus, cuius non est facienda mentio, Fel. d. c. in nostra. nu. 18. Nam in consequentiam, si eius non est facienda mentio, non inducit incompatibilitatem, vel etiam non dicitur beneficium, quod inducat incompatibilitatem, cum de beneficio simplici ad effectum euitandæ surreptionis sit facienda mentio, quod tamen non causat incompatibilitatẽ. Non obstat, quod prioratus iste nedum est dignitas simpliciter, sed curata, habens curam iurisdictionalem fori exterioris suspendendi, excommunicandi, absoluendi, inquirendi, visitandi, c. dudum. *il secondo.* §. sed cum in iure, vbi Abb. num. 7. de elect. quia cum insit illi cura temporalis temporalitate determinata, non causat incompatibilitatem, Io. Andr. in c. 1. de offic. deleg. lib 6. Anchar. in d. c de multa. nu. 10. Capra. d. reg. 90. nu. 67. 12. fallit, Hojeda d. c. 13. nu. 61. & hoc citra omnem contentionem, quia prior non habet iurisdictionem iure proprio, sed vice magistri magni, vt probant testes ad 17. interrogatorium, Puteus decis. 117. lib. 2. vbi firmat procuratores, & officia, quæ alterius vice geruntur, & exercentur, non inducere incompatibilitatem, nec etiam habet fructus aliquos, nec mensam distinctam a conuẽtu, sed solum alimenta, prout Prior claustralis, cap. 2. c. ad monasterium, de regular. & tenetur de illis reddere rationem, glo. d. Clemen. vnica, §. præmissa, verb. de mensa. Vltra quod quando probatum esset ipsum esse curatum, in cõsequentiam veniret, quod esset perpetuus, Cassad. decis. 4. de Præb. cum temporalitas repugnet curæ, Oldra. cons. 227. sub nu. 8. curatus enim dicitur pater, qui non datur ad tempus, sed est perpetuus, ex quo naturã ars imitatur, quod eo ipso, quod quis est curatus, sit perpetuus, vt bene hic per informantes, &c.

§. 2.

De incompatibilitate duorum beneficiorum sub eodem tecto.

SVMMARIA.

NOn solum duæ dignitates, personatus, seu officia, sed etiam duo Canonicatus, seu Præbendæ, aut portiones, vel duo simplicia beneficia vniformia, siue similia sub eodem tecto, sunt incompatibilia adeo, vt per assecutionem secundi, vacet primum ipso iure, etiã de iure antiquo, nu. 182. Nec valet statutũ Episcopi in contrarium. nu. 183. Nec etiam consuetudo contraria, etiam immemorialis, nu. 184. Nec Episcopus potest dispensare. num. 185. & improbatur dictum Zerolæ. numer. 186.

Quamuis possit quis tenere duo curata, quando vnum venit per annexionem, tamen in eadem Ecclesia, non potest quis habere duas Præbendas, etiamsi altera sit annexa dignitati. nu. 187. Vnde dispensatus ad duo sub eodem tecto, non poterit illa obtinere, si alteri sit annexa Capellania, vel aliud beneficium in eadem Ecclesia, nisi hoc quoque in dispensatione fuerit expressum, secundum Rebuffum, numer. 188. Nec potest quis sine dispensatione retinere beneficium simplex, seu Præbendam cuiusdam Ecclesiæ cum rectoria alterius, cui annexum erat aliud beneficium simplex Ecclesiæ primæ, secundum Nanã. nu. 189. & dicunt Doctores, quod iura magis abhorrent pluralitatem duarum Præbendarum, seu duorum beneficiorum similium super eodem tecto, quam duorum curatorum, nu. 190. Et duæ Præbendæ sunt magis incõpatibiles sub eodem tecto, etiamsi altera sit annexa, quã dignitas cum parochiali annexa Præbendæm Ecclesiæ Cathedrali, secundum Gomezium, nu. 191.

Secundum authorem, non est differentia in hoc inter curata, & duas Præbendas in eadem Ecclesia, sed solum est differentia in modo annexionis nam per annexionem, & vnionem Ecclesiæ parochialis factam Præbendæ supprimitur, & extinguitur titulus parochialis, &c. nu. 192. Et sic tunc non intitulatur, quis in parochiali annexa, sed in Præbenda, nu. 193. Et non censetur habere curam. nu. 194. & consequenter parochialis possessa vti vnita, & membrum alterius, non inducit incompatibilitatem. num. 195. Et qui habet duo curata, quando vnum venit per annexionem, non dicitur habere duo curata, sed vnum curatum, & aliud simplex, nam curatum annexum simplici assumit naturam simplicis, numero 196. & sequen. Vbi adducuntur declarationes Sacræ Congregationis, & idem esset in annexione portionis factæ dignitati accessorie, & sic obtinens talem dignitatem, cui est vnita portio, si simul obtineret aliam portionem, seu Præbendam eiusdem Ecclesiæ non esset triplex, aut in eadem specie duplex, nu. 198. At per annexionem Præbendæ, nempe canonicalis, quæ proprie dicitur Præbenda, factam digni-

dignitati eiusdem Ecclesiæ, etsi videatur fieri accessorie nō solet extingui titulus, & nomen Præbendæ, & Canonicatus, sed vti duo beneficia obtinentur, & ideo nō possunt duæ Præbendæ simul teneri in eadem Ecclesia, etiamsi vna sit annexa dignitati, vt in Clem. si. de Præb. &c. nu. 199.

Ista Clementina intelligitur de Præbendis canonicalib. seu quasi, nu. 200. Et Præbenda quasi canonicalis est, quando eā habens reputatur pro Canonico, & habet vocem in Capitulo, vt Canonicus, licet non sit Canonicus, nu. 201. Et intelligitur de Præbendis spiritualib. & titulis beneficialib. secus vero de Præbendis, seu portionib. temporalib. quæ non inducunt incōpatibilitatem, num. 202.

Quando aliqua dignitas habet duas Præbendas, seu portiones, neutra illarum est proprie Præbenda canonicalis, nec censetur duplex titulus beneficialis, sed tantum vnus, iccirco ipsius dignitatis cum duplici redditu, Præbenda, seu portione temporali, nu. 203. Nisi aliunde constet aliquam illarum esse vere canonicalem, seu quasi, &c. nu. 204. Quod tamen cōstare non dicetur ex eo solo, quod obtinens talem dignitatē habeat vocem in Capitulo, seu sit de Capitulo, nu. 205. Nam licet de iure communi id competat solis Canonicis, & ratione Canonicæ, nu. 206. Tamen de iure speciali potest alijs competere, & ratione dignitatis, à nu. 207. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Quāuis ex eo solo, quod habeant vocem in Capitulo, etiam in omnib. non sequitur eos esse de Capitulo, nu. 210. Et dignitas habens de consuetudine, vel priuilegio vocem in Capitulo, si assequatur Canonicatū, debet habere duplicem vocē, sicut etiā duplices distributiones, nisi aliud habeat consuetudo, n. 211. Quod quoad vocem non seruatur in Ecclesia Abul. nu. 212. Et ita in Ecclesia Palentina Decanus, & in Seguntina Decanus, & Thesaurarius, qui habent duas Præbendas, & vocē in Capitulo solent simul obtinere aliam Præbendam canonicalem, seu portionem, non obstante impetratione, & contradictione facta, &c. à nu. 213.

Tenetur contra Rebuffum supra, quod dispensatus ad duo sub eodem tecto, poterit illa obtinere, etiam si alteri sit annexa Capellania, vel aliud beneficium in eadem Ecclesia, nu. 216. Et contra Nauar. supra, quod non impeditur retentio beneficij simplicis cuiusdam Ecclesiæ cum Rectoria alterius, propter annexionem factam Rectoriæ de alio beneficio simplici Ecclesiæ primæ, nu. 217.

Sententia eorum solum procederet, quādo vnio facta esset æque principaliter, vel ad tempus, seu vitam obtinentis tantū, nu. 218. Nam vnio ad vitam inducit incompatibilitatem, saltē hodie ex Conc. Trid. Quāuis antea secus esset, sicut in Commēda ad vitam, nu. 219. Et sic habens in aliqua Ecclesia dignitatem ad sui vitam erectam, cui pro eius dote portio d. Ecclesiæ est vnita, non potest iam obtinere aliam portionem, seu Præbendam eiusdem Ecclesiæ, nec in ea coadiutor deputari, sine speciali dispensatione Apostolica, quæ tamen vix concedetur, nu. 220.

Duæ Capellaniæ sub eodem tecto sunt incompatibiles, tanquam beneficia vniformia, & non possunt simul teneri absq; dispēsatione Papæ, sed per assecutionem secundæ prima vacat, nu. 221. Et tenuit Rota in decisionibus positis, nu. 222.

Secundum Nauarr. & alios duæ Capellaniæ, seu altaria sub eodem tecto, non sunt beneficia vniformia ad effectum incompatibilitatis, nisi sint instituta ad vnum finem, & ad eadem munera, & vnam Congregationem; secus si ad diuersa, & separata munera, nu. 225. Quod videtur seruari in aliquibus partibus Hispaniæ, nu. 226. Sed contrarium tenent relati supra, & Rota in decisionibus adductis, num. 227. Et stante, quod sint beneficia vniformia, consuetudo in contrarium non erit habenda in consideratione, nec dispensatio Nuntij, sicut nec Episcopi, nu. 228. Sed cum non sit ius clarum esse beneficia vniformia, sed in eo sint opiniones, consuetudo tenendi in eadem Ecclesia duas Capellanias huiusmodi, siue dispensatione, aut cum dispensatione Ordinarij, seu Nuntij, videtur tolerabilis, etiam post Concilium, vbi illud quoad hoc non sit receptum. nu. 229.

An duo beneficia difformia, & dissimilia sub eodem tecto sint incōpatibilia, vt dignitas, & Canonicatus, curatum, & simplex, Canonicatus, & Capellania, &c. nu. 230. Prima sententia, esse incompatibilia, ita tamen, vt non vacet ipso iure vnū per assecutionem alterius, & ex consuetudine, seu statuto, aut dispensatione Episcopi possint retineri, a num. 231. & num. 232. adducuntur resolutiones Rotæ, & obiectioni, quod si de iure sunt incompatibilia, non potest statui contrarium per statutū, responderi potest stando in ista sententia, quod non est ius clarum, &c. à numero. 233. Contraria sententia, quod sint incompatibilia de iure, nisi alias sint sibi repugnantia ratione residentiæ, seu seruitij, num. 235. Pro qua allegantur iura, num. 236. Et videtur verior de iure, num. 237.

Quicquid sit de hoc in eadem Ecclesia, nullo modo potest quis esse triplex absq; Papæ dispēsatione, nec valet consuetudo, vel statutum in contrarium contra Bottēi, à nu. 238. Et reprobatur consilium Nauar. docentis posse teneri duas Capellanias cum dignitate in eadem Ecclesia ex consuetudine, si dignitas non est sufficiens, nu. 240. Et alia doctrina Zerolæ, num. 241. Nec poterit Nuncius, seu Legatus in hoc dispensare, nisi haberet specialem facultatem, nu. 242.

S. Congregatio Concilij approbauit primam sententiam, quod duo beneficia difformia sub eodem tecto sint incompatibilia, vt in declarationibus positis, num. 243. Et sic consequenter dicendum est primum ipso iure vacare per assecutionem alterius ex Concilio, num. 244. Potest tamen ex consuetudine teneri dignitas cum Canonicatu in eadem Ecclesia, cui non est per Concilium derogatū, ex eadem S. Congregatione, vt in declarationibus positis, à num. 245. Nec huiusmodi consuetudo est periculosa, sed rationabilis contra Hojedam, nu. 248.

Ista consuetudo non procedet in Canonico Pænitentiario, vt in declaratione S. Congregationis posita, nu. 249. Habet enim officium Pænitētiarij, & insuper Canonicatum tali officio annexum, nu. 250. Nec refert, quod officium Pænitētiarij de per se non habet fructus, quia sufficit, quod eos habeat ratione adiuncti Canonicatus, nu. 251. Aliquando tamen ex gratia, & dispensatione Apostolica obtinet simul dignitatem, num. 252. Et ista ratio considerata in Pænitētiario, non militat in Canonico lecturæ, nec in Canonico doctorali, aut magistrali, in quibus solum cōsideratur Canonicatus, & Præbenda cum tali onere, &c. nu. 253.

Supradictis videtur conformis stilus Curiæ, qui facit ius, adductus, nu. 254.

An sicut consuetudini tenendi dignitatem cum Canonicatu, vel portione in eadem Ecclesia non est derogatum per Conciliū, ita etiam non sit derogatum consuetudini tenendi duo alia beneficia difformia; & videbatur similiter dicendum non esse illi derogatum, nu. 255. Sed contrarium censuit S. Congregatio, & ponitur ratio differentiæ, nu. 256. Sed vbi Concilium non sit quoad hoc receptum, videtur posse adhuc seruari dicta consuetudo, quæ tamen non videtur certo stare in Episcopatu Abul. nu. 257.

Quando beneficia dicantur sub eodem tecto, seu in eadem Ecclesia, an si vnum sit in Ecclesia, & aliud in Capella, claustro, aut cæmeterio, vel ambitu eiusdem Ecclesiæ censeatur esse sub eodem tecto, & in eadem Ecclesia, nu. 258. Resoluitur, quod beneficium situm in Capella, claustro, cæmeterio, seu ambitu contiguis Ecclesiæ, censetur esse in eadem Ecclesia, si vero non essent Ecclesiæ contigua, sed extra septa illius, beneficium ibi sitū nō censeretur esse in Ecclesia principali, &c. num. 259.

182 NVnc opere pretium erit aliquat tractare circa incompatibilitatem duorum beneficiorū sub eodem tecto. In quo certum est, non solum duas di-

re,nu.23. Hojeda de incompatibilitate benef.p.2.c.10.nu.13.& 14.in fi.& 1.p.c.13.nu.52.cui non repugnat.c.cum singula, de Præb.lib.6.vbi post gloss. in verb.intelligibilis Domin.nu.9.& post eum Franc.nu.5. voluerunt beneficia regularia,etiam quod nõ sint perpetua,causare incompatibilitatem,quia ipsi loquuntur de beneficijs regularibus manualibus ad differẽtiam aliorum beneficiorum regularium, quę nõ sunt manualia,sed perpetua, prout equidem omnia beneficia regularia electiua,& curata sunt de sui natura perpetua, & simpliciter tanquam talia in titulum perpetui beneficij conferuntur, non adijciẽdo prouisioni certum, nec determinatũ tẽpus,ideoque ad ea electi, vel prouisi,non possunt ad nutũ superiorum remoueri, c.nullam.18.q.2.c.monasterij.§.priores,de statu Monach.Cassad.dec.4.nu.2.& 3.& dec.52.nu.9.de Præb.quod secus est in beneficijs regularib.quæ sunt ad nutum superiorum amouibilia,& quæ hoc respectu per Domin.& Francum dicuntur non perpetua, licet de sui natura sint perpetua.Card.in Clem.2.q.15.de rescrip.Vitali in Clem.vni.nu.9.de suppl.negl.Prælat.Ægid.dec.203.quilibet Prioratus.Nam etiamsi sint ad nutum amouibilia,tamen quia possunt aptitudine esse perpetua, nõ mirum, si inducunt incompatibilitatem:verũ quãdo regularia beneficia, vt inter illa est Prioratus,de quo agitur,non conferuntur in titulũ beneficij perpetui sed ad certum tempus,non possunt causare incompatibilitatem, Imola in Clem.& si principalis,nu.22.& ibidem Barbat.eod.num.de rescrip.ex quo non sunt Beneficia, sed potius temporales administrationes, Vital.in d.Clem.vni.nu.4.allegans Hostiensem in d.c.de multa, nu.10. vbi quærens qualis debeat esse dignitas,siue beneficium in casu,d.c.respondit debere esse perpetuum. Propterea, quod tẽporales administrationes nõ sunt beneficia,neq; inducunt incompatibilitatem,Gamb.de offic.Legati,tit.de potestate Legati in reseruã.nu.12.in fi.& seq.vi enã non cadunt sub reg. reseruatoria,Calder.cõs.26.de Præb.Æneas de Fale.tract.reseruat.3.q.principali,nu.25.Achill.dec.2.de reseru.Itaq; ad esse beneficij Ecclesiastici requiritur,vt eius titulus sit saltem aptitudine perpetuus,Oldr.cons.81.Anchar.in Clem.per literas.3.not.de Præb.& in c.beneficium.2.col.de reg.iuris.lib.6.Fel.in c.in nostra.col.6.vers.restant multa,de rescript.Ex quo tollitur dictũ Calder.cons.9.de rescrip.& ibi Gemin.in annotatio.ad Calder.dum dicunt dari titulum beneficialem,licet non perpetuum, sed ad tempus,quoniã non loquũtur de beneficio regulari manuali, quod confertur ad certum tempus, cuius non est facienda mentio, Fel.d.c.in nostra.nu.18. Nam in consequentiam,si eius non est facienda mentio,non inducit incompatibilitatem,vel etiam non dicitur beneficium,quod inducat incompatibilitatem, cum de beneficio simplici ad effectum euitandæ surreptionis sit facienda mentio, quod tamen non causat incompatibilitatẽ. Non obstat, quod prioratus iste nedum est dignitas simpliciter, sed curata, habens curam iurisdictionalem fori exterioris suspendendi, excommunicandi, absoluendi,inquirendi,visitandi,c.dudum.*il secondo*.§.sed cum in iure,vbi Abb.num.7.de elect.quia cum insit illi cura temporalis temporalitate determinata, non causat incompatibilitatem,Io.Andr.in c.1.de offic.deleg.lib 6.Anchar.in d.c de multa.nu.10.Capra.d.reg.90.nu.67.12.fallit,Hojeda d.c.13.nu.61.& hoc citra omnem contentionem, quia prior non habet iurisdictionem iure proprio, sed vice magistri magni, vt probant testes ad 17. interrogatorium, Puteus decis.117.lib.2.vbi firmat procuratores,& officia,quæ alterius vice geruntur,& exercentur,non inducere incompatibilitatem,nec etiam habet fructus aliquos,nec mensam distinctam a conuẽtu,sed solum alimenta, prout Prior claustralis, cap.2.c.ad monasterium, de regular. & tenetur de illis reddere rationem,glo.d.Clemen.vnica,§.præmissa, verb. de mensa. Vltra quod quando probatum esset ipsum esse curatum, in cõsequentiam veniret,quod esset perpetuus,Cassad.decis.4.de Præb.cum temporalitas repugnet curæ,Oldra.cons.227.sub nu.8.curatus enim dicitur pater, qui non datur ad tempus, sed est perpetuus, ex quo naturã ars imitatur, quod eo ipso, quod quis est curatus,sit perpetuus,vt bene hic per informantes,&c.

§. 2.

De incompatibilitate duorum beneficiorum sub eodem tecto.

SVMMARIA.

Non solum duæ dignitates, personatus, seu officia, sed etiam duo Canonicatus, seu Præbendæ, aut portiones, vel duo simplicia beneficia vniformia, siue similia sub eodem tecto, sunt incompatibilia adeo, vt per assecutionem secundi, vacet primum ipso iure, etiã de iure antiquo, nu.182. Nec valet statutũ Episcopi in contrarium. nu.183. Nec etiam consuetudo contraria, etiam immemorialis, nu.184. Nec Episcopus potest dispensare.num.185. & improbatur dictum Zerolæ.numer.186.

Quamuis possit quis tenere duo curata, quando vnum venit per annexionem, tamen in eadem Ecclesia, non potest quis habere duas Præbendas, etiamsi altera sit annexa dignitati. nu.187. Vnde dispensatus ad duo sub eodem tecto, non poterit illa obtinere, si alteri sit annexa Capellania, vel aliud beneficium in eadem Ecclesia, nisi hoc quoque in dispensatione fuerit expressum, secundum Rebuffum, numer.188. Nec potest quis sine dispensatione retinere beneficium simplex, seu Præbendam cuiusdam Ecclesiæ cum rectoria alterius, cui annexum erat aliud beneficium simplex Ecclesiæ primæ, secundum Nauam. nu.189. & dicunt Doctores, quod iura magis abhorrent pluralitatem duarum Præbendarum, seu duorum beneficiorum similium super eodem tecto, quam duorum curatorum. nu.190. Et duæ Præbendæ sunt magis incõpatibiles sub eodem tecto, etiamsi altera sit annexa, quã dignitas cum parochiali annexa Præbendæ in Ecclesia Cathedrali, secundum Gomezium, nu.191.

Secundum authorem, non est differentia in hoc inter curata, & duas Præbendas in eadem Ecclesia, sed solum est differentia in modo annexionis nam per annexionem, & vnionem Ecclesiæ parochialis factam Præbendæ supprimitur, & extinguitur titulus parochialis, &c. nu.192. Et sic tunc non intitulatur, quis in parochiali annexa, sed in Præbenda, nu.193. Et non censetur habere curam. nu.194. & consequenter parochialis possessa vti vnita, & membrum alterius, non inducit incompatibilitatem. num.195. Et qui habet duo curata, quando vnum venit per annexionem, non dicitur habere duo curata, sed vnum curatum, & aliud simplex, nam curatum annexum simplici assumit naturam simplicis, numero 196. & sequen. Vbi adducuntur declarationes Sacræ Congregationis, & idem esset in annexione portionis factæ dignitati accessoriæ, & sic obtinens talem dignitatem, cui est vnita portio, si simul obtineret aliam portionem, seu Præbendam eiusdem Ecclesiæ non esset triplex, aut in eadem specie duplex, nu.198. At per annexionem Præbendæ, nempe canonicalis, quæ proprie dicitur Præbenda, factam digni-

dignitati eiusdem Ecclesiæ, etsi videatur fieri accessorie nō solet extingui titulus, & nomen Præbendæ, & Canonicatus, sed vti duo beneficia obtinentur, & ideo nō possunt duæ Præbendæ, simul teneri in eadem Ecclesia, etiamsi vna sit annexa dignitati, vt in Clem. si. de Præb. &c. nu. 199.

Ista Clementina intelligitur de Præbendis canonicalib. seu quasi, nu. 200. Et Præbenda quasi canonicalis est, quando eā habens reputatur pro Canonico, & habet vocem in Capitulo, vt Canonicus, licet non sit Canonicus, nu. 201. Et intelligitur de Præbendis spiritualib. & titulis beneficialib. secus vero de Præbendis, seu portionib. temporalib. quæ non inducunt incōpatibilitatem, num. 202.

Quando aliqua dignitas habet duas Præbendas, seu portiones, neutra illarum est proprie Præbenda canonicalis, nec censetur duplex titulus beneficialis, sed tantum vnus, nempe ipsius dignitatis cum duplici redditu, Præbenda, seu portione temporali, nu. 203. Nisi aliunde constet aliquam illarum esse vere canonicalem, seu quasi, &c. nu. 204. Quod tamen cōstare non dicetur ex eo solo, quod obtinens talem dignitatē habeat vocem in Capitulo, seu sit de Capitulo, nu. 205. Nam licet de iure communi id competat solis Canonicis, & ratione Canonicæ, nu. 206. Tamen de iure speciali potest alijs competere, & ratione dignitatis, à nu. 207. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Quāuis ex eo solo, quod habeant vocem in Capitulo, etiam in omnib. non sequitur eos esse de Capitulo, nu. 210. Et dignitas habens de consuetudine, vel priuilegio vocem in Capitulo, si assequatur Canonicatū, debet habere duplicem vocē, sicut etiā duplices distributiones, nisi aliud habeat consuetudo, n. 211. Quod quoad vocem non seruatur in Ecclesia Abul. nu. 212. Et ita in Ecclesia Palentina Decanus, & in Seguntina Decanus, & Thesaurarius, qui habent duas Præbendas, & vocē in Capitulo solent simul obtinere aliam Præbendam canonicalem, seu portionem, non obstante impetratione, & contradictione facta, &c. à nu. 213.

Tenetur contra Rebuffum supra, quod dispensatus ad duo sub eodem tecto, poterit illa obtinere, etiam si alteri sit annexa Capellania, vel aliud beneficium in eadem Ecclesia, nu. 216. Et contra Nauar. supra, quod non impeditur retentio beneficij simplicis cuiusdam Ecclesiæ cum Rectoria alterius, propter annexionem factam Rectoriæ de alio beneficio simplici Ecclesiæ primæ, nu. 217.

Sententia eorum solum procederet, quādo vnio facta esset æque principaliter, vel ad tempus, seu vitam obtinentis tantū, nu. 218. Nam vnio ad vitam inducit incompatibilitatem, saltē hodie ex Conc. Trid. Quāuis antea secus esset, sicut in Commēda ad vitam, nu. 219. Et sic habens in aliqua Ecclesia dignitatem ad sui vitam erectam, cui pro eius dote portio d. Ecclesiæ est vnita, non potest iam obtinere aliam portionem, seu Præbendam eiusdem Ecclesiæ, nec in ea coadiutor deputari, sine speciali dispensatione Apostolica, quæ tamen vix concedetur, nu. 220.

Duæ Capellaniæ sub eodem tecto sunt incompatibiles, tanquam beneficia vniformia, & non possunt simul teneri absq; dispēsatione Papæ, sed per assecutionem secundæ prima vacat, nu. 221. Et tenuit Rota in decisionibus positis, nu. 222.

Secundum Nauarr. & alios duæ Capellaniæ, seu altaria sub eodem tecto, non sunt beneficia vniformia ad effectum incompatibilitatis, nisi sint instituta ad vnum finem, & ad eadem munera, & vnam Congregationem; secus si ad diuersa, & separata munera, nu. 225. Quod videtur seruari in aliquibus partibus Hispaniæ, nu. 226. Sed contrarium tenent relati supra, & Rota in decisionibus adductis, num. 227. Et stante, quod sint beneficia vniformia, consuetudo in contrarium non erit habenda in consideratione, nec dispensatio Nuntij, sicut nec Episcopi, nu. 228. Sed cum non sit ius clarum esse beneficia vniformia, sed in eo sint opiniones, consuetudo tenendi in eadem Ecclesia duas Capellanias huiusmodi, sine dispensatione, aut cum dispensatione Ordinarij, seu Nuntij, videtur tolerabilis, etiam post Concilium, vbi illud quoad hoc non sit receptum. nu. 229.

An duo beneficia difformia, & dissimilia sub eodem tecto sint incōpatibilia, vt dignitas, & Canonicatus, curatum, & simplex, Canonicatus, & Capellania, &c. nu. 230. Prima sententia, esse incompatibilia, ita tamen, vt non vacet ipso iure vnū per assecutionem alterius, & ex consuetudine, seu statuto, aut dispensatione Episcopi possint retineri, a num. 231. & num. 232. adducuntur resolutiones Rotæ, & obiectioni, quod si de iure sint incompatibilia, non potest statui contrarium per statutū, responderi potest stando in ista sententia, quod non est ius clarum, &c. à numero. 233. Contraria sententia, quod sint incompatibilia de iure, nisi alias sint sibi repugnantia ratione residentiæ, seu seruitij, num. 235. Pro qua allegantur iura, num. 236. Et videtur verior de iure, num. 237.

Quicquid sit de hoc in eadem Ecclesia, nullo modo potest quis esse triplex absq; Papæ dispēsatione, nec valet consuetudo, vel statutum in contrarium contra Botteū, à nu. 238. Et reprobatur consilium Nauar. docentis posse teneri duas Capellanias cum dignitate in eadem Ecclesia ex consuetudine, si dignitas non est sufficiens, nu. 240. Et alia doctrina Zerolæ, num. 241. Nec poterit Nuncius, seu Legatus in hoc dispensare, nisi haberet specialem facultatem, nu. 242.

S. Congregatio Concilij approbauit primam sententiam, quod duo beneficia difformia sub eodem tecto sint incompatibilia, vt in declarationibus positis, num. 243. Et sic consequenter dicendum est primum ipso iure vacare per assecutionem alterius ex Concilio, num. 244. Potest tamen ex consuetudine teneri dignitas cum Canonicatu in eadem Ecclesia, cui non est per Concilium derogatū, ex eadem S. Congregatione, vt in declarationibus positis, à num. 245. Nec huiusmodi consuetudo est periculosa, sed rationabilis contra Hojedam, nu. 248.

Ista consuetudo non procedet in Canonico Pœnitētiario, vt in declaratione S. Congregationis posita, nu. 249. Habet enim officium Pœnitētiarij, & insuper Canonicatum tali officio annexum, nu. 250. Nec refert, quod officium Pœnitētiarij de per se non habet fructus, quia sufficit, quod eos habeat ratione adiuncti Canonicatus, nu. 251. Aliquando tamen ex gratia, & dispensatione Apostolica obtinet simul dignitatem, num. 252. Et ista ratio considerata in Pœnitētiario, non militat in Canonico lecturæ, nec in Canonico doctorali, aut magistrali, in quibus solum cōsideratur Canonicatus, & Præbenda cum tali onere, &c. nu. 253.

Supradictis videtur conformis stilus Curiæ, qui facit ius, adductus, nu. 254.

An sicut consuetudini tenendi dignitatem cum Canonicatu, vel portione in eadem Ecclesia non est derogatum per Conciliū, ita etiam non sit derogatum consuetudini tenendi duo alia beneficia difformia; & videbatur similiter dicendum non esse illi derogatum, nu. 255. Sed contrarium censuit S. Congregatio, & ponitur ratio differentiæ, nu. 256. Sed vbi Concilium non sic quoad hoc receptum, videtur posse adhuc seruari dicta consuetudo, quæ tamen non videtur certo stare in Episcopatu Abul. nu. 257.

Quando beneficia dicantur sub eodem tecto, seu in eadem Ecclesia, an si vnum sit in Ecclesia, & aliud in Capella, claustro, aut cœmeterio, vel ambitu eiusdem Ecclesiæ censeatur esse sub eodem tecto, & in eadem Ecclesia, nu. 258. Resoluitur, quod beneficium situm in Capella, claustro, cœmiterio, seu ambitu contiguis Ecclesiæ, censentur esse in eadem Ecclesia, si vero non essent Ecclesiæ contigua, sed extra septa illius, beneficium ibi sitū nō censeretur esse in Ecclesia principali, &c. num. 259.

182 NVnc opere pretium erit aliqua† tractare circa incompatibilitatem duorum beneficiorū sub eodem tecto. In quo certum est, non solum duas di-

gnitates, personatus, seu officia, sed etiam duos Canonicatus, seu Præbendas, aut portiones, vel duo simplicia beneficia vniformia, siue similia sub eodē tecto, id est, in eadem Ecclesia esse incompatibilia, adeo vt per assecutionem secundi vacet primū ipso iure, etiam de iure antiquo, tex. in d.c.de multa, de Præb.ibi: Addentes, vt in eadem Ecclesia, & c.c. literas, de concess. Præb. c. 1. de consuetud. in 6. vbi DD. Clem. fi. de Præb. & ibi gl. & DD. Card. in Clem. gratiæ, nu. 5. de rescrip. Imola in d.c. de multa, sub nu. 5. Staph. de literis gratiæ, 2. forma expectatiuarum, num. 5. & 6. Gomezius de expectat. nu. 44. Rebuf. in concord. tit. de mand. Apostolicis. §. 1. verb. ita tamē, Prob. ad Monac. in d.c. 1. de consuetud. in 6. sub nu. 6. Lamb. de iure patr. 1. p. 2. lib. q 7. art. 15. Greg. Lopez in l. 3. tit. 16. p. 1. verb. otro en otra Iglesia, dicēs procedere, etiamsi sint talia, quæ non requirant residentiam in cōformib. titulis, Duennas, reg. 71. nu. 5. Ferret. cons. 255. nu. 4. Naua. cons. 16. 18. & 22. nu. 1. & cons. 24. nu. 2. de Præb. Hojeda qui plures refert de incompatibilitate, c. 20. Quintanaduennas lib. 4. Ecclesiasticon, nu. 120. & Flam. Paris. de resignat. beneficior. lib. 3. q. 1. a num. 121. Et nouissime Vuamesius cons. 235. Prosper de August. ad summam bullaris, verb. beneficiorum resignatio 9. causa Azor. 2. p. lib. 6. c. 11. q. 1. & 3. & cap. 13. q. 6. & lib. 7. c. 16. q. 10. Tusch. concl. 64. & 66. litera B.

183 Quod adeo † verum est, vt non valeat statutum Episcopi in contrarium, Bott. de synodo 3. p. art. 1. num. 88.

184 Nec † etiam consuetudo contraria etiam immemorialis d.c. literas, & ibi gl. Abb. nu. 2. & Dd. idem Abb. in rep. c. extirpandę. §. qui vero, de Pręb. nu. 41. Dom. in d.c. 1. nu. 12. & ibi Prob. sub d. nu. 6. Gomezius, Rebuf. Lamber. & Duennas vbi proxime, Caputaq. decis. 356. nu. 4. & 5. p. 2. Hojeda d.c. 20. nu. 3. & Flamin. Pari. d. q. 1. nu. 124. qui dicunt cōmunem. & Azor d. quæst. 1.

185 Nec Episcopus † potest dispensare gl. vlt. in d. Clemen. fi. Abb. in d. cap. literas, nu. 3. & 6. & in d. rep. §. qui vero, nu. 41. & in c. cū iam dudum, de Præb. nu. 9. Domin. nu. 12. & Franc. 7. in d.c. 1. & Prob. sub d. nu. 6. Selua de benef. 4. p. q. 7. casu 171. & vlt. Gomez Rebuf. & Lamb. sup. Hojeda qui alios citat d.c. 20. nu. 2. & c. 12. nu. 13. Quintanaduennas d. lib. 4. num. 131. Fla. Paris. d. q. 1. nu. 123. Azor. d. 2. p. lib. 3. c. 50. q. 6. & lib. 6. c. 11. q. 4. & cap. 12. q. 6.

186 Et † cauendum est à Zerola in praxi Episcopali. 1. p. verb. beneficia. §. 7. 6. concl. qui ait, quod hodie per Decretum Concilij sess. 24. c. 17. de refor. potest quis habere duo beneficia cōformia sub eodem tecto, modo sint simplicia, & non requirentia personalem residentiam, & non sufficientia: quæ doctrina est falsa & absque fundamento, nam Concilium ibi nihil innouat, seu disponit circa hoc. Quamuis nouissime referat, & videatur sequi Perez de Lara de anniuers. & Capell. lib. 2. c. 7. nu. 13.

187 Et quamuis † possit quis tenere duo curata, quando vnum venit per annexionem, vt in c. super eo, de Præbend. in 6. tamen in eadem Ecclesia non potest quis habere duas Præbendas, etiamsi altera sit annexa dignitati, vt in d. cap. literas, vbi Abb. num. 2. & alij, & tex. in d. Clem. fi. & ibi gl. vlt. & Cardin. 4. oppositione, & alij DD. Domin. in d.c. 1. nu. 12. dicens, quod quis non potest esse triplex in eadem Ecclesia, nec iure annexionis, & ibi Franchus, num. 7. & Hojeda d. cap. 20. num. 1. & Prosper de augustino supra.

188 Vnde † Rebuf. in praxi tit. de dispensatione ratione ætatis, verb. etiāsi sub eod. tecto, vers. quinimmo si fuerit, docet, quod dispensatus ad duo sub eod. tecto, non poterit illa obtinere, si alteri sit annexa Capellania, vel aliud beneficium in eadem Ecclesia nisi hoc quoq; in dispēsatione fuerit expressū d. Clem.

189 fi. & † Nauar. cons. 23. de Præb. consuluit non posse quem sine dispensatione retinere beneficiū simplex, seu Præbendam cuiusdam Ecclesiæ cum rectoria alterius, cui annexum erat aliud beneficiū simplex Ecclesiæ primo dictæ.

190 Vnde † dicunt Doctores, quod iura magis abhorrent pluralitatem duarum Præbendarū, seu duorū beneficiorum similium sub eodem tecto, quam duorum curatorum, Abbat. in d. cap. literas, sub num. 2. Franch. sub num. 7. circa fin. & alij in d. cap. 1. & ibi Probus sub num. 6. & dicitur in Toletana Capellaniæ de Barajas 15. Februar. 1581. coram D. Pamphilio infra adducta.

191 Et † Gomezius de expect. nu. 45. dicit, quod duæ Præbendę sunt magis incompatibiles sub eod. tecto etiamsi altera earū sit annexa, quā sit dignitas cū Ecclesia parochiali, quę est annexa Prębendę in Ecclesia Cathedrali, vt probatur in c. super eo, de Præbē. lib. 6. licet aliquando disputando publice sustinuit contrarium, tam Romę, quam Patauij, &c.

192 Ego † autem contra Dd. animaduerto, non esse in hoc differentiam inter curata, & duas Prębendas in eadē Ecclesia, sed solum esse differentiam in modo annexionis, nam per annexionem, & vnionem Ecclesiæ parochialis factam Prębendę, cum fiat accessoriè, supprimitur, & extinguitur titulus parochialis, & perdit nomen beneficij, ita vt amplius beneficium dici non possit, sed prędium Prębendę, vt dicitur infra seq. p. c. 2. a nu. 12.

193 Et sic † tunc non intitulatur quis in parochiali annexa, sed. in Prębēda, seu beneficio principali, Abb. in d. §. qui vero. in lectura in fi. Franc. in c. 1. nu. 7. de filijs presbyter. in 6.

194 Et non † censetur habere curam, Felin. in cap. in nostra. de rescrip. cor. 10. Dec. in c. ad aures, eodem titul. num. 13. Sarnen. in reg. de idiomate, quæst. 11. Menoc. de arbitrarijs. lib. 2. casu. 201. nu. 97. Nauar. cons. 14. nu. 4. de reb. Ecclesię, & Quintanaduennas d. lib. 4. nu. 70.

195 Et † consequēter parochialis Ecclesia possessa vt vnita, & membrum alterius, non inducit incompatibilitatem, Rota dec. 786. nu. 3. p. 1. diuers. & Quintanaduennas sup. & Mand. ad Lapum alleg. 35. addit. vlt. dicens, quod annexum non facit incompatibile, Gonçal. gl. 5. §. 7. nu. 21.

196 Et qui † habet duo curata, quādo vnum venit per annexionem, non dicitur habere duo beneficia curata, seu duas Ecclesias curatas, Abb. vbi proxime, sed vnum curatum, & aliud simplex, nam beneficiū curatum annexum beneficio simplici assumit naturā simplicis, cui est vnitum, Prob. ad Monach. in d.c. super eo, à nu. 2. Rebuf. in praxi tit. de non promotis nu. 31. Capra reg. 90. nu. 65. Hojeda c. 13. num. 50. & Aluarus Valascus cōsultatione 14. nu. 1. p. 1. Lessius de iust. & iure. lib. 2. c. 34. nu. 148. & Azor. 2. p. lib. 6. cap. 28. quęst. 20. in fi.

197 Et † censuit S. Congregatio Concilij, vt apparet ex declarationibus sequentibus, Prima, beneficia, ☞ etiam curata alijs beneficijs annexa transeunt in simplicium naturam, dummodo accessorie sint vnita, & illorum per Vicarium ab Ordinario positum exerceatur cura. Secunda, Congregatio Concilij cēsuit parochialē perpetuo vnitā beneficio simplici desinere esse parochialē, & assumere naturā simplicis, dummo-

dummodo vnio sit facta accessorie, & cura per Vicarium temporalē non exerceatur. Et vide dicta supra 5.p.c.3.a nu.122.

198 Et idem † esset in annexione portionis factæ dignitati accessorie, vt in terminis decisionis Burg. seruitij, supra adductæ 3.p.c.1.nu.510 nā per eā extinguitur, & supprimitur nomen, & titulus portionis, & sic obtinens talem dignitatem, cui est vnita portio, si simul obtineret aliam portionem, seu Præbēdam eiusdem Ecclesiæ, non esset triplex, aut in eadē specie, seu genere beneficij duplex, &c.

199 At vero per† annexionem Præbendæ, nēpe Canonicalis, quæ proprie dicitur Pręebenda, factā dignitati eiusdem Ecclesiæ, etsi videatur fieri accessoriè, non solet extingui, & supprimi titulus, & nomen Præbendæ, & Canonicatus, sed vti duo beneficia obtinentur. Quamuis contrarium velit Nauar.d.cons. 14.nu.4.de reb. Ecclesiæ, vt dicetur infra p.seq.c.2.à nu.57. vbi vide, & ideo non possunt duæ Prebendæ simul teneri in eadem Ecclesia, etiamsi vna sit annexa dignitati, seu officio, vt in d.Clem.fi. de Præb. & in declaratione S.Congregationis super pœnitentiaria infra adducta, nu.249.

200 Quæ† Clementina intelligitur de Præbendis Canonicalibus, seu quasi canonicalib. vt per Bonifaciū ibi, nu.42.43.& 46.& Rotam in vna Lucana. beneficiorum 22.Febr.1580. coram D.Seraphino, quæ habetur 1.p.diuersorum dec.684.

201 Et† Præbenda quasi canonicalis est, quando eā habens reputatur pro Canonico, & habet vocē in Capitulo, vt Canonicus, licet non sit Canonicus, vt in specie c.cum in Ecclesia, de Præb.in 6.bonif. vbi proxime, præsertim nu.46.

202 Et rursus † intelligitur de Prebēdis spiritualibus, & titulis beneficialib. de quibus in decis. Rotæ 6.de consuetud. in nouis: secus vero de Præbēdis, sęu portionib. temporalib. quæ cum non sint tituli beneficiales, non inducunt incompatibilitatē, vt per Roma.cons.328.præsertim, ex nu.8. Caputaq.d.decisio. 356.p.2.& Bonifacium d.nu.43.qui ait, quod in plurib. locis dignitatem principalē obtinens habet duas Præbendas, vel duplicem portionem canonicalem, nam vna illarum proprie non est canonicalis, & habetur solum pro quodam iure, & beneficio tēporali ex quo differt à Præbenda, quæ est ius spirituale.

203 Immo amplius† dico quod quando aliqua dignitas habet duas Præbendas, seu portiones, neutra illarum est proprie Præbenda canonicalis, nec censetur duplex titulus beneficialis, sed tantum vnus, nempe ipsius dignitatis, cum duplici reditu, Præbenda, seu portione temporali.

204 Nisi aliunde † constet aliquam illarum esse vere canonicalem, seu quasi, vt quia habens talem dignitatem habeatur pro Canonico, & inter eos numeretur, vel ex Canonicatuum, & Præbendarum numero, aut ex distributione missarum, tanquam Canonico, &c. vt in d.decis.684.

205 Quod † tamen constare, non dicetur ex eo solo (quamuis aliquod adminiculum faciat, vt in d. dec. 684.nu.2.) quod obtinens talem dignitatem habeat vocem in Capitulo, & etiamsi sit de Capitulo.

206 Nam † licet de iure communi id competat solis Canonicis, & ratione canonicæ Compostellanus in c.1. de elect. Abb.in c.auditis, nu.3.& in c.rescriptū. num.4. eodem tit.& in c.cum olim.nu.8. de re iudicata, & Fel.ibi, nu.4.& in c.cum M.nu.18.& ibi Ripa nu.186.de constitutionib. Dec.in c.eam te.2.not. nu.24. de rescrip.& in c.relatum.de Præb.nu.5. Paulinus de offic, & potestat. Capituli sede vacante præludio.5. nu.4. & Pet.de Baisio in directorio elect. 1. p.c.2.nu.2.& 3. Zecchus de republica Ecclesiastic.c. 24. de canonicis, &c. nu.4. vers.7. Azor.2.p.lib.3.c. 10. q.1.& c.11.q.18. Rota in d.dec.684.nu.2.& 411. nu.5.& 6.ead.1.p.diuers.& dec.4.nu.5.p.2. Cæsar de Grassis dec.131.nu.6. Rota in Calagrrit. fructuū 1. Iun.1583.corā D.Bubalo. de qua 3.p.c.2.nu.377.& in Abul. iurisdictionis contra portionarios 6.Febr. & 17.Apr.1589.corā D.Pamphilio, & in Cordubē. iurisdictionis 17.Iun.1596.corā D.Orano, & declaratio S. Congregationis Concilij supra adducta. 5. p.c.7. nu.23.

207 Tamen † de iure speciali, vt de consuetudine, vel priuilegio potest alijs competere, & ratione dignitatis, Abb. Fel. Ripa, Dec.& Bais.& alij sup. Ferrett. cons.204.nu.15.& Rota dec.713.nu.5.p.1.diuers.& in d.Cordub.iurisdictionis 7.Feb.& 17.Mart.1597. coram eodem D. Orano.

208 Vbi tandem fuit† resolutum, Portionarios Ecclesiæ Cordub. esse de Capitulo ex statuto, consuetudine, & concordia confirmata faciente eos de Capitulo, & personas capitulares constituentes Capitulū, licet in aliquibus non habeant vocem, vt in electione, siue admissione Prælati, & alijs, & sic corrigendos esse cum adiunctis, iuxta formam Concilij sess. 25.de reform.c.6.&c.

209 Et in causa† Calagurritana iurisdictionis 10. Dec. 1599.coram D.Iusto, in qua fuit resolutum, Dignitates, & portionarios esse de Capitulo, quod & alias Rota resoluit in alia Calagurritana iuris votādi, 27. Febr.1595. coram D. Orano, & in hac eadem causa coram D. Corduba 25. Maij 1598. nam etsi de iure communi personę existētes in Ecclesia extra numerum Canonicorum, non dicuntur esse de Capitulo, Rom. cons.332.nu.10. Abb.c.auditis, nu.3.de elect. cum alij allegatis, quia soli Canonici faciunt Capitulum, & vnum corpus cum Episcopo c. quanto, c. nouit, de his, quæ fiunt à Prælatis, tamen dicit Abb. & alij Dd. quod statuto, & consuetudine induci potest dignitates, & alios in Ecclesia esse posse de Capitulo, & omisso statuto, seu sentētia arbitrali de anno 1235. Domini fundarunt se in obseruātia, cuius pro dignitatib. & portionarijs dātur actus multiplices, & antiquissimi, qui nō possunt conuenire personis, non existentib. de Capitulo, & ex quib. inducta est consuetudo, vt sint de Capitulo, & inter alios actus præcipue consideratum fuit, quod interuenerunt in statutis condendis cum alijs Canonicis, qui est actus proprius Capituli Ecclesię, Abb.in c.cū oēs, nu.4.de costit. & Rota corā D.Corduba in Illerden. statuti, 3.Dec.1593.& 19.Mart.1597. Secūdo interuenerūt in Capitulo congregato super expediēdis negotijs, & administratione iurisdictionis Ecclesię sede vacāte. Tertio interuenerunt capitulariter cōgregati in traditione possessionis Ecclesię Episcopo, & alijs Prębēdatis, qui actus spectāt ad capitulares, Cassad. dec.8.de causa pos. Put.20.lib.2.& licet omnes actus non probarentur successiue, & continuati, & in aliquib. non constaret dignitates. & portionarios interuenisse, nihilominus non consequeretur, non esse de Capitulo, quia ad istum effectū esset necessaria quasi possessio negatiua cum contradictione, & acquiescētia, quā D. Episcopus non probauit, &c. Et dicta 25. Maij 1589. coram D. Corduba fuit resolutum, Pendente lite, an illi sint de Capitulo, vel non, non debete interim ab Episcopo turbari in possessione, in qua sunt. Et tradit post hęc Gonçalez.gl.45.a nu.43.

210 Quamuis† ex eo solo quod habeant vocem in Capitulo etiam in omnibus, nō sequitur eos esse de Ca-

pitulo, vt S. Cong. Concilij censuit circa d. c. 6. & resoluit Rota in d. Abul. iurisdictionis, & in d. Cordphen. 17. Iun. 1596.

211 Et ita† dignitas habens de consuetudine, vel priuilegio vocem in Cap. si assequatur Canonicatum debet habere duplicem vocē, sicut etiam duplices distributiones, nisi aliud habeat cōsuetudo, vt post Io. Andr. tradit Card. nu. 4. Abb. ex nu. 2. & Fel. nu. 1. & & 2. in d. c. cum olim, de re iudic. Franc. in d. c. cum Ecclesia, de Præb. in 6 sub nu. 4. Couar. lib. 2. variar. c. 13. nu. 6. & Hojeda de incompatibilitate. c. 12. nu. 15. & 16. dicentes communem, Azor 2. p. lib. 3. cap. 11. quæst. 19.

212 Quod† tamen quoad vocem non seruatur in hac Ecclesia Abulen. in qua dignitates ex consuetudine sunt de Cap. & tamē si simul obtinent Canonicatū, prout consueuerunt, non habent, nisi vnam vocem, quamuis habeant duas distributiones.

213 Et ita redeundo† ad nostrum propositum, in Ecclesia Palētina Decanus, & in Seguntina Decanus, & Thesaurarius; qui habent duas Præbendas, & vocem in Capitulo, solent simul obtinere aliam Præbēdam canonicalem, seu portionem.

214 Et nūc† modernus Decanus Palentinus obtinuit simul Canonicatum, non obstante, quod quidā curialis in eo tempore impetrauerat illius Decanatū, tanquam vacātem per assecutionem Canonicatus, iuxta d. Clem. si. de Præb. nam dicta impetratio, antequam ad registrum perueniret, fuit contradicta, & impedita pro parte Decani allegando dictū Decanatū, quāuis habeat duas Præbendas, non tamen habere annexam Præbendā canonicalem iuxta dicta.

215 Et similiter† modernus Decanus Seguntinus obtinuit simul cum Decanatu portionem, quamuis tēpore prouisionis portionis pro parte Capituli fuit facta contradictio in dataria allegando, quod d. Decanatus habet duas Præbendas annexas, &c. in qua causa D. Iustus Rotæ Auditor, cui fuit commissa, extra Rotam dedit votum D. Datario in fauorem Decani ex dictis.

216 Vnde † in casu Rebuff. vbi supra, d. titul. de dispensatione ratione ætatis, verb. etiamsi sub eodem tecto, versic. quinimmo si fuerit, tenendum est contra ipsum, quod dispensatus ad duo sub eodem tecto poterit illa obtinere, etiam si alteri sit annexa Capellania, vel aliud beneficium in eadem Ecclesia, quamuis hoc in dispensatione non fuerit expressum, nam beneficium illud vnitum non habetur in consideratione, cum per vnionem de illo factam accessorie sit suppressum, & extinctum, & sic ille non dicitur obtinere, nisi duo beneficia, ad quæ erat dispensatus iuxta dicta.

217 Vnde etiā† in terminis d. conf. Nauar. 23. de Præbēn. tenendum est contra ipsum non impediri retētionem beneficij simplicis cuiusdam Ecclesiæ cum rectoria alterius propter annexionē factam dictæ rectoriæ de alio beneficio simplici Ecclesiæ primo dictæ, cum per illam factā accessorie extinctum sit, & suppressum nomen, & titulus talis beneficij simplicis annexi, & confusum sub dicta rectoria, cuius sit quasi prædium, & sic sola rectoria est in consideratione iuxta dicta.

218 Et sententia† Rebuffi, & Nauarri solum procederet, quando vnio facta esset æque principaliter, vel ad tempus, seu vitam obtinentis tantum, iuxta dicta d. c. 2. seq. p. à nu. 37.

219 Nam vnio ad † vitam inducit incompatibilitatem saltem hodie, ex Concilio Trid. d. cap. 4. sessio. 7. ibi, Siue per viam vnionis ad vitam, & sess. 24. c. 17. de reform. §. illi vero, ibi, Ac vnionibus ad vitam, & ita sentit Mandos. de signatura gratiæ, tit. de vnio. vers. contra vniones, dicens cōtra vniones ad vitam habes nouissime Concilium Tridentinum sess. 7. de reform. cap. 4. & session. 24. de reform. cap. 17. versic. illi vero, & tenet Quintanaduenn. lib. 1. Ecclesiastiicon, cap. 4. num. 12. & cap. 7. nu. 6. & præcipue lib. 4. num. 46. 8. tempore. Quamuis antea secus esset (sicut in commenda ad vitam, de qua supra 4. p. cap. 4. a num. 35.) ad decisionem Mohedani 2. de Præben. & Putei 246. lib. 1. Domin. conf. 38. nu. 11. gl. regul. 11. Cancell. vers. vnum tamen, Cassad. decis. 33. num. 5. supra regulis, & 2. de vnio. nu. 8. & 3. de iudic. nu. 3. Mandos. reg. 19. quæst. 10. nu. 5. & Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 12. q. 3. num. 49. Gonçalez gl. 5. §. 7. nu. 145.

220 Vnde infertur † habentem in aliqua Ecclesia dignitatem ad sui vitam erectam, & institutam, cui pro eius dote portio d. Ecclesiæ est vnita, annexa, & incorporata, vt in hac Ecclesia Abulen. Archidiaconus de Oropesa nō posse iam obtinere aliam portionem, seu Præbendam eiusdem Ecclesiæ, nec in ea coadiutorem deputari, sine speciali dispensatione Apostolica, quæ tamen vix conceditur, & fuit denegata tempore Clementis VIII. quamuis contrarium in facti contingentia tenuerint aliqui aduocati, & iuristæ Hispani, qui non sciunt, neque callent materias beneficiales, & res Curiæ Romanę, sed omnia fere semper male, perperam, & præposterè intelligunt.

221 Ex supradicta † autem resolutione infertur, duas Capellanias sub eodem tecto esse incompatibiles, tanquam beneficia vniformia & non posse simul teneri absque dispensatione Papæ, sed per assecutionem secundæ primam vacare, Domin. nu. 14. & Frāchus, num. 8. in cap. 1. de consuetudin. in 6. vbi tradunt duo altaria in eadem Ecclesia, quę dātur in titulum, non posse teneri sine dispensatione Papæ, ex illo tex. quem habere locum, & procedere etiam in beneficijs simplicibus, tenuit Rota in vna Barchinonen. Archidiaconatus 21. Octobris 1560. coram D. Groperio, idem tenent Rebuff. in concord. tit. de mandat. Apostlic. §. 1. verb. ita tamē, Syluest. in sum. verb. beneficium. 4. nu. 11. Armilla eodem verb. nu. 46. & sequitur Fuscus de visitatione. lib. 2. cap. 11. num. 9. qui ait non posse quem habere duas Capellanias in eadē Ecclesia, nec duo altaria in titulum nec etiam Episcopum dispensare posse, ex d. cap. 1. & in eis procedere Concilium Trident. d. sess. 7. de reform. cap. 4.

222 Et fuit† resolutum in causa Toletana Capellanię de Barajas 3. Mart. 1589. & 4. Iunij 1590. coram D. Mantica, & 15. Febr. 1591. coram D. Pamphilio, vt in decisionibus seqq.

3. Martij coram D. Mantica.

APud me fuit quęsitū, an gratia si neutri D. Hippolyti sit iustificata, decisum fuit illā fuisse iustificatā, & nunc vtroque informante, idē conclusum fuit, hoc tamen reseruato, vt particulariter videatur, an hęc Capellania à Francisco de Henao fuerit primo, vel secundo loco obtenta, quia si secundo loco est obtenta, nō vacat, sed prima, c. de multa, de Preben. cum concordan. Alia vero, quę obijciūtur, fuerunt resoluta. Et primo non obstat, quod obijcitur non constare de lite, sine qua gratia, si neutri, nō potest consistere, in reg. de annali, quęstione 28. nu. 3. vers. pręterea, nullamque litē fuisse probetur, quia

tempore

tempore datæ non erant literæ expeditæ, ex regula, quod commissiones causarum, cui sane fuit derogatum cum illa clausula, dummodo literæ expediantur intra terminum ad articulandum, & interim nō est vera lis, Staphil. de literis gratię super signatura. p. 2. tit. de clausula, si neutri, in literis supposita nu. 2. Rebuf. in praxi. de rescrip. si neutri, nu. 12. cum seqq. quia à Dominis fuit responsum, non probari, quod tempore quo gratia si neutri fuit concessa, literæ nō fuerint expeditæ, immo cum illę sint in actis expeditæ, legitimo tempore præsumuntur expeditæ, Cassad decis. 4. nu. 2. in fi. cum seq. super regula. Mohed. decis. 141. ex hoc tollitur etiam quod dicitur ius patronatus fuisse derogatum cum clausula, quatenus sit vera lis, quia cum literæ intelligantur expeditæ, apparet fuisse veram litem, quæ etiam calumniosa dici non potest, ex eo quod diuersus valor fuerit expressus, quia hoc facile potuit contingere per errorem, qui in dubio magis præsumitur, quam dolus, l. quoties, §. 1. ff de probatio. cum concordan. & ob id secunda gratia si neutri fuit impetrata. Nec etiā obstat, quod lis dicatur extincta per regulā, de annali, quæ quandocunque potest opponi, & habet oculos retro, Cassad. decis. 12. nu. 4. & 5. super reg. Sarnen. de annali, q. 5. quia regulæ fuit, quoad omnes eius partes, derogatum, & cum prima gratia fuerit nulla ob non expressionem veri valoris, & sic aliter, quam ex regula, illa non habet locum in hac gratia si neutri, Sarnen. reg. de annali, quæst. 28. num. 4. vers. vt tamen ista conclusio, & fuit decisum in causa Brixien. parochialis coram R. P. D. Bubalo 22. Iunij 1587. Neque etiam refragatur, quod secundo loco objicitur, non constare de vacatione, quia agitur de Capellanijs simplicibus, quarum vna per assecutionem alterius non vacat ipso iure, sed per optionem, quæ datur, Io. Andr. in c. 1. glossa penult. de consuetud. lib. 6. Abb. in cap. referente, nu. 3. de Præben. quia diuersa sententia magis probatur Innoc. & Hostiens. in c. ex tuæ, de clericis non resident. & sequitur Henric. Boic. in cap. de multa sub nu. 6. item non credō verū de Præben. & Ant. de Butrio in cap. præterea, nu. 9. in fin. de Præbend. dicit, quod hæc opinio seruatur in Curia, quam etiam communem fatetur Abbas in cap. referente, nu. 3. eodem tit. quæ multo etiam facilius est recipienda in beneficijs conformibus in eadem Ecclesia, vt in casu proposito, quia sine dispensatione Sedis Apostolicæ, nō possunt obtineri, Imola in cap. de multa, sub nu. 3. vers. sed super duabus, de Præbend. & fuit decisum in causa Barchinonen. Archidiaconatus coram R. P. D. Groperio 21. Oct. 1560. Longe minus officit, quod tertio loco objicitur a fundatore fuisse dispositū, vt præsentatus possit vtramque Capellaniam retinere iuxta Feder. de Senis consil. 120. quia hoc in fundatione non fuit expressum, sed postea longo ex interuallo, & ideo patronus contra iuris dispositionem nouam legem beneficio nō potuit imponere, Imola post glossam in cap. cum dilectus, num. 21. Abb. nu. 5. de consuetud. Felin. in cap. significauit. num. 3. de testibus. Neque obstat, quod Franciscus de Henao esset triēnalis, & ideo prima Capellania non possit vacare per assecutionem alterius, cum possit allegare dispensationē, & quemlibet meliorem titulum de mundo, vt vulgo dici consueuit, quia fuit responsum eum non esse triennalem pacificum possessorem, quoniam litem habuit cum Ferdin. Soher. vt ex actis constat, & deducitur per informantes: atque his resolutis, restat solum videre, an Capellania, de qua est controuersia, fuerit primo, vel secundo loco obtenta.

In eadem † coram eodem 4. Iunij 1590.

223 DVbitaui, an per assecutionē Capellaniæ de Pennalosa facta a D. Frācisco de Henao ann. 1583 censeatur vacare Capellania de Barajas, quam ipse prius obtinuit 1579. & causa sæpius proposita diuersæ fuerunt sententiæ Dominorum. Sed tandem cōclusum fuit eam vacasse, quia idem D. Francisc. postea de facto assecutus fuit d. Capellaniam de Pennalosa, & qui se scienter in aliquo beneficio intrudit, ipso iure priuatur eo, quod prius obtinebat, capit. eū qui. de Præben. lib. 6. nam vitiosa possessio posterioris beneficij facit vacare priora, glos. in Clem. si plures. in verb. vacare in fin. de Præbend. Rota decis. 3. eodem tit. in nouis. Quod Domini dicebant esse intelligendum, non solum de beneficijs cum cura, sed etiam sine cura, dummodo sint incompatibilia, vt sentit Archidiac. in d. cap. cum qui, nu. 2. Gemin. nu. 7. vers. an autem, & Francus nu. 1. & alij, & ideo habet etiam locum in duabus Capellanijs existentib. in eadem Ecclesia, quæ cū sint beneficia vniformia, non possunt absque dispensatione sub eodem tecto retineri, cap. 1. de consuetud. lib. 6. c. literas, de conc. Præben. Abbas in cap. extirpandæ. §. qui vero in 2. lectura. nu. 41. de Præben. immo maior videtur incōpatibilitas duarum Præbendarum in eadē Ecclesia, quam duorum curatorū, vt tradit Cardin. Zaual. in Clemen. si iuxta 4. opposit. de Præbend. Neque dictum c. eum qui, debet intelligi de eo tantum, qui occupat beneficium, vt videtur sentire Cassador. decis. 6. nu. 6. de causa posses. quia ille textus loquitur alternatiue de eo, qui beneficiū vi occupat, seu se sciēter iniuste in eo intruserit: & ideo sufficit alteram partem esse veram, l. si hæredi plures. ff. de cond. instit. l. si quis ita stipulatus, de verbor. obligat. reg. in alternatiuis. in 6. & ita vidētur sentire Dd. in d. cap. eum qui, & Bonif. de Vital. in Clemēt. gratiæ. nu. 12. de rescrip. itaque sufficit, dictum Franciscum se sciēter iniuste in dicta Capellania intrusisse, etiamsi per vim eam non occupauerit, vt sit locus vacationi alterius. Neque dici potest, dictum Franciscum ignoranter possessionem dictæ Capellaniæ de Pennalosa accepisse, & consequenter cessare pœnam dicti cap. cum qui, vt explicat glos. ibidem, verb. scienter, per cap. si beneficia, eodem tit. quia glos. aperte loquitur de ignorantia facti, & aliud dicit de ignorātia iuris, quæ non excusat, cap. ignorantia. de reg. iur. in 6. & ita intelligit etiam Gemin. consil. 78. col. 1. in fi. vers. nec obstat si dicatur, & Prob. in addit. ad Monach. in d. cap. cum qui, num. 3. vers. ex pręmissis, & Vital. in d. Clement. gratiæ, num. 13. In proposito autem Franciscus scire potuit, aut ignorare non debuit, vacare Capellaniā de Pennalosa, quia hoc a iure statutū est, d. c. cum qui, paria enim sunt scire & scire debere, l. si Titius, ff. de fideiussor. l. quod te mihi. ff. si cert. petatur. l. si duo, de acquirend. hęredit. Angel. cōsil. 160. circa finem, Tiraq. de retractat. lign. §. 12. glos. 11. nu. 9. nam stultus non debet esse melioris cōditionis, quā peritus, l. Seruius, ff. quod vi aut clam. Et hæc ratio expressa est in dict. cap. cum qui. Porro dictus Franciscus in 6. positione aperte confitetur, quod quando assequutus fuit Capellaniam de Pennalosa, habebat Capellaniam de Barajas, igitur scire debuit, tandem Capellaniam de Barajas ipso iure vacare. Idem quoque, quod sciens se habere aliam Capellaniam assecutus fuit d. Capellaniam de Pennalosa, colligitur ex petitione ipsius facta corā Illustrissimo Toletano in processu paruo fol 4. dū dicit nō obstare, quod dicta Capellania de Pennalosa sit incompati-

compatibilis, cum altera, quam obtinet in eadē Ecclesia, & quod non possit obtineri, cum ambæ sint sub eodem tecto, quia quantum ad primum fuit, inquit, satisfactum, & responsum, cum ipsamet institutrice, quæ dicit, quod prædictus Franciscus obtineat d. Capellaniam in dicta Ecclesia, quāuis habeat aliā, seu alias, & sic, inquit, cum ista libertate, & dispositione sufficit, & potest illam obtinere. Ex quibus verbis colligitur eum sciuisse incompatibilitatem, sed se ipsum tuetur ex dispositione testatricis, qua defensione idem etiam vtitur in 5. artic. in eodem processu paruo fol. 8. igitur factum non ignorauit, sed ius, & ignorantia iuris non potest ei suffragari, vt dictū est. Neque obstat, quod dictum cap. eum qui, habeat locum in eo, qui se sine vllo titulo scienter intrudit in alio beneficio, vt sentit Vital. in Clemen. si plures, nu. 4. de Præb. & Gigas de intrus. nu. 3. & 4. & quod d. Franciscus habeat titulum in Capellania de Pennalosa, licet non sit Canonicus, quia primo responsum fuit dictum cap. eum qui, loqui de eo, qui se scienter iniuste in beneficio intrudit, intrusus autem dicitur non solum is, qui nullum habet titulum, sed is etiam, qui habet titulum ab eo, ad quem non spectat ius conferendi, vt notat Abb. per illum text. in cap. quia diuersitatem. num. 2. de concess. Præben. Cald. consil. 13. de verbor. significat. & Decius consil. 12 r. nu. 4. Cassad. decis. 7. nu. 3. super regulis Secundo responsum fuit, quod Franciscus nullum habet titulū, quia per assecutionem Capellaniæ de Barajas ille titulus, quem obtinuerat in Capellania de Pennalosa, fuit extinctus, vt in hac eadē causa decisum fuit, die 7. Octobris 1589. igitur perinde habetur, ac si nunquam illum titulum habuisset, Sarnen. in reg. de triennali, quæst. 18. nu. 1. in fin. Nec obstat, quod expectatiua, quamuis fuerit reuocata, tribuat titulum coloratum, Mohed. decis. 184. Sarnen. de triennali. quest. 24. num. 4. Caputaq. decis. 312. lib. 3. quia hoc intelligitur ad effectum spolij, & in odiū spoliatoris, quia spoliatus ante omnia est restituendus, cap. in literis, de restitut. spoliat. cap. licet Episcopus, de Præbend. lib. 6. Præterea hoc intelligitur, quando quis probabiliter ignorauit expectatiuam esse reuocatam, & conceditur pœnam d. capit. eum qui, cum simil. locū non habere in eo, qui recipit beneficium incompatibile credens se habere ius in eo, & nō habet, Ægid. decis. 563. & Staphil. de literis gratiæ, fol. 110. versic. limita tamen, & Puteus decisio. 346. lib. 3. diuersum est autem in eo, qui sciuit, aut ignorare non debuit titulum esse reuocatum, & ideo cum in casu proposito Franciscus sciuerit illum titulum, quem habuerat in Capellania de Pennalosa, fuisse extinctum, aut saltem hoc ignorare non debuit, quia hoc a iure statutum est, Clemen. gratiæ, de rescript. à pœna dicti c. eum qui, excusari non potest. Vnde non obstat dec. Virdunen. Canonicatus coram R. P. D. Pamphilio die 28. Iunij 1589. quia illa ex eo potissimum nititur, quod Guido factum ignorauit, & facti ignorantia excusat, d. cap. ignorantia. de regulis iuris. lib. 6. cum concordan. at in casu proposito Franciscus errauit in iure, cuius ignorantia neminem excusat, vt superius dictum est. Ex his etiam tollitur, quod dicitur titulum etiam nullum, inualidum, surreptitiū, & putatiuum, excusare à pœna priuationis propter incompatibilitatem, quia Domini dicebant, hoc nō habere locum, quando quis sciuit, aut ignorare non debuit vitium ipsius tituli, vt ex prædictis apparet. Neque enim placuit Franciscum posse excusari, ex eo quod Maria testatrix voluit eum dictam Capellaniā de Pennalosa, simul cū alia sub eodē tecto posse retinere, quia est erasa iuris ignorantia, cum potius hoc non posset disponere, Abb. in d. cap. extirpandæ, §. qui vero, in 2. lectura. num. 41. de Præbend. & in c. præterea. num. 7. de iure patronat. itaque subductis contrarijs rationibus, Domini censuerunt, propter assecutionem Capellaniæ de Pennalosa vacasse Capellaniam de Barajas. Hanc decisionem, sed non integram, ponit Farin. decis. 66.

In eadem † 15. Februar. 1591. coram Domino Pamphilio.

224 FVit resolutum sententias ad fauorem D. Hippolyti latas esse confirmandas; quia pro parte Francisci nihil deducitur quod alias coram R. P. D. Mantica discussum, & resolutum non fuerit. Nam quod cap. eum qui, in princip. de Præbend. in 6. loquatur tantum in beneficijs curatis, & ideo non debeat extendi ad alia beneficia simplicia, quamuis incompatibilia, fuit sublatum in decisione facta 4. Iunij anni præteriti, vbi ex Archidiac. in d. cap. eum qui, nu. 2. Gemin. nu. 7. vers. an autem, & Franco. num. 1. fuit resolutum illud habere locū in quibusuis beneficijs incompatibilibus, propter rationem tex. ne melioris conditionis existat stultus, quam peritus, & inuasor eo, qui iuste ingreditur. Quæ ratio cū sit expressa in textu, & militet in omnibus beneficijs incompatibilibus, facit, vt constitutio etiam pœnalis, illa coprehendat. glossa in Clement. 1. in verb. eligatur, & ibi Imola de elect. Alexan. consil. 171. nu. 4. lib. 7. & Francus in d. cap. eum qui, nu. 1. in fin. maxime cum versemur in duabus Capellanijs in eadem Ecclesia, quæ cū sint beneficia vniformia, æquiparantur duobus curatis, & non possunt absq; dispensatione sub eodem tecto retineri, cap. literas. de concess. Præben. cap. 1. de consuetud. in 6. Clement. fin. de Præbend. Abb. in cap. extirpandæ, §. qui vero, nu. 41. eod. titul. Cardin. in Clement. gratiæ. sub nu. 5. de rescrip. Rebuff. in tit. de dispensatione ratione ætatis, in verb. incompatibilia, nu. 4. & in verb. etiamsi sint sub eodem tecto, in princip. Nauar. de Præbend. consil. 26. num. 6. & consil. 29. nu. 5. vbi quod sunt incompatibilia primi generis lib. 3. immo maior est incompatibilitas duorum vniformium sub eodem tecto, quā duorum curatorum, vt tradit glos. ind. Clem. fin. & ibi Cardin. in 4. oppositione, & Abb. in d. cap. literas. in 1. not. sub nu. 2. in fin iura enim magis abhorrent pluralitatem in eadem Ecclesia, quam in diuersis, Probus in addit. ad Monachum in d. cap. 1. sub nu. 6. & Francus. sub nu. 7. circa fin. & alij de consuetudine in 6. vnde sequitur, quod constitutio d. cap. eū qui, loquens in vno ex æquiparatis, vendicet sibi locum in alio, etiam respectu pœnę, quę vni adiecta, censetur etiam in altero repetita, glos. in cap. si postquam, in verb. prouisione, de electio. in 6. Cassad. decis. 5. de constitut. nu. 4. Non obstat, quod capit. eum qui, emanauerit ad declarationem cap. de multa, de Præbend. quod non habet locum in beneficijs simplicibus, quia eum hodie ex declaratione illustrissimorum Dominorum Cardinaliū S. Concilij interpretum indistincte per adeptionem secundi inducatur vacatio primi ipso iure in omnibus beneficijs residētiam requirentibus, etiāsi sint Canonicatus, vel portiones, satis potest dici. capit. de multa procedere de omnibus beneficijs, quę residentiam requirunt, & per consequens, quod capitulum eum qui, illa comprendat, quia cōstitutio declarans, etiamsi sit pœnalis, extenditur ad omnes casus, in quibus habet locū

constitu-

constitutio declarata glos.in cap.ia qui. de elect.in 6. Archidiac.in d.capit.eum qui, in 1. not. Franeus in princip. & Gemin. nu.7. Neque obstat, quod quicquid dicendum sit in duabus Præbendis, dignitatibus, & personatibus, tamen in pluribus simplicibus etiamsi residentiam requirant, per adeptionem secūdi non inducitur ipso iure vacatio primi, sed datur obtinenti optio dimittendi, quod voluerit, vt post Ioan. Andr. & alios in cap. 1. de consuetudine. in 6. tradit Oldrad.consil. 165. Lapus allegat. 116. cū alijs allegatis, quia vt fuit consideratum in decisione sub die 3. Martij 1589. hæc opinio non caret difficultate, ex notatis per Innocent. in cap. ex tuæ, & ibi Hostien. de clericis non residen. Butrium, qui dicit Curiam contrarium obseruare in cap. præterea, nu.9. in fin. de Præbend. cum alijs in decis. allegatis, præsertim in beneficijs vniformibus existentibus sub eodem tecto, quæ, vt dixi, non possunt, absque dispensatione retineri, & æquiparantur curatis d. capit. de consuetudine. in 6. quod loqui etiam in beneficijs simplicibus, tenuit Rota in vna Barchinonen. Archidiaconatus 21. Octob. 1560. coram D. Groperio, & cessat hodie difficultas stante supradicta Illustrissimorum Cardinalium declaratione, quæ tollit omnem scrupulum, vt in fortioribus terminis beneficiorum existentium in diuersis Ecclesijs fuit resolutum coram me in causa Virdunen. Canonicatus sub die 2. Iunij 1589. & sic cessant omnia, quæ deducebantur pro excusatione Francisci, quia versamur in ignorātia iuris satis clari, quæ non excusat, vt in illis terminis post Gemin. consil. 78. colum. 1. in fin. vers. nec obstat si dicatur, tradit Probus in addit. ad Monach. in d. cap. eum qui, sub nu. 3. versic. ex præmissis, paria enim sunt scire, vel scire debere, l. quod te, ff. si certum petatur cum simil. & eo magis, quia vt alias deductum fuit coram D. Mantica, die 4. Iunij, Frāciscus non se fundabat in ista dubietate iuris communis, sed nitebatur alia ratione, videlicet ex facultate sibi data a Maria fundatrice retinendi Capellaniam a se fundatam vna cum alia, etiam sub eodem tecto, quæ ratio nullam ei præbet causam excusationis, cum in ipsa fundatione hoc non fuerit expressū, nec possit patronus, saltem ex interuallo imponere nouam legem beneficio contra iuris dispositionem, glossa in cap. cum dilectus, & ibi Abb. nu. 5. & Imola nu. 21. de consuetudine, Abb. in cap. præterea, sub nu. 1. de iure patronat. Felin. in cap. significauit, sub nu. 2. de testibus, Non obstat, quod capitulum, eum qui, loquatur in eo, qui scienter absque titulo se intrudit in beneficio, quia fuit responsum in decisione sub die 4. Iunij, quod Franciscus scienter, & absque titulo se intruserat, quia titulus habitus à Maria per assecutionem Capellaniæ, de qua agitur, euanuerat, Clement. gratiæ, de rescript. Nec tanquā titulus reuocatus poterat ei deseruire, cum sciret, aut scire debuerit reuocationē, vltra quod illud, quod dicit de titulo reuocato, procedit tantum ad effectum spolij in odium spoliatoris. Non obstat triennalis possessio Francisci, quia sub die 3. Martij 1589. fuit resolutum, illam non fuisse pacificam propter litem motam per Ferdinandum de Solier, quæ lis non impediuit vacationem istius Capellaniæ de Barajas, quia per rem iudicatam ad fauorē possessoris postea fuit extincta, Sarnen. de annalli, quęst. 44. in fin. Mohed. decis. 206. vt bene deducunt informantes pro Domino Hippolyto, qui bene euacuant cætera in contrarium deducta.

225 Nauarrus † tamen in consil. 16. & 22. de Præb. secundum vltimam impressionem, & secundum primā 35. & 36. tenet duas Capellanias, seu altaria sub eodem tecto, non esse beneficia vniformia ad effectum incompatibilitatis, quamuis vno, & simili nomine Capellaniæ nominentur, nisi sint institutę ad vnum, & eundem finē, & ad eadem munera & vnā Congregationem, vt sunt in multis Capellis Hispaniæ, secus si sint institutæ ad diuersa, & separata munera. Quod etiam videtur tenere Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispensatione ad beneficia sub eodem tecto, vers. ad duo, & sequuntur Zerola in praxi Episcopali 2. p. verb. beneficium, §. 13. & verb. conformitas, §. 1. & Zecch. de rep. Ecclesiastica, cap. de beneficiatis, sub num. 4. versic. in 1. cap. & de benef. & pensio. cap. 5. nu. 4. & posthæc Gonçalez glos. 10. a nu. 34. & Prosper de August. supra d. verb. beneficiorum resignatio. 9. causa.

226 Quæ sententia † Nauarri videtur seruari in aliquibus partibus Hispaniæ, præsertim in hoc Episcopatu Abulen. nam sæpe obtinentur ab vno duæ Capellaniæ in eadem Ecclesia absque Papæ dispensatione, immo nec Episcopi, & aliquando cum dispēsatione Nuntij, qui eam solet concedere, & sæpe in praxi seruatam percepisse, ait ibi Gonçalez.

227 Sed contrarium, vt dictum est, † tenent relati, & Rota in dicta Toletana Capellaniæ de Barajas, in qua Capellaniæ erant distinctæ, & diuersæ, & à diuersis fundatoribus fundatæ.

228 Et stante, quod sint † beneficia vniformia, consuetudo in contrarium non erit habenda in consideratione, ex dictis nu. 184. nec dispensatio Nuntij, sicut nec Episcopi, ex dictis ibidem nu. 185. & 221. & Rota in d. Toletana Capellanię de Barajas, qui non potest contra Concilia, & Canones dispensate, Hojeda cap. 11. nu. 4. & cap. 12. nu. 13. cum alijs.

229 Verū cum † non sit ius clarum esse beneficia vniformia, sed potius in eo sint opiniones, consuetudo tenendi in eadem Ecclesia duas Capellanias huiusmodi, sine dispensatione, aut cum dispensatione Ordinarij, seu Nuntij videtur tollerabilis, etiam post Concilium, sine dispensatione, vbi illud quo ad hoc non sit receptum, vt in infra, nu. 257.

230 Sed difficultas est, † an duo beneficia difformia, & dissimilia sub eodem tecto sint incompatibilia, verbi gratia, dignitas, & Canonicatus, beneficium curatum, & simplex, Canonicatus, & Capellania, beneficium curatum, seu simplex, cum Capellania.

231 Et esse incompatibilia, † ita tamen, vt non vacet ipso iure vnum per assecutionem alterius, & ex consuetudine, seu statuto, aut dispensatione Episcopi possint retineri, tenet glos. verb. nisi vnicum, in d. c. 1. de consuetudine. in 6. & glos. fi. in cap. super eo. de Prębend. glos. etiam fin. in d. Clement. fi. eodem tit. Ioan. And. & Abb. num. 6. in d. cap. literas, idē Abb. in cap. cum iam dudum, nu. 9. & in repet. cap. extirpandæ, §. qui vero, nu. 41. de Prębend. Dom. in d. capit. 1. nu. 13. & in cap. graria, de rescript. in 6. sub nu. 8. Francus in d. cap. 1. nu. 7. & ibi Probua sub num. 6. Ripa in cap. eam te, de rescript. num. 28. Selua de benef. 3. part. quęst. 39. nu. 1. & 4. p. quęst. 7. casu vltimo Staphil. de literis gratię secunda forma expect. num. 5. Gomezius de expectat. nu. 44. Gregor. Lopez in d. l. 3. tit. 16. par. 1. verb. otro en otra Iglesia, Duennas reg. 71. nu. 5. Ferrettus consil. 255. nu. 4 Mandos. de signatura gratię, titul. de dispensatione ad beneficia sub eodem tecto, versic. ad duo, & versic. Canonicatus, & dignitas, Hojeda cap. 11. nu. 4. & 5. & cap. 20. nu. 25. Quintanaduennas d. lib. 4. num. 131. Zecchua de republica Ecclesiastica, c. de beneficiatis. sub nu. 4. versic. in 1. cap. & de benefic. & pensio. cap. 5. sub nu.

4.& Achilles dicens communem decis.269. Puteus 466.lib.2.nu.3.& decis.789.lib.3.

232 Et fuit † dictum in causa Lucana beneficiorum coram D.Seraphino 4.Nouembr.1579. Archipresbyteratum cum sit dignitas, etiam sine Præbenda, esse incompatibilem sub eodem tecto eum Canonicatu, &c. Et in vna Telesina beneficij coram eodē vltima Ianuar. 1594. fuit dictum, Dispensationem narratam ad retinendum plura sub eodem tecto debere iustificari, etiam quod possint retineri ex dispēsatione Ordinarij, si sūt difformia, iuxta notata per glos.in d. cap.1.de consuetud.in 6.& ita fuisse resolutum ex voto habito a Dominis de Parco in caula Iuuenaeen. Archipresbyteratus 26.Iunij 1561.coram D. Pamphilio, &c. Et ista sentētia est communis, vt per Nauar.consil.18. nu.1.de Præben. & eam tenet Azor.2.par.lib.7.cap.50.quæst.6.& lib.6. cap.11.q.2.&4.& cap.12.quæst.6.& cap.13.quæst.6. licet no posse Episcopum dispensare dicat d.lib.7.capit.7.q.4.cap.8.quæst.6.cap.9.quæst.3.& 6.cap.10.quæst.4.& cap.11.quæst.18.& 23.

233 Quæ tamen † non videtur procedere cōsequenter in eo, quod dicit posse ex statuto retineri, nam si de iure sunt incompatibilia, non potest statui contrarium per statutum, ex traditis per Felinum in c. quod super his, de maiorit. & obedient. Rochum in cap. fin.de consuetud. sect.3.a num.7. & Bott. de synodo 3.par.art.1.à nu.36.

234 Sed responderi † potest stando in ista sententia, quod licet sint incompatibilia de iure, non tamen est ius clarum, sed dubium, in quo versantur opiniones; & ideo recte valet statutū, ex traditis per Felinū supra nu.9. Rochum 23.& Bott.96.& seq.

235 Verum † contrariam sententiam, nempe quod sint compatibilia de iure, nisi alias sint sibi repugnātia ratione residentiæ, seu seruitij, tenent Abb.cons. 96.dub.2.par.2. Domin.in c.cum in Ecclesia.de Prębend.in 6.nu.7. & ibi Franeus nu.4. Lapus allegat. 116.& 127.vbi Mandos. Millis in repert. verb. beneficia plura in fin. Felin.in cap. ex parte 2.nu.3. & ibi Decius nu.4. de rescript. Staphil. tit.de qualitate, & statu benef.§.circa istum.nu.1. Lambert.1.p.2.lib.q.7.art.15.nu.5.& 14.& Rebuf.in concord.tit.de mādatis Apostolicis,§.it. verb.ita tamen prope fin.vers. nota tamen, quod sine dispensatione; & in praxi tit. de non promotis, nu.76. & tit. de dispensatione ratione ætatis, verb.incompatibilia, nu.4. qui tamen sibi contrariatur ibi, verb. in cathedralibus, versic. & quamuis Episcopus, Flamin. Paris.d. lib.3. quæstio.1.nu.128. dicens communem. Et sequitur Nauarr. consil.21.de Præbend. vbi docet, quod dignitas, & Canonicatus iure communi in eadem Ecclesia ab vno possunt obtineri, & consilio 24. eodem titul. numer.4. & 6. vbi ait, quod de iure communi duo beneficia difformia eiusdem Ecclesiæ sibi alioqui non repugnantia propter onera vtrique eodem tempore incumbentia, nunquam sunt incompatibilia, etiam quoad retentionem, quia non facit ea incompatibilia necessitas residendi, nam cum consistant in eadem Ecclesia, potest quis in vtroque residere regulariter, vt in dignitate, & Canonicatu, &c. Prosper de Augustino supra, Lessius de iust. & iure, lib.2.cap.34.num.144. Perez de Lara de anniuer.& Capell.lib.2.cap.7.à nu.17.& hanc sententiam videtur tenere Franeus in d.cap.1.nu.8.versic.voluit tamen Lapus. Et nouissime tenet Marc.Ant.Genuen. in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, capit. 64.nu.5. posthæc Gonçalez glos.10. a nu.41. dicens veriorem, & communiorem, quamuis dicat, quod cum hodie ex dispositione S. Concilij Trident. omnes dignitates, & Canonicatus, & portiones requirant præcisam residentiam, ac sint incompatibilia, minime possit quis habere cessante consuetudine, aut dispensatione Papæ, vel saltem Episcopi dignitatem cum Canonicatu, vel portione, nec Canonicatum cum portione, quamuis sint beneficia difformia, eum neque in diuersis Ecclesijs simul retineri possint, sed certe si ratione residentiæ esset incompatibilis dignitas cum Canonicatu, seu portione in eadem Ecclesia, non possent teneri eum dispensatione Episcopi, iuxta dicta infra a nu.570. sicut teneri non possunt in diuersis Ecclesijs, nec Canonicatus, & portio possunt teneri in eadem Ecclesia eum dispensatione Episcopi.

236 Et pro † prædicta sententia facit tex.in cap.super eo.de Præben.in 6. vbi absolute dicitur, non esse necessariam dispensationem, quod non ita absolute diceretur, si dispensatio Episcopi esset necessaria, Allegatur etiam pro ista sententia tex.in cap.eam te, de rescript.& in cap.cum olim, de re iudicat.

237 Et hæc sententia † mihi videtur verior de iure, nam non video aliquem text. ex quo contraria sententia probetur.

238 At quicquid sit † de hoc, in eadem Ecclesia nullo modo potest quis esse triplex absq; Papæ dispensatione, nec valet consuetudo, vel statutum in contrarium, ex d. cap.1. de consuetudine.in 6.& ibi Dom. nu.5.& 12. Francus 7.& Probus sub nu.6.& glos.fin. in d.Clemen.fin.de Præben. Alexan.de Neuo in addit.1.ad Abb.in cap.Iacobus, de simon. Puteus d.decisione 446.lib.2.num.3. Ferrett.d.consil.355.num. 4.& Marc. Anton. Genuen. supra dicens seruari in vrbe. Et facit declaratio S.Congregationis infra adducta, num.249.

239 Quamuis † Botteus de synodo 3.p.art.1.nu.88.dicat valere statutum Episcopi, quod quis possit in eadem Ecclesia esse duplex, vel triplex in beneficijs difformibus, citans Dominicum, & Franeum in d. cap.1. qui id non dicunt de triplici, sed potius contrarium.

240 Ex quo videtur falsum † consilium Nauar.22. de Præben. vbi docet posse teneri duas Capellanias, cū dignitate in eadem Ecclesia ex consuetudine, si dignitas non est sufficiens ad sustentationem, sequitur Zerola in praxi 2.p.verb.conformitas.

241 Cuius † etiam doctrina falsa videtur 1.par. verb. beneficia.§.7.3.& 4.conclus. vbi ait, quem in eadem Ecclesia posse habere Canonicatum eum Prębenda & dignitate, & simplex beneficium, quando simplex beneficium, vel ille Canonicatus, nō esset per se sufficiens, ex Cardin.consil.3.& Staphil.4. forma expectat.num.5. qui tamen id non dicunt. Nec obstat ratio, quod Canonicatus eum Præbenda, & dignitate habentur loco vnius, Staphil.ibi, num.2. nam in triplicitate ea non procedit, facit d.declaratio S. Congregationis adducta, nu.249.

242 Nec poterit Nuntius, † seu Legatus in hoc dispensare, nisi haberet ad id specialem facultatem, quā tamen non solent habere maxime Nuntij, quamuis sciam aliquando Nuntium Hispaniæ dispensasse ad tria sub eodem tecto.

243 S.tamen † Congregatio Concilij approbauit primam sententiam, quod duo beneficia difformia sub eodem tecto sint incompatibilia, vt apparet ex declarationibus sequentibus, prima Episcopo Ferrarien. Reuerendissime Domine S. Congregatio censuit, si re ipsa verā sunt, quę in hoc libello commemorantur, sanctorum Cosmę, & Damiani Capellaniam

niam ipso iure non vacasse, nec item ex Concilij Decretis incompatibilem esse cum mãsionaria, de qua agitur, habita ratione annuorum fructuum vtriusq; beneficij, qui perquam tenues sunt, opus tamen esse dispẽsatione Sedis Apostolicæ, vt Ferrinus iste vtrũque beneficium retinere possit ea ratione, quia vtrũque est sub eodem tecto, die 9. Decemb. 1570. Secũda eidem 17. Decemb. 1570. Capellania, & monasterium, quorum fructus sunt tenues, sunt incompatibilia beneficia, nec possunt retineri sub eodẽ tecto, sine dispensatione Apostolica. Sed ista declaratio cũ loquatur in monasterio, potest procedere, iuxta dicenda infra cap. 7. Tertia, super cap. 17. sess. 24. Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in choro, obtineri non potest cum Canonicatu per hoc Decretum, non autem si haberet simpliciter onus celebrandi Missam, nisi essent sub eodem tecto, & tunc potest cum dispensatione Apostolica. Et ex declaratione Abulen. supra adducta 5. p. cap. 8. nu. 87. ad 6. de qua infra, num. 156.

244 Vnde cum † ex sententia S. Congregationis talia beneficia sint incompatibilia, consequenter dicendum est primum ipso iure vacare per assecutionem alterius, ex d. cap. 4. sess. 7. iuxta declarationes supra adductas, nu. 84. nec hoc negatur in d. declaratione Ferrarien. 9. Decembr. quia solum ibi dicitur non vacasse, nec esse incompatibilem Capellaniam cum mansionaria habita ratione fructuum, id est, ratione sufficientiæ. Et ita apparet ex alia declaratione eiusdem S. Congregationis, quæ sic ait, Canonicus obtinens dignitatem perdit Canonicatum. Quam refert Zecchus d. cap. de beneficiatis. ad fin.

245 Alias † tamen Congregat. censuit, Posse aliquem in vna Ecclesia ex priuilegio, vel consuetudine fungi duplici officio, vt sit thesaurarius, & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quia obtinet eas diuerso iure, cũ inter dignitates suppleat numerum dignitatum, & inter Canonicos suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto. Abb. in cap. cum olim, nu. 6. de re iudicata.

246 Et quod dignitas † possit retineri cum Canonicatu in eadem Ecclesia, vbi est consuetudo absque alia dispensatione, est declaratio supra adducta 3. p. cap. 2. nu. 483. & in vna Valentina 1593. Congregatio censuit, Consuetudini permittenti, quod in eadem Ecclesia dignitates cum Præbendis Canonicalibus teneantur, non esse derogatum a S. Concilio Tridẽ. sess. 24. cap. 17.

247 Et postea dato † huiusmodi memoriali, Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini in Metropolitana Ecclesia Valentina ex antiquissima, & immemorabili consuetudine absque dispensatione Apostolica cõsueuerunt illius dignitates Canonicis eiusdem Ecclesiæ, tam Apostolica, quam ordinaria authoritate conferri, & per eosdem Canonicos obtineri, idque licite fieri posse per S. Congregationem declaratum fuit, quærit tamen D. Archiepiscopus, an quãdo Canonicus ex illius Præbenda honeste sustentari potest pro sui gradus qualitate liceat sibi eidem Canonico aliquam ex huiusmodi dignitatibus conferre. Sic responsum fuit, Congregatio Concilij censuit consuetudini permittenti, vt in eadem Ecclesia dignitas cum Canonicatu per eundem obtineri, & retineri possit, non censeri derogatũ, ex Decreto Cõcilij Trident. cap. 17. sess. 24. de reformat. vbi disponitur habenti beneficium competens, non posse cõferri alterum, Hier. Card. Matthæus.

249 Ex quibus † declarationibus apparet huiusmodi cõsuetudinem non esse periculosam, quicquid dicat Hojeda cap. 19. num. 12. Videtur enim rationabilis, & introducta, vt decentius obtinentes dignitates sustentarentur, &c. Et eam approbat Azor. 2. par. lib. 3 cap. 11. quæst. 18. & lib. 6. cap. 11. quæst. 1. & cap. 13. quæst. 6.

249 Quæ tamen † consuetudo non procedet, nec habebit locum in Canonico Pœnitentiario, vt in sequenti declaratione S. Congregationis, Iuxta declarationem Congregationis, alias editam, posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem Ecclesia obtinere dignitatem, an obtinens Canonicatum, cui post Concilium iniunctum est onus Pœnitentiariæ, possit vigore d. consuetudinis obtinere, etiam dignitatem in eadem Ecclesia? Congregatio censuit, non posse, quia consuetudo stricte est interpretanda, & quia nemo potest esse triplex in eadem Ecclesia 8. Ianuarij 1587.

250 Pœnitentiarius † enim habet officium Pœnitentiarij, & insuper Canonicatum tali officio annexũ, vt clare colligitur ex Concilio sess. 24. de refor. cap. 14. & Nauar. d. consil. 14. de rebus Ecclesiæ, num. 4. Licet ipse male velit Præbendam per illam annexionem esse extinctam, vt supra dixi, nu. 199. & dictum est alias 5. part. cap. 1. nu. 756.

251 Nec refert, quod officium † Pœnitentiarij de per se non habet fructus, & beneficium sine fructibus, & de vento, non inducit incompatibilitatem, vt supra dictum est, num. 135. Quia sufficit, quod habeat fructus ratione adiuncti, seu annexi Canonicatus.

252 Aliquando, tamen † ex gratia & dispensatione Apostolica, Canonicus Pœnitentiarius obtinet simul dignitatem in eadem Ecclesia, vt vidimus in Ecclesia Salamantina.

253 Et illa ratio † considerata in Pœnitentiario, non militat in Canonico lecturę, nec in Canonico doctorali, aut magistrali; nam in eis solum consideratur Canonicatus, & Pręḅenda, cum tali onere, & non tale officium, cui sit annexus Canonicatus, vt alias dixi d. cap. 1. 5. part. num. 762. & sic isti Canonici, iuxta d. consuetudinem poterunt simul obtinere dignitatem eiusdem Ecclesiæ, & ita practicatur, & obseruatur.

254 Supradictis etiam † videtur esse conformis stilus Curiæ, qui vt dictum est 1. par. cap. 5. a num. 87. facit ius, nam non solet dari dignitas Canonico, seu portionario, vel ę contra, nisi cum narratiua, quod dignitas per vnum ex ipsius Ecclesiæ Canonicis, seu portionarijs, etiam cũ illius Canonicatu, & Pręben da, seu portione, absque dispensatione Apostolica obtineri cõsueuit. Vnde videtur stilus habere, dignitatem cum Canonicatu, seu portione in eadem Ecclesia esse incompatibilem de iure, nec posse obtineri absque dispensatione seclusa consuetudine, & insuper isti consuetudini non esse derogatum per Concilium. Et quando in gratia, seu impetratione narratur aliquod obtentum, etiam dissimile sub eodem tecto, solet apponi Decretum de illo dimittendo, tanquam incompatibili, nisi petatur, & detur dispẽsatio ad retinendum.

255 Sed hic se offert † difficultas, an sicut consuetudini tenendi dignitatem cum Canonicatu, vel portione in eadem Ecclesia non est derogatũ per Concilium, ita etiam non sit derogatum consuetudini tenendi duo alia beneficia difformia, vt beneficium curatum, vel simplex, cum Capellania in eadem Ecclesia. Et videbatur similiter dicendum, non esse illi derogatum.

256 Nihilominus † contrarium censuit S. Congregatio, vt in illa declaratione Abulen. adducta 5. p. cap.

8. num.

8, num. 87. ad sextum, & potest esse ratio differentię, quod Præbenda, & dignitas in eadem Ecclesia habentur loco vnius, Staphil. 4. forma expectat. num. 2. & 5. ad illum effectum, & in Præbenda, & dignitate, videtur inducta consuetudo, ex ratione particulari, de qua supra, nu. 248.

257 Sed vbi Concilium non sit quoad † hoc receptũ, videtur posse adhuc seruari dicta consuetudo, iuxta supradicta, num. 150. Quæ tamen consuetudo non videtur stare in hoc Episcopatu, aut saltem non est certa, & firma, quamuis in quæsito dictæ declarationis Abulen. supponatur, & aliquando ita prætendatur; nam licet per aliquos habeantur talia beneficia sine dispensatione, tamen per alios habentur cum dispensatione Nuntij, iuxta dicta supra, num. 231. & infra à num. 374.

258 Sed antequam hinc discedamus, † oportet scire, quando beneficia dicãtur sub eodem tecto, seu in eadem Ecclesia, quod idẽ est, Hojeda d. c. 20. nu. 27. an si vnum sit in Ecclesia, & aliud in Capella, claustro, aut cœmeterio, vel ambitu eiusdem Ecclesię, censeãtur esse sub eodem tecto, & in eadem Ecclesia.

259 Et omissa distinctione † Rotæ decis. 9. de Præbẽ. alias 549. in antiq. & Dominici in d. c. 1. de consuet. in 6. nu. 10. versic. vlt. quæro, ad quem se refert Frãc. ibi, nu. 7. ad fin. dicendum est cum Rota decis. 6. de concess. Præbend. alias 197. in nouis, quam sequitur Pacianus de probatio. lib. 1. cap. 26. nu. 31. & seq. & posthæc Gonçalez glos. 10. à nu. 24. quod beneficiũ situm in Capella, claustro, cœmeterio, seu ambitu contiguis Ecclesiæ censetur esse in eadem Ecclesia, pars illius Ecclesiæ sunt, & ideo polluta, seu interdicta Ecclesia, etiam Capella, claustrum, & cœmeterium, prædicta polluta, seu interdicta censentur cap. 1. de consecrat. Ecclesiæ in 6. & c. si ciuitas. de sentẽt. excommunicat. eodem lib. facit decis. 15. & 16. de iure patronat. in antiq. & ita videtur communiter intelligi: si vero Capella, seu cœmeterium, non essent Ecclesiæ contigua, sed extra septa illius, tunc beneficium ibi situm, non censeretur esse in Ecclesia maiori, seu principali, argum. d. cap. si ciuitas, in fine, licet Capellanus, seu beneficiatus illius haberet facere aliquod ministerium in Ecclesia maiori, puta, interesse diuinis, vel celebrare in festiuitatibus, vel alia similia: attendendus enim est locus, vbi beneficium est situm, erectum, & fundatum, quamuis secus sit ad effectum decreti Concilij Trident. sess. 25. de reformat. cap. 15. de filijs clericorum, quia in Ecclesia paterna prohibentur quoquo modo ministrare, vt supra cap. 3. num. 69.

§. 3.

De incompatibilitate, seu compatibilitate beneficiorum simplicium.

SVMMARIA.

SVperest agendum de incompatibilitate, seu compatibilitate beneficiorum simplicium, nu. 260. Et primo certum est, duo beneficia etiam simplicia non posse simul teneri, si ambo requirunt personalem residẽtiam incompossibilem, nu. 261. Secundo certum est, posse quem licite obtinere duo beneficia simplicia personalem residentiam non requirentia, quando alterum eorum non est sufficiens ad congruam sustentationẽ, num. 262.

Difficultas est, an plura beneficia simplicia residentiam non requirentia sint incompatibilia, & non possunt retineri, quando alterum eorum est sufficiens, num. 263. Et prima sententia Innocentij, & aliorum est, posse teneri, quam seruat consuetudo, quam Papa scit, & tolerat, &c. à num. 264. Contraria sententia est glossæ, Abbatis, & aliorum, & communem obseruantiam, & consuetudinem contrariam non valere, à num. 268.

Secundum authorem, loquendo ante Concilium Tridentinum, secunda sententia est verior de iure, ex cap. conquerente, de cler. non residen. nu. 272. Prima tamen sententia Innocentij posset procedere ex consuetudine, modo non esset magna coaceruatio, & nimia pluralitas beneficiorum arbitrio boni viri, etiamsi congruam excederent sustẽtationem: nam & duo beneficia incompatibilia possunt teneri ex consuetudine: & beneficiorum non curatorum multitudo prohibita diuina lege non est, à num. 273.

Tradicta sententia Innocentij, & consuetudo sublata est per Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 17. cuius verba ponuntur num. 279. quod decretum comprehendit beneficia iuris patronatus non obstante quadam declaratione S. Congregationis, cui respondetur, nu. 280.

An habenti beneficium sufficiens nequeat conferri aliud, nisi prius illo dimisso, & alias collatio sit nulla ex dicto decreto, vt videtur ex eius verbis, & facit cap. is cui, de Præben. in 6. nu. 281. & seq. Sed contrarium resoluitur; nam verba dicti decreti intelliguntur ad effectum retentionis tantum, ex S. Congregatione, & Rota. nu. 283.

Dictum cap. is cui, procedit in habente potestatem delegatã prouidendi de beneficio personæ idoneæ, qui non potest prouidere beneficiato sufficienter, quia ad istum effectũ non dicitur persona idonea de iure, num. 284. Secus vero est in collatore ordinario, & conferente authoritate ordinaria, num. 285. & in patrono, nu. 286. Et quamuis in delegatione non apponatur verbum, persona idonea, intelligitur, nisi exprimatur, quod alias beneficiato possit prouidere, nu. 287. & seq.

Prouisio Legati, qui prouidit authoritate Apostolica, & sicut delegatus, habenti aliud, est nulla, secundũ Rotam. ex d. c. is cui: quod tamen non habet locum in habente beneficium insufficiens, & tenue, nu. 289. & seq. & sic Nuntius Hispaniarum, cui datur facultas beneficia 24. ducatorum personis idoneis prouidendi, non potest prouidere alicui aliud beneficium sufficiens obtinenti, & alias prouisio erit nulla, numero 291.

Vicarius Episcopi habens specialem facultatem conferendi, poterit conferre omnibus, quibus potest Episcopus, & sic etiam habẽtibus beneficium, etsi dictum sit, quod conferat idoneis, non obstante d. cap. is cui, quod non procedit in delegato Ordinarij, sed solum in habente potestatem delegatam conferendi authoritate Apostolica, nu. 292.

Improbatur Sbrotius, id verum non putans, vbi fieret collatio beneficiatis aliorum beneficiorum collatorum, vel alias incompatibilium: nec iura per eum adducta id probant, sed solum quod per assecutionem secundi vacat primum, &c. & solum procedet in terminis cap. Ordinarij, §. in conferendis, de offic. Ordinar. quod non solum videtur procedere in habentibus plures personatus, dignitates, vel beneficia curata, sed etiam alia beneficia incompatibilia, à num. 295.

An si habenti beneficium sufficiens conferatur aliud non sufficiens, per assecutionem istius, vacet ipso iure primum, num. 300. Resoluitur affirmatiue, num. 301. Et idem si habenti vnum non sufficiens, conferatur aliud sufficiens de per se, à nu. 302. Nec tollit Concilium, quin habenti beneficium simplex non sufficiens, liceat conferre aliud non curatum, &c. num. 304.

An habenti duo, vel tria beneficia, quæ non sufficiunt ad congruam, possit aliud, vel alia beneficia vsque ad congruam cõferri ad effectum retentionis, num. 305. Et certum est, ante Concilium licuisse plura beneficia alias non incompatibilia etiam vltra duo tenere vsque ad congruam, nu. 306.

Sed stante Concilio id non licet, vt contra Nauarrum, & alios, & Rotam,

& Rotam, tenet Sacra Congregatio in declarationibus adductis, à num. 307.

Ex quibus apparet, Episcopum habenti duo simplicia, etiam insufficientia, non posse conferre aliud ad effectum retentionis, & si contulerit tertium, quod sit sufficiens, per assecutionem illius duo priora ipso iure vacare: si vero tertium non sit sufficiens, vacabit vnum ex prioribus, quod maluerit dimittere, & sic tunc habet locum optio, sicut quando duo curata simul conferuntur, &c. num. 311. & seq. & num. 313. ponitur decretum Concilij prouincialis Mediolanensis V.

Dictum decretum Concilij non habet locum in pensionibus, ex Sacra Congregatione, licet enim pensiones hodierna succedat loco beneficij, tamen non sunt tituli beneficiales, num. 314. vnde pēsio non facit incompatibilitatem sub eodem tecto, nu. 15. Sed contrarium tenet Rebuff. & habere videtur stilus Curiæ, num. 316. & seq.

Ponitur quædam declaratio Sacræ Congregationis, quæ est notanda in proposito, num. 318.

Siquis habeat duo beneficia, quorum quodlibet de per se non est sufficiens, & postea aliquod eorum contingit fieri sufficiens, an possit adhuc illa simul retinere, stante dicto decreto Concilij, resoluitur non posse, sed debere vnum ex eis dimittere, num. 319.

Quod dicatur beneficium sufficiens, remissiue num. 320. & ad istum effectum computandæ sunt distributiones quotidianæ certæ in beneficijs requirentibus residentiam, & de grossa Canonicatuum certum videtur, licet resîdendo lucrifiat, & & ideo etiam non computetur in fructibus ad effectum regulæ de valore, num. 321. & seq.

Licet dicta recte procedant, stante & attento decreto Concilij, illud non videtur vsu receptum, saltem in Hispania, nam post illud, sicut antea, Ordinarij conferunt plura beneficia, etiam vltra duo vni, etiam quod vnum sit sufficiens, & omnia simul retinens, dummodo alias non sint incompatibilia, nu. 323. & etiam in Curia idem fit: nam summi Pontifices narranti plura obtenta solent alia concedere, nec apponitur decretum de demittendo obtēta, nisi sint incompatibilia, nu. 324. Nec potest dici, Papam super illis tacite dispensare contra Ledesmam, à nu. 326.

Et id solum posset procedere, vbi Papa illa simul conferret, nu. 327. Vbi ponitur declaratio sacræ Congregationis. Nec etiā dici potest id in Papa procedere ex facultate sibi tradita ab ipso Concilio per decretum vltimum sess. 25. de reform. quia id intraret, si Concilium prohiberet collationem: sed non prohibet nisi retentionem, nu. 328.

Et non solum retinentur plura ex prouisione manu sanctissimi signata, sed etiam ex prouisione signata per concessum manu Cardinalis, vel alterius, qui non possunt dici dispensare contra Concilium, nu. 329. Et refertur quod circa hoc ait Zecch. nu. 330. Et quod successit Romæ de impetrationibus, quæ fieri prætendebantur iuxta decretum Concilij, & declarationes S. Congregat. num. 331. Vnde videtur probabile, opinionem Innocent. de qua supra, quam consuetudo antiquissima approbauit, etiam hodie posse procedere, &c. nu. 332.

An illegitimus, seu irregularis dispensatus, vt quæcunque, & qualiacumque beneficia recipere, & retinere valeat, dummodo plura simul non sint, quam quæ à Concilio Triden. permittuntur seu dummodo plura non sint, quod idem est iuxta stilum, vigore talis dispensationis possit retinere plura beneficia alias non incompatibilia, etiam si vnum sit sufficiens, stante quod Concilium in eo nō liget, vt pote non receptum, &c. à num. 333. & resoluitur affirmatiue.

260 SVperest agendum de † incompatibilitate, seu cō-patibilitate beueficiorum simplicium.

261 In quo primo certum est, † duo beneficia etiam simplicia, non posse simul teneri, si ambo requirunt personalem residentiam incompossibilem, vt apparet ex supradictis, Abb. in repetit. d. cap. extirpandæ, §. qui vero, de Præbend. nu. 30. Coras. 1. p. cap. 5. nu. 2. Greg. Lop. supra l. 3. tit. 16. p. 1. & Hojeda c. 17. nu. 30. & constat ex decreto Concilij d. capit. 17. sess. 24. de reform. ibi: Dummodo vtrumque personalem residētiā non requirat, ex quo id notat Zerola 1. par. verb. beneficiū, §. 7. & 2. p. verb. incompatib. §. 2.

262 Secundo certum est, posse † quem licite obtinere duo beneficia simplicia, residentiam non requirentia, seu vnum residentiam requirens cum alio eam non requirente, quando alterum eorum nō est sufficiens ad cōgruam sustentationem. Nauar. in Emman. c. 25. nu. 127. Greg. Lop. supra, Hojeda 2. p. c. 1. & 2. & Emman. Rodrig. in sum. 1. to. cap. 31. nu. 2. & constat ex dicto decreto Concilij cap. 17.

263 Difficultas est, an plura † beneficia simplicia residentiam non requirentia, sint incompatibilia, & non possint retineri, quando alterum eorum est sufficiens ad congruam sustentationem.

264 In qua † difficultate Innocent. in cap. fin. de cler. non residē. nu. 1. & in cap. cum iam dudū, nu. 2. & 4. de Præb. indistincte tenet licere tenere plura beneficia non requirentia residentiam pura mēte, nō propter auaritiam, vel ambitionē, sequitur glos. in cap. gratiam, de rescript. in 6. Lapus alleg. 36. seu 35. nu. 1. vbi Mandos. addit. 1. & 2. Cardinalis in d. cap. cum iam dudum, & in Clem. gratiæ, de rescript. num. 12. Rebuf. in prasi, tit. de dispensatione ratione ætatis, verb. in cathedralibus, vers. quod est verum, & in repetit. d. cap. extirpandæ, §. qui vero, circa materiam pluralitatis beneficiorum, vbi ait cōmunem, & ab ea non esse recedendum in consulendo & iudicādo, licet nō procedat de rigore iuris, Ferret. cons. 255. n. 3. & ante Concilium Trident. Nauar. in Manu. cap. 25. nu. 129. & de Horat. miscel. 60. nu. 12. & 13. & de reditibus Ecclesiasticis, quæst. 1. mon. 76. nu. 2. & in tract. de incompatibil. benef. nu. 25. & cons. 11. nu. 1. cons. 19. nu. 1. de Præben. & vt † inquit Glos. & Car-

265 din. ibi, opinionem Innocentij seruat consuetudo, quam Papa scit & tolerat, & aliter dicendo totus mūdus damnatur: & ita etiam communiter seruari testatur Capra reg. 90. num 96. & Rebuf. supra ait, quod ista opinio de consuetudine inualuit, & cum Speculat. tit. de dispensatione. §. dicendū, num. 6. inquit, quod cū istam consuetudinem Papa sciat & toleret, videtur excusare, quod etiam ait Ferret. supra.

266 Eandem sententiam † videtur tenere Soto de iustit. & iure lib. 3. quæst. 6. art. 3. conc. 4. vbi ait, in beneficijs simplicibus residētiam non exigentibus nullam esse necessariam dispensationem, vt plura eadē persona obtineat, & quod non solum iam receptus vsus, verum & ratio id docet, & eum sequuntur Dd. tract. de benef. simplic. Aragon 2. 2. quæst. 63. art. 2. concl. 3. & Valentia 3. tom. super 2. 2. disp. 5. quæst. 7. punct. 2. vers. quarto quæritur, dicens, plura beneficia simplicia eatenus posse quem licite habere, quatenus id fuerit vsu, & probata consuetudine receptū, & P. Ledes. in sum. 2. p. tract. 7. cap. 1. 11. conclu. & nouissime D. Card. Tusch. concl. 61. lit. B.

267 Id tamen intelligunt, dummodo † non fiat magna beneficiorum coaceruatio, quæ non potest carere culpa, & quandoque mortali, ac grauissimo scandalo.

268 Contrariam tamē sententiam † tenet glos. in cap. dudum 2. de elect. verb. intitulatā, & verb. retinere, quam ibi sequitur Abbas nu. 36. & in d. c. cum iā dudum, nu. 8. & in repet. d. §. qui vero, nu. 34. de Præb. & in c. conquerente, nu. 2. de clericis non resid. Bertach. in repet. vers. beneficia plura, Greg. Lop. supra, Bernard. Diaz in pract. crim. cau. cap. 47. seu 48. nu.

5. vbi

5.vbi Salzedo litera C.Hojeda 1.par. cap.19. num. 1.Flam.Parif.de resignat.benef.lib.3.quæst.1.num. 138.& lib.5.quæst.6.a nu.115.Zerola 2.p. verb.incõ patibilia,§.2.Dionyf. Carthusian. in tract.de pluralit.benefic.Syluest.in sum.verb. beneficium 4. nu.2. Armil.eod.verb.nu.42.Salon 2. 2. quæst.63.artic.2. concl.3.Ludouic. Lopez instructor. consc. 1.tom.c. 251.Emman.Rodrig.in sum.1.to.cap.31.num.2.& 3.Vega 1.p.c.36.casu 25.26.& 27.Zecch.de benefic. & pens.cap.5.nu.4.vers.circa tertium,& P.Ledes.in sum.d.tract.7.cap.1.12.concl.5. diffic. & Azor.1.p. lib.5.cap.19.vers.consuetudo,qua quis in eadem Ecclesia,& 2.p.lib.3.ca.7.q.4.cap.8.quæst.6. cap.9.q.3. & 6.cap.10.q.4.cap.11.quæst.23.& cap.50. quæst.6. & lib 6.cap.3.quæst.4.& est communis secundũ Hojedam,& Flam.Paris.ibi,& secundum Naua. d.cap. 25.num.125.& alijs locis citatis,& miscel.62. num, 1.& consil.13.nu.1.de Præbend.

269 Quæ sententia de iure antiquo † videtur probari ex d.cap.conquerente,de cleric.non resident. & hodie probatur per S.Concilium Trid.d.capit.17.sess. 24.de reformatio.

270 Et communis † obseruantia & consuetudo contraria non valet,nec excusat retinentem plura beneficia,quorum vnum est sufficiens,a mortali secundũ Abb.in d.repet.§.qui vero.nu.36. Bertach.in d. rep. versic.beneficiorum sufficientia, Greg.Lop.supra, Hojedam d.cap.19.nu.8.& Flamin.Paris.d.q.6.nu. 119.& Dd.communiter secundum eum, Azor.d.li. 5.cap.19.& 2.p.lib.6.cap.11.quæst.5.& 6.

271 In quo † tamen Florianus in d. cap. cum iam dudum,quem refert & sequitur Capra d.reg.90. num. 190.contrarium tenet.

272 In hac re mihi videtur,† quod loquendo ante Cõ
cilium Tridentinum, secunda sententia gloss.in d.
cap.dudum,& sequacium,sit verior de iure, ex d. c.
273 conquerente. Prima tamen sententia † Innocentij
posset procedere ex consuetudine, vt tenent Florian.& Capra vbi proxime,& Rebuf.in praxi,tit.de dispen.ad plura,nu.29.& in d.rep.§.qui vero supra, circa 4.art.Abbat.& Ferret.vbi supra,modo non esset magna coaceruatio, & nimia pluralitas beneficiorum, etiamsi congruam excederent sustentationem: nam consuetudo ista non videtur omnino sine ratione,sed tolerabilis,ex traditis per Sot.& Aragon supra,& Cordub.lib.1.quæst. quæstio.20. proposit.3.cum limitat.dicta,ex cap.quia in tantum,de
Prabend. & quæ tradit Hojedam d.1.part.cap.21.
274 † nam & duo beneficia incompatibilia possunt teneri ex consuetudine, Feder.consil.206. & fuit dictum in causa Tirason. iuris præsentandi 20. Mart.
275 1588.coram D. Bubalo. Et † beneficiorum animarum curam non habentium multitudo prohibita diuina lege non est, Quintanaduennas, Ecclesiastic.lib 4.nu.59.& 119.

276 Et hoc idem † videtur tenere Abbas in d.cap.dudum,nu.36. dicens valere consuetudinem, quando disponit solum circa potentiam retinendi plura beneficia simplicia, secus si disponeret, vt pro libito voluntatis posset beneficiatus de fructibus illorum disponere,& sic intelligit glos.ibi,sequuntur Cosin. in pragm.sanct.tit.de collat.§.1.verb.pluralitate,& Selua 3.p.quæst.39.nu.2.qui ait, quod iura,quæ videntur innuere valere in hoc consuetudinem, debẽt intelligi secundum Dd. quando consuetudo disponit solum circa potentiam retinendi plura simplicia sine nimia multitudine, &c.& Syluest.d. verb. beneficium 4.nu.4.& accedit Io. Quintinus in cap. de multa, à nu.145.& 167.

277 Et quando sit magna † coaceruatio,& nimia pluralitas beneficiorũ, relinquendum esset arbitrio boni viri, qui consideratis numero & valore beneficiorum,ac qualitate, dignitate,& idoneitate, seu sufficientia personarum, & alijs circumstantijs, id arbitrabitur, ex traditis per Hojeda d.capit.21.à nu.14. & Flam.Paris.d.lib.3.quæst.1.a nu.142.

278 Stanteque magna coaceruatione, † & nimia pluralitate beneficiorum,non videbatur posse a peccato mortali,excusari, nec acceptantem, nec retinentem,nec etiam conferentem, propter deformitatẽ, deordinationem,& scandalum, quæ inde in Ecclesia sequuntur,& ex supradictis,& allegatis.

279 At prædicta † sententia Innocentij,& consuetudo,sublata est per S. Concilium Tridẽtinum d.cap. 17.sess.24.de reform.cuius verba sunt; Cum Ecclesiasticus ordo peruertatur,&c.

280 Quod decretum comprehendit † etiam beneficia iurispatronatus, nam eadem est ratio in omnibus, non obstante quadam declaratione Sacræ Congre-
☞ gationis super eo,quæ sic ait: Hoc decretum non cõprehendit beneficia iuris patronatus: nã vel est mendosa,vel est intelligenda de beneficijs iuris patronatus,quæ ex fundatione possũt cũ alijs simul retineri.

281 Et circa istud decretum † dubitatur primo,an habenti beneficium sufficiens nequeat conferri aliud, nisi prius illo dimisso,& alias collatio sit nulla.

282 Quod † ita videtur ex eius verbis,ibi: *Vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur* & facit tex.in cap.is cui 19. de *Præbend.*in 6.& videtur sentire D.Io.Guttierrez consil.1.nu.42.& 43.& consil.2.nu.12.& cons.10.nu.3.

283 Sed contrarium est dicendum,† nempe, quod habenti beneficiũ sufficiens recte potest conferri aliud illo prius non dimisso, quamuis per assecutionem secundi vacabit primum ipso iure, ex d.cap.17. iuncto cap.4.sessio.7. de reform. iuxta supra dicta à nu. 83.quidquid dicat Gonçalez. glos.15.nu.26.qui certe non loquitur consequenter: nam illa verba citata d.cap.17.intelliguntur ad effectum retentionis tantum, vt Sacra Congregatio Concilij declarauit super illis verbis,Singulis conferatur, in hunc modũ,
☞ Id intelligitur cum effectu, vt vnum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile,vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittatur primum.

Alia etiam declaratio eiusdem Sacræ Congregationis sic ait: Habenti beneficiũ sufficiens potest cõ-
☞ ferri aliud, sed habita possessione secundi beneficij sufficientis vacat primũ sufficiens. Et idẽ constat ex declarationibus tertia & quarta supra adductis nu. 84. & tenuit Rota in causa Calagurritana de Subicana coram D.Brauo,& in alia de Triuinno coram D.Orano,de quibus supra nu.81. & in Assisien. beneficij 9.Martij 1587.coram D. Orano supra relata 5.p.c.3.nu.42.& in Cæsaraugustana Capellaniæ 16. Martij 1587.coram D. Seraphino supra adducta 7. p.cap.15.nu.5.& in alijs causis.

284 Non obstat † tex.in d.cap. is cui, quia procedit in habente potestatem delegatam prouidendi de beneficio personæ idoneæ, qui non potest prouidere de beneficiato sufficienter, qui ad istum effectum non dicitur persona idonea de iure,ex cap.super inordinata,de Præbend.

285 Secus vero est † in collatore Ordinario,& conferente authoritate ordinaria, nam is recte potest prouidere,etiam alias beneficiato competenter, vt notant

tant Lap. Domin. & Franch. num. 1. in d. cap. is cui, Paul, Parif. conf. 40. nu. 10. 4. p. & Caputaquenf. dec. 411. p. 3. nu. 5. & colligitur ex Clem. 2. de offic. ordin.

286 Et similiter † patronus, tam clericus, quam laicus poterit præsentare aliud beneficium habentes, quicquid dicat Pauinus de offic. & potestate. cap. sede vacant. 5. q. 2. par. nu. 3. ibi: Præmissa intellige, dummodo præsententur idonei, id est, aliud beneficium nō habentes, cap. is cui, de Præbend. lib. 6.

287 Et quamuis in † delegatione & commissione non apponatur verbum, Personę idoneæ, intelligitur tamen, vt docet gl. in d. c. is cui, verb. idoneæ, & Prob. ad Monach. ibidem nu. 5. Paris. d. consil. 40. nu. 14. & Pauinus vbi proxime, & sentit Caputaquēs. d. decis. 411. nu. 4. ibi, Præsertim, quæ dictio implicat casum magis dubitabilem, vt est vulgatum.

288 Quamuis † Francus d. nu. 1. ibi, Secus tamen est, si authoritate delegata ad personā idoneā restricta, videatur velle contrariū: sed explicari potest, quod id dicat ad excludendum casum, quando exprimitur in cōmissione, quod alias beneficiato possit prouidere. Et ita Villad. de Legato, quæst. 9. nu. 34. ait, quod quando Legatus confert beneficia in vim specialis commissionis, debet tenere formam circa personam cui prouidet, de qua in d. cap. is cui.

289 Et quod ideo † ipsi obtinent à Papa apponi in simili facultate, qđ possint conferre beneficia idoneis personis quotcunque, & quæcunque, & qualiacunque beneficia obtinētibus, vt iam ipse vidit, & cum hoc se eximunt ab obseruatione illius capit. & per tex. in d. cap. is cui, Rota in vna Maioricen. beneficij
☞ 1552. resoluit, quod prouisio Legati, qui prouidet authoritate Apostolica, & sic vt delegatus, de duobus sub eodem tecto, cum dispensatione ad illa obtinenda, illi, qui iam in eadem Ecclesia aliud obtinebat, est nulla, vt habetur apud Guidobonum decis. 83. in manu scrip. & latius apud Caputaq. d. dec. 411.

290 Et in eadem † fuit dictum, d. cap. is cui, non habere locum in eo, qui habet beneficium insufficiens & tenue, Caputaq. decis. 65. part. 1. Franch. ibi num. 3. & Paris. supra num. 17.

291 Ex quibus infertur, † quod Nuntius Hispaniarū, cui inter alia datur facultas beneficia 24. ducatorum personis idoneis prouidendi, vt in clausula supra posita 5. par. capit. 3. nu. 84. non potest prouidere de aliquo beneficio alicui aliud beneficium sufficiens obtinenti, & alias prouisio erit nulla, ex d. capit. is cui, Cucch. in institutionib. maiorib. lib. 2. tit. 5. nu. 155. quamuis Nuntij de hoc curare non soleant. Faciūt dicta supra 1. part. cap. 5. nu. 289.

292 At Vicarius Episcopi † habens specialem facultatem conferendi, poterit conferre omnibus, quibus potest Episcopus, & sic etiam habentibus beneficiū, Paris. supra, num. 11. Rebuff. in praxi in forma Vicariatus num. 84.

293 Et si in Vicariatu † seu facultate dictum sit, quod conferat idoneis, non ex hoc prohibetur Vicarius cōferre beneficiatis, sed intelligitur de idoneis moribus, scientia, & ætate, &c. Paris. d. cons. 40. à nu. 10. Rebuf. supra num. 87. & Iacob. Sbrocius de Vicario Episcopi lib. 2. quæst. 100. & 101. num. 1.

294 Nec obstat † text. in d. cap. is cui, nam etiamsi vicarius habens specialem facultatem conferendi, conferat vt delegatus, vt quando datur talis facultas separatim ab ipso Vicariatu, iuxta supra dicta 5. parte cap. 8. à num. 40. Tamen sicut Ordinarius non prohibetur conferre alias beneficiato, vt dictum est, ita nec delegatus Ordinarij, vt est gloss. verb. habentibus, iuncto tex. in d. Clemē. 2. de offic. Ordin. & docet Parisius supra num. 10. & d. cap. is cui, loquitur tantum in delegato à Papa, vt tenent Lap. & Dom. ibi, & Parisius d. consil. 40. nu. 14. Itaque solum procedit in habente potestatem delegatam conferendi authoritate Apostolica.

295 Quod tamen † verum non putat Sbroc. ibi, d. q. 101. nu. 2. vbi fieret collatio beneficiatis aliorum beneficiorum curatorum, vel alias incompatibilium, per tex. in d. cap. de multa, de Præb. & Concil. Trid. sess. 7. de reform. cap. 4. & seq.

296 Sed ista iura † non probant, quod non possit fieri collatio beneficiatis aliorum beneficiorum curato-
297 rum, vel alias incompatibilium, † sed solum quod per assecutionem secundi vacat primum, & collatio ab Ordinario facta de parochiali habenti aliam non est inualida, sed tenetur is, adepta possessione secundæ, primam dimittere, vt patet ex notatis in c. Ordinarij, de offic. Ordinarij, in 6. & in Clement. si plures, de Præbend. & docent Rochus de iure patrona. verb. honorificū, nu. 18. Lamb. 1. p. 2. lib. q. 7. art. 15. Hier. Gabr. consil. 193. nu. 7. lib. 1.

298 Vnde quod ait Sbrocius, † solum procedet in terminis d. cap. Ordinarij, §. in conferendis.

299 Quod non solum † videtur procedere in habentibus plures personatus, dignitates, vel beneficia curata, in quibus loquitur, sed etiam in habente sub eodem tecto plura beneficia incompatibilia, vt duas Præbendas, vt non possit ei conferri alia in eadem Ecclesia, & hodie stante Concilio, in habente plura beneficia incompatibilia ratione sufficientiæ aut numeri, aut ratione residentiæ, vt non possit ei conferri aliud simile, cum militet eadem ratio.

300 Secundo circa dictum † decretum Concilij cap. 17. dubitatur, an si habenti beneficium sufficiens conferatur aliud non sufficiens, per assecutionem istius vacet ipso iure primum.

301 Et quidem videtur † vacare, nam cum ex dicto decreto habenti beneficium sufficiens non possit aliud conferri ad affectum retentionis, apparet secūdum, etiam non sufficiens, esse incompatibile cum primo sufficienti, & consequenter primum vacabit ipso iure per assecutionem secundi, ex d. cap. 4. & declarationibus supra adductis, & sibi imputet, qui accipit secundum beneficium minus sufficiens, & hoc potest colligi ex declarationibus 3. & 4. adductis num. 84. quæ indistinctè dicunt, per assecutionem secundi vacare primum sufficiens: & ex alia declaratione eiusdem S. Congreg. quæ sic ait: Episcopus habenti
☞ congruam non potest aliud beneficiū dare, & si dederit, vacat primum illud, quod habebat, dummodo beneficium titulare sit, quamuis difforme à secūdo recepto: & si vtrumque retinere tentauerit, accepta pacifica possessione secundi, vacabit vtrumque, licet contrarium videatur colligi ex 2. declaratione adducta num. 283. sed in illa non negatur, nec agitur de secundo non sufficienti.

302 E conuerso vero, si habenti † vnum beneficium non sufficiens conferatur aliud sufficiens de per se, non videbatur vacare primum, sed posse retineri vtrumque, dummodo alias non sint incompatibilia ratione residentiæ, vel alia ratione: nam Concilium ibi permittit, vt habenti beneficium minus sufficiēs liceat aliud sufficiens conferre.

303 Nihilominus † tamē idem erit dicendum, nempe vacare primum, nam intentum Concilij est, ne quis habeat duo beneficia, quorum alterum est sufficiens de per se, siue illud sit primo collatum, siue secundo: & ita colligitur ex declaratione Sacræ Congregationis supra adducta nu. 377. & idem est

de mente Doctorum: & illa verba Concilij Aliud sufficiens, intelliguntur de sufficienti simul cum primo: quamuis super hoc fuerit magna controuersia in S. Congregatione Concilij, & diuersæ sententiæ Illustrissimorum Cardinalium.

304 Et Quamuis † Conciliū dicat, Aliud simplex sufficiens, non tollit quin habenti beneficium simplex insufficiens, quod residentiam non requirat liceat cōferre aliud curatum, &c. solum enim est vis in eo, quod vtrumque personalem residentiam non requirat, vt recte considerat Hojeda 2.p.c.2.nu.1.ad finē.

305 Tertio circa d. decretum † dubitatur, vtrum habenti duo, vel alia tria beneficia, quæ non sufficiunt ad congruam sustentationem, possit aliud, vel alia beneficia vsque ad congruam sustentationem conferri, vel vtrū habenti vnū beneficium insufficiens, possint alia duo, plurave vsq; ad competentem sustētationem conferri, etiam ad effectum retentionis.

306 In quo in primis † certum est, ante Concilium Tridentinum licuisse plura beneficia, alias non incompatibilia, etiam vltra duo, tenere vsque ad congruam sustentationem, Abb.in d.c. cū iam dudum, nu.8.& in d.repet.§.qui vero, nu.34. Francus in d.c. is cui, num.3. Greg. Lop. supra, Hojeda 2.p.cap.1.& 2. Nauar.cons.10.& 19. nu.2 de Præben.& Flamin. Paris.d.lib.3.quæst.1.num.141.saltem vbi non esset magna, & nimia multitudo beneficiorum, iuxta tradita per Hojedam d.cap.21.

307 Difficultas est, an † stante Concilio d.cap.17.id liceat: videtur enim nō licere, vltra duo beneficia vni conferre, ex illis verbis: Quod quidem, si ad vitam eius, cui confertur, honeste sustentan. non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, &c. cum solum dicat, Aliud, in singulari tenet Marc. Anton. Genuen. cap.63.seu 64. nu.3. dicens ita obseruari in vrbe, & sentit Gonçalez glos.15.nu.39.

308 Nihilominus etiam stante † Concilio id licere, tenet Nauar.d.cons.10.& in man.cap.25.nu.129.& miscel.60.de orat.nu.13. late Hojeda d.2.p. cap.1.à nu.24.qui a nu.32.id probat pluribus rationibus, & fundamentis, & nu.36. dicit hanc opinionem receptam esse, & approbatā stilo Curiæ: nam post Concilium Tridentinum Romani Pontifices sæpe concesserunt vni plura beneficia simplicia residentiam non requirentia, ad quam se refert Ceuedo collectā. 150.ad Decretales nu.2. & sequitur Flam. Paris.d. nu.141. Azeued.cons.20.nu.1. & Perez de Lara. de anniuers.& capel.lib.2.cap.7.nu.12.& sentiūt Quintanaduennas d.lib.4.nu.119. Zerola 1.p.verb.beneficium.§.7.2.& 6.conclus.& sub 8.conclus. principali, & 2.p.verb.conformitas, Salon d.quęst.63. art.2.cōclus.3.controu.5.& 3.& Zecchus de repub. Ecclesia-
309 stic.c.de beneficiatis, vers.ad dignoscendū vero, † & tenuit Rota in vna Theanen.S. Eustacij 20. Aprilis, 1587.coram D.Gipsio, in qua agebatur de prouisione ordinaria facta vni de rectoria, ac alijs sine cura beneficijs: & fuit dictum, non obstare Conciliū Trident.d.cap.17. quia Concilium nō loquitur de pluribus beneficijs simplicibus ad vitæ sustentationem non sufficientibus: & sequitur saltem ex consuetudine Azor. 2.2.p.lib.6.cap.11.quæst.8.

310 At S.Congregatio † Concilij primam partē approbauit, vt apparet ex declarationibus sequentib.

☞ Prima Episcopo Segobien. Episcopus habenti vnū simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, potest aliud simile conferre absque dispensatione Apostolica: sed non potest plura simplicia vsq; ad sufficientem eius sustentationem conferre citra dispensationem Apostolicam. Refert Zecchus d.cap.de beneficiatis, ad finem. Secunda, Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationē: sed si duo nō sufficerent, non posset conferre tertium absque dispensatione Apostolica. Tertia. Vltra duo beneficia simplicia Episcopus vni conferre nō potest. Quarta Nūtio Hispaniarum, Plura beneficia non possunt obtineri, licet sint simplicia, sine dispēsatione Papę, Quā refert Salzedo in praxi c.47. litera C. Mād. Rodrig. in sum.1.10.cap.31.nu.2.& Zerola d.§.7.6. concl. eā intelligens, quando vnum esset sufficiens. Quinta pro Episcopo Zamoren. Illustrissimi, & Reuerēdissimi Domini, supplicatur Illustriss.& Reuer. Dd. vestris pro declaratione infra scripti dubij, vtrum Episcopus possit obtinenti duo præstimonia, vel beneficia simplicia personalem residentiam non requirētia, quæ ad congruā sustentationē non sufficiāt, conferre ei authoritate ordinaria aliud, siue alia præstimonia, vel beneficia simplicia, vel curatū, aut dignitatē, quę vna cū obtētis ad cōgruā sustētationē sufficiāt, & quatenus nō possit, an vacēt priora obtenta, vel vltimum, quod confertur, stante decreto Concilij Tridentini sess.24. cap.17. cum Ecclesiasticus ordo. Reuerendissim. D. Episcopo Zamoren. Reuerēdiss. D. vti frater, mittimus ad amplitudinem tuam libellum, in quo duæ continentur dubitationes, quę S. Congregationi Cardinalium Concilij Trident, interpretum eius nomine propositæ fuerūt, ad quarum primam de conferendo tertio beneficio Ecclesiastico, ei qui duo obtinet, Congregat. censuit, Episcopum non posse. Ad secundam, si contulerat adepta pacifica possessione tertij, vnum ex prioribus vacare. Quod superest Deum rogamus, vt illam incolumem tueatur, gratiæque suæ donis sanctiorem faciat, Romæ die 5. Octobris, 1587. Sexta. Placent. Illustriss.& Reuerendiss. Domine, quidam Lupus Ochoa de Mançanas, Canonicus Calagurritanus, dictum Canonicatū obtinens, fuit prouisus per Episcopum Placentinum eius patruum de vno in Deleitosa, & altero Capellania del Hoyo nūcupato perpetuis simplicib. beneficijs Ecclesiasticis, quorū duorū vltimorū beneficiorū insimul fructus ad 240. ducatos auri de camera ascendūt: & quoniam de dictis beneficijs simplicib. fuit authoritate Apostolica prouisus Io. de Monte mayor clericus Placēt. illust. Cardin. de Terra noua familiaris, vtpote Sedi Apostolicæ reseruatis cū pensione 80. ducatorū, supplicatur Illust.& Reuerēd. Dd. vestris declarari, an prouisio dictorum beneficiorum per Episcopum d. Lupo facta fuerit contra formam Concil. Trid. sess.24.c.17. Congreg. Concilij sæpius respondit, Episcopum habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, posse aliud simile conferre, sed non posse plura simplicia vsque ad sufficientem sustentationem eidem conferre citra dispensationē Apostolicam. Hieron. Cardin. Matthæus. Septima pro Archiep. Hispal. Illustris.& Reuerendiss. Domini, cū in S. Concil. Tridēt. sess.24. cap.17. decisum sit Episcopum non posse habenti beneficium sufficiēs aliud dare, ideo sequuntur sequentes dubitationes. Primo, an si ordinarius conferat tertium beneficiū habenti iam duo beneficia simplicia, & dicta duo nō sufficiant ad sustentationem, talis prouisio tertij beneficij sit valida, vel potius nulla, vel per assecutionem tertij vacent omnia dicta priora, iam alias obtenta, aut quodnam ipsorum? Secundo, an in casu, quo ex decreto Concilij Trident. sessio.24. capit.17. per assecutionem secundi beneficij vacet primum, & nihilominus illud habens continuat possessio-

nem

nem amborum, recipiendo ex eis fructus, possit à Sede Apostolica fieri impetratio, tam de primo, quã de secundo beneficio. Tertio, an decretum Concil. Trident. sess. 24. cap. 17. habeat locum, quando bene ficium primo obtẽtum est sufficiens, iuxta suum verum valorem, & honestam possidentis sustentationem, quamuis tempore, quo secundum beneficium confertur, non sufficiat propter onus pẽsionis super tali beneficio impositũ. Quarto, an quod dicitur in beneficijs, habeat locũ in pensionibus, scilicet quod Ordinarius non possit conferre beneficiũ habenti iã in pensionibus Ecclesiasticis sufficientem sustẽtationẽ. Ad primũ S. Congreg. Concil. censuit, collationẽ tertij beneficij esse validam: sed si tertium sit sufficiens, vacare illa duo priora beneficia: sin minus teneri prouisum dimittere alterũ ex illis. Ad secundũ, vtrumq; beneficiũ vacare. An autẽ collatio spectet ad Sedẽ Apostolicã, Cong. id remisit ad S. D. N. Ad tertium valere, dummodo prouisus post collationẽ sibi factam non consenserit pensioni. Ad quartum, minime habere locum in pensionibus.

311 Ex quibus declarationibus † apparet, Episcopũ habenti duo beneficia simplicia etiam non sufficientia, non posse conferre aliud ad effectum retentionis, iuxta supradicta: quamuis Caualc. 3. part. decis. 33. num. 6. dicat, quod qui habet duo insufficientia, non potest habere aliud sine dispensatione Episcopi, & si contulerit tertium, quod sit sufficiens, per assecutionem illius illa duo priora ipso iure vacare, ex d. cap. 17. iuncto d. cap. 4. sess. 7. de reform. si vero tertium non sit sufficiens, vacabit vnum ex prioribus, quod maluerit dimittere.

312 Et † sic in hoc casu, cum non sit maior ratio de vno, quam de alio, habebit locum optio, sicut quando duo curata simul conferuntur vni, Abb. in d. cap. de multa, de Præbend. nu. 11. Bern. Diaz in pract. c. 48. nu. 7. & Hojeda 1. par. cap. 13. nu. 56. cum alijs: & idem quando Ordinarius vni simul conferret duo beneficia sufficientia, seu plura beneficia.

313 Iuxta quod † in Concil. prouin. Mediol. 5. p. 3. tit. ☞ quæ ad beneficiorum collationem attinent, versic. quod synodi ita statuitur, quod synodi Trid. authoritate 4. Concil. prou. nostro permissum est simplex beneficium haberi alterum, etiam eiusdem generis, quod personalis residentiæ munus non requitat, ob honestam illius sustentationem conferri, id ita locũ habeat, vt ne tamen eo prætextu, causave vitæ honeste sustentandæ, pluta quam duo beneficia simplicia vni, eidemque conferri liceat sine consensu, permissuve Sedis Apostolicæ.

314 Apparet etiam † ex dicta declaratione Hispalensi ad 4. dictum decretum Concilij cap. 17. non habere locum in pensionibus: ratio quæ potuit mouere sacram Congregationem, est, quod licet pensiones hodiernæ succedant loco beneficij, &c. vt dictum est 1. par. cap. 5. tamen nõ sunt tituli beneficiales, vt ibi dictum est, & Concilium videtur habuisse respectũ ad pluralitatem titulorum beneficialium, vt colligitur ex illius verbis, ibi, Quando vnus plurium officia occupat clericorũ, & ibi: Neminem oportere in duabus ecclesijs conscribi, &c. Et quod pensiones etiam plures non faciunt incompatibilitatem cum beneficijs, tradunt Duennas reg. 71. limit. 5. Hojeda 2. par. cap. 7. & nouissime Goçalez glos. 5. §. 5. nu. 14. cum alijs: & Azor 2. p. lib. 8. cap. 10. q. 8. & cap. 12. q. 6. Conducit quod ait Mandos. reg. 16. Cancel. q. 38. circa finem, quod maius odium est habere plura beneficia, quam plures pensiones, potest enim vnus habere beneficium de iure, licet reditus essent ad mille ducatos, & tamen non habere centũ beneficia, quorum quodlibet valeat decem ducatos, argum. capit. singula, 89. distin. at in pensione, quid refert habeat vnam pensionem mille, an centum pensiones decẽ ducatorum?

315 Vnde etiam pensio † non facit incompatibilitatẽ sub eodem tecto, vt cum Hieronymo Paulo in practica Cancellariæ, seu prouinciali, versicul. & inter cætera est necessaria, tradit Gigas de pẽsionib. quæstio. 32. Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispensatione ad benefic. sub eodem tecto, versic. an autem pensio, & Hojeda 1. parte, cap. 20. num. 18. & 22. facit decretum Sacri Concilij Tridentini sessio. 25. de reformat. capit. 15.

316 Sed contrarium † tenet Rebuf. in praxi, tit. de dispensatione ratione ętatis, vers. etiam si sunt sub eod. tecto, nempe pensionem esse incompatibilem cum nõ possit simul obtineri sine dispensatione, nisi alia, seu cum alio beneficio in eadem Ecclesia, & consuetudo illud suadeat, quia pensionem Papa concedit loco beneficij, capit. ad audientiam, 2. de rescript. & ideo consuluisse, quod acceptans Præbendam in eadem Ecclesia, in qua habet pensionem, eidem pẽsioni renuntiare videtur per Clem. gratiæ, de rescript. nisi fuerit dispensatum ad obtinen. vtrumque.

317 Quam sententiam † habere videtur stilus Curiæ, vt apparet ex clausula in pensionibus pro Palatinis apponi solita, supra adducta d. cap. 5. 1. parte, nu. 89. ibi, Etiam sub eodem tecto, &c. Et quia quando impetrans beneficium narrat habere pensionem super fructibus certi beneficij, additur, Non tamen in eadem Ecclesia consistentis.

318 Noranda tamen est † in proposito quædam declaratio S. Congregat. super d. cap. 17. quæ sic ait: Con- ☞ gregatio Concilij censuit, hoc decreto non comprehendi terrulas beneficiales, seu pia legata cum onere missas, aliave diuina officia celebrandi, quæ neq; Ecclesiæ habent aliquã denominationem, conferri tamen consueuerũt in titulum simplicis beneficij vni, vel pluribus presbyteris ad præsentationem hæredum, siue patronorum, & singula duorum, aut triũ aureorum valorem non excedunt: quod decretum Congregationis sanctissimus Dominus noster probauit, & placuit seruari stilum Cancellariæ, vt vnica collatione plura vni conferri possint in titulum simplicis benefici j.

319 Quarto, circa dictum † decretum dubitatur, si quis habeat duo beneficia, quorum quodlibet de per se non est sufficiens, & postea aliquod eorũ contingat fieri sufficiens, an possit adhuc illa simul retinere, stante dicto decreto Concilij: & videtur dicendum non posse illa retinete, sed debere vnum ex eis dimittere, ad tradita in simili per Hojedam 1. p. cap. 13. num. 57.

320 Et quod dicatur † beneficium sufficiens, vide Caputaquen. decis. 65. p. 1. Naua. miscel. 62. de orat. Menochium de arbitar. lib. 2. casu 216. Gomeziũ de expectat. nu. 107. Hojedam 1. par. cap. 19. à nu. 22. Buttar. consil. 186. lib. 2. nu. 12. Flam. Paris. de resignat. benefic. lib. 5. q. 6. à nu. 131. Zerolam verb. beneficiũ §. 7. 8. e conclus. principali, & Marcum Ant. Genuen. d. cap. 64. nu. 3. & Gonçalez d. glos. 15. num. 39. Prosperum de Augustino in additio. ad summã bullarij Quarante, verb. beneficiorum resignatione 8. causa, Azor 2. p. lib. 6. cap. 10. quæst. 8. & 9.

321 Existimo vero, ad istum † effectum computãdas esse distributiones quotidianas certas in beneficijs requirentibus residẽtiam, vt in Canonicatibus, &c. Cosm. in prag. sanct. tit. de collatio. §. quod si quis ex dictis,

dictis, verb. residendo, & verb. interessendo, licet cõtrarium videatur tenere Caputaquen. dict. decis. 65. num. 3. & Flamin. Parif. d. num. 131. quamuis ad effectum regulæ de valore secus sit, ad dicta supra 5. p. cap. 3. num. 167.

322 Et de † glossa Canonicatuũ, id certum existimo, licet residendo lucretur, & ideo non computetur in fructibus, ad effectum dictæ regulæ, de valore.

323 Sed licet † dicta procedant stante & attento decreto Concilij d. cap. 17. tamen illud nõ videtur vsu receptum saltem in Hispania; nam post illud, sicut antea, Ordinarij communiter contulerunt, & conferunt plura beneficia, etiã vltra duo vni, etiam quod vnum sit sufficiens ad congruam sustentationem, & omnia simul retinent, dummodo alias non sint in-

324 compatibilia: & etiam in Curia idem fit, nam etiã post Concilium Trident. summi Pontifices narranti plura obtenta beneficia simplicia, nisi forte narretur magna multitudo titulorum, solent alia concedere; nec apponitur decretum de dimittendo obtenta intra duos menses, quod solet apponi, quãdo narratur aliquod obtentum incompatibile.

325 Nec potest † dici, Papam super illis tacite dispensare, quia hoc tollitur ex c. non potest, vers. cum vero, de Præben. in 6. & tradit in proposito Nauar. de orat. miscell. 61. nu. 2. alias cap. 22. miscellan. 16. nu. 64. Et Salzedo in pract. Bern. Diaz, d. cap. 47. seu 48. litera C. Emman. Rodriguez in summa 1. tom. cap. 31. num. 2. & Vega 1. part. cap. 36. casu 25. & posthæc

326 Gonçalez d. gloss. 15. num. 27. licet † contrarium dicat valde probabile, non stante stilo Curiæ Romanæ contrario, Petrus Ledesma in summa 2. par. tractat. 7. cap. 1. 12. conc-lusione, 4. difficult. non respondens d. cap. non potest. Et sentire videtur Mandos. ad Lapum allegatione 117. litera B. ante finem, & quicquid alias dicat Menoch. de præsumptionib. lib. 2. præsumpt. 20. nu. 15. ex Imola num. 8. & Bonifacio, num. 10. & 30. in clausula, si Romanus, de Præben. qui non dicunt, quod ipse dicit.

327 Et id † solũ posset procedere, vbi Papa illa simul conferret, vt in seqq. declarat. S. Cong. super d. c. 17. ibi, Quidã obtinuit duo beneficia incompatibilia a summo Pontifice: & illa in literis expressit, sed non fuit dispẽsatũ: respondit Congregatio teneri posse, nisi essent duæ parochiales ante Conciliũ obtentæ.

328 Nec rursus † dici potest, id in Papa procedere ex facultate sibi tradita ab ipso Concilio per decretum vltimum, sess. 25. de reform. iuxta dicta supra 4. part. cap. 5. a nu. 30. quia id intraret, si Concilium d. cap. 17. prohiberet collationem: sed, vt diximus, non prohibet nisi retentionem.

329 Et præterea † non solum retinentur plura ex prouisione manu Sanctissimi signata per fiat, sed etiam ex prouisione signata per concessum manu Cardinalis, vel alterius Prælati, qui habent signaturã per concessum, qui non possunt dici censeri, & posse tacite dispensare contra Concilium, vt apparet ex declaratio. Abul. adducta d. cap. 5. nu. 34.

330 Vnde † Zecchus de republic. Ecclesiast. c. de beneficiatis nu. 4. vers. notandum tertio, ait pro pluribus beneficijs simplicibus simul obtinen. & retinendis, quantum ex vsu & consuetudine colligi potest, non esse necessariam dispensationem, passim enim sine dispensatione acquiruntur, & retinentur, raro tamẽ forte tuta conscientia, &c. Et eodem num. 4. versic. notandum secundo, ad finem, & vers. circa tertium cap. ait, quod Papæ tolerantia, quia id scit & tolerat, in foro exteriori videtur excusare, argument. cap. t. de constit. in 6. & regulariter in hoc dispensatio non petitur, & videtur id relinqui conscientiæ cuiusque cum non possit tradi certa regula, quantum cuiusq; ob personarum diuersitatem sufficiat ad honeste degendum. Hæc Zecchus.

331 Et cum † meo tempore Romæ per aliquos Hispanos prætenderentur fieri aliquæ impetrationes, iuxta dictũ cap. 17. Concilij, & dictas declarationes S. Congregationis de beneficijs per Ordinarios pro vtsis, & aliquæ essent signatæ, tandem ad instantiã Regis nostri Philippi Secundi, cuius anima requiescat in pace, & eius ambasciatoris, cessauerunt, & nõ fuerunt ad effectum productæ.

332 Vnde videtur, posse † probabiliter dici, opinionem Innocentij, de qua supra, a nu. 264. quam consuetudo antiquissima approbauit, etiam hodie posse procedere, etiam in foro conscientiæ, iuxta ibi dicta, non obstante dicto decreto Concilij cap. 17. quia non est vsu receptum, ad notata in cap. erit autem lex, 4. distinct. & per Felinum, Nauarrum, & alios citatos supra, num. 150. & alia ibi dicta.

333 Quo † stante, offert se dubium, cum in dispensationibus cum illegitimis, vel alias irregularibus, seu inhabilibus dispensetur, vt quæcunque, & qualiacunque beneficia Ecclesiastica, recipere, & retinere, dummodo plura simul non sint, quam quæ a Concilio Tridentino permittuntur, seu dummodo plura non sint, vt aliquando dicitur, quod idem est, iuxta stilum Curiæ, libere, & licite valeant, an vigore talis dispensationis possit quis retinere plura beneficia, alias non incompatibilia, etiamsi vnum sit sufficiens ad sustentationem.

334 Et videtur † quod non, propter illa verba, Dummodo plura simul non sint, quam quæ à Conc. Trident. permittuntur: quæ restringunt dispensationẽ, & sic quoad illa retinẽda non videtur dispensatus.

335 Nihilominus tamen † contrarium videtur dicendum, stante quod Concilium in hoc non liget, vt pote non receptum, sed adhuc possit procedere opinio Innocentij: nam in illa verba, dummodo plura non sint, &c. non restringunt, & modificant dispẽsationẽ, sed exprimunt id quod inest de iure Concil. quod receptum præsumitur, & ponuntur ad denotandum, quod Papa ibi per illa verba, Quæcumq; & qualiacũque beneficia, &c. non intendit dispensare super retentione incompatibilium, & sic nõ sonant in conditionem, seu modificationem, sed in monitionem, & instructionem, ad l. 3. ff. de legat. 1. & tradita per Innocentium, Abbatem, & alios, in cap. si. de præsump. vbi Felin. nu. 29. Nauar. in c. si quando, de rescrip. except. 9. nu. 9. & in manual. cap. 27. num. 37. Couar. in cap. alma mater 1. part. §. 9. ad finem, & Thom. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 33. nu. 3. & dicta sup. nu. 21. & sic illegitimus taliter dispensatus, retinendo plura incompatibilia, non faceret contra ius eum inhabilitans, & prohibens tenere beneficia, sed contra ius prohibens tenere beneficia incompatibilia, vt alias in simili dictum est supra, num. 18.

§. 4.

De dispensatione super pluralitate beneficiorum.

SVMMARIA.

AN Episcopus, seu Legatus possit dispensare super pluralitate beneficiorum incompatibilium, num. 336. In dignitatibus, personatibus, seu officijs, & curatis, indistincte dispensare non potest, sed solus Papa dispensat, nu. 337. Etiamsi dispensatio fieret principaliter, propter necessitatẽ, seu vtilitatem

litatem Ecclesiæ, contra Hostien. & alios num.338.

Quod Episcopi possunt dispensare contra ius canonicum, etiam Concilij, ex magna causa necessitatis, seu vtilitatis, procedit, quando superior consuli non potest: & in proposito non videtur posse considerari periculum in dilatione ad consulendum superiorem. num.339. & 340.

Infertur ad illam quæstionem, an Episcopus possit dispensare in impedimentis matrimonium dirimentibus, quando impedimentum est occultum, & ad Papam non potest haberi recursus propter paupertatem, vel alia impedimenta, & in separatione esset magnum scandalum, num.341. Et communiter tenetur pars affirmatiua, ex dicta doctrina, quod Episcopi possunt dispensare contra ius etiam Concilij, ex causa necessitatis, quæ hic concurrit, num.342. Contrariam sententiam tenent Sot. Corduba, & alij relati, num.343. Quæ probatur, quia Episcopus non potest dispensare in lege Papæ, vel Concilij, qualis est ista, nisi ei specialiter concedatur, quod tamen nullibi ei conceditur in hoc casu, nu.344. Et idē est in Legato, seu Nuncio, nisi vbi habeat specialem facultatem, num.345. Et procedit ista sententia, non solum quando mala fide contractum est matrimonium, sed etiam quando bona fide, &c. num.346.

Rationi primæ sententiæ respondetur, quod illa doctrina intelligitur ex magna causa necessitatis, non particularis, seu priuatæ, sed publicæ, & communis, seu Ecclesiæ; sicut ex causa vtilitatis publicæ, & non priuatæ, à nu.347. & alias posset aliquando Episcopus dispensare in prædictis impedimentis, etiā ante contractū matrimonium licet impedimentum esset publicum, & tamen id non conceditur. nu.349. & 350.

Non obstat alia ratio primæ sententiæ, quod tunc propter epicheiam videtur Papa dare facultatem dispensandi Episcopis, aut eam sibi non reseruare: quia quod Episcopus non possit dispensare in lege Papæ, vel Concilij, prouenit ex natura rei, quia est inferior, qui non habet potestatem in superiorem, nec in eius legem, & non ex eo, quod Papa sibi reseruet potestatem dispensandi, & eam tollat Episcopis: & epicheia est moderatio legis, non vero dat potestatem, aut iurisdictionem alias non habenti, quāuis posset moderari legē Papa sibi reseruantis id, quod alias poterat Episcopus, vt in voto, num. 351. & 352. quod confirmatur exemplis adductis, numero 353.

Ad replicam, ius naturale, quod inferior dispensare nequeat in lege superioris, interpretari ex epicheia, vt non intelligatur in casu magnæ necessitatis, respondetur procedere, quando necessitatis est publica, non priuata. num.354.

Nec in impedimento affinitatis superueniente matrimonio potest Episcopus dispensare ad petēdum debitum, nisi forte ex consuetudine, nu.355.

Quando prima sententia admittenda esset, quæ tamen absolute non placet, esset accipienda, quando bona fide contractum esset matrimonium ex parte vtriusque, ex decreto Concil. sessio.24. de reform. matrim. cap.5. contra Thom. Sanchez, & alios, à num.356.

Non admittit Author sententiam Gabr. Vazquez. docentis, posse nos operari contra nostram opinionem, & sequi opinionem contrariam, quam viri docti sequuntur, & communiter existimatur non continere errorem, sed adhuc probabilitatē habere, quamuis ex proprijs, & extrinsecis principijs, & rationibus non probetur, &c. num.360. nam quamuis possit sequi opinio probabilis relicta probabiliori, num.361. quod etiam procedit in iudice, qui potest iudicare secundum opinionem probabilem, relicta probabiliori, non ex parte facti, sed iuris, nu.363. tamen ea opinio probabilis est, quam asserunt viri sapientes, & confirmant optima argumenta, quæ sequi nihil improbabile est: & sic, debet esse conformis, non solum existimationi sapientum, sed etiam rectæ rationi, num.363. Et vt possit quis sequi opinionem probabilem, debet eam iudicare veram probabiliter, etsi non veriorem, nec id repugnat etiam ex proprijs principijs, & rationibus. nu. 364. & seq. Et sententia Gabr. Vazquez solum videtur vera in subdito obedienti superiori, &c. nu.366.

Nuncio Hispaniæ solet dari facultas dispensandi super quocumque impedimento publicæ honestatis ex sponsalibus, &c. vt in clausula posita num.367. Et Commissario Cruciatæ conceditur facultas in foro conscientiæ dispensandi cum his, qui primo & secundo affinitatis ex fornicatione contractæ gradibus coniuncti matrimonium contraxerunt, necnō in superueniente simili affinitatis impedimento, &c. vt in clausula posita, num.368.

Circa alia beneficia Episcopus, seu Legatus potest dispensare, vt quis habeat plura beneficia, etiam residentiam requirentia, quæ non sunt curata, aut dignitates, personatus, vel officia, vel duo vniformia sub eodem tecto, vel duæ Præbendæ diuersarum Ecclesiarum, quarum quælibet per se sufficiat, secundum Abbatem, & alios, ita explicantes cap. sanctorū. 70. distinct. nu.369.

Sed in requirentibus residentiā verius est, non nisi Papam posse dispensare, ex d. cap. sanctorum. num.370. Et hodie certum est, ex Concilio Tridentino, contra quod Episcopus seu legatus dispensare non potest. num.371.

Ex quo etiam non potest dispensare, vt quis habeat duo simplicia sufficientia, num.372. & num.373. adducitur declaratio S. Congregationis.

An hodie stante Concilio possit Episcopus, Nuncius, seu Legatus, dispensare ad duo beneficia difformia sub eodem tecto, sicut antea poterat, ex communi, à num.374. Resoluitur posse: nam ista facultas non apparet sublata per Concilium, non obstante cap.4. sess.7. & clare censuit S. Congregatio in declaratione posita nu.377.

An obtinens plura beneficia ex dispensatione Papæ, sine causa tamen rationabili, sit tutus in foro conscientiæ, remissiue, numero 378.

Regula de triennali non suffragatur contra decreta Concilij, d. c.4. sess.24. & cap.17. sess.24. ex Sacra Congregatione, num. 379. de quo remissiue num.380. Et nu.381. adducitur alia declaratio Sacræ Congregationis.

336 PRo complemento † huius materiæ videndum est, an Episcopus, seu Legatus possit dispensare super pluralitate beneficiorum incompatibilium.

337 In quo † breuiter dico, quod in dignitatibus, personatibus, seu officijs, & curatis, distincte dispensare non potest, sed solus Papa dispensat, vt tenet glo. in capit. dum 2. de electio. & in dict. capit. de multa, de Præbend. vt ibi gloss. verb. per sedem, & in capit. 1. de consuetudine. in 6. verb. absque dispensatione, & in cap. Ordinarij, de officio Ordinarij in 6. verb. sui beneficij, & in capit. non potest, de Præbend. eodem lib. verb. Apostolicæ sedis, & gloss. Gulielm. in extrauagant. execrabilis, de Præbend. inter communes, verb. quæ alias, Dominic. in dict. capit. 1. numero 13. & Franchus ibi numero 7. & in capit. super eo, de Præbend. eodem lib. numero quarto. Felin. in capit. at si cleric. §. de adulter. de iudic. num.5. Millis in repert. versic. dispensare non potest Legatus de latere super pluralitate, Rota decis.4. de offic. Legati in nouis, alias 286. Mandos. de signatur. grat. tit. de disp. ad plura, vers. aut loquimur, Gran. ad Simonet. de reformatio. quæst.50. num.22. P. Ledesm. in summa 2. part. tractat.7. capit.1.9. & 12. conclus. & Doct. communiter, vt testatur Abbat. in repet. d. cap. extirpandæ, §. qui vero. num.38. & faciunt quæ tradit Staphil. tit. de qualitate & statu benefic. §.1. quod sit, num.5. & 6. & vt dicit Hostiens. in d. cap. de multa, & refert Abb. num.19. & in d. repet. §. qui vero, num.38. & ibi Rebuff. opinionem hanc seruat curia Romana, & eius stilus, & sequitur Villad. de Legat. quæstio.14. 1. parte, num.81. dicens, quod

 ita sti-

ita stilus Curiæ recipit, & Quintin. in cap. de multa, nu. 111. dicens, quod pars Dd. melior hoc tenet, forique Romani seruat visus, &c.

338 Quamuis † ipse Hostiensis ibi, & Abbas locis citatis, Selua 4. p. quæst. 7. num. 29. Rebuf. in praxi tit. de dispensatione ad plura, à nu. 30. in repetit. dict. §. qui vero, circa 5. art. Abbat. de pluralitate benefic. Gambar. de offic. legati, lib. 5. tit. an Legatus possit plura beneficia vni conferre, à nu. 98. Duaren. de benefic. lib. 8. cap. 4. Greg. Lopez in l. 3. tit. 16. par. 1. glos. vlt. & Hojeda 2. p. cap. vlt. à nu. 16. & alij teneant, Episcopum & Legatum de iure posse dispensare, quando dispensatio fieret principaliter propter necessitatem, seu vtilitatem Ecclesiæ, & non ob vtilitatem personæ, propter prærogatiuam meritorum.

339 Nec obstat, quod † Episcopi possunt dispensare contra ius Canonicum, etiam Concilij, ex magna causa necessitatis, seu vtilitatis, Rot. decis. 5. de iure patro. in nouis, Abbas in d. c. at si clerici, §. de adult. nu. 9. post Ioan. de Lignano, ibi, Roman. consil. 325. nu. 7. & 8. vbi Horat. Mãdos. litera C. & singul. 486. Felin. in cap. 1. de constitut. nu. 49. & in cap. 1. de spõsal. sub nu. 5. Mil his verb. dispẽsare potest Episcopus contra Concilium, Gambar. de officio legati lib. 10. à nu. 400. Tiraq. de pœnis in præfat. num. 31. Duennas reg. 248. nu. 2. Hojeda, qui plures refert d. c. vlt. nu. 22. Ioan. Guttierrez. canon. quæst. lib. 1. cap. 23. nu. 18. Syluest. verb. dispensatio. num. 15. & Tomas Sanchez, qui plures etiam refert, de matrimon. lib. 2. disputat 40. nu. 3. & lib. 7. disputat. 7. num. 6. & lib.

340 8. disputatio. 5. nu. 1. nam † id procedit, quando superior consuli non potest, Felin. in dict. cap. 1. de cõstitutio. num. 50. Decius in dict. §. de adulter. nu. 82. Rochus in cap. fin. de consuetud. sect. 3. nu. 13. Bott. de Synodo 3. part. art. 1. nu. 50. Duennas ibi, & Hojeda num. 23. & Ioan. Guttierrez Syluest. & Thom. Sanchez, & Amilla verb. dispensatio, num. 19. At in proposito non videtur posse considerari periculum in dilatione ad consulendum superiorem: & condu cit quod tradit in proposito Less. de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. num. 150.

341 Vnde obiter † infertur ad illam quæstionem, an Episcopus possit dispensare in impedimentis matrimonium dirimentibus, quando impedimentum est occultum, & ad Papam, vel alium habentem facultatem dispensandi non potest haberi recursus propter paupertatem, vel alia impedimenta, & in separatione esset magnum scandalum.

342 In † qua Dd. communiter tenent partem affirmatiuam ex prædicta doctrina, quod Episcopi possunt dispensare contra ius etiam Concilij ex causa necessitatis, quæ hic concurrit. Ita Angelus verb. dispensatio. num. 5. Syluester dict. numer. 15. Tabiena quæst. 14. Margarita confess. eodem verb. & Armil. num. 19. Nauar. in manual. cap. 22. nu. 85. & consil. 14. de consanguinitat. & affinitat. Cucchus in institutionib. maiorib. lib. 2. tit. 6. nu. 310. Spino de testament. glo. 15. nu. 86. Anton. Gomez in explicatione Bullæ Cruciatæ, ad 10. clausulam. nu. 58. Zerola in praxi Episcopali 1. part. verb. dispensatio. §. 3. Bartholom. Ledesma in summa Sacramentorum, de matrimonio. dub. 50. Emmanuel Rodriguez in explicatione Bullæ Cruciatæ. §. 13. num. 6. & in additio. num. 14. & in summ. 1. tom. capit. 234. num. 2. Candelabrum aureum de matrimon. nu. 248. Graf. lib. 2. cap. 81. nu. 14. Vega in summ. 1. par. cap. 88. casu 1. Ludou. Lopez instructor. conscient. 2. tom. par. 2. cap. 59. Enriquez in summa lib. 12. capit. 3. §. 2. & lib. 13. cap. 14. §. 3. Valentia 4. tom. super 3. part. disput. 10. quæst. 5. pun. 5. Toletus in summa lib. 7. cap. 18. Azor 2. part. lib. 3. cap. 51. quæstio. 1. Rebellus de obligat. iust. 2. par. lib. 3. quæst. 5. num. 20. & nouissime Thom. Sanch. dict. lib. 2. disputat. 40. & d. lib. 8. disput. 5. num. 1. & disput. 6. nu. 20. & 24. & Theologi moderni Hispaniæ communiter: & ita practicari aiunt Emman. Rodriguez supra, & Enriquez dict. §. 2. in glossa, litera K.

343 Contrariam † tamen sententiam tenent Sot. de iust. & iur. lib. 1. q. 7. art. 3. & in 4. distin. 37. q. 1. art. 2. Cordub. lib. 1. quæst. q. 11. & in summ. q. 45. 2. punct. primæ opinionis, Veraer. in spec. coniug. 3. part. 18. ad fin. Barth. Medina 1. 2. q. 97. art. 4. & P. Ledes. de matrimo. quæst. 56. art. 5. dub. 1. & in summa de matrim. cap. 27. 1. difficult. quam etiam communem, & practicari in Ecclesia dicit Corduba d. quæst. 11.

344 Quæ † sententia probatur, quia Episcopus non potest dispensare in lege Papæ, vel Concilij, qualis est ista, nisi id ei specialiter concedatur, vt notant Dd. in d. §. de adulter. Suarez 5. tom. de censuris, disput. 6. sect. 4. nu. 7. & disputat. 7. sectio. 4. à num. 1. ad 6. & disputat. 29. sect. 1. nu. 21. & disputat. 41. sect. 2. nu. 3. & in proposito Couarr. in 4. 2. par. cap. 6. §. 10. num. 11. quod tamen nullibi ei conceditur in hoc casu: & est declaratio S. Congreg. Concilij super cap. 5. sess. 24. de reformat. matrim. quæ sic ait: Episcopus authoritate ordinaria non habet facultatem in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis, contrahentes matrimonia dispensandi.

345 Et idem † est in Legato, seu Nuntio, nisi vbi habeat specialem facultatem, Sanchez de matrimo. d. lib. 8. disput. 6. nu. 15.

346 Et procedit † ista sententia, non solum quando mala fide contractum est matrimonium, quo casu ipsi contrahentes se sua culpa in illam necessitatem & periculum iniecerunt, & ideo sibi imputent, sed etiam quando bona fide, & in facie Ecclesiæ, ignorando impedimentum, ex dicta ratione: quamuis tunc primam sententiam dicant esse piam & probabilem, Sotus dict. art. 2. Corduba, Veracruz, & P. Ledesma supra, & eam admittat Gabr. Vazquez 1. 2. tom. 2. disputat. 178. num. 16. nisi Pontifex consuli possit per Episcopum, & c. qui male allegat Sotum d. articul. 3.

347 Nec obstat † ratio primæ sententiæ nam illa doctrina, quod Episcopi possint dispensare etiam contra ius Concilij ex magna causa necessitatis, quando superior consuli non potest, intelligitur ex magna causa necessitatis, non particularis, seu priuatæ, sed publicæ, & cõmunis, seu Ecclesiæ, vt patet ex citatis nu. 338. & seq. tunc enim ratio boni communis id exposcit: nec de necessitate particulari & priuata est habenda ratio, cum lex in communi feratur, & c.

348 Et quod † intelligenda sit de necessitate publica, constat: nã Dd. eodẽ modo loquũtur de magna causa vtilitatis, quæ necessario in proposito intelligenda est de vtilitate publica, & non priuata, immo expresse Dd. citati d. n. 338. id negãt de vtilitate psonę.

349 Et si † intelligeretur de necessitate particulari, posset aliquando Episcopus dispensare in prædictis impedimentis, etiam ante contractum matrimonium: nam etiam tunc posset aliquando occurrere talis casus necessitatis, & tamen tũc nullus scriptor id admittit præter Thom. Sanch. supra nu. 7. quamuis sciam, Nuncium Hispaniæ semel dispensasse ante contractum matrimonium in impedimento primi gradus affinitatis ex copula fornicaria, de consilio aliquorum Theologorum.

350 Et similiter † posset etiam aliquando dispensare, licet

licet impedimentum esset publicum, nam etiã tunc posset occurrere talis necessitas, & tamen tunc nullus author id concedit, sed omnes loquuntur quando impedimẽtum est occultum, &c. quamuis etiam tunc posse Episcopum dispensare in facti contingẽtia, quando etiam matrimonium erat iam separatum, consuluerint aliqui Theologi huius ciuitatis, & de facto dispensasse audiuerim: iam enim moris est Theologis Hispanis huius temporis, omne facere probabile, nouas inuentando opiniones, adeo vt nihil fere fit, quod ab eis non probetur: vnde veritas, & doctrina solida & antiqua, magnam iacturã fecerunt.

351 Nec obstat † alia ratio primæ sententiæ, nempe, quod tunc propter epicheiã videatur Papa dare facultatem dispensandi Episcopis, aut eam tollat sibi non reseruare, non enim vult inijcere laqueos peccatorum, & animas in huiusmodi laqueis manere: quia pro responsione aduertendum est, quod Episcopus non possit dispensare in lege Papę, vel Concilij, prouenire ex natura rei, quia Episcopus est inferior, & inferior non habet potestatem in superiorem, nec in eius legem, cap. inferior, 21. distinct. c. cũ inferior, de maiori. & obedient. Clemen. ne Romani, in princip. de electio. & non ex eo, quod Papa sibi reseruet potestatem dispensandi, & eam Episcopis, Suarez d. 5. tom. disputat. 7. sect. 4. nu. 4. & disput. 41. sect. 2. nu. 3. sequitur Thom. Sanchez lib. 7. disput. 7. num. 6. & lib. 8. disputat. 2. nu. 12. & disputat. 6. nu. 14. quamuis contrarium videretur dicere in d. lib. 2. disput. 40. nu. 3. in 2. ratione, dicens istam reseruationem in casu tantæ necessitatis intelligendam non esse; epicheia autẽ est moderatio legis deficientis propter vniuersale, & temperat illius rigorem in casib. specialibus, & extraordinarijs, non verò dat potestatem, aut iurisdictionem alias non habenti, quamuis posset moderari legem Papæ, sibi reseruantis id, quod alias poterat Episcopus, auferendo illi potestatem, alias competentem.

352 Vnde cum † Episcopus possit dispensare in omni voto, nisi Papa sibi specialiter reseruasset, posset Episcopus in casu magnæ necessitatis, cum ad Papam non posset haberi recursus, dispensare in voto reseruato, puta castitatis, vt dicunt Syluest. Armil. Cucchus, & alij supra, & Pet. Ledesm. in summa 2. part. tract. 10. cap. 8. 3. p. dicto 4. & Thom. Sanchez plures citans lib. 8. disp. 9. nu. 22. Azor supra, & 1. p. lib. 11. cap. 19. quæst. 8. Suar. de relig. 2. tom. tractat. 6. lib. 6. cap. 26. a nu. 9. quia quod Episcopus in illo nequeat dispensare, prouenit ex reseruatione Papæ, & non ex natura rei: vnde epicheia potest moderari legem, per quam fit illa reseruatio, vt non intelligatur in casu tantæ necessitatis.

353 Et quod † epicheia non det potestatem & iurisdictionem alias non habenti ex natura rei, etiam in casu magnæ necessitatis priuatæ, patet exemplo excommunicationis, à qua non potest quis absolui etiã in casu extremæ necessitatis, vt in articulo mortis, ab eo qui non est sacerdos: neque à simplici sacerdote posset, nisi ius id specialiter concessisset: & exemplo matrimonij, quod non potest contrahi coram non parocho, etiam in casu magnæ necessitatis, & mortis periculi. Accedit, quod vt inquit Gabr. Vazquez. t. 2. tom. 2. disput. 176. num. 3. epicheia non habet locum in iure naturali, quale est istud, quod inferior non dispenset in lege superioris, quin in eo nõ cadit emendatio, sicut in lege humana. Quod si re-

354 plices, ius † illud naturale, quod inferior dispensare nequeat in lege superioris, interpretari vt non intel ligatur in casu magnæ necessitatis, Respondeo id procedere, quando necessitas est publica, non priuata, iuxta supradicta.

355 Vnde † etiam verior videtur opinio Cordubæ lib. 1. quæst. 9. cap. 12. 4. dicto, & Couar. in 4. 2. p. c. 7. §. 2. nu. 6. quod in impedimento affinitatis, superueniente matrimonio, non posset Episcopus dispensare ad petendum debitum, nisi forte ex consuetudine, quamuis Dd. communiter contra teneant, & etiam Sot. & Medin. supra, & Io. Guttier. à num. 15. Emman. Rodrig. nu. 7. & Lud. Lop. supra, & 1. tom. cap. 80. & 296. & Valent. etiam vbi sup. de quo late Thom. Sanchez d. lib. 8. disput. 12.

356 Et quando † prima sententia admittenda esset (quæ tamẽ mihi absolute non placet) esset omnino accipiẽda, quando bona fide contractum esset matrimonium, vt voluit Barthol. Ledes. Emman. Rodrig. & Vega supra, & etiam Zerola, qui vult, quod matrimonium sit contractum ignoranter quoad impedimentum, & sit consummatum: & regulariter Rebel. quamuis Angel. Syluest. Tabiena, Margarita, Armilla, Nauar. Cucch. Spino, Ant. Gom. Cand. aur. Graf. & Valent. & Tolet. supra, bonæ fidei non meminerint, & Enriquez d. §. 2. in gl. litera K. & lit. O. videatur eam non requirere.

357 Et † requireretur bona fides, non solum ex parte vnius, sed vtriusque, ita quod ambo contrahentes probabiliter impedimentum ignorassent, & in contrahendo solemnitates requisitas seruassent, vt rectè inquit Lod. Lop. d. cap. 59. ex decreto Concilij. sess. 24. de reformat. matrim. cap. 5. dicente, quod si quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium cõtraxerit, aut solemnitatibus requisitis neglectis, separetur, & spe dispensationis consequendæ careat:

358 quamuis † Thom. Sanchez supra num. 4. teneat sufficere bonam fidem vnius, licet alter mala fide contraxerit, non obstante Concilio, quia Tridentinum, inquit, vocat hanc pœnam, ibi. Eisdem subijciatur pœnis, non autem æquum est puniri innocentem, ob alterius delictum, vt tenet P. Ioseph. de Acosta lib. 6. de conuersione Indorum. cap. 22. & quidã viri docti neoterici.

359 Sed respondeo, dicta † verba Concilij in vno sic contrahente verificari, cum dicat, Si quis, &c. & ob delictum & pœnam vnius, alterum non pœnam, sed damnum in consequentiam sustinere, quod iniquũ non est.

360 Nec admitto, vt obiter † dicam, sententiam P. Gabr. Vazq. 1. 2. disp. 62. c. 4. præcipue docentis, posse nos operari contra nostram opinionem, & sequi opinionem cõtrariam, quam viri docti sequuntur, & communiter existimatur nõ continere errorem, sed adhuc probabilitatem habere, atque adeo non esse antiquatam, quamuis ex proprijs, & intrinsecis principijs, fundamentis & rationibus illa nobis non probetur, sed nostram opinionem veram existimemus, & contrariam falsam, quia per extrinseca principia, nempe authoritatem Dd. qui contrariam sequuntur, possumus iudicare illam esse probabilem, & sic secundum eam operari, retenta adhuc propria opinione, & assensu illius per propria, & intrinseca principia, fundamẽta, & rationes: quam sententiam tenet etiam Azor 1. part. lib. 2. cap. 17. 7. q. & Sayrus in claui regia, lib. 1. cap. 6. hanc inquam sententiam non admitto.

361 Nam quamuis † possit sequi opinio probabilis relicta probabiliori, vt contra Syluest. verb. opinio. §. 2. ad fi. Caiet. eod. verb. Corradũ, tra. 7. de contractibus, q. vlt. Adrianum quodlibet. 2. 3. part. Sotum lib. 3. de re-

3.de iustit.& iur.q.6.art.5.ad 4.Nauar.c.27.nu.286. & Cordubam lib. 2. quæst.q.3. Ant. Perez certamine 10. Scholast. nu.55. tenent Armilla verb.opinio, Barth.Medina 1.2.quæst.19.artic.6. Aragon,2.2.q. 63.artic.4.& ibi Salon.2.controuersia, Bannes ead. 2.2.q.10.artic.1.Valentia,3.tom. disput.5. quæst.7. pun.4.& Ludou. Lop.instruct.conscient.1.to.c.120. & 287.Sayrus de censur.lib.55.nu 4.& 8.& P. Nau. de resti.lib.3.c.1.nu.237. Salas.1.2.tract.8.disp.vnica sect.6. (qui tamen tenet tutiorem partem sequendã, si fieri potest absq; notabili detrimento) Suarez to. 5.de pœnit.disp.22.sect.9.num.6. & 5.to.de censur. disput.40.sect.5.nu.6.Thom. Sanchez de matrimo. lib.2.disput.41.nu.30.lib.3.disp.20.nu.4.& lib.8. disput.6.nu.18.& nouissime Lorça 1.2.disp.39.de actibus humanis(qui etiam tenet prædictam sententiã, Gab. Vazq.disp.41.) & recentiores communiter.

362 Quod † etiam procedit in iudice, qui potest iudicare secundum opinionem probabilem relicta probabiliori,non ex parte facti,sed iuris secundum prædictos excepto Bannes,d.quæst.63.art.4. & Gabriel Vazq. disp.64.cap.2.& Valen.supra, qui non solum in iudice, sed in qualibet materia iustitiæ, quando agitur de præiudicio tertij tenet contrarium.

363 Tamen † ea opinio probabilis est, quam asserunt viri sapientes,& cõfirmant optima argumenta, quę sequi nihil improbabile est,vt diffinit Arist.1.topic. cap.1.& 1.ethicorum.cap.4.& tradunt Medina, Aragon,& Salon supra,& Anton.Perez supra nu.48.ait non omnem opinionem posse dici probabilem, sed illam dumtaxat quæ fulcitur, atque firmatur rationibus bonis, & authoribus authoritate dignis, &c. Itaq; vt opinio probabilis sit, non satis est, quod eã asserant viri sapientes, sed etiam opus est,quod eam cõfirment optima argumẽta,&c. Et vt etiam dicũt Medina, & Aragon ibidem,opinio probabilis,non solum debet esset conformis existimationi virorum prudentum,& sapientum,sed etiam rectæ rationi.

364 Et vt † possit quis sequi opinionem probabilem, debet eam iudicare veram,etsi non veriorem, vt dicit Salon,& Valentia supra,& Ludo. Lopez d.cap. 287.& alij. Quod apertius tenet idem Salon supra, quæst.5.art.4.dicens, quod quando variæ sunt DD. opiniones in his, quæ pertinent ad mores, & conscientiam,& vtraque opinio habet authores grauissimos, vtraque est probabilis illi,qui non valet quæ verior sit,& vim argumentorum expendere:qui vero valet attingere,quæ illarum verior sit, ita vt vnã iudicet veram,& alias falsas, debet agere iuxta illã, quam iudicat veram, quia aliter ageret contra conscientiam, & ita tenet etiam Valentia supra,& communiter Thomistæ.

365 Nec verum † est,quod dicunt Gabr. Vazquez, & Azor. supra repugnare ex proprijs principijs,& rationibus haberi assensum vtriusque partis, & opinionis contrariæ,duo enim assensus contrarij de eadem re in eodem esse non possunt, nam quamuis verum sit, quod duo assensus contrarij certi, & euidentes de eadem re esse non possint, & quod ex proprijs principijs,& rationib. veris in se,& a parte rei, non possit haberi assensus circa opposita, tamen ex proprijs principijs,& rationibus probabiliter veris bene potest haberi assensus circa opposita vti probabiliter vera,quia bene potest quis probabiliter assentiri vni opinioni ex aliquibus rationibus & principijs,quæ videntur probabilia, & alteri contrariæ etiam probabiliter, aut probabilius, ex alijs rationibus,fundamentis,& principijs,quæ videntur etiã probabilia, aut etiam probabiliora, & bene potest quis vtramque opinionem iudicare probabiliter veram, qui tamen bene scit a parte rei vnam tantum, cum sibi contradicant, esse veram, & aliam falsam, & sic non potest habere iudicium de veritate,& falsitate rei,scilicet,quod res ipsa sit,& non sit vera, vel falsa,vt recte Salon supra d.2.controuers.4.conclus. vers.obseruandum quoque, Ant.Perez supra nu.39. & 41.& tenet etiam Salas d.sect.6.in princip.& Lorça d.disput.39.nu.1.

366 Sententia † autem Gabriel. Vazquez & Azor, solum videtur vera in subdito,qui superiori præcipiẽti iuxta opinionem aliorum,quam ipse subditus putat falsam potest,& debet contra propriam opinionem obedire formando conscientiam, quod id sibi licet ratione obedientiæ debitæ, vt tenet Cordub. lib.3.quæst.9.quem sequuntur Gabr. Vazquez d.disputat.62.cap.6. & Azor.supra quæst.9. licet diuersa ratione,nempe sumpta a sua opinione, de qua supra,& Salas sect.8.a nu.75.

367 Et aduerte † quod Nuntio Hispaniæ solet dari facultas super quocumque impedimẽto publicæ honestatis iustitiæ, vbi solum sponsalia intercesserint, vt matrimonium inter se contrahere,& in facie Ecclesiæ solemnizare, ac post quam contractum fuerit in eo remanere,ac pariter cum illis, qui huiusmodi impedimentis non obstantibus illud, alias tamẽ rite iamiam contraxerint,etiamsi carnali copula cõsummauerint, & prolem exinde susceperint, ipsos ab incestus reatu,ac etiam a synodalibus censuris absoluendi, vt matrimonium denuo inter se,dummodo propter hoc mulieres raptæ non sint, contrahere, & vt præfertur solemnizare, ac pariter in eo remanere libere,& licite valeant dispensandi,prolemque ex inde susceptam, & suscipiendam legitimam decernendi, atque nuntiandi, vt his verbis habetur in facultatibus D.Cæsaris Speciani Nuntij Sixti V.

368 Ac commissario † Cruciatæ conceditur facultas nullis datis literis seu per confessores laceratis cum his,qui primo & secundo affinitatis ex fornicatione contractæ gradibus coniuncti matrimonium contraxerunt, dummodo si post Concilium Tridentinum illius formã seruauerint, ac impedimenta huiusmodi penitus occulta sint, & alter contrahentiũ tempore contracti matrimonij impedimenti ignarus extiterit,vt altero ita,vt prædicitur,impedimẽtum ignorante de nullitate prioris consensus prius certificato, tacitoque, si videbitur ad euitanda scandala causa nullitatis matrimonium inter se, etiam secrete de nouo cõtrahere possint in foro conscientiæ dumtaxat,si ad euitanda grauia scandala dispensandum iudicauerit, dispensare, prolemque susceptam, & suscipiendam exinde legitimam decernere,nec nõ etiã in superueniente simili affinitatis impedimento,similiter dispensare, vt debitum petere possint, vt his verbis habetur in summario Latino, explicat Emman. Rodriguez,in d.explicatione bullæ,§.13.a nu.6. & in additio.a nu.13. Thom. Sanch. d.lib.8 disput.6.a nu.23.

369 Circa † alia vero beneficia Episcopus seu Legatus potest dispẽsare,vt quis habeat plura beneficia, etiã residentiam requirentia,quæ non sint curata,aut dignitates,personatus, vel officia, vel duo vniformia sub eodem tecto, vel duæ Præbendæ diuersarũ Ecclesiarum, quarum quælibet per se sufficiat, secundum Abbatem,in d.cap.cum iam dudum.num.9. & in repet.d.§.qui vero,nu.41.&42. Staphil.2. forma expectat.num.4.& 5.Seluam d.4. part.quæst.7. casu vltim.& Gambar.d.lib.5.tit.an legatus possit plura beneficia vni conferre a num.231.&238.qui ita explicant

plicant.cap.sanctorum.70. distinct. Rebuf.d. tit. de dispensatione ad plura, nu.29. & in repetit.d. §. qui vero, vbi supra, Io. Quintinum, supra nu.112.& sequen. Hojedam d.2.p.cap.vlt.nu.13.& 14.& Granutium ad Simonetiam, d. quæst.50. de reseuat. verb. incompatibilia.

370 Qui tamen † in requirentibus residentiam ait nō nisi Papam posse dispensare, quod etiam ait Rebuf. tit.de dispensatione ratione ætatis, verb.in cathedralibus, vers.in super, quod est verius, ex d.cap.sanctorum.70.distinct.quod ad omnia beneficia pertinet, & non solum ad Præbendas Ecclesiarum Cathedralium seu collegiatarum, vt contra Doct.recte explicat Quintanaduennas, d. lib.4. ex nu.23. ad 44. qui est videndus.

371 Et est hodie† certum ex S. Concilio Tridentin.d. cap.17.sessio.24.de reform.ibi: Dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat, contra quod Episcopus seu Legatus dispensare non potest, ex glos. per tex. ibi in cap. dilectus 1.verb.cum se facultas, de Præb. communiter approbata, vt per Nauar.d. oratio.cap.11.num.24. Felin.in d.c.1.de constitution. nu.49. & in d.cap.1. de sponsal.num.5. & in d.cap.at si clerici, §. de adulterijs, nu.5. & ibi Decius, num.37. Probus ad Monach. in cap.fi. de consuetudin. in 6. num.21. & 22. Duennas reg.249. & in terminis Zerola in praxi Episcopali, verb. benef. §.7. conclus.7.& 8. principali ad fin. & Zecchus de Republica Ecclesiast.cap.de beneficiatis, nu.4.vers. notandum 3. & Açor.1.par.lib.3.cap.8.quæst.6.capit.9.quæst.3.& 6.cap.10.quæst.4.cap.11.quæst.23.

372 & cap.50.quæst.6.qui† ex eo etiam dicunt non posse dispensare, vt quis habeat duo beneficia simplicia sufficientia contra d. decretum, & Quintanaduennas d.lib.4.num.131. Villar del pattonado de Calatayud.4. part. in princip. num.9. & Lessius d. lib.2. capit.34. num.146. Açor.etiam d.lib.3.cap.7.quæst. 4. & lib.6.cap.12.quæst.6. & patet ex declarationibus supra adductis, num.310.& ex adducta infra nu.

373 377. Et† est alia declaratio supra d.c.17.in vna Hieracen.quæ sic ait: Dispensatus legitime sine dubio Canonicatum, & parochialem retinere potest: sciendum tamen est Ordinarium super hoc dispensandi facultatem non habere. Et vide declarationem.5.supra adductam, nu.84.

374 Sed offert† se difficultas an hodie stante Concilio possit Episcopus, & cōsequenter Nuntius seu Legatus dispensare ad duo beneficia difformia sub eodem tecto, sicut antea poterat ex communi, de qua supra nu.231.

375 Et videbatur† dicendum, quod non, ex c.4.sess.7. de refor. vbi Concilium videtur absolute prohibere retentionem beneficiorum quomodolibet incōpatibiliū, & in terminis ita videtur colligi ex declarationibus supra adductis, nu.243.

376 Nihilominus† tamen contrarium est verius, nam ista facultas non apparet sublata per Concilium, nec obest decretum d.c.4.(nam ibi Concilium solum inducit vacationem beneficiorum quomodolibet incompatibilium, quæ contra formam sacrorum canonum quis recipere, ac simul retinere præsumpserit, vnde non prohibet retentionem beneficiorum, alias incompatibilium in casu à iure permisso, & sic vbi Episcopus posset de iure dispensare, &c. & Nuntius quotidie dat similes dispensationes.

377 Et ita† alias clare censuit S. Congregat. vt in seq. declaratione super d. cap.17. Congregatio Concilij censuit Episcopum ex causa posse dispensare, vt quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi, & tenuit Rota in illa Telesina beneficij 1594. supra relata, nu.232.

378 Et an† obtinens plura beneficia ex dispensatione Papæ, sine causa tamen rationabili, sit tutus in foro conscientiæ, vltra Abb. in repetit.d.cap.extirpandæ, §. qui vero, de Præben.nu.43. & ibi Rebuff.circa 6. & vltim. argum. Abbatis Gambarum, lib.5. tit. an Legatus possit plura beneficia vni conferre, à num. 84. Hojedam d.cap.vlt.2.par.num.38. Nauar.supra & cons.1.de constitut. à num.37. Sotum Aragon, & Salon supra, vide Caietanum in summ.berb.beneficium, Armillam eodem verb. num.43. Cordubam, lib.1. quæst. quæst.20. Angles de restitut. quæst. de restitut. facienda propter negligent. Ecclesiasticor. art.1. 2.difficult. dub. 3. Lud. Lopez instruct. conscientiæ, 1. tom.cap.252. & seq. Emmanuel Rodriguez. in summ. 1. tom.cap.31. num.7. & 8. Vegam, 1.par. cap.36. casu 30. Toletum lib.5. cap. 81. Corradum in respons.casuum conscientiæ, quæst.35. in additione, Pet. Ledesm.in summ.2. part. tractat.7. cap.1.circa 9. conclusionem, & 11. & Didac. Perez ad Villad.de irregul.cap.1.nu.13. Lessium d.lib.2.c. 34.nu.151.& seq. Açor.2.p.lib.6.cap.12.q.7.8.& 11. & lib.5. cap.3. quæst.2.

379 Tandem† aduertendum est regulam de triennali possessore non suffragari contra decreta Concilij, d. cap.4. session.7.& d.cap.17.sess.24.de reformatione, vt censuit S.Congreg.Concil.his verbis: An præsūpta dispensatio, in qua fundatur regula de triennali, habeat locum contra decreta Concilij, cap.4. sess.7. cap.17.sess.24.& cap.15.sess.25.de reformatione: ita vt possidentes beneficia contra dispositionem dictorum decretorum, ex tali præsumpta dispensatione suam possessionem tueri valeant, sanctissimus Dominus noster, ex sententia Congregationis respondit non habere locum contra citata Concilij Trident. decreta à Card. Carrafa. Et est alia declaratio S.Congregationis, & dec. Rotæ in causa Calagurritana Canonicatuū sup. adducta 7.p.c.3.nu.83.& 88.

380 De quo† vide tradita per Sarn.reg.de triennali, q. 10. Menoch.de præsump.lib.3.præsump.133.a num. 72.& Flores quæst.23.ex nu.51.

381 Et nouissime† post hæc vidi aliam declarationem S.Congregationis Concilij adductā per Ioan. Vuamesiū cons.233.in addition.his verbis: An duo Canonicatus de iure in vim S. Concilij Triden. Decretorum sint incompatibiles, Congregatio respondit esse incompatibiles. An per assecutionem secundi Canonicatus ipso iure vacet primus, Congregatio censuit post adeptam pacificam possessionem secundi primum ipso iure vacare. An is qui duos Canonicatus simul absque dispensatione Apostolica per triennium, & vltra detinet, vtroque ipso iure excidat in vim d. Decretorum Concilij Trid. Congregat. iudicauit, si duos huiusmodi Canonicatus simul retinere perrexerit, vtroque esse ipso iure priuatum ex Decreto Concilij Trid. An vtriusque Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor, ex regul.de triennali, Congregatio respōdit vtique non posse.

C A P. VI.

De vacatione ob promotionem ad Episcopatum.

SVMMARIA.

B*Eneficia promoti in Episcopum vacant sine controuersia, num.1. vacantque omnia beneficia, num.2. Etiam simplicia,*

plicia, num. 3. Ac etiam pensiones, num. 4.

Quando illa vacare censeantur controuersia est, & resoluitur de iure nõ vacare, nisi post adeptam possessionem pacificam, & consecrationem, seu huius loco lapsum trimestris ad consecrationem dati, numero. 5. In Curia tamen beneficia electi in Episcopum in Curia consecrati, statim conferuntur etiam ante adeptam possessionem secundum glossam, & alios, num. 6. Alij vero dicunt, quod de stilo & consuetudine Curiæ beneficia promoti statim vacant per promotionem, statimque vt vacantia per Papam conferuntur. nu. 7. Declarando tamen, quod licet statim conferantur, tamen collatio non debeat habere effectum, & beneficia vere, & effectualiter vacare non censeantur, nisi saltem adepta possessione, vel per eũ stante secundum Abb. & alios, nu. 8.

Rota tamen, & alij interpretantur istud de stilo Curiæ procedere, quando in promotione Papa decreuit beneficia vacare, aliàs stari iuris communis dispositione, & ab eo regulari stilum Curiæ, num. 9. Et tunc non intrabit d. declaratio Abbatis, sed decernente Papa beneficia statim vacare, vacabunt vere & effectualiter statim, & prouisus de eis poterit possessionem capere, etiam ante adeptam à promoto possessionem Episcopatus, quamuis si non posset, postea eam capere posset, & redire ad sua beneficia, etiam sine noua collatione, num. 10.

An promotus intra trium mensium spatium datum à iure ad faciendum se consecrari, debeat etiam possessionem Episcopatus adipisci, & alias non docto de impedimento dicantur vacare beneficia, à num. 11. Resoluitur ad capiendam possessionem, non esse assignatum d. tempus, & solum spectabitur, an eam sit adeptus, vel per eum steterit, & num. 13. ponitur decisio. Rotæ.

An si cum promoto esset dispensatum, quod non teneretur consecrari intra annum durante tempore talis dispensationis, beneficia vacent, resoluitur non vacare, etiam si dispensatio esset ad instantiam partis contra aliquos, nu. 14. & 15. Et idẽ in prorogatione temporis dati ad se consecrandum, quia in effectu idem est, & eadem ratio, nu. 16.

An si electus administrasset de facto, ante confirmationem vacent beneficia priora, à num. 17. Refertur sententia Abb. & Decij, & resoluitur vacare, quando ille est etiam consecratus, licet illicite & iniuste, modo consecratio sit alias valida, & in forma Ecclesiæ.

Beneficia promotorum ad Episcopatus in terris infidelium existentes, seu titulares, non vacant, nu. 24.

Licet per promotionem ad Episcopatum vacent pensiones, non tamen vacabunt, nisi adepta possessione, & consecratione secuta, nu. 25. Nec vacabunt pensiones promotorum ad Episcopatus in terris infidelium, seu Episcoporum titularium Ecclesiarum, quæ sunt in partibus infidelium, num. 26. Et quãuis in promotione decernerentur beneficia vacare, non facta expressa mentione de pensionibus, Decretum istum ad eas non extenderetur, num. 27. Et quando pensiones etiam expresse decernerentur vacare, non censerentur effectualiter vacare ante adeptam, possessionem Episcopatus, num. 28. Sed verius est tunc statim vere vacare, & ex tunc non deberi, num. 29.

Beneficia, quæ promoti obtinent tempore promotionis sunt Papæ reseruata, per extrauag. ad regimen, siue tunc, siue postea, quomodocumque vacent, num. 30. Et quamuis d. extrauagans sit temporalis, tamen omnes Summi Pontifices eam renouant in prima regula Cancellariæ, nu. 31. Et ponitur decisio Rotæ, nu. 32. Et quod in ea dicitur beneficia promoti vacare in Curia, & vt sic esse etiam reseruata, intelligitur, quãdo in promotione Papa decernit ea vacare. nu. 33.

Prouisiones, & quæcunque dispositiones factæ de beneficijs resignatis simpliciter vel ex causa permutationis per promouendos ad Ecclesias cathedrales, & quascunque Prælaturas inter earum vacationis, & promotionis tempora sunt cassæ, & irritæ, vt in regula 25. Cancellariæ, nu. 34. Et qui eam explicant, num. 35. Quæ regula habet locum, non solum in resignationibus factis in manibus Ordinariorum, sed etiam in manibus Papæ, etiam in fauorem, & cum reseruatione aliqua, &c. num. 36. Beneficia tamen, quæ habent nominati ad Episcopatus, per Regem Hispaniæ resignari solent cum derogatione istius regulæ in fauorem illorum, quos Rex vult, numer. 37.

Supradicta procedunt in minoribus beneficijs, quæ promotus antea obtinebat, de quibus loquuntur iura citata, nu. 38. & c. si quis iam translatus 21. quæst. 2. de minoribus, tam primo, quam secundo, num. 38. Secus est in Episcopo translato, ad alium Episcopatum, nam primus statim vacat per translationem ad secundum, & absolutionem à primo per prius factam à Papa accedente ipsius translati consensu, etiam non adepta possessione secundi contra Roman. & Feli. num. 39. & seq.

Videtur consuetudine receptum in Hispania, quod Episcopi trãslati ad alium Episcopatum administrent in primo, & in eius possessione permaneant, donec possessionem secundi adipiscantur, vel promotus ad primum, possessionem eius capiat, quamuis non lucrabuntur fructus à die translationis facta cum consensu illorum, & ita seruatur maxime cum lucrentur fructus secundi Episcopatus. nu. 41. Non tamen non valebit prouisio ab eis facta de beneficijs vacantibus post translationẽ, ex reg. 2. Cancell. nu. 42.

Licet per Episcopatum priora beneficia vacent per adeptionem tamen dignitatum, vel beneficiorum, non vacat Episcopatus nec Abbatia, nu. 43.

An collatio dignitatum, vel beneficiorum facta Episcopo valeat. Resoluitur, quod non, nisi fiat ex dispensatione Papæ, aut ex iusta & necessaria causa, nu. 44. Episcopo tamen titulari, vel qui renuntiauit Episcopatum, facta collatio, præsertim de beneficijs simplicibus, valebit contra Cardin. & Bursatum, nu. 45. Et reseruatio pensionis, maxime facta mentione de Episcopatu, nu 46.

Valebit collatio beneficij facta electo in Episcopum ante confirmationẽ, & vacabit post confirmationem, sicut alia obtenta, nec per illius assecutionẽ ius per electionem quæsitum perditur, num. 47.

1 BEneficia † promoti in Episcopum vacare planũ est, & sine controuersia, cap. cum in cunctis. §. 1. de elect.

2 Vacantq; † omnia beneficia. Caputaq. decis. 400. & 401. par. 2.

3 Etiam † simplicia, Lambert. de iure patron. 1. p. 2. lib. quæst. 6. artic. 15. à num. 9. Hojeda de incompatibilitate benefic. 1. par. cap. 4. num. 3. & Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 3. quæst. 1. nu. 76. & alij.

4 Ac † etiam pensiones, vt tradidi supra 1. par. cap. 5. num. 110.

5 Quando autem † illa vacare censeantur, controuersia est, in qua dicendum est de iure non vacare, nisi post adeptam possessionem pacificam, & consecrationem, seu huius loco lapsum trimestris ad consecrationem dati, & ita probat tex. in d. cap. cum in cunctis, §. 1. & ibi glos. cap. si qui Episcopi. 92. distin. Innocen. num. 4. Ioan. And. Butr. Imola, nu. 4. Abb. à num. 1. & 6. Bellam. Decius à num. 1. & 11. & alij in dict. §. 1. qui reprobant opinione Hostiensis volentis, quod vltra possessionem, & consecrationem haberetur etiam tempus trium mensium, idẽ Oldra. cons. 14. à num. 4. Roman. cons. 335. & 345. num. 17. Pauin. de offic. & potesta. Cap. sede vacãte, 2. p. quæst. 9. Felin. in tract. quando literæ Apostolicæ limitat. 5. vers. & bene considerata, Hier. Paul. in practica Cancell. §. notabilia de vacantibus speciali reseruatione, Probus ad Monachum in c. 2. de Præbend. in 6. num. 49. Cosm. in pragmatica sanctione,

cap.

cap.licet.§. censuit, verb.promotus, Staphil.de literis gratiæ, tit de varijs modis vacationis.§.secundus principalis modus Lamber. de iure patron.d.1.par. 2.lib.quæst.6.artic.15.Gigas de pensio.quæst.56.nu. 3.& 4. Rebuf.in concord.tit.de mandat.Apostolic. §.statuimus, verb. Ecclesias, Coras.de benef.1.p.cap. 10.num.6. Rossiniacus cap.5.à num.1. Pet.de Baisio in Directorio electionum.3. p.cap.48.nu.2.& 3. Simonetta de reseruat.quæst.27. num.2.& ibi Paulus Granutius, num.6. Mandos. reg.1. Cancell.quæst. 15.num.2.& reg.26.quæst.4.num.2.Ferrettus cons. 53. num.3.& 4.Bursat.cons.351.lib.4.Nauar.cons. 14.de election. Hojeda de incompatibilitate d.cap. 4.nu.13.Pet.Gregor.de benef.cap.24.num.10.Anastas. Germonius de indultis Cardin.§.si vero à num. 20.Flamin.Paris.d.quæst.1.num.76. Quintanaduēnas lib.4. Ecclesiasticon, num.114.& 115.Zerola in praxi Episcopali 1.par.verb.vacatio. Et Achilles decis.37. alias 1.de promotis, Caputaquen. decis. 401. par.2.Cuius literam, nu.3. dum dicit, Iuxta stilum, & consuetudinem Romanæ Curiæ, existimo esse mendosam, & debere dicere, Licet non iuxta stilum, &c. vt patet ex sequentibus, & allegationibus, Abbatis Felini, & Gigantis, & maxime, quia dicit, quod non sufficit sola allegatio consuetudinis, sed debet per testes probari. Et Rota in Toletana scholastriæ de Alcala 22. Iunij 1592. coram D. Orano infra adducta, num.13.& in Barchinonen. Canonicatus 9. Martij 1598. coram D. Millino supra adducta 6.p.cap.4.nu.23. Et posthæc Gonçalez ad reg.de mensib.gl.15.nu.53. Azor.2.p.lib.7.c.16.q.12.Cardin. Tuschus concl.71. litera B.

6 Glossa tamen † in Clemen.1.vt lite pendēte, verb. collatio, ait, quod in Curia beneficia electi in Episcopum in Curia consecrati statim conferuntur, etiam ante adeptam possessionem. Et idem dicit Romanus supra, & Staphil.num.2.& 3.Coras.nu.7.& Horatius, Mandos.in add.ad Roman.d. cons.335. litetera A. qui ait, quod ante consecrationem beneficia de stilo Curiæ non conferuntur, licet post consecrationem illico conferantur, etiam ante adeptam possessionem, & Tuschus supra, nu.4.

7 Alij vero † dicunt, quod de stilo, & consuetudine Curiæ beneficia promoti statim vacant per promotionem, statimque vt vacantia per Summum Pontificem conferuntur, Abb. nu.3. Decius 7. & alij in d.§.1. Cardin.& Imola in Clem.1. Lamb.nu.12. Gigas, Rebuf.Mand.d.q.15.nu.3.& 4.d.q.4.nu.4.Ferretus, nu.5.& Bursattus, nu.4.& 15.& Hojeda, nu. 14.& Azor. vbi supra.

8 Quem † stilum, quia durus aliquibus videtur, ita temperat, & declarat Abb.d.num.3. quod licet beneficia promoti statim conferantur, tamen illa collatio non debeat habere effectū, & dicta beneficia vere, & effectualiter aliter vacare nō cēseātur, nisi saltē adepta possessione, vel promoto in mora existente in illam capiendo, quia quis non debet perdere primum beneficium, nisi secundum sit plene consecutus, vt in cap.si quis iam translatus, & ibi glos.verb. translatus 21. quæst.2.d.c.si qui Episcopi.92.distin. sequuntur Lamber. d.nu.12. Mand.d.reg.26.quæst. 4.num.5. Bursat.nu.4. Hojeda, num.15.& Flamin. Paris.nu.78.vbi supra. Et istam declarationem Abbatis ad dictum stilum Curię secuta est Rota in vna Panormitana benefi. seu pensionis coram D. Fabio de anno 1548.vt per Achill.d.decis.37.nu.1.& testatur Mando.d. quæst.4. nu.5.

9 Verum in d. Toletana † scholastriæ inter Doctorem Neroni, & Doctorem Herrera dixerunt Domini Rotam interpretari istud, quod Doct. Dicunt de stilo Curiæ procedere, quando in promotione Papa decreuit beneficia vacare, iuxta decis. Cassad. 2. de constitut.num.3.& quod quando non adest expressum Decretum vacationis, statur iuris communis dispositioni, & ab eo regulatur stilus Curiæ, vt fuit decisum in vna Veglen. coram Domino Seraphino, & idem fuit dictum in vna Pharen.pensionis coram Sanctissimo Clemente VIII. quæ est 1. part. diuers. decis.233. vbi nu.1.dicitur, quod quamuis in Curia sit introductum, quod vacent beneficia promoti per promotionem: hoc tamen est, quia eo ipso, quod Papa aliquem promouet ad Episcopatum, decernit beneficia vacare, illa illico conferendo. Et ita circa dictum stilum Anastas.Germon. supra, nu. 27. ait sibi placere, quod ei dixit D.Iosephus Ferrerius Referendarius, & Abbriuiator, vt de stilo tantum per promotionem beneficia non dicantur vacare, sed de stilo decernantur vacare, vt dicit Simonetta supra num.3. Nauarr. in cap.accepta, de restitut. spoliat. oppos.10. solutione, nu.34. & D. Sahagun in c.eam.te de rescrip.nu.20. ait, quod praxi receptum est eodem Consistorio Episcopum a Pōtifice confirmari, omniaque eius beneficia, & pensiones vacare pronuntiatum.

10 Sed an † intrabit tunc dicta declaratio Abbatis, credo, quod non, sed quod decernente Papa beneficia statim vacare, vacabūt vere, & effectualiter statim, & prouisus de eis poterit possessionem capere, etiam ante adeptam à promoto possessionem Episcopatus, quia ita videtur velle Papa, ita decernendo quamuis si forte promotus non posset postea capere possessionem Episcopatus, posset redire ad sua beneficia, etiam sine noua collatione, quia illud Decretum Papę intelligitur sub tacita conditione, nisi forte prouisus non possit consequi Episcopatum: facit c.si beneficia.de Præb.in 6.

11 Sed dubitatur, an † promotus inta trium mensiū spatium datum à iure ad faciendum se consecrari, vt dicunt DD. citati, & probat tex. in cap.quoniam. 75. distinct. & in c. quoniam.100.distinct.& Concilium Tridentinum sess.7. c.9. & ses.23. cap.2. de reformation. debeat etiam possessionem Episcopatus adipisci, & alias non docto de impedimento, quare intra istud tempus, possessionem etiam non sit adeptus, dicātur vacare beneficia; quod sentit Anastas. Germon. sup.nu.24.& clarius, nu.48.cum Capuraq. decis.481.nu.5.

12 Sed † verius est ad capiendam possessionem, non esse assignatum dictum tempus triū mensium, quia non est tex. qui ita dicat, nec ex quo id colligi possit Vnde ad vacationem beneficiorum, quod attinet ad possessionem, solum spectabitur, an possessionem Episcopatus sit adeptus, vel per eum steterit, quin eam acceperit, Roman. Staphil. Rossin.num.1.& 6. Pet.de Baisio, Mandos. Hojeda, & alij supra, ad cap. licet Episcopatus, de Præb.in 6.& extrauag.execrabilis, vers.qui vero, de Præb.& cap.commissa, de electio.in 6.& hoc est, quod dicit Caputaq.d.decis.401. num.5. & 6.

13 Et ita † plane tenet Rota in dicta Toletana scholastriæ, quę decisio sic se habet, Toletana Scholastrię 22.Iun.1592. Ioannes Garçia Scholasticus Ecclesiæ compluten.fuit ad Ecclesiam Almerien.16.Calend. Septembr.anni 1587.promotus, concessa sibi retentione Scholastriæ ad sex mēses, & demum data prorogatione ad sex alios, à die quo Ecclesiæ possessionem foret assecutus, & consecratus, suscepto consecrationis munere, 15. Nouemb. 1587.possessionem

Eccle-

Ecclesiæ penul. Decem. sequentis apprehendit, sed quia priuileg. felic. memor. Leonis X. & concordia Scholastriæ collatio Archiepiscop. Toletano occurrente eius vacatione in mensibus Ianu. Martij, Maij Iulij, Septemb. & Nouemb. fuerat reseruata: in reliquis vero mensibus vniuersitati Compluten. permissa ad eam nominatio, & Regi Catholico præsentatio, ideo inter Franciscū de Herrera iuri vniuersitatis innitentem, & Ioannem Baptist. Neroni prouisum ab Archiepiscopo orta differentia dubitaui, an Francisci intentio respectu vacationis Scholastriæ in mense Decembris esset iustificata, & Domini tenuerūt pro affirmatiua, quia siue ius commune, siue stilum Curiæ inspiciamus, ad inducendam vacationem beneficiorum promoti duo sunt requisita, adeptio, scilicet possessionis, & consecratio, huius loco lapsus trimestris ad consecrandum, Innocent. in capit. cum in cunctis, numero 4. Abbas num. 6. Ioann. Andr. Bellamera, & alij, qui reprobāt opinionem Hostiensis volentis vltra consecrationē & possessionem, quod etiam laberetur tempus triū mensium, idem Anton. de Butrio in gloss. 3. versic. noto. 1. & ibi Imola, num. 4. de elect. Oldrad. consil. 14. num. 4. & sequen. Calder. consil. 1. num. 2. de translatione Prælati, Achill. decis. 271. alias 1. de promotis. Vnde cum Ioannes 15. Nouembris. fuerit consecratus, & successiue penult. Decemb. possessionem Ecclesiæ adeptus, non potest dici inducta scholastriæ vacatio, nisi post prædictam diem penul. Decē. qua possessionem Episcopatus accepit. Neque enim curandum est, quod multi Doctores teneant non expectari apprehensionem possessionis post consecrationem, vel lapsum tempus ad consecrandum, & de stilo Curiæ omnia beneficia promoti vacare, gl. in dict. capit. cum in cunctis. §. cum vero, verb. ad quem spectant, & ibi Abbat. numero 6. & Enric. Boic. numero 6. Ioann. Andr. in Clemen. 1. & ibi Imola, & Cardin. verb. collatio, vt lite pendente, Roman. consil. 335. Gigas de pensio. quæst. 56. nu. 3. Staphil. de literis gratiæ, fol. 69. vers. secundus principalis modus, quia Rota eorum dictum interpretatur procedere, quando in promotione, vel translatione Papa decreuit beneficia vacare, iuxta decisio. Cassado. 2. de constitutio. verum quando non adest expressum Decretum vacationis, statur iuris communis dispositioni, & ab eo regulatur stilus Curiæ, vt fuit decisum in vna Veglen. coram R. P. D. meo Decano. Neque dicatur culpa Ioannis acceid. sse quo minus prius possessionem Episcopatus non fuerit assecutus, nam satis verificatur, haud in sua potestate fuisse tempestiuius possessionē assequi ex infirmitate, quæ ei superuenit, gloss. in c. quam sit, verb. iusto impedimento, de elect. in 6. Clem. 1. §. cæterum, de statu Monach. cum allegatis, quando enim adest impedimentum, quod causam præstat quominus intra tempus debitum accipiatur possessio, non vacant beneficia promoti, Innocent. in d. cap. cum in cunctis, num. 4. & ibi Bellamera quæst. 7. num. 24. de elect. Caputaquen. decis. 401. num. 5. lib. 2. Nec obstat, quod potuit procuratorem mittere ad capiendam possessionem, quia cum in adeptione possessionis, teneretur emittere professionem Fidei, necesse fuit, quod corporaliter id faceret iuxta resolutionem S. Congregationis Concilij, non autem per procuratorem, vt notant Dd. in cap. ego N. vbi post alios, Abb. num. 6. de iure iurando, ea enim, quæ requirunt personalem residentiam, non possunt per procuratorem suppleri, Hostien. in cap. cum desideres, de sent. excommunicat. Gemi. in cap. eos qui, in princip. nu. 6. eodem in 6. & ita alias fuit conclusum in vna Carthaginen. fructuum coram Illustrissimo D. Card. Plato.

14 Secundo dub. an si cum † promoto esset dispensatum, quod non teneretur consecrari intra annum, durante tempore talis dispensationis, beneficia vacent; in quo dicendum est nō vacare etiamsi dispensatio concessa esset ad instantiam partis, ex quo tunc non est in mora, nec negligentia potest sibi imputari, Butrius, & Abbas. a nu. 7. & Decius num. 12. ind. cap. cum in cunctis. §. 1. Felin. in cap. postulasti, num. 13. limitat. 6. de rescript. Staphil. supra num. 5. Cosmas titul. de collatio. §. item insuper, verb. consecrari, Roffin. d. cap. 5. à nu. 13. ad 16. & P. de Bariso sup. a numer. 4. & Thom. Sanchez de matrimon. lib. 8. disp. 1. num. 24.

15 Quamuis † contrarium videatur tenere Caputaquen. d. decis. 401. nu. 8. & quamuis in dispensatione ad instantiam partis contrarium teneat Probus ad Monach. in d. cap. 2. de Præb. in 6 nu. 50. cum Ioan. Andr. in d. §. 1.

16 Et idem † videtur dicēdum in prorogatione temporis dati ad se consecrandum, quia in effectu idem est, & eadem ratio, quamuis contrarium in ea, nisi cōcederetur motu proprio, tenet Gomezius de breuibus, nu. 12.

17 Tertio † dubitatur, an si electus administrasset de facto, ante confirmationem vacent beneficia priora, in quo Abbas in d. §. 1. num. 10. cum Collectario ibi ait quod sic, lapso tamen tempore trimestris ad consecrationem præfixi, argum. capit. cum qui, de Præbē. in 6. Et facit text. in cap. quanto. de translat. Episcopi, qui loquitur in Episcopo, qui transtulit set se de facto ad alium Episcopatum, nā quia de facto plene translatus est, perdit primum, & non debet habere secundum, vt sic careat, & habito, & ambito, vt recte ait Abb. d. §. 1. nu. 11.

18 At Dec. d. §. 1. nu. 14. docet, quod per administrationem, & possessionem de facto, non vacant priora beneficia, nisi alia requisita cōcurrant, scilicet quod sit confirmatus, & consecratus.

19 In quo † Decius videtur quæstionem hanc confundere, nam si confirmatus est, & consecratus, non potest dici administrare de facto, nisi forte intelligat de eo, qui propria authoritate immiscuit se administrationi, alio existente in possessione Episcopatus, eum spoliando, iuxta notata in c. transmissam, de electo. & supra. 5. p. c. 4. a nu. 243.

20 Rursus sententia † Abbatis non videtur posse stare, nam cum ad vacationem beneficiorum, non solū requiratur adeptio possessionis, sed etiam consecratio, iuxta dicta, per solam administrationem de facto non potest induci vacatio.

21 Nec † obstat, quod loco consecrationis sufficiat lapsus temporis ad eam præfixi, vt supradictum est, nam id verum est, & procedit in eo, qui est negligens, & in mora eam petendi, & faciendi se consecrari: at ille qui non est confirmatus, licet de facto administret. non potest dici esse in mora petendi cōsecrationem, etiam lapso tempore, alias præfixo ad eā petendam, nam quamuis eam peteret, non daretur, nec posset dari illi, ex quo non est confirmatus, nec tempus illud currit, nisi confirmato.

22 Vnde † sententia Abbatis solum procedet, quando quis administrat de facto, ante confirmationem, qui est etiam consecratus, licet illicite, & iniuste, nā si aliquis se faciat iniuste in Episcopum consecrari, eodem modo vacant beneficia, ac si canonice consecratus esset, gloss. per text. ibi in d. cap. eum qui, de Præb.

Præbend. in 6. verb. obtinebat, quam ibi sequuntur Monachus, Archidiacon, Ioan. Andr. Franchus. nu. 7. & alij.

23 Quod tamen † ego intelligo, modo consecratio fit alias valida, & in forma Ecclesiæ, alias enim perinde esset, ac si facta non esset.

24 Ex dictis † infertur primo, beneficia promotorum ad Episcopatus in terris infidelium existentes, seu titulares, non vacare, cum non possint, nec per eos stet assequi possessionem illorum, Staphil. tit. de qualitate, & statu benefic. §. huiusmodi autem, num. 15. Mandos. d. reg. 26. quæst. 4. num. 5. Bursat. d. consil. 351. Nauarr. d. cons. 14. de electio. num. 3. Hojeda. d. cap. 4. num. 16. Paulus Granutius ad Simon. de reseruatio. d. quæst. 27. num. 7. Anastas. Germon. d. §. si vero, num. 26. Quintanaduennas d. lib. 4. num. 115. & Flamin. Paris. dicens communem d. libr. 3. quæst. 1. num. 9. & 89. & quæst. 6. nu. 49. & Achilles d. decis. 37. Azor. d. lib. 7. cap. 16. q. 12. nec contrariũ dicit Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 34. nu. 139. quia de eo est dictio non.

25 Secundo † infertur, quod licet per promotionem ad Episcopatum vacent pensiones sicut beneficia, vt in principio diximus, non tamen vacabunt, nisi adepta possessione, & consecratione secuta, iuxta supradicta, & sentit Anastas. Germon. supra a num. 39. & Rota quamuis dubitanter d. decis. 233. nu. 1. p. 1. diuersorum.

26 Nec † vacabunt pensiones promotorum ad Episcopatus existentes in terris infidelium, seu Episcoporum titularium Ecclesiarum, quæ sunt in partibus infidelium, Puteus decis. 16. de pensio. Flam. Paris. d. num. 9.

27 Immo † quamuis in promotione decernerentur beneficia vacare iuxta supradictum stilum, non facta expressa mentione de pensionibus, Decretum istud ad eas non extenderetur, cum sit exorbitans, & pensio non sit beneficium, vt dictum est. t. p. c. 5. maxime cum sit diuersa ratio, quoad hoc in pensionib. ac beneficijs. Nam in beneficijs fit istud Decretum, vt statim possint a Papa prouideri, quæ ratio cessat in pensionibus.

28 Et quando † pensiones, etiam expresse decernerētur vacare de stilo, non censerentur tamen effectualiter vacare ante adeptam possessionem Episcopatus, iuxta supradictam stili interpretationem Abbatis & aliorum de qua supra, nu. 8.

29 Sed † nihilominus verius puto tunc statim vere vacare, & ex tunc non deberi, quia Papa ita vult iuxta dicta, nu. 10.

30 Aduertendum † est tamen, quod beneficia, quæ promoti obtinent, tempore promotionis sunt Papæ reseruata per extrauag. ad regimen de Præbendis, siue tunc, siue postea, quomodocunque vacent, Cassad. dec. 2. & 3. de constit. Simonetta d. quæst. 27. Mandos. reg. 1. q. 15. & Nauar. in d. c. accepta oppos. 10. solutione, nu. 34.

31 Et † quamuis d. extrauagans, ad regimen. fit temporalis, & ad vitam conditoris, non perpetua, tamē omnes summi Pontifices eam renouant in 1. regul. Cancellariæ, vt ait Cassad. d. decis. 3. ad fi. & ita vide mus semper.

32 Vnde † alias Rota resoluit, promoto ad Episcopatum spoliato beneficijs, quæ ante promotionem obtinebat, si non ostendit, quod in promotione habuit retentionem, non esse dandam restitutionem, quia per promotionem huiusmodi beneficia vacāt in Curia, & sunt reseruata, tam propter vacationem in Curia, quam propter extrauagantem ad regimē, ac propterea stante Decreto irritanti, quod discolo rat titulum, & possessionem inficit, non venire restituendam, & ita tenuerunt omnes Domini vno excepto 2. Martij 1554. vt per Guidobon. decis. 106. in manuscript.

33 Id autem, quod † in ista decisione dicitur, beneficia promoti vacare in Curia, & vti in Curia vacātia, esse etiam reseruata, intelligendum est, iuxta supradicta, quando in promotione Papa decernit ea vacare per promotionem ipsam, quæ fit in Curia, iuxta dicta. 5. p. c. 1. à nu. 73. & circa istam decisionē vnde dicta d. c. 1. à nu. 413.

34 Rursus aduertendum † est, quod prouisiones, & quæcunq; dispositiones factæ de beneficijs resignatis simpliciter, vel ex causa permutationis per promouendos ad Ecclesias Cathedrales, & quascunque Prælaturas inter earum vacationis, & promotionis tempora sunt cassæ, & irritæ, nulliusque roboris, vel momenti, vt in reg. 25. Cancellariæ, de beneficijs vacaturis per promotionem.

35 Quam † vltra glossatorem, Soto, & Rebuf. ibi, & in concord. tit. de mandatis Apostolicis. §. statuimus verb. monasteria, vers. quæro, an electus, explicant Mandos. super eadem reg. quæ apud eum est 26. & Flam. Paris. d. lib. 3. q. 1. à nu. 83. & ex professo quęst. 6. per totam.

36 Quæ † regula habet locum, non solum in resignationibus factis in manibus Ordinariorum, sed etiam factis in manibus Papæ, etiam in fauorem, & cū reseruatione aliqua, vt tenuit Rota in vna Cremonē. pensionis, coram D. Cantuecio de anno 1584. vt per Flam. Paris. d. q. 6. nu. 19. & 35. quæ decisio habetur 1. p. diuers. 791. & in eadem causa est alia 794. quæ mihi non videtur vera.

37 Beneficia † tamen quæ habent nominati ad Episcopatus per Regem Hispaniæ, resignari solent eum derogatione istius regulæ in fauorem illorum, quos Rex vult & nominat.

38 Supradicta † autē procedunt in minoribus beneficijs, quæ promotus antea obtinebat, de quibus loquitur text. in dict. cap. cum in cunctis. §. 1. de electione. & in d. cap. si qui Episcopi 92. distinct. text. vero in d. cap. si quis iam translatus, & ibi gloss. 21. q. 2. loquitur de minoribus beneficijs tam primo, quam secundo.

39 Secus autem † est in Episcopo translato ad alium Episcopatum, nam primus Episcopatus statim vacat per translationem ad secundum, & absolutionē à primo, per prius factam à Papa, accedente ipsius translati consensu, etiam non adepta possessione secundi, Abb. post alios in cap. fin. num. 13. de postulat. Prælator. & optime cons. 101. part. 2. Paulinus de offic. & potestate cap. præludio vltimo, num. 7. & 2. part. 8. quæst. num. 30. Gregor. Lopez in l. 3. tit. 16. part. 1. gloss. penul. Mandos. de signatura gratiæ, titul. de translationibus. versic. 2. 3. & 5. & cum cōmuni, Mascard. d. conclus. 183. à num. 15. & particulariter, num. 32. qui plures Doct. refert, Francus, Marcus decis. 1089. & Prosper de Augustino in appen. ad summam Bullarij Quarantæ, verb. Capitulum sede vacante, in princip. pag. 520. qui ait, quod terminum octo dierum post mortem Episcopi præscriptum cap. ad constituen. Vicarium, ex Decreto Concil. Trident. sess. 24. cap. 16. refertur S. eiusdem Concilij Congregationem declarasse currere Capitulo, etiam à die scientiæ translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam, quando tamen à summo Pontifice fuerit Episcopus absolutus à vinculo prioris Ecclesiæ, quia tunc dicitur proprie vacare sedes per trans-

translationem, etiam ante adeptam possessionem secundæ Ecclesiæ, & tūc cessare administrationem, & fructuum perceptionem, censuit S. Congregatio super causis Episcoporum, &c.

40 Quamuis † contra teneat Romanus d. conf. 345. num. 17. nempe, quod ad hoc, vt ipsius translati vacet Ecclesia, necesse est, quod translatus ipse possessionem Ecclesiæ, ad quā translatus extitit, quæsiuerit, aut per eum steterit, quem sequitur Felin. in cap. cam te, de rescrip. nu. 8. verſ. & dicitur traslatus, & Hojeda 1. p. c. 3. nu. 12. & Azor. d. lib. 7. c. 16. q. 12. & Parla d. differ. 120. num. 12. Nec multum discrepat Gonçalez. d. glo. 15. nu. 49.

41 Videtur † tamen consuetudine receptum in Hispania, saltem frequentius, quod Episcopi translati ad alium Episcopatum administrent in primo, & in eius possessione permaneant, donec possessionem secundi adipiscantur, vel promotus ad primum, possessionem eius capiat, quamuis non faciant fructus suos, nec eos lucrentur à die translationis factę, cum consensu illorum, arg. notatorum sup. 2. p. c. 1. à nu. 125. & ita seruatur, maxime cum lucrentur fructus secundi Episcopatus. Et ita fuit seruatum in Ecclesia Pampilonen. in promotione Illustrissimi D. Bernardi de Rojas Sandoual ad Ecclesiam Gienen. & in promotione D. Anton. Zapata Card. Illustrissimi ad Burgē. nam non fuit publicata sedes vacans, donec acciperetur possessio secundæ Ecclesiæ, & cum in promotione D. Bernardi de Rojas Capitulum prætenderet publicare sedem vacantem, constando de promotione, & translatione ante adeptam possessionem secundæ, Consilium Cameræ dedit prouisionem, vt non publicaretur, donec esset accepta possessio Ecclesiæ Gienen. & ita etiam fuit seruatum in Ecclesia Lucen. & Segobien. & in alijs Ecclesijs.

42 Non tamen † valebit prouisio ab eis facta de beneficijs vacantibus post translationem, ex reg. 2. Cancell. vbi reseruantur beneficia vacantia post Ecclesiarum dimissionem, seu amissionem, vsque ad promotionem, & possessionem successurum, de quo supra 5. p. cap. 1. à nu. 245.

43 Verum licet † per Episcopatum priora beneficia vacent, per adeptionem tamen dignitatum, vel beneficiorum, nō vacat Episcopatus, cap. cum nostris, de concess. Præben. vbi Abb. num. 4. Rebuff. in cōcord. tit. de mandat. Apostolic. §. statuimus, verb. motu eria, verſ. nota tamen, & in reg. 56. Cancellariæ circa fin. vbi idem dicit in Abbatia, quod non vacat per adeptionem beneficij, Coraſ d. c. 10. 1. p. nu. 8. & Cosmas d. tit. de collatio. §. item insuper, verb. dispo nere, qui dicit, quod Capitulum de multa loquitur in curatis, & dignitatibus, nec habet locum in Episcopatu, Nauar. d. conf. 14. de elect. num. 3. & Hojeda d. cap. 4. nu. 12.

44 Sed an collatio † dignitatum, vel beneficiorum facta Episcopo valeat, dicendum est, quod non, nisi fiat ex dispensatione Papæ, aut ex iusta, & necessaria causa, vt verbi gratia, quia Episcopus non erat in possessione Episcopatus, sed exulabat, vel quia non habet fructus sufficientes ad se sustentandum, &c. vt in d. cap. cum nostris, & ibi Abb. num. 4. 7. & 15. & communis ibi, idem Abb. in cap. Ecclesia vestra. 2. de electión. num. 3. & d. conf. 101. par. 2. num. 6. Stapl. l. 7. forma expectat. num. 3. Cosmas d. verb. disponere, Lamber. 1. p. 2. lib. quæst. 7. artic. 16. & Emmanuel Rodriguez, in sum. 2. tom. cap. 10. nu. 7. Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. nu. 159.

45 Episcopo tamen † titulari, vel qui renuntiauit Episcopatui, facta collatio, præsertim de beneficijs simplicibus valebit, Nauar. d. conf. 14. & 15. de elect. fauet Perez de Lara de anniuerſ. & Capell. lib. 2. c. 7. nu. 16. pro quo facit text. in cap. ad supplicationem, de renunt. quamuis Card. ibi, nu. 1. dicat, quod ei qui renuntiauit Episcopatui, non possit sine causa, & dispensatione conferri beneficium. Et quamuis Burſattus. d. conf. 351. lib. 4. præcipue, num. 23. teneat, quod persona promoti ad Episcopatum titularem redditur inhabilis ad alia beneficia in futurum obtinenda, ita vt sine Pontificis indulto alia beneficia, minime obtineat, dicens ita in specie tenere Cardinalem in Clemen plerisque. §. fi. de elect. q. 3. qui tamen id non dicit.

46 Et ita † consultus respondi pensionem reseruatam Episcopo titulari, absque dispensatione esse validam, maxime facta mentione Papæ, quod erat Episcopus, ex quo inducebatur dispensatio in casu, quo esset necessaria ad l. quidam consulebant, in fi. ff. de re iudic. & tradita per D. Cardin. Tuschum litera D. verb. dispensatio, & Thom. Sanchez. qui plures refert de matrimonio. lib. 8. disputat. 4. à nu. 2. & Rotam in vna Ferentina pensionis 23. Ianuarij 1602. coram. D. Orten. bergo dicentem, quod eo ipso, quod Papa sciens & volens grauauit Ecclesiam pensione, licet fructus essent tenues, Decreto Concilij Tridentini, sess. 24. cap. 13. de reform. fatis derogauit ex d. l. quidam consulebant, &c. Nec obstat text. in d. cap. ad supplicationem, quod in contrarium allegabatur, ibi: Ad sustentationem conserues ipsius, quasi dispensatiue id fit: quia respondetur ex illis verbis non colligi dispensationem, sed id esse secundum ius. Secundo, quando ibi fit dispensatio, ex eo esse, quod Archiepiscopo, de quo ibi beneficium fuit collatum ante licentiam cedendi Archiepiscopatus, & absolutionem ab eo datam à Papa, vt videtur colligi ex ipso tex.

47 Præterea valebit † collatio beneficij facta electo in Episcopum, aute confirmationem: nam ante confirmationem est capax alterius beneficij, si sibi conferatur, & vacabit post confirmationem, sicut alia obtenta, nec per illius assecutionem ius per electionem quæsitum perditur ipso iure cum non inueniatur iure cautum, &c. Cosmas d. verb. disponere.

CAP. VII.

De vacatione ob promotionem ad Abbatiam.

SVMMARIVM.

Omnia etiam beneficia promoti ad Abbatiam vacant adepta possessione pacifica ipsius, vel si per eum steterit, etiamsi non fuerit benedictus, nu. 1. Pro quo allegatur, c. presbyteros. 16. q. 1. & facit reg. Cancell. 25. nu. 2.

Id procedit tam in Abbatijs regularibus, quam secularibus, nu. 3. intelligendo de Abbatijs secularibus, quando Abbas in Ecclesia collegiata habet generalem, & omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, ita vt dici possit sponsus, & pastor, secus in alijs Abbatijs secularibus, nu. 4.

Procedit etiam in Priori, seu Prioratu, qui habet locum Abbatis, & est principalis Prælatura in Ecclesia regulari, seu collegiata, & in effectu est eadem dignitas, ac Abbatia, & idem si vocaretur alio nomine, nu. 5.

1 SIMILITER † etiam omnia beneficia promoti ad Abbatiam vacant adepta possessione pacifica ipsius, vel si per eum steterit quominus eam adipiscatur, etiamsi non fueri benedictus, Oldrad. conf. 14. Felin. in cap. cam te, de rescript. num. 7. Decius in cap.

cap. cum in cunctis, §. 1. de elect. num 4. Probus ad Monachum in cap. 2. de Præbend. in 6. nu. 31. Cosmas in pragmatica sanctione, tit. de elect. cap. licet, §. censuit, verb. benedictionis, Selua de benefic. 1. p. quæst. 2. num. 49. Rebuf. in concordatis, tit. de mandat. Apostolicis, §. statuimus. verb. monasteria, & consil. 14. & cum Paulino Gigas de pensio. quæst. 56. nu. 5. Roffin. de benef. cap. 5. a num. 33. Pet. de Batsio. in Directorio electionum 3. p. cap. 48. num. 7. & 8. Hojeda qui alios refert de incompatibilitate benefic. 1. p. cap. 6. à nu. 1. Flam. Parif. de resignatione benefic. lib. 3. q. 1. à nu. 95. & Zecchus de benefic. & pension. Ecclesiast. c. 5. nu. 4. nouissime D. Card. Tuschus concl. 71. litera B. no. 11. & 12.

2 Pro quo allegatur † text. in cap. presbyteros. 16. quæst. 1. & facit reg. 25. Cancell. de beneficijs vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & monasteria, tam in titulo, quam in tex. ibi, Vacaturis per promotionem quorumcunque ad Ecclesiarum, & monasteriorum regimina, &c.

3 Quod procedit tam in Abbatijs † regularibus, quam sæcularibus, Hojeda ibi, num. 2. & Flamin. Parif. num. 99. & facit quod idem Hojeda dicit c. 5. præced. num. 2.

4 Hoc tamen † de Abbatijs sæcularibus intelligo, quando Abbas in Ecclesia Collegiata habet generalem, & omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, ita vt dici possit sponsus, & pastor, argum. eorum, quæ notantur per glossam, verb. Ecclesijs, Abb. à num. 7. & alios in cap. quia propter, de elect. & per nos supra 1. p. cap. vlt. num. 19. secus in alijs Abbatibus sæcularibus, quorum beneficia non vacabunt per adeptionem Abbatiæ, magis quam per adeptiouem aliarum dignitatum: & ita videtur vsu & praxi receptum.

5 Procedit etiam in Priore, † seu Prioratu, qui habet locum Abbatis, & est principalis Prælatura in Ecclesia regulari, seu collegiata, & in effectu est eadem dignitas, ac Abbatia, vt Prioratus Ronceuallis, &c. Selua d. quæst. 2. nu. 53. Hojeda d. cap. 6. nu. 2. & Flam. Parif. supra, a nu. 100. & idem esset si vocaretur alio nomine, vt Præpositus, &c. non enim est ius in nomine.

CAP. VIII.

De vacatione ob contractum matrimonij.

SVMMARIA.

Matrimonio etiam non secuta copula clericus ipso facto beneficium perdit, nu. 1. Et sic etiam accessus, regressus, & alia iura ad beneficium competentia, licet non extinguatur dispensatio, & habilitas ad beneficia, nu. 2.

Amittuntur beneficia per matrimoniū, etiam si eo non consummato vxor religionem ingrederetur, & sic matrimonium dissolueretur, nu. 3.

Etiam per matrimonium cum consanguinea, aut alias de facto contractum à beneficiato minorum ordinum, secundum communem contra Cardinalem, Butrum, Imolam, & alios dicentes, priuandum esse per sententiam, quibus accedunt Decius, & alij quando scienter contrahit in gradu prohibito, dicentes communem habere, quando ignoranter contraxit. Quam Decij sententiam reprehendunt Gregorius Lopez, Couarruuias, & alij: non enim ex eo quod scienter contraxit, videtur in eo deficere consensus contrahendi: & quia magis peccans non debet esse melioris conditionis, nu. 4.

Author è diuerso existimat, quod talis beneficiatus contrahens matrimonium in gradu prohibito ignoranter, & cum debita solemnitate, non amittit beneficium ipso iure, nec per sententiam debet priuari, quãuis scienter contrahens illud amittat ipso iure, nu. 8. & ratio differentiæ ponitur, nu. 9.

Si matrimonium esset nullum ex defectu consensus clerici, non perdet beneficium, nec ipso iure, nec per sententiam, num. 10. Et idem quando matrimonium est nullum ex defectu consensus mulieris, procedentis ab eius furore, seu amentia, num. 11.

At si esset nullum ex defectu consensus legitimi mulieris, vt quia fuit vi, vel metu compulsa, clerico libere consentiente, ipso iure perdet beneficium, quando ipse libere, & scienter cō traheret cum muliere coacta, nu. 12.

An si hodie stante Concilio Tridentin. beneficiatus contraheret sine Parocho, aut testibus, perderet ipso facto beneficiū: & partem affirmatiuam tenuit Rota in decisione posita, numer. 13.

Sed contrarium verius videtur, n. 14. nam matrimonium istud nullum est ex defectu formæ contractus, & ex actu nullo, propter defectum formæ, seu solemnitatis, non incurritur pœna, nu. 14. & ita tenent citati, nu. 15.

Beneficiatus in sacris constitutus matrimonium contrahens de facto, indistincte non perdit ipso facto beneficium: sed est priuandus per sententiam, nu. 17. quamuis aly tenean, ipso facto priuatum esse, nu. 18.

Per sponsalia de futuro certum est non vacare beneficium, num. 19. & sic reprobatur decisio Rotæ antiquæ dicens, quod clericus contrahens matrimonium cum impubere vndecim annorum per verba de præsenti, etiam non secuta copula, perdit beneficium, nam hic contractus cum impubere iuris interpretatione solum est sponsalia de futuro, & contra illam tenet communis, nu. 20. Nec placet concordia, quod communis procedat, quando clericus sciebat eam esse impuberem: & opinio Rotæ, quando ignorabat, nu. 21. & 22.

Quod contractus matrimonij cum impubere iuris interpretatione sit sponsalia de futuro, procedit etiam hodie stante Concil. in matrimonio clandestino contracto sine Parocho, & testibus, quamuis alias sit omnino nullum, ex S. Congreg. nu. 23. vbi ponitur declaratio S. Congrgat.

1 MATRIMONIO quoque, † etiam non sequuta copula, Clericus ipso facto beneficium perdit, cap. 1. cap. diuersis fallacijs, de cleric. coniug. & ibi glos. & DD. Rota decis. 1. eodem tit. in nouis, & 21. de probat. in antiq. Capell. Tolos. decis. 240. Palac. Rub. in repetit. rubricæ de donatio. inter virū. §. 55. nu. 5. Roffiniac. de benefic. cap. 3. P. Pecchius in reg. beneficium lib. 6. num. 26. Mandos. de signatur. gratiæ tit. de priuat. vers. impetratur beneficium ob contractum matrimonij, Mascard. de probat. conclus. 282. Zauallos quæst. 147. Rota in Lucana infra adducta, num. 13. & Sayrus de censuris. lib. 6. cap. 5. num. 10. & seq. & citandi infra, nu. 4. & Tho. Sanchez, qui plures refert de matrimonio. lib. 7. disputat. 42. à nu. 4. & post hæc Gōçalez ad reg. de mēs. glos. 15. num. 43. Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. dub. 21. Açor. Instit. mor. p. 2. lib. 7. c. 16. à q. 4.

2 Vnde per matrimonium † amittit clericus accessus, regressus, & alia iura ad beneficium competentia, Prob. ad Monach. in cap. 1. de cleric. coniugat. in 6. ex num. 5. Couarr. in 4. 2. part. cap. 6. §. 3. num. 5. Iul. Clar. lib. 5. recept. sentent. §. 1. quæst. 73. num. 5. Salc. ad Bernar. Diaz. in pract. crim. canon. cap. 80. litera E. Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 1. q. 1. nu. 14. & Zauallos supra, nu. 2. Thom. Sanch. supra, nu. 7. qui tamen contra Prob. ibi recte ait, nu. 9. per matrimonium non extingui dispensationem & habilitatem ad beneficia, quia per eam solum amouetur impedimentum.

3 Quod ampliatur primo, † vt procedat, etiam si vxor

vxor non consummato matrimonio religionem ingrederetur, & sic matrimonium dissolueretur iuxta cap. ex publico, de conuers. coniugator. nam adhuc ipse beneficia ammittit, nec ea recuperat, Dd. in d. c. 1. Gigas de pensio. q. 54. nu. 8. Roffin. nu. 20. Couar. num. 6. Sayrus 14. & alij supra citati, & citandi, seq. amplia. & Sanchez plures citans supra, nu. 6.

4 Secundo† ampliatur, vt etiam per matrimonium cum consanguinea, aut alias de facto contractum à beneficiato minorū amittatur beneficium ipso iure, Abb. in d. cap. 1. Rebuff. de pacific. possessor. nu. 223. alias 187. qui ait, ita seruari de stilo Coras. de benef. 1. p. c. 10. nu. 10. Gigas d. q. 54. nu. 11. Tiraq. de retractu lignag. §. 26. gl. 2. nu. 9. Mandos. supra Greg. Lopez in l. 1. tit. 6. p. 1. vers. el beneficio, Couar. 53. num. 4. Menchac. de testamen. §. 22. nu. 64. Nauar. in man. c. 25. nu. 119. Bernard. Diaz in addit. ad Palac. Rub. supra lit. B. & Salzedo ad eund. in pract. d. cap. 80. litera F. Didac. Perez in l. 1. tit. 1. lib. 5. ordinamenti, vers. item quia, Cucchus in instit. maior. lib. 5. tit. 12. nu. 226. Petrus. Gregor. de benef. c. 25. nu. 4. Flamin. Paris. d. lib. 1. q. 1. nu. 12. Zauallos supra, nu. 5. Caldas Pereira 3. p. de potest. eligend. ad emphyteusim. c. 5. num. 14. Syluest. in sum. verb. beneficiū. 3. nu. 22. & verb. clericus. 2. num. 2. vers. primo si contrahat, Armilla verb. beneficium, nu. 20. Lud. Lop. in instruct. cōscientiæ. 1. to. c. 256. & 1. to. 2. p. c. 49. Emman. Rodr. in sum. 1. to. c. 30. nu. 9. Vega 1. p. c. 36. casu 20. Ioan. Baptist. Corradus in responsio casuū conscientiæ. q. 34. in addit. ad fin. & Sayrus sup. num. 13. qui plures alios referunt, & communē dicunt, & Rota in d. Lucana, & Açor. 1. p. lib. 13. c. 13. q. 8. & 2. p. d. lib. 7. cap. 16. quæst. 5. & posthæc Gonçal. d. glo. 15. num. 44. & glo. 57. num. 44.

5 Quamuis† Card. in Clem. gratiæ, de rescrip. num. 10. Butr. & Imola in d. c. 1. & Bermondus de publicis concubinarijs, fol. 404. quem sequitur Iulius Clarius d. q. 73. nu. 5. dicant per tale matrimonium non amitti beneficia ipso iure, sed priuandum esse per sententiam, sequitur Lessius supra nu. 113. & ait probabilius, Tho. Sanch. d. lib. 7. disp. 43. quomodocunque, & ex quacunque causa matrimonium sit irritū,

6 Cui opinioni accedunt, † Decius cons. 166. Probus d. cap. 1. nu. 15. & 16. & Bernar. Diaz d. cap. 80. quando beneficiatus scienter cōtrahit in gradu prohibito, dicentes communem habere locum quando ignoranter contraxit.

7 Quam Decij sententiam† reprehendunt Grego. Lopez, Couar. Salzedo, & Zauallos supra, non enim ex eo, quod scienter contraxit videtur in eo defuisse consensus contrahendi ex traditis per ipsum Couar. d. 2. p. c. 3. §. 7. nu. 2. Pet. Ledes. de matrim. q. 55. artic. 9. circa fi. & in sum. de matrim. c. 15. 15. conclus. vlt. diffi. & Tho. Sanc. de matrim. lib. 2. disp. 37. qui alios refert, & Suarez. 5. to. disput. 23. sect. 5. nu. 19. contra Nauar. in man. c. 22. nu. 43. Armilla verb. matrimoniū, nu. 44. Vega 2. p. c. 34. casu 58. 59. & 84. & alios relatos per Tho. Sanch ibi, & quia magis peccans nō debet esse melioris conditionis.

8 At ego † è diuerso existimo, quod talis beneficiatus contrahens matrimonum in gradu prohibito ignoranter bona fide, & cum debita solemnitate nō amittit beneficium ipso iure, nec per sententiā debet priuari, quamuis scienter seu mala fide contrahens illud amittat ipso iure.

9 Et ratio differentiæ est, † nā is, qui bona fide ignoranter contrahit, non facit actum beneficio seu clericatui contrarium, cum matrimonium sit nullū, & sic non potest dici facto suo beneficio renuntiasse, & rursus in eo cessat delictum, & argum. cap. cum qui, de Præb. in 6. quod militat in contrahente scienter, cum loquamur de constituto in minoribus.

10 Si vero matrimonium † esset nullum ex defectu consensus ipsius clerici, vt quia non erat sanæ mentis, vel fuit vi vel metu coactus, tunc non perdet beneficium, nec ipso iure, nec per sententiam, Probus, nu. 15. Gigas 9. & 10. Bernar. Diaz, nu. 5. & Roffin. ad fin. vbi supra, & sentiunt relati, Rotam in d. Lucana, & Sayrus d. nu. 13. & Açor. d. quæst. 8. & d. q. 5. & Lessius d. nu. 113.

11 Et idem videtur quando† matrimonium est nullum ex defectu consensus mulieris procedentis ab eius furore, seu amentia, quia perinde est ac si contraheret cum imagine, aut cum dormiente, vt dicit æquius Ioan. Andr. quem sequitur Gigas d. nu. 10. Roffiniacus ibi, & videtur tenere Probus d. nu. 15. & facit, quod dixi, nu. 8. & 9. de contrahente ignorā ter. Quamuis contra teneant Staphil. tit. de varijs modis vacationis. §. quintus vacationis modus, nu. 9. & Bernar. Diaz d. nu. 5. & Sayrus ibi, & Açor. d. cap. 16. quæst. 6.

12 At si matrimonium† esset nullum ex defectu consensus legitimi ipsius mulieris, vt quia fuit vi vel metu compulsa clerico ipso libere consentiente, tunc ipso iure perdet beneficium, sicut quando contraheret cum consanguinea, Probus. d. num. 15. & post And. Gigas d. num. 10. Bernard. Diaz. d. num. 5. & Sayrus d. nu. 13. quod ego intelligo iuxta dicta quando ipse clericus libere, & scienter contraheret cum muliere coacta.

13 Sed hic est difficultas grauis, † an si hodie stante Concilio Tridentino sessio. 24. cap. de reformatione matrimon. beneficiatus contraheret sine Parocho, aut testibus, perderet ipso facto beneficium, in qua partem affirmatiuam tenuit Rota in d. Lucana de Insula sancta, coram Illustrissimo Cardinal. Lancellotto in qua 6. Iunij 1575. fuit conclusum, Constare, quod Michael contraxit matrimonium cum Virginia de anno 1565. de mense Septemb. vt bene probant 1. & 5. testes, qui coadiuuantur 2. 4. & 6. & licet quintus in interrogatorio præcise non recordetur de anno, tamen postea fatēdo dictar. verum, in quo constituitur dict. mensis, & annus, censetur expresse deponere de eodm mēse, & anno. Nec obstat, quod verba, de quibus deponunt quintus, & sextus testis, important sponsalia de futuro, nō autem matrimonium de præsenti, quia respondetur, quod cum sint prolata ad interrogationem alterius, an velit, inuicem matrimonium de præsenti contrahere videntur, vt per Couar. in 4. 2. par. cap. 4. §. 1. num. 4. præsertim cum in continenti fuerit subsecuta annuli immissio, vt deponunt 4. 5. & 6. testes: nam per hūc actum denotantem consensum coniugalem probatur etiam matrimonium de præsenti, vt late Couar. d. cap. 4. in princip. num. 3. maxime, quia idem Michael confessus fuit, dum examinaretur, se sucepisse filium ex Virginia sub 29. vel 30. Octobris. 1566. & postea de anno 1576. 16. Ianuarij fuit conclusum, quod matrimonium fuit contractum per verba de præsenti, vnde inducebatur vacatio beneficij ipso iure cap. 1. de clericis coniugatis, & ibi notat glo. verb. delinquendo in princip. quæ est communiter approbata, Couarr. supra 2. par. cap. 6. §. 3. num. 4. & hanc opinionem tenet Cancellaria, vt dicit Collectarius in cap. Ioannes. num. 1. in fi. de cleric. coniugat. quæ conclusio procedit, etiamsi non fuerit subsecuta copula iuxta d. cap. Rotæ eodem tit. in nouis, & 1. de sponsalib. in antiq. & procedit, etiam vbi matrimo-

nium

nium fit nullum ex alia ratione, quam defectus consensus, quia quantum in eo fuit, contraxit, & habuit beneficium pro derelicto, & quia non debet esse melioris conditionis qui contraxit nulliter, & illicite, quam qui licite, vt tradit Io. And. in d.c. Ioannes, colum. penul. quem ibi cæteri sequuntur, Roma. conf. 283. col. 3. nu. 5. vers. videamus, Abb. in d.c. t. nu. 2. & in fi. Brixiē. q. dominicea. Marsil. singul. 386. Aufrer. in addit. ad dec. Tolos. 236. in fi. Staphil. de liters gratiæ fol. 75. vers. posset tamen, Rebuf. super reg. de publican. in fi. Ias. in l. vbi pactum, n. 24. C. de transact. Gigas de pens. q. 54. n. 11. Couar. d. §. 3. & est communis opinio, vt ait Barbat. cons. 16. col. 2. in fi. vers. præterea accedit. Imola in d.c. Ioannes, nu. 24. vers. quarto casu, bene Capra reg. 93. nu. 93. Non placuit Dominis fundamentum factum exemplo ad probandū hic adesse defectum consensus, quia videlicet non fuit probatū in hoc matrimonio interuenisse parochum, prout disponit Concilium Trident. sess. 24. de reformat. c. 1. quod habet decretum irritans induens resistentiam iuris in actu in contrarium gesto, quia dixerunt, quod etiam lex cum decreto irritan. resistit matrimonio contracto cum consanguinea, c. nō debet de consanguinit. & affinit. & tamen communiter concludūt supradicti Dd. vacationem, quia in hac materia inspicitur factum ipsum, non autem facti validitas. Præterea tūc dicitur deficere cōsensus, quando nullo modo fuit præstitus, vt exemplificāt Dd. in contrahente per metum, vel non habente intellectum, non autem quando est præstitus, & illū lex annullat, immo dicunt, quod Concilium in eius procemio non negat adesse consensum in matrimonio clandestino. Nec obstat, quod tunc non inducatur talis vacatio beneficij, quando adest talis nullitas matrimonij, quæ inducit impedimentum publicæ honestatis, quia respondetur hoc nullibi probari, sed potius contrarium esse verū per c. t. de spons. in 6. vbi hoc impedimentū publicæ honestatis oritur ex consanguinitate, & tamē vt dictum est, tenēt beneficium per contractum matrimonij eum consanguinea vacare: vnde est verificata narratiua Iuliani narrantis, quod beneficium vacauit per matrimoniū, per verba de præsenti legitime contractum, quia cum fuit contractū interueniente cōsensu per verba de præsenti, verū est, quod fuerit legitime cōtractū secundum subiectā materiam. Præterea cum talis surreptio verisimiliter non mouisset Papam ad concedendum, non vitiat, Ægid. dec. 4. cum vulgar.

14 Mihi tamen† contrarium verius videtur in prædicta difficultate, nempe, quod contrahens matrimonium sine parocho, aut testib. non perdat ipso facto beneficium (licet posset priuari sic contrahens scienter) argum. l. si quis legatū. 6. ff. ad l. Cornel. de falsis.

15 Nam matrimonium illud† nullum est ex defectu formæ contractus, & ex actu nullo propter defectū formæ seu solemnitatis nō incurritur pœna, vt fuit dictum in vna Hipotregiē. Canonicatus 22. Octob. 1584. coram D. Orano d. l. si quis legatum, Ias. in l. fi. C. de iuremphyt. nu. 139. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 2. nu. 6. & §. 26. gl. 2. nu. 11. & in leg. connubial. gl. 8. nu. 207. Simoncel. de decretis, li. 2. tit. 6. nu. 30. Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 5. recopillat. nu. 48. & Tho. Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 2. nu. 8. ad 3. & nō adhibita forma requisita, perinde est, ac si actus non fieret, quia forma dat esse rei, & c. conducunt tradita per Felin. cap. ex tenore de rescript. a nu. 6. & Molinam de Hisp. primogen. lib. 2. cap. 16. num. 17. & 18. nec hic inducitur vacatio propter factum matrimonium clandestin.

16 Et ita in proposito† tenet Emman. Rodr. in sum. d.c. 30. nu. 9. & Vega d.c. 36. casu 20. ad quartum, & facit, quod in simili tradit Pet. Ledesma. de matr. d. q. 55. art. 9. 4. dub. & in sum. d.e. 15. 15. concl. 4. diffic. & Thom. Sanch. d. lib. 7. disp. 48. nu. 8.

17 In beneficiato† autem in sacris constituto matrimonium contrahente de facto dicendum est indistincte non perdere ipso facto beneficium, eum sit omnino inhabilis ad matrimonium, sed illis est priuandus per sententiam iudicis, ita gl. fin. in d.c. t. de cleric. coniugatis, & ibi Butrius, & Imola, Bernard. Diaz d.c. 80. & ibi Salzedo lit. C. dicens communē, & Mascar. concl. 182. nu. 5. & 6. dicens communiorem, Grego. Lopez, Nauar. Pet. Gregor. nu. 5. Sylu. Armilla, Ludou. Lop. Emman. Rodrig. Vega, Corradus, & Sayrus, nu. 16. & Lessius, nu. 115. vbi sup. & Enriq. in sum. lib. 7. c. 36. §. 1. lit. G. & videtur inclinare Gigas sup. nu. 6.

18 Quamuis† Staphil. vbi supra a nu. 8. & Aufrerius ad d. dec. Capellæ Tolos. 240. nu. 4. & Roffinac. a nu. 10. & Couar. sup. cum Io. And. Anchar. Card. Rom. & alijs teneant ipso facto priuatum esse, & Cucchus d. lib. 5. tit. 12. nu. 215. & Azor. d. lib. 13. c. 13. q. 6. & d. lib. 7. 2. p. cap. 16. q. 5.

19 Per sponsalia vero de futuro† certum est non vacare beneficium, Rota d. decis. 1. de cleric. coniug. in nouis, & 21. de probatio. in antiq. Abb. cons. 62. nu. 18. p. 2. Coras. d.c. 10. nu. 11. Roffinac. d.e. 3. a nu. 17. Mand. sup. Fuschus de visitat. lib. 2. c. 28. nu. 18. Mascar. d. concl. 182. Pet. Pecchius in d. reg. beneficium nu. 16. Emman. Rodrig. dicens communem, Vega, & Sayrus, nu. 15. vbi sup. & alij citati, & Tho. Sanchez plures referens d. lib. 7. disp. 42. nu. 1. & Gōçal. d. gl. 15. nu. 43. & Lessius sup. nu. 114. qui tamen ait quod contrahens sponsalia meretur priuari beneficio, sed non placet mihi.

20 Ex quo† reprobatur dec. Rotæ t. de sponsal. in antiq. alias 102. cum qua tandem tenent Staphil. supra nu. 9. & Mand. de ætate minori q. 24. quæ ait, quod clericus contrahens matrimonium cum impubere 11. annorum per verba de præsenti, etiam nō secuta copula, perdit beneficium. Nam hic cōtractus cum impubere iuris interpretatione solum est sponsalia de futuro, c. fi. de spon. impub. c. t. §. 1. eod. in 6. & ita contra illam tenent Roffin. nu. 16. & Iul. Clar. sup. & Mand. vers. quid si, Azor. d. q. 5. Couar. dicens cōmunem d. nu. 4. & Bern. Diaz d.c. 80. nu. 6. & ibi Sal-

21 zed. lit. G.† qui cum Menchaca d. §. 22. nu. 47. intelligit cōmunem, quando clericus sciebat eam esse impuberem: & opinionem Rotæ procedere posse, quādo ignorabat eam esse impuberem.

22 Sed hæc concordia† nimis restringit communē, & præterea conuincitur ex dictis supra, nu. 8. & 9. de contrahente ignoranter in gradu prohibito: maxime quia etiamsi ignoraret eam esse impuberem, adhue iuris interpretatione ille contractus esset sponsalia de futuro, ex d.c. 1. §. 1. ibi: Et matrimoniū cōtrahere intenderent contrahentes. Et ita eam distinctionem reprobat Tho. Sanch. supra disp. 43. nu. 6.

23 Et adeo verum est, † quod contractus matrimonij eum impubere iuris interpretatione fit spōsalia de futuro, vt procedat etiam hodie stante Concilio in matrimonio clandestino contracto sine parocho & testibus, vt in vna Valentina censuit S. Congregatio Concilij his verbis. Matrimonū contractum clandestine inter puberem & impuberē in sponsalia de futuro resoluitur per c. vnicū, §. 1. de dispensatione impub. in 6. Quamuis alias matrimonium cō tractū sine parocho aut testibus, fit omnino nullū,

X nec

nec habeat vim sponsalium, vt eadem S. Congreg. censuit. Thom. Sanchez de matrim. lib. 1. disput. 20. & 21. qui alios cumulat.

CAP. IX.

De vacatione per ingressum religionis.

SVMMARIA.

QVemadmodum matrimonio, ita etiam per ingressum religionis vacat beneficium secuta possessione expressa, vel tacita, non ante, nu. 1. Et de possessione tacita intelliguntur verba, c. beneficium. de regular. in 6. ibi: Aut constet, &c. & ibi, seu scienter, &c. nu. 2. & 3.

Quamuis olim posset fieri professio expressa, vel tacita infra annum probationis: tamen hodie ex decreto Concilij Tridentini non potest fieri nec tacita, nec expressa, nec quæ obliget religioni, etiam in genere non solum in Mendicantibus, sed nec in alia religione, nu. 4. & 5. circa quod refertur declaratio S. Cõgregationis, nu. 6.

Annus probationis debet esse continuus intra claustra, non interpolatus, nec priuilegium aliquod suffragatur, quia est sublatum, nec anno priuationis renuntiari potest: & habet locũ etiam in eo, qui ex voto religionem ingreditur, & in professo in vna transeunte ad aliam etiam laxiorem, nec potest abbreuiari etiam in ingresso post matrimonium ratum, &c. ex S. Congreg. nu. 7.

Seruato tempore ibi præfixo, & concurrentibus alijs requisitis, professio tacita non est exclusa à concilio, sed remanet in dispositione iuris communis ex S. Congreg. nu. 8.

An ingressus religionem possit in anno probationis beneficium resignare, & ante Concilium clarum est quod poterat, nu. 9. Difficultas est, stante Concilio c. 16. ses. 25. de regular. an illud decretũ procedat etiam in renuntiatione beneficij, & procedere tenet Maiolus, nu. 10. & Fla. Paris. relatus, nu. 11. Sed contrariũ tenetur, nu. 12. Nec Fla. loquitur consequẽter, nu. 13. Nec creditur S. Congregationem censuisse, quod decretum habeat locum in renuntione beneficij, nu. 14.

Non est verum, illud decretum, ex Congregationis sententia habere locum, quando quis renũtiat ante ingressum, sed intuitu ingressus religionis, vt ait Flaminius: sed contrarium sæpe cẽsuit Congregatio, nempe non habere locum in donationib. & renuntiationib. factis ante ingressum, sed per ingressum, seu in ipso ingressu, & ita tenent aliqui Dd. licet alij etiam contra teneant, nu. 15. & 16.

Non habet locum d. decretum in testamentis, & vltima voluntate, vel eleemosynis, ex eadem S. Congreg. nu. 17. licet contra fuerit dictum per Rotam, nu. 18.

Non placet dictum Molinæ, valere renuntiationem, seu donationem factam à nouitio sub conditione professionis: nam non seruatur forma d. decreti, num. 19. Et videtur etiam facta in tempus inhabile: nam facta professione non poterat donare, Nisi essemus in religione bonorum incapace: nam tunc posset dici incipere ab hærede, nisi obstaret dictum decretum Concilij, vt quia esset facta à nouitio, licet renuntiatio hæreditatis futuræ, seu pactum de non succedẽdo factum sub dicta cõditione professionis, valeret cum iuramẽto, &c. nu. 20. sicut etiam donatio facta à nouitio cum pacto & modo, vt eo profitente sit nulla, non valet, nu. 21.

Non placet etiam doctrina Emmanuelis Rodriguez, dicti in decretum non habere locum in donationibus causa mortis, nam licet sint reuocabiles, et quoad effectum Legatis æquiparentur, tamen in fieri sunt instar contractus, & respectu formæ solemnitatis & ordinationis æquiparantur contractibus, num. 22.

Stante constitutione 58. Pij V. non potest Ordinarius admittere resignationem beneficij religionem ingressuri, nisi statim re ipsa profiteatur: ita enim intelliguntur verba illius, religionem ingressuri, & non de habitus susceptione, vt volunt Fuscus, & Flam. Paris. qui reprobantur, nu. 23. & seq. Et ita iuxta d. constitutionem, & non iuxta mentem Concilij procedet dictum Emmanu. Rodrig. relati, num. 25. In casibus tamen alias permissis poterit Ordinarius admittere resignationem nouitij, seu religionem ingressuri, etiamsi statim nõ profiteatur, seu religionem ingrediatur, non obstante dicta constitutione, nu. 26.

Cum per ingressum religionis ante professionem non vacẽt beneficia nouitij non resignata, an interim lucretur fructus, num. 27. Resoluitur, quod in beneficijs habẽtibus fructus in absẽtia nouitius interim eos lucrabitur, nec debet eis priuari, siue postea exeat, siue profiteatur, num. 28. interim tamen debet per alium deseruiri beneficio, si seruitium requirit, assignata sibi congrua de ipsius prouentibus, nu. 29. Et si est curatum, debet obtinere licentiam Ordinarij in scriptis, & si nollet eã dare, esset recurrendum ad superiorem, nu. 30. In beneficijs vero non habentibus fructus in absentia, vt Canonicatib. & Præbendis, quorum fructus residendo lucrifiunt, non lucrabitur, cum non resideat, nu. 31.

1 RVRSVS, quemadmodum matrimonium †, ita etiam per ingressum religionis vacat beneficiũ, secuta tamen professione expressa, vel tacita, non ante, cap. Gonsaldus, 17. quæst. 2. cap. beneficium, de regular. lib. 6. vbi DD. Staphil. de liter. gratiæ, tit. de var. mod. vacationis, 6. modo, Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quæst. 3. Fuschus de visitatione, lib. 2. cap. 15. num. 84. & Emman. Rodrig. q. reg. 1. tom. quæst. 37. & post hæc Gonçalez ad reg. de mensib. gl. 15. nu. 45. & D. Card. Tusch. concl. 72. lit. B. & alij licet Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsump. 82. dicat, quod ingressus religionem præsumitur beneficijs renuntiasse, etiam intra probationis annum, &c.

2 Et de professione † tacita intelliguntur illa verb. dicti c. beneficium, ibi; Aut constet quod vitam voluerit absolute mutare, iuxta tex. in c. cõsulti, & c. statuimus, eod. tit. & c. non solum, eod. tit. in 6. Domi. nu. 6. & Franc. nu. 1. 3. notab. ibi, in d. c. beneficium,

3 † sicut etiã illa verba, Seu scienter habitum receperit professorũ, iuxta tex. in c. constitutionẽ, eod. tit. in 6.

4 In quo tamen † animaduertendum est, quod quãuis olim posset fieri professio expressa, vel tacita infra annũ probationis, iuxta text. in d. c. ad Apostolicam, & d. c. statuimus, de reg. & d. c. non solum, & d. c. constitutionẽ, & d. c. beneficiũ, eod. in 6. cum alijs.

5 Tamen † hodie ex decreto S. Concil. Trid. sess. 25. de reg. c. 15. non potest fieri professio infra annum probationis, nec tacita, nec expressa, nec quæ obliget religioni, etiam in genere, non solum in Mendicantibus, sed nec in alia religione.

6 Ex quo † S. Congr. Concil. censuit, quod qui professionem emisit infra annum probationis, non est obligatus neque ad religionem in genere, neque in specie contra d. c. non solum, & cap. constitutionem, de reg. in 6. nec etiam in foro conscientiæ vlla inducta est obligatio.

7 Et vt eadem † S. Congreg. cẽsuit, annus probationis debet esse continuus intra claustra, non autem interpolatus, nec priuilegium aliquid suffragatur, cum censeatur sublatum. cap. 22. eiusdem sessionis, & huic anno probationis renuntiari non potest: & habet locum etiam in eo, qui ex voto religionem ingreditur, & etiam in eo, qui professus in vna transit ad aliam etiam laxiorẽ, authoritate Apostolica, nec potest abbreuiari etiam in eo, qui post matrimonium ratum, vt potest, est religionem ingressus,

etiamsi

etiamsi de vna religione transeat ad aliam, & ita tēpus professionis differatur.

8 Seruato tamen tempore† ibi præfixo, & concurrentibus alijs ad tacitam professionē requisitis, professio tacita non est exclusa à Concilio d.c.15.& 16. sed remanet in dispositione iuris communis sicut ante, vt eadē Congregatio censuit, de quo Menoch. d.lib.6.præsump.83.

9 Sed est† difficultas, an ingressus religionem possit in anno probationis beneficium resignare: & ante Concilium clarum est quod poterat, iuxta c.ex transmissa, de renunt.& d.c.beneficium, ibi: Nisi ad id ipsius accedat assensus, & ibi gl.verb.assensus, & DD.

10 Difficultas est, † stante Concilio Trident.d.c.16. sess.25.de regul.an illud decretum procedat etiam in renuntiatione beneficij: & procedere tenet Maiol. de irregul.lib.3.c.6.sub nu.2.dicens quod statuit Cōcilium ibi, ne quis intra annum probationis possit beneficio renuntiare, quinimmo facta renuntiatio
11 non teneat, vt ibi, † & sequitur Flam. Paris.d.lib.3.q. 13. à nu.4.dicens, sæpius censuisse S.Cong.Concil.illud decretum habere locum in renuntiatione beneficij, & sic esse faciendam de consensu superiorum ante duos menses professionis, ne temere quis renuntiet, dum est nouitius, & postea contingat carere beneficio & monachatu, si forte non admittatur ad professionē, vel ipse nolit postea professionē emittere, & Episcopum non debere conferre illa beneficia nisi facta professione, vt respondit pluries S.Cōgregatio. Et rursus illud decretum ex Congreg.sententia habere locum, etiam quando quis renuntiat ante ingressū, sed intuitu ingressus religionis, ná videtur renuntiatio facta in fraudē, & hoc quando ille non habet aliunde ex quo viuere possit, vel est ordinatus ad titulum illius beneficij: nam his casib. resignatio non debet admitti, nisi habeatur certitudo de professione, & eo modo, vt dictū est, & de stilo exprimitur in supplicatione, &c. Hæc Flam. Paris. Et quod decretum habeat locum in renuntiatione beneficij, tenet etiam Azor.2.p.lib.7.cap.20.q.6.

12 Sed ista sententia mihi† non placet, & verius existimo, d. decretum Concilij non habere locum in renuntiatione beneficij; nam re vera Concilium ibi solum loquitur de renūtiatione, & obligatione bonorum, & renuntiatio beneficij, & collatio illius, non debebat esse in pendenti, vt non sequuta possessione non intelligeretur effectum suum sortiri, sed debet esse perpetua, & stabilis, & non tēporalis, &c. vt per Emmanuel Rodrig. in summa 2.tom.c.7.nu.2.& d. quæst.37.art.2.

13 Nec Flam. † Paris. supra loquitur consequenter; nam si illud decretum haberet locum in renuntiatione beneficij, dicendum erat eam non valere, nisi iuxta formam, de qua ibi, etiāsi renuntians haberet aliūde, vnde viuere posset; nam in renuntiatione bonorum, non dubium est, quin habeat locum, etiamsi aliunde habeat, vnde viuere possit.

14 Nec credo† S. Congregationem censuisse, quod d. decretum habeat locum in renuntiatione beneficij, nec vidi, nec inueni talem declarationem.

15 Nec rursus verum †, est illud decretum ex Congrationis sententia habere locum, quando quis renuntiat ante ingressum, sed intuitu ingressus religionis, quinimmo contrarium sæpe censuit Congregatio, nempe illud decretum non habere locum in donationibus, & renūtiationibus factis ante ingressum, seu ante susceptionem habitus, sed in factis per ingressum, seu in ipso ingressu, vt habetur in declarationibus super d.c.36, & ita tenet Mandol.consil. 22.& Menoch. de arbitr.lib.2.casu 436.maxime in noua additione, vbi adducit declarationem S. Congregationis de anno 1594. in illa Mediolanen. & Prosper de Augustino in appendice ad summā Bullarij Quarantæ, p.2. verb.monasteria, & conuentus regularium virorum, pag.590. ponens etiam declarationem, & Emmanuel Rodriguez q.regularium, 2.tom.q.47.art.8.qui ait ita iudicatum esse in prætorijs, & consultos Doctorem Moya, Solis, & Pinciç, Valdes, & alios hanc tenuisse opinionem vt accepit à quodam viro docto, & ita declarasse Dominos Cardinales 22.die Octobris anno 1563.vt refert Passarellus in suo compendio priuileg.licet ad finē ipso Emmanuel Rodrig.ibi vacillare videatur, & contrarium tenet in sum.1.tom.c.90.num.2.& 2.tom.cap. 7. num.8. dicens d. declarationis non vidisse literas authenticas.

16 Et licet contra teneant Nauar. cons.81. & 82. de regular.alias cons.7.& 8.de donatio.(vbi tamē apostilla ait aduertendum, referri sacram Congregationem censuisse, dictum decretum non habere locum in donationibus factis ante susceptum habitum) & Io.Guttier.in c.quamuis pactum.de pact.in 6.verb. dum nuptui.n.5. & Couar.in apostillis ad dictū decretum Concilij, & Pater Molina de iustit. 1.tom. tract.2.disp.146.& videtur tenere Rojas de succes.c. 7.nu.31.& Zauallos q.121.num.4. & 5.

17 Nec etiam habet locum† dictum decretum in testamentis, & vltima volūtate, vel eleemosynis, vt eadem S.Congregatio declarauit: & quod non habeat locum in vltima voluntate, tenent Nauar. cons.83. de regularib.& comment.2.de regular.nu.51.Ioannes Guttier.d.verb.Dum nuptui tradebatur, nu.4. & canonic.q. lib.2.c.1.à nu.26.Gratian.reg.456.nu. 7.Caualcanus decis.10.nu.113.3.p.Humada ad Gregorium Lopez in l.7.tit.7. p.1.gl.3.Ceuedo collect. 50.ad decretum, Zauallos q.63. nu.7. & q.121.a nu. 4.Emman.Rodr.d.c.90.nu.5. & d.c.7. nu.8. & 9. & d.q.47.art.10.Molina supra, & Azor.institut moralium lib.12.c.2.q.14.licet contrarium teneat Spino. de testamen.gl.12. nu.50. & videtur tenere Castillo de vsus.cap.65.nu.7.

18 Et licet † in causa Toletana nullitatis professionis coram D.Orano 12.Ianuar.1598.fuerit dictum, ☞ Quod testamentum à moniali factum sit nullum, si non fuit factum intra duos menses ante professionem, vt requirebatur iuxta ordinationem Tridentini sess.25.de regular.cap.16. habentis decretum irritans, &c.

19 Non tamen placet† quod docet Molina ibi, valere renūtiationem, seu donationem factam à nouitio sub conditione professionis, id est, si professionem fecerit: nam non seruatur forma dicti decreti.

20 Et videtur† etiam facta in tempus inhabile, nam facta professione non poterat donare, cum non sit sui iuris, & omnia acquirantur monasterio, auth.ingressi, C.de sacrosan. Eccles. & paria sunt aliquid fieri tempore inhabili, seu conferri in tempus inhabile, l.quod spōsæ, C. de donation.ante nupt. nisi essemus in religione bonorum incapace: nam tunc posset dici incipere ab hærede, iuxta l.vnicam, C. vt ab hæredib.& contra hæredes, nisi obstaret dictum decretum Concilij, vt quia esset facta à nouitio, licet renuntiatio hæreditatis futuræ, seu pactum de non succedendo, factum sub dicta conditione professionis, valeret cum iuramento, (nisi obstet Concilium, vt quia sit factum à nouitio) Couar.in d.c. quamuis pactum, 3.p.§.2.nu.3.& 4.& ibi Ioannes Guttierrez verb.Dum nuptui, nu.1.

21 Sicut etiam † donatio facta à nouitio, cum pacto & modo, vt eo non profitente sit nulla, nõ valet, ob non seruatam formam dicti decreti, Nauar. d. cons. 82. & 83. de regulat. & videtur tenere Emman. Rodriguez. d. cap. 90. nu. 3. & d. art. 8.

22 Nec placet quod docet idem † Emmanuel d. c. 90. nu. 5. & d. art. 10, dictum decretum non habere locũ in donationibus causa mortis: nam licet istæ donationes absolute, & ex natura sua sint irreuocabiles, & quoad effectum legatis, & vltimis voluntatibus æquiparentur, & cõnumerentur, l. fi. C. de donat. causa mortis, & princip. instit. de donat. vbi Dd. tamen in fieri sunt instar contractus, & actus inter viuos, & respectu formæ, solemnitatis, & ordinationis, æquiparantur contractibus, Ant. Gomez 2. tom. variar. c. 4. nu. 16. Couar. in rubr. de testamen. 3. p. à num. 1. Crassus de succes. §. donatio causa mortis, q. 2. qui alios plures referunt, & communem dicunt: & Zauallos q. 695. nu. 2. Mol. de iustitia, 2. to. disp. 288. & Rota decis. 245. p. 1. diuers. nu. 4. vbi dicitur, Doctores omnes conuenire, quod donatio causa mortis quoad ipsam in esse deducendam, sit cõtractus, &c.

23 Verum vt redeamus ad nostrum † propositum, stãte constitutione 58. Pij V, de qua supra c. 3. a nu. 267. ex qua non possunt Ordinarij admittere resignationes beneficiorum, nisi in certis casibus ibi expressis, inter quos vnus est religionem ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur, dicendum est, non posse Ordinarium admittere resignationem beneficij religionẽ ingressuri, nisi statim re ipsa profiteatur. Ita enim sunt intelligenda illa verba, religionem ingressuri, scilicet per professionem, non per habitus susceptionem iuxta subiectam materiam, de qua agitur, alias enim si posset admittere resignationem illius qui vult habitum suscipere, si postea exiret intra annũ, remaneret sine beneficio, & sustentatione.

24 Nec † potest dici, vt dicunt Fuscus, d. lib. 2. c. 28. n. 18. & Flam. Paris. lib. 5. q. vlt. nu. 166. & seq. quod Ordinarius potest admittere renuntiationẽ illius, qui vult ingredi religionẽ, si statim ingrediatur sed eo ĩgresso statim non potest conferre illud beneficium, sed debet expectare per annũ, intra quem potest exire, & quod prius non dicitur vacare beneficium, &c. Nam si daremus, vt isti volunt, quod illa verba religionem ingressuri, intelligerentur de habitus susceptione: & quod sic Ordinarius posset admittere renuntiationem illius, qui vult habitum religionis suscipere, si statim id exequatur, dicendum etiam esset, posse statim illud beneficium conferre, nam per renũtiationem legitime admissam statim vacat beneficium, & potest cõferri, vt supradictum est d. c. 3.

25 Et ita † iuxta d. constit. Pij V. & non iuxta mentẽ Concilij, d. cap. 16. procedet quod ait Emman. Rodrig. d. quæst. 37. art. 2. 1. tom. q. regul. quod renuntiatio beneficij non possit fieri per nouitiũ, nisi paulo ante professionem, quãdo scilicet dictus nouitius iam ad ipsam professionem accingitur, & est receptus ad professionem a fratribus, & omnia sunt parata ita vt moraliter loquendo, professio indubitanter fiere debeat, &c.

26 Videtur tamen, † quod in casibus alias permissis poterit Ordinarius admittere resignationẽ nouitij, seu religionem ingressuri, etiam si statim non profiteatur, seu religionem ingrediatur, non obstante d. constitutione Pij V. quia id quod dicit quod statim id exequatur, &c. est quãdo resignat ex causa ingressus religionis, &c.

27 Sed cum per ingressum † religionis ante professionem non vacent beneficia nouitij non resignata, restat dubium an nouitius interim lucretur fructus.

28 In quo † breuiter dicendum est, quod in beneficijs
habentibus fructus in absentia nouitius interim eos
lucrabitur, nec debet eis priuari, siue postea exeat,
siue profiteatur, cum sit absens ex iusta causa, c. relatum,
de cleric. non residen. & lege permittente, & sic
non mereatur pœnam, l. Gracchus, C. ad leg. Iuliam
de adulter. ita Archid. & Francus, nu. 2. & 6. in d. c.
beneficium, de regular. in 6. Syluest. verb. religio. 2.
q. 8. Emman. Rodr. d. q. 37. art. 1. & sentit Açor. lib.
12. c. 3. q. 1. quicquid teneant gl. vlt. & Domin. in d.
29 c. beneficium, & Fuscus d. lib. 2. c. 15. nu. 84. † interim
tamen debet per alium deseruiri beneficio, si seruitium
requirit, assignata sibi congrua de ipsius prouentibus
portione, vt in d. c. beneficium.
30 Et si est † curatum, debet obtinere licentiam Ordinarij
in scriptis, iuxta decretum Concilij Triden.
sess. 23. de refor. c. 1. & si Ordinarius nollet eam dare
esset appellandum & recurrendum ad superiorem,
31 vt alias dictum est supra 3. p. c. 2. nu. 86. in † beneficijs
vero non habentibus fructus in absentia, vt in Canonicatibus
& Præbendis, quorum fructus residendo
lucrifiunt, non lucrabitur nouitius interim fructus,
cum non resideat: licet enim absit ex iusta causa,
non tamen ad effectum vt habeatur pro præsẽti,
quia iste non est de casibus in iure expressis, maxime
cum propter priuatam vtilitatem absit, vt ait Frãc.
d. nu. 6. & facit declaratio. S. Congreg. adducta d. c.
2. nu. 332. vers. an durante: vbi dicta vide.

C A P. X.

De vacatione per priuationem.

S V M M A R I A.

Beneficium vacat, & amittitur priuatione seu depositione, quæ propter graue delictum imponitur, nu. 1. nec est locus pœnæ priuationis beneficiorum, nisi in casibus à iure expressis, num. 2. sed quia non omnia crimina comprehenduntur certa diffinitione, debebit iudex in his, quæ similia sunt expressis, in quibus imponitur depositionis pœna, eandem regulam sequi, num. 3. non tamen debet iudex attendere multum ad canones antiquos, quia illi de facili imponebãt pœnã depositionis, nec nisi pro graui crimine depositioni, seu priuationi locus est, nu. 4.

Nullum crimen, etiam depositione dignum, inducit priuationẽ beneficij ipso iure, nisi sit iure cautum, sed est priuandus per sententiam: & ita in dubio præsumitur, nu. 5. & casus in quibus quis ipso iure priuatur beneficijs, & in quibus venit priuandus, remissiue, nu. 6.

An qui commisit crimen, propter quod incurrit pœnam priuationis beneficij, ipso iure amittat statim titulum, ita vt teneatur in conscientia illud dimittere, etiam ante sententiam declaratoriam, nu. 7. & partem negatiuam tenent relati, num. 8. pro qua facit quod de lege pœnali imponente pœnam ipso iure, seu ipso facto, vltra eos tradunt Doctores communiter cõtra Abb. Felin. Castr. & alios, quod non obligat in conscientia ad pœnam ante sentẽtiam, quãdo requirit aliquam actionẽ seu executionem positiuam, seu imponitur iure iam quæsito, &c. nu. 9. adeo vt committens delictum, propter quod ipso iure priuatur bonis, non amittat dominium eorum ante sententiam secundum aliquos, numero 10. quamuis contrarium alij teneant, num. 11. quæ sententiæ concordantur, num. 12.

Id in beneficijs intelligendum est, quando non subiũgitur aliud verbum vnde constet mentem Papæ esse, vt amittantur nulla expectata sententia, secundum Molin. & alios, nu. 13.

Sed

Sed etiam tunc non teneri delinquentem in conscientia dimittere beneficium ante sententiam, tenet Couarr. & alij, num. 14. immo ait Couar. posse retinere beneficium priuatum per sententiam, vel ipso iure etiam sequuta sententia declaratoria donec sententiæ executio fiat, cui consonant Enriquez & Açor. num. 15. pro quo facit quod priuatus bonis ipso iure, etiam post latam sententiam, nõ tenetur pœnam exequi, & bona offerre fisco, nisi illi præcipiatur, nu. 16. & seq.

Verius videtur quod committens delictum, ob quod priuatur ipso iure beneficijs seu officijs publicis, tenetur in conscientia illa dimittere non solum post sententiam, quod certum videtur contra Couar. Enriquez & Açor. sed etiam ante sententiam, nu. 18. nam licet in pœna amissionis propriorum bonorũ non debeat lex, immo nec secundum aliquos possit obligare delinquentem, vt sit executor illius contra se, ante sentẽtiam & sic per illa verba, ipso iure, seu ipso facto, non censeatur ad id obligare, tamen in bonis communibus, quæ tã sunt beneficia, & officia publica, recte potest obligare delinquentem ad illa dimittenda ante sententiã, nu. 19. & seq. quod cõfirmatur, nam lex potest in pœnam impedire acquisitionem fructuum beneficiorum, & aliorum publicorum ita vt in cõscientia debeant restitui, &c. nu. 21. & quod per illa verba, ipso iure, seu ipso facto, censeatur velle obligare in conscientia ad illa dimittenda ante sententiam, patet ex ipsa significatione, & vi verborum, & subiecta materia: & etiam quia in pęna excommunicationis, suspensionis, inhabilitatis & similibus, ex illis solis verbis censetur lex obligare ad pęnam in conscientia ante sententiam, &c. nu. 22.

Confirmatur prædicta sententia, nam secundum DD. communiter cum quis est priuatus beneficio ipso iure etiam in pęnam, statim potest prouideri contra Lapum, & Lancellottum, nu. 23. & 24. & sic tempus datum ad prouidendum curret à die sententiæ commissi criminis, ob quod quis priuatur beneficio ipso iure, nu. 25. vnde sequitur quod ille non habet in eo titulum, nec potest illud retinere, sed tenetur relinquere ei cui prouisum est, nu. 26.

Confirmatur etiam; nam secundum Dd. communiter gesta ab eo qui est priuatus beneficio seu officio ipso iure, non valent, si priuatio est notoria, quæ tamen alias deberent valere, nu. 27.

Confirmatur etiam; nam in casu c. licet canon. de elect. lib. 6. obtinens parochialem, si nõ sit infra annum ad sacerdotium promotus, ob quod ipso iure illa priuatur, non potest illam retinere, sed debet relinquere, nu. 18. nec satisfacit, quod dicunt Nauar. & alij, quod in illo casu constat de mente Legislatoris id volẽtis, & quod priuatio, de qua ibi, non imponitur proprie vt pęna, sed vt quædam conditio, vel modus rei traditæ, &c. nu. 29. & 30.

Improbatur Zerola dicens in casu d. c. licet canon. non teneri parochum dimittere parochialem, nisi post latam sententiam, nu. 21. & D. Sahagun dicens, iudicis pronuntiatione opus esse in specie d. c. licet canon. num. 32. qui improbatur etiam dum ait iudicis pronuntiatione opus esse in specie, cap. licet Episcopus 2. p. de Praben. in 6. vbi non agitur de pœna, & requiritur ibi vocatio possessoris, nam & iniustus possessor non debet amoueri à possessione inauditus, & sine causa cognitione, nu. 33. & 34. Ex dictis plane conuincitur illa communis sententia, de qua nu. 8. quæ non potest admitti nisi forte ex vsu, & consuetudine si illam recepit, nec tunc esset admittenda, vbi beneficium esset alteri collatum, nec vbi priuatio esset notoria num. 35.

Infertur leges collegiorum imponentes pęnam priuationis collegij ipso iure, seu ipso facto, tale quid facientibus, obligare in cõscientia ad pœnam, etiam ante sententiam contra aliquos, num. 36.

Qui effectus resultent ex illis verbis, ipso iure, vel ipso facto, remissiue, nu. 37.

Videndum est quæ crimina priuationem inducant, & 1. de homicidio an priuationem inducat, & quomodo, nu. 38. Resoluitur homicidam non esse priuatum beneficijs ipso iure, sed priuandum per sententiam, num. 39. quod procedit non solum in simplici homicidio, in quo id receptissimum est, sed etiam in qualificato, nu. 40. & seq. quamuis in qualificato contra teneat Felin. & in parricidio, Rebuf. & Coras. nu. 42. & ita intelligitur c. minor. 50. dist. de priuatione per sententiã, nu. 43. potest etiam intelligi de priuatione executionis, & exercitij ordinis sacerdotij, nu. 44.

Prædicta concl. procedit etiam stante Concil. Trid. ses. 14. c. 7. cuius verba accipienda sunt secũdum ius antiquum contra Mayolum, & præcipuæ ibi agit Concilium de incapacitate homicidæ ad acquirenda beneficia de nouo, nu. 45. & 46.

Regulariter irregularis non est priuatus ipso iure beneficio iam quæsito, sed illud retinere potest antequam priuetur per sententiam, per quam illo priuatur, quãdo irregularitas sequuta est ob eius culpam seu delictum, nu. 47.

Cum homicida non perdat ipso iure beneficium antea acquisitũ, faciet suos fructus illius irreuocabiliter, donec per sententiam priuetur, nu. 48. quicquid dicant relati, num. 49. Et si esset Canonicus, posset Canonicatui deseruire stando, & canẽdo in choro, num. 50. Nam irregularis eas functiones obire potest, quas laici licite obeunt, vt canere, num. 51. & sic sacerdos excommunicatus in choro cantans cum alijs, licet peccet, non incurrit irregularitatem, nu. 52. & similiter etiã suspensus ab ordine seu officio potest canere in choro sicut laici, num. 53.

Prædicta conclusio non procedit in assassino, qui est priuatus beneficijs ipso iure, nu. 54. nec in occidentibus Cardinalem, qui beneficijs sunt ipso iure priuati, nu. 55. nec in occidentibus Episcopum, qui etiam sunt priuati beneficijs, quæ in Ecclesia, cui talis Episcopus præest, obtinent, nu. 56. nec in occidente Prælatum, vel combeneficiatum, qui est priuatus ipso iure beneficio, quod obtinet in ea Ecclesia, nu. 57. & seq. vbi quod dictio prorsus importat ipso iure.

1 DEniq; beneficium † vacat, & amittitur priuatione seu depositione, quæ propter graue delictũ imponitur, vt homicidium, simoniam, periuriũ, &c. Selua de benef. 3. p. q. 2. & 3. Rebuf. in praxi, titul. de modis amittendi beneficia, num. 61. & 62. Coras. de benef. 1. p. c. 10. nu. 1. Rossiniacus, c. 20. nu. 1. & 2. Bernard. Diaz de Lugo in pract. crimin. canonic. c. 131. & Mand. de signatura grat. tit. de priuat. in princip.

2 Qui etiam † docent non esse locum pœnæ priuationis beneficiorum, nisi in casibus à iure expressis, & Aym. de antiquitate temporis, 4. p. sect. 1. nu. 148. & Achill. decis. 201. seu 1. de iureiuran. nu. 5. ex gl. in c. fi. de iure patr. communiter approbata, vt per Tiraq. in l. si vnquã, C. de reuoc. don. verb. reuertatur, nu. 249. seu 206. Didac. Per. ad Seguram, in tract. de bonis lucratis constante matr. nu. 166. & ad Villad. de irreg. c. 1. nu. 17. & seqq. Hojedã de incompat. benef. c. a nu. 5. Azeuedum in l. 2. tit. 1. lib. 2. recopil. regul. 10. Rotam decis. 769. nu. 2. p. 1. diuers. & Enriq. in sum. lib. 13. c. 56. §. 4. & post hæc tradit Gonçalez, ad reg. de mensib. gl. 15. à nu. 136.

3 Sed quia non omnia crimina † comprehenduntur certa diffinitione, debebit iudex in his, quæ similia sunt expressis, in quibus imponitur depositionis pęna, eandem regulam sequi, quia de similibus ad similia procedendum est, ita Abb. in c. at si clerici de iudic. nu. 34. Selua d. q. 3. num. 2. & Duaren. de benef.

4 lib. 8. c. 6. §. 6. qui † admonent non debere iudicem attendere multum ad canones antiquos, quia illi de facili imponebant pœnam depositionis ad tex. in c. fraternitatis, 34. dist. nec nisi pro graui crimine depositioni, seu priuationi locus est, c. inuentum, 16. q. 7. & Dd. supra citati, nu. 1.

5 At nullum crimen, † etiam priuatione dignum, inducit priuationem beneficij ipso iure, nisi sit iure

cautum, sed est priuandus per sententiam, & ita in dubuio presumitur Fel. in c.2. de rescrip. nu.3. Selua d.q.2.nu.7.& 9. Rebus. de pacificis poses. nu.318. seu 264. Coras. supra & 3.p.c.6.nu.12. Tiraq.d.verb. reuertatur, nu248. seu 205. Bernar. Diaz. sup. Mand. d. tit. de priuatio. in princip. & vers. sciendum est, quod pœna, Plaça de delictis. c.11. nu.2. Hojeda c.24. nu. 82. Azeuedo sup. & Hieron. Gabr. cons. 196. lib.1. & 187. lib.2. Enriq. d. lib.13. c.56. §.4. & Gonçalez sup. nu.153. Io. Quin. in repetit. c. de multa, de Præb. nu. 80. & Farin. in praxi crim. 1.p.q.19. num.46. & Rota decis. eiusdem Farin. 134. Suarez de relig. tractat. 3. lib.4. c.58. nu.4. & tract. 5. lib.3. c. vlt. nu.4. & 6.

6 Et casus in quibus † quis ipso iure priuatur beneficijs, & in quibus venit priuādus, vide per Fel. in d.c. 2. & in c. querelam, de iure iuran. Staph. de lit. grat. tit. de varijs modis vacationis, §. quando quis veniat priuandus beneficio, Rebus. in praxi titul. de modis amittendi beneficia, & de pacificis possess. nu.319. alias 295. & in concord. rubrica de Regia ad Prælaturas nominatione, §. monasterijs, verb. vacantibus, Iulium Clarum, lib.5. q.73. Mand. d. tit. de priuatio. vbi ponit casus, in quib. potest impetrari beneficiū ob priuationem, Cora. d. cap.6. 3. partis, Hier. Gabr. d. cons. 196. & 187. p. Gregor. de benef. cap.25. & 26. Quintanaduennas Ecclesiast. lib.1. cap.10. num.1. Flam. Pans. de resignation. benef. lib.3. quæst.1. Zecchum de benefic. & pensio. cap.5. num.4. & Ludou. Carb. de restitut. quæst.61. 6. dicto, Lessium de iust. iur. lib.2. cap.34. dub.34. Azor. instit. moral. 2.p. lib. 7.c.17. & 18. Moscouium de maiestate militantis Ecclesiæ, lib.1.p.3.c. ex pag.437. & post hæc late Gonçal. d. glos.15. ponit casus & modos vacationum ipso iure.

7 Sed hic est † grauis difficultas, an qui cōmisit crimen seu delictum, propter quod incurrit pœnā priuationis beneficij ipso iure, amittat statim titulum: ita vt teneatur in conscientia illud dimittere, etiam ante sententiam declaratoriam.

8 Et partem † negatiuam tenet Couarr. in 4.2.p.c. 6.§.8. nu.8. vers. quod ipse intelligerem. Nauarr. in commēt. de datis, & promissis, nu.41. Didac. Perez in l.2. tit.8. lib.2. ordinam. Simancas de Catholicis institut. c.46. nu.72. ibi: tum quia semper. D. Sahagū de Villasante in c. fi. de sequestratione posses. nu.79. 80. & 81. Ioan. Guttier. cano. q. lib.2. c.5. nu.28. Vgolinus de simonia tabula 1. c.21. §.3. vers. quo ad priuatione, & c.22. §.4. nu.4. Zerol. in praxi Episc. verb. priuatio. Morla. in emporio iuris 1.p. tit.1. q.9. num. 42. & ex Theologis, Soto de iustitia, & iure, lib.1. q. 6. art.6. præsertim ad vltim. Enriq. in sum. lib.7. cap. 36. §.1. lit. F. & lib.13. cap.56. §.2. Emman. Rodrig. in sum. 1. tom. c.129. nu.3. c.149. nu.3. & c.208. nu.2. & 2. tom. cap.56. sub nu.6. vers.9. Vega 2.p. cap.101. casu 68. Molin. de iustitia, 1. to. tract.2. disp.96. Azor instit. moral. 1.p. lib.5. c.8. q.3. Zeccus d. num.4. circa fi. Suarez, 5. tom. de censuris, disput.27. sect.1. num. 8. ad fin. & disp.40. sect.2. num.17. & 22. & de relig. tract.3. lib.4. c.43. nu.13. & c.58. nu.2. & nouissime P. Ledesma in sum. 2.p. tract.1. c.6. 14. concl. & tract. 9. c.4. 21. concl. vlt. difficultate, pag.1090. & tract.27. c.15. 4. concl. vlt. difficultat. & Gabr. Vazq. 1.2. to. 2. disp.168. ex num.23. Quaranta in summa Bullarij verbo, alienatio, nu.49. & Prosper de August. in addit. ad eum, verb. beneficiorum resignationes, & verb. simonia, & verb. sodomia, Lessius d. lib.2. c.29. à nu.63. & d. cap.34. num.143. & 188. & cap.53. nu. 147. & 148.

9 Pro quo facit, quod de lege † pœnali imponente pœnam ipso iure, seu ipso facto, vltra istos tradūt Couar. ibi, nu.10. & in reg. peccatum, 2.p. cap.8. §.6. Nauarr. in man. c.23. nu.69. Simancas latissime d. tract. de Cathol. institut. c.9. a nu.157. Lud. Mexia in pragmatica frumen. concl.6. a nu.64. Penna in directorio inquisitorum, 3.p. comment. 158. Ant. Gomez. variar. 3. to. c.2. nu.5. præsertim in nouis editionib. & c. vlt. nu.3. Botteus de synodo, 3.p. art.2. nu.106. & 107. Padilla in l. si quis maior, nu.58. C. de trāsactio, Azeuedo in initio, tit.1. lib.2. recopil. à num.23. Io. Guttierrez, can. q. lib.1. c.1. num.23. & lib.2. d. cap. 5. num.28. Vgol. de simonia, tab.2. c.6. §.1. nu.2. Zerola d. verb. priuatio, §.5. Morla, d.q.9. & Domi. Io. Vela, de pœnis delictorum, cap.14. vers. tertio hæretici, & cap.31. vers. contra eos vero, Zaual. q.113. & 687. Parla. differ. 1. nu.17. & ex Theologis, Caiet. 2. 2. q.62. art.3. & in sum. verb. pœna, Sylu. vers. assassinus, nu.4. & verb. hæresis, 1. §. & verb. pœna, nu.25. Victoria, in relect. 1. de insulanis. 1.p. num. 14. Cord. lib.1. q.36. Bart. Med. 1.2. q.29. art.4. Bannes. 2.2. q. 12. art.3. & q.62. art.3. Arag. q.12. art.2. & q.62. art. 3. & ibidem Salon, controuers. 1. Valen. 2. tom. disp. 7. q.5. punct.6. & 3. tom. disput.1. q.11. pun.3. Molina d. disput.96. & præced. & 715. nu.10. Ludou. Lopez instruct. negotiantium, lib.2. cap.30. & instruct. conscientiæ, 1. tom. c.296. Cosmas Philiarcus, de offic. sacerdotis, 2.p. lib.6. c.22. Graffijs in decis. aureis, lib.2. c.11. Lud. Carb. de legibus, li.8. disput.9. Vega in sum. 2.p.c.23. casu 6. & 7. Emmanuel Rodriguez, quæst. regul. 1. tomo, q.6. art.16. & Açor, lib.5. c.7. & alij plures quos refert Ceuedo collect. 2. ad decretū, nu.3. qui contra Abb. & Feliuum in c. de constitut. Corsettum in singular. vers. pena vbicunque, Ludouicum Gomezium in c.1. de rescript. in 6. nu.9. Tiraquel. d. verb. reuertatur, nu.446. seu 236. Guill. Benedict. in repetit. c.1. Raynutius verb. & vxorem, 5. num.276. Alphons. à Castro de iusta hæreticor. punition. lib.2. cap.6. & latissime de lege pœnali, libro 2. per totum, & alios quos ipsi referunt, docent quod etsi lex penalis imponens ipso iure seu ipso facto, penam, quæ consistit in mera priuatione, & non requirit aliquam actionem, seu executionē positiuam, sed quod in idem recidit, primam rei acquisitionem impedit, obligat in conscientia ad penā absque alia iudicis declaratione, vt in excommunicatione, suspensione, irregularitate, inhabilitate, incapacitate, & similibus: tamen quando pena requirit aliquam actionem seu executionem positiuam, seu imponitur in re iam quæsita, non obligat in consciētia ad penam ante sententiam saltem declaratoriā, seu condemnationem de crimine ex cap. cum secundum leges, de hæret. in 6. facit l. eius qui delatorem, ff. de iure fisci.

10 Quod adeo verum † est secundum aliquos ex citatis, vt committēs delictum, propter quod ipso iure priuatur bonis, non amittat dominium eorum ante sententiam, sed illud retineat, & non solum legitimam possessionem, Archidiac. in d.c. cum secūdum leges, Simancas supra, a nu.228. & Io. Guttier. d. nu. 28. Victoria, Soto, Medina, Bannes, Enriquez, Molina, & Emmanuel Rodriguez, supra & Lud. Lopez instruct. conscient. 1. tomo c.112. Petrus Ledesma, d. tract.1. cap.6. 15. concl. & tract.8. c.9. 7. concl. & dicit probabile Corduba sup. & nouissime tenet Gabriel Vazquez d. disput.170. à nu.4.

11 Quamuis contrarium, † nempe, quod statim amittat dominium, & acquiratur fisco, sentiun Ancaran. Domin. Franchus, & alij, in d.c. cum secundum leges, & tenent Caiet. d. art.3. Io. Medina C. de

rebus

rebus restituen.q.1. §. post rerum dominium, Cord. Aragon. Salon. & Carb. sup. Valen. d. 2. to. disput. 7. q. 5. punct. 6. & 3. to. disp. 1. q. 12. punct. 2. ad fi. Graff. d. c. 11. nu. 25. Veg. d. c. 23. casu 6. & dicit probabile 1. par. c. 125. casu 6. licet ibi probabilius censeat cõtrarium, D. Iuan. Vela supra d. c. 54. & Azor dicens cõmunem d. c. 7. quæst. 2. & cap. 8. quæst. 2. & 3. Lessius d. c. 29. nu. 64. & videtur probari in d. c. cum secundum leges. Quæ † tamen sententiæ concordari possunt, vt prima intelligatur de dominio naturali, seu de iure naturali, secunda vero de dominio ciuili, seu de iure ciuili, & Canonico, Siman. ibi, nu. 230. 233. & 242. Sed ait † Molina d. disp. 96. illud in beneficijs præsertim Ecclesiasticis intelligendum esse, quando non subiungitur aliud verbum, vnde constet mentẽ summi Põtificis, esse, vt amittantur nulla expectata sententia, quale ait videtur esse illud Pauli Secundi in extrauagant. ambitiosæ, clericus qui bona Ecclesiæ alienauerit, ipso facto priuatus existat beneficijs Ecclesiasticis, illaque absque declaratione aliqua vacare censeantur. Idem tenet Syluest. verb. assassinus. in fi. & videtur tenere Sot. d. art. 6. ad fi. & sequuntur Io. Guttier. d. nu. 28. Salon. d. contro. 1. ad fi. Cosm. Philiar. sup. in fi. Lud. Carb. circa fi. Azor. d. c. 7. q. 6. & c. 8. q. 3. & Zecch. supra. Auila de censu. 1. p. dub. 7. & idem tenet Viuald. author. Candelabri Aurei, in explanat. constit. Sixti V. de habitu, & tonsura 11. notab. in terminis illius constitutionis, vbi clerici obtinentes beneficia non deferentes habitum clericalem, & tonsuram, elapso tempore eis præfixo priuatur beneficijs, ac fine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut ministerio ipso facto priuati declarãtur, &c. licet, Ledesma contradicat, d. 2. p. sum. tra. 7. c. 2. circa 14. concl. ad fi. pag. 384. & 385.

14 Sed etiam tunc non † teneri delinquentẽ in conscientia dimittere beneficium ante sententiam tenet Couar. in 4. 2. p. cap. 6. §. 8. nu. 10. vers. 3. ibi, Morla. sup. nu. 43. Zerola d. verb. priuatio. §. 6. Graffijs d. cap. 11. nu. 41. Emman. Rodrig. d. 1. to. c. 194. nu. 3. Veg. d. 2. p. cap. 23. casu 7. & Enriq. d. lib. 13. c. 56. §. 3. & addita sola particula absq; declaratione, Vazq. d. disp. 168. 2 nu. 23. Quaran. de verb. alienatio, num. 49. & Prosp. de Aug. in Append. ibi pag. 505. Lessius d. c. 29. nu. 63. Immo amplius † ait Couar. ibi. nu. 8. nõ esse intrusum, immo posse retinere beneficium priuatũ per sententiam, vel priuatum ipso iure, etiã secuta sententia declaratoria, donec sententiæ executio fiat, sequitur Lessius d. nu. 63. ad quod etiã alludit, quod dicit Enriq. d. §. 3. in fine post datã sententiã oportere vt reus spolietur antiqua possessione, alias in vtroq; foro videri gaudere fructibus suæ Preben. sequitur Prosp. de Augu. d. append. pag. 506. & in addit. ad verb. sodomia, in fi. etiam quod priuatus ipso iure, etiam post sententiam non teneatur in conscientia beneficium dimittere donec sibi adimatur, tenet etiam Azor. d. c. 8. q. 4. qui tamẽ 2. p. lib. 7. c. 17. q. 3. ait priuatum ipso iure beneficio non facere fructus suos, quia caret titulo, sed eos debere restituere, quod etiam dixit d. c. 8. q. 3. & sic non procedit

16 satis consequenter. Pro † quo facit, quod priuatus bonis ipso iure, etiam post latã sententiam non tenetur pœnam exequi, & bona offerre fisco, nisi illi præcipiatur, Couar. §. 8. nu. vers. secũdo infertur, Simancas d. c. 9. nu. 184. 209. & 233. Lud. Mexia, nu. 134. Padilla, & Azeuedo nu. 24. supra, Bãnes d. q. 62. art. 3. dub. 2. ad fi. qui tamen contrarium tenet d. q. 12. art. 2. 2. concl. Molina d. disp. 95. ad 2. principale arg. & in fi. Lud. Lop. d. c. 2. 96. Lud. Carbo. d. disp. 9. ad fi. Vega, 2. p. c. 36. casu 2. ad fi. Enriq. d. c. 56. §. 2. in gl. lit. L. &

17 Azor. d. c. 8. q. 4. † quamuis enim lata sententia saltẽ declaratoria statim reus amittat omnino dominiũ bonorum, & transferatur in fiscum, quidquid sit ante sententiam d. c. cum secundum leges. Bannes d. dub. 2. conclus. 7. tamen ea conditione censetur trãsferri in fiscum, vt ipse fiscus sit executor sentẽtiæ illius, non vero reus, nisi illi in sententia iubeatur, Bãnes d. concl. 7. alias enim durum esset obligare reum ad se spoliandum bonis, & exequendum sententiam contra se, &c.

18 His tamen non obstantibus † verius mihi videtur, quod committens delictum, ob quod priuatur ipso iure, seu ipso facto beneficijs seu officijs publicis, tenetur in conscientia illa dimittere non solum post sententiam, quod certum existimo, quicquid dicant Coua. Enriquez, & Azor, sed etiam ante sentẽtiam, vt in specie tenent Abb. in repet. c. extirpandæ, §. qui vero, nu. 24. de Præb. Feli. in c. in nostra. de rescript. corol. 2. nu. 12. & 13. & in c. inquisitionis, de accusatio. nu. 7. Nauar. in man. c. 23. nu. 67. & Flam. Pari. d. lib. 3. q. 1. nu. 22. & 81. & posthæc Lorça. t. 1. disp. 24. de legib. mem. 2. §. vlt.

19 Nam licet in pœna † amissionis propriorum bonorum non debeat lex, immo nec, secundum aliquos ex citatis, possit obligare in conscientia delinquentẽ, vt fit executor illius contra se ante sententiã talis enim non esset tollerabilis, & moraliter possibilis, vt requiritur c. erit autem lex 4. dist. quamuis ad aliquas paruas pœnas recte possit lex obligare in conscientia ante condemnationem, Naua. d. c. 23. n. 67. Molina. d. disput. 95. circa fi. & alij iuxta tradita per Suarez d. 5. to. disput. 3. sect. 1. nu. 10. & 11. Vasq. d. disp. 168. & Lorça. d. disput. 24. & sic per illa verba ipso iure seu ipso facto non cẽseatur ad id obligare.

20 Tamen in bonis communibus † qualia sunt beneficia, & officia publica, recte potest obligare delinquẽtem ad illa dimittenda ante sententiam, cum illa particulariter dependeant à lege, Ecclesia, seu republica, vel Principe, à quibus conferuntur, & sic possint ab eis dari, vel auferri, vt placuerit, maxime ex causa, & tenent Syluest. Soto, Ioannes Guttierrez, Salon, Molina, Viualdus, & Azor. sup. relati, nu. 13. & Enriquez d. c. 56. §. 2. in princip. cum alijs citatis in gl. lit. T. ait ius ob crimen posse clericum titulo beneficij habiti, quod tãquã bonum commune pertinet ad dispensationem Ecclesiæ, priuare ipso facto absque alia declartione.

21 Et confirmatur, † nam vt est in confesso apud omnes, lex potest in pœnam impedire acquisitionẽ fructuum, & prouentuum beneficiorum, & aliorum officiorum publicorum, ita vt in conscientia debeat restitui absque aliqua sententia, & ita sæpe de facto facit, vt in non recitantibus horas, & non facientibus professionem fidei, &c. Ergo potest etiam obligare ad illa dimittenda, alias enim non posset impedire dictam acquisitionem fructuum, cum esset indirecte obligare ad illa dimittenda, sicut in bonis priuatis proprijs, quemadmodum non potest, aut non debet lex obligare aliquem in pœnam ad illa dimittenda in conscientia, & se illis spoliandum, ita non potest aut non debet obligare ad restitutionem fructuum illorum, &c.

22 Quod autem † per illa verba, ipso iure, seu ipso facto, censeatur velle obligare in conscientia ad illa dimittenda ante sententiam, patet ex ipsa significatione, & vi verborum, & subiecta materia, tum etiam quia in pœna excommunicationis, suspensionis, inhabilitatis, & similibus ex illis solis verbis censetur lex obligare ad pœnam in conscientia ante vl-

lam sententiam: ergo similiter in proposito dicendum est, per illa verba velle obligare in conscientia ad pœnam amissionis beneficiorum seu officiorum publicorum, stante, quod ad illam recte potest obligare, vt dictum est, & si aliquando adduntur alia verba, est ad maiorem declarationem, & abundantiam; facit quod tradit Suarez. d. 5. to. disput. 3. sect. 3. nu. 8. & ita tenet Lorça. d. disput. 24. mem. 1. regul. 1. & mem. 2. §. vlt.

23 Et confirmatur † prædicta sententia, nam secundum DD. communiter, cum quis est priuatus benecio ipso iure, etiam in pœnã statim nulla expectata sentẽtia, nec citato possessore potest conferri, & impetrati præsentatio, vel electio fieri, vt in capit. licet Episcopus, de Præben. in 6. glos. verb. te non vocato, & Franc. in fi. & in c. 1. de homicidio eodẽ. lib. & ibi gl. vlt. Domi. & alij, & in c. felicis, de pœnis eodẽ lib. & ibi Dd. & in d. extrauag. ambitiosæ, & in d. const. Sixti V, de habitu & tonsura, ibi: Ac tam beneficia ipsa per priuationẽ huiusmodi vacare, & libere alijs conferri posse. Et in bulla Sixi IIII. de qua motu proprio, & bulla Leonis X. de Canonicatu Doctorali, & magistrali, supra adductis, 5. p. c. 4. nu. 169. vbi diximus, nu. 225. Cardin. in Clem. 1. nu. 15. de pœnis, Fel. in cap. cæterum, nu. 24. de rescrip. Lapus allegation. 127. nu. 7. & ibi Mandos. lit. P. & allegat. 16. add. 1. Rochus de iure patr. verb. honorificum, nu. 87. Lamb. 1. p. 2. lib. q. 6. art. 10. Prob. ad Monachum in c. alma mater, de sententia excommun. in 6. nu. 8. Rebus. in praxi tit. de modis amittendi beneficia, nu. 5. Tiraquel. d. verb. reuertatur, num. 275. Bernard. Diaz in pract. cap. 131. nu. 3. Roffiniacus. de benes. cap. 20. nu. 7. Pet. Gregor. d. cap. 26. nu. 13. Hojeda c. 4. nu. 7. Cauallinus milleloquio 69. nu. 1. Flam. Paris. d. lib. 3. q. 1. nu. 32. & lib. 11. q. 10. nu. 10. Achilles decis. 345. in fin. & Rota decis. 707. & 728. lib. 3. par. 3. diuersor.

24 Quamuis † Lapus allegat. 78. ad 4. q. versic. immo etiam si sciuissent, teneat requiri sententiam declaratoriam priuationis. Et quamuis Lancell. de attentatis, cap. 5. nu. 36. dicat id non videri omnino tutum, cum etiã in hæreticorum bonis, quamuis sint ipso iure confiscata, requiratur declaratoria, vt per Misinger. singular. obserauation. cẽtur. 2. dec. 43. & Bursat. cons. 14. nu. 18. & 19. lib. 1. sed inde solum conuincitur requiri sententiam declaratoriam ante executionem, & ablationem possessionis, vt in c. cum secũdũ leges, de hæret. & c. licet Episcopus, de pręb. in 6.

25 Vnde tempus † datum ad conferendum, seu præsentandum, curret collatori, seu patrono a die scientiæ commissi criminis, ob quod quis priuatur beneficio ipso iure, seu ipso facto, sed probabiliter, & iuste ignoranti, non curret Lapus d. allegat. 78. ad 4. q. Lamb. 2. p. 2. lib. quæst. 1. art. 20.

26 Si ergo † beneficium, quo quis est ipso iure priuatus, potest tanquam vacans alteri conferri ante sententiam, sequitur, quod ille non habet in eo titulũ, nec potest illud retinere, sed tenetur relinquere ei, cui prouisum est, &c.

27 Confirmatur etiam † prædicta sententia, nam secundum DD. communiter gesta ab eo qui est priuatus beneficio, seu officio, ipso iure non valent, si priuatio est notoria, vt per DD. citatos d. part. cap. 4. num. 329. vbi de hoc: quæ tamen deberent valere, si ille ante sententiam non teneretur dimittere beneficium, seu officium, alias enim daretur quædam implicatio.

28 Rursus confirmatur, † nam in casu c. licet canon. de elect. lib. 6. omnes fere conueniunt, obtinentẽ parochialem si non sit infra annum ad sacerdotiũ promotus, ob quod ipso iure illa priuatur, non posse illam retinere, sed debere relinquere.

29 Nec satisfacit, † quod dicunt Nauar. in man. c. 25. nu. 117. & de orat. c. 21. nu. 54. Salzedo in praxi c. 53. addit. 1. Io. Guttier. d. c. 5. nu. 15. Lud. Lop. 1. tom. c. 256. Cosmas Philiarc. d. 2. p. lib. 6. c. 22. circa fi. Emman. Rodr. 1. 10. c. 30. nu. 3. & Vega 1. p. c. 36. cas. 20. Lessius lib. c. 34. nu. 101. quod in illo casu constat de mente legislatoris id volentis, & quod priuatio, de qua ibi, non imponitur proprie, vt pœna, sed vt quædam conditio, vel modus rei traditæ, sub qua beneficia conferuntur quodammodo, &c. Ad quod etiam alludit, quod aiunt Soto lib. 10. q. 5. art. 6. & Bartol. Med. 12. d. q. 96. art. 4. ad. 9. quod illa lex non est pęnalis, sed conuentionalis, &c.

30 Nam non magis † constat de ista mente in illo casu, quã in alijs, in quibus imponitur pœna priuationis beneficiorum ipso iure, & si illo casu est vt quædam conditio, vel modus rei traditæ, idẽ etiam erit in alijs, & ita Nauarr. ibi non solum loquitur in illo casu, sed etiam in alijs, vt patet ibi, vt illo, vel illo casu, &c. consequenter ad id, quod dicit d. c. 23. nu. 67. Negari tamen non potest illam esse proprie pęnam, & legem pœnalem.

31 Nec audiendus † est Zerola r. p. verb. benef. §. 4. dicta 4. dicens in casu d. cap. licet canon, non teneri Parochum dimittere Parochialem, nisi post latam sententiam.

32 Nec † etiam audiendus est Doctor Sahagun in d. c. fi. de sequestr. posses. nu. 81. dicens iudicis pronuntiatione opus esse in specie d. c. licet canon, quẽ videtur sequi Morla. d. r. p. tit. 1. q. 9. nu. 45. in quo male loquitur, & contra communem.

33 Et peius † ibi loquitur idem Sahagun, dum ait, iudicis pronuntione opus esse in specie d. c. licet Episcopus, 2. p. de Præb. in 6. quem etiam videtur sequi Morla. ibi, nu. 46. nam in specie illius text. absq; controuersia debet dimitti, etiam ante sententiam iudicis primum beneficium, quod vacauit per assecutionem secundi incompatibilis, quia ibi non agitur de pœna, Enriq. d. lib. 13. c. 56. §. 2. vers. lic sine crimine, & in gl. lite. C. & alij.

34 Requiritur autẽ ibi vocatio possessoris, † cui forsan ius posset competere retinendi, nam & iniustus possessor non debet remoueri a possessione inauditus, & sine causæ cognitione, argum. c. in literis, de restit. spoliat. Fel. in c. fi. de præsumptio. nu. 24. Nauar. in c. accepta, de restit. spoliat. opposit. 8. solut. nu. 18. Ferret. cons. 1. nu. 4. & 9. & cons. 10. nu. 10. & cõs. 339. nu. 7. Mandos. reg. 16. q. 23. nu. 5. & ad Lapum de allegat. 16. lit. H. Gratatius ad Vestrium in pract. lib. 5. cap. vlt. nu. 23.

35 Ex quibus tandem plane † conuincitur meo iudicio illa communis sententia, de qua sup. num. 8. quæ non potest admitti, nisi forte ex vsu, & consuetudine, si illa recipitur, nec tũc esset admittenda, vbi beneficium vti vacans per priuationem ipso iure esset alteri collatum, iuxta supradicta, nec vbi priuatio esset notoria, vt supra, nu. 27.

36 Et ex supradictis infertur † leges collegiorum imponentes pœnam priuationis collegij ipso iure, seu ipso facto tale quid facientibus, obligare in consequentia ad pœnam etiam ante sententiam, Soto d. lib. 1. q. 6. artic. 6. Medin. d. q. 96. artic. 4. ad 4. & alij, maxime cum istæ leges in effectu impendiant acquisitionem eorum, quæ accepturi sunt a collegio, Aragon. d. q. 11. art. 3. vers. ad aliud de legibus collegiorum licet contra teneant Nauar. d. cap. 23. num. 62.

Ioan.

Ioan.Guttier.d.cap.5.nu.17.Molin.d.disput.96.circa fin.& Cosm.Philiar.supra.

37 Et qui effectus resultent † ex illis verbis ipso iure, vel ipso facto, vide Doct. citatos, & maxime Tiraq. d.verb.reuertatur a num.266.seu 249. Ludo.Gomezium in d.cap.de rescrip.in 6.a nu.4.& Pet.Gregor. d.cap.26.de benefic. a num.13. Graffiis d.lib.2. cap. 11.a nu.25. Vega d.2.p.summæ cap.23.casu 6.& Enriq. d.lib.13.cap.56.§.2.vers.ea tamen verba legis in tex.& in glos.& Gonçalez d.glos.15. ex nu.141. qui num.158.ponit constit.20. Pij IIII. circa beneficia per priuationem vacantia ipso iure, vel per sententiam non conferenda iudicibus ipsarum causarum, &c. & Azor d.lib.7.2.p.cap.17.q.2.

38 His præmissis, † operæ pretium erit discurrere & videre, quæ crimina priuationem inducant: & in primis dubitatur de homicidio, an priuationem inducat, & quo modo.

39 Et concludendum est, † homicidam non esse priuatum beneficijs ipso iure, sed priuandum per sententiã, cap.cum non ab homine, de iudic.cap. cleric. ne clerici vel monachi, & cap. ex literis, de excess. prælator. vbi Doct.

40 Quod procedit † non solum in simplici homicidio, in quo id receptissimum est, vt tenent capella Tolosana decis.208. Ber. Diaz in praxi crim.canon. c.94.& ibi Salzed.addit.1. Plaza de delict.c.11.num. 2.Couar.in Clem.si furiosus, 2.p.§.3.nu.6. Iul. Clar. §.homicidium.nu.21. Didac. Perez addit.ad Villad. de irreg.cap.1.nu.21. Ioan.Guttier.cap.q.lib.2. cap. 5.nu.6. D.Ioan. Vela de pœnis delictor. cap.15.pag. 74.Zerola in praxi Episc.1.p. verb. priuatio, §.1. & 2.p.verb.clericus, §.6.& verb.homicida, §.11. Zaual. in suis communibus contra cõmunes.q.147.nu.9.& q.569.& Cardin. Tolet.in summa in edit. nouissim.
41 lib.1.c.88.vers.7.qui alios plures referunt: sed † etiã in homicidio qualificato, vt tenet Ioan. Ign.in l.necessarios, §.non alias, ff.ad Silania, dicens, quod omnes pene canonistæ & legistæ ita tenent, Coras.1.p. cap.10.nu.3.& 3.p.cap.6.nu.12.& 14. Rosin. de benef.c.1.nu.59. Iul.Clar.d.nu.21. Salzed.supra, & optime Hier.Gabr.consi.196.lib.1.& 187.lib.2. vbi resoluit, beneficium aut pensionem non amitti ipso iure propter homicidium etiam qualificatũ, & parricidium, sed esse priuandũ per sentẽtiã, quia, vt dictũ est, pœna non incurritur ipso iure, nisi vbi ius exprimitur, &c.& P.Greg.de benef.cap.26.à nu.7. Tolet. d.cap.88.vers.7.& 8.& P.Franc.Suar.5.tom.de censur.disp.44.sect.4.& post hæc Gonçal.glos.15.num. 79.& 80.& Azor 2.par.lib.7.cap.17.quæst.1.

42 Quamuis † in homicidio qualificato contra teneat Felin. in cap. inquisitionis.nu.5. de accusat. & Farin.consil.14.num.5.& in parricidio Rebuffus in praxi tit.de modis amittendi beneficia. nu.47.& Coras.d.cap.6. num.15. cum Felino supra de quo parricidij crimine curiosum librum nouissime edidit D. Ioannes Solorzanus.

43 Et ita debet † intelligi text. in cap. miror.50. distinct.ibi: Sacerdotio priuatus, intelligẽdus est enim per sententiam, vt dicit Feli.in d.cap. inquisitionis, num.4.& in cap.2.de rescript.nu.3.

44 Potest etiam iste † tex.intelligi de priuatione executionis, & exercitij ordinis sacerdotij, qua homicida priuatus est ipso iure propter irregularitatem, quam ex homicidio incurrit: qui videtur genuinus intellectus illius tex.& ita intelligit Suar.sup.dispu.
45 40.sect.8.num.15. Et † prædicta conclusio procedit etiam stante Concilio Trid.sess.14.de refor.c.7.Nauar.consi.13.de homicidio, Emman.Rodr.q.regula rium 1.to.q.24.att.16.& in sum.1.to.cap.179.nu.1. Auila de censuris. 7.p.disput.6.sect.5. dub.3. in fin. Molina de iust.tract.3.disputat.78.num.2.quamuis Mayolus de irregularitate.lib.5.cap.48.num.1. docet, quod illa communis opinio Dd. quam recenset Turzanus in suis communib.opinionib.concl.102. quæ habet, quod homicidium sine assassino non inducit vacationem ipso iure, non procedit hodie, neque in foro interno, neque in foro externo, ob verb. d.cap.7.neque potest defendi opinio Felin. in capit. de quarta, col.10.de præscrip. quæ habet, quod homicida irregularis potest retinere suas dignitates & beneficia, &c. Hæc Mayolus.

46 Sed certe † verba Concilij ibi accipienda sunt secũdum ius antiquum, cum non exprimat cõtrarium, & præcipue ibi agit Concilium de incapacitate homicidæ ad acquirenda beneficia de nouo, de qua supra 7.part.cap.11.& ita contra Mayolum recte tenet Suar.d.sect.7.

47 Et regulariter † irregularis non est priuatus ipso iure beneficio iam quæsito, sed beneficium ante irregularitatem quæsitum retinere potest, antequam priuetur per sententiam, per quam tamen illo priuatur, quando irregularitas sequuta est ob eius culpam, seu delictum, vt per Rebuff. de pacif. possess. nu.280.alias 226. Nauar.in manu.cap.27.num.251. alias 249.vers.5.& in cap.cum contingat, de rescript.2.rem.num.5.& consi.13.4r.& 43.de homicid.& 44.& consi.10.de temp.ord.num.2.& consi.69.& 91. nu.2.& consil.97.nu.14. de simon. Flam. Paris.lib.5. de resignat.q.3.à nu.182. Vgolin. de irregul.cap.65. §.2.Zerolam 2.p.verb.irregularitas.§.4. Valen.4.to. super 3.par.disput.7.q.19.puncto 3.Suar.d.disp.40. sect.2.ex nu.14. Toletum d. vers.7. Sayrũ de censur. lib.6.cap.2.nu.24.& Vegam in libro Epejo de curas cap.12.num.313.Auilam d.7.p.disput.2.dubio 6.4. conclus. Molinam supra.

48 Vnde cum homicida † non perdat ipso iure beneficium antea acquisitum, faciet suos fructus irreuocabiliter, donec per sententiam eo priuetur, vt post alios tradunt Felin.in d.cap.de quarta, de præscrip. ex nu.33. Boerius decis.98.nu.4. Pet.de Baysio in di rector.elect.2.par.cap.30.nu.3. Ludo. Gomezius in cap.1.de rescript.in 6 nu.9. Plaza d.cap.11.à num.3. & num.8.& 12. Salzedo sup.vers. ex quibus omnib. Nauar.d.consi.41.de homic.& d.consi.69. & d.consi. 97.nu.1.de simo.& consi.14.de cler.excõm. Fla. Par. lib.3.de resig.q.16.nu.7. D.Ioannes Vela supra, Zauallos d.quæst.569.& Cord.in sum.q.41. Ludo. Lopez, instruct.conscien.1.tom.cap.193.Graffijs lib.2. c.62.nu.11. Emman. Rodriguez in summ. 1.tom.c. 179.nu.1.& 2.to.cap.21.nu.10. Vega in sum.1. par. cap.36.casu 13.& 2.p.cap.23.casu 6.& cap.65.casu 8.Enriquez lib.13.cap.56.§.4.& Suar. d. disput.40. sect.2.nu.20.& seq. Gonçal. gl.15.nu.150. & Azor. 2.p.lib.7.cap.17.q.2.2.effectu, Mol.supra.

49 Quamuis † contradicat post alios Antonius de Burgos in c.ad nostram, de empt. & vendit.nu.34. & quicquid teneat Bernar. Diaz in d.pract.cap.131. alias 123.Iulius Clarus lib.5.quæst.73.nu.9. Zerola d.§.4.Graffijs d.lib.2.cap.11. nu.30. & Couarr.in 4. 2.part.cap.6.§.8.num.7. cum quo semper assentiendum existimat in proposito, Did. Perez sup. nu.22. & Ioan.Guttierrez d.cap.5.à num.8.

50 Et si est † Canonicus, posset Canonicatui deseruire, stãdo & canendo in choro, vt per Nauarrũ cõs. 14.de rescript.quod est 43.de homicidio: nã irregularis eas functiones obire potest, quas laici licite ob-
51 eũt, & † laici licite possũt canere, & psallere i choro officia

officia diuina, vt videmus. Ita Nauar. ibi, & Vgoli. d.c.65. de irregular. §.4. nu.2. Auila d. dub. 6.5. concl.

52 Vnde etiam † Canonicus, vel alius sacerdos excommunicatus, qui in choro cantat cum alijs, licet peccet, non incurrit irregularitatem, vt docet Nauar. consi. 37. nu. 9. & consi. 48. nu. 9. de materia excõmunicationis, Emman. Rodrig. d. 1. tom. c. 167. nu. 8. Vega in Epejo de curas. d. cap. 12. nu. 226. Tolet. d. lib. 1. cap. 72. vers. 4. & cum communi Suarez. d. 5. to. disputat. 12. sect. 2. nu. 12.

53 Et similiter † etiam suspensus ab ordine, seu ab officio, potest canere in choro sicut laici, Nauarr. in man. c. 27. nu. 163. Ludo. Lop. d. 1. to. instruct. consc. c. 247. & 2. to. 2. p. c. 21. & Valent. d. 4. to. disput. 7. q. 18. pun. 1. Auila de censur. 3. p. disput. 2. dub. 1. 6. conclus. & 7. p. disput. 9. sect. 2. dub. 2. & 3.

54 Limitatur † tamẽ prędicta cõclusio primo, vt non procedat in assassino, qui est priuatus beneficijs ipso iure, ex c. 1. de homic. in 6. vbi Dd. Hier. Gabr. & P. Greg. supra, & Tolet. d. c. 88. versic. 7. & 8. & Suar. d. disp. 44. sect. 4. dicens nullũ esse ius, quod priuationẽ ipso facto adiungat irregularitati homicidij voluntarij, etiam alias qualificati, nisi in assassino, in d. c. 1. & alij supra citati, & Gonçalez d. glos. 15. nu. 76.

55 Secundo † limitatur, vt non procedat in occidentibus Cardinalẽ, qui beneficijs sunt ipso iure priuati ex cap. fœlicis, de pœnis. in 6. Tolet. vbi proxime.

56 Tertio † limitatur, vt non procedat in occidentibus Episcopum, qui etiam sunt ipso iure priuati beneficijs, quæ in Ecclesia, cui talis Episcopus præest, obtinet, ex clem. 1. de pœnis, & notat etiam Toletus vbi supra, & Gonçalez ou. 75. & Molina de iust. tra. 3. disput. 65. num. 7.

57 Quarto † limitatur, vt non procedat in beneficiato occidente Prælatum, vel conbeneficiatum, is enim est priuatus ipso iure beneficio, quod obtinet in ea Ecclesia, ex c. in quibusdã, de pœnis, vbi DD. quãuis in hoc contrariũ teneat Felin. in d. c. inquisitionis, de accus. nu. 3. & in d. c. 2. de rescr. nu. 3. dicens quod tex. in d. cap. in quibusdam. non loquitur de beneficio Ecclesiastico, sed de beneficio temporali, seu profano, id est feudo, vel similibus: & placet Abbati ibi nu. 6. Sed reuera de vtroq; videtur expresse loqui, & tenent Rebuf. d. tit. de modis amittendi beneficia nu. 45. Hier. Gabr. P. Greg. & Toletus supra, & dicit communem Abb. d. nu. 6. & communem & veriorem Alex. de Neuo in addit. ad eum ibi.

58 Et tenuit † Rota in vna Virdunen. Canonicatus 6. Martij & 19. Iunij 1595. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, vt in decisionibus supra adductis 5. p. c. 3. nu. 43. & seq. & in eadem coram eodem 13. Maij 1596. vt in decis. supra adducta c. 3. nu. 332. & post hæc Gonçal. glos. 15. à nu. 77. & ita tenendũ est, quamuis etiam Azor. d. lib. 7. cap. 18. quæst. 1. versic. deinde quæres, dicat, quod in d. cap. in quibusdam; non dicitur, ipso iure, vel ipso facto amittat, sed simpliciter tantum amittat: quod verbum, vt omnes testantur, non continet sentẽtiam ipso iure latam, sed iudicis sententiã ferendam: & sic ex eo cap. non constare talem priuationem ipso iure, vt etiam quosdã dicere, ait Abbas ibidem nu. 7. Respõdetur enim, in d. cap. in quibusdam, non dici simpliciter amittant, sed prorsus amittant: quæ dictio, prorsus, importat ipso iure, vel ipso facto, vt ibi tenent cõmuniter Dd. Abbas num. 7. & additio eius, glossa verb. ipso iure in cap. fin. de præscriptio. in 6. vbi Dd. Mathesilan. singulari 112. Corset. verb. penitus, Felin. in cap. Rodulphus, num. 34. de rescript. & alij: & de simili dictione penitus dictum est supra, 8. p. c. 1. nu. 5.

§. 1.

De Hæreticis, Apostatis & schismaticis.

SVMMARIA.

AN hæreticus sit priuatus beneficijs ipso iure, an sit priuãdus per sententiam, nu. 59. & communis sententia est, esse priuatum ipso iure, nu. 60. pro quo citatur c. cum secundũ leges, de hæretic. in 6. Quod tamen non loquitur de beneficijs sed de bonorum temporalium confiscatione, num. 61. Citatur etiam capit. quo iure, 8. distinct. quod parum probat, vltra quod non est iuris decisio: sed D. August. sicut etiam alia tria iura allegata nu. 62. Allegatur etiam. cap. ad abolendam, §. 1. de hæretic. ibi, & sic omni officio, &c. nam verbum spoliatus, executionem importat, ideo denotatur priuatio ipso iure, num. 63. Sed hæc inductio cessat, & tollitur ex verbis præcedent. num. 64.

Contrariam sententiam, quod hæreticus non sit ipso iure priuatus beneficijs, sed per sententiam priuandus, tenent Castro, & alij, quia in iuribus, in quibus hæc pœna non statuitur, nõ inueniuntur verba significantia ipso iure, num. 65.

Nihilominus tenetur communis, quæ recte probatur per dictũ capit. cum secundum leges: nam verb. bonorum, beneficia etiam Ecclesiastica continentur, &c. nu. 66. Probatur etiã per cap. vt commissi §. priuandi, ibi, vel priuatos nuntiandi, quæ expositiue accipiuntur, & non solum ad hæreticos, sed etiam ad receptatores, fautores, & defensores referuntur, contra Couarruu. &c. num. 67. & 68. & reprobatur interpretatio, quam ad dictum §. priuandi aliqui tradunt, quod verbum, priuandi, stet proprie, & referatur ad beneficia obtenta ante hæresim, & verba, vel priuatos nuntiandi, referantur ad obtenta post hæresim, &c. nu. 69.

Clarius probatur communis ex constitutione 2. Nicolai III. num. 70. & facit constitutio 29. Pij V. vbi dispositioni Sedis Apostolicæ reseruantur beneficia vacantia propter hæresim, &c. num. 71.

Non solum hæreticis credentes, receptatores, & defensores ipsorum, sed & ipsorum filij & nepotes, priuantur ipso iure beneficijs obtentis tempore cõmissi criminis, ita quod non solum sunt inhabiles ad obtinenda beneficia, sed etiam ipso iure priuantur obtentis, num. 72. Quæ sententia omisso fundamento ex cap. fœlicis. §. quod si quis de pœnis lib. 6. quod parum vrget, probatur ex d. §. priuandi, & ex constitutione 8. Innocent. IIII. & Clarius ex d. constitutione Nicolai III. num. 73. & tenent relati num. 74. licet contra teneant alij relati, num. 75. & 76.

Primam sententiam tanquam magis de iure veram, & communiter receptam, amplexa est Rota dicens procedere etiã in pensionibus. num. 77. & præmittens communem conclusionem, filios natos ante hæresim pœnis Canonicis affici, & comprehendi, contra alios, numero 78. quæ decisio ponitur, num. 79.

An hæreticus sit irregularis, & inhabilis ad acquirenda beneficia, & affirmatiue tenent Speculator & alij, num. 80. qui tenent, quod qui est, vel fuit hæreticus, irregularis est, etiãsi conuersus fuerit ad catholicam fidem, & pœnitentiam peregerit: aiunt tamen, quod post abiurationem, & peractã pœnitentiam, dispensari potest, vt in susceptis ordinibus administret tantum. num. 81. Et quis possit cum eo dispensare, videndus Vgolinus & Suarez, qui tamen Vgolin. male ait, potestatem, quam de iure antiquo Episcopus habebat ad dispensandum cum eo, quoad ordines susceptos ante hæresim, ipsis sublatam esse de iure nouissimo Concilij, sess. 24. de reformat. cap. 6. vbi hæresis non est occulta, & vbi ad forum cõtentiosum deducta est, &c. num. 82.

Iura allegata videntur loqui & procedere in hæretico publico, & cap. 2. § hæretici, de hæretic. in 6. loquitur de his qui sunt

hæretici,

hæretici, & nondum conuersi, &c. num.83. secundum Sairum. cum Thiliarcho & alys, ob crimen hæresis secundum se, & simpliciter sumptum, non incurritur irregularitas: & si sit hæreticus occultus, non est irregularis post pœnitentiam, & absolutionem ab excommunicatione, quia in iure nō est expressum, num.84. Et sic hæreticus occultus, si à secreta hæresi, vel apostasia, sit in foro conscientiæ legitime absolutus, non videtur manere irregularis, quicquid aly dicant. num.85.

Iuxta id cessat illa quæstio, quam tractat Vgolin. an in irregularitate orta ex hæresi occulta dispensare Episcopus possit ex decreto Concily d. capit.6. in quo partem affirmatiuam tenet contra Maiolum: quia hic non agitur de absolutione ab hæresi, quæ est ablata Episcopis, sed de dispensatione irregularitatis, permissa à Concilio, & sic cessabat ratio ca. cum illorū. de sententia excomm. &c. num.86.

Suspectus de hæresi abiurans de vehementi, & publice priuatus, non est inhabilis ad beneficia, num.87.

Hæretici sunt excommunicati de iure antiquo, sed illa excommunicatio non est reseruata, num.88. Excommunicantur etiam excommunicatione reseruata in Bulla Cœnæ Domini, primo casu, quem explicant relati, nu.89. Et an sit vna, vel plures excommunicationes, remissiue nu.90.

Ista excommunicatio non incurritur per hæresim mentalem, sed requiritur, quod, sit verbo aut facto exterius prolata: nā lex humana non ligat actus mere internos, nec in eos Ecclesia potestatem habet, etiam ad præcipiendum, num.91. Quæ sententia est hoc tempore communissima, & sumitur ex D. Thom. docente, quod de his potest homo legem facere, de qui bus potest iudicare, &c. & habet fundamentum in scriptura, num.92. & tenenda est, quamuis contrariam teneant glo. & aly citati, num.93. & ratio ponitur num.94. quæ confirmatur, & explicatur, nu.95.

Respondetur iuribus, quib. excommunicantur aliquid credētes, seu sentientes, quod intelligunt de credentibus & sentientibus in foro Ecclesiæ, &c. nu.96.

Propter opus factum cum ignorantia comitanti non incurritur excommunicatio, irregularitas, & obligatio restituendi, quæ cessante ignorantia incurreretur, nu.97.

Quanta expressio hæresis requiratur, vt excommunicatio incurratur, & aliqui dicūt requiri expressionem verbo, signo, vel opere exteriori, quod de se, vel ex circumstantys illam significet, seu manifestet, alioquin non incurri excommunicationem, numero 98. & idem tenet in effectu Nauarr. relatus, & aly numero 99. & sequitur etiam Suarez relatus num.100.

Secundum alios, actus exterior, qui est effectus interioris, non tamen repræsentans in se malitiam interioris, potest puniri ab Ecclesia per censuras, quia ille actus est peccatum externum, &c. numer.101. sed quod de facto Ecclesia non punit tales actus, & sic quando in actu exteriori nulla est significatio expressa, vel interpretatiua malitiæ interioris, non incurritur censura lata simpliciter contra committentes tale peccatum, numero 102. Vnde secundum istam sententiam, quāuis posset, tamen de facto non punitur hæreticus, cum in actu exteriori nullo modo apparet malitia hæresis, numero 103.

Author dicit, actum exteriorem, qui est effectus interioris, etiā non repræsentantem in se malitiam interioris, posse puniri ab Ecclesia per censuras & generaliter posse ab Ecclesia præcipi, prohiberi, & puniri actus exteriores, vt procedentes à talibus interioribus, seu quod idem est, actus interiores, vt informantes, vel afficientes exteriores, num.104.

Dicit etiam, hæreticum in casu quo hæresis in mente concepta oculis, vel digitis, aut capite, aliásve annuit, vel dicit, ita est, incurrere excommunicationem latam contra hæreticos, quamuis in illo actu exteriori non manifestetur vllo modo malitia hæresis, num.105. & respondetur cap.fi. de simonia procedere in pœnis simpliciter latis contra aliquod vitium, seu peccatum: secus vero in proposito, &c. num.106.

Placet quod docet Azor. quod qui ex interna hæresi aliquod opus externum indifferens facit, verbi gratia, coram sanctissimo sacramento caput non nudat seu non flectit genu, non est hæreticus exterior, ita vt excommunicationem incurrat, &c. nu.107. licet secus quando omissio exterioris, quod debet quis facere, fit ad exprimendam hæresim, & sic intelligitur Toletus, &c. nu.108.

Ab excommunicatione incursa propter hæresim Papæ reseruata in d. bulla Cœnæ non potest quis absolui virtute bullæ Cruciatæ, vel alterius priuilegy, seu iubilei, in quibus non datur specialis facultas absoluēdi ab hæresi, quia in facultate generali nō censetur concessa absolutio ab hæresi, nisi id exprimatur, num.109. quamuis contra teneant Soto & aly nu.110. & patet ex breui Gregory XIII. ex quo hodie in bulla Cruciatæ Hispana expresse excipitur hæresis. Sed contraria sententia approbatur per magistrum sacri Palatij, & Sacram Congregationem, quæ non procedet in Bulla Cruciatæ ex dicto breui, &c. num.111.

Episcopi ex decreto Concily sess. cap 6. possunt ab hæresi occulta in foro conscientiæ absoluere per se ipsos, non per eorum Vicarios vllo modo, quamuis in alys casibus occultis, etiam sedi Apostolicæ reseruatis, possint absoluere per se ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputandum, num.112. & 113. vnde conuincitur sententia Cordubæ, quam aly sequuntur, & tenet Nauar. &c. num.114.

An dicta facultas concessa Episcopis ex d. decreto sit hodie sublata, dicitur primo eam absq; dubio fuisse sublatam per bullas cœnæ Domini, Pij V. & Gregor. XIII. versic. cæterum, & alias similes, num.115. quamuis contrarium teneant Bānes, & aly relati num.116. qui non recte respondent verbis Bullæ, num.117. nec fuit opus specialiter, & expresse derogare Concilio num.118. & ita fuisse sublatam censuit Sacra Congreg. in declaration. positis nu.119. & an sit derogatum facultati Inquisitorum num.120. & seq.

Accedit ad prædicta Gregor. XIII. declarasse d. decretum Concily non habere locum in casibus post Concilium. ex noua lege reseruatis, quasi illa absolute reseruando censeat derogare Concilio, vt in declaration. positis, nu.122. & tenēt relati num.123. licet contrarium teneant Nauarr. & aly, & Suarez, respondens primæ declarationi, quam adducit: sed eius interpretatio non satisfacit, &c. nu.124. & 125.

Secundo dicitur, quod non videbatur sublata dicta facultas per bullas cœnæ Domini, Sixti V. saltem anni 1586. & 1587. quia in d. versi. cæterum. in fine, ponuntur illa verba, nisi in eis etiā casus præsentibus literis expressi cōprehēdantur: *quæ etiam ponuntur à Clem. VIII. in Bulla anni 1593. & 1598. num. 126. per quæ verba videtur restituta, & incorrecta manere facultas Episcopis concessa in dict. decreto Concily circa absolutionem ab hæresi, & cæteris casibus bullæ Cœnæ, qui etiam in dict. decreto comprehenduntur, nu. 127. sicut etiam facultas bullarum, & priuilegiorum, & etiam Cruciatæ, in quibus datur facultas absoluendi à casibus sedi Apostolicæ reseruatis, etiam in bulla Cœnæ: nam si horum non sit expressa mentio, non veniunt in generali facultate absoluendi à casibus sedi Apostolicæ reseruatis, nu. 128. licet quoad facultatem bullæ Cruciatæ, etiam si non ponerētur dict. verba, non censeri reuocatam per bullam Cœnæ ex alia ratione doceant aliqui, nu.129.*

In Bulla Cœnæ Clement. VIII. anni 1599. non ponuntur illa verba, & fuisse derogatum facultatem Cruciatæ quoad casus d. Bullæ Cœnæ, & d. facultatem à Concilio Episcopis concessā, *dixisse Clem. VIII. refertur nu.130. & sic videbatur considerandus tenor bullarum, quæ singulis annis publicantur. n.131. quamuis Emman. Rodr. dicat, quod etiamsi non exprimantur d. verba,* nisi in eis, &c. *nō censetur Papa in bulla Cœnæ reuocare facultates, & priuilegia, quæ concedunt expresse casus bullæ Cœnæ, cuius interpretatio improbatur, nu.231. & eius ratio nu. seq.*

Etiam

Etiam stantib. dict. verbis, nisi in eis, etiam casus præsentib. literis expressi comprehendantur, *verius videtur esse sublatam d. facultatem Episcopis concessam, num. 134. nam illa verba non referuntur ad facultates, & indulta concessa, & innouata, sed ad concedenda, & innouanda post bullam; & ad verba immediate præcedentia num. 135. & regula cap. inquisitioni de appellat. quod clausi. in fine posita refertur ad omnia præcedentia, non procedit vbi est diuersa ratio, nec vbi adest maior ratio, quod referatur ad proximiora, quam ad præcedentia, nec vbi constat de mente contraria, vt hic num. 136.*

Supposito, quod illa facultas absoluendi in foro conscientiæ data à Concilio Episcopis, adhuc duraret, quæ saltem durat quo ad alios casus ante Concilium sedi Apostolicæ reseruatos, quomodo intelligantur illa verba in foro conscientiæ, Doctores communiter ea intelligunt, quod absolutio data prosit tantum quo ad forum conscientiæ: tamen quod ab excommunicatione poterit Episcopus absoluere, etiam extra confessionem Sacramẽtalẽ vigore illius decreti, num. 137. & seq. sed aliud videtur dicere, quod absoluãt in foro consciẽtiæ, aliud, quod absoluant quo ad forum conscientiæ, licet vbi agitur de dispensatione in foro conscientiæ, non requiratur sacramentalis confessio; & sic sacra Congregatio videtur intelligere illa verba in foro conscientiæ, id est in foro sacramenti Pœnitentiæ, & in confessione sacramentali, vt in declaration. adductis num. 139. & ita tenet Candelabrum aureum, qui tamen male ait, quatenus idem dicit in dispensatione, in qua non dicit Concilium, quod fiat in foro conscientiæ, num. 140.

Infertur ad iubilæa, in quibus datur facultas absoluendi in foro conscientiæ, quod virtute eorũ non possit dari absolutio, etiã à censuris extra confessionem sacramentalem, nu. 141.

Emman. Rodrig. docet, quod facultas data Episcopis à Concilio circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solum quando ipse hæreticus solus absque eo, quod ab alio audiuerit, committit occulte crimen nemine audiente, & non extenditur ad hæresim occultam, quando adest complex, atque Concilium nõ dat facultatem absoluendi ab obligatione denuntiandi complicem, &c. nu. 143. Sed ista restrictio non placet, nam ex vno etiam non complice non desinit esse occulta: neque etiam si sint plures complices, nisi sint plures quam duo, quia per duos solos non probatur, nec ex eo destruitur machina sancti Officij, nec tollitur obligatio denuntiandi complicem, &c. à num. 143.

De materia hæresis, ac de hæreticis, qui sunt videndi, nu. 146.

De apostatis à fide idem dicendum, quod de hæreticis, cum & ipsi hæretici, & plusquam hæretici sint: & sic ipso iure amittunt beneficia, nu. 147. licet alij apostatæ non sint ipso iure priuati beneficijs, nu. 148. & de apostatis qui sint videndi, num. 149.

Similiter dicendum de schismaticis, quod vbi schisma est cum hæresi, sunt ipso iure priuati beneficijs, vt hæretici, & vt tales etiam sunt excommunicati iure antiquo num. 150.

Si schisma est sine hæresi, non videtur ius expressum: vbi ipso facto priuentur beneficiis, num. 151. & respondetur cap. nos consuetudinem 12. distinct. & cap. quia diligentia, de elect. allegatis num. 152.

Huiusmodi schismatici non videntur absolute, & in vniuersum excommunicati iure antiquo, quicquid aliqui dicant, nã cap. licet de electione loquitur in casu particulari num. 153. nec capitulum firmissime de hæret. probat contrarium num. 154. nec etiam excommunicantur in capit. de liguribus 23. quæst. 4. nec in cap. 2. de schismatic. nu. 155. nec etiam in cap. nullus 19. distinct. num. 156. nec in cap. 1. de schismat. num. 157. sed quicquid sit iam in bulla Cœnæ casu 1. excommunicantur absolute schismatici nu. 158.

Non possunt etiam de iure antiquo schismatici conferre beneficia, nu. 159. quamuis videatur valere collatio ratione publici officij facta a schismatico occulto, & tolerato, num. 260.

Non possunt sine dispẽsatione obtinere beneficia, etiamsi ad ecclesiæ vnitatem redierint, sed schismaticus etiam ad vnitatem ecclesiæ reuersus de iure cõmuni cõtra, ineligibilis, inhabilis, & irregularis remanet, num. 161. quod videtur posse intelligi de schismatico publico, secus de occulto maxime emendato & conuerso, qui non videtur inhabilis seu irregularis, num. 162.

An requiratur dispensatio Papæ, an vero sufficiat dispensatio Episcopi à num. 163. resoluitur requiri dispensationem Papæ cum Abb. licet alias aliter dicat.

De schismaticis qui sunt videndi num. 155.

59 SEcundo † dubitatur de crimine hæresis, an hæreticus sit priuatus beneficijs ipso iure, an sit priuandus per sententiam.

60 Et quidem † communis sententia est esse priuatum ipso iure, quam tenent Ioan. Andr. Dominic. Francus nu. 2. & Dd. communiter in c. vt commissi. §. priuandi. de hæret. in 6. dum exponunt illa verba, Vel priuatos nuntiandi, vt dictio, vel, stet expositiue pro, id est, & Abb. in cap. inter dilectos, de excessib. Prælat. nu. 11. Millis in repert. verb. hęretic. Probus ad Monach. in c. alma mater, de sentent. excõm. in 6. nu. 8. Castad. decis. 14. super regulis. nu. 1. Rebuff. d. tit. de modis amittendi beneficia, nu. 4. Coras. de benef. 2. part. cap. 4. nu. 13. & 3. part. cap. 6. nu. 13. & 17. Rossiniacus cap. 20. nu. 3. Duaren. lib. 8. cap. 6. §. 5. Bernard. Diaz. in practmat. crim. cap. 114. num. 2. & ibi Salcedo 1. addit. Couarr. lib. 2. variar. cap. 8. nu. 4. Rojas in singularibus, in fidei fauorem singul. 23. D. Penna in directorio Inquisitorum 3. p. commun. 162. Lancel. de attentatis. cap. 5. a nu. 34. Flam. Paris. lib. 3. de resignat. quæst. 1. nu. 31. & seq. dicens communem, Quintanaduennas eccl. lib. 1. cap. 10. nu. 1. Azor. lib. 8. cap. 13. q. 3. & 8. Emma. Rodrig. in sum. 1. to. cap. 129. num. 3. & Pet. Ledesm. 2. parte, summ. tractat. 1. cap. 4. 14. conclus. & Rota in Mutinen. Capellę de anno 1562. quæ est. 3. pars diuer. lib. 3. decis. 707. & 728. de qua supra 5. p. cap. 1. nu. 80. & post hęc Gonçalez glos. 15. num. 65. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 17. in princ. & plures alij relati per citatos.

61 Pro † qua sententia Corasius, Rossin. Duar. Rot. Azor, & alij citant tex. in cap. cum secundum leges, de hæret. in 6. qui tamen non loquitur de beneficijs, sed de bonorum temporalium confiscatione.

61 Citat etiam † Coras. text. in c. quo iure. 8. distinct. qui text. parum probat, vltra quod non est iuris decisio, sed D. Augustini, sicut etiam text. in cap. si vos 23. quæst. 5. & cap. 1. & 2. 23. q. 7. qui pro hoc etiam allegantur, similiter parum probant.

63 Rebuf. † vero, Rossiniacus, Duarenus, Flamin. Paris. & Quintanaduennas, & Gonçal. & Azor, supra allegant text. in c. ad abolendam, §. 1. de hæret. ibi: Et sic omni officio, & beneficio spoliat. eccles. secularis relinquatur arbitrio potestatis. Nam verbũ spoliatus executionem importat ideo notatur priuatio ipso iure, ex Butrio in c. fi. de postul. Feli. in c. 2. nu. 3. & in cap. Rodulphus, nu. 25. de rescrip. & in c. insinuatum, de simon. in princ. & dixi sup. 8. p. c. 1. nu. 22. quod placet Salced. vbi supra.

64 Sed hæc inductio † cessat, & tollitur ex verbis præceden. ibi: Totius eccles. ordinis pręrogatiua nudetur. Quæ verba important priuationem per sententiam, vt patet ex adductis per Felinum in d. cap. Rodulphus: vnde dicta verba statim sequẽtia, Et sic omni officio, & beneficio spoliatus, &c. important executionem dictæ priuationis per sententiam faciẽdæ, non priuationis ipso iure, & non intrat doctrina Butrij & Felin. vbi supra.

65 Vnde † contrariam sententiam, nempe quod cle-

ricus

ricus hereticus non sit ipso iure beneficijs priuatus, sed per sententiam priuandus, tenent Alphon. a Castro lib.2. de iusta hereticor. punitione c.9. quia in iuribus quibus hæc pœna statuitur, non inueniuntur verba significantia priuationem, & sententiam ipso iure latã, vt in d.c. ad abolendã, & in c. excommunicamus. §. credentes eod. sequitur Simanc. de Cathol. instit. c.46. nu.72. quamuis in Enchirid. iudicũ violatæ religionis tit. 58. de pœniten. num.3. videatur cum communi tenere, ibi: Et hæretici beneficijs ecclesiasticis priuati sunt. Sequuntur etiam Arag. 2.2. quæst. 11. art.3. vers.2. pœna, qui tamen contrarium tenet q. 1. art. 10. pag. 66. Candelabrum aureum in appendice cap. 1. nu. 15. & Zerola in praxi Episcopali 1. p. verb. priuatio, in princip.

66 Nihilominus † tamen tenenda est cõmunis sententia, quæ recte probatur per d.c. cũ secundũ leges, ex quo bona hæreticorum ipso iure confiscantur, & eis priuantur, nam verbo, bonorum, beneficia etiã eccl. continentur cap. 1. de Præben. & l. bonorũ. ff. de verb. signif. vbi Rebuff. & in praxi titul. de simonia in resignat. nu. 31. & Quintanaduennas lib. 2. eccles. nu. 3. & 93. & 94. & quamuis in beneficijs non habeat locum confiscatio, quia non sunt transitoria ad fiscum, habet tamen locum priuatio, de qua ibi Achilles decis. 345. seu 1. de hæret. nu. 5.

67 Probatur † etiam communis sententia per tex. in d.c. vt commissi, §. priuandi, ibi: *Vel priuatos nuntiandi*, quæ verba expositiue accipienda sunt, id est priuatos nuntiandi, vt ibi volunt Ioan. Andr. & alij Doct. vt diximus.

68 Et non † solum ad hæreticos, sed etiã ad receptatores, fautores, & defensores hæreticorum referuntur, quidquid dicat Couarruu. supra tenens hæreticorum fautores, & receptatores non esse ipso iure priuatos beneficijs obtentis, sed per sententiam priuandos, iuxta c. excõmunicamus, §. credentes, versic. si vero clericus, de hæret. quod idẽ tenet Penna supra: sed licet verum sit de iure decretaliũ iuxta d. §. credentes: tamen de iure nouo non est verũ iuxta d. §. priuandi, & constitutionem Nicolai infra allegan.

69 Nec valet † solutio, & interpretatio, quam ad d. §. priuandi, aliqui tradunt, nempe quod verbũ, priuãdi, stet proprie, & referatur ad beneficia obtenta ante hæresim, quibus per sententiam est priuandus hæreticus, & verba, *Vel priuatos nuntiandi*, referantur ad beneficia obtenta post hæresim: & sic nulliter collata ex c. 2. §. hæretici, eod. tit. in 6. conuincitur enim ista interpretatio ex seq. vers. sunt autem diœcesani in priuando tales, vel nuntiando priuatos, &c. vbi apparet omnia ista verba priuandi, vel priuatos nũtiandi, referri etiam ad beneficia obtenta post hæresim, & sic non potest stare ista solutio.

70 Et † clarius probatur communis ex constitutione 2. Nicolai III. quæ est in bullario tom. 1. fol. 30. vbi sic dicitur: Hæretici autem, & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filij vsque ad secundam generationem ad nullum ecclesiasticũ beneficium seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritũ, & inane, nos enim prædictos ex nunc priuamus beneficijs acquisitis, volentes vt tales, & habitis perpetuo careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur. Quæ constitutio, licet non sit inserta in lib. 6. tamen non est per prooemium illius abrogata: nam constitutiones editæ super negotio hæreticę prauitatis nõ contrariæ constitutionibus eiusdem 6. reseruantur in cap. fin. in fin. de hæretic. eod. lib. & notat glos. in d. prooemio verb. reseruantur.

71 Facit † etiam pro hac sententia constitut. 29. Pij V. incipiẽs, cũ ex Apostolatus. vbi dispositioni sedis Apostolicæ perpetuo reseruantur beneficia vacantia propter hæresim, & sic denotatur hæreticos ipso facto priuari beneficijs, vt per Pennã sup. & Azor. dict. quæstio. 8.

72 Non † solum autem hæretici credentes, receptatores, & defensores ipsorum, sed & ipsorum filij, & nepotes, priuãtur ipso iure beneficijs obtentis tempore commissi criminis, ita quod nõ sunt solum inhabiles ad obtinẽda beneficia, vt in d.c. 2. §. hæretic. & cap. statutum. 2. de hæret. in 6. Palacios Rubios, & alij infra citandi, quicquid dicãt Emman. Rodr. d. cap. 129. num. 4. & P. Ledesma d. tractat. 1. cap. 6. 17. conclus. 2. difficult. citantes Simancã, & Iulium Clarum, vbi infra nu. 75. & 76. qui tamen loquuuntur de beneficijs antea obtentis: sed etiam ipso iure priuantur obtentis.

73 Quæ sententia † omisso fundamento desumpto ex cap. fœlicis, §. qui, si quis, de pœnis, lib. 6. quod parum vrget, cum in pœnalibus non sit facienda extẽsio, vt recte aduertunt Villad. Couarru. & Penna infra citãdi, probatur ex d.c. vt commissi. §. priuandi, qui simpliciter, & indistincte loquitur, & ex constitutione 8. Innocentij IV. quæ est in bullario tom. 1. fol. 9. vers. cæterum, ad quam se refert Bonifacius in dict. cap. vt commissi, & clarius ex dict. constit. Nicolai III. supra adducta, & latius deducitur in decis. Conchen. quam infra adducam.

74 Quam † sententiam tenent Ioan. Andr. in d. cap. vt commissi, & ibi Domin. dict. §. priuandi, nu. 4. & Franch. nu. 3. & alij. Enriq. & Anania in cap. vergẽtis, de hæretic. Palacios Rubios in tractat. de iustitia retentionis, & obtentionis Regni Nauarræ 5. part. §. 8. dicens, quod cum hoc transeunt Doctores communiter in dict. cap. vt commissi, Gigas in tractat. de crimine læsæ Maiestatis lib. 7. tit. de pœnis, quas filijs incurrunt quæst. 11. nu. 3. & alij, quos referunt Couarru. & Penna statim citandi, & Rota in d. Conchen. & Lambert. de iure patron. 1. p. 2. lib. quæst. 9. art. 6. sub num. 7. ait quod hæretici, & eorum filij, & nepotes, sunt priuandi iam habitis beneficijs, vt in d. §. priuandi, & quod vacent ipso iure beneficia, & pensiones, etiam prius obtẽta à filijs hæreticorum, cum communi, & Rota in dict. Conchen. tenet post hæc Gonçalez glos. 15. nu. 67.

75 Licet † contrariam sententiam, nempe, quod filij aut nepotes hæreticorum non sint priuati, nec priuandi beneficijs antea obtentis, teneant Abbas, & Felin. nu. 3. in d.c. vergentis, Villad. de hæretic. q. 23. repertorium inquisitorum, verb. filij, Aufrer. ad Capellam Tolos. decis. 120. ad fin. Rebuf. in praxi tit. de modis amittẽdi beneficia nu. 25. Cou. d. lib. 2. variar. c. 8. nu. 4. Simancas de Cathol. instit. tit. 29. nu. 20. & in Enchir. iudicum violatæ religionis. tit. 63. nu. 9. Penna. d. p. directorij inquisitorum comment. 163. Otalora de nobilit. 4. p. c. 9. nu. 9. Card. Tolet. in sum. in edit. nouiss. lib. 1. c. 69. vers. 9. & Suarez d. 5. to. disput. 43. sect. 3. nu. 2. & videtur tenere Fla. Paris. d. lib. 3. quæst. 1. nu. 34. & 35.

76 Quam † sententiam dicit mitiorem, atque benigniorem Iulius Clarus lib. 5. §. hæresis nu. 6. & cum eo Salcedo ad Bernard. Diaz d. capit. 114. addit. 1. in fin. & consuetudine Hispaniæ receptum, & obseruatam, & ita tenendam contra communem dicit Hojeda de incompatibil. benef. cap. 23. nu. 100. & cum eo Io. Guttier. canon. q. lib. 2. c. 30. nu. 38.

77 Sed primam † sententiam tanquam magis de iure veram, & cõmuniter receptam amplexa est Rota in

ta in dict. Conchen. pensionis 6. Martij 1568. coram
D. Peregrino dicens procedere etiam in pensionib.
præmittendo prius prout necessario supponi debet
78 communem conclusionem, filios† natos ante hære-
sim pœnis Canonicis affici, & comprehendi, quam
contra alios, quos sequuntur Simancas dict. tit. 29.
de Cathol. institut. ex nu. 22. Molin. de Hispanorum
primogenijs lib. 4. c. 11. nu. 55. & seq. Vgoli. de irre-
gul. c. 36. §. 1. nu. 6. Emmanu. Rodr. in sum. t. to. d. c.
129. nu. 5. & P. Ledes. d. tract. 1. c. 6. 17. conclu. 1. diffic.
& P. Molina de iust. to. 3. disp. 658. nu. 21. & Zauall.
dicens magis communẽ q. 653. late tenent post alios
plures quos referunt Couar. d. c. 8. nu. 5. Greg. Lop.
in l. 2. tit. 2. part. 7. verb. sus hijos, Ant. Gom. to. 3. va
riar. c. 2. nu. 16. Otalora d. 4. p. c. 6. nu. 8. Roxas de hę-
ret. 2. p. nu. 354. & singul. 68. Penna. d. commen. 263.
Hojeda d. c. 23. nu. 99. Velazq. in l. 4. Tauri num. 10.
Menoc. de præsump. lib. 5. præsump. 33. à nu. 17. Io.
Guttier. d. c. 30. à nu. 37. Parlad. differ. 108. nu. 25. Ca
stro de iusta hæreticor. punition. lib. 2. c. vlt. & de le-
ge pœnali, lib. 1. c. 7. & magis cõmunẽ dicit Rota de
cis. 104. nu. 4. lib. 2. p. 3. diuers. & fortiter probatur ex
d. c. statutũ. 2. vers. hoc sane, de hæretic. in 6. nec con-
trariũ fuit iudicatum in causa comitatus de Bailem.
79 Quam † decis. Conchen. quia optima est, & hanc
sententiam exacte probat, hic ponere placuit.

Conchen. pensionis Veneris vi. Martij M. D. XCVIII. decisio.

Coram R. P. D. Peregrino.

☞ FVerunt reseruatæ duæ pẽsiones à Fel. rec. Greg.
XIII. Gundisalno, tũc in tertio, vel circa suæ ęta
tis anno constituto, vt succedentibus annis cõmo-
dius, se sustentare posset: Vna triũ mille ducatorum
super Archidiaconatu de Alarcon ecclesiæ Conchẽ.
altera medietatis fructũ super vno ex Canonicatib.
& Præbendis eiusdẽ ecclesiæ soluendæ Antonio Pa
tri, tũc Catholici Hispaniarũ Regis a secretis, & vbi
ipse voluerit, durante minori ętate filij, cũ primum
fuisset clericali charactere insignitus. Verũ, quia An
tonius fuerat per sententiam diffinitiuã declaratus
hæreticus, ac hæreticorum fautor, eiusq; imago pu-
blice combusta, postquam in ipsius personam, qui è
manib. Curiæ se eximẽs, & vt dicitur, ad hæreticos,
& hostes fidei, & Reipublicę Christianæ se contule-
rat, sententia exequi non potuisset, fuit dubitatũ, an
dictę pensiones ipsi Gundisaluo amplius deberẽtur?
Et re mature discussa de expresso ordine S. D. N.
Papæ, præcipue, quia vna tantum pars informabat
Dd. vnanimiter negatiuam fuerunt amplexi.
Dixerunt namque communem illam esse conclu
sionem, ac magis de iure veram, quod pœnæ impo-
sitæ à Sacris Cannnib. filijs hæreticorum, compre-
hendunt natos ante, & post patris delictum.
Hanc enim probare dicebant, tex. in c. statutũ, de
hæret. in 6. ibi, qui tales esse, vel tales decessisse pro-
bentur, ponderando verbũ esse, per quod denotatur,
quod ad hoc, vt filij hæreticorũ puniantur, satis sit
probare, quod tũc parentes ipsorum essent hæretici.
Ad hoc etiam adducebant, tex. in cap. filij. eod. tit.
& lib. vbi filios hæreticorum, qui in articulo mortis
hæresim commisetunt, puniri sancitum fuit, quod
non potest intelligi, nisi de iam natis, nec nõ & tex.
in c. vt inquisitionis, eod. tit. & lib. vbi à pœnis exi-
muntur tantũ filij, qui reuelarunt delictũ occultum
patris, ita vt præsupponatur iam natos, qui non re-
uelauerit à pœnis in hæreticos statutas nõ effugere.
Et quidem cum hæc pœna filijs imponatur, non
ex eo, quod ipsi prouenerint ex radice infecta, & san
guine improbato, quandoquidẽ crimẽ sit mere spi-
rituale non trahens originem, vel cõmerciũ à carne
non intrat distinctio, an sint nati ante, vel post deli-
ctum patris, vt tollens obiectũ considerat Claudius,
qui late ad partes hanc quæstionem disputat in l. si
quis id quod, nu. 19. ff. de iurisd. omn. iud. & alij mul
ti authores practici per informantes allegati.
Hæreticorum enim filij puniuntur, vt filij, quod
æque conuenit natis, & nascituris, Zabar. in c. ex qui
busdã, extra, de pœn. vers. quæro, an filij, & hoc, vt
parẽtes ipsi in filiorũ personã acrius puniãtur, & af-
fligantur, iuxta l. isti quidẽ, in fi. ff. quod met. caus. c.
afferte, de præsump. cũ pater magis terreatur videẽ
posse affligi filios, quã se ipsũ, vt considerat Host. in
c. vergentis, in final. verbis, de hæret. & ibi Io. Andr.
in vers. primogenitem, & singulariter gl. in extrauag.
Ioã. XXII. §. filij eius, in vers. quomodolibet, de pœn.
quæ quidẽ ratio magis militat in natis, quã in nasci-
turis, quia fortasse hæretici post delictũ filios non su
scipient, & maior est pęna, & dolor videre infamatũ
filium iam adultum, & forte in dignitate cõstitutũ,
quam minorẽ, & fortasse infantem, qui nihil adhuc
cognoscit, vltra quod iam nati facilius, quam nasci-
turi possunt imitari patris actiones, quas vidẽt, quæ
fuit ratio præcipua, propter quam filios in hoc pu-
niri ob parentum delicta fuerit sancitum.
Quod etiam indistincte fuisse statutum per leges
ciuiles in crimine lęsæ Maiestatis humanę, ex l. quis-
quis, C. ad l. Iul. Maiestatis, vbi communiter scriben
tes voluerunt, vt animaduertit Claudius loco supra
citato, & Gig. tract. de crimin. læsę Maiestat. q. 5. Vn
de multo magis id seruandũ erit in crim. læsę Maie
statis diuinę, vt in terminis argumentatur Innocen
tius III. in cap. vergentis, de heret.
Cui firmę conclusioni nõ obstare visum fuit text.
in c. iã itaq; 1. q. 4. desumptũ ex dicto S. Augustini, tũ
quia S. Augustini dictũ debet intelligi respectu pœ-
næ spiritualis, cum adducit illud Domini per Ezo-
chielẽ, anima, quæ peccauerit, ipsa morietur, vt be-
ne ex eiusdẽ S. Augusti. dictis declaratur in c. si habes
24. q. 3. tum etiã, quia crescente hæreticorum corru-
ptela ad illorũ audaciã reprimendã, qui vix vllis pę-
nis resipiscunt, augendæ erant pœnæ, vt innuit sum
mus Pontifex in d. c. vergentis. in princip. de hæret.
vbi, atq; alibi ad hæreticorũ filios pęnę extendũtur.
Et ad Conc. Toletan. c. 1. dum mandat restitui ex
benignitate ad pristinos honores filios hæreticorũ
natos post paternum delictum, si eorum parentes re
sipuerint, vltra quod illud Concil. non est generale,
fuit dictum necessario non inferri, natos ante deli-
ctum dicta benignitate non egere, cum per Conciliũ
fuerit prouisum in eo casu tantum, vti magis dubi-
tabili arg. l. fi. C. qui ætat. se excus. lib. 10.
Prout cessare quoque fuit consideratum illud al-
terum, quod ab impugnantib. hanc opinionẽ dedu-
cebatur, nẽpe hoc non reperiri iure cautum, cum im
mo contrarium verius sit, cum ex iuribus supra de-
ductis hoc necessario inferatur, vt tenuit Io. Andr.
in cap. vt commissi. nu. 7. de hæret. in 6. Geminia. ibi
dem sub num. 4. vers. & per eundem modum, Henr.
Boich. in c. vergentis. nu. 3. de hæret. Couar. variar.
resol. lib. 2. c. 8. nu. 5. & illi omnes quos ipse cumulat.
Non tamen Dd. approbarunt illius, ac aliorũ, qui
hanc sequuti sunt sententiã, dũ voluerũt, vt hæreti-
corũ filij, licet inhabiles reddantur ex delicto patris
ad obtinenda beneficia, non priuentur tamen obtẽ-
tis ante delictũ; nã immo contrarium magis de iure
verum,

verum, & communiter receptum existimarunt, idque præcipue probari ex tex. in c. vt commissi, de hæretic. in 6. dum enumerando Pontifex facultates Inquisitorib. hæreticæ prauitatis cõcessas, illa vti præcipua ab ipso dinumeratur, videlicet priuãdi, ac priuatos nuntiandi hæreticos, hæreticorũ fautores, ac illorum filios, & nepotes, & hoc in executionem cõstitutionũ Innocentij, Alexãdri, & Clementis illius prædecessorum, si enim huiusmodi pœnæ hæreticorum filijs possunt ab Inquisitoribus imponi, vtique aut id iam fuisse cautum, aut postquam a potestate habente tales pœnas constituendi id exprimitur de nouo statui necessario est præsupponendum.

Sed vere dicebant hoc fuisse antea statutũ, ab Innoc. IV. in ipsius constitutione, quæ est octaua in ordine inter suas constitutiones in vers. cæterũ, quę habetur in Bullar. to. 1. fol. 9. ad quã se refert Bonif. in d.c. vt commissi, dum canonizat Federici constitutionem latam contra hæreticos, & hæreticorũ fautores, ipsorumq; filios, & nepotes, priuando eos omnibus beneficijs, honoribus, & dignitatib. quæ quidem constitutio licet ex defectu potestatis ad beneficia ecclesiastica nõ extenderetur, ad illa tamen extendi est dicendũ, postquã Pontificis constitutio dicitur effecta per ipsi⁹ approbationẽ l. 1. §. sed nec. C. de vet. iur. enucle. c. ad Apostolicę, de Prębend. in 6.

Et certe satis foret absurdum, vt hæreticorũ filij priuarentur beneficijs, honoribus, ac dignitatibus ex benignitate, ac largitate Imperatoris prouenientibus, nõ quidẽ, quia particulariter eorũ parentes in ipsũ Principẽ machinauerint, sed quia in Deum peccauerint illius Catholicã Ecclesiã scindendo, ex permissu vero Põtificũ, ad quos ex iniuncto officio pręcipue spectat huiusmodi scelestos homines, ac illorum progeniẽ animaduertere, bonis ecclesiasticis, quæ dicuntur patrimoniũ Christi, potirentur, ac forsan luxuriarentur, nimirũ igitur si pro absoluto pręsupponitur in constit. Alexãd. IIII. quæ est decima in ordine, inter suas constit. in fi. vers. frequenter in d. Bullar. 1. to. fol. 19. relata in d.c. vt commissi, quod etiã beneficijs ecclesiasticis sint priuandi hæreticorũ filij, dũ explicando, quomodo se gerere debeant, hæreticæ prauitatis Inquisitores, si quãdo eis ab Apostolica Sede cõmittitur, vt in hæreticos, & hæreticorũ filios animaduertant, illos priuando beneficijs ecclesiasticis, honoribus, ac dignitatibus, quod frequenter accidere dixit Pontifex, quod quidẽ non esset, si tales pœnæ cõtra eos à iure nõ fuissent statutę, vt scilicet id exequãtur, dũmodo tũc tales reperti fuerint, nõ etiam in ijs, quos emendatos constiterit.

Prout etiã hoc pro absoluto præsupponitur à Põtifice in c. 1. de schis. in 6. vbi cũ schismatici, & eorũ filij, vt hæretici veniãt puniendi, eos indistincte beneficijs omnibus ecclesiasticis obtentis, & obtinendis indignos reddit, & propterea ex hoc cessat obiectio, quod ille sit casus specialis, nã licet fuerit particularis prouisio, pęnę tamẽ in dicto casu iniunctę p̃supponũtur oĩb. hęreticis cõmunes, dũ schismaticis vti hæreticis infligũtur, ita vt si qua extẽsio ibi fiat, ea est, vt hæreticorũ pœnæ ad schismaticos etiã extẽdantur, quod animaduerit etiam Bero. in cap. item cum quis, sub nu. 44. in fin. de restitut. spol.

Sed hoc clarius disponĩt in const. Nicolai III. in fin. quæ est secunda in ordine inter suas relata in Bullario d. to. 1. fol. 30. ibi. Nos enim prædictos ex nunc priuamus beneficijs acquisitis, volentes, vt tales, & habitis perpetuó careant, & ad alia similia nequequã in posterum admittantur, quę cõstitutio non potest dici antiquata, & contrariũ de consuetudine seruari tũ quia per constit. Pauli IIII. quæ est in ordine quadragesima secunda inter suas constit. in Bullar. d. 1. to. fol. 630. renouantur omnes antiquæ Summorũ Pontificũ constitutiones latæ contra hæreticos, & hæreticorum fautores, eorũq; filios, tũ etiam, quia non multo ante a Paulo III. in eius extrauag. 20. in ordine inter suas eodẽ Bullario to. 1. fol. 185. & nouissimis temporibus ab alijs Summis Pontificibus contra hæreticorũ, & criminis læsæ Maiestatis reorũ filios id seruatũ vidimus: tũ denique, quia sacrorũ Canonũ insignes interpretes, hoc iuri consonum semper fuisse iudicatũ, attestantur Io. And. in d.c. vt cõmissi, nu. 2. Io. Monac. ibi: ante nu. 1. vers. 6. Gem. nu. 4. Franc. in c. fęlic. nu. 5. de pęn. in 6. hoc etiã videtur sensisse Annan. in c. vergentis. sub nu. 12 de hæret. & ibi. Henric. Boich. sub nu. 3. vers. si de beneficijs Ecclesiasticis Præpos. c. satis peruersũ, nu. 4. 56. dist. Bero. in c. cũ quis. nu. 43. de rest. spol. Imol. in l. insulã. nu. 2. vers. & add. ff. solut. matr. Alex. ad Bart. in l. quisquis. in lit. L. C. ad l. Iul. Maiest. Rom. singul. 693. Restaur. de Imp. q. 118. n. 13. & idẽ videtur voluisse Direct. Inquis. q. 114. Lup. & Palat. Rub. de retẽt. Reg. Nau. p. 5. §. 8. vers. quarta obiect. & alij multi relati per informãtes, & qui cõtrariũ senserũt, hãc tamen esse cõmunẽ opinionẽ affirmarũt, & propterea ab ea in iudicãdo non esse recedendũ fuit dictũ.

Nec contrariũ sensit glos. in d. c. satis peruersum 56. dist. dũ voluit, quod si pater cõmiserit crimen lęsæ Maiestatis humanæ in Principẽ secularem, filius beneficijs ecclesiasticis nõ priuetur, ea ratione, quia secularis Princeps non potest suis legibus clericos ligare, & sic in Principe ecclesiastico, cuius Maiestas esset læsa, aliter videtur sensisse, vt bene deducit Prępos. ibi sub n. 4. vers. & nota rationẽ, Frã. Marc. Dec. Delph. 1. 390. in fi. & multo magis in crimine læsæ Maiestatis diuinæ, prout ita illã glos. ad hoc ponderat Imol. loco proxime citato, Annan. in d. cap. vergentis. nu. 12. de hæret. Couar. variar. resolut. cap. 8. nu. 4. vers. hoc vero glos. licet ipse ab hac opinione, quam communem dicit, dissentiat, & male.

Et ex prædictis tollitur fundamentum illud pręcipuum, contrarias partes tenentium, nẽpe non fuisse iure cautum, quod hæreticorum filij obtentis priuentur, cum immo expresse id dispositum fuisse, ex supra deductis satis appareat.

Nec ex eo, quod, in c. quicunq; solum filij ad obtinenda inhabiles declarantur, sequitur, quod etiã obtentis non priuentur, quia quod ibi statutum non fuit, alibi cautum fuisse videmus, & hac ratione attenta, cum ibi hæretici, & hæreticorum fautores solũmodo ad beneficia obtinenda inhabilitentur, vtique obtentis priuãdi non essent, quod tamen nemo vnquã dubitauit, licet disputetur, an sint priuati ipso iure, an vero veniant per sententiam priuandi.

Immo cum semper respectu pęnarũ tẽporaliũ, & earũ, quæ nõ sunt corporis afflictiuæ, parificẽtur hęretici, hæreticorũ fautores, & illorũ filij, vtiq; quod de vno disponitur, & de alio dispositũ cẽseri debet, & sic etiã cessat illa alia obiectio, nẽpe quod inhabilitatus ad obtinenda non priuetur obtentis, gloss. in Clem. 1. §. ipsius de pęn. vbi Zabarel. nu. 3. Imol. sub nu. 33. quia hoc procedit, quando simpliciter essent hæreticorũ filij ad obtinẽda inhabilitati, sed vt fuit demonstratũ, fuerunt etiã obtẽtis indigni iudicati, non solũ in crimine læsæ Maiestatis diuinæ, vt in iuribus supra deductis, sed etiã in crimine læsę Maiestatis humanæ. Vt in c. fęlic. §. quod si quis de pœn. in 6. crimen enim de quo in d.c. fęlic. puniri ratione læsæ Maiestatis ex illis verbis deprehenditur (sicut

reus

reus criminis læsæ Maiestatis) vt in indiuiduo considerat Præpos. in d.c. satis peruersum in fin. 56. dist. & prius animaduertit Gemin. in d.c. vt commissi. §. priuandi sub nu. 4. vers. nec obstat de hæret. in 6.

Quæ pœna non per extensionē, sed per cōprehensionem capere dicitur, etiam hæreticorum filios, postquam sacri canones non solum parificant hæc crimina, sed statuunt, tanto grauius puniendos fore hæreticorum filios, bonis omnibus illos spoliando, (quæ verba possunt comprehendere, etiam beneficia ecclesiastica) quando grauior est offensa, quæ in æternam, quam quæ in temporalem Maiestatē committitur, sic Innoc. III. in d. cap. vergentis.

Nec aliter quidē dici potest, nā cū isti hæreticorū filij sint perpetuo infames infamia iuris c. si quis 6. quæst. 1. iunct. c. vergentis de hæretic. Couar. variar. resolut. lib. 2. cap. 8. sub nu. 1. vers. tertio ab hac ead. resolutione, Alphons. à Castro de iust. hæret. punit. lib. 2. cap. 11. paulo post princip. vers. propter hanc causam filij hæreticorum, sequitur necessario, quod sint ipso iure priuati, vel saltem veniāt priuādi etiā beneficijs obtentis. l. 2. §. miles. ff. de his, qui not. in fam. l. in fam. C. de decurio. lib. 10. glos. in reg. infam. de reg. iur. lib. 6. Io. de Imol. in l. insulam in fi. princ. ff sol. matr. Præpos. post gl. in c. satis peruersum 50. dist. Rom. sing. 693. Barb. ad Panorm. in c. querelam sub num. 3. de iur. iuran. cum alijs per informantes adductis.

Vnde iure Inquisitores in sententia per eos lata contra Ant. declararunt, eius filios inhabiles ad habendum, tenendū, & possidendum dignitates, beneficia, officia, tā ecclesiastica, quā secularia, quæ sententiæ verba apte quidem comprehendunt, & obtenta, & obtinenda, vt bene per informantes.

Et licet Rota non soleat attendere aliorum tribunalium sententias nisi visis actis, & cōstito de bono iure, hoc tamen non seruat in sententijs latis ab Inquisitoribus hæreticę prauitatis, quorum tribunalis acta pandi non solent, Veral. decis. 134. part. 3.

Quod si priuantur hæreticorū filij quibuscūque Ecclesiasticis beneficijs, quinetiā pensionib. priuati censeantur, nō dubitarūt Domini, tum quia in hac materia verbū, beneficiū, late sumitur, vt dicit gloss. in c. quicūque §. hæretici in verb. beneficiū, lib. 6. ex qua not. Gemin. ibi sub nu. 2. versic. nota bene, quod constitutio pœnalis extēditur, de stricta significatione ad latam, & in terminis, quod ob id cōprehendat etiā pensionem voluit Abb. in c. ad audientiam, el 2. sub nu. 2. vers. diceret tamē, de rescrip. cū quo transit ibi Fel. in prin. tū etiā quia canones non simpliciter eos priuant beneficijs, sed quibuscunq; beneficijs, vt in d.c. vt cōmissi, verbū enim (quodcūq;) importat omnimodā generalitatē, c. solitæ benignitatis, circa fi. de maiorit. & obed. in qua cōprehenduntur etiam pensiones, vt voluit Caccialup. tra. de pens. q. 39. etiā in literis ad beneficia; quę vti ambitiosæ strictissime interpretantur, & de hoc est gl. in Clemēt. 2. in verb. quodcumq; de vit. & honest. cleric. quam sequitur Felin. in cap. postulasti, nu. 39. de rescript. & late pro sequitur Gig. de pens. q. 28. multa ad propositum deducens, qui in proprijs terminis pensionem comprehendi tradit in quæst. 94. nu. 10. & 7.

Tum denique, quia omnib. bonis priuatos hæreticorū filios canones voluerūt, d.c. vergentis, & propterea, si appellatione beneficij non veniret pensio, saltē sub nomine bonorū, comprehenderetur, maxime vigente identitate rationis, prout in proposito casu vigere nnn fuit dubitatum, nempe vt hæretico rum filij in summa, ac perpetua egestate viuant, ac cōtinuo mœrore tabescāt, ita vt eis sit mors solatiū, & vita suppliciū, cap. si quis cum militib. 6. q. 1. & vt illorum parentes grauius, acriusque puniantur, omnibus bonis spoliatos filios videntes, vt in d.c. vergētis, & hoc pro absoluto alias habuit Rota in vna Hispal. portionis, de qua per Put. dec. 350. lib. 1. Pereg. Fabium. num. 109. lib. 2. Acoramb. 17. lib. 1. Moned. 6. de rescript. Anton. August. 1266. lib. 3. par. 3. diuer for. & in epito. tit. de pensio. cap. 2.

Nec obstare dicebant quod Anton. fuisset in contumaciā condēnatus, quasi ex hoc in prǽiudiciū filiorū nō habeatur pro hæretico, ad doctri. Bartol. in l. cum filius famil. ff. de verb. obligat.

Nam in crimine hæresis post annalē contumaciā iuxta terminos, c. excōmunicamus, el 1. de hæret. & cap. cū contumacia, eod. tit. in 6. cum vehemens pręsumptio transeat in violentiā, talis contumax æquiparatur pertinaci, & ob id habetur pro hæretico, sic Host. Io. Andr. & cæteri in d.c. excōmunicamus, & idem Io. Andr. Gemin. & Franc. in d.c. cum contumacia, & iste dicitur vnus modus probandi, quē esse hæreticum, vt animaduertit Socin. in d. cap. excommunicamus, num. 15. & propterea omnes hæreticorum pœnas patitur, inter quas illa est præcipua, quę in personam illius filiorum exequitur.

Quod indubitanter procedit sequuta sententia condēnatoria contra contumacē, non propter contumaciā, sed quia plene fuit probatū delictū, vt fuisse probatū enuntiatur in ipsa sententia lata contra Antoniū, priuando etiā illius filios omnibus honoribus, dignitatibus, ac beneficijs, vt supra, sic Bald. in l. 2. nu. 4. C. quib. res iudic. noc. Alex. in l. cepi, nu. 79. ff. de re iudic. Felin. in cap. cum Bertold. nu. 24. de re iudic. & alij de quibus per informantes, cui sententiæ in causa hæresis, vt dixi, standum est etiam non visis actis, maxime cum ab ea reclamatum non fuisset, & duraret adhuc post quinquēnium pertinacia d. Antonij, cum non redierit ad Ecclesiam.

Et propterea ex his omnib. censuerunt vnanimiter DD. beneficiatos amplius ad dictarum pensionū solutionem non esset astrictos.

Quam quidē sententiā eo libentius sunt amplexi, tum quia animaduerterunt, hunc rigorē, quod filij puniantur ob delictum patris, posse dici in æquitate canonica fundatum, cum etiam in alijs minoribus illum introduxerint canones, quos citat gl. in d. cap. vergentis, in vers. canones, & in cap. cum multa. 15. quæst. 8. dicti Pontifices ex multis exemplis, de quibus in testamento veteri, Genes. 29. Reg. 21. cap. 12. & 13. Iosue cap. 6. Exod. 34. & Iudicum. lib. 2. capit. 11. 14. quæ & alia in proposito deducit Alphons. de Castr. de iust. hæret. punit. lib. 2. cap. 2. Couarruu. variar. resolut. lib. 2. cap. 8. Simanc. de Catholic. instit. titul. 29. num. 5.

Tū quia, si quando ab hoc rigore ex benignitate esset recedendū, quod tamē nequaquā DD. admiserunt fauore fidei, propter quam nedū à iure scripto nnn receditur, sed immo pœnales eiusdem iuris cōstitutiones extenduntur, Io. Andr. in cap. ex tenore, el 1. vers. die ergo, qui fil. sint legit. & ibidem Host. in fin. vers. dicas ergo, occurrentis tamen facti circūstantiæ totum contrarium suaderent.

Hæc enim pensio fuerat patris contēplatione reseruata, quod patet ex literis reseruationis, ibi: Dilecto filio Gundisaluo Perez dilecti filij Ant. etiā Perez, laici multis virtutib. pditi, &c. & quia dedit electionē patri durāte minori ætate filij, quæ hodie durat, eligendi locū, vbi vellet pensionem, solui, intra vel extra Hispaniam, vt in facto considerat, & collig.

colligi etiam ex eo facile poteſt, quia tamen Gundiſaluo, in tertio vel circa ſuæ ætatis anno conſtituto nulla merita conſiderari poterãt, vltra quod de hoc cum iuramento fuit atteſtatus excellẽtiſſimus Dux Soræ, qui illius tunc fuit interceſſor apud Pontificẽ, & hoc, vt eſt credendum, in gratiam Sereniſſimi Hiſpaniarum Regis, cuius tũc. D. Antonius pater erat à Secretis, & cuius Maieſtatem ipſe poſtea læſit, vt fidem faciunt ipſius Regis verba, de quibus in quodam mandato procuræ dato in perſonã fiſcalis Regni Aragonum ab eadem Maieſtate Catholica, & cũ penſiones fuerint fere quatuor mille ducatorũ, non quidem pro alimẽtis ſimpliciter, ſed ad dignitatem illam tuendam, quam vti intimus Regis acquiſiuerat, conceſſæ quoque dicebantur, vnde & æquitas ſuadebat, & benignitas patiebatur, vt Gundiſaluus amitteret id, quod contẽplatione patris delinquentis acquiſiuerat in gratiã illius, cuius grauiſſime Maieſtatem pater læſerat, & ad dignitatẽ illã tuendam, qua ob tã graue delictũ, immo delicta vna cũ patre priuatus, ac perpetua notatus infamia reperiebatur.

80 Sed hic ſe offert difficultas, an † hæreticus ſit irregularis, & inhabilis ad acquirenda beneficia, in qua affirmatiue tenet Specul. titul. de irregularit. §. iuxta nu. 16. verſic. 6. dicens, quod eſt irregularis hæreticus, cap. inter ſolicitudines de purgatione canonica, & qui fuit hæreticus cap. conuenientibus, & §. fi. 1. quæſt. 7. & cap. omnis, 1. q. 1. ſequuntur Felin. in c. eam te, de reſcript. nu. 12. limitat. 1. Lamber. de iure patron. 1. p. 1. lib. q. 7. c. nos conſuetudinem 12. diſt. ad idem c. ſi qui presbyteri. 1. c. ſaluberrimum. 1. q. 7. art. 4. nu. 26. Mandoſ. de ſignatura gratiæ, tit. de abſolutione ab hæreſi in princip. & verſ. vltra abſolutionem, Maiolus de irregularitate lib. 5. c. 46. nu. 1. & 2. Nauarr. in Man. c. 27. nu. 205. & conſ. 19. de hæretic. qui allegat c. ſi quis omnem 1. q. 7. & c. 2. §. hæretici, de hæretic. lib. 6. Penna d. 3. p. directorij inquiſitorum, commẽt. 162. verſ. num autem, & cõment. 175. Vgolinus de irregularitate, c. 36. in princip. nu. 1. 2. & 3. Syluester verb. irregularitas, §. 5. Felicianus de cenſuris, c. 7. de irregularitate, Candelabrum aureum de irregularitate, nu. 71. & 72. Lud. Lop. 2. to. inſtruct. conſcien. 2. p. c. 24. Toletus in ſum. lib. 1. cap. 69. in editionibus nouiſſimis, qui citat cap. qui in aliquo 51. diſtinct. & d. c. 2. de hæret. in 6. & nouiſſime Suarez 5. tom. diſputat. 43. ſect. 1. Auila de cenſuris, 7. p. diſp. 4. dub. 2.

81 Hi omnes † tenent, quod qui eſt vel fuit hæreticus, irregularis eſt, etiam ſi cõuerſus fuerit ad Catholicam fidem, & pœnitentiam peregerit, quamuis Pariſius conſ. 2. nu. 185. & 188. lib. 4. & Rolan. conſ. 63. nu 26. lib. 3. dicant communem eſſe opinionem, quod hæreticus formaliter abiurans prima vice, non efficitur inhabilis ad beneficia, ſed illa retinere, & recuperare poteſt virtute reconciliationis Eccleſiæ, etiam pro miſericordia factæ: de qua opinione meminit Rota in Gadicenſ. Canonicatus, de qua infra nu. 87. aiunt tamen prædicti Dd. quod poſt abiurationem & peractam pœnitentiam diſpenſari poteſt, vt in ſuſceptis ordinibus adminiſtret, ſed non vt ad alios ſcendat, vel de nouo ordinetur, d. c. conuenientibus, d. c. ſaluberrimum, & d. c. nos conſuetudinem, Maiol. nu. 2. Penna, Vgoli. nu. 1. Syluest. & Suarez, nu. 2. vbi proxime.

82 Et † quis poſſit cum eo diſpenſare, vide eundem Vgolinum d. c. 36. §. 5. & Suarez ibi à num. 5. qui tamen Vgolinus ibi nu. 2. male ait poteſtatem quam de iure antiquo Epiſcopus habebat ad diſpenſandũ cum eo quoad ordines ſuſceptos ante hæreſim ex d. c. omnis. & d. cap. ſaluberrimum, vbi Archid. & cap. presbyteros, 50. diſt. vbi gl. ipſis ſublatam eſſe de iure nouiſſimo Concilij Trident. ſeſſ. 24. de refor. c. 6. vbi hæreſis non eſt occulta, & vbi ad forum contentioſum deducta eſt, &c. non aduertens quod illud decretum non tollit facultatem diſpenſandi, quam alias Epiſcopi habebant, quia non venit in diminutionem, ſed augmentum poteſtatis eorum.

83 Verum prædicta iura † videntur loqui, & procedere in hæretico publico, & text. in d. §. hæretici. loquitur de his, qui ſunt hæretici: & ſic nondum emẽdati & conuerſi, ſicut reſpectu filiorum intelligitur de filijs hæreticorum, qui tales eſſe, vel tales deceſſiſſe probantur, non autem emendatorum, vt explicat tex. in c. ſtatutum 2. eod. tit. de quo Leſſius de iuſt. & iur. lib. 2. c. 34. nu. 123. & 124. Açor. 2. p. lib. 6. cap. 4. q. 1. 2. & 3. & Auila ſupra dub. 3.

84 Et † Sayrus de cenſuris lib. 7. c. 12. nu. 16. cum Coſma Philiarco, lib. 4. c. 15. & alijs ait, quod ob crimen hæreſis ſecundum ſe, & ſimpliciter ſumptum, non incurritur irregularitas, & quod ſi ſit hæreticus occultus, non eſt irregularis poſt pœnitentiam, & abſolutionem ab excommunicatione, quia in iure nõ eſt expreſſum & d. c. qui in aliquo. non probat eſſe irregularem, ſed quod non debet ordinari, ſicut etiã alij, qui in aliquo crimine detecti ſunt, aut qui concubinas aut fornicarias habuerunt, qui tamen non ſunt irregulares, &c.

85 Vnde hæreticus † occultus ſi à ſecreta hæreſi, vel apoſtaſia ſit in foro conſcientiæ legitime abſolutus, nõ videtur manere irregularis, Enriquez in ſumm. lib. 14. c. 4. §. 6. & Candelabrum aureum in append. c. 1. num. 13. vbi ait hæreticum fieri irregularem, ſi hæreſis ſit publica, ſecus ſi ſit ſecreta etiam verbo, ſigno, vel aliter expreſſa exterius: quia tunc non inducit irregularitatem, & Auila ſupra d. dub. 2. quamuis præcitati authores generaliter loquantur, & cõtrarium clare teneat Vgolinus d. cap. 36. in princip. num. 6. & §. 5. nu. 3. & Emmanuel Rodrig. in addit. Bullæ ad §. 13. nu. 12. & Suarez ſupra nu. 4. & quamuis Didacus Perez in l. 3. tit. 4. li. 8. ordinam. in tract. de hæretic. 1. p. prope fin. pag. 99. dicat hęreticos occultos ex Concilio, d. cap. 6. fieri irregulares, diſpenſationem tamen pertinere ad Epiſcopos, & eorum Vicarios, quod eſt ſine fundamento, nam Conciliũ non inducit irregularitatem, nec loquitur de diſpẽſatione, ſed de abſolutione in foro conſcientiæ ab excommunicatione, & peccato hæreſis, & ita merito eum reprehendit Auila ſupra.

86 Et iuxta † id ceſſat illa quæſtio, quam tractat Vgolinus d. §. 5. nu. 3. an in irregularitate orta ex hæreſi occulta, & non deducta ad forum contentioſum, diſpenſare Epiſcopus poſſit ex decreto Concilij d. c. 6. in quo partem affirmatiuam tenet contra Maiolum ſupra nu. 5. quia hic non agitur de abſolutione à peccato hæreſis, ſeu ab excommunicatione ob eam incurſa, quæ eſt iã ablata Epiſcopis. Nec obſtat quod ex quo non permittitur eis abſolutio, nec diſpenſatio, quod maius eſt, cap. cum illorum de ſententia excommunic. ex qua ratione probabiliſſimum exiſtimat Suarez ſup. nu. 7. etiam diſpẽſationem huius irregularitatis nunc eſſe reſeruatam ſummo Pontifici, non ſolum quoad promotionem, ſed etiam quo ad exercitium ordinum.

Quia recte reſpondebat Vgolinus, quod ex quo à Concilio id eis vtrumq; permiſſum eſt, & in abſolutione tantum prohibitum, in reliquo à Concilio non eſt diſcedendum: & ratio d. c. cum illorũ: procederet, vbi maius nõ eſt expreſſe permiſſum: & idem

etiam tenet Toletus d. c. 69. in fin. licet idem quod Suarez videatur tenere compẽdium Bernardorum Hispaniæ, verb. dispensatio. 1. sub §. 8.

87 Suspectus autem † de hæreti, qui abiurauit de vehementi, & fuit publice pœnitentiatus, non est inhabilis ad beneficia, vt resoluit Rota in Gadicen. Canonicatus 20. Iul. 1587. coram D. Comitulo posita per Farin. decis. 51.

88 Nunc non abs re erit † agere de excommunicatione, quam hęretici incurrunt, & de eius absolutione: sunt igitur hæretici excommunicati per cap. ad abolendam, & c. excommunicamus, 1. & 2. de hęret. directorium inquisitorum, 2. p. cap. 8. & 12. & 3. p. q. 122. P. Ledesma 2. p. summæ, tract. 1. c. 6. 8. conclus. sed illa excommunicatio non est reseruata.

89 Excommunicantur etiam † hæretici excommunicatione reseruata in Bulla Cœnæ Domini, 1. casu, Valentia 3. tom. disputat. 1. q. 11. pun. 3. 3. pœna, explicant Caietan. verb. excommunicatio, c. 1. Nauar. in Man. c. 27. à nu. 55. Candelabrum aureum in explanat. Bullæ Cœnæ 1. casu à nu. 1. Graffijs lib. 4. c. 18. à nu. 10. Vega in summa 1. p. c. 85. casu 133. Vgolinus in Bulla Cœnæ, seu de censuri. Rom. Pontif. reseruatis, 2. p. c. 1. Card. Tolet. in sum. in explicat. casuum Bullæ Cœnæ Domini, 1. excommunicatione, alias in editione Roma. lib. 1. c. 19. Sairus de censuris lib. 3. c. 4. & 5. & Suarez 5. to. disp. 21. sect. 2. Acosta de Andrada ad Bullam Cruciatæ, q. 61. 62. & 63.

90 Et an sit † vna vel plures excommunicationes, vide Nauar. in c. ita quorundã. de Iudæis notab. 11. ad fin. Vgolinum de censuris tab. 1. cap. 16. §. 3. Sairum, lib. 1. cap. 10. num. 11. & Suarez d. disputat. 21. sect. 1. num. 3. & 4.

91 Quæ tamen † excõmunicatio non incurritur per hæresim mẽtalem, sed requiritur quod sit verbo aut facto exterius prolata: nam lex humana non ligat actus mere internos, nec in eos Ecclesia potestatem habet etiam ad præcipiendum, Caietan. 2. 2. q. 11. art. 3. & 4. & in summ. verb. hęresis, in fin. Syluest. excommunicatio. 7. num. 3. & 4. Armilla verb. hæresis. nu. 1. & 19. Soto in 4. distinct. 22. q. 2. art. 3. concl. 5. Castro de iusta hæreticor. punitione. lib. 2. c. 18. & de lege pœnali. lib. 2. c. fi. Bannes d. q. 11. art. 3. & 4. dub. 2. & ibi Aragon, Valentia 2. tom. disputat. 7. quęst. 5. pun. 7. & d. 3. tom. vbi supra Enriquez in summ. lib. 4 c. 4. §. 1. in glos. litera D. Graffijs, lib. 2. c. 9. num. 3. Lud. Carbo de legib. lib. 8. disput. 14. Vega d. 1. p. c. 54. casu 1. & c. 85. casu 26. & 133. & c. 125. casu 10. P. Ledes. in summ. 1. p. de censuris, c. 3. & 2. p. d. tract. 1. c. 6. 9. & 10. concl. Toletus supra 1. conclus. dicens communissimam & tenendam, & ibi Victorellus in annotat. & c. 8. Gabr. Vazq. 1. 2. tom. 2. disp. 160. & Lorç. disp. 16. de leg. Azor. lib. 5. c. 10. & lib. 8. c. 10. q. 3. & c. 19. q. 4. Sairus lib. 1. c. 9. num. 14. & 15. & lib. 3. c. 4. a nu. 20. & Suar. d. sect. 2. num. 2. & disp. 4. sect. 2. & disp. 4. sect. 3. a nu. 5. Auila de censuris, 1. p. dub. 10. & 7. p. disp. 2. dub. 1. & ex canonistis, Couarr. in reg. peccatum. 2. p. in princip. nu. 7. Nauar. in Man. c. 11. nu. 17. & c. 27. nu. 56. & in c. cogitationis, de pœnitent. dist. 1. & in princ. de pœnitent. dist. 5. nu. 19. & 20. & in rubric. de iudic. nu. 67. Simanc. de Cathol. instit. tit. 42. Ioan. Guttier. cano. q. lib. 1. c. 13. nu. 4. 5. & 28. Vgolin. de cẽsur. tab. 1. c. 9. §. 12. & de irregular. c. 36. in princip. num. 6. & in Bulla Cœnæ, p. 2. c. 1. §. 1. num. 16. & seq. & §. 4. nu. 12. & alij plures, Villaguta de extensio. tit. de extensione pœnarum inflictarum hæreticis à nu. 94.

92 Et hanc † sententiam dicit hoc tempore communissimam. Cordub. infra, prout re vera est maxime Theologorum, & sumitur ex D. Tho. 1. 2. q. 91. art 4. vbi docet, quod de his potest homo legem facere, de quibus potest iudicare, iudicium autem hominis non potest esse de interioribus motibus, qui latent, sed solum de exterioribus actibus, qui apparent: & habet fundamentum in Scriptura. 1. Corint. 4. Nolite ante tempus iudicare, &c. & 1. Regum, 16. Homo videt quæ apparent: Deus autem intuetur cor.

93 Et † ita tenendum est, quamuis contrariam sentẽtiam teneat glo. in Clem. 1. §. verum, verb. eo ipso, de hæret. quam ibi DD. sequuntur, D. Ant. 3. p. tit. 24. c. 4. & 7. Adrianus quodlib. 8. & 4. q. 2. de confes. Rojas de hæretic. 1. p. nu. 246. Cantera q. crim. 2. p. c. 1. D. Ioan. Vela de pœnis delictor. c. 14. vers. iure vero can. Zaual. q. 698. & Cordu. lib. 4. q. 1. q. 13. qui ait Ecclesiam habere potestatẽ in actus, pure interiores, & illos posse punire pœna Ecclesiastica, vel spirituali, & dicit probabilem Ioan. Med. de orat. q. 15.

94 Et ratio † nostræ sententię est, nam Ecclesia tantum potest leges condere circa actus, de quibus potest cognoscere, & habere per se notitiam, licet per accidens sint occulti, sed actuum cordis, & pure internorum, nullam potest habere notitiam, sed sunt ei incognoscibiles per se, & ex natura sua: ergo circa illos non potest legem condere.

95 Confirmatur & explicatur † ratio, cum Suarez d. disp. 4. sect. 2. nu. 6. nam Ecclesia est visibilis ac sensibilis & ideo sicut directe non habet potestatẽ, nisi in homines sensibiles, & in animas non nisi vt corporibus vnitas: ita non habet directe potestatẽ in actus pure internos, sed in eos qui ex internis, & externis componuntur, & in internos non nisi vt informant externos. Aliam rationem adducit Gabr. Vazquez d. disp. 160. nu. 8.

96 Et ad † iura & decreta, quibus excommunicantur aliquid credentes, seu sentientes, dicendum est intelligi de credentibus & sentientibus in foro Ecclesiæ, seu verbo aut opere, &c.

97 Vnde † Gabriel Vazquez, t. 2. disput. 123. num. 9. & 10. docet, propter opus factum cum ignorantia comitanti non incurri excommunicationem, irregularitatem, & obligationem restituendi, quæ cessante ignorantia incurreretur: nam Ecclesia non ligat, nec ligare potest propter actus omnino internos, neq; propter externos, qui non sunt peccata: cum autẽ aliquis peccat ignorantia comitante, solo affectu peccare potest, & opus exterius non est peccatum: quod etiam docet Suarez 5. tom. disp. 4. sect. 8. nu. 8. & 9. & Tho. Sãchez de matrim. lib. 9. disp. 32. nu. 26. & Zumel. 12. q. 76. art. 4. disp. 3. Auila de censur. 2. p. c. 5. disp. 5. dub. 6. Molin. de iust. tract. 3. disp. 53. nu. 2. & 3. Lorça. 1. 2. disp. 32. de peccatis mem. 2. & disp. 33. memb. 1. licet contra teneant Couarr. in c. alma mater. 1. p. §. 10. nu. 15. Vgolin. de censur. tab. 1. c. 9. §. 8. nu. 8. Graff. lib. 4. c. 9. nu. 42. & Ludou. Lopez 2. tom. 2. p. c. 13. & alij.

98 Sed est † difficultas quanta expressio hæresis requiratur vt excommunicatio incurratur: in qua aliqui dicunt requiri expressionẽ verbo, signo, vel opere exteriori, quod de se, vel ex circumstantijs illam significet, seu manifestet, & alioqui non incurri excommunicationem, vt si quis præconcepta in mẽte hæresi oculis, vel digitis, aut capite illi annuat, vel exterius proferat, ita est, inquiunt, non incurrere excommunicationem, quia ista non sunt sufficientia signa, per quæ possit deueniri in cognitionẽ hæresis. Ita Bannes supra, & Candelabrum aureum tit. de absolutio. nu. 10. & de excommun. 1. casu Bullæ Cœnę nu. 1. Vega d. c. 125. casu 13. P. Ledes. d. tract. 1. c. 6. 10. conclus.

concl.2.dub.& alij,& dicir satis probabile Azor.lib. 8.c.9.q.12.& tenet Gabr. Vazq.d.disp.160.nu.20.& seq. allegans Castrum, d.c.18. qui tamen id non tenet, sed potius contrarium, nec insinuat Simancas.

99 Et idem † tenet in effectu Nauarr. in c.fi.de simon. nu.20.dicit enim citans Almainum, quod sicut Ecclesia propter malum opus omnino interius, seu mẽ tale, punire nõ potest, sic nec propter exterius, quod solum malum est ratione, & relatione ad inordinatam voluntatem interiorem, sicut insinuat inquit, Bonifacius VIII. in c.venerabilibus,§.penul.cum ei annotatis de sentent. excommunicat. lib. 6. & quod huiusmodi est simonia mentalis, scil. datio & acceptio exterior, nulla conuentione præcedente de qua in illo cap.fin. quod dicit esse textum singularẽ pro prædicta conclus. sequitur Vgolin. de simon.tab.2. c.2.nu.3.& P.Nauarr. licet sub verbo fortasse de restitutione lib.2.c.2.nu.378.

100 Et sequitur † etiam Suarez, d.disp.4. sect.2.à nu. 18.vbi docet, quod quamuis Ecclesia possit prohibere, & per censuram ipso iure punire actionem exter nam alioqui in se malam, vt procedentem ex tali intentione, vel affectu, aut dispositione interiori, & nõ alias, vt in Clem.1.§.verum, de hæret. in illa limitatio non est ratio per se talis cẽsuræ, sed potius adhibetur ad coarctãdam & restringendã prohibitionẽ, & censuram: & quãuis quando actus interior est veluti de substantia exterioris actus, vt moralis est, tũc rectè possit ab Ecclesia præcipi, vel prohiberi, illo eodẽ præcepto quo pręcipitur, vel prohibetur actus externus, vt talis actus moralis est, vt in pręcepto de recitando attente, de quo in c.dolentes de celebratione Missarum, & in pręcepto confessionis exterioris fidei, &c. quia tunc exterior & interior non sunt duo, sed vnus actus, veluti compositus ex spirituali forma, & materia sensibili, & ideo totus sẽsibilis est, & sub obiecto Ecclesiasticæ potestatis cõtentus, &c. tamen quando actus exterior secundũ se non est malus, nec absolute prohibitus, non potest Ecclesia prohibere, ne ex praua intentione extrinseca fiat, & consequenter, nec censuram ferre in eum qui praua intẽtione talem actum effecerit: nam esset directè punire, vel prohibere intentionẽ, &c. & hoc ait rectè probari ex d.cap.fin. & c.tua nos.de simon. cum ergo in illo casu, quo quis hæresi in mente concepta oculis aut digitis, vel capite annuit, aut dicit ita est, actio exterior non sit mala, sed indifferens, & solum ex praua intentione interna habeat malinam, non potest ab Ecclesia puniri, & consequenter non incurritur excommunicatio lata contra hæreticos.

101 Alij dicunt, quod † actus exterior, qui est effectus interioris, non tamen repræsentans in se malinã interioris, potest puniri ab Ecclesia per censuras, quia ille actus est peccatum externum, non internum, & Ecclesia habet potestatem super peccata externa, & probatur in Clem.1.§.quia vero, vers.quod si, de statu Mon. vbi excommunicãtur Monachi, qui Curiã adeunt animo nocendi Prælatis, aut Monasterijs, et si cum licentia vadant, vt rectè inquit gl.ibi verb.ipso facto, & constat ex ipso text. & tamen animus ille non apparet, nec manifestatur in illo itinere, seu accessu: probatur etiam in Clem.1.§.verum, de hæret.

102 Addunt † tamen quod Ecclesia de facto non punit tales actus, & sic quod quando in actu exteriori nulla est significatio expressa, vel interpretatiua malitiæ interioris, non incurritur censura lata simpliciter contra committentes tale peccatum, & probant ex d.c.fin. de simon. & quia secundum regulas iuris odia sunt restringẽda, fauores vero ampliandi: ergo censuræ simpliciter latæ contra aliquod vitium intelligendæ sunt, quando exterius apparet tale vitiũ. Ita P. Ledesma d.c.3.dub.3.& 4.& ante eum Bannes in lectura de censuris, in communi. q.4.& 5.

103 Vnde secundum † istam sententiam, quamuis in casu proposito posset hæreticus puniri ab Ecclesia per censuras, dicendum videtur de facto non puniri, cum in actu exteriori nullo modo appareat malitia hæresis, & sic videtur intelligendus Bannes in impresso loco supra citato, ne sibi contradicat, & P.Ledesma supra.

104 In hac difficultate † dico cum Bannes, & P. Ledesma ibi, actum exteriorem, qui est effectus interioris, etiam non repræsentantem in se maliriã interioris, posse puniri ab Ecclesia per censuras, & generaliter posse ab Ecclesia præcipi, prohiberi, & puniri actus exteriores, vt procedentes à talibus interioribus, seu quod idẽ est, actus interiores vt informãtes, vel afficientes exteriores, vt videtur ẽt tenere Vgolinus, d. §.12.nu.7.& alij supra citati, & rectè probat d.Clem. 1.§.quia vero, & §.verum & ratio facta, sufficit enim actum esse exteriorem, vt legi humanæ subdatur, nã licet in indiuiduo & particulari malitia actus nõ possit ab alio cognosci, satis est esse cognoscibilem de se, & ex genere suo tanquã exteriorẽ: nec Gabr. Vazq. supra nu.12.bene respondet d.Clem.sed eius solutio est violenta & diuinatoria, & eam cõsutat Lorça d. disput.16.de legib. memb.2. tenens hoc dictũ, & dicẽs quod opinio Vazq. est singularis, & verbis canonum repugnat, & communi omniũ sententiæ, &c.

105 Rursus dico, hæreticum † in illo casu, quo hæresi in mente conceptę oculis vel digitis, aut capite, aliasve annuit; vel dicit, ita est, incurrere excommunicationem latam contra hęreticos, quamuis in illo actu exteriori non manifestetur vllo modo malitia hæresis, quia ille actus est malus, malitia hæresis, & peccatum hæresis: & ita videtur tenere Caiet.d.q.11.art. 3.& 4. vers.patet secũdo, ibi: Etiam si nullus audiat, videat, aut quomodolibet percipiat, nisi ipsemet: & Syluester.d.verb.excommunicatio.7.nu.4.vbi dicit, quod si hæreticus procedat in opus etiam occultissime scribendo, vel aliud faciendo quantũmcumque occulte, statim incidit, & Nauarr.d.c.11.nu.17.vbi ait hæreticum esse excommunicatum, dummodo errorem verbo vel scripto, vel opere etiam sibi soli expressit, alioquin vere non esse excommunicatum, quoniam ob solum actum interiorem non incurritur excommunicatio, & Toletus supra 3.concl.vbi inquit, quod hæreticus, qui interius habet errorẽ, & exterius exprimit aliquo signo, vel verbo, vel omissione alicuius exterioris, quod debebat facere & ex errore omittit, quantumcunque sit occultissimus, incidit in excommunicationem istam: nam ille talis est hæreticus, super quẽ Ecclesia facultatem habet, & ligat hæreticos, quoscumque ligare potest, &c.

106 Nec obstat † text. in d.cap.fin.de simonia, vbi probatur, quod simonia mentalis non punitur, nec comprehenditur pęnis Ecclesiasticis contra simoniacos propositis: & respondet ibi Papa in facti cõsultatione, quia respondetur id procedere in pœnis simpliciter latis contra aliquod vitium seu peccatum, secus vero in proposito, nam vt dicit Toletus ibi, canon ligare intendit hæreticos, quoscumque ligare potest, quod patet tum ex grauitate & magno odio criminis, tum etiam ex verbis valde generalibus, enixis, & prægnantibus, quæ videntur comprehendere hæresim quomodocumque exteriorẽ, vt in d.c.ad abolendam, ibi: Aliter sentire, &c. & in d.c.excommunicamus, 1. ibi, omnem hæresim, & ibi. Condemnantes

nantes hæreticos vniuersos, & in d. c. excommunicamus 2. ibi: Vniuersos hæret. &c. & in Bulla Cœnæ, ibi, Quoscumque, &c. ac omnes, & singulos.

107 Placet tamen † quod docet Azor. d. lib. 8. c. 9. q. 12. quod qui ex interna hæresi aliquod opus externum indifferens facit, verbi gratia, coram sanctissimo Sacramento caput non nudat, seu nõ flectit genu, quia interius credit non esse ibi corpus Christi, non est hæreticus exterior, ita vt excommunicationem contra hæreticos latam incurrat, quia cum illud factum sit sua natura indifferens, hæresim externã non exprimit, nec fit ad proferendam, seu manifestandam hæresim, sicut fit actus illius, qui hæresi mẽte concepta ore dicit, ita est, &c. itaq; ille actus non est actus hæresis exterior, sed omissionis reuerentiæ, &c.

108 Et quod dicit Tolet. † sup. relatus, nu. 105. qui videtur tenere contrarium, intelligitur quando omissio exterioris, quod debet quis facere, & ex errore omittit, fit ad exprimendam hæresim, loquitur enim de exprimente hæresim omissione, &c. & iuxta hoc erit accipiendũ quod tradit Sayr. d. lib. 3. c. 4. nu. 30.

109 Et ab ista † excommunicatione incursa propter hæresim, quę est Papæ reseruata in d. Bulla Cœnæ, non potest quis absolui virtute Bullæ Cruciatę, vel alterius priuilegij, seu iubilei, in quibus non datur specialis facultas absoluendi ab hæresi, quia in facultate generali nõ censetur concessa absolutio ab hæresi, nisi id exprimatur, Nauarr. in man. c. 27. n. 275. Couar. in cap. alma mater, 1. p. §. 11. nu. 15. Simanc. de Cathol. institutionib. tit. 3. nu. 1. & 2. & in enchiridio cap. 15. nu. 4. Rojas de hæretic. assert. 39. num. 321. & de priuileg. inquisit. nu. 416. vbi ait, id hodie plenius declaratum per motũ proprium Pij V. datum 1572. Io. Guttier. cano. q. lib. 1. c. 13. nu. 26. Vgolin. de cẽsur. tab. 1. c. 10. §. 4. nu. 13. Angles in Florib. Theologicar. q. de confes. art. de casib. reseruatis difficul. 6. Arag. 2. 2. q. 11. art. 3. Cosm. Philiar. de offic. Sacerdotis, 1. p. lib. 3. c. 27. & 2. p. lib. 2. c. 25. & in addit. posita in fi. 2. to. Candelabr. aureũ, tit. de absolutio. nu. 16. & in explanat. Bullæ Cœnæ, nu. 134. Graffijs lib. 1. c. 13. nu. 33. & lib. 4. c. 15. nu. 25. Emm. Rodrig. in explica. Bullæ Cruciatę, §. 9. num. 70. Enriq. in sum. lib. 3. c. 16. §. 2. & li. 7. c. 13. §. 1. & lib. 13. c. 27. §. 5. Vega in sum. 1. p. c. 125. casu 12. Lud. Lop. instr. consc. 2. tom. 2. p. c. 8. & 19. Sorbo in compendio mẽdican. verb. absolutio ordinaria quoad fratres pag. 20. Rutilius Benzonius Episcopus Lauretan. dicens tutiorem, & practicatam de fuga lib. 1. disput. 1. q. 6. Azor 1. p. lib 8. cap. 10. q. 12. & cap. 19. q. 2. dicens ita habere stilum, & vsum Curiæ Romanæ Suar. 5. to. disp. 7. sect. 5. nu. 12. & P. Ledesma d. 2. p. tract. 1. cap. 6. concl. 19. & 20. vltim. diffic. Auila de censuris. 2. p. cap. 7. disput. 1. dub. 7. Acosta de Andrada ad Bullã Cruciatæ, quæst. 59. & seq.

110 Quamuis contrarium † tenuerint Soto, & alij relati a Candelabro supra, & Peña in directorio inquisitor. cõmẽt. 25. Doct. Frechilla de excommunicat. 1. art. 4. p. nu. 7. 1. dub. & Zerol. in praxi Episcop. 1. p. verb. absol. §. 5. & 2. p. eod. verb. §. 8. & quamuis Graff. d. nu. 25. in fi. dicat aliter haberi in praxi de hęretico occulto incidente in excommunicationis cẽsurã, de qua praxi non constat maxime in Hispania.

111 Et patet prædicta † communis sententia ex Breui Greg. XIII. quod ponit Emman. Rodrig. in addit. ad explicationem Bullæ, ad §. 9. num. 66. ex quo hodie in Bulla Cruciatæ Hispana, expresse excipitur hæresis, quamuis non sit excepta in Latino summario, & refert Arag. & Auila supra, Sed contraria sententia approbatur per magistrum S. Palatij in indice librorum expurgan. in Emm. Sà pag. 184. nu. 20. corrigentẽ sic, Concessis omnibus casibus huius Bullæ intelligitur, etiã concessus casus hæresis, ita declarauit S. Congreg. sed aduertendũ, concessionẽ, eiusmodi singulis annis reuocari, cum amplissimis derogatorijs, dum hæc Bulla in die Cœnę Domini promulgatur. Quæ sententia, & declaratio S. Congregatio. non procedet in concessione Bullæ Cruciatæ saltem Hispaniæ, ex d. Breui Greg. XIII.

112 Episcopi tamen † ex decreto S. Concilij Trident. sess. 24. de reformat. cap. 6. possunt ab hæresi occulta in foro conscientiæ absoluere per seipsos, tamen nõ eorum Vicarios, vt patet ex illis verbis, his tãtum, non eorum Vicarijs.

113 Per quæ † vult S. Conciliũ, quod quãuis in alijs casibus occultis etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, possint Episcopi absoluere per seipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputandum, vt ibi: in hæresis tamen crimine non possint vllo modo per Vicarium absoluere. Suar. 4. to. de pœnitentia disput. 30. sect. 2. nu. 9.

114 Vnde conuincitur † sententia Cordubæ in sum. quæst. 8. pun. 1. quam sequitur Emman. Rodr. in d. explicat. Bullæ, § 9. nu. 79. & in addit. eiusdẽ §. 9. nu. 69. & in sum. 1. to. c. 130. num. 5. & qq. regul. 1. to. q. 20. art. 11. Enriq. lib. 3. cap. 14. §. 7. Ludou. Lopez d. cap. 8. Emman. Sà verb. Episcopus, num. 37. nec improbat Iacobus Seruetius in summa excommunic. & casuum reseruat. p. 2. excommunicatione 5. & tenet Nauar. cons. 1. de constit. a nu. 88. & cons. 11. de priuileg. nu. 4. quem sequuntur Vega 1. par. cap. 125. casu 12. Azor. lib. 8. c. 10. q. 11. & Zerol. 1. part. verb. Vicarius, 1. dub. & 2. p. verb. absolutio, §. 9. & verb. hæretici, §. 4. & in parte Lauretanus, d. q. 6. Sed eam merito improbat Io. Guttierr. d. cap. 13. nu. 29. & cũ eo P. Ledesma, d. tract. 1. cap. 6. 20. conclus. 6. difficul. & nouissime Acosta de Andrada, quæst. 57. & Molina de iustit. tract. 5. disp. 18. nu. 2.

115 Difficultas est, † an dicta facultas concessa Episcopis ex dict. decreto sit hodie sublata. In qua difficult. breuiter dicendum est primo, eam absq; dubio fuisse sublatam per Bullas Cœnæ Domini, Pij V. & Greg. XIII. versic. cæterum relato a Nauar. d. c. 27. nu. 72. alias 73. & a Io. Guttier. sup. & in Bullario constit. 92. Greg. & alias similes. Et ita tenet Nauar. d. c. 27. nu. 260. vers. septimo dico, & 275. in nouis. edit. alias 27. Simanc. d. tit. 3. nu. 6. Penna in d. director. inquisitor. 3. p. cõmẽt. 141. qui ait in supremo Inquisitionis Prætorio sanctæ & Romanæ generalis inquisitionis sæpe pronuntiatum esse, nec posse, nec debere Episcopos amplius virtute Concilij absoluere occultos hæreticos in foro conscientiæ, siue quod per processum Bullæ in Cœna Domini, sit Concilio Tridentin. derogatum, siue quod ita Pius V. ac Gregor. XIII. alias expresse declarauerunt, vt etiam præcitato loco Nauar. testatur, Mayolus idem referens de irregularit. lib. 5. capit. 46. num. 6. Io. Guttierrez supra nu. 28. & 29. Zerol. 1. par. verb. absolut. §. 4. Vgol. de irregul. cap. 36. §. 5. nu. 3. Cosm. Philiarcus, 2. part. lib. 2. cap. 25. dicens, quod priuilegium, de quo in d. decreto, & alia priuilegia quoad casus Bullæ Cœnæ Domini, sunt sublata vigore d. Bullæ propter clausulas derogatorias in illa contẽtas, quod etiam ait Graffijs lib. 1. cap. 13. nu. 30. 31. & 34. post catechesim Neapol. lib. 1. c. 25. & lib. 3. c. 2. & lib. 4. c. 1. & Lauretanus d. quęst. 6. qui ait, quod tempore Gregor. XIII. est ablata sine dubio Episcopis facultas absoluendi ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ Cœnæ, Toletus supra in explicatione casuũ Bullæ Cœnę Domini, 14. excommunicatione ad

fin. &

fin.& in Rom.edit.lib. r.c.30.nu.2. & cap.41. nu.5.
versic.his autem aduertendum est,qui exponit Bul-
lam Sixti V. anni r586. vt patet cap.18.Sorbo.in d.
compendio,verb. absolutio ordinaria quoad fratres
pag.20.& in resolutionib. materiæ absolut. pag.46.
Azor.lib.8.cap.10.q.10.& cap.19.q.3. Suar.4.to. de
pœnitentia,disp.30.sect.2.n.10.& t1.& 5.to.disp.21.
sect.3.nu.3.& Marc.Ant. Genuen. in pract.Archie-
piscopali Curiæ Neapolitanæ,cap.66.nu.10. dicens
ita declarasse Gregorium XIII. Clementem VIII.
& S.Congregationem, & nouissime Victorellus in
annotationibus ad Toletum lib.1.cap.63. Acosta de
Andrada quæstio.58.Molina de iustit.tract.3.dispu
tatio.64.nu.8.& tract.5.disput.18.nu.2. & magister
S.Palatij in indice librorũ expurgandorum in Can
delabrum aureũ de absol.fol.122.nu.13.& in Emm.
Sà.pag.156.nu.27.corrigens sic, & absoluere ab ex-
communicatione reseruata Papæ occulta,dummo-
do non sit lata in Bulla Cœnæ Domini, aut modo
simili reseruata,Toletus,lib.1.cap.41.& ita declara-
uit S.Congregatio, & seruat consuetudo, estque de
se clarum, si legatur tenor ipse Bullæ, qualis iam ab
aliquot annis edi consueuit,idem tradit frater Iaco-
bus Bleda in defensione Fidei in causa Moriscorũ,p.
1.cap.13.ex pag.91.& videtur tenere Compendium
Bernard.vers.dispensatio sub §.8.

116 Quamuis † contrarium tenuerit: Bannes 2.2.q.
11.art.3.& 4.dub.2. quem sequuntur Angles supra
d.diffic.Candelabrum aureum d. tit. de absolut. nu.
13.& in explanatione Bullæ Cœnæ num.141.qui ta
men in postrema edit. mutauit sententiam ex d. cen-
sura, Enriq. d.lib.3. cap.14.§.7.lit.M.& cap.16.§.1.
& lib.13.c.27.§.5.lit.Q.Emman.Rodrig. in sum.t.
to.c.130.nu.3.q.regul.t.to.q.20.art.10.Ludo. Lop.
d.2.to.2.p.cap.8.Veg.d.cap.125.casu 11. Emma. Sà
d.nu.37.Zerol.d.2.q.verb.absolut.§.8.& 18.& verb.
hæret.§.4.Iacob.Seruet.sup.& P.Ledesma d. cap 6.
20.conclus.7.diffic. & quicquid in Concilio Prouin
ciali Toletano de anno 1583.dictum sit.

117 Nec Bannes† & sequaces recte respondent verbis
Bullæ Cœnæ,& eius solutionem ait metaphysicam,
& non correspondere formæ Bullæ, Lauretanus d.
q.6.nam stante reseruatione non poterat Episcopus
absoluere,nisi ex facultate concessa per Concilium,
quod non tollit reseruationem, sed dat facultatem
absoluendi,ea non obstante, sicut quando Papa dat
priuilegium, & facultatem absoluendi à casibus re-
seruatis,non tollit reseruationem, &c. & illa facul-
tas est reuocata per Bullã Cœnæ d.vers.ceterũ,vt cla-
rissime patet ex illis verbis, Ac cuiusuis Conc. decr.

118 Nec fuit opus specialiter, † & expresse derogare
decreto Concilij,vt perperam dicũt,Candelabrum,
aureũ,Emma.Rodr. d.art.10.Zerol.§.8.& P.Ledes.
supra, quorum sententia, & responsio conuincitur ex
dictis supra 4.p.c.5.ex nu.30. maxime cum simus in
dispositione legis iuxta ibi dicta num.47. & merito
Lauretanus ibi reprehendit Candelabrum.

119 Et ita fuisse sublatam † censuit S.Congreg. Con-
cilij,vt per Nauar.cons.11. de priuileg. nu.1. Azor.
Suarez,& Genuen.supra,& apparet ex declarationi
bus seq.super.d.c.6.Congregatio censuit huic decre
to Concilij derogatum esse,non tantum in crimine
hæresis,sed in omnibus casib.comprehensis in Bul-
la Cœnæ Domini Pij,V. Alia, Episcopus,aut Inqui
sitor absoluere non potest hominem hæreticum in
foro conscientiæ, licet hæc facultas a Cõcilio sit tra-
dita Episcopis, refert Zerola d.1.p. verb.absolut.§.
4.& 2.par.d.§.8.ei non satisfaciens.

120 Quamuis Grafijs † d. num.31. dicat fuisse deci-
sum in quibusdam Illustrissimorum Cardinalium
decisionibus, quod per prædictam Bullam abroga-
ta sit d. potestas Episcopis, non autem Inquisitori-
bus, & quod etiam videtur sentire Penna, & tenet
Victorellus supra: & quod non sit abrogata Inqui-
sitoribus,Bannes,& Lud. Lop.sup. & nouissime Fr.
Iacobus Bleda supra dicens, Dominos Inquisitores
habere facultatem absoluendi a crimine hæresis, &
apostasiæ. Sed reuera d. Bulla Cœnæ etiam faculta-
ti Inquisitorum ad absoluendum ab hæresi deroga-
121 te videtur:† quamuis quo ad facultatem Inquisito-
rum Hispaniæ,adhuc videtur tenendum non esse il-
li derogatum, quia ita habet obseruantia cum certa
scientia Papæ,maxime quia Inquisitor generalis ha
bet frequenter confirmationes,& renouationes sua-
rum facultatum:expediret tamen quod singulis an-
nis post publicationem Bullæ Cœnæ statim petere-
tur reualidatio facultatum.

122 Accedit ad prædicta † Gregorium XIII. decla-
rasse d. decretum Concilij non habere locum in ca-
sibus post Concilium Triden. ex noua lege seu con-
stitutione reseruatis, quasi illa absolute reseruando
censeatur derogare Concilio, cuius non est necessa-
ria expressa derogatio,maxime in lege contraria, vt
dictum est,d.cap.5.4.partis,vt in sequentibus decla-
rationibus S.Congregationis Concilij super d.cap.
6. Item quærentibus an hoc decretũ locum habeat
in casibus post Concilium Trident. ex noua lege Se-
di Apostolicæ reseruatis S.D.N.Greg.XIII. audita
relatione Congregationis non habere locum respõ-
dit. Alia,item in delictis occultis in materia clausu-
ræ, idem respondit audita relatione eiusdem Con-
greg. per constitutionem Pij V. censeri huic decre-
123 to derogatũ. Et † tenet Lælius Zecch. de casibus re-
seruatis casu 1.de excõmunicatione,§. de absolutio-
ne ab excõmunicatione,vers.secundo sciendũ est, &
casu 10.de violatione monialium dicens, Episcopũ
absoluere non posse virtute d.decreti à casibus,licet
occultis, quos sibi Papa reseruauit post publicatio-
nem Concilij:& ita Congregationem Concilij cen-
suisse,& respondisse Episcopo Cremonen. & refert,
& sequitur Vega in Espejo de Curas,cap.12.nu.60.
& nouissime Marc.Ant.Genuen.d.c 66.nu.11.

124 Licet contrariũ teneant† Nauar.consil.10.de pri-
uileg. Emman. Rodrig.in sum.1.to.c.81.nu.4.Vega
in sum.2.p.cap.15.casu 2.& Lauretanus,d.lib.1.di-
sput.1.q.6. (qui non viderunt dictas declarationis)
& Tolet.d.lib.1.cap.41.circa fi.id intelligens,quan-
do excommunicatio est tantum reseruata, & nõ est
apposita clausula non obstãtibus:si enim inquit, ita
reseruatur Papæ, vt nemo alius possit absoluere nõ
obstãtib.&c.Episcopos vigore Cõcilij nõ potest;nã
vt dicit Rota, per hanc clausulam tollitur facultas
cõcessa per Concilium,& Bleda supra, sequens To-
letum,& Suarez d.4.tom.disput.30. sect.2. a nu.12.
qui adducit d.primam declarationem,quam ad suas
manus fide digna authoritate peruenisse ait.

125 Respondens † quod quamdiu de mente Aposto-
licæ Sedis certius non constiterit, & sub illius censu
ra,videtur probabile illam intelligendam esse de ca
sibus postea reseruatis cum aliqua clausula, aut ver-
bis sufficientibus, per quæ dicto decreto derogari vi
deatur,qualia essent, si in ipsa reseruatione expresse
adderetur, Etiam in casibus occultis, aut si addere-
tur clausula non obstante quocũque decreto,etiam
Concilij generalis,&c.Sed ista interpretatio non sa
tisfacit & conuincitur, ex dict.2.declaratione, &c.
& postea idem Suar. de relig. tract.3. lib.4.c.61.nu.
11.ad fin.absolute ait,quod illa facultas Concilij nõ

extenditur ad casus noua lege Pontificia reseruatos post Concilium iuxta quandam declarationẽ Gregor. XIII. audita prædicta Congregat. quæ inter responsa eius refertur.

126 Secundo dico, † quod non videbatur sublata d. facultas per Bullas Cœnæ Domini, Sixti V. saltem anni 1586. & 1587. quia in d. vers. cæterũ, in fi. ponũtur illa verba: Nisi in eis etiam casus præsentib. literis expressi cõprehendantur, vt apparet ex d. vers. cęterũ Bullę Sixti V. d. anni 1586. & 1587. relato à Cãdelabro aureo in d. explanat. Bullæ ante nu. 132. & ab Emman. Rodrig. d. addit. §. 9. nu. 64. & q. regul. 1. to. q. 20. art. 9. vbi ait eadem verba poni etiã a Clem. VIII. in sua Bulla publicata anno 1593. & eadem poni a Clem. VIII. in sua Bulla anni 1595. ait Suar. d. 5. to. disput 21. sect. 3. nu. 4. iuncta sect. 1. num. 2. sed in indice dicitur anni 1593. & eadem ponuntur à Clemente VIII. in Bulla anni 1598. vt per Sayrum lib. 3. cap. x5. nu. 3. & 13. & cap. 3. nu. 2. & Vgolinum in Bulla Cœnæ, qui eam ponunt.

127 Per quæ quidem verba † videtur restituta & incorrecta manere facultas Episcopis concessa in dicto decreto Concilij, capit. 6. circa absolutionem ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ cœnæ (qui etiam in dict. decreto comprehenduntur, vt clare colligitur ex limitatione illa quoad hæresim, Naua. d. consi. 10. de priuileg. nu. 3. Emman. Rodrig in sum. t. to. cap. 81. nu. 4 Lauretanus d. q. 6. & Suar. disput. 21. sect. 3. nu. 5.) & sic intrat exceptio illa, Nisi in eis, &c. ita Emman. Rodrig. in d. explicatione Bullę §. 9. nu. 70. & d. art. 9. & 10. Io. Guttierr. d. cap. 13. in fin. in noua editione, Lauretanus d. q. 6. & Vgolinus in terminis d. Bullæ Clementis anni 1598. p. 3. cap. x. vers. etiam prætextu quarumuis facultatum, &c. nu. 3.

128 Sicut etiam † facultas Bullarum & priuilegiorũ, & etiam Cruciatæ, in quibus datur facultas absoluendi a casibus Sedi Apostolicæ reseruatis etiam in Bulla Cœnæ Domini cõtentis (nam si horum non fit expressa mentio, non veniunt in generali facultate absoluendi a casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, vt cum Staphileo, & Gomezio recte docet Emmanuel Rodrig d. addit. §. 9. num. 64. & d. art 9. Graffijs lib. 4. c. 15. nu. 76. & cap. 18. nu. 2. summ. Corona 4. p. cap. 6. de Sacramento pœnitentiæ. nu. 25. 7. dub. Vgolin. de censur. tab. 1, cap. 10. §. 4. nu. 7. Frechilia de excommunic. art. 1. 4. par. nu. 7. ad fi. 1. dub. & Suar. d. 5. tom. disput. 7. sect. 5. num. 11. propter d. verba, & exceptionem, non est reuocata, vt per Emman. Rodrig. in d. explicat. Bullæ, §. 9. nu. 69. in fin. Candelabrum aureum in d. explan. Bullæ, nu. 134. & Suarez, d. 5. to. disput. 21. sect. 3. nu. 4. & 5. quamuis sit contra Vgolinum d. cap. x. vers. nisi in eis etiã num. 2. qui illam exceptionem intelligit quando ea sus Bullæ in indiuiduo expressi sunt, & non generaliter dicendo a casibus reseruatis in Bulla Cœnæ.

129 Licet, quod attinet † ad facultatem Bullę Cruciatæ, etiã si non ponerentur d. verba, & exceptio, non censeri reuocatam per Bullam Cœnæ, ex alia ratione doceat Emman. Rodrig. d. nu. 69. & in addit. eiusdem §. 9. nu. 55. vers. delo dicho, & Sorbo. in d. Compendio mendicantium verb. Cruciata pagin. 181. & Acosta de Andrada quæst. 55.

130 Sed in Bulla † Cœnæ Clementis VIII. publicata anno 1599. anno 8. non ponuntur illa verba, & exceptio, nisi eis, &c. Et fuisse derogatam facultatem Cruciatæ quoad casus dict. Bullæ Cœnæ, donec petatur reualidatio, audiui dixisse Clementem VIII. in quodam examine ad Episcopatum Caietanum, & refert Iacobus Bleda supra, pag. 93. quod duo viri Hispani cum examinarentur ad Episcopatum coram Pontifice Clemente VIII. repulsam tulerunt, quia responderunt à casibus Bullæ Cœnæ Domini posse absolui in Hispanijs virtute cuiusdam priuilegij in his partibus valde vsu recepti, nempe Bullæ Cruciatæ, quod certe cõtigit in examine ad dictum Episcopatum Caietanum, & in proposito Azor. d. quæst. 10. ait, audiuisse a viro religioso, & docto, & fide digno idem respondisse Clementẽ VIII. nempe dictam facultatem a Concilio Episcopis concessam fuisse derogatam per clausulam Bullæ Cœnæ, vt etiam dicit Genuen. vbi supra, & Bleda supra dicens, idem etiam declarasse Paulum V.

131 Vnde videbatur † considerandus tenor Bullarum quæ singulis annis publicantur, & stante d. vers. cæterũ sine dictis verbis & exceptione, nisi in eis, &c. standum esse dictis in primo dicto, positis vero illis verbis & exceptione non esse sublatam dict. facultatem, vt in secundo dicto.

132 Quamuis nouissime † Emman. Rodriguez d. addit. §. 9. a nu. 63. & d. quæst. 20. art. 9. dicat, quod etiã non exprimantur dict. verba, nisi in eis, &c. non censetur Papa in Bulla Cœnæ reuocare facultates & priuilegia, quæ concedunt expresse casus Bullæ Cœnæ, & quod solum vult quod sub prætextu priuilegiorum & Bullarum, quæ dant facultatem absoluendi a casibus Sedi Apostolicę reseruatis, nullus audeat absoluere à casibus in Bulla Cœnæ reseruatis. Sed hæc interpretatio est re vera contra mentem & verba d. versic. cæterum, & propterea conuincitur ex declarat. supra adductis.

133 Et minus valet ratio, † quam idem tradit d. q. 20. art. 9. quod sicut in concessione generali casuum Papalium non includitur potestas ad absoluendum à casibus Bullæ Cœnæ Domini, nisi expresse in ea comprehendantur, ita etiam in reuocatione priuilegiorum & facultatum absoluẽdi, de qua in Bulla Cœnæ, non censentur reuocata priuilegia & facultates concedentia authoritatem ad absoluendum à casibus Bullæ Cœnæ, ex quo in ea non fit expressa mentio de huiusmodi priuilegijs dicendo, etiam si in ipsis priuilegijs authoritas ad eorum absolutionem concedatur: est enim longe diuersa ratio in reuocatione, ac in concessione in proposito, difficultas enim consistit in concessione, non in reuocatione, & cum Bulla deroget priuilegijs & facultatibus contrarijs reseruationi clare derogat priuilegijs & facultatibus quibuscumque, per quæ daretur facultas absoluendi ab illis.

134 Sed & stantibus dict. verbis: Nisi in eis etiã casus præsentibus literis expressi comprehendantur, verius existimo esse sublatam dict. facultatem Episcopis concessam, vt tenent Toletus d. lib. 1. capit. 30. & 41. cum exponat Bullam Sixti Quinti anni 1566. vt patet capit. 18. vt dixi, Sorbo. in d. Compendio in resolutionib. materiæ absolutionum, pag. 46. & Suarez. d. disputat. 21. sect. 3. nu. 5. quia licet fortasse, inquit, verba Bullæ prout ponderata sunt, non cogerent: hanc tamen nihilominus intelligo esse voluntatem Pontificum, & praxim Romanam, &c. & videtur sentire Molina & alij supra, & Magister sacri Palatij, supra relatus.

135 Nec obstant † quidem illa verba, nam non referuntur ad facultates & indulta concessa & innouata, sed ad concedenda & innouanda post Bullam, & ad verba immediate pręcedentia: Ad cõcedendorũ, & innouandorum, ad significandum quod in futurum non manẽt ligatæ manus ipsius Papæ, vel eius successoris, si velit dare facultatem, seu indultũ absoluendi

soluendi à casibus ibi expressis, qui tamen sub facultate generali absoluendi à casibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis nō veniunt, nec comprehenduntur, vt supradictum est sub num. 128. vnde respectu facultatum, & indultorum concessorum & innouatorum non erat opus facere derogationem, si nollet derogare eis, in quibus casus ibi expressi compre-
136 henderentur, nec † obstat regula c. inquisitioni, de appellat. quod clausula in fine posita refertur ad omnia præcedentia, quia non procedit vbi est diuersa ratio, Anton. Gabr. de clausulis concl. 9. nu. 3. Rota decis. 55. nu. 18. par. 2. diuersor. Pereg. de fideicom. art. 16. nu. 106. nec vbi adest maior ratio, quod referatur ad proximiora quā ad præcedentia, Rota dec. 666. nu. 2. part. 1. nec vbi constat de mente contraria, vt constat hic ex praxi Roman. & declarationib. ipsius Papæ & Congregationis, &c.

137 Sed supposito quod illa facultas † absoluēdi in foro conscientiæ data a Concilio Episcopis adhuc duraret, quæ saltē durat quoad alios casus ante Concilium Sedi Apostolicæ reseruatos, est difficultas quomodo intelligantur illa verba in foro conscientiæ.

138 Et quidem † Doctores communiter intelligunt illa verba, quod absolutio data prosit tātum quoad forum conscientiæ, tamen quod ab excommunicatione poterit Episcopus absoluere, etiam extra confessionem sacramentalem vigore illius decreti. Ita Nauar. d. conf. t. de priuil. nu. 2. Graf. lib. 1. c. 13. nu. 32. Enriq. lib. 7. c. 13. §. 2. Emman. Rodriq. qq. regul. 1. tom. q. 20. art. 7. & q. 61. art. 10. Suarez 5. to. disput. 41. sect. 2. nu. 11. P. Ledesma d. cap. 6. 20. concl. 8. difficult. & Mac. Ant. Genuen. d. cap. 66. nu. 18. & Tho. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 34. num. 29. Auila de censuris. 1. par. cap. 7. disput. 3. dub. 13. Suarez de relig. 2. to. tract. 6. lib. 6. cap. 16. nu. 4.

139 Sed aliud videtur dicere, † quod absoluant in foro conscientiæ, aliud quod absoluant quoad forum conscientiæ (licet vbi agitur de dispensatione in foro conscientiæ, non requiratur sacramentalis confessio, sed idem sit dicere, quod dispensent in foro cōscientiæ, vel quoad forum conscientiæ,) vnde Sacra Congreg. Concil. videtur intelligere illa verba in foro conscientiæ, id est, in foro sacramenti pœnitentiæ, & in confessione sacramentali, vt apparet ex declarationibus sequentibus, super d. cap. 6. Quæsitum fuit a Cardinalibus Cōgregationis, an Episcopo in aliquod delictorum, de quibus hoc capite, pro lapso liceat ad se absoluendum proprium confessarium deputare cū eadem authoritate, quam ipse potest ex eodem hoc capite in sibi subditos exercere, Congregatio censuit id Episcopo licere, etiā si Episcopus Romæ esset, & sic extra suam diœcesim. Alia, Archiepiscopo Compostellano, Ordinarius potest ex decreto Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. in illis verbis. Sibi subditos, absoluere in Sacramento pœnitentiæ forensem, qui gerit officium Prætoris, medici, vel officialis, qui habet domum, & commoratur in ciuitate vel diœcesi, & in eis Ecclesiastica sacramenta percipit, non tamen poterit cum eisdem dispensare. Alia, Qui non est subditus Episcopi, puta medicus, Prætor, & similes cæteri qui tantū habitant in ciuitate, hoc decreto cōprehenduntur, etiā si cōm serint crimina in alijs ciuitatibus, habita tamen hac distinctione, quod scilicet possint absolui in sacramēto pœnitētię a suis criminib. nō tamen dispensari, & ita S. D. N. Greg. XIII. audita relatione Congregationis declarauit. Alia: Quærebatur an Episcopus in casu huius c. 6. habeat facultatē dispensandi cū suo diœcesano absente, in aliena diœcesi legitime impedito cōmorante. Congreg. censuit, quod forensis in casu huius cap. 6. potest absolui in Sacramento pœnitentiæ ab illo Episcopo, in cuius diœcesi, vel ciuitate commoratur, non autem dispensari. Facit ad hæc, quia Nuntij, qui possunt absoluere excommunicatos ob iniectionem manus in clericos, non possunt absoluere subditos extra prouinciam excōmunicatos ob iniectionem manus in clericos. Accedit etiam, quia Concilium loquitur de absolutione sacramētali in foro conscientiæ, quæ requirit præsentiam, excēpto confessionis, quę non potest fieri per nuntium vel per literas: quam refert Suarez d. sect. 2. nu. 10.

140 Et ita Candelabrū aureū in appendice, c. 1. nu. 2. qui tamē male ait, quatenus idem dicit in dispensatione, nam quoad dispensationem in irregularitatibus, & suspensionibus non dicit Conciliū, quod fiat in foro conscientiæ, vt alias aduertit Vgoli. de irregular. c. 36. §. 5. nu. 3. & Enriq. lib. 14. capit. 20. §. 1. in gl. lit. E. & ita constat ex dictis declarationibus.

141 Ex quo infertur † ad iubilea, in quibus datur facultas absoluendi in foro conscientiæ, quod virtute eorum nō possit dari absolutio etiam a censuris extra cōfessionem sacramentalem, immo ex eis maxime confirmatur d. sententia, nam cum data sit facultas absoluendi in foro conscientię tātum, postea declaratur quoad absolutionem in foro conscientiæ, non autem in foro fori suffragari.

142 Tandem † aduertendum est, quod Emmanu. Rodriguez d. addit. §. 9. nu. 69. docet, quod facultas data Episcopis à Concil. d. c. 6. circa absolutionem ab hæresi intelligitur solum quando ipse hæreticus solus, absque eo quod ab alio audiuerit committit occulte crimen heresis, manifestādo illam aliquo actu exteriori, quam nemo eum audiat, & quod illa facultas non extenditur ad heresim occultam quando adest complex, nam alias inquit esset destruere machinam S. Officij, &c. & quod Concilium non dat facultatem absoluendi ab obligatione denuntiandi complicem, quem habet, alias est excommunicatus per edictum S. Officij, cuius excommunicatio stat semper.

143 Sed illa restrictio † non videtur omnino vera, & potius dicendum dict. facultatem (modo non esset reuocata) habere locum, etiam si ab alio audiuerit, & habeat complicem, maxime si non est nisi vnus complex, nam ex vno etiam non complice, non desinit esse occulta, iuxta declarat. alias adductas, 7. p. cap. 11. num. 47.

144 Immo etiam si sint † plures complices, non ideo delictum desinit esse occultū, nisi sint plures quam duo, quia per duos solos non probatur illud cap. in fidei fauorem de heret. lib. 6. Simancas de Cathol. institut. tit. 51. nu. 10.

145 Nec ex eo quod † dicta facultas extendatur ad hęresim occultam, quando est complex, destruitur machina S. Officij, quia illa absolutio data virtute Concilij solum datur, & prodest in foro conscientię, vt dictum est: nec rursus ex eo tollitur obligatio denūtiandi complicem, bene enim stat quod ille possit absolui ab heresi occulta in foro conscientię, & quod teneatur denuntiare complicem.

146 Et de materia heresis † ac de hereticis, videdi sunt, tit. de heret. in Decretal. Sexto, & Clemēt. & ibi Dd. Villad. Ambr. a Vignate Io. Lup. decanus Segobien. Nicol. Arclatan. Zancbin. cū addit. Campegij, Grillandus, Conradus, Brunus, & Rojas in tract. de hæreticis, & idem Rojas in singul. in fidei fauorem, Simancas de Cathol. institution. & in enchiridio iudicum violatę religionis, repertorium inquisitorum,

& directorium inquisitorū cū cōm. pœnæ, & lucerna inquisitorū, ac iudiciale inquisitorū, Albertin. ad tit. de hæretic. in 6. & in tract. de agnoscen. assertion. Cantera in q. crim. Cast. de iusta hæreticor. punit. & aduersus hęreses, Bossius, & Carrer. in suis pract. tit. de hæretic. Bern. Diaz c. 114. & seqq. & ibi Salzedo, Iulius Clar. lib. 5. §. hæresis, Palat. Rubios in allegatione in causa hæresis, Coras. lib. 3. Micell. ca. 8. Ant. Gom. 3. to. cap. 2. Didacus Perez in tract. de hæret. super tit. 4. lib. 8. ordin. Mascar. de probat. a conclus. 855. ad 863. Menoch. de præsump. lib. 5. præsumpt. 6. & 7. Dd. Io. Vela de pęnis delictor. c. 14. D. Thom. 2. 2. q. 11. per totā, & ibi Caiet. Bannes, & Aragon. Valentia, 3. to. disput. 1. q. 11. Azor. lib. 8. ex capit. 9. ad 19. Angel. Syluest. Armil. & alij summistæ verb. hæresis, & Tabiena verb. inquisitor, Graff. lib. 2. cap. 8. & 9. Emm. Rodr. in explicat. Bullæ Cruciatę, §. 9. nu. 70. & ibidem Licentiatus Anton. Gomez ad 10. clausulam a nu. 39. P. Ledesma in sum. 2. p. tra. 1. c. 6.

147 De apostatis † autē a fide idem dicēdum quod de hæreticis, cum & ipsi hæretici, & plus quam hæretici sint, Abb. in c. 1. de apost. nu. 3. & sic ipso iure amittunt beneficia, Rebus. in praxi, tit. de modis amittēdi beneficia nu. 47. & Gonçalez glos. 15. nu. 66. licet

148 † alij apostatæ non sint ipso iure priuati beneficijs, vt per eūdē Rebus. ibi, quia nō est in iure expressū.

149 Et de apostatis † vide titulum, & ibi Doct. de apostatis in Decretal. & Cod. Hostien. in sum. eod. director. Inquisit. 2. par. q. 49. & ibi Penna comment. 74. Lucernam Inquisitor. verb. apostata, Simanc. de Catholic. institutionib. tit. 7. & in enchiridio, tit. 4. Rojas de hæretic. 1. p. ex nu. 484. Alber. Trotium de vero & perfecto clerico, lib. 2. cap. 30. Bertach. de Episcopo, 1. p. 2. lib. quæst. 53. Lambert. de iure patro. 1. part. 1. lib. q. 7. art. 7. & 1. p. 2. li. quæst. 9. art. 9. Achill. dec. 346. seu vnica de apostatis, Bern. Diaz in pract. crimin. cap. 111. & ibi Salzedo, Iulium Clarum, lib. 5. §. fin. quæst. 78. Maiol. de irregularitate lib. 5. cap. 34. Nauar. consil. de apostatis, D. Ioan. Vela de pœnis delict. cap. 2. Vgolin. de irregularitat. cap. 36. §. 4. & in Bulla Cœnæ 2. part. cap. 1. versic. & a Christiana fide apostat. D. Thom. 2. 2. quæst. 12. & ibi Caiet. Bannes, & Aragon. D. Ant. in sum. 2. par. tit. 12. cap. 6. Canū de locis lib. 12. c. 9. Castro de iusta hæretic. punit. lib. 1. cap. 7. & 23. Valent. 3. to. disput. 1. q. 12. Azor lib. 8. cap. 21. Suarez 5. to. disp. 43. sect. 2. nu. 1. & 2. Ang. Sylu. Tabienā, Armillam, & alios Summistas, verb. apostasia, & P. Ledesmam, d. tract. 1. cap. 7.

150 Similiter etiā dicēdum † est de schismaticis, quod vbi schisma est cum hæresi sunt ipso iure priuati beneficijs, vt hæretici, vt per Rebuff. d. tit. de modis amittendi beneficia, nu. 29. & Flam. Paris. lib. 3. de resignatione, quęst. 1. nu. 36. Et vt tales etiam sunt excommunicati iure antiquo.

151 Si vero schisma † est sine hęresi, non video ius expressum vbi ipso facto priuentur beneficijs.

152 Nec obstat † tex. in c. nos consuetudinem, 12. dist. & in cap. quia diligentia, de electio. quos allegāt Rebus. & Flamin. ibi, nam non agūt de priuatione antea obtentorum, vltra quod d. capit. nos consuetudinem, loquitur de hæreticis.

153 Nec huiusmodi schismatici † videntur absolute, & in vniuersum excōmunicati iure antiquo, quicquid aliqui dicant, nam textus in c. licet. de elect. in quo fundatur Abb. in rubr. de schism. & Coras. 3. p. cap. vlt. nu. 18. id dicentes, loquitur in casu particulari, nempe de electo in Papam à tertia parte Cardinalium alio electo a duabus partibus, & illi adhærētibus, vt contigerat in electione Alexand. III. cuius est ille tex. vt per Platinam, & Chacon in eius vita, vt recte aduertunt Azor lib. 8. c. 20. quæst. 6. & Suarez d. 5. to. disputat. 23. sect. 3. nu. 2.

154 Nec capitulum † firmissime de hæreticis allegatum, etiam per Corasium ibi probat contrarium, vt in eo patet.

155 Nec etiam † excommunicātur in c. de liguribus, 23. quęst. 4. nec in cap. 2. de schismat. quos duos text. ad id adducit Turrecremata lib. 4. sum. p. 1. c. 8. nam in c. de liguribus Pelagius non excommunicat schismaticos, sed dicit quod excommunicentur, & in d. cap. 2. nihil dicitur de excommunicatione, vt inquit Valentia d. 3. to. disp. 3. q. 15. pun. 3. vers. 3. certū est.

156 Nec etiam † excommunicantur in cap. nulli. 19. dist. quod ad id citat Sylu. verb. schismaticus, nu. 5. & Valent. ibi, & sequitur Tolet. in sum. in edit. Roma. lib. 1. c. 19. circa princip. nam quando loqueretur de schismaticis, non est canon latę sententiæ, sed ferēdę, vt patet ex illis verbis: Sed extorris à sancto ministerio fiat, & ibi: Quia maioris excommunicationis deiectione est abijciendus. Nec obstat verbū, Iam damnatus, quia intelligitur post latam sententiam, vt patet ex eo textu, & quod ille text. non agat de censura ipso iure lata, sed ferenda, non propter schisma, seu hæresim, sed propter inobedientiā Ecclesię, tradit Suarez d. 5. to. disput. 22. sect. 1. nu. 1. & 2. & disput. 23. sect. 2. num. 5.

157 Nec etiam † excommunicantur schismatici in c. 1. eod. tit. de quo Suar. d. disp. 23. sect. 3. nu. 1. & à n. 4.

158 Sed quicquid sit, iam † in Bullę Cœnę Domini casu 1. excommunicantur absolute schismatici, notat Azor. d. cap. 20. q. 5. & explicantes Bullam ibi, & Suar. supra, disp. 21. sect. 2. a nu. 12. & Petr. Ledesma 2. p. tract. 3. cap. 12. 10. concl. Acosta de Andrada ad Bullam Cruciatę, quęst. 64.

159 Non possunt tamen † etiā de iure antiquo schismatici conferre beneficia, cap. 1. & fi. de schismatic. Coras. supra num. 19.

160 Quamuis † videatur valere collatio ratione publici officij facta à schismatico occulto, & tolerato, ad tradita supra, 5. p. cap. 4. à nu. 276. Abb. in d. cap. 1. circa fin. Nauar. cons. 8. de clandestin. desponsat. & Azor. d. cap. 20. q. vlt.

161 Nec possunt sine dispensatione † obtinere beneficia etiam si ad Ecclesię vnitatem redierint d. c. quia diligentia, de elect. & ibi Abb. & Decius, idem Decius in cap. at si cleric. §. de adulter. nu. 251. de iudic. Rebus. d. nu. 29. Coras. d. nu. 19. P. de Baisio in directorio elect. cap. 2. 2. p. Lambert. 1. par. 2. lib. quęst. 9. art. 8. Maiolus lib. 5. capit. 46. nu. 4. Penna in d. directorio inquisitor. 2. par. commen. 73. qui cum Butr. Imola, & alijs in d. c. quia diligentia, & Maiolo ibi ait, talē etiā ad vnitatem Ecclesię reuersum, de iure communi ineligibilem, inhabilem, & irregularem remanere, & idem Azor d. capit. 20. q. 8. & sequitur Vgolin. de irregularitate, cap. 36 §. 3. nu. 7.

162 Quod tamen videtur † posse intelligi de schismatico publico, secus de occulto maxime emendato & conuerso, qui non videtur inhabilis seu irregularis iuxta supradicta de hęretico à num. 83. & in hoc casu posset procedere sententia. Aymon. Crauettę consil. 293. & Suarez supra disputa. 43. sect. 2. nu. 7. licet contradicat Azor. ibi.

163 Sed an requiratur dispensatio † Papæ, an vero sufficiat dispensatio Episcopi, Abb. in d. capit. quia diligentia, tenet requiri dispensationē Papæ ex illo tex. ibi: Dispensatiue permittimus, & sequūtur P. de Baisio & Penna supra, & in d. c. at si cleric. §. de adulteris, tenet indistincte sufficere dispēsationē Episcopi, &

pi,& fequitur Decius in d.c. quia diligentia,nu.17. & Lamber.fupra.

164 Verum† idem Abbas in c.2.de fchimaticis, nu.7. poft Hoftien.diftinguit, quod in Epifcopatu folus Papa difpenfat, vt in d.cap.quia diligentia, & idem in dignitate exẽpta; in alijs vero difpenfat Epifcopus,nifi receperint ordinem a fchimaticis fcienter, vel cum craffa ignorantia,& fequitur ibi Anan. nu. 11.& Dec.in d.§.ad adulterijs, nu.124. primum tamen mihi magis placet.

165 Et de fchifmaticis† vide late per Baldũ in tract.de fchifmate Doct.in tit.de fchifm.directorũ inquifitorũ,2.p.q.48.& ibi Penna cõment.73. repertoriũ, & & iudiciale, & Lucernã inquifitorũ verb. fchifma, Palatios Rubios de iufta retẽtione,& obtẽtione Regni Nauarræ.5.p. Brunũ de hæreticis,lib.1.c.16. & lib.2.per totũ Siman.de Cathol.inft.tit.58.& in enchirid. tit.5.Rojas de hæret.1.p.à nu.408,Lamb.de iure patr.1.p.1. lib.q.8. art.6.& 1.p.2.lib.q.9.art.8. Rebuf.de pacif.pof.nu.238.alias 197.Bern. Diaz in pract.crim.c.112.& ibi Salze.Vgol.de irreg.c.36.§.3.D.Tho.2.2.q.39.& ibi Caiet.Bannes, & Aragon, & eund.Caiet.in fumm.verb.excommunicatio.c.7, D.Ant.in fum.2.tit.3.c.11.Angelum, Syluest. Tabienam, Armillam, & alios fummiftas verb. fchifma,Valentiam 3.to.difp.3.q.15.Azor.lib.8.c.20. & P.Ledefma d.tract.3.c. 12.

§. 2.

De periuris, falfarijs, facrilegis, concubinarijs & fodomitis.

SVMMARIA.

AN periurus fit priuatus ipfa iure, an fit priuandus beneficijs, à nu. 166. refoluitur cum cõmuni non effe priuatũ ipfo iure, fed priuandum, contra Rebuffum, & de ftilo non dari pro periurio priuationem beneficiorum, nifi fit iudiciale, & nu. 169. adducitur refolutio Rotæ.

Falfarij literarum appoftolicarum an fint priuati beneficijs, refoluitur affirmatiue ex c. ad falfariorum de crimine falfi, ex quo etiam excommunicati funt, & in Bulla Cœnæ cafu 5. feu 6. explicato per relatos, num. 171. & generaliter de falfarijs huiufmodi, qui funt videndi, nu. 172.

Sacrilegi an fint priuati feu priuandi beneficijs, refoluitur effe priuãdos per fententiã: nã eft graue delictũ, & depofitione dignũ, nu. 193. facrilegique funt infames, & impediũtur promoueri, nu. 174. facrilegi autem infequentes, percutientes, aut capiẽtes cardinalẽ, funt ipfo iure priuati beneficijs, num. 175. & percutiẽtes, aut capientes, feu bannientes Epifcopũ, num. 178. & etiam procurantes capi Ecclefiafticos, vt fint renuntiẽt beneficijs, aut ne citati vadant ad Curiã Romanã, nu. 177. quamuis alias percutientes clericum non fint priuati, nec regulariter priuandi beneficijs, fed incurrant excommunicationẽ canõ. fi quis fuadente diabolo, nu. 178. de cuius cau. excommunicatione qui funt videndi, nu. 179. & qui de facrilegis generaliter, nu. 180.

Concubinarij an fint priuati, feu priuandi beneficijs, refoluitur non effe priuatos, nec priuandos feu deponendos, fed fufpenfionis pœna puniendos, nu. 181. nifi fuerint moniti. & ad fecũdam vel tertiam monitionẽ nõ deftiterint, nam tũc funt priuandi beneficiis, nu. 192. & hodie debet præcedere trina monitio ex Concilio feſ. 25. c. 14. vbi præfigitur ordo, & modus procedendi, & puniendi concubinarios, num. 183. & adducitur refolutio Rotæ. nu. 184.

De pœnis concubinariorum, qui funt videndi, nu. 185. & vide. Concilium & declarationes S. Congreg. pofita, nu. 186.

Pius V. monet Ordinarios, & præcipit, vt ftatuta Concilij contra concubinarios diftricte faciant obferuari, &c. nu. 187. nihilominus ea non obferuant, nec puniunt concubinarios iuxta formam & difpofitionem Concilij, fed femper contra eos vtuntur pecuniarijs pœnis, quæ non caufant emendationem & correctionem delinquentium, fed potius fcandalum, & notam, &c. à num. 188.

Pœna priuationis fructuum ipfo facto impofita à Concilio, d. c. 14. non videtur recepta in confcẽtia ante condemnationem, & fic non videtur in ea obligare quamuis deberent iudices eam exequi, nu. 190.

Sodomitæ an fint priuati beneficijs ipfo iure, an priuãdi, Rebuf. tenet quod ipfo iure; nu. 191. Sed id nõ eft expreffum, nec probatur in iure, fed quod funt priuãdi, & deponendi, n. 192. & qui vidẽdi funt de hoc crimine, nu. 193. nec etiam eft expreffum in iure, quod fint ipfo iure fufpenfi, aut irregulares, cõtra doctores, nu. 194. & feq.

Hodie ex conftit. Pij V. omnes clerici tam dirum nefas exercentes omni priuilegio clericali, omniq; officio, dignitate, & beneficio Ecclefiaftico ipfo iure priuantur, &c. & fic fũt ipfo iure depofiti, & in effectu irregulares, nu. 196. quod procedit etiam in foro interiori, faltem quoad priuationem executionis officij, & inhabilitatem feu irregularitatem, numero 197.

Cum de exercentib. fodomiæ crimen ifta conftitutio loquatur, nõ habebit locum in eo, qui femel aut iterum illud perpetrauerit, fed folum in eis, qui quafi ex vfu cõtinuato id exercẽt, & dici poffunt exercitores eius, nu. 198. licet contra teneãt Salzedo & alij, ex alia conftit. anteriori eiufd. Pij V. n. 199. cui refpondetur, quod licet pœna iftius primæ cõftitutionis cõprehẽdat perpetrantes, pœnæ tamen fecundæ, quæ funt grauiores, comprehẽdunt tantum exercentes, ficut etiam fecunda nõ habet locum in laicis, vt prima, quæ refponfio eft melior alia adducta per Emma. Rodr. & Ledefmã, quod fecũda declarat primã, à nu. 210. nec comprehẽdit exercẽtes pollutionẽ extraordinariã feu extra vas, fed folũ exercẽtes copulam fodomiticam, nu. 203. An cõprehẽdat exercẽtes beftialitatẽ à nu. 204. refoluitur negatiue cõtra Emm. Rodr. et Ledef. faltẽ quoad pœnas ipfo iure impofitas: nã licet beftialitas fit crimẽ grauiffimum, & cõtra naturam, & grauius fodomia, nõ tamẽ eft fodomia, fed diftincta fpecies, & pœnalibus nõ fit extenfio, etiam ex idẽtitate, & maioritate rationis, &c. procedit tamen in cognofcente fœminam præpoftere, num. 207.

166 TERTIO principaliter† dubitatur de periurio, an periurus fit priuatus ipfo iure, an fit priuandus beneficijs: & effe priuatum ipfo iure, defendit Rebuf.de pacificis poffef.à nu.269.alias 223.& in repet.rubricę de refcript.nu.1.

167 Communis tamen† opinio eft non effe priuatum ipfo iure fed priuandum, quam tenent Innocen. in cap.inter dilectos,de exceffib.Prælat. Abb.& Fel.in cap. querelam,de iure iuran. & in c.2. de refcrip. & ibi Dec.& Ripa,idem Dec. in c.cum non ab homine,de iudic.& ibi Alciat. Selua de benefic.3.p.q.2.à nu.7.& de iuram.q.vlt. Lamb.1.p.2.lib.q.6. art.15. Rebuf.fibi contrarius.d.tit.de modis amittendi beneficia,nu.58.Cora.3.p.c.vlt.nu.11.& 12. Duar.lib. 8.c.6.§.3. Bern. Diaz in pract.crimin.c.92. & ibi Salzedo,Iul.Clarus,lib.5.§. periurium. Mandof. de fignatura gratię,tit.de priuatio.verf.impetratur etiã Couar.in c.quamuis pactum,1.p.§ 7. Maiolus libro 5.c.33. D.Ioan.vela c.28.& Ioan. Guttierrez canõ, q.lib.2.cap.5.à nu.95.& Suarez de relig.2.tom. tractat.5.lib.3.c.vlt.nu.6.& 17.21.& 22.qui funt videndi de hac materia,& Staphileus de literis gratiæ tit. de varijs modis vacationis,§.quãdo quis veniat pri-
168 uandus beneficio à nu.6. Qui nu.8.ait,† quod fignatura nõ dat pro periurio priuationem beneficiorũ, nifi fit periurium iudiciale, quod etiam ait Rebuff.

fupra

supra de pacificis,nu.268.alias 221.& refert Bernar.
Diaz.d.c.92.in fi.& Mand.sup.& sequitur Maiolus
169 nu.2. Et† in vna Gerun.priuationis regressus de an-
no 1550. corã D. Achille fuit resolutũ: Periurũ ob
non seruatam fidẽ,qui secũdum omnes est infamis,
Fel. in c. testimonium,de testib.& ideo inhabilis ad
beneficia,tamen nõ priuari beneficijs obtentis, nec
amittere regressum,ex quo habet causam de pręteri
to,&c. vt per Achilem dec.201.seu 1.de iure iuran.
170 Quarto principaliter† dubitatur de falsarijs lite-
rarũ Apostolicarum,an sint priuati beneficijs:& re-
spondendũ est affirmatiue ex c.ad falsariorũ de cri-
mine falsi,ex quo tex.falsarij literarũ Papæ,qui per
se, vel per alios eas falsant, excõmunicati sunt cum
suis fautoribus,& defensoribus,& beneficijs priua-
ti ipso iure,&c. Abb. Anania,& alij ibi, Lamb.1.p.
2.lib.q.9.art.22. Rebuf.d.tit.de modis amittendi be
neficia,nu.43. P. de Baisio.c.21.2.p.& alij.
171 Et in bulla cœnæ Domini† excommunicãtur fal
sarij literarum Apostolicarum,& supplicationum,
vt in casu 5. seu 6. explicant Rebuff.in bulla cœnæ
Domini posita post pract.benef.ibi Caiet.in summ.
verb.excommunicatio.c.26.Nauar. in man.c.27. a
n.62.Salzedo ad Bern. Diaz in pract.c.117.Candela
brũ aureũ in explanat.bullæ cœnæ a nu.46.Vgol.in
bulla cœnæ.2.p.c.6. Tolet. in sum.lib.1.c.22.Sairus
de censuris.lib.3.c.10.& Suarez 5.to.disput.21.a nu.
172 44. Et generaliter de† falsarijs huiusmodi vide Ber
nard. Diaz. & Salzedo d.c.17.Bossiũ in pract.tit.de
falsis,Iulium Clarũ lib.5.§.falsum,& Menoc. de ar-
bit.lib.2.casu.306. Didacum Perez ad Villad.de irre
gularitate.addit.vlt.vers.quæritur,an falsificans lite
ras,& D.Io. Vela de pœnis delictor.c.10.
173 Quinto dubitatur de sacrilegis, † an sint priuati
seu priuandi beneficijs: & dicẽdum est cum Rebuf.
d.tit.de modis amittendi beneficia,nu.56.esse priuã
dos beneficijs per sententiam;nam est graue delictũ
& depositione dignum c. si quis presbyt.50. distin.
idem de pacificis,nu.248.alias 203. Bernar. Diaz in
174 pract.c.87.nu.2. Sacrilegique† sunt infames c. infa-
mes,6.q.1. & impediuntur promoueri c. venerabi-
lem,vers.nunquid enim,& ibi,gl.verb.sacrilegũ,de
elect. Rebuf.ibi.& Cotas.d.c.vlt.nu.25.Salz.ad.Ber
nar. Diaz d.c.87. addit.1.
175 Sacrilegi autem † insequentes, percutientes, aut
capientes Cardinalem, sunt ipso iure priuati benefi
cijs,vt in c.fœlicis,de pœnis.in 6.vbi alię etiam pœ-
næ in eos ponuntur, Rebuf.sup.nu.39.& Coras.d.c.
176 vlt.nu.14. Et similiter† etiam percutientes, aut ca-
pientes, seu bannientes Episcopum, sunt ipso iure
beneficijs priuati,vt Clem.1.de pęnis, & notat Re-
177 buf.ibi,nu.40. Et† etiam procurantes capi viros Ec
clesiasticos, vt suis renuntient beneficis,aut ne cita-
ti vadant ad Curiam Romanam, Clem.2.de pęnis,
178 Coras.d.nu.14. Quãuis alias† percutientes clericũ,
& sic sacrilegium committentes, non sunt priuati,
immo nec regulariter priuandi beneficijs,sed incur
runt excommunicationem can.si quis suadente dia
179 bolo 17.q.4. De cuius† canonis excommunicatione
vide Rebuf.in repet.eiusd. Nauar.in man.c.27.a nu.
67. Didac. Perez in l.1.titul.3.lib.1.ordin. Iuliũ Cla-
rũ. lib.5.q.77.a nu.22. Follerium.in pract.crim.can.
2.p.c.17.Salzed.d.c.87.2.addit. Caiet.verb.excõmu
nicatio.c.10.Syluest.excommunicatio.6. & absolo-
tio.4. & 5. Armil.verb.excommunicatio.excomm.
1. Angles in florib.Theolog.q.de excomunicatione.
art.5. Cosm. Philiarc.de offic.sacerd.1.p.lib.3.c.22.
23.& 33. Grafsijs in dec.aur.casuum conscien.lib.2.
c.49.per totum,summam Coronam 3.p.tract.de ex
communicatione,nu.15. Lud. Lop.instruct.conscië.
2.to.2.p.c.20.(qui sequitur Nauar.sup.) Emm. Ro-
drig.in sum.1.to.c.80.Vegam in sum.1.p.c.85. casu
147.ad 150.Tolet.in sum.in editione Rom. lib.1.c.
31.cum seq.ad 34.Sair.de censuris.lib.3.c.26.27.&
28.& Suarez 5. to.disp.22.sect.1.à nu.4. Auil.de cen
suris.2. p.c.5.disp.3. Moli.de iustit.tract.3.a disp.50.
vsq; ad 66. qui late agunt de materia dicti canonis.
180 Et de sacrilegis† generaliter vltra Panot. & alios
in c.conquestus,de foro compet. vide Bern. Diaz d.
c.87.& ibi Salzedum, Iul.Clarum.lib.5.§.sacrilegiũ
Fosserium d.2. p. c.17. Maiolum de irregularitate,
lib.5.c.30.Menoc.de arbitr.lib.2.casu 289. Grillan-
dum de pœnis omnifariam coitus.quæst. 1. D. Ioã.
Vela pœnis delict.c.30. Syluest.& alios summistas,
verb.sacrilegiũ,& vide Suar. d.disp.22.sect.2. à n.4.
& disp.43. sect.4.à n.5.& de relig.1.to.tract.3.lib.3.
181 Sexto dubitatur† de concubinarijs,an sint priuati,
seu priuandi beneficijs,& dicendum est non esse pri
uatos,nec priuandos, seu deponendos,sed suspensio
nis pœna puniendos,gl.in c.Maximianus 81.distin.
verb.remoueantur, Imola,nu.11. Fel.14. Dec.225.
alias 36. Beroius a no.165. in c.at si clerici,in princ.
de iudic. Corsettus in singul.verb.fornicatio,Selua
de benef.3.p.q.3.num.7.alias a nu.13.Lamb.de iure
patr.1.p. 2.lib.q.9.art.20. Iulius Clar. lib.5.§.forni-
catio, nu.3. Follerius. in pract.crimin.can.fol.221.
nu.6. Duen. reg.101.in princip.& Io.Guttier.can.
q.lib.2.c.7.nu.54. qui dicunt communem,& plures
alios referunt.
182 Limitatur† tamen prędicta resolutio,nisi fuerint
moniti, & ad secundam, vel tertiam monitionẽ nõ
destiterint, nam tunc sunt priuandi beneficijs, c. si-
cut,& c.si autem,de cohabitatione clericorum, vbi
Dd.Staphil.d.tit.de varijs modis vacationis,§.quã-
do quis veniat priuãdus beneficio,nu.4.Selua d.nu.
7.alias 16.Coras.3.p.c.vlt.nu.28.& Mand.tit.de pri
183 uatio verb.concubinarius. Et† hodie debet præcede
re trina monitio ex sacro Concilio Trid.ses.25.de re
form.c.14.vbi præfigitur ordo,& modus proceden
di,& puniendi concubinarios.
184 Vnde in vna† Tullen.monasterij S.Mansueti 27.
Ian.1597.corã D. Penna. fuit per Rotã resolutum,
Quod clericus concubinarius, etiam publicus, non
est ipso iure beneficijs priuatus,nec venit priuãdus,
nisi quãdo post legitimas monitiones indurato ani-
mo in cõcubinatu persistit,c.sicut,c.si autẽ.de coha-
bitatione clericor. Concil. Trident. sess.25.c.14.de
refor.Prob. ad pragmatic.sanctionem.tit.de concu-
binarijs,§.nec non,verb. priuet,& ad effectũ priua-
tionis necessaria est plena, & concludens probatio
illius etiam si ciuiliter ageretur, nec sufficit proba-
tio de publica voce & fama,&c.
185 Et de pœnis concubinariorũ† videndi sunt Abb.
Felin. Decius,& alij in d.cap. at si clerici, Bermon.
de concubinarijs, Lambert. d. artic. 20. Rebuff. in
concordat. titul.de publicis concubinarijs, Bernar.
Diaz in pract.cap.79. alias 72.& ibi Salzedo, Iulius
Clarus. d.§. fornicatio, Maiolus de irregular. lib.5.
cap.37. Anton. Gomez.in l.80. Tauri à nu.18.l.43.
tit.6.p.1. & ibi, Greg. Lop. Auend.de exequen.mã-
datis.2.p.c.26. Auiles in c.prętorum.c.47.Didac. Pe
rez in l.21.cum seq. tit. lib.1. ordin.l.1.cum seq.tit.
19.lib.8. recopil.& ibi Azeuedo, Matięço in l.6. tit.
8.lib.5.recopil.gl.2.Monach.de arbitraris.lib.2.ca-
su 418. D. Io. Vela de pœnis delict.cap.6. late. Ioan.
Gutuerr.d.c.7.Abulen.tract.de clericis concubina-
rijs, Ang. Syluest. Armilla, & alij summistæ.verb.
concubinarijs,Emma.Rodrig. in sum.1.to. c.102.

Vega

Vega 1.p.cap.56.casu 3.& P. Ledesma.2.p.summæ tract.27. cap.18.

186 Et vide factum Concilium Trident.† sess.24.c.8. & sess.25.d.c.14.de reform. super quo sacra Congr. sic censuit, Hoc decretum de concubinatu, & alijs impudicitiæ sordibus clericorum, non procedit in simplici incontinentia absque, qualitate concubinatus. Secunda habet locum, etiam si quis clericus modo cum vna, modo cũ alia comprehendatur. Tertia patroni possunt, si ad eos spectat præsentatio, alicuius beneficij per concubinarium detenti, vel alij laici parochiani pro suo interesse, quia ab ijs percipiunt sacramẽta, eos accusare, quinimmo potest Ordinarius procedere contra ipsos prout de iure nõ ex pectata forma huius tex. & huius literæ, Ex congregationis sententia. Quarta ibi, Quod si a superioribus moniti, specialiter, non autem generaliter, puta per edictum. Quinta Monitiones, ex eod. decreto faciendæ non tantum in visitatione, sed alijs quoque temporibus, fieri possunt. Sexta, Tempus quod inter vnam & aliã monitionẽ intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur. Septima, Poterit Episcopus contra eos procedere, etiam incarcerando, quãdo timetur de fuga iuxta formam traditam in c. ex to absq; monitione. Octaua Episcopo Salamãtino, Ordinarius potest ipse solus, ex decreto Concilij sess. 25. c. in crimine concubinatus ad informationẽ sũmariã, & incarcerationem procedere, vbi de fuga timetur, idque absq; forma, & monitione illa, quę prę scripta est decreto Concilij Trid. ses.25.c.14.2.Iun. 1575. Nona, Pœna de qua in vers. quod si a superioribus moniti, non habet locum in clericis, qui primo deliquerint, etiamsi edicta generalia ordinaria præcesserunt, sed incuritur vbi clericus secundo deliquit: in primo enim puniri debet alijs pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis, & demũ si monitus fuerit: & quidem speciali monitione, & secundo delinquat, priuatus est tertia parte fructuum, non tamen distributionibus quotidianis, quas ratione Canonicatus, vel dignitatis diuinis interessendo, percipit, præter fructus Præbẽdæ distinctæ. Decima, eadem pœna censetur repetita in versic. sin vero in delicto codẽ si secundo monitioni nõ paruerit, quia suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cũ non possit interesse choro, amittit etiam distributiones quotidianas. Vndecima, Episcopus potest procedere per denuntiationem, inquisitionem ex officio, vel quo alio sibi videbitur modo. Duodecima, Prædictam executionem, exemptio, aut appellatio ante, vel post diffinitiuam sentẽtiam suspendere nõ potest. Decimatertia, In hoc c. qui sunt subcollectores, vel commissarij spoliorũ, non comprehenduntur sub dispositione Ordinariorum, sed Nuntij Apostoliei iuxta eorum priuilegia quemadmodum respondit S.D.N. Greg. XIII. Decimaquarta ibi: Non ad Archidiaconos, Congr. cẽsuit hoc nõ intelligi in immemoriali, Et vide declarationes adductas t.p.c.5.nu.299.& 304.

187 Et aduertendum† est Pium V. in sua constitutione 5. in ordine bullarij monere omnes locorum Ordinarios, & in virtute sanctæ obedientiæ eis pręcipere, vt statuta Trid. Concilij, contra cõcubinarios tã clericos, quã laicos edita districte faciant obseruari, redditur Deo, ac sibi, si id omiserint, rationẽ, & ad uertit Ioan. Guttierrez d.cap.7.nu.68.& seq.

188 Nihilominus† tamen Ordinatij ea non obseruãt, nec obseruari curant, nec puniunt concubinarios iuxta formam, & dispositionem Concilij, sed semper contra eos vtuntur pœnis pecuniarijs, etiam si bis, ter, quater, aut pluries deliquerint, ita vt cẽsum annuum a cõcubinarijs extorquere elaborent, quo soluto adhuc indurato animo in peccatis sordescãt, quia nullam reus pertimescit culpam, maxime cõcubinarius, & carnalis, quam redimere nummis existimat, vt recte inquit Segura de Aualos in directorio iudicum Ecclesiastici fori 2.p.c.10.nu.1. vbi merito inuehit contra huiusmodi pœnas pecuniarias, maxime in delictis perseuerantiam, & actum successiuum habentibus, vt concubinatu, & similibus. Et

189 † certe huiusmodi pœnæ pecuniariæ non solum nõ causant emendationem, & correctionem delinquẽtium, maxime concubinariorum, sed potius scãdalum, & notam cõtra ipsos iudices, & Episcopos, maxime quia eos conducunt à Rege, seu Commissario bullæ Cruciatæ eas Regi applicantis in expeditionem belli: quod non esset faciendum, sed quod colligerentur Regi, aut locarentur alijs.

190 Aduertendum etiam est, quod illa† pœna priuationis fructuum, quæ ipso facto imponitur à Concilio d.c. 14. non videtur recepta in conscientia ante condemnationem, nunquam enim vidimus, audiuimus aut intelleximus aliquem clericum concubinatium, cum sint multi, semel, & bis, & pluries moniti, eos restituere, & ideo tanquam non recepta non videtur obligare in conscientia, iuxta supradicta c. 5. à nu.150. quamuis deberent iudices nihilominus eam exequi, &c.

191 Septimo dubitatur† de sodomitis, an sint priuati beneficijs ipso iure, an priuandi? in quo Rebuff. in praxi, tit. de modis amittendi beneficia, num.38. tenet, quod ipso iure perdit beneficium is qui crimen sodomiticum commisit, grauissimum enim est crimen, &c.

192 Sed id non est† expresũ, nec probatur in iure, sed quod sunt priuandi, & deponendi c. clerici, de excess. Prælat. & notant Staph. tit. de varijs modis vacationis, §. quãdo quis veniat priuãdus beneficio, n.4. Mand. de signat. grat. tit. de priuatio. vers. fortius, pcedere, Bern. Diaz in pract.c.86. alias 80. vbi Salzedo Bermon. de publicis concub. c. de peccato sodomię, Duennas reg.101. in fi. Menoc. de arbitrar. casu 286.

193 Grillandus, q.2.& 8.& D. Io. Vela c.33. Qui† & Iulius Clarus, §. sodomia, Ant. Gom. in l.80. Tauri, à nu.32. Azeuedo in l.1. tit.21. lib.8. recop. & alij per eos relati videndi sunt de hoc crimine, & eius pęnis.

194 Nec etiam est† expressum in iure, quod sint ipso iure suspensi, aut irregulares, quamuis eos esse irregulares dicant Specul. de dispensat. §. iusta. nu.19. & Maiolus lib.5.c.43. & esse suspensos, & celebrando irregulares Dd. communiter, quos sequũtur Lamb. 1.p.2.lib.q.9.art.18. Couar. in Clem. si furiosus, 1.p. §.1.nu.6. Iulius Clar. nu.5. Salzedo. Azeuedo, num. 20. D. Io. Vela, & alij ibi.

195 Contra quos† tenent Aret. in c. cum non ab homine, de iudic. nu.90. Nauarr. in man.c.27.nu.249. Vgol. de irregul.c.43.§.2.nu.4. Candelabrum aureũ de suspens. nu.72. Graffijs lib.2. c.90. nu.2. Enriq. in sum. lib.13.c.36.& lib.14.c.5.§.1. in tex.& gl. Ludo. Lop.2.to.c.23. Emma. Rodrig. in sum. 1. tom.c. 208.nu.1. Valent.4.to. disp.7.q.19. punct. 3. de quinta specie irregularitatis, Tolet. lib.1.c.74.nu.3. Pet. Ledesma 2.p. summæ tract.27.c.15. circa.3. conclus. Auila de censuris.3.p. disput.5.dub.3. & 7.p. disp.4. dub.7.& Prosper de Augustino in addit. ad summã bullarij Quarantæ verb. sodomia, t. limitat.

196 Hodie vero † ex constitut. 70. Pij V. in bullario omnes clerici tam dirum nefas exercẽtes omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio

neficio Ecclesiastico præsentis canonis authoritate priuantur, ita quod per iudicem Ecclesiasticum degradati potestati statim sæculari tradātur, &c. & sic ipso iure priuantur beneficijs, officij que executione, & sunt ipso iure depositi, & in effectu irregulares, Nauar. d.c.27. nu.249. & alij infra relati.

197 Quod habet locũ, † & procedit etiam in foro interiori & in occulto, saltem quoad priuationem executionis officij, & inhabilitatem, seu in effectu irregularitatem, Nauar. ibi iuxta dictum supra, nu. 9. quicquid dicant Graffijs à nu.4. Enriq. Emman. Rodrig. nu.2. Vgol. Toletus, Pet. Ledesma circa 4. concl. vltim. difficul. Auila d.dub.7. Prosper de Augusl.5. limit. vbi supra, & Suarez.5. to.disp.31. sect. 4. nu.22. Quorum sententia solum posset procedere in priuatione beneficiorum obtētorum iuxta supra dicta, a nu.7. an autem ea constitutio in foro conscientiæ vsu recepta sit, an non, vt ait Vgoli. & inclinant Enriq. Auila, & Prosper de Augusl. supra & Azor. 2.p.lib.7.c.18. in fi. res facti est, seu quæstio de facto, ad quam respondere non est iurisconsulti, vt inquit Nauar. supra.

198 Sed cum de exercentibus † sodomiæ crimen ista constitutio loquatur, non habebit locum in eo, qui semel aut iterũ illud perpetrauerit, sed solum in eis, qui quasi ex vsu continuato id exercent, & qui sic buntur in tale crimen, vt arbitrio boni viri dici possint exercitores eius, argum. l. sciendum, §. illud, ff. de ædilitio edict. & quæ tradunt Cassan. in consuetud. Burgundię rubric.4. §.1. fol.131. B. Straccha de mercatura p.1. a nu.6. & Salzedo in praxi c.55. vers. & vt huius, ita Nauar. supra dicens, ita sibi respondisse Gregor. XIII. & Matthæum Contarellum eius datarium, sequuntur Cosmas Philiarcus de officio sacerdotis, t.p. lib.4. c.15. Candellabrum aureum sup. & Graffijs, a nu.3. Enriquez d.c.36. in gl. lit. N. & d.cap.5. glos. lit. F. Ludouic. Lopez d.cap.23. Emmanuel Rodriguez supra num.2. & quæst. regul. 1. tom. q.30. art.19. Vgol. supra, Marcus Ant. Genuē. in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ cap. 80. nu.1. Sayrus de censuris lib.7. cap.12. nu.23. Auila d.dub.7. Suarez d. sect.4. à nu.20. Prosper de Augustino supra 4. limit. & Azor. d.c.18. q. vlt. circa fin. & videtur Mar. del Rio de magia, lib.5. sect.16. vers.2. loco pag.408.

199 Licet contrarium † nempe dictam constitutionē habere locum in clerico, qui vnicum crimen tantũ sodomiæ commisit, teneant Salzedo d. c.86. addit. 2. (quem sequuntur D. Io. Vela, & Azeuedo, nu.22. & 23. vbi supra, & Zauallos q.228. nu.4.) ex alia constitutione anteriori, cuius illa meminit, eiusdē Pij V. quinta in ordine, vbi statuit, quod si clericus crimen nefandum contra naturam perpetrauerit, degradatus Curiæ sæculari puniendus tradatur, & nō verb. exercuerit, sed perpetrauerit vtitur, quod non exposcit criminis reiterationem, &c.

200 Sed † bene respondet Emm. Rodr. d. art.19. quod licet pena istius primæ constitutionis (de qua loquitur D. Io. Vela, & Azeuedo) comprehendat perpetrantes, pœnæ tamen secūdæ, quæ sunt grauiores, comprehendunt tantum exercentes.

201 Et ista responsio est melior † illa, quam ponit idem Emman. Rodr. in sum. d.c.208. nu.2. & cum eo Pet. Ledesma dicens ambas sententias probabiles sup. 4. concl. t. difficultate, quod secunda constitutio ponēs d. verbum Exercentes, declarat primam solum ponentem verbum perpetrauerit.

202 Sicut etiam ista secunda constitutio non habet locum in laicis, vt habet prima, sed solũ in clericis, de quibus tantum agit Nauar. Graffijs. num.11. Vgol. Toletus, & alij supra.

203 Nec comprehendit ista † constitutio exercentes pollutionem extraordinariam, seu extra vas, sed solum exercentes copulam sodomiticam, vt per Nauar. supra, quem cæteri relati sequuntur.

204 Sed est difficultas, † an comprehendat exercentes vitium bestialitatis, & comprehendere tenent Emman. Rodr. d.c.208. nu.2. Per. Ledesma supra circa 4. concl.2. diffic. & Prosper de Augustin.2. ampliat. quia bestialitas etiam, est peccatum cōtra naturam, & grauius sodomia, & lex pœnalis extēditur de vno casu ad alium grauiorem, in quo est eadem ratio, gl. in c.1. de temporibus ordin. in 6. verb. Italiæ.

205 Contrarium tamē † mihi videtur verius, nempe, quod ista constitutio non comprehendat exercentes bestialitatem, saltem quoad pœnas ipso iure impositas; nam licet sit crimen grauissimum, & contra naturam, & grauius sodomia, non tamen est sodomia, sed species distincta à sodomia, D. Tho.2.2.q. 154. art.11. & ibi Caiet. D. Ant.2.p. tit.5. c.4. Syluest. verb. luxuria, §.1. Lud. Lopez.1. to. c.73. Pet. Ledesma supra 2. concl.1. diffic. & alij.

206 Et in † pœnalibus nō fit extensio, etiam ex identitate, seu maioritate rationis, ex reg. odia in 6. & cap. pœnæ, de pœnitentia distin.1. vbi Nauar. à num.1. reprobans illam glos. verb. Italiæ, Domin. nu.9. & Franc.5. in d.cap.1. de temporib. ordin. in 6. Iason in l. cum quidam, ff. de liberis, & posthum. à nu.9. Dec. in l. si quis, id quod. nu.47. ff. de iurisdict. omniũ iudic. & in l. factum cuique §. in pœnalibus, de reg. iuris, Aym. de antiquitate temporis, 4.p. sect. videamus modo, num.24. Euerardus loco à ratione legis larga, a nu.63. Duennas reg 287. Castro de potestate legis pœnalis lib.1. cap.7. docu.3. Auila de censuris, 7.p. disp.7. dub.5. cum alijs, præsertim cum pena ipso iure imponitur, Tiraq. in l. si vnquam. verb. reuertatur, a nu.248. seu 303. & Villaguta de extēsio. tit. de extensione legum pœnalium respectu meræ pęnæ, maxime, quia in bestialitate cessat illa frequētia (ratione cuius istud crimen committitur) qua videtur motus Pius V. ad sodomiæ crimen comprimēdum, vt ex ipsa cōstitutione colligitur; & ita plane tenet Bānes de iustit. & iure 2.2.q.64. art.8. circa princip. qui ait, quod si sit imposita irregularitas contra sodomitas, non sequitur, quod committens peccatum bestialitatis incurrat illam.

207 Recte tamen † ait Prosper de Augustino supra in princip. dictam constitutionem procedere non solum in clerico sodomita masculorum concubitore, sed & in eo qui fœminam præpostera venere cognouerit, cum in hoc casu sodomia proprie committatur, vt per citatos supra, nu.162. & 193. & alios.

§. 3.

De violento beneficii possessore, & intruso.

SVMMARIA.

An ob violentam beneficij apprehensionem seu occupationem, quis priuetur beneficio, Corasius dicit, quod sic ex c. eum qui, de præb. in 6. nu.208. quem tex. explicāt relati, nu.209 & quando dicatur violentus possessor remissiue, nu. 210. sed id intelligitur respectu iuris, quod in beneficio violēter occupato, vel ad illud aliter occupāti competebat, nu. 211. & non esset priuatus iure qui possessionem apprehenderet, nisi violentiam adhiberet illi qui iam est in possessione, quāuis capiens propria authoritate possessionem beneficii ab alio

alio occupatam, debeat puniri, etiam si violentiam non adhibeat, nec lucraretur fructus, nec esset manutenendus secundum Rebuf. nu. 212.

Id de manutentione intelligitur, nisi possessor habeat se pro spoliato: nam etiam spoliatori, & detentori conceditur mandatũ de manutenen. etiam contra spoliatum, &c. nu. 213.

Quod non esset priuatus iure, qui apprehenderet possessionem, nisi violentiam adhiberet possessori, intelligitur de habente ius in re, secus in habente ius ad rem, num. 214. nam is priuatur eo iure intrudendo, & ingerendo se administrationi beneficij, etiamsi vacet, & nemo illud detineat, ex cap. auaritiæ, de elect. in 6. quod procedit in quibuslibet beneficijs, & in præsentatis, seu nominatis, nu. 215. & seq. nec excusatur ab illa pœna, etiam si sit institutus, si institutio sit nulla ex defectu iurisdictionis, vel alias, vt quia fuit facta non propositis edictis, nu. 217. & seq. nisi excusaret error facti, aut iusta credulitas, vel sententia superioris declarantis non esse necessaria edicta, num. 219. & 220. & adducitur resolutio Rotæ, nu. 221. Non habet locum pœna d. c. auaritiæ, in capiente possessionem, nisi se ingerat administrationi aut fructus percipiat, nu. 222.

Videtur quod capiens possessionem etiam si non se ingerat administrationi, nec fructus percipiat, ac etiam si violentiam non adhibeat, sit priuatus iure ad rem: quia eam capiens ante collationem, & ius in re, est intrusus, cum eam capiat sine titulo, nu. 223. & intrusus, non solum cadit à iure, si quod habet ad beneficium, sed etiam fit inhabilis ad illud, nu. 224. intrususque tenetur in gratia illius facere mentionem de sua intrusione, alias gratia est surreptitia, & nulla, nu. 225. & seq. vbi adducitur resolutio Rotæ. Et etiam de fructibus si quos percepit, tenetur mentionem facere, nam fructus indebite percipiens inhabilis fit, & rehabilitatione indiget, num. 227. quod tamen non habet locum in distributionib. quando alias habet fructus Præbenda; alioquin idem esset in eis saltẽ in grossa, nu. 228. & gratia non facta mentione de fructibus male perceptis non suffragatur, num. 229. iuxta quod erit accipiendum, quod tradit Nauarr. & Enriquez citati, numer. 230.

Ad ista dicitur verum esse de intrusione faciendam esse mentionem, etiamsi intrusus non administrauerit nec fructus perceperit, & si fructus perceperit, etiam de illis faciendam esse mentionem, nu. 231. nisi fructus debeantur tertio, nu. 232. vel nisi quando adest lis, ex qua timere potest restitutionẽ fructuum, nu. 233. vbi adducitur resolutio Rotæ, nullibi tamen recte probari, quod intrusus, aut percipiens fructus indebite, sit inhabilis ad beneficium illud, nisi in casu c. quisquis de electione, numero 234. & quamuis de stilo Curiæ videatur intrusum, quamdiu est intrusus, & qui percipit fructus indebite, quamdiu illos habet, esse inhabiles ad illud beneficium, nam de stilo datur illis rehabilitatio, tãquam inhabilibus cum compositione tertiæ partis fructuum perceptorum, tamen id non procedere in eo, qui habens ius ad rem intrusit se in beneficio per solam possessionem absque eo quod se ingesserit administrationi, vel fructus perceperit, &c. num. 235. & 236.

Secundum Mandos. stante in supplicatione clausula, nec non causæ annullatiua, & infectiua, etiam proprij tituli, ac possessionis exprimi possint, &c. non obstitisse præcedens occupatio, & intrusio, nec etiam mala fructuum perceptio, etiam si de illis non esset alias facta mentio, &c. nu. 237. qui bene ait nõ obstare tunc intrusionem, male tamen non obstare malam fructuum perceptionem, nu. 238. & 239.

Dictus stilus non videtur procedere in impetrãte non habente alias bonum titulum, ad cuius vtilitatem, & instantiam fuit capta possessio nomine Cameræ, antequam ei cessa sit, nu. 240. nec etiam in eo qui se intrusit in aliquo beneficio tanquam vnito accessorie alteri, & sic non vt titulo, si postea impetraret in titulum, quamuis procederet si de nouo impetraret vnionem, nu. 241.

Non procedit etiam in bona fidei possessore, vt in decis. Rotæ posita, nu. 242. & licet alias cõtra eam tentum sit possidentem beneficium reseruatum ex prouisione Ordinarij, etiam cum bona fide, non facere fructus suos, etiam si reseruatio non sit clausa in corpore iuris, nec de certo beneficio, adhuc tamẽ potest in eo procedere ad effectum, vt in impetratione nouæ gratiæ non teneatur facere mentionem de fructib. perceptis, nec se super illis componere, &c. nu. 243.

Hoc quod dicitur de bonæ fidei possessore videtur posse procedere, etiã si tempore impetrationis nouæ gratiæ dubitet, seu habeat iam notitiam de suo malo titulo, si statim confugit ad remedium, & ad Papam pro noua gratia, nec fuit in mora, etiam si interim permaneat in possessione, &c. nu. 244.

208 OCTAVO, & vltimo † dubitatur, an ob violen-
tam beneficij apprehensionem, seu occupatio
nem quis priuetur beneficio: & quidem Coras. de
benef. 3. p. c. vlt. nu. 14. inter alia dicit, quod etiã vio-
lenta beneficij apprehensio ipso facto priuat benefi
209 cij ex c. eum qui. de præb. in 6. Quem † tex. præter or-
dinarios ibi, & alios explicant Ripa in c. sæpe, de re-
stitut. spol. nu. 68. addit. Capellæ. Tolosanæ dec. 444.
Rebuf. de pacificis possessor. ex nu. 186. alias 131. &
210 Pontanus de spolio lib. 1. c. 9. à nu. 91. Et quando †
dicatur violentus possessor, vide Lapum alleg. 127.
& ibi Mand. Francum in d. c. eum qui. §. insuper. nu.
3. & ibi Prob. ad Monac. Rebuf. supra. Couar. lib. 3.
variarum. c. 16. nu. 7. quem sequitur Molina de iusti
211 tia to. 1. tract. 2. disp. 16. Sed istud intellige † respectu
iuris, quod in beneficio violenter occupat, vel ad il-
lud taliter occupanti competebat, vt patet in d. c. eũ
qui, vers. insuper, & vbi Dd. & notat Lap. supra, nu.
4. Cosmas in pragm. sanct. tit. de pacificis possessor.
verb. violentus, & Rebuf. sup. & in praxi, tit. de mo-
dis amittendi benefic. nu. 28. tit. de missione in pos-
212 sionem, num. 3. & 4. † vbi ait, quod non esset priua-
tus iure qui possessionem apprehenderet, nisi violẽ-
tiam adhiberet illi, qui iam est in possessione, quãuis
capiens propria authoritate possessionem beneficij
ab alio occupatam, debeat puniri, etiamsi non adhi-
beat violentiam, nec lucraretur fructus, nec esset in
illa possessione manutenendus, quia est vitiosa, &c.
vt etiam inquit, nu. 37. & sequitur Rota dec. 21. nu.
3. & 6. p. 2. diuers.

213 Quod † tamen de manutentione intellige, nisi pos
sessor habeat se pro spoliato, nam etiam spoliatori,
& detentori conceditur mandatum de manutenen
do, etiam contra spoliatum, donec constiterit eum
iniustum esse possessorem, quia sine causæ cognitio-
ne possessione priuari non debet, c. in literis, de resti
tut. spoliat. c. licet Episcopus, de Præb. in 6. & notat
Bart. in l. 2. nu. 2. C. si propter publicas pensitationes
cum alijs adductis a Rom. cons. 158. nu. 1. Dec. 199.
nu. 9. & Cephalus 26. a nu. 9. Paleot. dec. 87. in manu
scrip. quæ est 3. pars diuers. lib. 3. 482. & Rota decis.
50. nu. 29. p. 2. & fuit resolutum coram. D. Oriolen.
in Romana vineæ 23. Iunij 1581. quæ est 1. pars dec.
641. nu. 8. & in Abulẽ. Capellaniæ 27. Aprilis 1594.
coram Illustrissimo Mantica.

214 Præterea id † quod ait Rebuf. quod nõ esset priua
tus iure, qui apprehenderet possessionem, nisi violẽ-
tiam adhiberet possessori, intellige de habẽte ius in
re in beneficio, contra Pontanum, supra num. 93. &
seq. secus in habente ius ad rem.

215 Nam is † priuatur eo iure intrudendo, & ingeren-
do se administrationi beneficij, etiamsi vacet, & ne-
mo illud detineat, ex c. auaritiæ. de elect. in 6.

216 Quod † procedit in quibuslibet beneficijs, & in
præsentatis seu nominatis, Lapus allegat. 8. sub nu.

4. & ibi

4. & ibi Mandos. sub lit. Y. Franch. ibi sub nu. 2. Rochus de iure patr. verb. honorificum, quæst. 39. nu. 71. Rebuf. in praxi 3. p. signaturæ, verb. nec non iuris patronatus à nu. 54. & reg. 29. Cancell. vers. secūdo etiam, ad fi. & tenet Rota, Crescen. decis. 6. de iure patr. Cotta dec. 128. in vna Eugubina Canonicatus de anno 1561. Mand. de signatura gratiæ, tit. de priuat. vers. dubitabatur, & Hieron. Gabr. cons. 199. lib. 1. Prosper de Augustino in addit. ad summā bullarij Quarantę vers. beneficiorum possessio lit. D. & in append. ad eum locū pag. 516. licet contra teneat Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 34. nu. 15. ex Rebuf supra d. reg. 29. & Rocho supra, qui id non dicunt, sed potius contrarium, ad quod eos citaui, & fuit resolutum in vna Iuuenacen. Beneficij 15. Decembris 1593. coram D. Mantica.

217 In† qua etiam fuit resolutum, Non excusari ab illa pœna, etiam si fit institutus; si tamen institutio fit nulla ex defectu iurisdictionis, & sic intelligi Millis in repet. verb. pœna decretalis aut, Hier. Gabr. supra: nec iuris ignorantia, nisi probabilis, & iuris dubij: nam alias iuris ignorantia non excusat in cō-

218 pendijs, & c. ita in dicta decis. Et idem† dicit Hiero. Gabr. ibi etiamsi non fit nulla ex defectu iurisdictionis, sed alias, vt quia institutio fuit facta non propositis edictis contra Millis supra cum gl. in cap. fin. de elect. in 6. verb. inanes, & ibi Io. And. Domin. nu. 18. & Franc. num. 8.

219 Quod intellige nisi excusaret† error facti, quia credidit edicta proposita gl. ibi & Dd. aut alias iuste credere potuit seruatam esse debitam formam, vt in illa Casalen. Parochialis 9. Nouem. 1597. supra relata 9. p. cap. 2. num. 95.

220 Et nisi excusaret sententia† superioris declarantis non esse necessaria edicta, vt per Puteum decis. 484.

221 lib. 2. Et† facit dec. facta in causa Calagurritana Abbatissatus coram D. Peregrino, vbi tentū fuit, Quod electus administrans in vim confirmationis nullæ defectu iurisdictionis, vel nouæ prouisionis nō gratiosæ, aut surreptitiæ, efficitur inhabilis non obstante dicto Millis in verb. pœna decretalis, vt per Pap. in addit. ad Rotam decis. 6. de elect. in nouis, num. 5.

222 Non tamen habet† locum pęna. d. c. auaritiæ, in capiente possessionem, nisi se ingerat administrationi, aut fructus percipiat: loquitur enim de ingerente se administrationi: ita Puteus decis. 45. lib. 3. & Cotta decis. 129. in d. Eugubina Canonicatus, & fuit resolutum in d. Iuuenacen. beneficij.

223 Sed videtur, quod capiens† possessionem etiamsi nō se ingerat administrationi, nec fructus percipiat, ac etiamsi violentiam non adhibeat, sit priuatus iure ad rem sibi ad beneficium competēti, ex eo quod accipiens possessionem beneficij ante collationem, & ius in re, est intrusus, cum eam capiat sine titulo, ç. cum iam dudum, de Præb. vbi Dd. Rebuf. in praxi in declaratione nouę prouisionis verb. officiali Episcopi, nu. 7. & tit. de missione in possessione, nu. 8. Io. Gutticrrez cons. 10. nu. 12.

224 Et intrusus non solum† cadit à iure, si quod habet ad beneficium, sed etiam efficitur inhabilis ad illud, vt ex d. c. cum iam dudum, & c. per inquisitionem. de elect. docet Cosma d. tit. de pacificis possess. ad fin. verb. violentus, & ait quod solus Papa potest cū eo dispensare, quod idem tenet Nauar. in c. si quando. de rescrip. except. 18. nu. 6. & in man. c. 27. nu. 194. vers. ad quęsitum, & cons. 12. de rescrip. nu. 13. & 14. qui tamen isto, nu. 14. ait non fieri inhabilē qui possessionem beneficij cum titulo quæsitam continuat post titulum ipso iure perditū, Lud. Lopez instruct. conscien. 2. to. 2. p. c. 22. Azor. 2. par. lib. 6. c. 4. q. 27. & Rebuf. d. tit. de missione in possessionē, nu. 8. vbi ait quod si quis acciperet possessionem, ante collationem, esset intrusus, & postea collatio illi facta non valeret, sequitur Io. Guttierrez supra.

225 Intrususque in beneficio† tenetur in impetratione, & gratia illius facere mentionem de sua intrusione, alias gratia est surreptitia, & nulla, Abbas in d. c. cum iam dudum, nu. 3. in c. præterea, de iure patr. nu. 2. Millis verb. gratiam beneficij impetrās. Hier. Paul. in pract. Cancell. §. notabilis super vacantibus non reseruatis vers. gratiam beneficij impetrans, Felin. in c. postulasti de rescrip. ad fi. Ripa in c. inter cæteras, nu. 22. & in c. ad aures, nu. 41. de rescrip. Selua de benefic. 3. p. q. 11. 5. qualit. Villad. de legato. q. 14. 1. p. nu. 118. Rebuf. d. verb. officiali Episcopi, nu. 7. & in concord. in forma mādati Apostolici verb. pro expressis, vers. quarto intrusio, & seq. & in repet. cap. nulla 2. de concess. Præb. 31. qualitate, decis. Capell. Tolos. 484. & ibi Aufrer. Ægi. dec. 497. seu 498. Cass. 6. de Præb. Æneas de Falcon. de reseruatio. 4. q. effectu. 35. Mand. de signatura tit. de prouisio. ad fin. & cons. 4. nu. 19. Menoc. de arbitrariis lib. 2. casu 201. nu. 129. Nauar. sup. d. nu. 194. & cons. 2. de ætate, & qualit. nu. 2. Fla. Pari. de resign. benef. lib. 10. q. 2. nu. 98. Lud. Lop. et Azor. sup. Emm. Rodr. in sum. 1. to. c. 29. n. 6. & Vega in sum. 1. p. c. 36. casu 4. & alij, licet Lessius lib. 2. c. 34. nu. 16. dicat intrusum non effici inhabilem ad idem beneficium iterum impetrandū, quia iure nō exprimitur, nisi quod amittat ius prioris electionis, citans Felin. in c. postulasti, in fi. qui id non dicit.

226 Et ideo† in vna Tirason. Capellaniæ 18. Decem. 1559. coram D. Oradino fuit resolutum per maiorē partem, Subrogationem in ius defuncti non suffragari propter intrusionem, quia cum ceperit possessionē instrumentalē pendente lite, & hinc ad paucos dies fuerit subrogatus, præsumitur cōtinuatio, & c.

227 Et† etiam de fructibus, si quos percepit, tenetur mentionem facere, nam fructus indebite percipiens inhabilis efficitur, & rehabilitatione indiget. Mill. & Hier. Paulus, supra Feli. in c. in nostra, de rescrip. corol. 2. Selua supra, & Villad. Rebuf. sup. & 3. p. signaturæ, verb. necnon iuris patronatus, num. 56. & 57. & tit. de dispensat. cum regular. nu. 66. & 67. Cassa. d. decis. 6. de Præb. Put. decis. 26. lib. 1. Rota decis. 1922. lib. 3. p. 3. diuer. Mādos. de signatura tit. de absolutione a mala fructuum perceptione, vbi late de hoc, & d. cons. 4. nu. 19. & Nauar. d. cons. 2. num. 2. & post hæc Gonçalez §. 7. proœm. à nu. 171.

228 Quod† tamen non habere locum in distributionibus, quæ inter fructus non computantur & aiunt Cassad. & Gonçal. ibi. Gambarus de offic. Legati. lib. 6. num. 26. intellige, quando alias habet fructus Præbenda, alioquin idem esset in distributionibus, saltem in grossa.

229 Et gratia† non facta mentione de fructibus male perceptis non suffragatur, Peregrin. decis. 41. in manuscrip. quæ est 3. pars diuers. lib. 1. decis. 41. & fuit resolutum in vna Maceraten. Parochialis 29. April. 1580. coram D. Seraphino.

230 Iuxta† quod erit accipiendum, quod tradit Nauar. de spolijs, §. 12. nu. 4. vers. subinfertur etiam, & cons. 12. nu. 11. & 16. nu. 4. de rescrip. & 70. nu. 5. & 72. num. 1. & 79. num. 10. de simon. & Enriquez in summ. 7. cap. 36. §. 2. & lib. 13. c. 3. §. vers. at quia fructus, & c. 14. §. 3. vers. circa fructus, de quo vide infra num. 244.

231 Sed ad† ista dicimus verum esse de intrusione faciendam

ciendam esse mentionem, vt docent citati, nu.225. ex d.c.cum iam dudum,& d.c.per inquisitionē,etiā si intrusus non administrauerit,nec fructus percepe rit,& si fructus perceperit, etiam de illis faciendam esse mentionem,vt docent citati,nu.227.

232 Nisi fructus† debeantur tertio,vt per Cassad.dec. 7.de Præben.Mādos d.tit.de absolutione a mala fru ctuum perceptione,vers.limitat Cassadorus.

233 Vel† nisi quando adest lis,ex qua timere potest re stitutionem fructuum,nam tunc de fructibus perce ptis non est necessario facienda mentio,nec propte rea gratia vitiatur,vt fuit resolutum in vna Parmē. Prioratus 29.Iun.1589.coram D. Mantica,in qua fuit resolutum, Gratiam, non posse dici surrepti tiam ex eo quod non fuerit facta mentio fructuum male perceptorum, quia in casu quo Iulius Cæsar succumberet,fructus non deberentur Cameræ Apo stolicæ, sed Angelo præsentato, & ideo cessat vitiū surreptionis,Cassad.dec.6.de Præb.& fuit dictū co ram D. Pamphilio hoc anno in Toletana parochia lis,&c. & in Salamantina dimidiæ portionis. 1591. infra adducta, nu.242. & in d. Iuuenacen. Beneficij 16.Maij 1594.coram D.Mantica.

234 Nullibi† tamen recte probatur, quod intrusus, aut percipiens fructus indebite,fit inhabilis ad bene ficium illud, nisi in casu c.quisquis. de elect. nam d. cum iam dudum, & d.c. per inquisitionem,ad sum mum probant, quod est indignus, ita quod electio deberet cassari, non tamen inhabilis.

235 Et quamuis† de stilo Curiæ videatur,intrusum, quandiu est intrusus,& qui percipit fructus indebi te,quandiu illos habet,esse inhabiles ad illud benefi cium nam de stilo datur illis rehabilitatio,tanquam inhabilibus cum compositione tertiæ partis fru ctuum perceptorum.

236 Tamen† id non procedit in eo qui habens ius ad rem ad beneficium, intrusit se in illo per solam pos sessionem, absque eo quod se ingesserit administra tioni, vel fructus perceperit:nam iste talis non fit in habilis ad beneficium, cum nō amittat ius, quod ad illud habet, vt in d.c.auaritiæ,& in decisionibus re latis supra,nu.222.

237 Aduerte† tamen, quod Mandosius d.tit.de proui sio.ad fi. ait, quod stante in supplicatione clausula, Nec non causæ annullatiuæ,& insectiuę,etiam pro prij tituli,ac possessionis,exprimi possint,&c. quæ concedi solet,non obstitisset præcedens occupatio, & intrusio, nec etiā mala fructuum perceptio, etiā si de illis non esset alias facta mentio,& ita si illa ver ba, Ac possessionis,fuissēt in casu posito per Cassad. d.decis.6. contrarium decidendum erat, sed in ter minis Cassadori,vel dicta verba,Ac possessionis, nō fuerunt posita in supplicatione, vel per signaturam deleta fuerant,vt aliquando deleri solent. Hęc Mā dos qui idem,ait.d.conf.4.nu.18.& 19.

238 Qui† bene ait,quatenus docet stante dicta clausu la cum illis verbis, Ac possessionis, (quæ tamen ho die non conceduntur)non obstare intrusionem im petrantis,de qua alias nō fuit facta mentio nam per illa purgatur vitium intrusionis,iuxta dictam deci sionem Cassadori,& Achillis 270.seu 7.de Præb.& Paleotti 633.nu.8.lib.3.p.3. diuersor. in impressis.

239 In co†traiuē,quod ait, stante dicta clausula, etiam non obstare malam fructuū perceptionem,nō bene loquitur:nam cū de fructibus verbum nullum,non purgatur per eam vitium malæ fructuū perceptio nis vt in d.decis.Cassadori, maxime cum non soleat purgari, nisi cum compositione partis illorum.

240 Aduerte† etiam, quod dictus stilus non videtur procedere in impetrante non habente alias bonum titulum,ad cuius vtilitatem, & etiam instantiā fuit capta possessio nomine Cameræ, antequam ei cessa sit:quia donec ei cessa fit, seu translata possessio, nō potest ipse vere dici intrusus.

241 Nec etiam† videtur procedere in eo,qui se intru sit in aliquo beneficio tanquam vnito accessorie al teri, & sic non vt titulo, sed vt prædio seu proprie tate, si postea impetraret in titulum, quia vt sic non est intrusus,quamuis procederet,si de nouo peteret, & impetraret vnionem, vt vidi in literis Gregorij XIII.vnionis Abbatiæ de Parrazes in fauorem Re gij monasterij Sancti Laurentij del Escurial, quia tunc est eadem ratio.

242 Rursus,non† procedet in bonæ fidei possessore, vt fuit resolutum in dicta Salamantina dimidię por tionis 1. Aprilis 1591. coram D.Pamphilio his ver bis: Fuit resolutum, gratiam si neutri, impetratam per Petrum, non esse nullam, ob non factam men tionem fructuum,& distributionum perceptarum, quia tempore impetrationis non constabat fructus istos pertinere ad Cameram,ita vt de illis esset faciē da mentio,iuxta decis.Cassadori 6.num.6.de Præb. nondum enim fuerat resolutum in Rota gratiam Ferdinandi fuisse surreptitiam,vnde cum potius ad huc esset dubius, an fructus deberentur Cameræ, vel collitiganti, ratione incertitudinis,etiam quod fuisset possessor malæ fidei, non tenebatur illos ex primere, ne alias contingeret ipsum posse affici du plici dispendio,scilicet soluendo Cameræ,& colliti ganti,si condemnaretur,Cassad.decis.7.de Præben. præsertim cum Petrus percipiendo istos fructus bo na fide, & cum iusto titulo optionis vigore consue tudinis immemorialis a sede Apostolica confirma tæ, ad notata in cap. fin. de consuetudine in 6. illos suos fecerit, Rota decis.4. de restitutione spoliator. in nouis, vnde illorum expressio non fuit necessaria quia tantum requiritur in malæ fidei possessore, qui sine titulo se intrusit in beneficio, Cassad.d.decis. 6 de Præb. Rebuff.super concord.in forma manda ti Apostolici,verb.pro expressis,vers.5. etiam: neq; obstare,quod Petrus impetrando gratiam,si neutri videatur saltem implicite,confiteri nec sibi, nec col litiganti ius competere, & propterea ipsum indebi te percepisse istos fructus ex defectu non iuris sui, vel collitigantis pendente conditione,& sic duran te lite,ad notata per Rebuff.in tit. de non promotis infra annum,nu.77. cum seq.neque etiam obstare, quod statim in ipso limine assecutionis dimidię por tionis fuerit Petrus constitutus in mala fide per cō tradictionem Gasparis de Bustos prouisi ab Ordi dinario,qui contra ipsum litem introduxit: quia ne que hoc verificatur in facto,cum Gaspar fuerit pro uisus de mense Septem.1581. & sic per annum post possessionem apprehensam per Petrum vigore suæ optionis, neq; lis mota impedit, quominus posses sor bonæ fidei lite pendente faciat fructus suos licet si condemnetur, debeat illos restituere, Bart.in l.2. nu.5. C. de fructib.& litium expens. neque etiā ob stare,quod stante vacationem mense Aprilis Petrus dicatur intrusus, ex quo aut dimidia portio erat in turno Episcopi,& Petrus fuit in mala fide intrudē do se cum prouisione Capituli, aut erat in turno Ca pituli,& tanto magis,quia mensis Aprilis erat reser uatus,& Capitulum sede plena non suffraga batur alternatiua,quia capit tantum beneficia, quæ ad liberam ipsius Episcopi dispositionem pertinēt, vt in alia Salamantina dimidiæ portionis corā R. P. D.Comitulo fuit resolutum,quoniam ista vaca tio de

tio de mẽſe Aprilis per obitum Didaci Valdes controuertitur; nam vacante Canonicatu, & Præbenda in Eccleſia Salamantina per obitum Io. de Mendoça de menſe Septemb. 1580. & ſubſecutis optionibus antiquioris Canonici, & antiquioris integri portionarij, Didacus antiquior dimidius optauit integram, & Petrus antiquior Capellanus optauit dimidiam, de qua agitur, dimiſſam per dictum Didacũ, & illius poſſeſſionem, in qua vſque ad præſens exiſtit, adeptus fuit, & ſic vacatio potius contigit in menſe Septemb. quia vt pluries fuit reſolutum, omnes iſtæ optiones ſucceſſiuæ habeantur pro vnica vacatione: & licet coram Illuſtriſſimo D. Card. Aldobrandino fuerit reſolutum, optionem Didaci propter eius cæcitatem non ſubſiſtere: tamen quicquid dicendum ſit, ſi ageretur pro canonizatione ipſius optionis, ad effectũ de quo agitur, vt Petrus tanquã habens titulum coloratum dicatur in bona fide, & fecerit fructus ſuos, ſufficit hæc vacatio de facto per dimiſſionem Didaci, quia hoc caſu non requiritur bona fides poſitiua, ſed ſufficit malam abeſſe, Rota d. deciſ. 4. de reſtitut. ſpoliat. in nouis, Ægid. in cap. grauis, nu. 40. eodem tit. Caſſad. deciſ. 6. ſub. nu. 9. de Præbẽ. quod procedit etiam in beneficijs reſeruatis non data certa ſcientia reſeruationis, niſi reſeruatio ſit clauſa in corpore iuris, vel ſub certo corpore beneficij, aut alias indubitata, & notoria, Puteus dec. 180. lib. 3. & fuit reſolutũ in cauſa Salamantina fructuum pro hæredibus Franciſci de Burgoa de anno 1587. coram D. Gipſio, & ita etiam tollitur, quod dicebatur, dimidiam portionem fuiſſe in turno Epiſcopi, non autem Capituli, quia ſtante declaratione ſeu concordia, per quatuor annos antea facta inter Epiſcopum, & Capitulum, quod cenſeretur conſũptus turnus Epiſcopi, & ſequens eſſet Capituli, Petrus dicitur in bona fide, quia hæc declaratio, licet erronea, præbet ſibi iuſtam cauſam, & bonum titulum ad effectũ acquiſitionis fructuum, vt in ſimilibus terminis fuit pluries dictum in præfata cauſa Salamantina fructuum. Vltimo non obſtat, quod ex ſtilo Datariæ, qui in dignoſcenda ſurreptione eſt attendendus, Caſſad. deciſ. 12. nu. 4. de Pręb. Peregrin. deciſ. 4. lib. 1. hæc gratia cum mentione fructuũ perceptorum non fuiſſet expedita abſque compoſitione, quia iſte ſtilus, vt ſit conformis iuri communi, prout eſſe debet ex Sarn. in reg. de impetrãtibus per obitum familiarum Cardinalium q. 6. debet intelligi in caſibus, in quibus de iure requiritur epreſſio fructuum perceptorum, vt puta, ſi ſpectarent ad Cameram, vel verſaremur in malæ fidei poſſeſſore intrudente ſe in beneficio abſque titulo, non autem quando iſta expreſſio non eſt neceſſaria, vt in poſſeſſore bonæ fidei: & quándo fructus non pertinent ad Cameram, vt per Caſſador. d. deciſ. 6. & ſequen. de Præbend.

243 De qua † deciſione meminimus ſupra 5. par. cap. 5. nu. 28. & licet ibi cõtra eam tenuerimus poſſidentem beneficium reſeruatum ex prouiſione Ordinarij, etiam eum bona fide, nõ facere fructus ſuos, etiãſi reſeruatio non ſit clauſa in corpore iuris, nec de certo beneficio: adhuc tamen hæc deciſio poteſt in eo procedere ad effectum, vt in impetratione nouæ gratiæ non teneatur facere mentionem de fructibus perceptis, nec ſe ſuper illis componere, ſufficit enim ad iſtum effectum, quod illos bona fide & nõ mala perceperit, illos non fecerit ſuos, ex quo ceſſat vitium intruſionis, & malæ perceptionis fructuum, Caſſad. d. deciſ. 6. nu. 9. de Præben.

244 Vnde etiam hoc, quod dicitur † de bonæ fidei poſſeſſore, videtur mihi poſſe procedere, etiamſi tempore impetrationis nouę gratiæ dubitet, ſeu habeat iam notitiam de ſuo malo titulo, ſi ſtatim confugit ad remedium, & ad Papam pro noua gratia, nec fuit in mora, ex quo ceſſat in eo mala fides, etiamſi interim permaneat in poſſeſſione, & fructus occurrentes percipiat, iuxta tradita per Enriquez d. libro 13. cap. 14. §. 2. & ſic non videtur habere neceſſitatem narrandi fructus perceptos, nec ſe componendi ſuper illis, cum illos ſine mala fide perceperit, nec egere rehabilitatione, & tunc recte intrabit doctrina Nauarri, & Enriquez, de qua ſupra nu. 230. quod ad eum tanquam ſucceſſorem ſpectabunt.

245 De intruſo † autem, & modis intruſionis, vide Felinum in cap. in noſtra, de reſcript. corol. 2. & in c. veniens, de accuſat. num. 2. 3. Decium conſ. 121. nu. 4. Seluam de benefic. 3. part. quæſt. 11. num. 5. Sarnen. in regul. de triennali, quæſt. 27. & 47. Rebuff. in praxi ſuper reg. de ſubrogandis collitigan. gloſſ. 4. late Gigan. tract. de intruſo, Mand. d. reg. de ſubrogan. q. 4. & de monitorijs q. 60. num. 40. Bernard. Diaz in pract. crim. can. cap. 49. Maſcard. de probatio. concluſ. 937. Flamin. Patiſium de reſignar. benefic. lib. 3. q. 1. a nu. 39. & lib. 7. q. 1. à nu. 107. & Zerolam in praxi Epiſcopali, verb. intruſus, & Moſconium de maieſtate militantis Eccleſiæ lib. 1. p. 3. c. 2. pag. 427. & ſeq.

DVODE-

DVODECIMA, ET VLTIMA PARS, DE MODIS, QVIBVS EXTINGVITVR, VEL ALTERATVR BENEFICIVM.

CAP. I.

De suppressione & extinctione.

SVMMARIA.

Suppressione extinguitur beneficium, & desinit esse, vt cum supprimitur dignitas, vel Præbenda, seu numerus illarum diminuitur, num. 1.

Suppressio, & diminutio, licet sine causa fieri non possit, tamen ex causa, puta propter diminutionem redituum bene potest fieri ab Episcopo cum consensu Capituli, sicut vnio, nu. 2.

Licet, vbi à Papa, vel eius authoritate numerus sit præfixus, vel confirmatus, vel dignitas creata, non possint etiam ex causa diminuere, vel supprimere, tamen id intelligitur, nisi causa diminuendi, nempe diminutio redituum, ex post facto superuenisset, nu. 3. & 4. Vt enim potest fieri augmentum ex crescentibus facultatib. non obstante confirmatione Papæ, ita & diminutio diminutis facultatibus, nu. 5. & idem videtur etiamsi in confirmatione sit clausula decreti irritantis, sicut ea non obstante fit augmentum auctis facultatib. secundum Fel. contra Abb. de diminutione stante dicta clausula aliter dicentem, qui tamen potest intelligi vbi non euenit dicta diminutio secundum eund. Fel. nu. 6. & 7.

Author aduertit, quod vbi nõ euenisset diminutio, non potest fieri d. diminutio, seu suppressio, si authoritate Papæ numerus est præfixus, vel confirmatus, vel dignitas creata, etiamsi non adsit clausula decreti irritãtis, quamuis secus sit in augmento, quod potest fieri etiam non auctis facultatibus, non obstante confirmatione, si nõ est clausula decreti irritantis, per quã videtur Papa habere pro illicito, quod fieret in contrarium, & animaduertisse ad fauorem Ecclesiæ, & obuiare facilitati Canonicorum, & c à nu. 8.

Statuentes non possunt reuocare statutũ cõfirmatũ à Papa, quãdo concernit fauorẽ alterius, & quando est confirmatum cũ præcepto, quod omnino seruetur ex Rota, num. 12.

De suppressione, & extinctione beneficij, remissiue, nu. 13.

Extinguũtur etiã beneficia, quãdo authoritate Papę, vel Episcopi, vel alio modo Ecclesię destruuntur vna cũ reditib. nu. 14.

1 SVppressione quidem extinguitur † beneficiũ, & desinit esse, veluti cum in aliqua Ecclesia supprimitur dignitas, vel aliquæ Præbendæ, seu numerus illarũ diminuitur, vt in l. cum accessissent, de constitutio. vbi Doct. Pet. Grego. de benef. c. 19. cum alijs.

2 Quæ suppressio, & † diminutio licet sine causa fieri nõ possit c. ex parte, de constit. tamen ex causa puta propter diminutionem redituũ bene potest fieri ab Episcopo, cum consensu Capituli, sicut vnio, de qua sequenti c. ita Imol. Abb. nu. 4. & 9. Fel. 17. Decius a nu. 43. in d. c. cum accessissent, & Azor. instit. moralium 2. p. lib. 6. c. 30. q. 11. & 12.

3 Et licet † vbi à Papa vel eius authoritate numerus sit præfixus, vel cõfirmatus, vel dignitas creata non possit etiã ex causa diminuere, vel supprimere, arg. c. cũ venissent, de iudic. & c. 1. & 2. de confirm. vtili, vt tenent DD. communiter secundum Abbatem, d. nu. 4. & Decius à nu. 44.

4 Tamẽ † intelligẽdũ est nisi causa diminuendi nẽpe diminitio redituum ex post facto superuenisset.

5 Quemadmodum † enim potest fieri augmentũ ex crescentibus facultatibus, nõ obstante confirmatione Papæ, c. cum M. Ferrarien. de constit. ita & diminutio diminutis facultatibus, &c. Abb. d. num. 4. & Felin. d. nu. 17.

6 Qui † ait, quod per istam rationem idem videtur dicendum, etiamsi in confirmatione sit clausula decreti irritantis, sicut ea non obstante, è conuerso fit augmẽtum auctis facultatibus, vt ibi superius dixit nu. 8. & 13. cum Abb. d. nu. 4. (& sequitur Azor. d. c. 30. quæst. 10.) & quod ita sentit Imol. ibi, licet Abbas d. nu. 5. de diminutione, seu suppressione stante dicta clausula aliter dicat, sine lege loquutus, vt inquit Felin.

7 Qui tamen † subdit, quod possit intelligi, vbi non euenit dicta diminutio.

8 Sed ego † aduerto, quod vbi non euenisset diminutio, non potest fieri dicta diminutio, seu suppressio, si authoritate Papæ numerus est præfixus: vel confirmatus, vel dignitas creata, etiam si non adsit clausula decreti irritantis.

9 Quamuis † secus sit in augmento, potest enim numerus augeri, etiãsi non sint auctæ facultates, nõ obstãte confirmatione Papæ, si in ea nõ est clausula decreti irritantis, vt in c. dilecto. de Præbẽ. Azor. d. q. 10. quia augẽdo cultus diuinus ampliatur, & confirmatio videtur facta fauore statuẽtiũ, & Canonicorũ, quo ad hoc ne numerus sit maior, & sic illi renũtiare possũt, nisi in cõfirmatione sit dicta clausula, vt in d. c. dilecto, & ibi gl. verb. huiusmodi clausula.

10 Quia † per dictã clausulam videtur Papa habere pro illicito, quod fieret in contrarium, & animaduertisse ad fauorẽ Ecclesiæ, & obuiare facilitati Canonicorum, Abb. in d. c. dilecto, nu. 10. & 14. & in d. c. cũ accessissent, nu. 4. & Fel. 7. & 13. Ant. Gabriel plura adducens de clausulis, concl. 3. 2. effectu, & alij citati supra 3. part. cap. 2. num. 242. vbi vide, & nu. sequenti.

11 Diminuendo † vero cultus diuinus extenuatur, & confirmatio videtur facta non fauore statuentiũ seu Canonicorum, sed fauore Ecclesiæ, & cultus diuini quoad hoc, ne numerus sit minor, & sic nullo modo possunt illi renuntiare, Abbas in d. c. cum accessissẽt nu. 2. Felin. 4. & Dec. a nu. 11.

12 Et † quod statuentes non possint reuocare statutum confirmatum à Papa, quando concernit fauorem alterius, & quando est confirmatum cum præcepto, quod omnino seruetur, fuit tentum per Rotam in vna Gerunden. Anniuersariorum 3. Iul. 1581. coram D. Seraphino.

13 Et de† suppressione, & extinctione beneficij vidẽda sunt d.c.seq. à nu.172.

14 Extinguuntur† etiam beneficia, quando authoritate Papæ, vel Episcopi, vel alio modo Ecclesiæ destruuntur vna cum redditibus, Pet. Gregor. de beneficijs c.21. & nouissime Gonçalez ad reg. de mensib. gl.5.§.7.a nu.147. vbi ex quibus causis possit de iure dari destructio Ecclesiæ.

CAP. II.

De vnione.

SVMMARIA.

Per vnionem etiam beneficium extinguitur, seu saltem alteratur aliquo modo, nu.1. vbi ponitur summa totius materiæ vnionum, de qua qui sunt videndi, nu.2.

Diffinitio vnionis, nu.3.

Vniri seu incorporari possunt fructus beneficij remanente beneficio penes suum rectorem ex Rota, sed ista potius est dismembratio, nu 4.

Quinque modis fit vnio, quos ponunt relati, num.5. primo quo ad spiritualium communicationem tantum, sed ista non est vnio proprie: secundo, cum vna Ecclesia subijcitur alteteri: tertio, vt neutra alteri subijciatur, sed æque principaliter: quarto, cum ex duabus fit vna: quinto, cum vna Ecclesia erigitur in Cathedralem vniendo illam alteri, vt idem sit Episcopus vtriusque, quæ reducitur ad tertium modum, num.6.

Vnio tribus modis potissimum fit: primo vt ex duobus beneficijs, seu Ecclesijs vnum fiat: secundo vt vna Ecclesia alteri subijciatur, seu vnius beneficij alteri accessorie: tertio, duorum beneficiorum, seu Ecclesiarum inuicem æque principaliter, nu.7. & quando duæ Ecclesiæ Cathedrales vniũtur, vtraq; æque principaliter censetur vnita, &c. & idem quando duæ parochiales vniuntur, nu.8.

Vnio alia est perpetua, alia temporalis, seu ad vitam illius cui conceditur, nu.9.

Vnio primo modo operatur, vt consuetudo, & priuilegia data alteri competant alteri, & si sint contraria, meliora, & fauorabiliora conseruabuntur, nu.10. Operatur etiã, quod Canonici qui sunt in vna Ecclesia, sint in alia, & faciant vnum corpus, num.11.

Vnio vnius beneficij facta alteri accessorie operatur extinctionem, & suppressionẽ nominis, & tituli beneficij vniti, ita vt amplius beneficium dici non possit, sed iudicatur, vt prædium eius, cui fit vnio, nu.12. & seq. vbi adducitur resolutio Rotæ, & sic vnum tantum est beneficium, nam vnum omnino transfertur in aliud beneficium, & cum tit. illius cui facta est vnio, confunditur, & efficitur vna massa, seu vnum corpus, nu.14. & non datur vacatio beneficij vniti, nu.15. & non solum nomẽ, sed etiam titulus beneficij extinguitur, contra Pet. Greg nu.16. & attenditur tantũ qualitas, & natura beneficij principalis, non autem annexi, nu.17. nam vnitum assumit naturam consuetudinis, & priuilegia principalis, num.18.

Infertur primo non videri verum cons. Nauar.13. de rebus Ecclesiæ, nu.19. secundo, quod in impetratione debeat exprimi principale, nec est opus exprimere vnitum accessorie, nu.20. & per collationem principalis habetur vtrumq; nec est necessaria alterius collatio, nu.21. & capta possessione Ecclesiæ, seu beneficij principalis, etiam alterius illi vnita intelligitur capta, nu.22.

Tertio infertur, quod habens Canonicatum seu dignitatem, cui sit vnita parochialis accessorie, & perpetuo debet residere in Canonicatu, seu dignitate, & non in parochiali, nu.23. & adducitur declaratio S. Cõgreg nu.24. & declaratur alia, quæ videtur contraria, nu.25.

Quarto infertur, quod ad Canonicatum, seu dignitatem, cui est vnita parochialis accessorie, & perpetuo, non requiritur ætas 25. annorum, quæ in parochiali requiritur, sed sufficit ætas, alias in Canonicatu, seu dignitate requisita, nu.26.

Quinto infertur, quod in resignatione sufficit facere publicationem in Ecclesia beneficij principalis, ubi fieri debet, nu.29.

Sexto infertur, quod in beneficio vnito non habet locum reg. de triennali, nu.28. & similiter, nec allegatio Lapi, nu.29. quãuis diuersum sit in reg. de annali, in qua non requiritur titulus, & sic obtinens beneficium, ut vnitum, potest excipere de reg. de annali contra actorẽ qui illud impetrauit tanquã beneficium, & titulus, quia ex persona actoris ius metimur, num. 30. & seq. ubi ponitur resolutio Rotæ.

Septimo infertur, quod lis introducta super beneficio, ut vnito non est super beneficio, nu.32. ubi ponitur resolutio Rotæ.

Vltimo infertur, quod literæ vnionis non dicuntur literæ de beneficio, sed de proprietate, & re prophana nu.33.

Per istam vnionẽ omnia emolumenta beneficij vniti transeunt in Ecclesiam cui facta est vnio, & ad eam pertinent, nu.34.

Per vnionem vnius Ecclesiæ ad aliam non alteratur status Ecclesiæ vnitæ, sed debet in ea more solito deseruiri, nempe per Vicarium perpetuum, si est curata, & si sunt beneficia simplicia, per uicarium temporalem, nisi in Ecclesijs collegiatis vnitis, nu.35. de vnitis uero mensæ Prælati, uel Capituli seu quoad spiritualia, & temporalia remissiue. nu.36.

Vnio facta æque principaliter nihil aliud operatur, nisi ut rector vnius sit rector alterius, utrunque tamen beneficium manet beneficium sicut erat, & quælibet Ecclesia in suo statu, & honore remanet, & proprios reditus agnoscit, & gaudet suis priuilegijs, nu.37.

Id procedit, etiam quando vnio accessorie facta est ad tempus, seu uitam: nam non est extinctma tituli, nec uera, & propria vnio, sed magis quædam palliata dispensatio, &c. nu.38. & sic hodie vnio ad uitam inducit incompatibilitatẽ, nu.39. & obtinens Canonicatum cui sit vnita parochialis ad uitam, debet in parochiali residere, & non in Canonicatu, nu.40.

Quando beneficia sunt annexa inuicem æque principaliter, cuiuslibet qualitas, & natura est attendenda, & sic si alterũ illorum esset curatum, uel incompatibile, impediret assecutionẽ alterius similis sine dispensatione, alias per assecutionem alterius incompatibilis uacaret utrumq; annexum, nu.41. quamuis ipsa beneficia alias incompatibilia inuicem vnita nõ sint incompatibilia inter se ratione vnionis, nu.42. vbi adducitur declaratio S. Congreg.

In impetratione oportet facere mentionem de vtroq; beneficio sic annexo, nu.43. quamuis si solum facta sit mentio de vno, per clausulam cum annexis in literis appositam conferetur vtrumq; & per clausul. supplicationis, quorum & illi forsam annexorum, &c. nu.44.

Habens duo beneficia vnita æque principaliter requirẽtia alias residentiam personalem, debet in digniori residere, & alias vbi commodius, & vtilius esse videbitur, ac in æqualitate, in quo maluerit, nu.45.

In resignatione, seu permutatione beneficiorum sic annexorum facienda est publicatio in Ecclesia vtriusque, nu.46.

Si duo beneficia diuersarum diœcesum, vel alias ad diuersos collatores spectantia essent vnita æque principaliter, in prouisione illorum requiritur consensus vtriusque, nu.47. sicut in Ecclesijs Cathedralibus, seu Collegiatis sic vnitis, quamuis Canonici vnius non sint Canonici alterius, electio deberet fieri ab omnibus communiter, & ab vtroq; collegio simul, &c. nu.48. quamuis in prouisione beneficij, cui alterum alterius diœcesis est vnitum accessorie sufficiat consensus Episcopi beneficij principalis, nu.49. & sic si vnum monasterium vniatur alteri, Episcopus principalis habebit confirmare Abbatẽ secundum Ioannem de Lignano contra Pet. de Perusio, cuius opinio solum procedet quando vnio est æque principaliter, cõtra Caccialupum, à nu.50.

An vnio sit accessorie, vel æque principaliter, colligẽdum est ex verbis

verbis ipsius vnionis, &c. nu. 55. & alias quomodo id cognoscatur remissiue, nu.56.

Annexio Prabendæ, scilicet canonicalis facta dignitati personatus, seu officio eiusdem Ecclesiæ, etsi videatur facta accessori, tamen non fit per viam incorporationis, & suppressionis sed vti duo beneficia obtinentur, &c. nu.57. & ideo collatio Prabendæ Pœnitentiarij spectat ad collationem illorũ, ad quos antea spectabat, quãuis prouisio officij penitẽtiarij, cui illa est annexa, ad solum Episcopum spectet, nu.58. & ideo etiam non possunt duæ Prabendæ simul teneri in eadem Ecclesia, etiamsi vna sit annexa dignitati, nu.59.

1 PER vnionem † etiam beneficium extinguitur, seu saltẽ alteratur aliquo modo, quod vt melius percipiatur, & materia vnionum explicetur, breuiter videndum est primo, quid sit vnio: secundo quotuplex sit: tertio, quid operetur: quarto quis possit eam facere, & ex qua causa: quinto quæ forma & solemnitas requiratur: sexto quomodo probetur: septimo quando dicatur sortita effectum: vltimo de eius reuocatione, quibus comprehenditur tota materia vnionum.

2 De qua † videndi sunt Ostiensis in sum. tit. ne sede vacante, Io. Baptista Caccialupus in tract. de vnionibus. Pet. de Vbaldis, seu de Perusio in tract. de vnione Ecclesiarum, Gamb. de offic. Legati, lib.5. rub.1. potestate Legati in vniendo, Rebuf. in praxi tit. de vnio. beneficiorum, & reg.12. Cancel. Mando. de signatura gratiæ, tit. de vnio. & in reg. 12. & 22. Cancellariæ, Roffin. de benef. c.7. Duaren. de benef. lib. 5. c.6. Hojeda de incompatibilitate beneficior. 2. p. c.3. Lancell. instit. lib.2. tit. de vnio. Fuscus de visitatione lib.2. c.26. Zerola in practica Episcopali, verb. vnio, & practicabilia Rotæ impressa in fine 2. partis decisionum Rotæ diuersorũ c. de vnione, & Azor. institut. moralium. c. part. lib.6. c.28. & seq.

3 Ad primum omissa diffinitione, quam tradit Caccialupus art.1. vnio est beneficiorum, seu Ecclesiarum ab Episcopo, vel alio superiore facta annexio, quam diffinitionem ponit, & explicat Rebuf. d. tit. de vnio. ex nu.1. & Lancel. supra §.1. licet breuius.

4 Aduerte † tamen quod vniri, seu incorporari possunt fructus beneficij remanẽte beneficio penes suũ rectorem, quia aliud est habere beneficiũ, aliud fructus beneficij. Bonifacius in Clem. 1. nu.40. de Prǽb. Mand. reg.12. q.2. & reg.22. q.4. ita fuit resolutum per Rotam in causa Portalegren. vnionis coram D. Iusto 16. Decemb. 1594. & 17. Febr. 1595. Sed ista potius est dismembratio, de qua c. seq.

5 Ad † secundum Ostiens. sup. vers. quot modis fit vnio, & in c.1. ne sede vacante, ponit quinque modos, quibus fit vnio, quos refert, & sequitur Abbas in d.c.1. nu.6. & Caccialup. art.2. Petr. de Perusio. c. 1. vers. hæc vnio quinque modis, Pauinus de officio, & potestate cap. sede vacante 3. q.2. p. nu.20. & Fuscus d. cap.26. nu.4.

6 Primo † modo quoad spiritualium communicationem tantum, sed vt dicit Io. de Lignano relatus per Pet. de Perusio, ista non est vnio proprie, quia non vnitur vna Ecclesia alteri, sed spiritualium cõmunicatio, & quædam confraternitas: secundo cũ vna Ecclesia subijcitur alteri: tertio vt neutra alteri subijciatur sed æque principaliter, & vnus sit vtriusque Prælatus: quarto cum ex duabus fit vna: quinto cum vna Ecclesia erigitur in Cathedralem vniẽdo illam alteri, vt idem sit Episcopus vtriusq; vt in terminis d. cap. sed ista partim est status Ecclesiæ commutatio, vt dicit Io. de Lignano relatus per P. de Perusio ibi, partim vnio æque principaliter, & sic reducitur ad tertium modum.

7 Vnde vnio † tribus modis potissimũ fit, vt tradit gl. in c. ex temporis 16. q.1. verb. unire, & in d.c.1. uerb. uniẽdo, & ibi Innocẽ. & alij, P. de Perus. d.c.1. & 2. in princip. Gambarus supra a num.7. Rebuf. a nu.11. & in repet. c. extirpandæ, §. qui uero, de Prǽb. 4. præmisso, Duar. d.c.6. Hojeda sub nu.2. P. Greg. de benef. c.20. nu.2. Azor. d.c.28. q.2. Primo modo fit unio, ut ex duobus beneficijs, seu Ecclesijs unum fiat, c. decimas, §. sicut enim 16. q.1. qui modus uidetur parũ frequens, de quo tamẽ uidetur loqui decis. Putei 442. lib.1. Cæsaris de Graffis 128. nu.30. Secũdo modo fit unio, ut una Ecclesia alteri subijciatur, seu unum beneficium alteri accessoriè. Tertio fit unio duorum beneficiorum seu Ecclesiarum inuicem æque principaliter, & tradit post hæc Gonçalez ad reg. de mensib. gl.5. §.7. art.26.

8 Et quando † duæ Ecclesiæ Cathedrales uniuntur utraq; æque principaliter censetur unita, ita ut nulla amittat statum suum, ita fuit resolutũ in causa Maceraten. iurisdictionis coram D. Gipsio 29. Aprilis 1596. & ita uidetur procedere textus in d.c. ex tẽporis, vt intelligit glos. ibi uerb. & utrarumque, in primo intellectu: idemque uidetur quando duæ parochiales uniuntur.

9 Rursus † unio alia est perpetua, alia temporalis, seu ad uitã illius cui cõceditur Rebuf. d. tit. de unio. à num.6. ubi etiam tradit, quomodo cognoscatur, Mand. sup. Fuscus d.c.29. nu.1. Hojeda d.c.3. nu.1. & Lancel. sup. §.2.

10 Ad † tertium unio primo modo operatur, ut consuetudo, & priuilegia data uni competant alteri, & si sunt cõtraria, meliora, & fauorabilia conseruabũtur, d. gl. Hostien. Abb. Caccialup. & Rebuf. sup. & Pet. de Perusio c.2. nu.3. P. Greg. nu.15. Gonçalez nu.28. & 55. & ut inquit ipse ibi, fit retentione facta in uno priuilegiorum utriusque.

11 Operatur † etiam quod Canonici qui sunt in una Ecclesia, sint in alia, & faciant unum corpus, &c. d. gl. Hostien. Abb. Caccialup. ibidem, & P. de Perus. d.c.1. num.6. & d. cap.2. nu.3. & d. decis. Cæsaris de Graffis, 128. nu.3.

12 Loquendo † uero de unione 2. & 3. modo qui sũt in usu, dicendũ est, quod unio unius beneficij facta alteri accessorie operatur extinctionẽ, & suppressionem nominis & tituli beneficij uniti, ita ut amplius beneficiũ dici non possit, sed iudicatur ut prædium eius cui fit unio, Oldr. cõs.257. nu.15. Fel. in c. in nostra. de rescriptis corol.33. Caccialup. art.8. q.11. & seq. Selua de benef. 3. p. q.12. 14 qualitate, nu.20. Sarnen. in reg. de triennali, q.8. & de infirmis q.15. Rebuf. in praxi in forma nouæ prouisionis uerb. cũ annexis, Gamba sup. nu.139. Mand. in reg.19. q.10. nu. 2. & 3. & reg.22. q.13. à nu.18. Ferret. cons.125. nu. 1. & 236. nu.1. & 242. nu.5. 6. & 7. & 255. nu.7. Hojeda sup. nu.11. practicabilia Rotæ, d.c. de unione, nu. 13. Rota dec.11. de reb. Eccles. in antiq. Cassad. dec. 2. nu.2. de unio. & 13. nu.1. super reg. Put. dec.6. de unio. Caputaq. dec.349. p.3. Rota decis.758. nu.6. p. 1. & dec.113. nu.16. p.2. diuersor. ubi ex hoc fuit resolutum, constitutionem de publicandis resignationibus non procedere in beneficijs unitis per resignationem, &c. & fuit resolutum in una Virdunen. Decanatus de anno 1580. sup. relata 5. p. cap.1. nu. 270. & in causa Burgẽ. seruitij decani 13. Iun. 1594. quam supra adduxi 3. p. cap.2. nu.510. & in causa Ilerden. pensionis 6. Martij 1595. & in causa Compostellana prioratus. 17. Mart. 1597. coram D. Lita. in

13 qua † fuit dictũ: Quod quando una dignitas minus

☞ principalis vnitur alteri principaliori, vel quando vnio fit per incorporationem, dignitas minus principalis, vel illa quæ alteri incorporatur, remanet suppressa, extinctus titulus, ac facta prædium illius magis principalis, vel cui incorporatur etiam.

14 Et sic† vnum tantum est beneficium, Mand.d.regul.9.q.10.nu.5.ad finem, Ferret.d.consi.236. nu.1. & 242.nu.7.& 255.nu.7.& dictum est, d.c.2.a num. 508.vbi adduxi quandam declarationem S.Congregationis Concilij; nā per huiusmodi vnionem vnū omnino trāsfertur in aliud beneficium, Caccialup. art.8.q.11. & cum tit. illius cui facta est vnio, cōfunditur, & efficitur vna massa, seu vnū corpus Sarnen. d.q.15. Mand.d.q.10. nu.3. Flam. Parif. de resignat. beneficior.lib.12.q.3.nu.50.& Zerola in praxi 1.p. verb. beneficium §.4. d.4.2.dubio.

15 Et † non datur vacatio beneficij vniti, Oldrad.d. consi.257.nu.20. Rebuf.in praxi d.tit.de vnio, num. 12. & tit. de Vicarijs perpetuis, nu.18.& consi.106. Sarnen.d.q.8. Ferrettus supra, & d.cōs.242.nu.8.& 14. Nauar.consi.6.nu.2.de verbor.signif. Hojeda supra.nu.2.decisio. Pedemont. Caccherani 116. nu.3. Rota decis.114.nu.5.p.2.diuers.& P.de Perusio c.9. nu.1.licet nu.2.3.& 4 videatur variare.

16 Et† licet P.Greg.sup.nu.1.dicat, quod vnitū perdit nomen beneficij, & non debet dici beneficium, sicut ante, sed per istā vnionē extinguitur, vel supprimitur nomen beneficij, & sic per se non dicitur talia beneficia vacare, & num.2.dicat quod quando Ecclesia vna alteri subijcitur, quæ iungitur, non extinguitur, sed ammittit nomē suum, & accipit eius cui subijcitur, &c. quod non est verum, nam non solū nomen, sed etiam titulus beneficij extinguitur.

17 Et† attenditur tantum qualitas & natura beneficijs principalis, non autem annexi, gl.in Clem.per literas, verb. Ecclesias, de Præben.& ibi Card.q.17. Imol.à nu.15. Abb.5. Bonif.a nu.20. Rebuf.in d.repet.§.qui vero 3.notab.4.concl. Coras.de benef.1.p. c.3.nu.1. Rota decis.114.a nu.4.

18 Nam † vnitum assumit naturam, consuetudines, & priuilegia principalis, cui est annexum, gl.in d.c. & temporis, & in d.c.1. P.de Perusio c.2. num.10.& 19. Nauar.d.consi.6.nu.2.& perdit propriam prærogatiuam, Nauar. consi. 10. de maioritat.& obedien. nu.2.& 3.& dictum est sup.11.p.c.5.a nu.192. quicquid dicat Pacian. de probat. lib.1. c.27. à num.14. & tradit supradicta nouissime Gonçalez, d.gl 5.§.7. ex num.2.

19 Vnde fit† primo non videri verum cōsilium eiusdem Nauar.13.de rebus Ecclesiæ, quod Primicetiatus prima dignitas cuiusdam Ecclesiæ post Pontificalem authoritate Apostolica vnitus mensę Capitulī, nō sit suppressus, nec extinctus, nec propter huiusmodi vnionē desierit esse prima dignitas, &c. Nam cū ista vnio sit accessoriè facta mensę capitulari operatur suppressionē & extinctionē iuxta supra dicta.

20 Secundo † fit, quod in impetratione debet exprimi principale, nec est opus exprimere vnitum accessorie, Felin. & Selua sup. Caccialupus d.art.8.q.11. Petr. de Perusio.d.c.9.nu.1.gl.reg.11. Cancell.ad finem, Rebuf.in praxi, in dicta forma nouæ prouisionis, uerb. cū annexis, & d.tit.de unio, nu.14. & in 3. p.signaturę, uerb.annexorum, Ferret.d.consi.236 & 255. Menoc.de arbitrarijs lib.2.casu 205.nu.67. Coras.4.p.c.4.nu.56. Hojeda d.nu.2.& 11. Flam. Parif. lib.10.q.2.nu.36. Pacian.d.c.27.nu.7.& 54. Azor.d. c.28. q.20.& Rota decis.786.sub nu.3.p.1.diuersor. quicquid dicant Rom.consi.362.num.3.& Aymon consi.104.nu.12.

21 Et † per collationem principalis habetur vtrumq, neq; est necessaria alterius collatio, gl. verb.de iure c.gratiæ.de rescrip.in 6.quā ibi sequuntur Domi.&

22 Franc.nu.6. Nauar.sup.& Rota in d.Virdunen.& † capta possessione Ecclesiæ seu beneficij principalis, etiam alteri illi unitæ intelligitur capta, Ferrettus, d.consi.236.nu.8. Gonçalez supra nu.6.

23 Tertio † fit, quod habens Canonicatum seu dignitatem, cui sit unita parochialis accessoriè, & perpetuo debet residere in Canonicatu seu dignitate, & non in parochiali, c.extirpandæ, §.qui uero de Præb. & ibi Abb.& Rebuf.ibidē in 4.notab. Pet.de Perus. c.8.ad fi. & S.Congregatio Concil.in declaratione, 12.sup.adducta dicta 3.p.c.2.sub nu.179.

24 Vnde † etiam alias censuit S.Congreg.super c.17. ☞ sess.24.de refor.quod Habens duas parochiales, quarū altera est beneficio simplici, uel dignitati in perpetuum unita, alteram dimittere non tenetur.

25 Et alias † declaratio quæ sic ait, Licet alias fuerit ☞ resolutum, quod habens ante Concilium duos Canonicatus, quibus singulis esset unita parochialis, per hoc decretum non tenetur ad alterius dimissionem, nihilominus in contrarium, est ueritas, quod alterum dimittere teneatur; uidetur intelligēda de unione æque principali.

26 Quarto † fit, quod ad Canonicatum seu dignitatē cui est unita parochialis accessoriè, & perpetuo non requiritur ætas 25. annorum, quæ in parochiali requiritur, sed sufficit ætas alias in Canonicatu seu dignitate requisita, ut in declarationib. sup.adductis, 7.p.c.4. à nu.30. Hojeda sup.nu.5. Gonçalez nu.13. licet Pet.de Perusio d.tract.c.7.q.3.dicat quod si Ecclesia parochialis sit annexa beneficio sine cura, requiritur ætas 22.annorum, quod non uidetur posse sustineri, neq; habere fundamentum, cum beneficium sine cura non requirat eam ætatem, &c.

27 Quinto † fit, quod in resignatione sufficiat facere publicationē iuxta constitutionē de publicandis in Ecclesia beneficij principalis, ubi fieri debet, neque erit opus eā facere, etiā in Ecclesia beneficij uniti.

28 Sexto † fit, quod in beneficio unito non habet locum regula de triēnali, quia regula loquitur in possessore titulo beneficij, & qui possidet beneficiū, ut unitū, non possidet ut titulum beneficij, sed ut mēbrum, & prædium tituli, iuxta dicta, & sic regula iuuari non potest. Et si aliter diceretur, daretur perpetua suppressio beneficij per præscriptionem, triennalem, quod esse non debet, ut ex Sarnen.de triennali q.8. Parif.consi.121.nu.58. uol.4. Rebuf.de pacificis, nu.62. & 293. resoluit Rota in una Romana S. Priscæ coram D.Chisanen.ut per eum decis.202.in manuscriptis, & in una Beneuētana Sancti Felis de anno 1552. coram eodem, & per Caputaq.d.decis. 349. p.3. & idem fuit resolutum in una Terdonen. Prioratus 13. Iunij 1594.coram D.Penna, tiempe, in unione inualida non intrare regulam de triennali, & in una Mediolanen.beneficij 5.Iunij 1596.inf. relata, nu.192. & posthæc tradit Gonçalez sup.nu. 9.id intelligens, nu.10. quando opponitur de triennalitate ex parte eius, qui fundatur in unione, secus uero, si opponatur ex parte possessoris tituláris cōtra actorem prætēdentem beneficium esse unitum.

29 Et † similiter in una Perusina Eremitorij 10.Martij 1557.corā D.Chisan.fuit resolutū, In beneficijs ☞ unitis non habere locum allegationē Lapi, quem ad modum etiam non habet locum d.regula de triēnali, Sarnen.ibid.q.8.quæ est prope similis regulę. Cassad.decis.2.nu.6.de causa possessio. Et ideo dandam esse remissoriam ad probandam unionem.

Quam-

30 Quãuis † diuersum sit in regula de annali, in qua non requiritur titulus, vt dictum est in d. dec. Chisa nen. 202. & sic obtinens beneficium, vt vnitũ, potest excipere de regul. de annali, cõtra actorem, qui illud impetrauit tãquam beneficium, & titulum, quia ex persona actoris ius metimur, Cassad. decis. 13. sup. re gulis, Mand. reg. de annali, q. 14. & fuit resolutum in causa Segobien. Archipresbyteratus 28. Maij 1584. coram D. Bubalo, in † qua fuit dictum regulæ de annali esse locum, cum Capitulum per plures annos possedisset Archipresbyteratum, quem alius impetrauit, & debuit iuxta illam intra sex menses ad iudicium euocare facere, non obstante, quod in beneficijs per viam suppressionis vnitis regula nõ habet locum, Sarnen. q. 25. quia ex persona actoris, qui illud impetrauit tanquam beneficium, venit ius metiendum, l. 1. §. 1. ff. de hæreditat. petat. Ægid. decis. 919. Cassador. d. decis. 13. &c. & idem tenet Gonçalez, d. num. 10.

31 Septimo † fit, quod lis introducta super beneficio, vt vnito, non est lis super beneficio, vt fuit resolutũ in vna Legion. præstimoniorũ de Palacios 16. Ian. 1595. corã D. Pamphilio, in qua fuit resolutũ: Gratiam si neutri Palatij non esse iustificatam, quod litem: nam lis introducta inter Franciscum de S. Petro actorem, cuius loco fuit subrogatus Palatios, & Antoniũ, erat super illis præstimonijs vti vnitis Archidiaconatui Calciaten. & sic cum ius metiatur ab actore, l. 1. ff. si pars hæreditat. petat. lis non erat super beneficio, Card. Clem. dispẽdiosã, q. 36. de iudic. Cassad. dec. 3. de iudic. non obstante cõmissione obtẽta per Gutterium, qui commisit causam restitutionis, & appellationis, &c. quia secunda instãtia reputatur eadẽ cum prima, & non mutat qualitatem primæ rursus non obstante clausula, quam & quas, nec non clausula, rebusq; alijs, &c. quæ erant in cõmissionib. dictæ causæ obtentis per Franciscũ de S. Petro, & Palatios, quia cum solum fuisset deductũ ius annexionis, non fuit in alijs adducta lis, ad L. 3. C. de transactio. nec dicta gratiã, si neutri, esse iustificatam quoad vacationem ex persona Antonij, quia non prodest decennalis successori in beneficio, si antecessor mortuus est in lite, ad hoc, vt non teneatur iustificare gratiã illius, etiãsi aduersarius fuerit imediarus successor illius met, & tenet Gonçal. 3. nu. 17.

33 Vltimo † fit, quod litere vnionis non dicuntur literæ de beneficio, sed de proprietate, & re profana, Rota dec. 2. nu. 5. de reb. Ecclesiæ in antiq. & practicabilia Rotæ d. nu. 13.

34 Per istam † tamen vnionem omnia emolumenta beneficij vniti transeunt in Ecclesiam, cui facta est vnio, & ad eam pertinent, Pet. de Perusio c. 2. nu. 1. & 22. Rota decis. 758. & 799. p. 1. diuersor.

35 Sed aduerte, quod † per vnionem vnius Ecclesiæ ad aliam non alteratur status Ecclesiæ vnitæ, sed debet in tali Ecclesia more solito deseruiri, Abb. per tex. ibi in c. exposuisti, nu. 7. de Præb. Rota dec. 133. nu. 15. p. 2. diuersor. & in d. Virdunen. decanatus de anno 1580. nempe per Vicarium perpetuum, si est curata, vt in d. c. extirpandæ. §. qui vero. de Præb. & in Clem. vnica de offic. Vicarij, & si sunt beneficia simplicia per Vicarium temporalem, nisi in Ecclesijs collegiatis vnitis, in quibus debent deputari clerici perpetui, ita Rota decis. 758. num. 2. & 3. p. 1. diuersorum Hojeda 1. p. c. 15. nu. 8.

36 De † vnitis vero mensæ Prælati vel Capituli, seu quoad spiritualia, & temporalia vide dicta sup. parte præcedenti c. 2. ã nu. 3.

37 Vnio † vero facta æque principaliter nihil aliud operatur, nisi vt rector vnius sit rector alterius, vtrũque tamen beneficium manet beneficium sicut erat & quælibet Ecclesia in suo statu, & honore remanet, & proprios reditus agnoscit, & gaudet suis priuilegijs glo. in d. c. & temporis 16. q. 1. & in d. cap. 1. ne Sede vacante, & gl. in d. Clem. per literas, de Præben. & ibi Cardin. Imol. Abb. & Bonif. supra citati, nu. 17. Caccialupus art. 2. nu. 2. & art. 8. q. 3. Petr. de Perusio c. 1. nu. 6. & c. 2. sub num. 3. Rebuff. d. tit. de vnion. nu. 15. & d. tit. de Vicarijs perpetuis, nu. 3. & in repet. d. §. qui vero 3. notabili ad fi. & 4. præmisso. Coras. 4. p. c. 4. nu. 57. Mandos. reg. 12. q. 1. num. 4. & cons. 27. nu. 1. 2. 3. & 9. Hojeda d. 1. p. c. 15. num. 2. & 8. & d. 2. p. c. 3. nu. P. Greg. supra num. 15. & Rota dicta decis. 114. & 73. part. 2. diuersor. Et ita fuit resolutum in dicta Illerden. pensionis, de qua sup. nu. 12. & in causa Tirason. iuris præsentandi 16. Octobris 1592. coram D. Blanchetto & 21. Octob. 1594. coram D. Lita insi. adductis, nu. 241. & seq. Gonçal. supra ã nu. 112.

38 Quod † procedit etiam quando vnio accessorie facta est ad tempus seu vitam, vt fuit dictum in dicta Illerden. ex Cassad. dec. 2. de vnio. & 3. de iudi. nam non est extinctio tituli, nec vera, & propria vnio, sed magis quædã palliata dispensatio, licet non dicatur Prælatus, aut rector beneficij vniti, sed administrator, Cassad. ibi Mand. reg. 22. q. 12. & de signatura gratiæ, tit. de vnio. vers. vnio altera, Fuscus d. lib. 2. c. 26. nu. 1. cum alijs adductis supra, 4. p. c. 4. num. 75. Et probatur ex declaratione S. Congreg. Concilij sup. adducta 3. p. c. 2. nu. 509.

39 Et † sic hodie vnio ad vitam inducit incompatibilitatẽ, ut dictum est præcedent. p. cap. 5. num. 219.

40 Et † obtinẽs Canonicatum, cui sit vnita parochia lis ad uitam, debet in parochiali residere, & non in Canonicatu, ut S. Congregatio Concilij censuit in declaratione 13. adducta d. c. 2. sub nu. 179.

41 Vnde quando † beneficia sunt annexa inuicẽ æque principaliter, cuiuslibet qualitas, & natura est attẽdenda. Et sic si alterum illorũ esset curatum, uel incompatibile, impediret assequutionem alterius simi lis sine dispensatione, Rebuf. in repet. d. §. qui uero, 3. notab. in fine. Alias per assequutionem alterius in compatibilis uacaret utrumq; annexum.

42 Quamuis † ipsa beneficia, alias incompatibilia, in uicem unita, non sint incompatibilia inter se ratione unionis, ut tenent Doct. communiter, & est declaratio S. Congreg. Concilij sup. c. 17. ses. 24. de refor. quæ sic ait: Si duæ uel plures parochiales sunt in uicẽ unitæ, non sunt cõprehẽsæ sub hoc decreto, sed possunt legitime retineri tanquã non incõpatibilia.

43 Secundo † in impetratione oportet facere mẽtionem de utroq; beneficio sic annexo, Fel. Selua, Caccialupus, Pet. de Peruf. glo. Rebuf. Hojeda, & Flam. Parif. citati supra nu. 20. & Gimon. in enchiridio beneficior. tit. 4. c. 5. nu. 22. & Coras. ubi supra, & Pacia nus d. c. 27. nu. 55. Azor. d. q. 20.

44 Quamuis † si solum facta sit mentio de uno, per clausulam, Cum annexis, in literis apponi solitam, confertur utrumque Rebuff. d. uerb. cum annexis, Hojeda d. c. 3. nu. 12. & per clausulam per supplicationem poni solitam, Quorum & illi forsam annexorum fructus, &c.

45 Tertio † habens duo beneficia unita, æque principaliter requirentia alias residentiam personalem, debet in digniori residere, & alias ubi commodius, & utilius esse uidebitur, ac in æqualitate, in quo ma luerit, d. c. & tẽporis 16. q. 1. Pet. de Perusio d. tract. c. 8. & declaratio. S. Congregationis 14. & 16. addu-

cta, d.c.2.3.p.nu.179.& 1.2.& 3, adductæ ibi sub nu. 185. quæ sunt videndæ in proposito.

46 Quarto† in resignatione, seu permutatione huius modi beneficiorum sic annexorum facienda erit publicatio in Ecclesia vtriusque, iuxta constitutionem de publicandis.

47 Vltimo† si duo beneficia diuersarum diœcesum, vel alias ad diuersos collatores spectantia, essent vnita æque principaliter, in prouisione illorum requiritur consensus vtriusq; Episcopi, seu collatoris, sicut

48 in† Ecclesijs Cathedralibus, seu Collegiatis sic vnitis, quamuis Canonici vnius non sint Canonici alterius, electio facienda deberet fieri ab omnibus communiter, & ab vtroq; collegio simul in loco, de quo in vnione conuentum est, vel in digniori, nempe in Cathedrali, quando vna est Cathedralis, alia conuētualis, vel alias vbi conuenient, Abb. d.c.1. num.6. Caccialup. art.2.nu.2.& art.8.q.3. Pet. de Perusio c.

49 1.nu.6. Quamuis† alias in prouisione beneficij, cui alterum alterius diœcesis est vnitum accessoriè, sufficiat consensus Episcopi beneficij principalis iuxta supra dicta Petr. de Perusio de reuocatione vnionis c.6.q.nu.4. Put. decis. 433.lib.2.& dec.40.lib.1. & 15.lib.2.p.3. diuersor. Gonçalez, supra nu.24.

50 Vnde† verum est, quod ait Io. de Lignano in c.2. de religios. domib. quod si vnum monasterium vnitur alteri, Episcopus maioris monasterij, nēpe cui facta est vnio, habebit confirmare Abbatem, quia fit denominatio à c.l. cum in diuersis, ff. de religios.

51 Quamuis† istud non videri verum dicat Petr. de Perusio d. tract. de vnio. c.10. nu.4. quia cum Episcopo reseruetur iurisdictio Episcopalis in monasterio suæ diœcesis, vnito d.c.2. de religios. domib. & dicemus infr. nu.222. videtur, quod vterque diœcesanus debeat illum Abbatem confirmare, alias derogaretur iurisdictioni Episcopi monasterij vniti, quod fieri non debet, vt d.c.2.

52 Nihilominus† doctrina Ioannis de Lignano est vera, ex dictis; nam quamuis alia iura, & iurisdictio salua maneant Episcopo Ecclesiæ vnitæ, tamen cōfirmatio seu institutio, aut collatio cessat in Ecclesia vnita ex natura vnionis accessoriè, ex quo Ecclesia sic vnita non vacat, vt dictum est sup. num.15. & ita tenet Caccialupus art.8.q.15.& 16.

53 Et ipse† P. de Perusio d.c.10.nu.1. sibi non constās aduertit, quod dicit Innoc. in c. pastoralis, de donationib. quod diœcesanus in Ecclesia vnita habet ius instituendi, non procedere, quia vnita non vacat, Clem. frequens, de excessib. Prælator. Ergo non fit institutio rectoris in ea, sed solum in ea, cui fit vnio.

54 Et† opinio Pet. de Perusio d. nu.4. solum procedet, quando vnio est, æque principaliter, iuxta dicta quamuis Caccialupus, d. art.8.q.5. dicat, quod Abbatem cōfirmabit Episcopus maioris monasterij, etiā quando æque principaliter fieret vnio, neque Innocent. ibi loquitur de Ecclesia vnita absolute, & suppressa.

55 Et an† vnio sit accessoriè, vel æque principaliter, colligendum est ex verbis ipsius vnionis, vt si dicat, quod vnit vnū alteri, &c. vnio fit accessoriè, maxime si dicat, &c. & incorporamus: si vero dicat, quod vnit tale, & tale beneficium, vnio fit æque principaliter.

56 Et alias† quomodo id cognoscatur, tradunt, Anchar. cons. 114. ad fi. Fel. in d.c. in nostra, de rescript. cons. 33.& in c. translata, nu.6.& 7. de constit. Selua d.3.p.12.nu.20. gl. verb. Ecclesias in d. Clem. per literas, & ibi Card. Imola, Bonifacius, & Abb. Rebuf. d. tit. de vnio. nu.19.& 20.& in d. rep.5. qui vero, d. 3. nota. in fi. Hojeda d.c.3. nu.5. Mascar. de probat. conc. 1418. Menoch. de præsumptio. lib.6. præsump. 80.nu.6.& Rota d. dec. 114.p.2. diuersor. & posthæc Gonçal. supra à nu.120.

57 Aduertendum† est tamen, quod annexio Præbendæ, scilicet Canonicalis facta dignitati, personatui, seu officio eiusdē Ecclesiæ, etsi videatur facta accessoriè, tamen non fit per viam incorporationis, & suppressionis, sed vt duo beneficia obtineantur, quāuis contrarium velit Nauar. cons. 14. nu.4. de rebus Ecclesiæ. Nam ad hunc effectū fit ista vnio, vt praxis, & experientia docet, vt obtinens dignitatem sit dignitas inter dignitates, & Canonicus Præbendatus inter Canonicos, conseruato numero Canonicorum, & Præbendarum, & tanquam Canonicus habet vocem in Capitulo, &c.

58 Et ideo† est, quod collatio Præbendæ Pœnitentiarij spectat ad collationem illorum, ad quos antea spectabat, quamuis prouisio officij Pœnitentiarij, cui illa est annexa, vt in decreto S. Concilij sess. 24. de reform. c.8. ad solum Episcopum spectet, vt dictum est, sup. 5.p. cap.4. à nu.137.

59 Et ideo† etiam est, quod non possunt duæ Præbēdæ simul teneri in eadem Ecclesia, etiam si vna sit annexa dignitati, seu officio, vt dictum est præced. p. cap.5. à nu.129.

§. I.

Quis possit vnionem facere, & ex qua causa.

SVMMARIA.

Solus Papa potest vnire Episcopatus, num.60. qui etiam potest vnire omnia alia beneficia, nu.61.

Episcopus etiā ex legitimis causis potest vnire beneficia, suæ diœcesis non exēpta, n.62. non tamen poterit vnire omnia beneficia suæ diœcesis, nu.63. vbi adducitur declaratio S. Congreg. quāuis possint plures Ecclesiæ, seu beneficia vni vniri, n.64.

Legatus à Latere, qui est maior Episcopo; & omnia potest in sua prouincia, quæ Episcopus in sua diœcesi, potest ex causa rationabili, & legitima vnire beneficia suæ prouinciæ, quæ conferre potest, nu.65. quamuis Legatus non alteret, ex quo non potest conferre beneficia, non possit etiam illa vnire, nam qui non potest conferre, non potest vnire, nu.66.

In hac potestate vniendi succedit Capitulum sede vacante, nu. 67. non tamen poterit sibi vnire, sicut sede plena non potest consentire, vnioni faciendæ ipsi Capitulo directè, & principaliter, &c. nu.68.

Vicarius generalis Episcopi vnire non potest sine speciali mandato, etiamsi sibi sit data facultas conferendi cum clausula generali, & ad omnia alia, &c. quæ non extenditur ad maiora, nu.69. quamuis contra teneant Mohed. & Hieron. Gabr. & Gambarus relati, nu.70.

Inferior Episcopo, etiam habeat facultatē conferendi, nō potest vniones facere, nisi hoc ei competat ex priuilegio, vel præscriptione immemoriali, aut quadragenaria cū titulo, aut nisi haberet iurisdictionē Episcopalem, nu.71. & 72. possunt etiam inferiores Episcopo facere vnionē, stante consuetudine propriè sumpta præscripta, licet non immemoriali, nu. 73. et pro prædictis facit declaratio S. Congr. adducta, nu.74. nec obstāt aliæ declarationes adductę, n.75. quib. respōdetur, n.76.

Potest Episcopus facere vniones etiam monasterijs, & locis religiosorum, nu.77. etiamsi religiosi, & monasteria sint exēpta, nu.78. ac fabricæ Ecclesiæ etiam Cathedralis, nu.79. nec obstat declaratio adducta, nu.80. cui respondetur, nu.81. & comprobatur ex alia declaratione adducta, nu.81.

Potest Episcopus facere vnionem cum onere legendi, num. 82.

non

non tamen potest facere vniones ad tempus, seu ad vitam, sed solus Papa nu. 83. & sic c. 15. sess. 24. de reform. non habet locum in suppressionibus ad tempus, sed perpetuis ex S. Congregatione, nu. 84.

Hæc facultas vniendi restringitur à Concilio in aliquibus casibus, primo, in terminis, cap. 9. ses. 14. de reform. vt beneficia vnius diœcesis non vniantur beneficijs, seu locis alterius, nu. 85. secundo in terminis c. 13. ses. 24. vt beneficia curata nō vniantur monasterijs, dignitatibus, Præbendis, seu alijs beneficijs simplicibus, &c. nu. 86. quo decreto non solum vnio parochialis est prohibita, sed etiam partis fructuum, ex S. Congregatione, sicut in terminis c. 16. ses. 25. de refor. beneficia curata in simplex conuerti non possunt, etiam pro parte fructuum, vt in declarationibus positis, num. 87. & notatur error Gonçalez, nu. 88. Tertio restringitur in terminis, c. 18. sess. 23. & cap. 15. sess. 24. de reform. ad beneficia simplicia, & sic d. c. 15. non comprehendit dignitates, ex S. Congregatione nu. 89. Quarto in terminis, c. 9. ses. 25. vt beneficia libera non possint vniri beneficijs, vel hospitalibus iuris patronatus, nu. 90.

An Episcopus possit vnire beneficia reseruata, seu deuoluta, à nu. 91. resoluitur quod sic, nam reseruatio non impedit fieri vnionem per Ordinarium, sed suspenditur eius effectus pro tempore prouisi de illo a Papa, præterquam si reseruatio esset perpetua, vt in prima dignitate, quicquid aliqui dicant.

Similiter reseruatio superueniens impedit effectum vnionis, & illum suspendit, donec reseruatio cesset, ex quo fit motu proprio, quamuis aliud sit in prouisione Papæ subsequente ad instantiam partis, non facta mentione seu suspensione vnionis, nu. 94. quamuis contra teneat Felin. dicens vnionis effectum non suspendi per reseruationem superuenientem, &c. nu. 95. & quamuis Rebuffus dicat reseruationem generalem non impedire vnionem; quia beneficium per vnionem dicitur suppressum, ob id non dicitur amplius vacare, nu. 96. vnio enim de beneficio non vacante non impedit eius vacationē pro prima vice, immo vt vnio intret, & habeat effectum, requiritur vacatio illius, nu. 97. vnio enim ista non fit, vt ex nunc, sed in futurum, cum vacauerit, nu. 98. & seq. vbi adducitur declaratio S. Congregat.

In terminis Concilij, sess. 21. c. 5. & ses. 23. c. 18. & sess. 24. cap. 15. de refor. reseruatio non impediet, nec suspendet effectum vnionis, ex illis decretis, nu. 100. & seq. vbi adducitur resolutio Rotæ.

Id solum habet locum in vnionibus factis ante vacationem; alias non valent vniones de beneficijs reseruatis factæ virtute illorum decretorum, c. 18. & 15. ex S. Congregatione, vt in declarationibus positis, nu. 102. Consonat Concilium Bononien. adductum, nu. 103. nec obstant aliæ declarationes adductæ, nu. 104. quia intelliguntur, vt possit Episcopus vnire beneficia reseruata, etiam post vacationem, quando vacantia in suo mense, et ad eius collationē spectantia ipse prius vniuit, alias secus, vt in prioribus declarationibus, & idem quando vniret ante ipsorum vacationem, si tempore vnionis erant affecta, eadem enim ratio fraudis tunc militat, num. 105. & seq. ob quam fraudem fuit, etiam alias decretum, quod si Episcopus beneficia vacantia seminario non applicauit, detrahat tantum taxæ Seminarij, quantum illa redderent, & de sua mensa assignet, &c. vt in declaratione S. Congregationis posita, nu. 107.

Causæ ex quibus ab Ordinarijs debet fieri vnio, ad duas reducuntur, scilicet ad euidētem necessitatem, vel vtilitatem, nu. 108. & plures adducuntur causæ à citatis, num. 109.

Vnio magis concernit iustitiam quam gratiam, & cum causa præsertim necessitatis, tenetur Episcopus eam facere, & si recusaret, posset adiri superior, nu. 110. & similiter si Capitulū nollet consentire, recurrēdum esset ad superiorem, & posset compelli, si iusta causa subesset, nu. 111. in terminis autē Concilij d. c. 15. ses. 24. potest Episcopus, sed non tenetur, nec Metropolitanus potest supplere, ex S. Congregat. nu. 112.

Vnio facta per Ordinarium sine causa vel ex causa falsa, etiam seruata iuris forma, est nulla ipso iure, nu. 113. quicquid in facta ex falsa causa dicant citati, nu. 114.

Etiam vnio Apostolica facta ex causa falsa est nulla, nu. 115. etiamsi facta sit Motu proprio, nu. 116. & etiam surreptio vitiat ipso iure vnionem Apostolicam, nu. 117. & seqq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Non præsumuntur causæ vnionis veræ, etiamsi Ordinarius, vel Legatus eas inserat in vnione, & asserat esse veras sed innās se vnione tenetur illas probare, nu. 120.

Si Ordinarius, vel Legatus in ipsa vnione enūciet adhibuisse causæ cognitionem & solemnitates requisitas, & reperisse causas esse veras, videtur standum eius assertioni, & præsumēdum esse pro vnione, donec contrarium probetur, etiāsi processerit parte non vocata, quia forte nullus tunc aderat, qui deberet vocari, nu. 121. quamuis contradicant practicabilia Rotæ, nu. 122.

Ratio est, quod licet alias regulariter non præsumatur solemnitas extrinseca, etiam enunciata in instrumēto quæ tēpore actus verisimiliter interuenire non potuit parte opponente, tamen pro decreto, vel actu iudicis in quo enunciantur solemnitates, præsumitur, quod omnia sint solemniter acta, nisi contra probetur, a nu. 123.

Id intelligitur quando causæ, & solemnitates requisitæ nominatim, & in specie exprimuntur, secus in genere, nu. 126. Sed quod præsumatur etiam pro decreto, si in genere exprimantur solemnitate, dicendo in communi causa cognita, vel iuris solemnitate seruata teneant alij, nu. 127. & absolute Surdus relatus, nu. 128.

Omissa concordia Alciati, quod prima procedat in decreto requirēte diligentē, & magnam causæ cognitionem, secundam requirente leuem, quæ est probabilis, concordantur, vt prima procedat quando solemnitates enunciantur a tabellione, seu notario, in instrumento decreti, secunda quando enunciatio solemnitatum in genere fit ab ipso iudice, n. 129. & 130. & declaratur quod ait Menoch. relatus, nu. 131.

Tenetur dicta doctrina, quamuis contra eam, quod non stetur assertioni, etiam iudicis, qui non potest facere actum sine cognitione causæ, & solemnitate, si dicat eam adhibuisse etiam in specie sed debere aliter de eo apparere ex separata scriptura, teneant Rom. & alij, nu. 132. & reg. l. si forte, ff. de castrensi pecul. non procedit in iudice, pro quo iura præsumunt stante enunciatione solemnitatum, nu. 133.

An si iudex delegatus, seu executor, cui iuxta regulā Cancellariæ committitur, vt si vocatis vocādis reperent causas esse veras, vnionem faciat, &c. referendo adhibuisse causæ cognitionem, et causas reperisse veras, procedat ad vnionē, præsumatur pro illo, & ei fides in iudicio contradictorio adhibeatur super veritate causarum, a nu. 134. resoluitur negatiue non obstante supradicta doctrina, quæ non procedit in executore, & iudice delegato, pro cuius decreto nō ita præsumitur.

Obijcitur, quod delegatus, cui Papa cōmittit, vt se diligēter informet de vtilitate causæ, & si reperit in euidentem vtilitatem Ecclesiæ cedere alienationem, confirmet, seu licentiā alienandi concedat, satis est, si adhibeat cognitione extraiudicialē absq; citatione, & pro eo et eius sētētia pṡumitur absq; processu, &c. nu. 136. & seq. vbi adducitur resolutio Rotæ.

Respondetur hoc procedere, quando Papa simpliciter committit alicui, vt se informet, &c. tunc enim circa informationem statur eius assertioni, & pro eius decreto præsumitur absque processu, nu. 138.

Quod non solum videtur procedere, vbi non est clausula vocatis vocandis, & nullus est contradictor, sed etiam vbi est d. clausula, nullus tamen est contradictor, nec qui debeat vocari, ex quo etiam tunc proceditur extraiudicialiter, num. 139. at supradicta resolutio procedit vbi committitur cum clausula vocatis vocandis, quæ facit executorem mixtum, & est interesse habens, qui debet vocari, seu alias est contradictor tunc enim debet fieri processus, &c. nu. 140.

Si apparet de processu, seu actis super vnione, & receptione testium sine parte vocata, siue nõ, quia nõ erat, qui deberet vocari, si abitur illis, donec contra probetur, si postea res deducitur in litigium, nu. 141. Facit quod vbi in alienatione rerũ Ecclesiæ seruata fuit forma, & iuris solemnitas, in dubio præsumitur facta ex causa iusta, nu. 142. quãuis quando fuit processum parte non vocata, etiamsi sit in possessione, qui obtinuit vnionem, contra teneant Aegidius, & practicabilia Rotæ, nu. 143.

Iuxta prædicta accipitur dictum Cardin. quod sufficit, quod de vnione constet: debet enim præsumi omnia fuisse solemniter acta, &c. nu. 144.

60 AD Quartum † dicendum est, solum Papã posse vnire Episcopatus, sic. sicut vnire, de excessibus Prælatorum, Rebuf. d. tit. de vnio. nu. 22. 23. & 25. Duaren. d. lib. 5. c. 6. Pet. Greg. c. 20. nu. 6. Hojeda d. c. 3. nu. 7. Lancel. d. tit. de vnio. §. nõ tamen, & Ceuedo plures referẽs collect. 87. ad Decretales, num. 1.

61 qui † etiam potest vnire omnia alia beneficia, cum in eis, habeat plenam potestatem, c. 2. de Præb. in 6. & Clem. 1. vt lite pendente, Caccialupus art. 3. nu. 1. & art. 4. nu. 1. ad 2. P. de Perusio c. 4. nu. 2. Rebuf. d. nu. 23. & Hojeda ibi, & Azor. 2. p. lib. 6. c. 28. q. 6.

62 Episcopus etiam † ex legitimis causis potest vnire beneficia suæ diœcesis non exempta d. c. sicut vnire vbi sic dicitur, Sicut vnire Episcopatus, atq; potesta ti subijcere alienæ, ad S. Pontificem pertinere dignoscitur, ita ad Episcopum Ecclesiarum suæ diœcesis vnio, & subiectio earumdẽ, c. exposuisti, de Præben. vbi Panor. & alij c. consultationibus, c. pastoralis, de donat. clem. si vna, de rebus Ecclesiæ, & clem. 1. §. ad hæc, de statu monach. Rota decis. 1. & 2. de offic. Legati in nouis, Caccialupus art. 3. q. 5. nu. 18. Pet. de Perusio, c. 4. ex nu. 21. Rebuf. d. tit. de vnio. nu. 22. & in rep. d. §. qui vero. 4. præmisso, & notab. 3. vers. de iure autem, Gamba. d. lib. 5. rubr. 1. nu. 35. Mand. d. tit. de vnio. Duar. & P. Greg. sup. Hojeda d. nu. 7. Lancel. d. §. non tamen, Fuscus de visitatione lib. 2. c. 2. nu. 19. Nauar. conf. 9. nu. 1. de offic. Ordinarij, & 20. de Præb. & 15. nu. 1. de rebus Ecclesię, practicabilia Rotæ d. c. de vnione, à nu. 10. Rota decis. 133. nu. 5. p. 2. diuersorum, & Azor. d. q. 6.

63 Non tamen † poterit Episcopus vnire omnia beneficia suæ diœcesis, Oldrad. conf. 262. num. 2. & S. Congregat. in Concilij super c. 18. sess. 23. de refor. sic censuit, Concilium non decernit, vt omnia beneficia simplicia vniãtur Seminario, sed aliquot; ideo vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt alias decreuit Congregatio.

64 Quamuis † possint plures Ecclesiæ, seu beneficia vni vniri, Caccialupus art. 4. quæst. 12.

65 Similiter † etiam Legatus a Latere, qui est maior Episcopo, & omnia potest in sua prouincia, quæ Episcopus in sua diœcesi, vt sup. dictum est 1. p. cap. 5. nu. 283. potest ex causa rationabili, & legitima vnire beneficia suę prouinciæ, quæ conferre potest, Rota decis. 459. in antiq. alias 2. de offic. Legati, & dec. 1. & 2. eodem tit. in nouis, Ægidius dec. 512. Abb. in c. fi. de confirmatio. vtili, & ibi Dec. à num. 19. idem Abb. in c. sicut vnire, num. 5. & 6. Rebuf. in praxi, d. tit de vnio. nu. 24. & in reg. de vnio. gl. 1 t. nu. 13. & in repet. d. §. qui vero, d. notab. 3. vers. de iure autem Gambarus sup. à nu. 41. Petr. Gregor. sup. Hojeda d. num. 7. Cucchus in institutio. maiorib. lib. 2. tit. 5. à nu. 87. practicabilia Rotæ sup. nu. 12. P. de Perus. c. 4. nu. 3. & Caccialup. art. 3. 2. q. ex nu. 2. qui tamen videtur remanere dubius, Villad. de Legato. q. 9. à nu. 82. & Azor. 2. p. lib. 5. c. 29. quæst. 14. & seq. & lib. 6. cap. 28. quæst. 8.

66 Quamuis † Legatus non à latere, ex quo non potest conferre beneficia, c. 1. de off. Legati in 6. nõ possit etiam illa vnire; nam qui nõ potest conferre, nõ potest vnire, Caccialupus art. 3. num. 12. & 14. Pet. Greg. & practicabilia Rotæ, nu. 9. vbi sup. & alij cõducunt dicta in simili de pensione sup. d. 1. p. c. 5. nu. 286. licet contra teneat Villadieg. supra nu. 87.

67 Et in hac † potestate vniendi succedit Capitulum sede vacante, Caccialup. art. 3. q. 6. nu. 19. Pet. de Perus. c. 4. nu. 29. Rebuf. d. tit. de vnio. nu. 36. & tit. de deuolutio. nu. 100. P. Gregor. sup. nu. 8. Zerol. in praxi Episcopali, 1. p. verb. vnio. §. 11. & 2. p. verb. Capitulum. §. 4. & verb. vnio. §. 7. & Marc. Ant. Genuen. in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ, c. 85. nu. 25. Azor. d. lib. 6. c. 28. q. 9. quicquid dicant Pauinus de offic. & potestat. Capit. Sede vacante 3. q. 2. p. à nu. 17. Hojeda d. nu. 7. & Cucchus d. lib. 2. tit. 9. nu. 87. & Azor sibi contrarius d. 2. p. lib. 3. c. 38. q. 9. Nõ

68 † tamen poterit Capitulum Sede vacante sibi vnire, vt censuit S. Congregatio Concilij super c. 15. sess. 24. de refor. his verbis, Capitulũ Sede vacante nõ potest supprimere quodcũq; beneficium, & sibi vnire. Sicut Sede plena nõ potest cõsentire vnioni faciendæ ipsi Capitulo directe, & principaliter, & ideo req. rit authoritas Papę, d. clem. si vna. §. fi. vt inf. à nu. 168.

69 Vicarius autem etiã generalis † Episcopalis vnire non potest sine speciali mandato, etiamsi sibi sit data facultas conferendi cum clausula generali, & ad omnia alia, etiam requirentia speciale mandatum, quæ non extẽditur ad maiora expressis, c. qui ad agẽdum, de procurat. in 6. clem. 2. eod. tit. ita Caccialupus art. 3. q. 8. nu. 23. Pet. de Perus. c. 4. nu. 32. Paris. conf. 40. lib. 4. Rebuf. in praxi in forma Vicariatus nu. 102. & d. tit. de vnio. nu. 37. Mand. d. tit. de vnio. vers. Vicarius tamen, Hojeda d. num. 7. Cucchus d. lib. 2. tit. 8. n. 106. Sbrocius de Vicario Episcopi. lib. 2. q. 115. Azor. d. lib. 3. c. 44. q. 11. & lib. 6. c. 28. q. 10.

70 Quamuis Mohedanus † dec. 3. de offic. Vicarij, & Hieronym. Gabr. conf. 200. nu. 3. lib. 1. teneant contrarium, nempe Vicarium posse vnire: & quamuis Gambarus sup. ex nu. 115. teneat Vicarium habentẽ mandatum ad conferendum beneficia, posse vni-

71 re. Inferior etiam † Episcopo, etiam si habeat facultatem conferendi, non potest vniones facere, nisi hoc ei competat ex priuilegio, vel præscriptione immemoriali, aut quadragenaria cum titulo d. c. sicut vnire, & d. Clem. 1. §. ad hæc, & ibi gl. verb. Ordinarios, Abb. in d. c. sicut vnire. nu. 3. & ibi Alexand. de Neuo in additio. Felin. in c. auditis, num. 9. de præscrip. Caccialupus art. 3. quæst. 7. & 9. & Pet. de Perusio c. 4. nu. 29. & 30. & idem de permutat. beneficior. 2. p. q. 8. nu. 42. Gambar. in c. vnic. de rerum permutat. in 6. nu. 113. Gimon. in enchiridio benef. tit. 5. cap. 2. n. 16. & 17. & 30. Nicol. Delphinas de iure patro. lib. 2. q. 12. num. 153. (qui aiunt posse præscribi ius vniendi, & authorizãdi permutationem) & Rebuf. d. tit. de vnio. nu. 32. & 33. & in forma Vicariatus, n. 102. & in rep. d. §. qui vero. 4. præmisso, & 3. notabi. vers. de iure autem, Paris. sup. Hojeda d. num. 7. Pet. Gregor. nu. 7. sup. Fuscus d. c. 26. nu. 7. Lancellot. d. §. non tamen in tex. & in gl. verb. inferiores, Sbrocius num. 12. & practicabilia Rotæ, nu. 10. vbi sup. Azor. d. cap. 28. quæst. 11.

72 Aut † nisi haberet iurisdictionem Episcopalem, quia posset vnire, Card. conf. 47. Abb. & Alexan. de Neuo sup. Caccialupus d. q. 7. Gambarus d. lib. 5. rubrica 1. nu. 16. Pet. Greg. sup. Lancellot. d. verb. inferiores, practicabilia Rotæ, sup. nu. 11. Flores q. 24. nu. 15. Emman. Rodrig. q. reg. tom. 3. q. 80. art. 1.

Possent

73 Possent † etiam inferiores Episcopo facere vnionem stante consuetudine proprie sumpta præscripta, licet nõ immemoriali, ex Bellamera de permut. benefic. 1. p. q. 2. nu. 9.

74 Et pro prædictis † facit declaratio. S. Congregationis sup. c. 5. sess. 21. de reform. quæ sic ait: Censuit Congregatio dignitati curatæ posse vniri aliam dignitatem ex causa paupertatis iuxta hoc decretum, & sess. 24. cap. 13. eamque vnionem facere posse Abbatem, si sibi hanc facultatem vniendi legitime præscripsit, aut ex priuilegio in Ecclesia sibi pleno iure subiecta iurisdictionem quasi Episcopalem habet in omnibus, & per omnia, alioquin vnionem faciendam esse per Episcopum cum consensu ipsius Abbatis & Capituli.

75 Neque obstant † sequentes declarationes sup. c. 15. sess. 24 de reform. ex quibus videtur inferiorem etiam habentem iurisdictionem quasi Episcopalem nõ posse facere vniones. Prima, an Abbati exempto collegiatæ secularis habenti iurisdictionem ordinariã, & quasi Episcopalem, liceat in sua Ecclesia, vbi Præbendæ simul cum distributionibus quotidianis adeo tenues sunt, vt pro sustinendo decenti Canonicorum gradu, loci, & personarum qualitate, non sufficiant cũ consensu Capituli aliquibus ex ijs suppressis, & earum fructibus, & prouentibus reliquarũ Prębẽdarum distributionibus applicatis eas ad pauciorem numerum reducere. Congregatio censuit nõ licere id Abbati, sed Episcopo, tamen cũ consensu Capituli, si modo ipsa collegiata Ecclesia insignis sit, & alias seruẽtur, quæ pręscripta sunt a Conc. in hoc cap. Secunda, quęsitũ fuit, an hoc idem liceret Abbatibus, & sæcularibus exẽptis habentibus iurisdictionẽ ordinariã, & quasi Episcopalem? Respon. Abbati qui iurisdictionẽ quasi Episcopalem habet, etiam si esset exemptus, & Ordinarius illius Ecclesiæ, & si in dicta Ecclesia oĩa, quæ in hoc decreto continentur, concurrant, nõ licet, sed tantũ Episcopo prout hic. Tertia, Pręlatus collegiatæ Ecclesiæ hãc tenuiũ Prębendarũ suppressionẽ facere non potest, licet sit exẽptus, & Ecclesia sit insignis, cum hãc solis Episcopis Concilium concesserit, cũ consensu suorũ Capitulorũ.

76 Quia istę † declarationes solum id negant in specie illius decreti, ꝙ solis Episcopis id concedit cum consensu Capituli, quod Censuit cõgregatio intelligendũ esse tãtũ de consensu illius Capit. cui fit vnio.

77 Et potest Episcopus † facere vniones etiam Monasterijs, & locis religiosorum, vt in d. c. consultationibus, & d. c. pastoralis & d. Clem. si vna, Rota dec. 2. de offic. Ordinarij in antiq. Fel. in c. in nostra. nu. 42.
78 de rescrip. † etiã si religiosi, & monasteria sint exempta, Cald. cons. 5. de rebus Ecclesiæ, Card. in d. Clem. si vna, n. 11. Caccial. art. 4 4. q. & practicabilia Rotæ sup. nu. 1. quãuis contra teneat P. de Perus. c. 4. n. 10.
79 ac † fabricæ Ecclesiæ etiam cathedralis, Imol. in d. Clem. si vna. n. 14. & in c. cũ accessissẽt, nu. 4. de cõst. & ibidẽ Fel. nu. 22. Rota d. decis. 133. n. 6. p. 2. diuers.

80 Neque obstat † sequens declaratio sup. d. c. 15. sess. 24. data Episcopo Tudertino, Episcopus, seu Ordinarios non potest simplicia beneficia vnire distributionibus Capellanorum Ecclesiæ cathedralis pro diuini cultus augmẽto, & similiter nõ potest eas vniones facere fabricæ, seu sacristiæ ob eius paupertatem ad ornatum, & alia Ecclesiæ necessaria: etiam attento quod sufferat omnia onera dictæ Ecclesiæ, & pa-
81 rum possideat, † quia intelligenda est non posse Episcopum per illud decretũ, d. c. 15. & ex vi eius facere istas vniones, cũ loquatur solũ de Præbendis. Nõ tamen negat id posse facere alias ex iure cõmuni, &c.

82 Quæ † intelligentia comprobatur ex alia declaratione super d. c. 15. quæ videtur eadem cum illa, & sic ait: Per hoc decretum non licet Episcopo vnire beneficia Capellanijs, etiã Cathedralis, quæ habeant reditus tenues, cum loquatur solum de Præb. item neque sacristiæ, neque fabricæ.

83 Potestq; Episcopus † facere vnionem cum onere legendi, Caputaquen. decis. 348. p. 3. & Zerola 2. p. verb. vnio. §. 2.

84 Non tamen † potest facere vniones ad tempus, seu ad vitam, sed solus Papa Staph. de literis gratiæ. tit. de modis prouisionis, nu. 19. Gambar. d. lib. 5. rub. 1. à nu. 17. & 127. dicẽs, quod hæc vnio, neque Episcopo, vel Legato conceditur, nisi habeant specialem facultatem, &c. Mandos. in reg. 12. q. 6. nu. 5. & reg. 19. quæst. 10. nu. 5. & quæst. 16. nu. 4. & reg. 22. quęst. 11. nu. 2. & in praxi signaturæ tit. de vnio. vers. vnio altera, Mohed. decis. 1. de officio Vicarij, alias 94. & dec. 3. de locato, alias 95. Zerola 1. par. verb. vnio. §. 7. & Concilium Prouinciale Bononiẽ. tit. de vnio. §. quæ obstant vnionibus beneficiorum, vbi in fine sic ait: Quocumque autem casu beneficia quæcumque ad vitam vnire omnino est interdictum, & nouissime Açor. d. lib 6. c. 28. q. 17.

84 Vnde S. Congregatio † censuit, quod decretum Concilij c. 15. sess. 24. de reform. non habet locum in suppressionibus ad tempus, sed perpetuis, non tamẽ vniones ad vitam fieri prohibentur per Concilium, sess. 7. c. 4. vt perperam ait Gonçalez gl. 5. §. 7. num. 146. sed solum ibi decernitur, quod inducant incõpatibilitatem, vt supra 11. p. c. 5. nu. 219.

85 Hæc autem facultas vniendi † restringitur à S. Concil. Triden. in aliquibus casibus, videlicet in terminis c. 9. sess. 14. de reform. vt beneficia vnius diœcesis non vniantur beneficijs seu locis alterius, notant Fuscus d. lib. 2. c. 26. nu. 24. Hojeda d. c. 3. nu. 6. Zerola 1. p. verb. vnio. §. 8. Açor. d. q. 17. quamuis antea possent vniri, vt per Caccialupum art. 4. q. 13. & art. 6. num. 8.

86 Secundo in † terminis c. 13. sess. 24. de reform. vt beneficia curata non vniantur monasterijs, dignitatibus, Præbẽdis, seu alijs beneficijs simplicibus, &c. Hojeda ibi, & Zerola ibi, & §. 2. Açor d. quæst. 17.

87 Quo † decreto censuit S. Congregatio. Non solum vnio parochialis est prohibita, sed etiam aliqua pars fructuum earũm vniri non potest, sicut in terminis c. 16. sess. 25. de reform. beneficia curata in simplex conuerti non possunt, etiam pro parte fructuum, &c. vt in sequentibus declarationibus super d. c. 16. Prima, Parochiales Ecclesiæ in simplex beneficium conuerti non possunt, quod intelligendũ est etiam in aliqua parte fructuum ipsius parochialis. Secunda, Nec Ordinarius dismembrare potest beneficia curata, ac vnire beneficijs simplicibus. Tertia, Ibi: Non conuertantur, etiam pro parte, videlicet ex parte etiam minori fructuum Parochialis constituere beneficium simplex. Quarta, Non poterit Ordinarius separare ab Ecclesijs parochialibus beneficia simplicia, siue oratoria, si illis vnita essent: etiam si illis separatis parochiales non egeant.

88 Ait autem post hæc † Gonçalez glos. 6. num. 96. quod decretũ Concilij d. c. 13. vbi disponitur, quod Ecclesiæ Parochiales non vniantur, locum habet, quãdo vere sit Ecclesia Parochialis, & habeat certos fines, alias non, vt censuit S. Congregatio Concilij per hæc verba: Parochiæ, quæ certos fines non habent, sed certum tantum populum, & per certas familias distinguuntur, vsque adeo vt sacramẽta promiscue non administrentur, hoc Concilij decreto

vtiquam non comprehenduntur, in quo certe fallitur Gonçalez: nam ista declaratio non refertur ad dictum decretum in versic. in vnionibus, sed in vers. in ijs quoque, sicut alia declaratio, quæ ait: Congregatio Concilij censuit sufficere ad hoc, vt non sit locus c. 13. sess. 24. de reform. curam esse distinctam.

89 Tertio restringitur † in terminis cap. 18. sess. 23. & c. 15. sess. 24. de reform. ad beneficia simplicia. Vnde in vna Elnen. Congregatio censuit dictum decretum c. 15. non comprehendere dignitates.

90 Quarto in † terminis c. 9. sess. 25. de reform. vers. insuper, vt beneficia libera non possint vniri beneficijs, vel Hospitalibus iuris patronatus.

91 Sed an Episcopus possit † vnire beneficia reseruata, seu deuoluta, dic quod sic: nam reseruatio non impedit fieri vnionem per Ordinarium, sed suspenditur eius effectus pro tempore prouisi de illo à Papa, Rota decis. 4. & 6. de rebus Ecclesiæ. in antiq. Card. in d. Clem. si vna. in princ. q. 6. Francus in cap. si sibi absenti, nu. 11. de præb. in 6. Felin. in c. in nostra de rescrip. cons. 27. Staph. de literis gratiæ, 2. forma mădati, nu. 7. Selua 3. p. quæst. 11. num. 26. 14. qualitate, Æneas de Falco. de reseruatio. q. 4. principali effectu 23. Mandos. reg. 12. q. 5. nu. 3. Granutius ad Simonetă de reseruatio. q. 43. Zerola d. verb. vnio. §. 7. 1. dub. sic intelligĕdus 2. dub. seq. & 2. p. eodem verb. §. 8. 10. & 16. practicabilia Rotæ, d. c. de vnione. n. 12. & Hojeda d. cap. 3. nu. 7. & 21. qui id recte intelligit. nu. 7.

92 Præter † quam si reseruatio beneficij esset perpetua, vt in 1. dignitate post Pontificalem, quę semper reseruata est, seu affecta per regulam Cancellariæ, & ideo non potest vniri per Episcopum.

93 Et ita absolute † tenendum est, quamuis Abb. in d. c. sicut vnire, ad fin. & ibi Alexand. de Neuo in additio. Caccialupus art 4. q. 6. & P. de Perusio. c. 4. nu. 6. & 24. & Azor d. lib. 5. c. 29. q. 17. & lib. 6. c. 29. q. 16. dicant, quando Papa suę dispositioni, seu ordinationi reseruat, seu reseruauit sibi ordinationem, & dispositionem, non posse vnire: & quăuis Nauar. cons. 12. de rebus Ecclesiæ videatur velle non suspendi effectum vnionis per deuolutionem, vel reseruationem: & ita posthæc & tenet Gonçalez supra d. glos. 5. §. num. 136.

94 Et similiter etiam reseruatio † superueniens impedit effectum vnionis, & illum suspendit, donec reseruatio cesset, ex quo fit motu proprio. (Quamuis aliud sit in prouisione Papæ subsequente ad instantiam partis, non facta mentione, seu suspĕsione vnionis, Rota decis. 3. de rerum permutat. in antiq. Bellamera de permutat. benefi. 3. p. q. 9. nu. 11. practicabilia Rotæ sup. nu. 15. vers. vnio per prouisionem, Zerol. 1. p. verb. vnio. §. 7. 1. dub. & dicitur sup. 11. p. c. 4. nu. 28.) Rota d. decis. 4. & 6. Caccialup. art. 9. q. 5. Æneas d. q. 4. effectu 42. practicabilia Rotæ. nu. 12. versic. vnio facta ab Ordinario de beneficio.

95 Quamuis contrarium in hoc teneat Felin. d. cŏs. 27. dicens vnionis effectus non suspendi per reseruationem superuenientem, etiă motu proprio, non facta mentione de vnione, quĕ sequitur Selua vbi sup.

96 Et quamuis † Rebuf. d. tit. de vnio. nu. 31. absolute, & indistincte dicat, generalem reseruationem nŏ impedire vnionem, quia beneficium per vnionem dicitur suppressum, ob id non dicitur amplius vacare, cum accessissent. de constitutio. & sequitur Menoch. cons. 294. nu. 4. 10. & 17. lib. 3.

97 Sed falsum est, vnionĕ † factam de beneficio non vacante impedire eius vacationem pro prima vice, immo vt vnio intret, & habeat effectum, requiritur vacatio illius, Mandos. reg. 12. q. 5. nu. 2.

98 Vnio † enim beneficij ante vacationem facta non fit, vt ex nunc, sed in futurum, cum vacauerit, glos. in d. Clem. 1. vna verbo vocatus, & ibi Doctores.

99 Et est † declaratio. S. Congregationis sup. cap. 18. sess. 23. ibi: Ante vacationem, &c. vt vnio facta sit, non prout ex nunc, sed in futurum, vt per decessum obtinentis censeatur beneficium incorporatum, & vnitum Seminario.

100 In terminis autem † Concilij sess. 21. c. 5. & sess. 23. cap. 18. & sess. 24. c. 15. de reform. reseruatio non impediet, nec suspendet effectum vnionis ex illis decretis, quod non aduertit Menoch. d. cons. 294. vbi agit de vnione facta Seminario de beneficio, quod prætendebatur reseruatum, &c.

101 Et sic Rota in vna † Tudertina beneficij 23. Maij
☞ 1594. coram D. Seraphino resoluit, vnionem factam de beneficijs reseruatis Ecclesiæ parochiali pauperi valere, neque esse necessariam mentionĕ de reseruatione, nec per eă suspendi, ex d. c. 5. sess. 21. de reform. & in terminis d. c. 18. est decis. Cæsar. de Grassis 132.

102 S. tamen Congregatio † Concilij declarauit, id solum habere locum in vnionibus factis ante vacationem beneficiorum, & alias nŏ valere vniones de beneficijs reseruatis factas virtute illorum decretorŭ, cap. 18. & 15. vt apparet ex declarationibus seq. Pri-
☞ ma super d. cap. 18 Gienen. Congregatio Concilij censuit, vniones beneficiorum reseruatorum validas esse, modo factæ fuerint ante ipsorum vacationem, seruata forma a Concilio Trident. præscripta anno 1589. Secunda sup. d. c. 15. Idem seruădum est hic, quod S. memoriæ Pius V. & sanctis. D. N. Greg. XIII. decreuerunt in vnionibus factis, seu faciendis Seminarijs, quod vniones de beneficijs reseruatis validæ sint, si modo fuerint factæ ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem factæ reperiantur, nullæ sunt, & prouisi à Sede Apostolica mitti debĕt in possessionem dictorum beneficiorum.

103 Consonat † dict. Concilium Bononien. tit. de Se-
☞ minario. §. quæ beneficia Seminario vniri nequeŭt, vbi sic dicitur, Sicuti nec beneficia reseruata, quădo post eorum vacationem vnio fieret: nam si ante vacationem vnita fuissent, vnio obtineret.

104 Neque obstat alia † declaratio Episcopo Aquila-
☞ no 20. Aprilis 1572. quæ sic ait: Beneficia simplicia, quæ per mortem vacant, possunt vniri per Episcopum Seminario, licet essent reseruata, vel affecta, nisi tamen alia beneficia, quæ iam vacassent in mense suo, scilicet Episcopi prædicti, & quorum collatio ad ipsum spectabat, nŏ Seminario vniuisset, sed alijs contulisset, vel eandem vnionem factam non continuo enuntiasset: refert Zerola 1. p. verb. Seminariŭ. §. 5. Et alia quæ sic ait: Si Episcopus beneficia in suis mensibus vacantia non vniuerit, videlicet & vacantia in mensibus reseruatis, vnire non potest, cum fraus in hoc censeatur.

105 Quia † istæ duæ vltimæ declarationes intelliguntur, vt possit Episcopus vnire beneficia reseruata, etiam post vacationem, quădo vacantia in suo mense, & ad eius collationem spectantia, ipse prius vniuit: tunc enim cessat omnino fraus, & ratio priorum declarationum, quæ procedunt, quando Episcopus prius non vniuisset beneficia vacantia ad suă collationem spectantia, tunc enim ad euitandam fraudem negatur illi facultas vniendi beneficia reseruata post ipsorum vacationem.

106 Et idem erit quando † vniret ante ipsorum vacationem, si tĕpore vnionis erant affecta, vt quia erant subcollectorum, familiarium, militum, vel officialium Curiæ, &c. eadem enim ratio fraudis tunc militat.

107 litat. Ob quam † fraudem fuit etiam alias decretum,
quod si Episcopus post erectionem Seminarij bene-
ficia simplicia vacantia ei non applicauit, sed suis cõ
sanguineis, vel familiaribus contulit, detrahat tan-
tum taxæ Seminarij, quantum illa redderent, & id
de sua mensa Episcopali assignet Seminario quoad
vixerit, vel alia beneficia vacantia, saltem eiusdem
valoris, & ad eius collationem spectantia, eiusdem
Seminario vniuerit, Zerola d. verb. Seminarium. §.
5. vt in sequen. declaratio. S. Cõgregationis data Vi-
cario Aquileien. Episcopus, qui ante diem 11. Iulij
1567. re ipsa Seminarium non erexit, quandocum-
que illud erigere constituerit, ab ipsa reali erectione,
nihil eius nomine, nisi dimidiam decimam redactã
ad antiquam taxam exigat: & si quid amplius exege
rit, vel restituat, vel cum eo compenset, quod in po-
sterum post ipsam erectionem ad eam rationem exi-
gendum erit, nisi tamen clare appareat totum illud,
quod amplius exactum erit, iam vere fuisse conuer-
sum in præparamenta necessaria, aut aliam similem
operam Seminarij. Anõqua autem taxa in hoc do-
minio Veneto est intelligẽda, quæ antea in vsu fuit,
antequam alia nouissima in vsu fuerit, ibi. Quicum-
que vero Episcopus ante diem illum 11. Iunij re ip-
sa Seminarium erexerit, & seruata forma Concilij
Trident. certam taxam stabiliuit, eamque à maiori
parte taxatorum rationem summæ exigere incepit,
seu illi sponte, aut ex conuentione, aut metu execu-
tionis factæ, vel faciendæ soluerint, dũmodo sit Epi
scopus in hac quasi possessione sic exigendi, eaque ta
xa in vsum Seminarij versa sit, & quoodie vertatur,
in exactione huiusmodi perseueret, & omnes, qui de
trectauerint soluere dictam summam, & taxam sta-
bilitam, possit rigore, & iuris remedijs compellere.
Si aliqua tamen beneficia simplicia post erectionem
Seminarij vacassent in sua diœcesi, quæ non appli-
casset Seminario, sed familiaribus suis, vel cõsangui
neis contulisset, detrahat taxæ Seminarij tantã sum
mam, quantam reditus illorum beneficiorũ capit, et
tantundem de sua mensa Episcopali assignet Semi-
nario quoad vixerit, vel donec alia beneficia vacan-
tia, saltem eiusdem valoris, & ad eius collationẽ spe-
ctanria eidem Seminario vniuerit, & eorum fructus
cum effectu applicauerit. Si vero beneficia aliqua Se
minario vniuisset, & nihil propterea taxæ iam stabi
litæ detraxisset, cogatur omnino tantum inde detra
here, quantum est reditus illorum beneficiorum vni
torum Seminario præscripto. Sanctissimus tamen
D.N. Clemens VIII. die 7. Octobris 1592. facultatẽ
fecit, vt Episcopus in taxa facienda pro Seminarijs
possit, seruata tamen forma tradita in d.c. 19. onera-
re beneficia nedum in dimidia decima, habito respe-
ctu ad antiquam taxam, iuxta Pij V. decretum, ve-
rum & in maiori summa, prout beneficiorũ, & loco
rum habito respectu, iustũ & æquum visum fuerit.
108 Causæ autem, ex quibus † ab Ordinarijs debet fie-
ri vnio, ad duas reducuntur, scilicet ad euidentẽ ne-
cessitatem, vel vtilitatem, d.c. exposuisti, de præben.
vbi Dd. Oldral. cõs. 261. & seq. Rebuf. d. tit. de vnio.
nu. 38. & in d. repet. §. qui vero, 3. notab. vers. 2. posse-
tis quærere, Duaren. sup. Mand. d. tit. de vnio. & in
reg. 22. q. 4. nu. 4. Lancellottus in instit. Cano. d. tit.
de vnio. §. 3. Hojeda d. 2. p. c. 3. nu. 8. Azor 2. p. lib. 6.
c. 28. q. 4. & 13.
109 Et † plures adducuntur causæ à Caccialupo art. 5.
& à P. de Perus. de vnio. c. 3. & de reuocatione vnio.
c. 1. & aliquas ponit Fuscus d. lib. 2. c. 26. & P. Greg.
de benef. c. 20. nu. 14.
110 Vnde vnio magis † concernit iustitiam, quam gra
tiam, Abb. d. cap. sicut vnire. num. 6. & practicabilia
Rotæ sup. nu. 3. & cum causa, præsertim necessita-
tis, tenetur Episcopus vnionẽ facere, & si recusaret,
posset adiri superior, vt per Rebuf. d. rit. de vnio. nu.
42. cum Caccialupo art. 5. & Pet. de Perusio cap. 3.
& 10. In quo tamen c. 10. nihil dicit, voluit allegare.
c. 11. 3. quæst. (vbi tamen potius dicit contrarium:
nam ait, quod dictum c. exposuisti, dicit, quod Epi-
scopus potest id, discretione præuia: & sic videtur
relinqui arbitrio Episcopi; verbum enim, potest,
importat voluntatem, & non necessitatem, &c.) &
per Mandos. regul. 12. q. 6. nu. 4.
111 Et similiter si Capitulum † nollet consentire, re-
currendum est ad superiorem, Bonifac. in d. Clem. si
vna nu. 20. & posset compelli, si iusta causa subesset,
112 Caccialup. art. 6. nn. 2. in terminis † autem Concilij
d. cap. 15. sess. 24. de reform. super illis verbis: Liceat
Episcopis, sic censuit, S. Congregatio. Ergo potest,
sed non tenetur: vnde Metropolitanus non potest
supplere in hoc,
113 Et vnio facta † per Ordinarium sine causa, vel ex
falsa causa, etiam seruata iuris forma, est nulla ipso
iure, ex d.c. exposuisti, vbi Abb. & Imola, Oldrad. d.
cons. 261. & seq. Caccialup. art. 5. Mandos. d. reg. 12.
q. 6 nu. 3. & de signatura gratiæ, d. tit. de vnio. vers. si
ne causa vero, Duare. d.c. 6. Hojeda d.c. 3. a n. 16. Bur
sat. cons. 185. nu. 13. lib. 2. qui ait, quod vnio benefi-
ciorũ, vt valeat, manifesta Ecclesiæ vtilitas, necessi-
tasq; requiritur, causæ cognitio, ac omniũ, quorum
interest, citatio: & Rota dec. 133. nu. 3, p. 2. diuersor.
114 Quicquid in vnione † facta ex falsa causa dicat Ro
ta dec. 1. de excessib. Prælator. in nouis, & 2. 8. & 12.
de rebus Ecclesiæ, in antiq. & 2. eodem in antiquior.
Ægid. dec. 617. seu 618. ad fin. Cassad. dec. 1. de vnio.
Boerius decis. 345. nu. 1. Millis in reper. verb. vnio fa
cta ex falsa causa, Rebuf. in praxi in d. reg. de vnio.
gl. 5. & 9. & in d. rep. §. qui vero. d. vers. 2. possess. Fer-
ret. cons. 236. nu. 4. Mascard. de probat. concl. 1419.
P. Gregor. d.c. 20. nu. 13. & practicabilia Rotæ, supr.
nu. 2. & Azor. d.c. 28. q. 14.
115 Et etiam vnio † Apostolica facta ex falsa causa, est
nulla, Ægidius, Cassador. & Millis, vbi proxime Fe-
lin. in c. postulasti, nu. 3. de rescript. Rebuf. d. glos. 5.
& 9. Mascard. & practicabilia Rotæ nu. 6. sup.
116 Etiamsi † facta sit motu proprio, iuxta dicta sup.
1. p. c. 5. nu. 502. & sequenti Cardin. cons. 56. Socin.
senior. cons. 1. num. 7. vol. 3. Felin. in cap. ad aures, de
rescrip. nu. 9. vers. & pulchre, & in cap. causam. de te-
stib. nu. 3. Staphil. de literis gratię. tit. de vi & effectu
clausular. De clausula motu proprio, vers. 7. & vlti-
mo. nu. 5. Selua 3. p. q. 12. num. 3. Mandos. regul. 22.
q. 2. nu. 3. practicabilia Rotæ d. nu. 6. & Gambarus d.
lib. 5. rubric. 1. de potestate Legati in vniendo a nu.
94. idem dicẽs in vnione facta a Legato, quia in eius
literis surreptio vitiat, sicut in literis Papæ. Quam-
uis contrarium in vnione Apostolica facta motu
proprio teneant Millis, & Mascard. sup. & absolute
Rota; Boerius, & Ferrettus sup. citati nu. 114.
117 Et etiam surreptio † vitiat ipso iure vnionem A-
postolicam, Abb. cons. 101. p. 1. Felin. in d.c. postula-
sti. nu. 3. Ripa lib. 2. respon. c. 10. Rebuf. d. glos. 5. &
cons. 195. vers. 10. surrepritia, & Mand. d. tit. de vnio.
vers. penult. & fin. Concilium Tridentin. sess. 7. cap.
6. & sess. 25. c. 9. vers. insuper, de reform. Rota in vna
Volaterrana vnionis 3. Ianuarij 1594. corã D. Blan
118 chetto, † in qua fuit resolutũ, quod vnio est surrepti-
tia facta monasterio ad supplicationem Prioris Cõ-
uentus, si tamen constat, quod ibi quandoque vnus
Monachus, quandoque vnus presbyter pro seruitio

Ecclesiæ

Ecclesiæ legebat. Est etiam surreptitia non facta mētione qualitatum beneficiorũ annexorum, vt quia sunt curata. Rota in antiquis decis. 37. & 75. de rescript. & etiam non narrata distantia loci, quæ vel retraxisset Papam a concedendo, vel saltem difficiliorē reddidisset, & etiā non narrato, quod Ecclesia monasterij, cui fit vnio, sit vnita alteri monasterio, &c.

119 Rota etiam † in vna Auelliana vnionis 13. Ianuar. 1594. coram D. Penna, in qua fuit resolutum, vnionem monasterij factam à Leone X. surreptionis vitio laborare, primo ex omissa specificatione 50. & amplius monasteriorum, quæ veniebant in vnione, de quibus non fuit facta mētio. Secundo, ex eo quod aliquot monasteria dicerentur esse de iure patronatus laicorum ad Couar. pract. c. 36. num. 1. Rebuf. in praxi tit. de vnio. num. 28. Tertio ex tacita qualitate Abbatis monasterij vniti, quem si Papa intellexisset habere mitræ, & baculi pastoralis vsum, & solemniter populo benedicere, & iurisdictionis cognoscendi inter vasallos causas matrimoniales participem fuisse, non est dubium, quin vel negasset, vel difficilius vnionem concessisset, c. super literis, & c. postulasti, de rescrip. &c.

120 Nec præsumuntur † causæ vnionis veræ, etiam si Ordinarius, vel Legatus eas inserat in vnione, & asserat esse veras, sed iuuans se vnione tenetur illas probare, Oldrald. d. cons. 261. Caputaquen. dec. 350. nu. 30. p. 3. & practicabilia Rotæ sup. num. 6. Quamuis Rebuf. in praxi tit. de vnionis reuocatione, nu. 10. videatur velle, credendum esse Episcopo, vel alteri facienti mentionem de causa vnionis, si exprimatur: & facit doctrina Decij in c. quæ Ecclesiarũ, nu. 130. de constit. & in c. cum sit Romana, nu. 7. de appellat. quod assertioni iudicis non statur super causa, sine qua actum facere non potest, Aymon de antiquit. temporis, 2. p. §. 1. nu. 13. & 21. Alciat. de præsumption. reg. 3. præsump. 9. nu. 27.

121 Si vero Ordinarius, † vel Legatus in ipsa vnione enunciet adhibuisse causæ cognitionē, & solēnitates requisitas, & repetisse causas esse veras, videtur standũ eius assertioni, & præsumendũ esse pro vnione, donec contrariũ probetur, etiamsi processerit parte non vocata, quia forte nullus tunc aderat qui deberet vocari, Cęsar de Grassis dec. 132. nu. 16. vbi inter alia dicitur in casu illius decisionis constare de cōsilio quatuor Deputatorũ requisito ex forma Cōcilij Trid. sess. 23. c. 18. in vnione per Episcopũ faciēda Seminario ex ipsa enuntiatione, de qua in vnione, &c.

122 Quamuis practicabilia Rotę sup. nu. 6. vers. adde, quod si instrumenta, cum Calderino cons. 4. de rebus Ecclesiæ dicat, quod si in instrumento vnionis dicatur per Ordinarium, habito prius speciali tractatu, & consilio cum multis Canonicis, & cum authoritate, & consensu Canonicorum, & Præpositi, &c. ista verba non probant tractatum præcedentem.

123 At nostræ sententiæ † ratio est, quod licet alias regulariter non præsumantur solemnitates extrinseca, etiam enuntiata in instrumento, quæ tempore actus verisimiliter interuenire non potuit, l. quęcumque. §. fin. ff. de publican. Felin. in cap. sicut, de re iudicat. nu. 26. & 27. Anton. Gomez. 2. to. uariarum. cap. 11. nu. 17. Mascard. de probat. conclus. 1321. ex num. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsump. 132. a nu. 28. & 33. dec. Pedemont. Cacherani 172. Cæsar de Grassis d. decis. 132. nu. 15. & 17. Parte † tamen opponente, Felin. d. c. sicut, nu. 28. Aymon de antiquitate tēporis, 1. p. sectione quæritur. nu. 30. Anton. Gomez. & Menoch. nu. 35. ibi Mascardus d. concl. 1321. nu. 19. & 946. nu. 5. & 1412. nu. 8.

124

125 Tamen † pro decreto, uel actu iudicis, in quo enũtiantur solemnitates, præsumitur quod omnia sint solemniter acta, nisi contra probetur, l. ab ea parte. 2. respon. ff. de probat. c. in præsentia, de renuntiat. l. in fine principij, ff. de rebus eorum, l. etsi Præses, C. de prędijs minorum, Speculator tit. de empt. & uenditio. §. nunc demum restat. num. 5. Alexan. Iason. & alij in l. sciendum. ff. de uerb. oblig. Baldus, & Paulus, nu. 2. in l. eum hi. §. si prætor. ff. de transactio. Faber in §. fin. nu. 3. de fideiussor. Felin. in c. quoniam cōtra, nu. 37. concl. 7. & Decius a nu. 187. de probat. idem Felin. in c. Albericus, de testib. sub nu. 4. Alciat. d. reg. 3. præsumpt. 10. Aymon sup. 2. p. §. 1. a nu. 14. Angel. Gabr. de sententijs concl. 5. in princ. & num. 37. & 38. Mascard. concl. 487. & 489. & d. conclus. 1321. nu. 21. & Menoch. de præsump. lib. 2. præsũpt. 75. à nu. 12. dicens magis receptum, & plures per eũ relati, & per Simoncell. de decretis. lib. 3. tit. 7. num. 41. Achilles decis. 199. alias 2. de decret is, Puteus decis. 410. lib. 2. & Rota decis. 589. ex nu. 3. p. 1. & decis. 72. nu. 34. & 36. & decis. 179. num. 4. & decis. 193. & 316. nu. 7. p. 2. diuers.

126 Quod tamen intelligitur † quando causæ, & solemnitates requisitæ nominatim, & in specie exprimuntur, secus in genere, Faber & Felin. sup. Parisius cons. 12. nu. 58. lib. 2. & cons. 85. nu. 39. lib. 3. Anton. Gabriel. d. nu. 38. & Achilles sup. Rota d. decis. 72. & Menoch. ubi proxime. num. 22. dicens communem, & ueram opinionem, & alij, ut per Alciat. sup. nu. 2. & in terminis unionis. Odral. d. consil. 262. nu. 4. & practicabilia Rotæ, sup. nu. 6. in fin.

127 Sed † quod præsumatur etiam pro decreto, etiam si in genere exprimantur solemnitates, dicendo in communi, causa cognita, uel iuris solemnitate seruata, tenent Baldus, & Paulus supra, & Aymon nu. 9. & 14. dicens communem, & alij per eum relati, &

128 per Simoncellum supra nu. 42. & quod † ex decreto præsumatur causæ cognitio, & solemnitates requisitę, absolute ait Surdus de alimen. tit. 8. priuileg. 56. nu. 113. & seqq.

129 Et omissa † concordia Alciati d. præsump. 10. nu. 5. quod prima procedit in decreto requirente diligentem, & magnam causæ cognitionem, secunda uero in requirente leuem causæ cognitionem, quam sequitur Ang. Gabriel supra num. 42. & 43. & Mascard. d. conclus. 487. a nu. 6. qui eandem distinctionem uidetur facere in assertione notarij ibi nu. 23. & est probabilis.

130 Possunt concordari, † ut prima procedat, quando solemnitates enuntiantur à Tabellione, seu notario in instrumento decreti, & ita loquuntur Faber, Felin. & alij, eo quod alias notarius uidetur scripsisse, ut iudex, & non ut testis, Secunda uero procedat, quādo enuntiatio solemnitatum in genere fit ab ipso iudice, tunc enim cessat dicta ratio, Faber sup. Et ita distinguit Decius sup. num. 183. dicens, quod distingui potest quod instrumentum nomine iudicis concipitur, & satis est, quod generaliter dicat, secus est, si nomine notarij, ut colligitur ex decis. Ioan. Fabri in d. §. fin. & sequitur Aymon. sup. nu. 10. in actu, in quo præiudicatur tertio, uel in quo partes sibi præiudicare non possunt, quia tunc magis præsumeretur, pro actu iudicis quam notarij.

131 Et quod † ait Menoch. supra nu. 46. citans alios, quod quando decretum fuit interpositum à iudice, sed solus notarius iudice ipso non mandante, affeerit adhibitas esse solemnitates, antequam decretum interponeretur, non præsumitur pro ipso decreto, siue de leuibus, siue de grauioribus causis agatur, pro-

tur, procedit quando notarius ſeparatim id aſſereret, & non in ipſo inſtrumento decreti concepto nomine notarij, & in eius perſona, maxime ſi eſt ſubſcriptum, aut ſigillatum a iudice: nam tunc, etiã ſi enuntiatio ſolemnitatum fieret in genere, ſufficeret propter approbationem iudicis.

132 Et ita tenendum eſt, † quamuis contra dictam doctrinam, quod non ſtetur aſſertioni etiam iudicis ſeu Prælati, qui non poteſt facere actus ſine cognitione cauſæ, & ſolemnitate, ſi dicat ſe adhibuiſſe cauſæ cognitionem, & debitas ſolemnitateſ, etiã in ſpecie, ſed debere alias de eo apparere ex ſeparata ſcriptura, teneant Romanus in d.l.ſciendum.nu.36.& Paulus conſ.38.quem ſequuntur Rebuſ.in concordatis, rubrica de Conc. Lateranen. Concilij 2.3.& 4. illatione, & alij relati per Simoncellum d. tract. de decretis.lib.1.tit.1.nu.101.& per Menoch.ſupra nu. 16.& Rota deciſ.716.& 752.nu.3.p.1. & deciſ.160. p.2.diuerſ.quam opinionem in puncto iuris dicit veriorem Alciatus d.præſumpt.10.nu.3.& 4.Sed iura per eum allegata eam non probant, vt recte oſtendit Menoch.ſupra nu.16.& 17.

133 Et de iure † etiam dicit certiſſimam Simoncellus d.lib.3. tit.7. nu.42. quamuis ex conſuetudine dicat præſumi pro decreto, in quo enuntiantur ſolemnitates, etiam in genere.

134 Nec obſtat † regula leg. ſi forte. ff.de Caſtren.pecul.quia non procedit in iudice, pro quo iura præſumunt ſtante enuntiatione ſolemnitatis, iuxta dicta, & Dd.citatos.

135 Sed eſt difficultas, † an ſi iudex delegatus, ſeu executor, cui iuxta reg. Cancellariæ 21.ſeu 22.de vnio. committitur, vt ſi vocatis vocandis repererit cauſas eſſe veras, vnionem faciat, &c. referendo adhibuiſſe cauſæ cognitionem, & cauſas reperiſſe veras, procedat ad vnionem, præſumatur pro illo, & ei fides in iudicio contradictorio adhibeatur ſuper veritate cauſarum.

135 In qua difficultate † reſpondetur negatiue, Ægidius deciſ.377.& 617.& practicabilia Rotæ ſup.nu. 6. non obſtante ſup. dicta doctrina præſumi pro decreto iudicis, in quo enuntiantur ſolemnitates, quia id nõ procedit in executore, & iudice delegato, pro cuius decreto non ita præſumitur, Ægid.ibi. Angel. Gabriel d.concluſ.5.de ſentent.nu.44.vbi regulam, quod præſumatur pro decreto iudicis, limitat, vt procedat in iudice ordinario generali, ſecus in iudice ſpeciali ad certum actum deputato, Puteus deciſ. 144.nu.4.lib.2.Rota d.deciſ.193.nu.4.

136 Difficultatem † tamen facit, quod delegatus cui Papa committit, vt ſe diligenter informet de vtilitate Eccleſiæ, & ſi repererit in euidentem vtilitatem Eccleſiæ cedere alienationem, confirmet, ſeu licentiã alienãdi concedat, ſatis eſt ut adhibeat cognitionem extraiudicialem abſque citatione, & pro eo, & eius ſententia præſumitur abſque proceſſu, maxime ſi aſſereretur adhibuiſſe cognitionem, ſeu ſe informaſſe, &c. Abb.conſ.41.p.1.quod conſilium ſequitur, & commendat Decius conſ.341.nu.12. Capic. dec.16.nu.4. Puteus deciſ.432.lib.2. & Rota in vna Raguſina emphyteuſis 20. Iunij 1578.coram D.Lãcellotto, quę habetur 1.p.diuerſ.deciſ.479.& in vna Anconitana terrarum de anno 1577. coram D. Seraphino, & in vna Romana deuolutionis 20. Maij 1580.coram D.Lancellotto, quæ habetur d.1.p.diuerſor.deciſ.636.nu.1.& 4.& in vna Auerſana tenimenti 15.Febr.& 5.Martij 1582.quæ habetur d.1.p. deciſ.716.num.4.& in vna Auximana bonorum 13. Maij 1585.coram D. Seraphino, & 15.Nouembr. eiuſdem anni coram D.Robuſterio, & in vna Gadicen. cenſus 23.Ianuarij 1595. coram D. Seraphino.

137 In qua fuit † reſolutum, Cenſum conſtitutum à c. Gadicen.pro extinguẽdis prioribus cenſibus ad maiorẽ rationẽ creatis, & ſumptis a perſonis particularibus, quorũ reditus per plures annos Capitulum recognoſcendo bonã fidẽ, quod pro ipſius Capituli neceſſitatibus dicti particulares ſe obligauerit, ſoluit, fuiſſe vtilẽ, & validũ, non obſtante, quod non cõſtet de verificatione cauſæ, nẽpe quod fuerũt creati pro neceſſitatibus Capituli, quia cũ hoc faſſi fuerint Capitulares, & negotium fuerit confectum cũ authoritate Ordinarij Gadicen. habẽtis ad hoc authoritatẽ à Sede Apoſtolica, vtique præſumitur pro ipſius decreto, & hoc pacto recognitio bonæ fidei facta p Capitulũ fuit approbata per Ordinariũ in cõſtitutione huius noui cẽſus, &c. Et fuit dictũ ſup.6.p.c.2.n.248

138 Reſpondetur hoc procedere, † quando Papa ſimpliciter committit alicui, vt ſe informet, &c. tunc enim circa informationem ſtatur eius aſſertioni, & pro eius decreto præſumitur abſque proceſſu, Rota d.deciſ.716.nu.4.& deciſ.160.num.8.p.2.& Proſper de Auguſtino in append.ad ſummam bullarij verb. alienatio ſub nu.12.pag.498.

139 Quod non ſolum † videtur procedere vbi non eſt clauſula, vocatis vocãdis, & nullus eſt contradictor, Puteus d.deciſ.144.nu.1.& 2.ſed etiam vbi eſt clauſula vocatis vocandis, nullus tamen eſt cõtradictor, nec qui debeat vocari ex quo etiam tunc proceditur extraiudicialiter, Rota d.deciſ.636.& in dict. Anconitana terrarum vbi, vt in deciſ.dicitur, commiſſio cantabat vocatis vocandis, quamuis contradicat Ægidius d.deciſ.617.

140 At ſupradicta reſolutio † procedit, vbi committitur cum clauſula vocatis vocandis, quę facit executorem mixtum, Felin.in c.exhibita.nu.4.de iudic.& in cap.de cætern.nu.10.de re iudicat.cum alijs, & eſt intereſſe habens qui debet vocari, ſeu alias eſt contradictor, tunc enim debet fieri proceſſus, & requiritur receptio teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, de quo proceſſu debet doceri, Ægidius d.deciſ.617.& Puteus d.deciſ.144.nu.4.

141 Si tamen apparet † de proceſſu, ſeu actis ſuper vnione, & receptione teſtium, & probationum, ſiue parte vocata, ſiue etiam nõ vocata, quia nullus erat qui deberet vocari, ſtabitur illis, donec contra probetur, ſi poſtea res deducitur in litigium, quia forte rector, vel ſucceſſor dicit cauſam non fuiſſe veram, & ita colligitur ex d.deciſ.Rotæ 716.ad fin. Et alias eſſet durum cogere habentem vnionem ad iterum probandum cauſas, cum rite, & recte eas probauerit tempore vnionis.

142 Facit † doctrina Alexan.conſil.79.nu.18.lib.1. Iaſon conſ.54.nu.3.lib.1.Cornei 181.col.12.lib.2.Couar.lib.2.variarum.cap.17.nu.2. quod vbi in alienatione rerum Eccleſiæ ſeruata fuit forma, & iuris ſolemnitas, in dubio præſumitur facta ex cauſa iuſta, & dicit in propoſito Hojeda d.c.3.num.19.verſ.vel aliter, & ſecundo.

143 Quamuis † contrarium in hoc, quando fuit proceſſum parte non vocata, etiãſi ſit in poſſeſſione qui obtinuit vnionem, teneant Ægid.d.dec.617.& practicabilia Rotæ ſupra nu.6.

144 Et iuxta prædicta eſt † accipiendum, quod ait Cardin.in Clem.1.de elect.quæſt.9.num.10.quod poſſit dici, quod ſufficit, quod de vnione conſtet, debet enim præſumi omnia fuiſſe ſolemniter agitata, ſecundum ea, quæ notantur in d.c.ſicut, de re iudicat. & in d.l.ſciendum.

§. 2.

§. 2.

Quæ forma & solemnitas requiratur in vnione.

SVMMARIA.

VLtra causæ cognitionem in vnione facienda per Episcopum requiritur consensus. c.nu.145. quamuis non requiratur tractatus. nu.146. qui consensus potest interuenire, etiam post vnionem, nu.147. de quo relati, nu.148. quamuis contrarium teneat Bursattus relatus, nu.149.

In vnione facienda per Legatum non requiritur consensus Capituli, nu.150. nec in facienda per Papam, seu ex eius commissione, nec clausula vocatis quorum interest, id importat, num.151.

Vbi extat consuetudo in contrarium, videtur vnio posse fieri per Episcopum absque c.cap.nu.152. licet glos. in Clem. si vna, & alij citati teneant, non valere consuetudinem contrariam, nu.153. & respondetur verbis dictæ Clemen.nu.154. debebit tamen esse consuetudo immemorialis, aut quadragenaria cum tit.nu.155. nisi simus in consuetudine generali, quæ esset consuetudo propria, & non præscriptio, tunc enim sufficeret solum tempus 40. annorum, quæ consuetudo in his regnis esse videtur, num.156.

An hodie possit Episcopus vnire beneficia sine consensu Capituli ex Concilio sess.21. c.5. vbi datur Episcopis facultas vniendi etiam tanquam sedis Apostolicæ delegatis, à num.157. resoluitur negatiue, ex illis verbis, iuxta formam iuris, contra Nauar. & Zerolam ex S.Congregatione, cuius declaratio adducitur, & nu.160. adducitur resolutio Rotæ, vltra quod illud decretum procedit solum in vnionibus beneficiorum cum curatis, &c. num.161. at vbi extat consuetudo in contrarium, nō videtur consensus Capituli necessarius, etiam in terminis dict. decreti. nu.162.

Ita demum vnio est nulla ex defectu consensus Capituli si hoc dicat Capitulum, in cuius fauorem fuit introducta ista solemnitas, alias non, exemplo alienationis rei Ecclesiæ, quæ est nulla, si placet Ecclesiæ, &c. secundum Rotam in vna Segobien. nu.163. sed non placet, nam consensus, cap. in vnione non tam fuit introductus in eius fauorem, quam pro forma, & solemnitate, &c. nu.164. & adducitur resolutio Rotæ, nu.165. & sic vnio facta sine consensu Capituli erit nulla, etiam Capitulo non dicente, nec allegante, & ista nullitas poterit opponi à quocunque, cuius interest, nu.166. & de alienatione rei Ecclesiæ est diuersa ratio, quia eius nullitas est in fauorem ipsius Ecclesiæ, &c. nu.167.

Cum quis non possit authorizare in facto proprio, non valet vnio facta ab Episcopo ipsi Capitulo d. Clem. si vna. §. fin. quæ est iuris antiqui declaratiua, contra Oldra. & ideo requiritur authoritas Papæ, nu.168.

Dicta Clem. procedit quando vnio fit Capitulo principaliter, & directe: secus vero quando in consequentiam, & indirecte est in vtilitatem cap. nu.160. secus etiam vbi vnio fieret alicui dignitati, vel Præbendæ Capituli immo etiam omnibus Præbendis distinctis, non simul, sed separatim, & distincte vnicuique alicuius beneficij: & sic intelligitur decretum Concilij c.15. sess.24. 1.p. tit. singulis Præbendis singula beneficia vniantur, non omnibus simul indistincte, vnum aut plura secundum Hier.Gabriel.nu.170. quæ videtur nimia restrictio ad dict. decretum, in cuius terminis verius videtur posse ex eo fieri vnionem omnibus Præbendis, seu distributionibus simul, vt videtur sentire S.Congreg. cuius declaratio adducitur, quāuis non possit fieri cap. seu mensæ Capitulari, nu.171.

Dicta Clementina non procedit in suppressione, & extinctione alicuius dignitatis, vel Præbendæ, quam ex causa potest facere Episcopus cum consensu Capituli nisi bona Episcopi, & Capituli sint communia, nu.172. sed contrarium tenent alij, si id caderet in vtilitatem Capituli quia fructus ei applicantur, seu eius mensæ etiam diuisæ, nu.173. tamen si vellent applicare vni Præbendæ, vel etiam singulis possent, secundum Imolam, quem sequitur Decius contra Felinum, cuius rationi, respondet. nu.174. sequitur etiam Hier.Gabr. ita intelligens secundam partem dict. decreti Concilij, nu.175. sed in terminis istius decreti verius videtur posse ex eo applicari fructus Præbendarum suppressarum reliquarum distributionibus simul, & in communi, & indistincte, nu.176.

Consensus Capituli non præsumitur nisi expresse probetur, & asserenti incumbit onus eum probandi, vel nisi alias de eo apparet, nu.177.

An ex diuturnitate temporis præsumatur interuenisse cōsensus Cap. etiam in vnione, non enuntiatus, videbatur præsumi, si lapsum esset tempus longissimū 30. annorum, ex traditis per Felinum, & alios citatos, aut etiam concurrente possessione, & obseruantia vnionis cum scientia, & patiētia aduersarij, si lapsum esset longum tempus 10. annorum, ex traditis per Aymon. & alios citatos, &c. nu.179. sed resoluitur, ita demum ex diuturnitate temporis præsumi consensum cap. in vnione non enuntiatum, seu solemnitatem alias in actu requisitam, si lapsum sit tempus 30. annorum, cum possessione, & obseruantia vnionis, seu actus per illud tempus, alias nō, nu.179. & seqq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ, & reprobatur doctrina Flores circa hoc, nu.186.

An in exemplatione instrumenti præsumatur solemnitas extrinseca ex antiquitate temporis, remissiue, nu.187.

Huiusmodi præsumptioni non est locus, vbi ex ipso instrumento apparet de contrario, nempe non interuenisse dict. consensum, seu solemnitatem, alias in actu requisitam. num.188. & seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

In vnione facienda Seminario non videtur requiri cōsensus cap. sed eius loco requiritur, quod fiat cum consilio quatuor deputatorum ex decreto Concilij, alias vnio non valet, nu.190. vbi ponitur declaratio S.Congregationis: sed Episcopus non tenetur sequi eorum consilium, ex eadem S.Congregatione, nu.191. & adducitur resolutio Rotæ, nu.192.

Requiritur etiā, vt valeat vnio facta Seminario, quod sit actu erectum, & habeat actu scholares, & magistros, ex S.Congregatione, cuius declarationes ponuntur, nu.193. & seq. & adducuntur resolutiones Rotæ, nu.195. & seq.

An si semel bene facta vnione Seminario actu erecto, & habenti scholares, postea illi desinant ibi esse ad tempus, vt reditus insumantur in fabricam, seu reparationem domus, vel alia de causa expiret vnio beneficiorum, à nu.197. resoluitur non expirare, modum tamen Episcopi tollentis scholares è Seminario, licet ad tempus forte impetrarentur, & concederentur beneficia illi vnita à Papa dissoluente vnionem, nu.200. & si esset pensio reseruata Seminario, licet tunc non expiraret, non posset exigi pro illis annis, nu.201.

Requiritur etiam in vnione vocatio, & consensus patroni, ac inferioris collatoris, & electorum. nu.202. nam debent fieri vocatis, quorum interest, alias non valet, tam ex iure communi, quam ex Concilio Trident. nu.203. & qui sint isti quorū interest, qui vocandi sunt, remissiue, nu.204. circa quod adducuntur resolutiones Rotæ, à nu.205. & declarationes S. Congreg. nu.210.

Improbatur, quod ait Açor. quod Legatus potest vnire sine consensu patronorum clericorum, vel laicorum ex præscriptione, consuetudine, aut priuilegio. nu.211.

Improbatur, quod ait Emman. Rodriguez, quod per priuilegiū, & facultatem datam priori S. Benedicti vniendi monasteria, consentientibus Abbatibus, & monachis monasteriorum vniendorum, non obstante fundatione, dotatione, &c. potest fieri vnio monasteriorum iuris patronatus sine consensu, & vocatione patronorum, &c. nu.212.

Contra patronū, aut inferiorem collatorem non præsumetur eorū consensus, etiāsi in vnione enuntietur ab Episcopo, n.213.

Certum est non requiri vocationem rectoris beneficij, nec eius consensum, cum ei ad suam vitam non prouidetur, nec defensoris, si

foris, si vacat, nu. 214. quod procedit etiam in vnione facienda per Legatum, nu. 215. nec etiam rector Ecclesiæ est vocādus in vnione facienda de aliquo beneficio seu præstimonio suæ Ecclesiæ, nu. 216. quod procedit etiam in casibus positis per Concilium Trident. vt vocatis his, quorum interest, vniones fiant, quamuis in illis citandum esse rectorem, & possessorem beneficij videatur velle Fuscus, num. 217. procedit etiam in vnione facienda ex commissione Papæ vocatis quorum interest, nu. 218.

Nec etiam plebs debet vocari, audiretur tamen si causam rationabilem allegaret, ne fieret vnio, nu. 219. nam parochianorum interest bonum habere pastorem, ideo sunt legitimæ personæ in causa hoc respiciente, ex Rota, nu. 220.

Non etiam oportet in vnione facienda per Legatum, seu ex commissione Papæ, vocare Episcopum contra aliquos, nu. 221. namquamuis ex vnione ei auferatur collatio, id prouenit ex natura vnionis, & Legatus habet in hoc eandem potestatē, quam Episcopus, & concurrit cum eo, & alias sententia, iura, & iurisdictio inuiolata remanent Episcopo, num. 222. Et dictum Pet. de Perusio, quod sicut Episcopus non potest vnire sine consensu Ordinarij collatoris, ita nec Legatus, intelligitur de Ordinario collatore inferiori, nu. 223.

145 AD quintum † vltra causæ cognitionem, de qua in superiori, in vnione facienda per Episcopū requiritur consensus Capituli, d. c. pastoralis, de donat. & d. Clem. si vna. de reb. Ecclesiæ cū alijs, Abb. in d. c. sicut vnire, de excessib. Prælator. nu. 2. Caccialupus art. 6. Petr. de Perusio c. 5. 7. q. Rebuf. in praxi d. reg. de vnio. glo. 11. nu. 2. & in reg. d. §. qui vero, tertio nota. vers. tertio posset quæri, Gambarus d. lib. 5. rub. 1. de potestat. Legati in vniendo nu. 58. & 108. Fastol. causa 8. dub. 26. Lancell. in instit. canon. lib. 2. tit. de vnio. §. vsque adeo, & §. nec solum. Hojeda d. c. 3. nu. 9. Fuscus d. lib. 2. c. 26. nu. 5. Açor. 2. p. lib. 6. c. 28. q. 12. & Rota in Segobien. præstimonij de anno 1580. quæ habetur d. decis. 133. p. 2. diuers. nu. 2. quicquid dicat Emmanuel Rodriguez quæstion. regular. tom. 3. q. 80. art. 1. & vide dicta supra nu. 111.

146 Quāuis non † requiratur tractatus; Rota dec. 1. de rebus Ecclesiæ, in antiq. Pauinus de offic. & potest. c. sede vacāte 3. q. 2. p. n. 22. Boer. dec. 345. nu. 2. Rebuf. vbi proxime, & in cōpēdio alienationū, n. 24. Hojeda d. c. 3. nu. 9. vers. sed vtrū, P. Greg. d. c. 20. nu. 10. & practicabilia Rotæ d. c. de vnio. n. 8. & Açor. d. q. 12.

147 Et hic † consensus Cap. potest interuenire, etiam
post vnionem, Alex. cons. 219. nu. 16. 17. & 22. lib. 6.
Boerius sup. lib. 3. & 4. Rebuf. d. gl. 11. n. 20. Hojeda
d. nu. 9. vers. sed vtrum, Rota d. decis. 133. nu. 9. Açor
d. 412. in fi. quod probatur ex cap. cū vos, de his quæ
148 fiunt a Prælatis, & c. cura, de iure patron. De † quo
Mar. Socin. cōs. 15. lib. 1. Rochus de iure patro. verb.
pro eo quod, q. 4. Lābert. 1. p. 1. lib. q. 2. art. 12. Sel. 1. p.
q. 6. à n. 11. Mand. cōs. 30. nu. 3. & cōs. 32. nu. 2. Simōcel. de decretis in præfatione, ex n. 42. & Flam. Paris.
149 de resignat. benef. lib. 8. q. 10. a nu. 6. Quamuis † contrariū in terminis teneat Bursat. cons. 185. lib. 2. nu.
14. dicens, quod cum consensus Capituli requiratur
à lege per modū solemnitatis in ipso actu, & expresse adhiberi debet, ex Imola, Anton. & cæteris in d.
c. cum vos, & Rebuf. in compendio alienatio. nu. 15.

150 In vnione tamen † facienda per Legatum non requiritur cōsensus Cap. Rota dec. 1. & 2. de offic. legati, in nouis in additio. Ægidius dec. 513. Caccialupus art. 6. 14. cōcl. Pet. de Perusio c. 5. nu. 18. Pauinus d. q. 3. nu. 19. Gambarus supra num. 58. & 110. Hojeda vbi supra, Nauar. cons. 10. nu. 1. de offic. delegati, & practicabilia Rotæ sup. n. 2. vers. vnio potest, quamuis contrarium videatur velle Boerius supra nu. 4.

151 Et eadem ratione † non requiritur consensus Capituli in vnione facienda per Papam, seu ex eius cōmissione, Nauar. d. nu. 1. Quamuis in vnione facienda per Episcopum ex concessione, seu commissione Papæ contrarium dicant Fastol. dub. 5. & Boer. sup. nu. 4. & practicabilia Rotæ d. nu. 12. vers. in vnione facienda, quod etiam videtur velle Rebuf. d. glo. 11. nu. 2. nec clausula vocatis, quorum interest, id importat, quicquid dicant Boerius, & Rebuf.

152 Et vbi extat consuetudo † in contrarium, videtur vnio posse fieri per Episcopum absque Capitulo, vt cū Dd. in d. Clem. si vna tradit Fuscus d. lib. 2. c. 26. nu. 5. quod tenuit Laurentius relatus a Card. ibi nu. 12. & Caccialupus art. 6. a nu. 10. præsertim nu. 14. P. Gregor. supra nu. 6. & ponitur in Cōcilio Prouinciali, Bononien. tit. de vnio. §. quę seruanda in vnionibus, ibi; Deinde cū cōsilio, & cōsensu Capituli, nisi aliter ex loci, siue Ecclesię cōsuetudine receptū esset.

153 Licet † glossa in d. Clem. si vna, verb. consentiēte, & ibi Imola, & Bonifacius à nu. 16. Abb. nu. 2. & idē Abb. cons. 106. nu. 4. p. 2. Fastol. d. dub. 26. nu. 2. Felin. in cap. cum causam, de re iudicat. num. 10. & 20. Pet. de Perusio c. 5. 8. q. Lancellot. d. §. vsque adeo in glos. verb. consentiēte Capitulo, & practicabilia Rotæ d. nu. 12. vers. in vnione facienda, teneant non valere consuetudinem contrariam,

154 Neque obstant † illa verba in fine d. Clem. posita. Contraria quauis consuetudine non obstante, nā referuntur ad vers. quod si Episcopi, vt patet ex textu.

155 Debebit tamen esse † consuetudo immemorialis, vt ait Cardin. supra quem sequitur Gambarus sup. num. 109. & Rochus in cap. fin. de consuetud. sect. 6. nu. 15. in fine, aut quadragenaria cum titulo, ex cap. 1. de præscrip. in 6.

156 Nisi † simus in consuetudine generali, quæ esset consuetudo propria, & non præscriptio, tunc enim sufficeret solum tempus quadraginta annorum, ad notata in d. cap. fin. de consuetud. Duennas reg. 140. quam consuetudinem in his regnis esse existimo.

157 Sed est difficultas, an hodie † possit Episcopus vnire beneficia sine consensu Capituli, ex Concil. Trident. sess. 21. c. 5. de reformat. vbi datur Episcopis facultas vniendi, etiam tanquam Sedis Apostolicę delegatis: & partem affirmatiuam tenet Nauar. d. cōs. 10. de offic. deleg. ex dictis supra nu. 150. & seq. & sequitur Zerola 2. p. verb. vnio, §. 9.

158 Nihilominus tamen † contrarium est dicendum, nam dictum decretum Concilij requirit in vnione consensum Capituli, etiam si fiat ab Episcopis tanquā Apostolicæ Sedis delegatis, ex illis verbis, Iuxta formam iuris, & ita S. Congregatio Concilij declarauit, vt aduertit additio dicti Consilij Nauarri, dicens aduertēdum referri S. Congregationem censuisse contrarium.

159 Et † patet ex sequēti declaratione supra d. c. 5. ibi: Iuxta formā iuris, qua præterita nulla erit vnio, hoc est, de consensu Capituli, iuxta Clem. si vna. de rebus Ecclesiæ non alienan. Episcopus has vniones facere potest. Vnde conuincitur distinctio Zerolæ supra.

160 Et Rota in vna † Leodien. beneficij 23. Ianuarij 1593. coram D. Gipsio resoluit, Vnionem redituum Capellæ, seu Altaris, factam parochiali ob paupertatem illius sine consensu Capituli, esse nullā, d. Clem. si vna, & ibi Abb. Imola, & Bonifacius, Calder. cons. 65. Abb. 106. nu. 4. lib. 2. Fastol. dub. 5. &c.

161 Et præterea illius † decretum procedit solum in vnionibus parochialium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel nō curatorum cū curatis, & illa verba, Et in cęteris casibus à iure permissis, nō ampliāt,

vt vigore

vt vigore illius decreti possit fieri vnio aliorum beneficiorum, seu alijs beneficijs, sed ampliant causam vnionis, vt in specie illius decreti possit fieri vnio, non solum ex causa paupertatis, sed etiam ex alijs causis legitimis, vt patet ex contextu.

162 At vbi extat † consuetudo in contrarium, non videtur consensus Capituli necessarius etiam in terminis dicti decreti, cum consuetudo iuri deroget, &c.

163 Hoc tamen de consensu † Capituli in vnione requisito intelligit Rota in dicta 1. dec. Segobien. 133. a nu. 10. quod ita demũ vnio est nulla ex defectu consensus Capituli, si hoc dicat Capitulũ, in cuius fauorẽ fuit introducta solemnitas consensus ipsius, alias non, Oldral. conf. 182. in fin. exẽplo alienationis rei Ecclesiæ, quæ ita demũ est nulla, si placet Ecclesiæ. Itaque nullitas voionis ex defectu cõsensus Capituli non põt allegari ab alio, quã ab ipso Capitulo, cuius fauore vnio esset nulla ad instar nullitatis alienationis rei Ecclesiæ ob defectũ solemnitatum, quæ non potest allegari ab alio, quã ab Ecclesia, vt ibi latius.

164 Sed hæc intelligentia † mihi non probatur, nam consensus Capituli in vnione, non tam fuit introductus in eius fauorem, cum de eius præiudicio non agatur, quam pro forma & solemnitate, ne passim, & temere fiat, ad tradita per Simõcel. de decretis in præfat. nu. 54. & in terminis, quod consensus Capituli in vnione requiratur a lege per modum solemnitatis docet Bursat. d. conf. 185. nu. 14. lib. 2.

165 Et alias in vna † Ancunitana terrarum de anno 1577. coram D. Seraphino fuit resolutum, Quod in alienatione consensus Capituli non requiritur vti personæ interesse habentis, sed solum tanquam solemnitas vt colligitur ex traditis per Francum in c. 1. nu. 16. & 20. de rebus Ecclesiæ in 6. & declarat. Rebuf. in compẽdio alienationum in 2. & 3. requisito: & sic stante commissione, si in euidentem cũ clausula vocatis vocãdis ad alienan. terras mensæ Episcopi separatæ à mẽsa Capituli: quo casu sufficit, vt Episcopus vendat, vt per Francum d. nu. 20. Capitulum nõ fuit vocandum: nam clausula, vocatis vocandis, videtur intelligenda de his, qui habent interesse, non autem de his, qui pro solẽnitate adhiberentur, quia authoritas Papæ adhibetur, vt suppleat omnes solemnitates, Abb. conf. 41. nu. 3. lib. 1. nec curatur propterea in his de solemnitatibus, sed tantum de vtilitatibus Ecclesiæ, Socinus conf. 15. nu. 15. versi. insuper. lib. 1.

166 Vnde vnio facta † sine consensu Capituli erit nulla, vtpote forma non seruata, etiam Capitulo non dicente, nec allegante, & illa nullitas poterit opponi à quocunque, cuius interest, Rota decis. 247. nu. 5. p. 1. diuersorum.

167 Nec obstat simile de alienatione † rei Ecclesiæ sine debita solemnitate, quia eius nullitas est in fauorem ipsius Ecclesiæ, & sic ab alio, quam ab ea allegari non potest. At in proposito nullitas vnionis factæ sine consensu Capituli non est in fauorem ipsius Capituli, vt diximus, & sic est diuersa ratio.

168 Vnde cum quis † non possit authorizare in facto proprio, non valet vnio facta ab Episcopo ipsi Capitulo d. Clem. si vna. §. fin. quæ est iuris antiqui declaratiua, gloss. penult. & Anchar. ibi Hier. Gabr. conf. 186. lib. 2. quamuis contrarium velit Oldrad. consil. 182. nu. 1. contra quem tenet Caccialupus art. 4. to. quæst. & ideo requiritur authoritas Papæ, glos. ibi verb. mensæ, ad fin. quam sequuntur ibi Card. in fine nu. 3. & Abb. nu. 6. Oldral. conf. 262. nu. 3. & practica bilia Rotæ d. cap. de vnio. nu. 12. vers. vnio facta ab Ordinario: quamuis Bonif. ibi. num. 12. teneat posse recurri ad Archiepiscopum.

169 Sed d. Clem. si vna. §. fin. † procedit, quando vnio fit Capitulo principaliter, & directe, secus vero quãdo in consequentiam, & indirecte est in vtilitatem Capituli Rota dec. 1. de Ecclesijs ædificandis in antiq. & d. decis. 133. nu. 7. & 8. 2. p. diuersor. & practica bilia Rotæ d. nu. 12. vers. vnio facta per Ordinariũ, & num. 15. in fin. quamuis in contrarium potius fit decis. 3. de rebus Ecclesiæ, in antiq.

170 Secus etiam vbi vnio fieret † alicui dignitati, vel Præbendæ Capituli, Rota decis. 788. nu. 4. p. 1. diuersorum, immo etiam omnibus Præbendis distinctis, non simul, sed separatim & distincte vnicuique alicuius beneficij, tunc enim non dicitur fieri vnio Capitulo, & sic potest fieri per Episcopum cum cõsensu Capituli, Bonif. d. §. fin. nu. 13. 14. & 15. & Hieron. Gabriel supra, qui ita intelligit decretum Concilij d. c. 15. sess. 24. de reform. 1. p. vt singulis Præbendis singula beneficia vniantur, non omnibus simul indistincte vnum, aut plura.

171 Quæ tamen videtur † nimia restrictio ad dictum decretum, & verius existimo in terminis dict. decreti posse ex eo fieri vnionem omnibus Prębendis, seu distributionibus simul, & ita videtur sentire S. Congregatio Concilij, vt in sequenti declaratione sup. eo. Hę vniones fieri possunt in distributionibus quotidianis, vbi illæ tenues sunt, & etiam Præbendæ tenues, secus si Præbendæ non essent tenues, quia hoc casu tenuitati distributionum succurri potest per remedium c. 3. sess. 21. idem licere censuit Congregat. quando nullæ sunt distributiones, & Præbendæ tenues, vel è contra. Et in declaratione 2. supra adducta præcedenti parte, c. 4. nu. 31. quamuis non possit fieri dicta vnio Capitulo, seu mẽsæ capitulari, vt per Gonçalez glos. 37 nu. 25. vbi ait consuluisse, & obtinuisse in S. Congregatione Conc. Trid. de mense Septemb. anni 1601. quod vnio facta ab Episcopo Capuen. mensæ capitulari de quibusdam beneficijs simplicibus vigore Concilij d. c. 15. esset nulla, quia dictum Conciliũ non dat facultatem vniendi mensæ capitulari, sed tenuibus Præbendis singulorum capitularium, & aliud est Capitulum, aliud singuli de Capitulo, & allegasse Felinum in c. cum accessissent, de constit. nu. 22. quod tamen iuxta ista accipiẽdum videtur, vt etiam omnibus Prębendis simul fieri possit dicta vnio, quia non ideo fit Capitulo, seu mensæ capitulari, fauet Açor. d. c. 28. q. 17. in fin.

172 Præterea † d. Clem. si vna. §. fin. non procedit in suppressione, & extinctione alicuius dignitatis, vel Præbendæ, quam ex causa potest facere Episcopus cum consensu Capituli, nisi bona Episcopi, & Capituli sint communia, vt notant Hostien. & Abb. n. 5. in c. cum accessissent, de constitutio. & gl. in d. §. fin. verb. mẽsæ, vers. item facit, quam ibi sequitur Card. ad fin. d. nu. 1. Oldral. d. conf. 182. nu. 5. & Gambarus de offic. Legati lib. 5. rubric. de dismẽbratione. n. 22.

173 Sed contrarium † tenent Butrius, & Imola in d. c. cum accessissent, & cum eis. Felin. nu. 22. a. 6. & Decius 57. ibi, & Bonifac. d. §. fin. nu. 11. & Hier. Gabr. sup. sępe, quod etiam si bona Episcopi, & Capituli sint diuisa, non potest Episcopus cum consensu Capituli supprimere dignitatem, vel Præbendas diminuere, si id caderet in vtilitatẽ Capituli, quia fructus applicantur ipsi Capitulo, seu mensæ Capituli, etiam diuisæ, nam tunc Capitulum authorizaret in facto proprio contra dicta §. fin. & allegant Glossam ibi verb. mensæ, quæ re vera non affirmat opinionẽ Hostien.

174 Ait tamen † Imola ibi, quod licet mensæ Capituli applicare non possint, quia hic agitur de interesse Capituli, & tangitur cõmodum potius Capituli, tamen si

men si vellent applicare vni Præbendæ, vel etiā singulis,possent, quia non authorizarent in facto proprio,cū aliud sit applicare Capitulo, aliud singulis Canonicis,seu singulis de Capitulo,& sequitur Decius ibidem à nu.54.& respondet ad rationem Felini vbi supra reprobantis in hoc Imolam, quod licet ptopter commodum singulorum Canonici videantur in hoc esse suspecti, tamen ista suspicio non facit, quod dicatur causa propria Capituli, & ideo licet singulis vtilitas acquiratur, verum tamen est dicere,Capitulum non præstare authoritatem in facto proprio, prout videtur considerare Imola, &c.

175 Sequitur † etiam Hieron. Gabriel supra dicens, quod potest item Episcopus cum consensu Capituli supprimere Præbendam, dignitatem, aut officium eius fructus,applicando non Capitulo,sed distribuē dointer singulos Canonicos,assignando scilicet cuique Canonico, vel Præbendæ certam portionem, & quod ita procedit dictum cap. cum accessissent cum notatis de constitution.& secunda pars dicti decreti Concilij.

176 In terminis † tamen istius decreti veriusexistimo posse ex eo applicari fructus, & prouentus Præbendarum suppressarum, teliquarum distributionibus simul,& in cōmuni, & indistinctè iuxta supradicta.

177 Consensus † autem Capituli non præsumitur, nisi expresse probetur,vt docet Bursatus supra ex Felino in d.cap.sicut,de reiudicata,num.26.& Millis in reper.vers. Episcopus potest cum consensu,& asserē ti incumbit onus probandi consensum interuenisse, Boerius d.decis. 345. nu.5. vel nisi alias de eo appareat,iuxta dicta supra à nu.121. quidquid dicat Gemin.cons.87.quam refert practicabilia Rotæ supra nu.12.vers.contra prædicta,& licet Açor.d.2.p.lib. 6.c.28. q.12. dicat, quod iste consensus Capituli interuenisse creditur, nisi contrarium appareat ex Alex.cons.219.lib.6.qui nu.17.ait quod ex possessione præsumitur, quod titulus vnionis fuerit legitimus, & sic cum consensu Capituli,nisi ostendatur contrarium per partem aduersam per tex. in c. cum venissent,de institutio. qui id non rectè probat,vt pet gl. ibi verb.probatum, & Abb.nu.8.

178 Sed an ex diuturnitate† temporis præsumatur interuenisse consensus Capituli, etiam in vnione non enunciatus,videbatur dicendum præsumi si lapsum esset tempus longissimum 30. annorum ex traditis per Felin.in c. Alberic.nu.4.de testib. & in cap.illud nu.6.de præsumpt.& in cap.sicut.nu.29.& seq.de re iudicata, Alciat.de præsumpt.reg.3.præsūp.10.n.7. Balbū de præscrip.1.p.3.partis,q.10.nu.10.Aym.de antiq.temporis,3.p.sect.1.à nu.6.Hier.de Monte de finibus regun.c.105. Anton.Gabrielem concl.1. de præsumpt. Bursattum cons.424.lib.4.Simoncellū de decretis lib.3.tit.7.nu.34.Menoc.de præsump.lib.2. præsump.75.nu.24.& lib.3. præsump.132.à nu.55. Gratian.reg.144.nu.17.& 19.& Velazq.in l.42.Tauri gl.2.nu.7.(qui docent,quod quādo agitur de graui præiudicio alterius, præsumitur solemnitas non enunciata ex lapsu non minoris temporis 30. annorum. Aut etiam concurrente possessione, & obseruantia vnionis cum scientia,& patientia aduersarij, si lapsum esset longum tempus 10.annorū, ex Alex. d.consil.219.nu.13.& 22.enm seq. & ex traditis per Aym.sup.nu.1.& 9. & Anton.Gom.2.tom.variar. cap.11.num.17.Simoncel.d.nu.34.Menoch.d.præsump.131.à nu.45.& 62.& Rodet.Suar.in l.3.tit.de las deudas,lib.3.fori limit.9.vers.sed pone.n.24.vbi additio Baldi alios adducit,& in terminis,quod Ecclesiæ vnio de consensu Episcopi,& Capituli ex diu turnitate temporis facta præsumatur cum Alexan. Dec.Tiraq. & Ant.Gabr. tradit Mascar. de probat. concl.587.nu.4.& 1322.& num.9.& quod in dubio consensus Capituli in vnione, & eius solemnitas ex temporis diuturnitate præsumitur, tradit Hojeda d.2.p.c.3.nu.9.vers.sed vtrum.

179 Nihilominus tamen dicendum † videtur, ita demum ex diuturnitate tēporis præsumi consensu Capituli in vnione non enuntiatū,seu solemnitatem, alias in actu requisitā,si lapsum sit tempus 30.annorum cū possessione,& obseruantia vnionis,seu actus pet illud tēpus, alias non (& ita accipiendi sunt Felin. Alciat. Balb. Anto.Gabr. Velazq. & alij citati, Tiraq.de præscrip.§.1.glos.4.vers.21.& 39.& Alex. Stiaticus,qui plura cumulat in repe.extrauag.ambitiose,de reb. Ecclesiæ,nu.20.Cassad.dec.3.de procurat. Emman.Suar.verb.solēnitas antiquo actui, Menoch.de successsion.resolut.§.5.nu.38.& Nauat.cōs. 38.nu.7.de sentent.excom.nec multū discrepat Mascar.d.concl.1322.nu.49. cum Hier.Gabr. cons.36. nu.52.lib.1.idem cons.80.nu.18.lib.2. & facit c.prouenit,de empt.& vendit.quamuis etiam sine possessione id velint Aym.Simoncel.& Menoch.) ex dec. Putei 136.& 365.n.4.lib.2.& 1.de rebus Ecclesiæ,Afflict.dec.368. Cotta dec.335.& seq. in suis miscellaneis manuscriptis, Rota decis.143.nu.8.9.& 10.p.2. diuersor.& in vna Neapolitana funda. 1.Iun.1579. coram D.Robusterio, quæ est d.2.p.diuersor. decis. 179.in qua fuit resolutum, Ex lapsu 30.annorum cū possessione præsumi beneplacitum Sedis Apostolicæ in alienatione bonorum Ecclesiæ, ex Puteo, & August.de rebus Ecclesiæ non alienan.& alijs pluribus in Romana S.Laurentij in Damaso corā D.Rubeis isto anno allegatis, Rota etiam in vna Sarçanē. terrarum de anno 1575.coram D.Cotta,in qua fuit resolutum,Confirmationē,& solemnitatē præsumi ex lapsu 30. annorum data obseruantia per illud tēpus, Hier.Gabr.consil.80.& 82.lib.2.additio. Alex. cons.219.nu.22.lib.6.licet ad effectū præscriptionis requiratur 40.& licet deducatur ibi tēpus Episcopi alienantis,secus tamen ad hunc effectū,&c.& in vna Elnen.minerioru 16.Decēb.1588.coram D.Orano, & in vna Placentina decimarū corā D.Bubalo, & posthæc tradit Gonçalez glos.12.à nu.76.& Prosper de Augustino ad summam bullarij Quarantæ, verb.alienatio.nu.46.& latius in append.ad eum locum,pag.506.& seq. Grat.decis.150.nu.4.

180 Et in vna Romana† casalis 21. Maij 1593. coram D. Seraph. in qua agebatur de alienatione cuiusdā casalis monāsterij S.Pauli Romæ facta Leon.X.fuit resolutum, Nulla alia solemnitate opus esse, quādo cum Papa contrahitur, præsentia enim eius supplet omnem defectum solemnitatis, Bald.in l.rescripta, C.de precib.Imperat.offeren.& in l.fancimus, C.de donat.Imola in c.1.de litis contestatio. Alex.consil. 157.lib.2.cum alijs,etiam si fiat contractus cū Papa tanquā cum persona priuata : adhuc enim consentit ipsi alienationi,& contractui,sicut Papa,& quod reseruatio consensus Cap. generalis cum non requireretur,nisi ad authorizandum,nō aūt ratione præiudicij,recipit conditionē quatenus opus sit,vt de beneplacito Apostolico passim obseruatur, Pute.dec. 42.lib.2.Rota dec.519.nu.3.p.1.diuers.interuenien te vero authoritate Papæ nō erat necessarius,& quatenus ille cōsensus necessarius esset, vtique præsumeretur interuenisse ex lapsu 30.annorum, Felin.in c. illud.nu.6.de præsumpt. Puteus d.dec.365.& d.dec. 1.de reb. Ecclesiæ, & quod cōsensus Rectoris spatio 30.annorū præsumatur talis,qualis requiritur, fuit

resolutum in causa Conchen. fructuũ coram D.Gipsio 10.Febr.1586.& licet ad effectum præscriptionis deducatur tempus Prælati alienantis: secus tamen ad hunc effectum. Hæc in dicta Romana casalis.

181 Et 28. Iunij eiusdem anni † coram eodem causa iterum proposita, Domini non fuerunt concordes supra primo fundamento de consensu Papæ, vti personæ priuatæ, quod sufficiat, ideo eo omisso, itum est in eam sententiam, vt ista solẽnitas authoritatis Papæ præsumatur ex cursu temporis, nec ad hanc præsumptionem est necessarium, quod enuntietur solẽnitas, vt est communis, & fuit resolutum in Caballin. coram Rubeis 10. Ianuarij 1575.

182 Idem etiam fuit † resolutum in causa Romana relocationis domus 20. Iunij 1594.& 13. Martij 1595. coram D.Gipsio.

183 Quamuis in vna † Anconitana terrarum, 27. Ian. & 18. Aprilis 1581. coram D.Blanchetto fuerit dictum, Beneplacitum sedis Apostolicæ, etiam spatio 40. annorum non præsumi, quia cum fuerit positum in conditione, & nõ sit solemnitas iuris communis, requiritur tempus antiquum, Mohedanus decis.52. Socinus Iunior cons.56.nu.29.lib.2. Aymon de antiquitate temporis, p.3.nu.18. Sequitur Prosper de Augustino d.appen.pag.507.citans Caualcan.decis. 8.sub nu.23.p.2.& alios.

184 Et in † d. Romana casalis 25. Martij 1594.coram eodem D.Seraphino, fuit facta difficultas circa præsumptionem licẽtiæ Capituli, quod reseruatio illius fuit facta sub conditione. Sed aliqui ex Dominis respondebant hoc non impedire præsumptionem ex Beroio in rubr. de probatio.nu.46.& 47. & Menoc. de præsumpt.lib.1.præsump.37.nu.20.& seq.

185 Et in causa † Mediolan. rescissionis permutationis 10. Ian. 1597. coram D. Pamphilio fuit resolutum, quod licet transactio super bonis ecclesiasticis requirat easdem solemnitates, quas requirit alienatio, Caputaquen.dec.106.p.1. & sic solemnitatem, & iustã causam, pro solemnitate tamen sufficit beneplacitũ Apostolicum, quod supplet omnes alias solemnitates: & licet huiusmodi beneplacitum non ostendatur, quia tamen fuit reseruatum in ipso instrumento, in quo Abbas, & monachi susceperunt in se onus illud obtinendi, satis præsumitur obtentum stante obseruantia ipsius transactionis spatio 30. annorũ, & vltra, quo tempore sæpius decisum est præsumi beneplacitum Apostolicum in alienatione bonorũ Ecclesiæ, Felin. in cap. Albericus de testib.nu.4. vbi dicit hoc procedere, etiam si beneplacitum non sit enuntiatum, quod seruat Rota, vt per Puteum dec. 365.lib.2.& fuit resolutum in causa Romana casalis 28. Iunij 1593. coram Decano, & sæpissime in alijs causis, &c.& eo ipso quod præsumitur solemnis, præsumitur etiam vtilis Ecclesiæ, & monasterio, quamdiu contrarium non probetur, Abb.cons.41.sub nu. 2.p.1. Alex.29.nu.6.lib.1. Iason 54.nu.3.lib.1. Dec. 192.nu.1. Paris.24. nu.5.lib.4. Bald. in cap.1. de his qui feudum dare possunt.

186 Et ita tenendum † est, quamuis nouissime Flores de Mena quæst.23. nu.94. & 95. doceat solemnitatem necessariam etiam enuntiatam in scriptura, de qua non constat in scriptura separata, vel tabellio fidem non facit, in rebus minorum, Ecclesiarum, & aliorum, quæ sine solemnitate alienari non possunt, nõ præsumi, etiamsi possessio triennalis, & quadragenalis sit, nisi possessio reorum sit admodum antiqua, vel immemorialis, vel centenaria, aut magis, & minus, & dummodo si non sit vltra centum annos, fama tituli, aut alia indicia concurrant, quæ arbitrio iudicis relinquit, neque esse constituendam differentiam (vt communiter constituunt Doctores, & particulariter Mascard. Menoch. & alij relati) inter titulum, & solemnitatem necessariam, & essentialem præsumendam, sed ad illam præsumendam non minorem probationem, aut minores coniecturas, quã ad præsumptionem tituli requiri, ex d.c. peruenit, & alijs, quæ id non probant.

187 Et an in † exemplatione instrumenti præsumatur solemnitas extrinseca, ex antiquitate temporis, vide Aymonem d.3.p. sect.2. a num.12. Couar. practicarum c.21. Nauar. cons.2. de fide instrument. & Rotam decis.193.p.2. diuersorum.

188 Huiusmodi autem † præsumptioni non est locus, vbi ex ipso instrumento apparet de contrario, nempe non interuenisse dictum consensum, seu solemnitatem alias in actu requisitam, Aymon. d.3.p.sect.1. 7. limitat. nu.27. decis. Pedemõtana Cacherani 273. a nu.7. Mieres de maioritat. 4.p. quæst.20.num.28. Velazquez alios citans in l.41. Tauri, glos.3.num.5. Surdus de aliment.tit.8.priuileg.22.nu.10. Prosper de Augustino d.appen.pag.505.& Rota dec.84.nu. 7.p.2.diuers.& in vna Astorien. beneficij de Villarin. 11. Decemb. 1585. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, Transumptum factum coram Vicario Archipresbyteri de Villafafila, ad cuius instantiam fiebat transumptũ, non esse in forma probanti, quia eius Vicarius non dicitur iudex competens ad id, ẽt quod haberet iurisdictionem ordinariam, & non esset Vicarius foraneus, Abbas nu.2. Felin.4. in c.fin. de fide instrum. Cũ ageretur de interesse Archipresbyteri, cap. insinuante, vbi Abbas, Felin. & alij de offic. delegati, & quia ex facie instrumenti apparebat, non solum nullam adhibitam causæ cognitionẽ ex temporis breuitate, Anchar.cons.83. Gabriel.concl. 5. de sentent.num.34. Achilles decis.48. sed etiam ex defectu citationis requisitæ, d.cap.fin. vbi Doctores, quia notarius ait, quod facta comparitione coram Domino Vicario statim iussit transumptari, & notarius incontinenti dedit transumptum, quæ citatio cum requirat aliquod temporis spatium, excluditur ex illis dictionibus, statim, & incontinenti, Tiraq. in l. si vnquam, verb. reuertatur, nu.114.& 116. Vnde tollitur omnis præsumptio, quæ ex tẽporis antiquitate oriri alias potuisset, Decius cons.445. num.68. quando enim ex facie instrumenti constat solemnitates non esse seruatas, cessat præsumptio ex lapsu temporis, Paulus cons.81.lib.2. Alexan.cons.1.lib.4. Gabriel.concl.1. de præsumpt.nu.57.

189 Et in causa † Auximana terrarum 23. Ianu. 1595. coram D.Orano fuit resolutum, Citationem factam Canonicis in Ecclesia, seu in choro non sufficere etiã stante lapsu 30. annorum, Gambar.dec.10. Ægidius dec.10. in fin. Fel. c. cum omnes, nu.24. de constitut. & c. eam te, nu.13. de rescrip. cum alijs, quia nõ sunt congregati capitulariter, & cum ex facie actus appareat citationem factam esse nulliter, cessat præsumptio ex lapsu 30. annorum ad Paulum, Alexand. & Gabriel. supra, & fuit alias resolutum, &c. Et conducit decisio in causa Toletana nullitatis professionis coram Domino Pamphilio 27. Febr. 1595. adducta supra 9.p.c.2.nu.330.

190 In vnione vero † facienda Seminario non videtur requiri consensus Capituli, sed eius loco requiritur, quod fiat cum consilio quatuor deputatorum duorum de Capitulo, & duorũ de Clero, ex decreto Cõcilij c.18. ses.23. de reform. Alias vnio non valet, Rota d.dec.132. Cæsaris de Graffis, & censuit sacra Cõgregatio Concilij his verbis, Congregatio censuit,

vniones

vniones factas Seminario absque consilio corũ quatuor, quos iubet Concilium adhiberi, minime valere. Alia. Non valent vniones simplicium beneficiorum factæ irrequisito deputatorum consilio.

191 Verum Episcopus† non tenetur sequi eorum consilium, vt eadem Congreg. censuit his verbis, Episcopi quatuor deputatos Seminarij debet adhibere in consiliũ pro tota tẽporali administratione prædicti Seminarij excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat, non tamen tenetur eorũ sequi consiliũ.

192 Et ita in vna †Mediolanen. beneficij quinta Iun. 1596. fuit resolutum, Quod deuolutio est iustificata lapsu temporis a die vacationis, iuxta capitulum secundũ de concessione Prębendę cum alijs: neque obstat vnio facta Seminario, quæ sine consensu Capituli est nulla secundum ius cõmune, Clem. 2. de rebus Ecclesiæ, & attento Conc. Trid. ad eius validitatem requiritur interuentus adiunctorum, vt fuit sæpe à Congregat. declaratum, & consequenter non impedit deuolutionem, nam ignorantia iuris non pręstat iustam causam ex deductis in causa Gienen. præstimonij, &c. nec regula de triennali suffragatur Seminario, quia illa defendit titulo possidentem, non autem vti vnitum, Chisanen. decis. vltima.

193 Requiritur etiam ad hoc, †vt valeat vnio facta Seminario, quod sit actu erectum, & habeat actu scholares, & magistros, vt censuit sacra Congregat. anno 1588. in vna Gienen. his verbis, Congregatio Concilij censuit vnionem nullam esse, & inualidam, cum Seminarium non fuerit erectum, iuxta formam Cõcilij, vtpote, nec magistris, nec scholaribus vere, & actu in eo existentibus, quæ declaratio fuit confirmata per breue Sixti V. in eius executionem datum 26. Octobris 1588.

194 Et Episcopo†Caurien. sic fuit rescriptum, Perillustris, & Reuerendissime Domine vti frater, cũ nomine Capituli istius Ecclesiæ expositum fuerit Congregationi illustrissimorum Patrum, qui Trid. Cõc. decretis interpretandis præfecti sunt decem ab hinc annis istic vix extitisse cœptam Seminarij fabricam illam, tamen nunquam perfectam, ac super beneficijs non fuisse certam taxam cõstitutam, minusque in ipso Seminario magistros, & scholares habitos, censuit ipsa Cõgregatio beneficia eidem Seminario vnita, atque in mensibus Apostolicis vacata, spectare ad liberam Sanctissimi Domini nostri dispositionem: quam Congregationis sententiam amplitudini tuæ notam esse voluimus, &c. Romæ 26. Ianuarij 1596. Hieronym. Cardin. Matthæius.

195 Vnde in causa† Gienen. prestimonij de mẽse Iun. 1593. coram Domino Blanchetto fuit resolutum, Collationem beneficij factam ab Episcopo post lapsum multi temporis à vacatione non sustineri, c. 2. cum alijs, de concessio. Præben. nec obstare vnionẽ factam de dicto beneficio Seminario faciendo verbaliter tantum erecto, quasi ignorantia iuris dubij fuerit excusatus a deuolutione, quia respõdetur ius esse clarum, quod Ecclesiæ nondum existenti donari non potest, c. ad audientiam, 2. & ibi Abb. de Eccles. ædificand. Nec obstare c. nemo, de consecrat. distinct. 1. quia solum probat antequam Ecclesia fiat, debere esse obligationem dotandi, nec obstare Concilium d. c. 18. quia respondetur, quod vt posset fieri vnio, debebat Seminarium actu esse erectum saltem in domo conductitia, & Concilium præcipit debere fieri contributionem de fructibus mensæ, &c.

196 Et in vna† Corduben. præstimonij 6. Nouembr. 1596. coram D. Lita fuit ita resolutum, Possessio Seminarij fuit de facto capta, & propria authoritate vigore vnionis factę eidem Seminario ante erectionem illius, quam vnionem certo certius est non subsistere, ad notata per Anchar. in Clem. si vna, 3. oppos. de reb. Ecclesiæ non alienan. & prout fuit dictũ in illa Gienen. præstimonij 20. Febr. 1594. corã illustrissimo Blanchetto. Et idem fuit resolutum in alia Cordub. præstimoniorum 7. Febr. 1601. coram eod. D. Lita, vt per Gonçal. post hęc visum. gl. 5. §. 7. à nu. 68. qui id solũ admittit, quando colligeretur aliquis fumus, vel suspicio fraudis in tali vnione, vel quando reditus beneficiorũ vnitorum Seminario nondũ erecto forsan non conuerterentur in eius vtilitatẽ, & prosecutionem, sed in alios extraneos vsus, ac ẽt quãdo omissa detractione fructuũ mensę Episcopalis, & Capitularis, & cunctorum beneficiorum diœcesis, prout dictũ Concil. pro forma requirit, vt vel alias forma non seruata fieret vnio, alias inquit validã esse talem vnionẽ futuro Seminario, quãuis nec domus sit empta, nec fabrica constructa, nec scholares actualiter admissi. Sed ista sentẽtia est re uera cõtra dictã declarationes S. Congregat. & decis. Rotæ.

197 Vbi se †offert difficultas, an si semel bene facta vnione Seminario actu erecto, & habenti scholares, postea desinant ibi esse scholares ad tempus, vt reditus insumantur in fabricam, seu reparationem domus, vel alia de causa, expiret vnio beneficiorum.

198 Et † videtur, quod sic, nam omnis res per quascũque causas nascitur, per easdem dissoluitur, cap. 1. de reg. iuris, & l. nihil tam naturale. ff. eodẽ, & quia deficientibus scholaribus non videtur esse collegium, & subiectum in quo vnio permaneat.

199 Nihilominus† tamen contrarium videtur verius ex doct. Abb. in c. gratum de postulat. Prælator. nu. 12. Cucch. in institut. maior. lib. 4. tit. 1. nu. 17. & Horatij Mandos. de priuileg. ad instar. gloss. 7. num. 44. Açor. lib. 5. cap. 22. 11. quæst. & aliorum, & turpius eijcitur, quam non admittitur hospes, cap. quemadmodum, de iureiurand.

200 In odium † tamen Episcopi tollentis scholares è Seminario, licet ad tempus forte impetrarentur, & concederentur beneficia illi vnita à Papa dissoluente vnionem.

201 Et si†esset pensio reseruata Seminario, licet tunc non expiraret, & extingueretur, iuxta dicta tamen videtur, quod non posset exigi pro annis quibus non sunt scholares.

202 Rursus†requiritur in vnione vocatio, & consensus patroni, siue ecclesiastici, siue laici, ac inferioris collatoris, & electorum, Clem. vnica, §. ad hæc, de statu monachor. Conc. Trid. cap. 15. sess. 24. de reformat. ibi, Cum patronorum cõsensu, &c. Bonifacius in d. Clem. si vna a nu. 21. & Card. nu. 6. & 17. Fastol. dub. 6. Caccialupus art. 6. Pet. de Perusio, cap. 5. 6. quæst. principali, Rebuf. in praxi tit. de vnio. nu. 28. & in reg. de vnio. gloss. 11. nu. 61. & in d. repet. §. qui vero, 3. notab. vers. tertio posset quæri, & in cons. 20. uers. quinto respondetur, ubi ait, quod si per inferiorem à Papa facta est unio, oportet probare non solũ unionem, sed & consensum collatoris, seu patroni, & Lamber. de iure patron. lib. 3. quæst. 6. art. 2. Mandos. reg. 22. q. 8. nu. 3. Couarr. practicar. c. 36. nu. 10. Hojeda d. c. 3. nu. 9. uers. sed utrum, Fuscus d. lib. 2. c. 26. nu. 26. Lancellot. in institut. d. lib. 2. tit. de unio. §. nec solum, Flam. Paris. de resignatione benef. lib. 2. quæst. 4. nu. 11. & Zerola in praxi 1. p. uerb. unio. §. 7. dub. 4. & alij.

203 Nam † unio debet fieri uocatis his quorum interest, alias non ualet, tam ex iure communi, ut per Pet. de Perusio d. c. 5. nu. 1. Rebuf. d. tit. de unio. nu.

43.Duaren.d.lib.5.cap.6.Hojeda d.nu.9.vers.secundum quod, & Lancellottum ibi, & Azor.d.lib.6.c.28.quæst.14.quam ex Concil. Triden.sess.7.de refor.c.6. Rota in dict.Segobien. præstimonij 133. nu.4.p.2.diuersorum,& in vna Theanen.beneficij S. Eustachij 20.Maij 1587.coram D.Giptio, & Conciliū Bononien.d.tit.de vnio.§.quæ seruanda in vnio.ibi, Et vocatis quorū interest, tota erit res pertractanda.

204 Et qui † sint isti quorum interest, qui vocandi sunt, tradunt Caccialupus d.art 6.& Pet.de Perusio d.c.5.& Rebuf.d.gloss.11.

205 Vnde in † vna Spoletana Capellan.29.Maij 1551. coram Domino Capisucco, Rota tenuit, Vnionem factam per Legatum de latere de beneficio iuris patronatus sine consensu patronorum esse inualidam, vt per Caputaquen. decis.350. p.3. Et in eadem 17. Iunij eiusdem anni tenuit, Vnionem factam de beneficio iuris patronatus laicorū, non accedente consensu omnium patronorum esse nullam, vt per eundem Caputaquensem decis.346.p.3.

206 Et in † vna Taruisina plebis de Medulo sub die 28.Iunij 1593.coram Illustrissimo D.Millino habita opinione dominorum abbreuiatorum de parco maiori, fuit resolutum, In vnione facienda de beneficio solere, & debere exprimi possessionem iuris cōferendi, si qua penes aliquem, adest maxime iure speciali competens.

207 Quod † etiam, ad huiusmodi possessionem iuris conferendi facere intrare regulam de iure quæsito, vt sit necessaria derogatio, fuit resolutum in vna Perusina beneficiorum, seu vnionis 8.Martij 1596.coram illustrissimo D. Blanchetto, in qua antea 24. Nouem.1595.coram eodem fuerat resolutum vnionis exceptionem obstare iuri conferendi quando vnio est bona.

208 Et † in dicta Taruisina 10. Ianuar. 1594. coram Domino Orano fuit resolutum, De collationis pertinentia cum non agitur contra Ordinarium, sed cōtra inferiorem qui prætendit vnionem beneficij, & cui ius commune, resistit sufficere probationem leuiorem etiam per famam, Rota decis. de probatio. in nouis, Cassad.5.eodem tit. Chisanen.3. quāuis in eadem Taruisina 16 Decemb.1588.coram D.Bubalo fuit resolutum, Ad effectum infringendi vnionē ob non expressionem iuris præsentandi requiri probationes concludentes talis iuris præsentandi, Rota decis.penult. & fin. de exceptio.in nouis, de quo supra 5.p.cap.5.

209 Et in † vna Aquen.iuris patronatus 7.Nouemb. 1601.coram D Lancellotto est resolutum, Constare de iure patronatus ex ipsa fundatione & dotatione cum reseruatione iuris patronatus de consensu Episcopi pro Anton. fundatore, & eius successoribus, Caputaq.decis.133. p.2. & hoc ius patronatus fuisse in communitatem translatum constat ex publico instrumento donationis ei factæ, cuius validitas controuerti non potest, cum interuenerit authoritas visitatoris Apostolici, & fuerit ratificata ab Ordinarijs pro tēpore existentibus, qui præsentationes admiserunt, consensus namque Ordinarij sufficit tacitus, & satis est, quod interuenerit ante, vel post, Thanus decis.20. constat etiam de effectuatione illius donationis ex pluribus præsentationibus continuatis spatio 100.annorum, & vltra, quæ sortitæ fuerunt effectum, & ab Episcopis confirmatæ, neque potest dici ante donationem beneficium fuisse effectum liberæ collationis, cum non probetur, nec præsumatur mutatio status, neque concurrant requisita pro illius mutatione, & præscriptione libertatis, iuxta textum cum ibi notatis io cap. cum de beneficio de Præb. in 6. Hinc sequitur inualiditas vnionis de iure patronatus laicorum, factę sine consensu patroni, non facta de hoc mentione, est nulla, Abb.c.cum dilectæ, in fin.de iure patron. Fastol.dub.6.Caputaqu. decis.246.p.3.& fuit tentum in causa Aprusina iuris patronatus 20.Aprilis 1584.coram D.Bubalo, & in alia Taruisina plebis coram eodem, & in vna Romana iuris patronatus coram D.Mellino.

210 Vnde etiam † S.Congreg.Concilij supra d.c.5.sess.21.de reform.sic cēsuit, Hoc cap.quo disponitur posse Episcopum facere vniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & aliorū beneficiorum cum curatis propter eorum paupertatem, non cōprehendit beneficia iuris patronatus. Et supra d.c.18.sess.23.sic, vniri non possunt beneficia iuris patronatus etiā ecclesiastici, nec pertinentia ad prouisionem inferiorū, neque beneficia, quæ residentiā requirunt, neque regularia, nec ēt quæ commendata sunt, nec quę monasterijs sunt vnita, vel annexa. Cōsonat dictum Conc.Bononien. d.tit.de vnio. §.quæ obstant vnionibus beneficiorum, & tit. de Seminario.§.quæ beneficia vniri nequeunt.

211 Ex quibus † apparet falsum, quod ait Azor.d.2.p.lib.5.c.29.q.16.& lib.6.c.28.q.12. quod Legatus potest vnire beneficia iuris patron. clericorum, vel laicorū ex præscriptione, cōsuetudine, aut priuilegio, sine ipsorum consensu, tūc enim iuri (inquit) potest Legatus derogare. Sed illa ratio solum procedit in prouisione de qua supra 5.p. r.3.nu.71.& 72. nō vero in vnione, quæ aufert in perpetuum prouisione.

212 Nec etiam † verū existimo, quod ait Emmanuel Rodrig.quæstionum regularium tom.3.q.80.art.2. quod per priuilegiū, & facultatē datam priori S. Benedicti vniendi monasteria consentiētibus Abbatibus, & monachis monasteriorū vniendorū, non obstante fundatione, dotatione, &c. potest fieri vnio monasteriorū iuris patronatus sine consensu, & vocatione patronorum, cum in priuilegio nulla fiat mentio de vocatione, & consensu ipsorum, cōuincitur enim ex regula leg.si quando. C.de inoffic.testa.

213 Nec contra † patronum, aut inferiorem collatorem præsumetur eorum consensus, etiam si in vnione enuncietur ab ipso Episcopo, nam alias esset in facultate Episcopi illis præiudicare, ad dec.13.Cresc. de probat.de qua supra 8.p.c.4.nu.43.

214 Hoc autem † certum est non requiri vocationem Rectoris beneficij, nec eius consensum, cum ei ad suam vitam non præiudicetur, sed post mortem ipsius vnio sortiatur effectum, nec defensoris, si vacat d.c.consultationibus, de donatio. & d.Clem.si vna, & ibi gloss. & DD. Rebuf.d.gl.11. nu.8. Hojeda d. c.3.nu.9.vers.sed vtrum, Lanulo.d.tit.de vnio. §.vsque adeo, & Rota in d.dec.Segobien.133.nu.13.& 14.p.2.diuersorum.

215 Quod † procedit etiam in vnione facienda per Legatum, Gambarus d.lib.5.rubr.1.de potestat. Legati in vniendo, nu.114. nec contrarium dicit Ægidius decis.403. vt ei imponit Gambarus ibi, & num.112. Nam illud de vocando Rectore immediato, &c. solum dicit quoad dismembrationem, & alienationē.

216 Nec etiā † Rector Ecclesiæ est uocandus in unione faciēda de aliquo beneficio, seu præstimonio suæ Ecclesiæ, Rota in d.Segobien.nu.14.& 15.

217 Quod † procedit etiam in casibus positis per Concil. Tridentin. ut uocatis his quorum interest, uniones fiant, quamuis contrarium, nempe in illis casibus citandum esse Rectorem, & possessorem, beneficij, uideatur uelle Fuscus d.lib.2.cap.26.nu.11.

nam

nam illa verba, vocatis quorum interest, accipienda sunt, iuxta ius antiquum, cum aliud non caueatur expresse ad l. præcipimus, C. de appell. cum alijs.

218 Et etiam † procedit eadē ratione in vnione facienda ex commissione Papæ, vocatis quorum interest, quamuis tunc vocandus esse Rectorem beneficij videatur velle gl. reg. Cancellariæ 21. vers. sed secundo;

219 Nec etiam plebs debet vocari, Boerius d. decis. 345. nu. 4. Rebuff. d. glos. 11. num. 11. Hojeda d. num. 9. vers. secundum quod, qui nempe Rebuf. nu. 12. & Hojeda ibi restringunt, quod audiretur, tamē si causam rationabilem allegaret, ne fieret vnio.

220 Nam † vt fuit resolutum in vna Gerunden. vnionis 20. Martij 1600. coram D. Sacrato parochianorum interest bonum habere pastorem, ideo sunt legitimæ personæ in causa hoc respiciente, Alexan. de Neuo cons. 48. nu. 7. Pet. de Perusio de vnione, c. 2.

221 Nec † etiam oportet in vnione facienda per Legatum, seu ex commissione Papæ vocare Episcopum, & ita sentiūt citati supra nu. 65. & tenet Ripa lib. 2. respon. 18. nu. 7. & Gambarus supra num. 114. quamuis in Legato contrariū videantur velle Ægidius decis. 512. seu 513. & Rebuf. d. gloss. 11. nu. 7. & tenet Caputaquen. decis. 350. nu. 1. p. 3. & practicabilia Rotæ d. cap. de vnio. num. 12. vers. circa prædicta, Zerola in praxi 2. p. verb. vnio, §. 3.

222 Sed quicquid † ipsi velint, non videtur verum Episcopum debere vocari, nam quamuis ex vnione ei auferatur collatio in beneficio vnito, tamen id prouenit ex natura vnionis, & Legatus habet in hoc eandem potestatem, quam Episcopus, & concurrit cum eo, Gambarus supra nu. 46. 47. & 54. & alias sua iura, & iurisdictio inuiolata remanent Episcopo, c. 2. de religios. domib. & ibi Dd. c. pastoralis, vbi Innocen. & alij de priuil. Caccial. sup. art. 2. q. 16. Pet. de Perusio cap. 10.

223 Et quod † dicit ipse Pet. de Perusio c. 5. 6. quæst. principali, quod sicut Episcopus non potest vnire sine consensu Ordinarij collatoris, ita nec Legatus intelligitur de Ordinario collatore inferiore, vt patet ex ipsa quæstione, & ex comparatione Episcopi.

§. 3.

Quomodo probetur vnio, & quando dicatur sortita effectum, & de eius reuocatione.

SVMMARIA.

Vnio nō præsumitur, sed probari debet ab eo, qui factam asserit, cum varie sit quid facti, & odiosum. nu. 224. & reprobatur Menoch. ad declarans, vt non procedat, quando asseritur facta in minutarum Ecclesiarum, de quarum paupertate, & inopia apparet: nam tunc facta præsumitur, quod est sine fundamento: nec Felinus, quem citat, id dicit, sed solum, quod est coniectura, &c. nu. 225.

Probanda est vnio per instrumentum, seu literas ipsius vnionis, nu. 226. & seq. vbi quod requiritur scriptura, nec sufficiunt testes, ex Rota contra Caccialupum, & Zerolam relatos, num. 228.

Probatur etiam vnio ex diuturnitate temporis, num. 229. sed quod tempus requiratur, resoluitur contra aliquos relatos requirere tempus immemoriale, vel quadragenarium cum titulo putatiuo dante causam præscribendi, nu. 230. & seq. & in probanda dicta immemoriali debet probari, quod beneficium semper est tanquam vnitum possessum, & debet esse probatio 40. annorum de visu, nu. 232. quod probatur ex cap. 1. de præscript. in 6. & quia vnio est contra ius commune, & odiosa, nu. 233. & ita tenet Rota, vt in resolutionibus adductis nu. 234. & in decisionibus positis, à nu. 235. & in resolutione adducta, nu. 238.

Id solum videtur procedere in vnione accessoria, & extinctiua tituli, secus in vnione æque principaliter, in qua quodlibet beneficium remanet in suo statu, & retinet nomen, & iura sua, & solum agitur, vt vnus sit Rector vtriusque, & sic non ita resistit iuri communi: vnde in ea non erit necessaria immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, sed sufficiet quadragenaria sine titulo cum bona fide, vt videtur velle Rota in decis. positis à nu. 239. pro quibus facit declaratio S. Congreg. adducta, nu. 243.

Secundum Felinum, & Rebuffum allegantes vnionem esse factā sufficit ad eam probādam probare possessionem 40. annorum cum fama tituli, ex doctrina Bartoli in l. Celsus, de vsucapio. volentis, quod sufficiat probare titulum ad vsucapionem publica forma, num. 244. sed id videtur falsum, nec doctrina Bartoli videtur vera, &c. nu. 245. & quamuis Rota secuta sit dictam doctrinam Felini in vna Alexandrina, vt in resolutionibus adductis, nu. 246. tamen videntur postea reuocata, vt in resolutione adducta, num. 247.

Probatur etiam vnio ex verbis enunciatiuis plurium instrumentorum antiquorum, in quibus beneficia tanquam vnita enunciantur, nu. 248. nam verba enunciatiua plurium instrumentorum antiquorum habent vim famæ, nu. 249. & fama in antiquis bene probat, etiam quod agatur de graui præiudicio, dummodo sit vniformis, & solida, ac constans, & illæsa, &c. nu. 250. & 251. & quod verba enunciatiua instrumentorum antiquorum probent, tradunt citati, nu. 252. & adducitur resolutio Rotæ, nu. 253.

Id procedit quando ista instrumenta antiqua haberent originē à diuersis personis, non ab eisdem, nu. 254. & quando verba enunciatiua sint clara, nu. 255. sufficiet tamen virtualiter enunciare vnionem, vt in resolutione posita, nu. 256. & debent habere originem à diuersis personis non suspectis, num. 257. nam enunciatiua plurium instrumentorum antiquorū non habent vim publicæ vocis, & famæ, si videntur emanasse à personis suspectis, nu. 258. & sufficiunt, & requiruntur ad minus duo instrumenta, nu. 259. & adducitur resolutio Rotæ, nu. 260.

Quod dicatur antiquum in proposito, aliqui docent debere esse centum annorum, nu. 261. & facit, nam quamuis variæ sint opiniones, quod dicatur antiquum in materia probationis, tamen communius, & magis recepta est, vt requiratur tempus 100. annorum, à nu. 262. quod Rota intelligit quoad instrumenta, & scripturas: in testibus vero illud dicit antiquum, quod excedit 60. annos, nu. 264. & seq. vbi adducitur resolutio Rotæ, Rota tamen alias in instrumento tenuit tempus 99. annorum pro antiquo, & sequitur Mascard. & sustineri potest, cum in tanto tempore vnus annus parum importet, num. 266.

Tam in testibus, quam in instrumentis cum ambigitur, an sint de antiquo, detrahendum est tempus litis, num. 267. & seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Quod dictum est vnionem probari ex enunciatiuis instrumentorum antiquorum, accipitur concurrente longissima quasi possessione ipsius vnionis, non alias, nu. 269. & facit doctrina Aym. & aliorum, quod licet alias in antiquis probationes leuiores, seu præsumptiuæ, & coniecturales admittatur: hoc tamen non habet locum contra possessorem, contra quem actor debet plenissime probare, nō obstante temporis antiquitate, num. 270. quamuis idem Aymon alias teneat sufficere probationes leuiores per indicium, et coniecturas in antiquis etiam contra possessorem, qui nondum præscripsit, num. 271. quæ sententia non placet, & solum posset procedere quando præsens status, & possessio illius, contra quem agitur, non repugnaret illis indicijs, & coniecturis, seu intentioni agentis, aut quando ageretur de recuperanda re amissa, de qua amissione alias constaret, nu. 272.

Probatur etiam vnio per confessionem partis aduersæ, nu.273. sed obijcitur, quod titulus beneficij non probatur per confessionem aduersarij, licet ex ea possit iustificari, & condemnari, nu.274. & quod ius patronatus non probatur ex sola confessione aduersarij, vt S. Cong. censuit in declaratione adducta, nu.275. & sic prædicta sententia non videtur vera, nisi concurrentibus adminiculis, & coniecturis, vt in simili de iure patronatus tenuit Rota in decis. posita, nu.276. & in decis. posita, nu.278. & alijs ibi allegatis, et nu.279. iuxta quas decis. ita demum ex confessione partis aduersæ concurrentibus, etiam adminiculis probabitur vnio, si non agatur ad illius canonizationem: alias id non sufficeret, vt dicitur de iure patronatus, quamuis confessio etiam sola non reuocata actoris prætendentis beneficium tanquam non vnitum sufficeret ad imponendum ei silentium, nu.280.

Quando vnio dicatur sortita effectum, quod est vtile ad regulã Cancellariæ reuocatoriam vnionum, & ad decretum Concilij sess.7 c.6. & sess.25.c.9. resoluitur dici sortitam effectum si secuta sit possessio, non alias, num.281. & sic non subsecuta possessione ante dict. regulam reuocatoriam superuenientem, vnio per eam reuocatur, & succedente vacatione potest de beneficio tanquam vere vacãte legitime prouideri, nisi vnio sit facta pro dote necessaria, &c. nu.282. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ, & nu.289. ponitur decisio eiusdem, & refertur quod tradit Gonçalez.

Regula Cancellariæ, quæ superuenit de vnionibus non sortitis effectum, non obstat quando aliqua bonorum portio a beneficio est dismembrata, & vnita monasterio, ex Rota nu.287. sed non videtur verum, quia regula etiam de dismembrationibus expresse loquitur, nu.288.

Quamuis Mand. & Rota cum Calder. videantur velle, vt vnio dicatur sortita effectum, fructus etiam esse perceptos, id non videatur necessarium, sed statim, ac possessio capta est dici sortitam effectum. nu.290. & adducitur resolutio Rotæ, nu.291. nec est necessarium ad istum effectum, quod possessio sit pacifica, num.292. requiritur tamen præcise possessio, nec sufficit voluisse eam capere, & fecisse quantum in se fuit, & non potuisse habere, nu.293.

Regula ista reuocatoria vnionum non videtur intrare, si saltem in parte vnio sortita fuit effectum, nu.294. licet secus sit in decretis Concilij d.c.6. & 9. ex S. Congregat. & Rota à num.295.

Vnio facta ex causa onerosa, & in recompensam, non reuocatur per d. reg. Cancellariæ, nu.297. & facit quod videtur tenere Mand. reg. illam locum non habere in vnione facta ex causa remuneratoria ob seruitia, seu merita extraordinaria, num.298. quamuis in vnione facta cum clausula in vim contractus habere locum alias Rota resoluerit, nu.299.

Quando vnus dat de regula reuocatoria, et alter replicat vnionem fuisse sortitam effectum, cui incumbat onus probandi, remissiue, nu.300.

De reuocatione vnionis quæ sunt videndi, nu.301. & in summa dicitur primo, quod ille potest vnionem dissoluere qui potuit illam facere, nu.302. & potest Episcopus vnionem non solum à se factam, sed etiam a Papa. vel Legato reuocare, causa subsistente, nisi facta sit a Papa ex plenitudine potestatis, secundum Pet. de Perusio, nu.303. & 304.

Secundo vnio reuocari potest cessante causa, propter quam facta est, vel alias ex causa necessitatis, & vtilitatis Ecclesiæ, vel quia redundat in eius damnum, nu.305. sed vnio facta de Ecclesia paupere non dissoluitur, si peruenerit ad pinguiorem fortunam, tribuit tamen talis restauratio iustam causam dissolutionis, nu.306.

Tertio, in reuocanda vnione requiritur causæ cognitio, & consensus Capituli, sicut in facienda, nu.307. & vlterius requiritur vocatio defensoris, & citatio eorum, quorum interest, nu.308.

Quarto, reuocatio vnionis operatur, quod Ecclesia vnita remaneat in statu antiquo, & sicut erat ante vnionem, num.309.

224 AD sextum, quomodo † probetur vnio, dicendum est in primis vnionem non præsumi, sed probari debere ab eo qui factam asserit, cum vnire sit quid facti, & odiosum, Ripa respons.1. de legib. nu.8. Rebuf. cons.8. vers. quinto respondetur, Mandol. reg.12. q.7. lib.5. Rota decis.557. num.5. lib.3. p.3. diuersorum, Mascard. concl.1418. nu.1. & 2. Menoch. de præsumpt. lib.6. præsumpt.80. nu.1.

225 Quintum.2. id † declarat, vt non procedat, quando asseritur facta vnio duarum Ecclesiarum, de quarum paupertate, & inopia apparet, nam tunc facta præsumitur, & citat Felinum cons.2. nu.23. Sed hoc est sine fundamento, & Felin. ibi solum dicit, quod est coniectura, non tamen quod ex ea sola præsumatur vnio, & ita tenet Rota in Tirasonen. infra adducta, nu.241.

226 Probanda autem † est vnio per instrumentum, seu literas ipsius vnionis, Aymon. cons.258. nu.10. & 11. Mascard. concl.587. nu.1. Rota decis.127. Cæsaris de Grassis nu.8. Zerola in praxi 1.p. verb. vnio. §.8. dicens, quod alioquin vacare conferentur beneficia vnita, si solo verbo, & facto vnirentur, & hoc accidisse in facto Beneuenti, vbi quædam beneficia erãt vnita Seminario solo verbo, & facto, sicque per multos annos vnita stetere: sed Reuerendissimus Nuntius Apostolicus hoc præsentiens tulit sententiam, qua dictas vniones irritauit, & condemnauit Seminarium Beneuentanum ad multam pecuniaris quantitatem pro fructibus interim male perceptis.

227 Et quod † ad probationem vnionis requiratur scriptura, ex Aymone supra fuit resolutum in causa Theanen. beneficij S. Eustachij 20. Maij 1587. coram D. Gipsio, & quod non sufficiant testes, Rota decis.557. nu.4. lib.3. p.3. diuersorum.

228 Quamuis † Caccialupus art.7. dicat vnionem posse probari per priuilegia Apostolica, per instrumenta authentica, vel publica, per testes, & alias species probationum, & Zerola 2.p. verb. vnio, quod probatur etiam per testes, & per instrumenta, & ex præscriptione immemoriali.

229 Secundo † probatur etiam vnio ex diuturnitate temporis, Anchar. cons.162. Felin. in c. ex parte. nu.2. de testib. & in cap. causam quæ, nu.3. de præscript. Iason in l. sciendum, ff. de verbor. obligat. num.17. vers. quinto fallit, Balbus de præscript. 1.p.5. partis, q.19. nu.2. Tiraquel. de præscript. §.1. glos.4. vers.20. Ant. Gabr. concl.1. de præsumpt. à nu.12. Menoch. de præsumpt.80. nu.3. & 4.

230 Sed † dubium est, quod tempus requiratur; in quo quamuis Hostiensis in cap. quoniam, de vita, & honestat. clericor. & in summ. tit. de supplenda neglig. Prælator. dicat, quod quanticunque temporis diuturnitas non inducit vnionem, & quamuis Boerius d. decis.345. nu.6. & Castaneus cons.10. dicant sufficere solum tempus 40. annorum ad præsumptiue probandam vnionem, quod sequitur Rebuf. cons.20. versic. non obest, dicens, quod vt probetur vnio per præscriptionem, necesse est, quod quis probet possedisse illam sine collatione tanquam vnitam per 30. vel 40. annos, & quamuis Flores q.23. num.50. dicat sufficere, & requiri maius tempus 40. annorum cum alijs iudicijs.

231 Dicendum † est ad probandam vnionem requiri tempus immemoriale, Ioan. Andr. in reg. qui cõtra. lib.6. Oldral. cons.296. num.3. Millis in repet. verb. vnio, Fel. cõs.2. & in c. si diligẽti, nu.21. de præscrip. Balbus supra nu.1. Rebuf. in praxi d. reg. de vnio. gl.9. ad fin. & cons.187. Probus ad Monach. in cap.1. de præscript. in 6. nu.25. Aymon d. cons.255. nu.11.

Mascard.

Mascar.concl.179.587. & 1418. Pet.Gregor.d.cap. 20.nu.13.Menoch.d.præsumpt.80.nu.5. practicabilia Rotæ d.c.de vnio.nu.12.verf.vnio debet probari,Flores q.10.nu.19.dec.Pedemon.Cacherani 116. nu.11.& Rota dec.9.& 10.de reb. Ecclesiæ,in antiq. Puteus dec.238.lib.1.& 209.lib.2. Caputaq.344. & 347.p.3.& Cæsar de Grassis,d.dec.124.n.12.& 127. nu.5.& 8.vel quadragenariam cum titulo putatiuo dante causam præscribendi, (nam vnio potest præscribi,Pet.de Perusio c.4.num.31. & 32.) Cardin.in Clem.1.de supplenda neglìgent. Prælator.quęst.20. Felin. d.conf.2. decis.Pedemontana supra num.12. Mascard.d.concl.179.& 1418.& Flores supra.

232 Et † in probanda dicta immemoriali debet probari,quod beneficium semper est tanquam vnitum possessum,Ioan.And.supra num.2.& Rota in causa Toletana iuris nominandi de qua supra 1.p.c.2. nu. 41.& debet esse probatio 40. annorum de visu, Puteus d.decis.209.nu.3.vbi enim ait 15.annorum,debet dicere 40.

233 Quod † probatur ex c.1. de præscript.in 6.iuncta reg.quod qualibet Ecclesia debet habere suum Rectorem c.cum non ignores,de Præben.c.singula 89. d.c.quia nonnulli.de cleric.non residen.c.1.2.& 4. 21.q.1.c.cum singula , de Præbend.in 6. Vnde vnio duarum Ecclesiarum,seu duorum beneficiorum est contra ius commune,Oldral.conf.260.nu.1.glos.reguI. Cancel.11. in princip. Mandos.reg.22.q.1.nu. 3. Rota decis.557. num.3. lib.3.p.3.diuersorum , & vniones sunt odiosæ de iure , gloss.ibi , & reg.21. & Mandos.& Rota d.num.3. & quod vnio est odiosa, & iuri communi repugnans ait Calder. conf.vltim. de reb.Ecclesiæ,nu.1. Anchar.conf.114.& Aymon d.conf.258.nu.10.

234 Et ita † fuit resolutum in causa Caputaq. vnionis coram D.Bubalo de anno 1587. vt infra nu.160. & coram D.Penna de mense Nouembr.1593. vbi fuit dictum,Vnionem non probari per lapsum 40.annorum,sed Rotam requirere immemorialem, vel saltem 40.annos cum titulo,&c.

235 Idem fuit † resolutum in causa Tirasonen. iuris præsentandi coram D. Bubalo 14.Octobr.1588. & 17.Mart. & 9.Iunij 1589. vt apparet ex decisionib. sequentibus 14.Octob.1588.

Quo ad annexionem portionum cum Vicarijs S. Michaelis,& S. Bartholomæi Domini tenuerunt non probari dictam annexionē,testes enim non probant immemorialem;nam secūdus,& tertius,super quibus præcipue fundatur hæc probatio , non concludunt de 40.annis ante motam litem propter defectum ætatis,nec præsentationes antiquæ suffragātur,quia non dicunt eū portionibus annexis, & modernæ præsentationes non possunt constituere aliquem statum annexionis, quia ad probandam annexionem non sufficit status 40. annorum , vt per Puteum decis.238. Dubitaui lib.1.neque erectio Ecclesiæ de Borgia in collegiatā potest recipere interpretationem ex obseruantia subsecuta,quia de obseruātia antiqua non constat,& obseruantia moderna nō potest interpretari erectionem antiquam factam de anno 1449.vt fuit resolutum in illa Placentina voti coram Reuerēdissimo Oriolen.confessiones in duabus visitationibus non suffragantur,tum quia confitentur statum de præsenti, tum etiam,quia ex illis non elicitur expressa confessio , quod ista beneficia sunt annexa, non enim sequitur,cura animarum cō sueuit exerceri per vnum ex portionarijs, ergo portiones sunt annexæ,ita vt Capitulo Tirason. competat ius præsentandi ad portiones , & Vicarias, quia potuit induci consuetudo præsentandi ad Vicariam vnum ex portionarijs. prouisiones , Apostolicæ de anno 1543. in quibus prouidetur de portione,cui cura imminet animarum, non inducunt statum annexionis,quia non sunt enunciatiuæ antiquæ,quæ habent vim famæ, & consequenter ex eis non probatur annexio.

In eadem † *17.Mart.1589.*

236 Domini pro maiori parte tenuerunt nō constare de aliquo titulo annexionis portionū ad Vicarias S.Michaelis,& S.Bartholomęi,nec de aliquo statu qui suffragetur Cap.Tirason. nā vt alias dictū fuit,ad probandam vnionē requiritur immemorialis, vel quadragenaria cum titulo habili ad præscribendum,ita Felin.conf.2. vbi dicit,quod nō sufficit probare, quod Ecclesia fuit possessa per quadraginta annos tāquam vnita,seu annexa,sed vel probetur titulus saltem putatiuus, vel immemorialis, hic autem nō probatur immemorialis,nec ex testibus qui non habent ætatem,vt alias dictum fuit, nec etiam ex scripturis præsentationum, quia præsentationes ad Vicarias cum portione annexa incipiūt ab anno 1535. Nec videbatur istis Dominis, quod bulla erectionis Ecclesię Borgiæ in collegiatam præstaret aliquem titulum istius annexionis, quia quāuis in prima bulla dicatur Vicarias gaudere debere distributionibus,tamen cū bulla fuerit postea reuocata,non potest fieri in ea fundamentū,nec potest dici constare de aliquo statu , qui suffragetur Capit. Tirason. quia si volumus considerare hunc statum ad effectū inducendi vnionem,& tunc non est sufficiens status 40.annor. vt supradictum est, nec intrat dispositio, c.cū de benef.de Præb.in 6. quia in materia vnionis non agitur de qualitate beneficij, sed de substantia, Puteus dec.238.lib.1. Si autem volumus cōsiderare hūc statum ad effectū,vt Tirason. acquisiuerit quasi possessionem præsentandi portiones,etiāsi sint separatæ, & hoc prætendere non possunt, quia ipsi non præsentarūt vti ad portiones separatas,& sic cū hoc iure vsi non fuerint, non possunt dicere hoc ius sibi acquisiuisse per ea, quæ dicta fuerūt in vna Sipōtina iurisdictionis coram R.P.D.Decano 18.Apr.1586.

In † *eadem 9.Iunij 1589.*

237 Fuit iterum causa proposita, & Domini steterūt in decisis,quod nec ex verbis bullę erectionis,neque ex obseruantia potest colligi prætensa annexio.

238 Et † quod in præscribenda vnione requiratur,vel quadragenaria cum titulo, vel immemorialis cum requisitis à glos.in cap.1.de præscript.in 6.fuit resolutum in causa Aquinaten. beneficij 29.Apr. 1602. coram D.Ludouisio.

239 Quod † tamen solum videtur procedere in vnione accessoria , & extinctiua tituli , secus in vnione æque principaliter, in qua quodlibet beneficium remanet in suo statu, & retinet nomen, & iura sua, & solum agitur,vt vnus sit Rector vtriusque, vt supra dictum est ad tertium à nu. 37. & sic non ita resistit ius commune,vnde in ea non erit necessaria immemorialis,aut quadragenaria cum titulo sed sufficiet quadragenaria sine titulo,cum bona fide tamen, vt videtur velle, Rota in dict. Tirasonen. iuris præsentandi 16. Martij , & 16.Octobris 1592. coram illustrissimo Blanchetto & vltim.21.Octobr.1594. coram D.Lita , vt in decisionibus sequentibus.

16. Martij ✠ *1592. coram D. Blanchetto.*

240 DOmini in propositione huius dubij fuerunt cõcordes, multa concurrere pro Capitulo Tirasonen. quæ probent statum Vicariarũ S. Michaelis, & S. Bartholomæi esse talẽ, quod præsentatio facta ad ipsas habuerit etiam locũ quo ad duas portiones in Ecclesia collegiata existentes, de quibus agitur: primo enim ponderatur erectiõ in collegiatam, in qua tribus beneficiatis iniungitur cura animarum collegiatę Ecclesiæ, & S. Bartholomęi, & S. Michaelis cũ reseruatione distributionum quotidianarum in Ecclesia collegiata, quę distributiones nõ consueuerũt cõsignari, nisi beneficiatis in Ecclesia c. r. de clericis non residen. in 6. quæ erectio cum habuerit effectum suum quoad Vicariam in Ecclesia S. Marię idem videtur sentiendum de portionibus, tũ quia ratio propter quam contrariũ decidi debeat, non assignatur, tum etiam, quia videtur sufficere obseruãtia in vno capite, vt in alio nõ dissimili idem ius statui debeat, vt fuit resolutum in causa Toletana annatarum coram R. P. D. Orano coadiuuatur ex alijs, quæ præcedunt, & subsequũtur laudum. Et primo ex collatione facta 1494. Alphonso de Corduba, per cuius obitũ anno 1530. vacante Vicaria, datur possessio eius successori primæ portionis in Ecclesia collegiata cũ assignatione stalli in choro, vbi eius antecessores sedere consueuerunt, vt in Sũmario iurium Capituli. nu. 2. Secundo ex possessione tradita anno 1523. procuratori Petri Marquez, de qua, in Summario. nu. 10. quibus accedunt verba laudi, ibi: Prout hactenus consueuerunt, & ad eos pertinent, quæ secundũ aliquos ex Dominis causatiue prolata, non autem limitatiue stare videntur. Hæc oĩa tertio loco coadiuuãtur ex collationibus subsequentibus laudum, & dictis testium, Tirasonen. visitationibus, articulis vniuersitatis Borgiæ in causa cõgrui seruitij, & testibus Capituli Borgiæ, ex quibus probatur effectum præsentationum ad Vicarias porrectũ fuisse ad portiones, nõ solũ spatio 40. annorum, sed de audita à maioribus, ita vt magis verificetur narratiua laudi; ex omnibus his simul iunctis præsumi posse dicebant hunc statum præcessisse laudum, cum de præsenti in præteritum facile præsumatur, cũ adsit aliqua iusta causa ita præsumẽdi, Alex. cons. 16. nu. 3. lib. 1. Salic. in l. ex qua persona, C. de probat. Alciat. reg. 2. præs. 29. nu. 2. præcipue cum de statu contrario nihil doceatur. Non obstat, quod agatur de substantia beneficij, non de statu, quia cũ non prætendatur vnio beneficij extinctiua, sed vt prę̃sẽtati a Capitulo ad istas Vicarias censeantur etiam præsentati ad portiones, quod cõsuetudine, & præscriptione fieri potest, Gemin. in c. eum de beneficio, nu. 3. de præb. in 6. non obstat vulgaris regula, quod prouisiones Apostolicæ non immutent statum beneficij; Ægid. dec. 107. Achilles de statu benefic. dec. vnica, quia declarant statum, in quo beneficium reperitur, præcipue stante traditione possessionis subsecuta per cap. Borgię, quæ, si aliter res se habuisset, non sic de facili tradita fuisset. An autem prędicta omnia suffragentur in casu de quo agitur, poterit particulariter videri, &c.

In ✠ *eadem Tirasonen. annexionis 16. Octob. 1592.*

241 FVit resolutum probari talem statum qui suffragatur Capitulo Tirason. ad dictum effectum, cũ enim agatur de interpretatione laudi in c. 17. vbi reseruatur ius presentandi Capitulo ad istas Vicarias, prout hactenus cõsueuerunt, multa concurrũt, quæ probant quale esset consuetum; ante laudũ enim indubitatũ est, quod anno 1494. vacante Vicaria S. Michaelis fuit ad illã præsentatus Alphõsus de Cordoua qui habuit possessionẽ portionis, quod probatur ex possessione tradita anno 1530. eius successori, cui assignatur stallum in choro in collegiata cum assertione, quod erat illud, in quo sui antecessores sedere cõsueuerunt, & postea datur obolus pro distributionibus quotidianis. Demũ deducitur, ad Ecclesiã parochialẽ anno 1523. etiam data fuit possessio portionis Vicariæ nuncupatæ in Ecclesia S. Bartholomæi, Michaeli Marquez procuratori Petri Marquez, ex his duobus actibus præcedentibus laudum cõsuetũ, satis est probatũ, Barthol. in l. mella. §. 1. ff. de alim. & cibar. leg. Cresc. dec. 10. Nec obstat, quod illa anno 1530. subsequatur laudũ, quia respõdetur primo, ex illa declarari ius Alphonsi de Corduba, cuius prouisio pręcesserat laudum. Secundo, quod cum laudũ egeret confirmatione, nec dum esset confirmatum, immo nõ essent data mandata ad petendã confirmationẽ, isti actus debent potius adscribi tẽpori præcedenti laudũ, quã subsequenti, quia cõfirmatio actus nullius recipit robur à confirmante, Felin. in c. inter dilectos, nu. 14. & seq. de fide instrum. Paris. cons. 19. nu. 16. in princ. Nec refragatur, quod prouisiones Apostolicæ nõ mutant statum beneficij, quia vltra dicta in decisione facta 16. Martij proxime præteriti non attenditur tantũ prouisio Apostolica, sed factũ Capituli Borgiæ in tradendo possessionem Vicarię: si enim fuisset separata portio, & Vicaria, gratia Apostolica supra vno beneficio fuisset sine narratiua partis, & præcepto Papæ demandata executioni super duobus: sed cum in gratia nulla sit facienda mentio de annexis, c. supra eo, vbi Dd. de præb. in 6. Rota de rescript. in antiq. dec. 46. Felin. in c. in nostra, nu. 3. de rescrip. necesse est fateri titulum ad Vicariã tribuere ius etiam ad portionẽ. His accedit ipsa erectio facta anno 145x. sub Nicolao Papa V. in qua supprimũtur nouem portiones cũ narratiua, quod ex 17. portionibus tres exercebant curam animarũ, & ex hac causa erãt exempti ab interessentia in choro temporibus destinatis ad diuinorum celebrationem. Quæ narratiua, cũ simus in antiquis, plene probat statum annexionis, Alexan. & Iason. num. 4. in l. cum aliquis. C. de iure deliberandi, Felin. in cap. cum causam. col. 2. vers. est verum, de probat. Paris. cons. 104. nu. 48. vol. 1. præcipue cum concurrat narratiua ipsorum Borgien. anno 1433. Neque est faciendũ fundamentum supra non sortito effectu erectionis, quia licet prima non fuerit effectum sortita, sub prętextu, quod multa fuissent narrata à vero aliena, nihilominus ista tantũ anno 1452. habuit effectum, & fuit per Episcopum Tirason. executioni demãdata, in qua idem quod in prima narratum legitur. Prętereà vt fuit dictum in dec. 16. facta Martij præteriti, cũ non detur ratio diuersitatis, quare magis præsentatio ad Vicariam in Ecclesia B. Virginis debeat habere locũ, et quoad Canonicatum in eadẽ Ecclesia, quam præsentationes ad duas Vicarias quo ad istas portiones, potest argui ab obseruantia erectionis in illã ad istas, de quibus agitur, & ex illa statui ius esse quæsitum etiam quo ad reliquas eiusdem speciei, ex dec. corã R. P. D. meo Orano in illa Toletana annatarum, quia in istis inspicitur causa priuilegij, non exercitium, Bald. in l. 1. nu. 24. C. de mancipationib. liberor. Coadiuuatur hæc probatio ex vnione facta 1425. cuius copiã dederunt scribentes pro Borgien. in qua propter paupertatẽ Vicarię in Ecclesia B. Mariæ vnitur portio primo vacatura, quæ præsũptio

pauper-

paupertatis intrat etiam in istis duabus,& licet non inducat præsumptionē tituli prout vult Felin.consf. 2.nu 25. tamen negari non potest quin faciat maximum gradum probationis vnionis, præcipue cum non constet de alia dote harum Vicariarum. Hoc etiam probatur ex articulis Borgien. & testibus de super examinatis, & alijs articulis vniuersitatis in causa congrui seruitij, ex quibus colligitur semper exercitium curæ animarum fuisse penes vnū Canonicum in Ecclesia collegiata, & penes duos portionarios in alijs Ecclesijs, confessione autem propria nulla maior probatio. Doct.in l.eunte. C.de transactio.& in c.t.de cōfessis in 6.alias hoc sequeretur inconueniens,quod cum Borgien. quinque partes decimarum recipiant,si duæ portiones nō essent applicatæ pro dote Vicariarū, de quibus agitur, Vicariæ remanerent sine dote,& ius præsentandi esset inutile,quia nemo hoc onus acceptaret, & ad hoc euitandū intrat regula,quod concessio vno ea censentur cōcessa, sine quibus illud stare non potest, l.2.ff.de iurisdict. omniū iud. l.oratio. ff.de spons.præmissis ex abundanti Domini dixerūt,coniungendas esse præsentationes,quæ laudum fuerunt subsecutæ,ex quibus,quod fuerit prius obseruatum,argui potest ex allegatis in præterita decis.& Ruino consf.143.nu.2 t. & 23.lib.5.nulla enim ratio assignatur cur Capitulū Borgien. a tempore lati laudi, vsque ad annū 1584. quando super hoc incidēti actum fuit, tacuit,immo non solum tacuit,sed institutus ad Vicarias per Capitulum Tirason. præsentatis portionum possessionē assignauit: & hinc oritur alia præsumptio, quod si præsentatio ad Vicarias, nō transiret effectum suum ad portiones, non est vero simile, quod Ordinarius nunquam cōtulisset ipsas portiones, & illas semper pro derelicto habuisset, vel nullus tanquam deuolutas à sede Apostolica impetrasset, cum prouisi nullū alium titulum habuerint, quam præsentationes, & institutiones ad Vicarias. Nō obstant deducta in cōtrarium,& primò, quod illa verba prout consueuerunt,sient conditionaliter, non autem causatiue,& ideo verificanda conditio, quia quando tales dictiones apponuntur in dispositione,de cuius natura est aliquid de nouo dare, & in ea conceditur aliquid tertio,tunc talia verba stant causatiue,non conditionaliter,Felin.in c.ex parte el primero.nu.10.de rescript.& Tiberius Decian. late in consf.58. nu.61. lib.2. & fuit dictum in causa Caurien. iurisdictionis corā bonæ memoriæ Lauretano 8. Nouembr.1576. in laudo autem non solum reseruatur ius præsentandi, sed arbitri pronuntiant illud ius pertinere Capitulo Tirasonan illis verbis, prout hactenus consueuerunt,& ad eos pertinent. Preterea in dubio illa facienda est interpretatio,vt verba stent potius causatiue,quam conditionaliter,vt per Decianum vbi supra,& alios allegatos. Non obstat etiam, quod cōfirmatio retrotrahatur ad datam confirmationē,quia quando actus est omnino nullus vt dictum fuit, & eget ad sui validitatem confirmatione, attenditur tempus confirmationis,non autem actus gesti, nec retrotractioni est locus, Baldus in l.ex placito,nu.8. vers.secundo casu,C.de rerum permutatione,& fuit resolutum coram bonæ memoriæ D.de Rubeis in vna Auersana tenimentu 27. Iunij 1583. nec obstat, quod hoc casu requiratur immemorabilis,vel quadragenaria cum titulo: Primo, quia vbi concurrit voluntas partium,& confirmatio Papæ, non est necessaria probatio immemorialis possessionis. Secundo dicitur, quod hic non agitur de vnione tituli extinctiua,vel accessoria,per quam vnum beneficium fit prædium alterius,& nomē amittit beneficij. Calder.consil.vlt.de rebus Ecclesiæ non alienan. Rota 11. eodem titul.in antiq. sed agitur de vnione æque principali, in qua quodlibet beneficium retinet nomen,& iura sua,vnio solum datur facta quo ad titularem, vt vnus, & idem sit Prælatus vtriusque. Hostien.c.1.col.1. versic.tertio sic.Butrius col.2.ad fin. vers.tertia species, Abb.nu.6.ne sede vacante, Caccia lup.de vnio. q.2. nu.2. quare potius controuertitur pertinentia collationis,seu de iure præsentandi,quā de vnione,cum Capitulum Tirasonen. tantum prætendat,quod præsentatus ab ipso ad Vicarias debeat consequi portionem,quare cum Ordinarius non sit in causa,nec reclamet,sufficit sola fama,Casad.dec. 1.de probatio. & vt fuit resolutum in Rota in pluribus causis,quod decretum Concilij Trident.c.9.sess. 25.non habet locum,quando causa agitur inter præsentatos a patronis tantum, non existente in iudicio prouisio Apostolico seu ab Ordinario. Preterea,cap. cum de beneficiō,de Præbendis in 6. procedit,quando probatur aliquis status præcedens, sed Borgien. nedum non probant statum diuersum, quod immo eorum probationes incalescunt in hanc partē,quod præsentati ad Vicarias obtinuerunt etiā portiones, vt fuit supra deductum,& ex hoc respondetur summario institutionum factarum ad præsentationem Capituli Tirason. dato per scribentes pro Borgien. cum enim præsentati simpliciter ad Vicarias obtinuerint portiones absque alia præsentatione, sequitur præsentationem Capituli Tirasonen. cum institutione subsecuta ius sibi ad portiones tribuere. Ex abundanti etiam dictum fuit, quod dato, quod requireretur immemorialis,seu quadragenaria cum titulo hic attento tempore litis motæ supra hoc incidenti quadragenaria per testes optime probatur, & cum sufficiat titulus putatiuus,alias enim si esset verus,cessaret disputatio,Felin.in d.consf.2. pro titulo putatiuo deseruit erectio, in qua enunciatur, vt ex 17. portionarijs tres in tribus parochialibus exerceāt curam animarū. Et ex his ita fuit decisum, &c.

In ✠ eadem Tirasonen. iuris præsentandi 21. Octobr. 1594. coram D. Lita.

242 Pluries proposita hæc causa non potui certam capere resolutionem ex eo,quod pro vna parte informabatur supra statu,pro alia vero supra vniones; vnde Domini die 13. Iunij mandarunt super omnibus æque informari, quo tandem facto resoluerunt constare de vnione:ad effectū, de quo agitur, qui est, vt præsentatus ad Vicariam regimini Vicariæ non tantū præesse debeat, sed et portionis,quæ per obitū ipsius Vicarij contingeret vacare, cōsiderātes hic nō agi de vnione extinctiua tituli, vel accessorie, cui resistat ius commune, ad quā probandam cū agatur de notabili præiudicio Ecclesiæ, nil mirum si immemorialis ipsa, vel saltē quadragenaria cū titulo putatiuo requiratur, iuxta consf.Fel.secūdum pluries per Rotam Canonizatum, cum sic Ecclesia,quæ alteri vnitur, efficiatur prædium, & amittat nomen spiritualitatem, Calder.consil.vlt.de rebus Ecclesiæ, sed potius agitur de vnione, per quam status Ecclesiæ, seu essentia beneficiorū non alteratur, sed in suo statu, & honore remanent, & eo tātum respectu fit, vt ab vno, & eodem Prelato regantur, cap.& temporis 16.q.1. Caccialupus de vnio art.2. nu.2. Petr.de Perusio de vnio. Ecclesiarum cap. 1. num.4. & 6. quo fit, vt cum non agatur de præiudicio Ecclesiæ, ita considerabili, nil mirum si ad talem vnionem

iustificandam tam exacta probatio necessaria non est: cautius enim est agendum, vbi maius periculū imminet, cap. vbi periculum, de election. in 6. cap. quiescamus. 42. distinct. l. manifestissimi, C. de furtis. Nec leuis visa est Dominis probatio, ad hunc effectū adducta per capitul. Tirasonen. primo, quia ex lectura literarum erectionis Ecclesię S. Mariæ de Borgia in collegiatam, quæ facta est de anno 1452. apparet qualiter vnus ex portionarijs dictæ ecclesiæ præerat curæ animarum parochianorum ipsius ecclesiæ B. Mariæ, alius ecclesiæ S. Michaelis, alius vero Ecclesię S. Bartholomæi, quo fit, vt cum prædicti tres eodem tempore essent portionarij in ipsa ecclesia B. Mariæ, & vt tales distributiones vt alij perciperent, & simul præessent curæ animarum respectiue in dictis ecclesijs, & vicarij nuncuparentur, sicque in futurum fieri deberet, merito ex dict. literis videtur constare de tali vnione, cum citra eam iure permissum non sit, vt vna eademque persona præsit regimini duarum ecclesiarum, cap. de multa. de præbend. cum vulgar. & cum prædictæ literæ erectionis non tantum respectu ipsius erectionis habuerint effectum, sed etiam Vicariæ existentis in eadē ecclesia, ad quam præsentatus per Capitulū Tirasonen. eam non tantum consequitur, sed simul Canonicatum, qui ex simili portione creatus fuit: idē idcirco videtur posse iudicari respectu Vicariæ S. Michaelis, & S. Bartholomęi, vt scilicet pręsētati ad eas nō tantū eas consequi habeant, sed simul, & portiones, quæ cū eis vacare contigerit, cū & ipsę ab eodem fonte procedant, & ratio diuersitatis assignari nō possit inter Vicarias S. Mariæ & istas, ad gloss. in cap. si postquam, de election. & notata per DD. in l. illud, per illū textū ad leg. Aquil. quod maxime placuit Dominis, stante quod etiā respectu Vicariæ S. Michaelis, & S. Bartholomæi minime cōstat dē statu contrario, immo ex multis prouisionibus factis pro tēpore de dictis Vicarijs ad præsentationē Capituli Tirasonē. quæ in alijs positionibus huius causæ corā D. Blanchetto ex parte Capituli Borgiæ datæ fuerunt, quarū duæ sunt de anno 1468. vna de anno 1497. altera de anno 1506. altera de anno 1523. & altera de anno 1524. videt apparere de effectuatione dictarum literarum, & simul de iustificatione huius vnionis, ex eo signāter, quod etiā præsentatis ad dictas Vicarias licet non essent tūc temporis portionarij in ecclesia S. Mariæ, prout vere nō erant, nihilominus eo ipso, quod admissi fuerūt ad Vicarias, effecti simul fuerunt portionarij in dict. ecclesia B. Marię, & nulla maior scripturę, aut actus præcedētis interpretatio allegari potest, quā quæ ex obseruantia subsecuta deducitur, l. si de interpretatione, ff. de l. Aymon consil. 39. n. 9. & 192. n. 19. vltra quod ex obseruātia dictarū literarū, quæ nō controuertitur respectu erectionis, & respectu Vicariæ existentis in d. ecclesia potest dici quæsita quasi possessio ad fauorē Capituli Tirasonen. respectu omniū dispositorū in dictis literis ad eiusdē Capituli fauorē, & sic etiā respectu Vicariæ S. Michaelis, & S. Bartholomæi, vt in similibus alias dictū est in Toletana annatarū corā D. Orano. Secūdo, quia in confesso est, apud partes ad Capitulū Tirasonen. spectare ius præsentandi ad Vicarias, onus aūt eas exercendi iniunctū esse portionarijs Borgiæ, hacq; de causa eis assignatas fuisse quinque partes ex duodecim decimarū, quæ spectant ad Capit. Tirason. ex lectura laudi per sedē Apostolicā, confirmati, quod emanauit de anno 1529. quo fit, vt necessario cōcludendū videatur pro ipsa vnione, & sic, vt præsentati ad Vicarias ad eas nō tantū admitti debeant, sed etiā ad portiones, quæ simul cum eis vacarunt, cum aliter prædicta duo concurrere non possent, vt scilicet succedente vacatione Capitulum Tirasonen. possit præsentare ad Vicariam vacantē, quem vult, & quod Vicaria exerceri debeat per portionarium iuxta tenorem dict. laudi ad l. Oratio de spōsal. l. 2. de iurisdict. omniū iudic. Nec obstare dixerūt Domini si dicatur, idē verificari posse, vbi per Capitulū Tirasonen. præsentetur ad Vicariam vacātē vnus ex ipsis portionarijs considerantes, quod sic ius liberum præsentandi ad Vicarias nō competeret ipsi Capitulo, sed potius restrictum ad certas personas, quod in dubio ita minime seruatū fuisse credēdū est ad §. sed ius quidem ciuile, de iure naturali, & l. 1 §. qui in perpetuum, si ager vectigalis, vltra quod ex supra narratis prouisionibus clare apparet dictū ius præsentandi ad Vicarias non fuisse restrictum ad portionarios, sed omnino liberum. Tertio, quia vbi essemus etiam in casu, in quo necessaria esset quadragenaria cum titulo putatiuo, ex quo verus titulus non eget aliqua præscriptione, Rota 9. de rebus ecclesiæ, Felin. c. cū contingat, nu. 4. de foro compet. & dict. consil. 2. nu. 2. Rabuf. in praxi de vnio. nu. 31. Puteus decis. 240. lib. primo, dixerunt Domini de ea satis constare, tum quia pro titulo putatiuo seruire possunt literæ erectionis, necnon & laudum vti confirmatum a sede Apostolica, & sic ab habente potestatem vniendi, ad Capitulū, sicut vniri, de excessib. Prælatorum, Mandos. quæst. 16. nu. 2. præsertim cum ex prouisione facta de vicaria S. Michaelis ad fauorem Alphonsi de Corduba de anno 1494. iūcta prouisione facta de eadem Vicaria ad præsentationem eiusdem Capituli de anno 1530. ad fauorem successoris Alphonsi apparet, qualiter Alphonsus ipse vigore dictæ præsentationis, & prouisionis consecutus fuit non tantum possessionem Vicariæ, sed etiam portionis, sicuti etiam ex post illius successori tradita est per ipsummet Capitulum Borgiæ, quę prouisiones iunctis alijs de eisdem Vicarijs factis cū portionibus vti annexis saltem operari debent, vt literæ dictæ erectionis, & laudum ad effectum de quo agitur, deseruire possent pro titulo putatiuo, Puteus decis. 15. in fin. libr. 3. post Socin. consil. 260. numer. decimo quarto, libr. secundo, maxime cum vigore dictæ erectionis, tum & laudi emanarint dictæ prouisiones, & sic per consequens per prouisos capta præsumatur possessio dictarum Vicariarum, & portionum respectiue ad l. secundam, C. de acquirend. possess. l. quædam mulier, de rei vendicat. tum etiam; quia de ipsa quadragenaria satis constare dixerunt Domini ex depositione testium, de qua in summario Tirasonen. cum illi sint ætatis 60. annorum, & aliqui maioris ætatis, & deponant de recordatu 50. annorum, quodque semper viderunt fieri prouisiones de Vicarijs cū portionibus annexis, & licet respectu eorum depositionis non vtātur dictione, & citra vtuntur tamen dictione semper, quæ idē operatur respectu probationis quadragenariæ, Socin. consil. 54. lib. 4. Felin. cap. licet. nu. 8. de probat. Quę probatio eo fortior redditur, quod etiam super depositione testium partis aduersæ fundatur, Roma. consil. 104. Socin. Iunior 69. libr. 1. Riminal. Iunior 60. lib. 1. & eo versimilior redditur, quod confessione partis aduersę munitur resultante ex articulis, & testibus desuper examinatis in causa congrui seruitij, ad notata per Dd. cap. 1. de confessis. in 6. & tanto magis videtur sustinenda hæc probatio, ex quo non agitur principaliter de ipsa vnione, sed incidenter ad effectum, vt prouisi de Vicarijs simul, & portiones

tiones consequi habeant, & Ordinarius, seu eius fiseus non est in causa: quo fit, vt etiā leuiores probationes sufficiant, gloss. l. si certi, §. sed si, seruit. vendicet. Calder. cons. 23. de Præben. Cæsar decis. 13. eodem, nec de præiudicio Capituli Borgię, quod est in causa, tractatur, cum teneatur omnino per portionarios sustinere onus dictarum Vicariarū, propter quod etiam eisdem assignatæ sunt quinque partes, ex duodecim decimarum spectantium ad Capitulū Tirasonen. minusque ei competat aliquod ius conferendi dictas portionis, quoties eas vacare cōtigerit, ideo, &c. Nec potest dici, quod prædicti testes nō deponant de 40. annis ante litem motam, siquidē, quia fuerunt examinati de 1586. & lis iuxta assertionem Borgien. fuit cœpta de 1580. Vnde cū deponant de recordatu a 50. annis, vtique deponunt de tempore 44. annorum ante litem. Nec refert, quod primus & tertius dicant a 40. annis habuisse communicationē in vtroque populo, quia non per hoc sequitur quin antequā habuerint cōmunicationem, potuerint scire id, super quo deposuerunt à suo recordatu, qui est annorum 50 cum ista duo adinuicē non contrarientur, maxime cum testes dum deponunt habere cōmunicationem in vtroque populo a 40. annis, subdant, & vltra, quæ dictio potest etiā verificari respectu restātis temporis eorum recordatus, vt notū est, & regulariter dicta testium sunt iuuanda, non cauillanda, cap. cū tu, de testib. l. quoties de reb. dub. Cassad. dec. 3. de probationib. nec potest dici, quod dum testes dicunt vidisse, & scire esse annexas, &c. nō probent, quasi quod deponant per verbum iuris, quia considerarunt Domini, quod testes etiam dicunt, quod quādocunque vacarunt aliquæ Vicariæ viderunt prouideri simul cum portionibus annexis: quo fit, vt cum eorum depositio fundetur in sensu corporis, merito sustineri debeat, c. testes. 3. q. 9. Innocen. c. cum causam, de testibus, Gemin. consil. 42. nu. 10. Nec eneruari huiusmodi probationem conclusum fuit ex eo, quod medio tempore Vicariæ simul cum portionibus fuerint possessæ per prouisos Apostolicos quasi quod subducendū sit tempus dictarū prouisionum ad decisionem Guidoboni 133. de præscription. quæ decisio aliquibus ex Dominis faciebat difficultatem, quia per alios fuit responsum, quod cum prouisi de Vicarijs, siue a Papa siue ab Ordinario possederint per 40. annos, & vltra Vicarias simul cum portionibus, negari non potest quin bene probetur quadragenaria præscriptio, quæ in possessione radicatur, & non in eo, quod qui possederint, fuerint ab eodem prouisi, ad c. cum in tua, de decimis, & cap. fin. de offic. Archidiacon. immo ex dictis prouisionibus magis iustificari prætensionem Tirasonen. dixerunt Domini, cum illæ necessario præseferant vnionem de qua agitur, siquidem quia prouisiones illæ loquuntur de Vicarijs simpliciter, & tamen prouisi per Capitulum Borgię semper fuerunt immissi in possessione Vicariarum, & portionum respectiue, cum expressa assertione, quod essent vnitæ Vicarijs, quod citra veritatē dictæ vnionis, aut manifestum Capituli Borgiæ delictum fieri nō potuit, ad quod euitandum admittitur omnis interpretatio, l. merito. ff. pro socio. Vlterius circumscripta ipsa vnione deliquissent Ordinarij, qui pro tēpore extiterunt patiendo portiones, quæ vacarunt morte Vicariorum, tanto tempore vacare, & absque aliqua collatione a prouisis de Vicarijs tantum indebite detineri, quod similiter in sēsum sensati hominis cadere non debet, tum quia vnusquisque diligens præsumitur in his, quæ spectant ad officium suum, cap. ad audientiam. de præscriptionib. & cap. deputan. de appellat. tum etiam. quia versimile non est, quod ita supine passi fuissent Ordinarij se priuari iure conferendi separatim dictas portiones, vbi de veritate ipsius vnionis informati non fuissent, argument. l. cum de indebito, ff. de probationib. & denique deliquissent, etiam prouisi de Vicarijs tamdiu possidendo absque titulo portiones ipsas, & in peccato tali moriendo, contra id, quod habetur in cap. sancimus, 1. quæst. 7. quod scilicet nemo præsumitur immemor suæ salutis. Et denique considerabant Domini, quod decisio Guidoboni posset applicari, vbi Capitulum Tirasonen. prætenderet acquisiuisse ius præsentandi ad Vicarias, & portiones mediante ipsa quadragenaria, nam hoc casu bene deducendum esse tempus prouisionum Apostolicarum, vbi illę factæ non fuissent ad præsentationem Capituli & ratio est manifesta, quia possessio Capituli tunc non esset vniformis, stante quod prouisi Apostolici non posséderunt vigore præsentationis suæ, vnde sicut statui primæuo beneficij aliquid non detrahunt prouisiones Apostolicæ aliter factæ, vt omnibus notum est, ita etiam ei robur attribuere non debent, vt pari passu res ipsa metiatur. & propterea nil mirum, si illud tempus deducitur. Verum hoc in casu Capitulum Tirasonen. non prætendit principaliter acquisiuisse aliquod ius præsentādi ad Vicarias, minus ad ipsas portiones mediante hac quadragenaria, sed ex quo non dubitatur quin sibi competat ius liberum præsentandi ad ipsas Vicarias, vt ex deductis constat, quod huiusmodi Vicariæ debent exerceri per portionarios Ecclesiæ B. Marię de Borgia, ideo iure merito prætendit Capitulū, quod præsentati ad Vicarias debeant non tantum de eis prouideri, sed simul de portionibus, quæ cum eis vacarūt, & hoc tum per necessariā consequentiam ipsius iuris præsentandi Vicarias, iuncta tamen obligatione Capituli Borgiæ, de qua in literis dictæ erectionis, & laudi: tū etiā quia ad fauorē dictarum Vicariarū potest dici tale ius legitime præscriptū fuisse mediante ipsa quadragenaria possessione, & ita respectu Capituli Tirasonen. videtur intrare posse regulam, l. 1. ff. de authoritat. tutor. & l. Aristot. in fin. quę res pignori obligari poss. de qua per gloss. verb. diuturni. in §. ex non scripto, de iure natural. quod scilicet in cōsequentiam ei permittitur, quod alias principaliter denegaretur: respectu autem commodi ipsarum Vicariarum potest dici principaliter intrare quadragenariam ipsam præscriptionem, cum semper d. durante tēpore prouisi de Vicarijs vniformiter posséderint ipsas portiones, vt Vicarijs annexas.

243 Pro quibus † facit sequens declaratio S. Congre. Concil. super cap. 13. sess. 24. de reform. Si duę parochiæ per cōsuetudinem, quæ per 40. annos viguerit tanquam vnitę vni semper collatæ sine dispensatione fuerunt, non est eorum possessor molestandus.

244 Aduertendū † est autem circa supradict. Felin. d. cons. 2. à nu. 16. & Rebuf. in praxi, titul. de vnio. nu. 35. quem sequitur Hojeda de. cap. 3. 2. partis, nu. 14. docete, quod alleganti vnionem esse factam sufficit ad eam probandam probare possessionem 40. annorum, cum fama tituli, & citant Bartol. in l. Celsus, nu. 5. ff. de vsucapio. vbi vult, quod sufficiat probare titulum ad vsucapionem publica fama, & sequuntur alij relati in additione ibi litera F. & G. & Baldus in repet. d. l. Celsus. 1. par. nu. 41.

245 Sed hæc † doctrinam mihi videtur falsa, & cōtra textum in d. c. 1. de præscription. in 6. nec obstat doctrina Bartoli, & sequacium, quia non videtur vera, &

ia, & eorum rationes solum concludũt ex fama causari iustum errorem, non vero probari titulum, & quando illa esset vera, non procederet, vbi ius commune præscribenti resisteret, vt in proposito.

246 Et quamuis Rota † secuta sit dictam doctrinã Felini in causa Alexandrina S. Stephani 2. Maij, & 20. Iunij 1597. coram D. Lita, vbi fuit resolutum Vnionem probari ex possessione quadragenaria cũ titulo ad consilium Felini secundum plures per Rotã Canonizatum, Rebuf. de vnio. nu. 35. & de titul. cõstare, ex testib. deponẽtib. de ipsa vnione, de publica voce & fama, ad Felin. ibi, nu. 16. & 17. Item ex sententia lata ad fauorem Abbatiæ S. Iustinæ de anno 1526. quæ dum dicit Ecclesiam hanc S. Stephani esse membrum d. Abbatiæ, virtualiter præsupposuit ipsam vnionem.

247 Tamen † istæ resolutiones videntur postea reuocatæ, nam in eadem 15. Febrar. 1599. coram D. Penna Rota censuit, Reuocandum esse mandatum de manutenẽdo datum Oblatis habentibus dictam Abbatiam, & concedendum Seminario Alexãdrino, pro cuius parte ostensum fuit de anteriori possessione, & consequenter posterior possessio instrumentalis oblatorũ, non poterat manuteneri, nec obstare prætẽsam vnionem, & sic Seminarium non potuisse acquirere validam possessionem: quia respondebatur adhuc de vnione non constare, & consequenter non posse in ea fieri fundamentum.

248 Tertio † vnio probatur ex verbis enunciatiuis plurium instrumentorum antiquorum, in quibus talia beneficia tanquam vnita enuntiantur, Put. dec. 209. lib. 2. Caputaq. dec. 344. nu. 2. & 347. a nu. 2. p. 3. Mascar. d. concl. 1418. nu. 12.

249 Et reddunt † rationem: nam verba enuntiatiua plurium instrumentorum antiquorum habent vim famæ, Baldus, Salicetus, & Paulus in l. cum aliquis. C. de iure deliberandi. Aymon de antiquitat. tẽporis 1. p. sect. ampliatur nunc, nu. 14. Hiero. de Monte de finib. regun. c. 66. nu. 2. Valascus de iure emphyteotico, q. 9. nu. 25. Menoc. cons. 191. nu. 79. lib. 2. Caputaq. decis. 337. p. 3. & Rota decis. 130. nu. 1. p. 2. diuersor. & alibi sæpe.

250 Et fama † in antiquis bene probat etiã quod agatur de graui præiudicio, Innoc. in c. veniens. 1. de testib. & ibi Felin. nu. 16. Decius, nu. 20. & 21. & alij, idem Decius in c. 1. de appell. a num. 43. Alex. cons. 89. nu. 4. lib. 5. Aymon. d. 1. p. sect. vlo in hac 1. p. Alciat. de præsumpt. reg. 2. præsump. 9. & ibi additio. Bocrius decis. 42. nu. 32. Lamb. de iure patr. 2. par. 2. lib. q. 10. art. 4. nu. 13. Hieron. de Monte sup. cap. 55. Greg. Lopez in l. 29. tit. 16. p. 3. gl. 2. Duennas regul. 299. nu. 7. Mascar. concl. 105. a nu. 1. & concl. 753. nu. 7. & conclus. 1129. nu. 10. Farin. in praxi crim. 1. p. q. 47. nu. 106. & seq. plures referens, & dicens magis cõmuniter receptum, & in Rota Romana canonizatum, & Io. Garçia de nobilitate gl. 18. §. 1. nu. 1. & 7. plures etiam referens Zauallus q. 902. nu. 8. & Rota decis. 171. nu. 7. & 176. nu. 6. p. 1. diuersor. & d. decis. 130. par. 2.

251 Dũmodo sit † vniformis, & solidã, Menoc. d. cons. 191. num. 86. ac constans, & illæsa sine varietate, & contrarietate Io. Garçia, ibi, nu. 13.

252 Et quod † verba enunciatiua instrumentorum antiquorum probent, tradunt Hiero. de Monte sup. c. 60. Valasc. sup. num. 22. & 23. Mascar. concl. 106. & 622. a nu. 15. Chisanen. decis. 68. & Rota decis. 684. nu. 1. p. 1. diuersor.

253 Et ita in vna † Parmen. Prioratus S. Iacobi 28. Iunij 1594. coram D. Lita fuit resolutum, Ex plurib. enuntiatiuis priuilegiorum antiquorum probari prioratum esse membrum monasterij, & sic Abbatem dicti monasterij videri habere fundatam suam intentionem respectu collationis illius Prioratus, & non Episcopum, & enuntiatiuas duas antiquas habere vim famæ, &c.

254 Quod † procedit, quando ista instrumẽta antiqua haberent originem a diuersis personis, non ab eisdẽ Aretin. & Felin. nu. 4. & in cap. cum causam, de probat. Aymon d. sect. ampliatur nunc nu. 17. Hier. de Monte d. c. 60. nu. 7. & 10. & c. 66. nu. 7. Caputaquen. d. decis. 337. Achilles decis. 8. de iure patr. Mascard. d. concl 622. nu. 18. Rota decis. 388. p. 1. diuers. & d. decis. 130. & 289. nu. 1. p. 2. diuers. & in Mediolanẽ. iurispatronatus coram D. Comitulo de anno 1589. de qua sup. 5. p. c. vlt. nu. 88.

255 Et quando verba † enunciatiua sunt clara, Aym. ibi, nu. 26. Rota decis. 168. nu. 9. p. 2.

256 Sufficiat † tamen virtualiter enunciari vnionem, vt in vna Alben. plebis 8. Aprilis 1598. coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum constare de vnione, seu annexione plebis de Dugliano, Præpositura Ferraniæ ex enuntiatiuis antiquissimis, de quibus in literis Innocen. III. & IIII. in quib. enunciatur plebs tanquam de pertinentijs d. Præpositurae, quæ confirmatæ sunt per bullam Sixti IIII. Puteus decis. 209. lib. 2. & fuit dictum in pluribus causis, vt in Tirasonen. annexionis Canonicatus coram Bubalo, & in Burgen. iurisdictionis coram Orano, & in Todertina Prioratus coram Lita, & alijs: nec obstare quod clare in dictis literis non fiat mentio de vnione, seu annexione, quia sufficit, quod id virtualiter in eis contineatur, Socin. in l. in ambiguo, num. 7. de rebus dubijs, Parisius cons. 44. nu. 5. lib. 1. Aymon 149. nu. 11. & fuit dictum in causa Alexandrina S. Stephani 20. Iunij 1597. coram Lita, vbi enunciabatur quedam Ecclesia mẽbrum, ista plebs, esse de possessionibus, & pertinentijs Præpositurae, quod idem importat, cum vna Ecclesia alteram nõ possit possidere, nisi sit ei annexa: nec obstare, quod istæ literæ non exhibeantur, sed eis tantum constet per insertum in literis Sixti, quia eum inserãtur de verbo ad verbum, faciunt fidem, & operantur diuersas enunciationes, Mohedan. decis. 3. de fide instrumentor. &c.

257 Et intellige, debere † habere originem à diuersis personis non suspectis, Hieron. de Monte sup. d. cap. 60. nu. 11. & fuit resolutum in Sutrina beneficij 18. Decemb. 1587. sup. posita 7. p. c. 15. nu. 34.

258 Nam † enuntiatiuæ plurium instrumentorum antiquorum non habent vim publicæ vocis, & famæ, si videntur emanasse à personis suspectis, Hieron. de Monte ibi, & Caputaquen. d. decisio. 337. Achilles d. decis. 8. de iure patronat. Rota d. decis. 130. num. 2. par. 2. & Fuit resolutum in vna Nouarien. coram D. Pamphilio 5. Nouembr. 1586. & in causa Taruisina plebis de Medulo 16. Decembris. 1588. coram D. Bubalo. & in Albanen. Prioratus 26. Nouembris 1588. coram D. Orano adducta. 6. par. cap. vlt. num. 99.

259 Et † sufficiunt, & requiruntur ad minus duo instrumenta, Aretin. Fel. Aym. nu. 19. & Mascar. vbi proxime, Hieron. de Monte d. c. 60. num. 9. & c. 66. à nu. 3. Valas. nu. 24. sup. Puteus in terminis d. decisio. 209. lib. 2. Chisanen. d. decis. 68. Rota decis. 185. 388. & 462. nu. 3. p. 1. & dec. 130. nu. 1. & 168. nu. 8. 288. & seq. nu. 1. p. 2. diuers. & in illa Parmen. Prioratus, de qua sup. nu. 253. & fuit alias resolutum in d. Sutrina beneficij 18. Decmeb. 1587.

Et

260 Et itam † causa Caputaquẽ. vnionis, 27. Nouem. 1587. coram D. Bubalo fuit resolutum, Quod vnio nõ probatur per enunciatiuam instrumenti locationis de anno 1509. Tum quia est vnica, tum quia non est de antiquo, & enuntiatiuæ instrumentorum, bene probant, quando sunt plures, & de antiquo, quia habent vim famæ, & in probatione vnionis requiritur immemorialis. Et causa iterum proposita, 12. Febru. & 16. Mart. 1588. Domini steterũt in resolutis.

261 Sed † difficultas est, quod dicatur antiquũ in proposito: in quo Mascar. d. conclus. 622. num. 16. cum Socino Iun. Bertrando, Decio, & Gail. docet, hanc antiquitatem in hac casu debere esse centum annorum: idem docet Hieron. de Monte d. cap. 60. nu. 17. Valascus sup. num. 16. & Menoc. d. cons. 191. num. 79. lib. 2.

262 Et † facit, nam quamuis variæ sint opiniones, quod dicatur antiquum in materia probationis, vt per Aymõ de antiquitate 1. p. sect. 1. Duennas d. reg. 299. nu. 7. Menoch. de arbitrarijs lib. 2. casu 3. Mascar. concl. 103. à num. 1. Sim. de Prætis de interpret. vlt. volun. lib. 5. interpretatione 2. dubitatione vltima à num. 23 1. & Morlam in Emporio iuris 1. p. q. 11. tit. 11. num. 7.

263 Tamen † communis, & magis recepta opinio est, vt requiratur tempus centum annorũ, vt per Alex. d. cons. 89. nu. 5. & in alijs consilijs, Iason. in repet. l. admonẽdi, nu. 246. ff. de iure iur. & in l. cum aliquis, num. 7. C. de iure deliberandi, Decium in c. 1. de appell. nu. 47. Aym. nu. 4. Duennas, Valascum, Mascardum, nu. 7. & Morlam. ibi, & Io. Guttier. cons. 1. nu. 5. & Farin. 1. p. q. 47. nu. 112. & 117. & de testib. q. 69. à nu. 142. Zanallos d. quæst. 302. nu. 9.

264 Quod † Rota intelligit quoad instrumenta, & scripturas, Puteus dec. 212. lib. 1. Capuraquen. decis. 28. nu. 4. p. 1. Quæ sic debet intelligi, & Rota in d. decis. 185. p. 1. & in d. decis. 288. in prin. p. 2. & in d. Sutrina; in testibus vero illud dicit antiquum, quod excedit 60. annos, Caputaq. decis. 5. nu. 3. & decis. 298. p. 3. Granutius Theoremate 22. num. 5. Bursat. consil. 151. à nu. 29. lib. 2. & Farin. d. q. 47. nu. 116. & 122. & d. quæst. 69. nu. 145. & Rota decis. 155. nu. 13. par. 2. diuersorum.

265 Et ita † in vna Fauentina prætensæ dotis 5. Iunij 1560. fuit dictum, Rotã tenere quod respectu testiũ illud dicitur de antiquo, quod excedit metam 60. annorum, iuxta consiliũ Alex. 4. lib. 2. licet respectu instrumentorum requiratur tempus centum annorum: vt per Verallum decis. 240. lib. 1. in manuscrip. & vide declarationem S. Congregationis Concilij supra adductam 5. p. c. vlt. nu. 92.

266 Rota † tamen in d. decis. Putei 209. lib. 3. in fine in terminis illius decisionis instrumento tenuit, tẽpus 99. annorum pro antiquo, & sequitur Mascar. d. cõclus. 1418. nu. 12. dicens cum d. decis. quod ex verbis enuntiatiuis instrumẽtorum antiquorum, puta 99. vel 100. annorum probatur vnio. Quod sustineri potest cum in tanto tempore vnus annus, plus vel minus, importet parum.

267 Et tam † in testibus, quam in instrumentis cũ ambigitur, an sint de antiquo, detrahendum est tempus litis, Put. dec. 449. nu. 2. in fi. lib. 2. Rota d. decis. 185. in prin. & 188. nu. 1. p. 1. & d. decis. 288. in prin. par. 2. Et in vna Tudertina bonorum 23. Maij 1596. corã D. Seraphino, in qua fuit resolutum, Commissionẽ, quemadmodum interrumpit præscriptionem, ita interrumpere eam præsumptionem, quæ oritur ex antiquitate temporis, & passim tam in testibus, quã in instrumentis cum ambigitur, an sint de antiquo Rotam solere detrahere tempus litis, &c. Granutius sup. & Farin. d. nu. 116.

268 Ad quod etiam est † decisio in causa Meliten. præcedentiæ 5. Decembr. 1578. coram eodem D. Seraphino, in qua fuit resolutum, Quod quamuis regula sit, quod sit præsumendum pro sentẽtia, Gabriel de sentent. concl. 5. tamen stilus Rotæ non admittit talem præsumptiuam iustificationem in sententijs extra Rotam, nisi in sententijs valde antiquis, puta centum annorum, & in quibus clara est obseruãtia, & quod cessat etiam præsumptio ex reclamationibus, non obstante sententiæ antiquitate, quia sentẽtia, an sit de antiquo, est arbitrarium, Abb. consil. 4. nu. 14. 1. p. Præsumptio autem, quæ ex antiquitate oritur, facile eliditur per contradictionẽ, vt fuit resolutum in d. Tudertina bonorum: nec in Rota attenditur transitus in rem iudicatam, nisi constet de iustitia; & si sententia est iniusta, non transibit in iudicatum, de quo quando sententia dicatur antiqua, vide decisiones in causa Burgẽ. iurisdictionis de Virbiesca sup. adductas 3. p. c. à nu. 205. maxime tertiam & quartam.

269 Quod autem dictũ † est, vnionem probari ex enũtiatiuis instrumentorum antiquorum, accipiẽdum est concurrente longissima quasi possessione ipsius vnionis, non alias, iuxta illud, quod alias in simili de iure patronatus tradit Achilles decis. 6. de iure patr. seu 319. Puteus 60. & 140. in fin. lib. 1. & dictum est sup. 5. p. cap. vlt. à nu. 87.

270 Et facit † quod dicit Aym. cons. 276. nu. 32. quod licet alias in antiquis probationes leuiores, seu præsumptiuæ, & coniecturales admittantur: hoc tamen non habet locum contra possessorem, contra quem actor debet plenissime probare, non obstante temporis antiquitate: & idem concludit Ripa in l. rem quæ nobis, de acquir. possess. nu. 59. Corn. consil. 35. col. penul. lib. 1. & cons. 19. col. 2. lib. 2. & cons. 24. & 130. lib. 4. Soc. cons. 194. col. fi. lib. 2. Tobias Nonius cons. 6. nu. 10. post Abb. in c. veniens. 1. nu. 8. vbi Decius, nu. 22. de testib. & in c. inter dilectos, de fide instrum. nu. 6. Afflict. dec. 277. Io. Nicolaus Arelatan. in addit. vlt. ad Alciatum reg. 2. præsump. 20. & Mascar. concl. 547. num. 6. & 7. & concl. 551. nu. 9. & 10.

271 Quamuis † idem Aym. d. tract. de antiquitate, 1. p. sect. viso in hac 1. num. 4. & 5. & sect. vlt. nu. 33. teneat sufficere probationes leuiores per indicia, & coniecturas, vel famam in antiquis etiam contra possessorẽ, qui nondum præscripsit, & sequitur Menoch. de arbitrarijs lib. 2. casu 115. nu. 4. Mascard. d. concl. 103. nu. 17. Farin. d. q. 47. nu. 118. & Io. Garçia de nobilitate, gl. 18. §. 1. à nu. 9. post Aretinum, & Felinum, nu. 16. in d. c. veniens, & Decium cons. 428. & in cap. 1. de appell. à nu. 44.

272 Quæ † sententia mihi non placet, & solum posset procedere, quando præsens status, & possessio illius contra quem agitur, nõ repugnaret illis indicijs, & coniecturis, seu intentioni agentis, aut quando ageretur de recuperanda re amissa, de qua amissione alias constaret.

273 Vltimo † probatur vnio per confessionẽ partis aduersæ, Oldra. cons. 269. nu. 4. Caputaq. decis. 344. nu. 3. & 4. p. 3. & sequitur Mascard. d. concl. 1418. n. 15.

274 Sed hæc † sententia patitur difficultatem, primo ex eo, quod titulus beneficij non probatur per confessionem aduersarij, licet ex ea possit iustificari, & coadiuuari, gl. in c. duobus, verb. si non appareat, & ibi DD. de rescrip. in 6. Rebuf. de pacificis poss. nu. 194. alias 162. Aym. cons. 93. num. 5. Azeued. cons. 12. à nu. 16. Rota dec. 9. de restit. spoliat. in nouis, & ibi

ibi additio, & in dec.8.de causa poss. in antiq. & dec. 44. de testib. in antiq. quæ ait, quod confessio partis non sufficit ad effectum adiudicandi beneficium alteri, licet sufficiat ad imponendum silentium parti confitenti, & Rota decis.534.nu.3.p.1.diuersorum: ergo nec vnio.

275 Secundo, quia † ius patronatus non probatur ex sola confessione aduersarij, vt S. Congreg. Concilij censuit supra cap.9. session.25. de reformat. his verbis: An per confessionem supplicantis, & narratiuã, q beneficium est iurispatronatus alicuius ex fundatione, vel dotatione probetur titulus iurispatronatus ad formam huius Capituli Concilij in princ. ita vt non sit necesse eundem titulum ostendere, etiam ex authentico documento, siue ex multiplicatis præsentationibus per tempus quod hominum memoriam excedat, Congregatio respondit non sufficienter probari per solam confessionem.

276 Vnde † prædicta sententia non videtur vera, nisi concurrentibus adminiculis, & coniecturis, vt in simili de iure patronatus, alias tenuit Rota in vna Regien. iurispatronatus 9. Maij 1586. coram D.Pamphilio, vt in decis. sequenti, Domini pro maiori parte tenuerunt, satis constare de iure patronatus, &c. Accedit etiam pro confirmatione iurispatronatus confessio ipsius Domini Camilli in eius prouisione, quæ saltem in sui præiudicium sufficit ad probandũ ius patronatus, etiam ex fundatione, vel dotatione, Cassad. decis.7. de iure patron. Puteus 6. lib.3. Peregrin. decis.62. lib.2. Præsertim vbi est adminiculata ex pluribus adminiculis, & coniecturis, Achilles de cis. vnica de confessis. Sic non obstat resolutio S. Congregationis Concilij, quæ loquitur, vbi quis sola confessione nititur.

277 Idem in vna Gerunden. † permutationis 17. Maij 1593. coram D. Lita, vt in decis. sequenti. Dubitaui an constet, quod Hebdomadaria curata Ecclesiæ parochialis loci de aqua viua sit de iure patronatus Archidiaconatus Empuritanen. in casu, & ad effectum de quo agitur: & Dñi tenuerunt sufficienter constare de iure patronatus in casu, & ad effectum, de quo agitur, hoc est ad effectum, vt ipsa permutatio non valeat tanquam facta sine consensu d. Archidiaconi, & non ad effectum canonizandi ipsum ius patronatus, nã hoc casu maior probatio requireretur: moti igitur fuerunt Domini ex eo, quod permutantes pluries cõfessi fuerunt etiã medio iuramento, quod d. Hebdomadaria est de iure patronatus d. Archidiaconatus, quas confessiones Archidiaconus acceptauit denegando consensum præstare d. permutationi iam factæ, quæ confessio in præiudicium cõfitentium plene probat ad textum in l. cum te. C. de transactio. in l. generaliter. C. de nõ numerat. pecun. Baldus conf.192. nu.8. lib.2. Oldra. consi.256. nu.4. Caputaq. dec.344. nu.3. lib.3. & in terminis iuris patronatus tenuit Rota, concurrentibus tamẽ alijs adminiculis in illa Pampilon. iurispatronatus, 16. Iun. 1586. corã. R.P.D. Orano, & in vna Regien. iurispatronatus coram R.P.D. Pãphilio, & in illa Mediol. Capellaniæ coram R. P. D. meo Decano. Verũ hoc in casu nõ desunt adminicula, datur enim instrumentum visitationis de anno 1578. in quo dicitur hanc Hebdomadariam esse de iure patronatus d. Archidiaconatus, & in alijs pluribus instrumentis visitationum dicitur eam spectare ad collationem d. Archidiaconi, & clarum est verbum collatio comprehẽdere præsentationem, vt per Rebuf. in praxi de deuolutio, nu. 70. Dantur etiam literæ prouisionum factarum de dicto beneficio ab Ordinario cum cõsensu d. Archidiaconi, eo expresso, quod ad illius collationem, seu præsentationem spectet, & dantur testes deponentes de auditu, quod d. Hebdomadaria sit de iure patronatus d. Archidiaconi: quę omnia visa fuerunt Dominis sufficientia pro adminiculis hoc in casu, cum non agatur, vt dixi, ad canonizationem d. iurispatronatus.

278 Idem etiã in causa † Pampilon. beneficij de Tansi 10. Apr. & 20. Nouem. 1595. coram D. Mantica, & in causa Placentina Capellaniæ, 24. Nouem. eiusdẽ anni coram D. Penna, vt in decisione seq. Circumscriptis testiũ exceptionibus grana D. Iulij de Becaria vltimo loco producta videbatur iustificata quoad narratiuam iurispatronatus ex fundatione, vel dotatione, ex confessione Augustini, qui in sua gratia confessus fuerat Capellaniam ad altare S. Mariæ Angelorum in Ecclesia S. Petri oppidi de Castigio esse de iure patronatus laicorum de Becaria, Puteus decis.326. nu.3. lib.2. & dec.36. lib.3. Peregr.64. lib.2. Præsertim cum esset adminiculata, ex duabus præsentationib. de annis 1495. & 1507. nec ageretur ad canonizationem iurispatronatus, cũ Ordinarius nõ esset in causa, nec pro libertate beneficij certaret item dicebatur iustificata, quoad præsentationem narratã factã a patronis de persona Iulij infra quatuor menses cũ institutione subsecuta ex sola exhibitione instrumentorũ, qualitcũq; præsentatio fuisset, sufficeret factam fuisse de facto Ægid. dec.515. incipien. falsa expressio, Veral.407. p.2. Quod vero idẽ Iulius nullos fructus percepisset ex prædicta Capellania ex eiusdem Iulij assertione censebatur probatum ex eo, quod actus negatiuus in facto proprio negantis consistens per eius assertionẽ cum iuramẽto probari possit, Ripa in l. si cõstãte, ff. soluto matr. n.20. & 21. Alciat. de præsũp. reg.3. præsũp.20. n.2.

279 Tandem idem † tenuit Rota in vna Lucana parochialis 25. Iunij 1601. coram D. Pamphilio.

280 Iuxta quas decisiones, † ita demum ex cõfessione partis aduersæ concurrentibus etiam adminiculis, & coniecturis probabitur vnio, si nõ agatur ad illius canonizationem; si enim ageretur ad canonizationem vnionis, seu ad declarandum beneficium vnitum, id non sufficeret, vt dicitur de iure patronatus sed probanda erit per instrumentum seu literas ipsius vnionis, aut per immemorialem, seu quadragenariam cum titulo, vel ex verbis enuntiatiuis instrumentorum antiquorum, iuxta dicta. Quamuis confessio etiam sola non reuocata actoris prætendentis beneficium, tanquam non vnitum, sufficeret ad imponẽdum ei silentium iuxta dictam decisionem 44. de testib. in antiq. &c. & Aym. d. con.93. nu.5.

281 Ad septimum, quando vnio † dicatur sortita effectum, quod est vtile ad reg.12. Cancellariæ ab omnibus Papis fieri solitam, in qua reuocantur vniones, quæ suum non sunt sortitæ effectum, & ad Decretum Concilij, ses.7. c.6. de refor. & ses.25. c.9. vers. insuper accessiones dicendum est vnionem dici sortitam effectum, si secuta sit possessio, non alias. Glossator in d. reg. quæ apud eũ est 11. qui ait, quod super hoc emanauit quædam extrauagans Martini V. quę declarat istam regulam in quantum dicit nisi sortitæ sint effectum, scilicet, quando non est secuta possessio, & ibi Mand. q.5. Hojeda d.c.3. 2. partis, nu.21. & practicabilia Rotæ d. cap. de vnio. in fi.

282 Et sic non subsecuta possessione ante d. regulam reuocatoriam superuenientem, vnio per eam reuocatur & succedẽte vacatione potest de beneficio, tãquam vere vacante legitime prouideri: nisi vnio fit facta pro dote neccessaria, &c. Mand. ibi. & quæst. 3. Mohed.

Mohed. decis. 6. de priuileg. alias 138. & Rota decis. 1136. lib. 3. par. 3. diuersorum in vna Abulen. anno 1540. Thanis decis. 43. in manuscriptis.

283 In qua dicitur, quod † regula reuocatoria vnionũ, quæ non sunt sortitę effectũ, intelligitur, quod vnio sit sortita effectum, quando ipsius vigore fuit capta possessio, ita commentator ipsius reg. ibi, quem Domini, alias secuti sũt, & licet d. reg. habeat verba amplissima etiam de vnionibus factis in fauorẽ Ecclesiarum, & piorum locorum, tamen non intelligitur reuocata vnio facta pro constitutione dotis, vel augmento cultus diuini, quia si de eis Papa cogitasset, vel interrogatus esset, verisimiliter respondisset, argum. l. tale pactum. §. fi. ff. de pactis, & referebant antiquiores, ita iudicatũ in vna Calagurritana: & ita tenuere 13. Octob. 1542. In vna Conchen. coram Io. Paul. fuit tamẽ dictũ, quod alias tentũ est solum in dote necessaria, & non augmentatiua. Ita dixit Cardinalis Crescen. tũc Auditor. Ita in d. decis. Thanis.

284 Et in vna Toletana † beneficij de Vallecas, 20. Nouembr. 1592. coram D. Gipsio fuit resolutum, Quod vnio beneficij, quæ non fuit sortita effectum ante regulas reuocatorias Greg. XIII. & Sixti V. est per illas reuocata, per ea quæ scribit Glossator super regula reuocatoria vnionum in fi. Thanis decis. 43. Acotam bonus 20. lib. 1. & non fuit sortita effectũ, si Papa voluit effectum sortiri post obitum possessoris, qui obijt de anno 1590. & etiam si ante regulam reuocatoriam possessio capta non fuit per monasterium, cui vnio facta est, minusque fructus percepti, prous requiritur, Calder. cons. vlt. nu. 2. de rebus Ecclesiæ, tradit Modernus in reg. 12. q. 5. nu. 3. Thanis sup. Nec refert, quod medietas fructuum loco pẽsionis reseruata fuerit monasterio, Calder. sup. & licet vnio pro augmẽto cultus diuini facta sub dicta reg. reuocatoria comprehendi non videatur, Cresc. dec. 14. lib. 1. alias 141. quę in impressis est 1. de parochijs Mohed. 145. Tholomæus 49. quæ est 3. p. diuers. lib. 3. dec. 1143. Achilles 1. super reg. id intelligendũ est de augmento pro dote necessaria illius Ecclesię, cui fit vnio, (de quo debet cõstare Oldra. cons. 261.) Puteus dec. 337. lib. 1. Achilles sup. & in vna Conchen. erectionis 13. April. præteriti coram D Seraphino, & in vna virdunen. Canonicatus, 28. Maij 1582. coram eodem D. Gipsio, alias regulæ reuocatoriæ frustratorię essent, cũ semper vniones pro augmẽto cultus diuini fiant. Nec refert, quod fratres monasterij viuant ex eleemosynis, quæ non cõputantur in dote Ecclesiæ, Roch. de iure patr. verb. dotauit, Lamb. lib. 1. 1. p. q. 5. cũ d. monasterium sit fratrum mendicantium S. Dominici, qui ex eleemosynis viuere debent, & satis est, quod ante effectuationem monasterio opulenta hæreditas relicta sit: nam quando vnio deueniat ad casum, &c.

285 Et in † vna Mediolan. dismembrationis, 16. Nouemb. 1594. coram D. Orano fuit resolutum, Quod vnio facta, quæ non est sortita effectum, ante regulam Sixti V. reuocatur, quando non fuit facta ex causa necessitatis, sed voluptatis, vel vtilitatis, &c.

286 Et in vna † Cæsaraugustana fructuum 10. Nouẽb. 1595. corã D. Iusto fuit resolutũ, d. regulas cessare, quãdo dismembratio fit pro dote monasterij in augmẽto cultus diuini, Put. dec. 331. & 337. lib. 1. Achil. dec. 1. de regula, &c. Fuit enim d. dismembratio pro dote cuiusdã monasterij monialiũ erigendi in oppi-

287 do de Alcania. In qua † etiã fuit dictũ d. reg. Cãcellariæ, quæ superuenit de vniomb. nõ sortitis effectũ, non obstare in casu illo, in quo aliqua bonorũ portio a beneficio est dismẽbrata, & vnita monasterio.

288 Quod † tamẽ non videtur verũ, quia regula etiam de dismembrationibus expresse loquitur, ibi, & dismembrationes etiam perpetuas. Mandos. ibi. q. 2.

289 Est etiam circa prædicta decisio † in causa Cõchẽ. erectionis, 13. Apr. 1592. corã D. Seraph. quæ sic ait. Domini vnanimiter censuerunt vnionẽ, de qua agitur, non cadere sub regula reuocatoria vnionũ, ex quo applicatio ista bonorũ fabricæ locorũ depopulatorum fit pro dote necessaria beneficij erigẽdi, & pro augmẽto cultus diuini, Mohed. dec. 145. Cresc. 116. & 141. alias 1. & 3. de Paroch. Fabius 5. lib. 1. Puteus 341. lib. 1. Achil. 397. Veral. 389. lib. 1. in manuscriptis, Thanis 43. Ant. August. in reg. reuocatoria vnionũ, nu. 1. & 2. nec procedit solum in vnione pro beneficio erecto, sed etiã in ea, quæ fit in ipsa beneficij erectione, prout expresse loquitur d. decis. 116. & 141. Crescen. vt patet ex earũ lectura, & ex dec. 138. in qua narratur factũ illius causę. Cõfirmatur ex eo, quod cũ gratia erectionis non expirauerit, vt fuit resolutũ, cõsequens est, vt non expirauerit vnio, quæ venit in necessariã consequentiã, cũ sit dos omnino necessaria. Præterea rationes cõsideratæ. d. dec. 141. hic militant, cum hic non extinguatur aliquod corpus beneficij, & alteri applicetur: nec etiã bona alicuius beneficij, ita quod in nullo læditur facultas cõferendi, quæ fuit præcipua causa regulæ reuocatoriæ, sed tantũ applicãtur bona fabricarũ locorũ depopulatorum vacantia, in quib. Ecclesiæ desierunt esse in rerũ natura, quæ essẽt cõuertẽda in vsũ fabricæ earundẽ Ecclesiarũ, si extarent, & non essẽt dirutæ. Et quod d. regula non habeat locũ, quando vnio fit ex causa dotis, & necessaria alicuius loci, vel rei piæ, tradit etiã posthæc Gonçalez d. gl. 5. §. 7. nu. 48. dicẽs, fuisse etiam dictũ in d. Cæsaraugustana dismẽbrationis fructuũ, 13. Maij 1596. corã eod. D. Iusto, & nu. 51. ait, quod etiam non habet locũ d. reg. quando vnus ordo supprimeretur in totum, & eius beneficia alteri applicarentur, vt fuit resolutum in vna Tirason. Prioratus, 17. Feb. 1595. corã D. Blanchet.

290 Aduertẽdum est autem, † quod quamuis Mand. d. q. 5. nu. 3. & Rota in d. Toletana cũ Calder. videantur velle, vt vnio dicatur sortita effectũ, fructus etiã esse perceptos, id non existimo necessarium, sed statim, ac possessio capta est, dici sortitam effectum, & ita videntur tenere Glossator in d. reg. dec. Thanis, & practicabilia Rotæ sup.

291 Et † conducit decisio in causa Perusina beneficij, 1. Apr. 1596. corã D. Blanchetto, in qua fuit resolutum, Quod vnio facta de Ecclesia, seu beneficio de licentia beneficiati cum fructuum sibi reseruatione statim sortitur effectum capta possessione ante fructuum perceptionem, ita vt nõ reuocetur per regulam Cancellariæ reuocatoriam vnionis superuenientẽ, durante adhuc reseruatione fructuũ, secus esset, si vnio esset suspensa post cessum, vel decessum beneficiati, Paris. cons. 36. num. 18. lib. 4. Oldrad. cons. 223.

292 Neq; etiam est necessarium † ad istum effectum, vt vnio dicatur sortita effectum, quod possessio sit pacifica, quicquid velit glossa supra.

293 Requiritur † tamen præcise possessio, nec sufficit voluisse capere possessionem, & fecisse quantum in se fuit, & non potuisse habere, &c. quicquid velit Glossator ibi.

294 Rursus aduertendum est, † quod reg. ista reuocatoria non videtur intrare, si saltem in parte vnio sortita fuit effectum: nam tunc dici non potest vnionem suum non esse sortitam effectum, cum saltem in parte cum sortita fuerit, & negatiua totum excludat, in dubio potius est pronuntiandum pro non

reuo-

reuocatione, Roma. cons. 327. in princip. & Rota decis. 468. nu. 1. p. 1. diuersorum.

295 Et cum in vna † Burgen. vnionis de Helinis dubitaretur, An dictum c. 6. §. illæ vero sess. 7. habeat locũ in vnione, quę tempore publicationis Concil. Trid. erat effectuata in parte, sic responsũ est: Cõgregatio Conc. Trid. responderat non habere locũ, Postea dubio iterũ proposito stetit in decisisa Cardinali Carafa 12. Iun. 1589.

296 Et in † hac causa Rota coram D. Orano 28. Iunij 1589. resoluit, Intrate decretũ Concilij d. sess. 25. c. 9. vers. insuper accessiones, quia vnio in ea plenarium non fuit sortita effectum, licet beneficia vnita supprimantur, quæ differentia prouenit ex diuersitate verborum illorum decretorum.

297 Vltimo vnio facta † ex causa onerosa, & in recompensam, non reuocatur per d. regulam Cancellariæ reuocatoriam unionum, vt fuit resolutũ in vna Eugubina beneficij 4. Iun. 1584. corã D. Rubeis: & in alia Eugubina sancti Stephani 29. Martij. 1596. coram D. Arigonio, de qua supra parte præced. cap. 4. nu. 42. ad Mohed. decis. 145. Crescen. 141. Puteum 337. lib. 1. Gonçalez supra nu. 50.

298 Et facit, † quod videtur tenere Mand. ibi, q. 8. regulam illam locum sibi non vendicare in vnione facta ex causa remuneratoria obseruitia, seu merita extraordinaria, vt per eum rag. 13. q. 8. nu. 11. & seq.

299 Quamuis † in vnione facta cum clausula in vim contractus habere locũ alias Rota resoluerit in vna Abulens. de anno 1540. vt per Mohed. dec. 6. de priuileg. Put. 52. lib. 1. & dec. 1136. lib. 3. p. 3. diuersor. & tradit Mandosius ibi quæst. vlt.

300 Et quando vnus dat † de regula reuocatoria, & alter explicat vnionem fuisse fortitam effectũ, cui incumbat onus probandi, vide Mandosium, ibi, q. 7.

301 Ad vltimũ de † reuocatione vnionis, vide Pet. de Perusio in tract. de ruocatione vnionis, Caccialupũ, d. tract. de vnio. art. 9. & 10. Rebuf. i praxi tit. de vnionis reuocatione, Gambarum de offic. Legati lib. 5. rubr. 1. de potestate Legati in vniendo, ex nu. 153. & Rota in decis. 542. 578. 596. & 642. lib. 3. p. 3. diuersorum, & Azor. d. 2. p. lib. 6. cap. 29.

302 Et in summa † dicendũ est primo, quod ille potest vnionem dissoluere, qui potuit illam facere, quã regulam ponit Caccialupus art. 9. & Rebuf. nu. 15.

303 Qui † nu. seq cum Pet. de Perusio d. tract. c. 4. ait, quod potest Episcopus vnionem non solum a se factam, sed etiã a Papa, vel Legato reuocare causa subsistente, nam Papa, vniendo noluit tollere potestatẽ Ordinarij, c. 2. de religiof. domib. Feder. conf. 263. sequitur Azor. d. cap. 29. quæst. 5.

304 Hoc † tamen de reuocanda vnione facta à Papa intelligit Petr. de Perusio d. cap. 4. quando illa vnio facta sit a Papa ex ordinaria potestate, secus si ex plenitudine potestatis, quam etiam Legatum non posse reuocare ait.

305 Secundo dicendum † est, quod vnio reuocari potest cessante causa, propter quam facta est, Caccialupus d. art. 9. Rebuf. nu. 1. & 2. vel alias ex causa necessitatis, & vtilitatis Ecclesiæ, vel quia redũdat in eius damnum, Rebuf. a nu. 3. & Azor. d. c. 29. q. 4. & cap. præced. quæst. 21.

306 Aduertendum est tamen † cum Pet. de Perusio c. 3. q. 3. quod vnio facta de Ecclesia debili, seu paupere, non dissoluitur, si peruenerit ad pinguiorem fortunam, Zenzellinus Clem. si. verb. defensor. de rebus Ecclesiæ: tribuit tamen talis restauratio iustam causam dissolutionis, Azor, d. q. 4.

307 Tertio dicendum est, quod in † reuocanda vnione requiritur causæ cognitio, & consensus Capituli, sicut in facienda, Pet. de Perusio c. 3. 4. 5. & 6. & Rebuf. à nu. 24. Azor. d. c. 29. quæst. 5. & 6.

308 Et vlterius requiritur † vocatio defensoris, gl. in d. Clem. si. verb. vacabat, Pet. de Perusio d. c. 3. & Rebuf. nu. 13. & citatio eorum, quorum interest, vnionem non reuocari, Pet. de Perusio d. c. 6. Rebuf. sup. a nu. 26. & Azor. d. quæst. 6.

309 Quarto dicendum est, quod † reuocatio vnionis operatur, quod Ecclesia vnita remaneat in statu antiquo, & sicut erat ante vnionem, Caccialupus artic. 10. Pet. de Perusio sup. c. 7. & vlt. & Rebuf. a nu. 38.

CAP. III.

De dismembratione.

SVMMARIA.

Per dismembrationem licet non extinguatur beneficium, seu Ecclesia, alteratur tamen, & diminuitur in bonis, fructibus, seu redditibus: est enim dismembratio cum aliqua bona, seu fructus beneficij ab eo separantur, & alteri applicantur, nu. 1. & ita quando fructus beneficij alteri vniuntur, & remanente beneficio penes suum rectorem, potius est dismembratio quam vnio, nu. 2.

In dismembratione, seu diminutione beneficij eadem causæ, & solemnitates requiruntur, quæ in vnione, & sic consensus Capituli requiritur, etiam vocatio rectoris, vel defensoris, & aliæ solemnitates in alienatione rei Ecclesiæ requisitæ, nu. 3. & seqq. vbi ponuntur decis. Rotæ.

Circa illud, quod in dec. Marsican. positis dicitur ad augendum seruitium requiri, quod probetur, aliquos parochianos sine sacramẽtis decessisse ob multitudinem incolarum, & ministrorum paucitatem, dicitur aduertitur. S. Congregationem cõtrarium censuisse, vt in declaratione posita, nu. 9. cui standũ est quamuis Rota eam intelligat, Episcopum ita posse ex officio, si sibi extraiudicialiter videbitur, ita esse opus, & arbitretur, & cut in resolutione posita. nu. 10.

Quod dictum est in dismembratione, seu diminutione beneficij, requiri consensum Capituli sicut in vnione, ita demum procedit in dismembratione beneficiorum Ecclesiæ inferioris si Episcopus sit author ipsius, nu. 11. secus si Episcopus nõ sit author, sed Rector, nam in alienatione, qualis est dismembratio rei Ecclesiæ inferioris, quando Episcopus non est author, sed Rector ipsius Ecclesiæ non habentis collegium, sufficit, quod Rector alienet cum authoritate solius Episcopi, & si habet Collegium requiritur etiam consensus Collegij, nu. 12.

1 PEr dismembrationẽ † licet non extinguatur beneficium, seu Ecclesia, alteratur tamen, & diminuitur in bonis, fructibus, seu reditibus; est enim dismembratio cum aliqua bona fructus, seu reditus beneficij ab eo separantur, & alteri applicantur.

2 Et ita † quãdo fructus alicuius beneficij alteri vniũtur, remanente beneficio penes suum Rectorem, potius est dismembratio, quam vnio, vt diximus cap. præced. in princip. nu. 4.

3 In dismembratione † autem, seu diminutione beneficij eædem causæ, & solemnitates requiruntur, quæ in vnione, & sic consensus Capituli, Abb. cons. 106. nu. 4. p. 2. Pauinus de potestate Capituli sede vacante 3 quæst. 2. p. nu. 19. Mandosius regul. 22. q. 13. num. 8. & 9. & practicabilia Rotæ de vnio. num. 12. vers. item scias. Requiritur etiam vacatio Rectoris, vel defensoris, & aliæ solemnitates in alienatione rei Ecclesiæ requisitæ, c. 1. de reb. Ecclesiæ, non alienan. in 6. & c. 1. ne sede vacãte, & ibi. Dd. gl. in Clem. si vna, de reb. Ecclesiæ, verb. defensor. & ibi etiam Dd. Rota dec. vnica de reb. Ecclesiæ, & dec. vnic. de his,

his,quæ fiunt à Prælatis in nouis, Gambarus de officio Legati lib.5. rub. de dismembratio. num.14.& 15.Mand.d.q.13.nu.12.& practicabilia Rotæ supra nu.15. & 16.vers.penult. Rota decis.574.p.1.diuersorum, & in vna Marsicana dismembrationis fructuum 14.Februarij, & 28.Martij 1594. coram D. Pamphilio, & in vna Toletana parochialis de Madrid.27. Iunij, & 19.Nouembr.1601.& 1.Februar. 1602. coram D.meo Corduba, vt in decisionibus sequentibus.

Marsicana dismembrationis fructuum 14. Februar. 1594.

4 PRo informante, † videlicet dismembrationem fructuum parochialis Ecclesiæ S.Nicolai nõ sustineri, quia dicitur alienatio, Achilles decis. vnica de reb. Eccles.non alienan. & requirit omnes solemnitates, quæ requiruntur in alienatione rerum Ecclesiæ, Rota decis.1.de rebus Ecclesiæ non alienan. in nouis Franc.c.1.col.1. eodem tit. lib.6. Rebuf.in compendio alienationum rerum Ecclesiæ,nu.68.& consequenter duo copulatiue,nempe solemnitatem & iustam causam,nec vnum sine alio sufficit,c.1.de rebus Ecclesię non alienan.in 6.Clem.1.eod.tit.Dd. in c.fine exceptione,12.q.2.vbi latissime Lauren.de Rodulphis in 3. q. Bertran.cons.364.nu.2.in 2.primi, Dec.cons.142.nu.4.Couar.qui alios citat var.resolut. lib.2. c.17. nu.2. vbi testatur de communi, & sæpius fuit decisum: hic autem vtrumq; deficit,nã de solemnitate aliqua non constat,immo potius de contrario,cum dismẽbratio sit facta Ecclesia vacante,& non constituto ei defensore, prout requiritur, c.1. vbi gl.in verb.defensor,Franc.& alij de reb.Ecclesiæ non alienan.in 6.& tradunt DD. Card.Vital. nu.35. & alij in Clem.fi.eod.tit.de causa,quæ debet esse vel necessitatis,vel euidẽtis vtilitatis,Minus cõstat, quod aliqua vigeat, vt potuerit fieri dismẽbratio pro erigendis istis nouis Canonicatibus,cũ numerus parochianorum non sit talis,quod Rector cũ vno clerico in administratione sacramentorũ nõ possit supplere Capitulo, vt quisque vbi Card.Imol. & & alij de vita & honest.cleri.Cassad.dec.19.de Præben. Rebuf.de cõgrua,nu.65.præsertim cũ nõ probetur defectus seruitij, ita quod propter paucitatẽ ministrorum,& multitudinem incolarum,seu parochianorum aliqui decesserint sine sacramentis,vt requiritur ad augendum seruitium, per ea, quæ alias deducta fuerũt in pluribus causis, & vltimo loco in causa Tirason.congrui seruitij de mense Maij preteriti corã me. Et tãto magis,quod istis Canonicis,seu coadiutoribus nouiter erectis non fuit impositũ aliquod onus adiuuandi rectorem in administratione sacramentorũ,& alias nõ sunt necessarij,cum ministri pro cantandis missis,& horis canonicis in Ecclesia parochiali, sint tantum ad bene esse, vt alias fuit resolutũ in causa Legion.cõgruę,sub die 11.Octob. 1577.coram bonæ memorię Lauretano,nec ista dismembratio potest sustineri vigore Concilij Tridẽ. quia per illustrissimos Dominos Cardinales d.Cõcilij interpretes fuit resolutum, Episcopũ nõ potuisse ex fructibus huius parochialis erigere Canonicatus.

5 *In eadem † 28.Martij 1594.*

DOmini steterunt in decisis,non obstantibus testibus nuper examinatis,quia pręter quã,quod nihil dicũt de deputatione defensionis, Ecclesia vacante,& alijs solemnitatibus ad validitatem dismẽbrationis vna cum iusta causa copulatiue,vt in decisione dicitur, requisitis, nullam etiam probant necessitatem augendi numerum ministrorum in ista Ecclesia,intra cuius fines non constat sine sacramentis decessisse aliquos parochianos ob incolarũ multitudinem,& ministrorum paucitatem,vt requiritur ad augẽdum seruitium,per ea quę alias deducta fuerunt in Legion.congruæ sub die 11.Octob.1577.coram D. Lauretano, maxime cum non probetur in hoc oppido, populum esse ita numerosum, vt Rector cum vno clerico coadiutore non possit sufficere Ecclesiasticis sacramentis administrandis,& cultui diuino peragendo,vt loquitur Concilium Trid. sess.21. c.4. & facit c. vt quisque, vbi Card.Imola,& alij, de vita & honestat.Clericor.Cassad.decis.19.de Præb.Rebuf.de congrua,nu.65.& cessat difficultas, quia non apparet,istis Canonicis,seu coadiutoribus in eorum erectione fuisse impositũ aliquod onus administrationis sacramentorum, & licet aliquãdo de facto se illi ingesserint, hoc tamen fecerũt hactenus de consensu Rectoris, & absque eo quod ad hoc cogi possint, quod est potissimum requisitum,ad effectum vt dicatur ei iniunctum onus curæ iuxta gl.in Clem.dudum, verb.impendant,de sepult. Abb.in c. de multa de Præb. sub nu.24.

6 Toletana † parochialis de Madrid, 27. Iunij, 1601.

IO.Franciscus prouisus per sedẽ Apostolicã de parochiali Ecclesia S. Sebastiani oppidi de Madrid agit spolio contra Franciscũ Ortiz existentẽ in possessione cuiusdã membri S.Laurentij nuncupati,vigore dismembrationis factæ per Ordinariũ Toletanũ,vnde contingit dubitari, an ad dictũ effectum dictus Io.Franciscus fundet suã intentionẽ,& fuit resolutum affirmatiue;nam de titulo colorato,& secundo extremo per partes non controuertebatur;de primo vero,scilicet possessionis Ecclesiæ S.Sebastiani, satis apparebat ex instrumẽto possessionis captę per eius procuratorẽ, de cuius speciali mandato constabat in actis,l.prędia,vbi Bart.ff.de acquir.poss.l.non idcirco,vbi Bald.C.de fideius.Put.dec.360.nu.8.lib. 1.Cæsar.de Grassis dec.5.de causa posses.iuncta assertione dictæ possessionis in intimatione ei facta ab Ordinario pro residentia in beneficio. Quod autem Ecclesia S. Laurentij sit membrũ, ac parochiani illi assignati sint S.Sebastiani vltra dismembrationẽ factam,satis videbantur probare testes qui dabantur, assignantes certos limites nulla interiecta parochia, & quod administrabantur sacramẽta,& decimę soluebantur. Ex quibus sequitur,quod d.Io.habeat intẽtionem fundatam super omnibus parochianis, & iuribus parochialibus existentibus intra limites suæ parochiæ,c.fi.de paroch.c.ad decimas,de restit.spoliat.in 6.& consequẽter dixerunt Domini posse agere pro illis, & absque alia sui tituli exhibitione, Rota dec.1.de restit.spoliat.in nouis,Caputaq.dec.6.p. 3.Compostella.in c.nil.de elect.vbi Abb.nu.24.non obstante prætensa dismembratione, quæ est de intẽtione Francisci, ac tenetur de ea, & illius validitate docere,l.1.ff.de exceptio.l.in exceptionib.ff.de probat.Paris.cons.45.num.1.vol.1.Maxime quia ex aduerso prætendebatur non fuisse effectuatam,ex quo Ecclesia. S. Lauren.nunquã fuit constructa. Nec obstabat cõsensus Rectoris prædefuncti præstitus pro dismembratione,quoniam Ecclesiæ competit actio

spolij,

spolij, quãdo cecidit à possessione facto iniusto, vel nullo Rectoris. Verallus decis. 170. p. 3. & fuit nouissime resolutum in causa Neapolitana spolij 13. Iun. huius coram D. Lancellotto, & alibi sæpe.

7 *In eadem* † 19. *Nouembr.* 1601.

FVit resolutum vna parte informante, dismembrationem de qua agebatur, fuisse inualidã: nam cum sit quædam species alienationis, indubitatum est requiri solemnitatem, & iustam causam pro sui validitate, ac inde citandus erat Rector, & eius consensus adhibendus, & vacante Ecclesia constituendus illi defensor, c. 1. vbi gl. verb. defensor, de rebus Ecclesiæ, Lapus alleg. 66. nu. 3. Rota decis. vnica de reb. Ecclesiæ in nouis, Achilles decis. vnica eod. tit. & fuit late deductum coram D. Decano in vna Toletana beneficij 12. Octob. 1579. diuersorum 524. p. 1. & coram D. Pamph. in alia Vlisbonen. fructuum, 21. Iunij 1596. & in causa Marsicana dismẽbrationis fructuũ, 14. Febr. & 28. Martij 1594. quod neutrũ in præsenti videbatur fuisse factũ. De causa autẽ vtili, vel necessaria, minus cõstabat, illa enim numerositatis populi rãdiu per S. Congregationem Concilij fuerat reprobata, & dictum tali casu adhibẽdũ esse remedium, de quo in c. ad audiẽtiam. de Eccles. ædificand. renouatum per Concilium sess. 21. c. 4. & ordinatum huic incommodo per augmentum seruitij subueniendum, maxime cum alias non ostẽderetur impedimentum, nec adesset talis distantia, vt parochiani impediãtur accedere ad parochiã. Quod impedimentum, si quod tunc adesset, iam hodie videbatur cessare per recessum Regiæ Curiæ ab oppido de Madrid, nec de illa apparebat, nisi per assertionẽ Ordinarij in dismẽbratione facta, cui non statur, Bart. in l. si forte. ff. de castren. pecul. nu. 6. Legitima autẽ causa erat alias per processum iustificanda, nec adhuc noua Ecclesia fuerat ædificata, sed ambo Rectores in vna eademq; sacramenta ministrabant. Vnde semper stabat inconueniẽs, quod propter latitudinẽ parochiæ, vel populi multitudinẽ, non possent parochiani adire illã, nec parochus ad eos accedere.

8 *In eadem* † 1. *Febr.* 1602.

DOmini steterũt in decisis die 19. Nouemb. proxime præteriti, tã ex defectu solemnitatis, quã causæ; nec defectus defensoris deputãdi suppleri potest ex tribus œconomis nominatis pro administratione sacramentorum, cum illi absque citatione instarent pro dismembratione facẽda, tantum abest, quod tuerentur, & defenderent iura Ecclesiæ, prout faceret defensor ad istum effectum deputatus, vt iura requirunt, c. 1. de reb. Ecclesię non alienan. in 6. cum alijs in d. dec. allegatis. Et defensio satis videbatur facilis, cũ de nulla causa legitima appareret, prout fuit decisum. Cui ex aduerso non dabatur cõgrua respõsio: nam illa numerositatis populi, vltra quod stante declaratione S. Congregationis Concilij, non potest dici sufficiens, non fuit sublata ex dicta dismẽbratione facta per diuisionẽ parochianorũ à dextris & a sinistris, cum idẽ inconueniens distantiæ, & latitudinis parochię remaneret sacramẽta administrando in eadem Ecclesia. Nec obstabat, quod postea superuenerit consensus Rectoris, quia illius vocatio nõ requirebatur solum pro eius interesse, sed pro forma inducta ad rigorem iuris obseruandum in fauorem publicum, ne Ecclesiæ depauperentur, vt fuit late deductum in causa Senogallien. spolij, 10. Decẽbris 1568. coram Finetto, ac inde consensus subsequens non cõualidat alienationem nullam, sed operatur, quod ipse Rector non possit contradicere, Io. And. in c. 1. nu. 5. de reb. Eccles. Tiraq. post leges cõnubiales glos. 6. num. 3. Socin. cons. 87. nu. 4. lib. 1.

9 Circa illud † autẽ, quod in illis decisionibus Marsican. dicitur ad augendum seruitium requiri, quod probetur aliquos parochianos sine sacramentis decessisse ob multitudinem incolarũ, & ministrorum paucitatem, obiter aduerto, S. Congregationẽ Concilij in causa Tirasonen. contrarium censuisse, his verbis: Congregatio Cõcilij censuit non debere expectari, quod parochiani decedant sine sacramẽtis, vt Episcopi cogant Rectores sibi adiungere alios sacerdotes in Ecclesijs parochialibus, in quibus populus ita numerosus est, vt vnus rector nõ sufficiat iuxta c. 4. sess. 21. de reformat. Hieron. Card. Matthæius.

10 Cui standum est, quãuis † Rota in d. Tirasonẽ. cõgrui seruitij 6. Iun. 1594. corã D. Gipsio resoluent, Quod licet Episcopus possit cogere Rectores adiũgere alios clericos ad administrationem sacramẽtorũ, & diuina officia, si vnus Rector non sufficiat, iuxta, c. 4. sess. 21. de refor. tamen Rota non solet ad id cõpellere, nisi probatum sit aliquem decessisse, sine sacramentis defectu congrui seruitij. Quæ decisiones non repugnant cum declaratione S. Congreg. quæ declarauit posse Episcopũ cogere ad id, si viderit esse necessariũ, nec esse expectandum, quod aliqui moriantur sine sacramentis. Intelligendũ enim est Episcopũ, ita posse ex officio, si sibi extraiudicialiter videbitur ita esse opus, & arbitretur. Rota tamẽ ad instantiã partis, nisi sibi iudicialiter appareat de necessitate ex prædicta probatione, non compellit, alias enim ipsa non potest arbitrari necessitatẽ. Maxime, quod alij clerici participantes de decimis tenentur adiuuare Rectorem in administratione sacramentorũ, prout fuit dictum in Toletana primitiarũ, &c.

11 Illud vero quod supra † dictum est in dismẽbratione, seu diminutione beneficij requiri consensum Capituli, sicut in vnione, ita demum procedit in dismẽbratione, seu diminutione beneficiorum Ecclesię inferioris, si Episcopus sit author ipsius dismẽbrationis, seu diminutionis, vt in d. c. 1. de reb. Ecclesiæ in

12 6. Secus † si Episcopus non sit author, sed Rector, nam in alienatione. (qualis est dismembratio, vt in dictis decisionibus) rei Ecclesiæ inferioris, quãdo Episcopus non est author, sed Rector ipsius Ecclesiæ non habentis Collegium sufficit, quod Rector alienet cum authoritate solius Episcopi, & si habet Collegium, requiritur etiã cõsensus Collegij, Abb. in c. 1. nu. 5. de his quę fiunt à Prelatis; Aufrer in additio. 1. Capellæ Tolosanæ. dec. 98. Couarr. lib. 2. variar. c. 17. nu. 1. Cauallin. milleloquio 135. 1. p. Cauale. dec. 45. nu. 28. Redoan. de reb. Ecclesiæ, nu. 25. & 26. Menoc. in addit. ad lib. 2. de arbitrarijs, casu 172. n. 155. Solis de censib. lib. 2. c. 3. nu. 7. Castillo de vsufruct. c. 54. n. 22. & P. Molina de iustit. 2. to. disp. 408. 5. cõcl.

CAP. IV.

De diuisione beneficij.

SVMMARIA.

DIsmembrationi proxima est diuisio beneficij, per quam diuiditur, & secatur ex vno faciendo duo, &c. nu. 1.

Quæ est prohibita à Concilio Turonen. num. 2. Nisi ex iusta & rationabili causa fiat, & facultates sufficiant, nu. 3. & seqq. vbi ponuntur decisiones Rotæ.

Circa

Circa hanc materiam diuisionis beneficiorũ videndi sunt citati, nu.6. Qui vltra dicta requisita in ea requirunt consensum Capituli, sicut in alienatione, &c. nu.7.

1 Dismembrationi† proxima est diuisio beneficij, per quam diuiditur & secatur beneficiũ ex vno faciendo duo, vel plura beneficia.

2 Est autem diuisio, seu sectio† beneficiorum prohibita à Concilio Turonen. vt in c. maioribus, & c. di-
3 lecto. de Præb. vbi Abb. & alij. Nisi ex† iusta & rationabili causa fiat, & facultates sufficiant, c. vacãte, & c. cũ causã, de Præb. gl. in d.c. maiorib. verb. diuisionẽ Abb. & alij in d.c. vacante. Et ita fuit resolutum in vna Calagurritana beneficij de Ondategui 28. Mar. 1583. corã Illustrisſ. D. Lãcellotto, & in alia Calagurritana beneficij de Arriola 18. Iun. 1593. corã D. Gipsio, vt in sequentib. decisionibus, quæ sunt notandę.

4 *Calagurritana† beneficij de Ondategui.*

☞ Resolutũ, quod diuisio portionis integræ nõ potuit fieri per Ordinariũ, quia licet plures patroni pręsentauerint plures, ita vt pręsentati fuerint pares, optio est Episcopi in gratificando, cui voluerit, vt post Io. Andr. notat Abb. c. cum autem, nu. 8. de iure patr. Dec. consl. 127. in princ. & 129. col. 2. versl. licet alius, Lamb. de iure patr. lib. 2. p. 3. q. 5. art. 1. nõ autem possunt dicti patroni instituere plures secundum Card. Clem. plures, §. si. q. 2. & notat Abb. in c. 2. nu. 2. de iure patr. Lamb. d. q. 5. art. 21. quia beneficia non possunt diuidi, c. maiorib. de Præb. & licet id fieri possit ex causa rationabili, c. vacãte, de Pręb. tamẽ causas allegatas in dicta diuisione Domini dixerunt esse vanas, quia litibus, & scandalis, quæ narrantur, potuit occurri per dictam gratificationem. Concordia etiam de iure admittitur, dũmodo non sequatur sectio beneficij, cap. nisi essent, de Præben.

5 *Calagurritana† beneficij de Arriola 18. Iun. 1593.*

☞ Na tantũ parte informante Domini concluserunt, diuisionem integrę portionis, de qua agitur, in vnã dimidiam portionẽ, & duo quarta de iure non subsistere, quoniã sectio beneficiorũ est prohibita, c. maioribus, c. dilecto, vbi post alios Abb. de Præb. vt dixerunt Dñi in alia Calagurritana beneficij de Ondategui corã Illustrisſ. Lãcellotto 28. Mart. 1583. nisi ex iusta causa fiat, c. vacante, c. cum causã, eod. tit. gl. in d.c. maiorib. iusta enim causa in proposito casu non apparet, non quidem respectu indigętię beneficiatorum, quia in dicta Ecclesia adsũt duo integri beneficiati, qui regulariter sufficiũt, pro cura & guberno vnius Ecclesię, c. vt quisque, vbi Abb. nu. 1. de vita & honest. clericor. c. proposuit, de filijs Presbyt. Cassad. dec. 19. nu. 1. versl. sed pro affirmatiua, de Præb. non ex augmẽto diuini cultus, quia huiusmodi augmentum nõ habetur in cõsideratione, ex numero beneficiatorũ, nisi vbi Ecclesia propter defectũ beneficiatorũ suis debitis seruitijs defraudaretur. In hoc cõsistit cultus diuinus, vt diuina officia celebrentur, c. ex par. de constit. c. fi. de rescrip. in 6. P. de Vbal. tract. de canonica Episcopi, c. 7. n. 6. Nec dicatur, quod immo ex augmẽto numeri beneficiatorũ diuinus cultus augeatur, vt colligitur ex d.c. ex parte. Quia respõdetur, quod hæc sola causa non est sufficiẽs ad inducendã diuisionẽ beneficiorũ, & Præbendarũ, Abb. & Imola. d.c. vacante, Lamb. de iure patron. lib. 2. p. 1. q. 12. art. 7. & inter alia requiritur, quod fructus sufficiant pro omnib. beneficiatis sed nõ est probatũ in casu proposito, quod fructus d. integrę portionis sufficiãt pro tribus beneficiatis iuxta diuisionem prædictã. Et si aliter diceretur, sequeretur, quod semper ex ista causa augmẽti diuini cultus esset locus diuisioni beneficiorũ cõtra iura prędicta. Non obstat quod ad lites dirimẽdas diuisio beneficiorũ aliquando permittatur, quia alio modo dirimi potuisset dicta lis, vt per reseruationem pensionis, sub beneplacito Apostolico, & concordię sẽper fieri debent, dũmodo non sequatur sectio beneficij, c. nisi essẽt, de Præb. vt bene deducitur in d. Calagur

6 ritana beneficij cuius copia data fuit. Et† circa hanc materiã diuisionis beneficiorum vltra DD. in d.c. maiorib. & c. vacante, & c. dilecto, de Præb. & Lamber. 1. p. 2. lib. q. 7. art. 17. vide etiam Rebuf. in repet. c. extirpandæ, §. qui vero, de Pręb. 6. nota. in 3. modo percipiẽdi fructus, & Bursattum consl. 185. lib. 2.

7 Qui vltra† dicta requisita in diuisione beneficiorum requirunt consensum Capituli, sicut in alienatione, &c. Ad quod facit quod dictum est de dismẽbratione beneficij, cap. præcedenti.

CAP. V.

De erectione beneficij seu Ecclesiæ, in alium statum.

SVMMARIA.

Alteratur beneficium in melius per erectionem in aliũ statum superiorem, vt cum collegiata erigitur in Cathedralem, & Episcopalis in Metropolitanam, quod tamen solus Papa facere potest, nu. 1.

Aliquando Ecclesia simplex erigitur in curatam, & parochialem, quod ex causa facere potest Episcopus, nu. 2. Cui obest declaratio S. Congregationis adducta, nu. 3. cui respondetur ibi.

Aliquãdo Ecclesia erigitur in collegiatã, quod videtur posse fieri per Episcopum, licet soleat fieri authoritate Papæ, num. 4.

1 Tandem alteratur † beneficium in Melius per erectionem in alium statum superiorẽ, vt cum Ecclesia collegiata erigitur in Cathedralem, & Episcopalis in Metropolitanam. Quod tamen solus Papa facere potest, cap. 1. ne sede vacante. Et facit cap. quod translationem, & gl. de offic. Legati, & docet Rebuf. in praxi tit. de erectione Ecclesiæ in Cathedralem, qui de materia illius erectionis videndus est, & Azor. 2. part. lib. 5. cap. 29. quæst. 25. & lib. 6. cap. 30. quæst. 2. & 4.

2 Aliquãdo etiam† Ecclesia simplex erigitur in curatam, & parochialem, quod ex causa facere potest Episcopus, vt per Rebuf. tit. de erectione in curatam & parochialem, qui est videndus de hoc, & Azor. d.
3 c. 29. q. 25. & d.c. 30. q. 3. & 4. Cui tamen† obest declaratio S. Congregationis Concilij super c. 16. sess. 25.
☞ de reformat. quæ sic ait: Nec beneficia simplicia in curata conuerti ab Ordinario possunt. Sed potest intelligi, cessante causa, & necessitate.

4 Aliquãdo etiã Ecclesia† erigitur in collegiatam, quod videtur posse fieri per Episcopum, licet soleat fieri authoritate Papæ, Rebuf. titul. de erectione in collegiatam, licet contra teneat Azor. d. cap. 30. q. 2. nempe nõ posse fieri per Episcopum, sed per solum Papam. Quod tutius videtur Fusco de visitatione lib. 2. c. 1. nu. 6. & allegat Rebuf. ibi. Et vide Mand. de signat. grat. tit. de erectionibus.

FINIS.

INDEX LOCVPLETISSIMVS VERBORVM, RERVM, SENTENTIARVM,

Ac Decisionum, necnon Sacræ Congregationis Concilij Tridentini Declarationum insignium, in Primam & Secundam partem Tractatus de Beneficijs.

AVCTORE LICENTIATO NICOLAO GARCIA Abulensi, Juris vtriusque Professore, & almæ Ecclesiæ Abulensis Canonico.

A

I N D E X.

B

I N D E X.

etiam

I N D E X.

I N D E X.

Benefi-

INDEX.

Benefi-

C

Capi-

Clemen-

Clerici

I N D E X.

respon-

INDEX.

tanti

I N D E X.

INDEX.

I N D E X.

circa

Dispen-

INDEX.

ro non

E

Edicti

I N D E X.

Enri.

parto-

INDEX.

INDEX.

non est

I

graues

I N D E X.

spectu

expresse,

L

M

N

O

INDEX.

Permu-

INDEX.

INDEX.

di, reci-

Q

R

Residere

I N D E X.

S

I N D E X.

Trans.

I N D E X.

Verba

datum

relatos